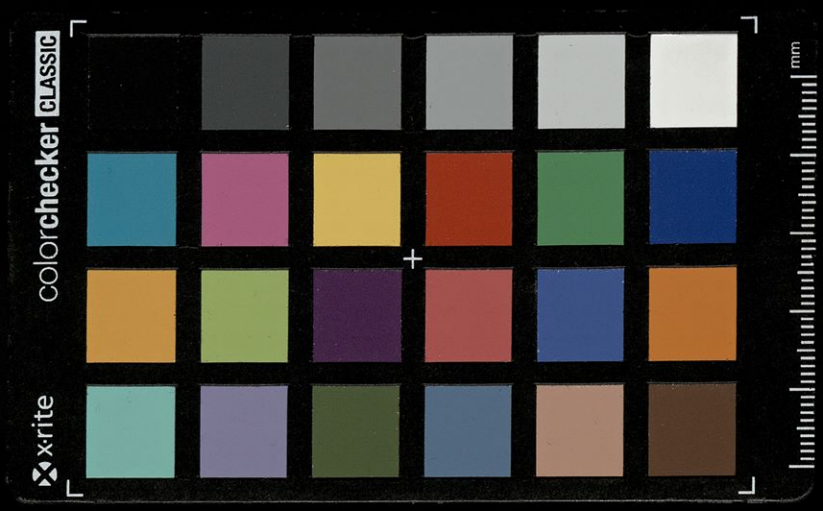

ŠTUDIJSKA K
3
FRATELLI
GRAVISI-BARBABIANCA
CAPODISTRIA

FRATELLI
GRAVISI-BARBABIANCA
CAPODISTRIA

31673

In nomine domini nostri Jesu xpi amen. Incipit liber qui dicitur supplementum.

31673

D 713/53

Ioniaz summa que magistrutia seu pisanella vulgariter nuncupatur propter eius compendiositatem apud confessores cōiuſ moleſtiā. Et qz propter eius abachicas quotationes numū in suis quotis reperitur corrupta: ac ꝓpter eiꝰ breuitatem in pleriſqz ſuis deciſionibus valde dubia: declaratione z ſupplemone indigens: iccirco ad cōem ſimpliciuz confeſſoruz vtilitatem quantū mihi dominus dederit decreui dictam ſummaz emendatam ad cōem quotationez reducere: ac eiꝰ breuitati qz breuius valuero quod vſum fuerit expedire: addēdo ſupplere: vtꝰ ad ditio cognoſcatur in eius principio A in fine ℣o B littera ex rubro ponetur: dicte ſūme alphabeticū ordinez ſequendo: z paraphos in marginibus per quotas notā do poſt principiū capli: lz in prefata ſūma cōputet principiuz p. §. pº. Et ꝓpter ꝑdicta hoc opus ſupplementū appellari pōt. B.

Bbas in ſuo monaſterio conferre poteſt ſuis ſubditꝫ primam tonſurā: duos ordines minores dummodo ſit ſacerdos: z manꝰ impoſita ſit ei ſm morem preficiendoz: ex de eta. z qualk. cum ꝓtingat. z. 69. diſ. qñ videmꝰ. A. Ordines minores ſunt oſtiariatus: pſalmiſtatus: z lectoratꝰ: exorciſtatus: acholytatꝰ. 21 diſ. clericos. z pſalmiſtatꝰ z lectoratus idez ſūt: vt pōt colligi ex tex. z glo. dicti c. cuz ꝓtingat. Abbas aūt cōferre pōt lectoratuz, dicto. c. cuz ꝓtingat. z. c. qñ conſequenter, oſtiariatū g precedit: z ſic iſtos duos: cum ad ordines non ſit ꝑcedendum p ſaltum: vt eī de cle. p ſal. ꝓmo. c. vno. B. Hoc etiā pōt electus in abbatem ſi epiſcopus differat euz benedicere: eī de ſupple ne. prela. ſtatuimꝰ. A. Ibi dz ſi epiſcopus tertio cū humilitate ac deuotōne: ſicut ꝓuenit regſtus: abbates bñdicere forte renuerit: eiſdem abbatibus liceat ꝓpꝓios monachos benedicere: z alia que ad officium huiuſmodi pertinēt exercere: donec ipſi epiſcopi duritiā ſuaz recognoſcent: et abbates bñdicere nō recuſent. B. Alienis aūt ꝓuincie non pōt: eī de priuil. abbates li. 6. A. Ibi dicitur: Nec abbatibus licitum ſit aliꝭs qz monaſteriorum ſuorum conuerſis: z qui ad illa conuolauerunt: z in quos eccliaſticam z quaſi epiſcopalem iuriſdictionem obtinent primam clericalē cōferre tonſuram: niſi eis id competat ex pleno prefate ſedis indulto. B.

Abbas z qlibet ꝓuentualis prelatus requirere debet monachos fugitiuos. A. Add de: z electos: vt in. c. ne vagādi. ſ. allegato. B. Et ad claſtruz reducere ſalua ordinis diſciplina: extra de regula ne vagandi. A. Al incipit: ne religioſi. vide infra apoſtaſia 5. §. 2. B.

Utrum abbas poſſit licentiare ſubditos ſuos ad aliam religionez. Rñ. fz Monaldum: poteſt quidem licentiare ad equalez religionem de conſenſu capituli: aliter nō: ad minorem ℣o non poteſt: ar. 19. q. 3. ſtatuimus. 12. q. 2. ſine exceptione. De artiori vero religione dic vt. ſ. religio. 5. §. primo. A. Ex ibi dictis poteſt colligi qꝺ ad artiorem poteſt licentiare niſi cederet in grauez iacturā ſeu infamiā congregationis vnde tranſit. B. Add epiſcopatum quoqz ſi ſubditus eligatur: prelatus licentiare pōt etiā nō regſto conuentu: eī de elec. ſi religioſus in fi. li. 6. A. Intellige ſi iam fuerit facta electio: non autem electioni future: vt i cle. fi. extra de elec. vbi dicitur: Cum conceſſa religioſo a ſuperiore ſuo licentia: vt electōni vel puliſioni: ſiquā de ipſo contigerit fieri: ſuum dare poſſit aſſenſum: ambitionis vitio viam parer: nullius eam exiſtere voluimus firmitatis. B.

Abbas vnus nō pōt preſidere i diuerſis monaſteriis: extra de relig. do. c. vlt. in fi,

A. Ibi ēt dicit. Neqs in diuersis mōaste
rijs locū monachi habere presumat. B.
Uide de hoc. j. religio. p̄mo. §. 10. A. Ex
ibi dictis pz q̄ religiosus nō pōt p̄esse plu
ribus monasterijs seu ecclijs curā aiarum
hn̄tibus sine auctoritate sedis apostolice.
nisi vnū monasterium seu ecclesia depende
at ex alio: vel adinuicez sint annexe. B.

Abbas in collatione alicuius prioratus
non potest aliquod nouum onus impone
re. Hoc expresse continebat in quadam
decretali extruuaganti Alexandri quarti:
que licet hodie reuocata sit per proemium
Gregorianum libri sexti: hoc tamen est de
iure communi: extra vt beneficia ecclesiasti
ca. c. vt nostrum. ⁊ de supple. ne. prela. quia
regulares. in cle. A. In hac cle. hoc cla
re dicitur. B.

Utrum abbas possit dare licētiā mona
cho aliqua retinere. Rñ. q̄ monachus te
neat aliquid tanq̄ ꝓprium nullo modo ab
bas pōt: ex̄ de sta mo. cū ad monasteriuz.
in fi. sz q̄ teneat quantū ad vsuz: ita tñ q̄ ꝓ
prietas sit monasterij concedere potest: vt
ponit Guil. s. glosator Ray.

Si ep̄s voluerit monachū instituere in
prelatum in ecclia seculari ⁊ abbas nolit:
obediendum est abbati. 6. q. 1. cum ꝓ vtili
tate. ⁊ 58. dis. c. p̄mo. ⁊. 2. Sz si vtilitas ec
clesie exigat cogi debet abbas per suum su
periorem: vt in. c. cuz pro vtilitate. A. In
hoc. c. de hoc vltimo nil dicitur: sz ex iuri
bus ibi per glo. in ꝯrium allegatis: vz. 2. q
7. cuz pastoris. ⁊ 16. q. 1. q vere. forte pōt su
mi ratio huius vltimi dicti. B.

Utrum abbas possit prohibere mona
chis ne confiteantur episcopo vel ei⁹ peni
tentiario. Rñ. ꝑm Guil. Non potest cum
episcop⁹ sit ordinarius omniū subditoruz:
nisi forte essent exēpti: vel ꝯriuz sit in eoruz
ꝯstitutionibus confirmatis a papa: vel in
eoruz priuilegijs. A. Addit glo. Ray. q̄
nihilominus monach⁹ tenetur abbati suo
vel alteri de mādato eius ꝯfiteri si hoc ei p̄
cipiat postq̄ confessus fuerit ep̄o vel ei⁹ pe
nitentiario. Sz in hoc: vt nōtur in sū. con.
li. 3. ti 33. q. 17. ꝯdicūt theologi cōiter: quia
cōfessionē semel bona fide factam ei q̄ po
tuit absoluere nūq̄ tenetur hō reiterare: ni
si velit: imo etiaz dicit Tho. in q̄daz qōne
de quolibet. q̄ non pōt aliqs auctoritate cu
iuscūq̄ hoīs cōpelli ad ꝯfitēduz peccatuz
qd̄ alteri cōfessus est q̄ absoluere potuit: qz
ꝯfessio peccatoꝝ est qd̄ dā sacrale diuino i
perio subiacens non humano. B.

Bbatissa statim post confir
mationem potest
conferre ecclesias ⁊ beneficia ⁊ in
stituere clericos in ecclijs ad suū monaste
rium pertinētib⁹ sicut faciunt alij confirma
ti: ex̄ de elec. nosti. ⁊ de his q̄ fiunt a prela.
ea noscitur. Con. Ber. ⁊ Hosti. A. Iura
allegata non bene hoc probant: sz bene h⁹
notat glo. c. in dilecta. ex̄ de maio. ⁊ obe. ⁊
habetur in sum. con. li. 3. ti. 23. q. 1. B.

Utrum possit excōicare. Rñ. Nec excōi
care potest: nec ab excōicatione absoluere:
de maio. ⁊ obe. dilecta. ⁊ extra de sen. exco.
de monialibus. Sed ⁊ addit hoc Guil. di
cens: Credo q̄ possit precipere presbyteris
suis q̄ excōicent vel absoluant moniales d̄
linquentes: ⁊ illi tenentur obedire: si tamē
hoc habēt presbyteri ex ꝯcessione generali
vel speciali diocesani vel pape: vel de antiq̄
vel approbata consuetudine. A. Idez
dicitur in sum. con. dicta. q. 1. B.

Utrum abbatissa possit aquam benedi
cere: confessiones audire: sacramentales pe
nitentias imponere. Rñ. breuiter nullum
actum sacramentalem exercere potest: ex
tra de pe. ⁊ re. noua. A. Ibi etiā dicit q̄ ñ
possunt moniales ꝓprias bñdicere nec p̄
dicare publice: sed de benedictiōe aque nil
dicitur: nisi forte sumatur ex eius ratione.
Et in predictis con. Albricus. B.

Utrum possit suspendere vel interdicere
Rñ. ꝑm Hosti. Ab officio suspendere non
potest: quia hoc quasi clauium est ⁊ sub no
mine censure ecclesiastice continetur. Sili
ter nec interdicere posset: posset tamen secū
dum Inno. si esset consuetudo: a beneficio
vero suspendere potest: extra de ma. ⁊ obe.
dilecta. A. Licet sic dixerit Hostien. ta
men glo. in dicto. c. dilecta. dicit q̄ potest su
spendere ab officio ⁊ beneficio monachas
suas ⁊ clericos sue iurisdictioni subiectos
secundum q̄ hic satis innuitur. Hoc etiaz
tenet glo. Ray. ⁊ q̄dam alij: vt in sum. con.
li. 3. ti. 23. q. 1. Inno. ēt in dcō. c. dilecta. dic̄
q̄ abbatissa pōt suspendē clericos suos ab

BIBLIOTECA CIVICA PAPODISTRIA - KOPER MESTNA KNJIŽNICA
D 513/1953

officio ꝛ bñficio ꝛ hoc est ea rõne: qꝛ ex cõ
suetudine iurisditionez ordinariã hz infra
de arbi. dilec. Al'. n. ẽ ꝫ ius cõe. C. de arbi.
l. vlt. hec ille. Et hoc videt verꝰ qꝫ ex ꝓsue
tudine possit abbatissa suspendere ab offi
cio ꝛ beneficio per iura ꝓallegata. Et sub
dit Inno. vbi supꝛa qꝫ ex consuetudine in
duci non potest ut interdictum de iure po
nere possit sicut nec excõmunicationem.
Forte hoc ideo dicit Inno. quia res est ma
gni ponderis. B.

Utrũ possit ꝓdicare. Rñdeo. Nec po
test ꝓdicare nec publice docere: vt dicitur
infra femina. §. i. A. Ibi ad hoc allegantur
iura ꝓo quo etiã facit extra de pe. ꝛ remis.
noua. B. potest tamẽ suas subditas exhoꝛ
tari ꝛ informare. Item non põt ordinem
recipere nec sup spũalibus iudicare: ꝛ que
dam huiusmõi q̃ femínis, phibent: vt infra
femina ꝓ to. De electiõe abbatisse habeꝫ in
fra electio ꝓmo. §. fi. Et qñ ꝛ q̃liꝫ ꝓo homa
gio põt egredi clausurã monialium. vide
ꝛ. monialis. §. iij. A. Hic allegat. §. ttꝰ
cõputãdo ꝓncipiũ capituli, ꝓ vno. §. ꝛ non
sic ponit i quotatiõe quã h̃ signo cũ sepati
soleat allegari ꝓncipiũ capli ab eiꝰ. §. B.

Bsolutio pꝰ cõiter de ab
solutione ab excõmunicatione sciendũ est qꝫ ab
omni excõicatione siue maioꝛi siue minoꝛi
lata a iure potest excõicatus absolui a suo
episcopo: nisi cõditoꝛ canonis sibi reserua
uerit: ut exẽ de sen. excõ. nup. §. i scõo. Põt
etiã ꝓpꝛiꝰ sacerdos absoluere a minoꝛi: ut i
dicto. c. nuper. nõ aũt a maioꝛi: ut dr. ꝛ. con
fessoꝛ. i. §. i. A. Intellige nisi ꝓpꝛius sa
cerdos ꝓsit ecclesie collegiate: ut abbas
archipꝛesbyter ꝛ hꝰ: tales eni põt excõica
re: ꝛ similiꝫ iferiores qbus hoc ꝓbet consue
tudo: ut in sum. con. li. iij. ti. 33. q. 50. Et sic
possunt a maioꝛi excõicatione excõicare:
ita ꝛ ab illa absoluere: vt in. §. se. B. A
lnia vero iudicis nõ põt quis absolui nisi
ab excõicatoꝛe uel ab eius superioꝛe si ad
illum fuerit appellatum. uel si ex cõicatoꝛ
negligenter uel malitiose differat absoluti
onem: ꝛ in aliꝫ casibus in quibꝰ archiepꝰ
potest iudicare de subditis suffraganeoꝝ
suoꝝ: quos habes. ꝛ. archiepiscopꝰ. §. iij.
Absoluere põt qui ligare seu excõicare
põt. 21. di. inferioꝛ. Fallit hoc in. 7. casibus.
ꝓmo i delegato pape q iobediẽtẽ sue inie
excõicare põt: ꝫ pꝰ ãnũ absoluẽ nõ potest
exẽ de offi. dele. querẽti. A. Intellige post
ãnũ. ſ. a diffinitiua lnia: ut pꝛ ibi ꝓ glo. B.
Scõo qñ iudex eẽt excõicatꝰ maioꝛi excõi
catione: qꝛ tunc nec excõicare nec absoluẽ
potest. 24. q. i. audiuimꝰ. Secus si esset ex
cõicatus minoꝛi excõicatione: extra de sen.
excõ. duobus. ꝛ de cle. excõ. mi. si celebrat.
tertio fallit quãdo per eꝑm excõicat incen
diarius: qui postq̃ fuerit publicatꝰ non ab
soluit nisi a papa: exẽ de sen. excõ. tua. q̃rto
in clericis qui exhibẽt hereticis eccleſiaſti
ca sacramẽta: quos ordinariꝰ officio ꝓuare
põt ꝫ nõ restituẽ: exẽ ꝺ here. excõicamꝰ. A
in. §. sane. vbi etiã dr idem de recipientib
ab hẽticis elemosynas aut oblatiões seu q
tradiderũt eos eccleſiaſtice sepulture. ꝛ qꝺ
dictum est de clericis: idẽ ꝛ ibi dr de regula
ribus ꝛ subdit quibus etiam hoc infligat:
vt eoꝝ ꝓuilegia in illa dioceſi nõ seruent:
in q̃ tales excessus ꝓsumpserint perpetra
re. B. Quito qñ qs ꝓ cõciliũ post primã
ꝛ secundã monitionẽ fuerit repertus culpa
bilis in cõferendo bñficia idignis: qꝛ dꝫ ꝓ
ipsum ꝓciliũ suspẽdi a cõferẽdis bñficijs:
quã sniam nullus nisi papa uel vnꝰ de ꝓn
cipalibus patriarchis poterit relaxare: exẽ
de ꝓben. graue. Sexto in degradato: quẽ
si episcopus degradat solus papa restituit:
extra de cle. non re. ex tue. A. ibi non clare
hoc dicit. tñ idẽ dicit Albucus. B. Septio
si excõicatoꝛ non fuerit sacerdos: qꝛ q̃uis
possit excõicare ꝛ etiã absoluere a snia iu
diciali: debet tamẽ dicere absoluto ut ostẽ
dat se sacerdoti qui rõne clauis ipsum ab
soluat quãtum ad solẽnem reconciliationẽ
ecclesie. Si eni minoris excõicationis ab
solutio requirit sacerdotẽ: ut extra de sen.
excõi. nuper. multo magis requiritur in
maioꝛi. A. Lon. Albucus. B. Hanc q̃
stionem vide plenius hic ꝛ. §. penul.

Absolutio excõmunicatoꝛum in certis
casibus ad solum papam pertinet. ꝓmus
est de eo qui verberat clericum. 17. q. 4. si
quis suadente. Hic tamẽ casus habet mul
tas exceptiones: quas vide infra absolutõ
secundo per totũ. secũdus est de eo q incen
dit vel frangit eccleſiã uel locum religioſũ

aut cemiteriuz: qui anteq̃ denũcietur po
test absolui a solo episcopo: postea vero ñ
nisi a papa: extra ō sen. ex. cōqueſti. Et idē
est de quocunq̃ alio incendiario si forte ex
cōicetur ꝛ publicetur: extra de sen. ex. tua.
ꝛ vide ꝑ hunc casum. j. excōicatio 4°. 3° quā
do papa aliquē nominatim excōicat: quē
solus papa absoluit: ꝛ sic etiam solus ab
soluit oēs et ꝑticipantes. ſ. in crimine ꝓp
qō excōicatus est: extra de sen. ex. signifi
cauit. vel etiam qui ei scienter ꝑticipat in
diuinis: vt qdā dicūt per dictum. c. significa
uit. Si alij exponunt. ſ. quando ꝓtm⁹ erat
excōicatus a papa cum ꝑticipantib⁹: vl
q̃ dictū. c. loquat de ꝑticipantib⁹ in crimi
ne. Ā. Veritas est vt ex ipso tex. colligit:
ꝛ notat in directoria li. 3. ti. xi. §. 41 q̃ dcm̃
c. significauit loquitur de clicis qui sciēter
ꝛ sponte ꝑticipant excōicato a papa in offi
cijs diuinis. Ideo vt ibi dr̃ ad hoc vt ista
excōicatio obtineat: oportet q̃ ꝑticipātes
sint clerici. Item q̃ in diuinis ꝑticipēt.
Item q̃ illi sint excōicati a papa. Item q̃ ꝑtici
patio ꝛ admissio fiat spōte ꝛ sciēter licēt hoc
totum manifeste colligitur ex tex. dicte de
cretalis. vbi hoc nō. Hosti. ꝛ Archi. xi. q.
3 placuit. ꝛ Jo. an. extra eo. statuim⁹ li. 6.
Lon. Albicus. Et intelligitur sine ista par
ticipatio in diuinis fiat in ecclesia siue eē:
vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 34. vltra medi
um. B 4°. de falsante litteras papales vl
scienter falsis vtēte: extra de fal. dura. Sūt
ꝛ alij casus papales ꝓter ꝓdictos. In
sexto ñtur duo. Primus ē de insecutoi
bus cardinalium qui incurrunt multas et
graues penas: vt extra de pe. felicis. eo. li.
2° de illis qui occasione sue excōicationis
suspensionis: vel interdicti late dant sniam
grauandi illos q̃ tulerunt vel suos in ꝑso
nas vel bona: vt eē de sen. ex. quicūq̃. Vi
de plenius. j. excōicatio ꝓmo. §. §. ꝟ. 21. Ā.
Pon⁹ est. §. 3° ꝑm quotationē ei⁹. B. Item
q̃cunq̃ co⁹ꝑ alicui⁹ defūcti incidēt vl de
coqueret ꝓ ossib⁹ trāsferendis. Noci quā
dam eē uagā. Bonifacij octaui: q̃ incipit de
testande. In clementinis ſt. 5. Primus est si
ngsitores hereticoꝝ odio: gra: amore: vel
lucro cōtra iusticiā ꝛ cōsciam omiserit con
tra q̃cūq̃ ꝓcedere: vel ipsā heresim alicui
ponerēt: aut ponerēt q̃ impediant officiuz
fuū: vt de hēti. multorum in fi. 2° est de reli
giosis: qui absq̃ ꝑsālnia ꝓprij sacerdoꝭ
solēnizarent mrimonia: aut ministrarent
sacra eucharistie vl extreme vnctōis: Suf
ficit tamen ln̄ia ꝓchialis etiam si non dū
est sacerdos. Ā. Lō. gio. in cle. religiosi: ꝛ
super. ꝟ. presbyteri de ꝓbn̄. Sed hoc de
bet intelligi dūmodo sit in. 25. āno sue etat̃:
ꝛ faciat se promoueri infra ānum a cōmis
sione cure sibi facte ad sacerdotiuz: als ipso
iure ꝓuat⁹ est beneficio: vti. c. lz. de elec.
li. 6. nisi ecclesia ꝓchial foret collegiata.
Tūc enī nō ꝓuatur ipso iure: sed si admo
nitus se nō faciat infra ꝑ dictū tps ordinari
oz ꝓuari: ex de elec. cū in cūctis. §. inferio
ra. ꝛ in. c. statutum. e. ti. li. 6. nisi q̃ epi ꝛ su
periores ꝑñt occasione studij scie clicis cō
uenientis cū aliquib⁹ dispensare q̃ nō tene
antur ꝓmoueri ad sacerdotiū nisi p⁹ septē
nium: dūmodo infra ānū ꝓmoueatur ad
subdiaconatū: ꝛ p⁹ septēnium infra ānum
ad diaconatuz ꝛ ꝓsbyteratū: als ſsūt ipso
iure ꝓuati. Porro dicto septēnio durante
epi ꝛ sup̄iores debēt sollicite ꝓuidere vt ꝑ
bonos ꝛ sufficientes vicarios ab eis i. hi⁹
ecclijs deputandos aiaꝝ cura diligenter ex
erceatur ꝛ deseruiat laudabiliter i diuinis: q
bus de ecclias ipsaꝝ ꝓuēnb⁹ necessaria cō
grue mīstrent. e. ti. cū ex eo. li. 6. B. Sūt
ēt ln̄ia illi⁹ vicarij q̃ gerit ordinariā curaz
ecclie. Ā. Lon. gio vbi. s. que dicit q̃ vr
sufficere ln̄ia vicarij gerētis curā ꝑ modū
dicte decre. cū ex eo. B. Item sufficit ln̄ia
diocesani: vt notat Jo. an. extra de ꝓbn̄.
religiosi. in cle. Ā. In directoria li. 3. ti.
2. §. 229. dī q̃ ad ꝓdicta non sufficit ln̄ia
epi. Bto. vero in dicta cle. religiosi. sup ver
bo ꝓsbyteri dicit puto post factum a pe
nis excusari illum qui hoc fecit nam dioce
sanus est ꝓchian⁹: ō dona. aplice. ꝛ eps
ꝓbyter. 95. di. olim. ꝛ de pecu. cle. c. 2. ꝛ fac
qō scripti de pe. ꝛ re. ois. sup verbo ꝓpo.
ꝛ tunc eo fortius qñ vacat ꝓchialis eccle
sia. sed qñ non vacat consulas abstineri: ꝛ
ex ln̄ia epi vl archiepi hoc ñ fieri: lz ab il
lis recipi possint vt scripsi de offio archie
piscopi. c. 3. hec ibi: tale consilium vr tenē
dum: nisi consuetudo sit in contrarium: qz
optima legū interpres est consuetudo. ff. ō
legi. si de interpretatione: ꝛ consuetudo nō

mala ꝓ lege hẽnda ē. dist. i. cõsuetudo. ⁊. ff. de legi. sed ea. ⁊ regrit hꝝ ispãlis hoc est q̃ de personis conferẽte ⁊ recipiẽte ⁊ ō sacris fiat ispecificatio: vt bñ satisfaciat hꝝ ōcreſ. ſm glo. ſuper verbo ſpãli. Credere tamẽ q̃ ex quo ō sacro fit specificatio: licet ñ exprimatur nomen prochialis cũ detur hꝝ religioso: vel nomen religiosi cuꝫ dat hꝝ prochiãlis eccl̃ pena: vt ibidẽ habet glo. B. Jte illi excõicati sũt religiosi q̃ excõicatos a canone, absolvit in casib⁹ nõ concessis: aut absolverẽt a sentẽtijs ꝓ statuta ꝓuincialia siue ſynodalia promulgatis. A. Glo. in dcã de. religiosi ſuper verbo ſẽtentijs dicit. Puto q̃ oẽm hmãm includit excõicationis: ſuſpenſionis vel interdicti: cuius necessaria fuerit absolutio. Jte ſuper verbo a canone. dicit q̃ hec excõicatio non obtineret ſi religiosus absolveret a ſnia iudicis. Idez ẽt nõ. in directorio. li. 3. ti. 2. §. 223. ẽt ſi ſnia iudicialiter cẽt lata a papa. Jte eo. ti. §. 234. nõ. q̃ ſi religiosus absolvit a peccato ꝓpter qõ incurrit quis excõicationem vel aliam de ꝓdictis sententijs: dũmodo nõ absolvat ab excõicatione ipſa vl ſnia non incurrit hanc penam. B aut absolverẽt a culpa ⁊ pena: vt i dicto. c. religiosi. 3⁹ est de insecutoꝝ ab epo: vt ō pe. ſi qs. 4⁹ est de clicis ⁊ religiosis ꝓducentib⁹ ad vouendũ: iurandũ: vel ꝓmittendũ de eligendo apõ eos sepulturã: vel vt iã electam vlterius nõ ꝛmutẽt: vt de pe. cupiẽtes. De hoc vide. j. sepultura. 2. §. i. A Jbi iste casus latꝰ ponit. B. 5⁹. de his q̃ cogunt celebrari in loco interdicto: vel ad audiendũ vocant excõicatos vel interdictos: vl ꝓhibent eis ne moniti exeant. ⁊ ō illis q̃ mõiti nominatim nõ excũt: vt de sen. ex. grauis. A Jbi dr. Me igitur excessus sic graues excedentiũ ipunitate trahantur ab alijs in exemplũ prelũptores prefatos qui in locis interdicto ſuppoſitis quench̃ decetero celebrare officia qũlibet cogere: aut qui mõ predicto: videlicet p cãpanaꝝ pulsatiõez: vel vocẽ preconiam: vt ibi ad officia eadẽ audiẽda aliquos excõicatos presertim vel interdicti ſnia inodatos euocare: seu q̃ excõicati publice aut interdicti ō eccl̃ijs dũ in ipſis missarũ ſolẽnia a celebrantib⁹ moniti vt exeant, ꝓhibere: necnõ ⁊ excõicatos publice vel interdictos q̃ in ipſis eccl̃ijs nominatim a celebrãtib⁹ vt exeãt mõiti remanere presũpserit excõicam⁹. B. Jtez de illis q̃ ferrũ: equos: arma: ⁊ ad ipugnãdum xp̃ianos necessaria deferũt vl transmittũt: seu galeas aut naues vẽdũt: vel in piraticis saracenoꝝ naib⁹ gubernationẽ exercent: vel ipendũt cõſiliũ vel auxiliũ in dispendũ terre ſcẽ: extra de iudeis: ita quo runnãd. ⁊. c. ad liberandum. ⁊ est casus palis per extrauagãtẽ. vt habes infra saracenus. §. 2. A. Jbi de hoc latꝰ dr. Multe alie sunt excõicationes papales: quas h̃ ob brevitatẽ omitto: cum de his latius dixerim in quodã interrogatorio qõ cõpilauí: ⁊ ẽt i quadriga. B. Etiã. j. vius clauium ꝓmo. Defũcto vel amoto epo q̃ excõicauerat ⁊ vacante sede: capitulum siue ille ad quem ep̃alis iurisdictio tunc ptinet põt absolvere a ſnia siue iuris siue iudicis: sicut ep̃s poterat: vt in 6. de ma. ⁊ obe. c. i. Eodẽ mõ ẽt successor absolvere põt a ſnia quã predecessor tulit: ar. xi. q. 3. ii eps. A. 2⁹, ⁊ ibi hoc plene probatur. B

Si archieps absolvat excõicatos ab epo i casu ñ cõcesſo. A. Dẽ est regulariter niſi in casib⁹ exceptis: de quib⁹. j. archi eps. B. Mõ vꝫ absolutio: qz ẽ a ñ suo iudice: exẽ de of. or. pastoral. Sꝫ ſi ꝓ appellationẽ cã deferẽt ad eũ poterit absolvere: ita tñ q̃ nõ niſi vocatis ptib⁹ ⁊ cognito de appellatione. exẽ de appel. romana. li. 6. ⁊ de sen. ex. c. venerabilib⁹. A. Ló. Albaꝰ ⁊ est cõis ſnia: vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 14.

B. Eps exñs in aliena dioceſi absolvẽ ñ poteſt in his que regrunt cause cognitiõez quia nec sedere ꝓ tribunali potest. 9. q. 2. cpm: secus ſi nõ requirant cãe cognitiõez: quia hec pertinent ad volũtariaꝫ iurisdictionem. Idem dico in legato de latere pape extra termios siue legationis: ar. ff. de offi. ꝓcõ. ⁊. le. l. 2. ⁊ exẽ de offi. le. excõicatis. A. Jn dicta. l. 2. sic dicitur. Omnes ꝓcõsules statim postq̃ vrbez egreſſi fuerint habeãt iurisdictionem: sed non contentioſaꝫ ſz voluntariã: vt ecce manumitti apud eos posſunt tam liberi q̃ serui ⁊ adoptiones fieri. Con. predictis. Albaꝰ. Et predicta faciunt q̃ licet vt nõ. glo. i dicto. c. excõmunicatus, legatus a latere postquam egreſſus

est vrbē quouscz in vrbē reuertat possit absoluere oēs a sñia iniectionis manuū. hoc tñ ñ poterit facē nisi erga hoies sue legationis t terra sue legationis quādo requirit cāe cognitionem. t videt sentire glo. ca. excōmunicatis: cū dictos legatos assimilat pconsulibus. t facit extra de offi. legat. nouit. t ibi nōt. Inno. B. Epi autē expulsi pñt exercere iurisdictionē in alia diocesi. A Petita tñ sñia ab epo diocesis: t si nō obtenta: t ita q subditi nō expulsores vel eoz fautores seu psiliarij vltra duas dietas a fine sue diocesis nō trahant: vt in cle. Quis. de qua. j. B Et sic pñt absoluere vt in cle. de foro ppe. Quis. A. Aduertendū etiā q qlibet epūs pōt etiā ptentio sam iurisdictionem in aliena diocesi exercere de psensu diocesani: vt in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 53. Et idē est etiā in alijs plātis: vt nōt Inno. in dicto. c. nouit. de offi. dele. B Epūs absoluere pōt a sñia lata p suū archidiaconū: plebanū: vel aliū sub eo iurisdictionem habentē: sed nō dz sine pscia illius t congrua satisfactione: extra de offi. oz. cū ab ecclesiaz. t. c. ad reprimendā. si tñ absoluerit vz. ar. xi. q. i. de psona. Et est rō: quia epūs est iudex ordinarius tā laicoz q̄ cleri coz sui epatus. ar. in auth. de defē. ci. in pn. A In hoc cōiter conueniunt doc. vt notat i sum. con. li. 3. ti. 33. q. 94. Sed vt tibi patet glo. Ray. dic: Iz hic magister parificet simplicem sacerdotez cū plebano: tñ aliud credo de p̄sbytero parochiali q nō habz cōtentiosā iurisdictionē: t q nō plueuit excōicare nisi p dānis quoz ignorant actores t credo q epūs vel ille q sup hoc gerit vices eius ipso irrequisito satisfactione facta āte si fieri pōt vel pmissa cū fieri poterit: pōt talem excōicatū absoluere. B. Et idem est de sententia interdicti. vt. j. interdictum 5. §. primo.

Qui de vno epatu domicilium trāsfert ad alium pōt per secundū epm absolui ab excōicatione iuris quā incurrerat in dioce si priozis: sicut etiā a peccato ibi pmisso: vt ponit Guil. A Lon. Albricus. B.

Quando epūs cōmittit alicui absolutionem de omni excōicatione: nō ppter hoc pōt absoluere illū excōicatum ab eo cuius absolutionē nō cōmisisset in speciali: forte qz excōicatus erat ppter damnū illatum epo vel aliquid huiusmōi: extra de reg. iuris. in generali. li. 6.

Si papa mādat alicui q aliquē excōicet: nunquid postea pōt eū absoluere. Distingue. Si cōmittit ei cāe cognitionē pōt absoluere: ar. xi. dis. inferioz. Si vero papa iam diffinierat negociū t mandet excōicari non pōt absoluere: qz nōei iurisdictio: sed purū mysterium delegat: extra de offi. del. qñ. A. 2°qd ē. c. si. t hec est sñia Hosti. t Goff. vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 89. B

Papa si salutat aliquē excōicatuz vel participat ei siue scienter siue ignoranter: non ppter hoc ille est absolutus, vt in cle. si sūmus. de sen. excō.

Si p papā fuerit cōfirmata aliq excōicationis sententia quā inferioz tulit: nūqd inferioz pōt absoluere. Distingue: qz si confirmata est ex certa scientia nullus inferioz pōt sū pape mādato nisi eēt certū q p falsi suggestionem fuisset pfirmatio ipetrata: cē de pfir. vti. vel inuti. c. 2. Si vero simpliciter pfirmat. t sine cāe cognitione: tunc inferioz pōt extra de insti. ex frequentibus. A Hec fuit sententia Hosti. t glo. Ray. Sz Goff. dixit. Verius est q ille q tulit sententiā possit ab illa absoluere: per dictū. c. ex frequentibus. vt in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 100, sed primū tutius videtur. B

Si de facto absoluo aliquē ab excōicatione de qua nō possū: t postea aduertam debeo si possū eū certificare de errore meo: t psulere q impetret absolutionē: t interiz debeo me hbe ad illū quasi non absoluisse. Guil. A. vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. ext. B.

Absolutio ex causa falsa nō valet pm Inno. t Hosti. quia iudex sic nō intendit absoluere: vt puta si absoluendus dicat se satisfeciſſe vel iniuriā sibi remissam fuisse: vel aliquid tale quod non sit verum. Alias absolutio siue sit iusta siue iusta tenet quo ad ecclesiam militantem: ar. extra de reg. iuris. omnis res. Item quia iura promptioza sunt ad absoluendum q̄ ad condemnandum. 50. dist. ponderet. A. Delius facit. c. cuz sint. de regu. iuris. lib. 6. Et predictus con. Albricus. B

Absolui debet excōicat⁹ q offert se ad iustitiā non obstāte si aduersarius appel-

let ne absoluatur: extra de appel. qua fronte. sed ⁊ istum casū hēs. j. plenius interdictum. 5. §. 3°. A. Ibi dr̄ q̄ ante absolutōnem dz sufficientē cautionē prestare de parendo iuri. Et predicta intelligenda sūt: nisi aduersarius dicat eū excōicatum pro manifesta offensa: quo casu terminus octo dierum ei datur ad probandū: ⁊ si ꝓbauerit ñ relaxatur snia nisi prius sufficiens ꝑstetur emenda vel cōpetens cautio de parēdo iuri si offensa dubia ꝓponatur: vt. j. c. solet. de sen. ex. li°. 6°. B. Qd̄ si excōicatus impetrat sibi absolutionē sciente aduersario ⁊ ñ ꝯdicēte: nec aliqd petēte: ipse aduersari⁹ nō pōt postea cōqueri: qꝛ renuisse vr̄: ex̄ d̄ sen. ⁊ re. iu. q̄uis. A. Con. Albri. B.

Etiā inuitus qs pōt ab excōicatione absolui: sicut ⁊ iuitus excōicari: imo ēt manēte cōtumacia pōt aliquis discrete excōicationem iuste latā remittere si viderit saluti illius expedire Tho. 4°. sen. di. 18. Idē Albri. A. Idē dr̄ i sū. con. li° 3°. ti. 33. q. iiz. ⁊ i. q. iz. B. Cū de excōicatione dubitatur nūquid dz absolutio peti. Distigue: quia siquis sup hoc hz cōscientiā scrupulosā nimis: deponat eā ad cōsiliū boni viri: quā si nolit vel nō possit deponere: vel habeat de hoc ꝓbabilē opinionē: faciat se absolui ad cautelam: ar. ex̄ de sen. ex. inquisitioni A. Con. Albri. B. Si excōicat⁹ dicit cām excōicationis fuisse dubiā vel nullam siue falsā ⁊ petit absolu ad cautelaz: absoluetur cū iuratoria cautione: nisi excōicator vel is ꝓ quo excōicatio lata est infra octo dies ꝓbauerit de cā: ex. de sen. ex. solet. li° 6°. A. Ibi nil dicit de iuratoria: sz de cōpetenti cautione que reqrit pignora vel fideiussores: vel iuramentū qñ alia non pñt prestari: sicut ⁊ idonea cautione dicit glo. i. c. Odoardus. ex̄ de solu. Itē in dcō c. solet nō dr̄ q̄ excōicatus ꝓponat cām dubiā: sed nullā siue iniustā. Et qñq̄z i ꝓbationib⁹ remanet dubia. Et qd̄ ibi ad finez dr̄ si offensa dubia ꝓponatur: intelligitur nō ꝑ ꝓpositionē ꝑtis: sed in examine iudicis ꝑ defectū ꝓbationis: vt ibi ꝑ glo. ⁊ de hoc dictū est in additōe. s̄. §. 14. B.

Excōicator cognoscens errorem sue excōicationis debet reuocare siue absoluere non obstante appellatione aduersarij: sed si de errore dubitat: pōt absoluere recepta cautione q̄ iuri pareat. A. Immo dz absoluere recepta sufficienti cautione: vt in c. sac° de quo infra. B. Sed caueat iudex ne errorem fingat in preiudicium alterius partis: extra de sen. ex. sac°. Ligat⁹ pluribus sententijs vel vna ex diuersis causis si vult vere absolui d̄bet exprimere omnem sentētiam ⁊ causam: ⁊ sic vna absolutio sufficit ad plures excōicationes tollendas: alr̄ nō teneret absolutio: qꝛ per subreptionem obtēta esset: extra de sen. ex. officij.

Utrum non sacerdos absoluere possit excōicatum, ꝛndeo duplex est: absolutio. Una ꝑtinens ad forū ꝯtētiosū: ⁊ ista pōt cōmittit etiaz non sacerdoti: qꝛ potius est iurisdictionis q̄z ordinis. Alia ē pertinēs ad forum pniale: ⁊ hec cum pertineat ad ordinem sacerdotalem nō potest committi nisi sacerdoti sicut nec absolutio a peccato: hec Guil. A. Con. Albri. B. In articulo mortis potest absolui excōicatus a simplici sacerdote: ar. de pe. di. i. quoniam penitet. extra d̄ sen. ex. non dubium. ⁊ de sepul. ꝑrochiano. Sed si non fuerit absolutus: si tñ apparuerint in eo signa contritionis poterint absolui post mortē ab illo. s. qui eum sanuz poterat absoluere: ex̄ de sē. ex. a nob. 2°. ⁊ valet talis absolutio secūdum Guil. vt sepeliatur in loco sacro: vel vt sepultus nō exhumetur: sed vt oretur ⁊ celebretur pro eo. Et vide. j. absolutio. 5°. §. vl. A. Articulus mortis intelligitur non solū d̄ periculo mortis propter infirmitatē: sed etiam si sit in periculo quocūq̄z vicino morti: puta si timeat hostem vel predonem vel crudelitatem hominis potentis aut odiū spāle alicuius: vel si nauigaturus sit per loca periculosa: vel loca insidiosa transiturus secundum Inno. ⁊ Hosti. ⁊ in sum. con. li° 3°. ti. 33. q. 36. addens Ho. q̄ idem est si sit obsessus vel obsideat in loco vbi frequenter machine iaciuntur ⁊ baliste. Caueat tamen absoluens q̄ non nimis laxat habenas in hoc casu: alioquin sub hoc pretextu possent fere omnes absolui. Et in articulo mortis ēt simplex sacerdos potest absoluere ab omni peccato ⁊ excōicatiōe: dicto. c. ꝑrochiano de sepul. nisi specialiter aliud sit statutum: vt in excōmunicationibus pro-

cessus curie: de quibus in dicto interroga-
torio. Itez qñ pōt epl copia haberi: nō dz
se simplex sacerdos de casib⁹ reseruatis ēt i
hoc articulo intromittere ꝑm Inno. ⁊ i di-
cta. q. 36. ad fi. Itē hoc casu ⁊ in simili inuū
get absoluens excōicato ꝙ impedimento
cessāte se illi repñtet a quo fuerat absoluen
dus mandatuz eius humiliter super hoc re
cepturus. extra de sen. ex. ea noscitur. ⁊ no
ta. i. d. q. 36. in prin. B.

Bsolutio ii°. s. percutienti-um clericos.

Iniicientes man⁹ violētas in clericū vel re
ligiosuz debent absolui per papam tantū.
17. q. 4. si quis suadente. possant etiā absol
ui per legatos q de latere pape misst sūt. ex̄
de sen. ex. ad eminentiā. ⁊ de of. leg. ꝙ tran
slationē. etiaz si sunt extra terminos sue le-
gationis dūmodo sint in via. ⁊ ēt si tales ex
cōicati aliūde veniāt. ex̄ de of. le. excōicatis.
A. Ibi nōt hec glo. ⁊ itellige hoc ꝑm ea q̄
dicta sūt s. i additione. absolo p°. §. 5. B.
Legati ꝟo q non mittūtur de latere ex̄ ter
mios neminē talē pñt absoluere: si dū sint
infra termios pñt absoluere: tm̄ exeūtes de
ꝓuincia sibi cōmissa nō aliūde accedētes.
Alij ꝟo legati locales q ex ꝑuilegio ecclie
sue pñt legationē: vt archiepiscopus cātua
rieñ. ⁊ similes hoc nō possūt: vt in dicto c.
excōicatis. Et si vis scire qui sunt legati de
latere: vide. j legatus. §. primo. Sunt
casus ꝑm Hosti. in quibus iniiciens man⁹
in clericos citra sedē apostolicā absolui po
test. Prim⁹ in articulo mortis. 17. q. 4. si qs
suadēte. Tñ iniungēdū ē ei ꝙ si euaserit se-
di aplice se pñtet. vel ei q possit eū absolue
re mādatū ei⁹ super hoc receptur⁹: ex̄ d sē.
ex. a nob. 2. A. Meli⁹ fac. e. ti. c. quod d
his. B. Et idē i casib⁹ sequētib⁹ remoto
s. impedimēto ꝑterq̄ i puero: vt ex̄ de sen.
ex. decetero. i. fi. ⁊. c. ea noscit. in fi. A In
his. c. nil dz d puero: sz dz. e. ti. c. q̄uis. ⁊. c.
fi. ⁊ vt ibi pz intelligit de puero ipubē. i. mi
nore. i4. annoꝝ. B. Et si cessāte impedi-
mēto nō se pñtat incidit i eandē sñiam. ex̄
de sen. ex. eos. li. 6. Et vide. j absolo. 4. §. p
mo. Z⁹ caūs ē qñ qs hz inimicitias capita
les vl alias iustas excusationes ꝓpt qd nō
pōt sedi aplice pñtare. ex̄ de sen. ex. decetero.
A. In hoc. c. ñ dz de iusta excusatione seu
impedimēto in genere: sz dz eo. ti. c. qd de
his. ⁊ de hoc intelligit qd seqtur. B. De
ista excusatione stabit arbitrio boni viri. ff.
de ꝟ. ob. ꝯtinu⁹. §. cū ita. ⁊ ex̄ de vo. ꝙ super
his. A. Hoc. c. paꝝ facit: sed meli⁹ fac. de
offi. dele. c. de causis. Et idez notatur d hoc
arbitrio boni viri. in sum. con. li. 3. ti. 33. q.
36. B. 3⁹ in hostiario qui pretextu officij
clericum non grauiter lesit: extra de sen. ex.
si vero. 4⁹ in officiali qui arcendo turbam
non ꝓpterea ex proposito: sz non sine aliq̄
li culpa clericū percussit: vt nota. in dicto. c.
si vero. 5⁹ si sit mulier. nec distingui dz vtrū
sit debilis an fortis. 6⁹ si sit senex aut valitu
dinarius. 7⁹ si sit membris destitutus: ita. s.
ꝙ ad sedem apostolicā accedere non pos-
sit. Tres casus proxime dicti habētur ex̄.
de sen. ex. mulieres. ⁊. c. ea noscitur. ⁊. c. q̄uis.
8⁹ de infirmo. s. qñ perpetuū habet in-
firmitatis impedimētū vel etiā tēporale si
timetur ꝙ accederet mors. ex̄ de sen. exco.
quod de his. A. Idez etiā videtur: lz in
firmitas nō sit perpetua: sicut dicit de alijs
impedimentis temporalib⁹ eo. ti. c. q̄uis
⁊ ideo videtur ꝙ quātitas ⁊ qualitas infir
mitatis relinquenda sit arbitrio boni viri:
cuz sit indeterminata. ex̄ de offi. dele. d cau
sis ⁊ ꝓxime dictuz est. B. 9⁹ in paupere
quez oportet mendicare: vt in dicto. c. qd
de his. A. Ibi ista paupertas non est de
terminata ad mendicitatē: ⁊ ideo videt ꝙ
arbitrio boni viri relinquenda sit: vt pro-
xime patuit. x⁹ si regularis verberat regu-
larem. extra de sen. ex monachi. ⁊. c. cum il
lorum. ⁊ etiā si percussisset secularez: ex̄ de
sen. ex. religioso. li. 6. A. Intellige de se-
culari clerico: vt patet in dicto. c. religioso.
B. ⁊ de hoc habes. j. §. 7. xj. in his q non
sunt sui iuris: sicut filij familias ⁊ serui: ex-
tra de sen. ex. mulieres. A. Con. Albric⁹
Et videtur cōis sententia doc. licet aliqui
dixerint ꝙ hic casus sit solum intelligēdus
de seruis: vt patet i sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 36.
Sz videt ꝑma ꝟior: qz cū lex nō distiguat
nec nos distinguē debem⁹: vt. l. 3. ff. de off.
ꝑsi. ⁊ qz benigni⁹ leges interꝑtande sūt. ff.
de le. l. benignius. B. 12⁹ in his q sūt no-
biles ⁊ magne potētie: ⁊ sic delicati ꝙ la-
borem eundi non sustinerent. Hic tamen
esset prius romanus pontifex consulēdus

vt nota. in dicto. c. mulieres. A. Ibi hoc clare habetur. B. 13⁹ in ipubere. extra d̄ sen. ex. c. p̄mo. Et hoc etiā si post pubertatē postulat se absolui: vt in. c. fi. 14⁹ de clericis qui cōiter viuunt: ⁊ sub vno tectu dormiūt ⁊ in eadem domo vescuntur: extra de vi. ⁊ ho. cle. quoniam. quod cōiter exponit̄ qñ simul viuunt in aliquo eodē collegio. A. Con. Albricus: ⁊ ad hoc bñ facit dictuz. c. quoniam. B. 15⁹ in monialibus: extra de sen. ex. de monialibus. A. Istas absoluit episcopus: vt ibi patet. B. 16⁹ in hospitalarijs sancti Jo. hierosolymitani. ex̄. d̄ sen. ex. canonica. A. Hos absoluit prior suus si ē sacerdos nisi excessus difficil̄ fuerit ⁊ enormis: vt ibi. B. 17⁹ in his q̄ clericis nō enormē: sed modicā ⁊ leuē iniuriaz irrogarūt. ex̄ de sen. ex. peruenit. q̄ quidez decre. non continet dispensationē: vt q̄daz dixerūt: sed potius continet ius cōe: quod hodie satis inuitur: ex̄ de sen. ex. religioso. li. 6. A. Con. Albricus. ⁊ est cōis sententia: vt potest colligi ex notat̄ in sum. cō. dicta. q. 36. B. Nunc quedā ad declaratōnez circa predictos casus dicem⁹. Circa p̄mū ergo casuz. s. de periculo mort̄ nō q̄ intelligitur non solū ꝓpter infirmitatē: sed ēt si sit in quocūq̄ periculo morti vicino: puta si timeat hostē vel predonez vel crudelitatem potētis aut odiuz speciale alicuius: vel si nauig: tur⁹ sit: vel p̄loca īsidiosa trāsitur⁹. ff. de dona. causa mor. l. 3. ⁊. 4. Idē ponit Hosti. ⁊ addit q̄ idē est si sit obsess⁹ vel obsideat vbi iaciūtur machine vel baliste. A. De hoc dictū est s̄. absolo primo ad fi. B. Circa 3ᵐ ⁊ 4ᵐ casū. s. de hostiario ⁊ officiali nō q̄ si talis nō casu fortuito: sz ex deliberatione percussisz clericuz grauiter a papa debet absolui. ex̄ de sen. ex. si vero. Quid si cleric⁹ armatus venit ad bellū vel facit insultum: ⁊ is ꝯtra quem venit ipsuz capit. Rñdeo ꝑm Jnno. si hoc faciat sciēter excōicatus est: sz ad papaz non mittitur. si tñ hoc fit ad defensionē nō ē excōicatus. dum tñ cessante causa defensiōis ipsuz libere abire permittat: vt Hostiē. dicit. A. Con. Albri. Et dicitur idē i sum. con. li. 3. ti. 33. q. 36. ⁊ allegāt Jnno. in. c. si v̄o. p̄. ex̄ de senten. ex. Sz certe Jnno. ibi nō videtur illud ad qd̄ allegant dicere: sed solū q̄ qñ q̄s vsus est moderata tutela: nō incidit in excōicationē: al̄ sic. B. Si etiā officialis talem cap̄iat auctoritate propria q̄ al̄r non poterat cōpesci ab iniuria alterius non est excōicatus: imo meretur. 23. q. 3. fortitudo. cū se. Et hoc dico si prelat⁹ suus non fuit ibi q̄ hoc faciat: ⁊ ipse cū prelato: q̄ cin⁹ pōt restituat: alioqn ꝯ. vt ex̄ d̄ sē. ex. vt fame. §. laici. A. Con. Albri. B.

De muliere dubitat̄ si mutilauerit vl̄ occiderit clericuz: an sit mittenda ad curiam Rñdeo ꝑm Guil. Jn potestate episcopi ē mittere vel non: quia nō distinguitur circa eas inter atrocē ⁊ nō atrocē iniuriā. Et sb̄dit. Credo tñ q̄ expediat hi⁹ mulierē mitti ad curiā si est for is ⁊ si atrocitas magna est: ⁊ nō fit alteri preiudiciū de eius missione. Mulier v̄o incendiaria sacri loci: vel falsificans litteras pape: vt ibidem Guil. dicit mittenda est ad curiam: quia non inueniuntur iura parcere mulieribus in hac parte: ⁊ forte est causa: q̄z non cōmittuntur hi⁹ crimina nisi per excogitatam malitiaz: sed manus iniectio multotiens fit ex subito impetu. A. Con. Albricus. ⁊ idem ponitur in sum. con. dicta. q. 36. B.

De regularibus nota q̄ si excessus fuissz difficilis ⁊ enormis: vt si ad mutilationem membri vel effusionem sanguinis sit ꝓcessum ꝓ absolutione ad sedē aplicā sūt mittēdi. ex̄ d̄ sē. ex. cū illoꝝ. vide. j. absolo. 3. §. p.

De filiofamilias ⁊ ꝑuo intelligēdū ē q̄ nō debent mitti qñ hoc esset in preiudiciū p̄ris vel dñi nisi fuisset tam enormis excessus q̄ ꝓpter vitandū scādalū ad sedē aplicā eēnt mittendi. ex̄ de sen. ex. relatū. A. Ibi dicitur q̄ serui sunt mittendi nisi hoc fecerint in fraudē dñoꝝ vt subtrahāt se ab obsequio eoꝝ: aut ipsi dñi propter hoc sñ culpa graue dānū incurrūt: tunc in vtroq̄ casu nō mittunt̄ cū nimis sint a sede aplica remoti: sz in recōpensationē labor̄ quē in itinere sustinerēt alia eis satisfactio iniūgatur. Pro g̃ui v̄o ⁊ enormi sēp mittunt̄ B Et intelligendū est de seruis q. s. sūt ꝑuilis ꝯditionis: nō de famulis seruiētib⁹. Sed de filijsfamilias intelligit Jnno. si sūt impuberes. al̄ si sint adulti: licet sint in patria potestate mittendi sunt ad curiā: quia in hoc sui iuris sunt quia possunt ire quo

volũt. A. De hoc dc̃z ẽ. s̃. §. i. ℣. xi. B.

De ipuberib⁹ dd̃ ẽ q̃ si nõ sũt doli capaces nõ inciderunt in excõicationez. Si aũt sunt doli capaces tunc incidũt si aio in iuriandi aut vindicandi percutiunt. Sed ⁊ postq̃ veniũt ad pubertatẽ. vt i. 15°. vel. 16° anno. si adhuc tales sunt q̃ sine periclo ad sedẽ apostolicã ire nõ possunt ꝓpter imbecillitatẽ corporis vel d̃fectũ discretiõis: ab ep̃o possunt absolui recepto iuramẽto q̃ i pedimẽto sublato se pñtabunt. vt nõ. extra de sen. ex. c. si. A. Con. Albri. ⁊ fuit dictũ glo. Ray. vt in sũ. con. li°. 3°. ti. 33. q. 36. ℣. 14. Doli aũt capax dicit̃. 7. ãnoꝝ aut supra vt nõt glo. in. c. p̃mo. extra de delictis pueroꝝ. Juramentũ aũt pueri ꝓpter defectuz discretionis nõ est precise necessariũ: sed arbitrio ep̃i vel alterius absoluentis cõmittit vtrũ expediat iuramentũ prestare vel non vt nõ. in sum. con. eo. ti. q. 104. B.

De iniuria vero enormi. s. que dicat̃ determinatũ fuit per quãdã decre. Inno. q̃rti extrauagantẽ que incipit perlectis. Sed qz illa decre. vacat ꝑ ꝓemium sexti põt dici ꝑm q̃ habetur. j. enormia. §. 2. A. Dic latius q̃ ibi: q̃ enormis seu grauis iniuria dicit̃ si ad mutilationẽ mẽbri: vel effusionẽ sanguinis sit ꝓcessũ aut ep̃o aut abbati fuerit iniuria irrogata. extra de sen. ex. cũ illorũ. vbi dicit glo. q̃ nõ intelligit̃ de qualibz parua sanguinis effusione: sed q̃ hoc putat cõmittendũ arbitrio iudicis. Dicit̃ etiã enormis ex alijs varijs circũstantijs: de q̃b⁹ in insti. de iniu. §. atrox. vbi dicit̃. Atrox iniuria extimat̃ vel ex facto: veluti siqs ab aliquo vulneratus fuerit: vel fustibus ces⁹: vel ex loco: veluti si cui in theatro vel in foro vel in pretorio iniuria facta sit: vel ex persona: veluti si magistratus iniuriam passus fuerit. vel si senatori ab humili persona iniuria facta sit: aut parenti vel patrono: que fiat a liberis: vel libertis. Et secunduz glo. Ray. ⁊ in sum. con. li°. 3. ti. 33. questio. 36. In predictis attenditur etiã circunstantia temporuz. Et idem dicit. j. enormia forte alicuius notabilis soleñnitatis. In directori etiã li°. 3. ti. 4. §. xi. dicit̃ q̃ si iniuria facta in foro dicitur enormis: multo forti⁹ si fiat in ecclesia vel cemiterio vel dormitorio. extra de sen. excõ. cuz ꝓ causa. Deniq̃ in non expressis stabitur iudicis arbitrio: extra de offi. dele. de causis. B. In omnibus predictis casibus dicit Ber. q̃ ꝑz absolui requisito prius ep̃o q̃ si nõ põt haberi potest absolui a proprio sacerdote: extra de sen. ex. nuper in fine. A. De hoc etiã s̃. absolutio primo. ad finẽ. Hoc etiã intelligendum est preterq̃ in regularibus: de q̃bus dicetur statim. B.

Bsolutio iii°. s. regularium.

Regularis si percussit regularẽ eiusdem claustri ab abbate: vel aliter dicto prelato ꝓprio põt absolui. A. Aliqui dixerunt q̃ solum ab abbate: sed est verius q̃ etiam hoc potest fieri ab alijs prelatis diuersis nominibus nominatis: extra de sen. ex. cum illoꝝ. ibi. volentes eorum prelatis. ⁊c̃. Et notat̃ in sum. con. li°. 3°. ti. 33. q. 43. Idem etiã notat̃ in directoria. li°. 3. ti. 4. §. 39. Et ꝑm glo. Ray. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 48. inter dictos prelatos computandi sũt priores conuentuales fratrum predicatoꝝ ⁊ guardiani fratrum minorum: ⁊ omnes priores conuentuales cuiuscũq̃ ordinis sunt qui non habent super se maiorez in eodem conuentu. Secus de prioribus triuz vel quatuor regularium q̃ pro volũtate sui superioris preficiuntur ⁊ amouentur. In dicta etiã. q. 48. dicitur q̃ ad hoc q̃ dicti prelati religiosorũ possunt ab hac excõicatione absoluere debent esse sacerdotes: ⁊ facit extra de sen. ex canonica. vbi dicitur q̃ fratres sãcti Joã. hierosolymitani possũt absolui a suo priore sacerdote. B. Si vero alterius claustri tunc per abbatem proprium ⁊ eius qui passus est iniuriaz absoluetur: extra de sen. ex. cum illorum. ꝑ modum qui hic ponitur in hoc eodem §. Si autem percusserit clericum secularẽ absoluetur per episcopũ: extra de sen ex. religioso. li°. 6. A. .s. eo casu quo episcopus possit absoluere secularem clericũ si aliũ clericũ percussisset. vt ibi. B. Et hec intelligẽda sunt nisi excessus eorum sit dissicilis ⁊ enormis: vt si ad mutilationez membri vel ad effusionem sanguinis dico ex vulnere sit processum: vel si in episcopum vel i abbatem sit manus iniecta. A. Sãguinis effusio non requiritur ex vulnere: sed qua

litercūq; fiat ꝑm arbitrium iudicis: vt. s̄. absolutio. ꝯo. ad fi. B. Eodē quoq; mo po potest absolui regularis qui ante igressum religionis tale aliquid cōmisisset: vt in c. cū illoꝝ. ꝙ si regularis nō habet prelatuz qui sit sacerdos: aut si sit defunctus vel excōicatus ad diocesanū est recurrenduz: vt notat Hosti. extra de sen. ex. monachi. Qd̄ intelligenduz est ꝑm Guil. tam de exēptis q̄ de non exemptis siue sint monasteria virorum vel mulierū. A. Idem nota. i directoria li. 3. ti. 4. §. 43. ⁊ in sū. con. dicta. q. 48. B. Quādo duo abbates debent absoluere fit sic. Abbas percutientis recipiet a ꝓcutiente iuramentum ⁊ abbas ꝑcussi verberabit: que verbera erunt loco satisfactionis: qꝛ monachus nō habet vnde satisfaciat ⁊ demuz abbas ꝓpriꝰ absoluet. Cōgruentius tamē fiet si vnus alteri cōmittat totum: extra de of. or. c. fi. hec Host. Porro predicta omnia de regulari percutiente non sunt extendenda ad falsarios litterarū dñi pape: aut alios casus vel sententias de quibus papa absolutionē reseruat. hoc. n. religiosis nullo iure concedit. sed nec abbates siue hiꝰ prelati possunt subditos absoluere si ligati essent per aliquā sententiā latā ab homīe siue in generali: siue expresso nomine. hec Guil. A. Cō. Albri. Et aduertendū ꝙ prelatus religiosus sacerdos pōt absoluere subditos suos etiam si se ꝑcusserint extra claustra seu extra septa domꝰ: vel vbicunq;. lz Hosti. aliter dixerit. vt nō. in directoria li. 3. ti. 4. q. 42. qꝛ in dicto. c. cuz illorum. §. nos tamen. non fit aliqua distīctio. Et possūt dicti prelati absoluere subditos qui etiā ante ingressū religionis talē excōicationez incurrerint nisi excessus fuerit enormis. dicto. §. nos tamen. B.

Religiosus vnius diocesis si percutiat clericum vel religiosū alterius diocesis: tūc in absolutione requiret diocesanus ꝑcussi sicut nunc de duobus abbatibus dictū est. Hoc tamē hodie nō videt requiri sed a ꝓprio epo possunt absolui: extra de sen. ex. religioso. li. 6. A. Con. Albricus. B.

Qui dicti se excōicatū propter violētā manus iniectionem ꝑm Ray. non debz recipi ad religionē: si tamē receptꝰ fuerit pōt postea absolui iuxta modū hic dictū. §. primo. Con. Hosti. ⁊ Inno. licet quidā dicāt q̄ recipi pōt: vt addit Guil. A. Idē nō. in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 44. ⁊ in directoria libro. 3. ti. 4. §. 46. vbi dicitur ꝙ talis non dz recipi: si tamen recipiat tenet receptio lz male fecerit qui recepit. B. Ceterū an tēpore probationis absolui possit. d̄d̄. ꝙ ꝑm Hosti. ꝙ sic. sed conditio ibi intelligit ipso iure si in eadem religiōe perseuerauerit: ꝙ si nō non ꝑseuerauerit reducēdus est in cādē sententiā ab eo q̄ eū absoluit. A. Cō. Inno. ⁊ Archi. ⁊ notat in directoria eo. ti. 4. §. 48. vbi etiā subdit ꝙ ꝑlatꝰ eū absoluēs debet ei iniungere ꝙ si egrediat religionez si ei qui poterat absoluere representet qd̄ si nō fecerit q̄cito cōmode poterit reincidit ipso iure in eandē sententiā. de sen. ex. eos: li. 6. ⁊ in. §. se. subinfert. qd̄ si hoc etiā ei nō fuerit iniunctū ⁊ ifra tēpus ꝓbatiōis egrediatur ipso facto reincidit in eandē excōicationem qꝛ tacite subintelligi debet ꝙ hoc sit sibi iniunctum. ar. dicti. c. eos. B.

Bsolutio IIII.° quo ad satisfaciēdū

Ubi sciendum ꝙ absoluti a sententia canonis vel hominis cū nequeunt recurrere ad illum a quo fuerant absoluendi ꝓpter periculū mortis vel aliud impedimentum: si cessante periculo vel impedimento se non presentant illi a quo debeant absolui recepturi mandatuz eius ⁊ satisfacturi vt oportet reincidunt in eandem sententiam. A. Hec presentatio debet fieri q̄citius cōmode pōt: vt in. c. eos de quo. j. B. Et eodē modo reincidunt absoluti a sede apostolica vel eius legatis quibus iniungitur vt ordinario vel alteri se pñtent ꝓpenitentia ⁊ ꝙ iniuriatis satisfaciant: ⁊ hoc faciant q̄citius cōmode poterūt: extra de sen. ex. eos. li. 6. Propter violētiā manuū iniectionem in clericuz satisfactio pecuniaria fieri solet q̄ quidē applicabitur monasterio si manus iniecta fuerit in monachū vel clericum vel conuersū: ar. 12. q. 1. nō dicatis: ⁊ extra de sta. mo. cuz ad monasteriū ꝑmo rñso. Si aūt in clericum secularē satisfactio ipsi clerico applicabitur nisi in contumeliā ecclesie fuerit pulsatus: nam ⁊ tunc ecclesia agere pōt iniuriarū. Insti. de iniu. §. ꝙ si vsufructꝰ. Hec Gof. ⁊ Hosti. A.

Dict⁹. §. icipit. si cōi seruo. i quo. §. est vsus
q̄ si vsufructus. Et p̄dictis con. Albricus.
⁊ licet predicto casu satisfactio fiat ecclesie
nihilominus ⁊ clerico: q̄z vterq̄ pōt agere
iniuriarū ⁊ lesus in cuius cōtumeliā facta
est lesio: sicut ⁊ ꝓ iniuria filij agit ⁊ pater ⁊
filius. in Insti. de iniu. §. patitur. B.

Excōicatus ꝓpter dānum si satisface-
re pōt non dz absolui nisi satisfaciat ⁊ pec-
cant qui talem absoluunt: sed tñ absolutus
est ab ex cōicatione ꝟm Guil. Si aūt emē-
dam p̄stare nō pōt debet absolui recepta
idonea cautione q̄ satisfaciat si ad pinguio
rem fortunā peruenerit. extra de vbo. sig.
ex parte p̄mo. ⁊ de solu. Odoard⁹. Et hec
cautio erit pignoraticia vel fideiussoria: q̄z
dicit hec idonea cautio: quam si prestare
non potest saltem prestet iuratoriam. A.
De hoc dictum est. s̄. absolutio p̄mo. §. 17.
B. Absolutio enim nō est denegāda. 26.
q. 6. si presbyter. A. Con. p̄dictis Albri
cus. B. Talis quoq̄ ad petitionem ad
uersarij tenet cedere bonis: vt dicit Guil. ⁊
vide. j. cautio. A. Hec cessio posset ob-
tinere de rigore iuris ciuilis: sed in foro cō
scientie non semp: sed tunc qñ creditor eēt
in arta necessitate: nā quādo ē indigēs debi
tor ⁊ creditor ita sufficiens q̄ ꝟm deū tene
retur ei subuenire debitor non tenetur sta-
tim restituere ꝟm Sco. De quo latiꝰ i ma
teria restitutionū deo dāte dicet. B.

Bsolutio v.° quo ad mo
dum. Non
potest quis absolui sub conditōe
puta si satisfecerit: q̄z taliter absolutus non
esset simplr absolut⁹ ꝟm Guil. extra d̄ reg.
iuris. actus. li. 6. A. Con. Albricus. B.

In absolutione a maiori excōicatione
4. obseruanda sunt. Primū vt excōicat⁹
iuret prius stare mandatis ecclesie: extra d̄
sen. ex. ex tenore: sed hoc iuramentū nō est
de substātia absolutiōis. extra de sen. ex. cū
desideres. vnde ⁊ si omittat q̄d fieri nō dz
nō ꝓpter hoc minus tenet absolutio. Pō
ro de pueris an iurare debeāt iudicio epi
relinquit. A. Idē dr̄ in sū. con. li. 3. ti. 33.
q. 104. Sed hoc videtur intelligendū d̄ pu
eribus: alias secus. 22. q. 5. pueri. vbi dr̄.
Pueri ante. 14. annos non cogantur iura
re: licet aliqui dixerint q̄ hoc dicitur de iu
ramento test. Sed certe tex. loquitur indi
stincte. vnde nec nos distinguere debem⁹
de decimis ad audientiā. B. Mulieres
autem indubitanter iurare debēt. Scōm
vt si excōicatus sit ꝓ notoria in aliquē offē
sa nō absoluitur nisi prius sufficiens emen
da prestetur. Pro occulta vero offēsa aut
contumacia sufficit iuratoria cautio vbi
nulle expēse petunt s̄z vbi expēse petunt vl
satisfactio dāni tenēdū ē q̄d dictū ē. s̄. abso
lutō. 4. §. 2. ⁊ 3. Tertiū ē vt absoluatur p eū
qui tulit sententiā vel eius superiorem: aut
alium cui cōmiserit cū psalmo ⁊ oratione
⁊ verberibus: ⁊ postea subiungatur: absol
uo te a tali excōicatione. extra de sen. ex. a
nobis scdo. Quartū vt postmodū excōica
tor faciat illi mādata iusta ⁊ rōnabilia: al
posset appellari. extra de pac. c. fi. ⁊ de ap-
pel. vt debitus. A. Dictū. c. fi. parum fa
cit. B. De hoc vide. j. in se. §. Et sciendū
q̄ in predictis non intelligitur absoluens
participare illicite cū excōicato: sed potius
licite: ⁊ in his que ad salutem anime perti-
nent: ⁊ sic nullam sententiā incurrit. extra
de sen. ex. cum voluntate. In excōicatione
vero minori exprimet excōicatus proprio
sacerdoti causam: ⁊ sic se faciat absolui spe
cialiter ab hac. Et itelligitur ꝓprius sacer
dos parochianus vel diocesanus: vel ille
qui de licentia eoꝝ est electus. Nec requiri
tur iuratoria cautio. vt extra de sen. ex. nu-
per. circa fi. A. De absolutione a maio-
ri excōmunicatione latius dicitur in sum.
con. li. 3. ti. 33. q. 103. Et de hac ⁊ etiā de ab-
solutione a peccato late posui in quadriga
litterali libro. 2. ti. 5. §. 9. ⁊ 10. ⁊ etiam in iter
rogatorio. ⁊ j. vsus clausum. 2. ideo hec trā
seo. B. Que autem mandata fieri debe-
ant absoluto qui iurauit. Dicendum q̄ si
erat excōmunicatus a canone iniungendū
est ei principaliter q̄ contra illum canonē
nunq̄ veniat vt incendiario q̄ nō incēdat
⁊ percussori clerici q̄ non percutiat: ⁊ simi
lia. 23. q. vlt. pessimam. A. Melius ex-
tra de senten. ex. ex tenore. B. Aliquan
do etiam requiritur cautio q̄ decetero ta-
lia non faciat. extra de senten. excom. gra-
uem. A. Ibi hoc scribitur in statuari-
os ꝯtra libertatē ecclesie. B. Similr etiā
quādo habēs ipedimētū absoluit ab eo q

al's non posset: iniungendum est vt q̃cito poterit se presentet. Vide supra absolutio, 4. §. primo. Sed si apparuerit sententia iniusta nullum mandatum fiet absoluto. extra de senten. excõmuni. sacro. A. Cõ. Albricus. B.

Defunctus hoc modo absoluetur. Si est sepultus in cemiterio non exhumabitur: si alibi exhumabitur: ⁊ corpus vel sepulchrum verberabitur vt fit circa viuos vt notatur extra de senten. excommuni. a nobis 2°. A. .s. in glo. Et intellige hoc quando in defuncto apparuerat signa cõtritionis ⁊ penitentie: vt in sũma con. li. 3. ti. 33. q. 121. B. Et ad quid ualet tal absolutio. vide. s̃ absolutio p̃mo. §. fi.

Bsolutio VI° scilicet a peccato.

Forma absolutionis in sacram̃to penitentie scdm Alb. ⁊ Tho. in. 3. parte. q. 84. est. Ego absoluo te. A. Expressis illis a quibus fit absolutio al's super nihilo absolutio fundaretur. B. Sed p̃mittitur oratio. Misereatur tui ⁊c̃. ne forte effectus sacramenti impediatur ex parte petentis. Item postea conuenienter apponitur in nomine patris ⁊c̃. vt exprimatur q̃ sacerdos non propria auctoritate absoluit sed quasi minister: ⁊ hoc relinquitur arbitrio sacerdotis. Nec etiam requiritur impositio manus: quia hoc sacramentum ñ ordinatur ad consequendam aliquam excellentiam gratie: sed ad remissionem peccatorum. Magis autem competeret crucis signatio: quia per signum crucis christi remittuntur peccata: ⁊ tamen non ẽ de necessitate sacramenti. De materia absolutionis peccatorum habentur plura. j. confessor ⁊ confessio per totum. A. De hac forma absolutionis latius dictum est. vbi. s̃. absolutio. §. §. 1. ad fi. B.

Cceptilatio. est q̃daz imaginaria solutio: vt i Insti. quib⁹ mo. tol. obli. §. 1. ⁊ habet freri hoc mõ. Interrogat debitor creditorẽ acceptuz ne hẽs Et respondet ille. Acceptum habeo: ⁊ sic debitor liberatur. ff. eo. l. i. ⁊. l. an inutilis. §. acceptum. A. Ibi dicitur q̃ acceptilatione non tollitur nisi obligatio uerborum. Forma autem ponitur in dicto. §. 1. sic Nõ ego tibi promisi: hẽs ne acceptũ. Et respõdet creditor. Hẽo acceptum quod tuli. B.

Cceptio personarũ

Peccatum acceptionis persõarum cõmittitur fm Tho. ꝑa ꝑe. q. 63. quandocũq; aliquid cõfertur alicui non habito respectu ad cãm. s. vtrũ sit dignus. Vñ solet queri vtrũ pec. et eps dando beneficium bono si p̃termittat meliorẽ. ℟° scdm Tho. in quodã quolibet. Contingit aliquẽ esse meliorẽ simplr: qui tñ non est melior quãtum ad hoc q̃ p̃ficiatur in ecclia. Eps aũt non tenetur dare meliori simplr: sz meliori quantum ad hoc: vnde si p̃ferat vnuz alteri ꝓpter cãm que pertinet ad honorẽ dei: ⁊ ad vtilitatẽ ecclie iste meliorẽ. Si autem causa preferendi ad hoc non pertineat erit acceptio personarũ que tãto est grauior q̃to in rebus diuinis cõmittit. Idez Tho. ꝑa ꝑe. q. 63. A. Idẽ nõ. in summa con. lib. 3 ti. 33. q 263. B

Vtrũ peccet eps dãdo beneficiũ consãguineo. ℟° fm Tho. in quolibet. Si cõsãguineus sit eque idoneus põt eps eũ p̃ferre: nisi forte ex hoc scandalũ oriatur: vl' aliqui exinde malũ exẽplũ accipiant: ut quando probabiliter timeretur q̃ alij prelati ex hoc exemplo inducantur ad dandum bñficia suis consanguineis etiaz min⁹ dignis al's in hoc casu licet satisfacere naturali amori q̃ ꝯrius charitati nõ ẽ. Si uero cõsãguineus sit minus idoneus: non debz eũ preferre postposito meliori duplici ratiõe primo quia infideliter agit dispẽsator qui negocium domini gerens nõ meliorat cũ possit. 2° qz hoc vr̃ ad acceptionẽ personarũ pertinere. Conditio enim cõsãguinitatis ñ ẽ cõditio pertinẽs ad curã ecclie: que nõ obtinetur iure sanguis: sed dino munere. Est aũt cõditio faciẽs ad negociũ dispẽsatõis p̃rimonialiũ bonorũ. vñ si eps ex his ꝓuideat suo cõsãguineo minus idoneo ñ est acceptio personarum. Con. idez Tho. ꝑa ꝑe. q. 63. A. Idem etiam notatur in sũ. con. li. 3. ti. 34. q. 237. B.

Ccidia quid est. Respōdeo secundum Tho scda scde. q. 35. Accidia ꝑm Damasce. ē quedaz tristicia aggrauans aīum hominis vt nihil ei agere libeat. Et ideo accidia importat qdam tedium operandi. Huiusmodi autem tristicia quandoqꝫ est mala secundū se: qñqꝫ vero ꝑm effectum: ꝑm se quidem si est de eo qd est vere bonum: licet sit apparens malum: sicut tristicia q̄ ē de spūali bono. Si vero est de malo potest esse mala ꝑm effectum. s. si sic hominē aggrauet vt eū totalr a bono opere retrahat: ⁊ sic est peccatum: non tñ sēper mortale. Nam si incohatio peccati sit in sola sensualitate: ⁊ non perueniat vsqꝫ ad consensum rōnis: tunc propter imperfectionem actꝰ est peccatuz veniale. Qñ vero pertingit ad rōem que consentit in horrorem ⁊ detestationem boni diuini carne contra spm̄ prevalente est peccatum mortale. A. Hoc intellige qñ hec tristicia est circa ea que sunt precepti seu necessitatis salutis: vt in sū. con. li°. 3. ti. 34. q. 221. B.

Ccommodatio. Uide. j. commodatum.

Ccusare. Utruz homo teneatur accusare. R° ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ q. 68. Si crimen sit tale q̄ ꝟgat in detrimētuz reipublice tenetur hō ad accusationez dūmodo possit sufficienter ꝓbare: puta cum peccatuz alicuiꝰ ꝟgit in multitudinis corruptelā corporalem siue spūalem. Si aūt non sit tale quod in multitudinē redūdet: vl'ēt si sufficientez ꝓbationē hr̄e non possit: nō tenet ad accusanduz: quia nullus tenetur ad id quod debito modo perficere nō pōt. A. Nec obstat predictis si reuelet secretum: qꝛ hoc fit propter cōe bonuz qd sp ꝑferendū est ꝑuato: ⁊ iō ꝯtra bonuz cōe nulluz secretum licet recipere: nec tamē est oīo secretū: quod per sufficientes testes potest probari ꝑz Tho. vbi. s̄. ⁊ in sū con. li. 2. ti. 5. q. 190 B. Quomodo autem fieri debeat accusatio. Sciendum ꝑmo q̄ debet fieri in scriptis. 2. q. vlti. qui crimen. Sed hoc sēp nō est necessariū: puta i leui crimie. ff. de accu. l. leuia. Similr etiā in notorijs. qꝛ in huiusmodi nec accusator: reqrit ex̄ de accu. euidentia. Secus in non notorijs etiaz si manifesta sint. xi. q. 3. eorum. A. Notorium dr̄. qd pz per sententiā vel per cōfessionem factam in iure. aut per euidentiā rei q̄ tergiuersatione aliqua celari non possit ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. c. fi. Manifesta autē dici possunt que alr liquent. B. Item dz accusatio fieri cum inscriptione. i. q̄ accusator debet se ad penam talionis obligare vt. 2. q. vlt. quisqs. ⁊. q. 3. calūniator: ⁊. c. q non probauerit. Excipiuntur quidā casus vt in leui crimie. Itē i crimie apostasie. Itē cum maritus accusat vxorez de adulterio ⁊ in silibus. Sed sciendum q̄ etsi accusator non iscribat: ex natura tñ accusationis hiꝰ pena calumnie venit. C. de accu. l. vlt. Itez accusatio debet exprimi viua voce ⁊ presēte accusato. 2. q. vlt. per scripta. A. Cō. ꝑdictis Albri. ⁊ idem nō. in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 189. B Si accusator accepit pecuniaz ob accusanduz vel nō accusandū: crimen cōcussionis cōmissit ⁊ tenet ad restitutionem. sicut habetur. j. concussio.

Accusatio reddit vitiosa triplr: vt habet 2. q. 3. per totum. ⁊ Tho. tradit scda scde. q. 68. dicens. Accusator aut calumniatur scz falsa crimina imponendo: aut preuaricatur scilicet adhibendo fraudem in accusatione: ⁊ adiuuando aduersaz partem crimina vera fraudulenter abscondendo d q bus accusauit colludens: cum reo propriprias probationes dissimulādo ⁊ falsas excusationes admittendo: aut accusator tergiuersatur: scilicet totaliter ab accusatiōe desistendo. ⁊ hoc cum fit inordinate. Contingit enim aliquando desistere ordinate dupliciter. Uno modo si in ipso accusationis processu cognouerit falsum esse illud de quo accusabat. Alio modo si princeps ad quem pertinet cura boni cōmunis accusationem aboleuerit. A Idē nō in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 121. B Accusatio contra matrimoniuz. vide. j. matrimonium. 7. ⁊ matrimonium. 8.

Ccusatus. Utrum falso accusatus possit accusanti iniuriam remittere. Respōdeo secundum Tho. secūda secūde. q. 68. Falso accusans specialiter facit iniuriam

accusato. ⁊ ideo si ipse accusatus innocens fuerit pót iniuriã suã remittere: maxime si ille nó calũniose accusauit: sed ex animi leuitate. Si vero accusator ab accusatione desistat ꝓpter aliquã collusionẽ cum aduersario: tunc facit iniuriã reipublice: ⁊ hoc mó pót et accusatus remittere: sed hoc ad principem pertinet q reipublice curam gerit. A. Idem nõt in sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 192. Sed nec princeps dz sine iusta cã remittere. Nam interest reipublice ne crimina remaneant impunita. ff. ad. l. agli. l. ita vulneratus. ⁊ extra de sen. excõ. vt fame. ⁊ qz facilitas veniẽ incẽtiuũ tribuit delinquendi. 23. q. 4. est iniusta. B

Utrum accusatus peccet mortaliter negando veritatẽ i iudicio. Rũdeo ꝟz Tho. vbi. s. A. Immo. q. 69. arti. ꝓmo. B. Accusatus tenetur iudici veritatẽ exponere: quã ab eo ꝑm formã iuris exigit: ⁊ ideo si ꝓfiteri noluerit vel si mendaciter negauerit mortaliter peccat. Si vero iudex exquirat qõ nó pót ꝑm ordinẽ iuris: nõ tenetur ei accusatus rñdere: sed pót per appellationem vel aliter licite subterfugere: mendaciũ tñ dicere nõ licz. A. Idẽ in sũ. con. li. 2. ti. 5. q. 193. assignando ꝑm Tho. ꝓdictã rõnem q quicũq; facit ꝓtra debitum iustitie mortaliter peccat. B

Non licet accusato calũniose se defendere ꝑm Tho. vbi. s. A. ꝟ. dicta. q. 69. B Mã in cã criminali iuramentũ de calũnia prestandũ est. extra de iura. ca. c. iherẽtes. ⁊ quidẽ accusato licet se defendere veritatẽ occultando quã ꝓfiteri nõ tenetur: ⁊ hoc ꝑ aliquẽ ꝓuenientẽ modũ puta q nõ rñdeat. Hoc. n. non est calũniose se defendere sed prudenter euadere. Non aũt licet ei falsũ dicere nec etiã veritatẽ illã tacere quã confiteri tenetur: nec etiã aliquã fraudẽ vel dolum adhibere qz fraus ⁊ dolus vim mendacij habent: ⁊ hoc est calũniose se defẽdere. A. Idem in sum. cõ. li. 2. ti. 5. q. 194. vbi etiam dr q tunc iudex requirit veritatẽ ꝑm ordinẽ iuris cũ precedit infamia super aliquo crimine vel apparuerũt aliqua indicia: vel etiam cum ꝓcessit ꝓbatio semiplena. B.

An liceat accusato appellare. Rũdeo ꝟz Tho, secũda scẽe. q. 69. An̄ appellatio fit ex ꝓfidentia iuste cause: qz videlicet accusatus iniuste a iudice grauatur licet appellare. Secus siquis appellet causa afferende more ne contra euz sententia ꝓferat. Idem. 2. q. 6. quicunq;.

An liceat accusato ⁊ ad mortem ꝓdemnato se defendere vel fugere. Rũdeo secũdũ Tho. vbi. s. Si damnatus fuerit iuste non licet ei se defendere: sed potius competit iudici resistentem impugnare. Si vo iniuste tale iudiciũ simile est violentie latronum: ⁊ ideo in tali casu licet resistere ꝓncipibus malis: nisi forte ꝓpter scandalum vitandum: cum ex hoc aliqua grauis turbatio timeretur. Accusato aũt cuicũq; fugere licet: qz ⁊ si nõ liceat resistere: nõ tamẽ tenetur facere id vnde mors sequatur. s. manere in loco vnde ducatur ad mortez. A. Sicut etiam si aliquis sit dãnatus q fame moriatur nó peccat si sibi cibũ occulte ministratum sumat: quia nõ sumere esset seipsum occidere ꝑm Tho. ibidem. vt in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 196. B.

Ultimo sciendũ est q de quibus criminibus absolutus est accusatus non dz accusatio replicari. extra de accu. de his. 23. q. 4. si illic. De materia aũt accusationis tangitur. j. inquisitio. §. primo. De accusatiõe etiam contra matrimonium. j. matrimonium. 7. ⁊ matrimonium. 8. per totum.

Diuratio.

Utrum liceat adiurãe. Rñdeo ꝟz Tho, secũda secunde. q. 90. Si aliquis per inuocationez diuini nominis: vel per inuocationem cuiuscunq; rei sacre alicui homini non sibi subdito adiurando intendat necessitatem agendi aliquid imponere licut imponit sibi ꝓlatus iurãdo: talis adiuratio illicita est: qz vsurpat in alium potestatem quã non habet: sicut ꝑn ceps sacerdotum ꝓsumpsit dominũ nostrum Jesum christum adiurare. Math. 26. Tamen ꝓpter aliquam necessitatẽ superiores tali genere adiurationis possunt inferiores astringere. Si vero quis intendat solũmodo per reuerentiã diuini nois vel alicuius rei sacre aliquid ab alio obtinere absq; impositione necessitatis: talis adiuratio licita est respectu quorũlibz. Demones autem possumus adiurando per

vi rtutem diuini nominis tanquã in mi-
cos expellere ne nobis noceãt spũaliter vl
corporalr ꝑm ptãtez nob datã a xp̃o Luc.
10. Ecce dedi vob potestatẽ calcandi sup
serpentes: ⁊ nihil vobis nocebũt. Non tñ
licituz est eos adiurare ad aliqd ab eis ad
discendũ: vel ẽt ab eis obtinenduz: qꝛ hoc
pertinet ad aliquaz societatem cum eis ha
bendam nisi forte ex spãli instinctu vl reue
latiõe dina aliqui sancti ad aliquos effectꝰ
demonuz opere vtunt: sicut legitur de bea
to Jacobo qui per demones fecit Her-
mogenez ad se adduci. Adiuratio ꝟo ad
irrationabilem creaturaz põt intelligi du
pliciter. Uno modo vt adiuratõ referatur
ad ipsam creaturam irrationabilem ꝯz se.
⁊ sic vanum esset ipsaz adiurare. Alio mõ
vt referatur ad eum a quo ipsa creatura
agitur ⁊ mouetur: ⁊ sic dupliciter adiurat
creatura irrõnabilis. Uno quidẽ mõ per
modum deprecationis: qđ ꝑtinet ad eos
q diuina iuocatione miracula faciũt. Alio
mõ ꝑ modũ ꝯpulsiõis aduersus diabolũ
q in nocumẽtũ nr̃um vtitur irrõnabilibꝰ
creaturis: ⁊ talis est modus adiurandi in
exorcistis per quos demonũ ptãs excludi
tur. His igitur modis licet. Sed sic adiu
rare ꝙ per hoc demonum imploret auxili
um: non lz. A. Idez in sũ. cõ. li. 3. ti. 34.
q. 246. cum duobus se. B

Doptio vel arrogatio.

Adoptio est ex-
tranee ꝑsone in filiũ vel nepotẽ:
vel deiceps assũptio legitima. s. qꝛ ꝑ adop
tionem qui filius non est ꝓ filio hẽtur.
A. Hec diffinitio fuit Ray. Tho. Pe. ⁊
Al. vt in sum. con. li. 4. ti. 8. q. 2. B. Cu-
ius due sunt spẽs. Una dr̃ arrogatio: ⁊ est
quando ille qui nõ habet pr̃em seu etiaz q
emancipatus est transit cũ rebus suis i po
testatẽ arrogantis: ⁊ hẽt hoc fieri auctori
tate principis. Alia vero spẽs cõi nomine
. s. adoptio nuncupatur qñ adoptatur qui
est in ptãte patris: nec trãsit in ptãtẽ adop
tantis: ⁊ hoc fit imperio magistratus. ff. e.
l. 2. ⁊ l. si pater. A. In his. ll. nihil dr̃ ꝙ
adoptatus non transeat in potestatez: sed
dr̃. C. e. l. pe. ⁊ r̃seruatur ei tantũmodo suc
cessio ab intestato in hereditate adoptan-
tis: vt ibi. Operatur etiã hec adoptio im-
pedimentum matrimonij. extra đ cog. le.
c. vno. ⁊ nullus alius eius vr̃ effectus: nisi
forte quis detur in adoptionẽ auo vel ꝓ a
uo materno seu paterno quando filius est
emancipatus: dicta. l. pe. Nam tunc tran-
sit in plenam potestatẽ adoptantis: vt ibi.
B. Qđ si quis in domo per se: vel etiam
corã aliquibꝰ aliquẽ recepit i filiũ vel filiã
nulla est adoptio. C. de ꝓba. l. nõ nudis.

Adoptare potest pr̃familias qui sui
iuris est ⁊ qui generare potest: qm̃ qui nõ
potest generare si hoc est propter aliquod
impedimẽtum naturale non poterit adop
tare. Secus si eẽt propter impedimẽtum
accñtale: vt spado siue gladio castratꝰ. ff.
e. l. 2. A. In hac. l. dr̃ de impedimento
accñtali tm̃. s. ꝙ spado potest adoptare: sz
de naturali dr̃. ff. e. l. adoptio. B. Item
non potest adoptare minor ãnis. 40. nisi
iusta cã interueniente. ff. e. l. si pr̃. §. vl. A.
Quia magis liberorũ procreationi stude-
re debet: nisi forte morbꝰ aut valitudo in
causa sit: aut iusta cã arrogandi: aut si con
iunctam sibi personã velit adoptare. i. ar-
rogare: vt ex precedẽtibus patet. Itẽ non
debet quis plres ꝑsonas arrogare: nisi ex
iusta cã: sed nec libertũ alienũ: dicto. §. vl.
in quo non dr̃ nisi de arrogatiõe. Ideo vr̃
ꝙ minor. 40. ãnis possit adoptare ⁊ si nõ
non arrogare: vt in sum. cõ. li. 4. ti. 8. q. 5.
B. Itez mulier adoptare nõ potest nisi
ex rescripto principis in solatium liberoꝝ
amissorum in bello. C. e. l. mulierem. A.
Idem ponitur in sum. con. dicta. q. 5. sed
in dicta. l. mulierem. ⁊ in iuribꝰ ibi allega-
tis nil dr̃ in bello. B. Adoptari autez
quilibet potest tam masculus q̃z femina:
dum modo sit in tantuz minor pr̃e adop-
tante ꝙ filius eiꝰ naturalis eẽ posset. ff. e. l.
adoptio. Adoptatur autem presens ⁊ vo-
luntarius tantum. ff. e. neq̃z absens. A.
Idem in sum. con. e. ti. q. 6. B

Effectus adoptionis est ꝙ adoptatꝰ
per omnia vt filius adoptantis habeatur.
A. Saluo ꝙ supra dictũ ẽ de simplici
adoptato. B. Ita vt etiam ab intesta-
to succedat. C. eo. l. penul. Item ꝙ si sit ar-
rogatus: tunc filij eius ⁊ nepotes si quos
habet transeunt in potestatez arrogantis:
secus si sit solum adopatꝰ vt in primo. §.

dictum est. A. Facit. ff. e. l. si pater. B. Itez ꝙ arrogator tenetur relinquere arrogato quartā ꝑtem bonorū oīum que habz ⁊ hoc siue in testō: siue velit eū emācipare. Sed adoptator nihil tenetur relinq̄re adoptato nisi velit. C. e. l. i. ⁊. 2. A. Lex ꝑma nihil facit: sed. 2. ⁊. l. pe. B. Idem Tho. in 4. dis. 42. Quomō aūt adoptio impediat mr̄imonium vide. j. impedimentū. 7.

Dulatio. Utrum sit peccatum. ℞. scdm Tho. scda sc̄de. q. 115. Si aliqs volēs ad delectationē alteri loqui excedat modum in delectando peccat. Et si quidē hoc faciat sola intentione delectandi vocatur placidus secundum ph̄m. Si autem hoc faciat intentione alicuius lucri consequendi vocatur blanditor vel adulator. Cōmuniter tamē nomen adulatōis solet attribui omnibus qui supra debitum modum virtutis volunt alios verbis vel factis delectare: ⁊ sic ē peccatuz: pertinet autez ad adulationem laudare aliquem in quibus nō est laudandus: quia forte sunt mala: vel non recta siue non certa bona. Aut etiam si timeri possit ꝙ ad inanem gloriam laudatus prouocetur. Si quis vero laudare velit propter bonum: puta vt aliquem consoletur: ne in tribulationibus deficiat: vel vt in bono proficiat alijs debitis circunstantijs seruatis: pertinebit hoc ad virtutem. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 258. B. Utrum adulatio sit peccatum mortale. ℞. secundum Tho. vbi supra. Adulatio potest eē peccatum mortale tripliciter. primo modo ratione materie: sicut cū laudat aliquis peccatum alicuius. Hoc enim contrariatur dilectioni dei cōtra cuius iusticiam homo loquitur: ⁊ dilectioni proximi quem in peccato fouet: vnde est peccatum mortale. Scdo modo ratione intentionis: puta cuz aliquis adulatur alicui ad hoc vt fraudulenter ei noceat corporaliter vel spūaliter. ⁊ hoc est etiam mortale. Tertio modo per occasionem: sicut cum laus adulatoris sit alteri occasio peccandi etiaz preter adulatoris intentionem: ⁊ tunc considerandum est vtrum occasio sit data vel accepta: vel qualis ruina sequatur ex hoc s. venialis vel mortalis: ⁊ secūdum hoc iudicandum est. Si autē aliquis ex sola auiditate delectandi: vel ad euitandum aliqd malum vel consequendū aliquid necessitatis alicui adulatus fuerit: non est cōtra charitatem nec mortale sed veniale. A. Idē in sum. con. e. ti. q. 261. B.

Utrum peccet adulator seu alius volēdo placere hominibus. ℞. secunduz Tho. vbi supra. Velle placere propter charitatē nutriendam vt eis spūaliter: qa proficere possit laudabile est. i. Cor. 10. Per omnia omnibus placeo. Sed propter inanez gloriam vel propter lucrum: vel etiaz i malis est peccatum secūdum illud ps. Deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placent. Et ad Gal. primo. Si adhuc hominibus placerem christi seruus non essem. A. Idez in sum. con. e. ti. q. 260. B.

Utrum dare adulatoribus sit peccatū mortale. ℞. secundum Tho. secūda secūde q. 168. ⁊ etiam secundū Guil. Non: nisi asr apetitus nimius vane glorie hoc causet: sicut Herodes delectabatur quādo laudes sibi dabantur non hominum: sed dei, vel nisi intendat ⁊ cupiat illam adulationem: de quo dr̄ in ps. Laudatur peccator i desiderijs aie sue. Et in Isa. Popule meus q beatum te dicunt ⁊ cetera. Hec enim adulatio crimē ē: ⁊ tales largitores cōmunicāt eis in crimine. A. Idem in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 22. B.

Dulterium est alieni thori violatio. 32 q. 5. Non: mechaberis. Quid faciet mulier que de adulterio suscepit filium vel supposuit sibi alienum partum: ⁊ ita qui non est filius suscepit expensas ab eo qui putatur esse pater: ⁊ est causa ꝙ illi qui essent al' heredes eius non succedunt. Respondeo secundum Ray. Mulier in penitentia reuelet sacerdoti perito vel episcopo seu vtriqz: ⁊ tunc predicti inquirant diligentius ⁊ caute de conditionibus spurij vel suppositi: ⁊ si inuenerint ꝙ sit homo spiritualis ⁊ timens deum: tunc coraz muliere si viderit expedire recepto pri⁹ sacramento ab ipsa ꝙ non calūniose procedat etiam ab illo ꝙ secretum teneat: poterunt releuare sibi ⁊ cōsulere ꝙ igrediatur religionem vel transferat se ad longinqua

ita q̄ nihil percipiat de bonis putatiui pa
tris. Et addit hic Ul. q̄ illa mulier potest
reuelare marito si non timet periculum:
sicut sunt aliqui viri q̄ sustinēt sciētes adul
terium vxorū. aliqui forte qui consentiunt
q̄r non possunt ꝓprios habere filios: ⁊ hi⁹
in tali casu tute mulier pōt reuelare marito
⁊ si acceptet absoluta est mulier. A. Nisi
respectu eorū qui nihilomin⁹ remanerent
i dāno sicut possent eē filij veri respectu por
tionis legitime: vel etiam quicūq̄ alij quo
ad totā hereditatē quando talis filius esset
ex adulterio seu incestu: quia penitus exclu
ditur a successione. C. de incestis nup. aut̄.
ex cōplexu. ⁊ de naturalibus aut̄. liceat. ita
ut etiā alimēta eis negent̄ ex substātia parē
tis. dicta aut̄. ex cōplexu. ⁊ ex̄ q̄ fi. sint legi.
per venerabilē. ad fi.. Sed de equitate ca
nonica alimenta concedunt̄: extra de eo q̄
dux. in ma. cuz haberet. ⁊ ibi glo. B. Si
vero illi spurio vel supposito nō pōt reue
lari sine periculo: vel etiā si post reuelatio
nem non vult acquiescere ꝯsilio: tūc iniun
gatur mulieri q̄ de reb⁹ si quas habet vel
i futuro habē poterit satisfaciat viro iuxta
posse dolēs de peccato ⁊ etiam de eo q̄ nō
pōt plene satisfacere. Et talis satisfactio fiat
per alium secrete ⁊ caute nō reuelādo ipsi
viro personam vxoris: ⁊ ita erit i bono sta
tu: ar. 22. q. 5. hoc videtur. ⁊ extra de peni.
officij. Idem Hosti. Et tenetur mulier vi
ro satisfacere etiam de consumptis ab isto
filio. De hereditate autem tenet̄ heredib⁹
viri ab intestato: vel heredib⁹ scriptis: vel
quibus verisimiliter credit q̄ reliquisset: ⁊
si hoc nescitur det pauperibus. Item dicit
Inno. q̄ si mulier non haberet q̄ restituat
⁊ habet probatiōes per quas dicti succes
sores releuarent̄ a dāno quod habent: de
bet eas adducere: nisi graue malum esset ꝓ
uenturū: tunc nō debet facere: q̄r min⁹ ma
lum est dānum rerum q̄ periculū anima
rum ⁊ corporum. Si vero non habet pro
bationes sileat. 2. q. 7. plerique. Hec Ray.
Hosti. ⁊ Inno. A. Idem in sum. con. li.
ij. ti. 5. q. 23. B.

Sz nūqd dict⁹ fili⁹ tenet̄ credere mulie
ri. Rñdeo scōm Guil. Nō tenet̄ credere
mulieri soli: q̄a posset eē muliebris fallacia
⁊ si sana conscientia non credit: excusat⁹ ē
tam de perceptis q̄ de ꝑcipiēdis. Si vero
honestas femine ⁊ alie circūstantie faciunt
eidem de hoc ꝓbabilem opinionē siue con
scientiam: ⁊ vult tutiorem viam eligere: ni
hil vlterius percipiat. de preceptis autem
⁊ consumptis q̄diu bonaz fidem habuit.
Ray. dat consilium ut restituat uel cōpo
nat. Sed tamen talis ut dicit nō est cogen
dus: quia possessor erat bone fidei C. de rei
vendi. certum. Hosti. quoq̄ ⁊ Ul. ⁊ Guil.
dicunt q̄ non tenetur de cōsumptis q̄diu
fuit bone fidei. A. Idem in sum. con. di
cta. q. 23. vbi dicitur scōm Hosti. q̄ mulier
tenetur restituere ista consumpta per filiuz
putatiuum. B.

Sed nūquid mulier possit filios de ad
ulterio susceptos sibi heredes instituere.
Respondeo. Certe sic. quia quilibet pōt
sibi heredem instituere eum cui non prohi
bet̄: reseruata sēp legitima ꝑte libis suis. De
quo vide. j. legitima ꝑ totū. A. Intellige
hoc nisi ꝯsuetudo regionis repugnet s̄m
Albricū. ⁊ in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 26. Pa
ter aūt nō pōt huiusmōi filios instituere:
vt supra. §. primo in additione. i. B

Vir hñs legitimos filios si viuēte vxo
re aliā ducat scientē ipedimentuz. A. Si
eni iustā hēret ignorātie cām legitima fo
ret ꝓles: ex̄ q̄ fi. sint le. c. penl̄. B. ⁊ ex ea
filios hēat: nunqd tales filij adulterini pos
sint succedere p̄ri: an vero teneantur resti
tuere filijs primi matrimonij. Rñdeo se
cundū Guil. Restituere tenentur totā he
reditatē filijs primi matrimonij cum fru
ctibus mala fide consumptis quantūcūq̄
oporteat eos male egere vel mēdicare. A
De hoc supra absolutio. 4. ad fi. B. Nisi
bona fide cōpleta sit legitima prescriptio:
maxime si etiā post cōpletam legitimā pre
scriptionez retinent bonam fidē: tunc eniz
nō tenent̄. A. Idē in sum. cō. eo. ti. q. 25.
B. De accusatione adulterij: ⁊ quomo
do adultera possit dimitti: habes. j. matri
moniū. 8. per totū. Quomodo etiam adul
teriū impediat matrimoniū habes. j. impe
dimentum. 8. §. 2. Et vtrum liceat vxorem
adulteram occidere ibidem. §. vlti.

Duocatus eē nō potest:
immo expres
se ꝓhibet̄. ꝑmo q̄dē si sit heretic⁹

vel excõicatus: vel pagan⁹. 4. q. i. c. p̃mo. ⁊ ex̃ de heret̃. excõicam⁹. p̃mo ⁊ de pe. dis. i. nemo: vel i foro: vbi ẽt hẽs ꝙ peccat iudex ⁊ puniri dz q sciẽter admittit tales. Item si monachus vel religiosus. Tales eniz peccant aduocãdo: nisi ꝓ monasterio de mandato prelati. 16. q. i. monachi extra d̃ postu. ex parte. Item ꝓhibetur si sit clericus in sacris ordinibus constitutus: vel etiã in minoribus: duz tñ sit beneficiatus. Talibus eim ꝓhibita est aduocatio coram iudice seculari: nisi in ꝓpria causa: vel pro ecclesia sua: vl̃ pro coniunctis aut miserabilibus personis extra de postu. clerici. ⁊ c. cum sacerdotis. Sed an coram iudice ecclesiastico possint satis videtur ꝙ sic: ar. in dicto. c. clerici. exceptis episcopis ⁊ etiam sacerdotibus quibus videtur simpliciter interdictum nisi vt dictum est in causa propria vel ecclesie: vel pro coniunctis aut miserabilibus personis 14. q. 5. deniq̃. 88. dis. ꝑlatum. ⁊ expressius in illa decre. cum sacerdotis. Et intellige dũ modo in predictis casibus diuinum officium nos impediatur: ar. dis. 91. clericus. Et nota ꝙ quicunq̃ est beneficiatus in aliqua ecclesia ⁊ prestat pro extraneis patrociniuz aduocationis vel procurationis cõtra eaz debet illo beneficio expoliari: vt in predicto. c. cum sacerdotis. A. Hoc. c. loquitur de clerico. Sed s̃m Inno. ibi. Idem ẽ etiam si sit laicus in ecclesia beneficiatus vt beneficio illo priuetur: vt in sum. con. li. p̃mo. ti. 5. q. 157. B. Item non debet quis esse iudex vel assessor in causa illa in q̃ vlt esse aduocatus: quia duo officia in eadem causa prohibetur exercere. 4. q. 4. c. i. ⁊ 2. Sunt ⁊ alie persone ab aduocatione per canones prohibite: vt surdus. A. s. qui penitus nil audit. ff. de postu. l. 2. B. mutus cec⁹. A. vtroq̃ oculo p̃uat⁹ dicta. l. i. B. furiosus: impubes vsq̃ ad. 18. ãnuz a senatu motus. A. De remoto a senatu nulla videtur fieri mentio: nec in allegatione. j̃. posita: nec in dicta l. i. vbi predicta originaliter ponuntur: nec in sum. con. in dicta. q. i 57. vbi eadem notantur. B. seruus: femina: ⁊ vir passus muliebria s. contra naturaz. A. Nisi violenter fuisset passus: dicta. l. i. B. Item damnatus capitali crimine vel calumnia publici iudicij. Item qui operas suas locauit vt pugnaret i harena cum bestia: hec omnia. 3. q. 7. §. tria.

Utrum clericus beneficiatus in diuersis ecclesijs possit prestare patrocinium cõtra aliam. Rñ. s̃m Ber. Non videtur ꝙ possit. Si tamen est prelatus in vna ecclesia: tc̃ ratione prelationis potest. Et idem dicit Inno. A. s. in. c. fi. extra de postu. vbi p̃dicta dicit Ber. Sed Inno. in hoc discrepat a Ber. qz tenet ꝙ clericus etiam nõ p̃latus possit aduocare contra aliam: qa ecclesia non computatur inter extraneos super verbo dicens: Secus si pro alia ecclesia vbi simile beneficium habuit. B. Addens ꝙ si necessario officio fungatur potest ad similitudinem tutoris. ff. de postu. l. puto. ⁊ l. vlt. A. Non dicit ad similitudinem sed dicit vt tutor vel prelatus ecclesie exemplando officium necessarium. Et idem videtur facere in eo quod sequit̃. B. Item ⁊ pro priori ecclesia potest agere contra secundam: ar. extra de iureiur. tuam. et c. intellecto. A. Predicta etiã notãtur in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 169. B.

Utrum iudex teneatur dare aduocatuz. Rñ. Tenetur quandoq̃: vt eis q habere non possunt propter paupertatem: vl̃ propter potentiam partis aduerse. ff. de offi. ꝓ con. l. nec quicq̃. §. fi. Et quidem si iudex hoc alicui aduocato precipiat: ⁊ ille sine cã deneget potest per iudicez perpetuo remoueri ab officio aduocationis. C. eo. prouidenduz. A. Que est in. C. de postulãdo. B. Debet igitur obedire: si tamen competens salarium constituatur: de quo vide j̃. §. 6. ⁊ 7. A. Idem in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 170. Sed quo ad salarium additur s̃z Hosti. ꝙ si indigens aduocato sit pauper aduocatus gratis aduocet: ⁊ a deo expectet remunerationem. B.

Aduocatus qui scienter defendit causaz iniustam absq̃ dubio grauiter peccat: vt dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. qz illicitum est cooperari alicui ad malum faciendum siue consulendo: siue adiuuando: siue qualitercunq̃ consentiendo. Ro. p̃mo. Digni sũt morte non solum qui faciunt. ⁊c̃. Tenetur etiaz ad restitutionem eius damni quod contra iusticiam per eius auxilium altera pars incurrit. Si autem ignoranter iniustam cãz

defendat excusatur ꝑm modū quo ignorā-
tia excusare potest. Si ꝟo in principio cre
dit causaꝫ iustā esse: ⁊ in ꝓcessu appareat ñ
iusta: nō debet ea ꝓdere: vt. l. alterā partez
iuuet: vel secreta sue cause alteri parti reue-
let. Debet etiā causam deserere: vel euꝫ cu-
ius causam agit ad cedendum inducere: si-
ue ad componendum sine aduersarij dam
no. Hec oīa Tho. A. Idē in sum. cō. co.
ti. q. 171. B. Porro i cā q̄diu dubia est
bñ pōt aduocatus patrocinari ꝑm Guil.

Quis est debitus modus aduocandi.
Rñ. ꝑm. Ray. vt non producat falsa instru
menta: neq; falsos testes: seu corruptos: ne
q; mētiatur: neq; inducat falsas leges: aut
quascunq; ꝓbationes: neq; querat in gra-
uamen alterius partis dilationes nō neces
sarias. Item ꝙ fideliter quantum iusticia
permittit causam foueat: nihil de contingē
tibus omittendo. 3. q. 7. §. siquis autem. et
ar. extra de testi. intimauit. C. de iudi. l. pro
perandum. §. illo proculdubio. 4. q. 4. c. p̄
mo. ⁊. 2. Item non procaciter vel vociferā
do: quia ꝓpter hoc impeditur processus. 5
q. 4. in loco. 3. q. 7. siquis adeo. A. §. est ⁊
ibi dicitur: Siqnis adeo procax fuerit vt
non ratione: sed probris putet esse certādū
opinionis sue detrimentum patietur. B.
Item dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. ꝙ aduocato de
fendenti causam iustam licitum est pruden
ter occultare ea quibus impediri posset ꝓ-
cessus eius: non aūt licꝫ ei vti aliq̄ falsitate.

Utrum aduocatus possit petere salariū.
Rñ ꝑm Ray. Potest moderatū: siue ab
initio faciens pactum: siue postea finita cā.
Et attendi debet moderamen salarij scd̄m
quantitatem cause: laborem aduocationis
⁊ consuetudinem regionis ⁊ scientiam ⁊ ho
nestatem aduocantis. 3. q. 7. §. apud vrbē.
⁊ ar. 12. q. 2. vulterane. ⁊. c. concesso. extra de
preben. de multa. ꝟ. circa sublimes. ⁊c̄. di.
61. miramur. Con. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. Sed ca
ueat aduocatus ne petat salarium cuꝫ gra
ui damno litigatoris. 3. q. 7. §. artentur.
Item ꝙ causa incepta ⁊ nō finita faciat pa
ctum cum litigatore quem in propriam re
cepit fidem: quia posset esse occasio magni
mali. 3. q. 7. §. preterea non licet. Nam quā
do videret causam in periculo cogeret cli-
entulum inire pactum ⁊ dare salarium ad
libitum. Item nunq̄ licet aduocato paci-
sci de certa parte litis: puta de decima vel
centesima C. de postu. siquis aduocatorū.
Quod si nullum pactum certum fuit de sa-
lario potest aduocatus implorare auxiliū
iudicis pro competenti salario. ff. de vari.
⁊ extraor. cog. l. 1. §. in honorarijs. A.
Aduertendum ꝙ aduocato circa salariuꝫ
non licet excedere constitutam summaꝫ. s.
centum aureos: secundum leges. ff. d̄ var.
⁊ extraor. cog. l. 1. §. sicui. Sed ꝑm Grego.
decimum libras. 20. vt in sum. con. lib. 2. ti.
5. q. 173. vbi etiam supradicta omnia de sa-
lario secundum Ray. ⁊ eius glo. ⁊ Hosti.
ponuntur. Sed illa constitutio Grego. ho
die videtur sublata per proemiuꝫ sexti: vbi
tolluntur omnes priores cōstitutiones po
stea non confirmate. B.
Utrum aduocatus teneatur gratis presta-
re patrocinium in causa pauperum. Rñ.
ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. Hic idem est dicendū
quod de alijs operibus misericordie dici-
tur. Nullus enim sufficit omnibus indigē
tibus opem misericordie impendere: ⁊ iō
sicut Augᵘ. dicit primo de doctrina chri-
stiana. Cum omnibus ꝓdesse non possis
his potissime consulendum est qui per lo-
coruꝫ vel temporꝫ vel quarūlibet reruꝫ op
portunitatibus constrictus tibi quasi qua-
dam sorte iungūtur. Dicit aūt ꝓ locorꝫ op-
portunitatibus: qꝛ non tenetur homo per
mundum querere indigētes q̄bus subue-
niat: sed sufficit ꝙ eis q̄ sibi occurrūt misi
cordie opus impendat. Addit autē ⁊ tem-
poruꝫ: qꝛ non tenetur homo future neces-
sitati alterius ꝓuidere: sꝫ sufficit si in presē
ti necessitate ei subueniat. Subdit autez vel
quarūlibet reruꝫ: qꝛ homo sibi coniunctis
quacūq; necessitate maxime debet curam
impendere. Quibus tñ ꝯcurrentibᵘ restat
vtꝫ aliq̄s tantā necessitatē patiatur ꝙ non
in ꝓmptu appareat q̄uo possit alr̄ ei subue
niri. Et in tali casu tenet ei opᵘ misicordie
impēdere. Si autē appareat q̄uo ei alr̄ sub
ueniri possit: vel per se vel per aliam perso
nam magis ꝯiunctam: vel maiorem facul
tatem hñtez non tenetur ex necessitate indi
genti subuenire: ita ꝙ non faciendo peccet
q̄uis si subuenerit in tali necessitate lauda
biliter faciat. Unde aduocatus non

tenetur semper cause pauperum patrocinium prestare: sz solũ concurrentibus conditionibus predictis. A. Idez in sum. cõ. li. 2. ti. 5. q. 174. Et intellige predicta cũ hoc q̃ lz possit pauperi per aliũ subueniri: tñ si ei non subuenit nullus subuenire potẽs excusaretur. 86. di. pasce. Ideo nullatenꝰ dz aduocatus q potest ꝑmittere iusticiã pauperum deperire: ſm Ray. q̃ dicit: q̃ aduocatus ꝓ miserabilibus personis q̃ propter defectũ aduocati quez non pñt conducere amittunt cãs: ⁊ grauãtur iniuste: tenet aduocare ⁊ de sua sciẽtia elemosynã dare. xj. q 3. paup. Con. Ul. Hosti. vt i dcã. q. 174. B

In qbus casibus ⁊ de quibus aduocatꝰ teneatur ad restitutionem. Rñ. ſm Ray. Primo qꝛ omniuz q̃ illi contra quos aduocabat ꝓpter ipsius patrocinium iniuste amiserunt seu dãnificati fuerunt. Uñ si per cauillationez suã abstulit aduersario bonã causam: vel etiã si ipsuz grauauit petendo dilationem superfluaz: vel allegando falsũ ⁊ ꝯ cõscientiã: vel faciendo cauillosaz positionẽ: vel instruendo falsuz testẽ: aut instruẽdo clientulũ de negando ꝟitatem ⁊ similibus tenetur aduersario ad interesse. Itez tenetur illis qbus prestitit auxilium si ꝓpter suã infedilitatẽ vel negligentiam vel imprudentiam amiserũt. Et hoc quãdo iactabat se scientẽ ⁊ non erat: vt dicit Guil. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 175. vbi etiaz dr̃ ſm Ray. q̃ silr tenetur si extorsit salarium vñ non debuit extorquere: vel si vltra q̃ debuit habere extorsit. B.

Ffinitas ſm Ray. est proximitas personaruz ex carnali copula prouenientes omni carens parentela. De hoc plene dicetur infra inter impedimenta matrimonij impedimentum. i 4.

Lchimia De auro ⁊ argento alchimico: vtrũ possit vendi vel emi: vide. j. emptio. §. 7.

Lea De omni ludo alee vide j. ludus alee. per totum.

Lienatio rei ecclesie imobilis non valet nisi in certis casibus ⁊ debita forma ſuata. ꝑmo qdem propter debitum vrgẽs. io. q. 2. §. hoc ius. A. Qñ aliunde solui ñ potest: vt ibi. B. Item ꝓpter redemptionez captiuoꝝ. Item ꝓpter pauperes pascẽdos tẽpore famis 12. q. 2. auꝝ. ⁊. c. gloria. Item ꝓpter ecclĩam edificandã aut ꝓpter cimiterium ampliandũ. Itez vt ematur aliquid magis vtile. Hec possunt haberi. 12. q. 2. sine exceptione.

Forma alienandi variatur ſm varietatẽ ecclesiarum. s. episcopaliũ: monasteriorũz ⁊ parochialiũ. Colliguntur tñ omnes forme in dicto. c. hoc ius. ⁊. c. siquis episcopꝰ. ⁊. 12. q. 2. placuit. A. Adde ⁊ in. c. alienationes. ⁊. c. abbatibus. ⁊. c. sine exceptione. B. Sz ⁊ Guil. specificat dicens sic: Episcopus res ad mensaz suã pertinentes: vel res cathedralis ecclesie non potest alienare sine ꝯsensu capituli: ⁊ si res sit modica et necessitas magna non est necessarius consẽsus capituli. 12. q. 2. terrulas. Nec abbas res monasterij sine consensu episcopi ⁊ cõuentus sui: nec presbyter parochialis sine consensu episcopi sui ſm q̃ dicunt. c. superius allegata. Hoc de rebus ĩmobilibus. Secus de mobilibus in quaꝝ alienatione hiꝰ solẽnitas non reqritur. A. Idem in sum. con. li primo. ti. 14. q. 17. B. Ita tñ q̃ nullus prelatus religiosus potest vẽdere redditus seu concedere alicui ad vitam: vel ad certũ tempus nisi necessitas vel vtilitas loci exposcat: ⁊ de consensu conuentus: vel si conuentum non habeat de consensu prelati sui: vt in cle. monasteriorum. de re. ecclesie non alie. A. Ibi tamen declarãdo subditur: Utrum premissa ad locationes: vel etiam reddituum aut fructuuz venditiones ad tempus modicum faciendas declaramus non extendi. B.

Alienationes reꝝ ecclĩaꝝ facte a scismaticis vel intrusis non valent: extra de scismaticis. c. ꝑmo. 12 q. 2. alienationes. ⁊ tenẽtur restituere loca ⁊ res ⁊ fructus perceptos et qui percipi potuissent. A. scilicet a iusto possessore: vt in. c. grauis. infra allegato. B. Sicut ⁊ quilibet raptor: ex̃ d̃ resti. spo. grauis. Et q̃ innitit talibus alienationibꝰ excõicatus ẽ: vt. j. excõicatio ꝑmo. §. 2. i fi.

Si possessio data fuit ecclesie ea conditõne ne alienetur an aliquo casu alienare possit: vide. j. conditio. §. 3 Alienare quidam sua non possunt. j. ludus alee. §. 5.

Ltare non debet esse ligneuz vel terreum: sed lapideum: de conse. di. i. altaria. Idem Tho. in. 4. di. 13. ꝙ si ad celebrandum missaz non habeatur altare consecratum: saltem habeatur tabula paruula lapidea consecrata: que diciuur altare viaticum: in quo conceditur episcopis ⁊ eorum superioribꝰ in itinere celebrare: ⁊ celebrari facere vbicũqꝫ: extra de priuile. qm̃. li. 6. Idem conceditur predicatoribus ⁊ minoribus: sine tñ preiudicio parochialis ecclesie: extra de p̃uil. in his. De consecratione altaris habet j. consecratio 3.

Licituz est presbyteris instruere altaria in ecclesia non consecrata: sed in consecrata non licet nisi de licentia episcopi: ar. dis. 68. q̃uis. ⁊ de conse. dis. i. nullus presbyter. Eodem modo sine consensu episcopi non sunt altaria destruenda: ar. de cõse. di. i. c. ecclesie. ⁊. c. placuit. A. Idez in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 148. In predictis iuribꝰ non videt̃ ꝓbari ꝙ presbyter possit erigere altaria in ecclesia non consecrata: nisi a cõtrario sensu illꝰ. c. nullus presbyter. Et tenet glo. in dicto. c. q̃uis. B. Qui altari seruit de altari viuere debet. 12. q. i. ex his.

Mbitio quid est. Rñ. scdm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 131. Ambitio est inordinatus appetitꝰ honoris. Qui quidem potest esse inordinatꝰ tripliciter. p̃mo mõ ꝑ hoc ꝙ aliqs appetat testimoniũ de excellentia quã nõ hz: qd ẽ appetere honorẽ supra suã ꝓportionem. 2º mõ ꝑ hoc ꝙ honorẽ sibi cupit nõ referẽdo in deuz. 3º mõ ꝑ hoc ꝙ appetitus eiꝰ in honore ipso qescit non referens honorez ad vtilitatem aliorum: ꝓpter quod ambitio semper est peccatuz. A. Idez in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 266. B.

Ngaria ⁊ perangaria. Hec duo sunt quedã seruitutes impense per extorsionẽ superioris. Et est angaria seruitus personaꝝ. Perangaria vero seruitus personarum ⁊ reruz: vz quaz facit quis ꝓprio sumptu: vt dicit Ray. A. Albricus dicit ꝙ angaria est seruitus personaruz ⁊ rerum cũ qs facit ꝓprio sumptu ꝟm Ray. Goff. ⁊ Host. Item glo. in. c. non minus. de imu. ec. dicit ꝙ angarie dicũtur personalia obsequia ꝓprijs sumptibus prestita. Perangarie vbi persona seruit sumptibus alienis. Sed de hoc non est multum curandum. B.

Ppellatio. Utrum liceat per appellatõnem iudiciũ declinare: vide s̃. accusatus. §. 4. post appellationez sñia excõicationis lata nõ valet: ⁊ si appellãs nõ ꝓseq̃tur: non ꝓpter hoc sñia ꝯualescit. Tñ excõicatus nominatiz si infra tẽpns statutũ appellationez nõ ꝓsequatur vt dz: lapso tempore dz denunciari: ex̃ de sen. exco. lz. li. 6. A. Ibi dr̃ excõicatus noiatiz vl̃ specialr ⁊ expresse q post appellationẽ legitimã excõicationis sñiam asserit in se lataz: si appellationẽ eandez infra tempꝰ ad ipsaz prosequendaz ab hoie vel a iure statutũ nõ fuerit vt debuit ꝓsecutus lapso eodem tẽpore excõicatus publice nunciari debebit. B.

Postasia p° i generali qd est. Rñ. scdm Ray. Gof. ⁊ Hosti. Est temerariꝰ a statu fidei obie vel religionis recessus. Et dicitur quasi postatio. i retrograda statio. A. Idem in sum. con. li. primo. ti. 7. q. i. B. Triplex est apostasia. s. perfidie qua vz recedit quis a fide: vt Julianꝰ apostata. De hac habetur. 2. q. 7. non potest. Item inobie: q̃ s. transgreditur spontanea volũtate preceptũ: vt Adam ⁊ Eua: Geñ. 3. Similiter ⁊ q sacris canonibus obedire contemnit: de hac. 3 q. 4. alieni. ex̃ de ma. ⁊ obe. siquis. Item irregularitatis: ⁊ hec ẽ duplex. Una q̃ quis recedit a statu clericatus. Altera qua quis recedit a statu assumpte religionis. 47. dis. quantumlibet. 16. q. i. legi. A. Idẽ in sũ. cõ. eo ti q. 2. B.

Postasia II° scilicet a fide. Sciendum ꝙ cum apostata a fide sit hereticus ⁊ infidelis: ipso iure excõicatus est: extra de here. ad abolendam. Item res talium confiscantur ⁊ ipsi amittunt factionez testamẽti: nec etiam peracta penitentia in statum pristinum redeunt. C. eo. l. 2. ⁊. 3. A. Melius hoc probatur: eo. ti. gaçaros que est constitutio Federici: et hodie fit ista confiscatio ipso iure: extra de hereticis. cum secunduz. li. 6. B. Et debent recipi sicut

heretici de quibus .j. hereticus p̄mo. §.14 qui incipit. Qualr heretici ꝛc. Itez sunt infames ꝛ repelluntur a dignitatibus ꝛ alijs multis: extra de iureiurā. querelā. 6. q. 1. infames. de conse. di. 1. celebritatē A Alias incipit Die dñica. Et idem dicitur i sū. con. eo. ti. q. 3. ꝛ. q. 4. scdm Ray. B.

Quid de his qui licet interius sunt fideles: tñ propter timorem faciunt exterius aliquē actum infidelitatis: puta reuerentiā idol. Rñdeo scdm Ray. Tales licet non sint apostate nec heretici: mortaliter peccant quantuscunq; fuerit metus: quia secundū Augusti. Sanctius est mori fame q̄ uesci idolatico. 32. q. 4. sicut sanctius. Cō. Tho. scda scde. q. 24. A. Idem in sum. cō. eo. titu. q. 5. B.

Utrum liceat christiano in aliquo cāu sumere habitum infidelium. Rñdeo secundū Guil: posset hoc fieri ex rationabili cā sicut ꝛ beatus Sebastian⁹ sub clamide militari christi militiā gerebat absconditam hoc intelligendum est scdm eundē Guil. nisi eēt institutum aliquod determinatum signum ad cognoscendum professores alicuius idolatrie: tunc enim non liceret. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Postasia 3°. s. inobedientie.

Apostasia inobedientie quando qs obedire contēnit precepto dei siue canonū siue prelatorum: ꝛ talis infamis efficitur ꝛ repellitur a testimonio: ꝛ debet excōicari. 3. q. 4. siquis a suo. xi. q. 3. si autem nobis ꝛ si perstiterit in contumatia debet crescere ꝛ pena: extra vt lite non conte. quoniam frequenter. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 3. scdm Ray. B. Si aūt redierit si non fuerit excōicatus recipitur ad pniam si fuerit excōicatus recipitur cū satisfactiōe quam excōicati tenentur facere iniuriam passis: vt dicitur. s̄. absolutio. 4. §. 3. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 4. B.

Postasia. iiii°. scilicet ab ordine clericatus.

Talis apostata fit multiplr. p̄mo. s. dimittendo tonsuram coronam vel habitum clericalem. 20. q. 3. c. 1. 2. ꝛ. 3. ꝛ extra eo. c. 1. ꝛ. 3. Itē accipiendo vxorem: extra de cle cōiu. ex parte. Itē conuertendo se ad negocia secularia: ex̄ de vita ꝛ ho. cle. ex litteris. ꝛ de sen. ex. in audientia. ꝛ. c. perpendimus. ꝛ talis si ē in sacris interim ab accusatione ꝛ testimōio tāq̄ infamis repellitur. 3. q. 7. alieni. 3. q. 4. beatus. Item interim ad dignitatez vl' ordinem promoueri non potest. 16. q. i. legi. 50. di. c. vl. Item si admonitus se ñ correxerit est deponendus. 21. q. 4. sine. ꝛ. c. p̄cipim⁹. Itē iteriz caret priuilegio clericali ita q̄ verberans eū non incidit in canonē Hoc tamē intelligas si post trinam admonitionem ep̄i non se correxerit vel feditionibus vel enormitatibus se imisceat: ex̄. e. c. 1. ꝛ de sen. ex cum nō ab hoie. A. De trina nonitione non dicitur his capitulis: sed de senten. ex. in audientia. Et predicta ēt notantur in sum. cō. e. ti. q. 2. ꝛ. q. 4. B.

Qui primam tantum tonsuraz accepit vtrum possit eam deserere. Respondeo lz per antiqua iura videatur prohibitum: hodie deserere potest tā de consuetudine q̄ de iure: ex̄ de coha. cle. ꝛ mu. c. vlti. A. Ibi de hoc nil dicitur sed vult allegare. c. vnum de cle. coniu. li. 6. Et predictis con. Albri. Sed de hoc olim fuerūt opiniones vt in sū. con. li. 1. ti. 7. q. 7. Dimittendo tñ tonsuram oportet eum ecclesiasticum reliquere beneficiuz: extra de coha. cle. ꝛ mu. c. Johānes. uel clericalez deferre tonsurā vt ibi. B

Clericus in minoribus perdit priuilegiū clericale si transiuit ad actū p̄rius ordini cōtrariū: puta factus est bigamus ul' miles aut exercuit seua: puta recepit misteriū occidendi: mutilādi aut aduocādi in cāis criminalibus: di. 84. quisqs. A. Inn. in. c. i. ex̄ de apo. dicit q̄ licet clericus fecerit se militem dūmodo non exerceat seua pōt uiuere clicaliter ꝛ p̄uilegijs clericalib⁹ gaudē: cū h̄ act⁹ ñ sit penit⁹ ꝯrius ordini: sicut nec ducē virginē. 32. di. seriati. Et ex dicto Inno. patet q̄ nō sufficit accipe officiū seua exercēdi nisi illud executōi mādetur. Nec etiā seua exercere p̄ se priuat p̄uilegio clericali nisi hoc fiat ex officio: puta iudicis. vel executoris vel silis s̄z gl. Ray. vt in sū. cō. dicta. q. 7. ad fi. Et rō pōt eē qz lz clicus delinquat seua exercēdo: tamē ex hoc regulariter nō subijcit curie seclari ex̄

de cle. coniu. c. vno li. vi. B. Itez perdit si nullo mō vult viuere clericalit: qđ ꝑtria pōt parere: primo modo si sic contrahit: sic conuenit ⁊ conuenitur sicut laicꝰ vadit in exercitū: talliatur ⁊ sustinet alia onera laicalia: scđo si tertio admonitus nolit ad clericatū redire. tertio si conuentus corā ecclīastico iudice excipit de foro seculari: vel aliter in iure confitetur ꝙ non uult clericaliter viuere. Si vero ꝯxit cū vnica ⁊ virgie nō oio ꝑdit ꝑuilegiū: vide. j. clericus. 2. §. 3. ⁊ se. A. Ad predicta facit qđ notat Inno. in dicto. c. i. extra eo Quod ⁊ ponitur in sū con. dicta. q. 7 ⁊. q. 8. ponūtur oia predicta. B

Cum clerico qui exñs in sacris de facto duxit vxorē: si ad clericatū redeat pōt eps dispensare: ex̄ qui cle. vel vo. c. i. ⁊. 2. A. Ista dispensatio est vt vtatur ordie ꝑius rite suscepto ⁊ ēt ascendat ad superiores vt patet in dictis. Et non fit nisi cum bene contrito: dicto. c. primo. Cū eo uero de cuius pnia dubitatur eps nō pōt dispensar̄ nisi vt vtatur minoribus ordinibus nō autem maioribus: nisi transierit ad religiōez dicto. c. 2. et ibi gl. B

Postasia quintō.

.s. a religione ⁊ huiusmōi apostasia fit per temerariam habitus dimissionē cū assūptione secularis vite: non tñ dz iudicari apostata siue fugitiuus: etiam si diu aut ad longinqua vagetur: nisi postq̄ꝫ sic viuit ꝙ animū redeūdi se deposuisse oñdit. ff. de re militari desertorē. § emanior. Tamen per solā temerariā dimissionē habitus excōicatus est: ex̄ ne cleri. uel mo. ut periculosa. li. 6. Quod si redierit recipiet̄ i monasteriū scđm ꝙ in regula continetur. Hoc dico si monasteriū regulariter viuat aliter vt districtius monasteriū cū vsufructu rerū quas obtulerat priori monasterio que res postea ad primū monasterium redibūt. 27. q. 1. siqua monacharū. ⁊. c. siqs rapuerit 16. q. 6. de lapsis. 18. q. 1. c. 1. Alij dicūt ꝙ res simplr erūt secundi monasterij. A. Primā tenet Ray. ⁊ Ho. in sū. con. li. 1. ti. 7. q. 4. vbi etiaꝫ predicta ponūtur de receptione redeunt: li. 1. ⁊ pria opio satis videtur probari in dicto. c. de lapsis. B. Quod si nullum monasterium vult eum recipere: dic vt. j. religio primo. §. 9. A. scilicet qui incipit quid consulendum. Et videtur. §. scđm eius computationē. B

Cuius sunt bona que monachꝰ apostata acquisiuit. Rñdeo si abbas noluit eum recipere vel neglexit eū reuocare: ⁊ sic decessit denegabitur monasterio bonoruꝫ repetitio: ex quo maliciose denegauit alim̄ta: extra de infan. ⁊ lan. c. i. 87. distin. c. vl. Et pertinebūt bona illa ad scđm monasterium si ingrediatur aliter ad episcopum. Et hoc intelligendum si conuentus totus deliquit in hoc. Aliter delictum persone ñ debet redundare ad dānum ecclesie. 16. q. 6. si eps. Si vero ñ renuit eū recipe: tunc qcqd acqsiuit suo mōsterio acqsiuit: sic seruus domino. 18. q. 2. abbates. ff. de acquire. do. etiam. ⁊ eundem casum uide. j. religio primo. §. 8. A. .s. qui incipit: quid đ his. Et idem ponitur in sum. con. li. i. ti. 7. q. 15. ⁊. 16. B. Monachus fugitiuus si nō uult redire uel habitum reassumere debet capi: ⁊ sub graui custodia carcerari: extra de apo. a nobis. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 17. ꝑm Gof. ⁊ Ho. B

Qua benedicta

Utrum sit sacramentuꝫ. Respōdeo scđꝫ Tho. in. 4. distin. 2. non sed est sacramentale: quasi quedaꝫ dispositio ad sacramentū. Nō enim ordinatur directe ad remedium prestandum sed ad remouēdū prohibēs. Unde datur contra demonum nequitias ⁊ venialia: ⁊ ꝯ oē quod impedire potest ēt effectum sacr̄orū. Et ut dicunt Pe. ⁊ Al. Remissio venialium que fit per aspersionem aque benedicte non fit ꝑ modū sacramenti: sed per modum meriti: vñ vt dictum est non est sacramentum. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 2. B.

Quid cū aqua benedicta appōit ñ bñdicte. ꝛ° ꝑm Tho. in 4. di. 2. totum est bñdictū. virtꝰ. n. q̄ acqsiia ē aq̄ ex benedictōne ꝑuenit ad aquā additā. Idē dicit Pe. sicut ⁊ cōtingit de oleo cōsecrato. j. oleum §. 3. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 3. Intellige si aq̄ bñdicta sit maioris quantitat: qa duobūs concurrentibus preualet quod maius est. ff. de sta. ho. l. querit. Secꝰ si eēt

quãtitatis minoris vel equalis: sicut ꝛ de sacramento eucharistie dicitur: dum apponitur vinum non consecratum consecrato ꝯ. eucharistia. 2. ad fi. B.

Rbiter Cum ab vno de pluribus arbitris vel iudicibus alijs ꝓsentibus ꝛ mandãtibus scripta sententia recitatur, pinde est ac si ab omnibus esset recitata. Oportet ãt vt q recitat non vtatur verbis singularꝫ numeri sed pluralis dicendo: Nos tales arbitri vel iudices ꝓnunciamus. ꝛc. nisi i arbitris' super electione que debet fieri ab vno vice omnium: extra de sen. ꝛ re. iu. cum ab vno. li. 6. de hoc. ꝯ. electio. 2. §. 5.

Rchidiaconus Quod est eius officium. Rñdeo ꝫ Ray. circa officia archidiaconi ꝓpositi vel decani fere quot sꝫ ecclesie tot sunt consuetudines: extra de consue. cum olim. in fi. ꝛ de excess. ꝓlat. ad hec. Si tamen vis scire quid iura dicunt de talibus: vide. 21. di. cleros. ꝛ. 25. di. perlecti. et extra de offi. archi. per totum. A. Ꝓcipue. c. ꝓmo ꝛ. 2. Et idem ponitur in sum. con. lib. 2o. 3. ti. 27. q. 8. B.

Rchiepiscopus

A quibus ꝛ vbi debet consecrari archiepꝰ: vide. ꝯ. ꝓsecratõ ꝓmo. §. pe. ꝛ vlti.

Archiepiscopus potest compellere subditum sui suffraganei ad suscipiendas commissiones eius in causis nisi vbi sit consuetudo: extra de so. compe. romana. lib. 2o. 6. ꝛ extra de offi. ord. pastoralis. Super quo c. dicit Hosti. q cum archiepiscopo subsit episcopus: quia singulus ius habet in euꝫ ꝗꝫ in subditum potest archiepiscopus episcopum cogere vt compellat subditum ad suscipiendum. Et sꝫ episcopus infra certuꝫ tempus sibi assignatũ hoc facere neglexerit necꝫ aliquod iustum ꝓtenderit demum potest cogere vtrũꝫꝫ: ar. eꝛ de of. ord. ꝗto. i fi. ꝛ. c. irrefragabili. §. excessus. Con. Ber. etiam si ab episcopo appellatum fuerit. A. Hoc dicit Ber. in dicto. c. pastoralis. Et ideꝫ ponitur in sum. con. li. 3. ti. 27. q. 4. Sꝫ ꝺ̃ ꝓdicta facit: qꝛ cuꝫ qd. phibeꝫ alicui vna via ad id alia nõ admitti debet: vt in. c. cuꝫ qd. de reg. iu. li. 6. nec allegata in ra multũ faciũt: nã loquũtur in correctiõe delictoꝝ ꝛ nõ in cõmissione causaꝝ: ió i nõ exceptis statꝰ regule: vꝫ q archiepꝰ nullã hꝫ ꝓtẽ in subditũ suffraganei sui nisi i expꝛssis dicto. c. pastoralis. ió hoc cãu cõsulerẽ archiepo q nõ cogeret sꝫ sbdito q obediret. B. Sꝫ hic sciẽdũ q iure nouo archiepiscopꝰ causas q̃ p appellationeꝫ vel alio iure metropolitico deferũtur ad ipsuꝫ nõ põt audire seu cõmittere alibi ꝗꝫ in sua ciuitate vel dioceſi: aut in eis in qbꝰ appellatum existit vel cause ipse consistãt nisi alitõ sibi competat de consuetudine: extra de offi. ord. vt litigantes. lib. 2o. 6.

Archiepiscopꝰ nõ habet ꝺ̃isdictionem in subditos suffraganei sui nisi in quibusdam casibus: q notantur: eꝛ de of. ord. pastoralis. A. ſ. in gl. B. primo qdeꝫ cum deuiant in diuinis officijs a consuetudine metropolitane ecclie. 12. di. de his. Item quando subditus episcopi delinquit i dioceſi archiepiscopi. 6. q. 3. placuit. In hoc enim casu efficitur aliqs de ꝺ̃isdictiõe alterꝰ cuiuslibꝫ. Itẽ sꝫ habet predũ in diocesi sua: eꝛ de so. cõpe. c. vl. Et iste etiam casus ꝓtinet ad quẽcunꝫ aliũ. Item sꝫ causa defertur ad eũ per appellationẽ: eꝛ de offle. c. ꝓmo. ꝛ de of. ord. duo. Itẽ cuꝫ absolutꝰ ab archiepiscopo nõ vult parere ep̃o: eꝛ ꝺ̃ of. ord. ad reprimendã. A. ſ. satisfaciendo ep̃o super excõicatione q̃ ab ep̃o fuerat excõicatꝰ nec de excõicationis ꝓstat iniusticia ꝫ ab archiepo fuerat absolutus: qꝛ eps eũ absoluẽ nolebat: ió sꝫ ep̃o satisfacere contẽnit: archiepꝰ eũ in excõicationẽ reducit: vt ibi. B. Itez sꝫ criminalis cã sit inter episcopũ ꝛ clericũ suũ debet deduci ad synodũ in qua pest archiepꝰ. 6. q. 2. c. pº. Item sꝫ clericꝰ habet ciuilẽ causã ꝺ̃ ep̃m suũ. xj. q. i. sꝫ clericus. Itẽ qñ ẽ ep̃s negligẽs i eo qꝺ facere debet. A. ſ. ad curã ecclie ꝛ aliaꝝ. B. xj. q. 3. cũ simus. eꝛ de sen. ex. per tuas. ꝛ de appel. q̃ fronte. Itẽ qñ defuncto ep̃o ecclia idoneos clericos nõ habet. 12. q. 2. non liceat. A. Tũc. n. archiepꝰ habet curã rerũ ecclie vt ibi. B. Itẽ cũ euidẽs ẽ ĩiuriaꝫ ep̃i eẽ iniustã: eꝛ de ap. solicitudinẽ. A. Hoc qñ a subdito fuerit ad archiepiscopũ querelatũ ꝫ nõ appellatũ: tũc. n. rõne euidẽtie potest archiepiscopꝰ ꝺ̃clarare sꝺ̃ũ

iniuste ab epo excõicatum vt ibi. ⁊ poterit illũ absoluere vel remittere absoluendũ ab episcopo: q si neglexit ipse absolutionẽ impendat: ex̃ de sen. exco. per tuas. B. Itez cuz visitat prouinciã: ex̃ de prescrip. cuz ex officij. ⁊ de censi. sopite. ⁊. c. nuper. Per soam vacationẽ cp̃alis sedis non archiep̃s: sed capitulũ supplet vices episcopi: extra d̃ supplen. ne. p̃la. si episcop⁹. ⁊. c. ecclesie. li°. 16°. Similiter si episcop⁹ sit excõicatus: ex̃. de supplen. ne. pre romana. li. 6. Aut capt⁹ a paganis: vt in dicto. c. si episcop⁹. A. De his casib⁹ latius dicitur in sum. con. li. 3. ti. 27. q. 4. Sz qr multũ nõ occurrũt i foro penitentie prolixius dicere non curaui. B. Sed nũqd potest archiepiscopus ecclesie cathedrali vacanti dare visitatorẽ seu administratorem. Rñ. Non nisi forte capitulum in tẽporalibus ⁊ spiritualibus negligenter vel male administraret: tunc eniz vocato capl̃o ⁊ cause sup hoc cognitione premissa visitatorem seu administratorem potest deputare: q̃ quãuis habeat legitimam administrationez in tẽporalibus ⁊ in spiritualibus: tamen illa beneficia que ad solaz collationez episcopi pertinẽt conferre ñ potest: si ab alio q̃ romano põtifice fuerit deputatus: ex̃ de supplẽ. ne. p̃la. ecclesie. li. 6.

Archiepiscopus potest suã prouinciã visitare: lz non sint ei⁹ suffraganei negligẽtes: ⁊ iterare visitationem ⁊ ꝓcurationes recipere nõ obstante ꝯsuetudine contraria. Et dũ visitat potest ꝯfessiones audire suffraganeorum: absoluere ⁊ penitentias iniungere: extra de cen. ꝑpetuo. li. 6. Sed vtrũ possit aliquid recipere: vide. j. visita°. §. 2°. ⁊ 3°. et ibi plura de eius visitatione. § p̃mo. ⁊ 4°. Archiepiscopus potest conciliuz celebrare requisito p̃mate: di. 92. siquis episcopus vacans. i fi. ⁊. 9. q. 3. ⁊. c. 2. ⁊. 3. A. Poti⁹ videtur. c. 1. ⁊ 2. B. Archiep̃s transiẽs ꝑ q̃uis loca sue ꝓuincie põt facere añ se crucez portari: vbñ dicere populo i põtificalib⁹ celebrare ⁊ hi⁹. A. In. c. j. allato nil aliõ pl⁹ ꝯtinetur nisi q̃ diuina officia priuatim vel publice ibidem potest audire: ⁊ q̃ ea põt facere in sua p̃ñtia celebrari sine pontificalib⁹ in locis etiam exẽptis. B. Silr ⁊ ep̃s ẽt i locis exẽptis sue dioce. vt in cle. archiep̃o. de p̃ui. A. Hec tñ debẽt sine preiudicio ⁊ molestia vl̃ g̃uedie exẽptoꝝ fieri: vt ibi. B.

Rra siue subarratio Arre dicũtur annulus pecunie siue alie res date sponse: quarum datio subarratio vocatur: p̃cipue qñ fit per annuli imissionem q̃ vulgo desponsatio dicitur. Et si qd̃ fiant hec inter spõsũ ⁊ sponsaz: nõ dico contrahunt sponsalia sz presumitur ꝑ matrimonio nisi ꝓbetur contrariuz: vel ẽt cõtraria consuetudo vel repugnaret etas: vt nõ. ex̃ de despon. ipu. tue. Si vero fiant a parentibus tũc sola sponsalia cõtrahunt vt ibi dr̃. A. In glo. vbi hec ponũtur. Et nõ dicit glo. ꝯtrahũtur sz presumũtur spõsalia. Et idem dr̃ in sum. con. li. 4. ti. 1. q. 2. vbi hec silr notãtur. B. Et hoc intellige per moduz quo sponsalia a parentib⁹ ꝯ̃hi possunt: vide. j. impedimẽtũ. 13°. §. fi. Arre sponsalicie nõ secuto matrimonio d̃bẽt restitui hoc modo: Si matrimoniũ nõ fuerit secutũ absq̃ alteri⁹ culpa: vt ꝓpter superuenientẽ mortem vel religionis ingressum ⁊ hi⁹: restitui debent arre simpliciter. si vero nõ fuerit secutũ ꝓpter culpam dantis ꝑdit arras. si ꝓpter culpam recipientis restituet eas in duplum C. de spõ. l. arras. ⁊. l. fi. A. Hoc est verꝝ si accipiẽs ẽ maior. 25. ãnis vel si veniam etatis impetrauit: ⁊ eã in cõpetẽti iudicio probauerit alias non tenetur nisi in simplum: vt in dicta l. fi. Et dictum duplum cũ sit pena non debet in foro pnie nisi fuerit ad hoc facta ꝯdemnatio: vt põt colligi ex nõtis ꝑ glo. 12. q. 2. frnitas. B. Et de hoc vid̃. j. spõsalia. §. 12. q icipit i quib⁹.

Rrogatio Vide supra adoptio. j.

Rs De arte notoria vide. j. sortilegium 2°. §. p°. De artificibus facientib⁹ ⁊ vẽdẽtibus gladios: balistas: venena: taxillos: aleas: serta ⁊ hi⁹. vide. j. negocia°. §. 5. ⁊ se.

Ssassinus. Assassini fuerũt ⁊ forte adhuc sunt quidam infideles qui ex q̃busdam falsis opinionibus de facili mittebantur ad occidendum quemlibet xp̃ianũ: nõ curãtes si ob hoc occidendi essent ip̃i. Cõtra quoꝝ pestem statu t Inno. 4° q̃ q̃cũq̃ princeps vel prelat⁹ vl̃ alia ꝑsona aliquem christianũ per assassinos interfici fecerit vl̃

mandauerit etiam si mors non fuerit sub secuta: ⁊ qui assissinos receptauerint vl' occultauerint non solũ excõicatõis ⁊ depositionis incurrũt snias ipso facto: sed sint etiam cum omnibus suis bonis christianis expositi ⁊ perpetuo diffidati: ita ꝙ exquo de predictis vel aliquo predictorũ ꝓbabilibus ꝯstiterit documẽtis nulla alia excõicationis depõnis seu diffidationis sententia requiratur: sed beneficia talium pullos ad quos pertinet collatio libere conferant ex̃ de homi. pro humani. li. 6.

Sutia scõm Tho scõa secũde. q. 55. dicit cuz qs ad cõsequendũ aliquẽ finem bonum vel malum vtitur nõ veris vijs: sz simulatis ⁊ apparentibus. Nõ eni oz etiam ad finẽ bonum falsis vijs ⁊ silatis puenire: sed veris. Unde astutia ẽt si ordinetur ad bonuz ẽ peccatum: scõo ad Corin. 4. Abdicamus occulta dedecoris nõ ambulantes in astutia neqꝫ adulterantes ꝟbuz dei. Aliquando vero propter simulitudiez accipit in bonũ: puer ꝑmo. vt detur puulis astutia: sed proprie accipit in malo: sic ⁊ phs dicit i. 6. ethicoꝝ. A. Idem i sũ. con. li. 3. ti. 34. q. 232. Aduertendũ tamẽ ꝙ sine mẽdacio ⁊ lesione iusticie alterius licz vti vtili silatione: exẽplo multorũ sanctorũ patrũ ⁊ ipsius christi: vt dicit Hierony. 22 q. 2. vtilẽ. B. De dolo aũt et fraude que sunt ꝓpinq̃ astutie: vide. j. dol⁹: ⁊. j. fraus.

Uaricia ⁊ cupiditas vtrũ sit peccatũ. Rn° ꝑm Thom. ꝑa ꝑe q. 118. sic: nam bonũ hominis circa exteriora oportet ꝙ consistat in quadam mensura. s. vt querat habere exteriores diuitias ꝓut sunt necessaria ad vitam eius scõm suam conditõez Et ideo in excessu eius mensure ꝯsistit peccatum: dum scilicet aliquis supra debitũ modũ vult eas acquirere vel retinere: qđ pertinet ad rationem auaricie: que diffinit esse immoderatus amor habendi. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 13. q. 1.

Sed vtrũ sit mortale. Respondeo ꝑz Tho. vbi. s̃. Auaricia põt capi dupliciter. Uno modo ꝙ aliquis recipiat vel retineat iniuste res alienas: quod pertinet ad rapinam vel furtum: ⁊ sic ex suo genere est peccatum mortale. Contingit tamen i hoc casu ꝙ est veniale ꝓpter imperfectionẽ act⁹: sicut de furto dicitur. j. furtũ. §. 4. Alio modo põt accipi auaricia scõm ꝙ importat ĩordinatum amorẽ diuitiaꝝ: qui si in tãtuz crescit ꝙ preferat charitati: vt. s. propter amorem diuitiarũ aliquis non vereat facẽ ꝯ amorẽ dei ⁊ ꝓximi: erit peccatũ mortale Si aũt inordinatio amoris i hoc cõsistat: vt. s. hõ q̃uis supfluę diuitias amet: nõ ꝑferat earum amorẽ amori dino. s. ꝙ ꝓpter diuitias nõ velit aliquid facẽ ꝯ deũ ⁊ proximũ sic ẽ peccatũ veniale. A. Idem in sum. cõ. e. ti. q. 2. per diuersa verba. ꝙ auaricia aut opponit iusticie: ⁊ est peccatũ mõtale: vt i ꝑmo mẽbro: aut oppõit liberalitati: ⁊ ẽ mõtale l' vẽiale: vt i 2° mẽbro. sz ꝺ hoc plenius dr̃ i q̃driga. B. Auar⁹ seu cupid⁹ ordinari ñ dz: vide. j. ordinãd⁹. §. ꝓximo.

Aptismus primo

quo ad sbstãtiã ⁊ formã. Quid est baptismus. Rñ° ẽ absolo sacta ꝑscripta forma verborũ: vt põit magister i. 4. sniaꝝ di. 3. vel quasi eodẽ mõ scõm Aug. Baptismus est tinctio in aqua verbo vite sanctificata. De cuius substantia sũt tria. s. mã elementi: forma verbi: ⁊ intẽtio ministri copulans formã mãe. Uñ Aug. Accedit verbũ ad elemẽtũ ⁊ fit sacr̃m. i. q. 1. detrahe. A. Idem in sũ. con. li. 3. ti. 24. q. 9. B.

Baptismi forma hec ẽ: Ego te baptiço in noie patris ⁊ filij ⁊ spũs sci: ex̃ ꝺ bap. c. i. A. In sum. con. e. ti. q. 10. additur a. men. Dicitur tñ ibi ꝙ non est de sba. B.

Sed quid si mutet hec forma. Rñdeo scõz Tho. i. 4. di. 3. Nulli lz mutare q̃tuz ad id qđ ẽ de eẽntia forme. Et si mutatur nihil agit: ⁊ preter hoc culpa icurrit. Si vero aliqd qđ ꝑtinet ad formã ex sola determinatione ecclie mutatur: nihilominus ẽ sacramentũ: sed culpa incurritur. Uerũ ab aplis q baptiçabãt in noie christi: nõ fuit i mutata forma quãtũ ad itellectũ: qꝛ in xp̃i noie tota trinitas itelligit: sz solũ q̃tuz ad vocẽ. Nec hoc ipm potuissẽt nisi ex familiari cõsilio spũssãcti. Ratio autem mutationis fuit vt nomen christi amabile reddẽt. Hoc etiam nunc ecclia posset si spãle ꝑceptum a spũs sancto hr̃et: ñ aũt ꝓpria auctẽ

Unde modo sic dicendo ñ esset baptism⁹ q̃uis quidam ꝯriũ dicant. A. In.c.a quodaz. de conse. di. 4. dicitur ꝙ baptizatus in noie christi non est rebaptizãdus: qꝛ tenet baptismus licet non debuerit fieri ꝑz glo. ibi. B

Quid si dicat: In noie trinitatis. Nõ est baptismus: qꝛ nõ exprimũtur persone: sed solũ nũer⁹ personarũ. Silr nõ ẽ baptismus si dicatur: In noie genitoris ⁊ geniti ⁊ procedentis ab vtroq̃: qꝛ genitor non significat personã patris: sic hypostasim subsistentẽ: sed per modũ actus: ⁊ iõ non ẽ eadem significatio nec eẽt baptizatus: ⁊ eadẽ rõ de alijs est. Quãuis aũt non sit eadem vox in greco ⁊ latino: tamen est eadẽ significatio. Unde in qualibet lingua illa pertinent ad formã que ꝑncipali⁹ sũt instituta ad significãdũ personas illas. A. Idez in sum. con. e. ti. q. ii. ⁊. 12. B

Quid si verba ꝓferãt corrupte. ꝛ° ꝑz Tho. vbi. s̃. Aut facit aliquis ex industria sic non vr̃ intendere qd̃ ecclia itendit: vnde non est baptismus. Aut facit ex ignorantia vel defectu lingue: ⁊ tunc si tanta ẽ corruptio ꝙ oio auferat sensum non est baptismus. Si vero sensus remanet est baptismus: vt dicendo patria ⁊ filia: sicut hr̃ de con se. di. 4. retulerũt. Et hoc precipue accidit ꝙ sensus nõ mutatur qñ fit corruptio ĩ fine: sed mutatio ex parte ꝑncipij variat significationẽ: ⁊ iõ nõ est baptismus. A. Hoc intellige vt plurimũ. Si aũt occurrẽt in aliqua lingua ꝙ corruptio ex parte principij nõ muearet ꝑz eadẽ significatõnem saltez ꝑz accõmodationẽ vsus ñ vitiat baptismũ scd̃z Pe. ⁊ i sũ. cõ. d. q. xi. B

Quid si aliquid subtrahatur. ꝛ° ꝑm Tho. in. 4. di. 3. Si illud qd̃ subtrahit sit de essentia forme non est baptismus: ⁊ qui sic baptizat grauiter peccat: vt si subtrahat inuocatio triũ personarũ vl' expressio act⁹ vel expressio persone baptizate. Sed expssio persone baptizãtis non est de forma q̃tum ad necessitatẽ sacr̃i: sed d̃ istitutiõe ecclesie. Et ideo si obmittat ego: erit baptismus: sed peccat baptizans. A. Adde scd̃m Pe. ⁊ Al. ⁊ in sũ. con. dicta. q. xi. li. 3 ti. 24. ꝙ erga substantialia est distinguendum: quia si subtractio seu diminutio fit ex voluntate vitiat baptismum. Si ex necessitate pie creditur ꝙ sũmus sacerdos suppleat: vt si puer moreretur anteq̃z sacerdos verba forme perficeret: vnde talis si moriatur in cimiterio sepeliendus ẽ. si vero superuixerit: credo ꝙ ratione dubij sub cõditione rebaptizandus ẽ. B.

Quid si additur aliquid. ꝛ° secũduz Tho. vbi. s̃. Duo hic obseruãda sũt. Primum ex parte addentis: quia si aliquid adderet intendẽs illud eẽ de forma quasi volens nouum ritum adducere: constat ꝙ ñ non intendit proferre formam qua vtitur ecclesia: ⁊ ita nec facere quod facit ecclia: q̃re non esset baptismus. Secus autem esset qui ex aliqua causa adderet: vt ex deuotione quadam. Secũdũ est ex parte eius qd̃ additur: quia si est corruptiuum forme nõ est baptismus: sicut si dicatur in nomie patris maioris ⁊ filij minoris corrumpitur fides quam forma profitetur. Si vero qd̃ additur non est corruptiuum forme: sicut si additur: ⁊ beate Marie: probabilius vr̃ ꝙ esset baptismus. A. Con. Pe. ⁊ Al. vt in sum. con. dicta. q. xi. B

Quid si fiat interruptio. Rñdeo secũdum Tho. in. 4. sen. di. 3. Si sit tanta interruptio ꝙ intercipiat intentionem baptizãtis non est baptismus: sicut si dicatur: In nomine patris: ⁊ interponatur longa fabulat: ⁊ postea dicatur: ⁊ filij: Si ãt fuerit parua iterruptio: vt puta verbi: nõ corrũpẽtis formã: vt si dicatur: In nomie patris omnipotentis: aut interruptio silentij aut tussis ⁊ h⁹ mõi: quod intentionem nõ discontinuet: est baptismus. A. Idem in sum. con. dicta. q. xi. Ubi etiam additur secũdũ Tho. ꝙ si sacerdos. vel baptizans dicat: Ego intendo te baptizare non est baptismus. B

Quid si fiat transpositio. Respõdeo scd̃m Tho. vbi. s̃. Si est talis transpositio ꝙ mutet intellectum: non fit baptismus: vt si dicatur: In nomine patris baptizo te ⁊ filij. Secus si non mutat intellectum: vt si dicatur: In nomine patris et filij ⁊ spiritus sãcti baptizo te. Alij dicunt ꝙ qualitcũq̃z mutet ordo ꝟborũ nõ vr̃ itellect⁹ mutari⁹ ⁊ erit baptism⁹ A. Pe. dicit: Si mutatio fiat ex siplicitate: ñ nocz: si ex malitia

sic: vt in sum. con. dicta. q. xi. Tutius videt hoc casu rebaptizare sub ꝓditione rone dubij: sicut in simili dictū est. B. De forma ꝓbor qñ plures simul baptizāt: vl qñ plures baptizantur vide j. baptism°. 3. §. 9.

Baptismus II. ° quo ad materiā. Utrū aqua permixta possit esse conueniens materis baptismi. Rñdeo fm Tho. in 4. di. 3. Permixtio potest esse duplex. Una que tollit spēm. s. quando per alterationez transit in aliam speciem: sicut per putrefactionem aliquam vel digestionem transit in vinum: aut etiam per additionem tantam alterius liquoris: quo solvatur spēs aque: sicut si parum aque multo vino admisceatur. Alia permixtio est que non tollit speciem aque: sicut quando alteratur aqua fm aliqđ accidens ⁊ manet spēs: vt in aqua calefacta: vel qñ aque additur aliquid quod illi nō cōmiscetur: sicut si aliqua solida ponātur in aqua: vel si sit cōmiscibile: sicut aliquid humidū est tam parue quantitatis ꝙ in aquā penitus conuertitur. In aqua ergo ꝓmo mō permixta nō pōt fieri baptism°: qz iam nō est aqua: permixta aūt 2° modo potest fieri. Vñ in aqua maris pōt fieri: si mutetur in lixiuio: ⁊ in aquis sulphureis ⁊ in alijs q̄ ex terra ꝙ quā trāseunt nō mutātur in alias species. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 13. vbi additur ꝙ cognosci potest quando mutata sit spēs aque vel nō ex raritate ⁊ densitate: vel quando humor aliquis non calefieret calore vel non constringeret frigore sicut aqua: vt patet in vino: oleo: lacte: ⁊ hi°: vnde si aqua paluduz esset intātū ingrossata ꝙ recederet a vera raritate aque: non esset baptismus: sicut si eēt lutuz. Silr non potest fieri in brodio pinguiuz ⁊ hi° q̄ infrigidata congelantur. Nec in aquis q̄s faciunt alchimiste ad mutanda metalla. Dicitur etiaz ibi ꝙ melius esset si sacerdos faceret fieri aquā calidā: qz paruuli ita quā docꝫ penetrantur frigore aque ꝙ ꝓtrahūt mortales infirmitates ⁊ moriuntur. B.

Utrum baptismus aque possit i aliquo supleri. Rñdeo fm Pe. Scōm oēm legem nō pōt in puuis suppleri cum non possint habere vsuz liberi arbitrij. Sz si ꝓ xpo occiderent: pie creditur ꝙ saluarent sine baptismo. In adultis aūt potest ꝙ baptismū flaminis seu contritionis: ⁊ ꝙ baptismū sāguinis. i. martyrij. Et hoc intellige quādo est articulus necessitatis: non ꝓemptus religionis. Idem Tho. in. 4. di. 4. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 20. B.

Prohibitum est vt non fiat baptismus nisi cum chrismate nouo. s. illius anni ꝓter ꝗđ in necessitate mortis. Et punitur sacerdos si contrafecerit: de cōse. dis. 4. liquis de alio. Idem intelligendum est de confirmatione: ⁊ tanto magis quanto confirmatio minoris est necessitatis ꝗđ baptismus: ar. extra de sen. excō. qñ. li. 6. B.

Baptismus 3. ° Quo ad ministruz. Debitus minister baptismi secunduz omnes theologos est sacerdos. Sed in necessitate quilibet potest baptizare: vir siue mulier: ordinatus ⁊ non ordinatus: fidelis ⁊ infidelis: dummodo habeant intentionem baptizandi ⁊ seruent formam ecclesie. Unde si non credat sacramentum baptismi neꝫ aliquid spirituale ibi fieri: dūmodo in genere intendat facere quod facit ecclesia baptismus est. Sed tamen simplex clericus non debet baptizare presente presbytero: neꝫ laicus presente clerico: neꝫ mulier presente viro. Probantur hec omnia de cōse. di. 4. mulier. ⁊ c. romanus. ⁊ 30. q. 3. super quibus. Idem Tho. in. 3. parte. q. 67. A. Adde predictis vt melius ꝓbentur: de cōse. di. 4. c. in necessitate. ⁊ c. a quodam iudeo. ⁊ c. siue hereticus. Pre dicta etiam notantur in sum. con. libro. 3°. ti. 24. q. 26. Ubi etiam dicitur secundum Tho. ꝙ presbyter baptizare potest presente episcopo: quia de officio suo est. B.

An baptismus tradi possit a malis ministris. Respondeo secundum Pe. sic: qz bonitas ministri non est de necessitate: sed de congruentia. Unde dicit Augustin°. ꝙ per ebriosum: homicidam ⁊ per quencunqz malum datur baptismus: ⁊ baptizatis totus effectus baptismi confertur. Idem Al. ⁊ Tho. in. 4. dis. 5.

Sed quid si sacerdos nolit baptizare nisi dato sibi precio aliquo. Rñdeo fz Pe. ⁊ Tho. in. 4. di. 5. A tali licet emere aquaz ꝓ baptismo eēt si aqua ꝓsecrata est: sed non

licet p̄o baptiſmo dare pecuniam nō d̄z
ſe: quia in tali caſu ſufficit baptiſmus fl̄ mi
nis: nec p̄o alio: quia non ſunt facienda ma
la vt eueniant: bona: Ro. 3. Tamen in caſu
neceſſitatis ille qui gerit curam pueri licite
poteſt baptiçare vel a quocunq; alio facere
baptiçari: vt ponit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. A.
Idem in ſum. con. eo. ti. q. 24. Ubi etiam
ſubditur: Alb. dicit q̄ in tali caſu licet redi
mere vexationem ſui iuris t̄ p̄o ſe ſi bapti
çandus eſt: t̄ p̄o paruulo quem velit bapti
çari. Sed Tho. dicit q̄ primum videt me
lius: hec ibi. Hoc ita apparet. Nam hoc ca
ſu non ingeritur aliqua vexatio ſed ſacrāti
denegatio niſi ſimoniace. B.

Utrum malus miniſter peccet mortali
baptiçando. Rñdeo ſm Tho. t̄ Pe. vbi
ſ. Aut baptiçat cum ſolennitate t̄ vt mini
ſter eccleſie: t̄ tunc peccat mortaliter ſi pec
catum recolit nec penitet. Aut baptiçat in
articulo neceſſitatis ſi cut vetula baptiçat: et
tunc non peccat.

Utrum qui ſcienter ſuſcepit baptiſmum
a malo miniſtro peccet mortaliter. Reſpō
deo ſm Tho. t̄ Pe. vbi. ſ. Si malus mi
niſter ſit p̄ciſus ab eccleſia: ſuſcipiens ſci
enter a tali peccat: niſi in articulo neceſſita
tis: in quo recipere poſſet a quocunq; he
retico. Sed ſine neceſſitate: nec ab heretico
nec ab excōicato: nec ſuſpenſo recipi debet
Si autem non eſt p̄ciſus: nec peccat ſuſci
piens ab eo: niſi forte per accidēs ſi hoc ip
ſo foueat ei fouendo eum in peccato. A.
Idem in ſum. con. eo. ti q. 23. B.

Utrum melior ſit baptiſmus qui confer
tur a bono. Rñdeo ſm Tho. in. 4. di. 5. Eq̄
lis eſt ab vtroq; quantuz ad ſubſtantiales
effectus ſed tamen cuz effectu p̄incipali po
teſt aliquid plus conferri ex merito bapti
çantis: ſed hic effectus accidentalis eſt. Jō
Pe. A. Idem in ſū. con. eo. ti. q. 27. B.

Utrum angelus poſſit baptiçare. Reſpō
deo ſm Tho. vbi ſupra: Angelo bono ex
officio quidez non competit baptiçare nec
eccleſiam conſecrare. Poteſt tamen ex ſpe
ciali mandato dei. Et quia nunq; vſurpa
ret ſibi alienum officium: ideo ſi ſciatur bo
nus angelus eſſe non eſſet quis rebaptiçan
dus neq; eccleſia recōſecranda: vt dc eccliā
ſancti michaelis factum eſt. Malo autem
angelo ideſt diabolo poteſtas baptiçandi
competere non poteſt: neq; ex officio neq;
ex ſpeciali mandato: non. n. poteſt eſſe mi
niſter ſalutis ſz punitionis. Unde ſemp̄ p̄e
ſumendum eſſet q̄ non faceret ratione ba
ptiçandi: ſed decipiendi. Unde nullo mo
do pōt. A. Idē in ſū. cō. q. 28. t̄. 29. B.

Utrum in baptiçante requiratur intētio.
Rñdeo ſm Tho. in. 4. di. 6. Sic. Sed ſi
quando proferet verba non adſit actualis
intentio: dūmodo p̄ius intenderit: t̄ cōtra
ria intentio non interuenerit ſufficit ad ba
ptiſmum. Et ex his patet q̄ furioſus t̄ ebri
us quando omnino vſu rationis carēt ba
ptiçare non poſſunt: quia non poſſunt ha
bere intentionem. A. Idem in ſum. cō.
q. 35. li. 3. ti. 24. B.

Utrum plures poſſunt vnum baptiçare.
Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 3. t̄ in. 3. parte. q. 67
Poſſunt dūmodo quilibet intendat totum
facere. Similiter t̄ vnus plures ſimul dum
modo intendat baptiçare omnes. Neutrū
tamen debet fieri ſine magna neceſſitate.
A. als facientes peccarēt ſm Pe. vt i ſū.
con. eo. ti. q. 25. B. Et quidem quādo plu
res baptiçant ſi dicant nos baptiçamus: ñ
eſt baptiſmus: ſz quilibet debet dicere: ego
te baptiço. Quando autem vnus baptiçat
plures dicens: ego vos baptiço baptiçati
ſunt. Et de hoc vide infra baptiſmus. 4. §.
3. A. Videtur etiam Tho. ſentire q̄ etiaz
ſi vnus baptiçans dicat nos baptiçam⁹ nihil
facit. Sed Pe. dicit. Puto verius q̄
baptiçant ſi dicatur: vos baptiçamus: quia
modus exp̄imendi actum non eſt de ſub
ſtantia forme: t̄ ideo cum dicitur: baptiço
vos: ſeruatur ſufficienter forma eccle. Fra
ter Durandus dicit. q̄ dicentes: nos bapti
çamus non baptiçant niſi ſm loquēdi vſū
intendant pluralem numerum p̄o ſingu
lari ponere: t̄ tunc ille ſolus baptiçat q̄ p̄i
us verba complet mergendo ſeu aquam i
fundendo. Puto q̄ iunior pars ſit eligen
da: extra de homi. petitio. B.

Aptiſmus IIII.

quo ad ſuſcipiē
tes. Utrum omnes teneātur ad ba
ptiſmum. Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 6. Quili
bet tenetur ēt ſanctificari in vtero p̄opter
tres rōes. p̄mo qdē pp acgrēō characterē

que annumerarek in populo dei: ꝛ quasi ō
puteꝫ ad ꝓcipienda sacra dina. 2° vt ꝑ bap
tismi ꝓceptionē passioni xpi ēt corpora
liter cōformetur. tertio ꝓpt donū oīb⁹ datuz est.

Utrū in vtero exīs puer possit bap
tizari. Rūdeo scōm Tho. in. 4. di. 6. Nō
pōtꝫ talis deo notus ē: nō ecclesie: nec ib
ūci pōt operationi ministrozum ecclesie.
Unde dicit Aug. ꝙ sicut qui non vixerit ñ
potest mozi: ita qui natus non fuerit ñ pōt
renasci. Non debet autem mater scindi vt
puer possit nasci ꝛ baptizari: quia secūduz
apls non sunt facienda mala vt veniāt bo
na. Deberet autem scindi si iā defūcta eēt:
vt. ff. de inoffi. testō. l. posthumus. Ñ au
tē apparet aliquod mēbrū: ꝛ nō est plene
natus: expectanda ē talis egressio: nisi mō
tis periculum imineat seu timeatur. Nam
in tali periculo egressa parte principali. s.
capite baptizari debet. Secus de alijs ptī
bus: vt de manu ꝛ de pede: cuius nō noce
at: si ille partes aspergantur aqua baptis
mali: qz diuina misericozdia non est artā
da. Et si postea nascatur plenarie non ē re
baptizandus scōm quosdā. Sed nihil pe
riculi accidit si ad cautelam baptizet sub
hac forma: Si ñ es baptizatus ego te bap
tizo ⁊c. ⁊ Al. Idē i lū. con. e. ti. q. 32. B.

Quid fiet qñ nascitur mōstrū. Respō
deo scōm Tho. in quolibet. Aut certum ē
esse duas animas rationales: au non. Cer
tum aūt est si sunt duo capita ꝛ duo colla ꝛ
duo pectora: quia erunt per ꝓsequens duo
corda: ꝛ sic sunt baptizandi vt duo. Et cuꝫ
uis ꝓsumatur ꝙ plures possint simul bap
tizari dicendo: ego vos baptizo: tutius tñ
est eos baptizari singillatim. Si vero du
bium est utrum sint due anime: tunc ꝑmo
baptizandus ē vnus postea potest alt bap
tizari dubie sic: Si non es baptizatus ego
te baptizo. Al. Idem in sum. con. e. ti.
q. 33. Ubi ēt dꝫ ꝙ tunc est dubiū si sint duo
capita distincta: vel quid simile. B

Utrum in eo qui est baptizandus req
ratur intentio ꝛ voluntas. Rūdeo secūdū
Pe. Suscipientium baptismuz tres sunt
differentie. Quidam. n. nunc habuerunt
vsum rationis: vt paruuli ꝛ perpetuo fur i
osi: ꝛ in his non requiritur voluntas. Qui
dam vero aliquando habuerunt licet tūc
non habeant: ꝛ in his in necessitate sufficit
antecedens voluntas. Itaꝯ amentes ꝛ
dormientes si ante furiam vel dormitōez
habeant ꝑriam voluntatē non recipiūt sa
cramentū. Si aūt habuerūt ꝓpositum: ꝛ
hoc per signa aliqua innotuit: tunc i arti
culo necessitatis debēt baptizari etiā si furi
osus tūc contradiceret. Si tamē necessitas
tunc non sit debet expectari lucidū iterual
lū vel vigilia dormientis. Quidā vero ha
bent vsū rōnis: tunc cum baptizant ꝛ i his
requiritur contritio ꝛ deuotio ad percipiē
dū rem sacramenti: ꝛ intentio ꝛ voluntas
ad percipiendū sacm. Nec tamē requirit
voluntas absoluta recipiendi quod eccliа
confert: sed quādoꝯ sufficit voluntas coa
cta: ꝛ si sit coactio sufficiēs ꝛ ex toto ab eī
vt cum aliquis reclamans immergit violē
ter: talis nec sacm suscipit: nec rem sacra
menti. Si autem sit coactio inducēs: sicut
minis vel flagellis: ita ꝙ potius ipse eligat
baptismū suscipere ꝯ talia pati: suscipit sa
cramentū: sed nō rē sacti. Idē Tho. in. 4
di. 4. ꝛ. 6. Similiter ꝛ Al. Sed ꝛ hec pro
bāt. 45. di. de iudeis. ꝛ eī de bap. ꝛ eius ef
fectu matozes circa fi. Al. Idem in sum.
cō. li. 3. ti. 27. q. 36. B

Utrum in eo qui debet baptizari req
ratur fides. Rūdeo scōm Pe. In paruu
lis ꝛ naturaliter stultis ꝛ huiusmodi ꝙ per
se non possunt credere nō requiritur fides
ꝓpria: sed sufficit aliena. In alijs vero
requiritur fides ꝓpria: non quidem ad
ad susceptionez sacti: quia etiam sine ea re
cipereꝫ character: sed ꝯtū ad susceptio
nem rei sacramenti. i. gratie. Idem Tho. i
4. di. 6. Al. Idē in sum. cō. e. ti. q. 37. B.

Baptismus iterari nō debet. i. q. i. qō q
dā. Pena aūt iterantis scōm leges est de
capitatio. C. ne sanctū baptismū. l. 2. Al.
Ibi non dꝫ decapitatio sed vltimū supplī
cium: quod importat mortem qualitercū
ꝯ iferat. B. Secūdū canones vero ta
les ñ pūt ꝑmoueri sine sciēter rebaptizati
sunt sive ignoranter: ꝛ postꝯ sciuerit ratuz
hūerūt. di. 50. cōfirmādū. Illi vero ꝙ igno
rant rebaptizati fuerūt: vt infantes: vel coa
cti absolute possunt ꝓmoueri ꝑ quosdā
de iure. Secundum alios qō tutius est de

dispensatione: de conse. di. 4. eos. A Al' icipit hos. Sed melius facit. c. qui bis. ea. di. vbi dicitur qui bis ignoranter baptiçati sunt non indigēt pro eo penitere nisi ꝙ secūdū canones ordinari non possunt nisi aliqua magna necessitas cogat. B Itē clerici iterantes baptismum deponēdi sūt: argu. in dicto. c. eos. ⁊. c. qui bis. Laici vero excōicandi ⁊ pena plectēdi grauiori: vt ibi A Ibi nil dicitur de excōicatione: sed de grauibus penitentijs. B Si dubitetur an aliquis baptiçatus fuerit batiçaret bis verbis premissis: Si es baptiçatus non te baptiço: si non es baptiçatus ego te baptiço: In nomine patris ⁊c̄. de bapt. c. 2. A Eodem modo faciendū est qñ dubitat probabiliter de collatione aliorum sacramētorum: puta an sit aliquis confirmatus vl' ordinatus ⁊ huiusmodi: vt in sum. con. eo. ti. q. 38. B

Cum iudeus vel paganus petit baptismum an statim baptiçandus sit. Respondeo si periculum est in mora: vt qꝛ baptiçādus timet ne alij infideles si hoc senserint interficiant: vel eū aliter impediant q̄citi⁹ est baptizandus: de conse disti. 4. nequod absit. Sed si periculum non iminet: tunc per octo menses vel alio termino arbitrato debet deferri: ⁊ inter cathecuminos teneri: de conse. di. 4. iudei. ⁊. c. se A Idem i sū. cō. e. ti. q. 41. B De hac dilatōe iterū hēs. j. baptismus. 5. §. 2.

Quid siquis nō baptiçatus ꝓmoueat i sacerdotē ⁊ ep̄m: ⁊ postmodum celebrat ⁊ multos ordinat. Respondeo scd̄m Tho. i di. 24. Non baptiçatus nullum ordinē recipere pōt: nec conficere nec absoluere: nec etiaz ordinare. Tamen pie credi pōt ꝙ q̄tum ad vltimos effectus sacramentorum summus sacerdos suppleret d̄fectū: ⁊ ꝙ ñ permitteret hoc ita latere quod in periculum ecclesie iminere posset. A Albricus autem dicit ꝙ putat talē cōficere non in potestate sua sed in potestate ecclesie. Descendit enim tunc a virtute spūs sancti vegetantis ecclesiā potestas in illum ne ecclesia decipiatur: ⁊ illum excusat ignorātia inuincibilis: vt in sū. cō. li. 3. ti. 22. q. 8. Primuz videtur verius. Nam cum de hoc errore cōstiterit taliter ordinati debēt reordinari: vt in. c. i. ex̄ de presbytero non bap. B De fictis accidentibus ad baptismū: hēs infra baptismus. 7. §. 2.

Aptismus quinto

quo ad tempora. Utrum aliqd̄ tp̄s determinatum sit ad baptismum. Respondeo scd̄m Tho. in. 4. di. 6. ꝙ in baptismo duo considerantur. s. substātia sacramenti: ⁊ q̄tum ad hoc non est aliquod tp̄s determinatum immo qualibet die ⁊ hora baptismus celebrari pōt. Aliud est solēnitas: ⁊ q̄tum ad hoc etiam habet duplex tp̄s. s. sabbatum pasche ⁊ sabbatum pētecostes. A Rō huius ē: quia baptism⁹ habet efficaciam ex duobus. s. ex virtute spiritus sācti ⁊ ex passione xp̄i: cuius morti aliquis configuratur per baptismū: q̄si consepultus xp̄o in morte: Ro. 6. vt in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 29. B

Utrum baptismus debeat per aliquod tp̄us differri. Respondeo scd̄m Tho. i. 4. di. 4. Magis est laudabile ꝙ puer q̄citius pōt fieri baptiçetur. primo qꝛ interiz puer mori posset ⁊ dānaret. 2° quia demones ñ hñt tātā ptātē i baptiçat̄ sic̄ i ñ baptiçato neq̄ q̄tū ad nocumēta spūalia neq̄ q̄tū ad nocumēta corporalia. 3° qꝛ i pueritia facilius homo inducitur ⁊ ⁊ assuescit in his que sunt christiane religionis ⁊ fortius inheret. Adultis autem sicut dicit Tho. in. 3. parte. q. 68. non statim cum conuertuntur ē sacr̄m hoc cōferēdū. prio qdē ne i talibz ecclesia decipiat. 2° vt ante baptismū d̄ fide plenius instruāt. tertio pp reuerentiā sacr̄idum in solēnitatibus precipuis. s. pasche ⁊ pentecostes homines ad baptismum admittuntur. Si tamen plene eennt instructi: aut si mortis periculum iminēt: statiz eēnt baptiçādi. A Idē i sū. cō. e. ti. q. 40. B De differentibus aūt baptismuz vsq̄ ad mortē: vide j. ordinādus. §. 2.

Aptismus sexto

quo ad ritū: vtꝝ imersio sit d̄ necessitate baptismi. R̄° s̄m Tho. in. 3. pte. q. 66. Qñ ꝯsuetudo ecclie patit: vl' qñ necessitas icumbit pp d̄fectū aque: vel pp periculum pueri de cuius morte timetur: vel etiam quia sacerdos non potest sustentare

baptiçandū pōt sine imersione baptismus celebrari. Et etiā sufficit si nī caput aspgat Sz imergendi consuetudo laudabilior est Similiter laudabilius est q ter imergatur quod sigt fidez trinitatis t triduum sepulture xpi. Hec nī significatio non est ō suba sacramēti: nī grauiter peccarent qui contra consuetudinē ecclie semel tantum imergerent. Idem Pe. t Al. A. Idem in sū. con. q. 14. t. 15. B.

Quid si de duobus sacerdotibus alter sit manchus t alter mutus: vno pferente et alio imergente. Rñ. fm Tho. in. 4. dist. 6. Non est baptism⁹. Idem Hosti. A. qa ipsa ẏba forme ostendunt q ab eodem debeat fieri imersio t pronunciatio ẏbor: vt in sum. con. ti. q. 38.

Quid significant sacramentalia que fiūt in baptismo. Rñ. fm Pe. in. 4. sen. Quatuor sacramentalia fiunt ante baptismuz q̄ significant hoc modo. Exsufflatio t insufflatio significant spiritus mali expulsionem t boni introductionem. Salis immissio: gratiam t sapientiam t a peccatorum putredine preseruationem. Saliue contactus ad aures t nares: sensuum spiritualium apertionem. Unctio olei in pectore t inter scapulas: legis dei amorem t deuotam subiectionem. Tria quoq; alia fiunt post baptismuz: scilicet chrismatō in vertice: que significat chrisli gratiam in mente: impositio cerei: que significat fidei t morum charitatē: vestis candida: que significat innocentie restitutionem. A. Idem in sum. con. e. ti. q 44. vbi etiam dicitur: Nota q̄ tz pannum quo ligant frōtes pfirmatorum seu vestez: q̄ ponitur in capite baptiçati iterato sumere ad idem officium: de cōse. dist. 4. sigs voluerit. in tex. t glo. B.

Utrum in baptismo vel pfirmatione possit leuare vel tenere q̄ non est baptiçat⁹ vel confirmat⁹. Rñ. nō pōt: de conse. di. 4. in baptismate. nisi in necessitate: q: tunc etiaz baptiçare: pōt t de fonte sacro leuare. Et ō hoc casu habes diffuse inter impedimenta matrimonij infra impedimentum. 6. §. pe. Religiosis non licet de baptismo leuare: vide de hoc infra ipedimentum. 6. §. si. De cathecismo patrinis t eorum responsi habes. j. cathecismus.

Baptismus VII. q° ad ei⁹ effectuz.

Quis sit effectus baptismi. Rñ. fz Tho. in. 4. dis. 4. Paruuli quidem in baptismo mundantur ab originali: t dantur eis virtutes in habitu tz non in vsu: adultis autem fit remissio omnium peccatorum non solum originalis: tz etiam actualium t totius pene: neq; requiritur alia penitentia. Lon. Pe. t magister sententiaz. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 16. Ubi etiam dicit q̄ requiritur attritio que tollit indispositionē s. propositum peccandi: t q̄ malum et displicet: fm Pe. t Tho. Alexander autem de ales super. 2°. sententiarum. di. 37. q. 10. q̄ incipit: Octauo queritur. t. q. xj. q̄ incipit: Queritur postea. dicit q̄ cum adultus venit ad baptismum de necessitate debet dolere t penitere de omnibus mortalib⁹ quorum recordatur: t etiam de venialibus in genere: a forte de maioribus venialib⁹ particulariter dolēdo q̄ communiter seu q̄ sit in culpa alicuius peccati etiam venialis. Ō si non fecerit gratiā nō recipit bapt malez.

Utrum fictio impediat effectum baptismi. Rñ. fm Pe. qui fictus est in hoc q̄ simulat se velle conferre vel suscipere baptismum t non intendit: effectum eius impedit. Sz qui simulat se depositum interius cum non sit: vel q: non credit: vel quia cuz proposito peccandi accedit: aut contemnit sacramentuz non reueretur: vt in sum. cō. sequitur: non suscipit rem sacramenti. i. gratiam tz characterez suscipit. Et vt dicit Aug⁹. Cōualescere incipit q̄n fictio veraci confessione recesserit. Et baptismus q̄dem peccata ante cōmissa delet quo ad culpam t penam tz cōmissa post baptismum delet quo ad culpā: t hoc p accidens: q: magis delentur ẏtute penitēcie Lon. Al. t Tho. i 4. di. 4. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 24 q. 17. t. 18. B.

Utrum effectus baptismi equalis sit in omnibus. Rñdeo fz Pe. quantū ad characteris impressionem t peccatorum t penarum remissionem equalis effectus est: sed q̄tum ad depressionem fomitis t infusionem gratie est ineq̄lis: q: ineq̄lis potest eē dispō voluntatis. In paruulis nī q: eq̄lis ē dispō t effectus equalis erit. Lon. Alb. et

Tho. in. 4. dis. 4. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 21. vbi ēt dicitur q ex p̄uilegio speciali pōt plus dare vni q̄ alteri. A. Baptism⁹ nō tollit irregularitatē bigamie. j. bigamia §. 6. sz bene tollit illam homicidij. j. homicidium. 4. §. primo in fine.

Ellum p° cōmuniter ad hoc q bellum sit iustuz tria reqruntur ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 40 Primuz. s. auctoritas principis: qꝛ priuata ꝑsona in iudicio ius suum potest ꝓsequi Et intellige principis siue ecclīastici: vt quādo pugnatur pro ecclia: siue p̄ncipis secularis. 23. q. 1. quid culpatur. ⁊. q. 2. c. primo. Et ꝑm Ul. sufficit auctoritas inferioꝝ dignitatuz ad defensionē sibi subditoruz quādo quis al's per iudicem se iuuare non potest. Secundū quod requiritur in bello iusto ex iusta causa: vt s. illi cōtra quos bellū mouetur ex aliqua culpa hoc meruerunt. Unde Aug⁹. in li. questionū: Iusta bella debēt diffiniri q̄ vlciscūtur iniurias si gens vel ciuitas plectenda est: q̄ vel iudicare neglexerit quod a suis improbe factuz est: vel reddere quod ꝑ iniuriam ablatū est. 23 q. 2. domin⁹ Tertiū requiritur intentio recta. s. qua intedit vel vt bonū ꝓmoueatur vel vt malū vitetur: vñ non lz fieri ex odio ⁊ hi⁹: sz ꝓpter iusticiam ⁊ charitatē: vt in p̄edicto. c. quid culpatur. ⁊. c. militare. Sunt alia duo q̄ ponuntur a quibusdā reqri in iusto bello: vide licet vt non sit persona cui bellare non licet: vt clericus. 23. q. 8. clerici. Sed hoc est ꝓpi specialez ꝓhibitionē: vt dicitur. j. bellum. 2. §. p̄mo. Item vt fiat ꝓ rerum repetitione vel patrie defensione: ⁊ hi⁹. 23. q. 2. c. p̄mo. Sed hoc reducitur ad iustā causam. A. Idem prolixius in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 45 vbi etiam dicitur ꝑm glo. Ray. q princeps qui nullum habet superiorem siue rex siue imperator auctoritate propria si iusta causa subsit potest mouere bellum tam contra subditos q̄ contra extraneos. Potest ⁊ sb̄ditis suis dare auctoritatem mouendi bellum ꝯtra eosdez ⁊ eodem modo. Sed certe nullus est preter papam q non habeat superiorem saltez ipsuz papam. 96. di. duo sunt. Ideo ad ipsū si potest fieri pro iusticia debet recurrere: qꝛ ab ipso ēt imperator potest iudicari. dicto. c. duo. B.

Utrum sine principis auctoritate per aliquod particulare bellum liceat iniuriaz repellere. Rñ. De iure naturali potest quilibet vim vi repellere: dum tamen incontinēti ⁊ cum moderamine inculpate tutele. 1. q tutela illa moderata ⁊ sine culpa sit: nec sit ad sumendam vindictam: sed ad propulsādam iniuriam: extra de homi. significasti 2. circa finem. Dico propulsandam siue a se siue a socio. 23. q. 3. non in ferenda. ⁊ c. vlti. A. Pro socio intellige quēcunq̄ iniuriam patientem: vt ex dictis. c. potest colligi. B. ⁊ si quidez vis seu iniuria sit in ꝑsonā: tunc potest vis repelli anteq̄ sit illata nam licitum est occidere insidiantem ⁊ euz qui vult occidere: si aliter non potest q̄s manus eius euadere. ff. ad. l. aq̄l. l. 4. ⁊. 5. A. Si autem aliquis post vim illatam ꝑsone repercutiat: non videtur repulsio iniurie sz vindicta que prohibita est omnibus: dicto c. significasti. Ideo tenetur nisi viderit iniuriantem paratum denuo percutere: vt notat glo. in dicto. c. significasti. Ubi etiam dicitur q moderamen intelligitur si illud tantum fiat quo omisso violentia repelli ñ posset ⁊ q siquis modum excedat non tenetur si non facit ex proposito. ff. ad. l. aquil. si ex plagis. §. tabernarius. Ray. dicit hoc verū quo ad sententiam excōicationis quando iniuria fieret in personam ecclesiasticam. Sz quantum ad aliam satisfactionem de excessu vel quo ad penitentiam vel irregularitatem si propter repercussionem mors secuta est: tutius credo q teneatur: vt in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 52. Sed dictus. §. tabernarius. ñ loquitur de cōicatione: sed de satisfactione illati damni: ad quam dicit non teneri repercutiendo excedentem non ex proposito ꝓpter precedentem culpam inuasoris: vt ibi. B Si autem vis inferatur in rebus: tunc ⁊ illatam ⁊ inferendam licet repellere: sed post illatā duz tamen incontinenti. 1. q̄cito sit illata vis priusq̄ diuertat ad alium actū extra de resti. spo. olim causam. ⁊ in prealle gato. c. significasti. A. Ubi dicit glo. q intelligitur incontinenti fieri etiam collectis amicis: quod puto intelligenduz si ista collectio fiat anteq̄ diuertatur ad actus impertinentes: ar. l. petens. C. de pac. al's posset diu durare ⁊ esse materia publice secte: licet

aliud videatur dici in sum. con. eo. ti. q. 53.
B. Generaliter autē sciēdū est ꝙ ad talia
nemo tenetur: imo perfectius eēt remittere
iuxta illud Matth. 5. siquis te percusserit i
vnam maxillam. ꝛc̄.

Utrum per bellū vel violētiam liceat pro
pria auctoritate rē iam ablatā vel inuasam
recuperare. Rñ. ꝟm Inno. ꝛ Hosti. Si hº
fiat incontinēti: certe lz: ꝓut in ꝓximo. §. di
ctū ē. Si ꝟo ex interuallo non licet: imo d̄
bet adiri iudex raptoris ꝛ eius auctoritate
recupari. nam si aliquis ꝓpria auctoritate
violēter recuperaret etiam rem suam: cadit
a iure suo ꝛ perdit eam. A. Facit ad hoc
ff. quod metus cā. l. extat. B. nisi forte ñ
posset per iudicem eam consequi vel recu
perare: vt notatur. i. dis. ius gentium.

Quid si absq; auctoritate superioris ali
quis damnificatus accepit de rebus dam
nificantis: nunquid potest retinere. Dicen
dum. Si accepit absq; vitio: vtputa quia i
nenit: vel alius sibi dedit: ꝛ hiº: non pecca
uit: ꝛ potest licite retinere vsq; ad valorem
damni. ff. de condi. inde. l. si non sortez. §.
si centum. nisi forte res que peruenit ad
eum fuisset illi a raptore cōmodata. C. de
cōmodato. l. pretextu. vel etiam deposita.
C. depositi. l. siquis nam in his casibº non
potest retinere. Hec indubitantur ꝟa sunt
sed in foro iudiciali ꝟm quosdam etiam lz
talis peccet ꝛ penitentiam agere teneatur:
tamen in foro penitentiali non tenetur ad
restitutionem. In hoc con. Guil. ꝛ Ul. Et
ad hoc facit quod dicit Tho. de illo q fur
tiue accepit rem suam apud alium iniuste
detentam: vt habetur infra depositu. §. vl.
A. Hic peccatuz ē in accipiendo: nō autē
in retinendo: al' non posset ꝛ retinere ꝛ peni
tere. i4. q. 6. si res. Retinere aūt nō liceret
quando sine alterius iniusto damno vel ꝓ
ximi malo excēplo agere nō posset: ad Ro.
i4. ibi. Si propter cibum. ꝛc̄. ꝛ. 2. Cor. 6º.
Nemini dantes vllam offensionem. vt po
test constare ex dictis infra depositum. §. si.
Posset etiam in accipiendo non peccare:
vt quando non posset iustictam inuenire se
cundum Inno. ꝛ in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 45
ꝛ. §. proximo. B.

Utrum in bello liceat vti insidijs. Rñ. ꝟz
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 4. In bello iusto licet vti insi
dijs occultādo ab hostibus ea per que vo
lumus eos impugnare: quia propositum
nostrum non tenemur eis aperire. 23. q. 2.
dominus. Sz non licet eos sic decipere ꝙ
dicatur eis falsum vel non seruetur eis pro
missum 23. q. 1. noli. A. Idem in sū. cō.
libro. 2. ti. 5 q. 47. B.

Qui habet iustum belluz suum facit qc
quid capit ab hoste: vel eius auxiliatoribº
siue subditis siue alijs quousq; sit sibi ple
ne satisfactum de omni damno ꝛ labore et
operis tam sui q̄ suorum: vel donec ipse
hostis offerat se ad ius: ꝛ velit satisfacere.
di. i. ius gentium. 23. q. 7. si de rebus vltra.
Hic autem non debet aliquid accipere ni
si forte esset talis hostis ꝙ propter heresim
vel aliud huiusmodi bona sua essent ꝑ edi
ctuz publicata. A. Vel nisi bellum esset
indictum a principe qui superiorem nō ha
bet: tunc enim non tantum hostis: sed eti
am auxiliatorum iniuste iuuantium potest
quis res ꝛ personas capere. Et capti serui
fiunt ꝟm Inno. vt in sum con. eo. ti. q. 45.
B. Subditi vero iniuste bellantium si in
tali bello non prestent dominis auxilium l'
fauorem non sunt expoliandi vel in aliquo
puniendi. Peccata enim suos tantum de
bent tenere auctores: extra de his que fi. a
ma. par. ca. c. quesiuit. i. q. 4. c. primo. Qd̄
verum est etiam si dominus predictorum
in ipso iniusto bello vtat̄ rebº ipsorū ab eis
ablatis. Silr nō sunt spoliandi clerici ꝛ re
ligiosi: vel ꝯuersi: ꝑegrini: mercatores: ru
stici euntes ꝛ redeuntes ꝛ i agricultura exi
stentes: ꝛ aialia quibus arant ꝛ semina por
tant: ex̄ de treuga. inouamus. 24. q. 3. siqs
romipetas. Porro tota preda q̄ obuenit
de bello iusto dñi est: ꝛ ipse tenetur diuide
re subditis ꝟm ꝓportionē ꝛ qualitatē ꝑso
narum: vt di. i. ius militare. ꝛ notatur. 23.
q. 5. dicat. A. .s. in glo. ꝛ idem nō. glo. in
dicto. c. ius militare. Et cum omnibus pre
dictis con. Albricus. B.

Quid cum subditus mouet bellum man
dante sibi domino vel seqtur eum: nunqd
tenetur restituere si qua ab hostibº accepit.
Rº. Si bellum sit iustū non tenet̄ nisi iuxta
edictuz domini sui. Si ꝟo sit iniustū ꝛ ipse
scit tenet̄: qꝛ plus debuit timē deum q̄ ho
minē. Si vero dubitat vtrum sit iustuz vel

non: iterũ non tenetur. 23. q. i. qd culpat. in fi. Excusat eni ꝓpter obiaz dñi sui licz dñs peccauerit si forte male precepit. A. Cõ. Al. Sz hoc potest intelligi verum: quousqꝫ dubitat. vñ alia lr̃a habet interim nõ tenet. Nã cuz sciuerit bellũ esse iniustum statiz incipit esse malefidei: ⁊ tenetur restituere qd̃ habet: ar. c. fi. ex̃ de prescrip. Si vero qd̃ accepit ꝯsumptum est bona fide: tenetur inq̃tum ex illo sit factus locupletior. C. de rei vendi. l. certum. B.

Sed queritur an sicut subditi mouentes bellum excusantur in dubio: vt nunc dcm̃ est: vtruz similiter excusentur amici cognati stipendiarij: ⁊ hi⁹. Rñ. qꝛ non excusat eos obia: neqꝫ in dubio debent se cõmittere discrimini vt iuuent aliquem in preiudicium alterius. 14. q. 5. denicqꝫ. A. Hoc fuit dictum glo. Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 46. Et addit: Nec est simile de aduocato quez excusat bona fides q̃diu credit iustam causam esse quam fouet lz in veritate sit iniusta qꝛ ibi est iudex superior q causam examiat ⁊ de allegatis iudicat. In bello vero virib⁹ corporalibus negocium vincitur ⁊ nõ per rationem diiudicatur. Con. Al. vt ibi. B.

Quid si subditus habet guerram cõtra dominum vel ecõuerso. Rñ. ꝑm Guil. Cũ vasallus comitis habet aliquid contra comitem: requirenda est primo auctoritas regis. Si autem comes habet aliquid contra regẽ ⁊ rex humiliter requisitus per partes curie nollet illi ius exhibere: credo ꝙ si ius suum defendat armis cum moderamine non peccat. Impugnare vero regem ꝓpria auctoritate non licet: sz denunciare habet pape qui poterit excõicare: ⁊ crescente cõtumacia dare auctoritatem mouẽdi cõtra eum arma: vel conqueratur coram imperatore si rex illi subsit ⁊ illius auctoritate si oportebit mouebit bellum. Quando aũt rex habet causã contra imperatorem vl' imperator contra regem qui non subest illi ñ erit ali⁹ corã quo querimonia ponat nisi papa: vt nunc dictum est: tamen passus iniuriam peccaret mouendo bellũ si alter offerret satisfactionem. Cum autem comes hẽt aliquid contra subditum: non propter hoc debet sibi ius dicere: sz vel auctoritate iudicis superioris gladium sumat: vel ad diocesanum vasalli recurrat: cui si vasallus obedire recusauerit excõicabitur ratione peccati: ex̃ de iudi. nouit. Et si per annũ sic perstiterit: diocesanus ipsum ⁊ res eius capiẽdas exponet: ar. xi. q. 3. rursus. ⁊. c. quisqs. ⁊ ex̃ de heretic. excõicamus ꝑmo. §. si vero dñs. A. Hoc vltimũ dictũ fuit Hosti. vt in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 48. vbi etiã oia predicta ponũtur. Et non solum subditos sed ⁊ reges põt eps iudicare: ⁊ per ꝯñs eius auctoritate poterit ꝯ eos bellũ moueri: quia ei subsũt: ex̃ de ma. ⁊ obe. oẽs ⁊ ibi glo. B.

De damnis ⁊ vastationibus q̃ fiunt bellis quis ⁊ cui teneatur. Rñ. ꝑm Guil. ꝙ q habet iustũ bellũ non tenetur de illis damnis que ipse vel sui bona fide pugnando intulerunt: aut a quibus cõmode abstinere non potuerunt. Si autẽ crassandi animo maliciose intulisset cuz als posset sibi consulere tenebitur ⁊ cõpensabuntur illa damna cuz damnis propter q̃ bellum motũ est: facta diligenti computatione hincide. Suis vero hominibus iste q iuste bellat non tenet de damnis q̃ passi sunt ab aduersarijs: qꝛ tles subditi se ⁊ sua tenentur exponere pro dño Et dico ꝙ dominus non tenetur nisi forte ipse fuerit in culpa negligenter defendẽdo eos. Talis etiam iuste bellans tenetur omnibus illis quos vocauit de damnis si qua receperunt nisi venerint illi ex debito vl' cã humanitatis vel consanguinitatis. 23. q. 3. non inferenda. ⁊ alijs capitulis ibi. Qui vero habet iniustum bellum tenetur primo aduersarijs de omnibus damnis illatis. Tenetur etiam suis proprijs hominib⁹ de damnis que receperunt ab aduersario qui iuste repugnabat: si ipi proprij homines iuuerunt ipsum bona fide: aut si inducti fuerunt ex eius consilio timore vel coactione et ⁊ de se non erant facturi. Secus si mala fide iuuerunt illum. In quo casu nullam habent actionem cõtra eum: nã in re turpi nl' la ꝯtrahit obligatio: Insti. mãdati. §. illud ⁊. ff. mandati. si remunerandi. §. rei turpis. ⁊. l. si mandauero. §. qui eidem. A. In his iuribus pz ꝙ exequẽtes iniustum mãdatum lz coacti vel als inducti nullam habent actionez cũ bon⁹ hõ plus timeat peccatũ q̃ mortẽ. ff. qd̃ met⁹ causa. l. isti q̃dez. Sz istis inductis debet satisfactio ꝑm mo-

dum predictum solum in foro penitentiali scdm glo. Ray. ⁊ Al. vt in sum con. eo. ti. q 58. vbi ponuntur etiam oia predicta. B

Nunquid domini qui bellauerunt pñt componere ad inuicem super damnis que eorum subditi passi fuerunt. Respondeo secunduz Guil. Si compositio fiat de consensu damnificatorum standum est illi. A Si consensus est liber ⁊ debitores erãt parati satisfacere secnudum eorum posse: al' non: ſm glo. Ray. vt in sum. con. li. 2. titu. 5. q. 25. Puto autem ꝙ sufficiat liber consensus creditoris quo ad tollendum restõnez: cum in re propria quilibet sit moderator ⁊ arbiter. l. in re mandata. C. mandati. B al' ille qui iniuste mouit bellũ non põt per suam cõpositionẽ preiudicare hõibus suis: quin ipse teneatur eis de proprio satisfacere nisi ipsi in culpa fuerint pariter cum eo: vt in precedenti. §. dictum est. Qui aũt habuit iustum bellum nõ debet componere cum aduersario in preiudicium hõium suorum: sed debet procurare ꝙ eis ab aduersario dãna reddantur: al' si componẽt: ta ꝙ aduersarius non satisfaceret subditis ipse teneretur eis. Hoc intellige de dãnis icẽdioruz rapinarũ ⁊ huiusmodi. Naz de expensis satis consueuerunt dñi auctoritate sua componere vel pertrãsire. A Hoc bñ procedit ex iusta cã quando. s. est ad vtilitatẽ subditorum al' consuetudo nõ foret rationabilis: qꝛ esset ꝯ preceptum diuinuz quo prohibetur tolli vel retineri seu concupisci alienum. B Quod etiam de prius dictis dãnis concedi põt si dñi ex probabili cã viderint ea esse remittenda potius ꝗ carẽ pacis cõmodo ⁊ incurrere bellorum pericula. Et cum in hoc cãu princeps vtiliter gerat negociũ subditorum: ipsi subditi tenentur ratum habere. Si autem ab initio contradicant ne fiat compositio nisi restitutis sibi dãnis nõ põt dñs ipsa dãna q etare. A Nam gerẽs negociũ alterius eo inuito nõ põt aliquid petere nisi ꝑ bene gestis ante ꝓhibitionẽ. C. de neg. ges. l. fi. B Sed põt desistere a bellãdo: qꝛ sicut apud deũ est auctoritas mouendi bellũ ita ⁊ desistendi. Cõ Al. ⁊ Hosti. A Idez i sũ. cõ. eo. ti. q. 59. B

Utrum liceat facere noua castra. Rñdeo scdm Inno. A in. c. pisãis. de quo j. B Non licet hoc facere cũ iniuria vel emulatione alterius: vel etiam incastellare vetera que non probantur habitata. C. de edi. priua. l. 3. A Hanc. l. allegat Inno. lz aliqui hic habeant de edifi. publi. sz male. ⁊ ad predicta melius facit. ff. de opi. publi. l. 3. ⁊ l. 2. C. de fundis limitosis. li. xi. q̃s Inno. ibidẽ allegat. B Et ad hoc põt agere eps vt destruantur vel in pristinã formã reducant: ar. ex̃ de iudeis consuluit. A Hoc verũ qñ epi interest: vt in casu. c. pisanis. de quo loquitur Inno. al' non sic de quolibet alio. Jõ sequitur. B Et non solũ eps: sed quilibet qui hẽret ibi reddit⁹ Nã iuste ꝓ vitãda diminutione sui patrionij quisqꝫ agit: arg. ex̃ de resti. spo. pisãis Idẽ Hosti. A Predicta etiã notãt i sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 60. B

Utrum liceat bellare in festis. Respondeo scdm Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 40. Obseruantia festorum non impedit ea que ordinant ad hominum salutem etiam corporalem: vnde dñs arguit iudeos dicens Johannis 4. Mihi indignamini qꝛ totum hominẽ saluum feci in sabbato. Inde ẽ etiã ꝙ medici possunt licite medicare i die festo. Mlto autem magis conseruanda est salus reipu. ꝗ vnius hominis. Hoc autem fit per bellum: ⁊ ideo licitum est bellare in diebus festis si necessitas hoc exposcit. Nam propter festum in necessitate cessare eẽt deum tentare. Sed necessitate cessãte nõ lz: quia tũc debẽt hoies vacare spũalibus. Con. Ray. A Idẽ in sũ. cõ li. 1. ti. 12. q. 7. B. De facientibus ⁊ vẽdẽtibus arma: vide. j. negociatio. §. fi. A immo poti⁹ §. qui incipit: Quid de artificibus. B

Ellum secũdo quo ad clericos.

Clericis bellare nõ lz. 23. q. 8. p'to. Et hoc ẽ ſz Tho 2ª. 2ᵉ. q. 40. duplici rõne. Prima est gnãlis: qꝛ exercitia belloꝝ inqetudies habẽt ⁊ multũ ipediũt a ꝯtẽplatione diuinorũ: ⁊ laude dei ⁊ oratione pro populis que ad officium pertinẽt clericorum. Secunda est specialis: qꝛ clici ordinant ad altaris misteriũ in quo sub sacramẽto repreſẽtatur passio xpi. i. Cor. xi. Quotiẽscũqꝫ manducabitis panẽ hunc ⁊

calicem bibitis mortem dñi annũciabitis donec veniat. Et ideo non competit eis occidere vel effundere sanguinem sed magis eẽ paratos ad effusionem proprij sanguis pro christo vt imitẽtur opere qđ gerunt ministerio. A Idem in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 51. Sed nec possunt arma portare absq; iusta cã: puta si transeant per loca piculosa ad terrorẽ latronum licet non debeãt percutere: ar. 23 q. 3. maximianus. ⁊ notat ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. clerici primo. A. In glo. Et subdit ꝙ als portare non debẽt: ⁊ si tertio admoniti non desti terint: perdũt ꝑuilegiũ illius canonis. 17. q. 4. siquis suadente. ⁊ ex̃ de sen. ex. in audientia. ⁊. c. ꝯtingit 2°. B. Nisi forte vim vi repellendo: vt. s̃. bellũ primo. §. 2. ⁊. j. homicidium primo. §. 6. 7. ⁊. 8. A In. §. 8. nil de hoc dicitur: sed potius in. §. qui incipit: vtrũ liceat clericis. B

Quid si clericus iuit cũ habentib⁹ iustũ bellũ ⁊ consecutus est aliquid: nunquid tenetur restituere. Rñdeo secũdum Guil. si datum fuit ei ab eis quibus licuit rapere põt illud tenere. Si aũt ipse rapuit tenetur ad restitutionem dãnificato quidẽ si sit alioquin pauperibus. Nam sicut dñs eius non potuit ei dare auctoritatem bellandi: ita neq; rapiẽdi. Posset tamen retinere đ consensu dñi qui iuste pugnauit si cõsẽserit dum guerra durat: quia perinde est quasi dñs rem illam ei dedisset. A. Idem in sum. cõ. eo. ti. q. 50. B

Utrum qui bellis itersunt possint fieri clerici. Respondeo scđm Ray. Siquis intersit bello licito: nec interficit nec mutilat: nec cãm mortis prestat si aliter sit idõeus: potest promoueri nec indiget dispẽsatione. Si vero i bello illicito ⁊ ibi homies sunt occisi: etiã si non per illũ ei imputabit ꝑꝑ culpã precedentẽ: ⁊ ita ꝓmoueri ñ poterit. 15. q. i. c. vltimo. ar. ex̃ de cle. pcu. pñtium ⁊ de homi. continebatur. A Cõ. Goff. ⁊ Hosti. vt in sũ. con. li. 2. ti. 2. q. 5. ⁊ scđm Hosti. ad scđm membrũ melius facit. c. siquis post acceptũ. 51. dist. Et addit Ray. Credo tñ ꝙ cũ talibus possit eꝑus dispensare: dũmodo nec mors nec mẽbri mutilatio fuerit subsecuta: ar. ex̃ đ cle. pu. i du. c. i. ⁊. 2. Glo. dicit: Fuerit subsecuta ꝑ illos: licz fuerit subsecuta ꝑ alios vt ibi. B

Licitum est prelatis ecclesiasticis ob defensionem rerũ ecclie vel fidei iuocare ꝯ violentos brachiũ seculare ⁊ hortari tales non quidem vt occidant vulnerent vl' mutilent: hoc enim eẽt directe ad homicidiuz prouocare: sed vt ecclesiam fidem: vel patriam liberent ⁊ terram ab infidelib⁹ occupatã reducãt ad christũ: ⁊ super hoc ẽt facit remissiones magnas: ⁊ licz hinc inde aliq occidãt nõ est hoc prelato imputãdũ imo peccaret nisi contra tales se opponẽt. 23. q. 5. đ occidẽdis. ex̃ de hõi. postulasti. ⁊ c. tua nos. 23. q. 3. maximianus. 2. q. 8. igit ⁊. c. scire. ⁊. c. oi. ⁊. c. hortatu. ⁊. c. vt pridem Tho. etiam 2ª 2ᵉ. q. 40. dicit ꝙ ad clericos bene pertinet disponere ⁊ inducere alium ad bellandũ iusta bella: ⁊ licet non debeãt exercere bella manu propria: tñ pñt interesse vt iuste pugnantibus spũaliter subueniant suis hortationibus ⁊ absolutionib⁹ ⁊ alijs spũalibus subuentionibus. A. Idem in sũ. con. li. 2. ti. i. q. 49. B. Si persona ecclesiastica violenter occupat domum alicuius ⁊ non vult exire sine violentia: vide. j. excõicatio. 2. §. 4. Et de ista materia etiam vide multa. j. irregularitas primo ⁊. 2°. quasi per totum.

Ellum tertio inquãtũ ecclesias inuoluit. Quid de illis qui i bello iniusto icendũt ecclesias: an teneãt ad emẽdationem. Rñdeo scđm Guil. si non sunt incastellate ⁊ incendunt ex ꝓposito: incẽdẽtes tenẽt ad emẽdã. Si vero sunt incastellate aut non ex proposito incendunt sed casu: scilicet dum iuste illi bellãtes prestant operam rei licite incendendo machinas hostiũ ⁊ huiusmodi nõ tenẽt. Idem Ul. A Idẽ i sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 63. vbi ẽt đ claratur illud huiusmodi: qđ ẽ dũ icẽdũt castrũ vel villam quã als expugnare cõmode non possũt. B

Quid đ rebus q̃ capiũt de ecclijs: aut q̃ sũt de bonis eccliaꝝ seu clericoꝝ existentiũ i terra illius ꝯ quem bellũ agit. Respõdeo ꝟz Guil. Raptores horũ tenẽt ad restitutionẽ nisi auctoritate prelati ecclesiastici hoc fieret. Idẽ Ul. A. Idem in sũ. con. eo. ti. q. 61. B Uel nisi essẽt victualia

ꝛ hꝰ: vt in se. § A. Non tamē de bonis ec
clesie vel clericorum: vt potest colligi ex di-
ctis in dicta. q. 61. ꝛ etiam in. §. se. B.

Quid si irruentibus hostibus confugi-
unt ad ecclesiam ꝛ capiūtur ibi. Rñdeo ꝟ
Guil. si tales ꝯfugiētes incastellauerunt ec
clesiā: aut inde impugnauerūt iustos hostes:
non debent gaudere imunitate ecclie quaꝫ
ipsi violauerūt inde pugnando. Similiter
si reponant ibi victualia de qbus sustentā-
tur in impugnatione hostiū: qꝛ si rapiātur
a iuste bellātibus nō peccāt: ꝛ nō tenent ad
restitutionē. Idem Ul. A. Idem in sū.
con. eo. ti. q. 62. B. Ad hoc facit. j. emu
nitas confugientium. §. fi.

Enedictio

Benedictionem simplicez possūt
dare sacerdotes etiam presente epi
scopo. 95. di. ecce. Sed non solennem: vt p̄
mittendo: sit nomen domini. ꝛc̄. vel humi
liate vos ad benedictionem. ꝛc̄. 26. q. 6. mi
nistrare. A. Hoc fuit dictum Ray. et
eius glo. vt in sum. con. libro. 3. ti. 27. q. 10.
ibi etiam dicitur ꝙ sacerdos non debet di
cere: humiliate vos. ꝛc̄. nisi calicem teneat
aut corporalia aut patenam aut crucez aut
tale quid ꝟm glo. Dicitur etiam ibi ꝙ cum
presbyter celebrat presente episcopo debet
sibi innuere an ipse velit benedicere. Qd̄
si velit: non benedicat presbyter. Si autem
nolit presbyter: benedicat predicta simpli-
ci benedictione. Nec erit etiam in presen-
tia episcopi licentia alia expressa episcopi
necessaria: qꝛ hoc solo ꝙ permittit eū mis-
sam celebrare intelligitur per consequens
omnia permittere que ad missam spectāt
ar. extra de offi. dele. preterea. Et bñdictō
pertinet ad missam: de conse. di. i. missas.
Et ad predicta facit. c. cū ad celebrandum
ea. di. vbi dr̄ ꝙ vbi episcopus nō fuerit po
pulus benedictionem accipiat a sacerdo-
te. Et sic patet ꝙ vbi fuerit p̄mo debet req
ri vt dictum est. B. vide de hoc. j. sacer
dos. §. 3. De aqua benedicta: vide. s̄. aqua
benedicta. An benedicende sint secūde nu
ptie: vide. j. nuptie. §. 2.

Enesicinm primo:

cōiter. j. quod tempus conferri dꝫ vacās
beneficium. Rñdeo ecclesiastica ministe-
ria seu beneficia ecclie seu officia quelibet
non debent vacare vltra sex menses alio-
quin si collatio pertinebat ad episcopū de
uoluitur ad capitulū ꝛ ecōuerso: ꝛ si fuerit
negligēs per alios sex menses deuoluit ad
metropolitanū: ꝛ postea ad papā: extra de
concess. preben. nulla. Et intelligas soluz ꝓ
illa vice: extra de supplē. ne. prela. sicut no
bis. Et siquis predictorum elapso tempo
re conferat nihil valet: extra de supp. ne. p̄
la. c. fi. Et incipit currere tempus predictū
non a tēpore vacationis: sed a tēpore scien
tie seu noticie: extra de concess. preben. quia
diuersitatē. Et de dictis sex mēsibus subtra
hitur tempus suspensionis ꝛ peregrinatio
nis: ꝛ reqritur ꝙ per suam culpā vel negli
gentiā distulerit: secus si per impotentiam
iuris vel facti etiam ex culpa contingentē
nisi fuisset negligens in petendo absolutio
nē: vt nota. in dicto. c. qꝛ diuersitatez. Et si
talia essent officia seu administratiōes quo
ruz collatio pertineret ad reglares ꝛ ipsi ne
gligerent: diocesani supplere debeāt: non
obstante si ipsi regulares fuerint exempti:
vt in cle. qꝛ regulares. de suppl. ne. prela.
porro si fuisset ecclesia cathedralis vl etiaz
regularis habebunt electores solū tres mē
ses. j. quos si iusto impedimento cessāte ele
ctio non fuerit celebrata: elegendi potestas
ad proximuz superiorē deuoluitur: extra
de elec. ne pro defectu. Et intellige cum ali
is conditionibus nūc s̄. dictis. A. Pre
dicta fere oia nō. etiā i sū cō. li. pº. ti. pº. q.
92. Et cū oibus predictis con. Albri. B.

Qui habet beneficium cum cura si reci
piat secundum iterum cū cura: ipso iure va
cat primum: extra de preben. de multa. ꝛ d̄
elec. dudum. etiā rothomagis: vnde extūc
cum talis non sit prelatus in p̄ma non pōt
subditos in illa absoluere: nec aliquid tale
facere. Et sili modo vacant etiā prebende
canonicoruz ꝛ eorum dignitates: naz licet
non habeant curā animaꝝ: tñ recipiēdo se
cundā vacat prima: vt in. d. c. cuz multa. et
de concess. preben. lr̄as. A. De dignitati-
bus seu personatibus clarum est dicto. c. d̄
multa. De simplici vero prebēda est dubi
um. Et videtur idez per dictum. c. litteras.
vbi dicit glo. ꝙ eps pōt dispēsare circa be
neficia simplicia: sꝫ non in eadem ecclesia

habeat plura. Sz q hoc episcopus nō pos
sit sūt opiniones fm An. de bu. ibi. Tācre.
t quidā alij dixerunt istam vacationē solū
obtinere in beneficijs curatis t dignitatib⁹
qbus videtur obstare dictū. c. litteras. An
Boff. per hoc. c. dicit idez esse tenenduz de
prebendis quod de dignitatib⁹: cum secū
da prebenda recipitur vt titulus nō vt sim
plex benificium vel stipendiū: vt in sū. con.
ii. z. ti. iz. q. 9. Domin⁹ An. in dicto. c. lras.
videtur hoc sentire verū in casu dicti. c. litte
ras. vz quando prebende pferūtur in eadē
ecclesia: t altera est annexa alicui dignitati
seu officio: quod oīno phibetur sine dispē
satione pape: vt in. c. pmo. exī de cōsu. li. 6.
vnde dicit: Quero an vacet prima preben
da per receptionē secunde in eadem eccliā.
Rñdeo q prima prebenda bene vacat per
receptionē prepositure cui etiā est annexa
pbenda fz Inno. qz quis non pōt esse tri
plex in vna ecclesia: vt de pbū. c. pmo. lib. 6.
In. c. vero de multa. de preben. dicit scōm
Hosti. Boff. t Jo. an. t An. q acceptādo
secundā prebendā in titulum vacat prima
quod confirmat Jo. an. esse verū quando
prebende dantur in eadē ecclia: secus si in
diuersis: de quo in. d. c. lras. vbi vz casus t
cū hoc transit: t ita hoc videtur tenenduz.
Item pma dignitas nūc vacat per acceptio
nez secunde: qñ secunda accipitur in eadez
ecclia. Ita videtur colligi ex textu dicti. c. ō
multa. t per dñm An. ibi dum dicit: Nota
q sicut pluralitas curationuz est inhibita:
ita t pluralitas personatuz t dignitatum
sine cura in eadem ecclesia. B. Et tuuc i
telligitur quis recepisse secundam t vaca
re primam: quando habuit eius pacificaz
possessionez: vel per eum stetit quo minus
haberet: extra de preben. lz. li. 6. Quod si
forte per papam fructus istius secūdi esset
ad tempus concessi alteri: non vacat pmuz
qdiu ille alter percipit istos: extra de pbē.
si ti bi a nobis. li. 6. Et de hac etiam mate
ria vide. j. §. 4. Et eodem modo vacat siue
perditur primū beneficium siquis violēter
occupat secūdum: vel se sciēter intrudat in
eo: extra de preben. cum qui. li. 6. Et tales
violenti seu iniq occupatores ipso facto si
ius aliquod habebant i beneficio quod oc
cupauerunt: perdunt illud t vacat: vt i. d. c
eum q. Porro ille q hz pferre ded bñficia
vacantia debet ea pferre infra sex menses:
als potestas cōferendi deuoluit ad alium:
vtin pmo. §. dictuz est. Incurritur etiā alia
pena nisi conferat infra dictuz tempus: vz
q ipse tenetur assignare in vtilitatē ipsius
ecclie vacantis de suis, puentib⁹ non de ill
ecclesie sue tātū qtum a tēpore ipsi⁹, vaca
tionis pceptū fuit a quocūqz detinēte ipsā.
A. Hoc habetur in dicto. c. de multa. exī
de preben. B. Et si ppium non habet
punietur alia pena ad arbitrium iudicis. 16.
q. 6. illud. 13. q. 6. si res. vel repetentur ab eo
q percepit: quia ipse tanqz inuasor omnes
fructus restituere tenetur. C. de rei ven. cer
tum. A. Cum predictis con. An. Et vide
tur q ille qui percipit fructus principalius
teneatur cuz sit principalis malefactor: nō
conferens vero in subsidium: ar. l. fi. ff. de
eo per quem fac. erit. B.

Quinqz casus sūt in qbus qs potest abs
qz dispensatione duas vel plures ecclesias
seu prebendas habere. Primus ē quādo
eccle sunt ita tenues q neutra sufficeret ad
sustentationem. io. q. 3. vnio. exī ō relig. dō.
qz monasteriuz. Z⁹ si vna pendet ex altera:
extra de eta. t quali. eam te. Z⁹ est propter
raritatem clericoz. 21. q. i. clericus. in fi. 4⁹
est si ecclia est annexa dignitati vel prebēde:
in quo casu cū ipse teneatur in mato. t eccle
sia personalr deseruire tenetur in ipsa paro
chiali hze idoneū t perpetuū vicariū q cō
gruentē habeat de puentibus ipsi⁹ ecclesie
portionem: exī de preben. extirpāde. 5⁹ est si
habet vnā intitulatam t aliam cōmēdatā.
21. q. i. q plures. Sz talis cōmēda de ecclia
parochiali nō pōt fieri nisi ei q attigerit. 25
ānum: t q sit sacerdos: t tali ēt nō pōt com
mitti nisi vna t pro euidenti necessitate vel
vtilitate: t non durat nisi per sex mēses: exī
de elec. nemo. li. 6. A. Predicti quinqz
casus ponūtur etiaz in sum. con. lib. 3. ti. 13.
q. 4. Ubi ēt dicitur fm Ray. q generaliter
cōmendatio nullatenus debet fieri nisi sub
sit iusta causa: vt qz non inuenitur prelatus
idoneus vel aliquid sille: als epi posset frau
des multas cōmittere. Colligitur etiaz ex
predictis q extra prefatos quinqz casus
quis non potest habere plura bñficia sine
dispensatione. Sz quis dispēsabit. Dic q i

beneficijs curatis ꝛ dignitatum siue perso
natuum: vel ꝙ in eadem ecclesia habeant
due prebende seu administratio aliqua vl
officium ꝛ prebenda: solus papa dispẽsat:
vt patet ex dictis. ē. §. 1. In reliquis vero
beneficijs simplicibus: vt nō. in sū. cō. e. ti.
q. 7. Johan. dicit ꝙ epūs potest dispẽsare i
eodem epatu: sed non in diuersis: ꝛ hoc p
ter iuris impossibilitatem: quia teneretur
vtrīq; obedire ꝛ ab vtroq; ordies recipere
quod esse non posset si contraria mãdarẽt
Sed hanc perplexitatem solus papa tolle
re posset: qui dispensando vꝰ el concedere
ꝙ eligat cui voluerit obedire: vl a quo or
dines suscipere. Goff. autem dicit: Verius
puto ꝙ siue in eodem epatu siue in diuer
sis nullus dispensare possit nisi papa: ꝛ sic
curia tenet. Sic. vero Ray. ait: Credo ꝙ
epi possunt dispensare non de iure scripto
sed de consuetudine sola quã papa scit: ꝛ
non reprobat: ꝛ ideo presumitur appro
bare eã. vnde credo hodie derogatũ esse p
contrariam consuetudinem illi. c. sacrorũ
70. di. vbi prohibetur ꝙ quis sit canonic⁹
prebendarius nisi vnius ecclesie in q̃ pleri
ptus ẽ. i. intitulatus: licet ex dispensatione
episcopi vnius diuersis preesse possit eccle
clesijs. Con. Hl. ꝛ Ber. ꝛ glo. Barto. bu.
in. d. c. sanctorũ. s. ꝙ epūs in talibus possit
dispensare addens: vel ꝙ pōt ẽt dispensaꝛ
ꝙ quis hẽat bñf⁹ simplex. i. sine cura⁹ ꝛ p
sonatum cũ alio ꝙ habeat curã animarũ.
Hosti. vero in. c. litteras. dicit ꝙ si epi nō
possint dispẽsare in pluralitate h⁹mõi pre
bendarum quo ad titulum: dicit tamen po
test ꝙ possint dispensare ob prerogatiuaꝫ
meritorum ꝙ teneat primam vel secundã
tanq; beneficiũ ꝛ ponat vicarium qui bñ
deseruiat: ꝛ ad competentem portionẽ ha
beat de prebenda: eī de preben. exposuisti
ꝛ de cle. non re. cũ ad hoc. maxime quãdo
in ecclesia est talis consuetudo vel statutuꝫ
ex cã factũ: eī de consti. cum omnes. ꝛ sic
sensit Hosti. ꝙ nec de iure nec de consuetu
dine epūs pōt dispensare sine cã. Et bene qꝛ
irrationabilis ꝓsuetudo non excusat: sed
grauat: eī de consuetudine. c. fi. Et vt dicit
glo. Ray. ꝛ Hl. dispensatio ẽt per papã fa
cta si fiat sine iusta cã non excusat quo ad
deũ: sed tm̃ quo ad ecclesiam militat. item ꝛ
addit Hl. Potius dispensans in eadeꝫ dã
natione inuoluitur cum eo cum quo dispẽ
sat. Aduertendum etiam ꝙ iꝫ epūs vel alt⁹
superioꝛ conferat vt confirmet beneficiuꝫ
alicui: non pet hoc intelligitur dispensare
nisi exp̃esse dispenset scd̃m glo. in. d. c. lit
teras de concel. prebẽ. Et idẽ dicit Hosti.
vt notat tbl'doñs: An. de bu. Ad hoc bñ fa
cit cle. si sũmus de sen. ex. Quod puto ver
quando ex ignorantia iuris vel facti vl ex
alia causa ꝓcluditur libera voluntas su
perioꝛis: als concessio semp intelligit facta
cum omnibus his sine quibus non possꝫ
sortiri effectũ. ff. de iurisd. om. iu. l. 2. ꝛ eī de
of. dele. preterea. B

Quicunq; recipit dignitatem vel p̃
sonatũ seu offm̃ vel bñficiũ cui animarũ
cura sit annexa si añ obtinebat simile: cuiꝫ
sit priuatus primo postq; possessionẽ ha
buit de scõo: vel per eũ stetit quo mĩꝰ ha
beret tenetur absq; mora dimittere i manꝰ
ordinarij in cuius epatu hoc fuerit: alioq;
quin oēs tales ẽt scõo ipso iure sunt priua
ti: ꝛ non soluꝫ ad sacros ordines: sed ẽt ad
quodcũq; aliud beneficiũ sunt inhabiles
Et oia talia vacatura bñficia sedi apostoli
ce reseruãt. Et si alius disponat de eis non
valet. hec Johãnes papa. 22⁹ in extrauaꝫ
ganti: que incipit: Execrabilis. Hl Lō.
Hl. ꝛ addit: ꝙ i dicta extrauaganti cũ suis
declarationibus plẽissime hr̃ de bñficijs
q̃ ñ pñt sil' teneri sine dispensatione. B.

Mñ ñ ꝓdest dispẽsatio super pluralitate
bñficiorũ. ꝛndeo. Mō ꝓdest qñ impetrans
substituit aliquod quãũcũq; modicũ bñ
ficium. Quando etiã cõceditur vt qs duo
beneficia curã aiaꝝ hñtia possit simul hr̃e
intelligit ō duob⁹ pmis bñficijs p⁹ cõcessi
onẽ. Hl. Que. s. habuerit impetrãs: vt in
c. non potest. de quo infra. B. Itẽ il man
dat ꝓuideri alicui de beneficio nõ obstãte
ꝙ hẽat aliud: per hoc ñ ẽ dispẽsatũ: vt
hẽat tãbo simul: eī de pbẽ. ñ pōt. li. 6. Itez
si papa motu ꝓpo alicui aliq̃ bñficiũ ob
tinẽti cõferat aliud non habita mentione
de priori: non propt hoc inualida est gratia
dũmõ exprimat i lr̃a ꝙ motu ꝓpo ꝓcedit
Secus si ad petitionem alterius gratiã fa
cit: eī de preben. si motu. li. 6.

Beneficiũ nõ vacãs nulli ꝓmitti pōt

nec in generali: vt ꝓmittendo cũ potuerit prouidere: vel cum facultas se obtulerit: aut sub q̃uis forma verborũ als promissiones predicte nec valent nec obligant: ex̃ de conces. prebẽ. detestando li°6.

Quibus clericis debeat ꝑ ordiatorez tam de necessarijs q̃ꝫ de bñficio prouideri Rñdeo Romana ecclesia non consueuit cogere ordinatorem ad prouidendũ non constitutis in sacris: extra de preben. eps. ⁊.c. cũ scdm. A. Con. Alb. B. Et nõ hic ꝙ si aliquis eps cõmittit extraneo epo vt vice eius in sua diocesi teneat ordinationes: ⁊ ipse promouit ad sacros ordines aliquem non habentem titulum ipse qui ordinauit tenetur ei necessaria prouidere: donec per eũ vel aliũ de bñficio sit prouisuz. Secus si ei cõmisit ordinare certas personas inter quas fuit aliquis sine titulo. Nã in hoc cãu eps qui cõmisit tenetur taliter ordinato. A. .s. ad necessaria mistrãda: donec per ipm bñficiatus fuerit: vt in c. si eps: de quo. j. B. Silr ⁊ ipse tenet taliter ordinato qñ cõmittit alicui vt possit a quo voluerit epo ad sacros ordines promoueri: hec oia d̃ pbẽ. si. eps li. 6. A. Dca necessariorũ ꝓuisio tunc debet fieri qñ ordinat⁹ sine titulo d̃ sua vel paterna hereditate nõ pot sustentari: de pbẽ. eps. ⁊.c. tuis B.

Utrum ordinatus ad titulum patrimonij sui possit illud vendere vel donare. R° scdm Ber. ex̃ de preben. c. tuis. lz Uincẽtius dixerit ꝙ nõ: tamen scdm Tancre. verius credo ꝙ sic. Nã ⁊ bñficio ecclĩastico r̃nunciare pot. A. Con Alb. ⁊ idem i sũ. cõ. li. 3. ti. 13. q 14. B

Capl'm sede vacãte nõ pot cõferre ea beneficia que ad collationẽ epi ꝑtinẽt: sed pot admittere pñtatos a patrõis et eos instituere in beneficijs in quibus fuerũt presentati: lz ad epm si viueret pertinuisset: ex̃ de insti. ⁊ si capl'm li. 6. Pot etiã capitulũ epo defũcto vel a beneficiorũ collatione suspenso conferre pbẽdas que ad epm ⁊ capitulũ cõiter pertinẽt: ẽt si eps iteresse hẽat in collatione tali tãq̃ꝫ prelatus. Et idẽ pot eps si capl'm sit suspẽsum: vel singulariter oẽs sint excõicati. A. .s. maiori excõicatione: vt in c. si ad epm. de quo. j. B. Sed si pertinẽt ad epm cũ cõsilio capl'i vl' assensu: defũcto epo vel suspenso non pot capl'm se intromittere: nisi epus suspensus fuerit in mora de petenda relaxatione suspensionis. Ubi autem de speciali consuetudine. A. vel statuto. d. c. si ad epm. B. beneficiorum collatio ad aliquem cũ cõsilio epi pertinet: sublato epo de medio cuz consilium nequeat peti non est collatio differenda. Similiter ẽt si eps fuerit in remotis: ita ꝙ non possit eius presentia i. breui haberi: ex̃ ne sc. va. si ad epm. li. 6.

Beneficia ⁊ omnes dignitates vel ꝑsonatus vacantia in curia romana ñ possunt conferri nisi per papã. Similiter de curialium seu accedentium vel redeuntiũ de curia si decedãt in locis vicinis curie ad duas dietas legales. A. Diete legales sunt. 20. miliaria pro die. ff. siquis cau. l. i. ⁊ nõ glo. i. c. presenti de quo infra. Subiũgens: ⁊ si modicum etiam superesset non includeret sub loco. ff. de verbo. si. l. 3. Ibi enim dicitur ꝙ si sint. 21. miliaria faciũt duas dietas: Et prefata intelligenda sunt. nisi supradicta morarentur in loco proprij domicilij seu domus ꝓprie: tunc enim collatio non seruatur pape nisi esset curialis: q licet haberet domicilium seu domũ sue originis in loco curie: tamen ibi occasiõe curie morabatur: tunc enim reseruatur. Silr etiam si curiales moriantur in loco vñ recedit curia: vel in itinere dum curiã sequerentur: quantũcũq̃ꝫ locus vbi decedũt ab ipsa curia sit remotus. d. c. presenti. B. Oia hec ad papã tñ pertinẽt nisi ꝙ p⁹mẽsem possunt ea conferre illi ad quos pertinent per seipos tñ: vl' ipsis agẽtib⁹ in remotis ꝑ suos vicarios gñales qbus illud cõmissũ sit i eorũ diocesib⁹ exñtes: vel nisi eẽnt ecclie parochiales ⁊ vacassẽt vacante sede apostolica: aut ẽt si vacauerit añ: ⁊ papa priusq̃ꝫ cõferret defũctus eẽt. Probãt hec oia: ex̃ de prebẽ. licet. ⁊.c. statutũ. ⁊.c. ꝑsenti. ⁊.c. si aplica. li. vi.

Si ꝑ epm ꝯferat bñficiũ alicui abñti: lz non fiat suũ donec cõsentiat tñ eps non poterit conferre iterũ alteri: donec ille recuset nec valeret collatio. Secus si epus notificata ipsa collatione assignet aliquem terminũ competentem ꝯsẽtienti: ⁊ ille non consenserit infra terminum: potest etiam

cõsentire qñcũq; dũmõ priusq̃ beneficiũ ipsum alteri conferatur. A. Et post istuz consensum non poterit beneficiuz alteri cõferri: vt in c. j. allegato. B. extra de preben. si tibi absenti libro. 6°.

Si pauper clericus cui mandatur prouideri de beneficio iuxta eius merita qui nullum habebat postea assecutus est: non tenetur ei amplius episcopus prouidere: ex̃ de preben. si pauper. li. 6. Beneficiati tenentur ad horas canonicas: ⁊ qualiter: vide. j. hore. De beneficijs patrũ non habendis a filijs: vide. j. illegitimmus. §. 4. De resignatione beneficij: ⁊ qualiter fiat: vide. j. renunciatio per totum. De permutatione beneficioꝝ: vide. j. permutatio. Ad mãm bñficiorũ satis pertinet. j. ecclia 2°. ⁊. j. prebenda.

Eneficium II° quo ad fructus beneficiorum. Fructus tempore vacationis debent in vtilitatẽ ecclesie expendi vl' futuris successoribus fideliter reseruari: al'as in cathedralibus ecclesijs ⁊ in regularibus ⁊ collegiatis si fiat contra per capitula conuentus ⁊ collegia vel singulares personas ipsi contra facientes sunt suspẽsi ab officio ⁊ beneficio. A. quocunq; donec plene restituerint quicquid de bonis perceperint a prelatis mortuis dimissis vel vacatiõis tẽpore obuenientib⁹: vt in. c. j. allegato. B. Non obstantibus priuilegijs vl' ꝯsuetudinibus: ex̃ de elec. qꝛ sepe. li°. 6°. A. Ubi similiter dr̃: Non obstantibus statutis iuramento: confirmatione sedis apostolice: aut alia quacunq; firmitate vallatis. B. Itẽ similis ꝓhibitio fit generaliter de omnib⁹ eccl'ijs ne bona earum occupent a prelatis quibus subsunt: seu ad quorum custodiaz pertinẽt. A. aut ab alijs ꝗbuscunq; ꝑsonis eccl'iasticis ad quoruz collationẽ ordinationẽ pñtationẽ seu custodiã pertinẽt dignitates: ꝑsonatus: prioratꝰ: vel eccl'ie vacãtes: vt in. c. j. allegato. B. Nisi de speciali priuilegio vel cõsuetudine prescripta vel alia rationabili causa. Aliter episcopi ⁊ superiores sunt suspensi ab ingressu ecclesie: ⁊ alijs ab officijs ⁊ beneficijs donec satisfecerint: extra de or. pñti li°. 6°. A. Ibi etiam dicitur: Ubi ex priuilegio vel consuetudine seu alia de causa rationabili sibi aliquis predictorum asserit bona competẽ supradicta. Hoc de illis bonis solum debet intelligi q̃ solut̃ debitis siqua sint ⁊ his q̃ fuerint necessaria ꝓ seruitorib⁹ ⁊ ministris ac incũbentibus oneribusq; ad nouos redditus supportandis congrue reseruatis ex ipsis reperta fuerint superesse. B.

Indulgentie de percipiendis fructibus beneficioꝝ in absentia concesse personis ñ ecclesiasticis vel dignitatibus sunt casse et irrite: extra de rescrip. c. fi. libro. 6°. A. Istud. c. vt patet intuenti loquitur de concessionibus factis añ illaz decre. exide ꝟo ostendit ꝙ cum non sint faciende. B.

Fructus iaz percepti planum est ꝙ alienari possunt: vide. j. alienatio. §. ꝑmo. Sed ⁊ fructus q debent recipi possunt locari etiam si sint decime ⁊ alia: extra de loca. vr̃a. Sed hec locatio non extenditur vltra tempus vite locantis: qꝛ clericus in beneficio vsufructuario comparatur. 16. q. 6. illud. A. Hec fuit opinio Goff. vt in sum. con. li. primo ti. 2°. q. 2. Sz Inno. dicit ꝙ si locatio fit nomine ecclesie ⁊ vtiliter: successor tenet: ex̃ de solu. c. p° ⁊. 10. q. 2. hoc ius. ⁊. 12. q 2. qcũq; suffragio. Secꝰ si. inutilr. Si ãt suo noĩe locauit nõ intẽdẽs obligare eccl'iã: nõ tenet successor: sz nec heres ei⁹ s. manutenere locationẽ q̃ t̃minata ẽ i vita locantis. Et iõ subdit Inn. Sicut neq; heres vsufructuarij nisi inq̃tũ ad eũ peruenit. ff. locati siquis domũ. § hic subiungi. Et hoc verũ est in ministro vl' ꝑlato eccl'ie. s. ꝙ successor tenet habere ratũ quod factũ ẽ a predecessore. Sed i canonico ꝑbendario secus dicimus: qꝛ ille nunq̃ põt locare prebẽdã suã vltra tẽpus vite sue: lz de illa possit agere ⁊ conueniri sicut legitim⁹ administrator. Dicit etiã ibi Inno. s. in. c. querelam. ex̃ ne prela. vi. suas. ꝙ contractus initus cuz ꝑlato ecclesie: nõ seruatis solẽnitatibus ipso iure non valet: seruatis vero solẽnitatibus valet licet si contractus ecclesie sit inutilis possit petere restitutionez in integrum. Hosti. etiam dicit ꝙ inquãtũ pecunia versa est in vtilitatem ecclesie: ratum debet habere successor uel reddere pecuniam: ar. extra de solu. c. ꝑmo. vt in sum. cõ. dicta. q. 2. Hoc dictum potest intelligi etiam si locatio nõ fiet noĩe ecclesie: vel si fiat a prebendario: al's

locatio debet oīo rata esse: vt ex predictis cōstare potest. B. De hoc vide. j. locatio. §. fi.

Canonici ⁊ alij bñficiati clerici q dīnis officijs nō itersunt: non possunt percipere quotidianas distributiones: nec valet consuetudo. A. s. contraria. vt in. c. allegato B. alias non faciunt eas suas ⁊ tenentur ad restitutionem nisi excuset eos infirmitas vel iusta ⁊ rationabilis corporalis necessitas aut euidens ecclesie vtilitas: extra de cle. non re. c. pmo li. 6. A. Ibi etiam subiūgitur: In distributionibus etiā defūctorum anniuersarijs largiendis idem decernimus obseruandum. B. Ad mām istam possunt pertinere ea q̄ dicūtur. j. clericus pmo. §. fi. ⁊ clericus 4. per totum.

Eneficium 3.° quando iniuste tenet.

Qui non rite consequitur beneficium aut dignitatem: vt ait Ray. cum non intret per ostium est fur ⁊ latro: nec habet viam salutis nisi resignando: vel si est dispensabile petat dispensationem ab eo q potest ⁊ in vtroq; casu agat penitentiam de commisso. Simile. s̄. beneficiuz pmo. §. pmo. A. Idem in sum. cō. li. 3. ti. 26. q. 20. B.

Quando aliquis possidet beneficium vl dignitatem: vtrum subditi teneantur obedire ei vel debitores respondere. Dicendū q lz in foro iudiciali multiplex esset respōsio: tamen in foro conscientie siquis sciat q possessor ecclesie vel dignitatis non sit verꝰ prelatus: certe nō tenetur ei obedire nec soluere quod dignitati vel ecclesie debet: nec soluendo liberatur: ar. ex̄ de iureiuran. etate. ⁊ de sen. exco. inquisitioni. A. Hoc verum nisi quis esset per sententiam iuris ordine latam nec appellatione suspensam cōdemnatus: tunc. n. debet obedire ſm Hosti. vt in sū. cō. li. 3. ti. 13. q. 20. Et pōt esse rō q2 solutio vel qd sile nō ꝯtinet in se pcēm. Et cum dictis in hoc. §. con. Al. B.

Nūquid male possidens absoluit ignorantes. Dicendum q non: exquo non ē ꝑlatus: ex̄ de pe. omnis. ⁊ de pe. di. 6. placuit. tamen in casu isto illi non perirent: non quia iste absoluere posset: sz per fidem quā habent in sacramento: extra de presbytero non bap. apostolicam. ⁊ propter iustā cam ignorantie. Sz tñ sanguis eorum requiret ab his q gerebant se vt prelatos ⁊ ipsos q̄ntum in se fuerit perdiderūt: ar. ex̄ de off. or. irrefragabili. De hoc. j. ꝯfessio. 3. §. fi. A. Con. Albri. Sz vt habet in sum. con. li. primo. ti. pmo. q. vl. Hosti. super. c. duduz. 2. de electi. vr̄ sentire ꝯ dicens: Talis de consilio tenetur confiteri ⁊ non de necessitate: quia talis presbyter vere absoluit exquo curaz tenet q̄ diu ꝓbabilis est ignorātia ⁊ ab ecclia toleratur: sed sciēter non debet ad talem ire. Et sic intelligit decre. oīs. Ad hoc facit q2 cōis ignorātia ⁊ tolerātia tribuit iurisdictionez non habēti ēt inhabili. ff. d of. pto. i. barbarius. Sed hoc in humanis in qbus proceditur ſm humanā opinionez: secus in rebus cōscie: in qbus procedit ſm diuinam veritatem: vnde non verus sacerdos nullatenus potest absoluere ⁊ ei cōfessus cū sciuerit tenetur reconfiteri vt ēt tenet Inno. super idē. c. lz referat ēt aliā opinionez: ⁊ vt pz in sum. con. in dicta. q. vl. Hoc idez sentit Hosti. in sum. dū dixit q a tali d cipiūtur aīe cuz non possit ligare: nec soluere cum iudex non sit: ⁊ lz anime iustaz cām habeant ignorātie: tñ ac si amisse essent requiretur sanguis earum ab ipso. B.

Igamia

Multis modis ꝯhitur bigamia. primus qui inter alios ꝓprie dicitur esse cum quis successiue ⁊ diuersis temporibus ⁊ duas habuit vxores: ⁊ vtranq; cognouit. 21. q. 1. aperiant. 2ꝰ est quando diuersis temporibus habet plures: vnam de iure ⁊ alteram de facto: ⁊ vtranq; cognoscit extra co. nuper. Hic. n. reputatur bigamꝰ non ꝓpter sacramenti defectū: sz ꝓpter intentionis affectum cū opere ꝯsecuto: vt ibi dicit. 3ꝰ qñ habet plures eodez tempore: vnam de iure ⁊ alterā de facto: vel ambas de facto: ⁊ cognoscit vtrāq;: vt dicto. c. nuper. vl corruptā de facto. 13. q. 1. quomodo. extra de diuor. gaudemus. ex̄ eo. a nobis. A. Istud. c. a nobis melius facit. B. 4ꝰ qñ ꝯtrahit cum vidua ab altero marito cognita. 32. di. seriatim. ⁊. 33. di. maritum. secꝰ aūt si relicta fuisset ꝟgo. 34. dis. c. fi. 5ꝰ qñ contrahit cum corrupta a quocūq; alio siue ꝯhat sciēter, siue ignorāter ⁊ eā cognoscit: di. 34. curādum. ⁊. c. ꝑcipimꝰ. 6ꝰ q̄ do

vxorē propriā cognoscit scienter vel igno-
ranter postq̄ cognita est ab alio: di. 34. si
cuius. ⁊. c. se. 7⁹ qñ aliqs i ordie sacro ꝯsti
tutus: vel post factā professionem i religio
ne: de facto ꝯhit cū corrupta: extra. e. a no
bis. 27. q. i. quotquot. A. Idē ēt cāus c
notantur in sū. con. li. 3. ti. 3. q. 10. B.

Qui virginem deflorauit: ⁊ postea in
vxorē eā duxit: nunquid potest promoue-
ri. Respondeo sic: quia non diuisit car-
nē suā in duas nec illa in duos: extra eo. de
bitum. 26. di. acutius. ⁊ ar. ex̄ qui fi. sint le.
tanta. A. Alij ꝯ asserentes q̄ oportet
q̄ mulier sit virgo tpe quo contrahit ma-
trimonium ad hoc q̄ contrahentes non i
currāt irregularitatem. 32. di. nemo. ⁊ exp̄s
sū vr̄. 30. q. 5. qualis. ℣. virgo casta: ⁊ dspō
sata in virginitate ⁊c̄. Et hanc opinionē te
net Hosti. vt in sū. con. li. 3. ti. 3. q. 5. Sz vt
ibi patet p̄mā tenet Ray. Tho. Pe. Gof.
⁊ Ul. ⁊ sic videtur coior ⁊ tenenda. Et ad
contraria dicūt q̄ debet esse virgo. i. nō ab
alio cognita. Dicit ēt Ul. q̄ cū oia precedē
tia legitimentur per sequens matrimoniū
dicto. c. tanta. presumitur virgo hoc cāu q̄
si in virginitate eet desponsata. Prima re
ponsio efficacior est. Secunda eniz aliqñ
non tenet. Naz si defloratio fuissz facta ab
vxorato: per sequens matrimonium cum
deflorata non sit aliqua legitimatio: dicto
c. tanta. B

Quid si credit contrahere cū virgine:
⁊ inuenit corruptā. Respondeo non pōt ꝓ
moueri: cum sit maritus corrupte. 32. q. 5.
ille. 15. q. i. c. fi. A. Melius facit 52. di. q
in aliquo. Nec scdm Ray. excusat error:
nec violentia. Lex enim ꝓmotionis factū
requirit non voluntatem. d. c fi. ⁊. c. ille au
tem. Idem Tho. Pe. ⁊ Hosti. vt in sum.
con. li. 3. ti. 3. q. 6. B.

Quid siquis habuit vnā vxorez nec
cognouit ⁊ postea ducit aliā virginē ⁊ co
gnoscit: ⁊ econuerso primā cognoscit ⁊ nō
scdam. Respondeo non repellitur a ꝓmo
tione: extra eo. debitum. A. Idē dicas
per eandem rōnem si aliquis ducat i vxo-
rem mulierem ab alio desponsatam ⁊ tra-
ductā non tamen cognitā ꝑm Ray. Tho.
⁊ Pe. ⁊ Hosti. 34. di. d. vl. ⁊ in sum. con.
eo. ti. q. 7. Sed iste casus ē clarus ⁊ forma
lis dicti. c. debitum. B.

Quid si maritus accusat vxorem de
adulterio ⁊ pendente accusatione vir ad p̄
ceptū ecclesie reddit debituz vxori. Respō
deo scdm Ray. Tho. ⁊ Hosti. irregula-
ris siue bigamus censet ur. nam irregula-
ritas sepe contrahitur solo facto. A. Idē
in sum. con. eo. ti. q. 9. Et addit Hosti. q̄
non peccat in hoc cāu debitū non reddēs
cum vult promoueri: qz vxorē repellit per
exceptionē ortam ex adulterio. Sz Ray.
ait q̄ tenetur reddere cū non debeat eum
spoliare possessione sui corporis vsq̄ ad sē
tentiam. xi. q. i. quia res. 8. q. 4. nonne. pre
cipue cum hoc sibi precipitur ab ecclia. Di
ctum Hosti. potest teneri quando marit⁹
offert se statim probaturum cōmissū adul
terium: vt infra. 8. dies vel circa: ar. c. solet
de sen. ex. li. 6. Quidam tamen: vt in dc̄a
q. 9. patet dicunt q̄ in hoc casu cognoscēs
vxorē adulterā non fit irregularis cū non
agat: sed potius patiatur. s. quia compellit
a iudice. Sed primū dictum probabilius
⁊ tenendum videtur. B

Quid de eo qui habuit vnā vxorem
añ baptismū: ⁊ aliā post baptismū vl̄ vtrā
q̄ añ baptismū. Rñdeo irregularis ē: di.
34. siqs viduā. A Potius ē. c. is q vi-
duā. B. Et. 26. di. per to. Silr ⁊ q añ
baptismū dimisit vxorē pp fornicatōnem
postea accepit eā. Nā p baptismū nō tolli
tur hec irregularitas: vt clare pz p Tho.
i. 4. di. 27. Iz irregularitas homicidij tolla
tur: vt. j. homicidiū. 4. §. i. in fi. A. Idez
r̄spectu p̄mi dc̄i. i sū. cō. e. ti. q xi. Sz ⁊ 2ᵐ
dictum colligitur ex eadē rōne. B.

Quare bigamus non potest ꝓmoue
ri. Rñdeo tres sunt cause. Pria pp dfectū
sacr̄i. s. vnitatis ip̄i⁹: cū ñ sit vn⁹ vnius ex
quo diuisit carnē suā i duas. 26. di. acutius
extra eo. debitū. Et hec ē prima ⁊ realis cā
de q̄ h̄. j. nūc dicemus. Scda cā est propī
dignitatem ordinū. 16. di. vna. ⁊. c. vltimo
Tertia est pp signū incontinentie: di. 82. ꝓ
posuisti. A. Sed ⁊ fortasse. Uñ ⁊ Ambro.
Quō erit hortator viduitatis qui ipsa cō-
iugia frequentauit A Hoc hr̄ i dc̄o. c.
vna. B. Ad itellectū aūt p̄me cāe nota
q̄ in matrionio attēditur duplex sacr̄m ꝓ
pter duplicē coniunctionē q̄ ē i ip̄o. Pria

est coniunctio aliorū. Secūda est proprū. Prima significat p̄iūctionē aie ad deū. Secūda significat p̄iūctionē xp̄i et ecclie q̄ fuit q̄si matrimonium initiatū qdē in patriarchis et pphetis: ratū in tpe gratie. s. in natiuitate xp̄i: cōsūmatū i cruce uel ratū i cruce: et cōsūmabitur in gloria. Item secūda cōiūctio significat ē vnionē diuinitatis et humanitatis in vtero virginis. 26. di. acutius. de cōse. di. 2. i xpo p̄: extra eo. debitū. Lū ergo tā cōiūctio xp̄i et eccīe q̄ vnio diuinitatis et humanitatis nō sit nisi vnica: merito significat in p̄mo matrimoniū. Sz cū quis transit ad 2^am recedit ab vnitate: et sic nō pōt significare dictam vnicā coniunctionē. Et hāc rationē tangit Hugu. in dicto. c. acutius in fine. A. Idem i sum. con. li. 3. ti. 8. q. 2. B

Utrum liceat dispensare cū bigamis: cui diuersimode respondeant. mihi videt tenendū quod tenet Tho. in. 4. dist. 27. di cens sic: Bigamie non est adūcta irregularitas de iure naturali: sed de iure positio nec iterum est de essentialibus ordinis q̄ ali quis non sit bigam⁹. Patet ex hoc q̄ si aliquis bigam⁹ ad ordines accedat character recipit. Et iō papa pōt dispēsare in tali irregularitate. Nō aūt obstat pōt per decre. extra eo. nup. soluit Tho. dicēs q̄ per illam decre. ostendit q̄ eadem ē difficultas dispensandi in illis qui ō facto cū pluribus contraxerūt: sicut si de iure p̄tra xissent non q̄ subtrahatur potestas dispensandi. Quod etiam obūcitur q̄ cōtra doctrinam apostoli dispensare nō licet: solui dicens q̄ hoc verū ē q̄tū ad ea q̄ sunt de iure naturali: et q̄tum ad ea que sunt ō necessitate sacramentorum et fidei et in alijs que sunt de institōe apostolor̄ cū eccīa hēat nunc eandem potestatē statuendi et destituendi quam tunc habebat: potest per eum q̄ primatus in ecclesia tenet dispensari. Hec Tho. Sed q̄uis possit dicitur q̄ non li: quia nunq̄ faceret nisi forte aliqua causa maxima subeēt. A. De hoc opiniōes referuntur in sū. con. eo. ti. q. 12. Sz cū Tho. cō. Pe. et Al. et hoc vī tutius. ar. c. hoc est 24. q. 1. et B. Sz ō epo tenet q̄ nullo° potest: vt pōt Jo. an. p. c. i. e. ti. lib. 6. A. Silr de hoc recitant opiones. i dē. q. 12. Sed hoc uidetur uerius: et expresse hēt i. c. a nobis. cū eo. et dicto. c. vnico in. 6. B.

Bigami iure cōi nudati sunt omni priuilegio clericali: et addūt foro seculari: nō obstante cōsuetudine: et eis sub pena excōicationis inhibitum est deferre tōsurā vl habitū clericalem: ex eo. cū altercationis li. 6. A. Hlo. ibi dicit hoc intelligendū de his qui facti sunt bigami siue uere siue interpretatiue i mioribus: sec⁹ si maioribus ordinib⁹. B

Laſphemia. secūm ambroſiuz ē vel cū deo attribuitur q̄d ei non conuenit: vel cum ab eo remouetur q̄d ei conuenit. Hec tamen duo. s. affirmatio et negatio non diuersificant speciez blasphemie. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 207. Sed Tho. secūda secūde. q. 13. arti. primo addit tertium modū: vz cum attribuit creature quod appropriatur deo. B. Et hz genus suum est peccatum mortale: quia repugnat charitati diuine. Sed posset cōtingere q̄ blasphemia absq̄ deliberatione et ex surreptione procederet: et hoc dupliciter. primo modo q̄ aliquis non aduerti hoc quod dicit esse blasphemiam: vt cuz aliqs subito ex aliqua passione in verba ptumelioſa p̄rumpet quorū significationez nō cōsideraret: tunc est peccatū veniale. A. Hoc puto verum nisi hoc ei frequenter accideret ex lata culpa eius non curando adhibere remediū. Lata enim culpa equipatur dolo ff. depositi. l. quod nerua. et i. c. vt aiarum de consti. li. 6. B. Secundo mō q̄n aduertit hoc ee blasphemiā considerās significata verboz: et tūc ñ excusat a peccato mortali: sicut nec ille qui ex subito motu ire aliquem occidit. A. Idez i sū. con eo. ti. q. 20. Et puto a mortali non excusari blasphemū si non recto aio moueatur licet ignoret sua verba iportare blasphemiā. Mā ut dicitur. i. Lozin. 14. Sigs ignorat ignorabitur: et stultus in culpa sapiens erit in pena. 38. di. q. ea. B. Hec Tho. Fa se. q. 13. de blasphemia in deum vel in sanctos: que propie dicitur maledictio: vide. ī. maledictio. §. 2. et 3.

Abella. Vide. ī. pedagiuz: et vide. ī. tallia q̄ pro eodē accipiuntur vel q̄si,

Alix nõ debet fieri de vitro ligno ere: vel auricalco: nec de crystallo: aut lapide: sed tantum de auro argento aut stagno: d̃ conse. di. 1. vasa. ⁊ c. vt calix. De consecratione calicis: ⁊ an possit vendi vide. j. consecratio. 5.

Alumniari quid sit: p̃uaricari ⁊ tergiuersari: vide supra accusatio. §. 4.

Anonica portio ẽ illud quod ecclesia propria debet recipe qñ qs eligit alibi sepulturã: d̃ q̃ vide. j. sepultura. 3. per totum.

Anonicus Vide infra prebenda: ⁊ supra beneficium: ⁊ infra simonia. 2. ⁊. 3.

Anonizatio Non lz aliquem venerari pro sancto: nisi fuerit canoniçatus auctoritate romane ecclesie: extra de reli. ⁊ vene. sanc. c. i. In qua quidem canoniçatione primo inquiritur de vita eius qui canoniçandus est: si fuit in laboribus iustis ⁊ multis: si moribus castus ⁊ actibus strenuus. Oportet enim presenti testificatione predicari ⁊ bone fame preconus non taceri. 61. distinctõe miramur. .12. q. 2. quattuor. Et est maxime querendum de simplicitate ⁊ humilitate: extra d̃ presump. ex studijs. Item queri solet an sustinuerit persecutiones. 7. q. i. omnis q gemebat. ⁊. c. ibi. Et an illas sustinuerit cũ charitate. i q. i. vide quantum. Inquirendum est etiam de miraculis factis in vita ⁊ post mortem. Porro de martyribus ñ fit tanta examinatio: sed queritur tantum de miraculis: ⁊ causa propter quam passi sunt: argu. de conse. distinctione. 4. cathecuminum. ⁊. c. baptismi vicem. His rite paractis potest ad canoniçationem procedi. A Idem in sum. con. lib. primo titu. 14. q. 25. vbi subiungitur: Ordinem ⁊ modum quo consueuit curia romana procedere in canoniçatione sanctorum perfecte ponit Hosti. ⁊ Goff. sup. c. audiuimus. s̃. de reli. ⁊ vene. sanc. B

Utrum liceat porrigere orationem ad aliquem non canoniçatum. Respõdeo secũdũ Inno. non negamus quin nõ liceat porrigere preces alicui defũcto quem qs credit bonum virum: quia dominus fidẽ orantis attendit: sed facere pro eo officiuz vel preces solennes non licet: vt in prio. §. dictum est. A Cõ. Alb. ⁊ Hosti. vt in sũ. cõ. e. ti. q. 22. in fine. B

Haracter secundũ Dio. ẽ signum sãctũ cõionis fidei ⁊ sancte ordinationis datuz a Hierarcha. Vel s̃m modernos theologos. Charact̃ ẽ distictio a charactere eterno ipresso anime rationali secũdũ imaginẽ configurãs trinitatẽ creatã trinitati creanti ⁊ recreãti distinguens ⁊ non figuratis secũdũ statũ fidei. Et quidez character non imprimitur per oia sacr̃a etiam noue legis: sed solũ per illa per que mancipatur quis ad aliquod sacramentum spũale exercendũ: sicut ẽ baptismus: confirmatio ⁊ ordo. hec Tho. i. 4. q. 4. A. Con. Alb. B De charactere etiã ordis habes plura. j. ordo. 3. per totũ.

Arcer seu incarceratio. Utrum liceat aliquẽ incarcerare vel detinere. Rñdeo s̃m Tho. scd̃a scd̃e. q. 65. In bonis corporis tria p ordinem cõsiderantur. primo quidem integritas corporalis substantie: cui detrimentuz affertur per occisionẽ vel mutilationem 2° delectatio vel quies sensus cui opponit̃ verberatio: vel aliud quodlibet sensum dolorere afficiens. tertio motus ⁊ vsus mẽbrorũ qui impeditur per ligationẽ vel incarcerationẽ. Et iõ incarcerare aliquẽ vel qualiter cũqz detinere est illicitũ: nisi fiat scd̃z ordinem iusticie: aut ad penã: aut ad cautelam alicuius mali vitandi: ⁊ hoc lz nñ iudici. Verũtamẽ detinere hominẽ ad horam ab aliquo opere illicito statim perpetrãdo cuilibet licz: sicut cum quis detinet aliquez ne se precipitet: vel ne aliũ feriat. Sed simplr̃ alium includere vel ligare ad eum pertiet solũ qui habet vniuersaliter disponere de actibus ⁊ vita alterius. hec Tho. Naz ⁊ p̃uata persona hec faciens scd̃m leges morte punitur. C. de priua. carce. l. vnica.

Charitas Utrum charitas semel habita possit amitti. Respōdeo ſm Tho 2ª 2ᵉ. q 24. Charitatē possumꝰ tripliciter considerare. primo mō ex parte spiritus sācti mouentis animam ad diligendū deum: ⁊ ex hac parte charitas impeccabilitatē habet quia impossibile est hec duo simul eē vera .s. ꝙ spiritus sanctus velit mouere aliquez ad actum charitatis: ⁊ ꝙ ipse charitatem amittat peccando. nam donū perseuerantie computatur inter bñficia dei quibꝰ certissime liberantur quicunqꝫ liberantur: vt dicē Aug. in li. de predestinatione scōrū. 2° mō potest considerari charitas ſm propriam rationem: ⁊ sic charitas non potest amitti: nisi id quod ꝑtinet ad charitatis rationem amittatur: vnde charitas nullo mō potest peccare: sicut calor ñ pōt frigidare: sic nec iniusticia non pōt bonū facere: vt Aug. dicit in li. de sermone dñi in monte. tertio potest considerari charitas ex parte subi: qđ est vertibile ſm arbitrij libertatē: ⁊ isto mō charitas uie amitti pōt: non aūt charitas patrie: qꝛ ibi deus per essentiā videtur que est ipsa eēntia bonitatis.

Que sūt ex charitate diligenda. Respōdeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 25. Quattuor sunt vt ait Aug. in li. de doctrina xp̄iana: vnū qđ supra nos est. s. deus: secūdum qđ nos sumus: tertiū quod iuxta nos ē. s. proximus .i. hō vel angelus: quartū qđ. j. nos ē: scilz corpus propriū. A. Idē in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 216. Pōt addi: silr ⁊ corpus proximi cui exhibere debemus opa corporalia charitatis: Matth. 25. sed hoc pōt includi ī eo qđ supra dcm̄ ē: nos debere diligere ꝓximū iux̄ nos. B. Et sūt intelligēda hoc ordine: ꝑmo ⁊ pre oibus deus: deinde nos ipsos: deide proximū: vltimo corpus nr̄z Et tunc subdit sic idē Tho. 2ª 2ᵉ q. 26. Non est tamē de necessitate charitatis ꝙ hō ꝓp̄ium corpus exponat ꝓ salute ꝓximi nisi in casu quo tenetur eius prouidere saluti: sed ꝙ aliquis ipōte se offerat pertinet ad perfectionē charitatis. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 217. Et hoc vltimū debet intelligi quo ad salutem corporeā: quia quis non obligat̄ exponere regulariter propriū corpus pro corpore proximi sui: sed pro salute anime sic cū anima proximi īcomparabiliter ꝑciosior corpore nostro. 24. q. 32. si habes. vnde ⁊ supra in ordie charitatis proximū preponere corpori nostro: ⁊ Tho. scđa secūde. q. 33. dicit mortaliter peccare qui quocunqꝫ timore ēt corporalis mortis omitteret proximū corrigere: quando ex hoc: verisimilr ꝓuideretur eius saluti. B Et hic ordo charitatis sub ꝑcepto ē: vt Tho. tradit scđa scđe. q. 44. A Silr ēt ē sub ꝑcepto vt diligamus meliores vel magis ꝯiūctos plus alijs: vt ibidē dicit Tho. ⁊ i sum. con. e. ti. q. 218. B

Utrum magis debeamus diligere meliores q̄ꝫ nobis coniunctiores. Respōdeo secundum Tho. scđa scđe. q. 26. Meliori quidem quia est deo propinquior: maius bonum ex charitate debemus velle. s. maiorē gradū beatitudinis: quia ad charitatem pertinet vt velit iusticiaz dei seruari: ſz quā meliores perfectius beatitudinē participant: sed tamen homo rationabiliter magis intense diligit coniūctos: ⁊ hoc tripliciter. primo quidem intensiori affectu diligit ad illud bonū ad quod diligit eos: q̄ꝫ meliores ad maius bonū. scđo quia inter ꝯiūctos aliqui sunt nobis propinqui ſm naturalē originē a qua discedere non pñt: sz bonitas scđm quā aliqui appropinquāt deo pōt accedere ⁊ recedere augeri ⁊ minui: et ideo possū ex charitate velle ꝙ ille qui est mihi coniūctus sit melior alio: ⁊ sic ad maioris beatitudinis gradū peruenire possit tertio qa pluribus modis siue causis coniunctos diligimus. nam ad alios nō habemus nisi amicitiam charitatis: sed ad coniunctos nobis habemus alias amicitias ſm modū ꝯiūctionis ipsorū ad nos: vt qa aliquis est consanguineus vel coniunx vel conciuis: vel propter qđcūqꝫ aliud licituz ⁊ ita ex charitate plurimis modis diligimꝰ magis nobis coniunctos. A Idē i sum. con. eo. ti. q. 218. Et cōclusio ē ꝙ meliores debemus plus diligere: qꝛ hoc iusticia diuina requirit: Matth. 12. ibi: Que est mater mea ⁊c̄. sed possumus optare ꝙ propinq sint meliores. B.

Utrū diligere inimicos sit de necessitate charitatis. Rñdeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 25. Dilectio inimicorū triplr pōt ꝯsiderari. ꝑ°

modo vt diligantur inquantum inimici: ⁊ hoc ē diligere malū alterius. 2° modo q̄tū ad naturā: ⁊ sic in vli: ⁊ sic dilectio inimicorū est de necessitate charitatis: vt. s. aliquis diligens deū ⁊ proximū ab illa generalitate inimicos non excludat. tertio mō potest considerari in speciali: vt. s. aliquis i speciali moueatur motu dilectionis ad inimicū: ⁊ illud non ē de necessitate charitatis vel salutis absolute: quia nec moueri motu dilectionis i speciali ad quoslibet hoies singulariter est de necessitate charitatis: nisi scdm preparationem animi: vt. s. hō habeat animū preparatuz ad hoc q̄ in singulari inimicū diligeret si necessitas occurreret. Sed q̄ absq̄ necessitatis articulo diligat pertinet ad charitatis perfectionē. A Idē in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 213. B

Utrū sit de necessitate charitatis q̄ hō inimico signa vel effectus exhibeat dilectōis Respondeo scdm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 25. Sic hō in cōi tenetur diligere ⁊ non in speciali nisi scdm preperationem animi: vt nunc dictū ē: ita signa ⁊ effectus dilectionis que in cōi consueuerunt proximo exhiberi tenetur ēt inimicis exhibere: puta cum aliquis orat pro omnibus fidelibus: vel pro toto pplo: vel cū aliquod beneficiū impendit toti cōitati: tunc etiam tot inimicis exhibere ē de necessitate precepti: ⁊ contrafacere pertiet ad liuorem vindicte. Spālia vero beneficia vel dilectionis signa que quis exhibet particulariter aliquibus q̄ exhibeat inimicis non est de necessitate: nisi scdm preparatione animi: vt. s. iuuet in articulo necessitatis scdm illud prouer. 25. Si esurierit inimicus tuus ciba illū ⁊c. Sed hoc facere p̄ter necessitatis articulum pertinet ad perfectionem charitatis: per quam aliquis cauet non solum vinci a malo: sed vult vicere in bono malū: quia. s. non solum cauet ne propter iniuriam illatam pertrahatur ad odiū: sed etiam intendit inimicū ad suum amorem pertrahere. A Con his Pe. vt in sum. con. e. ti. q. 214. B

Utrum inimicis veniā petētibus teneamur remittere. Rñdeo ſm Pe. 3. sniarū. Ex iniuria vel dāno dato alicui solent in eo cui fit tria oriri. s. rancor in affectu: signa rācoris in effectu: ⁊ actio iuris cōtra iniuriātē. Primū tenetur hō remittere imo nunquā in corde habere. A. Matth. 18. ibi: Sic ⁊ pater meus ⁊c. B Secūdū tenetur homo remittere veniam veraciter petēti. i parato emendare secūdū facultatē suam de quo pōt intelligi qd̄ dicitur Lu. 17. Si reuersus fuerit ad te dicēs: penitet me: dimitte illi: immo etiā si non petat: vt in ꝓximo. §. dictum ē. A. Istud imo nō videtur dcm̄ Pe. vt potest colligi ex habitis i sū. con. e. ti. q. 215. sed potius eius dicto aduersatur. Et cū hoc dicto con. Albricꝰ: vt nō debeat expectari petitio: ⁊ istud vr̄ verius. Nam si non debet rācor teneri i corde: silr̄ nec ab ex̄ ostendi in ope: q̄ non soluz a malo sed ēt ab omni specie mali abstinendū ē. i. Thessal. c. fi. B Sed tertiū non tenetur remittere nisi ille satisfaciat ꝓ posse: vt. c. siquis contristatus. 90. di. 2. nota i. c. ad apostolice de re iudi. libro. 6. ⁊ in remissionibus dictorū iuriū: ⁊ ex̄ de male. innotuit. cū cōcordantijs ibi positis. A. Hoc satis clarū est: q̄ legitime pōt peti estimatio iniurie ēt vltra interesse rerū: ex̄ de immu. ec. qm̄ li. 6. nisi ex hoc oriretur prepōderans scandalum respectu salutis anime vel corporis: q̄ i ordie charitatis hec p̄ferēda sūt: vt pōt constare ex dcis. s̄. §. i. B.

Utrū operā bona ex̄ charitatem facta aliquid valeant. Respondeo scdm Ray. Quāuis non valeant directe ad vitaz eternam: tamē valent ad alia quiq̄. primo ad tolerabilius iudtciū futurū perferendū: de pe. di. 3. siquis autem. A Ricardus sup 4. sniarum di. 15. dicit q̄ bonū ⁊ pnia acta in mortali sicut non valet ad obtinendum regnū: ita nec ad remissionē penarum: q̄a propter illud non minuetur pena pro peccatis prioribus debita: sed bene minorem penam sustinebit in inferno: quia interim dum facit illud bonum cauet a malo quorum occasione si faceret amplius puniretur. Et ita dicitur intelligendum dictum asserentium minorem penam sustinendam propter bonum sine charitate factum. Sz hoc contra videtur quod legitur in vita papatrum q̄ cuidam sancto patri reuelatum est: de quodam qui propter luxuriam exclusus ē a paradiso q̄ propter abundātes elēosynas q̄s faciebat liberatꝰ ē ab icēdio

ignis. B 2° ad temporalem prosperitatē de pe. di. 3. cauendū. 22. q. 2. si qualibet. tertio ad hoc ꝙ quis citius illustretur ad pēitentiam: de pe. di 5. fallas in fi. quarto ad assuefactionem bonorū operū: sicut faciebat olim beatus Johānes: de conse. dis. 4. nō regnābātur. quinto quia diabolus non hz in eo tantā potestatem quātā haberet: si bona opera non faceret: sicut Greg. referet i dialogo. li. 3. c. 7. de iudeo qui signatus erat erat signo crucis ꝙ demones nō potuerūt ei nocere. A Aduertendum tñ ꝙ remuneratio que fit pro talibus operibus scdm Ric. in loco preallegato: non est ex debito iusticie: sed solum ex dei clementia: forte iō quia qui ex contumacia contra deū meret sui perditionem quō pōt extrinsecus aliqd mereri. B Utrū homo possit deo satisfacere per opera extra charitatē facta hēs j. satisfactio. §. xi. Et plura de charitate habes in sequenti. §.

Utrū opera extra charitatē exñtium vnquam valeant. Rñdeo secūdū Ray. Opa viua que facta fuerūt in charitate mortificātur per sequens mortale peccatū: ꝛ si ꝟa sequatur pnia reuiuiscūt. Illa vero que nū ꝗ viua fuerūt: puta que in peccato mortali facta sūt: viuere non possunt: qꝛ mortua nata fuerūt: versus: Illa reuiuiscūt q̄ mortificata fuerūt. Viuere non possūt: q̄ mortua nata fueruut. Cō. Tho. in. 4. di 23. A Predictum dixit Ray. in ti de pe. ꝛ re. §. item circa idem queritur. Tho. etiā in. 3. p te q. 89. arti. 5. ꝛ. 6. B. De confessione facta extra charitatem: vide. j. cōfessio primo §. 3. Utrū occasione religionis sint pretermittēda opera charitatis in parētes: vide j. religio p̄mo. §. 3.

Asus episcopales

Illos casus a quibus non pōt absoluere sacerdos parochialis: vide ifra confessor. p̄mo. §. primo.

Athecismus ꝛ exorcismus

Utrum cathetismus conuenienter debeat precedere baptismum. Respōdeo secūdū Pe. in. 4. sic. Nam in baptiçādo requiri oportet eaque sunt de necessitate fidei que sunt tria. s. fidei susceptior: ꝛ eiusdē professio ꝛ ipsius obseruatio: ꝛ propter hec tria cathecismus inuentus est: q: in eo fit instructio ad fidei iusceptionē: fit etiā responsio ad fidei ꝓfessionē: ꝛ promissio ad fidei obseruationē. Et quia adultus per se credere ꝛ promittere potest requiruntur hec ab eo per seipsum: in paruulo vero requirunt per vicariū. s. per patrinū qui in ꝑsona ꝑuuli respōdet Credo. ꝛ sicut dicit Tho. duplex pōt esse sensus. Unus: credo. i. ego ꝑuulus quando ad perfectā etatē veniā credam: vel credo. i. ego patrinus operaz dabo ꝙ iste credat. A Iste sensus est magis conueniens: nam tenentes ad baptismū fideiussores fiūt suscepti: de conse. di. 4. vos ante oīa. B Nec est inconueniens ꝙ patrinus pro paruulo ꝓmittat: quia de illis ad que omnes tenentur vnus aliū obligare potest. Secus aūt in his ad que oēs nō tenētur. Et si dicis ꝙ patrinus sic obligatur ad instruendū paruulum de fide. Respondet Tho. ꝙ non est ibi magnū periculum q̄tum ad modernū tp̄s: quia ꝛ parētes pueri sunt christiani ꝛ inter christianos nutriuntur. Secus aūt erat i primitiua ecclia: qꝛ tunc diligentior cura habenda erat. Et sil̄r nunc eēt si parentes pueri essent suspecti d̄ infidelitate: vel si puer inter infideles ꝯuersatus eēt. A Idem etiā eēt si parentes essent suspecti in moribus. nam suscipientes de baptismo sunt fideiussores non soluz fidei sed etiam morū: vnde in dcō. c. vos. eis dicitur: Ideo semper eos admonete vt castitatem custodiant: iusticiā diligant: chatatē teneant. Ante oīa symbolum ꝛ orationem dominicā etiā vos ipsi tenete ꝛ illis quos excepistis ostendite. Dicta etiam in hoc. § notātur: vt i sum. cō. li. 3. titu. 24. q. 42. B

Sed ad qd ꝓdest exorcism⁹. Rñdeo secūdū Pe. ꝛ Tho i. 4. di. 6. Habet effectū i corpore ꝛ i aīa: qꝛ minuit potestatē demonis ne possit tm̄ i hoīe sicut prius: ne baptismū ꝛ alia bona ipediat. Sed predicta potestas totalr̄ i baptismo tollit: sic̄ Pharao prius flagellatus est populo nō egresso de egypto: postea totaliter in mari rubro: qd̄ est figura baptismi: submersus ē. A Idē in sum. con e. ti q. 43. vbi ēt dicit ꝙ circa hunc effectum cathecismi plures fuerunt

opiniones. Sed qđ dictum est melius vr̄. B Quid significēt sacr̄alia alia q̄ fiūt añ baptismū in cathecismo: vide. s̄. baptism⁹ 6. §. 3. Per cathecismū ipedit matrimōiū ꝯhendū. j. impedimentū. 6. §. 2.

Autio Nomine cautionis qñ simplr̄ ponitur i telligitur nuda promissio. Sz p cautionē, idoneam siue sufficientem intelligitur fideiussoria vel pignoraticia: vt notat ex̄ de pigno. cū constet. A. In glo. B. de hac vide. s̄. absolo. 4. §. fi. A De h° ēt dr̄. s̄. absolo p̄mo. §. 17. in additione. B.

Ecitas mentis. Utrū cecitas mentis sit peccatum. Respō deo secundū Tho. scđa scđe. q. 15. Grego. 31. moral. ponit cecitatem mentis inter vitia que causantur a luxuria. Ad cuius vitij intellectum est sciendum q principium intellectualis visiōis est aliquod intelligibile principium per quod homo intelligit alia cui quidem intelligibili principio mēs hominis potest intendere: ꝛ q ei non intēdat potest duplr̄ contingere: quandoq; quidē ꝛ hoc qꝛ habet voluntatē spōtanee se auertentē a consideratione talis principij scđm illud ps: Noluit intelligere vt bene ageret Alio modo per occupationem circa aliaq̄ magis distrahūt quibus ab inspectōe hi⁹ principij auertitur scđm illud ps. Supercecidit ignis. s. concupiscētie ꝛ non viderunt solem. Et vtroq; mō cecitas mentis ē peccatū. Sed qñ est ex naturali defectu: vt in amētibus: non est pctm̄. A Idē in sū. cō. li. 3. ti. 30. q. 209. B

Ensura ecclesiastica Nomine censure tria comprehenduntur. s. interdictum excōicatio: ꝛ suspensio: extra de verbo. signi. querenti. ꝛ de singulis horum vide. j. in vocabulis proprijs vt. j. excōmunicatio. ꝛ. j. interdictuz. ꝛ. j. suspensio.

Essatio a diuinis: Cessatur qñq; in aliqua ecclia a diuinis propter iniuriā vel offensā alicui de ecclia vel ecclesie factā. Et tunc posito q eti am aliquis de canonicis qui statuerunt cessationē a diuinis ibi celebraret non incurreret irregularitatem: qꝛ non est interdēm ordinariū: vt dicit Inno. ex̄ de app. dilecti filio decano. non dz cessare a diuinis p capitulum collegium vel aliquem conuentū alicuius ecclesie nisi vocatis omnibus prout sunt vocandi ad electionē: ꝛ nisi deliberatione habita diligenti: ꝛ post hec requisito vel clerico vel laico cuiuscunq; dignitatis aut conditionis vel status propter cui⁹ iniuriā vel offensam videtur cessatio faciēda q iniuriam offensam emendet: ꝛ si noluerit emendare non poterit cessari: q si ꝓcedatur predicto modo ꝛ cessetur: extūc tā pars eoꝝ qui cessant q̄ eius ꝯ quem cessat j. vnū mensē per se vel per procuratorez cōtinuatis diebus ad sedē apostolicam tenēt se presētare. A Immo iter arripere: vt i textu. j. allegato: vbi etiā patet q debent ita ꝯtinuare: vt q̄cito cōmode poterūt se apostolico cōspectui repzesentent. B Cum actis ꝛ munimentis negocij nisi per cōcordiā infra dictū tp̄s cessaret ipsa cessatio: ꝛ sic partibus venientibus vel vna ꝛ non altera veniente: pars culpabilis puniatur: ꝛ nihilominus si pars que cessauit non veniret nec mitteret nō seruabitur cessatio: nec valebit: extra de offi. or. q̄uis li. 6. A Ibi dicitur: Parte insuper a diuinis cessante suprascripta tam in cessando q̄ in veniendo seu in mittendo ad sedem apostolicam non seruante non seruetur ipsa cessatio: sed ea non obstante: vt prius in ipsa celebretur Et con. predictis Alb. B.

Qui volunt cessare a diuinis debēt causam idoneam conscribere in instrumento publico vel patentibus litteris cum auctenticis sigillis. A. scilicet proprijs quando hoc collegium facit: vel cuz vno sigillo vnius alterius auctentici: vt in textu. j. allegato. B Et assignare illi contra quem cessare intendit: q si hoc pretermiserint: vel causa non fuisset inuenta canonica: restituent omnia que tempore cessationis perceperunt de ecclesia illa vbi cessatum est: ꝛ q̄ pro illo tempore debentur eis de ecclesia ñ percipiēt: ꝛ ei ꝯ quem cessauerūt: de dānis ꝛ iniurijs satisfaciēt. Si vero causa fuerit iudicata canonica: tunc illi qui occasionez dederūt cōdēnandi sunt ad omne interesse

canonicis: ⁊ ad certā quātitatē taxandam ipsi ecclesie i qua cessatū ē ꝯuertendā i cultū diuinū: ex̄ de of. or. si canonici li. 6. A. vbi patet ꝙ dicta quantitas taxatur superioris arbitrio. B

Qui ad aggrauationez cessationis imagines crucis: beate ꝟginis: ⁊ aliorū sāctorum irreuerenter tractant: prosternunt vrticis: vel spinis supponunt: vel aliquid huiusmodi faciūt: reprobantur ⁊ grauiter sūt puniendi: ex̄ de offi. or. si canonici. lib. 6. Qualiter generalem cessationē a diuinis religiosi tenentur seruare: vide. j. interdcm̄ p̄mo. §. xi. qui incipit: Qn̄ sententia.

Imiterium habet eandem immunitatem quam ecclesia quo ad omnia capitula: que vide. j. imunitas ecclesie ⁊ emūitas confugientium. Et hoc preterq̄ in duobus casibus. s. ꝙ nullus mortuus debet in ecclesia sepeliri: vt. j. emunitas ecclesie §. 2. ⁊ ꝙ laici in choro eē non debent: hec Ray. ⁊ Hosti. A Idem in sum. con. li. i. ti. 14. q. 6. B

Cimiteriū pollutum esse censetur quādo ecclesia est polluta effusione sanguinis vel seminis: dico si sit contiguum ipsi ecclesie ⁊ anteq̄ reconciliatum sit non debet in eo aliquis sepeliri: secus si cimiterium ip̄z esset remotum ab ecclesia. Sed econuerso polluto cimiterio non est polluta ecclesia: ne minus dignum trahere videatur ad se maius dignum: ex̄ de conse. ec. si ecclesia. li. 6. Et non est cimiterium vnum sed plura quando paries est in medio: licet sit ibi porta. A scilicet quatitur de vno ad aliō vt in preallegato. c. B. Unde vno violato non est violatū alterū: vt i. d. c. Circa cōsecrationē cimiterij vide. j. consecratio primo. §. i. ⁊. 2.

Lauis prout hic sumitur est potestas ligandi atq̄ soluendi: qua ecclesiasticus iudex dignos debet recipere: ⁊ indignos excludere a regno: vt patet. 4. sententiarum: ⁊ p glo. Hiero. super Matth. 19. A Ray. vero dicit ꝙ claues hic dicūtur scientia discernendi inter peccatū ⁊ peccatum: ⁊ potestas ligandi atq̄ soluendi: di. 20. §. i. Pe. vero vt in sū. con. li. 3. ti. 34. q. 171. dicit ꝙ clauis est quedā potestas spūalis: supnaturali a deo data ⁊ infusa: non innata nec acquisita. He oēs tendūt ad idē: sed vna magis declarat aliā. Diffinitio. n. Ray. ostendit ꝙ potestati dz annecti snia. Ista vero Pe. i dicat a quo ē hec ptās. B

Quot sūt claues. Respōdeo ſm Tho. in. 4. di. 18. qz per clauem: vt nunc dictum est: iudex debet dignos recipere ⁊ idignos excludere: indiget iudicio discretionis q° idoneitatem iudicet: ⁊ indiget ipso actu receptionis: ⁊ ad vtranq̄ eorum potestas quedam seu auctoritas requiritur. Et scōz hoc due claues distinguūtur: quarum vna pertinet ad iudicium eius qui absoluēdus est: alia ad ipsam absolutionem. Et he due claues non distinguūtur in essentia auctoritatis: qz vtrunq̄ sibi ex officio competit: sed ex cōparatione actus quorū vnus aliū supponit. nam clauis que dr̄ potestas ligā ⁊ soluendi imediate aperit: sed que dicitur scia discernendi ostendit cui aperiendum sit per illam. De his clauibus habetur di. 20. §. i. A Sed vt patet in sum. con. li. 3. ti. 54. q. 172. Ray. dicit: Credo verius esse ꝙ non est nisi vna clauis: que est potestas siue iurisditio. dicuntur tn̄ pluraliter claues propter plures eius effectus qui sunt ligare ⁊ soluere: claudere ⁊ aperir: ad instar clauis materialis: ⁊ ꝙ alicubi inuenit scientia coniuncta potestati nō est iō ꝙ scientia sit clauis: sed qz necessaria est potestatē habenti: sicut lucerna in tenebris ambulanti ne al' sequatur quod ait dn̄s Matth. 15. Si cecus cecū ducit ⁊c̄. Cō. Pe. dicēs: In sole potētia liquefaciēdi ⁊ indurādi vna ē in radice ⁊ due i effectibus: sic vna tm̄ est clauis in radice: sed due in effectibus. B

Harū clauiū seu huius clauis vsus est ad aperiendū ⁊ claudenduz ſm Pe. sicut ⁊ clauis amterialis sed differēter: qz clauis materialis primo ⁊ principalr̄ est ad claudendū ⁊ ex ꝯn̄ti ē ad apiendū. Clauis vero spūalis eꝯ: p̄mo est ad apiendū ⁊ secundario ad claudendū. A Et scōz eūdē Pe. ista clausio fit triplr̄. Uno mō quo ad clpā nō absoluēdo ab ea. alio mō quo ad penā sensus ligando tpali pena. 3° mō quo ad penā damni per sententiam excommunicationis: vt in sum. cō. eo. ti. q. 173. Idē etiaz

potest intelligi de aliis censuris: ex de ver. sig. querenti. ꝛ. s. cēsura. Et vt pz in sū. cō. eo. ti. q. 172. dicit idē Pe. ꝙ potestas ligandi atq; soluendi integratur ex duobus. s. ex potestate ordinis: ꝛ ex potestate iurisditionis. Iurisditio. n. dat materiam. pria ergo potestas clauis est essentialiter: secūda actualiter. B

Soli sacerdotes habent claues: q; scdz Tho. in. 4. di. 18. ꝛ. 19. solis sacerdotib⁹ data est hec potestas a dño. vbi ait: Quoꝝ remiseritis peccata ꝛc. Jo. 20. Nec obstat ꝙ soli petro dictū ē: Tibi dabo claues regni celorum: Matth. 16. q; illud fecit dñs ad demonstrandū ecclesie vnitatē vt omnes a Petro ꝛ successoribus suis acciperent sue potestatis originem. 24. q. i. quicunq;. ꝛ. c. loquitur. Et licet omnes sacerdotes hēant potestatem clauiū q̄tum ad ordinem: nō tñ habēt vsum potestatis: q; deficit eis iurisditio que ministrat mām. vnde qui nō habet iurisditionem super subditos pōt dici ꝙ q̄tum ad hoc non hz vsū clauium sed tamen sacerdos malus q̄uis sit gratia priuatus: nullo modo priuatur vsu clauiū in quo ipse non est agens principale sed instrumentale: hec Tho. silr Pe. ꝛ Ray. A Hoc intelligitur de sacerdote ab ecclesia ñ abscisо: qui licet sit malus: tamen vtit clauibus instrumentaliter. i. loco dei: vt in sū. con. li. 3. ti. 34. q. 174. ꝛ. 175. vbi ēt oia pdicta notant. De hoc. j. §. se. B

Utrum scismatici heretici: excōicati: suspensi: degradati habeant vsum clauuium Respondeo secūdū Tho. in. 4. di. 19 hñt quidem vsum in se quantum ad essentiam sed talis vsus impeditur ex defectu materie: q; talibus ecclesia subtrahit subditos: vl simpliciter vel ad tempus: vnde q̄tum ad hoc priuati sunt vsu clauiū. A. Con. Pe. vt i sū. cō. e. ti. q. 176.

Quid operetur vsus clauium. Respōdeo scdm Tho. ꝛ Pe. vbi. s. Operatur instrumentaliter disponendo ad gratiam ū iustificationem: non autem principaliter ꝛ immediate ipsam gratiam ꝛ iustificatiōez efficiendo: quia hoc est solius dei. Sed sic ad mundationem originalis in baptismo valet absolutio: ita ad emundationē actualis valet absolutio. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 177. vbi additur scdm Tho. ꝙ si ante absolutionem sacerdotis aliquis non fuisset perfecte dispositus ad gratiam suscipiendam in ipsa confessione ꝛ absolutione sacramentali gratiam consequeretur si obiceni non poneret. Idem Pe. ꝛ addit ꝙ sufficienter contrito datur ibi augmentum gratie. B

Qualiter per claues sacerdotes dicant soluere vel ligare. Respondeo scdm Ray. Tribus modis. primo ligant ꝛ soluunt. i. ostendunt aliquem ligatum vel solutum a deo. Unde dñs Luc. 17. leprosos per se prius mundauit: deinde ad sacerdotes misit quorum iudicio ostenderentur mundati. A Immo videtur ꝙ non solum ostendāt absolutum: sed etiaz absoluant: instrumentaliter tamen: vt supra. § proximo. nam licet vera contritio resuscitet peccatorem: remanet tamen adhuc ligatus: donec si pōt sacerdoti se presentet: ꝛ ab eo fuerit absolutus. nam contritio ab hac obligatione nō potest liberare: de pe. di. i. non potest: ꝛ de pe. ꝛ re. c. oīs. vnde ꝛ dñs Laçarū ab eo resuscitatū dedit discipulis absoluendū. Johan. xi. B scdo soluunt quando a peccato sacramentaliter absoluūt ꝛ ligant ad penitentiam peragendam. A In sum. con. e. ti. q. 178. vbi hec ponūt: dr ꝙ 2⁹ modus ligandi ē cū satisfactionē pnie imponūt penitentibus: soluēdi vero cū aliquid dimittunt. vel per eā purgatos ad sacrorū cōionē admittūt. B Unde Leo papa: Christus hanc prepositis ecclie tradidit potestatem: vt ꝯfitētibus pnie satisfactionē darēt ꝛc. de pe. di. i. multiplex. tertio ligāt vel soluūt p excōicationē: ꝛ ad istos oēs modos pōt ꝯuēire illud: Quodcuq; solueris sup terrā ꝛc. qd locū hz cū sacerdos iuste iudicat ligando vel soluendo. A Oia pdicta plenius hñt i sū. cō. dca. q. 178. B. De q̄ mā q̄tum ad excōicationem: vide s. absolutio. ꝛ. j. excōicatio p to. De absolutione pccorū ꝛ pnia: vide. s. absolo. 6. ꝛ. j. ꝯfessor. ꝛ ꝯfessio p to. ꝛ. j. pnia p totū. ꝛ. j. pctm: p to. Et pdcām expōem ligādi ꝛ soluendi hēs. j. sacerdos. §. i.

Lericus primo cōiter ad hoc ꝙ qs sit ꝟe clicus non sufficit ꝙ

sit lr̃atus nisi habeat aliquē ordinē clicalez vel saltem primam tonsurā ab eo qui dare pōt. A Per primā eniz tonsurā qs ꝯstituit clic⁹: ex̄ de eta. ⁊ q̄li cū ꝯtingat. B. Tñ q̄diu hz solū primā tōsurā: vel minores ordies pōt si voluerit deserere clicatū: vt. s̄. apostasia. 4. §. 2. ⁊. 3.

Clericus ornatus dz eē duplici ornam̄to. s. interiori ⁊ exteriori. interi⁹ ornamētū consistit in virtutibus quibus debēt eē ornati clerici ⁊ precipue sacerdotes atq; prelati: ne al' male sedentes in cathedra cathedre iniuriā faciāt. 40. di. multi. Exteri⁹ ornamentum consistit in quattuor. p̄mo in incessu: vt nō currēdo sed moderato ⁊ eq̄li gressu icedāt: vt sic maturitatē ⁊ equalitatē indicent mentis. 4. di. §. vlti. Nec in solo incessu sed ꝙ oculos linguam ⁊ omnia mēbra debēt clerici sub freno castitatis ⁊ modestie coercer̄. 6. q. i. ex merito. 32. q. 7. nec solo. scd̄o in habitu: vt non deferant vestes incisas ⁊ lingulatas. A. s. frapatas. Lingula eniz secundum catholicō est ꝑua lingua: ⁊ per silitudinē potest incisura accipi vestis que in modū lingue solet fieri ⁊ ide linguatus. i. sic incisus. Unde ⁊ in sū. cō. li. 3. ti. 7. q. i. vbi hec omnia ponuntur que fuerūt originaliter dicta Ray. dr̄: Non deferant vestes incisas. i. lingulatas ad modū ioculatorū. B neq; varij coloris: nec rubeas: neq; virides neq; nimis lōgas neq; breues. Item neq; de serico sed de lana non nimis preciosa vel vili. 41. di. §. i. Et p̄cipue in habitu debēt se ꝯformare q̄tum pñt illis inter quos viuūt ꝯuata sēper honestate: ar. di 4. § erit. ⁊ di. 30. siquis virorū A Hec omnia in. d. q. i in sum. cō. vbi ēt additur ꝙ in habitu potest comprehendi etiam tonsura: quia comam ⁊ barbam debent deponere: ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. cleric⁹ p̄mo. B Et nota ꝙ ex causa timoris peregrinationis: vel alia simili licitū est clerico habitum transformare. 21. q. 4. ep̄i. extra d̄ vi. ⁊ ho. cle. clerici. 2. A In hoc. c. clerici dicitur de causa timoris. In dicto vero. c. ep̄i. dicitur de causa peregrinationis quando. s. longo tpe ambularent: vt ibi dr̄. De sili cā in dictis capitulis non dr̄. Nec etiaz puto ꝙ cā peregrinationis ēt lōgissime si causa timoris iusta non adsit debeat ita habitum transformare ꝙ clericus non appareat. Hoc enim strictissime prohibetur: vt in. c. contingit. 2. ex̄ de sen. excōi. Sed forte propter dictam longam peregrinatiōez licet vestes ferre breuiores. Et in preallegato. c. clerici. plura alia de simili mā ponunt̄ B Quicunq; autem clericus virgata vel partita vtitur veste publice sine causa si bñficiatus est suspensus est a fructuū perceptione per sex menses. Si non est beneficiat⁹ ⁊ est in sacris citra sacerdotiū: per idē tp̄us est inhabilis ad beneficium obtinendum. Si habet dignitatem vel beneficium cum cura vel est sacerdos aut religiosus ē suspēsus per annum a beneficio: ⁊ per idem tp̄s est inhabilis ad obtinendū quodcūq; bñficium ecclesiasticum: vt in cle. quoniā: de vita ⁊ ho. cle. tertio consistit clericorum ornamētū exterius i cibo: de quo vide. j. gula per to. quarto in potu de quo. j. ebrietas §. 3. ⁊. j. sobrietas. §. i. ⁊. 2.

Clericus habet deferre rasurā in modū corone supra: ⁊ tōsuram capillorum ab infra. Cuius rationem assignat Tho. in. 4. sen. di. 24. quia corona est signum regni ⁊ perfectionis cum sit circularis. Illi autem qui diuinis ministerijs applicantur adipiscuntur regiam dignitatem: ⁊ perfecti in ꝟtute esse debent. Competit etiam eis subtractio capillorum ex parte supiori: ne mēs eorum tpalibus occupatiōib⁹ a cōtēplatōne diuinorū retardet: ⁊ ex inferiori ꝑ tonsurā ne eorū sēsus tpalib⁹ obuoluāt̄. Cōuersi ēt tondēt ꝑꝑ r̄nūciationē tpaliū: sed ñ radūt qz non occupantur diuinis misterijs i quibus oporteat eos diuina mente contēplari. A Idem in sū cō li. 3. ti. 7 q. 3. B.

In conuiuio clericorū sunt precipue sex obseruanda que habentur di. 44. ꝯuiuia vt videlicet vita absentium nō mordeatur vt presentes non irrideantur: vt inania secularium non recitentur: vt verba sacre lectiōis legantur ⁊ audiantur: vt cibus non nisi ad sustentationem sumatur: et vt in principio ⁊ in fine laudes deo referant̄: hec ibi. ⁊. c. pro reuerentia. A In allegatis iuribus nil dicitur de istis laudibus: sed eadem di. c. vt non liceat. vbi dicit: Nō oportet clericos vel laicos religiosos ante sacrā horā diei tertiam inire conuiuia: nec

aliqñ clericos nisi hymno dc̄o edere panē ⁊ p⁹ cibos gr̄as auctori deo referre. B

Clericus dz in beneficio residere ⁊ in eo sua officia iplere: ⁊ illi qui nō implēt sz voluptatibus vacāt scdz Ul. nihil hñt iuris in rebus ecclesiasticis: ⁊ si recipiūt tenēt̄ restituere. Redditus enim ecclesiarum sunt stipendia seruitutū: vnde ⁊ iura indixerūt clericis personalem residentiā: que tñ in multis casibus ꝑmittūt absentiā continue: vel ad tp̄s. Tamen quicquid sit de foro contētioso videtur sufficere ad salutez si ipse sua cura ⁊ impensis prouidet ꝙ ecclesia decenter officietur ⁊ ppl̄s sufficienter regatur: ⁊ honeste vite ⁊ morū bonū exēplū subditis ostendat ⁊ interdū ꝑ se ad locū accedat. 2 de predictis certificetur: ⁊ qñq; per se officium exoluat. A Non sic dicit Ul. sz ait Et per se diuinū officium diligēter exoluat ⁊ ministris scdm possibilitatem beneficij ꝓuideat sufficienter: vt in sum. con. li. i. ti. 7. q. 29. Et ex hoc videtur colligi ꝙ clericus existens in mortali teneatur ad restitutionē perceptoꝝ ex beneficio illo tempore: qꝛ nō potuit beneficio debite deseruire nec dinuz officium diligenter seu conuenienter exoluere presertim si sit notorius cum quilibet peccator notorius sit ipso iure suspensus: vt pōt colligi ex notatis in sum. con. li. 3. ti. 29 q. 3. ⁊. 5. Et idem videtur posse dici de illo qui ex indeuotione ⁊ lata negligētia nimis celeriter vel al̄s dissolute seu irreuerent̄ dic̄ officium: quia sic non diligenter exoluit: ⁊ qꝛ facit contra preceptum ecclesie: in. c. dolentes. de cele. mis. B. Tutius tamen est si per se continue faciat. Reliqua vide. j. residentia. A Ibi latius dicitur de hac residentia: ⁊ ex ibi dictis potest patere ꝙ nō solū ē tutius per se residere: sed etiā ē necessarium in bñficio curato: ⁊ qñq; in alijs. B De transitu clericoꝝ de ecclia ad ecclesiam: vide. j transitus.

Lericus secundo

.s. ꝙ clerici a quibusdā actibus secularibus sunt remoti. non enim debēt intendere negociationi de rebus vendendis ⁊ emendis ⁊ h⁹i. ex̄ ne cle. vel mo. c. 1. ⁊. 78 di. fornicari. De hoc. j. negociatio. §. 2. ⁊. § añpe. Itē nec qōnibus ī iudicio seculari ēt si beneficium non habent dūmodo sint in sacris: siue etiam sint in minoribus ⁊ habeant beneficiuz: ⁊ hoc nisi pro se ⁊ miserabilibus personis: ex̄ de postu. c. 1. A Ibi ēt dicitur pro ecclesia sua. B ⁊. 86. di. peruenit. vel nisi suā vel suorum iniuriam prosequatur. 4. q. 6. omnibus. A Ibi ñ dr̄ nisi de iniuria propria: sed etiam pro coniūctis potest agere in quacunq; honesta causa si nenessitas imineat: vt in. c. cum sacerdotis: ex̄ de postu. B Item non possunt suscipere gubernatiōes alienarum rerꝝ seu procurationes alienorum negociorū. Bñ autem possunt suscipere tutelas a legibus impositas: sed ⁊ curam orphanorū ⁊ viduarum que indefense sunt. A Aut earuz ꝑsonarum que maxime ecclesiastico idigēt adminiculo: vt in. c. j. allegato. B Et etiaz de licentia episcoporuz gubernacula ecclesiasticarum rerum: vt in. d. c. peruenit. ⁊ vide. j. tutela. §. 2. ⁊. 3. An vero clericus possit exercere aliquod artificium vel culturā possessionum ⁊ huiusmodi: vide. j. negociatio. §. penulti. Et an possit exercere officiū tabellionatus: vide. j. tabellio. §. 2.

Clerici non debent ministrare in taberna nec in ea comedere vel bibere nisi cā necessitatis in peregriuatione. 44. di. non oz p̄mo. ⁊. c. nulli. ⁊. c. clerici

Clerici qui relicto clericali habitu portant arma: si tertio moniti non deponunt perdunt priuilegium clericale: extra de sē excommuni. in audientia. Similiter etiaz si non sint moniti ⁊ immiscent se tyrannidi ⁊ enormitati: ex̄ de sen. excom. cū nō ab homine. possunt tamen arma portare modo quo dr̄. s̄. bellum. 2. §. 1.

Clerici goliardi aut buffones. A .l. ioculatores: vt patet in textu. j. allegato. ⁊ glo. ibi dicit ꝙ primum ē vulgare gallicū s̄m vulgare tuscorū. B Si hoc per ānū exercuerint carēt priuilegio clericali. A .s. oī: vt in tex. predicto. B Et eodē mō si minori tp̄e ⁊ admoniti nō destiterint: ex̄. d̄ vi. ⁊ ho. cle. clerici. li. 6. A Ubi patet ꝙ requiritur trina monitio. B

Clerici qui carnificium macellariorum seu tabernariorum officium publice faciunt. A personaliter: vt in c. j. allegato. B si. 3° mōiti. A noiati: vt ibi. B ñ de

sistant seu resumãt: si sunt coniugati pdunt priuilegium clericale. A Oio vt ibi. B Non coniugati vero qui incedũt vt laici perdunt in personis. A. Sed si non incedant vt laici perdũt in rebus tantuz: vt ibi. B q̃diu hoc agũt. B. In textu cle. diocesanus ad lr̃am sic dicitur: Si moniti ab his non destiterint: aut ipsa vt premissũ est exercẽdo resũpserint qñcũq; coniugati oio Non coniugati vero in rebus ⁊ si oio incedant vt laici in personis priuilegium clericale q̃diu premissis insisterit eo ipso amittant. B De vi. ⁊ ho. cle. clerici. li. 6. diocesanus in cle. eo. ti. A. In predicto. c. clerici. nihil de hoc ponitur: sed solum qd̃ dictum est in precedenti. §. B

Clericus coniugatus si contraxit cum vnica ⁊ virgine ⁊ deferat tõsurã ⁊ vestes clicales retinet priuilegiũ clericale in duobus. s. q̃ percutiẽs eũ est excõicatus: ⁊ q̃ ñ põt distringi nec condemnari a iudice seculari nec ciuiliter nec criminalr̃: in ceteris vero non retinet. Itẽ si non defert tonsurã ⁊ habitum in nullo retinet: ex̃ de cle. ꝯiu. clerici li. 6. Qũo clericus põt iudex esse vel iudicare infra iudex. 2. §. i. 2. 6. Et per quos actus clericus in minoribus perdit priuilegium clericale: vide. s̃. apostasia. 4. §. pe. ⁊ vi. Et que negocia clericis sũt interdicta. j. negociatio in tribus vltimis. §.

Lericus tertio .s. q̃tũ ad cohitationem mulieruz ⁊ honestatem. Clerici nanq; non debẽt habitare cum mulieribus di 32. hospitiolum. ⁊ di. 81. legitur. Nam cohabitatio est aliquãdo adulterij occasio 18. q. 2. diffinimus. Excipiuntur: mater: soror: amita: matertera. Amita est soror patris: matertera ꝟo matris ꝟm Catho. B Et generaliter per lineam transuersalem omnes consanguinee que sunt infra 2m gradum: ar. di. 81. cũ omnibus. sed per lineam ascendentium ⁊ descendentium vsq; ad quartum gradũ: ar. extra de consan. ⁊ affini. non dz. ⁊ di. 32. interdixit. di. 81. cũ omnibus. ⁊. c. volumus Et est ratio quia in istis fedus naturale nihil permittit seu criminis suspicari: ex̃ de coha. cle. ⁊ mu. a nobis. extra d̃ presump. cum in iuuentute. A In allegatis iurib⁹ non clare monstratur d̃ isto quarto gradu ad hoc ꝓpositum: sed tamen idem dicit Ray. vt in sum. cõ. li. 3. ti. 30. q. xi. Idez ẽt dicit glo. in. c. i. ex̃ de coha. cleri. ⁊ mu. assignans aliã rõnez: videlicet quia videt q̃ i ista linea recta amplius possit extendi permissio q̃ in collaterali: et bene quia i linea recta q̃to gradus est distantior: tanto ẽ antiquior persona ⁊ minoris suspicionis ⁊ ꝑ ꝯñs maioris permissionis. 32. di. interdixit B Et hoc intellige nisi haberent secũ per dissequas. vel aliquas mulieres suspectas. A Ad hoc facit. 81. di. legitur. B Porro etiam cũ prius dictis clericus non debz hr̃e immoderatam familiaritatem: ne contẽptibilis habeatur. 33. di. quarũdã. Pñt etiam vltra predictos gradus habitare: si essent antique ⁊ non suspecte: di. 81. femias ⁊ in predicto. c. interdixit. in fi. A Pñt etiam habitare alique affines ⁊ domestice 81. di cũ oibus. vbi ex consilio carthaginẽ si dr̃: Cum omibus. n. clericis extranec femine non cohabitent sed sole matres auie ⁊ matertere amite sorores: ⁊ filie fratrũ aut sororũ: ⁊ quecũq; ex familia domestica ex necessitate ẽt anteq̃ ordinarentur iam cuz eis habitabant: vel si filij eorum iaz ordiatis parentibus vxores acceperunt: aut seruis non habentibus in domo quas ducãt aliunde ducere necessitas fuit: hec ibi. Itẽ potest cohabitare vxor ipsius clerici añ ordinatiõem habita que caste regenda ẽ. 81. di. volumus. Quod intelligitur qñ vxor ẽ est iam vetula ⁊ non suspecta: vt in. d. q. xi. ⁊ in summa confes. notatur. Item sciendũ q̃ cum nulla suspecta debet cohabitari ẽt strictissime consanguinitatis: extra de cohabi. cleri. ⁊ mulierum. c. i. vbi dicitur: Inhibendum quoq; est vt nullus sacerdos feminas: de quibus suspicio potest esse retineat: sed neq; illas quas canones concedunt matrem amitam ⁊ sororem: quia instigante diabolo etiam in illis scelus perpetratum reperitur: ⁊ etiam in pedissequis earundem. Sed si quã de his necessitatez habẽt presbyteri hẽant in vico: aut in villa domum longe a sua conuersatione: ⁊ ibi eis que sunt necessaria administrent. Prohibenduz quoq; est vt nulla femina ad altare presumat accedere aut p̃sbyto mistrar

aut infra cancellos stare vel sedere: hec ibi Sed vt habetur in sũ. con. d. q. xi. videtur aliqui intelligere hunc textum: qñ consanguinee habent secum pedissequas exneas Sed certe decre. ponderat suspicionẽ non solum pedissequarũ: sed etiã ipsarũ ꝯsãguinearũ: ibi quia instigante diabolo ꝛc. Uñ etiam si non habeant secũ extraneas dz cõsanguinearum suspectarũ cohabitatio vitari: vt super hoc. c. sentit glo. dicẽs: Quod dicitur h intellige de suspectis clericis iuuenibus ꝛ mulieribus suspectis: quia si suspecte sunt non debent secum manere. 34. di. quorũdam. Contraria loquũt de illis mulieribus de quibus nulla est suspicio mali. Item ꝑm Goff. ꝛ Hosti. eps ꝛ religiosus i distincte non possunt cuz aliqua etiam cõsanguinea habitare: ar. d. c. quorundã. ꝛ i aucten. de sanctissimis epis. §. epm coll. 9. ꝛ de mõachis. §. cogitandũ coll. i. Ray. vero dicit. Licet hoc tutum ꝛ honestum eẽt: non obstant eis illa iura: quia. c. quorũdaz loquitur quando imoderatam familiaritatem episcopus habebat cum filia cuius occasione vilis ac contẽptibilis a subditis habebatur. c. vero sane. loquitur de vxore episcopi que omnino dz intrare religionez hec in. d. q. xi. in sum. con. Primũ verius videtur. Nam de religiosis expresse habet 18. q. 2. diffinimus. De episcopis vero i. d. §. episcopum. Et sicut non dedignantur leges sacros canones imitari: ita ꝛ sacroruz statuta canonum principum constitutiõibus adiuuantur: extra d no. ope. nũ. c. i. B

Utrum clericus incontinens ꝛ fornicarius sit suspensus ꝛ debeat in officijs euitari Respondeo. Quilibet pro peccato mortali est suspensus quo ad se tamen talis non est suspensus quo ad alios: nec debet in officijs euitari nisi si peccatum est notorium vt quia damnatus est de illo: aut sponte cõfessus est in iure. A vel etiam non sponte: quia hec distinctio non fit in. c. quesitũ infra allegato. vbi etiam glo. dicit: ꝙ hoc casu condemnatio debet fieri per sententiam diffinitiuam. B vel euidentia facti q̃ non potest aliqua tergiuersatione celari: vtputa quia mulierem multum suspectam tenet publice: aut quia apparent inde argumenta gradientia super terram: extra d coha. clerico. ꝛ mu. quesitum. A Ibi nõ dicitur de signis huiusmodi euidentie: sz hec ponit Ray. vt in sum. con. lib. 3. titu. 30. q. 12. B Et de hoc habes infra fornicatio. §. 2. Et ibi de pena clerici qui duxit vxorez §. 3. Utrum autem a fornicario liceat accipere sacramenta: habetur. j. ordinatus. primo. §. 3. A Super his ꝛ similibus hodie est facta magna innouatio per conciliũ Constantiense ꝛ postea Baliliense anteq̃ reuocaretur: in quo Basil cõcilio facta fuit quedam constitutio approbante domio Eugenio papa. 4. quam ego extraxi de libro dñi cardinalis Juliani tituli sancte sabine: qui vulgariter dicitur sancti angeli: q prefuit dicto concilio ꝛ mihi hanc constitutionem ostendit in camera ꝛ studio suo florentie. die. 2. decembris. 1440 cuius tenor sequitur: ꝛ ẽ talis: Ad vitandũ scandalum ac multa pericula subueniendũ quoq̃ conscientijs timoratis statuit ꝙ nemo deinceps a cõmũione alicuius in sacramẽtoruz administratione: aut alijs quibuscũq̃ diuinis vel extra pretextu cuiuscunq̃ sẽtentie aut censure ecclesiastice seu suspensionis aut prohibitionis ab homine vel a iure generaliter ꝓmulgate teneatur abstinere: vel aliquem vitare aut interdictum ecclesiasticum obseruare: nisi sententia prohibitio suspensio vel censura huiusmodi fuerint: vel contra personã collegium vel vniuersitatem ecclesiam aut locum certum aut certam a iudice publicata vel denunciata specialiter ꝛ expresse: aut si aliquem ita notorie excommunicationis sententiaz cõstiterit incidisse ꝙ nulla possit tergiuersatione celari: aut aliquo iuris suffragio excusari non a cõmunione illius abstineri vult iuxta canonicas sanctiones. Propt hoc tamen huiusmodi excommunicatos suspectos interdictos seu prohibitos non intendit in aliquo releuare: nec eis quomodolibet suffragari. B

Lericus quarto q̃ iũ

ad bona temporalia. Utruz clerici possint habere propriũ. R° Sic. 12. q. 1. epi. Et siq̃ capitula inueniantur cõtraria intelligi debent scdm statũ primitiue ecclesie: qñ nihil ꝓpriũ possidebat: vl d religios

qui renũciauerũt propr ijs. Et tamen sicut ait Tho. 2ª 2ᵉ. q. 185. Clerici non sic debẽt propriũ possidere: vt cum curant propria defectum faciant in his que pertinẽt ad cultum diuinum. A Als non possunt dicẽ: sicut cũ effectu debent pars mea dominus Hoc enim dicere non põt qui extra dñm aliquid hz 12. q. i. clericus. Et vt dicit Tho. in loco preallegato ille cum deo alias ptes habet cuius studium diminuitur circa ea que dei sunt: dum intendit his que mundi sunt. Et predictum etiam notatur in sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. xi. B.

Utrum clerici possint facere testamẽtũ vel donationem inter viuos. Respondeo si habent de patrimonialibus vel que sibi aduenerunt aliunde: puta ex successiõe vel donatione facta persone non intuitu ecclesie: vel de illisique ipsi sibi per scripturam vel huiusmodi artificiũ licitum quesierunt indubitanter possunt de his facere testamẽtum vel etiam dõare. 12. q. 3. c. i. ⁊. 2. extra d̃ testa. ad hec. ⁊. c. quia nos. ⁊ hec etiam hñt locum si clericus sit in potestate patris: vel aui constitutus. C. de epi. ⁊ cle. aucten. presbyteros. licet in alijs personis secus sit: vt ifra peculiũ. De rebus autem ecclesiasticis mobilibus ⁊ immobilibus non põt clericus testari: sed potest de mobilibus ⁊ fructibus perceptis in egritudine constitut⁹: dum tñ sit ꝯpos mentis cõferre pauperib⁹ ⁊ religiosis locis: ⁊ his qui sibi honeste seruierunt: vt. d. c. ad hec. ⁊ extra de testa relatum. 2°. A. Hoc etiã potest clericus: vide licet donare de rebus mobilibus fructibus ⁊ similibus ex iusta causa dũ sanus ẽ dummodo temperate: ex̃ de donati. ceterũ. ⁊. c. ad apostolice. et nõ. in sũ. con. e. ti. q. 12. etiã consanguineis qui sibi honeste seruierũt dcõ. c. relatũ. 2°. de testa. B De consuetudine tñ clerici alicubi testantur de fructib⁹ ⁊ reb⁹ mobilibus ecclie acquisitis: tñ de iure ꝯ est: vt i p̃dictis caplis ⁊ iuribus. A. Et vt notat in sum. con. d. q. 12. ꝑm Ul. De huiusmodi rebus testari non esset illicitum nisi quia in fauorem ecclesiarũ prohibituz ẽ: vnde etiã qz rõ suadet oppositũ credo vbi hec consuetudo est ꝙ de rebus ecclesiasticis mobilib⁹ possint clerici facere testam̃tũ: hec ille. Hoc intellige verꝝ nisi de sacris vasis. Super his. n. nullam non solũ dõationez: sed nec alienationez possunt facere clerici. 12. q. 2. c. 2. nisi forte haberet supflua vasa. Nec ex alijs mobilibus posset debitꝫ satisfieri. 10. q. 2. hoc ius. Et forte idẽ posset [illegible] in alijs ad diuinum cultum deputatis [illegible] fi. ex̃. de testa.. Immo idẽ etiã de alijs rebus nisi forte consuetudo foret ꝙ cleric⁹ testaretur de mobilibus que recepit: vt stipendia personalia: de alijs vero nõ potest testari: vt nõt dñs Anto. in. c. relatum. 2° de testa. ⁊ dñs Dñicus de sãcto geminiano in. c. p̃senti de offi. or. li. 6. B.

Quis succedet clerico ab itestato: Rndeo. In bonis acquisitis per ecclesiam succedit ecclesia: sed in alijs succedunt consanguinei ꝑm ordinem iuris: qnibus deficientibus succedit ecclesia. 12. q. 5. c fi. A Potius videtur. c. pe. quod incipit quicunqꝫ. B. Extra de suc. ab inte. c. i. ⁊. 2. c. cũ dilectus in fi. Et de hoc casu habes diffuse ifra successio. §. 2. A. Noie autem ecclesie nõ episcopus vel successor clerici moriẽtis vbi est collegium clericorum: sed cõis congregatio intelligitur que rerum illarum debẽt canonicam distributionem ⁊ curam habere. vbi aũt in loco defũcti tantum vnus est ordinarius is ea bona habebit. d. c. relatũ 2. de testa. B

Quid si nescitur vtrum res fuerint ecclesie vel persone. Respondeo presumuntur omnia eẽ ecclesie: si tamen constat eũ habuisse res que non erant ecclesie: sed persone ⁊ dubitatur de quibus presumitur pro eo q est in possessione rei de qua est qõ. vnde si post moriẽ ecclesia inuenitur in possessione heredibus incumbit probatio: sed si heredes sunt in possessiõe probabit ecclesia: ar. 12. q. 4. c. i. ⁊. q. 5. c. i. in fine. ⁊ si possessio est oio cõfusa vel probat̃: vide. ꝑ. successio. §. 2. A. Ibi dicitur ꝙ equalis debz fieri distributio inter ecclesiã ⁊ ꝯsãguineos seu heredes nisi forte quis ex seruo factus sit clericus. tunc eni fiet quod dicitur: extra d̃ suc. ab inte. c. 2. vbi hoc idem dicit glo. ⁊ vt nõ. i sum. con. li. 2. ti. 5. q. 13. Ray. etiam con. predictis de onere probandi: ⁊ ꝙ de seruo facto clerico intelligitur dictum. c. 2. vbi dicitur: ꝙ peculium decenter debet diuiui in quattuor partes: quaꝝ vna ep̃o: altera eccle

sie: tertia pauperibus: quarta parentibus assignetur:: ⁊ si non parentes sint: eps eaꝫ recipiat: ⁊ in vsum ecclesie diligenter distribuat. B

Utrum clerici siue prelati qui bona ecclesiarū ꝯsumunt in vsus illicicos sint raptores. Rñdeo ꝑm Ray. Clerici qui consanguineis aut potētibus diuitibus: meretricibus: histrionibus: ⁊ similibus bōa ecclesiastica pauperibus debita tribuunt raptores sunt: qꝛ quicquid hñt pauperū ē. 16. q. 1. c. fi. naꝫ pauperibus debentur. Unde tales clerici tenentur ad restitutionē omniuꝫ pauperibus vel in vtilitatem ecclesie 12. q. 2. gloria. ⁊. c. si illi. Et peccant mortalr non solum qꝛ pauperibus subtrahūt: sed etiam qm̄ turpibus personis tribuunt 86. di. qui venatoribus. ⁊. c. donare. Et qđ dictū ē de consanguineis: intelligendū est ꝑm Guil. qñ datur eis non vt pauperibus sed vltra statum conditionis eorum. A. Idem in summa con. libro. 2 titu. 5. q. 14. Ubi quo ad diuites ⁊ potentes dicitur quando qs datur nō ꝓpter aliquā cām licitā ⁊ honestā sed ꝓpter fauorē ⁊ pompā seculi. B Si mile ponit per Tho. scđa scđe. q. 185. đ episcopis. Dicit enim ꝙ si distincta sint bona que debentur in vsū ecclesie ab his q̄ sunt pauperibus ⁊ mistris eroganda: ⁊ aliqd eps sibi retinuerit de his que pauperibus erogāda sunt vel in vsū mistrorū vl' i cultū diuinū expēdēda: ñ ē dubiū ꝙ mortaliter peccat ⁊ ad restitutionē tenet. De his autē que sunt specialiter suo vsui deputata peccant si imoderata sibi retineant: ⁊ alijs non subueniant sicut requirit debitū charitatis Si vero predicta bona non sint distincta eorum distributio eius fidei cōmittitur. Et si quidem in modico deficiat aut superabūdet pōt hoc fieri absqꝫ bone fidei detrimēto qꝛ nō pōt hō in talibus puncialiter accipere illud qđ fieri oꝫ Si vero sit multuꝫ excessus non pōt latere: vnde dr̄ bōe fidei repugnare. Et iō nō est absqꝫ peccato mortali: ⁊ idē iudiciū est de bonis: aliorū clericorū: vt ponit idē Tho. in quodā quolibꝫ A. Idem in sū. cō. li. 2 ti. 5. q. 16. vbi quoqꝫ subditur. Nota etiam ꝙ prelatus tenet de bonis amissis ecclesie dolo ⁊ culpa lata ⁊ leui ꝑm Ber. ⁊ Hosti. extra đ offi. archi. c. ea que. B

Clericus siue prelatus tenetur de bōis ecclesie sue amissis sua negligentia dolo: vel culpa: siue lata siue leui: notat extra de offi. archi. ea que. Idē Hosti.

Nunquid clericus qui habet sufficiēs patrimonium potest viuere de bonis ecclesie. Rndeo ꝑm Ul. Si deseruit ecclesie. potest viuere de bonis ecclesie eius: sed si non deseruiat vel in malos vsus expendat mortaliter peccat. Cō. Hosti. Sile. j. decime i. § pe. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 17. vbi additur. Quod autem dicit Hiero. q bonis parentū sustentari possunt siquod est pauperū accipiūt sacrilegiū incurrūt. 16. q i. c. vl. Intelligēdū est vt dicit Ul. cū extrema necessitas pauperꝫ hoc requirit. tūc. n. ⁊ sua tenent erogare. Hosti dicit ꝙ he ⁊ similes auctoritates intelligūtur ꝙ de superfluo debēt largas elynas facere: hec ibi. Et sic nō est expectanda extrema necessitas: sed de bonis clericorū ⁊ ecclesie pauperibꝰ large subueniendū est: quod magis consonat p̄ dcō. c vl. al's non eēt dr̄ia iter clericos ⁊ laicos: ⁊ inter bona ecclesie ⁊ bona ceterorū cū in extrema necessitate oēs de oibꝰ bonis iuxta eorū facultatē teneāt ꝓxio subuenire. 86. dist. pasce. B

An qui male recipiūt a personis ecclīasticis teneantur ad restitutionem. Respondeo ꝑm Ray. Fornicarie ⁊ hꝰi turpes persone tenentur restituere ipi ecclesie: nisi forte eis fuerit datum cā elyne in sūma necessitate: qua tunc fuit debitum. 86. di. pasce Idem Hosti. Diuites vero ⁊ potentes q receperunt per fraudes: minas: importunitates: ⁊ huiusmodi tenentur: clericus qui dedit redimendo vexationem suam excusatur: extra de fimo. dilectus. p̄mo. Si vero non sunt data propter predicta: sed propt aliā necessariam vel honestā cām: vt rōne hospitalitatis aut elyne: non tenentur: ar. xi. q. 3. qm̄ multos. 42. di. quiescamus. A Ponit exēplū Ray. vt patet in sū. con. li. 2 ti. 5 q. 18. qñ predicti diuites ⁊ potentes casu fortuito propter aliquam causam necessariam vel honestam venerunt ⁊ impediti non pñt redire ad propria: nec ibi inuenit aliquid ad emendū: vel ñ hñt vnde emant ⁊ ꝓcurāt tpate cā elyne. B Idē dicēduꝫ

si erant bene meriti ⁊ honesti viri presertiz quia iam impenderent ecclesie seruitiuz defendendo: vel patrocinium in causa prestãdo: aut elynas conferendo ⁊ h⁹i: quia talibus ecclesia tenetur rependere. 12. q. 2. qcũq; suffragio. ⁊. c. ecclesiasticis. A Ul. tamen vt patet in. d. q 18. dicit ꝙ etiam illi q acceperũt ex illegitima causa restituere no tenentur: nisi ipse clericus propter h⁹i donationem factus sit nõn soluendo: sicut ẽt in vsura: ⁊ hoc excepto eo qui extorsit per fraudem vel minas aut violentiam vel huiusmodi hic etiam tenetur si clericus sit soluendo. Si autem clericus non sit soluẽdo tenentur ad restitutionem omnes que illicite acceperũt: hec ibi. Primũ dictum verius videtur ꝙ siue clericus sit soluendo: vel non illicite suscipiens teneatur ad restitutionem: qꝛ illicita donatio rei ecclesie de iure non tenet: extra de dona. c. 2. B Sz si debeat fieri restitutõ cui fiet. Respondeo Quando non turpiter dederit: sed timore vel huiusmodi: restituetur eidem qui ꝺdit al's auctoritate superioris conuertetur in vtilitatem ecclesie vel pauperibus erogabitur: ar. 17. q. 4. siquis in atrio. Satis cõ. Tho. scda scde q. 62. A De hoc in. d. q 18. clarius dr̃ ꝑm Ray. sic: Credo ꝙ auctoritate iudicis pnialis debeat fieri ecclie cui sic iniuriose ablatũ est: ita ꝙ illi eidem q ꝺdit nisi cũ turpiter dedit: tunc enim nõ sibi sed successori suo poterit fieri: vel superiori vt dicit Hosti. Vel in vtilitatem ecclesie conuertatur: vel etiam eiusdem loci pauperibus: si hoc expedire videbitur erogetur. d. c. siqs i atrio. hoc vltimũ. s. ꝙ det pauperibus dicit gl. Ray. ꝙ melius est. s. cũ indigent pauperes vel satis abũdet ecclesia: alioquin melius est ꝙ in vtilitatem ecclesie pauperis conuertatur. Idem Ul. Sup eo ꝟo quod dicit Ray. de auctoritate iudicis pnialis glo. eius dicit: si tamen. sup talibus disponendi habeant potestatem. B. De fructibus beneficiorum habentur plura. s̃. beneficiũ 2° per totum. Clericus nõ debet recipere ecclesiam de manu laici: vt j. ecclesia. primo §. pe. Clericus an debeat iurare corã laico: vide. 22. q. vi. nullus. Et habes ibi ꝙ non presumat iurare in manibus laici. A. s. ad petitionẽ cuiuscũq; laici nisi fuerit per iudicem ecclesiasticũ requisitus: vt ibi. B

O adiutor Quomodo ⁊ qñ eps assumere possit coadiutorẽ: vide. j. viciat⁹ corpore. §. 2. i fi. ⁊. §. si.

O gnatio Triplex ẽ cognatio: quedam carnalis que dicitur consanguinitas: quedam spũalis que dicitur compaternitas vel cognatio spũalis q̃ ex compaternite ꝓcedit: quedam legalis que dicit adoptio. Iste cognationes multiplr impediunt matrimoniũ. Et ideo de eis require. j. ipedimẽtũ. §. 6. ⁊. 7. ⁊. s̃. adoptio.

O mmẽda ecclesie Talis comẽda nõ potest fieri nisi per modũ q dr̃. s̃. bñficiũ p°. §. 3. in fi.

O mmitter̃ alii vices suas regre infra delegare: ⁊ infra vicarius ⁊ j. confessor p̃mo. §. pe. ⁊ antepe.

O mmodatum Cõmodare ẽ alicuius rei ad aliquem certũ vsuz gratuita concessio. nam si merces interuẽit non est commodatum sed locatio vel ali⁹ contractus innoiatus scdm Hosti. ⁊ Gof. A Idem in sum. con. li. 2. ti. 6. q. 18. Et ẽ locatio quando interuenit merces pecũie. Hoc. n. casu si transfert dñium est venditõ si vero non transfertur est locatio: vt insti. de emp. ⁊ ven. per totum. ⁊ de locatione ⁊ con. in principio. Si vero non interueniat merces pecunie est contractus innomiat⁹ qui fit quadruplr: videlicz: Do vt des: Do vt facias: Facio vt des: Facio vt facias. ff. ꝺ prescript̃ verbis. l. naturalis. B

Cõmodare põt ⁊ ei ꝯmodari q põt ⁊ ꝯ hẽ. vñ ñ solũ p̃lat⁹ põt ꝯmodare ⁊ ei ꝯmodari: sz ẽt iconomus qꝛ is ꝯhẽ põt. x. q. 2. hoc ius porrectũ. Porro si pupillus ꝯmodet ñ ẽ obligat⁹: sz ali⁹ ei obligat. ff. ꝺ acti. emp. ⁊ vẽ. l. iulianus. §. añpe. A Idẽ in sũ. con. e. ti. q. 20. ꝑm Hosti. Et addit tenetur tñ pupillus inq̃tum locupletior factus est. Sic et si psõe nõ ecclie ꝯmodatũ fuerit tenet̃ ecclia iq̃tũ i vtilitatẽ eius versuz est. B Possumus etiã cõmodare ñ solũ nr̃a

sed etiam aliena que possidemus. ff. ꝯmo. l. cómodare. ⁊. l. ita. A Ibi dr̃ ita: vt si lur vel predo cómodauerit habeat cómodati actionem. Aduertendum tamen q̃ d̃ bone fidei possessore ñ est dubitatio. Male fidei vero possessori commodare non licet: immo cómodando furtum cómittit quia est contractio fraudulenta rei alieue inuito dño. ff. de furt. l. i. Similiter ⁊ rem alienam retinendo rapinam cómittit. 14. q. 5 siquid. Sed dicitur posse cómodare quo ad hoc vt possit contra cómodatariũ agere cómodati. d. l. ita. nisi forte cocurrat dominus rei cuꝫ legitimis probationibus: nã tunc ei oio libera facienda est restitutio. C. de furtis. l. in ciuilem. B Non tñ licet nobis cómodare ea que nobis sũt ꝯmodata tñ ad vsũ nostrũ: vt. j. §. 4.

In commodato debet restitui res ipsa di. i. ius autem naturale. Nec potest restitutio pretextu alicuius debiti retineri. C. cómo. l. fi. et non deteriorata: vt. j. depositua. §. antepe.

Quid si cómodaui tibi rem ad certuꝫ vsũ ⁊ tu vteris ad aliũ: puta cómodaui tibi equũ vsq̃ ad certũ locũ: ⁊ tu procedis vlterius: vel commodaui eum vt duceres ad villam: ⁊ tu duxisti eũ ad bellũ: vel rẽ quaꝫ tibi cómodaui cómodasti alteri. Rndeo i omnibus predictis furtũ cómittit: nisi qñ cómodatarius credebat dñm permissurũ ⁊ erat iusta causa credendi. ff. de fur. l. q re. A In hac. l. non dicitur nisi de 2°. s. quando excusatur a furto: sed primũ. s. qñ tenet ratione mutati vsus probat. ff. commo. l. si vt certo. §. qnimo. ⁊. ff. de fur. l. qui iumẽta. Et in dubio presumitur dñs non permissurus: ⁊ inuitus. ff. de fur. l. qui vas. § vetare B Itaq̃ si in dictis casibus res perijt vel deteriorata est ille qui ꝯmodatũ recepit in dubitanter tenetur ad restitutionẽ. A Idẽ in sũ. cõ. eo. ti. q. 19. B

Sed nũquid al' cómodatarius tenet si res perijt vel deterioratur. Respõdeo distinguendũ ẽ: qꝛ siquis accepit cómodatũ gr̃a sui tñ: vt frequentius solet fieri: ipse tenetur de dolo ⁊ culpa siue lata siue leui siue leuissima: extra eo. c. vnico. quia in talibus talem diligentiam qualem in reb⁹ suis debet abhibere: nec hoc etiam sufficit si res diligentius custodiri potuit. ff. d̃ ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoq̃ cui de casu ꝟo fortuito qui non accidit culpa sua nõ tenetur ad restitutionẽ nisi interuenerit pactũ vel mora. s. restituẽdi: vt i. d. c. ex̃ Quod si cómodatum fuisset factum gratia dantis tantũ. verbi gratia: Commodaui vxori vt ad me ornatior duceretur: tunc cómodatari⁹ nõ tenetur nisi de dolo tñ: vt. ff. e. si vt certo. A in. §. interdũ. vbi dicitur d̃ dolo tantũ Sed Hosti. dicit q̃ tenetur hoc casu etiaꝫ de lata culpa: vt in sum. con. eo. ti. q. 21. vbi hec oia notantur pro quo facit: qꝛ lata culpa equiparatur dolo. ff. depositi. l. q̃ nerua. Et ibi etiam patet q̃ lata culpa dicitur qñ minorẽ curaꝫ adhibet alienis q̃ suis. B Si ꝟo ꝯmodatuꝫ fuerit gr̃a vtriusq̃: tunc tenet solũ de dolo ⁊ lata culpa. ff. eo. i in rebus p̃mo responso ad fi. A Immo hoc casu tenetur ẽt de culpa leui: vt notat glo. in. d. l. i rebus. B. Idem dicit Hosti. vt patet in. d. q. 21.

Cómodans tenetur cómodatario: si ei scienter cómodauit vasa viciosa ꝑꝑ quaꝫ cãm vinũ ⁊ oleũ effusum est. ff. eo. l. in reb⁹ Item si ante tempus reuocaui cómodatũ ff. eo. in commodato. A Tenetur etiam de impensis factis in reb⁹ cómodatis ꝟm modũ q hr̃ in. d. l. in rebus. §. penl. vbi dr̃: Pñt iuste cause interuenire: de quibus cũ eo q ꝯmodasset agi debẽt: veluti de impensis in valitudine serui factis: que ꝑꝑ fugaꝫ requirendi reducendiq̃ eius cã facte essẽt Nã cibariorũ ipẽse naturali ratione ad eũ pertinẽt qui vtendũ accepisset. Sed id qd̃ de impensis valitudinis aut fuge diximꝰ ad maiores impẽsas pertinere debet: modica enim impendia ꝟius ẽ vt sicuti cibariorꝫ ad eũdẽ pertineãt. Itẽ qui sciens vasa viciosa ꝯmodauit: si infusũ vinũ vl' oleũ corruptũ effusuꝫ ve est

Ompaternitas.

Require. j. impedimentũ. 6.

Ommunicare

id est corpus christi sumere. Quilibet fidelis postq̃ ad annos discretionis peruenerit cõicare tenetur saltem i paschate: nisi de cõsilio proprij sacerdotis: ⁊ ꝑꝑ

aliquā rōnabilem cām ad tp̄s abstineat ex̄ de pe. ⁊ re. c. oīs. A Rationabilis causa ē ad faciendam debitam preparationez quā negligenter omisit: iuxta illud 1. Cor. xi. Probet autem seip̄m homo: ⁊ sic de pane illo edat. Non enim conuenit: vt qui multis seu magnis peccatis fuerit inuolutus: statim etiam post confessionem accedat: sz si tempus patitur debet pluries confiteri ⁊ orationibus ⁊ ieiunijs ⁊ elemosynis se mūdū ⁊ odoriferum reddere ꝓ quanto tempore suo sacerdoti qui eius nouit ꝯscie secreta visum fuerit expedire: de pe. di. i. non sufficit. ⁊. c. in accusatione. Non est autem iusta causa differendi: qꝛ dicat quis se non posse indulgere vel non vult alienum restituere seu aliud ad quod obligat̄ facere. Hic enīz nisi pēiteat excōicādus ē: d̄ ꝯse. di. 2. siquis intrat. B Sed q̄ztum etatis cōicans debet hr̄e: vide. j. §. penl.

Quicūq̄z cū ꝯscia peci mortal' ad cōiōez accedit peccat mōtal'r. i. Cor. xi. Qui mādūcat idigne: iudiciū sibi manducat. Et h° ip̄z pōit Tho. i. 4 di. 9. ⁊ addit sic ꝙ aliqs sit a peccato oīo īmunis ñ potest pro certitudine sciri. i. Corin. 4. Nihil mihi cōsci⁹ suz: sed in hoc: iustificatus non sum. Pōt tamen de hoc haberi aliqua coniectura: p̄cipue per quattuor signa sicut dicit Ber. p̄mo cuz quis verba dei deuote audit: vt Jo 6. Qui ex deo ē verba dei audit. scd̄o cū qs ad promptum ad bene agendum se inuēit quia probatio dilectionis exhibitio ē operis: vt dic̄ beatus Gre. 3° cū quis a peccatis abstinendi in futurum propositum hz. 4° cum de preteritis dolet: qꝛ in his ꝟa penitentia scd̄m Greg. consistit. vnde si aliquis per huiusmodi signa facta diligenti discussione sue ꝯscientie q̄uis forte non sufficiēti ad coīonem deuote accedat aliquo peccato mortali in ipso remanente quod eius cognitionē preterfugiat nō peccat immo magis ex vi sacr̄i peccati remissionem consequtur. A Con. predictis Pe. vt in sum. cō. li. 3. ti. 24. q. 69. Ibi etiam dicitur ꝟz Al. ꝙ tale peccatum de quo proxime dictuz ē in contritione generali dimissum est lz nō ita plene sicut ea que in specie confessus est Ibi etiam dicitur ꝟm Pe. ꝙ conscientia peccati mortalis potest eē multiplex: qui aut illa conscientia surgit ex certitudine sufficienti: vt qꝛ scit se fornicatū vel simili: aut probabili: vt quia morose delectatus est ⁊ timet affuisse consensum mortalem: aut ex leui vt homo scrupulosus qui timet de leui delectatione ne fuerit peccatum mortale. In primo casu ad communionem accedens peccat mortaliter. Similiter in 2°. nam in primo contemnit. In scd̄o discrimini se exponit. In tertio non Hoc intellige verum si conscientiam scrupulosam deponit seu illi non consentiat: extra de sentē. excōmu. inquisitioni: aliter non debet accedere: quia quicquid fit ꝯ ꝯsciaz edificat ad gehēnam: extra de simo. per tuas. 2°. Et sb̄dit Pe. Si autem non habet quis conscientiam peccati mortalis: aut hoc est quia preparauit ⁊ discussit preparatione sufficiēti diligentissime ꝯsciam suam examināndo ⁊ peritos consulendo: aut probabili: ꝯsciaz suā. s. probabiliter examinando ⁊ confitendo: aut negligenti. In primo casu non peccat sed remissionem peccatorum etiam siq̄ latent accipit ⁊ meretur. In scd̄o non peccat: sed tñ remissionem non accipit nec meretur. In tertio vero peccat mortal'r ⁊ demeretur: ⁊ maxime si negligentia sit mag̃: hec ille. Et debet intelligi scd̄m predicta: .s. ꝙ meritum coīonis ⁊ effectus non ꝑdatur ꝑꝑ quālibet leuem negligentiā. B.

Non sufficit volenti coicare ꝙ sit solū cōtritus: imo si habet copiā sacerdotis q eum possit absoluere: peccat sine ꝯfessione cōicando. Si vero nō hz copiā: tūc si īminet necessitas cōicandi vel celebrandi: vt qꝛ timet scandalum ppli: vel iam īcepit ministerium sacr̄i: vt aliquis infirmus amisit loquelā ⁊ est i ꝓposito ꝯfitendi q̄citi⁹ pōt non peccat cōicādo: h̄ Pe. 2 Al. Simile Tho. j. ꝯfessio. 2. §. 5. ⁊ Ray. j. missa. § 8. A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 7. ⁊ incipit misteriū sacr̄i ifra canonē anteq̄z sacerdos cōficiat: vt pz in. d. §. 8. ꝟm Ray. Et sicut vr̄ p⁹ offertoriū. B

Quāuis exñti in peccato nō liceat cōicare: vt dcm̄ est. s̄. §. 7. vidēdo tamē corp⁹ xp̄i non peccat: attñ si interdum ꝑꝑ hūilitatē abstineat a videndo laudādus est ꝟm Tho. in. 4 distin 9 Con. Al. dicens ꝙ peccator non dz vidē multo aspectu sz eo viso

percutere pectus q̄si nō sit dign⁹ eius aspectu. Heretici vero ꝑm eūdē Tho. arcendi sūt oīo a visione. A. Idē etiā ē de oībus infidelibus: vt patet ī sum. con. e. ti. q. 71. ēt supradicta notantur. B. Similiter non peccat quis tangendo cū timore ⁊ reuerentiā corpus xp̄i: vt q̄r erigit hostiā de terra ⁊ huiusmodi. Aliter peccat vt dicit Inn. A in sū. con. eo. ti. q. 72. vbi dr̄ scd̄m Pe. q̄ peccator his casibus excusatur ꝓpter necessitatem. Et idē Inn. in. c. qd̄ in te: extra de pe. ⁊ re. ⁊ addit q̄ idem est si sacerdos peccator alicui in necessitate constituto eucharistiam tribuit. Hec videntur intelligenda quando peccator est vere contritus cū proposito confitendi: al' est qd̄ si possit imputari: ⁊ ideo ñ videt excusari: vt pōt colligi ex dictis supra. §. 2. B

Utrum nocturna pollutio īpediat cōionem seu celebrationē. Rñdeo scd̄m Tho. in. 4. di. 9 q. 4. ar. 2. Ad hoc vt homo digne ad sacr̄m eucharistie accedat: tria requruntur. p̄mo enim requirit munditia ꝯscie que non nisi per peccatum tollitur. scd̄o requiritur eleuatio mentis ad deū per actualem deuotionem: ⁊ hec interdū sine peccato amittitur: vt per mentis hebetudinē vel occupationem aut euagationē: tertio munditia corporalis: vnde ⁊ celebrātes vel etiā tractātes aliqd̄ sacr̄m propter reuerentiaz lauant manus. Itaq̄ primo ⁊ principalit peccatum impedit: scd̄o indeuotio seu hebetudo mentis: tertio corporalis immūditia. Et hec tria quandoq̄ concurrūt in aliqua nocturna pollutiōe: qñq̄ duo ex ip̄is qñq̄ vnū tm̄. Et secūdū hoc homo magis vel minus impeditur. Et ideo distinguendū est de pollutione que potest multiplicit contingere. Et primo quidem contingit ex sola dispōe nature ⁊ non ex precedenti cogitatione: ⁊ tunc non ē signū alicuius peccati: sed potest hebetudinē mentis inducē: si simul cū imaginatione ꝯtingit. Immunditiā vero corporalē habet: ⁊ ideo si necessitas vel deuotio exposcat non impedit: precipue qñ sine imaginatione accidit: tm̄ si ꝓpter reuerentiā quis abstineat laudandus ē: qñ talis dispō non est perpetua. scd̄o vero potest contingere ex precedenti cogitatione. Et hic dicendū ē q̄ cogitatio huiusmodi turpiuz qñq̄ pōt esse sine peccato sicut cum ē cogitatio tātū: vel cū quis disputando de talibus oportet q̄ loquens cogitet. Aliquando est cū peccato veniali. s. qñ cogitatio pertingit ad affectionē ⁊ in sola delectatione finitur sine vllo deliberatio cōsensu. Qñq̄ aūt est mortale. s. qñ consēsus adiungitur: ⁊ quia cogitationi tali de ꝓpinquo est delectatio ⁊ delectationi consensus ideo ī dubium verti pōt: vtruz sequēs pollutio ex peccato acciderit vel non: ⁊ an veniali vel mortali. Qñ ergo sic dubitat de precedenti consensu: oīo abstinendum est Si autem non dubitatur sz expresse inueniat quis consensum nō preuenisse ⁊ necessitas vrgeat: aut si aliqua potior causa pōt accedere aut etiam celebrare: q̄ si causa aut necessitas non sit ⁊ tm̄ celebrat non peccat mortaliter sed venialiter: melius tamē est abstinere propter reuerentiam sacr̄i. 3° potest contingere ex cibo vel potu p̄cedēti: ⁊ tunc idem est iudiciū sicut ex illa pollutione que ex turpi cogitatione processit: nisi in tantum q̄ non ita de facili contingit peccare mortaliter in susceptione cibi sicut in cogitatione turpi. quarto pōt ꝯtigē ex illusione: ⁊ quidē si illusiōis cā ī nobis p̄cessit: idē est iudiciū quod de cogitatiōe p̄cedente. Si autē in nobis cā nō precessit ī mo potius contraria cā ⁊ frequēt accidit ⁊ p̄cipue in diebus in quibus q̄s cōicare dz signū ē q̄ diabol⁹ hōi fructū eucharistie auferre conatur. vnde in tali cāu cōsultuz fuit cuidā monacho vt in collationib⁹ patrū legit q̄ cōicaret: ⁊ sic diabolus videns se non posse ꝯseq intentum ab illusiōe cessauit. Generaliter tamen q̄r cā ex q̄ ꝯtigit non pōt ita p̄cipi de facili: tutius est sēp abstinē nisi necessitas incūbat: sed dz abstinē vsq̄ ad. 24. horas: q̄r ī tali spatio. nā que p corporalē īmūditiā ⁊ mentis hebetudinē fuerat deordinata reordinat. A. Idē ī sū. cō li. 3. ti. 24 q. 73. vbi ēt dr̄ ꝑz Tho. q̄ pollutio nisi pollutio hēat ortū ex peccato mortali deberet celebrare pro alio q est ī peccato mortali ne ille celebrando peccaret mortaliter. B

Corpus christi a ieiunis tm̄ dz percipi 7. q. i. nihil. de conse. di. 2. liquido. Quod ī reuerētiā tāti sacr̄i istitutū ē nisi propter

necessitatē imminentis mortis ne contigat sine viatico ex hac vita transire. Est tamen sciendū q̄ duplex est ieiuniū. i. nature ⁊ ecclesie. Ieiuniū nature est qd̄ iportat priuationē cuiuscūq̄ preassumpti per modum cibi vel potus: ⁊ tale ieiuniuz requiritur ad ad hoc sacr̄m recipiendū. Nec refert vtrū aliquid nutriat vel non: aut per se aut cum alijs: aūt cibi aut etiam medicine in q̄tūcūq̄ parua quantitate: dūmodo sumatur p̄ modū cibi vel potus non licet hoc sacr̄m accipere. Reliquie tamen cibi remanētis i ore si casualiter trasglutiantur non impediūt sūptionē huius sacramenti: q̄z nō trajiciuntur p̄ modū cibi ⁊ potus: sed per modū saliue: quod vitari non potest: Aliud ē ieiuniū ecclesie: quod instituitur ad carnis macerationem: ⁊ tale ieiunium non soluit per predicta: q̄z non multū nutriunt: sz magis ad alterandū sumūtur. A Idem i sū. con. eo. ti. q. 64. vbi etiam dr̄ s̄m Tho. q̄ sil̄r nō impediūt cōionē si casualiter sumātur reliquie aque vel vini quibus os abluitur dūmō non trajciātur in magna quantitate. B. Porro ecclesia diem naturalē incipit a media nocte: ⁊ ideo si post mediā noctē aliquis sūpsit aliquid per modū cibi vel potus: non pōt ea die hoc sacr̄m sumē pōt vero si ante mediā noctē: nec refert vtr̄ post cibū vel potū dormierit: aut etiā digestus sit q̄tū ad rōem precepti. Refert aūt q̄tū ad perturbationē mentis quam patiuntur homines propter insomnitatem vel indigestionem: ex quibus si mens multuz perturbetur homo redditur ineptus ad sūptionem huius sacramenti: hec Tho. i. 3. p̄te. q. 80. A Idē in sū. cō. q. 65. B Dubium occurrens super sūptōe a ieiunis: vide. j. eucharistia. 3. §. 6. in fi.

Utrum post factam cōionem liceat statim comedere. Rñdeo s̄m Tho. 2ª. 2ᵉ. i. 3. parte. q. 80. In susceptione huiꝰ sacramenti requiritur magna deuotio: que quidem magis impeditur propter precedentia q̄z propter sequentia: ⁊ ideo magis est institutum q̄ homines ieiunent ante sūptionē q̄z post. Debet tamē esse aliqua mora inter sūptionem eius ⁊ reliquos cibos. vnde ⁊ in missa oratio gratiarum actionis pꝰ cōionē dr̄ ⁊ qai cōicāt suas priuatas orōnes dicūt

A Contra hoc vr̄ de ꝯse. di. 2. tribus. vbi Clemēs dicit q̄ q̄ mane cōicauerit vsq̄z ad sextam ieiunet: qui vero tertia vel quarta hora ieiunet vsq̄z ad vesperam: sic secreta sanctificatione eterna custodienda sunt sacramenta. Sed vt nō. in sum. con. lib. 3. ti. 24. q. 66. Pe. dicit q̄ hoc decretuz loquitur scd̄m antiqua tempora quando raro celebrabantur misse. Scd̄m ergo hanc ratitionem Pe. etiam hodie obtinet in raro celebrantibus: vel in non sepe cōicantibus Puto ergo q̄ q̄tum pōt cōmode fieri ēt hodie hoc decretum debeat seruari. Contrariū vero nō ꝓcedit nisi ex indeuotōe: iō nulla pōt cōsuetudie iuuari: extra de ꝯsue. c. fi. B

Duo sūt modi manducandi corpꝰ xp̄i scd̄m Augu. Unus sacramētaliter: ⁊ sic boni ⁊ mali edunt. Alius spiritualiter: ⁊ sic soli boni manducant qui in vnitate xp̄i ⁊ ecclesie quam hoc sacramentū significat manent: hec magister. 4. sen. dis. 9. A Idez in sum. cō. e. ti. q. 67. Et illi dicūtur manere in vnitate ecclesie ⁊ christi qui ei cordiati fide ⁊ opere adherent. 24. q. 3. de illis. ⁊ de conse. di. 2. credere. In quo etiam. c. patet q̄ duplex est modus manducandi spiritualiter. Unus deuota fide tm̄. vñ ibi dr̄: Qui credit manducat. Alius est fide ⁊ debita sacr̄i perceptione. B

Interdictus suspensus excōicatus etiaz iniuste cōicare non debet: q̄z in talibus ē d̄fectus rei significate. s. vnitas corporis mystici s̄m Pe. A. i. ecclesie que mystice dicitur corpus xp̄i: ad Ro. 12. ibi: Sicut eniz in vno corpore ⁊c̄. ⁊. 24. q. 1. Ubi sana fides ⁊ hꝰ corporis vnitas: hoc est q̄ fideles debent inuicem vniri fide ⁊ charitate in hoc sacramento signatis. Unde ⁊ vocatur mysterium vnitatis: extra de sum. tri. ⁊ fi. ca. c. primo. §. vna vero. Et predictis in hoc. §. con. Ul. Et quo ad excōicatos clarum est. nā ēt mior excōicatio separat a p̄ceptione sacr̄oꝝ: ex̄ de sen. ex. c. pe. Et regulariter excōicatio ēt iniusta timēda ⁊ obseruanda ē xi. q. 3. c. i. ⁊ extra de sen. excōica. per tuas. Quo ad interdictos dicendum q̄ etiā eis denegatur nisi in articulo mortis: extra de spon. non est nobis. coniuncto. c. quod in te: de pe. ⁊ re. Quo autem ad suspensos

dicendū ꝙ tunc eis cōicatio negatur qñ a perceptione sacr̄oꝝ fuerint suspensi. Secꝰ si ab alijs: vt potest colligi ex notatis in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 81. ad fi. vbi patet ſm Hosti. ꝙ suspensio nō egreditur terminos sētentie date: ⁊ j. suspensus per to. Sed hꝰ dictū Pe. fuit multū breue: qđponit in summa con. li. 3. ti. 24. q. 77. in fi. B

Utrū actus coitus matrimonialis ipediat a cōione. Respondeo secūdū Tho. i. 3. p te. q. 80. Coitus coniugalis si sit sine peccato: puta causa prolis generande: vel cā reddendi debitum non al' impedit nisi sic dictū est de pollutione nocturna que accidit sine peccato. s propter immūditiā corporalē ⁊ mentis distractionē. In tali ergo casu vt dicit beatus Greg. sunt suo iudicio relinquendi. A. Hoc habet in. c. vir. j. allegato. B. Sed qui voluptate dñante coniugi miscetur ꝓhiberi dz ab hoc sacr̄o 33. q. 4 vir cū ꝓpria. A Idē in sum. con. eo. ti. q 75. Et addit ſm Al. sup. 4. sen. dis. 32. ꝙ exigens infirmitate ductus lz moneri debeat ne accedat: si tamē oibus modis ex deuotione se ingerat nō est ꝓhibendus. gl: ēt in. c. omnis homo. de ꝯse. di. 2. dicit ꝙ illud quod ibi dicitur de abstinēdo ab vxore ante cōionem consiliū est ñ preceptū: p d. c. vir. Sed certe vr̄ ꝙ cōionē impediat oīs coitus matrimonialis etiam in reddēdo: vt expresse hr̄. 33. q. 4. sciatis. vbi Hiero. dicit: Sciatis fratres charissimi ꝙ qcūq; vxori debitū reddit: vacare nō pōt orōni neq; de carnibus agni comedere debz. Quod v̄o dicit in. c. vir. pōt intelligi quādo oīo constaret ꝙ in dicto coitu quis pēitus imunis foret ab oī voluptate ⁊ mentis hebetudine: cuius ꝯrium presumitur: vt i dicto. c. sciatis. ⁊ i. c. vir. vbi dr̄: Licita ipa admixtio coniugis sine voluptate carnis fieri non potest: ergo non solum exactio sz ēt redditio matrimonialis debiti cōionem impedire regulariter videtur: nisi forte necessitas immineat: vel quis nimis frequent reddere cogeretur ne semp vel nimis diu careat necessaria cōione. Unde ⁊ consiliuz Elibertanum dicit: Omnis homo ante sacrā cōionem a propria debz abstinere vxore tribus aut quattuor aut. 5. aut. 6. aut. 7. diebus: de conse. di. 2. omnis hō. ⁊ vt patet in sū. con. d. q. 75. Al. in scripto. di. 13 dicit Bene puto ꝙ sic sit faciendū: si tamē alter coniugum inueniatur debitum reddere coactus ⁊ non expetere ⁊ hoc frequenter facere: eo ꝙ alter etiam illo tpe non vult abstinere: ego cōicare concederē illi qui reddit inuitus: ⁊ alteri non qui extorquet debitum qñ non est extorquendum: quia constat ꝙ etiam illo tempore reddere tenetur si ꝓbabiliter timet de incōtinētia alterius: hec ibi Scđm ergo predicta intelligenda videtur super hoc dicta doctorum. B. Et scđz Al. ēt post factam cōionem non licz eo die debitum exigere nec etiam exactū reddē nisi cū difficultate: sed tamen ꝯrium ñ puto esse mortale. A. Idē in sum. con. li. 3 ti. 24. q. 76. Et ego credo ꝙ aīa hoc agētis male se haberet ⁊ diuia gratia arida remanēt ob tātā irreuerētiā cū pp deuotōez ⁊ reuerētiā tāti sacr̄i ñ solū ab imūditia tali: sz ēt a māli cibo q̄tū ꝯmode fieri posset abstineri đberet: de conse. di. 2. tribus. B

Utrum immunditia pure corporalis impediat cōionem. Respondeo scđm Tho. i 4. di. 9. Cum iste cibus non sit corporis sz mentis magis in eiꝰ sumptione considerāda est mundicia mentis q̄ corporis. Et iō distinguendū est de immunditia corporali: quia si sit perpetua siue diuturna: tūc nullo modo propter hoc aliquis abstinere debet ne propter immunditiā corporis pdatur fructus mentis: sicut accidit in leproso ⁊ patientibus fluxum sanguinis vel iemis Si autem sit temporalis ⁊ facile purgabil tunc si aliquis sit in mente bene dispositus sumere non prohibetur q̄uis possit ad tēpus laudabiliter abstinere propter reuerētiam tanti sacramenti: di. 5. ad eius. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 77. B. De sacerdote autē leproso utrum possit celebrare, vide. j. leprorus. §. fi.

Utrum debeat homo corpus christi frequenter sumere. Respondeo ſm Thomā in. 4. distin. 12. Ea que in hoc sacramento geruntur habent similitudinem cum his q̄ accidunt in corporali nutrimento. quia. n. fit quasi continua deperditio naturalis humoris p actionē nālis caloris ⁊ exercitiuz laboris: iō oz freq̄nter corporalem cibum assumē ad r̄staurationē ꝯtinue depditiōis

ne perditio continua mortem inducat. Si
militer autē ex ꝯcupiscētia inata ⁊ occupa-
tiōe circa exteriora fit deperditio feruoris
⁊ deuotionis ꝟm que hō in deum colligit:
vnde oꝫ ꝙ pluries deperdita restaurentur
ne hō totaliter alienetur a deo. Sed tamē
semel in āno sumere necesse est: vt .s. §. p°.
A Olim autē statutū erat ꝙ ter in āno: vi
delicet in natali domini pascha ⁊ penteco
stē hoies cōicarent: de conse. di. 2. ⁊ si ñ fre-
quentius. Non faciētes aūr inter fideles ñ
habebant. e. di. c. seculares. In primitiua
aūt ecclia quotidie cōicabāt: qꝛ uigebat de
uotio maior: vt nō. in sum. con. li. 3. ti. 24.
q. 119. B.

Sed vtrū qualibet die sit cōicandū. Rñ°
ꝟm Tho. in. 4. di. 12. In recipiente sacr̄m
ista duo requiruntur. s. desideriū coniūctō
nis ad deū qd̄ facit amor: ⁊ 2° requirit̄ re-
uerentia sacr̄i que ad donū timoris ꝑtiet.
Primū incitat ad frequentiā sacramenti
huius quotidianam: sed 2m retrahit: ideo
si aliquis experimentaliter cognosceret ex
quotidiana sūptione feruorē amoris auge
ri ⁊ reuerentiam non minui: talis deberet
quotidie cōicare. Si autē sentiat reuerenti
am minui ⁊ feruorē nō multū augeri: debe
ret interdū abstinere vt cū maiori reuerētia
⁊ deuotione postmodū accederet: vnde q̄
tum ad hoc vnusquisq̄ relinquendus ē iu
dicio suo. A. Hec fuit sn̄ia Aug. vt paꝛ
de ꝯse. di. 2 quotidie: ibi dixerit quispiam
⁊c. sed prout cōiter accidit quotidiana sūp
ptio non est laudabilis vel vituperabilis.
Uñ in dcō. c. quotidie in principio dic̄ Au
gu. Quotidie eucharistie cōionem accipe
nec laudo nec vitupero. Oibus tñ dn̄icis
diebus cōicandū hortor: ⁊ ꝓut notat̄ in. d.
q. 119. als in li. de missa in fi. dicit ꝙ mediū
tenere est bonū. s. aliqñ celebrare: ⁊ aliquā
do dimittere nisi offm̄ exigat: vt in omi die
celebretur. De his autem qui mulieres oi
die cōicant: videtur mihi ꝙ acriter rep̄hē-
dendi sunt: quia nimio vsu faciūt vilescere
sacramentum: ⁊ potius ex leuitate mulier
putatur esse desiderium q̄ deuotione tm̄.
In scripto autem di. 13 dicit: Preparātes
se ad cōionem per abstinentiam a coitu. Et
vidue siue in castitate viuentes non debēt
prohiberi a cōione frequenti: precipue de
mense in mensem ꝟm solēnitates maiores
quia iniuste arcentur qui digni sunt: ⁊ ipie
agitur quando subtrahitur eis cibus salu
taris qui datus augeret eis gratiam quam
acceperunt. B

Utrum liceat cōicare pluries i die. Rñ
deo scd̄ꝫ Tho. in. 4. di. 12. Non lꝫ nisi semel
vt saltem q̄tum ad vnū diē repꝛesētet vni-
tas dominice passionis: ⁊ vt q̄tum ad ali
quid reuerentia exhibeatur sacr̄o. Sacer-
dos autem qui non solū pro se sed ꝓ alijs
celebrat cum sit persona publica necessita
te cogente potest pluries in die celebrare:
vt. j. missa. §. x. A. vt dicitur in sum. cō.
eo. ti. q. 120. B

A quo quis dꝫ recipere cōionis sacr̄m.
Rñdeo a proꝑo sacerdote vel eius superi
ore siue alio de eius lnia. Siquis vero reli
giosus absq̄ licentia proprij sacerdotis spā-
li alicui daret icurrit excōicationeꝫ: ꝺ quo
s̄. absolo: ꝑmo. §. 3. circa mediū. ꝙ si sacer
dos proprius malus sit an possit ab eo re
cipi: habes. s̄. clericus. 3. §. 2. ⁊. j. ordinatus
ꝑmo. §. 3.

Utrū sacerdos possit dare corpus xp̄i
ei quē scit eē in peccato mortali. Rñdeo ꝟꝫ
Tho. i. 4. di. 9. Si peccatū ē occultū: puta
ꝑ ꝯfessionē vl' al' secrete scitū: ⁊ ille i occulto
petit debet ei negare ⁊ monere eū ne in pu-
blico petat. Si aūt in publico petat debꝫ ei
dē dare: ꝺ ꝯse. di. 2. ñ ꝓhibeat. Si vero pec
catū ē manifestū: tūc siue in occulto siue in
manifesto petat debet ei negare: ꝙ si dicat
se ꝯfessū ⁊ absolutū an credere ei dēat: vide
j. ꝯfessio tertio. §. x. qui incipit vtrum sacer
dos parrochialis ⁊c. A. Supradicta in
h°. §. hñt̄ ēt i sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 78. B

Utrū aliquo cāu possit dari hostia nō cō
secrata loco consecrate. Rñdeo ꝟm Tho. i
4. di. 9. In nullo cāu: tū qꝛ in sacram̄to ve
ritatis nulla debet eē fictio: tum quia cum
manducans adoret quod manducat: vt di
cit Aug. daret sacerdos ei materiā idola-
trandi. vnde ⁊ decre. dicit in casu consimi-
li: quia falsa sunt abijcienda remedia que
veris sunt periculis grauiora: ex̄ de celeb°
mis. de homine.

Utrū corpus xp̄i debeat dari suspectis ꝺ
crimine. Rñdeo ꝟm Tho. vbi supra triplex
est suspicio. Quedam violenta: que ꝓ fc̄o

reputatur: vt si inueniatur suspectus cum suspecta in eodē lecto ⁊ hi⁹: ⁊ ppter hāc cāz sicut propter peccatum mortale neganda ē cōio: ita videlicet ꝙ si talis suspicio ꝓcedit ex publica fama: non dz cōio dari necz petenti publice necz secrete. Sed si talis suspicio sit soli sacerdoti debet dari si petat i publico: non autem in occulto sicut añ dictum est: quando crimen occultū sit vl publicā. s. §. 15. qui est supra ante proximum. § Quedā vero suspicio est probabilis vt si inueniatur solus cū sola tempore et loco suspecto colloquēte⁊ frequenter: ppter hāc ergo non debet denegari: quia pena nō infligitur vbi culpa ignoratur. Quedā ē leuis: vt si appareāt aliqua signa ñ tñ oio certa: ⁊ ppter hanc ēt negari non debet. A Idez ēt fm ℙe. vt i sū. cō. eo. ti. q 80. B

Utrum corpus christi dēat dari ad sumendū ad aliquod experimētū siue propter aliquam purgationem infamie ⁊ huiusmodi. Respondeo scōm Tho. in. 3. pte. q. 80. nō: quia tales purgationes inhibite sūt: ex de pur. ca. ex tuarum. A Idem in sū. con. eo. ti. q. 81. B

Utrū corpus christi dēat dari histriōib⁹ Respondeo non. quia nec diuine maiestati nec ecclesiastice discipline cōpetit: de ꝓse. di. 2. ꝓto dilectione. Et intelligit de histrionibus qui artē illā exercēt illicite: vide. ī. histrio. A. Idem in sum. con. lib. 3. ti. 24. q. 81. B

Utrū corpus christi dēat dari amētib⁹. Rñdeo fm Tho. i. 4. di. 9. distinguendū ē. q dā. n. dicūt large amentes qz debilē habet mētē: ⁊ tñ sūt aliq⁹ mō docibiles eoz ꝙ pertinēt ad fidem ⁊ deuotionē sacramenti: ⁊ talibus nō dz corpus christi denegari q dā vero sūt oio carētes iudicio rationis: ⁊ isti si fuerint tales a nativitate non dz eis dari quia non possunt ad deuotionē induci ꝙ regitur ad hoc sacm. Si vero incident in amētiā post fidē ⁊ deuotione sacri A vt quia per prius erāt bñ dispositi ⁊ sacm petierant fm ℙe. vt i sū. con. e. ti. q. 83. vbi hec oia ponūt. B tunc dz eis dari nisi timeatur periculum de vomitu vl ō expuitione vel aliquo huiusmodi. 26. q. 6. his qui. A In dicta. q. 83. dicitur etiaz fm Tho. ꝙ demoniacis non est denegan da cōio nisi forte certū sit ꝙ ꝑ aliquo crimine a diabolo torqueantur: puto addendum: vel nisi timeatur de periculo vt prętactum est. B

Utrū sit dādū pueris. Rñdeo fz Tho. vbi. s. Pueris carētibus vsu rōnis ꝙ nō pñt discernere inter cibū corporalē ⁊ cibū spūalē nō dz corpus christi dari: qz ad ip sū exigitur actualis deuotio: quam tales pueri hre non possūt. Sed pueris incipiētibus hre discretionē etiam ante etatē pfectaz puta cū sint. x. vel. xi. ānoz pōrdari si in eis signa discretōis ⁊ deuotōis appareāt A. Cō. ℙe. vt in sū. cō. e. ti. q. 84. B

Utrum corpus xpi dēat dari his qui ꝑ criminibus sūt suspēdendi vl decapitādi ꝙ si sūt cōfessi ⁊ penitēt nō debet eis dēgari. iz. q. 2. c. fi. Multa alia ñtur de sacramento eucharistie. ī. eucharistia pmo 2. 3. ⁊. 4. Item specialiter circa sacerdotez ⁊ missam. ī. eucharistia. 3 ⁊ ī. missa.

Oncussio

Crimē concussionis ē cū quis in officio constitutus extorquet aliquid a subditis per mētum: aut cum non vult facere quod tenet nisi data pecunia: aut cum aliquis officialis vltra constituta sibi stipendia pecuniaz extorquet: vl cum quis accusat seu ab accusatione desistit ꝑpter pecuniā. A Hoc fuit dictū gl. Ray cui con. Al. vt patet in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 139 ad fi. vbi idem dicitur de militibus seu stipendiarijs qō hic dicitur de officialibus iuxta illud Jo. bap. Luc. 3. Neminē concutiatis: contenti estote stipendijs vestris Predicta etiā probant. in. l. i. ⁊. 2. ff. ō cōcussionibus. B Et talis ad restitutionez tenetur ei qui dedit si nō turpiter dedit: aliter in cuius iniuriā data fuit. i. q. i. iubem⁹. A Istud. c. ē l. iubemus. C. ad. l iuliam. repetūdarū. vbi mihi de hac restitutiōe dr sed bene verum ē ꝙ danti facienda ē restitutio qñ non turpiter dedit. ꝑ. c. non sane i. 4 q. 5 fm Ray. vt in sū. con. li. 2. titu. 5. q. 140. Et subdit Ray. ꝙ si turpiter dedit ñ illi sed pauperibus vl illi i cui⁹ iniuriam data ē iux arbitriū ecclie restituenda ē pecunia: vt in prēallegato. c non sane. Bto. vero Ray. dicit ꝙ illō qō hic dr ō restōne facienda est verū in foro caularū. In foro

aūt penitentiali forte magis est consiliū q̄ necessitas. Scd̄m Ul. vero debet de hoc fieri sicut de alio turpi lucro: cuius restitutio quando turpitudo ē ex parte dantis ⁊ accipientis regulariter est de consilio: nisi i casibus a iure expressis: vt in simonia ⁊ similibus. Potest etiam reddi ei qui turpit̄ dedit: nisi aliud determinaret ius in specie: sicut in simonia de qua expressū est ꝙ pecunia simoniaca restituenda est ecclie i cuius ignominiā est accepta. Et hec possūt colligi ex notat̄ i sū. cō. li 2. ti. 5. q. 19. B

Ondēnatus. Utrū cōdēnat⁹ possit fugē vel se defendē: vide. s̄. accusatus. §. 5.

Onditio. De conditōibus que q̄nq̄ apponuntur in matrimonio: vide. j. matrimonium. s. per totum. De conditionibus q̄ quādoq̄ apponūtur in quibusdam contractibus: vide ibidem. §. 5. Item de conditionibus que apponuntur in spōsalibus. j. spōsalia. §. fi. ⁊ j. ipedimētū. 13. §. 5.

Si aliqua possessio fuit data ecclie: ibi aliqua apposita conditione siue modo: vt si aliquid fieret: si non fiat non propt̄ hoc potest reuocari datio: nisi sic facta fuerit. s. ꝙ cessante conditione vel modo reuocari posset: ex̄ de condi. appo. veruz. A Hoc intelligitur de conditione improprie sūpta videlicet pro modo. Conditio enim proprie suspendit dationem: sed modus non non. Et conditio fit per si: modus vero p vt: sicut notat glo. in dicto. c. verum. vbi etiam dicit ꝙ conditione non impleta nec valet donatio. B

Si possessio data fuit ecclie ea conditione ne alienetur: nūquid poterit alienari. Respondeo s̄m Ray. Distinguendū est. Nam si ecclia cui datū seu relictū est habeat alias possessiones: non potest alienari i aliquo cāu. Et sic intelligitur auc. de alie. ⁊ emphi. §. sanctissimas. Si vero ecclesia ñ habeat alias possessiones quas alienet tūc istas alienare potest in casibus a iure permissis: de quibus vide. s̄. alienatio. Nā ꝓhibitio facta a donatore pro non adiecta ē habenda tanq̄ turpis. Con. Goff. Inn. ⁊ Hosti. A Idem in sū. con. li. 4. ti. 4. q. fi. B Cū non stat per eū ad quem ꝑtinet quo minus conditio ipleatur: haberi debz ac si impleta fuisset: extra de reg. iur. cum stat lib. vi.

Onfessio primo communit̄ quid sit. Rñdeo s̄m Tho. in. 4. di. 17. Conuenientissime diffinitur ab Augu. sic: Cōfessio ē ꝑ quā morbus latēs spe veme aperit. A. Con. Pe. vt i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 30. Ad cuius itellectū dicit: Nō ꝙ cōfessio tripl̄r fit: aut i foro anime iteri⁹ corā deo: aut i foro pnie exteri⁹ corā dei vicario: aut i foro cōtentioso corā iudice. In p̄ma peccatum latens nō aperitur: q̄z deo apertū erat. In vltima nō aperit̄ spe venie. In media vero aperit̄ spe venie pctm̄ latēs Uñ cōfessio sacr̄alis que ē ꝑs pnie conueniēter describit̄ ꝑ mām que est pctm̄: ⁊ per actū q̄ ē aperire: ⁊ ꝑ finem q̄ est spes venie. Potest addi ꝙ ideo dr̄ spe venie: quia si alia de cā aperiatur pctm̄: nō est ꝯfessio. naz si apiat̄ cā cōsilij ē ꝯsultatio. Si vero ex lasciuia vel leuitate est dissolutio. Si vero ad aliquem malū finē ē malignatio. Et ex his satis pz ꝙ pctm̄ q̄d dicitur ñ spe venie seu ad impetrādū veniā non potest dici dicturz in confessione: nec tenetur illud sacerdos secretū tenere: vt patet per Ray. sub ti. d̄ pe. ⁊ re. §. Pone ꝙ aliquis. ⁊ per gl. eius. eo. ti. §. de pena sacerdotis: super verbo peccatum. Et q̄z nō omis qui spe venie apit peccatū ꝯsequit̄ veniā: vt si nō ꝯfiteat̄ sacerdoti idoneo: ex̄ de pe. ⁊ re. c. ois. ⁊ de pe. di. 6. qui vult. vel al' indebite ꝯfitetur: d̄ pe. di. 5. falsas. ⁊. c. fratres. Ideo Ray. sub ti. d̄ pe. ⁊ re. §. supradicto diffinit vt sequitur. B Uel scd̄m Ray. confessio est legitima corā sacerdote peccati declaratio. A Et subdit Ray. in dicto. §. 2. ꝙ confessio dicitur quasi simul ex toto vel vndiq̄ fassio. Nam ille confitetur qui totū fatet̄. Glo. super verbo vndiq̄. i. de omnibus peccatis que occurrunt memorie: ⁊ de circūstantijs eorundē aggrauātibus in aliud genus peccati: vt si percussio vel furtum in ecclia factū fuerit: q̄z hic locus trahit ad sacrilegiū. B.

Quot sūt ꝯditōes q̄s dz hr̄e ꝯfessio. R°. s̄m Tho. in. 4. di. 17. Sexdeci sunt q̄ i his versibus continentur. Sit simplex: humil cōfessio: pura: fidelis. Atq̄ frequēs: nuda

discreta: libēs: verecūda: itegra: secreta: la
chrymabilis: accelerata. Fortis: ⁊ accusās
⁊ sit parere parata. Quoruz expō talis sit
Simplex. s. vt nō recitet in cōfessione nisi
qđ ad quantitatem peccati pertinet. Hūil
.s. vt miserum se ⁊ infirmum confiteatur:
Pura .s. vt recta sit cōfitētis intētio. Fidel
.i. vera ⁊ sine falsitate. A In sum. con.
eo. ti. q. 66. qđ de sacerdote dicitur. Fidel
.i. vt tā ipse confitens q̄ sacerdos sit i fide
catholica: ⁊ scđm doctrinam ecclesie fiat ñ
hereticorum. Item q̄ fiat spe venie: al' non
valeret: sicut penitētia Cayz qui dixit: Ma
ior est iniquitas mea q̄ vt veniā merear.
De primo habetur ꝑm Aug. de pe. distin.
6. qui vult. de 2° de pe. di. i. quem penitet.
melius ea. di. c. nemo. B Atq̄ frequēs
istud est de bene esse confessionis. s. q̄ hō
frequenter confiteatur. A In dicta. q. 66
dr̄ q̄ hoc duobus modis potest intelligi.
Uno modo vt si frequenter cadit in pcim̄
mortale frequenter resurgat ꝑ pniam: de
pe. di. 3. septies. Alio mō: vt eadē peccata
frequenter cōfiteat. Aug. Quāto pluribus
confitebitur quis sub spe venie turpitudi-
nē crimis tanto facilius ꝯsequitur gratiā
remissionis: de pe. di. i. quem penitet. Nō
tñ ad hoc tenetur quis nisi in aliquib⁹ ca
sibus. Est etiam de consilio ista frequenta
tio respectu venialium: ad quorum confes
sionem secularis non tenetur nisi semel in
anno: nisi fuerit in peccato mortali: vt no.
Bonauentura in. 4. di. 17. B Nuda: vt
non inuoluat obscuritatem verborum. Di
screta. s. vt maiora cum maiori pondē con
fiteatur. A. In dicta. q. 66. s. vt discretū
querat sacerdotē scientem ligare ⁊ soluere:
de pe. di. i. quem penitet. Item quia debet
distincte ⁊ sepatim singula peccata cōfite-
ri. B Libēs. i. spontanea nō coacta. Ue
recūda: vt. s. erubescat: ⁊ se non iactet đ pec
catis propter aliquam seculi vanitatē. In
tegra: vt. s. non subtrahat aliquid de his q̄
manifestanda sunt. Secreta. s. q̄tuz ad cō
ditionem fori i quo de occultis ꝯscie agit.
Lachrymabilis quo ad dolorem de pec-
cato commisso. Accelerata: vt scilicet non
differat de die in diem: sed statim vel q̄ci-
tius potest confiteatur. Fortis: vt scilicet
nil propter verecundiam dimittat: ⁊ accu
sans⁹ se ipsum ⁊ non alium. Et sit parē pa-
rata. s. sacerdoti. A De his conditioni
bus latius ⁊ clarius dixi in quadriga: vbi
ēt he. 16. reducūt ad. xi. iō hic omitto. B.

Utrum confessio facta sine contritione ⁊
sine charitate valeat: vtputa quia non do-
let de omnibus peccatis: vel non vult ab-
stinere ab omnibus. Respondeo ꝑz Tho.
vbi. s̄. Confessio ꝑm q̄ est actus virtutis ñ
valet sine charitate que est principium me
rendi: sed ꝑm q̄ ꝯfessio est pars sacr̄i ordi-
nat confitentem ad sacerdotem qui habz
clauem ecclesie: ⁊ per cōfessionem cogno
scit ꝯsciam confitentis. Scđm hoc etiam
pōt esse in eo qui non est contritus: qz po
test peccata sua sacerdoti nota facere ⁊ cla
uibus ecclesie se subijcere: ⁊ q̄uis tunc non
percipiat absolutionis fructum: tamen re
cedenie fictione percipere incipiet sicut ⁊ i
sacr̄is: vnde non tenetur iterare confessio-
nem ad quam fictus accedit: sz tenet post
modū fictionē suā cōfiteri. Con. Pe. Et
ad istam opionē nō solū predicta rō facer
vr̄: sed ⁊ de pe. di. i. mensurā. §. non ita. vbi
dicitur q̄ nō est necesse vt que sacerdoti se
mel ꝯfessi fuerimus de nouo confiteamur
sed Ray. ⁊ Hosti. tenēt q̄ talis tenet cōfes
sionē iterare: qz p̄or ꝯfessio que nō fuit fa
cta in charitate non valuit. Sed primum
videt verius: ex̄ de pe. ⁊ re. q̄ quidam. A
Istud. c. ñ bñ h° ꝓbat. Sz ꝓ cōcordātiā
pōt dici q̄ inim̄ valet cōfessio: nec oz illaz
iterari spāliter inq̄tum duret effectus ip̄i⁹
expressionis vocalis q̄ est pars sacr̄i: al' nō
Nā itelligētia dcōꝝ ex cā ē assumēda dicē
di: ex̄ de verbo. sig. intelligētia. Unde dicē
dū ē ꝑm glo. Ray. ꝓut ēt notatur in sum.
con. li. 3. ti. 34. q. 66. q̄ in his casib⁹ si ille.
qui ē indebite ꝯfessus cōfiteat eidē sacer-
doti cui prius ⁊ adhuc habeat i memoria
peccata sua que audiuit nō tenet iterar̄ cō
fessionē. Si autē cōfiteat nouo qui al's nō
audiuit eum: aut etiam primo si oblitus ē
debet iterum confiteri totū. B.

Utr̄ liceat in cōcessiōe dicere aliēa pec
cata. Rñdeo ꝑm Tho. i. 4. di. 16. Hō i cō
fessiōe dz famā alterius custodire q̄tū pōt
sed suā ꝯsciaz magis purgare dz: ⁊ iō si cir
cunstantia que ducit in cognitionem ꝑso
ne sit de necessitate cōfessionis: vt qz trahit

in aliam speciem peccati mortalis: tunc dz confiteri: semper tamen si potest occultando personā. Si autem non sit de necessitate confessionis debet dimittere: ne pccm alterius prodat vel petita licencia confiteatur alteri: aut superiori qui personaz ignoret. A Cō. Pe. ⁊ addit ꝙ ēt quādo circūstantia est necessaria ⁊ non potest exprimi sine periculo alterius omittenda ē: ⁊ sufficit peccatum dicere sine huiusmodi circūstātia: vt in sū. cō. eo. ti. q. 67. B Si tñ exprimat eā bona intentione non vt ꝓdat sed vt penitentiarius oret pro eo vt secreto emēdet: non peccat sed meretur. 22. q. 7. hoc vr̄. A Con. glo. Ray. vt in sū. cō. e. ti. q. 87. quero etiam. B

Utrum liceat confessionem diuidē. Respondeo ꝟm Tho. in. 4. di. 17. Non lz sed integraliter debet quis omia vni sacerdoti confiteri: de pe. di. 5. c. 1. circa fi. ⁊ di. 3. sunt plures. Nam sicut in medicina corporali oportet ꝙ medicus non solū vnū morbuz contra quem medicinam dare dz cognoscat: sz etiā vniuersaliter totam hebetudiez ipsius infirmi: eo ꝙ vnus morbus ex adiunctione alterius aggrauatur: ⁊ medicia que vni morbo cōpeteret alteri nocumentum prestaret. Similiter est in peccatis: qz vnū aggrauatur ex adiūctione alterius: ⁊ illud qd̄ vni peccato eēt conueniens medicina alteri incentiunm prestaret: cū qñqz aliquis contrarijs peccatis infectus sit. Et ideo de necessitate confessionis ē ꝙ homo oia peccata confiteatur que i memoria hz alioquin non est confessio sed confessionis simulatio. ⁊ si quid non habuit in memoria ⁊ postea recordat sufficit ꝙ hoc pctm̄ confitens postea dicat explicite ⁊ alia i generali dicendo ꝙ cū alia multa confiteret hoc oblitus fuit. A Et hoc etiam si confiteatur alteri ꝯfessori: vt i sū. cō. e. ti. q. 72. scd̄m eundem Tho. Con. Pe. B.

Utrum liceat confiteri per aliam personam vel per scripturam. Respondeo ꝟm Tho. vbi. s̄. Quāuis ad confessionē ꝓut est actus virtutis sufficeret qualitercūq̄ fieret: ꝟm tñ ꝙ est ps sacr̄i habet determiatū actū sicut ⁊ alia sacr̄a habēt determinatam materiā. Et sicut in baptismo assumitur illud elemētū cuius est maxime vsus i abluendo: ita in confessione ille actus assūitur quo maxime consueuimus manifestare scilicet per propriū verbū. Alij. n. modi inducti sunt i supplemētū. In eo aūt qui ē mutus vel alteri⁹ lingue sufficit ꝙ per scriptū aut nutū aut iterpretē confiteat: qz non exigitur ab homine plus q̄ possit. Sed non sufficeret si ipse dicē posset. In abñtia āt ꝓprij sacerdotis non oportet ꝙ per scriptum fiat confessio: sed pōt ēt laico fieri: qz plus pertinet ad necessitatē cōfessionis actus q̄ ille cui fit cōfessio. A Ad predicta fac̄. c. quem penitet. de pe. di. 1. B.

Quid si sacerdos interroget cōfitentez ⁊ ille respondeat. Respondeo ꝟm Guil. Suffic̄ q̄tū ad ea de quib⁹ iterrogat: nisi sit talis ꝙ potius dimitteret cōfiteri q̄ ore ꝓpo ꝯfiteret peccatū. Hoc enim de superbia est: ⁊ de pe. di. 5. c. 1. versus fi. De interrogationibus etiam habes. j. confessor. 2. §. penul. ⁊ vl. A Predicta ēt habētur i sū. con. eo. ti. q. 77. B

Utrū liceat confiteri peccata q̄ qs nō cōmisit. Rñdeo ꝟz Tho. i. 4. di. 21. Nō licet Talis. n. si nō eēt peccator: mētiēdo peccator efficitur. 22. q. 2. cū hūilitatis

Utrū cū quis dubitat de aliquo pccō an sit mortale teneatur illud confiteri. R̄o ꝟm Tho. i. 4. di. 21. Tenet: al' periculose cōmittit si negligit cōfiteri: ⁊ mortalit̄ peccat sicut qui aliquid cōmittit vl' omittit i quo dubitat esse peccatū mortale ⁊ taliter tamē dubitans non debet in confessione asserer̄ illud esse mortale: sed factum narret: ⁊ iudicio relinquat sacerdotis. A Idem i sū. con. eo. ti q. 79. vbi etiaz subditur. Quod aūt Greg. dicit ꝙ bonaꝝ mētiū ē ibi culpā agnoscere vbi culpa non ē: di. 5. ad ei⁹. i telligitur ꝟm Tho. nō eē de sba actus. s. vt credat se cōmisisse ꝙ nō cōmisit: qz hoc ē errare: sed intelligitur de conditōe act⁹: qz sēp ē i formidie ne aliqs defectus sit ex pte sui: vt superbia ⁊ vana gloria aut huiusmo mōi ꝟz illd̄ Job. 9. Verebar oia opa mea Nec ēt p̄dc̄a intelligēda sūt de dubio scrupusculo qd̄ repellēdū ē ad sui pastoris cōsiliū: ex̄ de sē. ex. inquisitiōi. B

Quid de cōfessione gnāli i q̄ qdā cōfitet se cōmisisse oia peccata ⁊ h⁹ mōi. R̄o ꝟz Ray. dicas ꝙ taliter confitens loquitur i

persona eccle: vel qz ꝑm Aug. in vno peccato possunt multa pcca notari. vl' intelligitur de generib⁹ singlor ⁊ nō de singulis genez: q̄si diceret: peccaui cogitatione locutione ⁊ opere ⁊ omissione: nō tñ hoc sufficerz ad ꝯfessionez ꝓ mortalib⁹ ad que reqritur ꝯfessio specialis. Con. Hosti. A. Idez in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 80. B.

Utꝝ ꝑ ꝯfessionē generalē deleātur peccata venialia. Rñ. ꝑm Tho. in. 4. dis. 21 Duplex ē ꝯfessio generalis. Quedā sacramētal: qñ. s. aliquis in secreto ꝯfitetur sacerdoti q̄dam quoꝝ meminit: ⁊ alia venialia in gnāli: ⁊ tunc illa gnālis ꝯfessio ex quattuor hēt ꝙ valet ad remissionē peccatoꝝ venialium in toto vel in parte. s. ex contritione confitētis ⁊ humilitate ꝯfessionis: ⁊ ex oratione sacerdotis inquantuz est quedaz persona publica ⁊ ex vi clauiuz. Alia est cōfessio generalis nō sacramētalis que fit publice coraz multꝫ ⁊ cū multis ⁊ hec habet efficaciaz ad dimissionē venialiū ex tribus primis ⁊ nō ex vi clauiuz. A. Et ꝓpter hoc nō subiūgitur in ꝑma ⁊ in cōpletorio absolutio nec satisfactionis iniunctio sz solū oīo. Miseatur: vt in sum. con. eo. ti. q. 156. vbi hec oīa ponūtur. Et vbi etiaz dr̄ ꝙ hec dimissio fit quo ad culpam ⁊ penam. B. Cō. Pe.

Utꝝ per generalem ꝯfessionez deleantur mortalia oblita. Rñ. ꝑm Pe. Deus nō requirit ab hoīe nisi qđ pōt: vñ cum peccata oblita spāl'r ꝯfiteri nō sit in ptāte hoīs: sed generalr tm̄: hi⁹ generalis ꝯfessio cū ꝯtritione gnāli delet peccata oblita. Idez Ray. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 157. Et itellige de ꝯfessione gnāli sacramētali que fit sacēdoti sine qua si fieri pōt peccata mortalia ñ dimittuntur: de pe. di. 6. agite. B.

Utꝝ reqratur ꝯfessio de peccatis ante baptismū. Rñ. ꝑm Pe. triplex ē ꝯfessio peccatoruz. Prima mētalis q̄ fit deo ⁊ hec reqritur a baptiçādis adult. Secūda vocalis q̄ fit hōi vt dei vicario: ⁊ hec de peccatꝫ ante baptismum nō reqritur nec antea nec post. A. nisi a ficte accedentibus ꝑm eun. Pe. vt in sum. cō. eo. ti. q. 145. B. Tertia que fit homini tanq̄ sapienti consiliario ꝓpter consiliū aīe: ⁊ hec reqritur ex congruo nō ex debito. A. Idez in dicta. q. 145. B.

Pudor cōfitendi multos retrahit a penitētia ꝯ quem ꝑm Ray. ē triplex remediū

P^m est ratio naturalis. si. n. ñ erubuisti peccare qđ inhonestuz ⁊ nociuū fuit: nō debes erubescere qđ honestuz est confiteri ⁊ vtile Z^m est ratio diuine intuitionis cui nihil celare potes. Omnia enim nuda ⁊ apta sunt oculis eius: vt habetur ad Heb. 4. Z^m est operatio future confusionis: Naū. 3. Reuelabo pudenda tua ⁊ ostendā gentibus nuditatez tuam ⁊ regnis ignominiam tuam. Et Hiere. 20. Confundentur vehementer: qz non intellexerunt opprobriuz sempiternum quod nunq̄ delebitur.

Sacerdos q non vult dare licentiaz suo parochiano ꝙ cōfiteatur alieri nisi pro pecunia simoniā cōmittit: sicut ⁊ Ray. refert. A. Hoc potius videtur fuisse dictuz glo. Ray. vt in sum. con. li. ꝑmo. q. 36. B.

Onfessio II.° qualiter teneamur ad eaz.

Utrum sit de necessitate salutꝫ. Rñ. ꝑm Tho. in. 4. di. 17. Confessio de necessitate salutis est in eo q in peccatū actuale mortale cecidit. Et ꝓprie loquendo non ē de iure naturali: sz diuino ⁊ noue legis. nā i lege veteri nō tenebāt homines ad ꝯfessionē peccatoꝝ specialem ⁊ distinctā: sz ad generalez ⁊ indistinctā: ad quā tenebātur ꝑ determinationē sacrificioꝝ. Con. Pe. di. 15. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 31. ⁊. 32. Idez etiaz Ray. in ti. de pe. ⁊ re. §. supradicta. vbi dicē ⁊ probat contritionem ꝯfessionem ⁊ satisfactionez fore de precepto legis diuine. Itez Ricar. in. 4. dis. 17. asserit ꝯfessionem fore de necessitate iuris diuini: adeo vt ad ipsaz dicat teneri etiaz infideles: tamen eis nō ꝑcipit ecclesia: qz ꝓpter eoruz culpam eis inutilis foret. Glo. Vo de pe. di. 5. in summa videtur sentire ꝙ confessio in speciali non sit de iure diuino etiam nouo. Sed verius est qđ predicti theologi dicunt sicut pōt cōstare ex his que latius posui in quadriga li. 2. ti. 6. §. 2. B.

Utꝝ papa possit cum aliquo dispensare ne ꝯfiteretur. Rñ. ꝑz Tho. vbi s̄. non posset eo ꝙ ipse sacramētoꝝ necessitatē ñ pōt tollere sicut nec noua sacramēta istituē. Sūt n. ex institutiōe diuina lz dispēsare posset de tēpore: vt. s. differret vltra annuz. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 34. Et de ista dispensatione circa tēpus intelligendū ē inq̄tū respicit terminū ꝯstitutionis ecclīastice: vt. s.

p hoc qs nō incurreret penam. c. ois. ex ō pe. ⁊ re. Non aūt ingūtū respicit terminuz legis diuine: per quā quis videtur ad confessionem obligari: statiz habita cōmoditate p°casū mortalis culpe vt pōt ꝓstare ex positis in quadriga li. 2. ti. 7. §. 2. B.

Dis fidelis saltē semel i anno tenet ex precepto post ꝯ ad annos discretōis venerit ꝓfiteri oia peccata sua ⁊ cōicare: ex ō pe. ois ⁊ ad de qō dī ō. cōicare. §. ꝓmo. A. Annu discretionis quo ad ꝓfessionē iudicātur: cū est doli capax: vñ nōt glo. in dcō. c. ois. super ꝟbo discretionis. Doli aūt capax dī puer vel puella. 7. annoz: ⁊ ō. vt notat glo. j. c. ꝓmo. ex de delic. pueroz. Et sic puer vl puella. 7. annoz obligatur ad confessionē: vt etiam notatur in directoria. lib°. primo. titu. 15. §. 65. B.

Utrum teneamur confiteri peccata q̄ manifesta sunt. Rñ. fm Tho. ⁊ Pe. in. 4. dis. 17. Non sufficit aliquid esse notuz iudici: ni si sit ei notuz in forma iudicij: ⁊ ideo ꝯ quis peccata manifesta nota sint sacerdoti: quia tū non in forma iudicij oz ea confiteri. A. Idem in sum. con. co. ti. q. 68. B.

Utz hō statiz teneatur ꝓfiteri. Rñ. scōm Tho. vbi ō. Ad ꝓpositū cōfitendi tenet qs qñ ⁊ ad ꝓtritionem tenetur. i. qñ pcca memorie occurrūt. Sz ad cōfessionem actualiter faciendā tenetur si debeat eucharistiaz percipere ad quā nullus post peccatū mortale: nisi confessus debet accedere copia sacerdotis oblata ⁊ necessitate non vrgente. A. Idem fm Pe. si quis debeat sacrum ordinē recipere: vel huiusmodi: vt in sum. con. lib. 3. ti. 14. q. 69. B. Similiter etiaz tenetur si periculuz mortis immineat: aliter non tenetur homo ex precepto ad statiz cōfitendū: ꝯ quis periculosū sit differre. Ex precepto autem ecclie tenetur saltez semel i anno: vt ō. §. 3. A. Pe. autem vt patet in dicta. q. 69. dicit q̄ quis etiam tenetur statim confiteri rōne conscie: vt si dictat sibi ꝓscia q̄ statum teneatur. Itē ratione dubij: vt si ñ sperat copiā cōfessoꝝ sibi amplꝰ illo anno occurrere: vel si habet casum de quo solus papa potest absoluere: ⁊ habet modo copiam penitētiarij pape. Dicit ēt Tho. in quadā. q. de quolibet q̄ laudabile ē q̄ peccatoz peccatū suū ꝯ citius pōt confiteatur. Per accīs autē posset dilatio esse meritoria: dūmodo non differat vltra annū: videlicet si ad hoc differat vt prudentioꝝ confiteatur: vel deuotius ꝓpter sacrum tempus. Hlo. de pe. di. 5. in sūma dicit q̄ si peccatū est publicū tenemur statiz confiteri sub obligatione peccati mortalis. Inno. ꝟo in dicto. c. ois. vī tenere indistincte ēt in peccatis non publicis q̄ statim teneamur confiteri habita rōnabili cōmoditate. Et sb dit: Alij dicunt ō. sed ꝓmū tutius videtur. Idē qō Inno. vī sentire Archi. in. c. ille rex. de pe. dis. 3. Bonauētura ēt late hūc passum tangit in. 4. di. 17. ⁊ concludiue sentit q̄ religiosi teneāt statiz confiteri. Et idem ō̄ sentit de clericis q̄buscūq; sed sub dubio. De laicis ꝟo asserit q̄ teneantur simil̄ quādo adest talis opportunitas q̄ nūq; rōnabil̄ maioz expectatur: nec quo ad tps: nec quo ad sacerdotē: sed q: tps quadragesimale videtur eis magis opportunū videtur q̄ tps illud rationabil̄ possint expectare. Sz hoc debet intelligi q̄ñ per ꝑus opportunitatem nō habēt: alis illud ēt tempꝰ magis opportunū ē: quo ꝓmuz possint debite confiteri ꝓpter moꝛe periculū. Unde ipse Bonauētura ⁊ oēs cōsulūt q̄ post lapsuz mortalis culpe. ꝯ citius potest q̄libet confiteaf quorū consiliū vanū foret nisi esset de meliori. Unde Ysidoꝛ° in li. 2. de sūmo bono dicit: Cito cozrigitur culpa que cito cognoscitur tardius autez sanatur vulnus quod iā putrescentibus mēbris longo post tēpoꝛe curationibus adhibetur. Preterea ⁊ ipe Bonauentura innuit q̄ religiosi ex vi sacri nō teneāt plus ꝯ laici nisi rōne occurrentis opportunitatis. Ergo ⁊ cum laicis occurrerit opportunitas eodem modo tenētur. Sic igitur lz Visil̄ religiosis citius occurrat ꝓfitendi opportunitas ꝯ secularibꝰ clericis: ⁊ ipsis clericis citius ꝯ laicis: tamen omnes etiam laici cum eis congrua opportunitas occurrerit: videntur teneri ad statiz confitendum: sicut ⁊ latius ostenditur in q̄ driga li. 2. ti. 7. ō. §. 2. B.

Utrum teneamur ꝓfiteri circunstantias peccatoꝝ. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 16. Non sunt de necessitate confitendi nisi ille circūstantie que ad aliud genus peccati mortalis trahunt: qz venialia non sunt de necessitate confessionis: sed solū mortalia: tamen ⁊ alias circunstātias cōfiteri perfectionis est; si

cut ⁊ venialia peccata. A. Bonauentura in. 4. dis. 17. dicit ꝙ circunstantiaꝝ peccati quedam sunt alleuiantes: quedaꝫ in aliud genus trahentes: quedam illud in aliquo modo aggrauantes. Circunstantias in aliud genus trahentes confiteri est necessariū qꝛ genus peccati confiteri oportet. Circunstantias ꝟo alleuiantes cōfiteri non est bonum: nisi ꝓpter hoc vt satisfaciat aliene inqsitioni: vel vt ꝓuideat eius scandalo ⁊ ꝑturbationi: vt puta si timeat confessoreꝫ ex hoc accipere occasionē ad malum: vel si intātū diminuit vt sit ī genere venialis: sicut comedere carnes in quadragesima propter infirmitatē: ita tamen ꝙ aliter non sit gulositas aliqua. Et ratio huiꝰ est: qꝛ in ꝯfessione nō debet se peccator excusare: sꝫ accusare. De circunstantijs aūt que aggrauant: sed genꝰ peccati non variant est inter doctores opinio diuersa. Quidā .n. dicūt ꝙ penitens tenetur cōfiteri: sꝫ ꝑceptū affirmatiuum est ⁊ obligat nō ad semper: sꝫ ꝓ loco ⁊ tēpore. s. qñ eas cognoscit siue ꝑ se siue ꝑ inqsitionē alienā. Unde sapiens ⁊ intelligens tenetur confiteri absqꝫ inqsitione. Simplex ꝟo tenetur si ab eo inqratur. Alij dicūt ꝙ nō tenetur ad cōfessionē harū circunstantiaruꝫ tentione necessitatis: sed de bono ⁊ equo et q̄to magis sapiētes ⁊ perfecti sunt: tanto magis debeant eas distinctius explicare: sꝫ non tenētur ad hoc: nisi forte ex propria cōscientia obligentur. Hanc opinionē credo probabiliorē. Uñ dicēdum ꝙ confessio circūstātiaꝝ in aliud genꝰ trahentiū spectat ad ꝯfessionē quo ad necessitatē. Confessio aggrauantiū quo ad congruitateꝫ. Cōfessio ꝟo alleuiantiū potius facit incongruitateꝫ Et hoc intelligitur exceptis casibꝰ predictꝭ. Omnes igitur rationes probantes circunstantias esse confitendas sunt congruitates quo ad aggrauantes: hec ille. Solum ergo de necessitate confessionis sunt circunstātie trahentes in aliam speciem seu genus peccati: ⁊ hoc communiter tenent doctores: vt ⁊ notatur in sum. confes. libro. 3. ti. 33. q. 81. licet alij dicant etiam alias fore necessarias quorum dictum vt potest colligi ex notatꝭ ī dicta. q. 81. potest saluari quo ad illas que licet non trahant in aliam speciem: tamen sunt tales ꝙ sine eis sacerdos non potest discernere quid sit acturus: vel ratione iurisditionis: puta si iniuria sit illata in clericuꝫ vel in similem personā: quia est casus papalis ꝑm qualitatem iniurie vel persone: extra de sen. ex. cum illorum. Item quantum sit damnum datum: qꝛ quādoqꝫ episcopi retinent sibi restitutiones incertoꝝ vsqꝫ ad certam quātitatē: vel vt sciatur cui debet fieri satisfactio ⁊ qualiter ⁊ idem in similibꝰ Jō confitens dꝫ eas circūstantias confiteri si nouit: vel si a confessore interrogetur: ad cuius offm̄ videtur principaliter ꝑtinere ꝺ dictis circunstantijs interrogare vt sciat qualiter suo sit functurus officio. Circūstantie ergo pertinentes de necessitate ⁊ principaliter ad ꝯfessionē ēt si de his non interrogeꝫ: sunt q̄ trahunt ad aliam speciē peccati seu ad aliud particulare mortale peccatū que possunt esse circa octo: videlicet cōditio rei: modus peccandi: locus: tempus: numerꝰ qualitas: inductio: ⁊ accidens: sicut de his latius dicitur in quadriga libro secūdo titu. 7. §. 10. B.

Utrum homo teneatur confiteri venialia peccata. Rñ. secundum Tho. vbi s̄. Cōfessio ad hoc est necessaria vt penitens satisfactionem accipiat secundum moduꝫ delicti. Peccato autem veniali non debetur pena taxata: quia pena illa essꝫ proportionata pene peccati mortalis a quo peccatuꝫ veniale in infinitum distat. Unde per solaꝫ contritionem interiorem peccatum veniale remitti potest. Sed an saltem semel ī anno teneatur confiteri qui non habet nisi venialia. Dicunt quidam ꝙ in hoc casu propter preceptum ecclesie tenetur venialia cōfiteri. Alij autem dicunt ꝙ sufficit ꝙ presētet se sacerdoti ⁊ ꝙ se immunem a peccato mortali ostendat vt ad cōmunionem admitti possit. preceptum enim est ad obligādum illos qui habent aliqua que confiteri debeant. Unde si alicui per gratiam collatum esset sicut beate virgini est collatum vt a peccato veniali īmunis esset non teneret ad illud preceptū. A. Hoc verisimiliter non pōt ꝯtingere qꝛ nō est inuenta nec inuenietur nisi vna virgo Maria. Et ꝑ° Joh. ꝑ° dꝫ: Si dixerimꝰ qꝛ peccatū nō habemꝰ ipsi nos seducimꝰ. vñ ⁊ ꝑmū verius videt cū ēt nesciā quō aliqs audeat īmunē a mortali se existimare infra annum: vel qualiter hoc valeat ostendere: cum ꝑs. 18. dicatur:

delictalgs intelligit. ꝛc. Et ideo fatuus valde foret qui sic dicenti ꝛ aliter non confiteti ministraret eucharistiã. vñ ꝛ Bonaventura in. 4. di. 17. dicit q cõgruũ é maxime viris perfect⁹ ꝓfiteri ꝑccata venialia regulariter. Tñ nõ est necessariũ nisi in duob⁹ casibus: vz ꝓpter dubiũ ꝛ ꝓpter statutũ. Propter dubiũ vz cũ gs ꝓbabiliter dubitat de peccato vtrũ sit mortale vel veniale ꝛ ideo si non penitet sicut de mortali discrimini se cõmittit. Ideo debet ꝓfiteri sicut iacet i conscientia ꝛ iudicio sacerdotis relinquat: vtz sit mortale vel veniale. Lon. Tho. vt s. confessio ꝓmo. §. 8. Sequitur in Bonauẽtura. Propter ecclesiasticuz statutũ quis tenetur: qz omnis fidelis tenetur semel in anno ꝓfiteri: sz hoc non est rõne venialis: sz ꝓpter ꝓceptuz. Lon. Inno. in. c. ois. eẋ de pe. ꝛ re. Et ex hoc pz⁹ q religiosi tenentur venialia ꝓfiteri semel seu bis in mẽse vel hebdomoda vel frequẽtius siue rarius scõm suaz cõstitutionũ formã: quod intelligendũ videt de venialibus notabilib⁹ quo ad ꝓfessiõez spãlem. Reliq̃ ño vix vl nunqz posset gs spãlr ꝓfiteri cũ quasi oi momento cõmittatur: vñ vi sufficere illa confiteri generaliter B q aũt de venali tenemur cõtritionem habere alr non remittitur: vide. ĵ. peccatũ 3. §. 3. ꝛ. 7. ꝛ ꝓfessio. 3. §. ꝓmo.

Utz in aliquo casu teneaꝫ gs ꝓfessionem iterare. Rñ. fm Pe. Iterare tenemur i 4. casibus. Primus si sacerdos nõ potuit absoluere. A. Quia non habeat iurisdictionẽ siue delegataz siue ordinariã: extra ō peni. ꝛ re. ois. B. Z⁹ si nescivit discernere. Z⁹ si ꝓfessio non fuit integra: vt qz sciens tacuit aliquod mortale. 4⁹ si ꝓtemplit vel neglexit satisfacere ꝛ oblit⁹ est satisfactionẽ in tunc traz: naz si sciret ꝛ implere vellet nõ: oz eam iterare. A. Lon. Ray. ꝛ Mosti. Jpsi tñ ponunt p quarto casu cum gs ꝓfitetur cuz indebita dispositione. Sz glo. Ray. simpliciter con. cũ Pe. vt in sum. cõ. li. 3. ti. 34 q. 70. Et quo ad scdz casũ sciendũ q ex eo gdaz inferũt q, ppter ignorantiã sacerdoꝯ pdatur auctoritas absolvẽdi. Sed hoc nõ videtur vez: qz potestas clauiuz ꝓsistit in iurisdictione ꝛ nõ in sciẽtia fm Ray. in ti. de pe. ꝛ re §. itẽ q̃ritur qd remittit sacerdos. ꝛ s. clauis. §. ꝓmo. Sz dicũ eoz põt intelligi qñ gs cũ posuit sacerdoti idoneo scientia ꝛ ꝓscientia ꝓfiteri: tamen eligit insufficientez qz videtur de ꝓpria non curare salute: ꝛ sic ex sua mala dispõne ꝓfessio videtur ꝛco nõ grata ꝛ inualida: de pe. di. 6. qui vult confiteri. Sz in quo cũq; casu confessio facta fuerit ab ignoraãte sacerdoti nõ sufficienti: pzesertim de multis seu grauib⁹ peccatis optimuz é ꝓsiliuz illã iterare cum quis cõmoditatẽ habuerit sacerdoꝯ puti scia ꝛ ꝓscientia cũ ignorantia sacerdotis in confessione sit multũ periculosa: vt colligit ex dictis pAlugu. in. d. c. qui vult. ꝛ per Ray. in. d. §. item queritur. Quo ad tertiũ casũ sic dicenduz q idẽ est ẽt sigs omiserit pccm de quo dubitauit vtz fuerit mortale: vt supza. §. proximo: vel eius necessariã circũstãtiam: vt. s. § 5. Et nõ solum si hoc fiat sciẽter sz etiã si fiat ex ignorãtia seu oblitione procedente a, ꝓpria notabili culpa: vt colligitur ex notatis per glo. Ray. sub ti. de pe. ꝛ re. §. Item circa principes. Ad hoc etiam facit quia lata culpa eqparatur dolo: vt in. c. vt animarũ. de cõsti. li. 6. Et ió siquis ex sua culpa ignorat q̃ oz ꝓfiteri seu eoz oblitus est oz ō h⁹ modi negligẽtia ex corde dolere ꝛ firmiter ꝓponere emendari vt legitime valeat confiteri: vt nõ. in sum. cõ. li. 3. ti. 34. q. 19. Qñ aũt gs scienter omittit aliquid de pertinentib⁹ necessario ad ꝓfessionem nõ solũ ãnul lat ꝓfessionẽ: sz etiã nouũ cõmittit peccatũ mortale: vt s. ꝓfessio ꝓmo. §. 8 Quo ad q̃rtum casũ est sciendũ q ex cõtemptu seu ex negligẽtia omittẽs facere iniunctaz sibi penitẽtiã mortalr peccat fm Scotuz in. 4. di. 15. qz factus ꝺ ꝓceptuz vicarij dei. i. confessoris ꝛ ẽt ecclie: vt in. c. omnis. de pe. ꝛ re.

B. Sltr ẽt ꝼz quosdã iterare tenetur is q ꝓfessus est non ꝓtritus existens in ꝓpositõ non deserendi peccatuz: vt dictũ é. s. cõfessio ꝓmo. §. 3. A. Et ibi de hoc plenius in additione. Et sic hic ẽ 5⁹ casus. Et sextus adijcitur in directoria li. ꝓmo. ti. 15. §. 47. si. cũ ꝓfessor in aliquo non hz iurisdictionẽ. Oportet. n. tunc q ꝓ illo penitens recurrat ad hñtem ptãtez ꝛ ei illud iterũ cõfitea tur: ar. eẋ de peni. ꝛ re. significauit. ꝛ sic tres casus sunt ex parte confessoris ꝛ tres ex pte confitentis. B. Dic tamen sciendum fm Tho in. 4. di 17. q. Ẽto quis plurib⁹ sacerdotibus cõfitetur tanto plus de pena ei remittitur nũ, ex erubescentia ꝓfessionis

q̄ in penam satisfactoria computatur: tuz ex vi clauium. vñ totiens posset quis confiteri q̄ ab omni pena liberaretur.

Sz vtz recidiuans teneatur ꝓfiteri ꝓria peccata. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 22. Directe quidez recidiuans peccata dimissa nl lo modo tenet nec i generali nec in speciali cuicunq̄z ꝓfiteri iz indirecte: sicut illud sine quo scire nō potest debit⁹ satisfactiōis modus tenet recidiuans notificare peccata dimissa ꝯtum sufficit ad hoc vt sciatur q̄ satisfactio ei congrue posset iniungi: vt si ipse frequēter lapsum carnis passus fest ex aliq̄ occasione: illa occasio per satisfactionē precidatur: z similiter de alijs peccatis: et ad hoc vi sufficere ꝓfessio dimissoꝝ pcoꝝ i generali. Tñ q̄nq̄z ad alia spālia oportet descēdere fm q̄ ꝓfitens viderit opportunū: nō enim pōt in his aliq̄ certa mēsura pfigi. Ar. Inno. in. c. ois. de pe. z re. sētt q̄ recidiuās teneat cōfessiones iterare ratione ingratitudinis: p quo vi facere illud qō di. Matth. 18. de seruo nequā. z de pe. di. 4. q. diuini. Item glo. Ray. in ti. de pe. z re. §. item nūqd semel dimissa peccata. dicit q̄ recidiuās ñ tenet dicere specialr z distincte ea que ante confessus est: iz sufficit ꝓfiteri in generali de illis exprimēdo ingratitudinē suā z dicēdo De multis z magnis peccatis mortalibus me liberauit dñs per pñiam: z ego nihilominus ingrat⁹ exīs offendi eum. Et si forte nesciat exprimere: aut nō exprimat nomen ingratitudinis nō nocet dūmodo talia dicat ꝟba ex q̄bus sacerdos ingratitudinez possit intelligere. Et idez nō. in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 71. Hoc dictū glo. vi intelligēdū q̄n ista circūstantia ingratitudinis venit ad particulare ꝑccatū spēm. nā alie circūstantie regulariter nō sūt de necessitate ꝓfessionis vt ō. §. §. Q̄n ꝯo ingratitudo inducat particulare spēm peccati nō. Th. in. 3. pte. q. 88. arti. 4. dicēs: Nō segtur oia peccata ñ est spāle pcēm. Sz p q̄ cūq̄z peccatū mortale aliqs efficit deo ingrat⁹. ergo ingratitudo ñ ē spāle pcēm. Rñ. dō. q̄ igratitudo peccātis q̄nq̄z ē spāle pcēm: q̄nq̄z aūt ñ: iz ē circūstantia gnāliter ꝓñs omne pcēm mortale q̄ ꝺ ꝺeū cōmittit. Peccatū. n. recipit speciē ex intētione peccātis: vt ꝓbs ingt. §. ethi cor. Ille q mechatur vt furet magis ē fur q̄ mechus. Si igitur aliqs peccatoꝝ in contēptū dei z suscepti beneficij aliquod peccatū cōmittit illud peccatū trahit ad spēm ingratitudinis: z ixc ingratitudo peccātis ē specialē pcēm. Et aūt Aug. dicit in li. de natura z gra: Nō omne peccatū ē ex ptēptu: z tamē in oi pcco de⁹ cōtēnit in suis pceptis. Ñ manifestū ē q̄ ingratitudo peccātis q̄nq̄z ē spāle pcēm: iz nō sēp: hec ille. Sz ergo q̄ recidiuās ñ tenet recōfiteri nisi iq̄tū op⁹ sit ad oñendū satisfactionis debitū modum fm. Th. z ad demōstrādū ingratitudinis modū fm Inno. z glo. Ray. z hoc q̄n ingratitudo ē spāle pcēm. B. De pcepto in medicos q̄ inducāt infirmos ad ꝓfessionē: vide j. medic⁹. §. ꝓmo z ex de pe. cū infirmitas.

Confessio 3°

cui. s. sit confitē dum. Et gdez regulariter quilibet debet sacerdoti confiteri. nam solis sacerdotib⁹ dedit dominꝰ potestatē ligandi z soluendi cuz dixit Joh. 20. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis. tē. de pe. dis. i. verbum dei. z hoc intelligēdū est de mortalib⁹. Sz venialia non oportet q̄ aliquis sacerdoti ꝓfitea tur: q̄ ipa cōfessio laico facta sacramentale q̄dā ē: q̄uis nō sit sacm perfectū: z ex ipsa charitate. pcedit: z per talia notū est venialē dimitti: sicut z p tōsionē pectoris z aquā benedictam z hi⁹: vt. j. peccatum. 3. §. si. ixc Tho. in. 4. dis. 17.

Utz necesse sit ꝓfiteri ꝓprio sacerdoti. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 17. cum sacerdos ñ absoluat nisi ligando ad aliqd faciendum ille solus pōt absoluere q pōt p imperium ad aliqd faciendū ligare: tō oz q̄ hō confiteat ꝓprio sacerdoti. Alien⁹. n. eū absoluere nō pōt vel ligare: ex de pe. ois. z de pe. dis. 6. c. placuit. Proprius aūt sacerdos intelligit quo ad hoc ois ille q curā aie illi⁹ ordinariā hēt: sicut papa legatus: epūs: sacerdos parochialis. Ar. Idem in sum. cō. li 3. ti. 34. q. 38. B. Sz nec parochialis pōt absoluere ab oib⁹: iq̄ excipiūtur casus ep̄ales de q̄bus habet. j. ꝓfessoꝝ ꝓmo. §. ꝓmo.

Utz ꝓprius sacerdos possit vbiq̄z suū: sibi audire z absoluere. Rñ. fm Hostien. Ubiq̄z pōt siue intra territoriū siue parochie: siue ex. Pñia. n. est de iurisditione voluntaria. ff. de of. pcō. l. 2. vnde z de loco nihil exprimitur: extra de pe. ois. Ar. Idez in sum. cō. eo. ti. q. 35. in fi. B.

Utrum audiētia ꝯfessionū possit cōmitti alteri. Rñ. ſm Tho. in. 4. dis. 17. Si aliqs iccirco non possit audire ꝯfessionez alterius: qꝛ nō hz iurisditionē in ipsos q audiendi sūt: potest ei cōmitti p quēcunq; habentem iurisditionē in ipsos q audiendi sunt: vt per ꝓprium sacerdotē siue per episcopū siue per papam. Si aūt aliqs non pōt audire qꝛ nō habet executionē ordis nō potest sibi concedi vt confessiones audiat nisi per eū q hoc impedimentū remouere potest. A Impediti in executione ordinum sūt interdicti: suspensi: vel degradati ꝛ excōicati: de quib⁹ ex̄ de clerico excōicato interdicto vel deposito ministrante in rubro ꝛ nigro: per totū ꝛ fortius heretici ꝛ scismatici. vnde in sum. con. eo. ti. q. 44. dicitur: Nūquid in articulo necessitatis tenetur qs cōfiteri sacerdoti heretico scismatico vel simili si non potest inueuire catholicuz. Rñdeo ſm Ray. Credo ꝙ non: imo saluo meliori iudicio cōsulerem ꝙ nullo modo confiteretur ei: iz dōleat de peccatis: ꝛ qꝛ tm̄ distulit confessionē ꝛ confiteatur in corde suo ꝛ sufficit ei. Tales enim ponerent euz de facili i aliquo errore vel desperatione: sicut phari sel Judaz dicentes cum cōfiteretur eis peccatū: Quid ad nos tu videris: Matth. 27. ꝛ de pe. di. 6. c. ꝑmo. vbi hec satis expresse dicuntur in tex. ꝛ glo. Idez credo de excōicato excōicatione maiori. nam ēt in articulo necessitatis nō est confitenduz. Cō. Hosti. ꝛ Tho. Itē eo. lib. ti. 24. q. 7. notatur ꝙ ab hereticis scismaticis vel excōicatis nulluz sacramentū dz recipi nisi baptismus in necessitate mortis catholico deficiente. B Et nota h ꝙ si etiā per ꝓprium sacerdotez cōmittitur: non ꝓpter hoc oportet ꝙ committatur tali q al's hēat iurisditionē sup populuz. Sufficit. n. ꝙ hēat iurisditionē ipse q sacerdoti cōmittit. Item nota ſm Tho. ꝙ qñ alicui sacerdoti cōmittitur p superiorē ꝙ possit audire alienos parochianos: nō fit preiudiciuz ꝓprio sacerdoti eo ꝙ iurisditionis ptās nō est cōmissa alicui in fauorem suū: sz in vtilitatem plebis ꝛ ad honorem dei. Et ideo si superiorib⁹ prelatis videatur expedire ad salutez plebis ꝛ ad honorem dei ꝙ alijs cōmittant: i nullo fit ꝑiudiciuz inferiorib⁹ prelatis: nec tenetur subditus iterꝫ petere licētiā a ꝓprio sacerdote: licz Ber. in quadam glo. dicat sic. A. s. in. e. ois. de pe. ꝛ re. B q̄ glo. postea p Clementez q̄rtū tanq̄z oio falsa dānata fuit in quodam ꝑuilegio indulto predicatorib⁹ ꝛ minoribus: qd incipit: Quidā timere. ꝛ fuit d terminatū in eo ꝙ illi qbus a supiorib⁹ cōmittitur pñt audire ēt parochialib⁹ sacēdotib⁹ ꝯdicētib⁹ ꝛ inuitis. Et hoc ēt tz Jo. an. ex̄ d pe. si eps. li. 6. A Satꝫ cō. ꝑdictꝫ Pe. vt in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 46. B Et ꝯfessus sacerdoti hñt cōmissionē a supiori: vt dcm̄ est: nō tenetur ꝯsiteri proprio sacerdoti illa peccata q̄ iam ꝯfessus est cum dimissa sint. Sz ꝓpter statutum ecclie de confessione facienda proprio sacerdoti semel in anno debet eo mō se hr̄e: sicut ille qui habet solū venialia ꝛ illa cōfiteri: vt quidam dicunt: vel ꝓfiteri se a peccato mortali imunē: vt in ex̄ uaganti Jo. 22. q̄ incipit: Uas electionis. A Ibi dicit ꝙ ꝯfessi religiosis seu sacerdotib⁹ quibus fuerit facta a superiore cōmissio: nō magis tenētur iterū eadē peccata cōfiteri q̄z si al's illi cōfessi fuissent ꝓprio sacēdoti. Et in hoc approbata fuit sñia Jo. an. hoc affirmātis: ꝛ reprobata opinio Guil. ꝛ alioꝝ ꝯrium tenentiū: vt nō. in directoriali. ꝑmo ti. 15. §. 77. Quia tñ ꝓpri⁹ sacerdos tenet de eo reddē rōnē ꝛ ei sacramēta mistrare: tenet alteri ꝯfessus saltē semel in anno oñdere se ꝓpo sacerdoti ꝛ declarare se ꝯfessuz vt pz ex nōtis ſm Pe. in sū. cō. dcā. q. 46. Et puto ꝙ sufficiat notificare cuicūq; ꝓpo siue parochiali: siue epo siue alteri: qꝛ in. c. omnis. extra de pe. non sit distinctio d istis proprijs sacerdotibus. B

Utꝝ in aliquo casū possit qs cōfiteri alteri q̄z ꝓprio sacerdoti. Rñ. ſm Tho. in. 4. dis. 17. Si subdit⁹ scit sacerdotē proꝑuz hereticū esse: aut sollicitantē ad malū: aut fragilē: qꝛ ad peccatū qd qs ei ꝯfitetur ē ꝓnus vel si ꝓbabilr estimatur reuelator ꝯfessiōis vel si peccatū de quo qs ꝯfiteri dz ꝯtra illū sit cōmissū in his casib⁹ ꝛ silib⁹ in qb⁹ ꝓbabiliter timet penitēs ex cōfessione facienda periculum sibi vel sacerdoti iminere: debet recurrere ad superiorē: vel ad ipsum sacerdotē ꝛ petere licētiā alteri ꝯfitēdi: quā si hr̄e non possit: idez ē iudiciū qd de illo q ñ hz copiam sacerdotis. vñ magis dz eligere laico ꝯfiteri: nec in hoc transgreditur mandatum ecclie: qꝛ ꝑcepta iuris nō se extendunt

vltra charitatē: nec etiā fit iniuria sacerdoti: qz ꝓuilegiū meret amittere q concessa sibi abutitur ptāte. ¶ Idē ō reg. iz. ℬ Lō. ¶ Inno. ꝛ Guil. Et cōiter addūt ꝙ si nullo modo pōt habere alium sacerdotem: et necessitas imineat ꝓfiteatur peccatum i genere sine eo de quo posset maluz euenire. ¶ Idē in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 39. in ꝑn. ℬ Hosti. quoz magis explicat: ꝛ ponit octo casus in qbus pōt qs audire ꝓfessionem alterius parochialis. ꝑmo qñ ꝓpzius sacerdos oio ē indiscret⁹: de pe. dis. 6. placuit. nā q vult ꝓfiteri dz q̄rere sacerdotē q sciat soluere ꝛ ligare: de pe. dis. 6. q vlt. Sed hoc dz fieri cū licentia: eē de pe. ois. quā licentiā si ꝓpzius sacerdos non vult dare: potest ipse ad aliū ire: eē de reg. licz. vl vadat ad superiorē vt eū compellat: vel ipse licentiaz det: eē de iure patronat⁹. nullus. ¶ Tutius ē hoc fieri si pōt: tñ nō vi necessarium cū rōne ignozātie sacerdotis videatur ipso iure ꝓcessa licētia ꝓfitendi alteri: vt i. c. placuit. de pe. di. 6. Et ibi hoc sentit glo. et multo magis si ꝓpzius sacerdos eēt manifeste vicios⁹ cū malicia sit periculosioz ꝛ grauioz ignozātia ꝓpter qđ duri⁹ punit: Luc. 12. ibi: Ille aūt seruus q cognouit voluntatē domini sui. ꝛc. Et illa sunt grauioza q̄ a deo grauius punīt̄: vt dic̄ Hiero⁹. 24. q. 1. ñ afferamus. Sed si ꝓpzius sacerdos esset hereticus scismaticus vel excōicatus: claz est ꝙ ab istis non debet peti licentia cū etiam locutio cuz talibus ꝓhibeatur. xi. q. 3. cum excōicato. Idē etiā videtur si essz interdictus seu suspensus: qz nemo pōt plus iuris transferre in aliū ℭ sibi competere dignoscatur: vt in. c. nemo. eē de reg. iur. lib. 6. Dz si causa ꝓpter quaz quis vult alieno confiteri nō ꝓcedit ex defectu ꝓpij sacerdotis: sz alr: puta qz aliqd cōmissū est ꝓtractum vel suos ꝛ vilit̄ timetur scandalū si el fiat confessio debet peti licentia: vt eē de pe. ꝛ re. c. ois. ibi: Sigs aūt alieno sacerdoti voluerit iusta de causa cōfiteri peccata: licenti am ꝓpzius postulet ꝛ obtineat a ꝓpzio sacerdote. ¶ Et debet sacerdos credere petenti: et alleganti saltez in genere iustam causā: qz ñ est verisimile ꝙ cum fallacijs vadat ad penitentiā: vt dicit gl. in dicto. c. placuit. de pe. dis. 6. Et si licentia absqz rōnabili cā denegetur: videtur ꝙ sine alia licentia possit ire ad alium: qz nō dz cedi ideceretioni ꝛ ꝓpter vie ꝓlati. Et ꝓuilegium meretur amittere ꝛc̄: eē de reg. licet. vbi si hoc conceditur cā meliorande vite quanto fortius causa recuperande salutis qđ magis ē necessarium. Unde ꝛ Luc. 15. Gaudium est in celo super vno peccatore penitentiam agente magis ℭ supza. 99. iustis qui non indigent penitentia. Idem etiā putarē. s. ꝙ deberet peti licētia nō ꝑdicto quādo cā esset ex defectu ꝓ ꝓpij sacerdotis ꝓpter peccatū nō est manifestum: qz ex eo nō dz qs a iurisditione ꝓlati sui discedē. 8. q. 4. nonne. ℬ 2° qñ parochianus trāstulit domiciliuz suum: nam tunc ille ad quē transit tā nō est alien⁹: sz ꝓ ꝓxīs: eē ō parochijs. c. fi. 3° qñ qs ē vagabundus. ff. de iudicijs. l. hēs abñs. 4° quādo quis q̄rit domiciliū quo se trāsferat: nā ꝛ is sine domicilio ē. ff. ad municipales. l. labeo. in ꝑn. ꝛ l. ei⁹. §. celsus. 5° quando qs deliquit in aliena parochia: eē de rap. c. ꝑmo. 6. q. 3. placuit. Si tñ peccatū occultū ē ꝛ nō sit excōicatus a ꝓlato illi⁹ loci: pōt ēt de hoc ꝓfiteri ꝓpzio sacerdoti. Si aūtez sit excōicatus a ꝓlato illius loci, ꝓpter illud peccatū: sicut cōsueuit fieri in furtis ꝛ hi⁹: quoz ignozātur actores: mittendus ē talis ad excōicatorē absoluēdus ab eo. ¶ Lō. Bof. Ray. ꝛ Tho. in eo. qđ supza dictuz ē ꝙ qs fortiatur foꝛ rōne delicti: vt in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 36. Sed glo. Ray. vt ibi patet hūc casū nō recipit subiungēs: qz qđ dicit ius ꝙ rōne delicti fortiat qs foꝛ intelligendz quo ad ptinētia ad foꝛ contentiosum: qz pōt illic conuenīri ꝛ iudicari ꝛ punīri de crimine ibi cōmisso: hec ille. Non fit ergo translatio foꝛi i ꝓfatū⁹ ratione cōmissionis delicti: alis oporteat ꝙ qs diuideret confessionem cōfitendo diuersa delicta diuersis sacerdotibus ꝑm ꝙ in diuersis deligt pochijs ℑ id qđ dicit de pe. di. 5. c. consideret. ibi cautus sit penitens. ꝛc̄. ℙro hoc ēt facē qz dīa magna ē iter foꝛ seculare ꝛ spirituale: qz spūale nō pōt ita faciliter transferri: eē de fo. cōpe. si diligēti. ꝛ. c. significasti. vbi ꝑz ꝙ lz secularis possit se ꝙ sua volūtate alieno subijcere iudici clericus tamen non potest se subijcere iudici seculari: dicto. c. si diligenti nec etiam ecclesiastico non suo sine licentia sui episcopi. d. c. significasti. Itez est magna dīa inter foꝛ iudiciale ēt in spirituali

bus: ꝛ forꝫ pñiale q; forꝫ penitẽtiale ẽ minus transferibile: vt notat glo. in. c. ne ꝓ dilatione. ex de pe. ꝛ re. Et ideo cum non reperiat aliquo iure, cautum q; ratione delicti quis sortiatur forꝫ penitẽtiale: non vi q; hoc posset fieri: ꝛ q; standũ sit regule generali de ꝓpio sacerdote: vt in. c. ois. de pe. Et iura i contrarium allegata loquũtur in iudicialibus: vt satis pz intuentib⁹. Hoc et approbat generalꝫ ꝓsuetudo: qz videm⁹ q; penitẽs ꝓfitetur vni sacerdoti vniuersa peccata q̃ cõmisit ꝓ totũ mundũ ꝛ nunq; remittitur ad sacerdotes locoꝫ in quibus deliquit ꝓ absolutione. Et optima legũ interpres est cõsuetudo. ff. de legib⁹. l. si de interpretatione. B. 6° rõne studij: vt qñ clerici de platoꝛ suoꝛ licẽtia accedũt ad studia: nam tũc efficiũtur de foro ecclie illius ad quez accedunt dum ibi manẽt: ar. ff. de iudi. l. si lõgius. §. ꝓmo. A. Inno. in. c. ois. de pe. dicit q; scholares ꝛ alij incole annales ꝛ mercẽnarij debent ꝓfiteri sacerdoti parochie quã incolunt per annum ꝛ ab eo poterunt absolui: ar. 16. q. 1. q̃sti. vbi dicitur q; debent ibi soluere decimas personales: quia ibi recipiunt ecclĩastica sacramẽta ꝓ anni circulũ. Alij tñ dicunt q; idẽ est ẽt si ad minus tempus conducant domos: ar. extra ō deci. ad aplice. ꝛ maxime si ꝓrogaretur sine fraude cõductio vel habitatio vltra natiuitatẽ vel paschã: sed qz tunc ex precepto dicie decre. ois semp debet cõfiteri ꝛ cõicare: hec ille. Videtur predicta posse concordari: vt scda opinio intelligat q̃ gs iz nõ steterit in aliena parochia ꝓ annũ: tamen deliberauit ibi dem stare. nã eo ipso q; quis deliberat i aliquo loco habere domicilĩũ ibi sortitur ꝛ forum: vt in. c. si. extra de parochijs. Et hĩ tatio ãnualis videt; qõdaz domicilĩũ quo ad sacramẽtoꝝ ꝓceptionẽ. d. c. questi. vl q̃ habitare deliberauit paz minus q; per annũ nã id quod modicuz ẽ ratio apprehẽdit q̃si nihil: vt nota. Tho. 2ª 2ª. q. 66. ar. 6. Vel quando sic se habet consuetudo. Nã cõsuetudo in talibus confert iurisditionẽ: vt nõ. in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 57. circa finez. Vel quando scholares accedunt de licentia prelatoꝝ suoꝝ ad studiũ. Tũc. n. videt eis data licentia recipiendi sacrãta ibidẽ: vt j. §. primo. Et quod dictum est in scholari i dez ẽ ꝛ in quocunq; alio: vt ꝛ dicit Inno. Qui ẽt subdit. In omnib⁹ cñ premissis tutius ẽ q; ꝛ viatores ꝛ alij semp a ꝓprio sacerdote licẽtiã accipiat spãlẽ. B. 7° tempore necessitatis: vt qz infirmat ad mortẽ: vel dz intrare iustũ bellũ seu mare ꝛ deest ꝓprius sacerdos ita q; etiam laico licet tunc confiteri: de pe. di. i. quem penitet. de cõse. di. 4. sanctũ. 8° si ponat spem in ratihabitione ꝓ pij sacerdotis: hec Host. Sz iste casus 8⁹ cõiter non tenetur qz ratihabitio in talib⁹ non habet locum: ex de re. iur. actus li. 6. A. Dictum Hostien. potest intelligi quãdo ista ratihabitio non refertur ad futurũ: si prelatus confitẽtis contẽtabitur: iz super pñti qz tentatur vt pot estimari ex aliqb⁹ coniecturis ex quib⁹ elicitur ipsi⁹ prelati tacitus consensus: vt. j. §. 7. Utrum vnus. Et sm hoc videtur intelligendum quod dicit glo. Ray. vt notatur in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 45. vz q; sub hac spe rati nullus potest absoluere alienum parochianum: ꝛ si de fcõ absoluat eum etiam nomine prelati sui nõ debet se gerere ꝓ absoluto ante ratihabitionem ꝓpij sacerdotis: nec ante intrare ecclesiam: nec ingerẽre se cõioni fidelium si erat excõicatus maioꝛi excõicatione: aut etiam recipere eucharistiam si mortale erat peccatum de quo confessus est alieno sacerdoti. B. Addunt vlterius Hostien. ꝛ Ray. q; in omni casu in quo sacerdos potest audire parochianum alienum consulunt q; ei iungat vt se sacẽdoti ꝓprio repreleẽtet: ar. extra de sen. ex. decetero. ꝛ. c. ea noscitur. ꝛ c. quod ō his. in fi. A. Host. simpliciter dicit ininngat: iz Ray. consulit: vnde etiã ꝛ gl. eius superꝝbo consulo ait. Exquo magister dicit ꝓsulo est argumentum q; non tenetur: qz ad consilia nullus tenetur nisi obliget se ad se illa. Pot dici q; quo ad simplicẽ repñtationẽ oio expedit saltẽ sel in anno ꝓpter statutũ ecclie: quoꝝbo ad iterandũ ꝓfessionẽ vel ad accipiendũ penitentiã non vi necesse exquo semel fuit legitime absolutus: vt ō. §. 3. nisi forte ipsi sacerdotes nullaz haberent curam de suis parochialib⁹ vtrũ cõfiteãtur vel nõ: qz tunc illa ꝑsentatio frustra fieret. Item nisi in casu excõicationis tũc. n. absoluto dz iniungi vt q̃citius poterit se pñtet ei a quo fuerat absoluẽdus ipsius mãdatũ humiliter recepturus. d. c. ea noscitur, cũ religs. Et hoc argumento idez

videtur dicendū de omnibus casibus specialiter reseruatis pape seu epis maxime circa ipletētū vel dispensationē voto⁹ vt unū gatur ꝓfitentib⁹: vt ꝙcitius poterūt se reptentent eisdē ad accipiendā necessariā absolutionē vel dispensationē ne in hoc a negligentia teneātur. B Item dicunt q̄ non tebent ꝓfiteri cuicūq; sacerdoti ꝫ pot⁹ ei q̄ alis iurisdictionem habet. A Hoc nō videtur necessariuꝫ vt pōt colligi ex dictis ē. §. 3 nisi forte quo ad sacerdotes ad ꝓfessiōes audiendas nō habilitatos: sicut potest patere ex politis in sum. con. eo. ti. q. 40. vbi dicit ſm Ray. q̄ in calib⁹ in gbus pōt ꝓfiteri alteri q̄ꝫ ꝓprio sacerdoti: non possunt audire ꝓfessiones illi sacerdotes gbus non ē data potestas ab episcopo excepto articulo necessitatis. Et duplex ē ratio. Una q̄ꝫ isti non sūt modi dādi iurisdictionē ei q̄ alis nō hꝫ. i. ppter hos casus. dicit glo. nō datur iurisdictio illi q̄ alis non hꝫ. Alia ratio ē q̄ꝫ ipi penitētes sunt absoluti q̄ possint cōfiteri alij q̄ꝫ ꝓprio sacerdoti: non tamē isti sunt absoluti q̄ possint audire. Item ꝓpt⁹ sacerdos nō potuit dare talibus iurisdictionē seu potestatē talem: ꝫ episcop⁹ solus potest illis q̄ sunt in suo ep̄atu: nō tñ alijs q̄ sunt i alijs ep̄atibus: ar. 16. q. 1. puenit. t. §. ecce in hoc. t. § hoc idē. Glo. sup ꝟbo non tñ alijs. dicit: Ego credo sine ꝓiudicio q̄ pōt cōmittere etiā illis q̄ sunt in alijs episcopatib⁹ ea q̄ ptinēt ad iurisdictionē volūtariā: ꝫ illos, ñ pōt cōpellere ad suscipiendū cōmissionem eius cū eis nihil p̄cipere possit. Sed certe Ray. nō loquitur de cōmissione: ꝫ de habilitatione ad audientiā confessionū quam nō videtur posse ꝓferre episcop⁹ nō suo clerico: sicut t ip̄m ordinare nō potest. ꝫi. dicis. cū supradictis. i. q̄ sacerdotes nō possunt audire ꝓfessiones nisi prius fuerint ab episcopo instituti siue licentiati. Lon. Bos. vt i dicta. q. 40. dicēs generaliter hoc ñ licere religiosis nisi ab episcopo de consēsu sui prelati fuerint instituti. Lon. etiā cū hoc gl. Ray. Sꝫ Hostī. dicit q̄ siqs habeat licentiā iudicis sui q̄ specialr tali possit confiteri: imo etiā si licentiaꝫ haberet in genere q̄ possit ꝓfiteri cuicunq; voluerit vel simpliciter q̄ alīi possit cōfiteri. Jn his duob⁹ casibus si subditus recurrerit ad discretionem siue religiosū siue aliū: vl ex cā ad ñ ita pertū dū tñ pitū t honestū secure ꝓfiteī et ali⁹ secure audiat: ar. eī eo. ne, p dilatione. Jura aūt q̄, p se iducūt, Ray. t Bos. itelligit Hostien. qñ huiusmodi sacerdotes t religiosi volūt audire sine licētia iudicis peccatorus vel sine licētia abbatis nulla alia necessitate instāte. Secus tñ in calib⁹ q̄ ad episcopū p tinent: hec ibi. Dicū Hosti. vt mihi vī nō ꝫiatur p̄dictis: q̄ ipse loqtur de sacerdotib⁹ ad ꝓfessiōem habilitatis. Ray. vero t Bos. de non habilitatis qui habilitari nō possunt nisi a ꝓprio ep̄o de ꝓsensu sui ꝓlati qñ habilitādus ē religiosus. Et ex predictis pōt constare q̄ sacerdoti non habilitato nō potest cōmuni audientia ꝓfessionum nisi p̄ eum q̄ pōt eum habilitare. B

An peregrini t romipete possint confiteri alieno sacerdoti. Rñ. ſm Guil. Si acceperunt perā t baculū a ꝓprijs sacerdotibus siue aliter de eoꝝ licētia iter arripiāt p̄sumendū eē data eis licentiam confitendi. A Ad hoc addit ipse Guil. de eis q̄ cōmiserūt in via: vel q̄ per obliuionē dimiserunt cōfiteri: aut etiā scienter: dum tamē de illis ꝓponant cōfiteri ꝓprio sacerdoti postq̄ redierunt. Sꝫ forte hoc posset intelligi ō casibus reseruatis. nā de alijs cū semel legitime fuerit confessus t absolut⁹ non oporet q̄ iteꝝ ꝓfiteatur: vt pꝫ ē. abbas ad fi. in' addition. Ubi t Jnno. in c. ois. extra de pe. t re. dicit his calib⁹ simplr datā esse licentiaꝫ t nō addit hanc limitationē quaꝫ ponit gl. Ray. /egtur in glo. Ray. t etiā notat in sūma con. eo. ti. q. 39. Jntelligo ēt talibus datam licentiā eē recipiēdi eucharistiam i pascha. Jdeꝫ dicit Jnno. in dicto. c. ois. Et de reliquis sacris puto q̄ sit intelligendum de necessarijs: cū rō e necessitatis intelligātur hec p̄missa t nō aliter. B Si autem sine licentia ꝓprij sacerdotis pegrinātur nō p̄nt absolui ab alio nisi in necessitate. Et idez ē de alijs negociatorūbus t viatorib⁹. Lon. Jnno. t Hostiē. A Immo hec fuerunt ꝓpte dicta non Guil. ꝫ Jnno. Et addit Tutius ē semp in talib⁹ licētiā a ꝓprio sacerdote specialem habere: vt dicit in dicto c. ois. et patet etiā in dicta. q. 39. B

Utrū peregrinās q̄ habet crimen cuius absolutionē retinuerat sibi epūs: in peregrinatione possit absolui a simplici sacerdote. Rñ. ꝫ Guil. Pōt absolui maxime si stet

tempus generalis cõionis vt i pascha. Sz dz ei iniũgi q cũ habuerit copiã sui episcopi ut confiteatur ei: t ab eo recipiat penitentiam de illo: hec Guil. A Idem in sũ. cõ. dicta. q. 39. post ꝓncipiũ. B Uerꝝ videt q si tanta fuerit necessitas q iste potuit absolui ab alio: nõ oportet q ut confiteatur vl absoluatur: sz tñ si est aliquid satisfaciendum q satisfaciat t etiã si ob dictã causã fuisz excõicatus t ab ipso sacerdote fuisset absolutus: si postea non repñtat se episcopo reicidit in eandẽ sententiã: vt s. absolutio. 4. §. ꝓmo. Si ꝙ non fuit necessitas nec absolutio valuit. De qua necessitate dictũ est s. §. §. ꝙ. 7. A Ibi dicit de necessitate periculi mortis. Et sic videtur sentire q instãs tẽpꝰ cõionis ñ sit iusta causa quare q possit absolui ab alieno sacerdote t specialr de casibus episcopalibus. Et bene qꝛ hoc non vi reperiri iure cautum maxime cũ cõio possit differri ad tẽpus ex cã: eẽ ꝺ pe. t re. omnis. Et interim põt redire ad ꝓpꝛium sacerdotem vel ab eo per nunciũ seu ifam licentiam postulare: qꝺ si non facit cũ possit videt potꝰ malicia q̃ necessitas: vel si aliquo iusto impedimento ꝓtenderet eius peregrinatio p annum efficitur for illꝰ loci t ibi potest recipere sacramẽta: vt s. §. 4. ꝙ. 6. B

Utꝛ vnus sacerdos parochialꝭ possit audire t absoluere altũ sacerdotẽ. Rñ deo fm Guil. non põt sine licẽtia supioris gnãli vel speciali licẽtia expꝛessa vel tacita. nã t si eps scit cõiter sic fieri t tolerat eo ipso ꝓsumendũ est tacite approbare t licentiam dare.

Idem Hosti. A Idem in sum. con. lib. 3 ti. 34. q. 42. vbi additur fz Host. q hoc̃ multũ expedit fieri. Idẽ eadẽ rõe vi i alijs q confitentur nõ suis sacerdotibꝰ suis scientibus t non ꝓdicẽtibus cũ possent: ar. 83. di. erroꝛ. eẽ de ꝙb. sig. intelligentia. Nulla tñ consuetudine potest induci vt quis ꝓpꝛio voluntatez ꝓpꝛiũ sacerdotis possit ꝓfessorem eligere: extra de pe. t re. si episcopꝰ. li. 6. B

Utruz liceat confiteri laico. Rñ. fz Pe. nõ licet nisi in necessitatis articulo vt si i extremis agens nõ haberet sacerdotẽ: t tũc fm quosdã tenetur laico confiteri. Sz ꝓbabiliꝰ t verius ẽ q nõ tenetur de necessitate: sz de tali iudicandũ ẽ sicut de illo q ñ hz copiam ꝓfessoris. A Et ratio põt esse qꝛ soli sacerdotibus cõcessa est ptãs ligandi atq; soluendi: de pe. dis. i. ꝙbum dei. B Et sz laico cõfiteri non sit de ꝓcepto: est tamen de ꝓfitio. Con. Guil. A Idẽ in sũ. con. e. ti. q. 43. vbi Pe. nõ dicit q nõ liceat ꝓfiteri laico: sz q nõ ẽ sufficiẽs nisi in necessitate: vel nisi respectu peccatoꝝ venialium: qꝺ puto intelligendũ nisi in illis casibus in q bus venialia sũt de necessitate ꝓfessionis: ꝺ qua s. ꝓfessio. 2. §. 6. in additione. B Et ita intellige dicta Tho. s. §. ꝓmo t. 5.

An liceat in necessitate confiteri sacerdoti hereticꝺ scismatico vel excõicato vel silr. Rñ. fz Ray. nullo modo: de pe. di. 6. c. pº. Sz doleat de peccatz: t q tñ distulit cõfessionẽ t sufficit. Con. Hosti. t Tho. A De hoc latius s. §. 3. in additione. B

Utrũ sacerdos parochialis debeat credere subdito dicenti se confessum alteri vt sic ei det eucharistiã. Rñ. fm Tho. in quodã quolib3. In foꝛo iudiciali creditur homini ꝓpꝛio t nõ pro se. In foꝛo aũt penitentiali creditur homini ꝓ se t ꝓ se. Si ergo sit impedimentũ eucharistie tale qꝺ ad foꝛum iudiciale ꝑtineat: puta excõicatio nõ tenetur sacerdos credere subdito quẽ excõicatũ nouit nisi ei de absolutione cõstet. Si aũt sit impedimentũ qꝺ ad foꝛ penitẽtie ꝑtineat. s. peccatũ: tenetur credere t iniuste agit si eucharistiã denegat. Con. Pe. t Hosti. A Silo. ꝙo Ray. vt pz in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 48. dicit q nõ tenetur ei credere et q cõfessus sit superiori t absolutus nisi ꝓfiterit ei de hoc p lras supioris vl alio mõ legitio Et subdit auctoꝛ sũme. Sz hec ne ꝓdicta sint premissis intelligas de peccatis manifestis vl qñ suum subditũ ꝓbabiliꝰ hz suspectuz. nam de occultis nihil põt scire sacerdos nisi p ipsũ. Satis videtur posse dici q non teneatur ei credere etiã de occultis. Licz enim peccata occulta sint solũ foꝛi penitẽtialis tñ nõ ꝓfiteri pertinet ad foꝛ iudiciale: cũ non confitens debeat ab ecclesia arceri t ecclesiastica priuari sepultura: extra de pe. t re. c. omnis. Posset tñ credere fidedigne t tiorate persone: qꝛ ꝙsiliꝰ hꝰ i persona nõ mẽtiretur: ar. xj. q. 3. q omnipotentẽ. B

Utꝛ fratribus predicatoꝛibꝰ t minoꝛibꝰ liceat confessiones audire. Rñ. olim licebat eis ex priuilegijs t spãliꝰ ex ꝓstitutione Benedicti. xj. q̃ incipit: Inter cunctas. que hodie oia vacant: sz ad hoc q possint aud.

re oz q magister vel puincialis ꝓdicatoꝝ vel eoꝝ vicarij ⁊ generalis ⁊ prouinciales ministri vel custodes minoꝝ. ꝓmo qđ accedãt ad pñtiã ordinarioꝝ q se vel per alios fratres ⁊ petãt vt frēs qui electi fuerit in eorum ciuitatibꝫ ⁊ diocesibus ꝓfessiones audire valeant ⁊ pñias imponere ⁊ penitẽtes absoluere. ℙost hoc dicti prelati ordinuꝫ eligant psonas idoneas ⁊ presentent vl̃ presentari faciãt dictis platis ecclieꝝ vt de ipsoꝝ licẽtia vel gr̃a possint audire q tñ ꝓsentati nõ ꝓpter hoc poterũt audire in alio ep̃atu. ℣ Intelligẽ nisi personas diocesꝫ vbi fuerint constituti: quia cum sit voluntarie iurisditionis potest vbiq; exerceri: vt ℣ §. 2. ℬ Et debent ipsi electi in numero eẽ ꝓout vniuersitas cleri vel populi exigit.

Et si prelati licentiam cõcesserint tũc predicte persone officiũ dictum exequantur. ℨz si dicti prelati ecclesiarum quẽlibꝫ de presentatis nõ admiserit loco eiꝰ ponat alter. Si ꝓbo absolute dare licentiã recusauerint cõcedit eis iñia auctõitate aplica: tamen in hoc nõ habent pluſq; sacerdotes parochiales. ℣ ſ. habeãt de iure cõi: vt in textu. j. allegato. ℬ nisi ecclesiarum prelati amplius dare velent sibi: hec in cle. de sepul. dudum. ℣ in §. statuimus. Et intelligitur de diocesibus i quibus sunt loca fratrũ: vel de propinquis qñ ibi nõ sit loca. Unde in. d. §. dr: Statuimus ꝙ ciũtur ⁊ aplica: vt in singulis ciuitatibꝫ et diocesibꝫ in qbus loca fratrũ ipoꝝ ꝓsistere dignoscũtur: ⁊ in ciuitatibꝫ ⁊ diocesibus locis ipsis vicinis in qbus loca hꝫi ñ habẽtur: magr̃i: prioꝛes. ⁊c̃. Similr etiã vt patet q fratres predicti non possunt deputari ad audiendum confessiones per puncias: ℨz per dictas tñ dioceses. Itẽ ibi dicitur q ista pñtatio oz fieri prelatis locoꝝ ⁊ ℣z Buil. ⁊ in directoria li. ꝓmo ti. 15. §. 16. ℣ic nomine prelatoꝝ debemꝰ intelligẽ episcopos ⁊ eoꝝ loca tenẽtes de iure vel cõsuetudine: sicut sunt illi qui de iure vel de ꝓsuetudine sede vacante ecclesias regũt ⁊ stricte accipitur nomen prelati: ⁊ sic extra de offi. oz. si episcopꝰ. ⁊ de tẽp. oz. cum nullus. lib. 6. Large accipitur: eẽ de offi. oz. cũ ab eccliarũ. Sed qd si prelati ꝓma oblatione fcã rñdeant prouincialibꝫ prioꝛibus vel ministris seu nũsis ab eis non eligatis: neq; ꝓsentetis aliquos nobis: quia non admittemus eos: nũ qd poterũt electi p eos sine alia qua alia pñtatione auctoꝛitate pape confessiones audire. Rñ. in directoria c. ti. §. 72. dicitur q sic: qr in his q̃ certa sunt non ẽ locus ꝓcurris: ar. in cle. ℍuis. de app. nec refert an ꝑus vel posteriꝰ hoc deneget. ℬ

ℨz nunqd eps sine ꝓdicta solẽnitate potest dictos religiosos ad confessiones acceptare. Rñ. certe potest cõmũtendo eis iurisditionẽ suam: vt ℨ. §. 4. ℣ Idem in directoria eo. ti. §. 73. ℬ Jmmo etiam hñt ex ꝓuilegio Clementis quarti q si prelati hoc concedant concessio ipsa durat etiam post moꝛtẽ platoꝝ donec ecclesijs prouisũ fuerit de pastoꝛe.

Cui debent confiteri curiales. Respondeo secundũ ℍosti. papa potest sibi eligere quẽcunq; vult Cardinalis abñs cã legatiõis eodẽ mõ potest sibi eligere: ar. extra de pe. ne. p dilatione. Si aũt est in curia confiteri debet pape vel penitentiario. Est tñ tutius q a papa licentiã habeat. ℣ vt sibi eligere possit cõfessoꝛ cũ talis pape subsit imediate. Et hoc dico exceptis episcopis q omnes in hoc sũt ꝓmilegiati. d. c. ne. p dilatione. ⁊ in sum. cõ. li. 3. ti. 34. q. 57. ℬ Capellani ꝓbo ⁊ ceteri curiales q sunt de familia pape confiteãtur penitẽtiario ⁊ nõ alijs Si sunt cum cardinalibꝫ possũt de licentia dñi sui q curã eoꝝ habet de ꝓsuetudine curie etiã alij confiteri: ar. 6. q. 3. placuit. ⁊ eẽ de pe. ois. ℣ Idez in dicta. q. 57. vbi etiã imediate subiũgitur. ℨz ⁊ penitẽtiario pape possũt oẽs sine aliqua iñia ꝓfiteri. ℬ

Cui debent ꝓfiteri prelati. Rñ. ℉z ℍost. ℙ patriarche: archiepi: epi: omnes etiã inferioꝛes plati exempti pñt sibi eligere ꝓfessoꝛẽ, puidum: eẽ de pe. ne. p dilatione. ℣ Etiã si isti prelati venerint siue sint in curia romana licet quidaꝫ contrarũ dixerint ℉z ℍost. vt in sum. cõ. dicta. q. 57. Et vt hẽtur eo. ti. q. 61. Ray. videt hoc limitare diceꝫ: ℙõt eps ⁊ exemptus eligere sibi ꝓfessoꝛẽ. Hoc aũtẽ intelligo nisi sit excõmunicatus maioꝛi excõicatiõe: ar. extra de cle. exc. mi. c. si celebrat. ℨz glo. eius exponens dicit. ſ. ille qui eligitur in confessoꝛe: qr tunc nõ posset eũ absoluere sic ligatus. Si. n. esset ligatus minoꝛi excõicatione tñ posset eum absoluẽ: ar. dicti. c. si celebrat. Jt. ℉z gl. Ray. ⁊ in dicta. q. 57. si aliqua ecclia exẽpta ẽ nõ

propter hoc singuli de collegio possūt sibi eligere confessores exquo habēt abbatem vel priorez vel decanū cui subsūt: sz h⁹i abbati vel priori vel dacano ꝯfiteri debent: vl' alij de mandato ei⁹. Si aūt h⁹i decanus vl' ꝑpositus de consuetudine non habz curaz aiarū illaꝝ: nec ordinarius nec ipsa vniuersitas: nec alius nisi solus papa: nec tūc singuli possent sibi eligere confessorem: qz illud. c. ne pro dilatione. non loqtur nisi ꝺ ꝑlatis tm̄. vnde in hoc casu recurrendum ē ad papam q prouideat talibus de confessore. B Sz tm̄ sic electus nō hz potestatē absoluendi ab excōicatione maiori vl' a casibus grauioribus: lz qdam contrariuz dixerint: ar. ex̄ de pe. si episcop⁹. li. 6. A Ibi dicitur q ꝯfessor electus ex licentia proprij episcopi non pōt absoluere a casib⁹ episcopo spāliter reseruatis. Ideo nō ꝓbat illud ad qd̄ allegat: sz q ꝯfessor electus a predictis de licētia pape non possit se intromittere de reseruatis pape: de alijs autē sic: sicut ⁊ sentit Hosti. dicens q vbi exemptus eligit habet potestatē electus penitentiarij pape. Si ꝟo alius eligat habet ptātē iudicis illius cui subest is q̄ eligit: vt tm̄ sēper pubica ⁊ grauia excipias: vt in sum. con. dcā. q. 60. Pro istis publicis ⁊ grauib⁹ intelligit casus ep̄ales ꝑ dictū. c. si ep̄s. Itē vt patet i eadem. q. 61. glo. Ray. dicit q beneficia ꝑncipum late interpretanda sunt. ff. de consti. ꝑn. l. fi. Potest dici q illud. c. ne pro dilatione. non loqtur tm̄ de absolutione maiori excōicationis dum tamē absolutionez h⁹i sibi non reseruauerit papa: vel nisi sentētia lata sit ab homine: qz tunc ab ipso excōicatore petēda est absolutio. Et cuz hoc videt concordare satis dictuz Hosti. suprapositū vt ⁊ ibi subditur. B Alij inferiores prelati nō possūt eligere sibi nisi de licentia pape vel ep̄i vl' ꝓprij sacerdotis: vnde ⁊ abbas ⁊ quicunq; ꝑlatus nō ep̄s: nec exēpt⁹ ꝯfiteri dz ep̄o: monachi abbati: vel ꝑm regl̄e statuta possunt etiā confiteri episcopo si ei sb̄sūt. Decanus: prepositus: thesaurari⁹ ⁊ qlibet canonic⁹ ⁊ sacerdotes parochiales: ⁊ familia episcopi ꝯfiteri debent episcopo vl' alteri de ei⁹ licētia. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 57. vbi dr̄ etiā de parochiali q cōfiteri dz ep̄o vel alij cui forte subest. Item de familia episcopi nihil ibi dr̄: sz in. q. 6. dr̄ ꝑm Host. q familia episcopi vel archiepiscopi si sit de aliena diocesi: idem de illa videt qd̄ de familia alteri⁹ ꝑncipis laici. Si ꝟo sit in diocesi ꝓpria tunc ei confiteri debet vel cui ipse mandauerit: sz etiam potest proprio sacerdoti de cuius parochia est ꝯfiteri. B

Cui debent cōfiteri reges ⁊ alij seculares domini. Rn̄. ꝑm Hosti. Si rex hz domiciliuz principale in aliqua ciuitate: illi episcopo ꝯfiteri debet vel sacerdoti nisi super hoc haberet priuilegiū. Idē dicendū ē de duce marchione ⁊ oib⁹ hn̄tib⁹ latas iurisditiōes in diuersis ep̄atibus. Sz si habent domicilia in diuersis locis: ⁊ non apparet quod sit ꝑncipali⁹ pn̄t cōfiteri ei in cuius parochia morātur: vl' quod tuti⁹ ē de licētia episcopi eligant sibi cōfessorē: aut si loca sūt i diuersis ep̄atibus de licētia vtriusq; ep̄i. A vt pz in sum. con. eo. ti. q. 57. Hosti. aliter vr̄ loq dicens sic: Imperator ⁊ imperatrix de antiquissima consuetudine ꝯfitentur capellanis suis q habent curā animarū de cōsuetudine non reprobata per papā: ar. extra ꝺ fo. cōpe. cū contingat. Papa tamē si vellet talem consuetudinē posset reprobare. Tuti or est via q tales ꝓ se ⁊ familia sua impetrēt licentiā confessorem eligēdi nisi alio priuilegio sint muniti. Rex si habet domiciliuz proprium ⁊ principale in aliqua ciuitate: illi episcopo ꝯfiteri debet nisi [illegible] obtineat de consuetudine anti[illegible]credere ē [illegible] ecclesie hoc priuilegium daret: ve[illegible] per hoc haberet aliqd̄ ꝑuilegiū speciale. Et qd̄ dcm̄ est de rege idez intelligendū est ⁊ de omnibus habētib⁹ latas iurisditiones ⁊ in diuersis episcopatibus sine sit dux siue marchio siue comes. Idē dico de procere siue barone si tant⁹ est q sub se habeat ciuitatem vel ciuitates. Si tm̄ castra habeat confiteri debet illi sacerdoti infra cui⁹ parochiā ꝓpriū ⁊ principale domiciliū habet: vel de ipsi⁹ licentia alij: ex̄ eo. oīs. Si tamen baro habeat domiciliū in diuersis castris: nec apparz qd̄ sit principalius ꝑz Hosti. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 58. videt q possit confiteri cuilibet q̄dīu. j. parochiā suā moratur: vel qd̄ tutius est de licentia sui ep̄i eligat sibi vnū confessorez: q si castra ⁊ domicilia sint in diuersis ep̄atib⁹ ab vtroq; ep̄o licentia impetretur: vel a metropolitano. Sed si sunt in diuersis prouincijs recurratur ad primatem

vel ad papam: hec ibi. Videtur tamen q̄ licentia p̄matus siue archiepiscopi nō sufficiat cū non habeat hanc iurisdictionem erga subditos suffraganeoꝝ: nisi dū visitat, puncti: eꝛ de censib⁹. c. perpetuo. li. 6. lz debeat scire quis sit p̄fessor epi: z etiam ipsū possit cōpellere vt sibi p̄fiteatur si suspectū habeat confessorem: qz ab ipso de anima eius ratō exigetur: vt eꝛ de of. oꝛ. pastoꝛalis. z. c. irrefragabili. fm Hosti. z in sum. con. eo. ti. q. 64. Distingue tū inter crimina publica et occulta: vt idē Host. dicit super. c. ne pro dilatione. hec ibi. Hec distinctio videtur obtinere ad p̄cessum iudicialē in quo agitur de manifestis tūc: nō quo ad penitentialē in quo p̄cipaliter agitur de occultis: vt in. c fi. extra de simonia. B

Quid de his q pro parte anni manent in vna parochia z pro parte anni manēt i alia Rū. fm Hosti. Si se transferunt animo remanendi fiunt parochiani illius. Si autez non intendūt relinquere domicilium antiquū: debēt antiquo p̄sbytero antiq domicilij p̄fiteri. Et idem dicendū est de familiaribus q cū eis morātur. Al Idem in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 59. Et hec videtur intelligēda qñ apparet qō domicilū sit p̄cipali⁹ vbi alibi foꝛet h̄ qō. p̄me dictum ē de baronibus ꝓpter eandē rationem: vel nisi per annū morarētur in aliqua parochia. Tūc. n. oino officiūtur de foꝛo illius parochie: licet nō intenderēt trāsferre p̄mum domicilium vt ō. §. 4. v. 6. in additione. B

Nulla p̄suetudine potest introduci q aliqs ꝓter sui superioꝛis licētiā sibi possit eligere p̄fessorē q eum possit absoluere z liga re: extra de pe. si epⁱs. li. 6.

Nunqd epⁱs potest eligere diuersos p̄fessoꝛes z lepⁱ variare. Rū. fm Hosti. Non consulo q hoc faciat q̄diu pōt h̄ie copiaz illius quē eligit. Si tū habeat diuersos cōfessoꝛes q bus velit oia peccata integre cōfiteri cōmendandus est. Secus si in fraudez hoc faceret. Al Hoc enim esset detestandū: vt in sum. con. eo. ti. q. 62. vbi idē ponit. Ubi ēt dī fm eundē q pōt alij in subsidiū confueri: vt tū si mortale sit confiteatur illi quem eligit q̄cito illius copiam habebit. Secus aūt est de venialibus. B Et nota q eoipso q epⁱs cōfitetur alicui vī ipsuz eligere q: plus ē factis z intentione mentis eligere q̄z vbis: ar. ff. de legibus. de gb⁹. eꝛ de ma. z obe. legebatur. 15. q. 6. c. primo ad finē. Al Idem in sum. con. eo. ti. q. 63. B

Quid de p̄fessione facta sacerdoti q non de iure tenet beneficiū. Rū. fm Host. Luz talis sacerdos nec soluere nec ligare possit decipiūtur anime: eꝛ de parochijs nullus. Erlz anime habeāt iustā cām ignoꝛātie: tñ ac si amisse essent regretur sanguis eaꝝ ab his qui eas perdere voluerunt. Inno. addit q̄ siqs ignoꝛans a tali penitentiam accipit z postea sciat: debet ire ad sacerdoteꝫ vꝛz z ei confiteri z ab eo absolui: extra ō pe. ois in p̄ncipio. z eꝛ de p̄sby. non bap. vnies. Idem ō. beneficiū. 3. §. fi. Al Ibi de hoc latius dictū est in additione. Et qō dictuz ē ponit Inno. in. c. dudum. 2. eꝛ de elec. z postea subdit. Vel pōt dici q iste intrusus ꝛde absolui q̄diu toleratur a superioꝛe. 8. q. 4 nōne. Sed vero in dicto. c. sentit q talis sacerdos non possit absoluere vel ligare licz excusentur anime iusta ignoꝛantia: z hoc videtur verius: vt tactū est i. §. fi. p̄allegato. Et forte etiam talis sacerdos tenetur defectum suum manifestare ad satisfactionē aiabus deceptis vt accipiant veꝛā absolutionē z vt reddatur ius alienū quod male vsurpauit: p quo facit quod dictū ē ō. absolo p̄mo. §. iz. nisi imineret periculū qz tunc forte nō teneretur reuelare: sz als ꝓut posset satisfacere: eꝛ de pe. z re. officij. Et eadez ꝛōne idem vī in oibus sine auctoꝛitate absoluētibus de facto lz nō affuerit tāū peccatuz: et qñq nullum cū non scienter hoc egerit tñ tenētur notificare non vere absoluto q̄citus commode poterunt: vt in cle. cupientes circa p̄ncipium: de penis. z in dicto. §. iz. B De casibus confessionum qui pertinēt ad episcopum habes. j. confessoꝛ primo. §. primo.

Onfessionis celatio. Utz sacerdos in omni casu teneatur celare cōfessionem. Respondeo q̄z Tho. z Pe. in. 4. di. 21. Sic. Maz in sacramentis illud quod geritur exterius est signuz eius quod geritur interius. vnde sicut deus peccatum tegit interius sic confessoꝛ debet tegere exterius. Et ideo tanq̄ violatoꝛ sacramenti peccat q reuelat. Per celationē ēt iam homines magis ad cōfessionem attrahuntur z lim-

plicius ꝓfitentur. Uñ etiã si aliqꝺ periculuz futuꝝ imineret: ꝛ hoc sciret solũ per confessionẽ: vt de hereticoqui cozrũperet fidẽ vl de matrimonio illicito quod aliquis velit facere: vel aliquo magno dãno tẽpozali nõ ꝓpter hoc reuelare debet: sed potiꝰ eos q confitentur monere vt obuient ꝛ desistant: ꝛ prelato dicere q vigilet super gregẽ ꝛ hꝰ sibi vl la reuelatione: de pe. di. 6. sacerdos. ꝛ extra de pe. omnis. ¶ Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 91. Et hec intelligenda sunt quãdo quis confiteretur vere. Secus si ficte operetur malum aliquod: vel vt a confessore impetret auxiliũ vel consilium sup aliquo peccato. Hoc. n. non potest dici fore auditum in confessione cũ hoc non sit cõfessio ꝫ confessionis destructio. Ideo non videt q sacerdos obligetur secretũ tenere: vt ꝛ Ray. sentit in ti. de pe. ꝛ re. §. pone q aliqs. ꝛ etiã glo. eo. ti. §. de pena sacerdotis. super ꝟbo peccatũ. Inno. et in. d. c. ois. ait q si cõfitẽs dicat se ab aliquo peccato abstinere nõ posse ꝛ doleat: q ꝛ hoc ptmet ad sigillũ ꝓfessionis ꝛ non debet aliquatenus reuelari: extra eo. q quidam. subiungens: Illos autez nõ credimus vt ministro cõfiteri q nõ vt penitẽat ꝫ vt ꝓficiuz vel auxiliũ ab aliquo accipiant dicũt sibi peccatum suuz: ꝫ dicãt hoc dico tibi in ꝓfessione vel in penitentia cuz non sit verũ q dicãt in penitentia vel dei ministro cũ aie cõsiliũ non regrant. Et tales bene sũt cogendi super ꝑmissis ferre testimoniũ. ℬ

Que sit pena reuelantis confessionem. Rñ. de iure antiquo dz deponi: ꝛ oibꝰ diebus vite sue ignominiosus peregrinari: de pe. di. 6. sacerdos. Sz ꝑm decre. eẽ de pe. ois. debet ꝛponi: ꝛ ad agenda perpetuã penitentiam i artũ monasteriũ detrudi. ¶ Glo. in. d. c. ois. dicit: Hodie hec imponit ꝙi inuat q pena. c. sacerdos. sit sublata. Sz vt patet in sum. con. eo. ti. q. 99. Hosti. sup eo. c. ois. dicit: Intelligas penitentiã Gregorij. s. peregrinationẽ ꝙdu ẽ in penitẽtia tẽpozali: puta vsq ad septẽnium vel decennium vel plus vl minus ꝑm q ẽ penitẽtia limitata 30. q. 1. sigs sacerdos. quo elapso est in monasterio detrudẽdus: vt ibi perpetuam agat ꝓnam: vt dz in. c. ois. Et sic vnuz ius suppletur per aliud. Itẽ dicit Hostien. ibidẽ q hanc penã ozdinariam patietur sacerdos si ꝙuincitur in iudicio. Si autem sacerdos neget proditionẽ nec ille probaꝝ potest nec sacerdos etiam, pbare potest q altunde peruenerit ad ipsuz: nec conuincẽ possit ipsum parochianũ de crimine: tunc arbitrarie punietur. 7. q. 2. si tñ. ꝛ. c. placuit. videtur intelligere Hostien. de crimine de quo sacerdos accusauit vel infamauit parochianum. Unde ꝛ subiũgit: Caueat ergo sibi sacerdos ne parochiano vel alteri detrahat: sicut nec vult q sibi ab altero detrahatur. 6 q. 1. deteriozes. ꝛ. c. se. ℬ

Quid si iudex instat vel inquirat an aliquid sciat de hoc per ꝓfessionẽ siue alio modo. Rñ. ꝑm Guil. Si sacerdos non potest alio mõ iniquum iudicẽ declinare: respondere posset nihil inde scio: q ꝛ subintelligitur vt hõ vel nihil scio per ꝓfessionem: q ꝛ subintelligitur nihil scio. s. tibi reuelanduz: sicut dicitur: Mar. 13. De die aũt illo ꝛ hora nemo scit: neq; angeli in celo: neq; filius. Et subintelligitur q filius nihil scit. s. reuelandum nob. ¶ Idem in sum. con. eo. ti. q. 92. Et vt pz eo. ti. q. 91. Tho. ꝛ Pe. dicũt q si ẽt prelatus ꝓcipiat alicui dicere crimẽ alicuius qđ solũ scit per ꝓfessionẽ: nõ tenetur ei obedire: nec excõicatio in eum propt hoc lata tenet: nec in testem adductus tenetur aliquid dicere de hoc: ꝛ potest iurare q nihil de hoc sciat: q ꝛ non scit vt homo: sed vt deus. Con. his Hosti. Et in dicta. q. 92. di: Credo q hꝰ questio quando. s. expresse q̃reretur de scientia per ꝓfessionẽ condẽnanda esset: ꝛ querens tanq; tyrannus ad idolatriam peccatum mortale inducens obiurgandus: ꝛ ei esset in facie resistendũ. ℬ

Utrum liceat sacerdoti reuelare peccatũ quod aliter preter confessionẽ scit. Rñ. ꝑm Tho. ꝛ Pe. in. 4. dis. 21. Si alio modo scit reuelare potest: ꝫ non debet dicẽ q audiuit in confessione: ꝛ nihilominus ꝓpter scãdalum debet abstinere q̃tuz põt: ꝛ de hoc nõ loquatur nisi necessitas immineat. ¶ Idẽ in sum. con. eo. ti. q. 93. ℬ

Quid si abbas scit per confessionem peccatum alicuius prioris sibi subditi: cuiꝰ peccati prioratus occasio est. Respondeo secũdum Tho. di. 21. dicendum q ablq; lesione conscientie potest prelatus impunitũ relinquere peccatuz quod scit vt deus: nec vllũ tenetur adhibere remedium nisi eo modo quo ad ipsuz defertur. Unde tñ in foro pe-

nitentiali debet remedium adhibere monē do ipsum vt resignet: vel potest ex aliq̄ alia occasione absoluere ipsum ita tñ q̄ omnis suspicio de confessione vitetur. A Idē in sum. con eo. ti. q. 94. vbi etiā idem faciendum in similibus dicitur. B

Utrum sigillū confessionis se extēdit ad alia que non sunt de confessione. Respondeo secundum Tho. vbi supra: sigilluz confessionis directe non se extendit nisi ad illa que cadunt sub sacramētali confessione: sz indirecte etiam illud quod nō cadit sub sacramentali confessione ad sigillū confessionis pertinet: sicut sunt illa per que possz peccatum deprehendi: nihilominus etiaz alia que interdum in confessione dicuntur non pertinentia ad confessionez summo studio sunt celanda: tum propter scandalum: tum propter pronitatem que ex consuetudine posset accidere. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 95. B

Quid cum aliquis dicit alicui secretū sb sigillo confessionis. Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 21 Homo nō de facili debet recipere aliqd hoc modo. Si autem recipiat tenetur ex ꝓmissione hoc modo celare ac si in confessione haberet. Con. Host. A Idem in sum. con. e. ti. q. 96. vbi dicitur q̄ ꝓmittens sic tenetur q̄uis sub sigillo confessionis ñ habeat. Et sic ex his patet. q̄ nō obligatur ex confessione: sz soluz ex promissione: ⁊ ideo cogente necessitate bene poterit reuelare: vt j. §. 8. Siue necessitate autē reuelans nō incurrit penā reuelantis confessionez cū hoc non habuerit in confessione. Sed bene posset peccare mortaliter rōne fracte fidei ⁊ mēdacij ꝑuiciosi secundum notata per Tho. 2ª 2ᵉ. q. 110. arti. 4. B

Utꝝ non sacerdotes q̄ interdum sunt interpretes confitentis teneantur celare confessionem. Rñ. ſm Tho. vbi s̄. sic. q̄uis. n. proprie sigillum cōfessionis non habeant: tamē participāt in hoc casu aliquid ꝺ actu sigilli confessionis. Con. Inno. ⁊ etiā Hosti. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 97. vbi etiam additur ſm Hosti. q̄ si peccatorē talis ꝓdat lz non habeat locum pena dci. c. omnis. quia nec sacerdos est: tamen tal' arbitrarie punietur: extra de offi. dele. de causis in fi. Et idem est quando vt sacerdos ēt laicus audiret confessionem in necessitate: qꝛ tenetur celare sicut ⁊ sacerdos ſz Inno. in dicto. c. omnis. B

Quid si aliquis in confessione reuelat sacerdoti debita credita vel deposita ⁊ postea fiat publica inquisitio de predictis. Respōdeo ſm Guil. q̄ siquis hoc modo reuelet sacerdoti id quod habuit per furtuz: vel aliter cum peccato sacerdos tenetur celare. Si autem absolute dixerit ea que debet vel que sibi debentur etiam sub sigillo confessionis non debet recipere q̄ si receperit ⁊ fiat inquisitio per episcopum vel aliū q̄ hz sup hoc potestatem: tenetur ꝟitatē dicere: qa q̄ sic recepit de hoc casu nō cogitauit vl si cogitasset ⁊ promisisset: seu etiam iurasset nō reuelare: illicitum esset promissū vel iuramētum nec obseruandum in preiudicium iur alieni: secus si iniuste ⁊ per tyrannidem inquireretur: qꝛ tūc subtersurgere dz tacēdo vel sophistice rñdendo. A Cō. his Tho. ⁊ Hosti. vt in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 98. B

Utrum confessio possit reuelari de licentia confitentis. Respondeo secundū Tho. ⁊ Pe. in. 4. dis. 21. Dicere potest nihilominus scandalum debet vitare: ⁊ inq̄tum potest non vti tali licentia vbi scandaluz timetur. Ille quoq̄ cui sic reuelatur de licentia confitentis tenetur illud celare nisi forte peccator velit q̄ ille absolute ⁊ libere sciat: scilicet hoc peccatum quod dictum est. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 100. vbi etiaz rō assignatur: qꝛ confessio celari debet ꝓpter duo. s. ꝓpter sacramentū: qꝛ quasi de essentia sacramenti est cōfessionē celare ⁊ ꝓpter scādalū ꝑmū tollitur per licentiā confitentis sz scdm nihilominus manet. B

Onfessor prio

Quos ⁊ a quibꝰ potest absoluere simplex sacerdos: ⁊ qui sunt casus episcopales. Rñ. de hoc fuerunt multe ⁊ varie opiniones diuersoꝝ doctorum. A que aliquatenus referuntur in sū. con. li. 3. ti. 34. q. 50. ⁊ ēt per Albricum q̄ etiā cōcordat cū oibꝰ q̄ ponūtur in hoc. §. B nec fuerūt determinate vsq̄ ad tēpora Benedicti. xj. q̄ declarauit q̄ quattuor sunt casus ep̄ales de iure. p°. s. peccatū clerici ꝓpter quod incurrisset irregularitatē. A Glo. Ray. in. §. itē nunqd parochialis sup ꝟbo ꝓpter illā: ꝺ pe. ⁊ re. ⁊ i sum. cō. dicta. q. 50. dicit hoc ē verꝝ quo ad

dispensationez non quo ad absolutionem. Sz certe ista declaratio q̃ forte fuit post illã glo. non videtur log de dispẽsatione: sz de absolutione. Als multi alij casus essent epa les: vt di spensatio votorũ ꝛ aliorum multo rum. B 2°de incendiarijs. A scilicet do losis: ꝛ de mãdantib⁹ hoc fieri siue in hoc dantib⁹ cõsilium vel auxilium m: naz etiã de bent excõicari: nec absolui nisi prius dãno cui intulerint reſarcito ſz facultatel suas: ꝛ iurent se vlterius ignem non apposituros ꝛ debent hierosolymis aut in hispania p an nuz iuꝛegrũ in dei seruitio permanere. Si quis autem archiepꝰ vel episcopus hec re laxauerit dãnũ restituat ꝛ per annũ ab offi cio episcopali abstineat. 23. q. 8. pessimam. B 3°vbi ecẽ indicẽda solẽnis penitẽtia: de qua dicitur. j. pñia 3. A Ista pñia indicẽ da ẽ p aliquo delicto grauꝰ qõ totã cõmo uit ciuitatẽ siue locuz. 26. q. 6. c. fi. Et iõ iste casus est epalis qz dari oz penitẽtã solẽnez ꝛ publicã ad satisfaciendũ scãdalo ꝓximi dicto. c. fi. Jdeo simplex sacerdos etiaz si ei ab epo cõmitteretur: deberet quãtũ bono modo fieri posset vitare intromittere se su per hꝰ: qz cõiter circa talia non potest sim plex sacerdos necessariam ꝛ puenientẽ idi cere penitentiã. Et inter alia peccata p qbꝰ indicẽda ẽ penitentia solẽnis ꝛ publica est blasphemia dei vel sanctoꝝ publice perpe trata: eẽ de male. c. statuimus. Ad cuius in tellectũ domin⁹ Anto. de bu. qõnes aliqs formans dicit: An inferior epo absoluat a peccato isto. Dic q̃ non qz ẽ de casibus epo reseruatis: vt hic ibi p epm: de quibus. j. de pe. ꝛ re. si epꝰ. li. 6. quod est vez fm Hosti. de publico de occulto ois presbyter absol uere põt fm eum. Suus ẽpo epꝰ posset cõ mittere nõ epo: vt in. d. c. si epꝰ. Ad hoc. 26 q. 6. c. fi. ꝛ quero: Qñ quis dicatur publice blasphemare. Dic qñ hoc facit siue in pla tea siue in camera multis audientib⁹ ꝛ epi scopo referentibus. Ad hoc supra. c. proxi mo. de excel. pl. inter dilectos. ꝛ. c. q̃z sit gra ue. ꝛ ff. de ꝛbo. ob. palã. Dum tñ id confi teatur: vel si negauerit conuincaꝰ de actu si constiterit. Secus est si nõ conuincatur sz dixerit coram plurib⁹: puta quia illi sũt ta les a quibus conuinci non potest: puta furio si vel pupilli fm Host. vel fm eum dicitur publica quãdo est vulgatissimum ꝛ ex hoc peccato multos scandalizat. 26. q. 6. c. fi. vt qz frequẽter hoc cõmittit vel qz notoꝛium iuris vel facti: de cohabitatione cle. ꝛ mu. via. Item 3° Quid de clerico. Dic q̃ non habet locũ hec pena: quia non debet publice penitere sz als ad arbitriũ punitur: de biga. c. ꝓmo ꝛ. 3. Jtez. 4°. Quid si hoc dixerit ex caloꝛe iracũdie vel ebꝛietate. Dic q̃ non hz locuz hec pena: p ꝛbum presumpserit in hoc. c. positũ. Licz. n. forte peccet nõ intrñ. Jtem 7. An si hic blasphemus vult penitere i ex tremis dei ei ecclesiastica sepultura. Dic Vin centi⁹. Si per epm lata ẽ ꝓra eum sententia nõ sepeliet: als sic. Jtẽ. 6. Quis habebit hãc pecuniariã penã: ꝺ qua in hoc. c. statu mus di. Aliqui dicunt q̃ secularis iudex a clerico ꝛ laico p id quod sequitur inter alia cõstatuz statuta. ꝛc. Alij ecõtra q̃ iudex ec clesiastic⁹ ab vtroq̃z cum sit crimẽ ecclesia sticum, dicit Host. q̃ iudex laicus habebit pen. i laici ꝛ ecclesiasticus penaz clerici. Et ad hoc de hereꝯ excõicam⁹. ꝛ de iudeis ita quoꝝdam. Item. 7. An indistincte repellatur ois dispensatio in his penis. Dic. Ho sti. q̃ sic nisi ex magna cã dispensaretur: vt si sit honoꝛabilis persona quam non decet publice penitere ꝛ vult illam redimere ma gnis elemosynis. Ad hoc de sen. exc. multi res. Et subdit: Jtẽ oppono q̃ imponat alia pena: in aucten. vt non luxurientur ꝑ natu ram. coll. 6. Solutio punit̃ pena illa ꝛ ista: qz punitur illo supplicio: ꝛ fm canones ex cõicatur: ꝛ clericus deponitur. 22. q. 1. sigs p capitulum. hec ille. B 4. de excõicans: de quibus etiã aliqui pertinent ad papã: vt j. dispensatio. §. 6. ꝛ s̃. absolutio ꝓmo. §. 3. A Hoc est regulare. Oñqz autẽ absoluũt a maioꝛi excõicatione ẽt inferiores episco po: vt s̃. absolutio. 2. per totum. ꝛ supra ab solutio ꝓmo in principio in additione. B Item declarauit q̃ quicq̃z sunt casus de cõ suetudine approbati. Primus. s. homici dij voluntarij. A Jdem videtur in muti latione membꝛoꝝ. nã p hoc peccato vi ab illo pñia danda q eandẽ debeat incendia rio dare: ꝛ q̃ nec mutilans nec mutilatiõez fieri mandans nec consentiens debeat ab solui nisi satisfactione premissa. 23. q. 8. sigs membꝛoꝝ. B 2°falsarij. 3°violatoꝛis ecclesiastice libertatis. A scilicet qui intu ste personas vel res ecclesiasticas grauat vt

siquis secularis iurisditionez ecclīasticā im
pediret: vel si vsurparet sibi iurisditionē su
per personas vel res ecclīasticas qđ ius ꝓ
hibet: ex̄ de fo. cōpe. si diligēti. B. 4ᵘ vio
latoris ecclesiastice imunitatis. A. Hoc
est q in ecclesia seu in loco sacro vel in spa
tio priuilegiato in circuitu ecclesie ꝓximū
in persona seu in rebus offendit. 17. q. 4. si
quis inuentus: vel aliter eius imunitatem
ledit: ⁊ ita oē sacrilegiū vr̄ casus episcopal.
B. 5ᵘ sortilegi. i. diuinatoris: vt. 26. q. 6. c.
ꝑmo. hec in q̄dā decre. que incipit: Int̄ cū
ctas. in qua decre. multa alia consistunt: de
religiosis circa ꝑdicationes ⁊ confessiones
⁊ sepulturas. Post hec predicta decre. fuit
renocata in Vienen̄. concilio ⁊ multa noua
circa hec statuta sunt: vt in cle. dudū. de se
pul. De predictis vo casibus nihil innoua
tū est. nam in predicta decre. Bn̄dicti. xj. đ
his casibus non fuit facta constitutio: sed
vt dicit ibi est solū declaratio. vn̄ dicendu
vr̄ q isti ijdem casus sūt hodie: nisi diceret
q ipse falsum declarauit: quod non eēt be
ne dictum: aut noua constitutio seu consue
tudo fieret. Possunt tamen nihilominus
epi in suis epatibus casus ꝓut eis magis
expedire videbitur reseruare sicut ⁊ possūt
ꝯstitutiones facere: ⁊ multo magis hoc pos
set concilium synodale vel prouinciale a
cuius sententijs religiosi non possunt absol
uere: vt s̄. absolutio ꝑmo. §. 3. circa fi. A.
De hoc i directoria li. ꝑmo ti. 15. §. 76. sic di
citur: Nūqd epi poterūt de die i diē nouos
casus p ꝯstitutiones suas reseruare. Rn̄. Nō
videtur: q2 possent totaliter fructū gratie fcē
fratribꝰ ꝑdicatoribꝰ ⁊ minoribus absorbē
⁊ ipsoꝝ ꝓuilegiū detrūcare: qđ non licz. 21.
di. iferior. ex̄ de ꝓuil. dilecti. ⁊. c. q̄to. Guil.
dicit q sic. dū tamen non appareat q mali
tiose hoc faciant. Tu distinguas: aut epi fa
ciunt statuta synodalia in quibus sibi ser
uant absolutionem: ⁊ in hoc casu curati ab
soluere non possunt. Sed predicti fratres
bn̄ absoluunt: q2 statuta ꝯcessioni ꝯtra re
uocātur: ex̄ de sepul. duduz. §. vlti. libro. 6.
Aut faciunt statuta excōicatione lata: ⁊ tc̄
fratres non possūt absoluere: ex̄ de ꝓuil. re
ligosi. in ꝑn. li. 6. ⁊ sic loquit̄ Guil. hec ibi.
Qđ hic dr̄ de excōicatione: idez ēt intelligi
tur de alijs sententijs statutorum synodali
um ⁊ ꝓuincialium: vt in dicta cle. religio
si. Itez qđ dicit̄ de cura: idē p eādez rōnē
intelligitur ⁊ de alijs nō ꝓuilegiatis. Itē in
§. ꝑcedēti videlz. 75. in directoria dicit̄: q
nec ꝯsuetudo que epis aliqnos casus reser
uat dictis fratribꝰ ꝑindicat cū ꝯsuetudines
eoꝝ ꝯcessionibꝰ ꝯtrarie penitus reuocētur
dicta cle. dudū. §. nos eteniz. B. Et nota
q hic nō fiet mētio de cōmutatione voto
rum aut dispēsatione incertoꝝ: q2 h nō sūt
de confessione vel absolutione. Sed dice
mus. j. votum. 5. ⁊. j. restitutio. 6. A. Ex
predictis patere pōt q non possūt omnes
casus epales bene particulariter sciri: vnde
bonū videtur q accipiētes ab epis aucto
ritatē audiendi confessiones faciant sibi ab
eis declarari quos casus sibi reseruant ⁊ q
in alijs generalem auctoritatem concedāt
soluendi: ⁊ quia differt absolutio a dispen
satione si volunt super aliquo voto vel ali
is posse dispensare de his faciāt fieri specia
lem mentionem: vel q auctoritate episco
pi possunt dispensare super omnibꝰ ad foꝝ
penitentie pertinentibus. B.

Quid ergo agendū cū qs hz aliqua pec
cata a quibus ille cui ꝯfitet nō pōt absoluē
Rn̄. hz Tho. i quodā quolibz. Sacerdos
nō absoluit aliquē nisi q diuinitus credit̄
absolutus. A. vel ēt de quo dubitat̄. Nec
dubitatiōis facile pōt hēri certitudo si pe
nitētiam petat: de pe. di. 7. siquis positus.
B. Sed postq̄ a deo est absolutus tenet̄
adhuc ecclesie cōfiteri: ⁊ quia dispēsatio ab
solutiōis n̄ est tota cōmissa mīori tenet̄ to
tum cōfiteri ei: ⁊ ipse debet absoluē ab his
a quibus potest. Deide tenetur remittē eū
ad superiorē de residuo absoluēdum: ar. 33
q. 2. latorē. ⁊ ex̄ de pe. significauit. A. Jđ
i sum. cō. eo. ti. q. 73. B. Ceterum si infe
rior de facto eum absoluit pōit idez Tho.
q n̄ credit eum absolutum: tamen accusa
tur per ignorantiam iuris: non autez sacer
dos cui hoc ius ignorare non licet. A.
Jdē i sum. cō. eo. ti. q. 74. Sed certe possz
eē q qn̄q̄ minus excusaretur ꝯfitēs q̄ cō
fessor: cū ꝯfessor nō teneatur scire oēs casus
immo i cōi: nec multuz subtilia: vt notatur
in sum. cō. libro. 3. ti. 5. q. 2. ⁊ vnusqsq̄ ma
gis obligetur ꝓprie saluti q̄ aliene: de pe.
dis. 3. q vult. B.

Quid si ꝯfitēs sit excōicatus ⁊ non pos
sit absolui a suo confessore: nunqd absoluet

eum ab alijs peccatis. Nñ. fm Tho. in. 4. dist. 18. Sacerdos nullū excōicatuz absolue re pōt a culpa: nisi absolut⁹ sit puus ab excōicatione: qz excōicatus nō ē particeps sa cꝛoꝛ ecclie. ℣ Sed certe hoc intelligēdū videtur qñ ꝓfitens non foꝛet paratus solli cite ꝛ debite petere absolutionez ab excōica tione vel alr non bene dispositus. Alls etiaz excōicat⁹ bene dispositus pōt absolui a pec catis: nam capax est sacrī pñte: quod nulli negatur ēt excōicato ꝛ heretico: extra de hꝛe ti. super eo. li. 6. Et est capax absolutiōis ꝓpter quod potest absolui ab vna excōi catione ꝛ remanere in alia: extra de sen. ex co. cum ꝓ causa. ꝛ notat glo. in. c. officij. eo. ti. vbi dicit q excōicatus a pluribus po terit ab vnoquoqz sigillatim absolui: ꝛ vl tima absolutio confirmat omnes. Dicta tāñ q vnus non debet absolueꝛe: nisi absolven dus caueat q se faciet absolui ab alijs. Et non debet denūciari absolutus ātecꝫ sit ab omnib⁹ absolutus. Et in dicto. c. cum ꝓ cā dicit q excōicatus ex pluribus causis pōt absolui ab vna ꝛ remanet ligatus ꝓ alia. Idem etiam nō. Ray. lib. 3. sue sūme i tra ctatu de excōicatione. §. sed nunquid. vbi etiam sentit q si etiam excōicatus non exꝑ mat omues causas excōicationis: tñ tz ab solutio ꝓ expꝛessis. Et idem sentit glo. in. c ex parte. cē de of. oꝛ. Sed in dicto. c. cum ꝓ cā. dicit: q si absolūēti non exprimant oēs cause non valet absolutio tanꝫ surrepticia Potest dici q si cause taceāt malicioſe: non valet absolutio. Secus si bona fide: ſic ꝛ in confessione peccatoꝛuz patet ī. cōfessio ꝓmo. §. 4. Est ergo excōicatus capax peni tentie ꝛ absolutionis: ꝛ ſō si est bene dispo situs pōt a peccato absolui. Añ ꝛ glo. Ray. in. d. §. tz nūgd. sup ℣bo ad illaz. foꝛmans hanc questionez rñdet. Dicunt quidaz q nō: qz manēti in excōicatione nō sūt impn denda sacramēta ecclie. Ver⁹ credo q si nō stetit p euz qn absoluat: necꝫ est in mora pꝛ tende absolutionis necꝫ timetur q negligē tioꝛ fiat ad petendam absolutionē sup hui⁹ modi excōicatione: ꝓpter absolutionez im petrata sup alijs peccatis poterit euz cōfes soꝛ suus absolueꝛe de alijs peccatz: sicut quā do eps retinet sibi absolutionez de aliqb⁹ crimīnibus sacerdos parochialis pōt con fitentem absolueꝛe de alijs ꝛ postea episco pus absoluat de illo qō sibi retinuit: ꝛ due particulares faciunt vnā integram ꝛ vna ē ꝓparatoꝛia ad reliquā: ꝛ ideo in hoc casu potest cōicare ꝓfessoꝛ taliter excōicato sicut cōicatur in receptione turaīti ante absolu tionē. Regulari⁹ ñ fieret si absolueretur ab huiusmodi excōicatione: ꝛ postea de ceteꝛ peccatis: cum excōicatio sit foꝛtius vinculū Et hoc seruant qdam ꝓfessoꝛes. Sed beni gnioꝛ est ꝑs dicta sententia: secunda tñ te nenda ē si timeatur q ꝓpter huiusmōi ab solutionē fieret negligētioꝛ ad petendū ab solutionē excōicationis. Credo etiā q con fessoꝛ nō teneat absolueꝛe de peccatis ante absolutionē excōicationis: hec ille. Hoc vl timū puto verum nisi excōicati notabiliter interesset ipsuz absolui a peccatis ante ab solutionē excōicationis. nam cuz possit ab solui vt pꝛeostensuz est: non debet cōfessoꝛ ipsuz notabiliꝛ dānificare cuz ab eius dam no possit legitime abstinere. nā ℳatth. 7. dicitur: Omnia quecūqz vultis vt faciāt vo bis homies ꝛ vos facite illis. ℬ Sz quo absolueꝛe possit si non pōt recurrere ad eū a quo fuerit absoluendus: vide supꝛa absolutio. 4. §. ꝑmo.

Nunquid vnus sacerdos possit audire ꝛ alius absolueꝛe. Nñ. fm Guil. nō: qz sacra mentū pñte diuid: non potest: sicut nec alia sacramenta ecclie. 23. dist. quoꝛūdā. ℣ Jō in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 78. ℬ

Utrum sacerdos possit absoluere illā cū qua peccauit. Nñ. fz Guil. Non debet: qz tollitur erubescentia q̄ est maxima pars sa tisfactionis. vñ dz eā remittere ad alium sa cerdotez. Sic nōuit Hugo. 30. q. 1. supꝛ. c. ois. ℣ .s. circa ꝑsbyteꝛ grecū ꝛ vxoꝛē. ꝓpꝛ az: ꝛ hz in glo. dicti. c. ois. ꝛ in sū. cō. eo. ti. q 66. ℬ Et idē de oi pcco in quo sacerdos fuit consentiens vel cooperatoꝛ: si tamen in his casib⁹ absoluat: valebit absolutio. Lō. Tho. in. 4. dist. 19. ℣ Jdez in dicta. q. 66 vbi etiam additur fm eundem Guil. Nec est ꝫ q eps nō pōt dispēsare in simonia cū eo cōmissa: qz dispēsatio ē dignitatis: absolutio necessitatis. Et ideo non taz facile qs amittit ptātem absoluendi sicut dispēsādi. ℬ Archiepiscopus quando visitat potest audiꝛe confessiones subditoꝛuz suffꝛaganeo rum ꝛ absoluere ꝛ pñas imponere: extra de censi. perpetuo. li. 6.

Si epiſcopus ꝓmittit alicui vices ſuas ca ꝓfeſſiones audiendas: nunqd talis pót circa caſus maiores ꝛ ep̃ales. Rñ. non pót niſi expreſſe ei cómittat: extra de re. iur̃. in generali. ꝛ de pe. ti ep̃s. li. 6. Is quoq; cui cómiſſñ ẽ nó pót cómittere alteri ne ẽ de offi. dele. qñ aplica. in fi. B Idem in ſum. có. co. ti. q. 51. B Et intelligas q nó pót de iure cói. Secus quãdo exp̃mit q poſſit ar. eẽ de offi. dele. is. cui. li. 6. ꝛ per ea q̃ nó ibi Jo. an. B Sz quid ſi dicat epiſcop⁹: cómitto vob auctoritatẽ meã in foro pñia li, vt poſſitis abſoluere i oib⁹ caſib⁹ in qbus poſſum⁹. Rñ. ꝑm glo. Ray. ꝛ in ſũ. con. e. ti. q. 52. Licet q oĩa dicit nihil excipiat. 19. di. ſi romanorum. non tñ eſt tutuz ꝓpter hꝰ cómiſſionẽ generalẽ vſurpare ea que a iure epiſcopo ſunt reſeruata ſpecialiter niſi certũ ſit q huiuſmodi epiſcop⁹ p hꝰ verba generalia intẽderit cómittere ſpecialia. Et tũ que in ſynodo ſua epiſcop⁹ reſeruare cõ ſueuit ſatis credo q p hꝰ generalia verba cómiſſa eẽ debeant intelligi. Abſolutiones tñ excóicationũ que fiunt a ſacerdotib⁹ p furtis ꝛ dãnis quoz ignorantur actores cũ non ſolũ pertineant ad foruz penitentiale: ſed quo ad qd ſpectẽt ad forum ꝓtẽ ſolum non ſunt intelligẽde delegari p hꝰ gñalia ꝛba: ꝛ multo fortius nec abſolutiones eoruz qui in forma iudicij excóicati ſunt ꝓ contumacia aut ꝓ re iudicata aut ꝓ offenſa quanũcunq; etiam generaliter epiſcop⁹ cómittat vices ſuas quo ad foz penitentiale alicui non, ꝓpter hoc ille ſine ſpãli mãdato debet mutare vota aut relaxare iuramenta de quib⁹ certuz eſt q poſſint: vel de qb⁹ eſt dubium an poſſint licite obſeruari licet de tranſgreſſione voti iam facta: ꝛ ꝺ periurio poſſint pñiam iniũgere: hec glo. Et ſubdit i dicta. q. 52. In hꝰ ergo ꝓfeſſori dubio nó ꝓcedat: iz a ſuo epo certificet in ſpãli in quib⁹ caſib⁹ vult ſibi cómittere ſuã auctoritatem ꝛ in qbus nó. Satis videt poſſe dici q ꝓfeſſio ſic generaliꝫ accipiẽda ſit ſicut ſonat. nam ꝛba generalia generaliꝫ ſunt accipienda. l. q. i. ſunt nonnulli. extra de ẽct. ad audientiam. preſertim in fauorem ſalutis aiarum quo nihil eſt fauorabilius. 24. q. 3. ſi hẽs. ꝛ eẽ de pe. ꝛ re. ne. ꝓ dilatione. niſi forte fuiſſet aliquid tale quod non fuiſſz' de legans ſimiliter in ſpẽ ꝓceſſurus: ex ꝺ re. iur̃. in generali li. 6. Que autez ſunt iſta cũ ſint indeterminata ſatis videntur relinqui iudicio diſcreti iudicis ꝛ confeſſoris: extra de offi. dele. de cauſis. Et ad hoc etiam facit nñ q̃ dicta ſunt ſupra in principio in vltia additione: que incipit: Ex predictis. B

Sed vtrum officialis epi habeat auctoritatem in penitentijs caſuum epiſcopaliuz. Rñ. ꝑm Hoſti. Non habet niſi exp̃ſſe pateat q hoc voluerit epiſcopus ꝛ habet, et non eſt ſacerdos debet alteri delegare: extra, de procu. petitio. A Idez in ſum. cõ. co. ti. q. 55. Et in. q. 56. dicit ꝑm Hoſt. q cũ epũs ad remotã regionẽ ſe tranſfert ꝛ aliuꝫ epm vicarium generalem relinquit tal' vicarius poteſt omnia ſicut ille qui ipſum inſtituit poſſet ſi preſens eſſet. B

In articulo mortis omnibus ſacerdotibus ꝛ de omnib⁹ peccat⁹ ꝛ ſententijs conceditur abſolutio: ar. de pe. di. i. quez penitet ꝛ eẽ de ſen. exco. nó dubiũ. A Intellige niſi in executione ordinis fuerit impedit: vt ſ. ꝓfeſſio. 3. §. 3. ꝛ. 4. ad fi. in additione. De articulo autẽ mortis ꝛ qualiter tunc ſit agẽdum dictum ẽ ſupra abſolo ꝓmo ad fi. i. additione. B Quis ſit confeſſor curialium vel prelato ꝛ vel regum: vide ſupra, cõfeſſio. 3. §. 14. qui incipit: Cui debent. ꝛ i duobus. §. ſequentibus.

Onfeſſor ii °. i. quid debeat agẽ. Quid agendum confeſſori ſi credat q confeſſus non faciat penitentiam aut aliud quod promittit. Reſpondeo ꝑm Guil. Non debet propter hoc exigere promiſſionem ſiue votum vel iuramentum: ſed ſufficit ſi dicat ſe habere ꝓpoſitum faciendi: et ſic debet abſoluere ſimpliciter ꝛ ſine conditione: facta tamen, preſtatione ſi ſuſpectus habetur: q ſi non reſtituet quod abſtulit: aut non faciat id quod iniungitur fructus confeſſionis carebit. A Idem in ſum. con. li. 3. ti. 34. q. 136. B Excipiuntur excóicati qui iurant vt ſ. abſoluto. 5. §. 2. A Et non ſolum iurant ſed etiam antecz̃ abſoluantur prius ſatisfacere debent qñ ſunt excommunicati pro notoria ſeu manifeſta offenſa: vt in. c. ſolet. de ſenten. exco. lib. 6. ꝛ eſt ſingulariter exp̃ſſuz in multis excóicationum caſibus ſicut illos diſcutiẽti pót patere, Similiter etiaz in aliis caſib⁹ a iure

expressis: vt dr̄ in dicta. q. 136. lz ibi spālis non ponatur. vnde 2⁹ post predictuz est in incēdiario q iniuste ꝓximū dānificauit incendēdo seu incēdi faciendo vel hoc faciētib⁹ consiliū seu auxiliū in his dando. Naz ⁊ hi nō videntur debere absolui nisi pri⁹ satisfecerit. 23. q. 8. pessimam ibi: Nec absoluatur nisi prius dāno cui intulerit ꝑm facultatem suā resarcito ⁊ iuret se vlterius ignez non appositurꝝ. ⁊c̄. 3⁹ videtur ꝯ mutilātem ꝓximū seu mutilari facientez seu in hoc consentientē. naz ⁊ tales eqparantur predictis incēdiarijs. Et ita videtur ꝙ absolui nō debeant nisi prius satisfecerint. 23. q. 8. siquis mēbroꝝ. 4⁹ est ꝯtra manifestos raptores ⁊ ecclesie violatores q nec absolui debēt nec etiam ad penitentiā recipi in vita vel i morte nisi prius iuxta eorum facultatem satisfecerit vel de satisfaciendo idoneam cautiōez dederint: ex̄ de rap. super eo. vbi dicit: Statuimus vt qcunqꝫ ex his q violenter surrexerit in rapinā seu ecclesiarum violationez manifeste fuerit deprehensus nisi prius ablata restituat si poterit vel emendandi plenam ⁊ firmam securitatem fecerit penitentie beneficium ei penitus denegetur. Et. j. Qui autem in sanitate obstinata mēte nō penituerit vel emendauerit ⁊ in morte securitatem prestare nequiuerit solennitas penitentie parum prodesse videtur sicut credimus. Sz de peccato ꝯtrito viaticuz non negetur ita tn̄ vt nullus clericoꝝ sepulture illius intersit nec ei⁹ elemosynā presumat accipere: ꝙ siq clericoꝝ vel presbyteroꝝ cōtra hoc in vita vel in morte pñias dare aut sepl̄ture interesse vel eoꝝ elemosynas accipere attentauerint seu huiusmodi rapine participes inuēti fuerint: ordinis sui damnuz irrecuparabilr̄ patiātur ⁊ ecclīastico bn̄ficio careāt: hec ille. Est autem aduertenduz ꝑm Hosti. in sum. con. li. p̄mo. ti. 16. q. 6. ꝙ p̄dcā intelligūtur qn̄ raptor: seu violator ecclesie fuit monit⁹ de restituēdo: ⁊ p⁹ admonitionē diu in ꝯtumacia perseuerauerit: aliter dicta pena nō obtinet: vt in. c. fi. de sepl̄ ⁊ de rap. c. in lr̄is. 5⁹ est contra manifestos vsurarios q nec absolui nec ad confessionē admitti debent nisi prius satisfecerint vl̄ de satisfaciendo idoneam cautionem prestiterint: ex̄ de vsuris. c. q̄ꝫq̄ꝫ. li. 6. vbi inter alia dicitur: Nullus manifestorum vsurariorū testis intersit: aut eos ad confessionē admittat seu ipsos absoluat nisi de vsuris satisfecerint vel de satisfaciendo pro suarū viribus facultatum prestiterint vt premittitur idoneam cautionez. Testamenta quoqꝫ manifestoruz vsurarioꝝ aliter facta non valēt: sz sunt irrita ipso iure. 6⁹ videtur cōtra sacrilegū. s. q aliquid abstulit de loco sacro seu q iniuriatus ē personis ecclīasticis: q non vr̄ absoluēdus si admonit⁹ prius non satisfecerit. 17. q. 4. siquis inuentus. vbi dicit: Si quis domū dei violauerit ⁊ aliqua sine licentia illi⁹ cui cōmissa esse dignoscitur inde abstulerit vel ecclesiasticis personis iniuriā fecerit: donec in conuentu admonitus legitime satisfaciat: sciat se cōmunione esse priuatum. Si vero post secundam ⁊ tertiā cōuentionez corā episcopo satisfacere detractauerit sacrilegij periculo ab omnib⁹ obnoxius teneatur ita vt ꝑm aplm nemini fidelium misceatur. B.

An confessor teneatur ad memoriam reducere ꝯfitenti peccata q̄ audiuit vel sciuit eum cōmisisse. Rñ. ꝑm Guil. Si scit vl̄ habet probabilem opinionē debet ei ad memoriā reducere: qz timere pōt ne ꝯfitēs super hoc crassaz habeat ignorātiaz vl̄ ꝙ nō adhibeat debitā diligentiā. A. s. ad recolenda sua peccata: vt i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 85 vbi hec notantur. B. quod non excusat.

Si sacerdos hēat aliquos parochianos surdos: cecos: mutos: vel furiosos: vel demoniacos ⁊ similes quos scit esse in peccato mortali qd faciet. Rñ. ꝑm Ray. Debet facere posse suū vt inducat eos ad pñiaz ꝑz ꝙ est possibile: ꝙ si nō pōt ꝓficere oret ⁊ faciet orari: vt de⁹ illustret corda eoꝝ: de cōse. dis. 4. solet queri. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 88. vbi etiaz dicitur ꝙ lz sacerdos faciat tunc posse suū: tamen est casus i quo non excusatur: videlicet si ex negligētia sua processit hi⁹ casus: hec ibi. Est etiam sciendum ꝙ furiosis seu amentib⁹ i mortali exñtibus nullum potest dari remediū: nisi reuertātur ad mentē: quia ipsi ⁊ dormientes equiparantur: ⁊ intelligūtur perseuerare i eadē voluntate ⁊ statu quo erant imediate ante dormitionem vel amentiam quousqꝫ dormientes existunt seu amentes: extra de bap. c. maiores. ad fi. ideo non restat ꝓ eis nisi oratio. B.

Tria ſm Al. debēt eē in ꝓfessione. ſ. scientia discernēdi inter peccatū: ingſtio de eis cauta: r discreta pñie seu satisfactionis intūctio. A. Idem in sū. cō. li. 3. ti. 5. q. 2. vbi etiā dī ſm eundē Al. q̄ sacerdos nō tenet scire discernere: niſi in cōi. ſ. q̄ sint capitalia r q̄ mortalia cōia r q̄ venialia ex genē. Et sciens hec sufficiēs reputatur ꝓ temporis hi⁹ necessitate ad confessiones audiendas. Sed bene puto q̄ hec nesciens peccat mortaliter audiendo: r eum instituens peccat ad huc plus q̄z ipse: r permittens institutū ministrare mortaliter peccat si sua interest tales ꝓhibere. Potest addi q̄ periculosuz est etiam audire confessiones non habenti cōpetentem noticiam casuuz pape r episcoporum: vt in cle. religiosi. de priuil. Et ideo super his ignorantia confessoris regulariter dicitur inexcusabilis: vt 3. confessio p°. §. p̄mo. ad fi. Silr r nescieti cōpetenter opportuna cuilibet xp̄iano: videlz articulos fidei r sacra ecclie. p̄cepta decalogi: r opera charitatis: r modū debite confitendi et penitendi. nā Matth. 15. dicitur: Si cecus ceco ducatū p̄stet ambo i foueā cadūt. Ad hoc ēt fortiº obligat q̄ obtulit se officio: talenīz tenetur de omni exacta diligentia: ar. ff. de positi. l. i. §. sepe. vbi dī q̄ q̄ obtulit se cō posito tenetur de leuissima culpa: lz alr nō teneretur nisi de dolo r lata culpa cū recipiat ad vtilitatem alterius tm̄. Qui autem nō ingerit se: sed regſtus exercet ex charitate: satis videtur q̄ non tenetur: niſi inq̄z tum scit vel potest cōmode scire: q̄ impossibiliū nulla est obligatio. ff. de reg. iur. l. impossibilium. Et quia hoc agitur ad meā vtilitatem alterius: sicut r depositū. Et hoc si ibi nō inuenitur vita r scia idoneº q̄ velit r possit hoc officiū exercere. Quo casu etiaz minus idoneus r in predicā non instructus si facit ex charitate: pōt se igerere: nā q̄ō ñ ē licituz necessitas licitū facit: eē de reg. iur. q̄ō nō est. Alī r i necessitate ēt laico pōt fieri ꝓfessio: de pe. di. 6. q̄ vult. Et h̄ ꝓfessor hoc casu nō tenetur nisi inq̄z tū scit r pōt: vl scire pōt. Paria. n. sūt scire vel scire debere: vt in. c. fi. eē de iniurijs. Si autez huiusmodi imperitº ēt in casu necessitatis audiendo deprehēdat peccantē grauiº inolutū prouide facit si ei consulit q̄ de illis iteruz confiteatur p̄to: vel ab eo ꝓlixiꝰ postulet cuz eius copiaz habere poterit: ne forte ipse super his i aliquo errauerit. Itē si magis peritº reperitur scia r pscia: r aliqs. p certo cognoscat se nō cōpetēter p̄itū nullaten⁹ se intromittere dz ēt regſitº: alr facit. Ō dcāz scripturā: Si cecus ceco. rē. Itez Ō iura: de pe. et re. ois. r de pe. di. 6. q̄ vult. Si vero dubitat de sua cōpetenti p̄itia q̄ scientiā seu experientiā: vel etiā dubitat si alius p̄itior reperiatur q̄ hoc possit r velit: excusatur obia ꝑ lati. 23. q. 1. gd culpatur. vel pōt credere penitenti si dicat se non posse habere p̄itiorē cū non sit ꝓsimile cū mēdacijs ad p̄niam accedere. Itez in ꝓfessore regritur pscia multo magis q̄z scia. Ar̄ in dcō. c. q̄ vult. de pe. di. 6. dicit Aug⁹. Sacerdos itaq̄z cui ois peccator offertur: aī quē statuitur o is languor in nullo eor sit indicādus qui in alio iudicare pmptus ē. rē. Et ideo exīs i mortali audiendo confessiones mortaliter peccat. Nam ſm Tho. r Al. r in sum. cō. li. 3. ti. 22. q. 25. exīs in peccato mortali q̄ncūq̄z in aliquo actu exhibet se vt ministruz ecclesie mortaliter peccat. Et tociens mortaliter quotiens huiusmodi actum facit. Et ideo etiā si nō possit haberi ꝓfessor sciēcia r pscia idoneus debem⁹ p̄eligere ꝓsciam: q̄ melior ē inſipiētia cū timore q̄z apparēs sapiētia: Eccl. 19. Et q̄ q̄ sibi nec q̄z ē: cui alī bonº erit: Eccl. 14. Itē imp fectū scie supplē pōt pfectio charitatis: ex de remīc. c. niſi. §. pro defectu. sicut p̄z i beato Nicolao r aliis mltis. Sed imperfectū inocentie nō supplet scientia. Sz hoc casu q̄z to est maior tanto est periculosior: sicut r bonus gladiº i manu furiosi: vt patet in demone q̄ sic nunc⁹ patus est a scientia. Unde. 1. Cor. 8. Scientia inflat: charitas edificat. Super quo glmgfi sñaz ſm Aug. dicit: Addite scientie charitatē r vtilis erit. Sciētia cū charitate vtilis est: p se inflāt in supbiaz: vt demones q̄ greco noie a scia sic sūt noiati in qbº scientia est sine charitate. Item q̄ vt. prime patuit deficiēs scia pōt in casu necessitatis sūm peccato ꝓfessiones audire: sed nō deficiens cōscia cuius peccato videt ānecti q̄ ei peccā di occasionē p̄rebet qñ pōt sibi alr ꝓuidere. Sed an possit fieri ꝓfessio exñti in mortali. videtur q̄ nō: q̄ talis sacerdos: vt supra patet peccat r eiº pccō ānecti q̄ ei i actu peccati ꝓsentit: ad Ro. p°. In ꝓmū facit: q̄

nemo suũ dz vitare prelatũ licz peccator est nisi p̃us ꝯdemnatũ. 8. q. 4. nõne. De h° sic dicitur in sum. con. li. 3. ti. 22. q. 24. Tho. ait Lz subditus teneat recipere sacr̃a a mistro ecclesie etiã exñti in mõtali quosq̃ ab ecclesia toleratur qui adhuc ei obligatur: tñ excepto necessitatis casu nõ foret tutũ hi⁹ iducere ad executionẽ alicuius actus spectantis ad suum ordinez durãte conscientia ꝙ predictus minister sit in mortali quaz ꝯsciam potest deponere: qz in instanti potest ex diuina gratia emendari. hec ibi. Hec qõ põt clarius solui p id qd̃ in sili dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 77. arti. 4. videlicet ꝙ non licet inducere aliquem ad mutuandũ sub vsura: tamẽ occurrente rationabili necessitate licet recipere sub vsura a preparato ad mutuãdũ. Ita q̃ ex predictis potest colligi ꝙ dũ qs cogit a suo prelato potest ab eo recipere ecclesiastica sacramẽta: lz sit in mortali si ab ecclia toleratur. Si non cogitur a prelato ⁊ aliũ posset hr̃e sacerdotẽ: nõ dz ei quẽ putat esse in mortali ꝯfiteri: vel ab eo aliqd̃ sacramẽtuz recipere: nec ipsũ inducere ad exequenduz aliquẽ actũ sui ordinis. Si vero aliuz sacerdotẽ habere nõ possit põt vrgente rõnabili causa confiteri sacerdoti ad hoc ꝑato etiã in mortali exñti ⁊ ab eo alia recipe sacramẽta sed nullatenus debet ipsum ad hoc ñ dispositum inducere. B.

An interrogationes sint faciẽde in cõfessione. Rñ. ſz Ray. sic: ꝙ dũmodo discrete fiant: de quib⁹ habes plene de pe. dis. 5. c. p̃mo. ⁊ dis. 6. c. q vult. in p̃n. ⁊ vltra mediuz: ex̃ de pe. ⁊ re. oĩs. §. sacerdos autem. Et debent eẽ interrogationes principalr̃ de septẽ vitijs capitalib⁹: que sunt superbia: auaritia gula: luxuria: inuidia: ira: ⁊ acidia. A.

Predicta plenius dicũtur in sum. con. li. 3 ti. 34. q. 83. Et nõ soluz interrogationes faciende sunt de his vitijs: sz etiaz de articul' fidei ⁊ de sacr̃is ecclie: ⁊ de preceptis decalogi: ⁊ de operibus charitatis: ⁊ de peritia cõfitendi: ⁊ de multis alijs de quibus lati⁹ dixi in interrogatorio. B. ⁊ de circũstantijs eoꝝ que sunt. Quis: quid: vbi: p quos quotiens: cur: quomodo: quando. A.

De istis circũstantijs clari⁹ dr̃ i p̃fata. q. 83 Sz lati⁹ dcz ẽ s̃. ꝯfessio. 2. §. 5. i additiõe. B

Vtꝝ liceat sacerdoti inquirere a confitente specificationẽ persone cum qua peccauit Rñ. ſm Ray. sicut ꝯfitens non debet specificare nisi vt dicitur s̃. ꝯfessio p̃mo. §. 4. ita nec sacerdos dz interrogare nisi vt ibi dicit A. Idẽ in sum. cõ. eo. ti. q. 87. B. Qũo confessor religiosus teneatur facere cõfitenti ꝯsciam d̃ decimis hr̃. j. decime. p̃mo §. 8. A. Sz quid si confessori occurrit aliquid de quo dubitat qd agere debeat. Rñ. ꝙ hec dubitatio aut ꝓcedit ex varietate opionuz doctoꝝ: aut ex sua imperitia. In p̃mo casu dicit glo. Ray. in ti. de matrimonio. § sz nũ quid peccant vxores. sup ꝟbo abstinẽduz ꝙ hoc casu non est precipitanda snia nec d̃neganda absolutio: sed via tutior est consulenda ⁊ terror incutiendus ex ꝑiculo. Qd̃ vr̃ verũ cuz penitẽs ex aliqua probabili ratione adheret alicui⁹ doctoris nõbil' opioni volẽs eam tenere. nã hoc casu ꝓpter varietatẽ prudentiũ doctoꝝ ꝯfessor consulẽdo sibi viaz tutiorẽ: ⁊ qd̃ sibi verius videt ſm deũ si acqescere nolit illud supra cõscientiã suã relinquat. Qñ ꝟbo aliqs nõ hz in se aliquaz bonã rationẽ q̃re magis debeat opioni vnius q̃ alteri⁹ adherere: ꝯuenienter remanet i dubio: ꝓpter qd̃ si dubiũ sit sup aliquo vtꝝ sit peccatũ vel nõ: oĩno ẽ necessariũ ꝙ ab illo abstineat: ⁊ de illo debite peniteat eligẽdo partẽ tutiorẽ ne aliter discrimini se disponat: vt s̃. confessio p̃mo. §. 8. Si vero dubiũ non sit principaliter super peccato: sz vtrum qs teneatur ad aliquid faciendũ vel dandũ seu penam subeundã debet benignior sentẽtia eligi: vz vt i hoc dubio qs ad nihil obligetur. nã i dubio regulariter ꝓ reo danda est sententia nisi in casu matrimonij dotis seu libtatis vel testamenti quãdo pro istis data fuerit snia: vt in. c. fi. ex̃ de re. iur. ⁊ in. c. cum sit. ⁊. c. odia. de reg. iu. li. 6. ⁊. ff. de legibus. l. benigni⁹. nisi forte esset aliqd faciendum qd̃ posset faciliter expediri: vt si dubitatur vtrum quis sit excõicatus ⁊ possit cõmode facere se absolui ad cautelã: tũc enim ẽ consulendũ ꝓ tutiori parte ꝙ hoc faciat: ⁊ sic potest intelligi quod dicit gl. Ray. ⁊ ponitur in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 64. vz ꝙ si iudex ecclĩasticus dicat: Scias te eẽ excõicatum vel huiusmodi ꝟba: ꝙ si de excõicatione per verba talia agatur in foro iudicij nõ reputabit excõicat⁹ nisi al's constiterit de intentione excõicantis: vt qz semper solitus est sic dicere quando excõicat: vel alio mõ.

In foro autem penitentiali eligenda ē i dubio tutior via: vt. l. talis reputetur excōicatus & impetret absolutionē. Et idem consulit Hostiē. in his & similibus qñ dubitat de excōicatione. Item quod dictum est fallit qñ vehemens seu probabilis coniectura est in ptrarium: q; inspicimus in obscuris quod est ↄsimiliꝰ vel quod plerunq; fieri consueuit: vt in. c. inspicimus. de re. iu. lib. 6. vt si constet aliquem fuisse excōicatum: & dubitetur vtruz fuerit absolutus: tunc enim habebitur ꝓ excōicato donec de absolutō ne constet legitime: vt in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 48. Itez si sit publica fama de delicto vl excōicatione: vt extra de sent. excō. cum de fideres. §. 2. vbi dicitur q; si est publica fama aliquem verberasse clericum q; nec episcopus nec alius cōicare sibi debet nisi ad arbitrū episcopi de hoc se purgauerit vel ad cautelā absolutus fuerit. Si autem ꝓcedit dubitatio ex imperitia confessoris: tunc querat consiliū peritū: extra de pe. & re. ois. q; si non hīe pōt remittat ꝓfitentez ad confessorem icia & ꝓscia prudentiorez: sicut medicus impūs dz ad peritiorē egrotū remittere: ar. de pe. di. 6. q. vult. q; si nec hoc pōt fieri exigat a confitente q; sit paratus facere oē ad qō obligatur & querere diligenter illud noscere a peritis iuxta posse: & cōsulat confitenti quod tutius est: & in dubio absolutionem sibi non retineat vt dictum est: ſz ipsum inquantuz auctoritas sua se extēdit absoluat: de pe. dis. 7. liquis posit⁹. vbi datur absolutio penitenti in extremis licet de eius salute penitus dubitetur: vt ibi: & ea. q. c. nullus. 2°. vtrum absolutio possit fieri per litteram. Rñ. fm glo. Ray. in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 77. q; non sed presens confitens a presenti sacerdote potest absolui. Facit de pe. di. 1. quem pen. tet. Ex quo patet q; eodē modo non potest fieri per nuncium. Item nō pōt vnus audire & alter absoluere: vt s. ꝓfessor ꝓmo. §. 3. Absolutio ↄo ab excōicatione potest fieri etiā in absētia: q; ignorās & inuitus ab ea potest absolui: vt in lū. con. lib. 3 ti. 33. q. 113. & s. absolutio ꝓmo. § 15. 3° an sacerdos debeat ꝓmo absoluere q; penitentiam imponere. Rñ. vt notatur in directoria li. ꝓmo. ti. 15. §. 124. q; non: q; cum in pnie impōne appareat tertia pars ꝓncipal materie. i. satisfactio quatenus est ex parte peccatoris sine qua saltem in affectu non ē perfectum hoc sacramentum: nec potest debita forma apponi p ministruz donec ipsa materia debita ꝓmo integre sit pacta q; in tribus consistit. s. cordis contritione: oris confessione: & operis satisfactione: ar. extra eo. q; qdam. Ideo hunc ordinē dz confessor seruare in pnie sacramēto. p°. dz audire cōfessionez. 2°. imponere pniam. 3°. absoluere sacramētaliter vt in cle. dudū. §. statuimus. de sepul. vbi hoc notant Guil. & Jo. an. lxce ibi. Videtur ergo q; nisi imposita penitentie precedat absolutionem: ipsa absolutio ē nulla. Sed forte posset excusari si statim post absolutionem anteq; diuertatur ad extraneos actus imponatur penitētia. naz quod fit incontinenti videtur inesse. C. de pactis. l. petens. Tutius tamen est q; precedat: vt ex predictis patet. B.

Confirmatio electorum. A quo confirmanda sit electio. Rñ. fm Hostiē. a proximo superiore: vñ episcopus confirmat sibi subiectos: extra de elec. cū monasterium. nisi aliquis sit exemptus: extra de consue. cuz venerabilis. Item archiepiscopus ꝓfirmat episcopuz: ex̄ de elec. cum dilectus. in fi. 64. dist. illud. Archiepm ↄo confirmat ꝓmas vl patriarcha: nisi ipse archiepūs exemptus sit ex̄ de elec. bone. & c. nihil. Patriarchas vel exēptos cōfirmat papa: ex̄ de elec. scriptuz. vel etiā legatus de latere: ex̄ de elec. si abbatem. li. 6. A. vbi dicitur q; legatus de late re pōt confirmare electiones archieporuz & exēptoꝝ: & abbati exempto in epm electo dare licentiā consentiendi. Et ab alio cidē talis licentia dari nō potest nisi a papa. B. Similiter etiam papa confirmat imperatorē: extra de elec. venerabilem. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 21. B.

Qualr fieri debeat confirmatio. Rñ. fm Hosti. Debet p° fieri examinatio personaꝝ tam eligētiū q; electi: ēt si nihil opponat. A. Facit extra de elec. cum nobis olim. B. Consulit etiam superiori vt ipsum electum ad partem trahat: & de his q; impedire ipm̄ pñt diligēter exquirat: & si impedimentū in uenerit secreto ad renunciandum inducat:

ex̄ de elec. dudū. 2. in fi. ⁊ extra de simo. per tuas. in fi. A. Non tñ ipsum publicet vel infamet ꝑm eundē Hosti. vt in sum. cō. eo. ti q. 22. B. Als̄ ꝟo ꝑm allegata ⁊ ꝓbata procedat. A. Sed si in occulto sit impedimentū: ⁊ ille instat ꝑ ꝯfirmatione in manifesto caueat q̄tuz pōt ne faciat ꝯtra consciētiā: vt dr̄ in dicta. q. 22. B. Nota etiaz ꝙ si inter cetera q̄ obijciuntur electo seu postulato seu aliter ꝓmouendo ad dignitatez opponatur de euidēti defectu sciētie vl' ꝑsone: ⁊ ꝑmo dz d̄ hoc examiatio fieri: ⁊ si hoc inueniatur falsuz opponētes excludunt̄ ab omnibus alijs q̄ opposuerāt: ⁊ etiaz puniūtur: ac si in ꝓbatione oīum defecissēt etiaz: ex̄ de elec. si forte. li. 6.

Si confirmatio fiat non vocato competitore vel alio qui se vellet opponere: ⁊ non discusso negocio irrita est. Et debet fieri tal' vocatio noiatim qñ est coelect⁹: vl' apparz oppositor: als̄ gnāl'r in ecclia in qua electō facta est: vt si volūt se opponere appareant in cōpetēti t̄mino ꝑemptorie assigto. Et h̄ hñt locū siue electio fit in concordia: siue in discordia: ex̄ de elec. qm̄. li. 6. Utꝝ q opponit electo aliqd̄ crimē teneatur se inscribere vide. j. inscriptio. §. 2. Uide d̄ his q̄ possunt impedire confirmationem. j. de elec. in mlt̄is locis. ⁊. j. ordinandus per totum.

Onfirmatio sacramenti.

Sacram̄tū ꝯfirmatiōis vtꝝ sit de necessitate salutꝫ. Rñ. ꝑz Pe. Duplex ē necessitas salutꝫ: q̄daz pertinēs ad eē ⁊ q̄dam ad bñ esse. Et qdez 2° mō ꝯfirmatio ē necessaria nō ꝑmo: nā ⁊ sine ea pōt hō saluari. Est aūt necessaria ꝓpter spūalez pugnā: ad quā adiuuat hō ꝑ ꝯfirmationē: ꝫ simplr̄ nō sit sacram̄tū necessitatꝫ: ꝫ nihilominus ꝯtempt⁹ eius dānabilis ē. Cō. Tho. ⁊ Al. in. 4. dis. 7. A. Idem in sum. cō. li. 3. ti. 24. q. 45. B.

Que sunt d̄suba ꝯfirmatiōis. Rñ. scd̄m Pe. qnq̄z. Duo qdem ex ꝑte ipsi⁹ sacram̄ti. s. mā chrismatꝫ ⁊ forma ꝟborū. Duo ex ꝑte ministri. s. dignitas pōtificalis ⁊ intentio. Unū ex ꝑte suscipiētis. i. ꝙ chrismetur i fronte. nam qꝛ in ꝯfirmatione cōfertur audacia spūalis euidētius fit in fronte. Con. Tho. ⁊ Al. vbi s̄. A. Idez in sum. cō. eo. ti. q. 46 vbi ēt dr̄ ꝙ chrisma est oleum cuz balsamo ab episcopo sanctificatum. B.

Quis est minister confirmationis. Rñ. Solus eps: de conse. di. 5. manus. ⁊. c. nouissime. ⁊. c. vt ieiuni. A Id̄ i dcā. q. 46.

Sz nunqd papa possit cōmittere alteri. Rñ. ꝑz Tho. ⁊ Pe. Lz de hoc sint opiniones ꝓbabili⁹ dr̄ ꝙ possit cōmittē sacerdoti: sz nō inferiori. 95. dis. peruenit. A. Id̄ in sū. cō. eo. ti. q 47. Cō. etiam Albric⁹. B.

Que sit forma confirmationis. Rñ. ꝑm Tho. Pe. ⁊ Alb. Forma ē hec: Consigno te signo crucis ⁊ confirmo te chrismate salutis In nomie pr̄is ⁊ filij ⁊ spiritus sancti amen. A. Idē in sum. cō. eo. ti. q. 48. vbi ēt dr̄ ꝑm Al. ꝙ oīa illa q̄ supradicta sunt d̄ mutatione forme baptismi eodē mō intelligenda sūt ⁊ de forma ꝯfirmationis. B.

Utꝝ in sacro ꝯfirmatiōis ꝯferatur gr̄a. Rñ. ꝑm Tho. ⁊ Pe. Gratia ꝯfertur ñ solū cōiter sicut in quolibet sacr̄o ꝯfert̄ gr̄a emūdans a peccato. A. vel a reliqis peccati: vt in sū. cō. eo. ti. q. 49. B. sz etiā spūalis gr̄a per quā qs deputatur ad officiuz sācti tatis ⁊ idoneus efficitur ad xp̄m confitendum: vnde ⁊ de grato facit magis gratuz. A. Idem in dicta. q. 49. B.

Quibus debeat sacram̄tū ꝯfirmationis conferri. Rñ. ꝑm Tho. ⁊ Pe. Oib⁹ xp̄ianis. Nā ⁊ pueris ꝯueniēter cōfertur: qꝛ minus habēt fictionis: ⁊ viris ⁊ mulierib⁹ qb⁹ cōis est pugna spiritualis. Item mutis: qꝛ licet non verbo signo tamen possunt consiteri. Item morientibus quibus licet subtrahatur pugna tamē pergunt ad premiū militantium: ⁊ ideo conuenienter accipiunt christiane militie signum. A. Idem i sū. con. eo. ti. q. 50. B.

Utrum ꝯfirmatio possit iterari. Rñ. ꝑm Aug. ⁊ oēs theologos: nō potest eo ꝙ imꝑmat effectū indelibilē: de ꝯse. di. 5. dictuz. ⁊. c. de homine. A. Idem in sum. cō. eo. ti. q. 51. vbi ēt idem dr̄ de sacra mēto baptismi ⁊ ordinis ⁊ ꝙ alia quattuor sacramēta possunt iterari. B.

Utrum cōfirmatio conferri debeat ieiunis ⁊ a ieiunis. Rñ. ꝑm Al. Sic ꝓpter reuerentiā sacram̄ti: de ꝯse. dist. 5. vt epi. ⁊. c. vt ieiuni. Tñ in necessitate melius eēt cōfirmari p⁹ prandiū q̄z si ep̄o discedente ⁊ hi⁹ quis non possit confirmari. A. Idez in sum. con. eo. ti. q. 52. B.

Utrum alius debeat tenere aliquē ad cō firmationem. Rñ. ſm Tho. in.3. parte. q. 72. Propter hoc aliquis ad confirmationem accedit: quia ſe habere robur ſtandi ñ preſumit. Ideoq; ab alio debet teneri nec differt vtrum vir vel mulier teneat. Sz nō confirmatus q̄tum eſt de ratione ſacramēti non debet tenere: ſed ſi contrariuz fiat peccat. Sed non propter hoc eſt irritum ſacramentum: de conſe. di. 4. c. in baptiſmo. A Con. Al. vt in ſum. con. eo. ti. q. 53. B Et vide. j. impedimentum. 6. §. pe.

Utrum vxor poſſit in cōfirmatione tenere maritū vel ecōuerſo. Rñ. non quia contrahitur cognatio ſpiritualis ⁊ eſt impedimentum matrimoni ⁊ coniugalis actus. Item nō debet quis tenere ꝓprium filium vel fratrē aut ſororem: qꝛ ſufficit inter tales vinculū carnale. A Idem in ſum. con. dicta. q. 53. B Quomodo autem cōfirmatio impediat matrimonium: vide. j. impedimentum. 6. De chriſmate. ſ. quod ē materia confirmationis habetur s̄. baptiſmus 2. §. 3. ⁊. j. oleum ſanctum.

Onſanguinitas

vide de h° .j. impedimentum. 5. per totum.

Onſcientia

Utrum cōſcientia erronea obliget ad faciendum aliquid vel dimittendum. Rñ. ſm Pe. Credens ſe teneri ad aliquid ⁊ non faciens incurrit contemptum. Et faciens illud quod putat peccatuz peccat. Unde glo. ſuper illud Ro. 14. Omne quod non eſt ex fide peccatum eſt. dicit ſic: Omne quod fit contra conſcientiā edificat ad gehennam. Item Luc. x°. Si oculus tuus nequā fuerit: totum corpus tuum tenebroſum erit. Manēte ergo conſciētia erronea homo perplexus eſt nō tñ ſimpliciter: qꝛ pōt ⁊ debet deponere ꝯſciam talem per ſe vel per alterius ꝯſiliū. Cō. Tho. ꝑma ſede. q. 19. arti. 5. ⁊. 6. A Idem in ſū. con. li. 3. ti. 32. q. fi. B

Onſecratio primo:

ſcilicet epiſcoporuz ⁊ ſupra. De forma conſecrationis epoꝝ diffuſe ⁊ copioſe tractatur ⁊ habent epi in ordinarijs ſuis ⁊ de ipſa. 23. di. q epiſcop⁹. ⁊ di. 75. ordinationes. ⁊ extra de ſacra vncti. cum veniſſz. Et debet fieri i die dominica tm̄. d. c. ordinatōnes. Nec eſt neceſſarium continuare ieiunium a ſabbato. i. q in precedenti ſabbato incipiens ieiunare non comedat quouſq; in dominica fuerit ordinatus. naz ⁊ in ipſa dominica ante prandiū intelligitur ieiun⁹ eē. A Hec fuerunt dicta Ray. vt in ſum. con. li. 3. ti. 22. q. 33. ⁊. 31. ⁊ in hac etiam addit q̄ debet fieri hora tertia. B

Conſecratio epiſcoporum vltra tres mēſes poſt confirmationē differri non debz niſi ex cauſa. 75. di. §. ꝑmo. A In hoc. §. nō dicitur poſt confirmationem ſz poſt electōnem: ⁊ ita tenet Ray. vt patet in ſum. cō. dicta. q. 31. Sz potius vr̄ q̄ cōputatio fiat a tēpore confirmationis. Nam prius cōſecrari non poteſt. Ideo illud tempus nō debet cōputari ſicut nec tempus ſuſpenſionis in collatione beneficiorum: vt in. c. qꝛ diuerſitatem ex̄ de conceſ. preben. Unde vt patet i dicta. q. 31. glo. Ray. dicit q̄ tempore cōfirmatiōis fit iſta ꝯputatio: ſicut nōuit Hugl. ea. di. qm̄. Et niſi fecerit infra dictum tempus ſe conſecrari cōione priuatus expectabitur adhuc per duos menſes infra quos ſi non purgauerit moram cedet metropolitani iudicio nec ibi nec alibi poſtea conſecrabitur: ⁊ hoc niſi fuerit impedimento legitimo impeditus: dicto. c. qm̄. ⁊ di. 45. qm̄ Poteſt autem intelligi dictum Ray. quando electus fuiſſet negligens ad petendā cōfirmationem. nam ⁊ tempus ſuſpenſionis i collatione beneficiorum computatur negligenti petere ſolutionem: vt nō. glo. in dcō c. qꝛ diuerſitatem. ⁊ ſupra beneficium ꝑmo in principio. B

A quo conſecrētur ſinguli prelati. ꝶn. papa cōſecratur ab epiſcopo hoſtiēſi: q i hoc vicem metropolitani obtinet: vel etiā a quo vult: di. 23. in nomine domini. A ibi nō ſic dicitur ſz ita: Quia ſedes apoſtolica cunctis in orbe terrarum prefertur eccleſijs: atq; ideo ſuper ſe metropolitanum habē nō poteſt. Cardinales: epiſcopi: metropolitani proculdubio vice funguntur: qui vz electū antiſtitez ad apoſtolici culminis apicem ꝓuehant. Et ita a dictis epiſcopis cardinalibus debet papa conſecrari ſm Ray. ⁊ in ſum. con. e. ti. q. 29. niſi forte ex conſuetudine vel ex ipſius electi diſpoſitione aliud ꝓcederet cum papa ſtatim poſt electionē ha

beat: omniũ plenitudinẽ potestatis: dcõ. c. in nomie domini. Et ita potest intelligi qđ dicitur de episcopo hostiensi. ⁊ fuit dictum Gof. vt in dicta. q. 29. B Primates ꝟo ⁊ metropolitani cõsecrari debent a tribus episcopis eoꝝ suffraganeis oibus alijs suffraganeis personalr aduenientib⁹ nisi eẽnt necessitate impeditu: ⁊ tunc ꝯsentiãt ꝑ lr̃as. 64. di. qꝛ. ⁊. 66. di. archiepiscopus. ⁊. c. porro. ⁊ di. 51. q in aliquo. in fi. ⁊ ex̃ de temp. or. si archiepiscopus. Et licet ita sit de mero iure hodie tñ de cõsuetudine quasi nullus archiepiscopus: patriarcha vel ꝑmas consecratur nisi a papa vel ab alio de mandato eius: ar. 24. q. i. pudenda. A Hoc fuit dictũ Ray. vt pꝫ in sum. con. eo. ti. q. 28. Sed eius glo. dicit ꝙ nõ credit ꝙ h⁹i ꝯsuetudo sit generalis. B ꝙ si ab alio forsitan consecrarẽtur paꝝ ꝓdesset: qꝛ anteq̃ possent se archiepiscopos vel patriarchas nominare ⁊ plura alia facere oporteret ꝙ palliuꝫ a papa haberent nisi forte habere possent a patriarcha. De qua materia vide. j. palliuꝫ. ⁊ j. patriarcha. §. 2. A In his locis patꝫ ꝙ istud palliũ non potest ꝯferri nisi a papa vl' ab vno de quattuor ꝑncipalibus pr̃iarchis vꝫ Constãtinopolitano: Alexãdrino: Antiocheno: ⁊ Hierosolymitano. B Episcopi ꝟo si sunt exempti silr debent a papa vel ab alio de eius mãdato cõsecrari. A. Cõ. Al. B Si nõ sunt exẽpti debent ꝯsecrari ab omnibus alijs suffraganeis ⁊ auctoritate metropolitani: vel si non oẽs possũt conuenire saltẽ a tribus episcopis iussu archiepiscopi vel ab archiepiscopo cuꝫ duobus ep̃is ꝯsecrentur alijs ꝑ lr̃as ꝯsentientibus: di. 64. ꝑ totũ. A Hoc fuit dictuꝫ Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 27. B Et nota hic ꝙ ternari⁹ numerus ep̃oꝝ est de subã cõsecrationis: vñ si a paucioꝛib⁹ ꝯsecrarẽtur nihil ageret: vt nõ Hug. in ꝑdicto. c. porro. A Hoc etiã tenet glo. in. c. ep̃i. ex̃ d tẽ. or. ⁊ ẽt glo. Ray. vt in dicta. q. 27. q̃ etiaꝫ dicit notasse Hug. in. d. c. porro. ꝙ si nõ eẽt modo nisi vnus ep̃s vel duo non posset consecrari ep̃s: donec aliud ꝯstitueretur a papa vel mortuo papa generalis ecclia possꝫ mutare hanc formã: lꝫ ab apostolis institutaꝫ ⁊ statuere ꝙ vnus episcop⁹ solus vl' duo cõsecrarent ep̃m: vl' si nullus esset episcop⁹ ꝙ s. presbyteri ꝯsecrarent eum. Si autem ne episcopus nec presbyter eẽt: tunc dicit diuinuꝫ implorandũ iudiciũ esse quid fieri dbeat. B Et vnus dictoꝝ trium est ꝑncipaliter ꝯsecrans q oportet ꝙ totam ꝯsecrationem perficiat: aliter nihil agitur. A si vn⁹ partez vnam facit: ⁊ alius partem aliã: vl' si vnus episcop⁹ manũ imponat ⁊ simplex ꝑsbyter vel etiã alius episcopus benedictionẽ infundat: dicta. q. 27. B Alij duo sunt quasi coadiutores: tñ omnes ꝓnunciare debent: qꝛ omnes ꝯsecrant: hec Hug. Et con. Gof. A Immo hoc videt poti⁹ fuisse dictum Hosti. Hug. aũt ⁊ glo. Ray. dicũt ꝙ cũ tres episcopi ꝯsecrent episcopũ põt ꝯcedi ꝙ qlibet illoꝝ consecret: sed nõ solus. i. cuꝫ alio sacrat. Et ꝙ sunt ibi tres actiones sed vna sola passio in cõsecrato: sicut in tribus hominibus ferentibus lapidẽ tres sũt actiones in ferentib⁹: sꝫ vna passio in lapide: vt in dicta. q. 27. Conuenienti⁹ videtur dictuꝫ Hosti. qꝛ saltẽ inunctio manuũ ⁊ capitis ꝯsecrandi cũ sacro chrismate non põt fieri: nisi per vnũ alijs assistentib⁹: vt extra de sac̃. vnc. c. vno in ꝑn. B Possunt aũt simul ab eodeꝫ plures episcopi consecrari: extra de conse. ec. vel al. cuꝫ sis. A Ibi dr̃ nouer ꝙ plura in eadẽ ecclia altaria ⁊ plures ep̃os simul poteris consecrare. B

Ubi singuli prelati sunt consecrandi. ꝟn° Papa in sua ecclia si fieri potest: al's i quacunq̃ etiã extra vrbem: dis. 23. in nomie domini. Patriarcha ꝟo ꝑmas ⁊ metropolitanus debent ꝯsecrari in proprijs ecclesijs nisi necessitas aliud iudicat. A vel cõsuetudo approbata etiaꝫ in consecratione pape ꝑm glo. Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 32. B .24. q. i. pudenda. ex̃ de tẽpo. or. si archiepiscop⁹. ep̃s aũt debet ꝯsecrari vbi elegerit metropolitan⁹: dis. 51. c. vlt. in fi. A Nisi aliud obseruandũ sit de ꝯsuetudie approbata ꝑm glo. Ray. vt in dicta. q. 32. vbi etiã dicitur ꝑm Ray. ꝙ si episcopus fuerit ꝯsecratus in alia ecclia q̃ metropolitana ⁊ sine metropolitani licentia: debet se pñtare metropolitano suo ifra tres menses a tẽpore cõsecratiõis: dis. 63. cum longe. B

Onsecratio secũdo

.s. ecclie: vel reconciliatio ei⁹. Ecclia a solo ep̃o põt ꝯsecrari: de conse. dis. i. nemo. neq̃ ep̃s põt hoc alteri delegare: ni

si episcopo: sicut neq̃ recõciliationẽ: ex̃ eo. aqua. Et põt ꝯsecrari tam in dieb⁹ domini cis q̃ ꝑuatis: ex̃ eo. tua. Nec debet cõsecrari sine missa: de ꝯse. di. i. c. 2. ⁊. c. de fabrica i fi. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 48. ꝟm Hosti. subdendo: Et dixit Batianus. s. q̃ missa esset de substãtia ꝯsecrationis. Hugi. ꝟo dixit cõtra. Nã ꝟ ipsuz si episcop⁹ consecret ⁊ presbyter dicat missã ecclia consecrata erit. hec ibi. Puto q̃ attẽdenda sit ꝯsue tudo que est optima legum interpres ff. de legibus. si de iterpretatione. B Et si episcopus non petiuit dotẽ ecclie competẽtez quãdo primariũ lapidez posuit: debet in ꝯsecratione supplere: qa ad hoc tenetur fabricator ⁊ eius heres: extra eo. cũ sicut. i. q. 2. placuit. Si ecclia i alieno solo sit ꝯstructa vl ꝯsecrata: vide. j. ecclia ꝑ°. §. ꝑmo. B

Presumitur ecclia consecrata quando de hoc aliqua scriptura apparet vel in istrumento dotationis vel in libro ecclesie: vl in columna: vel in tabula marmorea: ⁊ huiusmodi: vel etiam si appareat vnus testis de visu vel de auditu: de conse. dis. i. solennitates dedicationũ. A Ibi nõ dicitur aliud nisi q̃ solẽnitates dedicationũ fiant per singulos annos: ⁊ q̃ si certa scriptura vel testes nõ appareant de consecratione ecclesie consecretur. Et idez ea. dis. c. ecclesie. ⁊ tam̃ predicta dixit Ray. allegans etiam ad hoc 24. q. 2. sane profertur ibi. In sacris dictitijs scripserunt. Et secunduz glo. eius dictitie sunt columne ecclesie: vt in sum. con. eo. ti. q. 150. Sed glo. in dicto. c. sane. dicit q̃ dictitie tabule dicuntur a dico dicis: dic̃ etiam q̃ ibi est ar. q̃ si in lapide vel columna inueniatur scriptura: fides est ei adhibẽda B Et intelligas tales probationes semiplenas sufficere vbi nõ esset de hoc contentio per quam tolleret̃ ista ꝓbatio: vt qꝛ fieret inde alteri preiudiciũ: extra eo. proposuisti. ⁊ extra de adulter. significasti. A Ista capitula paꝝ videtur facere ad hoc dictuz tñ in se videtur verũ: qꝛ cuz de alterius agitur preiudicio regulariter requiritur plena ꝓbatio: vt in. c. cum sint. ex̃ de reg. iur. lib. 6. Et q̃ dicũtur in hoc. §. fuerũt dicta Ray. ⁊ Inno. vt in dicta. q. 150. B

Tres casus sunt in quibus ecclesia consecrata debet reconsecrari. Primus si ecclia combusta fuerit: ita q̃ parietes sint combusti vel dirupti seu notabiliter decrustati: vel in toto vel in maiori parte: de conse. dist. i. ecclesijs. Secus si solum tectum exustũ fuerit: extra eo. ligneis. Z⁹ si quocunq̃ modo tota ecclia vel maior pars destructa vel dirupta est: si ꝟo parietes successiue fuerunt reparati eadez ecclesia intelligitur. Et ideo sufficit si tm̃ reconcilietur cũ aqua exorcizata ⁊ cuz solennitate misse. A Hoc casu secundum Hosti. ⁊ in sum. con. dicta. q. 150. nõ est ius expressũ de reconciliatione: tuti⁹ tamen ⁊ ꝺuotius ẽ q̃ fiat. B Secus si tota fuit ꝑmo destructa etiam si ex eisdẽ lapidibus redificata fuerit: consecranda eniz ẽ de conse. dis. i. ꝺ fabrica. Z⁹ casus ẽ quando dubitatur an fuerit consecrata nec apparet aliqua probatio de his que dicta sũt supra. §. ꝓxio. A Idẽ i sũ. cõ. dcã. q. 150. li. 3. ti. 24. ⁊ no. gl. i c. ꝓposuisti. ex̃ ꝺ ꝯse. ecclie. B

Sunt alij casus in quibus ecclia non debet reconsecrari sed reconciliari. Primus est propter homicidium vel etiaz enormẽ sanguinis effusionem ibi commissam: extra de conse. ec. proposuisti. Secus de leui vt si casu sanguis de naribus emittitur ⁊ siquis vngue aliquantulum excorietur ⁊ sãguinem emittat. Z⁹ propter adulterium vl seminis effusionem: extra de adul. significasti. Z⁹ si excommunicatus in ecclesia fuerit sepultus: de conse. dis. i. ecclesiam. extra eo. consuluisti. A Idem etiam est si i ea fuerit sepultus paganus vel infidelis: tunc enim non solum corpora extumulanda sũt ⁊ abijcienda sed ⁊ parietes radendi ⁊ eius tigna: dicto. c. ecclesiam. ⁊. c. se. Et similiter debet fieri quando fuerit ibi sepultus excõmunicatus secundum Hosti. ⁊ in dicta. q. 150. B 4⁹ si ecclesia ab episcopo publice excõicato consecrata fuerit. A vel etiã benedicta: vt in dicta. q. 150. vbi ẽt idem dicitur de cimiterio vel alio quocũq̃ sacro a tali excõicato ꝯsecrato vel benedicto. B Nam ꝟm Hosti. si corpus mortui excõicati polluit eccliam: multo fortius vbi ipsa cõsecratio ꝑficitur per os ⁊ manus excõicati A Secus tamẽ est in sacramẽtis q̃ intrinsecus operantur ꝟm eundem Hosti. vt i dicta. q. 150. ad fi. vbi ẽt hec oia notãtur ꝑter id quod dictum est de leui effusiõe sãguis.

Sz ad hoc facit quod notat glo. extra d̄ sē. excōi. c. cum illorum. §. nos tamen. super ꝟbo effussionem. B

Quid si de lapide cadente de ecclesia aliquis occidatur: aut si aliquis furiosus ibi se occidat. Rñ. Non est in his casibus recōciliandā: exquo est sanguis per contentionem effusus nec fuit mala voluntas ad violentiam sz fortuitus casus. Hostiē. ⁊ Hug. A Idez in sum. cō. li. 3. ti. 23. q. 151. B

Quid si in ecclesia aliquis vulneretur letaliter ⁊ postea in domo sua moriatur. Rñ. ſm Guil. ⁊ Hug reconciliari debet. nā ibi dicet̄ mortuus vbi mortis causam accepit. Si vero econtra ex̄ ecclīam vulneratus sit ⁊ in ecclesia postea moriatur: non erit ecclesia violata nec reconcilianda. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 152. B

Quid si in ecclesia martyr occiditur. Rñ. ſm Guil. Dicunt quidam ꝙ propter hoc ecclesia non est reconcilianda: qr huiusmodi sanguis effusio ecclesiam non polluit sz potius consecrat. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 153. B

Quando per semis effusionem reconcilianda est ecclīa. Rñ. ſm Guil. Pro adulterio quidez ⁊ fornicatione: de conse. dis. i. ecclesijs. extra eo. c. fi. Propter pollutionem autem nocturnā in somnis nō oportet. Si autem vir vxorez ibi cognoscat credo ꝙ indiget reconciliatione. Et ita tenet Jo. ⁊ iterꝫ Jo. an. A Contrarium videtur autez tenere glo. scd̄m Hug. in dicto. c. ecclesijs. Sz primū videtur verius: ar. c. vir. 33. q. 4 Unde ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 154. dicitur ꝙ Hug. videtur loq de reconsecratione. B. Similiter reconciliāda est pro vicio sodomitico ibi cōmisso. Ceterum non videtur reconcilianda. A .i. de necessitate sz d̄ cōsilio: vt in dicta. q. 154. B qñ huiusmodi sunt occulta. Satis con. Hosti. q̄tum ē in sūma vl'i sententia. A quia lz Hosti. in diuersis locis diuersimode locutus sit: tādez hoc tenuit ꝙ pro occultis non sit necesse ecclīaz recōciliari: vt pz i dcā. q. 154. B

Sz quis potest ecclīam reconciliare. Rñ. ſm Ray. episcopus proprius per se vel per alium episcopum. Et potest vnus aquā benedicere: ⁊ alius reconciliare. Per simplices vero sacerdotes non potest etiam si sit consuetudo: extra eo. c. aqua. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 155. B Sz ſm Inno. ex cōmissione pape sacerdotes simplices possunt ecclesiam reconciliare aqua tamen prius per episcopum benedicta. A Inno. sic dicit in dicto. c. aqua. Vidimus autez ꝙ papa pluribus episcopis indulsit ꝙ per simplices sacerdotes possent reconciliare ecclīas aqua tamen prius per ep̄m bñdicta. B

Quid siquis celebrat in ecclesia seminis vel sanguinis effusione polluta. Rñ. etiam si scienter in ea celebrat non propter hoc est irregularis: extra de sen excō. is q. li. 6. Tamen talis grauiter peccat: vt ibidem dicit. A Dicitur enim ibi ꝙ est pro temeritate huiusmodi puniendus. B Vide hoc diffuse. j. interdictum. 4. §. penul. A Ibi dr̄ de pena celebrantis in loco ꝓhibito. B

Quid fiet si ecclesia non consecrata fuerit seminis vel sanguinis effusione polluta. Rñ. d̄bet aqua exorciçata per sacerdotes lauari ne diuine laudis organa suspendātur: ⁊ q̄citius consecrari: extra eo. si ecclesia. A Ibi non dicitur ꝙ dicta absolutio debeat fieri per sacerdotes nisi in glo. q̄ hoc ibi notat. Idem etiam tenet gl. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q. 156. dicens ꝙ aqua hec confici potest per simplices sacerdotes: ⁊ tal' ecclesia per eos lauari sine mandato episcopi speciali: ar. in dicto. c. si ecclesia. quia dicit ꝙ debeat protinus lauari: quod non fieret si oporteret mādatum episcopi expectari Alij tamen dicunt vt ibi patet ꝙ auctoritas episcopi est necessaria in hoc casu: quia sicut necessaria est auctoritas episcopi ad h° ꝙ ecclesia edificetur: ⁊ ꝙ ibi celebrentur diuina a principio: de conse. dis. i. nemo ifra. dicunt ꝙ necessaria est auctoritas episcopi quo ad reconciliationem eius postq̄ taliter est polluta: hec ibi. hoc videtur tutius. B Nec est propter hoc ecclesia interdicta nec q ibi celebrat irregularis est etiā si cōsecrata fuisset: vt in proximo. §. dictum est. A licet Hostien. dixerit contrariū vt patet in dicta. q. 156. B

Ecclīa precipue consecrata vel oratoria monasteria ⁊ h°i non debent reuerti ad secularem habitationem ⁊ prophanos vsus 19. q. 3. q̄ semel. ⁊ c. qm̄. 17. q. vlt. questi. ex̄ de relig. do. ad hec. A In hoc. c. dicit de hospitali: quod nullatenus debet mundanis vsibus deputari cū sit locus religiosus.

Hec etiam omnia notantur in sum. cō. eo. ti. q. 160. fm Ray. B

Consecratio tertio

scilicet altaris. Alia est pſecratio ecclie alia altaris: et ideo vna sine alia pōt fieri: exē eo. c. pmo. Altaria sine reliquijs pſecrari non debent: de pſe. dis. i. placuit. t. c. non oz. Et pōt episcopus in eadem ecclia plura simul altaria pſecrare: exē eo. cum sis.

Altare quādo sit reconsecrandū. Rñ. fz Hosti. Reconsecrandum est si mota rupta seu enormiter destructa sit tabula eius supior q̄ dicitur mensa precipue in angulis siue cornibus in quibus precipue solet fieri altaris consecratio. A Ista enormis destructio debet esse talis que inducat deformitatez episcopi iudicandā fm Hostien. t Inno. vt in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 150. B Item si motus fuerit aliquis de lapidibus principalibus stipitis mensam contingentibus. nam in illa coniunctione precipue intelligitur esse altaris consecratio: extra eo. ad hec. t. c. quod in dubijs. quod q̄daz intelligūt quādo super quatuor columnas ē altare: t vna mota sit. A Hoc fuit dictū glo. Ray. vt in dicta. q. 150. B Secus est de alijs lapidibus stipitis siue parietis qui non ptingunt mensam: qz ppter illoz motionem non ē altare reconsecrandum. A Idem est etiā si lapides tangerent mensaz dūmodo non essent de principalibus: vt dicta. q. 150. B Similiter non ē reconsecrādum si tota mensa cū sibi adherentib⁹ trāsferatur sicut nec consecratur altare portatile. Item reconsecrandum est si sigillum lapidis quo sigillantur reliquie fractum sit vel diminutum: extra eo. c. pmo. t. c. quod in dubijs. t de conse. dis. i. si motum. A Jō etiā est si dictū sigillum fuerit motum: dcō. c. quod in dubijs. t in dicta. q. 150. B Si aūt altare intantū augmētetur q̄ amittat pōrem formam reconsecrandū est qz forma est esse ret: ar. 16. q. 2. hoc ius. Lon. Inno. t Ber. A Blo. hec dicit extra eo. c. primo. Secus si additio vl diminutio nō tollit formaz fm glo. Ray. t in dicta. q. 150. vbi oia que dicta sunt in hoc. c. notantur. B

Altaria in quibus degradati t huiusmodi celebrauerunt non debent propter hoc pſecrari nec reconciliari: extra ō sacra. iter. a nobis. A Ibi nihil dicitur de reconciliatione fz solum de reconsecratione. Idez tamen potest intelligi t de reconciliatione cuz non sit iure cautum q̄ hoc casu reconciliatio fieri debeat: ar. c. is qui. de sen. exc. libro. 6. B De altari vide quedam alia supra altare.

Consecratio quarto

scilicet cimiterij. Alia est consecratio ecclesie: alia cimiterij. Si ergo cimiterū fuisset pollutum effusione sanguinis vel semis vide supra cimuterium. §. fi. Ceterum si i cimiterio corpora fidelium defunctorum sepulta sunt ab ex communicatis scismaticis vel infidelibus t huiusmodi: non propter hoc debent exhumari: extra de sacra. iter. a nobis.

Cimiteria non pſecrata in qbus corpora paganorum vel hereticoz seu excōicatorū sepulta sunt non debent consecrari: de pſe. dis. i. ecclesiam: sed corpora sepulta ibi debent inde prius ejici. A Et parietes t ligna rad: t tunc si apta fuerit poterunt consecrari: dicto. c. ecclesiaz. B Si aūt cōsecrata fuerant prius eodem modo corpora predicta inde ejicienda sunt si discerni possunt aliter non: extra de sepul. sacr]. t ipsa cimiteria reconciliāda sunt: sicut de ecclesia dictum est supra consecratio. 2. §. 4. circa finem. A Idem in sum. con. lib. 3 ti. 24. q. 159. scōuz Hostiē. Et addit: Corpora sanctorum nemo presumat transferre sine licentia principis vel episcopi: de conse. dis. i. de loco. vbi dicit glo. q̄ pro principe h̄ intelligitur papa. Et hoc verum est si corpora tradita sūt perpetue sepulture: alīs sine auctoritate alicuius possunt transferri: fz glo. ibi. Dicit etiā Hosti. q̄ idem videtur de ossibus aliorum fidelium. ff. de reli. t sump. fu. l. ossa. B

Consecratio quinto

scilicet vestium pallarum t vasoz. Vestes sacerdotum t ministrorum: palle altaris t vasa sacra t omnia similia non debent converti ad vsum laicorum sed siqua sunt vetustate consumpta comburi debent t cineres in ecclesia reponi. 19. q. 3. q̄ semel t. c. qñ. de conse. dis. i. altaris. A Ibi dicitur: Altaris palla: carbedra: candelabrū t velum: si fuerint vetustate consumpta incendio dentur qñ non licet ea que in sacrario fuerunt male tractari sed incēdio tradā

tur vniuersa. Cineres quoq; eorũ in baptisterio inferantur: vbi nullus transitũ habeat aut in pariete: aut in fossis pauimẽtoruz iactentur ne introeuntiũ pedibus coinquinentur. Item vt patet in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 160. ꝑm Ray. idem etiam est de pelui in qua diaconus ad cuius officiuz spectat cuz ministris humilibus abluit corporalia intra sanctuarium. Idẽ etiam dicit de velaminibus. Et secundũ glo. eius palla dicitur vestis qua altare cooperitur. Itẽ dicitur cõporale vbi corpus dominicũ inuoluitur. Velum autẽ ⁊ cortinã possumus nominare pãnum qui sub altare dependet: vel quod in quadragesima extenditur ante altare: vel ea que dependent ad parietes ecclesie. Dicit etiam ꝙ ex hoc patet ꝙ corporalia non sũt abluenda per laicos aut mulieres etiã moniales de iure: lz de consuetudine fiat contrarium. Item in. c. ligna. de conse. dis. i. dicitur: Ligna ecclie dedicata non debent ad aliud opus iungi nisi ad aliam ecclesiaz vel igni comburenda sunt: vel ad profectũ monasterioꝝ fratribus. In laicoruz opera non debent admitti. vbi dicit glo. ꝙ dicta ligna possunt poni in locis honestis. s. in capitulo vel dormitorio vel simili sed non in coqna vel vineis pastinandis ⁊ huiusmodi. Et idem dicitur in dicta. q. 160. B Si vero non sunt consũpta sed reparẽtur remanente substantia non oportet iterato consecrari etiam si partes plures reficiantur: secꝰ si forma tota simul soluatur. Alb. ⁊ Ber. A Hoc notat glo. extra de conse. ec. vel al. c. quod in dubijs. Nec dicit Al. vel dicta gl. si tota forma simul soluatur. Sed Al. dicit: si forma soluatur siue mutetur. Et est ar. ad hoc quod dicitur de reparatione ecclie: vt i sum. con. eo. ti. q. 172. B

Utrum vasa sacra possint vendi. Rñ. ꝓpter necessitatem possunt vendi in eadẽ forma alteri ecclie sed cõfracta possunt vendi cuilibet: de conse. dis. i. ligna. A Melius facit. 10. q. 2. hoc ius. vbi non dicitur cõfracta sed conflata: ⁊ forte quo ad hoc idez important. B

Onsecratio virginum: de hac infra virginum consecratio.

Onseruator quis possit esse conseruator. Rñdeo. Episcopi ⁊ eorum superiores aut abbates seu illi qui in cathedralibꝰ vel collegiatis ecclesijs obtinent dignitates vel personatus. Alij nõ possunt esse: nec aliquis potest esse conseruator sui conseruatoris: nec aliquis potest habere conseruatorẽ euz qui est sub sua iurisditione dominio vel districtu ecclesiastico vel temporali: excepti regibus vel reginis: extra de offi. dele. hac constitutione. li. 6.

Conseruatores non possunt procedẽ cõtra aliquos extra ciuitates vel dioceses in quibus fuerint deputati: nec possũt aliquos citare vltra vnam dietam a fine illoruz diocesis: extra de offi. dele. hac constitutione li. 6. A In. §. primo vbi etiam dicit ꝙ isti conseruatores non debent etiam procedere nisi in ciuitatibus seu locis insignibus vbi possit peritoꝝ copia haberi. B

Conseruatores non possunt committere vices suas exceptis citationibꝰ ⁊ sententiaꝝ denunciationibus nisi aliud eis per litteras cõmitteretur: ⁊ tunc cõmittere possent ifra loca in quibus fuerint deputati ⁊ ꝑsonis ꝑdictis in ꝑmo. §. extra de offi. dele. hac constitutione li. 6. A §. 2. B

Conseruatores non possunt se intromittere de alijs q̃ꝫ de manifestis iniurijs et violentijs: extra de offi. dele. statuimus. lib. 6. ꝙ si de alijs siue q̃ indaginem iudicialem requirunt se intromiserint: sunt suspensi per vnum annum ab officio: ⁊ pars que hoc fieri procurat incurrit sententiam excõicationis a qua non potest absolui nisi parti grauate satisfaciat de expensis: vt in predicta d̃cre. hac constitutione. Nec processus valet quia excedit fines mandati: extra de rescriptis. cum dilecta. Sciendum tamen scd̃m Inno. A in dicto. c. statuimus. B ꝙ lz principaliter non habeant iudicialẽ indaginem: in notorijs tamen habẽt: qꝛ omnia illa sine quibus eorũ iurisditio non posset explicari intelliguntur eis esse commissa. ff de iur. om. iudi. l. 2. Unde conseruator potest citare: ⁊ contumaces punire: extra de offi. dele. de cãis. ff. siquis ius di. l. i. Item si maleficium est notorium alijs ⁊ non iudici oportet ꝙ super hoc probationes querat ⁊ cogat testes. 2. q. 1. in primis. extra de testibus. c. 2. A Melius facit extra de testibꝰ cog. c. ꝑmo ⁊ per totum. Et vt no. Inn. vbi

supra dicunt quidam ꝙ testes qui inducuntur super notorio debent dicere factum esse notoriū. ⁊ si queratur qūo scit: potest respōdere quia ego presens fui ⁊ vidi quādo publice in platea multis presentibus fecit illō imo plus videtur ꝙ si etiam dicat: Ego nō vidi quando fecit maleficium: sz vidi quando ductus fuit coram iudice ⁊ interrogat⁹ de maleficio non negauit: vel confessus fuit s. ꝙ sic publice fecerit. Quidam dicūt idez etiā si coram multis confitetur. Itez si dicit sic: Ego non vidi quando fecit maleficium sz vidi eum fugientē ⁊ latitantem ꝓpter hoc ⁊ nullo modo se excusantem: nec suberat cā quare se non excusaret: vel qr de hoc cum aliquibus transegit. ff. ex quibus ca. infa. irro. l. athletas. §. fi. ⁊. l. se. Et sic est multa talia inuenire: alij tamen contradicunt: hec ille. Istorum dictuz potest intelligi in his q̄ non sunt notoria per sententiā vel confessionem in iure vel per euidentiam facti: vt i. c. fi. extra de coha. cle. ⁊ mu. B Item quia etiam in notorijs aliquis ordo necessarius est: extra de iureiur. ad nostraz. Item si reus ꝯfitetur factum sz dicat ꝙ vsus fuit iure suo: in hoc casu admittit probationes. Alr eniz non potest explere iurisditionem sibi cōmissam. Similiter oportet ꝙ ꝓcedat ad inquisitionē qñ factum qdem est notoriuz sed nescitur qs fecerit. Item ad repellēdaz iniuriam potest inuocare brachiū seculare sicut ⁊ alij iudices: ex̄ de offi. or. c. p̄mo ⁊. c. qm̄ in plerisqz in fi. A Et ad hoc ptās secularis tenetur: als ꝯseruator pōt illū excōicare: cū hoc sit accessoriū ad officiū ꝯseruatoris. 23. q. 5. administratores. ſm Ber. ⁊ in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 147. vbi hec omnia notātur. B Item si reus q fuerat cōdemnat⁹ ⁊ excōicatus cōpareat infra annū: ⁊ dicat se velle satisfacere: cognoscit cōseruator de q̄ntitate dāni ⁊ huiusmodi: hec Inno. A Et si nollet actor ꝙ de hoc cognosceret conseruator reuz absoluet: vt in dicta. q 157. Et cū predictis in hoc. §. satis videtur concordare. Al. B

Officium conseruatoris expirat morte concedentis quo ad negocia non cepta: vt extra de offi. dele. hac constitutione libro. 6 Intellige nisi aliud exprimeretur in suis litteris.

Si reus negat maleficium ⁊ actor velit probare esse notorium: conseruator cognoscere debet: aliter inutile esset officium eius quia quilibet posset negare. Nam ⁊ quilibet iudex potest cognoscere an sua sit iurisditio. ff. de iudici. siquis ex aliena. Similiter si reus confiteretur maleficium: sed dicit non esse notorium quia per eius confessionem factum est notorium: vt extra de coha. cle. ⁊ mu. vestra. A Melius eo. ti. c. fi. ⁊ idem in sum. con. eo. ti. q. 154. B De notorio vide. j. notorium.

Postq̄z conseruator aliquem iniuriatorem citauit ⁊ eum ob contumaciaz excommunicauit si constat postea eum iniuriatū fuisse sed non manifestum esse: nunquid vere erit excommunicatus. Respondeo scdz Inno. Non: quia iurisditionem non habet nisi de manifestis: vt dictum est s̄. §. 4. A

Albricus dicit ꝙ hoc casu erit vere excōmunicatus secundū Inn. in. c. tua. extra d̄ coha. cle ⁊ mu. licet quidam contra Puto distinguendum ꝙ si sententia sit lata sup negocio principali non tenet cum nō sit notorium nec ad conseruatoris iurisditionez pertineat. Et ita potest intelligi quod dicit i isto. §. ⁊ in sum. con. libro. 2. ti. 5. q. 156. Si vero sit lata propter contumaciam non cōparendi: sententia tenet quia ad eum pertinet cognoscere an sua sit iurisditio: vt supra §. proximo. Et ita intelligatur dictum Albrici. B

Onstitutio de hac materia vide infra lex.

Onsuetudo est ius quoddaz morib⁹ institutum. Unde ⁊ dicitur consuetudo quod in communi vsu est: dist. i. consuetudo.

Consuetudo inducitur per binum actuz 25. q. 2. ita nos. A non tamen efficax cum debeat esse rationabilis ⁊ prescripta: vt in. c fi. extra de consue. nisi forte actus illi eēnt ꝑ manētes tpe legitimo ad prescriptionez: de quo. j. B Et tunc cū ppls incipit aliquid obſuare ea mēte: vt decetero sit ꝯsuetudo: als non: ar. ff. de iti. actuqz pri. l. vlti. Et vbicunqz ius deficit consuetudo vim habet legis: dis. i. cōsuetudo. Intellige dummodo non sit iniqua vel a iure reprobata. A 8 dis. mala. cum se. ⁊ dicto. c. fi. B Similiter ⁊

ꝓsuetudo interpretatur legem: eē cum dilectus. A melⁿ. ff. ō legi. si ꝛ iterꝓtatiōe. B

An consuetudo prejudicet iuri. Rñ. Cōtra legem diuinā vel naturalem nulla ꝓualet consuetudo: extra eo. c. vlti. 32. q. 7. flagitia. Sed contra ius positiuum ꝓualet dū modo sit rationabilis ꝛ prescripta: vt extra in preallegato. c. Sz que dicetur rationabilis. Rñ. ꝑm Inno. Rationabilis dicitur omnis ꝓsuetudo que nō reꝓbatur sed sustinetur a iure: vt etiam notatur extra de cōsue. c. vlti. A Hosti. autem dicit vtz cōsuetudo sit rationabilis vel non: reliquo iudici cum nec regula possit tradi: ar. extra de offi. dele. de cāis. vt in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 206. Hec satis concordat cum precedenti: quia omne irrationabile prohibet ius. ff. ō legi. quod non ratione. ꝛ dis. 1. c. cōsuetudo Sed quia istud non potest spāliter in oībus determinari reliquitur iudicio recti iudicis dicio. c. de caulis. B

Sed quanto tempore prescribitur seu firmatur ꝓsuetudo. Rñ. vt Hosti. ait ꝑz canonistas requiritur tēpus. 40. annorum: extra de elec. cumana. ꝛ extra de censi. olim. A Melius facit extra de prescrip. audiū. Et dicit Hosti. q̄ omnes canoniste dicunt expectandum tempus. 40. annorum: vt in sum. con. eo. ti. q. 207. Sz hoc debet intelligi cū agitur de prescriptione alicuius rei seu iuris ecclesiastici: vt patet in iuribus ad hoc allegatis: ꝛ hic sequitur. B Et hec habent locum in ecclesiasticis. ꝑm leges iñ est diuersitas. nam ꝑm aliquos sufficiunt. 10. anni inter presentes. ꝛ 20. inter absentes. Sed ꝑm alios expectandum est tempus tantum q̄ in contrarium memoria non existat. Primum verius videtur: vt no. C. que sit lon. consue. in rubro. A Puto q̄ velit allegare. C. de prescrip. lon tempo. 10. vel. 20. an. Et. e. ti. l. si habetur clare q̄ longus temp⁹ quo inducitur prescriptio: dicitur. 10. annorum inter presentes. ꝛ 20. inter absētes. B

Consuetudim rationabili alicuius loci derogatur per statutum nouum ꝑ: nisi illud exꝑmatur: extra de consti. licet. li. 6.

Que autem est differentia inter consuetudinem ꝛ prescriptionem. Rñ. ꝑz Hosti. sex possunt differentie assignari. Pⁿa quia prescriptio locum habet in rebus mobilibus ꝛ imobilibus: corꝑoralibus ꝛ incorꝑoralibus: extra de prescript. audiū. ꝛ. c. se. Consuetudo vero in icorꝑoralibus iñ: vt in seruitutibus iurisdictionibus electionib⁹ ꝛ huiusmodi. Zⁿa quia prescriptio acquiritur singulari ꝛ priuato: ꝑz consuetudo non acquirit magis isti q̄ illi. Zⁿa quia in prescriptione exigitur titulus ꝛ bona fides: extra de prescri. si diligenti. ꝑz in consuetudine non requritur titulus sed solum tempus. ff. de vsur. l. cum de in rem. A Melius ff. de legi. de ḡbus ꝛ dis. 1. ꝓsuetudo. B 4ⁿa quia prescriptio ꝛ priuilegium non concurrūt: extra de fide instru. inter dilectos. §. ceterum. ꝛ eē de ꝓscri. veniens. Sed cōsuetudo ꝛ priuilegiū bene concurrunt: extra eo. cum dilectus. ꝛ extra de ꝛbo. sig. abbate. 5ⁿa quia prescriptio ꝓprie est conclusio actionis siue petitionis ꝑz consuetudo est actionis siue iuris acquisito extra de elec. constitutus. ꝛ. c. in genesi in fi. A Potest tamen ꝑm eundem Hosti. cōsuetudo etiam negatiua respicere vbicūq̄ ꝓbari potest. l. q̄ tale quid fieri non debeat: ar. extra de elec. cuz ecclia vulterana. ad fi. ꝛ in sum. con. lib 2. ti. 5. q 208. vbi hi casus omnes notantur. B 6ⁿa quia consuetudo erronea nihil iuuat: secⁿ in prescriptōne quia titulus putatiuus ꝛ si verus nō sit dū iñ ꝓbabilis error excusat dat causam ꝓscribendi. ff. ꝓ empto. quod vulgo ꝛ. ff. ꝓ suo. l. vlti.

Ontentio

Utrum sit peccatum mortale.

Respondeo secundum Tho. 2ª 2ᵉ. q. 38. si accipiatur contentio ꝑm q̄ importat impugnationem ꝛitatis ꝛ inordinatuz modum sic est peccatuz mortale: ꝛ hoc modo diffinit Amb. contentionem dicens q̄ est impugnatio ꝛitatis cum confidētia clamoris Si autem cōtentio dicatur impugnatio falsitatis cum debito modo acrimonie sic contentio est laudabilis. Si autē cū inordinato modo sic potest esse veniale peccatum: nisi forte inordinato fiat in contendendo q̄ generetur ex hoc scandaluz. Unde apostolus cum dixisset. 2. Timoth. 2. Noli contendere ꝛbis. subdit: Ad nihil enim vtile est nisi ad subuersionem audientium. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q 226. vbi etiam dicitur ꝑm eundem Tho. q̄ contendere est cōtra aliquem tendere. Et sicut discordia ꝓrarietatem quandam importat in

voluntate: ita contentio quandam ꝯtrarie-
tatem importat locutionū: ⁊ ꝙ debitus mo
dus contendendi attenditur si conuenit per
sonis ⁊ negocio. B

Contractus secūdū Guil. est vltro citro
q̄ obligatō ex voluntate partium
surgens: vt emptio venditio locatio condu
ctio mutuuz ⁊ similia. Quasi ꝯtractus ē ob
ligatio qua quis obligatur alicui ex aliquo
officio vel facto licito ⁊ honesto: lz nō inter
uenerit expressa voluntas vtriusq̄: vt tutela
vel cura aut negociorum alienorum gestio
⁊ huiusmodi. nam q̄uis pupillus habens
tutorem: aut pubes siue furiosus habēs cu
ratorem: vel ille cuius ignorantī gerit q̄s
negocium non expresse contraxerit nihilo
minus tutor curator ⁊ negociorū gestor ob
ligantur quasi contraxissent. Idem Al. A
Idem in sum. con. libro. 2. ti. 5. q. 91. ad fi.
Sed de his latius habetur in instit. d̄ obli.
per to. cum multis se. ti. ⁊ in ti. de obli. q̄ ex
quasi contrac. nas. per to. B De contra-
ctibus sub conditione ⁊ huiusmodi: vide. j
matrimonium. 5. §. 5.

Contritio quid sit. Rñdeo
ꝟm Pe. in. 4. di.
17. Contritio a magistris sic diffini
tur: Contritio est dolor voluntarie assum-
ptus pro peccatis cum proposito confiten-
di ⁊ satisfaciendi. nam sicut in materialib⁹
aliquid conteri dicitur q̄n totaliter in mini
mas partes redigitur: ita cor hominis con
teri dicitur quando affectus peccati scd̄m
omnem sui partez in eo totaliter confringi-
tur ⁊ pfecte a peccato resilit. Et quia talis re
silitio dolor q̄dem est: ideo contritio per do-
lorem tanq̄ per ꝓprium genus diffinitur.
Addit autem voluntarie assumptus: tanq̄
differentia ponens in genere morali. Et ad
ditur pro peccatis: tanq̄ materia specificās
loco vltime differentie. Hec est ergo diffini
tio competens contritioni inq̄tum ē actus
virtutis: sed vt est pars sacramenti peniten-
tie sic oportet ꝙ addatur aliquid per re-
spectum ad alias partes: ⁊ ideo additur cū
proposito confitendi ⁊ satisfaciendi. Con.
Tho. ibidem. A Idem in sum. con. li. 3.
ti. 34. q. 17. B Que differentia est inī cō
tritionem ⁊ attritionem. Rñ. ꝟm Tho. i. 4.
dis. 17. sicut in corporalibus attrita eē dicun
tur que aliquo modo sūt cōminuta lz non
perfecte: contrita ꝟo q̄n omnes partes ill
⁊ perfecte trita sunt: sic in spiritualibus attri
tio sig̃t quandā displicentiā de peccatis sed
non perfectam: contritio autem perfectam
displicentiam. A Idem in sum. con. eo. ti
tu. q. 18. Et ista perfecta displicētia importat
sūmuz dolorez ⁊ ex toto corde. Vñ ⁊ Ray.
in ti. de pe. §. 18. seqtur qualis dz esse: ait ꝙ
contritio dicitur quasi simul ⁊ ex toto tritio
qz totum cor ad litteram quasi teritur ⁊ scin
ditur pre nimia angustia ⁊ dolore ira ⁊ indi
gnatione: q̄ ꝯcepit ꝯ ipsa peccata. vñ dñs ꝑ
ꝓphetā Joel. 2. Scindite corda vestra ⁊ ñ
vestimenta vestra. Itē ps. 50. Sacrificium
deo spiritus contribulatus: cor contritus ⁊
humiliatum deus non despicies. ⁊c̄. Pun
ge igitur ⁊ percute cor tuum si necesse fuerit
spinis: clauis: lancea ⁊ alijs q̄busipse chri
stus fuit ꝓ te punctus in cruce: hec ille. Tan
to. n. quis dolere debet quāta est grauedo
peccati. Grauedo etiā vnius peccati morta
lis tñ est sūma ⁊ infinita: cū sit ꝯtra sūmum
⁊ infinitum deum: ar. in instit. de iniurijs. §
atrox. ⁊ ex̄ de sen. excōi. cum illoꝝ. §. nos tñ
vñ ⁊ vnū solū excludit a sūmo ⁊ infinito bo
no ⁊ mittit ad infinitū malum: de pe. dis. 5.
fratres. Et sic etiā ꝓpter vnū solum peccatū
mortale dz quis sūme ⁊ infinite dolere: ꝓpī
quod si funderet lachrymas ad equalita-
tem aque maris ꝯdigne dolerere non possz
Dz ergo quis recognoscere ꝙ non possz ēt
ꝓ vno peccato q̄tum deberz dolere ⁊ si ñ
potest quod debz speret in misericordia des
faciendo quod pōt. i. ex toto corde dolēdo
Et tanto magis quāto plura ⁊ grauiora cō
misit peccata: Joel. 2. Conuertimini ad me
in toto corde vestro. ⁊c̄. ⁊ de pe. dis. i. quem
penitet. B Vtrū requiratur ꝯtritio de
quolibet peccato mortali. Rñ. ꝟm Pe. in
4. dis 17. qz in omni peccato mortali ē actu
alis auersio voluntatis a deo ad peccatum
Et contraria contrarijs curātur: opz ꝙ in
omni remissione peccati mortalis sit actua
lis auersio a peccato ad deū q̄ quidem con
tritio appellatur. De peccatis tñ oblitis suf
ficit ꝯtritio generalis cū conatu ad recordā
dum ⁊ dolendū. Nec soluz de peccato obli
to debet q̄s in genere dolere sz etiam de ob
liuione eiusdez q̄ ex negligētia contigit. A
Hoc vltimū dicīū de dolore obliuiōis fuit

Tho. q con. predictis simul cũ Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 19. B

Utrum specialis contritio de quolz peccato reqratur. Rñ. ꝑm Tho. in. 4. dis. 17. q̃ q̃tum ad principium ꝯtritionis. s. cum qs de peccatis suis cogitat ⁊ dolet: ⁊ si nõ dolore contritionis saltez dolore attritionis: sic oportet q̃ sit specialis de singulis peccatis q̃ quis in memoria habet. Sz q̃tum ad ĩminum q. s. est dolor iam gratia informat⁹ sufficit q̃ vna sit cõis contritio de omnib⁹: tunc enim motus agit in virtute omniuz dispositionũ precedentium. A Idem in sũ. con. eo. ti. q. 20. ⁊ vt ibi pz circa hoc clarius loquitur Pe. sic dicens: De⁹ non requirit ab homine impossibile sed possibile. Aut ergo põt haberi ꝯtritio specialis siue ante siue post: ⁊ tunc requiritur: aut non: ⁊ tũc dico q̃ sufficit generalis. nam in momẽto potest homo conuerti ⁊ in momento non põt homo conteri de singulis: sz postea si tempus habet conteri debet. generalis tamen ꝯtritio de qua dicit Aug. i. li. de penitentia Penitente oportet dolere de omni crimĩe hec est. dispositio ad gratiam imediata. nã dolere de vno peccõ sine alio nõ sufficit ad salutem. Et ex his pz q̃ sufficit contritio generalis ⁊ est necessaria: quia particular nõ sufficit sz postea si facultas adest: deuenire necesse est ad specialem: sicut oportet venire ad specialem eorum recogitationem ⁊ confessionem: de pe. dis. 5. consideret. B

Quot ⁊ que sunt cause inductiue contritionis. Rñ. ꝑm Ray. sex. P^a ipsa peccatorum recogitatio: Isa. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Z^a pudor q̃ ad cogitationem sequitur ꝓuer. 12. Putredo in ossibus eius q confusione res dignas gerit. Z^a peccatoris vtilitas: Hiere. 2. Quã vilis fcã es nimis iterãs vias tuas. 4ª timorum extremi iudicij ⁊ tõmenti. i. Petri. 4. Impius ⁊ peccator vbi apparebunt. Ro. 6. Stipẽdia peccati mors 5ª dolor scilicz de amissione patrie celestis: Apoc. 3. Tene qnod habes vt nemo accipiat coronam tuam. Similiter dolor de offensa dei: hic dolor debet esse acer: quia offendimus deum creatorem. acrior: quia patrem nostrum celestem. acerrimus: quia et nostrum redemptorem qui nos propo sanguine liberauit. 6^a spes q̃ est triplex. s. venie qua peccata dimittuntur: gratie qua bona operamur: ⁊ glie q̃ remunerabimur: Apo. 3. Ego sto ad ostium ⁊ pulso: si quis audierit vocem meam ⁊ aperuerit mihi ianuam introibo ad illum ⁊ cenabo cũ illo ⁊ ille mecum. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 21. vbi hec aliquantulum latius ponuntur. B

Post hec queritur. Utrum dolor contritionis debeat esse intellectualis vel sensibilis. Rñ. ꝑz Pe. in. 4. dis. 17. sicut dic̃ Chrysoº. Unũquodq̃ per qualcũq̃ causas nascitur per easdem dissoluitur: ex̃ de re. iur. c. ꝑmo. Cum ergo peccatũ per actum volũtatis sufficiẽter possit nasci: sufficienter etiã per solum actum voluntatis. s. per displicẽtiam ⁊ dolorem q̃tuz est ex parte nostra potest tolli. Et cum huiusmodi dolorem habere semper sit in ptãte hominis: non aũt habere dolorem sensibilẽ: ideo deus nõ reqrit dolorem sensibilez de ꝯtritionis necessitate sz est de eius perfectione. Con. Hosti. A Con. etiam Tho. vt in sum. con. eo. ti. q. 22 Debet ẽt homo ad dolorem sensibilem ⁊ lachrymationem conari: vt pz ꝑ Aug. de pe. dis. i. quẽ penitet. Et si non põt de hoc ipso dolere ⁊ velle potius mortem ⁊ omnia mala subijsse q̃ vni peccato ꝯsensisse ⁊ disponere potius mortem ⁊ q̃libet mala in futuruz tolerare q̃ peccato amplius cõsentire. 32. q. 2. ita ne. B

Utrum contritio possit esse nimia. Rñ. ꝑm Tho. in. 4. dis. 17. Dicendum q̃ contritio ex parte doloris q in ratione est. s. displicentia peccati inq̃tum est offensa dei ñ põt esse nimia sicut nec amor charitati dei quo intenso displicentia peccati intenditur. Sz q̃tum ad dolorem sensibilem potest eẽ nimia sicut etiam exterior corporis afflictio: vt ieiunium ⁊ huiusmodi. In his .n. omnibus debet accipi ꝑ mensura debita ꝯseruatio subiecti. Propter quod dicitur Ro. 12. Rationabile obsequiuz vestrum. A Id̃ in sum. con. eo. ti. q. 23. B

Utrum in ꝯtritione requiratur maior dolor de vno peccato q̃ de alio. ꝑn. ꝑm Pe. vbi s̃. De peccatis in cõi inq̃tũ sunt offẽsa dei dz eẽ maior dolor d̃ maiori peccato habitualiter qdem nõ actualr. Sic etiã in speciali debet esse maior dolor de maiori peccato eo q̃ habet maiorem rõnem doloris. Dolor quoq̃ sensibilis. s. penalitatis ꝯue-

niens est vt sit maior non tñ necessarium qꝛ maiori offense maior pena debet. Cō. Tho. ibidem. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 24 vbi etiā dicitur quo ad dolorem sensibilem lꝫ sit ꝯueniens ꝙ sit maior: tñ non est necessarius qꝛ etiam sine eo pōt esse vera ꝯtritio. B Utrum post remissionē peccati debeat de eo esse ꝯtritio. Rñ. ſm Tho. in. 4. dis. 17 Dolor ꝯtritionis rñdet culpe ex parte auersionis ex qua ipsa culpa quādam infinitatē habet. Et ideo vera cōtritio debet saltez in habitu semper manere. A Cō. Pe. vt in sum. con. eo. ti. q. 25. E ad hoc ꝺ pe. dis. i. ñ ita. vbi dicit: Lingua cordis nō carnis apꝺ verꝫ iudicem pcca iugiter ꝯfiteri debemus. B Utrū ꝯtritus debeat potius velle esse in iferno q̄ꝫ peccare. Rñ. ſm Tho. in quolibet: Cōtritꝰ tenet ex charitate plꝰ diligere deum q̄ꝫ seipsū. Peccare aūt ē sacere ꝯtra deuz. Penā aūt sustinere ē ꝯ seipsū. Ideo oz ꝙ contritus quālibet penā preeligat culpe sꝫ tñ descendere in speciali ad hāc penaz vel ad illā nō tenetur: imo stulte faceret siqs seipsū vel alium sollicitaret sup huiusmodi particularibus penis. Con. Inno. A Cō. ꝛ Al. vt in sum. cō. eo. ti. q. 26. vbi etiam dicitur ſm Ansel. in lib. de silitudinibꝰ ꝙ qs debet magis eligere esse in inferno sine clpa q̄ꝫ in paradiso cum culpa. B

Utꝛ peccati remissio sit cōtritionis effectꝰ Rñ. ſm Tho. in. 4. dis. 17. Contritio potest dupliciter ꝯsiderari: vel inq̄tū ē pars sacri vel inq̄tum est actus ꝟtutis: et viroqꝫ modo est causa remissionis peccati sed diuersi mode: qꝛ inq̄tum est pars sacri coopat ad remissionem peccati instrumētaliter sicut ꝛ alia sacramenta. Inq̄tum aūt est actus ꝟtutis sic est quasi causa mālis remissiōis peccati sic et materie dispō. Et addit Hosti. ꝙ lꝫ in ꝯtritione dimittatur peccatū quando fit cum proposito cōfitendi ꝛ satisfaciendi: si tamen postea tpe debito non sequatur cōfessio ꝛ satis actio peccatū qdem dimissū ñ redit sꝫ mortalr peccat q omittit. Et sic intellige de pe. dis. i. magna. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 27. Con. etiā ꝑdictis Ray. i ti. de pe. §. 19. qui incipit: qualiter. Refert tam̄ ibi aliquos dicere ꝙ sicut tribus modis deum offendimus: corde: ore: ꝛ opere: ita tribus modis est necessario satisfaciendū: alꝫ non dimittitur peccatum: ar. de pe. dis. 3. ꝑfecta. Auctoritates tamē illoꝝ qui dicūt peccatum dimitti sola cordis contritione asserunt intelligēdas esse cū articulus necessitatis excludit oris confessionē ꝛ satisfactionez Alij vero dicunt ꝯditionaliter fieri remissionez ꝑ cordis contritionem: ar. de pe. dis. 3 sane in fi. Dicit tñ Ray. ꝙ prima opinio: videlꝫ ꝙ per ꝯtritionem remittatur peccatuz est celebrior cuius ꝟitas inquit pꝫ ꝑ exemplum Laçari quez primo suscitauit dñs q̄ꝫ a discipulis solueretur: Joh. xj. Item ꝑ. x. leprosos q in via anteqūꝫ venirēt ad sacēdotes mūdati sunt: Luc. 17. ꝛ ps. 31. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam meā dño ꝛ tu remisisti impietatez peccati mei. dixi. i. firmiter in animo proposui: hec ille Puto autē ꝙ ꝛ due alie opiniones ꝑdicte saluari possint. nam licet contritio ponat vere contritum in statu salutis: tñ ꝓpter illaz ñ videt fieri simplex remissio cū ꝯtritus adhuc remaneat iuxta posse ad cōfessionem obligatus. Unde quousqꝫ fuerit per sacerdotez in confessione absolutus nō videtur plene dimissus: vt patet in Laçaro q licz fuerit resuscitatus a dño: adhuc tñ erat ligatus quousqꝫ fuit per discipulos absolutus: Joh. xj Ideo plena remissio nō videtur dari añ cōfessionē nisi impossibilitas illam penitꝰ excludat. Uñ in li. de paradiso ꝛ de pe. dis. i. ñ pōt. dicit Amb. Non pōt a peccato iustificari qsq̄ꝫ nisi fuerit peccatuz ante confessus B Utrum contritio possit delere totuz reatum pene. Rñ. ſm Pe. vbi s̄. contritionis intēsio pōt attendi duplr: vel ex ꝑte charitatis que causat displicentiā peccati: vl ex parte doloris qui in sensitiua excitatur: ꝛ vtroqꝫ modo potest tantum intendi contritio ꝙ tota pena remitteretur: nihilominus tamen confessio ꝛ penitentie iniuncte expletio requiritur propter preceptum ꝛ etiā propter incertitudinem: quia scilicz non est qs certus ꝙ sua contritio fuerit sufficiens ad totum reatum tollendum. Idem Tho. vbi s̄. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 28. B

Ontumacia Triplex ē cōtumacia. nā alia est in non veniendo ad iudiciū Et hec triplex. ꝑ°° qñ ꝑemptorie citatꝰ vēire ꝯtēnit. 2° mō qñ maliciose se occultat. 3° qa

impedit ne citatio ad eum peruenire possit De quibus extra vt lite non conces. qm̄ frequenter. Secūda contumacia est quando citatus ad iudicium venit quidem sed non vult iuri parere: vel ante finitā cause examinationem contumaciter recedit. xi. q. 3. certum. Tertia quando offensa eius est manifesta ⁊ iussus a iudice non vult emendare extra de ꝟbo. sig. ex parte in fi.

Nunquid aliquo casu lite non cōtestata possint contra contumacem testes recipi et ad sententiam diffinitiuam ꝓcedi. ꝛc°. Sic ex aliqua speciali causa: puta si questio moueatur super alicuius electione: ⁊ hoc ne ꝓpter longam moram ecclesia patiatur i spiritualibus ⁊ temporalibus lesionem. Itez si moueatur questio super copula maritali ne viro vel mulieri fornicationis occasio ꝑbeatur: maxime cū ꝓpiuquitatis grad⁹ opponitur diuina lege ꝓhibitus: extra vt lite non contest. qm̄ frequenter.

Ontumelia ⁊ conuicium.

Hic ꝑmo q̄ritur quid sit contumelia. Rn̄deo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 72 ꝙ contumelia importat dehonorationem alicuius per verba siue per facta: aut quicquid vim significandi habet. Differt autem a conuicio in hoc qa per verba contumeliosa repꝛesentatur proꝑie defectus culpe: sed per conuicium repꝛsentatur generaliter quicunqꝫ defectus siue pene. vnde si aliquis dicat alteri iniuriose eū esse cecū: conuicium quidez dicit ſz nō contumeliam. Si aūt dicat ꝙ sit fur non soluz conuicium ſz etiam contumeliam infert: sepe tn̄ vnum ꝓro altero ponitur. A Idem in sum. con. li. 3 ti. 34 q. 238. B

Utruz contumelia siue conuicium sit peccatum mortale. Rn̄deo ſz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 72. Proꝑie ⁊ per se vtrunqꝫ eoꝝ peccatū mortale est non min⁹ q̄ꝫ furtum vel rapina. Nō enim homo minus amat suuz honorez q̄ꝫ rem possessam. Si tn̄ aliquis cōuicium vel contumeliam dixerit non animo deshonestandi ſz ꝓpter correctionē vel aliquid h⁹: non dicit conuicium vel ꝯtumeliam per se ſz per accidens: vnde hoc potest esse qn̄z veniale peccatum qn̄qꝫ sine peccato. A quia ſm Tho. ibidem sicut licitum ē aliquez verberare vel in rebus damnificare causa disciplinē: sic etiam potest aliquis alteri quē corrigere debet ꝟbum aliquod conuiciosū dicere: ⁊ hoc modo dominus discipulos vocauit stultos: Luc. vlti. Et apostolus Galathas insensatos: Gal. 3. tn̄ sicut dic̄ Aug. in libro de sermone dn̄i in monte: Raro et ex magna necessitate obiurgationes sūt adhibende: in qbus non vt nobis ſz vt domino seruiatur instemus. B In quo tn̄ ē necessaria discretio: vt homo modēate talib⁹ ꝟbis vtatur quia posset ita graue esse cōuicium ꝙ per incautelā ꝓlatum auferret honorem eius ꝯtra quem profertur: ⁊ tūc posset hō peccare mortaliter ēt si non intenderet dehonorationem alterius: sicut etiam si quis incaute alium ex ludo ꝑcutiens grauiter ledat. An liceat causa correctionis cōuicium dicere. Rn̄deo ſm Tho. scd̄a scd̄e. 72. Sicut licitum est aliquem ꝟberare vel i rebus damnificare causa discipline: ita etiā potest aliquis alteri quem corrigere dz aliquod ꝟbum conuiciosum dicere: ⁊ h° modo domin⁹ discipulos vocauit stultos: Luc. vl. Et apostolus Galathas insensatos: Gal. 3. tn̄ vt dic̄ Aug. Raro ⁊ ex magna necessitate obiurgationes sunt adhibende in quibus non vt nobis ſz vt domino seruiat instemus. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 239. ⁊ hec satis possunt comprehendi ex dictis s̄. §. proximo precedenti. B

Utꝝ homo debeat contumelias sibi illatas sustinere. Rn̄. ſm Tho. vbi s̄. Sicut in aliis iniuriis: sic ⁊ in verbis contumeliosis tenemur habere animum preparatum ad tolerantiam si expediens fuerit: qn̄qꝫ tamē oportet vt cōtumeliā repellamus ꝓpt duo. Primo quidem ꝓpter bonum eius q cōtumeliam infert: vt eius audacia reprimat ⁊ decetero talia non attentet. A Iuxta illd̄ ꝓuer. 26. Rn̄de stulto iuxta stulticiaz suaz ne sibi sapiens videatur. ⁊ hoc qn̄ ꝟisimiliter potest prodesse: als secus: vnde ⁊ ibidez imediate premittitur: Ne rn̄deas stulto iux̄ stulticiam suā ne efficiaris ei similis. B

Z° ꝓpter bonū multoꝝ quorum ꝓfectus ꝑ contumelias nobis illatas impeditur. A Un̄ Greg⁹ super Ezech. homil. 9. dic̄: Hi quoꝝ vita i exēplo imitationis est posita debent si possunt detrahentiū ꝟba ꝯpescē ne eoꝝ predicationē audiant q audire poſant ⁊ in prauis morib⁹ remanētes bn̄ viuē ꝯtēnāt. hec ēt nc̄ nt in sū. cō. eo. ti. q. 240. B

Chorea Utrum chorea ⁊ huiusmodi ludi sint liciti

Respondeo ꝑm Al. in. 4. dist. 16.

Huiusmodi ludi ꝑm se non sunt mali quia bene fieri possunt. Sz triplici de causa possunt fieri mali. P° si fiant ad ꝓuocandum libidinem ⁊ huiusmodi. Z° si non cōueniūt ꝑsone: vt clericis siue religiosis aut alijs h⁹ modi. 3° si fiant non ꝯgruo tempore: tristicie vel penitentie. Si ꝟo fiant ex causa alicuius honeste leticie ⁊ a personis secularibus ⁊ ꝯgruo tempore ac alijs debitis circūstantijs non est illicitum: vide. j. ludus ⁊ ioeus. A Al. plura ⁊ clarius loquitur vt statim patebit. B Utrum ducentes illicitas choreas peccent mortalr. Rndeo ꝑz Guil. credo ꝙ sic siue in festis siue in ꝓfest; si hoc faciant causa incitandi ad libidinem se vel alios: aut si choreas ducant de cōsuetudine. vnde Hiero⁹. in quadā homil. Nō credo viro si dicit se illesum euasisse a spectaculis talium: cum Dauid ex eo ꝙ vidit Bersabee leuantem se ad libidinē ꝓuocat⁹ sit. Si autem aliquis vel aliqua non corrupta intentione aliqñ imisceat se huiusmodi choreis tene quod in precedenti. §. dicitur. A Dicius Guil. clarius loqtur. Naz asserit choriçantē corrupta intentione peccare mortaliter ⁊ similiter choriçantē de consuetudine: lz etiā nō faciat corrupta intentione subiungens: Si autē aliquis vel aliqua raro ⁊ sine aliqua corrupta intentione se imisceat huiusmodi choreis non audeo dicer ꝙ sit peccatum mortale: sed nec audeo euz vel eam excusare vel assecurare a pcc̄o mortali cum ingerat se periculo ꝓuocandi alios ad libidinem ⁊ ipso facto videatur approbare choreas: ⁊ exemplo sui auctoritatē alijs similia faciendi prestare: vt in sum. cō li. 3. ti. 24. q. 281. Ideo glo. Ray. sic loqtur quia multis concurrentibus possunt choree aliquando excusari: ideo illas precise ñ damnat: sed qz vt plurimū ⁊ quasi semp occurrunt opposita ⁊ multorum peccatorum occasiones: propterea predictos excusare non audet. Unde vt sciatur quando possūt excusari ⁊ qñ non: sciendum ē ꝑm Al. vbi s̄. ⁊ in sum. con. eo. ti q. 280. ꝙ qnqz ꝯcurrentibus ad choreaz pōt excusari. P^m ꝙ sit debito tpe. s. gaudij sicut in nuptijs vl tēpore victorie vel liberationis hominis vel patrie vel in aduentu amici de terra longiqua. Z^m ꝙ sit cum honestis personis de quibus non oriatur presumptio mali: non cum lectatoribus vel cum lectaricibus. 3^m ꝙ fiat a personis secularibus quia monialibus ⁊ monachis ⁊ clericis qz in alijs debent occupari omnem choreā putat esse illicitam. 4^m est ꝙ honesto modo fiant nō gesticulationibus nimis inhonestis vel inordinatis. 5^m est ꝙ cantus excitans in talibus ⁊ musica non sit de illicitis: sz de moribus vel de deo. Predictis possūt ⁊ alia addi: videlz rectitudo intentionis. Unde ⁊ id Al. dicit vbi s̄. ꝙ precipua causa qua chorea sit illicita est mala intentio: vt qñ fit ad ostendendā vel prouocandam libidinem sicut fere modo inqt omnes exercent. Secundum ꝙ non fiat tempore tristicie seu penitentie ꝑm eundem sicut dicitur Eccl. 22. Musica in luctu importuna est narratio. Et hoc modo dicit interdicitur penitēti ne sit in ludis: qa dum penitet tempus ē flēdi. Tertium ꝙ non fiat tempore deuotioni deputato: vt pz ab aduentu vsqz ad epiphaniam in quo etiam solēnitas nuptiarū ꝓhibetur. 34. q. 4. non oportet. Quartum conuenientia loci. nā nullo modo licz talia agere in locis siue oratorijs que solūmodo deputātur ad diuina: Matth. 21. Dom⁹ mea domus orationis vocabitur. Et di. 42. oratorium. vbi dicitur: Oratorium hoc sit qd dicitur vt ibi: nec quicqz aliud geratur aut credatur qz quod diuinis laudib⁹ ꝯueniat Ad idem di. ea. in oratorio. Et sic requisita ad excusationem choree sunt nouē. Possunt aūt reduci ad sex: videlz rectitudo intētionis: rationabilis causa vt ꝓpter nuptias ⁊ huiusmodi. Item conuenietia temporis ⁊ loci. Item ꝯuenientia persone et mōi. Et his ꝯcurrentibus possunt choree excusari al's non. Unde ⁊ Luc. 6. dicitur: Ue vobis qui ridetis nunc. sz certe predicta omnia vt plurimum in choreis occurrunt in ꝯrū ita ꝙ etiā multa mortalia peccata in eis cōmittuntur: videlicet sinistra intentio. nā ⁊ vt ipse al's dicit fere omnes modo exercēt tripudia ad ostendendum seu prouocandū libidinem. Item 2° defectus cause: qa sepe fiūt sine aliqua rationabili causa: sz propter libidinem vel vanitatē vel leuitatem. Itē 3°. incōueuientia tpis: qz vt pt plurimū fiūt in

tpe pñie ⁊ tpe deuotiori vel solēniori: sicut ē a. 70. vsq; ad octauā pasche in quo ꝓhibet ēt solēnitas nuptiaꝝ. 33. q. 4. non oꝫ. vl' aliis sllibus temporib⁹. Item. 4. incōuenientia loci: sepe. n. fiunt in locis ad diuinū cultum deputatis. Item. 5. inconuenientia persone qꝛ non nūq̄ intermiscētur religiosi vl' moniales seu clerici ⁊ frequētius fiunt cū ꝑsonis inhonestis leuibus vel suspectis ⁊ cū mulieribus ornatu meretricio preparat; ad capiendas animas: ꝓuer. 7. Item. 6. incōuenientia modi: quia vt plurimuꝫ fiunt gestibus lasciuis ⁊ dissolutis. Item cum sono seu cātu inhonestorum ⁊ ad luxuriā seu ad aliud peccatū pertinentiū. Ue ergo ist' tripudiantibus vel delectabiliter aspicientib⁹ seu astantibus. 86. dis. vident. vel qualr cunq̄ ꝯsentiētibus: ad Ro. ꝑmo. ibi: Digni sūt morte ⁊c̄. Item non resistentib⁹ cū possint 83. dis. error. 2. q. 7. negligere. B

Orrectio primo

s. punitio quam prelatus habet facere. Hēt n. corrigere d̄licta subditoꝝ non ex odio: sꝫ ex charitate. 86. dis. odio. ꝙ si negligit grauiter peccat ⁊ grauiter puniendus est. Talis enim canis impudicus dicendus ē potius q̄ episcopus. 83. dist. nemo. ⁊. c. error. ⁊. c. nihil. nec circa hoc debet esse remissus: quia dū vni parcit indigno ad contagium ꝓuocat vniuersos. Facilitas enim venie incentiuum tribuit d̄linquendi. 23. q. 4. est iniusta ⁊. c. se. Item non debet esse crudelis vel seuer⁹. 45. dis. lꝫ. ⁊ ꝓuer. 30. Qui nimis emūgit elicit sanguinē. ⁊ siue plectēdo siue ignoscendo hoc solum bene agitur vt vita hominum corrigatur. 23. q. 5. ꝓdest. Justicia eni vel misericordia multū destruitur si vna sine alia teneatur. 45. dis. disciplina. Meli⁹ ē aūt de nimia misericordia q̄ de nimia seueritate reddere rationem. 50. dis. ponderet i fi. 26. q. vlti. alligant. nam ⁊ leuiter castigatus reuerentiam exhibet castiganti. Asperitatis autem nimie increpatio nec correctionem recipit nec salutem. 45. dis. cū beatus.

Quid si prelat⁹ in corrigēdo excedit modum. Rñ. si ex charitate correxit non exigitur a subditis veniam postulare. 86. di. qñ Si autem ex odio tenetur tunc iniuriarum. ff. ad. l. aquil. quēadmodum. §. municipales. A als incipit. §. magistratus. B facilius tamē parcitur in hoc casu ꝑlatis q̄ alijs qꝛ in cura rei familiaris vix potest vitari peccatū. 25. dis. qualis. A Hoc est verum qñ peccatū ꝓcedit ex nimia occupatōne cure. Secus si ex malignitate. tunc. n. ꝑlati grauius delinquūt ⁊ durius sunt puniendi qui aliorum transgressionibus debuerunt obuiare. xi. q. 3. precipue. B

Utrum aliquis debeat cessare a correctione timendo ne ille fiat deterior. Rñdeo ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 33. Correctio pertinens ad ꝑlatos non est dimittenda ꝓpter turbationē eius q corrigitur: tum quia ⁊si sponte propria emendari nō velit corrigendus est ꝑpenas vt peccare desistat: tū qꝛ ⁊si incorrigibilis sit ꝓuidet bono cōi dum seruatur ordo iusticie: ⁊ vnius exemplo alij deterrētur secus autez est de correctione fraterna: vt. j. correctio. 2. §. ꝑmo ⁊. 5. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 9. q. 8. B

Utrum peccator possit alium corrigere. Rñ. ꝑm Tho. vbi s̄. Correctio pertinet ad aliquem inq̄tum in eo viget rectum rōnis iudicium. Peccatum aūt non tollit qn remaneat in peccante aliquid d̄ recto iudicio Et ꝑm hoc potest sibi competere delicta sb̄ditorum corrigere ⁊ arguere. Sꝫ tñ peccatum precedens impedimentū affert ꝓpter tria. ꝑmo quia ex peccato suo indign⁹ redditur vt aliquē corrigat precipue si mai⁹ peccatum cōmisit. 2° ex scandalo qd̄ seqtur inde si peccatū corrigentis sit manifestuꝫ: qꝛ vr̄ ꝙ nō corrigat ex charitate sed magis sui ostentatione. 3° ꝓpter supbiā corrigentis q sua peccata puipendēs seipsū ꝓximo ꝑfert Itaq; si peccator cū humilitate corrigat nō peccat: lꝫ ꝑ hoc vel in ꝯscia fratris vel saltē i sua condēnabilē se ꝯñdat. A Idez in sū. con. eo. ti. q. 7. vbi ēt dicitur ꝙ sic intelligēdum est illud Ro. 2. In quo aliuꝫ iudicas teipsuꝫ ꝯdēnas: eadem eniꝫ age q̄ iudicas. Et intelligo hoc cū humilitate. i. cum vera recognitione ⁊ contritione suoꝝ peccatorū als non potest esse humilitas vbi est diuine volūtatis rebellio: Numeri. 15. ibi: Anima q̄ per superbiā. ⁊c̄. Item quia persistens in peccato omnino remanet indign⁹ officio iudicandi. Unde Greg. homil. 20. Duruꝫ quippe est vt q nescit tenere moderamia vite sue iudex vite fiat aliene. B

Quasr ꝓcedendū est in correctione cum

multitudo est in scelere. Rñ. ſm Tho. 2ª 2ᵉ q. 108. Quando tota multitudo peccat ꝺ ea debet sumi vindicta: vel q̃tum ad totum sicut egyptij submersi sũt in mari rubro ꝑsequentes filios Jsrl: ⁊ sicut sodomite vlr perierunt. Vel q̃tum ad magnam multitudinis partem: sicut pꝫ Exo. 32. in pena eorum qui adorauerunt vitulum. Qñ ꝟo sperat multoꝝ correctio debet seueritas vindicte exerceri i paucos aliquos ꝑncipaliores qbꝰ ceteri terreantur: sicut domin⁹ Numeri. 25 mandauit suspendi principes ppli, ꝑ peccato multitudinis. Si aũt nõ tota multitudo peccauit sꝫ ꝑ parte tunc si possunt mali secerni a bonis debet in eos vindicta exerceri si sine aliorum scandalo potest fieri: alioquin parcenduꝫ ẽ multitudini ⁊ detrahenꝺ seueritati. Et eodeꝫ modo tolerandũ eẽt peccatum ꝑncipis si sine scandalo multitudis puniri non posset nisi forte eẽt peccatũ tale qꝺ magis noceret multitudini vel spũalr vl tẽporaliter q̃ꝫ scandalum quod timetur. A Ad hoc. 50. dis. vt ꝯstitueretur. Et con. predictis Vl. ⁊ Ray. vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q 8. vbi etiam additur ſm Ray. ꝙ si peccatũ quod faciunt auctoritate defendũt quasi ñ sit peccatũ tunc non debet contra tales seueritas dormire discipline: quia etiã heretici possunt dici: de pe. dis. 6. c. ꝑmo in fi. dis. 50. domino sancto. dist. 82. plurimos. Et ſm glo. Ray. idem videtur seruandũ circa publicam ꝑdicationẽ ꝯ delinquentẽ multitudinẽ vel ꝑncipem qꝺ dictum ẽ de correctione. B Quattuor sunt cause dissimulãdi ⁊ non corrigendi delicta vt ponit Vl. prima cum mali sunt occulti ita ꝙ nõ possunt discerni a bonis. Secunda cum multitudo ẽ tanta ꝙ nõ possit extirpari sine scismate ecclesie vel cũ non possit fieri qn boni inuoluerentur: de quo vide s̃. §. proximo. Tertia quando ꝓbabiliter presumitur de emendatione: vt quia peccat ex infirmitate vel ignorantia ⁊ non ex obstinata malicia. Quarta si exercitando bonos ꝓsunt ecclie: tunc eni tolerandi sunt ne boni ocio torpescant.

Probantur hec. 44. dis. cõmessationes. ⁊ 50. dis. vt constitueretur. 23. q. 4. ipsa pietas ⁊ c. cum quisquis. Con. Ray. A Idem i sum. con. dicta. q. 8. vbi circa quartam causam additur ſm eundem Vl. Quando tales taliter prosunt ecclesie ꝙ non obst: tunc enim predicta de causa tolerari possũt iuxta illud ps. Dominus ostendit mihi sup inimicos meos ne occidas eos. Et Judic. 2°. dixit dominus: Non delebo gentes q̃s dimisit Josue vt in ipsis experiar israel. hec ibi. ꝙ isti prosint ita ꝙ non obsint vel ꝙ plꝰ prosint: puto vix posse discerni nisi a ꝺo. B de materia ista plura habes. j. pena primo Item. j. percutere. Item de contumelijs et conuicijs causa correctionis dictis: vide s̃. contumelia. §. 3. De punitione an dimittenda sit propter scandalum: vide. j scandalũ. §. 6. De correctione que permittitur doctoribus: vide. j. excõicatio. 2. §. 2. circa mediũ ⁊. j. locatio. §. 5. ⁊. j. magister ꝑmo. §. fi.

Orrectio secunda

scilicet fraterna. Correctio fraterna ſm Tho. 2ª 2ᵉ q. 33. in precepto est. Sed qa preceptum est affirmatiuum nõ obligat ad semper sed pro loco ⁊ tempore: vnde omissio eius vno modo fit meritorie vt quando quis opportunum tempus inquirit vel de ipsis metuit ne deteriores fiant: vel ad bonam vitam alios impediant ⁊ huiusmodi. 2° modo omittitur. s. cum peccato mortali. s. cum formidatur iudicium vulgi ⁊ carnis cruciatio seu peremptio: dũ tamen hec ita dominentur in animo ꝙ fraterne charitati preponantur. A Et hoc videtur contigere secundum eundem Tho. ibidem. arti. 2. quando aliquis presumit de aliquo delinquente probabiliter ꝙ posset eum a peccato retrahere: ⁊ tamen propter timoreꝫ vl cupiditatem pretermittit. B Tertio modo ẽ veniale quando timor ⁊ cupiditas tardiorem facit ad corrigendum delicta fratr̃ non ita tamen ꝙ si constaret ei ꝙ fratrẽ possit a peccato retrahere dimitteret propter timorem ⁊ cupiditatem qui in animo preposuit charitatem: vt dicit Aug⁹. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 9. q. 3. B

Utrum oporteat querere quos corripiamus. Respondeo secundum Tho. vbi supra. Dicendum ꝙ illa beneficia q̃ non debentur certe persone sꝫ cõiter omnibꝰ siue sint temporalia siue spiritualia non oꝫ nos querere etiã quibus impendamꝰ sꝫ sufficit ꝙ impẽdamus eis q nobis occurrunt. alioquin efficeremur exploratores vite aliene

ꝯtra illud ꝓuer.24. Ne queras ipietatez in domo iusti. vnde pz ꝙ nec religiosos opz exire claustrum ad corrigendū delinquentes. A Idem in sum.con.eo.ti.q.4. vbi etiam dicitur ꝙ q habet spālem curā alicuius debet eum querere ad hoc vt eum corrigat de peccato. B Utrum preceptum de correctione fraterna se extendat ad omnes. Rñ. ſm Tho.2ª2ᵉ.q.33. duplex est correctio. Una que est actus charitatis: ⁊ ē ꝑ simplicem admonitionē ⁊ h̄ pertinet ad quēlz charitatem habentē siue sit subditus siue ꝑlatus. Est etiam alia correctio q̄ est actꝰ iusticie q̄ non solū fit ꝑ admonitionē sz etiam interdum fit ꝑ punitionē vt alij timentes a peccato desistant: ⁊ hec pertinet ad solos ꝑlatos. A Idem in sum.con.eo.ti.q.5. vbi etiam pz ꝙ prima q̄ ꝓprie dicitur correctio fraterna tendit ad emendationē fratris delinquentis. Secunda ꝟo que ꝓprie dicitur correctio iusticie tendit ad bonū cōe: quod non solum ꝓcuratur ꝑ admonitionem fratris sz etiā interdū per punitionē. B Utꝝ subditi teneātur corrigere prelatos. Rñ. ſz Tho. vbi s̄. Subditi non tenentur nec debent corrigere prelatos correctione illa que est iusticie ꝑ cohertionem pene. Tenētur āt correctione illa q̄ est charitatis si in eis aliquid est corrigibile: ita tm̄ ꝙ non cum ꝓteruia sz cum mansuetudine ⁊ reuerentia. A qa.i ad Timoꝝ.5. dicitur: Seniorem ne increpaueris sz obsecra vt patrem: nisi imineret ꝑiculum fidei. Tunc.n. etiā publice essēt prelati a subditis redarguēdi: ſm Tho. ibidem. ⁊ in sum.con.li.3.ti.9.q.6. vñ ⁊ Paulus q erat subditus Petro ꝓpter iminens periculum scandali circa fidez Petrū publice redarguit: ⁊ Petrus humiliter ⁊ patienter correctionē recepit: ad Gal.2. vbi ēt glo. Aug. dicit ꝙ Petrus maioribꝰ dedit exempluz ꝙ si in aliquo delirarent nō dedignarētur ab inferioribus corripi: ⁊ nō solū ob periculum fidei: sz ēt ꝓpter inordinatos mores quando essent publici ⁊ scādalosi deberent dure ⁊ publice prelati reprehendi.2.q.7. Paulus dicit. B Quo ordie ꝓcedendum sit in correctione fraterna. Rñ. secundum Tho.2ª2ᵉq.33. Peccata publica ſm apostolum.i.ad Timoꝝ.5. sūt publice arguenda. In peccatis ꝟo occultis locū habet quod dicit in euaggelio dominꝰ: Si peccauerit in te frater tuꝰ. ⁊c̄. A Matth. 18. B Nam si te offendit publice coraz alijs iā non solum in te peccat sz etiā in alios quos turbat. A Uidetur aūt ꝙ peccata debeant dici publica nō soluz si oibus sz etiam si multis nota sint ꝓut in preallegato loco dicit Tho. de Joseph: q vt hēl Gen. 37. accusauit frēs suos apud patrem de crimine pessimo: Dicit Tho. ꝙ q̄uis non scribatur debet tm̄ credi ꝙ Joseph prius frēs suos monuerit q̄ accusauerit: vel quia peccatum erat publicū inter fratres. Unde pluraliter loquendo dicitur: Accusauit fratres suos. Et sic Tho. sentit posse peccatum dici publicum quo ad denūciationē siue admonitionem faciendam etiam si notum sit tm̄ aliquibus. Item quo ad conscientiā necesse est precedere monitionē in accusatione sicut ⁊ in denunciatione. B Uerum quia in occultis peccatis pōt perpetrari ꝓximoruz offensa: ideo distinguendū est qa si huiusmodi occulta peccata sunt in nocumētū ꝓximorum vel corporale vel spirituale: puta si aliquis occulte tractet qūo ciuitates tradātur hostibus: vel si hereticus priuati homines a fide auertat dz quis statim ad denunciationē ꝓcedere nisi forte aliquis firmiter estimaret ꝙ per admonitionez secretam statim posset huiusmodi mala ipedire Si vero sunt talia peccata que sunt soluz in malum peccantis ⁊ eius in quem peccatur vel quia leditur ab eo vel saltem ex sola noticia: tunc debet si potest sic emendare fratrem vt fama eius ꝯseruetur: ⁊ sic de necessitate precepti est ꝙ secreta admonitio publicam denunciationem precedat. A nisi forte ex manifesta denunciatione vel correctione alicuius delicti secreti ꝟisimiliter publica vtilitas resultaret: sicut Actuū.5. Petrus peccatum occultum Ananie ⁊ Saphire coniugis manifestauit ipsos publice sine alia admonitione redarguendo de fraude precij rerum venditarum quia sciebat ex dicta correctione vtilitatem publicam resultare. Unde ⁊ ibidem dicitur ꝙ dicti Anania ⁊ Saphira a petro redarguti statim mortui sunt: ex quo magnus timor factus est in omni ecclesia ⁊ in omnibus qui audierant Et ideo Augꝰ. vt ⁊ refert Tho. ibidez arti. 2. dicit ꝙ ex gestis sanctorum possumus agnoscere qualiter precepta diuine scripture

sint intelligenda. Item nõ ẽ necesse secretã admonitionẽ ꝑcedere denunciationẽ generalez q̃ qñq̃ ex aliqua causa fit: sicut Matth. 26. de iuda domin⁹ dixit: Unus vestruz me traditur⁹ est. B Et hec secreta admonitio dz vel semel vel pluries fieri q̃ diu spes de correctione ex ea probabiliter habetur. Cuz aũt iam ꝓbabiliter cognoscere possumus ꝙ secreta admonitio non valet ꝓcedẽdum ẽ vlterius q̃ tũcunq̃ peccatũ sit occultum ad testiũ inductionẽ nisi forte ꝓbabiliter estimaretur ꝙ hoc ad emendationẽ fratris non ꝓficeret: qꝛ tũc a correctione cessãdum esset. Ante tñ q̃ testes inducãtur ꝟm Aug. ꝑius ostendi dz prelato vt ẽ singularis persona. A Hoc est verũ qñ hoc reqrere tur a prelato ad quẽ pertinet cũ omni sollicitudine scire facta subditoꝝ. Nam nõ põt esse pastoris excusatio si lupus oues comedit ⁊ pastor nescit: vt in. c. q̃tus. extra d̃ re. iur. Item qñ hoc est salubrius etiã si nõ requiratur: als nõ decet prius denũciare prelato cũ non sit ꝟm ordinẽ euangelij: vt patz Matth. 18. Uñ ⁊ Tho. ibidez arti. 8. dic̃ ꝙ ꝓcedendum ẽ ad testiũ inductionẽ nisi ꝓbabilr estimaretur ex hoc ꝓximũ deteriorari: qꝛ hoc casu posset qs correctionẽ penit⁹ omittere vel secrete denunciare ei q ad emẽdationẽ ꝓximi sit magis idone⁹: videlz suo prelato confessori vel simili. Et ꝟm hanc distinctionem dicit debere intelligi dictũ Aug. in regula vbi dicit ꝙ peccatum prius debet denũciari prelato q̃ testibus non vt iudici sz vt priuate persone q plus potest prodesse q̃ alter: ⁊ ad hoc bene facit dictũ Aug. 22. q. 5. hoc videtur. ⁊ ꝟm Tho. in dicto arti. 8. testes adijciũtur tribus rõnib⁹. P^a ꝟm Hiero. vt peccanti oñdatur ꝙ dignuz correctione egerit. Z^a iuxta Aug. in regula vt possit delictum ꝓbari ꝯ se nõ emendantem. Z^a ꝟm Chryso. ad ꝓbandũ admonitiones fore factas. Potest addi ⁊ etiaz ad hoc vt testes peccantem simul moneãt. Jõ euangeliũ dicit ꝙ si nõ audierit eos. ⁊c̃. B Et si sic nõ corrigitur in publico ẽ ꝯuincendus: ꝙ si prelatus preciperet aliquid cõtra hunc ordinem: nõ esset ei obediendum qa obedire oportet deo magis q̃ hominibus ideo qñ prelatus precipit vt sibi dicatur qd̃ quis sciuerit corrigendum intelligendũ est saluo ordine correctionis fraterne siue ꝑceptum fiat ad omnes cõiter siue ad vnũ specialiter. Et non solũ non est obediendũ: sz etiã precipiendo peccaret: quia ipse nõ ẽ iudex occultorum sed deus solus. Hec dico nisi inq̃tum per aliqua indicia peccata manifestantur: puta ꝑ infamiã: presumptiões ⁊ huiusmodi: tunc enim põt prelatus precipere sicut ⁊ iudex alius iuramentuz exigere. A super veritate dicenda ꝟm Tho. ibidem arti. 7. B Item nota ꝙ predictã solẽnitatem ⁊ ordinẽ non oportet seruari nisi in grauibus peccatis qꝛ leuia non derogãt fame. Unde ⁊ religiosi in capitulis se proclamant ꝑmisso ordine nõ seruato. A .s. i delictis leuibus etiã secretis de qbus prelati i capitulis suis publice redarguũt subditos: quia talia sunt que non derogant fame: tales denunciationes potius debent dici rememoratio oblitaruz culparum q̃ accusationes seu denunciationes ꝟm Tho. in dcõ arti. 7. Et ex predictis potest colligi ꝙ denũciationes generales fieri possuut sine secreta admonitione. Idem etiã est in denunciationibus particularibus respectu certe persone quando peccata sunt leuia ⁊ non diffamatoria: ⁊ similiter si sit grauia ⁊ publica: ⁊ idez quando sunt occulta ⁊ periculosa corporaliter vel spiritualiter: quibus per secretam admonitionẽ prouideri non potest: vl si ex correctione sequeretur verisimiliter publica ⁊ reputabilis vtilitas. In his ergo oibus ad denunciationẽ non reqritur secreta admonitio. In alijs vero casibus quando peccatũ est graue ⁊ diffamatorium dz oino secreta precedere admonitio: que inter soluz ⁊ solũ semel ⁊ pluries debet fieri quousq̃ probabilis spes emendationis ꝑ secretã admonitionez possit haberi: si vero dicta nõ sufficiat admonitio addi debẽt testes boni ⁊ idonei q̃tum comode possũt haberi q simul cũ primo admonitore demonstrẽt culpabili suũ errorẽ ⁊ peccatum ⁊ de emendatione admoneant: ⁊ si non vult emẽdare denuncietur prelatis ecclie coram qbus testificabũtur denunciatorẽ debitas fecisse admonitiones ⁊ monitũ noluisse emendare. Et predicta sunt diligenter notãda vt a manifestatione defectuuz proximi sciat quisq̃ refrenare linguaz: ⁊ si manifestare necesse ẽ nouerit manifestandi ordinẽ: vt non incurrat mortale peccatuz ⁊ obligetur proximo

ad restitutionem fame ⁊ totius interesse. nā
ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 62. arti. 2. ſiquis ꝯtra ordi-
nem ꝑdictum manifeſtet peccatū alteriꝰ eti
am verꝫ: offendit iuſticiam ⁊ charitatez pro
ximi ⁊ tenetur ad reſtitutionem q̄ntum fieri
poteſt ſine mendacio: ⁊ ſi non poteſt reſtitu
ere dz diffamato recompenſationē facere ī
pecunia vel alio modo. B

Si ſciam de aliquo aliqua impedimen
ta vel crimina que etiaz ille q̄ cōmiſit igno
rat an debeam ꝓcedere ad correctionē fra
ternaz ⁊ dicere ei: vbi gratia: Scio aliquē
percuſſiſſe alium ⁊ inde mortuū fuiſſe quez
percuſſor neſcit ⁊ video percuſſorem in offi
cio ſacerdotali celebrare. Item ſi ſcio ali-
quem miniſtrare ⁊ non fuiſſe ordinatum ri
te vel non fuiſſe baptiçatuz ⁊ hꝰ i. Itē ſi ſcio
aliquem excōicatum ignoranter ordinatuz
Item ſi ſcio aliquem habere in vxorē quaz
de iure habere non poteſt: aut eccleſiaz per
alienā ſimoniam vel tenere rez alienaz. R̄ᵒ.
ſm Guil. ſi tales laborant craſſa ⁊ ſupina
ignorantia que nō excuſat eos: teneor eis di
cere ſi comode poſſum: ⁊ maxime ſi credo
eos corrigibiles eſſe: ſz ſi laborant ignoran
tia probabili: credo nihilominus ꝙ teneor
eis dicere veritatem non quia ipſi peccent:
ſz ꝓpter periculum vel dānum alienuz ⁊ in
iuriam ſacramentoꝝ. nam non ordinatꝰ ce
lebrans decipit audientes: ⁊ q̄ tenet rem ꝓ-
ximi eum damnificat. hec ⁊ ſimilia dico ſi
talis perſona ſit perſuaſibilis: ſecus ſi nō ſit
et timet de ſcandalo: tunc. n. ſufficit ſi dicaz
prelato non denunciando vel accuſando ſz
ſimpliciter notificando ſi forte remediū cō
ueniens poſſit adhiberi. A Idez in ſum.
con. li. 3. ti. 9. q. 10. B De eo qui hz vxorē
quam de iure habere non poteſt: habes ad
huc. j. impedimentū primo. §. 8. ⁊. 9.

Sed quid ſi predicta vel aliquod predi-
ctorum ꝓbare poſſū: nunquid teneor. Rñ.
ſm eundem Guil. non. niſi forte ſit pericu-
lum aliorum: puta ſi alijs ſacramenta mi-
niſtrat ⁊ eos decipit: tunc enim probare te-
neor. A Idez in ſum. con. eo. ti. q. xj. vbi
etiā patet ꝙ lz non aſſit periculū alioruz te-
nemur ꝓbare eo caſu quo tenemur ad fra-
ternam correctionē: videlz cum vbiſimiliter
poſſumus proficere vt ex predictis pz. B
Utrum correctio fraterna ſit dimittenda ꝓ
pter ſcandalū: vide. j. ſcandalū. §. 9.

Orpora ſanctoruz

Vide. j. reliquie.

Orporale vl' corpo

ralia non ſunt abluenda per laicos
aut mulieres etiam ſanctimoniales cuz po
tius hec abluere ꝑtinet ad officiū diaconi-
cum humilibꝰ miniſtris: de conſe. diſt. i. ne
mo. De eius ꝯſecratione vide s̄. ꝯſecratō. 5
A Et in dicto. c. nemo. idem dicitur de la
uandis pānis ad diuinū cultum deputatis
⁊ ꝙ dz haberi peluis noua nulli alij vſui de
putata niſi ad lauandū pānos ad cultū do
minici altaris deputatos ⁊ ꝑtinētes: ⁊ ꝙ
debent dicti pāni lauari ītra ſacrariū. Syn
don vbo que ſm glo. ibi eſt ſecunda veſtis
ſacerdotalis dz foris lauari. Dicit tñ gl. ibi
hodie huic derogatuz eſt ꝯſuetudine gene
rali. Ego autē puto ꝙ hec conſuetudo inq̄n
tum contineat diuinum irreuerentiam nec
deroget nec excuſet: extra de conſue. c. fi.
Itē corporale non debet fieri de ſerico nec
de panno intincto: ſed de panno lineo pu-
ro ab epiſcopo conſecrato: ſicut corpus do
mini in ſyndone munda linea ſepultum fu
it: de con. diſ. i. conſulto. Item corporalia ⁊
ad diuinum cultum deputata debent niti-
da teneri: extra de cuſto. eucha. relige. vbi
dicitur: Precipimꝰ quoq; vt oratoria: va-
ſa miniſterij: corporalia ⁊ veſtimenta predi
cta. ſ. miſtrorū ⁊ palle altaris: vt ibi mūdo
⁊ nitida conſeruentur: nimis enim videtur
abſurdum in ſacris ſordes negligere q̄ de-
decent in prophanis. B

Orpore uitiatus

an poſ
ſit ordinari vel miniſtrare: vide. j.
vitiatus corpore.

Orpus chriſti

vide ſu-
pra com
municare. ⁊ infra euchariſtia. ⁊ ſa
tis etiam. j. miſſa.

Rimen

Criminis appellatio
aliquādo complecti-
tur omne peccatum: aliquando il
lud ſolum qđ ad dānationem ſufficit: diſt.
25. §. quod autem. A Potius eſt. §. crimi
nis. ⁊. §. alis aūt. Sz ꝓprie appellatione cri-
minis intelligitur mortale. Vñ Homil. 21.
Gregl. dicit: Hoc inter peccatum diſtat et

crimen: qꝛ omne crimen peccatū ē: non oē peccatū crimē. Et. j. In qua vꝫ criminuꝫ ⁊ peccatoꝝ distinctione pensandū ē: quia nō nulla peccata animam polluunt: crimina extinguunt. B

A Crimina quedā sunt enormia iter que tria. s. heresis homicidiū voluntariū ⁊ simonia in ordine ⁊ beneficio ēt post pñiaꝫ impediunt, pmouendum ⁊ deijciunt iā, pmotuꝫ siue sint occulta siue manifesta. i. q. i. ventuꝫ est. ex̄ de heres. qcūnq̄. ⁊. c. statutum. li. 6. extra de tempo. or. q̄situm. ⁊ de simo. tanta Et de his vide. j. enormia. ⁊. j. dispensatō. § 6. 17. A Et qd̄ hic dicitur de homicidio voluntario: idem etiam est de uon voluntario qñ casū precessit culpa: extra de homici. continebatur. Secus si culpa non precessit eo. ti. ex litteris. c. pmo ⁊. 2. B Alia vo enormia occulta post penitentiā nō impediunt, pmouendum: nec deijciunt iam, pmotum: vt in predicto. c. quesitum. A Suadendum. n. est propter talia neqs faciat se ordinari post penitentiam. Sꝫ tñ exquo si occulta non sunt penitus prohibendi: ex̄ d̄ temp. or. ex tenore. B Sunt ⁊ alia crimina mediocria in qbus distingue: qꝛ aut sūt manifesta: aut occulta. Si manifesta etiam repellunt, pmouendum ⁊ deijciunt iā, pmotum. A Hoc est verum añ penitentiā nō post: sicut in. c. fraternitatis. 34. dis. pꝫ. ⁊ ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. clericos. vbi clerici publici ꝯcubinarij non deijciuntur nisi moniti fuerint contumaces: ⁊ in illo. c. fraternitatis. fuit, pmotus qui publice habuerat ꝯcubinam: nisi aliquod delictum sequeretur in famia iuris vel facti: hoc. n. non tollitur per penitentiam quando esset publicū: puta per iurium: falsuꝫ testimoniū: adulteriū: ⁊ similia dicto. c. quesitum. Et hec possunt dici mediocria respectu illoꝝ q̄ deijciunt etiā si sint occulta: ⁊ respectu illoꝝ q̄ post pñiam nō deijciunt etiam si fuerint publica. B Et intellige qñ sunt manifesta per sententiā: vel confessionē in iure vel euidentiam facti: vt in c. quesitū. ꝙ si sunt manifesta solū per famaꝫ: indicitur purgatio qua prestita absoluetur ⁊ si in ea defecerit deponetur: extra de adul. significasti. ⁊ ex̄ de pur. ca. ex tuarū. Si vo huiusmodi crimina sunt occulta pñt tales post penitentiā remanere in susceptis: ⁊ pmoueri ad superiores ordines: ex̄ de temp. ordi. ex tenore. ⁊. c. quesitum. A Hoc plenius nōtur in sum. con. lib. 3. ti. 29. q. 3. B

An si aliquis solus scit crimen alterius teneatur reuelare prelato. Rñ. non tenetur etiam si iurauit denunciare nisi posset pbare. nam esset proditor criminis. 2. q. 1. si peccauerit. ⁊. q. 7. plerique. ⁊. 6. q. 2. si tantuꝫ. nisi vellet reuelare secreto cum prelatus secrete habeat corrigere criminosos: ar. 22. q. 5. hoc videtur. Debet quoq̄ indicare talibus q magis possunt, pdesse q̄ obesse: siue eum corrigendo: siue pro eo orando. nā ad talez denunciationē qlibet tenetur: vt in dicto. c. hoc vr̄. ⁊ vide s̄. correctō. 2. §. 5. ⁊ in se. ⁊. j. familia. §. 3. A Ibi nō est nisi vn⁹. §. B

Contra crimina, pceditur qñq̄ p accusationē: d̄ qua vide. s̄. accusare. ⁊ accusat⁹ qñq̄ per denunciationē vel inquisitionē: de qbus habes. j. inquisitio. § pmo. Qñq̄ vo nō agit directe ꝯ crimē sꝫ p modū exceptōnis: de quo hēs. j. inscriptio. §. pmo ⁊. 2. De correctione ⁊ pena criminū hēs s̄. correctio ⁊. j. pena pmo. Ad materiam criminis pōt pertinere. j. peccatū. ⁊. j. vitium.

Hrisma supra. baptism⁹. 2° §. finali ⁊ infra oleum sanctum.

Ruce signatus. De indulgentia cruce signatorum: vide infra indulgentia. §. antepenultimo ⁊ se. De voto cruce signatorum: vide infra votuꝫ. §. 2. 6. ⁊. 7.

Upidus non est ordinandus: vide infra ordinandus. §. xj°.

Urialis Curiales quoq̄ pbentur ordinari vide j ordinandus. §. 15.

Uriositas secunduꝫ Tho. secunda secunde. q. 167. est vitium circa inordinatum appetitum cognitionis. A Potest etiā dici curiositas supuacuū studiū ad aliquid peragendū. Uñ ⁊ idez Tho. 2ª 2ᵉ. q 169. arti. 2. dicit ꝙ artifices ornamentoruꝫ peccant inueniendo superflua ⁊ curiosa. B

Queritur ergo vtꝝ vitium curiositatis possit esse in cognitione intellectiua. Respō

deo ꝑm Tho. vbi s̄. Ueritatis cognitio de se bona est: sꝫ potest esse mala ratione alicuius consequentis sex modis. s. inq̄tum aliquis de cognitione ꝟitatis superbit: ꝑm illud. i. Cor. 8. Scientia inflat. Uel inq̄tum homo cognitione ꝟitatis vtitur ad peccādum. Uel inq̄tum per studium minus vtile retrahitur a studio quod ei ex necessitate incūbit. Uel inq̄tum homo studet discere a quo non licet: sicut qui futura a demōibus perquirunt. Uel inq̄tum appetit cognoscere veritatē circa creaturā nō referendo ad debituꝫ finē. s. ad cognitionē dei. Uel inq̄tum aliquis studet ad cognoscendum veritatem supra facultatem proprij īgenij: Eccl. 13. Altiora te ne quesieris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Et in pluribus operib⁹ eius ne fueris curiosus: ⁊ istis modis vitiū curiositatis in parte intellectiua est. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 276. B

Utrum curiositas possit esse circa sensitiuam cognitionem. Respondeo secunduꝫ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. ꝙ studium circa sensibilia cognoscenda dupliciter potest esse vitiosum. Unomodo inq̄tuꝫ cognitio sensitiua non ordinatur ad aliquod vtile sed potius auertit. A scilicet ab vtili consideratione sicut aug. in. xᵒ. confes. confitetur culpam suam ꝙ libenter vidit canem currentem post leporem: qꝛ vt ibidem dicit: Hec vana a nobis cogitationibus impediunt: vt in sū. cō. eo. ti. q. 277. B Alio modo inq̄tum cognitio sensitiua ordinatur ad aliquod noxium: sicut inspectio mulieris ordinatur ad concupiscendum: ⁊ inquisitio eorum q̄ ab alijs fiunt ordinantur ad detrahendum: ⁊ sic est curiositatis vitium. Siquis autē cognitionem sensibilium intēdit ordinare ad necessitatem sustentationis vel ad studiuꝫ intelligende veritatis sic est virtuosa studiositas. A Idem in dicta. q. 277. vbi etiam additur: Ex quo pꝫ ꝙ inspectio speculatoꝝ vitiosa redditur inquantum per hoc fit homo pronus ad vitia vel lasciuie vel crudelitatis per ea que ibi repꝛesentantur. Unde Chrysostomus dicit ꝙ adulteras ⁊ inuerecundas constituūt mentes tales inspectiones. B

Amnificatus

an possit accipere sibi de rebus damnificantis: habetur s̄. bellum p̄mo. §. 4. ⁊. j. depositum. §. vlti.

Ebitum coniugale.

Utrum alter coniugum statim contracto matrimonio teneatur ad redditionē debiti. Rñdeo ꝑm Tho. in. 4. dis. 32. Non tenetur statim sꝫ datur tempus duoꝝ mēsium propter tria p̄mo vt possit deliberare de transitu ad religionem. 2° vt preparetur que sunt necessaria ad nuptiarum solēnitatem. 3° ne vilem habeat maritus datā quaꝫ non suspirauit dilatam. Con. Al. Hostien. ꝟo dicit ꝙ magis putat debere statui tempus arbitrio iudicis infra quod transeat vl coniugi adhereat. Simile. j. votum. §. 4. ⁊ 5. Idem Ber. A. s. in. c. ex publico. extra de conuer. coniu. ⁊ Ho. ⁊ Ber. loquuntur de volente intrare religionem cui licet videatur statui terminus duorum mensium in d. c. ex publico dicunt tñ illud tempus potius esse arbitrarium. Super eo ꝟo qui non asserit se velle intrare religionē nulluꝫ tempus videtur statutum: vnde ꝑm Pe. in sū. con. li. 2. ti. 2. q. 34. tal' tenetur si petatur statim reddere debituꝫ cum non habeat exceptionem legitimam ad repellendū: hec ibi. Puto ꝙ legitima sit exceptio vt tātuꝫ tēp⁹ ꝯcedatur q̄tuꝫ sit necessariū ad preparationem ⁊ ad obseruationē ꝯsuetaꝝ ⁊ honestaꝝ solēnitatum ⁊ ceremoniaꝝ: qꝛ. i. ad Cor. 14. dicitur: Omnia honeste ⁊ ꝑm ordinem fiant in vobis. ⁊ ꝑm hoc pōt intelligi dictum Tho. ⁊ Al. ⁊ id quod seqtur. B naꝫ ⁊ ꝑm Guil. mortaliter peccatq̄ ante benedictiōeꝫ nuptialem vxorē cognoscit in locis vbi est ꝯsuetum benedictionem adhiberi. h. d. gl. Ray. in ti. de matrimonio. §. item nota ꝙ matrimonium. vbi dicit hoc esse veruꝫ qñ fieret sine dispensatione ⁊ iusta causa: ⁊ ideꝫ dicit si omittantur alie consuete solennitates cum Hug. notauerit. 27. q. 2. cum iniciatur. ꝙ siquis cognoscat sponsam anteq̄ eā traducat penitentia vnius anni est ei indicēda secundum quosdam canones penitētiales qui non habentur in corpore canonuꝫ.

An ratione infirmitatis vel impotētie excusetur coniunx a redditione debiti. Rñ. ꝑꝫ Tho. vbi s̄. Uxor nō habꝫ ptātē in corpore viri nisi salua substantia sue persone. vñ si

vltra exigit non est petitio debiti sz iniusta exactio: ⁊ propt̄ hoc non tenetur. B Cō. Pe. ⁊ Al. vt in sū. con. eo. ti. 2. q. 35. B

Utrum peccet q se facit impotentem ad reddendum debitum. Rñ. ꝟm Tho. in. 4. di. 32. si factus est impotens propter redditionem precedentem: mulier non habet ius vlterius petēdi. Si autē factus est impotēs ex alia causa tunc aut illa causa fuit licita: vt ieiuniū moderatum ⁊ huiusmodi: ⁊ tunc ñ peccat: aut illicita: ⁊ tunc peccat: ⁊ peccatuz vxoris si in fornicationē labitur aliquo modo imputatur sibi. Et ideo q̄tum potest dz dare operā vt vxor contineat. Idez Al. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 36. B

Utrum coniugalis actus sit peccatum. Rñ. ꝟm Ray. Si coniunguntur causa suscipiende prolis non habet culpam sz potius meritum: de quo infra matrimonium primo. §. 7. 1. Cor. 7. Si nupserit virgo ñ peccat. Gen. 8. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊c̄. Si coniunguntur causa reddendi debituz adhuc non est peccatum. i. Cor. 7. Uxori vir debitum reddat. A In his ergo duobus casibus non est peccatum: quod verū est si rectitudo intentionis postea aliquatenus non mutetur hoc ē q in executione ipsius actus nulla voluptatis delectatione teneatur. Sz vt dicit Greg⁹. 33. q. 4. vir cum propria. valde difficile est vt stās in igne nesciat ardere. Potest autem contingere ex singulari dono dei ⁊ non aliter. vnde ⁊ ibidem dicit Greg⁹. Ipsa licita admixtio coniugis sine carnis voluptate fieri non potest ideo a sacri loci ingressu est abstinendum. B Si vero causa remedij: vt quia continere non possunt: sic est peccatuz veniale. Augu. Incontinentie malum est q vir cognoscit vxorem etiam vltra necessitatem ꝓcreādi filios: sed ⁊ ibi est nuptiarum bonum: et illud malum fit veniale propter bonum nuptiale. A Aliqui dixerunt hoc casu nullū esse peccatum: vt notat glo. in. c. quicquid. 32. q. 2. ⁊ glo. Ray. in ti. de matrimonio. §. sed nunquid hec tria: super verbo veniale. Sz vt dicit glo. Ray. ibidem. hoc expresse est contra dictum Aug. 25. di. §. criminis. vbi inter alia peccata venialia dicit: Quotiens excepto filiorum desiderio vxorem suam cognouerit. Et ibi sentit glo. dum dicit super verbo desiderio: Supple ⁊ causa reddendi debitum quasi dicat: exceptis his duobus casibus in vsu matrimonij semp̄ peccatur saltem venialiter: ⁊ ita est veritas: vt nō. in sum. con. lib. 4. ti. 2. q. 37. B Et est intelligendum hoc secundum Tho. quando quis ita propter voluptatem cōiugij miscetur q si stat infra limites matrimonij: vz q cum alia hoc non faceret. nam tunc ē veniale. Sec⁹ si excedit fines matrimonij: ita etiam q si non esset sua vxor faceret idem: tunc est mortale. nam adulter est in suā vxorem amator ardentior. nihil enim fedius ē q̄ vxorem amare quasi adulteraz. 32. q. 4. origo. A Idem etiam dicit glo. Ray. in dicto. §. sed nunquid. super verbo fedi⁹. Et hoc est indubitabile: qz sola intentio ad mōtale est mortale: Matth. 15. Qui vidēt mulierem. ⁊c̄. Ex quo bene inuestigāti apparebit q facilius est religioso inter regulariter viuentes omnimodam castitatem seruare q̄ coniugibus in vsu matrimonij a mortali se custodire: quia religiosus abest ab incentiuo luxurie ⁊ contra ipsum habet multa ⁊ continua remedia. Coniuges vero sūt secus libidinis ignem: ⁊ ad eam incentiua multa habent: ⁊ ignis accensus solet ardere quodcunq̄ lignuz apponatur: ⁊ sic mēs cupidine accensa non solet respicere qualitatem persone: ⁊ vtrum liceat vel non adeo vt nob sit tuta mater cum filio ⁊ similes: vt in. c. primo extra de coha. cle. ⁊ mu. vnde et Eccl. 19. dicitur: Ui num ⁊ mulieres apostatare faciunt etiam sapientes. Et ideo valde discretum ⁊ timoratum oportet esse coniugem: vt cum accensus est cupidine nō trāsgrediatur terminos matrimonij saltem intentione. B q̄ siquis vxorem propter sanitatem corporalem agnosceret non excusatur a peccato: qz querit sanitatem per id quod ad hoc non ordinatur: sicut q per sacramentum baptismi tm̄ corporalem sanitatem quereret: vt ponit Tho. in. 4. di. 32. i solutione cuiusdam argumenti. A Idē in sum. con. eo. ti. 2. q. 37. ⁊. 38. Addit etiam Ray. in dicto. §. sed nunquid. q vsus matrimonij causa saturande libidinis est peccatum mortale: ⁊ vt dicit ibi glo. eius. idem notauit Hug. 32. q. 2. §. his ita. ⁊ hoc dictū Hug. refert glo. Jo. in. c. quicquid. super verbo adulterio. ea. cā ⁊. q. Et dicit Hug. esse differentiam inter coitum causa incon

tinentie ⁊ causa libidinis implende: qꝛ in p̄
mo casu p̄uenitur hoc agēs a voluptate: et
⁊ potius vult sic peccare q̄ꝫ fornicari. In se
cundo casu prevenit voluptatē ⁊ prouocat
eaꝫ manibus vel cogitatione: vel vtēdo ca
lidis ⁊ incentiuis vt pluries possit cuꝫ vxo
re coire. Alij tamē dicunt in hoc casu eē tā
tum veniale: vt dicit glo. in dicto. c. quicqd
propter illud apostoli. i. Cor. 7. Propter
fornicationē vnusquisq̄ꝫ suā vxorem habe
at: ⁊ vnaqueq̄ꝫ suum virꝫ. Sꝫ primū dictuꝫ
videtur rationabilius: quia coitus inter cō
iuges soluꝫ est in duobus casibus licite per
missus: videlꝫ ꝓpter filiorum ꝓcreationeꝫ
⁊ debiti redditionē cum debita honestate ⁊
temporis loci ⁊ modi. In tertio autem est a
mortali excusatus: videlꝫ cum sit causa vitā
de fornicationis: dicto. c. quicquid. Restat
ergo ꝙ in alijs casibus stet sub prohibitio
ne fornicationis q̄ habet culpam mortaleꝫ
cum sit ꝯtra sextū preceptū decalogi: Exo.
20. Naꝫ quando regula est prohibitiua oē
intelligitur prohibitū quod non est specia
liter concessum: vt in cle. exiui. de ꝟb. sig.
Hoc etiam satis videtur probari Tob. 6.
vbi angelus Raphael dixit ad Tobiam fi
lium Tobie: Audi me ⁊ ostendam tibi qui
sunt quibus preualere potest demonium.
In eos qui coniugium ita suscipiūt: vt deū
a se ⁊ sua mente excludant: ⁊ sue libidini ita
vacent sicut equus ⁊ mulus in quibus non
est intellectus: habet super eos potestatē de
monum: hec ibi. Equus ⁊ mulus non vtū
tur coitu aliquo modo innaturali vel alias
monstruoso: sed ad ipsū nullo fine rationa
bili cuꝫ careant ratione: sꝫ libidine dilabū
tur. Et sic qui ad hunc finem vel suscipiunt
matrimonium: vel eo vtuntur dantur i po
testatem diaboli: etiā si nullam aliam inho
nestatem vel actualiter vel intentionaliter ex
erceant: ⁊ ita includitur in hoc mortale. nā
propter veniale nemo datur in potestatem
diaboli maxime vsq̄ꝫ ad mortem: sicut dan
tur ist: vt in dicto. c. 6. Tob. Nullus est. n.
ita iustus qui careat veniali: Jo. primo. Si
dixerimus qꝛ peccatū non habemꝰ ipsi nos
seducimus. Predictis autē videtur obsta
re dictum Aug. in glo. super princ. c. 7. i. ad
Cor. vbi ait: Coniugalis concubitus gene
randi gratia non habet culpā. Concupiscē
tie vero satiande: sꝫ tamē cū coniuge habet
culpā propter thori fidem venialem. Sed
ad hoc dicendū ꝙ ibi satiande debet intelli
gi. i. implende quādo ab ea preuenitur ad
extraordinariam fornicationē vitandā: qa
matrimoniuꝫ post filiorum procreationeꝫ
datur etiam in remediū infirmitatis ad illi
citos concubinatus euitandos. 32. q. 2. quic
quid: non autem ad implemētuꝫ volupta
tis. Unde. 32. q. 4. c. liberorum. dicit Hie
roꝰ. Liberorum vt diximus in matrimoni
um opera concessa sunt voluptates autem
que de meretricū capiuntur amplexibus in
vxorem damnate sunt. Constat autē ꝙ am
plexus in meretricibus fiunt causa implen
de voluptatis: ⁊ hoc damnatur cum vxore
Glo. tamen ibi dicit: In vxore dānate sunt
idest puniende propter veniale. Sꝫ hec gl.
extorquet litteraꝫ quod fieri regulariter nō
debet. ff. de le. 3. l. non aliter. nec fūdatur su
per aliqua auctoritate. Item non obstat il
lud apostoli quod allegatur a glo. in dicto
c. quicquid videlꝫ propter fornicationē. ⁊c.
vt s̄. qꝛ ſm glo. ibi vxor debet accipi a nolē
te castitatē seruare ꝓpter fornicationeꝫ nō
saturandam: sed vitandam. B

Utruꝫ vir teneatur reddere debituꝫ vxo
ri non petenti. Respondeo ſm Tho. vbi s̄
Dicendum ꝙ vir non solū tenetur reddere
quando vxor expresse petit: sed etiam quan
do per signa hoc apparet. Non tamen idē
iudiciū ē de petitiōe viri: qꝛ mulieres magꝭ
solēt ꝟecūdare ꝺ petitiōe debiti q̄ꝫ viri. Jꝺ
Pe. ⁊ Al. A Jꝺ i sū. cō. li. 4. ti. 2. q. 40. B

Utrum vir debeat vxoreꝫ auertere ne pe
tat. Rn̄deo scd̄m Tho. in. 4. dis. 22. Dicen
dū ꝙ non debet hoc facere nisi propter ali
quam rationabileꝫ causam: ⁊ tunc etiaꝫ nō
debet cum magna instātia auerti ꝓpter pe
ricula q̄ possent iminere. A Con. Al. vt i
sum. con. eo. ti. q. 41. B

Utrum peccent coniuges exigendo vel
reddendo debituꝫ in solēnitatibus ⁊ ieiuni
is. Rn̄deo ſm Ray. Exactus debet redde
re nisi caute ⁊ sine periculo posset differre:
exigere tamen non debet in predictis tēpo
ribus i. Cor. 7. Nolite fraudare inuiceꝫ ni
si forte ex consensu ad tempus vt vacet ora
tioni. nam propter dies processionis ⁊ ieiu
nij conuenire non debent quia etiam a lici
tis abstinendum est vt faciliꝰ impetrari pos
sit quod postulatur. 32. q. 4. christiano. Jꝺ

dī ꝺ tpiꝭ ꝓfestiuis. 33. q. 4. quotiēſcūq; A Jō etiaꝫ de tempore aduentus. vñ Ambroſius in ſermone de aduentu. t. 33. q. 4. fratres. dicit: Fratres non ſolum ꝺbet ſcilicet ab omni immunditia abſtinere: ſed etiam ab vxoꝛibus ꝓpꝛijs ſtudioſiſſime cōtinere debetis. Nullus omnino vxoꝛi ſue iungatur. Idem videtur de ſimilibꝰ temporibus: videlicet ad deuotionez ſeu ad penitentiā deputatis in qbus pariter pꝛohibetur ſolēnitas nuptiarū: ſicut in aduentu: videlicz a ſeptuageſima vſq; ad octauam paſche: t per tres dies ante aſcenſionē vſq; ad octauam pēt. 33. q. 4 non oꝓtet. t extra de ferijs. capellanus. Et aliqui dicūt his temporibꝰ vſuz matrimonij non eē pꝛohibitū: poteſt intelligi niſi, put in ſimilibus tēpoꝛibus pꝛeſertim cuz de tempoꝛe aduentus t ꝓceſſionis quod ē ante aſcenſionē fuit particulariter expꝛeſſū. d. c. fratres. t. c. xpiano. B Itaq; q reddit illis tēpoꝛibus non peccat: ſz qui exigit aliqua infirmitate puta concupiſcentia ductꝰ ſine ꝓemptu temporis ſeu eccleſiaſtice exhoꝛtationis: venialiter nñ peccat. Lon. Tho. A hoc vltimū dictum videtur fuiſſe non Ray. ſz Pe. cum quo concoꝛdat Tho. t glo. Ray. vt in ſum. con. eo. ti. q. 42. vbi etiam idez dicitur ſcōz Aug⁹. addentez ꝙ qui ſattan de libidinis petit debitum ſemper peccat moꝛtaliꝛ ſz plus i iſtis diebus de qbus pꝛoxime dictum eſt. Et vt ex pꝛedictis poteſt patere ſm oēs his temporibus non excuſatur vſus matrimonij a moꝛtali quando fieret in contēptum tēpoꝛis ſeu eccleſiaſtice oꝛdinationis. Contemnere autez videtur qs ſi poteſt ſine magna difficultate abſtinere t exigit ſeu libenter reddit nam nihil aliud videtur eſſe contēptus q̄ non curare agere quod oꝓtet. Añ Matth. 6. dicituꝛ: Aut vnuz ſuſtinebit t alteruz contemnet. Super quo Aug. vt t ibi refert Tho. Nullius fere conſcia poteſt odiſſe deum. Contēnit autem. i. non timet eum duz quaſi de eius bonitate ſecurus ē. Item ad Ro. 2°. An diuitias bonitatis eiꝰ t patiētie t longanimitatis ꝓtemnis. Super quo gl. magiſtri ſñtarum. Nic aut ꝓtemnit q non ſic vtitur ad penitentiā. Et Iſidoꝛus in lib. 2. de ſūmo bono. Voluntatem quippe pꝛopꝛij domini nolle ſcire qd eſt aliud q̄ velle deum ſuperbiendo contemnere. Et multo plus eſt nolle facere cuz ſit facere finis ſcienti t in faciendo ꝓſiſtat omnis ſalutis effectus: Matth. 7. Nec quis videtur excuſari ſi his tēpoꝛibus exigat ſeu libēter reddat cauſa pꝛolis. Unde Ambroꝰ. ſuper ꝑmam ad Lorſ. t. 33. q. 4. dicaz. dicit: Si cauſa ꝓcreandoꝝ filioꝝ ducitur vxoꝛ nō multū tēpus conceſſum videtur ad ipſū vſuz: qa t dies feſti t dies ꝓceſſionis t ipſa ratio cōceptus t partus iuxta legez ceſſare vſuz cānis his debere tempoꝛibus ꝺemōſtrat. B

Utrum licet debitum reddere in loco ſacro. Reſpondeo ſecundum Tho. t Pe. vbi ſupza. Licet debitum ſit reddendum omni tempoꝛe: non tamen ſimile eſt de loco quia locus pollui poteſt ita vt indigeat reconciliatione nō autem tempus. Item qa ꝺebitū reddendū eſt ſalua ſemper ꝺebita honeſtate que in talibus exigitur. Unde etiaz non oꝓtet q̄ ſtatim in publico reddat debitum. A Idez in ſum. con. eo. ti. 2. q. 43 vbi etiam dicitur ſm Alb. q̄ ſi alius locus haberi pōt non tenetur reddere in loco ſacro. Si nō poteſt alius locus haberi tunc reddat cū doloꝛe coꝛdis: t etiā ſi exigat cuz planctu non credo q̄ peccet moꝛtaliꝛ. Lō. glo. Ray. t addit q̄ ſi alius locꝰ haberi poteſt peccat moꝛtaliter qui in loco ſacro debitum reddit. Dictum etiam Tho. t Pe. verius eſt quia ſatis videtur ridiculuz t abſonum q̄ in loco diuino cultui ꝺeputato liceat aliquo caſu tale quid agere. Quis eniz hoc auderet in camera vl auditoꝛio magni regis. Quanto minus deberet audere i palatio t auditoꝛio regis celeſtis. Oꝛatoꝛium enim hoc debet eſſe quod dicitur vt ibi nil aliud geratur niſi quod diuinis laudibus conueniat. 42. diſt. oꝛatoꝛium. Et ideo pꝛopter reuerentiam talis loci nullum negocium ſeculare quantuncunq; paruum t honeſtum in eo geri debet. Unde et Matth. xj. dicitur q̄ dominus non ſinebat vt quiſq̄ transferret vas per templum. Si ergo talia honeſta in ſe fieri in templo non ꝺbēt q̄to minus illa inhoneſta t que ſumme deꝛogant diuine reuerentie: t inhoneſtāt immo violant locum: quia in eccleſia polluta ſanguine vel ſemine diuine laudis oꝛgana ſuſpenduntuꝛ: extra de conſe. eccle. vel al. c fi. t de ſenten. excō. is qui. li. 6. ꝓpterea vt dicitur in. c. decet de imu. eccle. eo. lib. que

cunq̃ diuinum officium possunt turbare vel oculos diuine maiestatis offendere ab his locis debent prorsus esse extranea: ne vbi peccatorum est venia postulãda ibi peccandi detur occasio vel deprehendãt peccata cõmitti. Quantum etiam sit absonũ vel cogitare in tali loco licere debitum cõiugale reddere. patet quoq; ex eo q̃ q alibi loco congruo reddiderit debet ab ingressu ecclesie abstinere. 33. q. 4. vir. B

Vtrum liceat debitum reddere vel exigere tempore pregnationis. Respondeo ꝑm Pe. Si potest esse sine piculo aborsus reddi debet: ⁊ etiam potest sine mortali peccato exigi quia vsus matrimonij non tantum est in officium sed etiam in remedium. Si vero esset periculũ nec debet exigi nec reddi: quia in matrimonio principalior est institutio in officium q̃ in remedũ. Cõ. Guil. A Idem in sum. con. libro. 4. ti. 2. q. 44. Et ita quando non imminet periculũ nõ exigere tali tempore est consilij. Et ita intelligatur. c. si causa. 33. q. 4. et quod ibi dicit glo. Sz tamen omissio huius consilij nõ videtur sine peccato veniali cum vxore iam grauida debitum peti non possit nisi ratione incontinentie que saltem includit peccatum veniale: dis. 25. §. als autem. presertim cum illo tempore etiam causa prolis inhibeatur vsus matrimonij: dicto. c. si causa. ⁊ 32. q. 4. origo. B Sed vtrum liceat p⁹ partum ante purificationem: vide infra purificatio post partum. A Ibi non videtur plene de hoc dici: sed ibi erit hoc tangẽdum. B

Vtrum liceat debitum reddere vel exigere tempore menstruorum. Respondeo ꝑm Tho. in. 4. dis. 32. Fluxus menstruorũ potest esse innaturalis quando est inordinat⁹ ⁊ quasi continuus: ⁊ in tali casu nõ est prohibitum petere alioquin oporteret q̃ vir q̃si perpetuo abstineret. Sed quando est naturalis prohibitum est mulieri petere. Si autem vir petat distingnendum est: quia si petit scienter debet eum auertere precib⁹ et monitis non tamen ita efficaciter q̃ ex hoc possit ei esse occasio incidendi in alias damnabiles corruptelas. si vero ignoranter petat tunc mulier potest aliquam occasionẽ pretendere vel infirmitatem allegare ne vir debitum petat, Si tamen nõ desistat debet mulier debitum reddere petenti. Passionem autem suam non semper est tutum viro indicare ne ex hoc abhominationẽ cõcipiat: nisi forte vxor de viri prudentia presumat. A Ad intelligentiam predictorũ sciendum secundũ Nico. de lyra super. 15. Leuit. q̃ menstruum est quidam sanguis fluxus quem mulieres a tempore quo sunt idonee ad generandum vsq; ad temp⁹ sterilitatis solent quolibet mense pati nisi infirmitas hoc impediret. Et de prohibitiõe talis temporis habetur Leuit. 20. vbi dicit: Qui⁹ coierit cum muliere in fluxu mẽstruo ⁊ reuelauerit turpitudinem eius: ipsaq; aperuerit fontẽ sanguinis sui interficientur ambo de medio populi sui: ⁊ hoc loqtur Augu. 5. dis. ad eius. De hoc quoq; dicitur in sum. cõ. eo. ti. q. 46. ꝑm Pe. sic: Circa hãc materiam diuersi diuersa dicunt. Quidaz enim dicunt q̃ exigere in voluntate coniugis: sed reddere de necessitate iuris. Primum intendit Moyses prohibere tempore menstruorũ: Leuit. 20. sz non secundũ Alij dicunt q̃ aut petenti iminet periculũ presumptum ꝓbabiliter de fornicatiõe aũt non. Si sic debet reddi. Si nõ reddi nõ debet: qz ꝑceptum morale est ⁊ non cerimõiale seu figurale. Alij dicunt q̃ aut passio ẽ naturalis. s. determinato tempore ꝯtingens ⁊ tunc nõ lz exigere vel reddere: ⁊ qcunq; scienter exigit vel reddit volũtarie peccat mõtaliter: qa tunc ꝯcipi possunt ⁊ cõcipi consueuerunt fetus dãnati leprosi ⁊ h⁹i. Aut passio est inaturalis: ⁊ tunc saltem lz reddere quia tunc non possunt fetus ꝯcipi. Sed in his opinionibus ꝑma securior est ⁊ cõior pe. Glo. ✠o Ray. in. t. de matrimonio. §. sz nunqd peccãt vxores. super ✠bo abstinendũ dicit: De tpre menstruoꝝ nõ. Hugl. 5. dis. ad eius. q̃ tam mulier q̃ vir q exigit debitũ scienter tempore menstruoꝝ peccat mortaliter: quia preceptum de nõ coeũdo tempore illo morale est sicut dicũt etiaz hodie multi theologi: ⁊ videt expresse haberi ex glo. Hiero. super Ezech. 18. ⁊ ex gl. super Leuit. 15. 18. ⁊. 20. Dicit etiã Hugl. q̃ qui reddit exactus debitum hoc tempore non peccat potest tamẽ negare sine peccato nisi viderit exigenti fornicationis periculũ iminere. Dicit etiaz q̃ mulier tenetur reuelare menstruum viro suo si exigat ab

ea debitū ꝛ etiā si nō exigat ne forte ad exactionem ipsius mulieris reddat ei nil sciēs de mēstruo. Hoc puto intelligendum quādo non timetur de scandalo ſm Tho. vbi ſ. Sequit in glo. alij dicūt q exigere in mēstruo debitū etiā scienter non ē peccatū mōtale inter ꝓiuges sed tm̄ veniale. Prima tamē opio vr verior ꝛ magis cōsonat auctoritatibus sanctorū. Jn talibus ēt in forō penitēciali n̄ ē ꝓcipitāda ſnia nec deneganda absolutio si nolit ꝓiugatus tpe mēstruorū abstinere: sed via tutior ē ꝓsulēda ꝛ terror incutiēdus ex periculo. Sī. Saluo meliori iudicio iter omēs predictas opiones illa vr verior q̄ dicit q qñ hec passio ē naturalis taz petitio q̄z redditio prohibetur: quia vt ſ. p̄z p̄ceptū sup hac phibitōe morale ē: nā ois moralitas iudicat vsū matrimonij illo tpe cessare debere quando filij possunt ꝛ solent monstruosi vel leprosi generari: ꝛ cum sit morale obtinet ēt hodie sicut ꝛ cetera moralia ꝑz oēs theologos: ideo petitio ꝛ redditio prohibita videtur: Leuit. 20. vbi dicitur q ābo coeūtū tpe mēstrui interficiant. Jtem si prohibetur petitio consequēter ad reddendū alter non obligatur: ꝛ cum nō obligetur: reddendo vr cōfitere pcō petētis: ꝛ sic in eadē se culpa ligare: ad Ro. 1. de eo autem quod glo. tangit quid agendum confessori super casu sic dubio latius dictū est. ſ. cōfessor. 2. §. 5. in additione. B

Utrū vir cognoscēs vxorē suā aliter q̄z mō nāli peccet mortaliter. Rndeo ꝑz Tho. 1. 4. di. 31. i expositōe lr̄e. Alius ꝓiugis ꝺ̄ nāz ē duplex: vel qñ debitū vas ꝑtermittit: vel debitus modus a natura statutus q̄tuz ad situ. Et i ꝓmo quidē ē semper peccatū mortale: qr̄ ples sequi nō pōt: et sic totaliter nature ītētio frustrat. Sz in 2° n̄ sēp ē peccatū mortale: vt qdā dicūt: lz qñq̄z pōt cē signū mortalis ꝓcupie: in quo q̄to magis a nāli dispōne receditur tāto est grauius. Qñq̄z ēt potest sine pcō eē vt cū dispō corporis aliuz modū non patitur. ꝛ eodem mō excusatur ſm Guil. propter egritudinem vl̄ pp periculum suffocandi fetū in vtero aut aliā cām rationabilē. A Et idē dicit Guil. in loco de quo infra q i his casibus vir n̄ peccat mortaliter lz tutiꝰ cēt q̄ hēret eā vt sororē in huiusmodi casibus q̄z sic eā cognosceret. Et ad predicti casus maiorē intelligētiā sciēdum q̄ Al. in. 4. di. 31. ꝛ in sū. cō. e. ti. q. 47 ait. Videt dicendū q nihil eoꝝ que facē maritus cū vxore seruato vase debito scōm se ē peccatū mortale sed potest esse signū; mō talis ꝓcupiscentie: quando. ſ. non suffic̄ eis modus quē nā determinat. Ut autem hoc melius intelligatur quis. ſ. sit modus nāli ꝛ quis plus vel minus ab illo mō nāli deuiet. Nota q debitus modus quē nā docet ē vt mulier iaceat in dorso: vir aūt in vetre ei incūbat ei. Et sic facilius concipiūt mulieres nisi p accās impediat. Minor autez deuiatio ab illo ē lateralis ꝓcubitus: ꝛ maior sedentis: ꝛ adhuc maior stantiuz: ꝛ horum maximus qui est retro more iumentoꝝ. Et ió quidam hunc modum vltimū dixerunt eē peccatū mortale: qō mihi nō placet. Ex predictis tria notanda sunt. Primuz ē q agens cum vxore extra vas nāle: indubitāter sēp peccat mortaliter ſm oēs ꝛ ē grauissimū mortale. Aū. 32. q. 7. adulterij. dic̄ Augu. Usus qui ē ꝺ̄ nām execrabilis fit i mētrice: lz execrabilis in vxore. Ybi etiā dicit q vsus ꝺ̄ nām grauior ē incestu materno. Secūdū ē q nihil eoꝝ que facit maritus cum vxore seruato vase debito ſm se ē peccatuz mortale: ꝛ ex hoc dicto occasionem capiūt lasciui inhonesta plurima quasi liceret p agendi: tamen vt patet ex dictis non affirmat hoc Tho. sed dicit i isto casu nō semp ē peccatū mortale vt quidā dicūt: quasi dicat: Hoc n̄ audeo dicē ego pōt tm̄ hoc dem̄ in certo casu saluari de quo statuz. ī. Tertium ē q modus ināl lz i vase ꝓpo potest eē signū mortalis ꝓcupie. Sic ergo qñq̄z ē signū mortalis qñq̄z venialis. Signū venialis est qñ subest aliq̄ cā excusās sed nō sufficiens: vt qr̄ forte sine periculo non potest aliter agere cum vxore: ꝛ hoc ipsum agit p̄ter incōuenientiā seu vitādā extraordinariā fornicationem: quo casu non deest saltē veniale. 25. di. §. alis autē. ꝛ tanto grauius q̄to plus discedit a mō naturali lz excusēt a mortali ꝓpter subsistentem cām. Signū aūt mortalis vr qñ nulla ratione abili subsistente cā: solum cā voluptatis agitur: ꝛ tanto ē maius signū ꝛ peccatum quāto est minus naturalis, ꝛ hoc vr sentire gl. Ray. in ti. de matrimo. §. sed nūqd hec ria super ꝺ̄o feduſ. vbi ait: Nūquid peccat mortaliter vir si cognoscat vxorem non consueto mō dum tm̄ hoc faciat in vase naturali ꝑndeo: Credo sine ꝓiudicio q si hoc faciat

cā solius voluptatis āplius sic querēde pec
cat mortaliter. Si vero subsisteret iusta cā
sic agendi ⁊ scienter ex̄ semen non effundit
non peccaret mortalr̄ licet tutius essz in his
casibus vt dcm̄ est eam tenere vt sororez sb
dens: Nō ē ꝯ.32.q.7.adulterij. qꝛ qđ ibi di
citur intelligitur de alijs ꝯ nām cognoscē
tibus vxores aut extraordinarie polluenti
bus aut cā libidis saturāde ⁊ sine cā h° fa
cientibus. B

Utrū vir teneatur reddere debitū vxori
quam accusat de adulterio lite pendente.
Rñdeo ꝟm Ray. aut est notoriū illam esse
adulterā aut ñ. In ꝑmo cāu ñ reddere nec
exigere dz aliter mortaliter peccat nisi for
te ipsa velit abstinere a peccato adulterij: ⁊
pniam agere: tūc.n. ipse pōt eā sibi reconci
liare.32.q.1.c.1. et ex sequētibus cāis: ex̄
de diuor. significasti. ⁊ ex̄ de adul. si vir. A
De isto peccato dicet.j.§.13. B In scđo
cāu.s.cū nō est notoriū dz petenti reddere
Sed ꝟm Tho.in.4.dist.35.vir q̄ cito sibi
cōstat de fornicatione vxoris nō tenet đbi
tum reddere: als non solū incurreret irre
gularitatē bigamie sed etiā generaret sibi ꝑ
iudiciū accusandi. Et hec snia verior videt
A Potest ⁊ primū dictum intelligi quan
do vir compelleretur a iudice adulterio nō
dū probato: qꝛ dz obedire exquo pōt sine
detrimēto salutis agere.xi.q.3.c.1. Nisi for
te velit adulteriū incōtinēti seu ifra paucos
dies ꝓbare: ar.c.solet.đ sen.ex.li.6. B
Verūtamen in hoc casu vxorem dimittere
sine iudicio ecclesie non potest: immo etiā
si debitum reddat compulsus auctoritate
ecclesie licet irregularitatem incurrat nō si
bi generat preiudiciuz accusandi. Et đ hac
mā hēs.j.matrimoniū.8.§.9.

Vir propter fornicationem vxoris nō
solum non tenetur ei debitū reddere sz etiā
pōt eam dimittere nisi in septē casib⁹ quos
hēs.j.matrimoniū.8.§.x.

Sed nunquid peccat vir mortalr̄ exigē
do debitū ab vxore permanente in adulte
rio. Respondeo ꝟm ꝙ notat Hug.32.q.1.
siquis vxorem. Si alter coniugū scienter
exigat debitū a reliquo permanēte in adul
terio siue occulto siue māifesto peccat mor
taliter: qꝛ facit contra constitutionez ecclie
A ex̄ de adul.si vir. Et predicta nōt glo.
Ray.in ti.de matrimonio.§. Itē pone ꝙ
vir: super verbo si vir. Et addit: Etiam pec
cat reddendo si celebratū est diuortiū iudi
cio ecclesie aut si publice morat i adulterio
Si neutrū istorū sit ñ peccat reddendo: qa
ad hoc tenetur. Si autem propter inconti
nentiam ⁊ fragilitatē carnis exigit debituz
peccat mortalr̄: qꝛ facit ꝯ constitutionez ec
clesie: minus tamen peccat cū adulterium
occultum est. Alij dicūt ꝙ ipotentia ꝯtinē
di a copula carnali excusat exigentē in hoc
casu quorū snia ē benignior lz forte ñ veri
or glo. Et idem nōt in iū.cō.li.4.titu.2.q.
49. Aliq tñ ñ iprobabilr̄ videntur asserere
ꝙ si abstinētia a reddēdo seu exigēdo đbi
tū nō corrigit adulterū: sed potiꝰ ad deteri
ora ꝓuocat vel aliter inutilr̄ scadala operat
ꝙ licite possit ⁊ reddi ⁊ exigi: qꝛ ordinatio
ecclesie facta est nō ad itroducēdū sed ad re
mouendū scādala ⁊ cessāte cā cessat effectꝰ:
ex̄ de appel.cum cessante. Et intelligētia di
ctoꝝ ex cāis ē assumenda dicendi: ex̄ đ ver
bo.si.intelligentia. Itē pōt peti debitū et
reddi si adulter seu adultera egerit penitē
tiam: dicto.c.si vir.de adul. Et in.c.siquis
vxorez.32.q.1.dr̄ ꝙ vir abstineat a matrio
nio adultere dōec impleatur satisfactio cri
minis: ideo quia post satisfactionē pnie nō
meret vocari adultera. Et glo super ꝟbo
expleatur dicit: vel saltē incohetur. nā si vo
luerit eā sibi recōciliare ēt infra tempꝰ pe
nitentie ab ea pōt exigere debitum: extra đ
fur.ex lr̄is. ex̄ de eo qui cogno.consangui.
vxoris sue.c.veniēs. ⁊ in.d.c.si vir. dicit ꝙ
vir nō dz sepe recipe peccatricē. Sz in.c.
quēadmodū. ex̄ de iureiu. dr̄ ꝙ vir potest
dimittere vxori peccāti nō solū septies sed
etiā vsqꝫ septuagies septies ꝟm euangeli
cā veritatem: Matth.18. Glo.in.d.c.si vir
super verbo sepe dicit Maritus sēp potest
ei parcere si vult ⁊ eā recipe post pniam ꝟz
euangelicā veritatē sed ecclesia non interce
dat ꝓ ea: exquo aliquotiēs ei pepcit: ne vi
deatur ei dare peccādi lniam. Et ad terro
rē dr̄ ēt hoc i gl. Sz certe in.c.si vir ñ dicit
de intercessione ecclesie: sed de receptōe vi
ri: vñ satis vr̄ posse dici ꝙ semp vir pōt re
cipere eā pꝰ veram pniam: ⁊ eo cāu possit
ēt ꝓ ea ecclia incercedere. In ꝯriū non vr̄
nec auctoritas nec rō. non enim ꝓpter h°
datur lnia preccādi cum presupponatur ve
ra pnia. Si.n. in hoc videret dari licentia

ad peccandũ nec marito eam recipere licet
ret q2 patronus esset turpitudis .32. q.i. si
crudelis. Qñ aũt sepe peccauit nõ ita facili
ter est recipiẽda sed vigilanter ne forte non
sit vere penitens: ⁊ ita põt intelligi. d. si vir
Rõ aũt est q2 sepe peccãs seu recidiuans
presumitur veram pniaz non hr̃e: de pen.
di.3. irrisor. Itẽ glo. in. d. c. si vir sup ꝟbo
reus. dicit ꝙ nisi maritus denunciet adul
teram ad pniam mortaliter peccat. 2. q. i. si
peccauerit. ⁊. d. c. quemadmodũ. glo. For
te idem si vxor non denunciet adulteruz si
põt: quia vxor non ad imparia iudicat. d.
c. siquis vxorem.

Nũquid coniunx ꝓpter adulteriũ a se
cõmissũ statim perdit ius exigẽdi debituz
Rñdeo ꝟm Ray. videt ꝙ sic saltẽ quo ad
iudiciũ aie: q2 peccãdo in legẽ matrimõij
reddit se indignũ: ⁊ iõ nõ dz petẽ nisi pur
gata culpa: reddere tñ tenet exactus. A
Idẽ i iũ cõ. e. ti. 2. q. 50. vbi ẽt dicit ꝙ licet
adulter ipo iure amittat ius petendi d̃bitũ
si tñ petit ⁊ adulterium sit occultũ: debet si
bi reddi: q2 ꝟm glo. Ray. vterq; coniuguz
duplex ius habet in reliquo. s. ius exigen
di: ⁊ ius quod sibi exigenti debitum redda
tur. Primum amittit fornicando: sed nõ
2m. Sic ⁊ prelatus ius non habet imperã
di aliquod illicitum: vel de quo dubitat an
sit illicitum: subditus tñ debet ei obedire i
dubio illicito: ⁊ hoc ius hz prelatus in eo
lz nõ hẽat ius impandi: sed peccat iperan
do in hoc cãu. 23. q. i. qd culpat. glo. Hoc
puto verũ nisi cã ꝓhibẽs exactionẽ ꝯcer
neret vtrãq; partẽ. tũc eniz ẽt si sit occultuz
reddi ñ dz: vt in. c. inqsitõi. ex̃ de sẽ. ex. Itẽ
⁊ qñ quis cogit iudicialr: al secus. s. q2 non
tenetur reddere etiam si impedimentuz sit
secretũ. Et sic potest intelligi quod dictum
est. s̃. §. 9. ad fi. in additione. B Sic ⁊ te
netur qui cognouit consanguineam vxo
ris: sz nũq̃ exigere põt: ex̃ de eo q cogno.
ꝯsan. vxoris transmisse. A Ibi dr̃ ꝙ q co
gnouit suã ꝑuignã ex vxore premortua ⁊
ducta alia legitima vxore cũ pr euigna pu
blice ad peccãdũ redijt: nõ põt debitũ pe
tere ⁊ exactus dz cũ graui cordis dolore
reddẽ: ⁊ si premoriatur scd̃a dz sic sine spe
coniugij perpetuo manere

Qui ꝯxit cum aliqua clãdestine ⁊ po
stea cũ alia publice nũqd exactus a prima
tenetur ad redditionẽ debiti. Respondeo
ꝟm Guil. Credo ꝙ non tenet si est in loco
vbi consuetum est ꝙ ante carnalẽ copulaz
adhibeatur bñdictio nuptialis. A Idẽ
puto ẽt si nõ sit cõsuetũ ⁊ reddi ñ possit si
ne scandalo cũ ab oi specie mali abstinen
dũ sit. i. ad Thessal. vl. B Et sibi impu
tet illa q̃ clandestine ꝯxit ⁊ ingessit se ꝑicu
lo. Credo tñ ꝙ si scd̃a relicta trãseat ad ali
as partes cũ ꝑma in quibus sine scandalo
possunt adhiberi solẽnitates deb ite vl si d̃
solẽnitatibus non est consuetudo possit ei
cohitare. Et si sic fecerit licituz est. A De
hoc latius dicitur in sum. cõ. lib. 4. ti. 2. q.
63. vbi patet scd̃m aliquos ꝙ iste ñ tenetur
recedere a secũda: licet ei nõ dẽat debitum
reddere vt vadat cũ ꝑma ⁊ sibi imputet q̃
clandestine ꝯxit: qd̃ puto intelligendũ qñ
a 2a nõ põt recedere sine scãdalo siue spẽ
mali: extra de vita ⁊ hone. cle. cũ ab omni
⁊ pretactũ est: al bene tenet recedere ⁊ pos
set hoc agere ꝓpria auctoritate: vt in. d. q.
63. ꝟm gl. Ray. Et addit. Non est ꝯ qd̃ so
let dici ꝙ vir non debet dimittere vxorem
sine iudicio ecclesie. Hoc enim intelligen
dum est qñ inter eos est impedimentuz ali
ud q̃ sit ligatio matrimonij precedentis:
vel q̃ sit votũ solẽne ꝑꝑ quod impedimen
tum non potest cõmisceri cũ ea sine pecca
to mortali. In quo tñ cãu sic nõuit Hugl.
35. q 6. multorũ. ⁊ si precepto ecclesie nõ te
netur obedire q̃tum ad reddendũ d̃bitũ
tñ in cohitatione ⁊ necessarioꝝ exhibitõne
tenet ei obedire ⁊ sine ordine iuris non dz
hoc denegare vxori cui de facto se copula
uit: secus est vbi quis ꝯxit mr̃imoniũ cum
duabus de pñti successiue: q2 cũ eo ipo ꝙ
ꝯxit cũ prima teneatur ei cohabitare ⁊ ne
cessaria exhibere q̃tũ ad hoc nõ potuit se
obligari secũde: vnde tenetur redire ad pri
mã iudicio tñ ecclesie si hoc possit fieri si ãt
non possit q2 forte veritas peobari nõ põt
Credo sine preiudicio ꝙ auctoritate ꝓpa
hoc põt facere. immo tenetur presertiz si ꝑ
ma ñ fuit in culpa vel si ignorauerit ius qd̃
est circa clãdestina matrimonia ꝟm Hug.
qui etiam dixit ꝙ si aliquis contraxit clan
destine cum prima: ⁊ postea manifeste cuz
2a. ꝑmo dz obedire ꝯscie q̃ ecclesie excõi
canti. Si tñ põt vtrãq; exhibere credo ꝙ
2am exhibere tenetur quia que potest face
re sine peccato tenetur ei facere ad pre
ceptum ecclesie: nec ea debet ei sine ordine

iudiciario denegare. Et eodē mō credo q̄ si aliquis post professionē legitime factā in monasterio exeat de facto ⁊ ꝯhat matrimoniū de facto in facie ecclesie: si postea reuertatur ad cor: potest reuerti ad religionē auctoritate propria ⁊ potius tenetur sequi cōsciam de professione facta ab eo in religione q̄ꝫ obedire prelato vl ecclesie precipienti manere cū vxore. Idez credo in opposito casu. s. cum quis post matrimonium legitime contractū ⁊ ꝯsūmatū iuita vxore trāsit ad monasteriū ⁊ ibi facit ꝓfessionem: qꝛ in hoc casu nō obstante ꝓhibitōe prelati: aut exeōicatione ecclie auctoritate ꝓpa potest reuerti ad vxorē: ⁊ ad hoc tenet nisi ab vxore cōtinētiā profitente possit licentiā remanendi in religione impetrare: aut nisi ipsa fuerit fornicata q̄ pretextu fornicatōis possit eam repellere: i quo casu poterit ibi manere ea inuita: hec omnia glo. B De hac materia vide plura. j. matrimoniū. 7. per totum. de debito reddendo leproso vi j. leprosus. §. i. ⁊. 2.

Ecanus De officio decani vide supra archidiaconus.

Ecime primo cōiter decima ē ꝑs bonorū iuste acq̄sitoꝝ d̄o d̄bita ex̄ eo. tua nobis. A Huius partis quota ē sicut verba sonāt. s. decima ſm Ray. ⁊ Hosti. vt in sū. cō. li. i. ti. 15. q. i B

Decimarū quedā sūt personales: ⁊ q̄dāl prediales. Personales sunt q̄ debētur ex negociatione vel artificio seu scia militia aut venatione ⁊ huiusmodi. Prediales v̄o sūt q̄ ꝓueniūt ex ipsis predijs: vt ex̄ eo. ad apostolice. ⁊. c. pastoralis. ⁊ ex̄ d̄ parochijs. c. vl. Sed de quibusdā dudiū vr̄ vtrum sint prediales vel personales: vt de agnis ⁊ alijs fetibus aīaliū q̄ i pascuis sūt ⁊ pōt dici q̄ sint mixte cū partim a predijs veniant vñ viuūt aīalia: ar. ex̄ eo. c. cōmissū. ⁊ sic sūt prediales. ꝑtiz v̄o ꝓueniāt a ꝑnis. i. a custodia ꝑsonarū: et sic vident ꝑsonales. A Hec fuerūt dicta Hosti. lz quo ad vltimū mēbrū diuersi diuersa dixerint: vt in sū. cō. e. ti. q. 2. B

Utrū de decimis deduci pñt expense. Rndeo Prediales decime dari pñt idisticte nō deductis expensis: nec etiam illis q̄ fiūt pro fructibus colligēdis: ex̄ eo. cū homines. A Uñ nec semen deducēdū ē ſm Goff. ⁊ Hosti. vt in sū. con. li. i. ti. 15. q. 23. B De personalibus vero distiguendū ē qꝛ si surgūt ex rebus iā decimatis deducūt expense aliter non: ex̄ eo. pastoralis. De lucro autem aduocatōnis ſm Guil. nō debent expense deduci. A sicut qui locat operas suas nō deducit expēsas: vt in. d. q. 23. vbi hec oīa notāt. B

Qñ debent decime dari. Rñdeo prediales debent dari statim qñ fructus ꝑcipiūt ⁊ anteq̄ꝫ sepetur inde cēsus vel tributuz vel h⁹i. Et si primo facta fuerit talis separatio nihilominus decima integra danda est. A qꝛ sicut rusticus tenetur decimare quod sibi remanet: ita dominus hoc quod de acer uo indecimato accepit: ut in. d. q. 23. B Ex̄ eo. tua nobis. ⁊. c. cū non sitis. Personales aūt pñt dari in fine anni: arg. ex̄. de pig. ex litteris. A In isto. c. nihil dicit de hoc. Sed in dicta. q. 23. no. scdm Ray. q̄ personales possunt dari in fine anni: vt sic maior vtilitas ꝓueniat ecclesie q̄ꝫ si per minutias soluerent: ar. d. c. ex lr̄ts. Idē dicit Hosti. ⁊ addit: Uerū si āte annū velit q̄s soluere non video q̄ possit refutari: quia hoc iure non est expressum. Con. Inn. vt ibi. Uidetur posse dici q̄ facto lucro statim quis soluere teneatur. nam scdm Tho. secūda scde. q. 87. arti. i. quod sine temporis d̄terminatione debetur nisi statim soluat obligat ad peccatū. Posset etiā solutio retardari inq̄ꝫtum concernat vtilitatem ecclesie vt dicūt dicti doctores.

Utrū optima debeant dari ꝓ decimis Rndeo agnos pullos vitulos ⁊ h⁹i non tenetur quis dare optimos nec deteriores: mediocres vel sicut transeūt sub virga pastoris A De hoc sic dr̄: Leuit. vi. Oīum decimarū bouis d ouis ⁊ capre que sb pastoris virga trāseūt quicquid decimū venerit sāctificabit dño. B Indignū est. n. dare deo quod dedignatur hō. di. 49. c. vlt. 16. q. 7. oēs decime. A Idē in sū. cō. li. i. ti. 15. q. 25. ſm Inn. Hosti. ⁊ Goff. B

Utrū debeāt solui in vinea vel predio an debeant deportari ad ecclīam. Rndeo ſm Hosti. pōt dici q̄ in hoc debet seruari ꝯsuetudo: ex̄ de sepul. certificari. A. Idē in sū. cō. e. ti. q. 24. vbi ēt dicit q̄ expense ꝓ colligendis fructibus non deducunt scdm Hosti. sed si super predictis non appareat

consuetudo: puto q̄ decime debeant porta
ri ad ecclesiā: q̄ q̄n est spālis ⁊ cert⁹ credi
tor regulariter debet a debitore reqri: vt ei
debitū p̄soluat: ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 33. ar. 2. ad
fi. B

Utrū dare decimas sit preceptū. Rñdeo
ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 87. decie in veteri lege de
bebantur ad sustētationem ministroꝝ dei:
Matth. 3. Inferte oēm decimationem in
horreū meum vt sit cibus i domo mea. vñ
preceptum de solutione decimarum parti
q̄dē erat morale inductū rōne nāli parti āt
iudiciale ex diuina institutione robur hñs
Ratio autem naturalis dictat vt his qui di
uino cultui mistrant ipse pplus necessaria
ministraret. i. Cor. 9. Quis militat suis sti
pendijs unq̄. Determinatio aūt certe ptis
introducta est ex instōne dina: q̄ tribus le
uitica dinis misterijs mancipata possessio
nes non habebat: ⁊ sic erat iudiciale ptinēs
ad equalitatem inter hoīes ſm cōditiones
illius populi conseruandā: sed ⁊ ꝯueniebat
cū ceremonialib⁹ q̄tum ad aliquam signi
ficationē. A Sicut ⁊ oīa antiq̄ legis facta
ſm illud i ad Cor. x. Oīa in figura ꝯtin
gebant illis. Qui. n. decimā dat que est per
fectionis signū eo q̄ denarius est perfect⁹
numerus quasi primus limes nūerorum:
vltra quē nūeri non ꝓcedūt sed reuertūtur
ab vno nouez partibus reseruatis: ꝓtestat
quasi in quodam signo ad se pertinere im
perfectionē: ꝑfectionē v̄bo que erat futura
p xp̄m eē expectādā a deo ſm Tho. i. d. q.
87. ar. i. vbi ponunt etiā oīa que in hoc. §.
ꝯtinent. B Est aūt dr̄ia inter ceremonia
lia ⁊ iudicialia precepta. quia ceremōialia
illicitū est obseruare tempore legis noue: iu
dicialia v̄bo ⁊ si nō obligant tempore gra
tie tñ p̄nt obseruari sine peccato ⁊ ad eoruz
obseruantiam aliqui obligāt si statuantur
auctoritate eoꝝ quorū est leges condere si
cut si nūc aliquis p̄nceps statueret vt q̄ fura
tus fuerat ouē reddat quattuor oues: vt le
gitur Exo. 22. eius subditi tenerentur obſ
uare: ita etiam determinatio decime partis
est instituta auctoritate ecclie tpe noue legis
vt. s. non minus ppls noue legis mistris no
ui testamēti exhibeat q̄ ppls veteris legis
mistris veteris testamēti: cū tñ populus no
ue legis ad maiora obliget ſm illud: Mat
th. 5. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a ⁊c. ⁊ etiā
mistri noui testi maioris sūt dignitatis q̄
mistri veteris: vt ꝓbat apls. i. Cor. 3. Sic
ergo ad solutionē decimaꝝ homines tenēt
partim quidem ex iure nāli: partim ex insti
tutione ecclesie: que tñ pensatis opportuni
tatibus tēporū ⁊ personarū posset aliā ptez
determinare. A Hec Tho. in. d. arti. i.
vbi etiā dicit q̄ preceptum de solutione de
cimaꝝ inq̄tum ē morale dat a dño: Mat
th. x. Ibi dignus est. n. opari⁹ cibo suo ⁊c.
Et ab apl̄o. i. Cor. 9. B

De soluendis decimis cōfessores religi
osi tenent facē ꝯsciam cōfitētibus: q̄ si sci
enter obmiserit suspensi sūt ab officio pre
dicationis donec faciant si cōmode p̄nt: ⁊
si interim predicant sūt excōicati. A hoc
est vez si ab eccliarū rectoribus vel eorum
loca tenentibus fuerint requisiti dicti con
fessores ad hanc ꝯsciam faciendam als nō
subijciūtur huic pene: vt colligitur ex tex.
cle. cupientes infra allegato. ⁊ notatur i di
rectoria libro. 3. titulo. 2. §. 26. ⁊ titulo 6. §.
30. B

Illi autem religiosi qui dicunt aliqua vt
a solutione decimarum retrahant audien
tes excōicati sunt ipso facto. A Siue hoc
dicant in predicationibus siue alibi vt ꝑtra
hant a solutione decimarū ecclesijs debita
rū: vt in. d. cle. cupientes. B Item prece
ptum grauissimum fit predicatoribus q̄ i
prima dñica quadragesime: ⁊ quarta ⁊ vl
tima ⁊ in festis ascēsionis dñi: pētecostes na
tiuitatis sancti Johānis baptiste: assūptio
nis: ⁊ natiuitatis beate Marie audiētes i
forment si fuerint requisiti q̄ decimas sol
uant. Sed predicta nō extendūt ad religi
osos qui decimas recipiūt. A Ipsi. n. non
incurrūt dictas penas quia soli nō ꝑcipien
tes solēt in predictis delinquere ſz gl. i tex.
de quo statim sup v̄bo ꝑcipiētiū. B hec
oīa in cle. cupientes de penis.

Utrū in decimis excuset ꝯsuetudo de nō
soluendo. Rñdeo ſm Ray. ⁊ Hosti. Deci
me personales non dino iure sicut predia
les: sed precepto hōis debentur. nā ⁊ Le
ui. vi. tñ de predialibus fit mētio. Consue
tudo aūt ius humanū tollit vel in toto si ē
gnālis: vel in parte si ē ꝑticularis: di. 12. cō
suetudo. vñ vr̄ q̄ ꝯsuetudo ꝯr̄ia a culpa li
beret nō soluentes illas. nā necessario ille d̄
cime soluende sunt que debētur ex lege di
uina vel loci consuetudine approbata. s. p̄
diales: ex eo. in aliquibus. A In hoc

c. non sit aliqua mentio de personalib⁹ vel predialibus: sed solū ꝙ ille decime sūt necessario soluēde q̄ debēt ex lege dina vel loci ꝯsuetudine approbata. Cū predictis tñ ꝙ cōsuetudo excuset in ꝑsonalib⁹ cuz Ray. ⁊ Hosti. cō. Gof. ⁊ gl. Ray. vt in sū. cō. lib. p̄°. ti. 15. q. 41. B Sanius consiliū essz soluere etiam personales, vel sibi remitti facere. A Hoc fuit dictuz Ray. qui vt pz in. d. q. 1. post predicta subiunxit. Hoc tam̄ diffinire non audeo. s. ꝙ cōsuetudo excuset non soluentes decimas personales. Sanum consiliū eēt vt soluerent vel saltem auctoritate epi ⁊ ecclesiarum quibus eēnt persoluende erogaret quilibet vel sil vel ꝑ quotidianas elynas in vsus pauperꝝ: ⁊ ꝙ idem facēt de decimis quas retinuit preteritis tēporibus: vel peteret saltē a predictis ꝑsōis remitti intuitu dei ⁊ elyne. Glo. el⁹ ait Bñ dicit cōsiliū: qꝛ ñ est necessariū hoc fieri cū consuetudo reuera in hac parte excuset: h̄ ibi. Videtur dicēdū ꝙ preceptū decimarū hodie in tātū est de iure dino cui ꝯsuetudo non derogat in q̄tū est morale: videlicet in q̄tum ꝯcernit necessariā subuētionē ministrantiū dinis: ⁊ iō nulla consuetudine videtur excusari qñ quis iuxta facultates suas siue ex prediis siue ex lucro ꝑsone teneatur subuenire indigentijs mīstrātiū sibi spiritualia: qꝛ ad hoc obligat ex lege diuina: Matth. x. ⁊. i. ad Cor. 9. ⁊ pz ex hitis. s̄. §. 6. in additōe. B

Quid de illis q ex antiq̄ ꝯsuetudine nullam decimā soluūt. Rñdeo ꝑm Tho. 2ᵃ 2ᵉ q. 87. Dicendū ꝙ licet ecclesia possit requirere decimas: tamen laudabiliter nō requirit eas in locis vbi sine scādalo requiri nō possent ꝓpter dissuetudinē vel aliam cām nec tñ illi qui non soluun in locis illis sunt in statu dānationis nisi forte ꝓpter obstiationem hñtes voluntatem non soluendi. A Hec intelligenda sunt de decimis iure diuino debitis. nā in alijs plene excusat consuetudo: vt. s̄. §. proximo. B Vel pōt dici scdm guil. ꝙ qñ nulla decia soluitur vr̄ ꝙ dñi ꝑdioꝝ breui manu soluerit ecclesie decimas ⁊ eis deinceps ecclesia redonauerit. A Hoc idē est cū sñia Tho. supra posita. ⁊ Tho. innuit illos interi absolui ex tacita remissione. Sed vt pz in sū. cō. e. ti. q. 42. iste guil. addit ꝙ si ita obtentū est a tempore cuius non extat memoria excusatur qui nil vel minus soluit q̄ decima sit nec possunt auctoritate ꝓpria qui sustinuerūt huiusmodi consuetudinem vel successores eorum aliquid plus solito exigere aut de reb⁹ de qb⁹ nō ꝯsueuerūt decie solui de nouo aliquid exigē: nec dñi predioꝝ vltra solitum tenēt aliqd soluere nisi ecclesia ad inopiam redigat vel nisi auctoritate dñi pape hoc fiat ex certa scia reuocantis predictam ꝯsuetudinem: verū est tñ ꝙ sola ꝯsuetudo nō liberat debitorē decimarū i ꝑdictis casibus sed cōpō vel remissio facta ab ecclesia exp̄sse vel tacite siue ꝑsūpte ex hoc ꝙ per tātuz tp̄s pacifice sustinuit: ꝙ aut nil pro dcima solueretur:: aut minus q̄ decima: gl. Ego puto ꝙ in decimis que nō sunt d iure diuino consuetudo excuset etiā non tam longa dūmodo rationabilis ⁊ prescripta: extra d cōsue. c. fi. In his vo q̄ sunt d iure diuino nulla consuetudo excusat: vt. s̄. §. proxi. nisi ꝓut dicit Tho. ⁊ ꝑm hoc ēt pōt itelligi dcm̄ Inn. qd nūc sequitur. B Porro Inn. extra eo. in aliquibus. dic̄ ꝙ in eo ꝙ nō soluuntur decime vel minus plene nulla ꝯsuetudo vz. 16. q. 7. quicūq̄. sed tñ ꝑm Hosti. sup. e. statuimus. ex̄ de trāsac. cōpositio int̄ personā ecclesiasticā ⁊ laicū sup aliqua ꝑte seu quota decime facta de consensu superioris prelati valet. A Con. gl. Ray. vt in sū. confes. li. 1. ti. 15. q. 42. Sed Inno. i. c. venerabilis: de con. vti. vel inuti. ⁊ in sū. cō. e. ti. q. 43. dicit ꝙ nec compō nec pactum potest valere in remissione decimarum quod potest intelligi qñ h̄ fieret super dcimis oīno debitis ⁊ sine rationabili cā: vt s̄. alienatio vel qñ fieret volūtate non libera sic̄ requiritur ad remissionem faciendam: vt nō. in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 25. als compositio ⁊ pactū super decimis bene valet de consensu superioris: vt clare dicitur in dicto. c. statuimus de transac. B

Que sit remuneratio fideliter soluentiuz decimas. Rñdeo ꝑm Ray. quadruplex ē Prima est abūdātia fructuū. Secūda sanitas corporis. De his duab⁹ Aug. Si decimam dederis non solum abundantiam fructuū sz ēt sanitatē corporis cōsequeris. 16. q. 1. decime. Tertia est remissio peccatorū. Quarta celeste regnū. De his duabus Augu ibidē: Qui ꝑmiū cōparare aut peccatoꝝ indulgentiā desiderat promereri reddat decimam: ⁊ de nouem partibus elynaz

studeat dare pauperibus. Ecõtra q̃ dat punitur p oppositã: Malachi. 3. quia mihi nõ reddidistis decimas ⁊ primitias: Iccirco fame ⁊ penuria maledicti estis. Item Aug⁹ vbi supra: Cũ decimas dando ⁊ terrena ⁊ celestia possis promereri ad celestia duplicem benedictionẽ frandas. Al. i. fradando tibi subtrahis: vt in sũ. cõ. eo. ti. q. 45. B. Hec ẽ dñi iustissima cõsuetudo vt si tu illi decimas nõ dederis tu ad decimas reuoceris. Dabis impio mũti quod nõ vis dare sacerdoti. Itẽ Aug⁹ vbi supra: Nõ de⁹ premiũ postulat si honore ⁊ q dignatur totũ dare: decimas a nobis dignatur recipere: nec sibi si nob̃ peculdubio profuturas. Hec oĩa i p̃dcõ. c. decie. nã ⁊ ãtiqui patres copijs oibus abundabãt qa decimas deo dabant: mõ aũt tollit fiscus q̃ nõ accepit xp̃us. 16. q. 7. c. maiores.

Decime secũdo

A quib⁹ decie dari debeant. ℟ndeo decime dari debent ab oibus laicis. 16. q. 7. decias. ex eo. a nobis. Itẽ clerici tenent dare decimas ñ de ecclesijs si de suis reb⁹: ex. eo. c. 2. ⁊. c. a nobis. ō ꝯse. di. 5. q̃dragesima. A h⁹ no. glo. in dicto. c. 2. ⁊ ibi in tex. p̃s q̃ ẽt clerici debẽt soluere decimas personales his a q̃ bus recipiunt sacramenta. Clerici viuẽtes in cõi sicut ⁊ religiosi non tenẽtur soluere decimam de laboribus seu nutrimentis suis ꝓprijs. 16. q. 1. decimas. B Itẽ religiosi tã exẽpti q̃ ñ exẽpti de terris ⁊ possessionibus acq̃sitis ⁊ acquirendis tenẽt integre soluere decimas illis q̃b⁹ eccl̃e possessiones ⁊ terre fuerãt decimales: ex. eo. statuto. §. ceterũ li. 6. Itẽ etiã leprosi tenent ad ō cimas. Si tñ sint cõiter viuentes non tenẽtur de hortis ⁊ nutrimentis animaliũ vbi etiam intelligunt fetus: ex de ecclẽ. edi. c. 2. A Ibi nil dicitur de fetibus sed solum de hortis ⁊ nutrimentis aialiũ imõ q̃ iste interp̃tat fet⁹. ⁊ cũ eo cõ. Albri. B Et omia predicta intelligas de iure communi. Secus autem si gd aliud haberent ex p̃uilegio. A Hec ẽt notãt in sũ. cõ. li. i. ti. 15. q. 12. B

Utr̃ iudei teneantur dare decimas. Rñ deo personales nõ tenentur dare decimas cũ ñ recipiãt ecclesiastica sacra nec audiant diuina imo nec sunt de corpore ecclesie. ff. de cẽsi, forma. §. si vero qs A Idez in sũ, con. eo. ti. q 15. B secus de predialibus ex eo. de terris. Et de hoc cãu hẽs infra in deus p̃mo. § penul.

Utr̃ clici teneãt dare decimã vel pecũiaz pape requirenti. Rñ. fm Tho. scõa scõe. q 87. dicendũ q̃ in veteri lege dabant p̃mitie sacerdotibus: decime autem leuitis: ⁊ qz sacerdotibus leuite subditi erant dominus mandauit leuitis vt ipsi loco p̃mitiarũ soluerent pontifici sũmo sacerdoti decimã decime. Unde nunc eadẽ rõne tenent clerici summo pontifici dare decimã si exigi. naturalis autem rõ dictat vtilli qui hz curã de cõi statu, puideatur vñ possit exeq ea q̃ pertinent ad coẽz salutẽ. A Idez in sum. con. e. ti. q. 16. B

Cũ quis vendit aceruũ añ decimationẽ quis tenet ad decimã. Rel̃ndeo vterque tenetur. Venditor quidẽ ꝓpter dolũ quez p̃misit ⁊ ẽt q hz preciũ qõ succedit loco rei vẽdite: ar. 12. q. 2. monemus. ff. de pet. hẽ. si ⁊ rẽ ⁊ preciũ. Emptor vo tenet: qz res trãsiuit ad eum cũ onẽ decimarũ: ex. e. pastoralis. 12. q. 2. c. Augustio. ⁊ ita ecclesia poterit petere a quo maluerit: si tñ obtinuerit ab vno liberatus est alter. Absit enim q̃ ecclesia suũ recipiat cũ augmẽto: hec Ray. qõ ⁊ Tho. vbi. s. Addit ãt Ray. q̃ si ẽptõ fuit bone fidei q ⁊ postea soluit decimã tenetur ei. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 17 etiam additur scõm Ray. q̃ si emptor fuit male fidei venditori non tenet ei nisi exps se dictum fuerit ⁊ cautũ: sed tñ vterq̃ debz agere penitentiam de dolo ⁊ quasi de furto quia contractauerunt decimam inuito domino. In foro autem penitentiali tuti⁹ est si emptor persoluit decimam q̃ venditor sibi restituat nisi forte in casu. s. si ẽptor ñ inuenitur deceptus in re: qz bene valz ad huc preciũ. Sed gl. eius dicit: Videtur p̃babiliter q̃ ⁊ si res adhuc valet preciũ soluta decima: tñ in foro p̃niali venditor tenetur emptori restituere id qõ soluit ecclesie: dũ tñ in ꝯcu abfuerit fraus ⁊ dol⁹: nec deceptus fuerit vltra dimidiũ iusti precij: Glo. hoc verum in foro iudiciali in p̃nia li. Vo tenetur quis restituere etiam ꝓpter deceptionem minorem dũmõ ñ valde/parua: vt. j. emptor §. 2. B

Quid si aliquis violenter vel furtiue rapuit aceruum de area rustici ante solutionem decimaz: in q̃ quid tenetur rustic⁹, q̃

Ctt, decime statim collectis fructibus debe
ant dari. 16. q. 1. decime. ex. e. cum homies
ergo si nō soluāt statum cū ꝓpetēt solui pñt
rusticus est in mora ꝛre periculum spectat
ad ipz ꝛ sic tenet: sz tamē si soluerit dabit ei
ecclesia actiones suas ꝛ raptorē. si vo nō
erat adhuc in mora ꝛ violēter sibi ablatuz
ē nō tenet sed aget ecclia ꝛ ipm raptorē. ff.
locati. l. si in lege. §. itē vtilr. Et sūr si aliquo
mō sacerdos fuisset in culpa vel cā more:
qz non tenebitur rusticus. B Idem in sū
ma cō. eo. ti. q. 18. fm Ray. qui etiaz addit
Et hoc teneas pro regula q̄ semper poste
rioz mora nocet ei per quem fit. ff. de peri
cu. ꝛ pmo. rei vē. l. illud. Et ideo si ecclesia
fuerit in vltima mora rusticus non tenetur
soluere decimā de subiato sz tm̄ de residuo
nisi in casu. s. si ꝓpter moram ecclesie sine
cuius lnia non audebat rusticus tangē fru
ctus: nec imposuerat fructus quos al' repo
suisset in locū securū: tunc qcqd asporatur
cedit in periculum ecclesie ad minus vsq̄
ad ꝓplemētū decie: vel si plus vl tātū aspor
tatum est q̄tum valet decima. ecclia. n. nō
oz petere lucrum cū dāno alterū. 12. q. 2. ff
nitatis. immo fm glo. eius si de ꝓsuetudie
vel ꝓstōne aliqua non licebat rustico tollē
ꝛ reponere fructus suos nisi de lnia eccliē:
si ecclesia fuit in mora dādi lniam: ecclesia
tenebitur rustico ad restitutionem totiꝰ dā
ni: hec ibi. Sed certe vī q̄ planus qui fuit
in mora seu aliter ꝛ nō ecclesia teneatur nisi
forte tota ecclesia fuisset in culpa: qz delictū
persone in dānū nō oz redūdare ecclesie:
ex de re. iu. delictū. li. 6. B

Quid si aliquis lōgo tpe recepit vel reti
nuit decimas: ꝛ nūc veniens ad satisfactio
nē postulat sibi remitti qz aliter oportēt euz
mendicare. Rūdeo fm Ray. Si sacerdos
videat istū contritum ꝛ preces suas vti vi
tate: oz ei tāq̄ pauperi remittere vnde vi
uat: cū hoc idem ei postea dare deberet. 16
q. 1. qñ. B Et addit Ray. q̄ hoc pōt face
re ep̄s sine cōsēsu capli cū sic decie ad eccle
siā reuertūt: ex de his que fi. a ꝓla. sine con
sen ca. cū apostolica Et cō. Inno. ꝛ Hoff.
vt in sū. cō. e. ti. q 39. Sed gof. addit: Im
ponat ēi et vt in totū satisfaciat si ad fortu
nā deuenerit pinguiorem: vt ex de solu. O
doardus ff. de cessi. bo. l 3. B Guil. vo
addit q̄ etiam si diues sit pōt ei gratis dimit
tere vel in totum vel in partem: exquo vult
in posterum abstinere ꝛ ecclesiam restituē
iuri suo. B Et hoc potest ep̄s in hoc cāu
s. dare vel remittere fructus perceptos, ꝓp
vtilitatē ecclesie parochialis fm cūdē guil.
vt in. d. q. 39. Et ego hoc puto verum quo
ad excusationē remittentis non quo ad li
berationem eius cui fit remissio: cuz sit po
tens restituere ꝛ non sit paratus, put debz
ad hoc q̄ fm̄issio valeat: vt s. bellū ꝓmo. §
x. in additiōe. i. Si vo sit paratus ñ pōt ei
fieri remissio in dānū eccliē: cū vt s. patet ꝛ
pauperi qñ fit ei remissio oz iungi q̄ si ve
nerit ad facultatez restituat: nisi forte fieret
liberalis remissio super decimis non solutis
ꝓpter dissuetudinem: vt. s. decie p°. §. 8. ꝛ
9. quia vt ibi pz non solus remissio sed etiā
taciturnitas prelati excusat omnes debite
paratos. B

Ecime tertio

Cui ꝛ qbus dari debeat decima personalis. Respōdeo fm Hosti. Jure cōi danda est eccliē parochia
li siue baptismali vbi quis audit diua ꝛ re
cipit sacra. 16. q. 1. questi. §. 1. Predialis ve
ro dāda est eccliē ifra cuius parochiā pre
diū situ est: ex de parochis. c. vl. ꝛ ex. e. qñ. 16
q. 1 siquis laicus. 13. q. 1. §. 1. Et hoc nisi ali
ud obtineat de ꝓsuetudie. ex. e. c. 1. ꝛ. 2. ꝛ. c. cō
missū. ꝛ. c. ad apostolice. vel nisi prescripte
sint fm. Hosti. Ray. ꝛ Tho. B Idez in
sū. con. eo. ti. q. 3. Et qō dz de consuetudine
intelligendum est quo ad prediales: naz p
sonales semper dantur illi eccliē vbi eccle
siastica percipiuntur sacramenta: vt i. d. c.
ad apostolice extra. e. B De mixtis vo
decimis de quibus dñm ē. s. decie. p°. §. 2.
dicendū fm Hosti. q̄ si appareat consue
tudo fuanda est: si nō apparet tūc si aialia
pascūt continuo in prediis ꝓpe parochie
eiꝰ q̄ dominus ē ꝛ curam eorum gerit idu
bitāter illi pochie solucde sūt. Si vero pa
scantur in p̄dīs pochie aliene: vī q̄ diuidi
debeant inter ecclesiā vbi pascūt ꝛ ꝓpriā
ar. ff. de le. 3. q saltum. extra de testa. relatū
. § vlt. Ray. vero dicit q̄ si aliquis pascat
pecora in vna parochia ꝛ habet oule i alia
q̄ de lacte fetu ꝛ lana debet dari decima ec
clesie vbi sunt pascua: ar. ex eo commissuz
Lō Tho. 2ª 2ᵉ. q. 87. Sed fm Eliano li. cō
tinue tacēt in vna parochia ꝛ continue pa
scūtur in alia: decime diuidi debent: ꝛ idez
si per medietatē anni pascuntur in vna pa-

rochia ꝛ per medietatē in alia: hec Ber. ex
e. ad apostolice. consuetudo tñ in talibus ē
tenenda. ℣ Idem dī in sum. con. e. ti. q.
3. Sed si consuetudo non apparet satis vī
equa opio Hosti. conjungendo eam cū di
cto Ber. ꝛ Alan: cui iste decime ptim sint
prediales ꝛ partim personales: vt. §. decie
primo. §. i. B

Sed cui soluent decimas personales re
ges ꝛ principes. ℊndeo fm Inno. Epo so
luent in cui⁹ dioceſi hñt principale domici
liū: ꝛ si in duabus dioceſibus habent domi
dentur inter illas. ℣ Idem in sū. con. li.
p̄mo titu. 15. q. 4. B

Cui debet decia venatōis: piscationis ꝛ
h⁹i. ℊndeo fm Inn. Tales decime plona
les sunt: q: opere hois venūt. Unde dāde
sunt ecclie vbi percipiuntur ecclestastica sa
cramēta. ℣ Idem in sum. cō. d. q. 4. ꝛ
subiungitur fm eundem. Et ħ intelligo ve
ra vbi libere quis piscat nullo precio, dato
nec parte piscationis: q: si inde daretur p
cīū vel ps tūc bñ videret q ō illo precio vī
parte dande essent decime ecclie baptisma
li: q: nō ex misterio hōis sed ex aq̄ ꝛ terra
puenunt. Idem dico de venatione ꝛ h⁹i.
Itē vī q si aliquis capiat pisces in mari ꝛ
ponet in stagnū ꝛ ibi viuāt aliquot die bus
q decimā dēat inde hīe ecclia in cuius pa
rochia est stagnū. Idē vī de bestijs reclus
Alij dicūt q sunt decime personales. ꝛ q
dande sunt ecclesie vbi percipiūtur eccleſi
astica sacra: hec ibi. Videt posse dici vt ex
predicti pōt colligi q si dca aialia recluſa
viuant principaliter ex terra vel aqua sine
laboze hoiuz pertineant ad prediales. Si
vo viuūt ēt cū laboze hōiuz pīneāt ad mi
xtas: ꝛ ō ipis fiat qō. §. dcīs ēō mixtis. B

Quid si arboꝛē excidam in silua q̄s poꝛ
tet ad locū vbi multū plus valet. Dicēduz
fm Inn. q̄ soluet decimā ecclesie vbi ē sil
ua deductis expēsis quas fecit in transferē
do. ℣ Idē in sū. con. in. d. q. 4. vbi ēt po
nitur: ꝛ id quod dī in. §. se. B

Quid si pascua, p aialibus annuatiz vē
dantur. ℊndeo fm Inn. Decima precū sol
uet ecclie vbi sūt pascua. Et si dīs fūdi pati
atur gratis pasci bestias in fūdo cū heꝛba
quā euellit bestia transeat cuz onere suo. s.
decime: dominus bestie tenebitur dare eti
am decimam valoris herbe. ff. de vsufruc.
ℏ vsufructuarius. ℣ Ista lex non videtur
haberi in illo ti. vnde puto q velit allega
re. l. si vsufructus. 2. §. i. B

Quid sīgs tenet decimas in feudū: nū
quid propter hoc recipiet decimas nouali
um. ℊndeo fm Ray. non: sed debēt eccle
pochiali: q: h⁹i concessiones ꝛ priuilegia
artanda sunt non āplianda: ex eo. tua. nisi
forte sint religiosi: ꝛ ex priuilegio decimas
peipiāt: q: percipient etiā noualiū: ex. e. ex
parte. 3. ℣ Idem in sum. con. li. i. ti. 15. q
5. vbi etiā ponitur qō dī in. §. se. fm eūdem
Ray. Hosti. ꝛ Inno. B

Quod si ipsi religiosi non ex priuilegio de
cimas alicuius ecclesie percipiebant ꝛ ex
piscriptōe: tūc decie noualiū ñ eis sed eccle
sie soluende sūt: ex eo. cuz contingat.

Cuz pceditur a papa aliquib⁹ vt noua
liuz decimas recipere valeāt, p portōe q̄ ve
teres eos cōtingut: nō intelligitur de illis
noualiū decimis quas tpe h⁹i impetratio
nis alij possidebāt: nec etiā hz locū nisi so
lū in locis in qbus ipsi impetratores vel eī
habebāt: ꝛ p ea tñ portione q si impetra
tores ipe impetrationis possidebāt decias
veteres in totum vel vltra medietatem nō
extenditur indultum vltra medietatem no
naliū nisi fuerint cisterciēses vel cartusienses. Itē si per hmodi concessiōes eccleſie
parochiales adeo grauarentur q nō pos
sent cōmode sustētari ꝛ iura ep̄alia soluere
puideatur per ordinarios q hec possint.
Itē q̄ris forte a religiosis exēptis ꝛ aliis fi
ant infeudationes decimarū. ℣ .s. a laī
cis retentarū ꝛ cognoscēdo laicos ab ipsis
religiosis se in feudū detinere: vt in. c. statu
to. de quo infra. B nō hz post talem ifeu
dationem sic de cō plūptā h⁹i modi decias
de manibus laicoꝛ recipe absq̄ diocesano
rū assensu: ꝛ ille tamen decime possunt talis
de manibus laicorum a religiosis acquiri
que ante laterancense concilīū in feudum p
petuo fuerunt concesse: ꝛ diocesani faciant
iusticiam parochialibus ecclesijs de deci
mis q̄s religiosi hñt nulli agat ō rebus exem
ptis. Hec oia p dicta hñt ex. e. statuto li. 6.

Utrū decime illaꝛ rerū de quibus antiq
tus ñ plueuerūt dari debeantur illis q eas
habent in feudū vel eas recuperauerunt aut
ecclesie. ℊndeo fm Ray. Videt q milites
q alias decimas percipiūt possint illas pe
tere eo q eis terra illa ab antiquo fuit dcia
lis: ꝛ vna eaꝛēq̄ res ñ debeat duplici iure

censeri. ex eo. cum in tua. Vel forte verum ē in monasterio vel ecclesia. ℣ Ray. ñ dic̄ vel forte sed dicit id vez est in monasterio l' ecclesia sed in laico forte secus: vt in sū. con eo. ti. q. 7. Veritas est enim q. c. cum i tua loquitur tñ de monasterijs ⁊ ecclesijs. ℬ. Secus in laico q: non dz eas recipere sic̄ nec decimas noualiū: ar. ff. de ℑhenda ēp. in lege. vñ ꝓsulēdū est q ꝓ soluāt parochiali ecclesie. Idem Hostien. ℣ Idem in sū. cō. d. q. 7. ℬ

Qui diu decimas non soluit ⁊ nunc vlt soluere ñ dz soluere illi qui ex sola ꝓscriptione hactenus decimas perceperūt sed ecclesie pochiali scōm guil. ℣ Idem. i. d. q. 7. vbi additur fm Ray. q hec nota plerosq; eꝑos male facere qui omēs decimas noualiū sue diocesis ⁊ alias qualcūq; pñt a multitudinibus recuperare sibi vsurpant quod non licet de iure nisi cū illa noualia vl' alia nō sūt infra terminos alicuius parochie: vl' nisi aliā cām rōnabilē ostendant: ex eo. cū in tua. ⁊ c. qñ. Idē Hosti. dicēs: Sic é vt tas q nec de noualibus nec de recuperatis a laicis dz eꝑs retinere nisi suā canonicam hoc est quatenus ꝓcipiebat de antiqs ⁊ de his ꝓcipiat. ⁊ si nil percipiebat eꝑs de antiquis ad minus sua quarta fraudari nō dz extra eo. qñ. ibi ēt hoc notat gl. ℬ

Quid li sit consuetudo q vna parochia ℣ .i. vna ecclia vel aliqua parochia: vt in sū. con. e. ti. q. 8. ℬ recipiat decimam de blado ⁊ alia de vino: ⁊ terra que reddebat granū matetur et reddat vinū ⁊ econuerso que ecclia percipiet decimā. ℟ndeo scōm Host. Illa que percipiebat de blado ꝓcipiet de vino ⁊ ecōuerso: q; is mutēt q̄litates terre nō tñ subā: ex eo. ꝓmissū. §. sicut. ℣ Idem in. d. q 8. ℬ

Utrum decie prescribi possint. ℟ᵒ a laicis non: ex de prescrip. cām. ⁊ de hoc. j. ꝓscriptio. § 2. Sz a clericis si parochiā hēant ꝓscribi pñt: ex de ꝓscrip. de q̄rta. Religiosi quoq; si ñ hñt parochiā ipas ꝓscribere nō pñt: q; nec possidere. 16. q. 1. placuit. hᵒ puto vez de ꝑsonalibus que dāt rōne sacroꝝ q̄ religiosi ministrare nō hñt nisi obtineāt parochiā. Prediales aūt licite pñt hre ⁊ possidere. 16. q. 1. c. fi. Sed si habent tūc rōne parochiarum ipsas q̄q; prescribunt: extra eo. cum contingat. ⁊. c. cū in tua. Et nō hic q eꝑs qui dicit se prescripsisse decimas in alieno episcopatu oportet q alleget ⁊ probet titulum: q; ius cōe est ℑ eum nisi tanti temporis allegetur prescriptio cuius cōtrarij memoria non extat: extra ō prescrip. episcopus li. 6. ℣ Ibi etiam dicitur q ei q rem prescribit ecclesiasticam si sibi non est contrarium ius commune vel contra ipm presumptio non habetur: sufficit bona fides: als cum bona fide requiritur etiam titulus vt predictū é. ℬ

Si consuetudo percipiēdi decimaz fuit ꝓscripta in vno predio alicuius pochie ñ extēdit q̄ hoc ad aliud p̄diū q̄ de nouo colitur: ex eo. cū cōtingat. ff. de pact̄s in vⁿ § ante omnia.

Quid de clicis q hñtes sufficiēs p̄mo nitū vel aliquos reddituꝫ recipiūt ōcimas ℟ndeo fm Ray. si deseruiunt ecclie ⁊ percipiunt decimas non vt eas in malos vsus iz in pios conuertāt ñ peccāt: aliter sacrilegiū ꝓmittunt. 16. q. 1. qñ. 1. q. 2. pastor. ℣ Jō in sū. cō. li. 1. ti. 15 q. 9 vbi etiam additur fz Hosti. q si clericus non facit seruitiū eccle sie vt debet: vel notorius fornicator sit laicus non tenetur ei dare decimam iz ꝓpter superiorē: ⁊ q ille dz in vtilitatem illius ecclesie decimā cōuertere subdēs: q id quod dicit decre. tua nobis: ex eo. s. q nō obstat nequitia clericoꝝ itelligitur de occultis. ℬ Sile. §. clericus. 4. §. pe. ℬ

Quid si epi vel religiosi de consuetudie vel de ꝓuilegio percipiunt oēs decimas alicuius parochie vtrū hoc nō obstāte debeat ꝓsoytero competens portio assignari. ℟ndeo sic: ex de prebē. extrapāde. §. cum igitur. ex de decimis statuto. li. 6. ⁊. §. in ⁊ § dictum est. ℣ Idem in sum. con. eo. ti. q. xi. fm Hosti. ℬ

Ecime quarto

de qbus decime debeant dari. ℟ndeo fz Ray. ō oibus fructibus terrarū: arboꝝ: hortoꝝ: nutrimentis aialiū: lacte: lana: feno: lignis: piscationibus: venationibus: afflictis: pensionibus: molendinis etiam ad uentum: balneis: fullonijs: lapidicinis: metallarijs. Jtē de negocijs ⁊ artificijs ⁊ ceteris bonis: etiam de tempore: de consec. di. 5. quadragesima. 16. q. 1. decime tributa. ⁊. q. 7 quicūq; recognouerit. ⁊. c. omnes decime. ex eo. cō missum. ⁊. c. nuncios. ⁊. c. non est in potestate. ⁊ generaliter de omi lucro licito: vt Hosti. dicit ⁊ Tho. ℣ Idem in sum. con. eo. i. ti. 15. q. 19. ℬ

Quid si in eadem terra eodē āno diuersa semina seminātur. Respondeo de oibus decimā dz dari: ex eo. ex pte canonicoꝝ. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 20. B

Sed nūqd de rebus donatis vel legatis vel successiue aqsitis. A .i. iure successionis: vt in sū. con. eo. ti. q. 21. B debeāt dari decime. Respondeo ꝑz guil. Alanus dixit ꝙ non: qꝛ ex his tantū que naturaliter vel de operib⁹ suis qs acqsierit tenetur soluere. ꝓbabilius tñ videtur notasse Hug. 16. q. 1. d̄cime. s. ꝙ legatarius ⁊ donatarius tenetur dare decimam de re donata ⁊ legata lz decimata fuerit a donatore vel legatore: filiꝰ tamen si succedat patri cum omnia patris quodammodo pertineant ad ipsum nō tenetur ea decimare si decimata sunt a patre sed heres extraneus bene tenetur. A Id̄ in sum. con. d. q. 21. Tamen vt ibi patet Inno. recitando dictas opiniones non videt multum vnam alteri preferre: ideo putarē in hoc standum fore consuetudini que est optima legum interpres. ff. de legi. si de interpretatione. B

Sed vtrū de illicite acquisitis teneat qs dare decimaz. Respōdeo ꝑm Host. Prediales decime indistincte solui debēt a possidente predia siue possessore iusto siue iniusto: nec solum a catholico sed etiam a iudeo heretico ⁊ scismatico vl pagano: extra eo. de terris. ⁊ hoc quia dantur ratione p̄diorum etiam si terra seminata fuisset scie furtiuo vel huiusmodi. Con Ray. ⁊ Tho. De personalibus vero distinguitur vtruz quis teneatur ad restitutionē: vt in furto rapina: simonia: vsura: ludo: iniusta exactōe ⁊ iniusta sententia: ⁊ iniusto bello ⁊ h⁹i: qa tunc non debet dari decima nec recipi. Si vero non teneatur quis ad restitutionē: vt in meretritio: histrionatu: ⁊ similibus: tūc si ex peccato notorio questus prouenit: ecclesia non debz recipere ne videatur pctm̄ approbare. A Lz ecclesia non debz recipere: tñ ipse tenetur dare: vt in sum. con. li. 1. ti. 15. q. 22. ꝑm Inno. ⁊ Hostien. Et addit Hosti. Consulo ꝙ meretrix ⁊ histrio inde faciant elynam exquo ecclesia non recipit vt sic deus citius eos extrahat a peccato: ⁊ ꝑm Ray. ⁊ Inn. si tales ad penitentiaz cōuertantur potest ecclesia etiam decimas p̄teritas recipere: qꝛ ꝑm Gregoriū nō debz despici in eo ꝙ fuit. s. peccato: qꝛ iā icipit esse qd̄ non fuit di. 50. ferrū. Con. Tho. B Secus si occultū esset q̄uis prelatus hoc sciret: ar. 32. q. 5. christiana. 6. q. 1. si omnia. Idē Tho. scd̄a scd̄e. q. 87. A Idem i sū. con. d. q. 22. B

Ecime quinto quo ad laicos.

Utꝝ laici aliquo cāu absq; peccato possint in feudū decimas hr̄e. Respondeo scd̄z Ray. A ipe lateranensis concilij celebrati sub Alexādro papa nullo modo possūt decime laicis cōferri: nec valet talis collatio seu infeudatio: extra eo. ꝓhibemus. imo ēt deponendi sūt trāsgressores: ex eo. q̄uis ꝙ si ius percipiendi fructus tēporales decimarū fuit laico concessū in feudū añ dēz cōciliū ⁊ laicus bene viuat ⁊ defēdat ecclesiam sicut bonus vasallus: pōt excusari aliter in periculū anime tenet. Hosti. vo dic̄ ꝙ a tempore multū añriori. A .s. a tēpore Urbani pape: vt in tex. j. allegato. B nō potuerūt decie laico ꝯcedi: sicut nec mō pñt ab alio q̄ a papa: vt in ꝯstōne feudoꝝ ep̄m vel abbatem. Et addit ꝙ Ray. forte non viderat illam constitutionem. A Id̄ in sū. con. li. 1 ti. 15. q. 25. vbi etiam patet ꝙ Ray. post predicta videtur finaliter tenere ꝙ nullo tempore potuerunt decime dari in feudū laico sine priuilegio sedis aplice: ob cām rationabilem concesso. Goff. et Hosti. dicūt ꝙ hodie non possunt cōcedi decime ēt quo ad fructus ab alio q̄ a papa ex iusta cā nisi ad tp̄us: non in perpetuum: ita. s. ꝙ nō transeāt ad heredes. Ibi ēt dicit Ray. ꝙ etiā qñ papa ꝯcedit decimas laico intelligitur quo ad perceptionez fructuū nō quo ad ꝓprietatē: qꝛ illud ē qd̄daz ius spūale qd̄ ꝯuenit deputatis diuinis obsequijs ⁊ non laicis. Dñs Garsias de hispania super hoc dicit. Unde debemus ponere casus indubitabiles. Primus quando concessio habuit originē ante cōciliuz lateranense. c. prohibemus: ex de decimis qd̄ fuit editū ⁊ ꝓmulgatum anno domini M. clxxix. ꝑm cronicā martinianā: vt etiā refert Jo. an. 2⁹ cāus qñ post dictū concilium fuit facta concessio per papam seu eius auctoritate. his enim duobus casibus si d̄ eis constat: nemini in dubium vt̄ qn laicus ⁊ eius successores possint tenē tale feudū deciarum sine ꝓctō. 3⁹ casus est dubita

bilis qñ ñ ꝓstat de aucte pape nec ō origie
concessionis i titulū feudi videlz añ ꝓciliū
lateranense vel post: tūc est dubiū an laic⁹
possit tenere tale feudū sine peccato: ꝛ ffo
sti. aperte tenet ꝙ nō: vt in sū. cō. eo. ti. ō de
cimis. §. ꝛ vtz prescribi. ℞. qd si laicus .ꝛ i
c. Huis de decimis. per plures rōnes quas
ibi pōit: ꝛ Jo. an. repetit i. c. cū apostolica
de his q̄ fiūt a prelatis. Idē tenuerūt archi.
ꝛ Jo. mo. in. c. 2. §. illos de decimis. li. 6. ꝛ
per easdem rōes ꝛ motiua Jo. an. tenetur
ꝫrum si iniuj in ꝫrum memoria non exi
stat: ꝛ de hoc sit communis opinio q̄ fūda
tur super tali antiquitate. Et hoc per tex. c.
i. de prescrip. li. 6. ꝛ. c. super quibusdaz: ex
de ℞bo. si. Hoc tenet dictus Jo. an. in om
nibus dictis locis: ꝛ maxime in. d. c. cū apo
stolica. Possessio. n. tam diuturni tēporis
fūdata super tali cōi opione hz instar ꝓui
lionis apostolice: vt in dictis iurib⁹ ꝛ pnci
palis auctoritatis. l. hoc iure. §. aqueduct⁹
. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. ꝛ de aq̄ plu. arcen.
l. i. §. fi. ꝛ. l. 2. §. idē labeo. ꝛ. l. fi. e. ti. cū silib⁹
hec ille. Aduertendū ꝙ tūc dī rei ñ extare
memoriā qñ nemo supereſt q̄ sciuerit fcaz
fuisse: vel qui audierit ab eo qui sciuit: vt in
d. §. idem labeo. Notandum etiam ꝙ ꝑdi
cta iura de possessione taz longa vident lo
qui de rebus prescriptibilibus: decime ℞o
a secularibus prescribi non possunt: vt. s.
decime. 3. §. xi. vnde nulla consuetudine in
troduci potest ꝙ laicis cōpetat recipe q̄ dā
tur rōne dinoz obsequioz cū sit ꝯ ius di
nū: vt expīsse hz i. c. hanc ꝓsuetudinē. 10. q.
i. ꝛ. 16. q. i. c. fi. Jtē ēt qñ infeudatio fit aucte
pape requiritur ꝙ fiat ex iusta cā vt dicūt
ꝓfati doctores: videlicet ꝙ infeudati faciāt
vel fecerint concedentem recompensatōez
ecclesie spūalē vel temporalem: vt. ſ. dixit
Ray. cū nec ipsi clerici possint vti rebus ec
clesiasticis iuris sine debita recōpensatione
nec ēt papa. Unde sanctus Greg. lz eēt pa
pa loquēdo de se ꝛ alijs homel. lz. dīc: Pē
semus cuius dānationis sit sine labore hic
ꝓcipere mercedē laboris. Ecce ex oblatōe
fideliū viuimus: sed quid pro animabus fi
delium laboram⁹. Illa in nostrū stipendi
um sumimus q̄. p redimendis peccatis suis
fideles obtulerūt: nec tū ꝯ pctā eadē vl oꝛo
nis studio vel predicationis vt dignū ē in
sudamus. Item ꝓcessio pape semper intel
ligitur ea conditione vt per hoc ecclie non
priuētur suis necessarijs: vt in. c. statuto. §.
vbi āt. eō de decimis li. 6. Ex predictis ergo
pōt colligi ꝙ si ꝑ infeudationē deciaz eccle
sie defraudantur suis necessarijs non valet
Si nō priuantur tunc si non fiat ex iusta cā
ꝛ decēs recōpēsatione: silr nō valet. si adest
iusta cā ꝛ pape auctoritas valet. si deest au
ctoritas pape tunc si cōstat fuisse factum añ
ꝓcilū lateranēse valet: alis non. Item scōm
Inno. ꝛ in. d. q. 25. in sū. con. li. ꝑmo ti. 15. si
cut non lz decias cōcedere in feudū: ita nec
in emphiteosim: nec in locationē ad lōguz
tps. nullū eni ꝯctū super eis inire dz eccliа
per quē fiat vel feudū vel alienatio q̄ fit per
dictos ꝯct⁹: ex de re. eccle. ñ alie. nulli. ad
firmā āt ꝛ ad certū tps cōcedi pñt: extra ō
loca. ꝛ conduc. c. 2 B

Utz laicus tenēs ab ecclia decimā in feu
dum possit ipm feudū in aliū laicū trāsfer
re. Respondeo ꝑm Ber. si ab antiquo ꝛ licite te
neat satis vī ꝙ de consensu epi possit scōm
similitudinē alioz feudoz nec dī eps in feu
dum illas tunc dare: ex de feu. c. 2. Si vero
laicus non in feudū sed de facto teneret de
cimas nec in laicos nec in clericos transfer
re pōt etiam de consensu epi: ex de his q̄ fi
ūt a ꝓlatis cū apostolica. Al Hec nōt gl.
in. c. prohibem⁹ ex de decimis. vt pz in sū.
cō. eo. ti. q. 26. Cum predictis cō. gl. Ray.
ꝛ Hosti. in. d. c. prohibemus licet dicat ali
orum opinionem tenentiū ꝙ ñ possit tale
feudū transferri tutiorē esse. Hec videntur
sic posse concordari: videlicet ꝙ si cōcurrāt
conditiones dicte. s. proxime presertim de
iusta cā ꝛ debita recōpensatōe valet al non
vt pōt constare ex ibi dictis. B

Utrū laicus quālibet decimam sibi i feu
dū ꝓcessā possit dimisso iure feudi liberam
de ꝓsensu epi in locum religiosum simpliciter transferre. Respondeo hoc vī ꝓcedere decre.
ex de his q̄ fiūt a ꝓlatis. cū aplica. sup quā
Inn. dicit sic: Hōnduz hic ꝙ reuocatio in
telligitur fieri ad eccleſiam non solū si ad il
lam reuocetur ad quam de iure spectat sed
ēt si ad quancūq; aliam: ꝛ ita ꝑm quosdaz
pōt epus decimas que tenēt ab vna eccle
sia ꝓferre alteri: q: modicum damnum fit
ecclesie a qua tenebantur ꝛ magnū ē lucz il
li cui conferūt. Sed melius placet ꝙ dicta
decre. logtur de decimis que tenētur i feu
dū ab epis. Nec mīz ꝙ dicit ꝙ admonē
dus ē feudatarius ꝙ restituat ecclesie po-

chiali: qꝛ hoc intelligendũ ẽ si eꝑus a quo tenẽtur in feudũ cõsenserit: sicut ibi dr̃: nec sine eius consensu aufertur ab eo feudũ suũ. Itẽ nõ ẽ mirãdũ si dicit potius ꝙ restituat̃ ecclesie parochiali q̃ alteri: qꝛ res de facili redit ad naturã suã. Creditur. n. ꝙ qñ eꝑs illã decimã dederit i feudũ: fuit accepta ab ecclesia parochiali pro aliqua vtilitate eꝑatus. A quod licet: ideo potius dꝫ ad eandem redire: immo si eꝑs nollet ꝯsentire superior debẽt eum aliqñ cogere: ex̃ de iure patro. nullus secundũ Inno. vt in summa con. eo. titu. q 30. vbi etiã ponuntur que in hoc § habẽt. B Nã si ab alia ecclesia q̃ pochiali tenebat̃. A Istud verbũ pochiali non est Inno. nec bene sonat: qꝛ idem ẽ ẽt si tenebatur ab ecclesia parochiali: sꝫ dñ dr̃ ab alia ecclesia subaudi. s. q̃ episcopali: vt potest colligi ex dictis Inno. in. d. c. cum apostolica. B nõ sufficeret cõsensus eꝑi vt illa perderet feudũ suũ nisi magna causa subeẽt: ar. ex̃ de re. ec. ñ alie. c. i. A Idẽ in. d. q. 30. B

An rustici soluendo decimas militibus qui possident eas excusentur a solutiõe ⁊ a pctõ. ꝛndeo ꝟꝫ Ray. Si rustici sciũt vl credũt milites auctoritate ecclesie licite petere vel recipere excusãtur: presertim cum ecclesia: nec a rusticis petat nec militib⁹ ꝯdicat. Si ꝟo sciunt ꝙ illicite decimas recipiunt nõ liberãtur: si tamẽ per metũ soluerẽt excusãtur in pte. 32. q. 5 ita ne. ex̃ quod me. cã sacris. guil. ꝟo dicit absolute ꝙ rustici liberãtur ⁊ non peccant soluendo. A Hoc ñ dicit absolute guil. sed vbi ecclesia nõ petit a rusticis: sed permittit tolli a militibus: vt in sum. cõ. e. ti. q. 33. B nisi placẽt eis h⁹ modo ecclesiã defraudare. A dr̃ autẽ eis placere quando possunt contradicere ⁊ nõ curãt: quia error cui non resistitur approbatur: 93. di. error. B

Utrũ ecclesia possit ab aliquo iniusto possessore redimere decias absq̃ simonia. ꝛndeo ꝟm Ray. põt dici ꝙ redimere possit: dũ tñ fiat auctoritate eꝑi q̃ multũ excusat i talibus: ex̃ de prebẽ. nisi. ⁊ ex̃ de re. permu. quesitũ. idẽ Goff. ⁊ Hosti. ⁊ guil. addit ꝙ si parochialis ecclesia velit redimere hui⁹ modi decimas nõ est necessaria auctoritas eꝑi: tũ qꝛ cuilibet licitũ ẽ redimere ius suum: tum qꝛ non dat temporale ꝑ spũali: sꝫ tantũ tꝑale ꝑ temporali. s. ꝑ fructibus decimaꝝ. nã ius spũale percipiendi decimas remanet semꝑ penes ecclesiã: ⁊ eadẽ ratõe miles licet peccet tñ nõ ꝯmittit simoniam A Idẽ in sum. con. li. i. ti. 15. q. 34. B. lꝫ Hosti. ꝯtrariñ dicat. A .s. ꝙ laicus ꝯmittit simoniã qui non vult decimã male detẽtã dimittere nisi detur sibi pecunia: vt no. i sũ. cõ. li. i. ti. i. q. 68 quod põt intelligi quo ad simoniã mẽtalẽ. s. si intendit vẽdere aliquod spũale ꝟꝫ eundẽ guil. Qui etiã dicit ꝙ si alia ecclesia q̃ parochialis. i. ad quam ꝑtinent decime velit h⁹i decimas redimẽ necĩa ẽ auctoritas episcopi. Et credo ꝙ sufficiat auctoritas episcopi sine cõsensu capituli qñ redimũtur decime laicis in feuduꝫ perpetuo ꝯcesse: sicut sufficit in gratuita cõcessione: vt ex̃ de his q̃ fiũt a prelatis cum apostolica. ⁊ hoc cãu tutius eẽt ꝙ oia ponerentur i mãu eꝑi: ⁊ postea eꝑs aliquid dari faceret laico ab illa ecclesia: ar. ex̃ d̃ ꝑbẽ. nisi in fi. ⁊ de re. ꝑmu. ad qõnes. vt in sum. con. d. q. 34. B

Utꝝ ecclesia possit ab aliquo iniusto possessore decimas in pignus recipere. ꝛndeo ꝟm Ray. Ecclesia decimas que sibi debentur põt vtiq̃ in pignus recipere: nec tenet̃ fructus computare in sortem. Et eodẽ mõ dicendum sique possessiones de fructibus decimarum fuerint empte ab illo possessore. s. ꝙ illas põt recipere in pignus ⁊ nõ tenetur fructus computare in sortem. nã res quecũq̃ empta de pecũia ecclesie ipi ecclesie acqrit̃. ⁊ hoc dico si ecclesia nõ de facili põt eas aliter recuperare: ex̃ de his que fi. a prelatis cũ aplica. Porro decias q̃ alteri ecclesie debẽt non dꝫ ecclia in pign⁹ nec aliter a laicis recipe: ex̃. e. interdicim⁹. A. Idẽ in sũ. cõ. li. i. ti. 15. q. 32. B

Efunctus De suffragijs ꝑ defunctis: vide infra purgatoriuꝫ ⁊ j. suffragiũ. Itẽ de defunctis vide infra mortuus: ⁊ infra sepultura.

Egradatio Duplex est degradatio. Quedam enim est verbalis. s. depositio ab ordinibus seu gradibus ecclesiastici eorum qui sunt in sacris ordinib⁹. Et hec facienda ẽ a proprio eꝑo assistente sibi canonico numero episcoporum. A s. ad min⁹ .2. in degradatione eꝑi: in presbyteri ꝟo 6. in diaconi. 3. ⁊ cõseq̃nter in subdiaconi

totidem: ⁊ prop̃rius epūs eor. ix. q. vij. felix ⁊ c. se. ⁊ in. c. degradato. j. allegato. ℬ Si vo deponēdus non cēt in sacris suffitē snia ꝓpriꝰ epi sine alioꝝ presentia. quedaꝫ vo degradatio est actualis siue solēnis q̄ dꝫ sic fieri: Clericus degradandus induꝰ sacris vestibus habēs in manibus vas vl aliud instrm seu ornamētū ad ordinem iuꝝ spectans ac si deberet in officio suo solēniter mistrare ad epi pñtiaꝫ adducatur: tunc calix liber seu queuis alia res q̄ in ordinatiōe ab epo fuerat ei tradita singulariter auferatur incipiendo ab eo quod ei vltimo datum fuerat: ⁊ sic gradatim procedē do vsq; ad primā vestē que traditur i collatione tonsure ⁊ post raditur vel tondet. Poterit aūt vti epūs verbis aligbus ad terroꝛē oppositis illis que in collatiōe ordinū plata sūt hoc modo vel sili: Auferim⁹ tibi vestē sacerdotalē ⁊ te ordine sacerdotali puamus: ⁊ sic de aliis: ⁊ vltimo dicendo: Auctoritate dei oipotētis pris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti ac nostra tibi auferimus habituꝫ clericalem ⁊ deponimus ⁊ degradam⁹ ⁊ spoliamus ⁊ exuimus te oi ordine ⁊ beneficio ⁊ pvilegio clericali: hec oia'q̄ de penis. degradatio li. 6.

Sacerdos vel alius clericus i sacris cū pro hereſi fuerit seculari curie relinquend⁹ seu degradād⁹. Alīz seclari curie ñ relinquē d⁹ sed ppetuo deponēd⁹: vt in tex. j. allegato. ℬ Poterit fieri per solū suū epz cōuocatis abbatibus ⁊ alijs prelatis ⁊ religiosis ⁊ lr̄atis sue diocesis: sicut expedire videbitur: q̄ de hereticis q̄ñ li. 6.

Qualiter clericus degradatus ꝓpter hereſim vel h⁹i tradi dꝫ ptāū seculari. ℟n. ei⁹ degradatio pñte ptate celebrāda ē: quo facto dicetur ei vt in suum fozum recipiat degradatum: ⁊ sic intelligitur tradi sed pro eo dꝫ ecclesia itercedē. Ā efficaciꝰ vt i tex. j. allato. ℬ q̄ ñ mouat: q̄ ō ✠. si. nouim⁹

Mō omnis degradatus tradēd⁹ē pote statī seculari sed solū in trib⁹ casib⁹. Primus nī crimie hereſis: q̄ de hereti. ad abolendā. §. i ⁊. 2 nisi incōtinēti ad pniaꝫ redire. p⁹ ⁊ 2⁹ nisi incontinēti ad pniam redire vol[illegible] q̄ ō. hē. excōicam⁹. §. dānati. Ā Jb[illegible] dī q̄ sūt perpetuo carceri mācipādi si redire noluerit postq̄ fuerint degradati. ℬ 2⁹ cāus est in falsario lr̄arum domini pape: extra de cri. fal. ad falsarioꝝ. 3⁹ cāus cum quis deponitur ꝓpter calumniam quā intulit suo epo. xi. q. i. sigs sacerdotū. Ā Jdē casus no. i sū. con. li. i. ti. 5. q. x. fꝫ Hosti. Sed in. d. c. siquis. ponunt plura alia. Dicit. n. ibi: Sigs sacerdotum vel reliquoꝝ clicoꝝ suo epo fuerit iobediēs aut ei insidias pauerit aut ꝓtumeliā aut calumniam vel cōuicia ꝓtulerit ⁊ ꝓuinci poterit mox depositus curie tradat ⁊ recipiat quod inique gessit. ℬ

Degradatus frm guil. si fuit in sacris bñ dicere tenetur horas canonicas q̄ non liberatur sed obligatus remanet ad ea que sūt oneris: non in dicat dñs vobiscū ⁊ silia ✠ba q̄ ad dignitatē ordis ptinēt. Ā Jdē in sū. cō. li. i. ti. 7. q. 18. ad fi. vbi etiā dī frm eūdem guil. q̄ ēt idē ē in degradato bñficiato q̄diu tenet bñficiū ꝫ nō fuerit in sacris: ⁊ q̄ degradatus vel suspensus ñ debz officiare ecclesiam. ℬ Degradatū epūs ñ pōt restituere. j. epūs. §. 6.

Electatio

Utrum consēsus in delectationem peccati mortalis sit peccatuꝫ mortale. ℟ndeo frm Tho. scōa scōe. q. 74. Ā Jbi nil vī de hoc: dicit: sed aliquid tangitur scōa scōe. q. 154. arti. 4. ⁊ pma scōe. q. 83. ℬ Dicendum q̄ sic: sicut ⁊ theologi cōiter dicūt. nam ⁊ Augu. dicit. 12. de trinitate q̄ ꝓpter peccata cogitationis etiaꝫ sine voluntate perficiendi sed cum voluntate oblectandi totus homo dānabit: q̄ enim aliquis consentiat in talem delectationem nil aliud est q̄ consentiat q̄ affectus sū⁹ sit inclinatus in fornicationem. Nullus enīz delectatur nisi i eo quod est conforme appetitui eius. Et notandū hic q̄ vt dicit idē Tho. Delectatio morosa non dꝫ fꝫ diuturnitatē tēporis: sed ex eo q̄ rō deliberās circa eam imoratur nec eam repellit: tenens ⁊ volens libenter ea q̄ statim vt attingūt animū respui debuerūt: vt dicit Aug. 12. de trini. Ā Jdē in sū. cō. li. 3. ti. 34 q. 2ꝫ. vbi allegat hoc Tho. dicere in pma parte secūde. q. 84. arti. 8. Et vt ibi pz ex predictis con. Al. ⁊ Pe. in aliquo clarius loquēdo dicit q̄ non solū ē peccatū mortale quādo rō expresse consentit: sed ēt q̄n nō expresse dū negligit exprimere motū peccati ⁊ manet talis cōplacentia post sufficiētē deliberationē ⁊ animaduersionem periculi. ℬ De tactibus ⁊ oculis ⁊ huiusmodi vide i

fra luxuria. §. fi.

Elegare est vices suas alteri cōmittere. Querit ergo an ep̄s possit delegare ⁊ cui. Rndeo ꝑm Ray. ⁊ guil. Distinguendū est ꝙ quedā sūt que pertinent ad ordinē ep̄alē: sicut cōsecratio vel recōciliatio ecclesiaꝝ ordinatio clericorū ⁊ similia: ⁊ ista potest ep̄s delegare tantū ep̄is: extra ꝺ offi. or. ꝙ sedē. ⁊ de cōse. ec. aqua. Qui ēt metropolitanus post cōfirmationē ante pallij receptionē pōt ep̄is cōmittere ꝯsecrationem suffraganei sui: ex̄ de elec. suffraganeis. Sūt alia quedam que pertinēt ad iurisditionez sicut ē audientia cārum ⁊ absolutio peccatorum ⁊ huiusmodi. Et ista indubitanter potest alteri delegare: vt in. d. c. aqua. ita tamen ꝙ criminales cās clericorum cū agit̄ ad depositionem non potest delegare nisi in casu: scilicet si inciperet abesse ꝓpter ecclesie sue necessitatē vel aliā magnam causam: ⁊ tunc ꝯmitteret non diffinitionē cāe sed cognitionem tm̄: ar. ff. de offi. eius cui mā ē iuris. l. i. C. de peda. iudi. l. 2. nisi committeret diffinitionem totius cāe alteri ep̄o quod potest facere ꝑm quosdam cū nō sit ei ꝓhibitū. Sūt ⁊ alie cāe que lz nō sint criminales: tm̄ ꝓpter eorū excellētiā nō debz eas delegare nisi in cā necessaria ⁊ multuz iusta impeditus: vt ē cā matrimonij ⁊ similes: ex̄ de ꝯsā. ⁊ affi. ex litteris in fine. A Et tūc ēt nō dz cōmitti idiotis vel leuibus sed lr̄atis ⁊ grauibus personis: vt pōt colligi ex. d. c. ex lr̄is ꝑm eūdem Ray. vt in sū. con. li. 3. ti. 32. q. 5. vbi notantur etiam omnia que in hoc. §. ponuntur. B Non dz etiam delegare potestatem dispensandi cū irregularibus nec absoluendi eos qui manus violentas iniecerunt in clericos in casibus sibi a iure concessis: vt de puer. ⁊ mulieribus ⁊ similibus: ⁊ lz hoc delegare non debeat: potest tamen cum non sit ei ꝓhibitū. A dū tamē cōmittat discretis et honestis ꝑm glo. Ray. vt in. d. q. 5. B Immo de percutientibus clericos conceditur: ex̄ de offi. ordi. eis. A vbi patet ꝙ hoc conceditur non solum ep̄is sed etiam omnibus quibus ex officio in certis casib⁹ competit dicta absolutio. B Alias vero causas minores etiam sp̄uales: vt de decimis de iure patronatus ⁊ similes potest ꝺlegare: non tamen laicis sed clericis tm̄ extra de iudi. decernimus. ⁊. c. q̄to. Pecuniarias vero cās potest: imo forte indistincte dz delegare nec dz ipse in talibus occupari: ar. xi. q. i. te quidem.

Sz vtꝝ delegatus possit alteri cām subdelegare. Rndeo nō pōt nisi in trib⁹ cāib⁹ Prim⁹ ē si lis ē corā eo ꝯtestata: ⁊ sic intelligit̄ ex̄ de sen. ⁊ re iu. cū Bertoldus. ar. C. de ꝓcu. l. neq̄ tutores. 2⁹ qn̄ vniuersitas cārum alicuius ville vel castri vel ecclesie est alicui delegata: tūc. n. pōt vnā cām delegare. ff. de iudi. cū pretor. 3⁹ si ē delegatus a papa vl̄ a p̄ncipe. tnnc. n. potest totam cāz indistincte vel partē eius alteri delegare: ex̄ de offi. dele. q̄uis. ⁊. c. super qōnū ⁊. c. pastoralis. Ille tm̄ cui papa ꝯmittit inquisitionē vel ꝓuisionē ecclesijs de p̄lat̄ seu alijs mīstris: qꝛ in h⁹i casib⁹ industria ⁊ fides ꝑsone cui ꝯmittit̄ eligi vr̄: n̄ pōt hoc alteri delegare. Item nec ille pōt delegare cui papa ꝯmittit̄ p̄dicare crucē: excōicare vel absoluere aliquos: dispensare cū irregularibus: vel iniūgere pn̄ias: qꝛ n̄ ꝯmittitur sibi iurisditio sed certū mīsteriū: salua sēp auc̄te legatoꝝ sedis apostolice: ex̄ ꝺ offi. dele. qm̄ apostolica. A Idē i sū. cō. li. 3. ti. 32. q. 6. B Et saluo si hēret sp̄ale mādatū subdelegandi: vt nōt Jo. an. ex̄ de of. dele. is cui li. 6. A Et in. d. c. is cui expresse colligitur vbi dr̄ ꝙ is cui ꝯmittit̄ a sede apostolica vt ꝓuideat certe ꝑsone de beneficio in certa ecclesia diocesi vel ꝓuicia pōt hoc alteri subdelegare: secus si ei ꝯmittat̄ vt ꝓuideat ecclesie de ꝑsona. tūc. n. nō pōt subdelegare nisi subdelegandi hēat ipeciale mandatum. B

Sz nūqd ep̄s pōt delegare his qui sūt de alieno ep̄atu. Rndeo ꝑm guil. delegare pōt ea q̄ pertinēt ad iurisditionem volūtariā: sed n̄ pōt eos ꝯpellere ad suscipienduz eius ꝯmissionē cū eis nil precipere possit. A Idē i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 40. B Sz n̄ potest eis delegare ea q̄ ꝑtinēt ad iurisditionē ꝯtentiosā q̄ nō hz locū. nisi in alieno ep̄atu. A Ad hoc ex̄ de cōsti. vt aīaꝝ. §. p̄mo. li. 6. B De iudice delegato ⁊ ei⁹ officialib⁹: ⁊ an possit aliquid recipe: hr̄ ifra iudex p̄mo. 4° ⁊ 5°.

Enunciatio duplex est denunciatio. Una que fit prelato non tanq̄ iudici sed tanq̄ singulari persone scdz

exigentiã correctionis fraterne. De hac vi
de. s. correctio. 2. A Et ibi patet ꝙ ista
fit etiã prelato tãq̃ iudici non ad puniẽdũ
sed ad emendandũ denunciatũ. B Alia
est denunciatio q̃ fit prelato tãq̃ iudici vt
inquirat ⁊ puniat. Et de hac vide. j. inquisi
tio per totũ et s. crimẽ. §. fi.

Epositum Quõ ⁊ quãdo
depositum red
di debet. Rndeo reddi debꝫ ipa res
deposita ad petitionem ⁊ voluntatem de
ponẽtis: quod tñ fallit in. 4. casibus. Pri
mus cum quis gladiũ deposuit deide furi
sus factus ipm repetit. 22. q. 2. nequis. Se
cundus si deponẽs fuerit deportatus: nam
oĩa bona sua publicantur. ff. e. bona fides
3º qñ fur deposuit ⁊ cũ dño in petitõe ꝯcur
rit: vt in predicta. l. bona fides. ⁊. 12. q. 2. cũ
deuotissimã. 4º qñ fur deposuit apud illũ
cui surripuit vl' apud proprietariũ: vt ꝓba
tur per eadem iura. A .s. in dicta. l. bona
fides ad fi. ⁊ idem no. in sũ. con. lib. 2. ti. 6.
q. 23. B

Depositori licet pro voluntate sua depo
situ reuocare: ex̃ eo. bona fides. ⁊ vt Inn.
ibi no. ẽt ꝯ pactũ appositũ: q2 põt penitere
ff. eo. l. 1. A Ibi hoc clare habetur in. §.
penul. B

Contra depositũ ñ ẽ locus ꝯpẽsationi:
.s. in totũ: vel deductõi. s. ꝓ parte lꝫ ꝯpensa
tio admittatur in alijs si cã ẽ liqda: ita ꝙ fa
cilẽ exitũ hr̃e credat: ex̃ eo. bona fides. A
Et ibi pꝫ per gl. ꝙ etiam in alijs non fit cõ
pensatio spẽi ad pecuniam nisi qñ spẽs: vt
equº vel quid sile dari nõ posset a debito
re ⁊ deueniret ad estiationẽ. B

Utrũ depositarius teneatur satisfacere de
ponenti si res apud eũ peat. Rndeo tenet si
ꝯmisit dolũ vel latã culpã: vtputa si depo
nis apud me seruum victum ⁊ ego miseri
cordia ductus soluo eũ. ff. eo. si hõiez. Itẽ
qñ depositarius res suas habet saluas ⁊ ꝺ
positas amisit presumitur ꝯ ipm quia suas
clausit in archa ⁊ depositas nõ clausit. Sꝫ
⁊ tenetur etiam de leuissima culpa si sit in
mora vel si obtulerit se deposito: vel si rece
perit aliquid pro custodia. A Hoc casu
cum contractus concernat commoditatez
vtriusq̃ non videt ꝙ teneatur nisi de leui
tantũ: ⁊ sentit gl. in dicto. c. bona fides. su
per verbo de culpa. ⁊ expresse dicit gof. vt
in sum. con. eo ii. q. 24. B Aut si gratia
depositarij fiat depositũ: de cãu etiã fortui
to tenetur si pactum culpa vel mora preces
serit. Hec omnia ex̃ eo. bona fides. A
Predicta etiam omnia notantur in dicta
q. 24. ꝑm Hosti. B

Ecclesia non tenetur de deposito nisi qñ
depositũ fuerit factũ prelato ⁊ cõuentui vl'
caplo hñtibus ⁊ recipientibus: aut nisi iq̃
tũ locupletior eẽt: ex̃. e. c. 1. A Hoc fuit di
ctum Hosti. vt pꝫ in sum. cõ. d. q. 24. B

Utrũ depositario liceat vti re deposita.
Rndeo depositarius vtendo cõmittit fur
tum. ff. de ꝯdi. fur. q furtum. Et hoc intelli
ge qñ ẽ expresse ꝓhibitũ ne vtatur: aliter ũ
ꝯmittit: si tñ putauit dñm permissuruꝫ. A
etiã si minus probabiliter hoc putauit ꝑm
Hosti. vt in sũ. cõ. li. 2. ti. 6. q. 25. p. l. qui re
j. allegatã q̃ ad hoc bñ facit. Si tñ nõ hũe
rit cãm putandi presumit ꝯ eũ. ff. ꝺ fur. l. q
vas. §. vetare. vbi dr̃: Vetare autez dñꝫ ac
cipimus cum qui non co[illegible] B vt. ff.
de fur. l. qui re. Item inte[illegible]pona
tur qꝺ continetur numero ponere vl' mẽ
sura ⁊ non obsignetur. Hic [illegible]untur
fines depositi ⁊ transfertur [illegible] vti
põt. Si ꝟo obsignat vel cl[illegible] ipso
vr̃ ꝓhibuisse ne depositarius [illegible]ꝯriũ
diceret expresse: vt ff. e. [illegible] §. rei. ⁊. i. dies. §
qui pecuniã. ⁊. l. qu[illegible] A [illegible] fuerit
dicta Hosti. cũ quo [illegible] al.
vt. d. q. 25. B

Quid si res deterior reddit. Rndeo red
dita non vr̃. ff. eo. l. i. §. si res. A Hoc itel
lige qñ deterioratio facta ẽ culpa deposita
rij ⁊ non al': vt. s. §. 3. B

Heres depositarij tenetur de precio rei
deposite ignorãter ab eo vẽdite: imo etiam
si non sit heres nihilominus ab eo id quod
consecutus est extorquetur. ff. eo. l. 1. §. vlti.
⁊. l. 2. ⁊. 3. A addita. l. 4. vbi dr̃ de non he
rede qui putabat se heredẽ cũ vẽdidit. B

Utruꝫ peccet qui rem suam apud aliuꝫ
depositam vel etiam iniuste detentam fur
tim accipit. Respondeo scdm Tho. scda se
cunde. q. 66. Ille qui furtim accipit rez su
am apud alium depositã grauat deposita
rium: quia ille tenetur ad restituendum vl'
ad ostendendum se innoxium. Unde ma
nifestum est ꝙ peccat: ⁊ ꝙ tenetur ad re
leuandum grauamen depositarij. A
Hoc puto verum nisi ipse depositarius sci
enter accepisset in depositum rem alienaꝫ

vel si dño probanti rem suam denegassz re stituere sicut dz: vt s̄. in p̄ncipio. his. n. casi bus depositarius furtum cōmittit ⁊ tenet ad restitutionem. C. de fur. l. ancille. ideo hoc casu idē iudicandū de depositario qđ de ipso fure. B Qui ꝟo furtim accepit rem suā apud aliū iniuste detētā: peccat q̄dē nō q̄ grauat cū qui detinet nec tenetur ad restituendū aliquid. A nisi esset con demnatus. nam potest ꝓpter hoc ꝯdēnari ad amissionem rei sue: vt. s̄. bellū p̄°. §. 2 B sz peccat ꝯ cōem iusticiā dum ipe sibi vsurpat sue rei iudiciū iuris ordīe p̄termis so: ⁊ iō tenet reo satisfacere. A. s. i foro iudiciali vt dictū est. B Et dare operaz vt scandalū ꝓximoꝝ si inde ortū ē sedet.

Erisio Utrum derisio sit speciale peccatū. Rñdeo ſm Tho. scđa scđe. q. 75. Dicendū q̄ sicut aliquis conuiciando intendit dep̄mere conuiciati honorem ⁊ detrahēdo diminuere famā ⁊ susurrando tollere amicitiā: ita irridendo intendit q̄ ille qui irride[illegible] bescat: ⁊ q̄ hic finis distinctus ē ab [illegible] etiā peccatū derisionis distinguit a dictis peccatis. A Idem in sū. con. li. 3 ti. 34. q. 242.

Utꝝ derisio sit peccatū mortale. Rñdeo ſm Th[illegible] vbi s. q̄ cū aliqs malū alicuius p̄sone vel defectū in risū vel ludū ponit: derisio dī[illegible] hoc fiat inq̄tum malum ē paruum ſm se: sic derisio est veniale: sz qñ accipitur quasi paruum rōne p̄sone: sic aliquem irridere ē eū oīo p̄uipēdere ⁊ tā vilē estimare vt de eius malo ñ sit curandū: sed sit q̄si ꝓ ludo hñdū. A sicut solet hr̄i defectus pueroꝝ ⁊ stultorū ſm eūdē Tho. B Et sic derisio ē peccatū mortale ⁊ grauius q̄ ꝯtumelia: quia contumeliosus vr̄ accipere malū alterius seriose. Irrisor aūt siue illusor in ludū: ⁊ ita vr̄ esse maior contēptus ⁊ dehonoratio. Et ſm hoc ē graue peccatum: ⁊ tāto grauius q̄to maior reuerentia debetur persone que illuditur. vnde grauissimū ē irridere deū ⁊ ea que dei sūt 2° ē g̃ui⁹ irrisio parētū. 3° derisio iustoꝝ p̄ quā hōies ēt a bñ agēdo ipediūt. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 243. B

Esperatio vtrum sit peccatū. Respondeo ſz Tho. scđa scđe. q. 20. circa deū ꝟa estimatio intellectus est q̄ ex ipso prouenit hominū salus ⁊ venia peccatoribus datur ſz illud Ezech. 18. Nolo mortē peccatoris sed vt cōuertatur ⁊ viuat. Falsa āt opinio ē q̄ peccatori penitenti veniam deneget: vel q̄ peccatores ad se non conuertat p̄ gratiā iustificantem: ⁊ ideo sicut motus spei q̄ cōformiter se hz ad estimationē verā laudabilis ē: ita oppositus motus. s. desperatōis qui se conformat estimationi false de deo est vitiosus ⁊ peccatū: ⁊ de hac mā hr̄. j. p̄sumptio circa mediū. De desperatione inq̄tum est vnum de impedimentis penitētie vide. j. penitentia. 4. §. i. A Idem qđ in hoc. c. notatur in sum. con. li. 5. ti. 34. q. 211. B

Etractio Detractores scđm Ray. sunt qui vitā ⁊ bonos mores alioꝝ corrūpere vl minuere nitūtur.

Detractio ſm Tho. scđa scđe. q. 73. differt a contumelia duplr. primo quidez q̄tum ad modum proponendi ꝟba: quia. s. ꝯtumeliosus manifeste ꝯ aliquē loq̄t detractor occulte. scđo q̄tū ad finē intentum siue q̄tū ad nocumētū illatū: quia. s. contūeliosus derogat honori: detractor fame: ⁊ dicūtur verba detractionis occulta non simplr sed per comparationem ad eū de quo dicūtur: q̄ eo absente vel ignorante dicunt etiam si coram multis aliis dicantur. A Cōtumeliosus aūt in faciē ꝯ hoiem loquitur ēt si solus sit p̄ñs ſm eūdē Tho. vt i sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 197. B

Quot modis detractor famā alicuius diminuit. Rñdeo ſm Tho. vbi s̄. Detractor hoc agit duplr. qñq̄ quidē directe: qñq̄ ꝟo indirecte. Directe quadruplr. p̄mo mō qñ falsū alteri imponit. scđo qñ pctm̄ suis verbis adauget. tertio qñ occultuz reuelat peccatū ꝟbis cōibus: cantilenis: signis seu etiā in scriptis que appellantur libelli famosi: de q̄b⁹ vide. j. libell⁹ famosus A Siue etiā verbis artificiosis ſz Ray. vt in. d. q. 197. B quarto qñ id qđ ē bonū mala intētione factū. Indirecte ꝟo dupliciter. s. vel negando bonū alterius: vel maliciose reticendo. A Idē in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 198. B

Utrū detractio sit peccatū mortale. R̄° ſm Tho. scđa scđe. q. 73. Dicendū q̄ q̄ inter res temporales fama videtur preciosior ⁊ per eius defectum homo impeduur

a multis bene agẽdis: iõ detractio ꝑ se loquendo ẽ peccatũ mortale. A Cõ. Ray. ⁊ dr̃ detractio ꝑ se pctm̃ mortale ꝟm eosdẽ qñ detrahẽs intendit ad denigrãdã famã eius cui detrahit: vt i sũ. cõ. e. ti. q. 199. vbi ẽt hñtur oĩa q̃ in hoc. §. ponũt. B Cõtingit tñ qñq; ꝙ aliqs ꝓfert verba per que fama alterius diminuitur. ⁊ non ẽ detractio formalr loquendo: vt si proferat ꝓpter aliqd̃ bonũ vel necessariũ cũ debitis circunstãtijs: ⁊ sic nõ ẽ peccatũ: vt pz in denũciatione vel accusatõe. Si aũt ꝓferat ex aĩ leuitate vel ꝑꝑ aliquod non necessariũ ñ ẽ peccatuz mortale nisi forte ꝟbũ quod dicit̃ sit adeo qd̃ graue notabiliter ei⁹ famã ledat ⁊ precipue in his que pertinẽt ad honestatẽ vite: qz hoc ex ipso genere ꝟboꝝ hz rõnẽ peccati mortalis: ⁊ tenetur aliquis ad restõnem fame sicut ⁊ alterius rei. A Propterea dr̃ ꝓuer. 24. Cũ detractoribꝰ ne cõmiscearis qñ repente surget ꝑditio eorũ ⁊ ruinã vtriusq; quis nouit. super quo gl. hº spãlr vitio. s. detractõis ꝑiclitatur totuz pene genus humanũ: vñ Aug. in mensa sua Quisquis amat dictis absentum carpere vitam: Hanc mensam indignam nouerit esse sibi. B

Sed qualiter detractor restituet famaz Rñ. ꝟm Tho. scd̃a scd̃e. q. 62. Dicendum ꝙ aliquis põt alicui famã auferre triplr. ꝑmo mõ verũ dicẽdo ⁊ iuste: puta cũ aliqs crimen alicuius prodit seruato debito ordine: ⁊ tunc non tenetur ad restõnez fame me. scd̃o mõ falsum dicendo ⁊ iniuste: puta cum aliquis imponit crimẽ alteri quod nõ fecit in audientia multoꝝ: ⁊ tunc tenet̃ famã restituere confitendo falsum dixisse ⁊ iniuste. tertio modo verum dicẽdo sed iniuste: puta cũ aliqs ꝓdit crimẽ alteri⁹ ꝯ ordinẽ debitũ: ⁊ tũc tenet̃ ad restõnem q̃tuz potest sine mendacio tñ: vtpote ꝙ dicat se male dixisse: vel ꝙ iniuste cũ diffamauit: vel si nõ põt famã restituere dz ei aliter recompensare: sicut ⁊ in alijs iniurijs. Probant̃ h. 5. q. 1. quidã. ⁊. 14. q. 6. si res. A Con. Vl. Pe. ⁊ Ray. vt in sũ. con. li. 2. ti. 5. q. 201. vbi etiã addit̃ ꝟm Ray. ꝙ restõ fiet hoc mõ: videlicet vbi publice dixit ꝟbum vel cantilenã: per se vel per aliũ: vel etiam vbi ꝓiecit libellũ famosũ necnon ⁊ in alijs locis vbi intelligeret illum contra quem h̃ acta sũt infamatũ occasione sui dicti vl̃ fc̃i vel signi publice ⁊ iimpliciter recognoscat errorem suum ⁊ culpã ⁊ pro posse remoueat vel saltem alleuiet sic infamiam: arg. de pur. ca. inter sollicitudines. §. pcipias. Idẽ Hosti. dicit tñ ꝙ h̃ publica recognitio facienda est nisi ex tali recognitione publica ille infamatus amplius ĩfamaret̃. Et ꝟz gl. Ray. intelligenda sunt h̃. s. si audet hoc facere: secus si non audet ꝑꝑ potentiam vel crudelitatem aduersarij addit Ray. Tenetur etiã secũ ꝯponere de iniuria ⁊ humilit̃ veniam postulare. Idem Hosti. Et ꝟz gl. Ray. oz veniam postulare in propria ꝑsona si audet: al̃ saltẽ ꝑ interpositã ꝑsonã B

Utrum peccet aliquis audiendo detractorem. Respondeo ꝟm Tho. scd̃a scd̃e. q. 73. Si aliquis detractores audiat absq; resistentia videtur detractori consentire. vñ fit particeps peccati eius ⁊ siquidem inducat eum ad detrahendum vel saltem placeat ei detractio propter odium eius cui detrahitur non minus peccat q̃ detrahens ⁊ qñq; magis. Si vero peccatuz non placet sed ex timore vel negligentia vel etiam verecundia quadam omittit repellere detrahentem ⁊ ostendere ꝙ ei detractio displiceat: tũc peccat qdẽ sed multo minus q̃ d̃trahens ⁊ plerunq; venialiter. Qñq; etiã hoc ipm̃ potest mortale eẽ: vt quia ex officio incumbit ei detrahentem corrigere vel etiam propter aliqd̃ periculũ inde ꝯñs: vel ꝑꝑ radicẽ qua timor humanus quandoq; põt esse peccatum mortale. De quo vide infra timor. §. i. Detractio i quo differt a susurratione: vide. j. susurratio. A Idez quod i hoc. § hr̃ i sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 202. B

Iaconus An liceat diacono corpus domini deferre ad infirmum ⁊ eum cõmunicare. Respondeo ꝟm Guil. Non, nisi in extrema necessitate absentibus episcopis ⁊ presbyteris: vt distin. 93. diaconi. naz in necessitate etiam presente presbytero potest diaconus iussus eucharistiam populo dispensare: vt di. 93. diaconi ita se. A potius est. c. presente. Necessitas autem est q̃ndo presbyter est fessus vel al̃s impotẽs hoc facere scd̃m eundem Guil. vt in summa cõfes. libro. 3. titu. 27. q. xi. B Et sicut ibidem notauit Hug. etiam absente presbytero si tanta sit necessitas ꝙ iussus presbyteri expectari non possit: non est expectan

tandus q̄ si presbyter diacono etiam in necessitate prohibeat ⁊ expressa cā: vt quia fōte vsurarius vel al' impenitens est qui petit cōionem obediendū est ei aliter non. A idem in.d.q.vi. vbi etiam dr̄ q̄ laicus i nulla necessitate nec sei p̄m nec alium cōicare dz. B nā ⁊ Tho.in.4.di.13.dicit q̄ diaconus licet possit sanguinē in calice dispensare sicut adhuc in quibusdā ecclesijs diaconus dispensat mistris sāguinē: non tamē dz corpus xp̄i dispēsare: q̄ ñ hz man⁹ ꝯsecratas ad tangendum. ⁊ hoc intellige nisi de mandato p̄sbyteri vel ep̄i vel p̄sbytero longe posito in casu necessitatis: vt di.93.p̄sente. Quomodo diaconus habet prouidē de lotione corporalis ⁊ huiusmodi vide supra corporale.

Ignitas Dignitas ecclesiastica s̄m Innocē. ⁊ Hosti. est quedam preeminentia i gradu ⁊ quasi pro eodem sumitur dignitas ⁊ personatus ⁊ archidiaconatus ⁊ p̄miceriatus oceanatus ⁊ huiusmodi. A Hosti. etiam dicit q̄ ista dignitas vocatur custodia ⁊ aliquando ministerium. ⁊ Inno. dicit q̄ semper pro eodem sumitur personatus ⁊ dignitas: vt in sum.con.li.3.ti.13.q 17. B ⁊ intelligitur esse dignitas vel p̄sonatus s̄m institutionē vel consuetudinem ecclesie: nam posset esse q̄ aliquis in aliqua ecclesia exerceret officium archidiaconi cognoscendo de causis clericoꝝ ⁊ de aliis: non tñ est reputandus ob hoc esse in dignitate nisi vocet̄ noie quod dignitatez sonat: q̄ si vocet̄ aliquo noie dignitatis vel p̄sona i dignitate cōstituta reputet̄ lz nulluz misteriū dignitatis faceret reputādus ē in dignitate: dūmō perpetuo eā obtineat: ex̄ de sta.mo.c.2.§.fi. A Hoc fuit dictū Inno. qui intelligit ista quo ad dispōnē .c. de multa. ex̄ de preben. vt patz in.d.q.17. De mā aūt.c.d multa, est tactū s̄. bñficiū p̄°.§.i. ⁊ tāgit̄ h̄ in.§.se. B

Nemo potest habere simul plures eccl̄asticas dignitates: nec etiā pl̄a bñficia curā aiarū hñtia: vide hoc s̄. bñficiū p̄°.§.2.

Dignitas sine cura ab eo qui i.ā.20.ānos ꝯpleuit ex dispensatione ep̄i pōt h̄ri: ex̄ de eta. ⁊ qua. p̄mittimus.li.6.

Iscere debet quilibet etiam p̄latus quicunq̄ nō solū a maiori sed etiaz a minimo: dū tñ erudito. Unde di.38. Nullus ep̄s propter opprobrium senectutis vel nobilitatē generis a paruulis eruditis ⁊ minimis si quid forte est vtilitatis ac salutis inquirere negligat. Qui enim rebelliter viuit ⁊ discere atq̄ agere bona recusat magis diaboli membrum q̄ xp̄i esse ostendit: ⁊ poti⁹ infidelis q̄ fidelis esse monstratur. Unde ⁊ Aug. ait: Ego senex a iuuene ⁊ ep̄s tot annorū a collega nōdū anniculo paratus sū doceri.24.q.3.si hēs. Ad materiam docē di facit.j. magister p̄mo. ⁊ magister 2°. ⁊.j. scia. ⁊ infra studium.

Isciplina correctionis siue punitōis quā p̄lati q̄nq̄ imponunt non debz esse vsq̄ ad effusionē sanguinis: ar. ex̄ de rap. in archiepiscopatu. ⁊ s̄z Guil. intelligi debet de effusione enormi. A Idem in sum.cō.li.1.ti.4.q.6. B De correctione prelatorum vide s̄. correctio p̄mo.

Iscordia Utrum sit peccatum mortale Rñ. s̄z Tho. scd̄a scd̄e.q.37. Quando aliquis scienter ⁊ ex intentione discordat a bono dīno ⁊ a bono proximi in quo debz consentire: hoc ē peccatum mortale ex suo genere ꝓpter ꝯrietatē suā ad charitatē lz p̄mi motus huius discordie sint peccata vēi alia propter imperfectionē actus. Sed cuz intentio aliquorū ē ad aliquod bonuz q̄d pertinet ad honorē dei vel ad vtilitatem ꝓximi: tñ vnus existimat hoc esse bonuz alius aūt hz ꝯriam opinionem nō ē peccatū A q̄ talis discordia ē per accñs: ⁊ q̄ concordia que est charitatis effectus ē vnio volūtatum ñ opionū s̄m eundem Tho. vt in sū.con.li.3.ti.34.q.226. vbi etiā notantur q̄ ⁊ h̄. B nisi huiusmodi discordia vl sit cum errore circa ea que sunt de necessitate salutis: vel si pertinētia indebite adhibeat̄ Ex quo etiam patet q̄ discordia q̄nq̄ ē ex pctō vnius tñ: q̄nq̄ est cum peccato vtriusq̄: puta cum vterq̄ dissentit a bono alterius ⁊ diligit bonum proprium: ⁊ vide infra litigium.

Ispensatio scd̄m Ray. est iuris relaxatio vnde vocatur vulnus quia vulnerat ius commune.23.q.4. ipsa pietas circa finem. Hostien. quoq̄ dicit sic: Dispēsatio

est rigoris iuris per eũ ad quem spectat mi sericors ꝛ canonice facta relaxatio: vt colligitur .i.q.7.§.mult rigor. ꝛ.c.se. A Idem in sum. con. li.3.ti.29.q.1.ad fi. B

Sed nũquid dispensatio é ius. Rñdeo fm Ray. Dispensatio fm q̃ é i dispensante é potestas siue actus ptãs a iure pcess⁹ Sed fm q̃ est in eo cũ quo dispensatũ é: sic é ius priuatus. i. licẽtia siue permissio q̃ dã alicui facta ꝫ rigorẽ iuris: sed nõ est ius commune: ar. 32.q.2. interfectores. ꝛ c. i adolescẽtia. Cõ. Hosti. A Idẽ in sũ, con. eo. ti. q.2. B

Utrũ dispensatio sit necessaria i occultis. Rñdeo fm Guil. In occultis in qb⁹ pót dispensari dispẽsatio necessaria é ñ pp õpositionẽ vitandã: qz occulta peccata vidictã ñ hñt: iz qz ꝺ eo sup quo dispensatũ é accusari qs non pót: ar. exi de fi. presby. extua. Alioquin etiam post peractam pniam posset accusari: ar. 33.q.2. admonẽ. 15.q.5. presbyter. A Idem in sum. con. in dicta. q.2 in fi. B

Dispẽsationũ aliq̃ é debita aliq̃ phibita aliq̃ pmissa. Debita é cũ multoꝝ scandalum timetur: di. 50. vt cõstitueretur. Caue tñ ne decipiaris in scandalo: vide. j. scãdalum. Itẽ debita é dispensatio sine rõne tpis vel psone vel pietatis vel necessitatis siue vtilitatis ecclesie vel euentus rei: ꝛ de singulis hoꝝ ponitur. i.q.7.§. nisi rigor. ꝛ.c.2.§. se. vi q̃ ad. §. ecclesie. A Hec sequentia i isto. § fuerunt dicta Ray. vt pz in sũ. cõ. li. 3. ti. 29. q. 10. ꝛ glo. Ray. exemplificat euentum rei de laicis promotis in episcopos de facto: vt. d. q.7.c. exigunt. Sed vt pót constare ex allegatis iuribus omnia predicta reducuntur ad tria: videlicet ad cãm necessitatis siue vtilitatis. i.q.7.ꝛ si illa: seu pietatis: vt cum propter pietatem dispẽsatur cũ corpore vitiatis vel illiteratus vt remaneãt in suis ordinibus ad quos indebite fuerũt assumpti. i.q.7.hi q. Et predicta cãnt q̃ q̃ ex persona vel ipe seu loco seu accñtib⁹ alijs: vt ex dictis iuribus pót cõstare. B

Et breuiter vbicunq̃ subest iusta cã dispẽsatio debita est: di. 50. dño sancto. ℣. deide. ꝛ. ℣. ecce. ꝛ c. considerandum. ꝛ iz ex cãis predictis dispensatio debita sit: ꝛ peccet prelatus non dispensando: vt est argu. 2.q.5. quanto in fine. tamen subdit non habent ius petendi nisi forte supplicando. Dispẽsatio vero prohibita est vbicunq̃ non põt fieri sine manifesta decoloratione ecclesie. Item vbicunq̃ non est iusta cã dispensãdi i.q.7. tali. ꝛ.c. si illa extra de elect. innotuit. §. multa. ꝛ. §. fi. Dispensatio vero pmissa est aliqñ in cãu: vt di. 50. siquis presbyter. ꝛ multis casibus quibus iurat permutunt dispensationem. A In dicto. c. siquis presbyter dicitur: Siquis presbyter aut diaconus inuentus fuerit aliquid de misteriis ecclesie venundasse, quia sacrilegium commisit: placuit eum in ordinatione ecclesiastica non haberi: in iudicio tamen episcopi dimittendus, est si in suo debeat recipi gradu. B

Quid si eps indistincte dispensat. Rñdeo fz Ray. si de hoc fuerit accusatus pũiendus est pena depõis: di. 51. c. i. in fi. ꝛ c. qui in aliquo in fi. Sed Hosti. dicit q̃ hoc forte locum habet si cõmonitus incorrigibilis sit ꝛ propter hoc suspensus ꝛ iniam suspensionis contẽnens etiam in sua cõtumacia perseuerat: ar. extra de preben. graue. §. nolentes. Vel predicta. c. possunt itel ligi quando episcopus dispeniat in eo qõ de iure non potest. A Idem in sum. con fes. eo. ti. q. xi. Et sententia Hosti. benignior videtur ꝛ tenenda. ff. de legi l benign⁹. B Dispensatio in multis casibus episcopis prohibita est, primo quidem in homicidio: di. 50. miror. Et intellige siue iusto siue iniusto ꝛ quomodocunq̃ fiat: vt siquis vindictam sanguinis dictat vel scribit aut chirurgiam exercet aut vindicte sanguis auctoritatem exhibet: ꝛ in omnibus similibus si inde mors fuerit subsecuta vel etiam mutilatio membri que notant Inno. ꝛ Hostien. extra de cle. pu. in du. c. i. Cum nullo enim talium potest episcopus dispẽsare in officio. Secus q̃ clericus possit el se in beneficio: extra de cle. pu. in du. c.2. Aut⁹ etiã sec⁹ si mors vel mutilatio ñ interuenit: vt in prealleg. c. i. De ista materia vide plura. j. irregularitas primo. secõ i simonia ordinis siue beneficij scienter per simoniam acquisiti: vide infra simonia. ꝛ. in. ꝛ. vltimus. § 3. in illo qui cũ esset suspensus interdictus vel excommunicatus dãnabiliter ingessit se diuinis: extra de semẽ ꝛ re iudi. cum eterni. ꝛ extra de senten. excommu. cum medicinalis li. 6. quarto i clerico q excõicat⁹ i pcilio accedit ad iudicũ

principis ꝯtempto iudice ecclīastico. 21. q. 5. siquis episcopus. 5° in bigamo. ex̄ de bigamis. c. nuper. ⁊. c. fi. vide supra bigamia. §. 8. 6° in clerico non ordinato ministrāte: d̄ quo vide. j. ordinatus. 3. A Ubi pz ꝙ episcopus non potest dispensare ꝙ talis ascendat ad superiores ordines: sed bene ꝙ vtat̄ ordine iam suscepto. B 7°. in clerico per saltum promoto vide infra ordinatus. 2. A vbi patet ꝙ hoc intelligitur quo ad illum qui scienter sic est promotus ⁊ in ordine sic suscepto sine dispēsatione ministrauit: tūc enim non potest dispensari ꝙ vlterius ascēdat nisi per papam: sed in ordine suscepto adhuc potest dispensari per episcopum. B 8° in illo qui ordinem furtiue suscepit: vide. j. ordinatus p̄mo. §. 4. A Ibi nil aliud dicitur nisi quomodo dicatur furtiue ordinatus. De dispensatione autem dic ꝑm Ray. vt in sū. con. li. 3. ti. 22. q. 4. qr aut fuit prohibitus ab episcopo seu ab alio prelato sub interminatione anathematis aut non. In primo casu poterit condigna satisfactione premissa cum eo vt in suscepti ministret ordinibus episcopus dispensare. Et si intrauerit religionez etiam in suscipiendis postq̄ aliquāto tempore i ea fuerit laudabiliter conuersatus. In secūdo casu poterit cū tali etiam in seculo remanente p⁹ condignam satisfactionem tā in susceptis q̄ i suscipiendis ordinibus dispensare: extra d̄ eo qui fur. ordi. susce. c. i. Hosti. autem super eo. c. ait: Quicquid dicatur hic cū furtiue ordinato etiam si non sit excōicatus nisi aliquam religionem ingrediatur etiam romana ecclesia de facili non dispensat. Concedit tamen Hosti in. c. 2. e. ti. ꝙ episcopus dispensat in hoc casu in minoribus ordib⁹ tantum: vt innuitur a contrario sensu. d. c. primo. B 9° cum quis fuerit ordinatus: extra tempora vel ab alieno episcopo ⁊ añ dispensationem ministrauerit scd̄m quosdam: ar. extra de sacra. non ite. c. i. dist. 52. sollicitudo. Sed verius est ꝙ diocesan⁹ cū tali poterit dispensare: vt. 9. q. 2. lugduneñ. extra de iempo. or. consultationi. A In hoc. c. dicitur ꝙ eps pōt dispensare cū ordiatis ex̄ tpa. p̄mo eis pnia iposita cōpetēti in susceptis ordibus. Sec⁹ est ergo i ordinibus suscipiendis: vt ⁊ nō. j. ordo. 2. §. q̄ pēa. B nisi forte fuisset sibi interdicta executio ⁊ postea ministrasset: vt dictū est. x° si quis excōicatus ordines suscepit: ex̄ de sē. exco. cum illorum. §. responso. Et eodē mō si suscepit ordines exñs apostata a religiōe ex̄ de aposta. c. fi. A Ibi dicitur de religioso recipiente in apostasia ordinem sacrū: secus ergo videtur de ordibus minoribus nisi in apostasia dimisisset habitum: tūc. n. esset excōicatus: ex̄ ne cle. vel mo. vt ꝑiculosa li. 6. B In predictis ergo casibus ad papā pertinet dispensatio nec dispensat faciliter: vt est in homicidio voluntario: in simonia ⁊ bigamia. ⁊ vide etiam. §. se. s. d̄ casibus papalibus. B

Sunt alij casus dispensatōis ad papam pertinentes in quibus raro imo nunq̄ dispensat. Prim⁹ qñ qs sciēter se baptiçari ꝑmiserit bis: de ꝯse. di. 4. eos. ⁊. c. qui bis. ⁊ idē si ignoranter: ⁊ postea cū sciuerit ratuz hūerit. A Si vo nō hūerit ratū pōt ꝓmoueri. i. q. 4. placuit. ꝑm aliquos de iure ꝑm alios de dispensatione quod tutius ē: d̄ ꝯse. di. 4. qui bis. ꝑm Ray. ⁊ in sum. cō. li. 3. ti. 24. q. 7. ⁊ in. d. c. qui bis. vbi pz ꝙ rebaptizatus etiam si nullam culpam contraxerit erga rebaptiçationem: tñ non pōt ordinari nisi magna necessitas cogat. B similiter qui bis scienter receperit eundē ordinē. i. q. 7. saluberrimū. Idem etiam intelligas de reconfirmato: ar. 68. di. c. i. ⁊ d̄ cōse. di. 5. c. dictum. A Idem in sum. cō. d. q. 7. B 2⁹ est cū quis ad subuertēdū fidē se secerit ab hereticis ordinari. i. q. 7. ꝯuenientibus. 3⁹ est siquis ordinetur ita ꝙ simonia interueniat tam ex parte ordinati q̄ ex parte ordinatoris. 9. q. i ab excōicatis. i. q. i. siquis eps. A Hodie vero ñ pōt dispensari nisi per papā qualitercūq̄ ordiatio fuerit facta simoniace: vt in ex̄uaganti Martini quinti que icipit: Damnabile. ⁊ in alia Eugenij quarti que incipit: Cum detestabile. B De his casibus sunt versus: Siue bis ordo detur siue baptismus repetat̄. Siue vt vertatur fidei status ordo petat̄. Vl' siue prestetur vtrinq̄ simō operetur: Ut dispēset̄ spes irrita ꝓrius habet̄.

Sz preter p̄dictos casus q sūt irregularitatū iductiui sūt adhuc alij casus in quib⁹ diocesani dispēsare nō pñt: vt ꝙ vni ecclesie duo ꝑiter p̄sint. 21. q. 2. c. pe. nec ꝙ vnus habeat plura beneficia cū cura: ex̄ de p̄bē.

de multa nisi in casibus quos hēs ff. beneficiū ꝓmo. §. 3. Itē nō pñt dispēsare cū 3 ut legitime natis nisi ad miores ordines & bñficiū sine cura: ex de fi. presb. in qui. li. 6. A Vbi etiā p3 q̄ sūr epūs ñ pōt dispēsare cū talibus erga bñficia dignitatis seu ꝓsonatus B Itē nō dispensat cū eo qui ē suspēsus in concilio ꝓpter inuasta beneficiorū collationē: ex de prebē. graue in fi. Item nec in alijs casibus specialiter summo pōtifici reseruatis: de quibus vide. j. papa. §. 4. & ie. A Potius videtur. §. 3°. etiā icōm et° cōputationē. B

Utrū epūs possit dispensare cū eis q̄ patiunt defectū in crate. ꝑndeo fm Jo. an. q̄ aliquis possit ꝓmoueri ad epatū si nō cōpleuerit. 30. annū: solus papa dispēsare potest: ex de elec. cū nobis olim. §. fi. Sed q̄tum ad alias dignitates si tū sint sine cura pñt epi dispensare cū eis q̄ ꝓpleuerunt. 20. annum: ex de eta. & quali. permittimus li. 6. vide. j. vicarius. §. 4. A Ibi nil de hoc dici videtur. B Q̄tum vero ad pochiales ecclesias non possunt vt idē Jo. dixit: ex de elec. 13 canon. li. 6. A De hoc latius dictum est ff. absolo ꝓmo. §. 2. ℣. 2. est in additōne. Sili et epūs nō pōt dispensare circa etatē ordinū: vt nōt gl. in cle. generale 3. de eta. & quali. B

Utrū epūs possit dispēsare cū eis qui patiuntur defectum in ordine. A Hoc ē q̄ ratione ordinis eis deficientis ñ pñt eligi ad aliquod offm̄ seu dignitatē ecclesiasticā sicut est regulariter q̄ abbas debz ee sacerdos: extra de eta. & quali. c. i. B Ñdeo fm Jo. an. li. 6. In epatibus sol° papa dispensat: ex de of. lega. q̄ translationē. & ō ex cel. ꝓcia. sicut vnire. Sed quo ad alia pōt epūs: ex de eta. & q̄li. ꝓterea. A Ibi dr: Licet ad regimē pochialis ecclie nō debeat aliqs nisi ꝓdiaconus sit ad minus admitti dispensatiue tū in minoribus ordinib° cōstituti ꝓsueruṅt assumi: dum tales sint q̄ in breui tempore possint i ꝓsbyteros ordinari. B & c. tuā. A Ibi dicit q̄ pp istā tē necessitatē pōt in abbatem assumi etiam in minoribus ordib° ꝓstitutus. B De dispensatione epoꝝ vide j. eps. §. 5. De dispēsatione in legib° & ꝓstitutionibus vide j. lex. De dispensatione in votis: vide. j. votum. De dispensatione incertorum vide. j. restituto. 6.

Juinatiō quid & quot eius ꝑcies & plura ō hac mā vide. j. ꝛoulegiū ꝓmo.

Juortium Sic̄ pōt Ray. diuoꝝ multi pliciter habet fieri. Mā aut dirimit matrimoniū in totū: ita q̄ vel vterq̄ cōiugū ꝫhere pōt: vt in maleficiatus vel saltem alter: vt in frigidis: aut dirimit in ꝑtem. s. quo ad mutuā futurē ꝓlegatis debitū seu cohabitatōis: ita tū q̄ neuter coꝝ ꝫhē possit: sicut in his qui ſepantur ꝓpter adulteriū ꝓmissū vel cā religionis post carnalem copulā. Mā si añ copulā carnalē alter ꝓmiſ gū fieret religiosus: alter ꝫhere posset: vide. j. impedimentū ꝓmo. §. 2. A Idez in sum. co. li. 4. ti. 19. in ꝓncipio. B

Qñ vir petit diuoꝝ allegās frigiditatē suā quō ꝓcedet. Ñdeo fm Hosti. vir hoc ꝓponēs dz esse maior annis. 18. ga in hoc cāu reputat plena pubertas. Et sic dē mlr h°ip3 ꝓsumet: dabit a iudice ipi arbitrariū vt vni° mēb aut triū aut ām p qō sil' morentur & postea iurabit vir se nō posse cognoscere mulierē nec moueri ac appetitu3 coitus. A Mā si aliquonēs moueret licz non posset se ꝑficere nō eet nāl' frigid° : iz per maleficiū impotens: vt in sū. cō. li. 4. ti tu 16. q. 16. vbi hec notāt q̄ ꝫ hñt. B Mulier ℣o iurabit q̄ nūq̄ aliquo mō ꝓcepit ipm ad hoc moueri: & vterq̄ q̄ diligētia3 adhibuit ad hoc: & vterq̄ hēbit septem ꝓpinquos seu vicinos bone fame qui iurabūt se credere q̄ illi iurauerūt verū: & sic diuortiū celebrabit & mulier nubet in dñō: iz viro mandabitur ne aliā ducat. Et si duxerit & cognouerit: reus periurij hēbit: & prius matrimoniū reparā dū erit: ita tamē q̄ vxor pōt repellere cū ꝓpter cōmissū adulteriū: ar. 32. q. 1. de bñdco. & q. 6. nihil iniquius. Hoc dico nisi vxor qñ fuit confessa frigiditatē: fuisset conscia fraudis: quia si hoc fuiss3 non posset nūc cū repellere: arg. ff. ad. l. iul. de adul. si vxor. §. iudex. & §. si. Quod si mulier negat frigiditatē viri: & asserit se ab eo cognitā: puto standum verbo mulieris: q̄ nō videtur q̄ assereret nisi verū esset: eo q̄ ꝑiudiciū sibi faceret. s. de habendo impotentē vir. Itē cū rea sit & ni hil ꝓbauerit: absolūēda ē: vt. 6. q. vl. actor Alioquin multi incurrerent periurium: vt possent segari ab vxore. A Hoc verū nisi

forte maritus conuincat mulierē per aspectum corporis: vt dicit in sum. con. in. d. q. 16. ℬ Si autē mulier diuortiū petat, ppter frigiditatē viri: z vir hoc fatetur fieri: vt. ē. i primo. §. z celebrabitur diuortiū. Sed si vir postea cum alia contraxerit: ambo pius ges rei periurij habebuntur: z pēna iniuncta ad priora p̄mubia reuertentur: vt ex de fri. z male. laudabilem in fi. Quod si vir negat se frigidū z asserit se cognouisse vxorē standū est verbo viri: q̄ caput est mulieris: ex de despō. impu. continebatur. z. 33. q. 1. siquis acceperit. Nisi forte mulier p aspectū corporis, p̄bet se ꝓgnē: ex de, p̄ba. p̄roposuisti. Que p̄roatio dz caute fieri p duas vel per plures matronas honestas z de hoc peritas: ex de fri. z male. c. fi. ff. de vē. inspi. l. 1. q̄ hec res occulta est: z q̄ manus z oculus obstetricū q̄nq̄ in hoc falluntur. 27. q. 1. nec aliqua. Sed si mulier non allegaret frigiditatem viri: sed potius diceret eū sectū seu castratū fuisse siue defectū mēbri patientē anteqū eā cognosceret: z sic diuortiū peteret: vir vero hoc negaret: certe nō dz stare dcō viri eo q̄ p̄bari posset per aspectum. ℳ Predicta etiam notantur in. d. q. 16. in sū. cō. li. 4. ti. 16. ℬ

Quid si p vir̄ vel mulierē petatur diuortiū p̄ropter aruitudinem mulieris. Rūdeo Vocabūt matrone fidedigne atq̄ perite z iurabunt q̄ diligenter inquirent z referent an sit arta z an possit fieri mater: z si dixerit q̄ nō sit arta nō p̄cedet ad diuortiū: si autem dixerit q̄ sit arta: z q̄ nō possit fieri mater: incōtinēti pōt diuortiū fieri: z dabitur viro inia ꝓpendi cū alia: dz mulieri p̄tinentia indicet: vt ex de fri. z male. ffrmitatis. p̄mo rñdo. Si tū post diuortium mulier inueniat qui possit hȳi eras reserare: reparabitur p̄rimū matrimonium: quod vex fuit ēt si vir acceperit aliā: ar. in. p̄dcō. c. fraternitatis. ℳ Ybi videt cāus expressus quādo p̄ior vir erat similis illi qui aperuit. Si aūt a p̄ori viro pp dispitatē ñ potat cognosci sine graui periculo non est ei reddēda: dz per p̄luetudinē secūdi reddita sut apta p̄imo: vt notat glo. in. d. c. fraternitatis sup ꝓbo sili. Cō. Bof. vt i sū. cō. li. 4. q. 5. ti. 16. dz ibi referant diuerse alie opiniones dicētium mulierem debere restitui. p̄mo q̄ pūt intelligi quando p̄imus erat vel dubitatur vtrum sit similis 2°, Sec° si p̄stet q̄ p̄ropter disparitatem persone a p̄mo ñ poterat cognosci: vt dcm̄ est. Et de hac mā dē latius. j. impedimentū. 15. ℬ

Quid si petat diuortiū pp maleficium vt q̄ vir potest cognoscere alias: z nō vxorem. ꝓndeo: Debēt p̄mo cōfiteri ne forte hoc ꝓtingat, ppter aliquod pcm̄ cor. 33. q. 1. si per sortiarial. z inb recepto sacro iniungat eis vt sil cohabitēt z bona fide operam dent ad debitum carnale: z sic per triennū simul habitabūt. ℳ nisi forte iam habitauerit: tūc non v̄ necessariū dari triennium sed aliquis alius terminus arbitrarius ad p̄stendū: z alia debita remedia adhibēda d. c. si per sortiarial. z extra de fri. z male. c. fi. ℬ Quo pacto iterū accedent ad eccl̄m iurantes q̄ sicut p̄miserāt fecerunt z nō potuerunt coniungi: z tunc adūcto sacro p̄pinquor: vt dcm̄ ē §. 2. celebrabitur diuortium: z dabitur vtriq̄ licentia contrahēdi ex de fri. z maleficio. c. vl. z in dicto. c. si per sortiarial.

Sed qualiter intelligenda ē p̄dēa cohabitatio triēnij. ꝛ°. suffic̄ q̄ per maiorē p̄tē ānī cohabitēt: z q̄ bona fide operā dent: ar. ff. ō aq̄ quot. z est. l. 1. §. duo. z. §. quod autem. Quod si infirmitate vel alio casu impediatur v̄ tempus restituendum. ff. ō iti. actuq̄ p̄t. l. 1. §. 2 z se. ℳ Hoc fuit dictū Hosti. vt p̄z in sū. con. li. 4. ti. 16. q. 17. Tñ in. c. fi. extra de fri. z male. dicit q̄ debēt cohabitare per continuum triennium. Ubi etiam dicit glo. silr̄ q̄ per triennium ōbēt cohabitare q̄n̄ p̄opter frigiditatē petit diuortiū. Sed hoc est verum si frigiditas p̄ri vl p̄obari non possit: vt expresse dicitur. e. ti. c. laudabilem. ℬ

Quid si alter coniugū no vult cohabitare. Rūdeo dicas excōicandū p quem stabit z cautione idoneam exigendā vt cohabitēt: ar. ex vt lite nō p̄cl. q̄n̄. §. vl. vl di stringatur per curiā secularē: ex de iudi. cū non ab hoie. Idē fiat si cohibitent z non attēdāt. ℳ Idem in sum. con. co. ti. q. 18. p̄mo Hosti. z glo. Ray. ℬ

Quid si ecclesia decepta p aliq̄s falsas p̄bationes vl hȳi celebrat diuortiū z postea vir factus est sacerdos: deinde compertum est q̄ ecclesia fuit decepta: nunquid iste sacerdos restituetur vxori eum repetenti ꝓndeo scōm Ray. Si non potest iduci ad cōsentiendā fiat: vt de. j. matrimonium. 8. §. 14. q

incipit: quid si post latā. A .s. ꝙ restituet
qꝛ ēt monachus restitueret sibi: ⁊ tenebitur
iste debitū reddere vxori petenti: sed nō de
bet exigere: qꝛ q̄tū in se est solēnizauit vo
tum: vt ⁊ no. i sū. cō. li. 4. ti. 19. q. 4. B At
si posito p̄dcō cāu mulier quidē ñ repetat
viꝝ: nūquid vir poterit vxorē repetere. Rn
deo ꝑm Guil. Non. quia vir per sacri ordi
ais susceptionē preiudicauit sibi. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Pone ꝙ mulier credens diuortiuꝫ iu
ste celebratū ingressa est monasterium: an
cōperta veritate de iniusto diuortio potit
virū repetere iā in sacris ordinatū vel fcm̄
monachū. Rndeo ꝑm Guil. Nō: quia fal
sa cā ñ impedit votū monachatus: ar. ex̄
de voto magne. ⁊ de conuer. coniu ex ꝑte
A Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Pone ꝙ duo fratres duxerunt duas so
rores seu consanguineas: ⁊ inter alterum ⁊
vxorez fertur diuortij sententia propter cō
sanguinitatem: queritur vtrum alter debe
at propter hoc separi ab vxore sua. Respō
deo scd̄m Ray. Non: quia res inter alios
acta alijs non preiudicat: ex̄ de fide istru.
inter dilectos. Sed q̄tum ad carnis copu
lam distinguo: qꝛ si alter cōiugum sit esse i
pedimentum inter se ⁊ vxorem non exigat
debitum neqꝫ reddat. Si vero credat ex
causa ꝓbabili: reddat sed nō exigat. Si au
tem credat ex aliqua cā temeraria reddat ⁊
si pōt dimittat erroneam conscientiā: ⁊ sic
exigat: extra de senten. excōi. inquisitōi. A
Con. predictis Tho. ⁊ Pe. vt in sū. con. li
bro. 4. ti. 21. q. 2. B

Vtrū vir ⁊ vxor in cā diuortij iudicandi
sint pariter. Rndeo ꝑ Tho. ⁊ Pe. Ad pa
ria iudicāt: qꝛ sicut lꝫ viro dimittere vxorē
ob cām fornicatōis: ita lꝫ vxori viꝝ dimit
tere. 32. q. i. siquis vxorē.

Post latā sniam diuortij ⁊ separato tho
ro propter adulteriū vxoris si vir fornicet
nunquid mulier poterit virū repetere. Rñ
deo ꝑ Ray. Iudex ex offō suo debet viꝝ
cogere redire ad vxorē suā: ar. ex̄ de iureiu
ran. tua nos. ⁊ ex̄ de diuor. ex lr̄is. Idem
Tho. ⁊ vide hunc casū. j. matrimoniuꝫ. 8.
§. 15. qui incipit. Pone ꝙ lata. De materia
diuortij multa hr̄i possunt ex impedimen
tis matrimonij: vide. j. impedimentū. Di
uortio facto apud quem filius nutriri debe
at: vide. j. filius. §. 3.

Octor vel docere: vide infra
magister: ⁊ supra di
scere.

Olus Quid ē dolus aut lata
culpa: ⁊ huiusmodi. Rꝰ
ꝑ Hosti. Dolus est insidiosa ma
chinatio: vt si cōmodatarius surripi fecit
rem ꝯmodatam. ff. de dolo. l. i. Lata clpa
ē ñ intelligere qd̄ oēs itelligūt vel sciūt. vt si
cōmodatarius dimisit rē ꝯmodatā in pla
tea ⁊ fuerit ablata ⁊ ipse dicat ꝙ nō crede
bat ꝙ acciperetur Leuis culpa est desidia
siue negligentia: vt insti. qui. mo. re ꝯ̄hitur
ob. §. i. vt si ꝯmodatarius reposuit rem cō
modatam in camera sua: ⁊ recessit relicto
ostio aperto. Leuissima culpa est q̄ aliquo
modo potest prouideri. ff. ad. l. aq. l. si pu
tator. ⁊. 50. di. hi qui arborem vt si ꝯmoda
tarius rem quidem in archa reposuit sed ñ
firmauit. A .s. cū claue vt in loco d̄ quo
statim. B Quod si fecisset fur non surri
puisset. Casus fortuitus est qui nullatenus
potest prouideri: sicut incendiū: ruina: nau
fragium: rapina: vt. C. cōmo. l. i. A Idē
in sū. cō. li. 2. ti. 6. q. 22. B

Dolus in aliquo contractu dupliciter in
teruenit. Nam qñqꝫ dat cām contractui:
puta dolo te induxi vt venderes quod als
non eras venditurus: ⁊ tunc non tenet con
tractus. ff. de dolo. l. eleganter. 12. q. 2. qsqs
episcopus in fi. Qñqꝫ dolus incidit in ꝯ̄
ctu: vt quia cras venditurus: sed per dolū
te induxi vt minori precio venderes: ⁊ tūc
tenet quidem contractus sed satisfaciendū
est de dolo: vt. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. Julia
nus. Et nō h̄ ꝙ emptor bone fidei non te
netur de dolo mediatoris sed ipse mediatō
vt in preal. l. eleganter. ⁊. ff. de ꝓxenetis. l. 2
⁊. 3. nisi in subsidium: qñ. s. mediator defi
ceret vel nō posset: vt i. d. l. eleganter. A
Melius facit. l. fi. ff. d̄ eo ꝑ quē fac. erit. vbi
dicitur ꝙ qñ dolosus ñ ē soluēdo ñ ē equū
ꝙ quis lucretur ex dolo alieno cū damno
alterius. ⁊ oīa predicta notāt ēt i sū. cō. li. 2.
ti. 8. q. 8. ꝑm Goff. ⁊ Hosti. vbi etiam po
nitur quod statim sequitur. B Itē nō
ꝑm Guil. ꝙ in monachatu ⁊ matrimonio
ēt si dolus det cām ꝯ̄ctui nihilominꝰ tenet
qui dolū allegat dolū ꝓbare debet: vt hēs
j. locatio. §. 6. in fi.

Omicilium Quādo di
cat qs trans

ferre domiciliũ: ita ꝙ factus sit de iurisdi
tione alterius. Respondeo ꝑm Hostien.
Puto ꝙ ꝑm ius canonicũ ꝗcito ad aliã
parochiam transit ⁊ hospitium constituit
explicando sarcinulas suas: ⁊ se in ipso re
cipit animo remanendi statim fit parochi
anus illius: ex̃ de parochijs. c. vl ⁊ ex̃. de
decimis. ad apostolice. A Idez in sum.
con. li. i. ti. 16. q. 13. B

Dominica dies

Diẽ do
minicũ
cõstat inter sũmas ⁊ ꝑcipuas festi
uitates ꝯtineri: Exo. 20. Memento vt di
em sabbati sanctifices. dñicã. n. colẽ debe
mus propter honorẽ ⁊ gaudiũ resurrecti
onis dñice: de conse. di. 3. c. sabbato. Nul
la operatio in illa sancta die agat: nisi tm̃
hymnis ⁊ psalmis ⁊ cãticis spũalibus dies
illa transigatur: de cõse. dis. 3. ieiunia. Itẽ
tanta est excellẽtia hꝰ diei ꝙ in nullo alio
die põt eps consecrari: di. 75. ꝙ die dñico
vbi ẽt subditur: ꝙ quicquid insigne a deo
est ꝯstitutũ in terris: in huius diei dignita
te gestum est. In hac mũdus sumpsit exor
diũ: in hac per resurrectionem ⁊ mors in
teritum ⁊ vita accepit principiũ. A hec
fuerunt dicta Ray. vt pz in sum. con. li. i. ti
tu. 12. q. 3. B

Utrũ obseruatio diei dñice succedat lo
co diei sabbati. ꝛndeo ꝑm Tho. scda scde
q. 122. Non succedit ex vi precepti: sz ex cõ
stitutione ecclesie: ⁊ de ꝯstõe populi chri
stiani. Jõ nõ est ita arta prohibitio operã
di in die dñico: sicut fuit in die sabbati: sed
quedã opera cõceduntur que die sabbati
prohibebãtur: sicut decoctio ciboꝝ ⁊ alia
hꝰ: de cõse. di. 3. peruenit in fi. Et in qbus
dã operibus ꝓhibitis facilius dispẽsat in
noua ꝗ in veteri lege. Quin ẽt scdm Ho
sti. in sabbatis maxime operari ꝺbemꝰ ne
videamur iudaiçare. A Idẽ in sum. cõ.
li. i. ti. 12. q. 6. Videt ergo ꝙ dominica nec
aliquod festũ hodie sit ex precepto dino: ⁊
sic vacat tertiũ preceptũ decalogi: Memẽ
to ⁊c. Sed potius dicẽdũ est ꝙ non vacat
Nam licet eẽt quo ad specialẽ diẽ sabba
ti ceremoniale: est tm̃ morale ꝗtuz ad hoc
ꝙ aliquis dies hebdomode deputetur ad
diuinũ cultũ ꝑm Nicolaũ ꝺ lyra super. 20
c. Exo. ⁊ alios theologos. Unde ⁊ ꝯueniẽs
valde fuit: vt sicut ante xp̃i aduentũ cuz va
cabat gratia deputatus fuerat ad festãduz
dies vacationis quando deus cessauit o
perari: ita ⁊ post aduentũ xp̃i ⁊ in tpe quo
dñs operatus est salutem nostrã deputare
tur dies magnifice operationis. Et lz scrip
tura nõ declarauerit exp̃sse qs sit dies: tm̃
satis declarauit tacite ⁊ sufficienter ꝺmon
strando magnalia opera que fecit dñica
die. In illa. n. ichoauit mũdũ: Gen. ꝑmo
Xp̃s resurrexit a mortuis. de cõse. di. 3. sab
bato. In eo spũs scũs datus est aplis: ⁊ bre
uiter qcqd insigne est ꝯstitutũ a deo: in hꝰ
diei dignitate est gestũ. 75. di. c. ꝙ die dñi
co. Itaqz ecclesia non statuit hũc diẽ vt ex
se sed potius ex auctoritate diuine scriptu
re: ita ꝙ ꝯuenienter a deo dr̃ statutꝰ. Jõ ẽt
ecclesia in. c. lz: ex̃ de ferijs. dicit ꝙ ẽt scrip
tura noui testi precipit diem septimũ. Cla
ret autem: qr hoc non potest intelligi ꝺ sab
bato: de cõse. di. 3. peruenit. ergo intelligi
tur de dñico. d. c. ꝙ die dñico. et ita dies
dñicus qui hodie subrogatus ẽ loco sab
bati ꝑcipitur ex lege dina. Qui aũt dicẽ vi
dent ꝙ ñ sit ex lege dina pñt itelligi quo ad
expressã declarationẽ: qr nõ precepit exp̃s
se: sed tacite ⁊ sufficienter: vt ꝑostensũ ẽ. Et si
dñica dina lege precipit: multo magis festi
uitates maiores dñica quas enumerat gl.
in. d. c. lz. de ferijs. vz natiuitatem dñi: epi
phaniam: pascha resurrectionis: ascensio
nẽ dñi: ⁊ pentecosten. Potest addi ⁊ dies
veneris sãcta: vz dies proprius passionis:
qr multo plus ꝓfuit ꝓ nobis mori ꝗ nasci
⁊ maius opus nõ reperitur deus fecisse ꝗ
qꝺ illa die fecit tantam in semetipso ꝓ no
bis recipiendo passionem. Et qr etiam su
per opere illius diei fũdatur salus totiꝰ mũ
di sine qua oẽs alie festiuitates frustratõie
forent. Item quod dictuz est non eẽ hodie
ita artã obseruantiã dñice sicut oliz sabba
ti dz intelligi verũ quo ad ceremonialia: si
cut erat non ambulare vltra vnũ miliare i
sabbato: act. i. vel quid sile: que in se ꝯtine
bãt potius figurã futuroꝝ ꝗ aliud. Quo
vero ad moralia: vz vt itendatur dinis ob
sequijs ⁊ ad dei honorem ⁊ nostrã salutez
ꝑtinentibus artius nunc obligamur ꝗ oli
ex veteri testõ: cum nouũ testamentuz ma
iorẽ requirat iusticiam: Matth. 5. ibi: Ni
abundauerit iusticia vestra ⁊c. Unũ Augu.
in quodam sermone dicit: Super hec oia
ꝓtestamur: vt omnes dies dñicos ad eccle
siam veniatis: vt diligentius scripture que

ibi legunt audiatis ⁊ ipso die sancto pausa
tionē hēat. Si. n. infelices iudei in tanta de
uotione celebrant sabbatum: vt in eo nulla
opera terrena exerceant: q̄to mag xp̄iani i
die dn̄ico soli deo vacare vel deprecari ꝓ
anime salute debent ⁊ ad ecclesiā peruenī
re. B De materia dominice ⁊ aliaꝝ feri
arum. i. festorū vide. j. ferie.

Ominus tempora

lis aliquorum. De questis ⁊ talli
is quas dn̄i temporales a subditis exigūt:
vide infra tallia.

An in aliquibus casibus possit dn̄s a sb̄
ditis exigere vltra consuetum vel cōe statu
tū. ꝛndeo ꝟm Ray. ⁊ Hosti. pōt. Ep° qui
dē ꝓ defēsione terre sue. Ad hoc. n. tenētur
oēs nō solū de reb⁹: sed ēt laborare corpo-
ralr: vt sic seipos saluēt. 23. q. 3. fortitudo. ex̄
de imu. eccle. peruenit. Itē si vult dn̄s ire i
exercitiū indictū ab ecclesia vel principe ꝯ
hereticos vel paganos: nec sufficit ad expē
pensas: potest a subditis petere moderatū
auxiliuz. Itē si in bello ex parte sua iusto
fuit captus ab hostib⁹: nec sufficit se redi-
mere absq̄ graui dāno. Itē si vlt ire ad p̄n
cipē ꝓ obtinēdo priuilegio ꝓtectionis spā
lis ꝓ se ⁊ subditis: ⁊ nō pōt commode ex-
pensas ad hoc necessarias facere: ⁊ si aūq̄ a
lia silis cā emergat: puta qn̄ maritat filiam
Nā acqrit sibi affines ⁊ amicos: aut qn̄ fac̄
filiū militē: aut accipit quod erat feudū suū
vl nouū feudū acquirit A Hec exempla
fuerūt glo. Ray. addentis ꝙ cū alia videāt
respicere cōmodum subditorum nō credo
ꝙ dānandi sint qui talia recipiunt: vbi ꝯsti
tutum vel consuetum est: dū tn̄ nō recipiāt
vltra q̄ constitutum vel consuetum est. Et
si aliquod consuetum est: ⁊ ad arbitriū exi
gi consueuit cum moderamie exigat. Cō.
et tā cum Ray. q̄ cum glo. in predictis cau
sis Vl. con. etiam Tho. in genere ⁊ Hosti.
addens qd statim sequitur de refectiōe vi
arum ⁊ pontiū ⁊ depauperatione ex iusta
cā subdens: sec⁹ si egeret dn̄s ex cā iiusta: vt
in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 35. B Vel ad refectio
nem pōtiū ⁊ viarū: vl qn̄ sine culpa depau
peratus est vel obligatus: dū tn̄ sēp mode-
rate ⁊ nō ad grauamē exigat. 10. q. 3. vnio
circa mediū. ex̄ de cē. cum apls. §. prohibe
mus. 22. q. 5. de forma fidelitatis. Quod si
buid prelati impendant legato vl alijs ma
ioribus deinde plus ꝓpter hoc a subditis
magis extorqueant q̄ ipendāt: tenet extor
ta restituere ⁊ tātūdē pauperibus erogare.
Superior ēt cui fuerit de hoc querela de-
posita si in hoc negligēs fuerit canonice sub
iaceat vltioni: ex̄ de imu. ec. qꝛ plerique. Qn̄
vo dn̄s sine iusta cā extorquet a subditis te-
netur ad restōem ꝟm Ray. vnde si velit lu
dere vel vltra vires suas ad vanitatē expē
dere: vel si in bello qd ex parte sua iniustuz
erat cogat se redimē: tūc siqd per eū vl eius
officiales a subditis exactū est ⁊ ad domi-
nos ipsos peruenit tenet restituere illis a q
bus exactū est si sciūt: als in pias cās vel in
vtilitatem cōem. Si aūt ad eos non perue
nit: nihilominus debent officiales suos ad
restōnem ꝯpellere ⁊ eos punire. Cō. Tho.
in epla q̄daz ad duxissā Lotringie ⁊ Bra-
bantie. A Idem in sū. cō. e. ti. q. 36.

Quid si subditi habent vsuarium in ali-
quo nemore ⁊ dn̄s aufert eis: nunquid te-
netur ad restitutionem: aut si alius abstulit
eis aliquid: nūquid sufficit si satisfaciat do
mino illoꝝ. ꝛndeo ꝟm Guil. Tales subdi-
ti si ita sunt serui ꝙ nihil habeant propriū
sed peculiū siquod habent est in potestate
dn̄i vt reuocetur qn̄ voluerit ⁊ ip̄m vsuari-
um habent pro peculio dn̄s potest reuoca
re. Item etiam de dānis eis illatis ab alio
sufficit satisfieri dn̄o. Si autem tales subdi
di sunt ꝙ nihilominus habent res suas ꝓ
prias: tunc nec dominus potest eis aufer-
re vsuarium: nec de dānis eis illatis pōt do
mino satisfieri. A Etiam si essent tales sb̄
diti ꝙ eoꝝ dominus posset de cōsuetudine
q̄tū ⁊ qn̄ vult de bonis eoꝝ capere: qꝛ i ta
libus restringēda est h⁹i abusio ⁊ extorsio
potius q̄ laxanda ꝟm eundem guil. vt in
sū. con. li. 2. ti. 5. q. 42. B De tallijs ⁊ ga
bellis ⁊ pedagijs quas ⁊ que dn̄i siue com
munitates qn̄q̄ exigunt: vide. j. pedagiuz
⁊ infra tallia.

Onatio primo

iter vi-
uos qd
sit. ꝛndeo ꝟm hosti. Est licite rei nl
lo iure cogente mera liberalitate facta col-
latio. A Idem in sū. con. li. 1. ti. 5. q. 72.
B Quis pōt dōare. ꝛndeo ꝟz Host. Do
nare potest paterfamilias ⁊ dn̄s rei. Nō er
go seruus: non filiusfamilias. ff. eo. l. filius
Item non minor. 25. annis. C. si maior fac.
ra. ha. l. vl. Et multo minus pupillus q a-

lienare nihil potest sine tutoris auctoritate ff. de acq. re. do. l. pupillus. item nec monachus vel conuersus. 54. di. abbati. De clericis an possint donare hr̄ infra. §. pe. Itez non potest donare q non est cōpos mentis vt furiosus nec prodigus. ff. de cura. fu. l. Julianus. Sed nec is cui alienatio per legem interdicta est: vt qr̄ ꝯmisit crimē lese maiestatis. C. ad. l. iul' ma. l. vlti. vel hēticꝰ est. C. de hereti. l. manicheos. A Ibi solum dr̄ de quibusdā hereticis: sed eo. ti. l. gazaros dr̄ de oibꝰ. Nō tñ fit executio huius snie: nisi fuerint per ecclesiasticos iudices hētici iudicialr̄ prenūciati: vt i. c. cū scdz de hēticis. li. 6. B Itē nec ꝯdēnatus d̄ publico crimine lz ante sniam donare posset. ff. eo. l. post ꝯctum. ꝛ. l. donationes. §. vl. A idem in sum con. li. i. ti. 15. q. 73. Pōt etiaz filiusfamilias aliquādo donare: vt in. d. l. filius. ff. de dona. vbi dr̄: Filiusfamilias donare non potest: nec si liberā peculij administrationem habeat: nisi iusta rōne motus donet: vl' nisi expresse ei sit concessuz donare: vel nisi ex persona hoc colligat: vt si ē filius senatoris vel alicuius alterius dignitatis. Tunc. n. nisi filio spālit donandi facultas adimat ꝯcessisse vr̄ dum ei liberam dat peculij administrationem. Potest etiā donare de castrensi vel quasi castrensi peculio inter viuos ꝛ mortis cā: cū de eo etiā testamenti factionem habeat. Et exceptis his casibus filiusfa. non pōt donare. Et sicui permissum est donare nisi spālr̄ ēt mortis cā fuerit donare permissum: non potest mortis cā donare: hec ibi. B

Cui possit donari. ꝛndeo ſm Hosti. cui libet: nisi per legē prohibeat: siue sit presēs siue sit absēs: notus vel ignotus. item patrifa. ꝛ filiofa. dico ex̄neo. Naz filiofa. suo q̄ diu ē in ptāte pr̄is non valet fcā donatio: sz ꝯualescit per emancipationē. C. e. l sine. A Hoc verꝫ ē nisi fuerit reuocata: vt in. d. l. sine. B vide infra. §. antepe. item nec inter virꝫ ꝛ vxorē valet: vide. j. §. 6. 7. ꝛ. 8. Item nec miles pōt donare meretrici. C. d̄ dona. inter virꝫ ꝛ vxorē. l. si. ancillā. A Idem in sum. con. li. i. ti. 15. q. 73. B immo etiaz q libet prohibetur donare meretrici. 86. di. qui venatoribus. Si tamen donaui r epetere non possum: vt ibi notatur. A qr̄ in pari cā turpitudinis potior est cōditio possidentis. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. si ob turqē §. porro. fallit in milite qui potest reuocare donationem quā fecit focarie. Et si talis ꝓhibitio donandi est erga milites terrenos fortius erga clericos ſm Hosti. vt in. d. q. 73. B De dando siue donando adulatoribus vide. s̄. adulatio. §. fi. De dādo histrionibus: vide. j. histrio. A Aduertēdū ēt q non pōt donari iudicibꝰ siue rectoribus quibus certū salarium constitutum ē Al' punitur dans ꝛ recipiens: vt. l. fi. C. ad l. l. iul' repe. nisi esculentū vel poculentum mera liberalitate oblatū. quod paucis diebus consumi possit: ex̄ de rescrip. c. statutū §. insuper. li. 6. B

Donatio multis de causis reuocari pōt ꝑcipue modis illis quibus libertus fit seruus: vide. j. libertus. §. 2.

Utrum donatio facta sub conditione sit idē quod facta sub modo. ꝛndeo nō. Naz illa que fit sub conditione: puta si tale quid fiat vel sit: non tenet nisi existente conditōne: sz illa que fit sub modo: puto vt tale qd fiat statim tenet: sed non extante illo potest reuocari. C. de dona. sub modo. l. i. ꝛ. 2. A In his legibus dicitur solum de dona. sub modo. Sed eo. ti. l. fi. dicitur de donatiōe sub conditione. B Et idem dicendū ē d̄ venditionibus ꝛ hꝰi ꝯctibus. ꝛ vide d̄ hoc infra matrimonium. 5. ꝛ. 6.

An coniuges sibi iuicem donare possint Respondeo q non. Nec valet donatio qn potius prohibita est tam iure canonico q̄ ciuili: extra eo. donatio. ꝛ. ff. eo. l. i. nisi i certis casibus quos habes in se. §. Huius autem prohibitionis sunt. 4. cause. Prima est ne propter amorem alt̄ ꝯiugum non obtemperando donationibus facilier spoliaretur. ff. eo. l. i. A Hoc autem preceptuz est ne mutuo amore inuicem se spoliarent donationibꝰ non obtemperantes: sed profusa erga se facultate agentes. B Scda ne melior in paupertatem incideret: ꝛ deterior ditior fieret. ff. eo. l. 3. Tertia ne forte coniuges intenti ad acquirendum sibi per donationes non essent studiosi liberos hñdi vel educādi. ff. eo. l. 2. Quarta ne amor honestus ꝛ debiti exhibitio q̄ debēt ēē int̄ coniuges precio ꝯciliari viderēt. ff. e. l. 3. ꝛ sic inter eos donatio ñ valz ēt si fiat p interpositā personā. ff. e. l. si sponsus. §. gnāliter A Hic. §. nō vr̄ haberi in hac. l. sz hꝰ dcm̄ probat bene ea. l. in ꝑncipio. B Nec va

let inter eos remissio alicuius debiti aut assignatio cuiuscũq; debitoris: q̃r hec omia donatões sũt. A. Hec probantur i dicta l. si sponsus. vbi ẽt hẽtur in principio q̃ donatio inter sponsum et sponsam valet: ⁊ nõ ẽt in sũ. con. li. p̃mo ti. 15. q. 76. B.

Sunt tñ casus quibus donatio inter cõiuges valet. Et p̃mo q̃dẽ si is qui donauit p̃mansit in eandez volũtatẽ vsq; ad mortẽ tẽ: nã h⁹ i donatio morte donatoris ꝯualescit: ex̃ eo. donatio. Itẽ valet donatio si alt̃ ñ fit inde paupior: lz alt̃ fiat ditior vt si maritus heres ab aliquo institutus non adeat vt vxori substitute locũ faciat. Itẽ eodẽ mõ valet si alter non fiat ditior: lz alter fiat inde pauperior: vt si vir dõauit vxori ad emendum vnguenta ⁊ h⁹ i: vt in. d. c. donatio. ⁊. ff. eo. cũ hic status A Meli⁹ videt facere eo. ti. l. si sponsus. §. pe. ⁊. §. fi. ⁊. l. se. B Sed et donatio inter sponsũ ⁊ sponsã valet: vt in. d. l. cum hic status.

Quibus modis donatio fcã inter viꝝ ⁊ vxorẽ reuocat. ꝓndeo p̃mo quidẽ reuocat expresse per pniam. ff. e. cũ hic status. §. p̃° A Et ibi pz q̃ dz attendi suprema siue vltima voluntas q̃ñ pluries mutant intentionẽ. B Itẽ reuocatur si res douata per donatorem alienetur. C. e. l. si maritus. A Ibi hoc non probatur: sed in. d. l. cũ h̃ status. §. si maritus. Ubi pz q̃ non solum alienando videtur tacite reuocare donatõez sed ẽt pignori obligando nisi expresse aliud ostendatur. B Itẽ si premoriatur ille qui donationem accepit: ex̃ eo. donatio Item si diuortiũ fiat: vt i. d. l. cũ h̃ stat⁹. §. diuortium A Et ibi pz q̃ hoc verꝝ ẽ q̃ñ diuortiũ fit ex displicentia: sec⁹ si fieret cũ bona gratia: vt si fieret cã religionis. Itez secus si post diuortiũ matrimoniuz restaurat̃ vt ibi. B Item cum socer nuncium diuortij mittit nurui cui donauerat: vt in ea. l. cuz hic status. §. si socer. A Omnia q̃ habent̃ in hoc. §. fuerũt. dcã. Goff. vt pz i sũ. con. li. i ti. 15. q. 77. Et predicta nõ solũ obtinẽt inter virũ ⁊ vxorẽ: sz ẽt inter socerꝝ ⁊ generꝝ seu nurũ: ⁊ inter consoceros q̃ copulatos in matrimonio in potestate hẽnt d. l. cũ hic status. §. oro. B

Pater ⁊ filius qui est in eius ptãte sibi donare nõ põt: eo q̃ pater ⁊ filius q̃si vna sunt persona. C. de impu. ⁊ alijs substituti. l. vl. fallit tñ in dote ⁊ donatione ꝑꝑ nuptias quã p̃ filio ⁊ filie donare põt. Itez fallit cũ filiofa. eũti in castra: p̃ donat mobilia. Itẽ valet si dr̃ remittat filio vsufructuz quẽ habet in rebus illius aduenticijs. Itẽ valet si fiat ob alimenta: h̃ Hosti. A Id̃ in sũ. con. e. ti. q. 78. vbi ẽt dr̃ s̃m eũdez q̃ q̃cq̃d dr̃ de donationibus inter viꝝ ⁊ vxorem ꝓhibitis: idẽ pene intelligas de dõationibus inter patres ⁊ filios. B

Utrũ sacerdotes parochiales ⁊ alij clerici siue prelati possint donare. ꝓndeo quantũ ẽ de p̃rimonialib⁹ siue de suis proprijs aut que per aliquã hereditatem vl' alio in tuitu persone acq̃sierint: donare p̃nt: ex̃ d̃ suc. ab intes. c. i. Sed ⁊ de fructibus beneficiorum suoruz donare possunt quedam modica s̃m eorum statum: sed tñ tenentur ⁊ debẽt donare pauperibus personis ⁊ honestis: q̃r quodãmõ bona clericoꝝ sũt pauperꝝ. At personis inhonestis donare ñ licet vt s̃. 3. §. dictũ ẽ. Et ad istã mãz facit. s̃. clericus. 4. §. 5. A Et s̃z ea que ibi ⁊ h̃ dicũt̃ vident intelligenda que notantur in sũ. cõfes. li. i. ti. 15. q. 79. lz ibi videãt dcã latiora poni s̃m Hosti. Ibi ẽt dr̃ s̃m Goff. q̃ i donatione rei modice nõ requirit̃ consensus vel consilium clericoꝝ. Et ad hoc facit ex̃ eo. ceteꝝ. Itẽ q̃ eps ad ꝯstruẽdũ monasteriũ põt ꝯferre quinquagesimã bonoꝝ sue ecclesie: ad edificationem ꝟo alterius ecclesie solum centesimã. 12. q. 2. bone rei. nec requirit̃ nou⁹ ꝯsensus: cũ sel' a iure ꝯcessũ sit. Et si plures donatões fecit q̃ excedant quinquagesimã vel centesimã licz diuersa circa hoc dicta sint a diuersis: melius videtur vt excedens reuocet̃: ⁊ non oẽs s̃m eundem Gof. Itẽ dicta q̃nquagesima vel cẽtesima non dz dari q̃ñ eẽt graue dãnũ ecclie: ex̃ eo. ad apostolice. Item etiam ⁊ in reruz donatõe dz attẽdi rõnabilis ꝯsuetudo loci ex̃ eo. ceteꝝ. B

Utꝝ prelati ecclesiaꝝ donare possint. ꝓn. dicendum q̃ possunt q̃dã modica. 12. q. 2. terrulas. considerata tñ rei donate quãtitate ⁊ loci consuetudine: extra de dona. ceteꝝ De hac materia vide. s̃. clericus. 4. §. 2. ⁊. 5 Quantum ecclesijs donari possit vide ifra ecclesia, p̃mo. §. 6.

Onatio secundo .s. cã mortis

Donatio cã mortis ẽ cũ q̃s

magis vult se hic ꝯ eũ cui donat: magisꝙ eũ cui donat ꝯ heredẽ suũ: vt. ff. de dona. cã moz. l. i. ⁊ insti. de dona. §. 2.

In quo differt donatio cã mortis a legato. Quia deo dõatio cã mortis ad instar legatoz redacta ẽ: vt idem iur⁹ sit in vtroꝙ: vt i sti. de dona. §. 2. Differũt tñ in quibusdam primo qz legatũ léper traditur ab herede: ꝫ donatio cã mortis quãꝙ ab herede qñꝙ a testatore. Itẽ ligs accusat testamẽtum vt falsũ amittit legatũ: sed non donationẽ cã mortis. Alr si ex aliqua cã rescindat testamentũ ⁊ donatio cã mortis. ff. eo. l. si aligs ⁊ l. si debitor. ☙ Idem in sum. con. li p°. ti. 15. q. 50. fm glo. Ray. q ẽt dicit q alie sũt dñe que solẽt notari. C. de dona. cã moz. in sum. ⁊ in littera. ☙

Reuocatur donatio cã mortis si donantẽ peniteat: vel si liberatus est de periculo i quo erat vel si deficiat conditio sub qua donatio facta fuit. ff. si cer. pe. l. non oĩs. Item si donatarius primo ẽcedat ꝯ donator. ff. e. si filio. ⁊. l. se. ⁊ si. ☙ Idem in sum. cõ. eo. ti. q. 75. fm Hosti. q etiã addit q idẽ ẽ ⁊ si non adimpleat cã sub qua donatio facta ẽt ⁊ q predicta vera sunt nisi sic datum fuerit vt statim transeat dominium nec reuocari possit: qz talis donatio inter viuos facta cẽsetur. Et exquo facta est nec conditionẽ nec modũ nec priam sine causa admittit: ex cã tñ reuocari põt vt propter superuenientem filiorum natiuitatem. 17. q. vl. quecũꝙ. ☙

Donatio tertio .s. propter nuptias

Donatio propter nuptias ẽ qõ sp̃ⁿ sus sponse donat qñ ab ea dotẽ accipit: ex de dona. inter virũ ⁊ vxo. c. nuper. ☙ Et ibi p3 q ide est etiã si sponsus donat quando non accipit dotẽ: qz siue accipiat dotez siue non: illud qõ donat sic vocat: vnde ⁊ i dcõ. c. nuper. in fi. dr: Illud te nolumus ignorare q vxor dr dare dotẽ viro: vir aũt vxori donationẽ facere propter nuptias. ☙ Huiusmodi aũt donationis p̃rũ est q si paciscat maritus de dote vel parte doꝭ lucranda vxore p̃mortua: talem partem dꝫ lucrari mulier de donatione propter nuptias premortuo viro: ex de dona. inter vir ⁊ vx. dõatio. §. sane. ⁊ C. de pac. cõuẽ. l. ex morte ☙ vbi ẽt p3 q ẽt si diuerse sint quãtates maioris vel minoris dotis ⁊ donationis propter nuptias: quia etiam tunc equalitas de necessitate requirit in quota ⁊ non in quãtitate: ⁊ q si pactio ꝺ̃ria fcã fuerit: non valet Et subdit: Eadem custoditi censemus siue pater. p filio siue mater siue ipe ducturus vxorem sui iuris constitutus siue quilibet alius p̃o eo ante nuptias donationem nuptiare dederit. Sili quoꝙ modo p̃. p filia siue mater siue ipla p̃o se sui iuris constituta siue quilibet alius p̃o ea vxorem ducturo dotẽ dederit seu promiserit: quoniam ⁊ alio p̃o ea offerente dotem ipsa eam per se videt offerre. Nõ adeo vez ẽ vt ⁊ ipa ab alio p̃o se oblatã dotẽ in lucrũ suũ reposcat nili forte is q eam obtulit statim. i. ipe obligatõis seu promissionis stipulatus vel pact⁹ sit vt sibi dos p̃dcã reddatur: hec ibi. Hodie aũt debet equalitas cẽ non solũ in quota sed etiã in quantitate: vt in auẽ. de equali. do. §. i. coll. 7. Item in. d. c. donatõ dr: Sane soluto matrimonio sicut dos ad mulierem: ita donatio p̃opter nuptias redit ad vir: nisi de consuetudine secus obtineat. ☙ Donatio propter nuptias alienari non potest: vt. ff. dos. §. 3.

Os est que datur viro ꝫ muliere p onere quod de matrimonio sustineat: vnde tam diu durat ꝯ diu ⁊ matrimonium: sed eo soluto soluit qz sine eo eẽ non pot. ff. de iure dotiũ. l. 3. et est dos quasi p̃rũ matrimoniũ mulieris ff. de mino. l. denicꝙ. §. sed verũ in fi. Sz ꝯ diu stat in matrimonio dñiũ dotaliũ est penes virũ: vñ ⁊ ꝛ volũtatẽ viri nõ põt ide ẽt elemosynã facere: vt infra elemosyna. 2. §. 3.

Quot sũt ſpẽs dotis. Respõdeo due. nã alia p̃fecticia: alia aduenticia. Profecticia dos ẽ q a p̃e p filia vel ab auo p nepte: vl ab alio nomine eoꝝ seu de bonis eoꝝ dat ff. de iure do. p̃fecticia. Aduenticia vo est quã ipsa mulier dat p̃o se vel alius a p̃e vel auo: siue su frater: siue sit alius quilis Itẽ dos alia estimata: alia inestimata. Si estima. a dat: taz lucꝛ ꝯ dãnũ pertinet ad maritũ sicut ad rei emptorẽ. ☙ Estimatõ n. inducit emptionẽ: vt in. l. plerũꝙ de q in fra. ☙ Si vero inestimata: damnũ ⁊ lucrũ pertinet ad mulierẽ. ff. de iure do. plerunꝙ Fructus tñ pertinent ad maritũ propter onera mr̃imõij. Alii fer⁹ dotaliũ pecoꝝ ad mãitũ pertinẽt: qz in fructibus cõputãt: sic tñ vt suppleat de mortua capita ex iam natis fetibus: vt in dicta. l. plerũꝙ. ☙ Idẽ i sum.

con.li.4.ti.25.q.2. B

Pactū patri factum a filia dum nuptui traderetur ꝙ dote contenta nullum ad bona paterna regressū hr̄et: improbat lex ciuilis: si tñ iuramento non vi nec dolo prestito firmatū fuerit: seruari dz: ex̄ de pac.c.q̄uis li.6.

Dos ⁊ donatio propter nuptias alienari non pōt ēt consentiente vxore.ff.de fundo.l.lex iulia. A Ibi nil aliud dr̄ nisi ꝙ alienatio prohibita marito prohibet ⁊ spōso: sed hoc bñ dicitur in.c cum contingat infra allegato. B Nec valet alienatio nisi vxor iurauerit non contrauenire: ex̄ de iureiurando.c.cum contingat.⁊ de iureiurādo.c.lz.li.6. A Hoc est verum quādo sine vi vel dolo sponte prestitum fuerit iuramentum: vt in dictis.c. B

In quibus casibus maritus lucratur dotem. Rndeo lucratur ex pacto: vt si paciscatur de tota dote vel eius parte post vxoris mortem lucranda: vt.C.de pac conuē.l. ex morte in prin.⁊ in auc̄.ibi posita. Item lucratur ex lege: vt si ꝓpter adulterium mulieris fiat diuortiū mulier dotem amittit: ex de dona.inter vir̄ ⁊ vxo.plerūq̄. A Ubi etiā pz ꝙ idem ē qñ ꝓpter fornicationem ipsa per se sine alio iudicio recesserit. Et ꝙ his casibus amissio habet locum nisi postea reconciliata fuerit viro. In.d.ēt.c.plerunq̄.pz ꝙ idē quod in dotē est etiaz i dotalicio: quod s̄m gl. ibi est illud ꝙ mulier lucraretur ex pacto de donatione propter nuptias: vel pro dotalicio intelliguntur pa fernales. B Item mortua vxore intestata ⁊ deficientibus liberis ⁊ propiquis vir succedit vxori ⁊ lucratur dotem ⁊ econuerso: vt.C.vnde vir ⁊ vxor.l.i. In alijs autem casibus dos ad mulierem: ⁊ donatio propter nuptias redit ad virum: nisi secus obtineat de consuetudine approbata: extra de dōa. inter virū ⁊ vxo.c.donatio.§.sane. A hec omnia notantur in sum. con.lib. 4.tit.25. q.5 s̄m Ray.⁊ glo. eius que etiaz exprimit s̄m ius ciuile multas alias cās ex quibus maritus potest impune repudiare vxorem ⁊ dotem lucrari: vt in auc̄.vt liceat ma.⁊ auie.§.qz vero coll.8.⁊ subdit: Nota tñ ꝙ qcqd dicat lex ista vir ñ pōt dimittere vxorem nisi propter fornicationē B

Pone ꝙ propter adulterium vxoris facta separatione thori mulier dotem amisit nunc āt probata consanguinitate separantur oīo: nunquid poterit mulier dotem repetere. Respondeo non. Nā licet mō appareat ꝙ nō fuerit matrimoniū: mulier nihil ominus punienda est: ꝓpter intentionē cū opere subsecuto: ex̄ de biga.nup.⁊.c.vlti.⁊ etiā vt per hoc ceteris delinquendi mā auferatur: ⁊ ne excogitetur falsa ꝓbatio ꝯ matrimoniū: hec Hostien. Lau. Goff. Ber.⁊ Jo. A Idē in sū.cō.e.ti.q.6. lz vt ibi pz Tancre. dixerit ꝯrium. B

Cui restituēda sit dos. Respōdeo: si dos fuerit a patre ꝓfecta: tunc si in matrimonio filia premoriat: dz dos reddi patri.C.solu. ma.l.dos a patre. A Hoc verū ē qñ filia erat tpre mortis sub potestate patris: secus si erat emancipata: vt no.ibi glo. B nisi si mulier reliquerit liberos: qz tūc lz de iure deberet pr̄i: tñ de ꝯsuetudie remanet penes liberos: ut no.in dicta.l.dos. A .s.in gl. Quidam etiam intelligūt hoc esse de iure ar.l.post dotem.ff.solu.ma. Alij contradicunt. Sed prima opinio preualet: vt no.i sum.cō.eo.ti.q.7.vbi etiā notāt oīa que in hoc.§.hñt. B Si vero vir premoriat: tūc talis dos patri ⁊ filie reddēda ē. A vernz ē qñ filia est in ptāte patris: alr̄ vr̄ dāda solū filie: vt vr̄ colligi.ex.l.2.j. allegata: ⁊ ex glo.in dicta.l.dos. nisi pater fuerit tpe dōationis stipulatus eā sibi reddi: vt dr̄.j. Qñ vero filia ē sub ptāte: tunc fit quod dictum ē s̄.⁊ quod sequitur. B. Ita tamē ꝙ nec pr̄ aliter q̄ ex volūtate filie ieā petere pōt.ff. solu.ma.l.2. A Ubi ēt pz ꝙ silr̄ nec filia potest petere sine patre. Et dr̄ filia patri cōsentire qñ scit ⁊ non ꝯdicit: vel qñ effecta fuerit demēs. B Quod si pr̄ nō viuat vxori reddenda est vt ibi. Si vero dos fuerit a quocūq̄ alio ꝓfecta: tunc si premoriatur vxor ad heredes eius pertinebit dos. Si ꝑmoriat vir dos ad vxorē redibit. Intellige hoc nisi ille q dedit fuerit stipulatus dotē sibi reddi.C.d rei vxo.ac.l. vnica.⁊.ff.soluto ma.l.quotiens.§.i. A Hoc verū ē qñ stipulatio facta est tpe quo dos data vel ꝓmissa fuit: secus si postea: cū ius iam quesitum sit mulieri.d.l.post dotē.ff.so.ma. B

Quando restituenda sit dos. Rndeo Si dos consistit in rebus.s.mobilibus. restituenda est statim solu.matrimiōio. Si vero i immobilibus debet restitui infra annū. C. de rei vxo.ac.l.vnica.§.cum autem. A

Idem in sum. con. e. ti. q. 8. fm Ray. B

An semper maritus in casu restituende dotis compellatur reddere in totum. Rñdeo: Maritus in restituenda dote non condemnatur nisi in ẽctum facere potest. l. habita ratione ne egeat si non dolo versatus ẽ C. de rei vxo. ac. l. vnica. A ℌ. cum autem coniuncta. l. in condemnatõe. ff. de reg. iur. B Et debet cautionem exprimere q si ad melioꝛẽ fortunã peruenerit soluet residuuz Hoc etiam priuilegiũ transit ad filios eiusdem matrimonij: vt. ff. solu. ma. l. marituz A Melius facit. ff. eo. t. l. etiã. Jn. l. n. maritum. nil aliud dr nisi q hoc priuilegiũ ñ transit ad heredẽ. B Sed hoc heredi eꝛ neo nõ est prestandũ: qꝛ tale beneficiũ personale est ꝛ cũ persona extinguitur. A hº dicit. ff. so. ma. l. qꝛ q sequit immediate pª d. l. maritum. Et omnia que habentur i hª ℌ. notantur etiam in sum. con. eo ti. q. 9. fz Ray. Aduertẽdũ etiaz q si maritus paciscꝛetur q posset conuenirⁱ vltra ẽctũ facere possit: est ꝛ bonos mores ꝛ nõ valet pactũ ff. sol. ma. l. alia. ℌ. i. B

Utrũ maritus vel eius heredes in restituenda dote possint detrahere expensas. ℊndeo: expensas necessarias: vtputa q domũ refecit ꝛ hª: retinere potest: vt. C. de ipen. in re. dota. fac. l. i. expensas vero voluntarias vel voluptuosas perdit etiam si volũtate mulieris facte sũt. ff. solu. ma. l. in volũtatis. A Jsta. l est potius ff. de impen. i re. dota. fac. ꝛ quod hz in hoc. ℌ. fuit dictuz R: y. vt pz in sũ. cõ. in. d. q. 9. B

Quid si maritus tenetur de dote ꝛ habz alia debita. ℊndeo: Mulier pro dote habz obligata omnia bona viri in tantum q pfert omnibus creditoꝛibus nõ hñtibus expꝛessam hypothecam: ꝛ hoc nisi alius poꝛ sit in sili iure: vt qꝛ petit dotem ꝓcedentẽ vt. C. qui po. in pig. ha. l. fi. vide infra restitutio. 2. ℌ. 5. Sz in donatione ꝓpter nuptias non pꝛefertur mulier creditoꝛibus nisi posteꝛioꝛibus. A Hoc idem colligitur in. d. l. fi. in fi. ꝛ idẽ qõ in hoc. ℌ dr notat in sum. con. li. 4. ti. 25. q. xi. B

Etiam constante matrimonio mulier potest recuperare dotẽ: vt qñ vir ℣gitat ad inopia. C. de iure do. l. vbi. A Jbi etiã dr q non debet mulier hoc casu dotem alienare sed conseruare pro sustentatione sui ꝛ maritꝰ ꝛ filioꝝ. B

Pro delicto viri nõ dz vxoꝛ dotẽ amittere: eꝛ de pig. ex lꝛis. etiã it cõmittit crimẽ le se manifestatis. C. ad. l. iul. ma. quisq;.

Possessio pignoꝛata genero p dote fructus non debẽt cõputari in sortẽ si gener sustinet onera matrimonij: eꝛ de v[ur]. saluberr. vide hoc. j. vsura ꝓmo. ℌ. 16. qui incipit: Pone quidam gener.

Qui habet cognoscere de matrimonio hz cognoscẽ ꝛ de dote tãctz ô accessoꝛio: eꝛ de dona. inter vi. ꝛ vxo. c. i. 2. ꝛ. 3. ff. de iure do. l. 2. ꝛ. 3. A Jn his. ll. nil de hoc dr: sed ad hoc bñ facꝛ. l. 2. ff de iur[. om. iu. B

Ubia Utrũ dubia sint in meliozem partem interpꝛetanda. ℊndeo ꝓm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 60. Dicendum q sic: vt dicit glo. super illud Ro. 14. Qui non manducat: manducantez nõ iudicet. Nam ex hoc q aliquis hz malam opinionem de aliquo absq; sufficienti cã i iuriatur ei ꝛ continuꝫ ipm. Nullus autẽ dz alĩ cõtenere vel nocumẽtum qõcũctz iferre absq; cã cogente. Et iõ vbi non apparẽt de malicia alicuius manifestat indicia õbemus eũ bonũ habere interpꝛetando id qõ dubium est in meliozem partem. Et melius est q aliquis frequenter fallatur habẽs bonam opinionem de aliquo malo homine ℌ q rarius fallatur hñs malã opionẽ de aliquo bono: qꝛ ex hoc fit iniuria alicui nõ aũt ex ꝓmo: eꝛ de re. iu. estote. A Idẽ in sum. cõ li. 3. ti. 34. q. 235. B Jn dubijs via tutioꝛ est eligenda: eꝛ de homici. ad audientiam.

Uellum est singularꝭ pugna ꝓ probatione ꝛi tacꝭ: ita videlicet vt qui vicerit ꝓbaꝭ se intelligat. ꝛ si non vicerit defecisse in probatione putẽ. ꝛ dr duellum quasi duoꝝ bellũ. Dicit ẽt monomachia. i. singularꝭ pugna. A Idem etiam in sum. con. li. 2. ti. 3 q 1. fz Ray. Hosti. ꝛ Soff. Et addit Ray. Dicitur etiam vulgo in quibusdam partibus iudicium: eo q ibi iudicium dei expectatur. B

Duellũ facere non est licitũ. 2. q. 5. monomachiã. Mã ẽ ℌ ꝺceptũ illud: Non tentabis dñm deũ tuum: Deut. 6. ꝛ Matth. 4. Cõtra quod nullo modo faciendum est: ꝛ. 2. q. 2. querit. Jtem expꝛesse pꝛohibetur lege seculari. C. de gladiatoꝛibus. l. vnica. lib. xi Cõ. in hoc Soff. ꝛ Host. ꝛ Tho. icõa sçõe

q.25. A immo.95.arti.8. Et hoc fuit prin
cipale dictū Ray. vt pz i sū. cō. li.2. ti.3.q.2
Et addit Ray. Nec obstat ꝙ crimē lese
maiestatis crimē perduellionis appellat:
qꝛ illud nō iō dr̄ ꝙ in illo crimie sit admit
tendum duellū, ꝓut quidā male intellexerūt
sed qꝛ perduelles dicūtur hostes. vult ergo
dicere crimē perduellionis. i. crimē hosti-
le. ff de ꝟbo. si.l. quo nos. B

Utruz in duello consuetudo generalis
aliquē excuset. Rñ. ꝟz Ray. ⁊ Host. Nulla
consuetudo vel veri⁹ corruptela possit ali
quē excusare: qꝛ diuturnitas tp̄is nō minu
it peccatū sed auget: extra de simo. non sat̄
⁊.c. cuz in ecclesie. Peccāt ergo oēs mor-
talr̄ sed differenter. Grauiter. n. peccat qui
suscipit ēt ꝓpter quēcunqꝫ metuz. Attenua
tur autem peccatū eius multū ꝑꝑ ꝑiculum
reꝝ vel personaꝝ. 32.q.5. ita ne. extra quod
met⁹ cā sacris. Ille aūt q̄ spōte suscipit ⁊ q̄
qui offert ⁊ iudex qui defert vel auctorita-
tem prestat. Itē ille qui ex offō dat ꝯsilium
auxilium vel fauorē. Itē sacerdotes q̄ dāt
bñdictionē sicut alicubi est ꝯsuetudo omēs
dico longe peccāt grauius. Et si contigerit
ibi homicidiū oēs fierent irregulares .17.
q.4. oēs. Si ergo clerico offeratur duellū
nullo mō suscipiat nec per se nec per alium
loco sui: qꝛ de iure debet deponi: ex̄. eo. c.i.
⁊.2. A pōt tñ ep̄s cū illo dispēsare dūmō
ex duello mors vel mutilatio secuta non fu
erit. d.c.i. Sz dz eū ep̄s defendere vel eccle
sia: de cuius iurisditione est: extra de fo. cō
pe. c.i. ⁊.xi.q.i.c.i.⁊.2. A Con. ēt ꝑ dictis
Goff. vt in sū. con. eo. ti.q.3. B

Nūquid fiūt irregulares clerici qui affe
runt reliquias ad iurandū pugnaturis in
duello. Respondeo ꝟm guil. Ray. videtur
sentire ꝙ sic: qꝛ videtur coadiuuare ad hoc
ꝙ duellum fiat: sicut illi qui dant benedicti
onem. Mihi tñ videtur dicendū ꝙ si tales
clerici solū afferunt reliquias ad iuranduz
ita ꝙ eis non afferentibus nihilominus fi
eret duellum non sunt cooperatores nec vi
dentur esse irregulares: alr̄ sic. A Veri-
tas est ꝙ non potest negnari quin aliquo
mō sint cooperatores. Et cum belluz sit in
iustum merito incurrunt irregularitatē: vt
pōt colligi s̄. bellum.2.§.2. Unde ⁊ idem
guil. dicit ꝙ non est securū dicere ꝯtriuz: vt
pz in sū. con. li.2. ti.3.q.4. B

Quid de ep̄is abbatibus ⁊ capitulis et
clericis: qui a seculari dño cogunt̄ aut subi
re duellum: aut res ecclesiasticas perdere.
Itez q̄d de ep̄is ⁊ prelatis habentibus iu
risditiones tp̄ales: ⁊ in eoꝝ curijs inducūt̄
⁊ iudicantur duella. ꝟ° ꝟm guil. In oibus
h⁹i casibus si prelati seu clerici offerunt seu
suscipiūt duella aut per se aut etiā per alios
de eoꝝ mandato: aut per ea iudicant aut a
liquam auctoritatem spālem prestant pec-
cant mortalr̄. Et si sequatur mors fiūt irre
gulares. Si āt talia fiant ꝑ iconomos vel
prepositos seculares administratores ꝑlato
rum sine spāli mandato: prelati q̄dē peccat
mortalit̄ talia tolerando: tñ non credo ꝙ
incurrāt irregularitatem: ex quo super hoc
spālem auctoritatem non prestant: lz preci
piant baliuis suis ꝙ iusticiam faciāt in tali
vel tali cā: quia in tali generali mandato ñ
intelligitur aliquid mandari de duello. ⁊ i
h⁹i casibus si rex velit personā ecclesiasti-
cā cōpellere ad duellū: aut auferre ei bona
sua: debēt ep̄i se inuicem viriliter adiuuare
Clericus autem dz potius oia mala tolera
re q̄ꝫ tali malo consentire. Et oia predicta
intellige eodem mō de iudicio ferri candē
tis ⁊ aque bulientis: in quibus oibus tētat̄.
deus ꝓpter qd̄ ꝓhibita sunt expresse. 2 q.
5. mēnā. ⁊.c. consuluisti. ex̄ de pur. vul. c. vl
ti. A Idē in sū. cō. eo. ti.q.5 Et addit̄ ab
eodē Guil. Credo etiā ꝙ in publicis predi
cationibus pōt itimari secularibus rustic̄
⁊ plebibus: dum tñ mature ⁊ modeste ⁊ q̄
si per moduz compassionis dicatur eis ꝙ
si hoc faciunt non sunt in statu saluando-
ruz: ⁊ presertim in his locis: vbi super hoc
creduntur iuris ignorantia laborare que i
ep̄is ⁊ abbatibus ⁊ ceteris ecclesiasticis ꝑ
sonis non est tolerabilis q̄cquid sit de secu
laribus. B

Pena pugnantiuz in duello ꝟm Ray.
est depositio si erāt clerici: ⁊ si mors inde
vel mutilatio subsecuta fuerit: nō pōt ep̄s
cū talibus dispensare in offō sed in benefi-
cio sic: Host. ꝟo dicit ꝙ nō pōt. Et posset
dici ꝙ non pōt dispensare in assequendo
nouum bñficiū: sed in retinendo habitum
ad sustentationem. A Sed certe in c.2°
ex̄ de cle. pug. in du. dr̄ ꝙ pōt cū talibus su
per hñdo bñficio dispēsari: ⁊ ita dic̄ Ray.
Nec ꝯdicit Hosti. dicit. n. ꝙ cū talibus ad
beneficiū hñs curā aiaꝝ non dispēsabit in
ferior papa: vt pz in sum. con. e. ti.q.6. vbi

etiã dñi q̃ beneficiũ sup quo fuerit dispensatum tales hñe poterũt, vt titulũ ꝫ3 Goff. ꝫ3 alios ꝟo habebunt tñ vt stipendium sic laicꝰ. 7cx̃ ecclesiam. 32. di. siqui ꝟo. Et hoc vi verius: quia beneficium datur ꝓpter officium. 16. q. 1. generaliter. Unde cum non possint vti officio non videtur q̃ possint in titulum habere beneficium. B Quod si nec mozs nec mutilatio fuerit subsecuta etiam si sacerdos vel clericus in duello obstato vel spõte suscepto amisisset partez digiti: sed non tantã quin sine scandalo possz celebrare q̃ũcunq̃ fuerit grauis excessus potest episcopus cuz tali post peractã penitentiã dispẽsare: ex̃ eo. c. i. 7. 2. A Hoc verum ꝼm eundem Ray. si aliter necessitas vl utilitas hoc exposcat: vt in. d. q. 6. B De pugnantibus in torneamentis vide .ſ. torneamentũ.

Brietas vtrum sit peccatum mortale. ꝛndeo ꝼm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 150. Immoderatus vsus vini potest contingere triplr, ꝓmo modo q̃ vtens nesciat potum eẽ immoderatuz 7 inebriare potentem: et sic ebrietas potest esse sine peccato: 7 sic de Noe creditur. 2° modo q̃ aliquis percipiat potum eẽ immoderatum: non tñ estimet posse inebriare: et sic põt esse cũ peccato veniali. A Nisi hꝰ casu ebrietas sit frequens seu assidua: tunc enim est mortale ꝼm Aug. 25. di. ſ. alꝫ autẽ ꝟ. ebrietas etiam. 7 vt no. in sum. con. li. 3. ti. 4. q. 2. assiduitaꝫ vt dicẽ Aug. facit ebrietatem esse peccatum mortale non ꝓpter solam iterationem actus: quia multiplicatio actuum venialium non auget in infinitum sed quia non potest esse q̃ homo assidue i ebrietur quin sciens 7 volens ebrietatez incurrat: dum multotiens experitur fortitudinem vini 7 suam habilitatem ad ebrietatem. Vel melioꝛ rõ est scõm Alex. de ales super scõo ſñiarum di. 39. q. 6. q̃ cum hõ habet sufficienter tps del iberationis tenet reꝓmere motus vẽtales ne ꝓcedat regnũ peccati siue dñinm. Non ergo ꝓ diuturnitate vel assiduitate compuratur pccm mortale: sed per manifestũ datur intelligi occultum. ſ. ipse cõtentus rõnis. Idem sẽtit etiã Ꝑe. vt ꝓz. 3. delectatio ad ſi. in additione B 3° modo q̃ũ quis bene aduertit potum eẽ immoderatũ 7 iebriãtem 7 tñ magi vult ebrietatẽ icurrẽ q̃ꝫ a potu abstinẽ. Et taꝫ ꝓpe dñi ebrius 7 sic ebrietas ẽ peccatum mortale

Quid cum alicui datur imoderatus potus vel cibus cãj medicine ad ꝓnocãdũ vomitũ. ꝛndeo ꝼm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 150. In hoc casu non ẽ pctũ: qz ꝛ talis cibꝰ vl potꝰ sano eẽt superfluus: nõ tñ infirmo: ꝛ ꝓpter hanc cãm ñ ꝺz potus dari vsq̃ ad ebrietatẽ: qz tunc non excusaretur a peccato.

Que pena clerici qui ebrietati deseruit. ꝛndeo ꝼm Ray. Pena est q̃ si epꝰ vl ꝓsbyter vel diaconus 7 admonitus non desistat deponatur. Si ꝟo est subdiaconus vl infra: aut etiã laicus: cõtione ꝓiuetur vl ꝟberetur. 35. di. epꝰ. 7. c. ante omnia. 15. q. i. sane. de vi. 7 hone. cle. 7. c. a crapula in fi. A Lon. Hosti. vt i sum. cõ. li. 3. ti. 4. q. 4 B Et nota q̃ ꝼm Hosti. idẽ est hodie de subdiacono quod de diacono: vide infra ludus alee. §. 4.

Ebrietas vtrum excuset hominẽ a peccato quod ꝓmittit. ꝛndeo ꝼm Ray. Sigs in ebrietatẽ incidit sine culpa sua: 7 sit oio alienatus mẽte certe excusatur. 15. q. i. sane. lecꝰ si culpa sua inebriatus aut nõ oio alienatꝰ fuerit. A Hoc casu, cũ quis ebrietatez vel aliã dementiã incurrit culpa sua, dicunt ali qui q̃ excusat a tãro 7 non a toto. Alij aũt dicũt q̃ excusatur a toto: si nullũ ꝟz iudicium rõnis. Et vt no. in sum. con. li. 3. ti. 3. q. 17. hoc est, ꝓbabilius 7 ꝟius: et consẽtit cũ hoc Ray. Videt posse dici q̃ quis bñ excusatur penitus ab eo quod fecit in oimoda amentia: sed non a cã amentie ꝓo qua debet puniri. Et vtrũq̃ videtur ꝓbari in dicto. c. sane. ꝟ. q. i. 7 ibi glo. tamen ꝓo delicto etiam in omnimoda amentia facto ad cautelã pñia iniungenda est: sed leniozꝫ mentem reuerso. 15. q. i. siquis insaniẽs. 7 notatur in sum. con. in. d. q. 17. B

Sed nũquid ebrius põt ꝫhẽ matrimoniũ. ꝛndeo ꝼz guil. Si ita ebrius est q̃ oio careat vsu rõnis: nõ põt: qz deest ei consensus rõnis sine quo nõ põt eẽ mrimoniũ: secus si vsũ rõnis ꝟz. A Idẽ in sũ. cõ. li. 4. ti. 2. q. 27. B Sõ ebrietas impedit ordinãdos: vide .ſ. ordinãdus. §. 3.

Ecclesia primo cõmuniter ecclesia fi. fundata fuit in alieno solo qd fiet. Respondeo ꝼm Ray. 7 Hostien. Si dominus soli laicus erat: 7 hoc sciuit 7 nõ ꝺixit sibi imputabitur 7 ecclesia libera re

manebit: ar. 54. di. si seruus. Si vero igno-
rauit ecclia quippe remanebit constructa ⁊
libera: nec efficietur laico censualis: sed ille
tamen qui construxit tenetur dñm seruare
indēnem: vel etiam eps si ponendo prima
rium lapidē vel postea in consecratione ec
clesie fuit negligens. A. s. in examinatiōe
dotis vel mansi: vt in sum. con. li. i. ti. 14. q.
15. vbi ēt habentur oia que in hoc. §. ponū
tur. B de conse. di. i. nemo. 14. q. vl. com
pimus. di. 70. sanctorum. Si vero solū erat
alterius ecclie vel collegij ecclīastici debet
ei restitui hoc modo: q̄ ecclesia constructa
fiet sibi, subdita quo ad ius patronatus. 12.
q. 2. apostolicos. 17. q. 4. questi.

Ecclesiam nemo edificare pōt nisi au
ctoritate diocesani qui debet ponere pri-
marium lapidem: crucem figere ⁊ cimite-
rium designare: ⁊ etiaz petere dotem suffi
cientem assignari: sine qua consecrari non
debet: de cōse. di. i. nemo. ⁊. c. placuit. ⁊ ho
die quidem sufficit q̄ assignetur pro dote
vnus mansus. i. vnum predium sufficiens
pro vno pari bonum totalr liberum: extra
de censi. c. p°. A Et ibi gl. no. q̄ māsus di
citur quātitas terre que sufficit duob⁹ bo-
bus ad laborandum in anno. B Tal' tñ
ecclia donec in hac paupertate fuerit nō te
nebitur ad hospitalitatem seruandam nec
epo aliquid persoluendum nisi inq̄tū pōt
A Hosti. cuius hec fuerūt dcā dic̄ q̄ nō te
netur talis ecclia ad iura ep̄alia persoluen-
da: nisi forte aliquid nomine cathedratici
q̄ non pōt: vt in sū. con li. 3. ti. 24. q. 48. B
donet perueniat ad pinguiorē fortunā: ar
gu. ex̄ de consue. cū dilectus. A Melius
vr̄ facere dictum. c. p̄mū in fi. de censi. ibi: ⁊
si aliquid amplius habuerit inde senioribꝰ
debitum seruitium impendat. B

Exempti non pñt ꝯstruere oratoria siue
ecclias vel capellas in locis non exemptis si
ne docesanorum lñia: vide infra exemptus
§. 6. De oratorijs autem priuatis: vide ifra
oratorium. Ecclie qūo nō debēt reuerti ad
secularē habitationem: habetur supra con
secratio ecclesie. §. fi.

Quis tenet ecclīā cum indiget reparare
Rndeo s̄m Hosti. Si fabrica habet portio
nem deputatam de illa reparari debet. 10. q
3. vnio. et si non sufficit tunc rector ⁊ alij in
ea beneficiati conferre debēt: extra eo. c. i. ⁊
c. de his. 16. q. 1. si monachus. In quo cāu
standum est dispōni ep̄i et maioris partis
capli: ex̄ de his que fiūt a maio. pte ca. c. fi.
In quibusdam etiam regionibus laici h°
faciūt expensis suis: et vbi consuetudo ē te
nent: cū in ea percipiant sacr̄a ecclesiastica
⁊ audiant dīna. 16. q. 7. quicūq̄. ⁊. c. ⁊ hoc
diximus. ⁊. c. filijs. et compellendi sunt ta
lem consuetudinez seruare: ex̄ de simo. ad
apostolicam. Si talis consuetudo non re-
pit: q̄rta ꝓuentuū q̄ quondā a sanctis patri
bus fabrice deputata ē ad hoc tenetur: ita
vt qui eam pcipiūt soluāt nō obstāte vlla p
scriptōe seu cōsuetudine: sed p⁹ reparatio-
nem redibit q̄rta ad illos q̄ eā percipe ꝯsue
uerunt. Sic itelligit. 12. q. 2. de reditibus. ⁊
vsq̄ ad. c. statuimus. A Idem in sū. cō.
li. 3. ti. 24. q. 161. B

Quātū ecclesijs dōari pōt Rñdeo: Do
nari pōt in infinitum absq̄ alia insinuatio
ne: in auc̄. de non alie. aut permu. rc. eccle.
§. si minus coll. 2. Nam ceteris personis ñ
licet donare vel recipere vltra qnquaginta
solidos nisi precedat insinuatio ⁊ nisi in cer
tis casibus. C. de dona. l. siquis pro redē-
ptione. A vbi pz q̄ ista insinuatio non ē
necessaria in his que donant ꝓ redemptōe
captiuoꝝ. Itē qñ magistri militum donāt
militibus. Itē qñ donatur ꝓ refectōe do-
mus his quorum incēdio vel ruina dom⁹
corrupte sunt. Item in donatione ꝓpt nup
tias vsq̄ ad quantitatem dotis: vt. C. d̄ do
na. auc̄. eo decursu. ⁊ no. gl. i. l. sancimus.
C. de dona. Que donatio pōt a viro fieri
etiam post contractum matrimonium: vt
l. cum multe. C. de dona. similiter nō vr̄ ne
cessaria insinuatio etiam in his q̄ dantur ꝓ
quacūq̄ pia cā. Nam dicit dñs: Uēde oia
q̄ hēs ⁊ da pauperibus: Matth. 19. B

Relictū ecclie vel ad alias pias cās in te
stamento ēt minus solēni volūtate fcō te-
net: ex̄ de testa. cū eēs. ⁊. c. relatū. Nam in
tali legato sufficiūt duo aut tres testes: vt
ibi dr̄: A Sed in. d. c. cum esses. vr̄ etiam
requiri presentia presbyteri. Ad cuius itel
ligentiā querit ibi dñs An. de bu. Quot te
stes requiruntur de iure ciuili in testamen
to: ⁊ respondet q̄ septē: sed in codicillis. 5.
nisi q̄ in testō rusticorum sufficiūt. 5. C. de
testa. l. fi. ⁊ subdit: Quero ēt an testamentū
corā duobus tm̄ testibus non assistente p̄s-
bytero parochiali valeat. Rndeo: Dicunt
doc. q̄ istud testamentū valet q̄tum ad le-

gatū i plas cāl sz i alijs ñ pñs cāl ñ valet ni
si assu pbyt cū duob⁹ testib⁹: z sic ibi. c. dz
itelligi ez. c. se. Et istud cōiter vi placē doc.
qz per pñtiā pbyteri tollitur p̄sūptio fal
sitatis. z dicit speculator q si interessent tres
alij testes siue p̄sbytero non valeret testa
mentū. Idem dicit z si adest alius p̄sbyt
z non suus: qz a solēnitate legali non debz
recedi nisi in ⁊tum est expressuz in iure ca
nonico: z qz iste tex. requirit p̄sbyterū suū
ergo oempto p̄sbytero suo remanemus
in dispōne iuris ciuilis: z ista est cōis opio
Sed mihi videtur q h⁹ testamentū valeat
in p̄sentia duoz testiū siue ad plas cāl
siue ad quēcūq; attenta dispōe h⁹. c. qđ ñ
logtur dispensatiue corrigendo ius ciuile:
sed declarando irrōnabilitatem iuris ciui
lis. Nam p̄supponendo voluntatem de
functi in p̄sentia duoz testiū: peccatuz
esset z ꝺ̄ ius nāle q illud testamentum non
executioni daretur: z qz canones consulūt
animē: ergo qz peccatū eēt non exequi vo
luntatem defuncti de iure ciuili z canonico
exequi dz. Item si omnia alia iura defice
rent tūc q via denūciationis euangelice
deberet exeq. Nec obstat quod hic dicitur
cōrā p̄sbytero suo: qz hoc ñ dicit misterio
iuris: sed qz de facto sic accidit. Item p rō
nem decre. probatur q sufficiūt duo testes
qz in ore duoz vel triū tc̄. Non obstat eti
am qđ dicūt legiste q illa consuetudo ē rō
nabilis. s. q. §. vel. 7. testes requirantur i te
stamento: vt sic fraudibus obuietur: qz hoc
est veram quando eēt dubiū de voluntate ꝺ̄
fūcti: sz qñ eēt certū: vt in casu h⁹. c. tunc di
co q duo testes sufficiūt: hec ille. et proba
tio duoz testium idoneoz vī voluntatē
defūcti, oio reddere certam: vt in. d. c. cum
esset. z in. c. se. Patet etiā ex p̄dictis q ꝯ̄ir
cūq; p̄stet p certo ꝺ̄ voluntate testatoris oi
no dz seruari in foro p̄scie si legitima ē: ga
non pōt inueniri sine peccato. Sed in foro
iudiciali requirūtur duo idonei testes: tō
ez. q. 2. c. vltimo dī: Ultima voluntas defū
cti modis omnibus conseruetur. B

Qu. quid emptū fuerit de pecunia eccle
sie eius erit. 12. q. 3. c. 1. z q. 5. fixū. Quod a
deo vez ē q si clericus hēat pecuniam de
de p̄bendа siue ecclesia sua: z inde emat
p̄dium: sz illā pecuniā potuisset dare alii
s intuitu pietatis: non tñ dare pōt p̄dium
quia statum acquisitum fuit ecclie siue ēptū
fuit nomine ecclesie siue nomine alieno: ex̄
de pecu. cle. c. 1. z. c. inquirendū. Et p̄pter
hoc non potest huiusmodi clericus illud
alienare. Eodem modo siquis de pecunia
ecclesie quam habuit furto vel rapina seu
deposito possessionem sibi emit: qz ecclesie
fit vt dictū est: B Hec fuerunt glo. Ray.
vt pz in sū. con. li. ti. 14. q. 17. B

Ecclesia p̄ alienis debitis non potest ob
ligari nec eius possessiones: et siquis obli
gauerit est suspensus ab administratione
temporalium z spiritualium: extra ꝺ̄ solu.
c. 2. Poterit tamen hec sententia per ep̄m
relaxari: qz papa hoc sibi non reseruit: ex̄
de sen. ex. nuper. Sed non debet hoc face
re nisi indēnitati ecclesie consulatur: ar. ex̄
de verbo. signi. cū olim. B Melius fac̄
eo. ti. ex parte p̄mo. z idem quod in hoc. §
notatur in sum. con. in dicta. q. ad finem. z
addunt q hec pena suspensionis non cō
p̄hēdit episcopos: cū de ipsis non fiat spā
lis mentio: ex̄ de sen. ex. qz periculosū li. 6. B

Quicunq; de nouo in ecclesijs monaste
rijs seu in alijs pijs locis vsurpantes rega
lia. i. collectam que fit ratione regis vī im
peratoris seu tributum regi debitum fm
Jo. an. silr vsurpantes custodiā seu guar
diā titulū aduocationis: vel defensionis q̄
p̄prie sūt noia p̄onat⁹ ap̄lozū locoz vacā
tiū bona occupāt: z clerici aut mōachi ipo
rū locoruz. B ac ēt certe persone eoz und
dē locoz: vt in. c. generali de quo. j. B q
hec fieri, p̄curant ipso fcō incidūt in excōi
cationē. Clerici āt qui nō opponunt se tali
bus nihil debēt p̄cipe de p̄ēbendis ipsoz
locoz. B p ipe quo p̄missa sine ꝺ̄dictiōe
debita fieri p̄miserūt: vt in tex. de quo stati
B extra de elec. generali li. 6.

Clericus qui ex collatione laici recipit ec
clesiā: vel tenet si monitus nō renunciaue
rit. B. i. resignauerit: vt i. c. relatum. de
quo. j. B ab officio vel bñficio suspen
dendus ē. et si contumax perseueret depo
nendus ē: laicus⁹ ho excōicandus: ex̄ de
iure pa. p̄terea. 1. c. relati. B coniuncto
c. sin āt. xi. q. 3. z ex̄ de iudi. cū ñ ab homie.
B ecclesiarū vacātiū bona non debēt ab
alijs occupari ꝺ̄. bñficium. 2. §. 1. Qualiter
rei ecclesie alienari possint: vide supra alie
natio. De ecclesia et eius cimiterio infra
emunitas. De priuatis oratoꝛijs habes in
fra oratoꝛū. z infra emunitas eccl̄ie. §. 6. D.

ecclesia violata aut cõsecranda: vide. s̃. cessatõ. ⁊ s̃. consecratio. 2.

Cclesia secundo

. s. parochialis. Collationes de ecclesijs parochialibus his qui non attigerũt. 25. annum ip̃o facto nõ valent. Et tenet q assumitur fieri sacerdos infra annũ a tpe cõmissionis: alr̃ priuat⁹ ẽ ea. Itez tenetur personalr̃ residere: in hoc tñ ep̃us ex cã dispẽsare põt ad tp̃s: ex̃ de elec. lz canon li 6. Et nota hic q lz tãtũ de anno transierit q talis non possit ad sacerdotiũ ꝓmoueri: non tñ vacat ecclesia ipsa nec põt cõferri alr̃i nisi post elapsũ annũ: qui qdem annus incipit tunc postq̃ possessionem illius pacificam habuit vl p eũ stetit quo min⁹ h̃ret nec currit si iusto impedimento detentus ordinari non potuit: alioqn si sic priuatus sit ecclesia ipsa ei restitui nõ põt. A. s. p ea vice: vt in. c. commissa. de quo infra. B Item nõ q si recepit cã ñ intendẽs eẽ sacerdos sed vt p annũ haberet fructus tenetur ad restõnem. Silr̃ ⁊ ille q cõtulit ei quẽ non credebat promouendũ ad sacerdotiũ tenetur ecclĩam ip̃am seruare indẽnem: hec omnia extra de elec. commissa. li. 6.

Ep̃i pñt dispensare q qui obtinẽt parochiales ecclesias insistendo studio nõ teneantur ꝓmoueri infra annũ nisi ad subdiaconatũ: ad quẽ si non fuerint ꝓmoti ꝑuati sunt: vt in ꝓximo. §. de sacerdotio dictuz ẽ Ad sacerdotium ꝟo non tenebũtur vsq̃ ad septẽniũ: ⁊ interim ꝓuideatur ecclesie p vicariũ: ⁊ elapso septẽnio ifra ãnũ debẽt fieri sacerdotes. Alioqn incurrũt dictã penã: ex̃ de elec. cũ ex eo li. 6.

Si ad ecclĩam pochialẽ pñtet q non est in sacris: dũ tñ aliter sit idone⁹ ⁊ possit infra statutũ tp̃s ordinari admittendus est: ex̃ de insti. si is li. 6. Et tñ ꝟm Jo. an. talis nõ pñtatus non posset in tali ecclesia instituĩ: ex̃ d̃ eta. quali. preterea nisi dispensatiue: vt ibi.

Lectio primo

cõit quid sit. ꝟndeo Electio ꝓut h̃ sumit ẽ alicuius p̃sone ad dignitatem vocatio: vt colligit ex̃ eo. cũ in cũctis. § qz ꝓpter. A Hoc fuit dictũ Goff. ⁊ addit: Quãuis verbũ eligẽ ad multa se hẽat. Nã dr̃ quis eligi in canonicũ: ex̃ eo. cũ ecclesia vulterana. Dicit etiã eligi arbiter: extra eo. in cãis. In his ⁊ silibus dr̃ fieri electio laxato vocabulo: sicut ⁊ poma dicũtur eligi de canistro. Hosti. ꝟo dic̃ q q vt hec descriptio conueniat nominationi ⁊ postulationi sic describe: Electio ẽ p̃sone idonee ad dignitatem vel fraternã societatem seruata forma canonica facta vocatio. Colligũt hec ex̃ eo. cũ in cũctis. ⁊. c. cũ ecclĩa vulterana. ⁊. c. qz ꝓpter. ⁊ extra de arbi. cũ olim. vt in sum. con. li. 3. ti. 26. q. i. videt posse addi q non solũ vocatõ ad dignitatem vel fraternitatẽ sed ad misteriũ alic⁹ officij: sicut cũ eliguntur arbitri ad eligẽdũ. d. c. in cãis. extra eo. vel ad regimen hospital. d. c. cum olim. de arbi. ⁊ idem in similibus. B:

Ad quẽ pertinet electio de iure cõi. ꝟn⁹ speciat ad collegium etiaz si duo solum vel res fuerint: ex̃. e. c. i. i p̃n. ⁊ ex̃ de ꝯsue. cuz dilect⁹. 63. di. Hadrianus. A c. Hadrian⁹ l parũ ad h⁹ facit sed facit ad h⁹ q qñq̃ laici admittuntur ad electionez ⁊ precipue p̃ncipes pro pace tenenda. ⁊ vt defendãt ab oppressoribus ꝟm Gof. vt in sum. con. eo. ti. q. 2. vbi ẽt ponuntur que h̃ntur in isto. §. ꝟz Monal. ⁊ Goff. B Sed si clerici ñ sint in ecclesia vt collegium: sed vt singulares p̃sone: tunc superior prouidebit per se vl ad presentationem patroni siquis sit: extra de iurepa. pastoral. Et electio quidẽ non solũ ad collegium pertinet: sed plerunq̃ de consuetudine vel priuilegio alieni vocant: extra eo. cumana. Unde ⁊ qui est in quasi possessione eligendi eligere potest etiam si postea possessionem amittat: extra de iurepa. consultationibus. ⁊. c. cum propter. ⁊ ex̃. e. querelã. Item eligere potest prelatus ⁊ quilibet clericus in quẽ ꝯpromissũ fuerit: vt h̃ ĩ. electio. 2. per totũ.

Quis nõ potest eligere. ꝟndeo. Nõ potest eligẽ excõicat⁹ maiori excõicatõne: vt nõ. ex̃ de appel. constitut. ꝓmo. A in glo. que ibi dicit q excõicati vel suspẽsi nec eligere nec eligi pñt. B Secus si minori: ex̃ de cle. exc. mi. c. vl. Itẽ nec suspẽsus: ex̃ de cõsue. cũ dilectus. Item nec interdictus extra eo. cum inter. Item nec ille q sciẽter celebrauit in loco interdicto: extra de sẽtẽ. exco. is qui. li. 6. Itẽ nec illi quibus interdictũ ẽ eligẽ absq̃ supioris lnia: ex̃ eo. c. vlti. Item nec illi qui in ea vocatione elegerũt scienter indignum: extra eo. cũ in cũctis. et c. innotuit. in fi. Nã tales sũt ip̃o iure ea vi

ce eligendi potestate p̃uati: et idem dom̃s si peccauerũt in postulãdo: ex̃ eo. scriptum Et hoc verũ nisi quã scã nominatione sequitur electio vel postulatio: secus si nõ segtur: qz tũc non cẽnt ꝓpter hoc ꝓuati: ex̃. e. ꝓpetue li. 6. ¶ Ibi dr: ¶Perpetue lãctionis oracu lo declaramus: q̃ scienter in electionib⁹ nominantes indignũ ꝓpter suffragium in scrutinio prestitũ nisi adeo in eo perstiterit et ex votis eoꝝ cõis electio subsequatur ne quaq̃ eligendi potestate p̃uãt: ꝛ ꝙ eo q̃ indignũ nõmãdo scienter ꝛ ꝓscias suas agunt a deo et aplica sede puniri mereant. ℬ Item eligere non p̃t q peccauerunt in electõis forma: qz debent p̃uari iure eligendi: ex̃ eo. qz ꝓpter. ¶ De talibus ibi dr: Eligendi ea vice ptãte p̃uentur. ℬ Itẽ nec illi q negligexerũt vsq̃ ad lapsũ tp̃is: vide. j. §. proximo. ¶ ¶Predicti etiã casus nõntur in sũ. cõ. li. 3. ti. 26. q. 3. fz Soff. et Mdonal. et Hosti Et addit Hosti. Itẽ q ꝙ laicalem abusũ elegerũt ex̃. eo. q̃s̃. ibi dicitur: Quisquis electioni de se facte per secular⁹ potestatis abusũ consentire ꝓsumpserint contra canonicã libertatem: et electio nis ꝓmodo careat et ineligibilis fiat nec absq̃ dispensatione ad aliquaz eligi valeat dignitatem. Qui vero electionẽ h⁹i quã ipso iure irrita eẽ censemus ꝓsumpserint celebrare ab officijs et bñficijs penitus suspendantur ꝓ triennũ: eligendi tunc potestate p̃uati. ℬ Itẽ ñ p̃t eligere pupillus: nec etiã in locis regularib⁹ q non sũt ꝓfessi tacite vel expresse: sed neq̃ conuersi: ex̃ de elec. ex eo li. 6. Item in cathedralibus collegiatis secularibus vel regularibus ecclesijs vocem non h̃nt qui non sunt subdiaconi nec in eligendo: nec in alijs factis capituli: et si ab alijs libere concedatur: vt in cle. vt hi q. de eta. et qua. ¶ Ibi etiã additur: Non obstantibus q̃buslibet ꝓsuetudib⁹ vel statutis Sz tñ cle. vt hi. nõ log̃ nisi quo ad clicos q declinarent ordinari: vt potest colligi ex tex. et gl. dicte cle. Unde lz laici etiã puersi de iure cõi non admittantur ad electionez sil cũ clericis: vt in. c. ex eo. de elec. li. 6. tñ se cũduz gl. in eo. c. ex eo. ex ꝓsuetudine ꝓscripta laici puersi deberent admitti: sed ñ seculares: vt in. c. massana. ex̃ de elec. Laici vero ꝓfessi admittũtur et de iure cõi: qz in. d. c. ex eo. ñ excludũt nisi laici puersi: nõ aũt laici ꝓfessi ꝑm glo. in dicto. c. ex eo. et i cle. vt hi qui. ℬ

Infra q3 tp̃s dz fieri electio. ꝙndeo. In ecclesia cathedrali vel regulari habent electores tp̃s triũ mẽsium: infra quod si iusto ipedimẽto cessante nõ elegerint ad ꝓximũ superiorẽ devoluitur: vt ex̃ eo. ne ꝓ defectu Deinde debent electores presentare electõnem electo: et petere consensum eius: et infra octo dies postq̃ cõmode possunt. Alioqn negligentes excludunt a persecutione ꝓcessus: et sunt suspensi per tres ãnos ab omnib⁹ beneficijs ipsius eccle: ex̃ eo. cupiẽtes §. cetez. li. 6. Electus vo teneꝫ cõsẽtire infra mensem a p̃natõe: alr̃ ꝓuatus ẽ iure electõis nisi forte ea sit electi ꝓditio q̃ ñ possit ꝓsentire absq̃ licentia superioris. Quo casu tenetur electus vel electores petẽ licẽtã cũ ea celeritate quã superioris abñtia vl ꝓsentia patitur. Et si non hẽatur extũc ad electionẽ aliã, ꝓcedant. Quilibet etiam electus post consensũ infra tres menses teneꝫ petere ꝓfirmationem: aliter irrita ẽ electio ex̃ de elec. q̃s̃ sit. li. 6. nisi petenda sit confirmatio a papa: qz tunc electus tenetur infra mensez post consensum: vel si non fuerit ei electõ ꝓsentata infra mensẽ a noticia iter arripere vsus curiam: et sic petere ꝓfirmationẽ ac negociũ ꝓseq: vt ĩ dicto. c. cupiẽtes In alijs vero ecclesijs debet ꝓuideri infra 6. menses: aliter eodem predicto mõ ad ꝓximũ supiorẽ devoluit: ex̃ de prebẽ. de multa. et de cõcess. prebẽ. nulla. Et hoc etiã hi. s̃ beneficium primo. §. i.

In quo loco dz fieri electio. ꝙndeo ꝑõt fieri in ecclesia vel in capło: vel simili loco honesto et maxime iuxta consuetudinẽ: ex̃ eo. in cãis. Sed tñ ꝓcipue electões epoꝝ solẽt in ecclesijs fieri: ex̃ eo. q̃ siẽ. Sed ex cã ẽt ex̃ ciuitatẽ posset fieri. 23. di. in nomie domini. ¶ Hosti. aũt simplr̃ dicit q̃ i hoc seruanda ẽ ꝓsuetudo: nisi ex aliqua causa alibi fieret. Quod si consuetudo ñ apparz tunc rõn est vis vbi fiat: dummõ sit locus clericorũ et honestus: vt in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 6. Electio autem epi si fieri põt dz fieri i ecclesia cathedrali: vt expresse dr: ex̃. e. q̃. siẽ. et dixit Soff. vt in. d. q. 6. ℬ Et ñ dz fieri ante sepulturã predecessoris: ex̃ eo. bone memorie. Sed tñ si fieret valeret. ¶ Hoc sentit gl. in. d. c. bone. super vbo tractatũ. et Host. et ibidẽ: vt i sũ. cõ. e. t. q. 7. ℬ

Oẽs electores qui in ciuitate sunt debẽt

Oēs electores qui in ciuitate sunt debē t ad electionem vocari verbo vel scripto vl' consueto signo campaue. Itez q sūt i hortis ciuitatis: ar. ff. de procu. l. i. A Coniuncta. l. 5. B Itē debēt vocari oēs qui sunt in prouincia per litteras vel per nuncium: ex̄. e. corā. Hoc dico s̄m ꝯsuetudinē obseruandū. A Inno. dicit ꝙ vocandi sūt n̄ solū p̄ntes in capl'o: sed ēt ex̄ si sciunt eē circa capl'm: qr si al' fieret esset malicia q̄ oīo in electionibus est vitanda. Cōsulo etiaz ꝙ vocēt etiam si sint in ciuitate: ar. ff. de ꝓcu. l. 5. nisi forte antiqua consuetndo excuset vl' certā formā det. Host. etiā putat consuetudinē esse seruandā in vocatōe absentium: nisi mora ꝟtat in periculū: vt in sū. con. d. q. 7. B Et si vocati ad cōpetentez terminū eis a vocantibus assignatum non veniant non oz eos vlterius expectari: ex̄ eo. cum inter. 7. c. cū nobis. A Hoc fuit dictū Goff. addētis: qr durū esset vsqz ad finē termini expectare. s. ad finē triuz mensium cū mora in eleccionibus sit dānosa: ex̄ eo. cum inter vniuersas. Host. ꝟo dicit ꝙ in hoc cāu si due partes sunt presētes: 7 cā coartationis assignetur: putat hanc s̄niam veram: qr tunc dz absens saltem vni d̄ collegio cōmittere vices suas: ex̄ eo. qr ꝓpter Si ꝟo due ptes absentes sint: vel nō assignet cā: putat ꝟam s̄niam Jo. qui dixit expectandos esse vsqz circa finē triū mensiū: dicit etiā Host. ꝙ scrutatores debent ire ad infirmos qui sunt in ciuitate 7 inquirē vota eoꝝ: sicut aliorū p̄ntiū: nam 7 p̄ns est qui in hortis est. ff. de ꝓcu. l. 5. nec erit necesse ipsos in collatione vel in aliis que sequūt requirere: sed sufficit consensus i scrutinio habitus. P̄nt ēt isti vni de collegio vices suas cōmittere: qr sunt impediti. sed ꝑus dictū. s. ꝙ ad eos vadant vr̄ expeditiꝰ Con. Inn. vt in sū. cō. d. q. 7. B

An elector absens possit ꝯstituere ꝓcuratorē. Respondeo si iusto īpedimēto tenet pōt vni vel plibus ꝯmittere vices suas dū tn̄ cuilibet insolidū: 7 erit melior cōditio occupātis. Qd̄ si ābo cōcurrāt 7 petāt admitti: nō admittēt ābo: sed is quē capl'z vel maior pars elegerit: 7 si non concordēt admittet ille q iu cōmissione primo nominatus est. At si nullus sit insolidū nō valet Quādo aūt procurator vnū nominat ꝓ se 7 aliū noīe eius qui cōmisit nihil agit nisi de certa persona hūerit spāle mandatū: qr tunc aliū nomine suo poterit noiare. Porro si nullus de collegio vult eē ꝓcurator n̄ pōt absens nolente capl'o ex̄neū deputare Nō pōt ēt per lr̄as exprimere votū suum: hec omnia ex̄ de elec. siqs iusto. li. 6. A Dictus ēt ꝓcurator nullatenus pōt istitui cessante impedimēto vel loci ꝯgruitate: ex̄ de elec. c. qr ꝓpt. §. illud. vbi dr̄: illud autez penitus interdicimus nequis in electōnis negocio ꝓcuratorem ꝯstituat: nisi sit abn̄s in eo loco in quo dēat aduocari iustoqz impedimento detentꝰ venire possim̄ sup quo si opus fuerit idem faciat iuramento. B

Siquis clericorum contemptus nec vocatus ad electionem fuit ad petitionez eius cassanda est electio: pōt tamen si vult eam ratam hr̄e: ex̄ eo. ꝙ sicut.

Utruz elector possit renunciari voci sue. Respondeo sic. Nam quilibet pōt renunciare iuri ꝙ sibi competit: vnde 7 quod postea fit per alios ipse non poterit impugnare. Si tamen talis accedat electione nōdū facta admittendus est in omnibus que circa ipsam restant facienda: ex̄ eo. ecclesia vestra primo responso A ibi nō videt clare hoc dici ꝙ talis debeat readmitti. Tamen cū predictis con. Al. Sz ꝙ quis posset renunciare iuri suo: hoc clarū est. C. de pac. l. siquis in conscribendo. B

Quot sūt forme electionis. Respondeo tres. Nā aut fit ꝑ scrutiniū: aut per cōpromissū: aut per cōem inspirationē: 7 q ꝯ predictas formas eligere attētauerit ea vice dz eligendi potestate ꝑuari: ex̄ eo qr ꝓpter. A ibi dr̄: Statuimus vt cū electio fuerit celebranda presentibus oībus qui debēt 7 volunt 7 possunt cōmode interesse assumant tres de collegio fidedigni qui secreto 7 singilla vota cūctoꝝ diligenter inqr āt: 7 i scriptis redacta mox publicent in cōi nullo ꝓrsus appellationis obstaculo interiecto vt is collatione habita eligatur in quem oēs vel maior 7 sanior pars capl'i consentit vel saltem eligendi ptās aliquibus viris idoneis cōmittat qui vice oīuz ecclesie viduate ꝓuideant de pastore Aliter electio facta non valeat nisi forte cōiter eēt ab omnibus q̄si per inspirationē dei absqz vicio celebrata. Qui ꝟo ꝯ predictas formas eligere attētauerint eligendi ea vice ptāte priuentur Et ita electiones quoqz clādestinas repro

bamus statuẽtes vt ẽcito electio fuerit celebrata solẽniter publicetur. ℬ Quãdo ꝓceditur per formã scrutinij debent eligi tres scrutatores qui in secreto exgrãt vota singulorꝝ. Et ipi quidẽ ꝑ° debẽt seipos de suis votis examinare: deinde aliorũ vota secreto ⁊ singillatim ad hoc ꝙ q libet liberius dicat qõ sibi vi: vnõ si examinatio publice fieret: non seruaretur forma nec valeret electio: ẽt si oẽs consentirẽt: exẽ co. in geneli.

Per quem vota scribẽt. Relpõdeo p tabelliones: vl qõ melius est vnus de scrutatoribus videntibus alijs conscribet ⁊ postea publicabit. Et ſligs electoꝝ vellet ꝯdicẽre scripture nihilominus ei standũ est: arexẽ õ testi. co. ꝓterea. §. ſi. ℬ Hoc fuit hoc fuit dictũ Hosti. q ẽt dicit ꝙ vota poterunt scribi per tabellionẽ ẽt in sacris per epos cõstitutũ: ſz Inn. dixerit per tabellionem latinũ: vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 26. q. 7. ℬ

Quid si electores pauci sũt. Relpõdeo ſm Inn. Si sũt tñ tres: duo ex eis scrutabuntur tertiũ: ⁊ sic ꝓcedent ad electionem Si vo sũt duo tñ: vnꝰ scrutabitur alium. Quod si vnꝰ tñ: ⁊ ille solus vocatis testibus exprimet votũ suũ: ⁊ eliget ⁊ publicabit. ℬ Lon. ℬ. ℬ

In electionibus vota incerta ⁊ cõditionata non valent: ⁊ debẽt hꝫi ꝙ nõ adiectis puta consentio in quẽ talis consentit vel si Petrũ hẽ nõ potero consentio in Johãnẽ ⁊ filia: exẽ co. in electionibus li. 6 ℬ Ibi dz. In electionibus ⁊ postulationibus ac scrutinijs ex quibus ius oritur eligendi vota condicionalia alternatiua ⁊ incerta penitus reprobam⁹: statuentes vt hꝰi vota ꝙ non adiectis habitis ex puris consensibus celebrẽt electio vocẽ illorũ q nõ pure ꝓsenserint ea vice in alios residere. ℬ

Publicato scrutinio electores nequeũt variare voces: sed facienda est collatio, et electio celebranda. Ille tamẽ qui non consensit pót consentire in eũ qui alr eligẽdus ẽ. Alr non pót ad aliũ accedi: exẽ co. auditj §. i. ⁊. c. ecclelia vi̇a. §. ps vo. ℬ cõiũcto c. publicato. eo. ti. ℬ Sõ si per vim fa cti scrutinij nullus possit eligi: poterũt ꝓcedere ad 2m ⁊ tertiũ scrutinũ donec aliquis eligi possit. ℬ Lũ ꝑdictis in hoc. § con. ℬ. ℬ

Collatio ꝓdicta q̃ dz pꝰ publicationẽ scrutinij fieri triplex ẽ. i. numeri ad numerꝝ celi ad celũ: meriti ad meritum: vt exẽ co. in geneli. Si tamen vna pars eligentium fuerit duplo maior: nõ pót ei oppõi extenuatio celi vel meriti: exẽ. c. siquãdo. li. 6. ℬ etiam subditur. Siqd ãt opponẽ voluerit quo votũ illius cui opponit nullũ reddẽt ipso iure: id eis nõ intelligim⁹ interdictũ ℬ Quod si omnes non in vnũ conueniant: nihilomin⁹ facienda est collatio nõ de numero sed de electoribus: vtrum. i. aliqs sit contemptus: vel aliquis affuerit cuius vox non sit ꝓputanda ⁊ hꝰi. Et si hac collatione facta nullũ occurrit dubiũ ad electionẽ ꝓcedat: alioquin discutiatur plene: extra eo. cum terra. Alij dicũt ꝙ vbi omnes in vnã personã conuenerunt valet electio et si collatio sit omissa. ℬ hoc vi satis ꝓbatur: exẽ. c. qꝫ ꝓpter. ibi: nili forte tẽ. nã in electione non fit collatio nili nũeri: celi: ⁊ meriti: dicto. c. in geneli. que nõ pót locũ hẽ in electione, vniformiter concordi. De alijs autem facienda videtur discussio ante scrutinium vel in confirmatõe. d. c. qꝫ ꝓpter. ⁊ eo. ti. c. auditis. ℬ

In numero eligentiũ nõ videt cõputari electus: qꝫ nullus pót eligere seipsum: exẽ eo. cumana. ℬ Hoc. c parum ad hoc facit ſz melius: extra de inſti. cum ad nram ⁊ de iure pa. ꝙ nostras. ℬ ſz aliqñ hoc locum habeat qñ ꝓceditur p viam compromissi: j. electio. 2. §. 4.

Facta collatione eligi debet is in quẽ maior pars et sanior capli consenserit ⁊ maior pars dicet minori: Cum talis sit eligendus si placet vobis ipsum cõiter eligamus. Et si consenserint tunc is q priorem vocẽ hẽt in caplo surgens dicet: Ego ꝙ me ⁊ ꝙ toto capitulo eligo talem. tẽ. Et oẽs acceptabunt. Quod si minor pars vel nõ oẽs ꝓsenserint dicet: Ego pro me ⁊ pro illis q mecũ consẽtiunt eligo talem. tẽ. Hec ex decre. ga ꝓpi. extra eo. ℬ Lon. Alibricus. ℬ

In omni electione siue postulatione sic dicatur: Ego eligo postulãdo siue postulãdũ aut in postulãdum: vl postulo eligẽdo siue eligendum aut in eligẽdz: nihil agitur. Similiter nec sub hac forma: Eligo ⁊ postulo prout melius potest de iure valere, nisi qñ, ꝓbabilr dubitaretur vtruz quis sit eligẽd⁹ vel postulãd⁹: quo casu sic postulat⁹ vel electus tenetur vnam tñ determinatam

viã acceptare. A tpe ꝯsẽsus, Et redeũdi ad aliam postq̃ vnã elegerit sibi licẽtia est penitus interdicta: vt in .c. de quo statim. B ex̃ de postu. c. perpetuo. li. 6.

Electio semp dz fieri p ꝟba nũeri singularis: siue fiat p scrutiniũ: siue fiat p ꝯpromissũ: aliter non valet: ex̃ eo. sic̃ li. 6.

Collige que sunt de substantia forme electionis per scrutinium. primo quidem q̃ electores congregentur. Item q̃ scrutatores assumantur. A .s. de collegio eligẽtium: ex̃ eo. qz ꝓpt. ꝛ dicit Host. in sũ. cõ. li. 3. ti. 26. q. 7. ad fi. vbi ẽt nõ q̃ ꝛ h̃ ponũt B Itẽ q̃ in secreto vota exquirãt. Itẽ q̃ vota scribantur. Item q̃ scripta in cõi publicẽt̃ Item q̃ fiat collatio. Item q̃ sequatur electio de illo in quem maior pars ꝛ sanior capituli consenserit: hec omnia ex̃ eo. qz propter. A Ibi etiam dr̃ q̃ vota in scriptis redacta debent in cõi publicari mox. i. nullo actu ꝯrio interueniente: vt nõ. in. d. q. 7. Dr̃ etiam in. d. c. qz propter. vt q̃cito electio fuerit celebrata solẽniter publicetur. i. congregatis electoribus surgat vnus ꝛ annunciet populo conuocato vt moris est ad electionem factaz. Si tñ ista publicatio omittitur non est propter hoc electio cassanda ſm Inn. Alij tamen dicunt aliter scdz Hosti. vt in. d. q. 7. dictum Inn. verius vr̃ vt potest colligi ex dicto. c. qz ꝓpter. imo si periculum immineret talis publicatio nõ est facienda: ar. 23. di. in nomine dñi ibi: q̃ si prauorum atq̃ iniquoꝝ ꝛc̃. Item Inn. in. c. qz ꝓpter. ex̃ eo. dicit q̃ procurator institutus ad eligendum dz h̃re spãle mãdatum ad iurandum in animã dñi q̃ credat q̃ tpe electionis erat bona fide. s. sine fraude infra fines qui deputati sunt ad vacationes electionũ: ꝛ q̃ iusto impedimẽto tenetur quare electioni interesse nõ potest mõ ꝛ credit vel dubitat q̃ eodem impedimento tenebitur tpe quo electio facienda erit: ꝛ hoc dr̃ hic. Et debet exprimere impedimẽtum ꝛ fines. nõ. n. in suo iuramẽto dz exponere ꝟba iuris. Et subdit: Illud aũt placz q̃ nõ possit quis cõstituere ꝓcuratorẽ ad eligendũ nisi ꝛ det ei ptãtem iurandi in animam suã: qz non venit instructus: ꝛ inde sequeretur absurditas: qz ñ oporteret captulũ ꝯgregatũ expectare quousq̃ nuncius iret: ꝛ rediret ab eo: vel iterũ alium t̃minuz assignare electioni: q̃ absurditas in sili cãu tollitur. 63. di. cũ longe. ar. ad hoc. c. di. optatũ. Itẽ vr̃ q̃ post prestitum iuramentuz si alius cui vox eius preiudicaret vellet probare q̃ dñs tpe electionis erat in eo loco vnde vocari non debebat: vel q̃ non detinebat̃ iusto impedimeto q̃ non sit audiendus: ar. ff. de dolo. q̃ si differente, nisi forte aliud dicas in spũalibus vbi reuocatur qcqd fit per obreptionem etiã post sñiam ex̃ de rescrip. dilectus filius abbas. ꝛ. c. cõstitũtus. ꝛ. c. ad audiẽtiã. q̃ si non exigant iuramentũ p̃dictũ a ꝓcuratore: tunc decetero non pñt neq̃ de loco neq̃ de impedimento excipere: qz hanc exceptionẽ videt remisisse capl'm qñ sibi iuramentũ remisit ꝛ si dicatur q̃ capl'm deceptũ fuerit ignorãtia facti que etiam ꝑitissimos fallit. ff. d̃ iur. ꝛ fac. ign. l. 2. puta qz credebat aduersario hoc asserenti: dicetur ei q̃ supina fuit eius ignorãtia: qz ius in talibus ꝓuidet q̃ possit exigere iuramentũ. B

Qñ potestas eligendi deuoluitur ad alium. Rñ. in cathedralibus ecclesijs si infra tp̃s trium mensium non eligant deuoluit̃ ad ꝓximũ superiorem: q̃ si infra alios tres menses non elegerint: deuoluitur ad aliuz superiorem: ꝛ sic vsq̃ ad papã. Si vero eligũt scienter indignum: ꝛ sic sint priuati iure eligendi vel priuentur per sñiam: qz non seruant debitam formam ad papaz deuoluitur. In inferioribus autem ecclesijs semper ad proximũ superiorez deuoluitur: ex̃ eo. quaq̃ li. 6. de hac mã vide. s̃. §. 3. ꝛ. s̃. bñficiũ p̃mo. §. i.

Cassanda est electio illius qui requisitus anteq̃ esset electus ꝯsensit electioni de se faciende: qz presumitur ambitiosus: ex̃ eo. cũ post petitã. ꝛ. c. officij.

Qñ maior pars capl'i deliquit electio deuoluitur ad pauciores: vt notatur extra d̃ postu. c. 2. Item deuoluitur etiam ad vnũ propter omnium aliorũ delictum. 65. dis. si forte. extra eo. bone. A In his. c. non bene hoc probatur: sed in. d. c. 2. de postu. hoc notat glo. ꝛ videtur hoc intelligere qñ electores peccauerunt in eligendo idignũ Secus si ex contemptu aliquoꝝ ex habentibus vocem: qz tunc non deuoluitur potestas eligendi ad contemptos: qz non tãtum in hoc peccauerũt eligentes: ideo sufficit q̃ hoc casu cassetur electio. Potest dici q̃ hoc verum est anteq̃ eligentes sint

priuati p iudicez iure eligendi. nam ꝓpter peccatum forme nō sunt ipso iure priuati iz priuandi: extra eo. ga ꝓpter. ꝛ ibi hoc sentu Inno. super ho ꝓuent. dicēs q facta priuatione p iudicē, ꝓpter peccatum forme tunc ptās deuoluatur ad non culposos nec ꝑuatos. Idez in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 7. dicitur. Itē nota q si aliquis peccāt in eligēdo ꝓtra formam in non delinquētes etiaz si sit minor pars cadit ius eligendi etiā si vn⁹ solus sit ꝛ hoc vel p sententiaz superioris ꝑm quosdam vel ꝑm alios ipso iure. Alij tñ dicunt aliter iz ꝓma opinio est magis approbāda. hec ibi. Aliqui etiā dicebant q si maior pars deliquerat: tunc ptās nō deuoluebat ad pauciores quoz dictum nō ꝓbatur nec est rationabile: vt pz per Inno. in dicto. c. quia ꝓpter. Unde vt dictum est dñ deuolui tur ptās ēt ad pauciores ipso iure: iz per iudicem prius lata priuationis sentēcia: et sic pōt intelligi assertio dicentiū q hoc dz fieri per sñiam supioris. B Quod si oēs deliquant deuoluitur ad superiorē siue ad papam: vt dictū est ſ. §. qui est hic ante proximus. Electiones clandestine reprobant eē eo. quia ꝓpter. ꝛ dicūtur clandestine q̄ in cameris per occulta ꝓuenticula fiunt. 79. dis. c. 2. ꝛ. c. si transitus. Silr ꝛ ille quas iter se electores secretas tenēt: cū celebrare debeant solēniter publicari: vt in dicto. c qz ꝓpter. A Idez in sum. cō. dicta. q. 7. ad fi. B Quis pōt eligi. Rñ. Eligendus est doctor ꝛ sanctior: cuius comparatione ceteri grex dicantur. 8. q. 1. iz ergo. ꝛ qui scit ō matrimonio legitimo nat⁹ ꝛ etatis legitime: eē eo. cuz in cunctis. Nam epūs dz eligi. 30. annoz cōpletoz: inferiores ho prelati ꝛ alij q curaz debent hīe animaz regnuur q attigerint annū 25. A vt in dicto. c. in cūctis. B Alr eligentes sūt illa vice eligēdi ptāte ꝑuati. ſ. §. 22. q incipit q̄ ptās. Subdiaconus quoq pōt in epz eligi: eē de eta. ꝛ q̄li. a multis. Itē qui ad vnā dignitatē reputat dignus si postea eligat ad aliam dz reputari dign⁹. A .l. ad equalē vel minorē vt potest colligi ex. c. de quo statim. B 74. dis. gesta. Fallit q̄q. Nam iz q̄q̄ qs toleret in officio minori non tñ ꝓpter hoc in maiori tolerari debet indign⁹. 12. dis. nos cōsuetudiné. Abbas quoq exē pt⁹ bene pōt eligi siue in episcopum siue in abbatez eiusdē regule ꝛ habitus: iz nō potest transire sine licentia pape vel legati de latere ſſit in, puncta: eē eo. ſi eodē li. 6. Religiosus quoq iz nō expresse, pfessus q̄ēt nouitius eligi potest ad epatum: eē eo. nullus. lib. 6. A siue eligat in secularib⁹ siue in regularib⁹ ecclijs ad prelatura tñ siue vel alteri⁹ religiōis nō nisi expresse, pfessus: vt ibi. nullus aūt religiosus pōt eligi in abbatē vel prelatū alterius religionis vel habitus. Quod si sec⁹ actuz fuerit eo ipso est irritum ꝛ inane: vt in cle. i. eē eo. B De clericis alteri⁹ diocesis vtz possint eligi: vide .j. postulatio. §. 3.

Quis non pōt eligi. Rñ. Excōicat⁹ maiori excōicatione: eē de appel. constitutū primo. Item nec excōicatus minoz q si sciēter electus fuerit cassanda est ei⁹ electio: eē de cle. exco. mi. si celebrat. A Et ibi gl. dicit q si etiā ignoranter eligatur excōicat⁹ minoz nō valet electio: quia ignorantia eligētiū non facit ipsum habilē: ꝛ si scienter tales eligerent priuarentur iure eligendi: extra ō elec. cū in cunctis. B Itez nec suspensus nec interdictus nec q interdictum nō seruauit: extra de postu. c. ꝑmo. ꝛ c. cū dilect⁹. A Hoc. c. cum dilect⁹. nō est in ti. de postu. iz de consuetudine. B Itē nō dz eligi persona cui aliquid obstitit de impedimētis circa ordinādos: de ḡbus hētur. j. ordinādus p totū. Itē nec is q̄, ꝓpter vitiū ꝓsone sel reprobatus fuit: talis. n. nec ibi nec alibi eligi pōt: eē eo. super eo. Secus aūt si cassata fuerit electio, ꝓpter vitiosū, pcessuz: qa tūc nō impedit, ꝑmotio eius in eadē ecclia: vt i dicto. c. super eo. ꝛ. c. inotuit. A etiā ꝑma vice: vt i dcō. c. inotuit. Ubi ho, duo electi fuerint ꝛ vtriusq vitiosa est electio neuter ē eligendus ꝑma vice: eē eo. considerauim⁹: et hoc vt discordia vitetur. Si aūt alter istoz cōiter eligatur deficit ratio: ꝛ ideo ꝓfirmat eē eo. cū inter. R. seniorē. vt in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 3. vbi etiā p̄dicti casus notantur. B Itē nō potest eligi episcop⁹. ſ. qa is alligatus est alij ecclie: iz pōt postulari. l. a papa: eē de postu. c. fi. Itē in platū religiosoz nō potest eligi nisi expresse, pfessus alr nō valet electio: extra eo. nullus li. 6. Nec etiā aliqs q sit alterius religionis vel habit⁹: vt in cle. cū rōni. eē eo. Itez nullus religiosus pōt eligi si trāsiuit de ordine mēdicātiū ad nō mēdicātes: vt hz. j. religio. 5. §. fi. Electus post ꝓsensū cōiungit ſpūalr ecclie viduate: vt eē eo. cū iter canonicos, eē ō trāſi.

inter corporalia. § ꝑmo ⁊. 2°. Itē electio gi
gnit ꝯfirmationē: ex̄ eo. nihil. confirmatio
dat administrationē: extra eo. trāsmissam.
De ꝯfirmatione vide. s̄. ꝯfirmatio electoꝝ.
Si electus ante ꝯfirmationez admistret
remouēdus ē: ex̄ eo. qualr. nisi in sūmo pō
tifice q in eligēdo ꝯfirmatur: dis. 23. in noie
dñi. vel nisi sic administrāti parcatur: extra
eo. nosti. vel nisi pertineat ad papā. A. s.
ꝯfirmatio: vt in. c. de quo. j. B ⁊ sic valde
remotus a sede aplica. A videlz vltra ita
liā cōstitutus: vt in. e. c. nihil. B Qui tales
si sint in ꝯcordia electi administrare possūt
etiā ante: ita tñ ꝙ nihil penitus alienēt: nec
pōt eis cōmitti administratio sub nomine
iconomatus vel procurationis ⁊ hꝰi nec in
toto vel in parte: nec in spiritualibꝰ nec i tē
poralibus. Qd̄ si susceperint ꝑuati sūt oī iu
re electionis ipsiꝰ: ex̄ eo. auaricie. lib. 6. A
Ibi dicit. Cū itaqꝫ non sit malicijs indulgē
duz sancimus vt nullus de cetero admini
strationē dignitatis ad quā electꝰ ē ꝑusq̄ ce
lebrata de ipso electio cōfirmet sub icono
matus vel ꝓcurationis nomine alio de no
uo quesito colore in spiritualibꝰ vel tēpora
libus ꝑ se vel ꝑ aliū ꝓ ꝑte vel in totū gerer
vel recipe aut illi se imiscere ꝑsumat oēs il
los q secꝰ fecerint; iure siqd̄ eis ꝑ electionez
quesitū fuerit decernētes eo ipso ꝑuatos. Et
idez qd̄ in hoc. §. no. in sū. cō. li. 3. ti. 26. q. 12
B An religioso acqratur ius electionis ex̄
ordinē suū. Rñ. Nulli religioso predicato
ruz: minoꝝ: heremitaꝝ: ⁊ quorūlibet mēdi
cantiū ex electione postulatione ꝓuisione
seu vocatione ad prelaturā ex̄ suū ordinez
in discordia facta ius aliqd̄ acqritur: nec ip
se ꝯsentire pōt ēt habita licētia: ex̄ eo. quoꝝ
dā. li. 6. ⁊ dz intelligi discordia q̄ eēt siue de
iure siue de facto: vt in cle. e. ti. qd̄ circa. A
Ibi nō clare hoc ꝓbatur: sz ad hoc facit: qz
cū in dicto. c. quorūdaz dicat de discordia
debet indistincte intelligi: ex̄ de decimis. ad
audiētiā. B Sz ⁊ alijs religiosis nō acq
ritur ius in electionibꝰ: nec ꝯsentire pñt si
fuerint electi a minori parte numero: vt in
dicto. c. quorūdaz. Et nō ꝙ si religiosus ele
ctioni de se facte ad prelationē aliq̄ ex̄ suuz
monasteriū vel ecclīā nō petita licētia ⁊ ob
tenta ꝯsenserit ꝯsensus nō valet: ⁊ electio ip
sa viribꝰ vacuat. Itē no. ꝙ prelati religioso
ruz irreqsitis ꝯuentibꝰ pñt hꝰi licentiā da
re: ex̄ eo. c. si religiosus. li. 6. Nō aūt valerz
lñia q̄ ꝯceditur ꝓ futura electione quā fieri
ꝯtingēt: vt i cle. cū ꝯcessa. ex̄. e. Nec aliquis
religiosus pōt ꝑfici in aliq̄ ecclīa q̄ clero ca
reat ⁊ ꝑplo xp̄iano: vt i cle. plerisqꝫ. ex̄ eo.
Quid si due electiones fiant. Rñ. ꝟz Ho
sti. si sil' ⁊ in ꝯtinenti fiunt: puta qz in scruti
nio diuisa sūt vota: tūc illa valet q̄ meliori
bus ⁊ maioribus meritis adiuuatur: ex̄. e. c.
licz in fi. ⁊. c. dudū. Si vero electiones fiāt
ex interuallo ⁊ prima fuit rite facta: illa va
let imo ēt si ꝑma ānullanda sit scd̄a nihilo
minus cassari debet: ex̄ eo. bone memorie
cre. nisi gratia fiat: sicut qdam intelligūt: ex̄
eo. bone memorie magis. Silr ēt cassanda
est secūda ēt si ꝑma nulla fuerit ꝓpter cām
nōdū patentē: ex̄ eo. considerat. ⁊. c. audit.
ꝙ si prima ex causa notoria nulla fuit vale
bit secūda rite facta: extra de supplen. negli.
prela. c. fi. ⁊ extra eo. venerabilem ⁊. §. fi. A
Idem in sum con. lib 3. ti. 26. q. 8. vbi etiā
subditur. Nota etiam ꝙ sola nominatio ñ
prestat impedimentū sequenti electioni: vt
patet extra eo. ꝙ sicut. quia per simplicē no
minationem nullum ius acquiritur nomi
nato: secus tamen ꝟm Ber. ibidem in gl. d̄
nominatione in scrutinio post publicatiōz
quia tunc nec variare possunt: ex̄ eo. publi
cato. B Sunt casus in quibus electores
iterū possunt eligere: vt puta si electus non
vult consentire vel post ꝯsensum renunciat
iuri suo vel moritur: vel ꝓpter occultū eius
vitium irritatur. Et his casibus habent ele
ctores integrum tempus a dissensu vel re
nunciatione vl' morte seu irritatione acsi vo
cato noua esset dūmodo nihil egerit frau
dulenter: extra eo. si electio. lib 20. 6. Duas
electiones in vna ecclesia de se factas nemo
pōt ꝓseq: sz vnā tñ eligat: ex̄ eo. vt qs. li. 6.
Quicunqꝫ grauant clericos vel alias ꝑ
sonas ecclesiasticas ad quas spectat electio
A In aliquibus ecclesijs monasterijs aut
alijs pijs locis. B pro eo ꝙ rogati seu
als inducti eum pro quo rogabantur siue i
ducebantur eligere noluerint vel consāgui
neos coruz: aut ipsas ecclīas seu loca bene
ficijs seu alijs bonis spoliando seu als iniu
ste persequēdo: excōicati sunt ipso facto: ex
tra eo. sciant cuncti. libro. 6.
Quid siquis aliquem ex odio elegit. Rñ.
tenetur ei ad omne damnum quod inde ei
accidit: dis. 74. honoratus. ⁊. C. si ꝓpter ini
micitias creatio facta sit. l. vnica. libro. x°.

Circa electiones monialiuz nota ꝙ nulla debet ad electionem admitti nisi .12. ānuz peregerit ⁊ professa fuerit tacite vel expresse nec in abbatissam vel priorissam: vbi ꝑ ꝑorissam gubernantur eligi potest nisi post .30 annuz: ⁊ nisi fuerit expresse ꝓfessa. Itē nota ꝙ cum per scrutinium ꝓceditur illa electio q̄ a duabus partibus fuerit celebrata non obstante appellatione partis alterius: premissa diligēti examinatione si aliter inuenta fuerit canonica confirmetur ⁊ benedicenda benedicatur. A Benedicenda ē cōfirmata in abbatissam: vt in .c. indenitatib⁹ de quo .j. B Si autem nulla electio essz a duabus partibus celebrata: tunc nō obstāte ꝙ sit publicatum scrutinium aut etiaz ad electionem processum possunt alie moniales anteq̄ ad actus extraneos diuertāt ad illaz accedere q̄ a maiori numero est electa Et si per hoc perueniatur ad duas ꝑtes cōfirmetur vt prius dictuz est: sed nihilomin⁹ contra eam sic confirmatam postq̄ fuerit ī administratione poterunt alie opponere in modum denunciationis vel accusationis: vt a dignitate remoueatur: ꝙ si ad illā que a maiori parte electa est alie nolunt accedere vel nō tot quot accedant ad duas partes tunc super obiectis que faceret pars altera ⁊ super alijs que sunt inquirenda plane ⁊ sine strepitu iudicij per superiorem inquiratur anteq̄ confirmetur: sz ipsa interim in tēporalibus ⁊ spiritualibus administret: ita tamen ꝙ de rebus monasterij nihil alienet nec monialem recipiat. Siqua vero a minori parte electa vel nominata fuerit nō valet nec potest ad eaz predicto modo accedi. Item nota ꝙ nunq̄ in electionib⁹ monialium debet fieri collatio çeli: ad çelum vel meriti ad meritum: sed solū numeri ad numerum. Si vero procedit ꝑ formaz compromissi si minor pars se opponit electe nihilominus confirmetur ⁊ benedicatur contradictione partis non obstante. si autē maior pars se opponit: differtur confirmatio donec de obiectis ⁊ alijs fuerit inquisitū: sz interi admistrabit vt ꝑmittit nisi ꝑs opponētiū fuerit duplo maiō: qz tē n̄ admistrabit sz expectabit litis euētuz. Itē nō ꝙ si in h⁹i electionibus contigerit ad curiam appellari debent cause exprimi ꝑm modum constitutionis .c. vt circa. extra eo. libro .6. A Ibi dicitur: Prouidemus siquando aliq electionibus postulationibus prouisionibus se opponunt proponendo aliqua contra electionis postulationis seu prouisionis formam: aut personas eligentium vel electi siue illius cui prouisio erat facienda vel fcā: ⁊ propter hoc contigerit appellari appellātes in instrumento publico seu litteris super appellatione confectj omnia ⁊ singula exprimat q̄ in formam intendunt obijcere vl' personas coram personis auctenticis aut personam q̄ super hoc testimonium perhibeant ꝯitati corporali prestito iuramento ꝙ credunt ea que sic exprimunt esse vera: ⁊ se posse probare: alioquin taz opponentes q̄ tēpore appellationis vel postmodum adherentes eisdem obijciendi aliqua non fuerūt in huiusmodi litteris vel instrumentis exp̄ssa potestatem sibi nouerit interdictam: nisi postea forsan aliquid emerserit vel super antiquis superuenerit probandi facultas: aut aliqua in opponentium noticiam de nouo peruenerint que appellantes appellationis tempore verisimiliter ignorare potuerunt ⁊ ignorauerunt: super huiusmodi aūt ignorātia ⁊ superueniente facultate probandi fidem per proprium prestandum corporaliter faciant iuramentum hoc adijciendo iuramento eodez ꝙ ad ea probanda credūt se sufficientes probationes habere: hec ibi non distincto siue appelletur ad curiaz siue ad aliū. B Sz n̄ deberet ipe ire qn potiꝰ procuratores constituere. Item no. ꝙ hi q euocantur ad dirigendas moniales in electionibus nisi abstineāt ab his ꝑ que inter eas oriri posset circa hec discordia vel nutriri excommunicati sunt: ⁊ omnia predicta habent locum etiam apd̄ mulieres que viuunt quasi canonisse. A idest que viuunt vt in secularibus ecclesijs canonici seculares: dicto .c. idēnitatibus. B excepto de professione: qz tales non profitentur: hec omnia extra eo. idēnitatibus. li. 6. De confirmatione electionis habes s̄. confirmatō electorum per totum. De electione pape vide .j. papa. §. i. De hac materia vide .j. postulatio. ⁊ facit supra acceptio.

Lectio secūdo .s. ꝑ compromissū

Eligendi potestas potest alicui vel aliqb⁹ comitti: extra .e. cum in veteri. sz cōpetētius cōmittit ī numero impari. ex̄. e. in cāis. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊. c. cū ī iure. Et vni ꝯmitti pōt ēt

non prelato: eꝫ de renũ. post translationez. ꝓmo rñdo. Nec regritur q̃ hi q̃bus cõmittitur sint de collegio: eꝫ eo. causã q̃. Sz tñ i hac cõmissione si vn⁹ dissentiat nõ ꝑuat forma nec valet: eꝫ eo. qz ꝓpter. ℣ Et ibi hº no. glo. ℟ r. c. cũ dilectus. Nec. n. cogit̃ gs renunciare iuri suo inuit⁹: eꝫ qõ me. cã. abbas. r. c. ad audientiã. Itẽ nota q̃ re integra talis ptãs reuocari potest: eꝫ eo. i cãli. ℣ Et ibi pz q̃ nõ dicitur res integra quãdo cõꝓmissarij ad electionẽ inceperũt ꝓcedere. ℟ Illi in quos ptãs eligẽdi cõmittitur pñt de ꝑsona cuiuscũq̃ loci, puidere. 63. dis. lect. r. c. reathina. Tun⁹ tñ r melius ẽ q̃ de ipsa ecclesia eligãt. eꝫ eo. q̃ sic. r. 23. dis. in nomine domini. ℣ c. q̃ sic̃ modo dicũ videtur facere. sz bene. c. in noie dñi.

Non valet cõmissio sub hac forma: vt gs q̃situs votis in secreto illũ eligat in quez plures consenserint. ℣ Partiũ cõparatiõe minoꝝ: sz ꝑsentientes maiorẽ parte capituli nõ attingant: vt in. c. de quo ſtatim. ℟ eꝫ eo. sicut. li. 6. sz bene valet si ei cõmittitur vt illum eligat in quez maior pars capituli consenserit: extra eo. cum expediat. lib. 6.

An cõꝓmissarij possũt eligere vnũ de ipsis. Rñ. si hoc hꝫ ex forma compromissi pñt: alr nõ: eꝫ de sorte. c. vlt. r eꝫ e. cumana. ℣ c. cumana. pax facit ad hoc. sz bene hoc nõt glo. in dicto. c. vlt. r eꝫ e. cũ i ture. ℟ Siue cõmissuz sit vni siue plurib⁹ electio debet fieri ꝓ ꝛba numeri singularis: aliter non valet: extra eo. sicut. li. 6. r de re iudi. cum ab vno. li. 6. Compromissari⁹ si nõ eligit infra tẽpus electionis a iure ſtatutum ad superiorẽ ptãs deuoluit. Si ꝛho eligat indignũ siue sciẽter siue ignoranter: eligendi ptãs reuertit ad electores: nisi sciẽter electionẽ factã ratã haberẽt: r eodẽ modo reuertitur ad eos si eligat idoneũ: r ille nõ consentit. Porro cõꝓmissari⁹ q̃n elegit scienter indignũ nõ puniũtur cõꝓmittentes nisi ratã habuerit: sz ipse suspẽsus ẽ triẽnio a beneficijs q̃ obtinet in illa ecclia quã sic eligendo offendit: r hoc nõ hꝫ locũ nisi cõꝓmissarius sit epc⁹: eꝫ eo. si cõꝓmissarius. li. 6. ℣ Ibi etiã patet q̃ dcã suspẽsio silr nõ obtinet nisi cũ peccat i electionibus ep⁹ oꝝ r supioꝝ ipsoꝝ: r subdit: Et idez in illius beneficijs est censendũ q̃ alicui⁹ electionez postulationẽ aut, pulsionẽ ipugnãs in ꝓbatione deficit cius quod obijcit in ꝑsonam scilicet q̃ triennio sit suspensus a beneficijs que habet in ecclesia offensa. ℟

Lemosyna p°. Tho. 2ª 2ᵉ.

cõter. fm q. 32. q̃daz elyne sunt corporales. s. septẽ opera misericordie: videlz eluriẽtẽ pascere: potare sitientẽ: vestire nudũ: recolligere hospitẽ: vlsitare infirmũ: redimere captiuum: r sepelire mortuũ, vnde ꝙsus: Esurito poto cibo redimo tego colligo cõdo. Sũt r alie septẽ spũales. s. docere ignorãtẽ: cõsulere dubitanti: corrigere peccãtẽ: r psolari tristez: remittere offendẽti: supportare onerosos: pro omnibus orare. vnde versus: Consule castiga remitte solare fer oza. In quo versu cũ dicitur ꝓsule: intellige consulere r docere. ℣ Idem in sum. con. li. 3. ti. 8 q. 2. ℟ Et quidẽ elemosyne spũales absolute loquendo meliores sunt q̃z corporales ꝓmo quidem quia illud quod exhibet nobilius est. s. donuz spũale qõ ꝑtinet corporali. 2° ratione eius cui subuenitur: qz spiritus nobilior est corpore. 3° q̃z ad ipos actus q̃bus subuenitur: qz spũales act⁹ sũt nobiliores corporalibus. Potest tñ contingere q̃ corporalis elemosyna preferat spiritualis in aliquo particulari casu: puta si quis fame deficeret pot⁹ esset pascẽdus q̃z docendus. ℣ Idem in sum. con. ti. q. 3. ℟ Utr dare elymã sit in precepto. Rñ fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. dicendũ q̃ sic: omittẽs n. hoc facere eternaliter puniũtur: vt pz Mat. 25. Esurini. n. r nõ dedistis mihi mãducare. ꝛc. Et hoc intelligendũ est fm q̃ recta ratio regit fm quã consideratur aliquid ex parte dantis. s. vt id, quod in elymã erogãdũ est nõ sit necessariũ ei sz superfluum nõ solũ respectu sui ꝑsi⁹ sz etiã respectu alioꝝ quoꝝ cura sibi incũbit: qz primus oportz q̃ vnusq̃sq̃ subueniat sibi ꝑsi r suis, puideat: r de residuo paupibus subueniat. Ex parte quoq̃ recipiẽtis regritur q̃ necessitatez habeat aliogu nõ eẽt ratio q̃re elymã ei daretur sz cũ nõ possit ab aliquo vno oib⁹ necessitatez habẽti subueniri non ois necessitas obligat ad preceptũ: sed solũ cum is q̃ necessitatem patitur sustentari non potest: tũc locuz habet quod Ambr. dicit: Pasce fame morientẽ: si nõ paueris occidisti: si ergo dare elemosynaz de superfluo ẽ in precepto r similiter dare elemosynã ei qui ẽ in extrema necessitate: alr dare elemosynã ẽ i cõsilio: ꝛ

eut ꝛ de quolibꝫ meliori bono dantur consilia. ꝛ dico ꝙ superflua de necessitate precepti sunt erogãda: qꝛ ꝫ isti⁹ sint ꝯtuꝫ ad ꝙ prietatẽ: nõ etiam alioꝝ sunt quo ad vsuꝫ. s. illoꝝ q ex eis sustentari possũt. vnde Basilius: Si fateris ea tibi diuinit⁹ prouenisse an iniustus ẽ deus inequaliꝫ nobis res distribuens: cur tu abũdas: ille ẋo mendicat: nisi vt tu bone dispensationis merita ꝓsequaris: ille ẋo patientie brauijs decoret. est famelici panis quem tu tenes in archa: nudi tunica quã in conclaui conseruas: discalciati calceus q penes te marcescit: indigẽtis argentũ qõ possides humatũ: quo circa tot iniuriaris quot dare valeres. ꝛ hoc idẽ dicit Ambꝝ. 47. di. sicut hi. ꝛ quod predictũ ẽ ꝙ nõ sit danti necessariuꝫ iudicandũ est ꝑm ꝙ ꝓbabiliꝫ estimari potest. Nec oportet ꝙ considerẽtur omnes casus q possũt ꝛingere in futuꝝ: ꝫ debet iudicari superfluũ ꝛ necessarium ꝑm ea q̃ ꝓbabiliꝫ ꝛ ꝛisiliꝫ occurrũt. Idẽ in sum. con. li. 3. ti. 8. q. 4. vbi ẽt addit ꝑm eundẽ Tho. ꝙ tũc intelligẽdus ẽ casus extreme necessitatis qñ apparent ꝓbabiliꝫ signa extreme necessitatis future nisi ei subueniatur: vt cum aliquis videt aliquos impotentes vel pigros ad subueniendũ ꝛ pauperem indigentẽ cibo ꝛ potu ꝛ alijs vite necessarijs nec sibi posse satisfacere: non. n. expectanda est vltima necessitas: qꝛ tunc forte ñ posset iuuari natura fame vel siti consũptaꝛ hec ibi. Itẽ videtur ꝙ necessitas elemosyne non sit solũ respectu extreme necessitatis indigẽtis: ꝫ etiã alteri⁹. Maꝝ ꝛ in alijs necessitatibus vellet qs sibi rationabiliꝫ subueniri: sic ergo ꝛ ipse inꝯtũ põt ꝺꝫ alijs subuenire Matth. 7. ibi: Oia q̃cunq; vultis vt faciant vobis homines. ꝛc. Et. 1. Jo. 3. Qui habuerit substãz mũdi huius ꝛ viderit fratrẽ suũ necessitatem hꝫ: ꝛ clauserit viscera sua ab eo quo charitas dei manet in illo. Unde ꝛ Ricar. super. 4. sñtiaꝝ: dis. 15. dicit: Cum preceptuꝫ de elyna sit affirmatiuũ ꝯtuis obliget ad sẽper: nõ tñ ꝙ sẽp: ꝫ ꝙ loco ꝛ tẽpore. ꝙsiderãda est. n. facultas habentis ꝛ miseria indigentis. Si. n. hõ habeat aliqd qõ nõ sit necessariũ sustentationi sue nãe nec illoꝝ quos tenetur ꝓuidere: sicut vxõ ꝛ filij seruꝰ ꝛ ancille ꝛ sit cã necessitatis seu notabilis indigentie ex parte illi⁹ cui dandũ est ꝙ imineat ꝓbabilia signa extreme necessitatꝫ: tunc habens tenetur ex ꝑcepto subuenire indigẽti. Si vero non ꝫ aliquid superfluũ nõ tñ sustẽtationi nãe ꝫ etiã decentie sui status tenet ꝺ illo elynaꝫ facere indigentib⁹: etiã si nõ inueniant q eẽnt ꝓstituti in necessitate predicta. Et si plures occurrãt indigẽtes quibus oib⁹ subueniri nõ possit: tenetur ceteris paribus magis indigentib⁹ subuenire. Utꝛ elyna debeat dari de necessario. ꝗn. ꝑm Tho. 2ª 2ª. q. 32. Necessarium dicitur dupliciter. Uno modo sine quo aliqs non potest esse: de tali necessario elyna dari non debet: puta si aliquis in articulo necessitatis ꝓstitut⁹ solũ haberet vnde posset sustentari ipse ꝛ filij ꝛ alij ad eũ pertinẽtes: de hoc. n. elynaꝫ dare esset sibi vitã subtrahere. ꝫ si forte talis casus imineꝝ: vt subtrahẽdo sibi daret alicui magne persone ꝙ quã ecclia vel respub. sustentarentur certe ꝓ talis persone liberatiõe seipsuꝫ ꝛ suos laudabiliꝫ periculo mortis exponeret: cum bonũ cõe sit propꝛio preferẽduꝫ. Alio modo dicitur aliquid necessariũ sine quo nõ põt ꝓuenienter vita transigi ꝫ statum vel conditionẽ ꝓprie persone vl alterius quaꝝ sibi cura incumbit: de hoc igitur ergo dare elynam est bonuꝫ ꝛ nõ cadit sub precepto sed sub consilio. Idem in sum. con. li. 3. ti. 8. q. 5. Et hec intelligenda sũt ꝫ ea que dicta sunt. s. §. ꝓx. in additione.

Quib⁹ potius elyna dand sit. Rñ. ꝑm Tho. ſcõa ſcõe. q. 32. ſic Aug⁹. dic̃ in ꝓmoti. de doctrina xp̃iana: Illis q nob magis sũt ꝓiuncti magis ꝓuidere debem⁹ ꝯ eis q q̃dã sorte nob aduenium. Est tñ circa hoc discretionis ratio adhibenda ꝑm differentiaꝝ ꝓiunctionis sãctitatis ꝛ vtilitatis. Nam multo sanctiori magis indigentiam patiẽtis ꝛ magis vtili ad comune bonuꝫ esset magis elemosyna danda ꝯ ꝓlone ꝓpinqui: maxime si non sit multũ ꝓiuncta cui⁹ cura spãlis nobis immineat: ꝛ si necessitatẽ magnam non patiatur. Idez in sum. con. eo. ti. q. 6. vbi etiam ꝫ ꝙ ceteris paribus magis coniunctis ẽ citius subueniendum. Et vide supra aduocatus. §. pli.

Utrũ in elyna preponẽdus sit ꝓ infidelis exneo fideli. Rñ⁹. ꝑm Ray. In exhibitione nutrimenti preferẽdus ẽ pater: ꝫ in dilectione ꝓponẽdus sit exne⁹: ar. 30. dis. c. p⁹. Preceptũ. n. dñi est Exo. 20. Honora patreꝝ tuuꝫ ꝛ matrẽ tuã. Nullũ. n. bñficiũ est tantum sicut parentum: ideo parẽtes in recõpensandis bñficijs sunt omnib⁹ alijs ꝓfe

rendi: nisi necessitas ex alia pte ꝓponderet vel aliqua alia ꝓditio: puta cōis vtilitas ecclesie vel reipu. Unde ⁊ in extrema necessitate magis essēt filij deserēdi q̄ parētes. Lō. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 31. A. Lō. ēt Bof. ⁊ Hosti. ⁊ Pe. vt i sū. cō. co. ti. q. 7. vbi ēt ꝑz q̄ hoc fuit speciale dictū Tho. cui concordat Pe. vi delicet q̄ filij magis deserendi sunt q̄ parētes. B Elemosyna pauperibus danda est qui suis manibus laborare nō possunt. 82. di. §. ꝓmo. Haz ꝑm leges q laborare potest ⁊ se immiscet elemosyne redigitur in seruitutē imperatoris. C. de mendi. vali. l. vnica. li. xᵒ A Ibi aliter dicitur sic: Cunctis quos in publicuz questum incerta mendicitas vocauerit inspectis exploretur in singulis ⁊ integritas corꝑoꝝ ⁊ robur annoꝝ atq̄ inhertibus ⁊ absq̄ vlla debilitate. Dicit glo. ibi. s. q sic se gerunt quasi nō habeant artez cum habeant: ⁊ quasi sint debiles cū sint fortes: qz nolunt laborare: ſz mendicando sine labore viuere: sequtur: miserandis necessitas inferatur: vt eoꝝ qdem quos tenet conditio seruilis ꝓdito: studiosus ⁊ diligens dominū ꝓsequatur: eoꝝ vero quos natalium sola libertas ꝓsequitur colonatu perpetuo fulciatur. Glo. dicit ꝓtra in auē. de ēpto. §. si vo. coll. 6. vbi dicitur q̄ serui dñi: liberi operi publico mancipātur. Sz hec. l. corrigit ꝑm quosdaz: vel ibi in his qui in sacra vrde reperiuntur quasi cuz eis minus sit agenduz vel ꝟ logtur de his qui faciunt se videri egros: apponentes herbā vel aliud per qd̄ contumescat: ibi nō sic delinquūt ſz solū fingunt paupertatē seu debilitatē. glo. Vbi ē qd̄ dicitur ibi de repertis in vrde imperiali Itē glo. super rubrica dicit q̄ mendicātes validi miseris ⁊ v ere debilibus panez auferunt: ⁊ de talibus cū constat allegat glo. super Matth̄. dicentē: Justius feceris si inuste petentez correxeris q̄ si ei dederis. B Cum aut̄ aliquis indiget ⁊ ponit̄ distributor elemosynarū potest ⁊ sibi accipere sicut alijs administrat: Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32.

Utr elyna oibus mallis danda sit. ꝓn. ꝑz Tho. in. 4. dis. 15. Dicendū ꝑm Aug. q̄ sic diligendi sūt hoiēs vt eoꝝ non diligātur errores: ⁊ qz exhibitio dñice ꝟ dilectioni corrūdet: ideo peccatori ad sustentationē nature dz elemosyna dari si indigeat: cū ꝓcipiatur nobis etiā dñi facere inimicis: ſz ad fouēdū eoꝝ malicia non debemus aliqd dare eis. Unde si constaret q̄ eo quod aliquis dat ꝓ peccatū abuterentur nō deberet eis dari nisi necessitas extrema exposceret. A Idez in sum. con. li. 3. ti. 8. q. 8. B Utr elemosyna sit danda abundanter. ꝓn. ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. Dicendū q̄ abundātia elemosyne dupliciter potest cōsiderari. ꝓmo qdem ex parte dantis. s. cū qs dat qd̄ est multum ꝑm ꝓportionez ꝓprie facultatis: ⁊ sic laudabile est abundanter dare: Tob. 4. Si multum fuerit abundanter tribue. vnde ⁊ dñs Luc. 21. laudauit viduā que ex eo qd̄ erat illi totū victū quez habuit misit obseruatis ꝫ his que dicta sūt de elemosyna facienda de necessarijs 3. §. 3, 2° potest considerari ex parte eius cui datur: ⁊ sic est abundans dupliciter. Uno modo q̄ suppleat sufficienter eius indigentiā: ⁊ sic laudabile est abundāter tribuere. Alio modo vt abundet ad superfluitatem: ⁊ hoc non ē laudabile: ſz est melius pluribus indigentibus necessaria elargiri. Jn hoc ēt considerandū est q̄ quidaz egentes delicatoꝝ cibis ⁊ vestibus indigent q̄ alij: vt Tho. subdit ibidē. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 9. B Quid ſige furatur ab vsurario ⁊ huiusmodi vt elemosynam inde faciat. ꝓndeo ꝑm Ray. Dico furtum cōmitti. Non enim facienda sunt mala vt veniāt quecunq̄ bona. 14. q. 5. forte.

Utr de illicite acq̄sitis elyna possit fieri. ꝓn. ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. Aliquid potest esse illicite acq̄situm tripliciter. ꝓmo mō qñ id qd̄ illicite acq̄ritur debet ei a quo acquisitū est: ⁊ hoc siue nō transferatur dñiuz: vt in rapina ⁊ furto: siue ēt transferatur: vt in vsura ⁊ de talib° cū quis teneatur ad restitutionez non pōt elyna fieri. 2° modo ē aliqd illicite acq̄sitū qd̄ ille q acquisiuit nō pōt retinere: nec cū debetur ei a quo acq̄siuit: qa. s. cōtra iusticiā est datuz ⁊ ꝓtra iusticiā fuit acceptū vt in simonia: vbi vterq̄ cōtra legē dei agit ⁊ ideo dz hoc in pias causas erogari. Et ea dē rō in silibus in q̄bus datio ⁊ acquisitio ē cōtra legem. 3° mō est aliquid illicite acq̄situm nō qdez qz ipsa acq̄sitio sit illicita: ſz qz illud ex quo acq̄ritur ē illicitū: ⁊ in his qui dez trāsferrī dñiuz: nec cōpetit repetitio: sicut pz de eo quod mulier acq̄siuit q̄ meretriciū: ⁊ hoc ꝓprie vocatur turpe lucrū. talis enim mulier turpiter agit ⁊ cōtra legez: ſz in eo quod accipit iniuste non agit nec contra legem. vnde quod accipit retineri pōt:

ꝛ etiã de eo elemosyna fieri: ꝫ non oblatio publica ad altare. ✠ Juxta illud Deut°. 23. Non offeras mercedẽ pstibuli. ꝛc. ✠ Et hanc distinctionez ꝓbat Aug°. 14. q. 5. non sane. in fi. ✠ Idẽ quod in hoc. §. notatur in sum. con. li. 2. ti. 8. q. 21. Et ad predictoꝝ intelligẽtiam sciendũ ꝙ quãdo turpitudo ẽ ex pte datis ꝛ accipiẽtis regulariter i foro penitẽtiali nõ cogit̃ quis erogare vel restituere nisi ad hoc fuerit iudicialr condẽnat° vel sibi a confessore fuerit iniunctũ ꝓ○ satisfactione peccati vel nisi a iure sit particulariter expressũ: vt in simonia ex qua regulariter restitutiõ ẽ facienda ecclie in cuius iniuriam acceptũ est. Et hec possunt colligi ex notatis per glo. Ray. in ti. de rapto. §. nũquid de fornicatiõe. super ꝟbo restituere. ꝛ. §. circa pedagia. super ꝟbo tenetur. Et quando erogatio necessaria facienda ẽ vocatur potius restitutio seu satisfactio: etiã quando in pauperes facienda sit: extra de vsur. cuz tu. Dz quando erogatio non est necessaria vocatur ꝓprie elemosyna: Juxta illud Tob. 4. Ex tua sub̃a fac elemosynã. ꝛ quando restitutio nõ est necessaria faciẽda certe persone semp potest dari pauperib°: dicto. c. cuz tu. Sed aliquando dat̃ vt satisfactio: aliqñ vt elemosyna: vt pz ex predictis. ✠ Et de ista mã vide. ĵ. restitutiõ ꝓ°. §. añplt. De acquisitis p ludũ alee: vide. ĵ. ludꝰ alee. De mã ẽt elyne hẽs ẽt plura. ĵ. satisfactio. §. 5. ꝛ vlt.

Lemosyna secundo

quis potest facere eã. Utruz religiosus possit facere elemosynã. gn. fm Ray. non: quia nihil habet: dis. 54. abbati. ꝛ. 12. q. 1. nõ dicatis. extra de sta. mo. cuz ad monasteriũ. in fi. Si autẽ monachus administrationẽ habet potest ꝛ dz facere elemosynam: imo quicqd supereſt in pias cãs erogandũ est. 12. q. 1. ga tua. in fi. 86. dis. non satis. vltra medium: nisi forte esset admistratio ꝙ quicquid supereſt refundatur ad monasterium vel aliquẽ specialem vsum: vt in quibusdam ꝓioratib°. Itez si monachus videret aliquẽ indigere ad mortẽ debet dare: quia in hoc casu omnia sũt cõia. 47. dis. sicut hi. Nec obstat si abbas contradiceret qz debet magis obedire deo ℈ hominib° Con. Tho. 2ª 2ª. q. 32. ꝛ in. 4. dis. 15. addens ꝙ citra extremã necessitatẽ monachus aliquid modicũ dare potest absente abbate ſb spe ratihabitionis. ✠ Con. etiam Host. vt in sum. con. li. 2. ti. 8. q. 26. vbi habentur omnia que in hoc. §. dicuntur. ✠ Quid si monachus de voluntate abbatis vadit Romaz vel est in studio: nunquid potest facere elemosynã. gndeo fm Ray. sic. Nam eoipso ꝙ dedit sibi licentiã eundi vel stãdi intelligitur ei cõcessisse licentiaz faciendi ea q̃ honesti scholares ꝛ peregrini solent facere: ar. extra de offi. del. ꝓtera. ff. de iurisdom. iudi. l. 2. ꝛ. ff. de iudi. si longius. ita tamen ꝙ moderare faciat. ff. ad macedo. itez si filius. §. quod dicitur. Con. Host. ꝛ Tho. in. 4. dis. 15. ✠ Con. etiam Albricus: vt in sum. con. eo. ti. q. 27. ✠ Nunquid vxor põt facere elemosynã sine licentia viri. gn. fm Ray. Si vxor habet res parafernales i. ꝓpias ꝓter dotẽ vbi hꝰi pariafernalia de consuetudine locũ habent ꝛ vxoris sunt: potest de illis etiã inuito marito elemosynã facere. C. de pac. con. hac lege. ✠ Et ibi pz ꝙ hec bona parafernalia que sũt ꝓter dotẽ non solũ de consuetudine: ꝫ etiam de iure pertinent ad vxorẽ: huic tñ iuri posset derogari per cõtrariaz ꝓsuetudinẽ: sicut ꝓtingit in aliquibus partib° fm glo. Ray. vt in sũ. con. eo. ti. q. 28. ✠ Item si vxor est lucrosa: ita. ſ. ꝙ exhibita debita gubernatione domus opibus suis lucretur: põt de hoc facere elemosynã: nec intelligo deducendas ex pensas victꝰ sui: qa vir tenet ad omnia eius onera, ꝓpter dotẽ ꝛ etiaz ꝓpter obsequium ab vxore exhibitũ. ✠ Hoc videt fuisse dictuz Albrici. ſ. ꝙ vxor ex dicto lucro potest facere elemosynã: vt pz in dicta. q. 28. ✠ De rebus quoqz viri vt de pane vino ꝛ hꝰ modi q̃ de approbato more solent ad dispẽsationẽ vxoris ꝓtinere: põt ꝛ debz facẽ elymnas: moderate tñ ꝛ fm facultates viri ꝛ maiorem vel minorem multitudinẽ ꝛ necessitatem pauperum: ꝛ dz sibi formare ꝓscientiã ꝙ non displiceat marito: licz aliqñ ꝓhibuerit: qz qñq̃ ꝓhibent vt temperent vxores nõ a toto: ꝫ ab excessu. Potest etiã sibi formare conscientiam ex miseria pauperis cogitans ꝙ si maritus viderit illũ: placeret ei ꝙ sibi faceret elemosynã. Si ãt omnino dictat sibi conscientia ꝙ viro displiceat: deponat eam si põt: ꝛ si non põt deponere nõ dz dare: hoc dico nisi videret eum indigentez ad mortez. Et qz dixi de rebus viri: intelligas etiã de rebus dotalibus: nam illarum

dominiū penes virum est. C. de rei ven. do-
te ancillā. C. de iure do. in rebus. Ló. Ho-
sti. ⁊ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. ⁊ in. 4. dis. 15. A Ló.
etiaz Alb. icus: vt pz in dicta. q. 28. vbi etiā
dicitur ꝑm glo. Ray. ꝙ si mulier etiam late
ter dat elemosynas moderatas p̄o se ⁊ p̄o
viro suo vtiliter gerendo cōmune negociū
non peccat ꝯtra credat ꝙ viro displicēt si
sciret: ⁊ sufficit in hoc casu ꝙ ñ veniat ꝯ phi
bitionē maritī ⁊ ꝙ eū ñ scādalizet. B Sz
an vxor exīs i matrimonio 2° possit, puide
re filijs quos hūit ex ꝑmo: vide. j. vxor. §. 2.

Munquid filiusfamilias pōt elemosynā
facere. ꝛndeo ꝑm Ray. si habet peculiū ca-
strense vel quasi pōt: nam ꝯtū ad illud pa
terfamilias cēsetur. ff. ad Macedo. l. i. De
peculio vo p̄ofecticio ⁊ aduenticio potest
si credit patrem permissuꝝ: aliter non: quia
p̄ofecticium ⁊ quicqd ex eo acquiritur pa-
tris est: aduenticiū vo est patris quo ad vsu
fructum: vt Insti. per quas perso. no. ac. §.
ꝑmo. Si tū eēt in scholis de licētia patris vl
in peregrinatione posset de, pfecticio ⁊ ad-
uenticio elemosynā dare: ar. ff. de iudi. si lō
gius. ⁊. ff. ad macedo. Item si filiusfa. §. qō
dicitur. Quid autem sit peculium castrense
⁊ huiusmodi: vide. j. peculiū. A De his pe
culijs: ⁊ de his etiaz que sunt in hoc. §. ha-
betur in sum. con. lib. 2. ti. 8. q. 31. B Utz
seruus vel ancilla possit facere elemosynaz
de rebus domini. ꝛn. ꝑm Tho. in. 4. dis. 15.
Serui ancille ⁊ famuli ꝯtus sint libere con
ditionis nō possūt elemosynas dare de re-
bus dominoꝝ sine eoꝝ consensu nisi panez
⁊ huiusmodi que nō inferunt sensibile no-
cumentuz. Si etiā ipse famulus sit dispensa
tor rex: non tamē ponitur dispēsator quasi
ptātem aliquā in rem dñi hñs: ſz quasi tra-
ctans eaz ad vtilitatē domini. De p̄cio autē
sui seruitij constat ꝙ potest elemosynā da-
re. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 32. B

Mphiteosis quid est. Re
spōdeo: Em
phiteosis grece latine melioratio
dicitur. Ab initio enim per hūc contractuz
viles quedā terre cōcedebātur quas recipi
ens melioz̄abat: ⁊ melioz̄ationes sue erant:
quod posteꝝ ꝑmissuz ē de fertilibus ⁊ fru
ctuosis: ⁊ p̄sistit in rebus soli tñ. A Hoc
fuit dictū Hosti. vt pz in sum. con. li. 2. ti. 8.
q. 39. in p̄incipio. B Quod ⁊ iuxta vsga
re quoꝝundam dicitur datio ad liuellum,
Emphiteosis nō alr ꝯhitur nisi scriptu-
ra interueniēte. C. eo. l. i. Itē per consenuz
dñi ⁊ emphiteote in hoc. l. vt statiz dom⁹
aliquid ꝑ re accipiat. s. qō inter eos conue-
nerit. Item vt decetero singulis annis con
uentum canonem soluat: vt Insti. locati. §.
adeo. A Idem in sum. con. dicta. q. 39.
vbi etiaz ponitur ꝑm Hosti. quod in. §. se
habetur. B Contrahitur aliqñ ad tēpus
. i. vsqz ad. x. vel. 20. annos: in quo etiaz suc
cedit heres vsqz ad ipsuz tempus. aliquan
do contrahitur in perpetuum: ⁊ tunc nō au
fertur emphiteote vel etiam heredib⁹ eius
ꝯdiu soluerint canonem.

Possessio ecclesie nō potest de nouo da-
ri in emphiteoliz ꝑpetuo: ex de re. eccle. nō
ali. nulli. A Ibi, phibet generaliꝝ omnis
alienatio rei imobilis ecclie. Ibi etiā no. do
min⁹ An. de bu. ꝙ locatio dicitur alienatio
quādo est ad decem annos vel vltra. B
Si tū possessio ipsa p̄ius erat emphiteoti-
ca ⁊ peruenit libere ad ecclesiā: bene poterit
dari in emphiteosim alteri etiam perpetuo
B Hoc uon p̄obauit. B Quid sit natu
ra huius ꝯtus. ꝛn. ꝑm Hosti. De natura
hui⁹ contract⁹ est: vt si ꝓtrahentes aliquid
pacti sūt id obseruet: ⁊ si nihil pactiscātur d
bet pēsio solui nisi res ex toto pierit. Aut
dam ēt intelligunt si septez partes perierit.
Alij intelligunt si tū medietas perierit: qō
equs ēt: ar. ff. de vsufruc. ēt ptis. A Ibi ēt
dicꝝ in dubio ptis appellatiōe intelligit di
midia. Jō cū iura dicāt ꝙ ex ptis dep̄ditō
ne ñ libat emphiteota intelligit de dimidia
tū: vt vsqz ad istā ptē in nullo libetur: ſz vl
tra medietatē dep̄ditio nō libet i totū sed p
rata: ar. l. q̄ de tota. ff. de rei vēdi. ⁊ ſz h⁹ pōt
teneri ꝑma opinio. B Itē de nā h⁹ ꝛct⁹ ē
vt liceat emphiteotā repellē si p triēniū i se-
cularib⁹: vel p biēniuz in eccliastic⁹ nō sol-
uerit. pēsionē. io. q. 2. hoc ius. vo. g rē. nec te
netur dñs censū regrere: qz dies statuta p
dño interpellat. C. eo. l. 2. §. si aūt nihil. Re-
pellet aūt ꝑm quosdā, ꝑpa auctoritate ſz ali
os qō veri⁹ est p iudicē. Idez Inno. ⁊ hoc
nisi celeriter satisfaciat ꝑm ꝙ dī ex de loca. ⁊
⁊ p̄duc. ꝑpter. in fi. ⁊ dico celeriter. i. añ ꝯꝝ
patiat se trahi ad iudiciū: aliꝝ tū exponit il
lā celerē satisfactionē. A Blo. in. c. fi. ex d
loca. dicit ꝙ hec celeritas ad modicū tēp⁹
referi p⁹ biēniū respectu ipsi⁹ biēnij: sic hec
adiectio plus ad modicā quātitatē refertur

respectu quãtitatis notãte. ff. de ẏb. sig. hoc adiectio. Et illud modicũ ꝓsiderabit iudex arbitrio: exquo determinatũ nõ ẽ in iure. ẽ de offi. dele. de cãis. Dñs ẏo An. de bu. ibi dẽ dicit q nõ solues canonẽ infra biennũ ꝓuatus est ipso iure ꝑm cõem sniam doc. t q regulariter executione facta a iure nõ admittit purgatio: ſz hic ex gr̃a: t spãr admittitur dũmodo fiat celeriter: subdẽs q dicitur celeriter satisfieri qñ incõtinẽti purgat moraz sine aliquo iudicio t spõtanee. si ergo expectat iudiciũ nõ videt celeriter satisfacere. hec ille. Ur ergo q post vocationez ad iudiciũ nõ possit purgari dicta mora: añ ẏo sic dũmodo infra modicũ tps arbitrariũ. B Jtẽ põt emphiteota ius suũ alteri vendere: tñ ꝑius regsito dño t ꝓposito precio ꝙtum reuera inuenire põt. dñs. n. si cõparare velit cuiz emptor ꝓponẽdus est: ſz si liũam dat vendi põt: qn ẽt si taceat lapsis denunciatione duob⁹ mẽsib⁹ vẽdi põt etiaz sine ꝓsensu dñi: dũ tñ nõ ꝑsonis ꝓhibitis vt sunt ꝑsone potẽtiores: vel alie q nõ sunt soluendo: ar. ff. g satisda. co. l. 2. t illũ qdem cui sic vendit tenetur dñs suscipere: emphiteota ẏo si secus fecerit ius suum amittit. De his oibus no. exẽ de loca. t ꝓduc. potuit A Jdez qõ hẽtur in hoc. §. habẽt etiam in sum. con. li. 2. ti. 8. q. 40. B Utz emphiteota possit ius suũ donare sine cõsensu dñi. Rñ. ꝑm Hosti. Põt etiã dño irregsito. C. ỏ fũdis. l. i. li. xj Jnsti. locati. §. adeo Hoze similiter etiã põt pignori dare. Idem Jnno. t Ber. A Hoc tangit glo. exẽ de loca. c. fi. t idẽ qõ in hoc. §. hẽ in sũ. cõ. c. ti. q. 41. B Quid si emphiteota solvit censũ pñtib⁹ annis ſz ante cessauerit a solutiõe p x. annos vel plures: nũqd põt expelli. Rñ. nõ. ſz tut⁹ ẽ. C. de iure emphi. l. penuli. A Jsta. l. paz facit. Jdez tñ no. in sum. cõ. co. ti. q. 42. ꝑm Hosti. p. l. penuli. C. de apoc. li. x°. Jdẽ ẽt no. glo. in. c. fi. de loca. Addit tñ q hoc verũ ẽ in ꝓuato t in eccliа nõ collegiata qñ eius rector recepit canonẽ: nõ añ in collegiata qñ ꝓlatus recepit sensũ sine ꝓsensu capituli: nisi postea capſz ꝓsẽtisset. Et ibi no. dñs Anto. de bu. q ex hoc põt argui q ꝙuis delictũ prelati nõ noceat ecclie: tñ delictum collegij bñ nocet: vt est glo. no. de or di. coz. c. 2. t de dolo t ꝓtu. c. plt. t in regla, delictũ. Jtẽ ẽt delictũ vnius rectoris preiudicat ecclesie que habet solũmodo vnũ rectorem. Secꝰ añ in ecclesia collegiata. Refert etiã ibi Bar. in. l. 2. C. de iure emphi. limitare ꝓdicta dicẽdo q si dñs emphiteoſ recepit pro tẽpore ꝓterito pensionẽ: tunc ꝓ hanc receptionẽ sibi non preiudicat: qz põt ipse vtrunqz petere, s. pensionẽ t expulsiózz ergo per receptionẽ vnius nõ videt renunciare alteri. Si vero recepit pensionẽ ꝓ futuro sine ꝓtestatione tunc sibi ꝓiudicat. Dñs Anto. t glo. ibi simili, t ꝓfati doc. videtur ibi sentire q etiã receptio ꝓteritaz pensionũ ꝓiudicat nisi fiat cũ ꝓtestatiõe: ſz dominũ Anto. potest cõcordari q si pensio recipiatur ꝓ tẽpore quo nondũ emphiteota ceciderat a iure suo nõ preiudicet cũ illi debeat simul t ius subsequẽs expulsionis: vt dicit Bar. Nõ si recipiatur ꝓ tẽpore quo emphiteota iaz ceciderat a iure suo preiudicet sine ꝓtestatione: cum iã non pensio ꝓ re sed omnis fructus t res rei debeat. C. de. ii vẽdi. certũ. ideo tunc in recipiendo sibi preiudicat nisi ꝓtestetur ꝑm dñm Anto. de bu. 2° etiã dicto contrariatur dominꝰ Anto. dicens q recipiẽs censũ ꝓ tempore futuro sibi ꝓtestetur sue nõ semp sibi ꝓiudicat nec ꝓtestatio ipsũ in aliquo iuuat. naz illa ꝓtestatõ est cõtraria facto: qz nõ est possibile q pensiones recipiat ꝓ anno futuro t q possit eũ expellere: ar. c. cũ. M. de consti. Potest dici q hoc verum est recipiẽdo nomine pensionis: ſz si ꝓtestetur q nõ recipit ꝓ2 pensione: ſz ꝓ parte sui debiti non ꝓiudicat: cum hoc factũ nõ contrarietur ꝓtestationi: t ita intelligitur dictũ Bar. Jtem glo. i dcõ. c. fi. exẽ de loca. sẽtit q dominꝰ possit emphiteotam nõ soluentẽ expellere iuris auctoritate etiam sine auctoritate iudicis. Dominus Anto. refert Bar. dicere i. l. 2. C. de iure emphi. q dñs hz ptãtẽ turbãdi: ſz nõ expellẽ di emphiteotã nõ soluentẽ canonẽ infra biennuz: qz emphiteota hz possessionẽ nalez ſz dñs ciuilẽ: ſz p viã iudiciũ bñ posset: t illũ credo verũ nisi ex detẽtõe possessiõis naturalis ꝓiungeret repulsio dñi a sua ciuili quã tenet aio. nam tũc dñs posset se defendere t i continenti emphiteotã expellere a sua nãli ar. l. clam possidere. §. q ad nundinas. ff. de acq. pos. t exẽ de, pba. ſz cãm. Jtem glo. i dicto. c. fi. dicit q ꝓpter sterilitatẽ rei emphiteotice non minuitur pẽsio: ſz minuatur, ꝓpter sterilitatẽ rei locate: vt extra de loca. c. plt. Et vt no. dñs Anto. in dicto. c. fi. Jdez

dicunt Specu. ⁊ Jaco. de are. ⁊ Ci. ⁊ Bar. subiungens rationem: qꝛ in locatione preciũ quod annuatiz exoluitur datur respcũ fructuũ q percipiũtur: ⁊ quodãmodo vr̃ in ea tacita emptio fructuũ. ergo si decipit vltra dimidiã iusti precij potest petere remissionez: nõ autẽ est sic in cõtractu emphiteotico: qꝛ ibi nihil datur per respectum ad fructus sz in recognitione dominij. Secꝰ si census esset magnus ratione fructuuz: qꝛ tunc bene deberet fieri restitutio fructus.

Mptio ⁊ uẽditio

Secundum Hosti. cum pure fit venditõ etiam sine scriptis de re que degustationez non exigit omne periculũ spectat ad emptorem excepto casu publicationis ⁊ nisi pactũ mora vel culpa seu calliditas interuenerit. Jdez de emolumento. A Jdẽ in sũ. cõ. li 2. ti. 8. q. 7. B Quid si dolꝰ dat cãz ꝯctui ꝛn. Non tenebit venditio: vt s̃. dolus. §. 2.

Utrũ liceat aliquid vendere plusq̃ valeat vel emere minori precio. ꝛn. ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 77. Dicendum ꝙ carius vendere aut vilius emere rem q̃ valeat est iniustuz ⁊ illicitum: nisi res que vendit cedat in detrimẽtum venditoris q multuz re illa indiget. nã in tali casu iustuz precium est vt non solum respiciatur ad rez que vẽditur: sz etiã ad dãnuz quod vẽditor incurrit ex venditione: ⁊ sic licite potest vẽdere plusq̃ valeat ꝟm se: q̃uis non vẽdatur plusq̃ valeat ipsi venditori. Quod si emptor iuuetur ex re quam emit: sz venditor nõ damnificatur carendo re illa nõ debz eaz superuẽdere: qꝛ vtilitas q̃ alteri accrescit nõ est ex vendente: sz ex cõditione ementis. Nullus aũt debet vẽdere alteri quod nõ ẽ suũ. Quod aũt lex humana hanc inequalitatẽ totaliter nõ prohibet. Dicendũ ꝙ lex humana multa permittit ĩpunita. Unde in hoc casu punit solũ quando ẽ magnus excessus: puta si aliquis sit deceptus vltra dimidiã iusti precij: tunc enim cogit ad restitutionez. A .i. vl' ꝙ restituatur res vl' reddatur p̃ciũ vl' ꝙ emptor suppleat qd̃ deest iusto precio. C. de rescin. vendi. l. 2. B Lex autẽ diuina nihil impunitum relinquit. vñ ꝟm diuinã legem illicituz reputatur si in emptione ⁊ vẽditione non sit obseruata equalitas iusticie: ⁊ tenetur iste q plus habet recompẽsare ei q damnificatꝰ ẽ si sit notabile damnũ: quod ideo dico: qꝛ iustũ preciũ rez q̃nq̃ nõ ẽ punctaliter determinatuz: sz magis in quadã estimatione consistit: ita ꝙ modica additio vel diminutio nõ videtur tollere equalitatez iusticie. De hac etiã materia no. 10. q. 2. hoc ius. vbi dicitur A non in tex. sz in glo. B ꝙ si iu vẽditione plus offeratur q̃ res valeat: ecclia nõ dz plus recipere: sz tm̃ iustum preciuz: licz lex dicat ꝙ ꝯtrahentes possunt se inuicẽ decipere. A .ff. de mio. l. in cãe scda. § plt. B Nam ecclia in suis ꝯtractibꝰ non dz doluz facere: ex̃ de dona. per tuas. A Jdez qd̃ in hoc. §. notatur in sum. con. eo. ti. q. 9. B

Utꝛ negociando liceat carius aliquid vẽdere q̃ emptũ sit. ꝛndeo ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 77. Nihil prohibet lucrũ ordinari ad aliquẽ finẽ necessariũ vel honestũ: ⁊ sic negocia licita reddẽtur: sicut cũ aliquis lucꝛ moderatuz quod negociãdo querit ordiat ad domus sue sustentationẽ: vel etiã ad subueniendũ indigẽtibꝰ: aut etiã cum aliquis negociationi intendit ꝓpter publicã vtilitatez ne. s. res necessarie ad vitã patrie desint: ⁊ lucrum expetit nõ quasi finẽ sz quasi stipendium sui laboris: ⁊ sic põt qs carius vendere q̃ emit. A Propter predicta vitiũ vitat intentionis vt negociatio nõ dicatur illicita ex intẽtione: non tm̃ ex his potest res pluris vendi: vt põt colligi ex dictis eiusdẽ Tho. ⁊ ex his que notãtur in sum. con. lib. 2. ti. 8. q 15. Nã non licet rem cariꝰ vendere q̃ fuerit empta: nisi fuerit mutatũ preciuz ratiõe forme temporis vel loci ꝟm doc. ⁊ no. dominꝰ Pe. de anchorano i. c. p̃mo de vsuris. liº. 6. ⁊ inter mutationes forme vr̃ etiam posse comprehendi siqs emerit merces i magna q̃titate ⁊ minuti vendat: solent. n. res i magna q̃titate cõiter meliori foro vendi. B Similiter etiã si ipse in aliquo rem meliorauit: aut etiã qꝛ p̃cium rei mutatũ est ꝟz diuẽsitatẽ loci vel temporis: vel propter periculum cui se exposuit transferendo de loco ad locum: vel eam ferri faciendo: dum tamen moderate: vt Ray. addit. A Jdem ꝟm Tho. habetur in sum con. dicta. q. 15. B Et de hac materia habet. j. vsura. 3. §. 9.

Utꝛ venditio reddatur iniusta ꝓpter defectũ rei vendite vl' ẽt ꝓpter latentẽ eius bonitatem. ꝛndeo ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 77. circa rem q̃ venditur triplex defectus cõsiderari põt. Primꝰ qdem ꝟm spẽm rei: vt puta si venditur auricalcũ ꝓ auro: aut vinũ mixtũ

zqua ꝓ puro. Zᵒ defectus est ꝺm quãtitat ẽ ponderis vel mensure: vt siquis vtatur sciẽ ter deficienti pondere vel mẽsura. Zᵒ defectus est ex parte qualitatis: puta si animal i firmũ vẽdatur quasi sanũ: in his tribus casibus tgs venditor sciẽter offenderit fraudez cõmittit ⁊ illicita est venditio: ⁊ ad restitutionẽ tenetur. Siᵗʰo eo ignorante aligs ꝺictoꝝ defectuuꝫ in re vendita fuerit: venditor qdem nõ peccauit tñ cũ ad eius noticiam peruenerit tenetur damnũ recompensare emptori. Et ex his pꝫ ꝙ illicituꝫ ẽ vendere aurum vel argẽtũ alchymichũ, ꝓ vero qz non est adeo purũ sicut vez: nec hꝫ oino easdem ꝓpietates: sicut ꝓpietatẽ letificãdi aut ꝙ valet ꝓtra certas infirmitates: ⁊ hᵘˡ. Si autẽ per alchimiam fieret verus aurus non esset illicitũ vendere ꝓ vero: qz nihil ꝓhibet artem vti aliquibus naturalibᵘˢ causis ad ꝓducendos naturales ⁊ veros effectᵘˢ sicut Augᵘˢ. dicit in li. de tri. de his que arte demonum fiunt. Et quod dictum est de vẽditore intelligendum est etiam ex parte emptoris: vt quando venditor crederet rez suam minus preciosam esse ꝙm sit: vt puta vendit aurum ꝓ minori precio: qz credit eẽ aurichalcuꝫ: aut animal sanũ quod putat infirmum: nam emptor si hoc cognoscit iniuste emit: ⁊ ad restitutionem tenetur. ℣ Idez quod in hoc. ℣. hẽ. in sũ. cõ. li. 2. ti. 8. q. xi. ℬ

Utrum vẽditor teneatur dicere vitiũ rei tradite. ℊn. ꝺm Tho. vbi ꝺ. Venditor q rez vitiosam vendẽdaꝫ exponit ex hoc ꝓpo dat emptori damni vel periculi occasionez. dãni quidez. si ꝓpter huiusmodi vitiuꝫ res sit minoris precij: ⁊ ipse de precio nil minuit. periculi añ: si ꝓpter huiusmodi vitiũ vsus rei reddatur impeditus vel noxius: puta si quis vendat alicui equum claudicantem, ꝓ veloci vel domũ ruinosam ꝓ firma: vl cibum corruptum aut venenosum ꝓ bono. vnde si huiusmodi vitia sint occulta ⁊ venditor non detegat est dolosa ⁊ illicita venditio ⁊ venditor tenetur ad damni recompensationem. Siᵗʰo vitiũ sit manifestuꝫ: puta cũ equus sit monoculus vel vsus rei: ⁊ sit ñ competat vni potest cõpetere alteri: ⁊ venditor, ꝓpter huiusmodi vitiũ subtrahat ꝺ precio ꝙtuꝫ oporteat: non tenetur ad manifestãdũ vitium rei: qz forte, ꝓpter huiusmodi vitium emptor vellet plus subtrahere ꝙm essꝫ subtrahendũ: vnde venditor potest licite vitium rei reticere. ℣ Idem in sum. con. e. ti. q. 13. ℬ Quid si aliquis portans merces ad locũ vnũ sicut multos se seq cũ similibus: ꝙ si diceret non posset merces suas adeo care vẽdere. ℊndeo ꝺm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 77. Venditor q vendit rem ꝺm ꝓcium qõ inuenit: nõ videtur ꝺ iusticiã facere siqõ furtuꝫ est nõ dicit: si tñ diceret vel de ꝓcio subtraheret abũdationis esset vitium: ꝙuis ad hoc non videatur teneri ex iusticie debito. ℣ Idem in sum. con. eo. ti. q. 14. ℬ

Quid de mercatoribᵘˢ q inter se conueniunt vt certo precio vendant. ℊn. fꝫ Hosti. pactũ illicitũ est. ⁊ silr siquis in ciuitate impetraret vt sibi soli vendere liceret: ꝙ siquis huiusmodi officiũ, exerceat debet fꝫ leges suis bonis expoliari ⁊ exilio perpetuo damnari: ⁊ similiter concedentes puniri. ℣ .i. officiales q predicta monopolia concedũt vel non punũt: vt in .l. de qua statim. ℬ C. de monopo. l. vna. ℣ Ibi dicitur: Iubemᵘˢ negs cuiuscũqz vestis aut piscis aut pectinũ vel cuiuslibꝫ alterius ad victuꝫ vel ad quẽcunqz vsuꝫ pertinẽtis spẽi vl cuiuslibet mãe ꝓ sua auctoritate vel sacro iam elicito aut in posterꝫ eliciendo rescripto: aut ꝓgmatica sanctione. i. cãli seu statutaria ordinatione. ꝓgma. tis. n. est causa: inde ꝓgmaticus. i. causatiuᵘˢ vel causidicus fꝫ Catholicõ. Segtur: vel sacra nostre pietatꝫ annotatione monopoliũ audeat exercere. Mene qs illicitis habitꝫ quentionibᵘˢ ꝓiurꝫ aut pactis cat vt spẽs diuersoꝝ corporum negociationis non minoris ꝙm inter se statuerunt venundentur. Edificiorum quoqz artifices aliorunqz diuersoꝝ operum professores ⁊ balneatores penitus arceantur pacta inter se componere: vt nequis quod alteri cõmissum sit opus implet vt iniunctaꝫ alteri sollicitudinẽ alter intercipiat data licentia vnicuiqz ab altero inchoatũ ⁊ derelictũ opus per alterũ sine aliquo timore dispendij implere: siquis autem monopoliuꝫ ausus fuerit exercere bonis ꝓpꝛijs spoliatus: perpetuitate damnetur exilij. ℬ

Quid de illis q vendere nec emere nouerũt nisi cũ mendacijs ꝓiurijs ⁊ iuramẽtis. ℊndeo ꝺm Ray. Quotiẽs cã decipiendi ꝓ iurãt vel mentiũtur peccant mortalr: ⁊ tenẽtur ad restitutionez. ℣ .l. ꝙtum decipit ꝓximum: vt dicit glo. Ray. non distinguit vtrum decepit in modico vl magno: vt in

sum.con.eo.ti.q.18. B Si aũt qs ignorã
ter dicit falsũ credens dicere verꝫ: vel etiaꝫ si
dicit scienter nõ intendẽs nocere ꝓximo: sꝫ
se idẽnẽ ſuare: nec ꝓpter hoc reꝫ amplius de
bito superuẽdat: tale mendaciũ potest dici
veniale: si tñ iurat vel periurat peccat morta
liter: vide. j. periuriũ. A Idẽ in sum. con.
dicta. q. 18. vbi additur ꝙ dicti tales debẽt
ꝑter restitutionẽ induci ad largas elynas fa
ciendas ꝓ aiabus illoꝝ: de quoꝝ rebus licꝫ
ignoranter forte aliqua habuerũt. Ibi etiã
dicitur ſm Hosti. ꝙ lꝫ Ray. dixerit men
daciuꝫ exquo alter nõ dãnificatur veniale:
tñ exquo assidue ⁊ deconsuetudine qs men
titur videtur mortale: sicut ⁊ ebrietas si sit as
sidua mortale est. 25. di. §. alias. Idem etiaꝫ
de mẽdacio ꝯsuetudinario vr̃ sẽtire Tho. 2ª
2ᵉ. q. 110. arti. 4. Itez vt pꝫ in dicta. q. 18. gl.
Ray. dicit ꝙ mercator de suis mercibus po
test accipere moderatum lucrum quod ad
arbitriuꝫ boni viri limitandũ est: quia non
ẽ determinatuꝫ q̃tũ in singulis solidis aut
libris aut marchis accipere liceat de lucro.
Con. Tho. Host. aũt dicit ꝙ ad hoc ꝙ mer
catores sine omni fraude officia sua exerce
ant bona fide: consulerez talibus ꝙ de licẽ
tia episcopi sui facerent q̃tum possũt lucra
ri in mensura bladi ⁊ vini ⁊ similibus: vel q̃
tum possũt vltra q̃ emerẽt pro libra vende
re in recõpensatione labor ⁊ expensaruꝫ: ⁊
si sic venderẽt sine mendacio ipsos crederẽ
esse in tuto. Hi aũt q hec nõ faciunt sine pe
riculo vix euadũt. B Quicqd aliqs eme
rit nomine suo ẽt de pecunia aliena empto
ri acqritur: non ei cuius fuit pecunia. C. de
rei vendi. si ex ea. nisi in qbusdã casibus. Nã
qcqd emitur de pecunia ecclie ipsius est: vt
dicitur s̃. ecclia. ꝑmo. §. 7. Eodẽ modo si tu
tor vel curator de pecunia minoris emerit
sibiipsi prediũ: nã minor vendicare poterit
illud. ff. qñ ex facto tu. l. 2. Idem de milite si
de pecunia sua alius emerit predium. C. de
rei ven. si vt ꝓponis. Idẽ in marito ⁊ vxo
re: qꝛ si alter eoruꝫ aliquid emerit de pecu
nia quã ei alter donauit poterit ille cuius fu
it pecunia illud vtiliter vendicare. ff. de do
na: inter vi. ⁊ vxo. l. vxor marito. A Et
ibi patet ꝙ hoc videtur verum qñ vxor vl
vir qui accepit donum efficitur nõ soluen
do. Et idem casus q habentur in isto. §. no
tantur in sum. con. li. ꝑmo. ti. 14. q. 17. B
Utrum lib hõ vl ꝓpus filius vendi possit.
Rñ. ſꝫ. Host. Nõ. nisi soluꝫ ꝙ pr̃ vẽdẽ põt
filium necessitate famis vrgẽte: ita tñ ꝙ si re
stituat emptori ꝑciũ siue a filio siue ab alio
quocunqꝫ: ⁊ quandocũqꝫ ipse filius i igenu
itatem ꝑueniat: in nullo autez alio casu licꝫ
patri filiũ vendere. Matri ẽt ñ vrgẽte neci
tate famis nõ lꝫ vẽdere filiũ. A Idez in
sũ. con. li. 2. ti. 8. q. 17. Et predicta probãtur
i. l. i. ⁊. 2. C. de pa. qui fi. di. ex his q̃ ibi ha
bẽtur in tex. ⁊ gl. Itẽ liber hõ efficit seruus
si patiatur se vẽdi ad preciũ participandũ
insti. de iure perso. §. serui. B Ad materiã
emptionis ⁊ venditionis possũt ꝑtinẽ mul
ta que hẽs. j. negociatio. De his que emũ
tur ad certũ terminũ: ⁊ de his qui emũt vi
num bladum vt carius vẽdant: ⁊ plura hus
modi: vide. j. vsura. 3°.

Munitas ecclie

Emũi
tas est
ꝑuilegiũ ecclesiastice libertatis vel
personaꝝ vel reꝝ ad eã pertinentiũ. Et dr̃
emunitas q̃i ex̃ munia. i. officia a qbus sunt
imunes: vt. j. patebit. A Hoc fuit dictuꝫ
Ray. vt in sũ. con. li. i. ti. 14. q. i. B
Quã emunitatẽ hꝫ ecclesia consecrata.
Rndeo ſm Ray. hꝫ ꝑmo vt nullus inde ꝑ
vim abstrahatur nisi in casibus quos vide
j. emũitas ꝯfugiẽtiũ. §. i. Itẽ ea que i ecclia
posita sunt nec ꝑ vim nec per furtũ auferen
da sũt: alr̃ sacrilegiũ ꝯmittit. 17. q. 4. qsqs
A al' incipit siqs inuentus. B Itẽ ꝙ nul
lus mortuus in ecclesia sepeliatur nisi epi:
abbates aut digni ꝑsbyteri aut ẽt fideles
laici. 13. q. 2. nullus. Et intelligũt qdã de il
lis laicis qui miracula faciũt. Alij itelligũt
de fideli in dignitate ꝯstituto: sicut comite
⁊ rege. A Hoc fuit dictũ Hosti. qui etiã
addit ꝙ sic de facto seruat: vt in sũ. con. eo.
ti. q. 2. Glo. ãt in. d. c. nullus. intelligit tex.
illum gnãlr sicut sonat: videlicet ꝙ omnis
xp̃ianus possit sepeliri in ecclesia nisi expres
se in peccato mortali moriatur: vel ei speci
aliter sepultura deneget ⁊ ita hodie seruat
sed de iure aliud vr̃. vnde ⁊ pro sepeliendis
corporibus videmus cimiteria separatiꝫ ab
ecclesia cõstituta. B Item emunitatẽ hꝫ
ecclesia ꝙ in choro nõ debẽt morari laici
cum clericis: ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. c. i. de ꝯse.
di. 2. sacerdotum. Itẽ ꝙ in seculare hitacu
lũ de cetero ñ ꝯuertat: de ꝯse. di. i. ligna. ⁊ in
5. c. se. ex̃ de reli. do. ad hec. A In his eti
aꝫ. c. pꝫ ꝙ similiter nec vasa ecclĩastica nec

cozdine nec vestimēta nec cetera ornamēta debent pollui comunijs nuptiarū vel alijs secularibus vsibus. Dicit tamen glo. Ray. vt p3 in dicta. q. 2. q si legar⁹ apostolice sedis vel epūs vel archiepūs reciperetur ab episcopo vel caplo alicui⁹ ecclie vl monasterio bene possz ornari dom⁹ ecclīastica in q̄ reciperetur cozdinis ⁊ ornamētis ecclie. B Itē q̄ nō possit vendi ꝓpter aliquā necessitatē i auc: ō alie. ⁊ emphi. §. ⁊ qñ. coll. 9. Item q̄ in ea placita secularia nō sunt facienda: ⁊ maxime de cā sāguinis: ex̄. e. c. ꝓmo. ⁊. c. cū ecclia. nec fiant ibi parlamēta nec negociationes: ⁊ precipue nundinaz: nec strepitus iudiciozz secularīz: nec processus iudicū cuz secularīū: ⁊ sententie in dictis locis ꝓplate ipso iure non valēt: ex̄ eo. decet dom ū li. 6. A Ibi dicitur ꝓcessus iudicū secularium ac spāliū plate fnie in eisdē locis oi careant robore firmitatis. B Itē q̄ ibi nō fiant ludi theatrales cū laruis ⁊ simulib⁹ ihonestis: ex̄ de vi. ⁊ hone. cle. cū decoz. Secus ho de honestis ⁊ deuotis representatiōibus: vt repūtare ꝓsepe dominī: herodem magos. ⁊c. huiusmōi q̄ magis inducūt ad deuotionē q̄ ad vanitatē. Et q̄ talia possint fieri: ē ar. de conse. di. 2. semel. ⁊ di. 4. queris circa fines. nam ⁊ qōlibet festum est signū preteritaz rez. 75. di. qō die. A Idē quod notatur in hoc. §. habetur in sū. con. dicta. q. 2. B Utrū ecclesie nō consecrate habeant ꝓdictas emunitates. Respō deo ꝑm Ray. Nūi: extra eo. ecclesie. Hoc autē intelligendū si auctozitate episcopozū suoz sunt edificate: ar. ex̄ de reli. do. ad hec Et vbi episcop⁹ posuit ꝓmum lapidez ⁊ edificate sunt vt consecrentur. Lon. Inno. et Host. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 7. B

Utrū cimiteria habeant emunitatē. Rñ. ꝑz Ray. ⁊ Hosti. Habent eandē quam ecclia vt dictum est §. cimiterium. §. primo. A Nili in duobus casib⁹: vt ibi in sum. con. eo. ti. q. 6. B Utrum ecclia interdicta priuilegium emunitatis retineat. Respondeo ꝑm Hosti. ⁊ Soffre. Dicendū q̄ sic. hec enim reuerentia deo debetur qui nō delinquit nec etiam ecclesia sua: ideoq̄ nō ꝓdit priuilegium q̄ culpā non cōmittit. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 8. B Utrum priuata ozatoria domoz habent priuilegia emunitatis. Rñ. ꝑm Hosti. ⁊ Soff. q̄ non Hodie nāq̄ quod est ozatozium cras potest esse camera. A Idem in sum. con. lib. ꝓmo. ti. 14. q. 9. B Que est emunitas ꝑsonarū ecclesie. Respondeo ꝑm Ray. Nō debent fatigari angarijs ⁊ perangarijs id est seruitutib⁹ personarum ⁊ rerū. C. de epi scopis ⁊ cle. omnis. ⁊. l presbyteros. 12. q. 2 ecclesiaruz. In necessitate tñ vt si ciuitas cēt obsessa: nō debet pati ecclesia suos rusticos aliquo defendi priuilegio a custodia ⁊ h⁹i: immo debet eos cōpellere: extra eo. peruenit. A Idem in sum. con. eo. ti. q 16. B

Quam emunitatez hz ecclesia circa res tempozales. Rñ. ꝓmo quidem q̄ ecclesijs donari potest in infinitū: vt dictū est §. ecclesia ꝓmo. §. 4. Itē q̄ relictum ecclesijs etiaz minus soleniter valet: vt §. ecclesia ꝓmo. §. 5. Item q̄ in ecclia transfertur dominium rei solo pacto: cum alijs psonis sit necessaria tradtio. C. de sacrosan. eccle. vt inter diuinū. A Ibi etiā patet q̄ idem est ⁊ circa hospitalia ⁊ circa concessa in redemptionē captiuoz. B Itē q̄ quicquid emptū fuerit de pecunia ecclesie ad eā ōbet reuerti: vt §. ecclesia ꝓmo. §. 7. Itē q̄ nō valet alienatio rei ecclesiastice nisi in casib⁹ quos habes §. alienatio. §. primo. A Idem etiā casus notantur in sum. con. eo. ti. q. 17. B Tēpozales dominī q̄ subditis interdicūt ne ꝑlatis siue personis ecclesiasticis q̄cq̄ vēdāt vel emant ab eis vel ipsis bladū molant coquant panē aut alia huiusmodi obsequia exhibere presumant: eo ipso sunt excōicati extra eo. eos. li. 6. Que est emunitas predictozum ecclesiasticoz. Rñdeo ꝑm Ray. Non debent grauari sordis muneribus: vt calcis: oquende: arene fodiēde: cloace purgāde ⁊ similibus q̄ villa sunt. 16. q. 1. §. nouaz. A als incipit nouellarū. B ad honesta ho munera sicut sunt tributa ordinaria tenētur etiam predia ecclesiaz. 23. q. vlt. tributū. Fallit tñ in domibus: atrijs ⁊ hortis iux̄ ecclesiam positis ⁊ etiā in manso in quo ecclesia dotata est. A Alij dicūt in quo ecclesia sita est: vt in sum. con. eo. ti. q. 18. vbi ēt notantur oīa que hñtur in hoc §. Sz pot⁹ videtur intelligendū de manso dotis: vt videtur posse colligi: ex̄ de censi. c. ꝓmo vbi ēt glo. dicit q̄ māsus est q̄ttas terre q̄ sufficit duobus bob⁹ in vno āno ad laborandum. In dicto etiā. c. ꝓmo dicit q̄ sūr nihil debet solui de decimis ⁊ oblationibus. B de q̄ bus nullū debet dari tributū: de alijs sic⁹

si expresse fuerit remissū ab eo q potuit. Nā res ad ecclīam transiuit cū onere suo. 23. q. vlt. ꝑm canonicā. ex̄ de censi. sancitū. 16. q. i siquis laicus. Si ꝟo sunt ex̄ordinaria ⁊ de nouo superindicta non tenētur. 16. q. i. placet. A Nisi quatenus antiqtus tenebant ad superindicta: qa transeunt cū onere suo ꝑm glo. Ray. ⁊ in dicta. q. 18. in sum. cō. B Similiter nec ad ea q̄ subito iniungūtur: nisi respiciant ad pias cās: vt qꝛ ꝑnceps mouet exercituꝫ ꝯ saracenos vel hereticos: vel qꝛ petitur ad constructionez pontiū vel aliam similem causaꝫ. In talibus enim si necessitas exposcat debēt domini seculares ñ auctoritate propria accipere: sed humiliter ab episcopo ⁊ clericis postulare: ⁊ illi visa necessitate poterunt conferre: extra eo. non minus. ⁊ extra de censi. cum apostolus. Sꝫ hodie nihil conferre debent in auxiliū pricipum nisi consulto papa: ex̄ eo. aduersus.

Utrum laici possint hospitiū exigere ab ecclīa. Rñ. ꝑm Hosti. hospitiū exigere violenter ⁊ tanq̄ ex debito non possunt: ex̄ eo. c. ꝑmo. 42. dis. qescam⁹. charitatiuū tñ denegandū nō est. Dicit tñ Inno. q̄ siqs i recognitione bñficioꝝ suoꝝ reseruasset sibi hospitiū in aliqua ecclīa illud debetur. 18. q. vlti. Eleutheri⁹. Sꝫ nō licet tali irrumpē violenter domos ecclesie ratione alicuius iur sibi debiti: aliter sacrilegiuꝫ cōmittit. 12. q. 2 nulli. Et eadez ratione nō pōt tollere inde necessaria hospitiuꝫ violenter ingrediēdo. A Quia etiā ꝑm eundē Inno. ex̄ eo. c. primo. in ꝑdicto casu nulla dom⁹ nec aliq̄ res dꝫ hanc seruitutē: vel etiā ad hoc sunt obligate: sꝫ ecclesia est obligata ad hoc: ⁊ ꝑsonalis actio non realis cōpetit cōtra ecclesiaꝫ. Sec⁹ tñ de episcopo vel abbate vel alio habente iurisdictionē in ecclesia aliqua: q possꝫ aliū inique intrantē violēter expellere ⁊ domū irrūpere. Et idez de possessore alicuius ecclie quasi prelatus. Sec⁹ de abbate respectu domoꝝ capelle sibi subiecte: qꝛ capellaꝫ non possidet: lꝫ in ea ius subiectionis habeat: ar. ff. ad. l. aq̄l. quēadmoduꝫ. §. primo ⁊ 2. Et omnia etiā que sunt in hoc. §. habētur etiā in sum. con. li. ꝑmo ti. 14. q. 19. B

Quid si possessio aliqua siue domus tenebatur albergū facere alicui ⁊ ipsa postea ꝑuenit ad ecclesiam. Rñ. ꝑꝫ Hosti. Ecclesia tenebitur aut rei ꝑuitiuꝫ exhibere: aut ipsaꝫ possessionē vendere. Idem Inno. A Id in sum. cō. eo. ti. q. 20. B Que pena violantiuꝫ ecclesie emunitatē. Rñ. ꝑm Goffr. Qui aliquo modo ecclias violant seu ꝑsonas vel ab ipsis recipiūt violenter seu vsurpant bona ipsaꝝ: sacrilegiū cōmittunt ⁊ excōicandi sunt. 17. q. 4. nullus. ⁊. c. siqs deinceps. In certis ēt casibus excōicati sunt ipso iure: vt incēdiarius ⁊ effractor ecclesie. xj q. 3. canonica. 17. q. 4. oēs ecclesie. extra de sen. ex. conquesti. Violator quoq̄ ecclesiastice emunitatis nō solū pena spūali vt dc̄z est punitur: sꝫ ēt pena pecuniaria qñq̄ maiori qñq̄ minori. 17. q. 4. qsqs. ⁊. c siquis contumax. hec arbitrio iudicis relinquenda est: ⁊ dꝫ dari persone vel loco cui facta ē iniuria vel cuius emunitas ē violata: ex̄ de sen. ex. parochianos. ⁊. c. se. ex̄ de simo. de hoc autē. 17. q. 4. siquis in atrio. A Hoc fuit dictū Ray. dicētis q̄ lꝫ pena pecuniaria sacrilegij diuersimode in diuersis. c. ponatur: credo tñ q̄ hodie pena illa arbitrio iudicis relinq̄tur. Hosti. tñ exprimit ꝑticlares penas ꝑm diuersa iura: vt in sum. con. eo. ti. q. 21. B De pena eorum q de nouo submittūt sibi guardiā vacantium ecclesiarum: vide s̄. ecclīa ꝑmo. §. pli. Quod ecclesiastice persone nō tenētur ad tallias etiā ratione suaꝝ possessionū. j. tallia. §. fi. A Nisi forte tales possessiones per prius fuissent huiusmodi tallijs subiecte: quia transeunt cum onere suo. s̄. §. 9. B

Munitas confugiē

tium ad ecclesiam. Nullus ad ecclesiam ꝯfugiēs inde ꝑ vim ex̄hi dꝫ ꝑterq̄ in casibus: puta si ille q̄ confugit ad eam sit publicus latro. s. q stratas publicas insidiis ⁊ aggressionib⁹ obsidet. Similiter ⁊ si sit nocturnus agroꝝ populator. s. q de nocte agros depopulatur. i. vastat vel cōburit: tales impune possūt extrahi. 17. q. 4. sicut. ex̄ eo. inter alia. Et de talibus vr̄ intelligendū qd̄ precepit dñs Exo. 21. Siquis de industria occiderit ꝓximum suuꝫ ⁊ per insidias: ab altari non euellas euꝫ vt moriat ꝑm Ray. cuius fuerūt dicta omnia q̄ i isto ꝑncipio habent: vt in sū. cō. li. ꝑmo ti. 14. q. 2. Itē glo. in dicto. c. sicut. 17. q. 4. dicit q̄ lꝫ leges plures alias personas excipiant ab hac emunitate vt homicidas: adulteros: raptores ꝟginuꝫ: tamen ꝑꝫ ius canonicū excipiuntur solum predicti: videlꝫ publicus

latro ⁊ nocturnus populator: agror: vñ ⁊ i hac parte legi derogatū est: ⁊ standum ē decretali: vt notatur in dicta. q. 2. ad fi. idez ēt dicendū est de sequentib⁹. ℬ Item si quis in ipsa cōmisit maleficiuz sperans se ab ecclesia defendi: quod semp̄ presumit̄ nisi ꝯtrium ꝓbetur: nō debet per ecclesiā defēdi: exeo. i munitate. ℳ Ibi ēt idē dicitur de delinquēte in cimiterio: ꝛ de dicta p̄sūptione nihil dix: ꝛ fuit dictū glo. Ray. vt p̄z i dicta. q. 2. ℬ Item si ꝓfugiēs sit seru⁹ qui si pstituta a dño cautione de impunitate nō velit de ecclia exire: inuit⁹ cō pellit ⁊ reddit domino. 17. q. 4. ℳ Id pstituim⁹ exeo. inter ℬ Quid si cōmisit maleficiū in vna ecclia nūquid defendit ꝓfugiēdo ad aliā. ꝑn. fm Guil. non. qr cuz, vna sit ecclia in toto orbe iuxta illud Cant̄. ꝓmo: Una est colūba mea ꝛ sunt multe particulares ecclesie: qui iniuriam facit vni facit ⁊ omnib⁹: ꝛ forte de cō suetudine apud aliquos alr obseruetur. ℳ Forte putātes q̄ sicut minor vtit̄ p̄uilegio suo ꝯ aliū minorez: ita vna ecclesia ꝯ aliam fm eundē Guil. vt in sum. con. e. ti. q. 3. ℬ

Q̄ūo debet defendi malefactor qui ad ecclesiā ꝓfugit. ꝑn. ℭ̄tūcūq̄ graue delictū cōmiserit ꝑter ea q̄ in duobus ꝓximis. §. dicā sunt: debent et rectores ecclias saluare vitā ⁊ membra: ⁊ poterūt eum petenti p̄cedere recepta sup̄ illius impunitate idonea cautōne. s. vel iuratoria tm̄. 17. q. 4. id pstituimus vel etiam fideiussoria ⁊ penali si timeat q̄ ille qui petit nō bene obseruet iuramentuz: ar. extra de restit. spo. ex transmissa. ⁊. c. ifas §. fi. ℳ His etiā iuribus p̄z q̄ si nō possz sufficiēs cautio ꝓuideri: non solū non debet petenti restitui: ꝛ ab eo potius amoueri. ℬ Super eo aūt qđ inique fecit alii legitime puniendus est: exe. c. inter alia §. si liber. ℳ Et ibi dicitur q̄ talis confugiens dānari non dz ad mortē vel ad penaz. Vñ ⁊ glo. ibi super ℞bo pumēdus. dicit q̄ dictus ꝓfugiens pumēdus est pecuniali dūtaxat vel alia satisfactione ꝑter penā corporalem. ℬ Porro talis ℭ̄dm̄ ē in ecclia nō solū nō exhēdus ē: ꝛ ēt nec molestād⁹: nec vestis nec victualia deneganda. C. ō his q̄ ad eccle. consu. l. pñti. §. ꝓmo. Qđ si quis ꝯ fecerit: sciat se maiestatis crimine irretitum ⁊ sic vltimo supplicio puniendum. ℳ De hoc in dicta. l. pñti. sic dicitur: Decernim⁹ nullos penitus cuiuscunq̄ conditionis de sacrosanctis ecclesijs orthodoxe fidei expelli aut tradi confugas: nec ꝓ his venerabiles episcopos aut religiosos ꝛconomos exigi que a ꝓfugis debeantur: eos qui hoc emoliri aut facere aut nuda saltem cogitatione atq̄ tractatu ausi fuerint tentare, capitali ⁊ vltima supplicij animaduersione plectendos. Et de crimine maiestatis dī. e. u. l. 2. ℬ Hanc aūt libertatē hz confugiēs ad ecclias: ⁊ exē eā, ifra. 30 passu. 17. q. 4. q̄s ⁊. c. diffinimus. ℳ Et si est ecclesia maior. i. matrix: etiā infra. 40. passus. 17. q. 4. sicut ⁊ no. in sum. con. li. ꝓmo, ti. 14. q. 2. hz Hosti. cui⁹ ēt fuisse vident oia q̄ in hoc. §. habētur vt ibi. ℬ vt ad regulā nāe exeāt debitis locis: ita tñ q̄ non accedāt ad alias domos vt in dicto. c. diffinimus. ℳ .s. ad domos exeneas: vt in ipso. c. diffinimus, ibi absz domorū extraneaz receptaculo. ⁊c. ℬ Hoc vero p̄uilegiū de. 30. passib⁹ nō hñt capelle que sunt infra ambitus murorz in castris: vt dicto. c. quisqs. ℳ Ibi dicitur. Capelle q̄ sunt infra ambitū murorz castellorū nō ponunturjn hac. 30. passuū obseruatione: tñ in sum. con. dicta. q. 2. idem dicitur de exūte bus. j. ambitū murorz ville vel ciuitaz: sed forte pōt intelligi de paua ciuitate. ℬ

Quid si iude⁹ pagan⁹ vel excōicatus cō fugit ad eccliam: nunqd defendet. ꝑn. fm Guil. De iudeo ⁊ pagano satis credo q̄ sic Lon. Inno. ⁊ Ber. p. l. 1. C. de his q̄ ad eccle. ꝓfu. De excōicato aūt qdam dubitant cum sit extra ecclesiam numero ⁊ merito. Et subdit ipse Guil. Credo q̄ idez debeat esse iudicium de vtrisq̄: puto in hoc cōsuetudinē approbatā esse tenendam. ℳ Idē in sum. con. li. ꝓmo ti. 14 q. 5. vbi etiam additur fm Hosti. q̄ si iude⁹ q obligat xpiano ꝓfugerit ad eccliam nō recipit quoad q̄ debita reddiderit vniuersa. ℬ Un deseē datur ꝓfugiens ad palatiū episcopi. ꝑndeo eodem mō defēditur sicut ꝓfugiens ad ecclesiā. 17. q. 4. id cōstituimus. qđ intelligūt gdaz q̄n palatiū est pinctū ecclesie: n̄ pdictuz. c. nō distinguit: ꝛ absolute logi de domo epi. ℳ Et ita absolute vī intelligēduz sicut ēt tenere vī Ray. vt in sū. cō. eo. ti. q. xj. ⁊ firmat glo. in dcō. c. id pstituim⁹. ℬ

Quid si qs confugiendo ad eccliam obtulauerit sacerdoti portāti corp⁹ xpi: ⁊ ei ad lxeat: nunqd defendetur. Rñ. hz Hostiē. Sic ℭ̄us nō sit expressū iuramentū quilibet

catholicus hoc fouere debet. Nā ⁊ mulier que tetigit fimbriam vestimēti xp̄i salua facta est: Matth. 9. sz ⁊ ꝑm leges statua prefecti saluat hoīez si ad eā ꝯfugerit. Quis ꝓuidebit de expensis ei q ad ecclīam cōfugerit. Rñ. Ecclīa ꝓuidebit. C de his q ad eccle. ꝯfu. l. pñti. in fi. sicut ⁊ rector carceris ꝓuidebit captiuis. C. d̄ epi. audiē. iudices hoc no. 17. q. 4. diffiniuit. A. s. in glo. et idē in sum. con. eo. ti. q. 12. sz in dicta. l. pñti nō bene hoc ꝓbatur. B An iminente ꝑsecutione hostili homines cuz familijs ⁊ rebus possint se in ecclīa recipere. Rñ. Ecclie cū omnib⁹ suis ornamētis debent teneri mūde: nec debēt ibi ꝯuiuia fieri vel hoīes iacere aut supellectilia sua mittere: nisi ꝓpt̄ hostiles incursus aut incēdia repētina seu alias necessitates vrgentes: sic tñ ꝙ necessitate cessante inde res in loca pristina reportent: ex̄ de custo. eucha. relige. di. 42. c. pe. ⁊ vlt. A Idem in sum con. eo. ti. q 13. B

An in ecclīa possint fieri ꝓpugnacula et inde pugnari cōtra hostes. Rñ. ꝑm Ray. Nō dz ecclīa incastellari vel muniri: ita ꝙ inde fiat guerra vl̄ recipiātur q guerrā faciunt ⁊ precipue predones: alr̄ ꝓpter metum paganoꝝ hereticoꝝ pirataꝝ siue predonuz pōt muniri: ⁊ pñt ibi habere recursū nō solum clerici sz ēt laici ⁊ defēdere ecclīam ⁊ q̄ in ea sūt: ar. ex̄ de custo. eucha. relige. 14. q 6. si res. ⁊. c hi q. ita tñ ꝙ cessāte necessitate incastellatio cesset. A Cō. Vl. Inn. ⁊ Hosti. dicit tñ Hosti. ꝙ cū incumbit necessitas ista incastellatio debet fieri auctoritate episcopi: vt in sum. con. eo. ti. q. 14. B Et fac̄ ad hoc s̄. bellum. 3. §. fi. A Predictis ēt est addendū ꝙ siqs in ecclīa facit tumultū seu impetū: dz ꝑm leges occidi. C. de his q ad eccle. ꝯfu. l. 3. vbi dicitur: Denunciam⁹ vobis oībus vt in sacrosāctis ecclījs ⁊ i aliis qdem venerabilib⁹ locis in quibus cuz pace ⁊ quiete cōpetit celebrari abstineatis ab omni seditione: nemo cōclamationib⁹ vtat̄: nemo moueat tumultū aut impetum cōmittat vel ꝯuenticula collecta multitudine in qualibet parte ciuitatis vel vici vel cuiuscunqz loci colligere aut celebrare conet̄. Naz siqs aliquid contra leges a quibusdā sibimet estimet ꝑpetrari liceat ei adire iudicem ⁊ legitimuz postulare presidiū. Sciāt sane omnes ꝙ siquis ꝯ h° edicti normā aut agere aliquid aut seditionē mouere tētauerit vltimo supplicio subiacebit. B

Normia que sunt. Rñdeo. Enormia ꝑz canones dicūtur dupliciter. p̄mo mō illa que ad normā penitētie plene reduci nō possunt quin semꝑ remaneat aliquid d̄ pena. nam ⁊ impediūt ordinis executionez et bñficij retentionē. A. s. ēt post penitētiaz vt in iurib⁹. j. allegat. B Talia sunt tria s. homicidiū. 50. di. miror. i. q. 7. siqs omnē de conse. di. i. c. p̄mo. Itē hereticus in q̄ post vulnus sanatuz remanet cicatrix. i. q. i. ventum. Itē simonia in ordine: ex̄ de accu. inq sitionis. ⁊ ibi pz ꝙ idē est de simonia in bñficio. i. siqs adepius eēt ordinem vel beneficium ꝑ simoniā vt ibi. A De his etiā vide s̄. crimē. §. 2. B 2° modo dicūtur enormia qz dispensationē nō recipiūt: vt simonia i beneficio. i. q. i. erga. ⁊. q. vlt. pz hoc ēt modo dicūtur enormia oīa illa delicta q̄ inducūt infamiā ciuilē. i. ex qb⁹ qs remāet infamis ēt post penitētiā: vt in iurib⁹ de q bus statiz. 3. q. 7. §. porro. ⁊. 2. q. 3. §. hic colligitur. A Idē qd̄ in hoc. §. nō. in sū. cō. li. 3. ti. 31. q. 7. B Enormis iniuria i cli cū dicitur qñ ad mutilationē mēbri seu effusionē sāguinis. s. ꝑ vuln⁹ illatū ꝓcessū fuerit: aut si in ep̄m vel in abbatē ꝓpriū man⁹ violēta iniecta sit: ex̄ de sen. ex. cū illoꝝ. aut ēt dicit enormis ex arbitrio boni viri ⁊ circūstantijs locoꝝ: tempoꝝ ⁊ personaꝝ: vt Insti. de iniur. §. atrox. A De his latius dicitur est s̄. absolo. 2. §. fi. in additione. B

Piscopus. Utruz stat⁹ episcopoꝝ sit ꝑfectior q̄ status religiosoꝝ. Rñ. ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 184. In omni genere semper agens est prestātius patiēte: in genere autē perfectionis episcopi ꝑm Diony. se hñt vt ꝑfectiores: religiosi vero vt prrfecti: quoruz vnū pertinet ad actionē: alterum ad passionez. Vñ ⁊ manifestū est ꝙ status ꝑfectiōis potius est in episcopis q̄ in religiosis: si tñ status episcopoꝝ ꝑfunctorie agatur nihil ē miserius aut periculosius: vt. j. negociatio §. 3. in fi. Utrū liceat episcopatū appetere. Rñ. ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 185. sicut dic̄ Aug⁹. 19. d̄ ciui. dei. Locus superior ⁊ si administretur vt decet tamen indecēter appetitur. A Hr̄ etiā. 8. q. i. q episcopatū. B Contingit enim ipsū appetere ꝓpter altitudinē gradus ad quē sequitur reuerentia ho

nor ꝛ sufficiẽtia tẽporaliũ: ꝛ hoc mõ appere illicitũ est: ꝛ pertinet ad cupiditatez ꝛ ad ambitionem: sed appetere proximis ꝑdesse per se laudabile est: tñ ꝓsũptuosũ videt esse ꝙ aliqs ꝑsse appetat ad hoc ꝙ subditꝫ ꝑsit: põt tñ sine ꝓsũptione q̃libet appetere talia opera facere si eum ꝓtingeret in tali offõ esse. hec Tho. Qualia aũt debent esse opera eꝑ ꝛ q̃ quis appetere dz satis ostẽdit Greg. in pastorali multa de his tractãs sed in quodã gnãli dicit ibi sic: Sit rector cogitatione mũdus: actione precipuus: discretus in silentio: utilis in ꝝbo: singulis p ꝑpassionem socius: pre cũctis ꝓtemplatõe suspensus: unternor curã exterior occupationem non minuens: exterior ꝓuidẽtia interiorum solicitudinem non relinquens.

Utrũ epalis dignitas liberet a condiõe seruili vel ascripticia. ꝛndeo ab vtraq̃ liberat ẽt dignitas sacerdotalis: di. 54. si ꝟus sciente. A ibi nihil dicit de sacerdotali ꝫ de epali nñ sic. epalis enim ordo liberat a fortuna seruili vel ascripticia sed nõ a curiali seu officiali. Et gl. sup ꝝbo epali. dicit etiã sacerdotalis. s. ca. di. ex antiquis. ꝛ dictuz. c. si seruus. vt ibi pz est lex leonina. B Et ꝼm canones etiã a curiali: di. 54. ex ãtiquis A ibi non vt dicit nisi de seruili. Sz glo. in d. c. si seruus. super ꝝbo curiali. dicit ꝫ iura canonica hoc non tenet: qz cũ ordo liberet a seruili fortuna multo fortius a curiali B Et q̃ tũ ad hoc non tenet. c. illud si seruus sciente. verũtamẽ nec seruus nec ascripticius nec etiã curialis ordinari debet nisi ꝼm distinctionẽ quã hẽs. j. seruus 2° p totuz. A videlz qz nõ debẽt ordinari nisi ꝟus fuerit a seruili ascripticia vel curiali cõditione absoluti ꝛ ab alijs irregularitatib⁹ sint imunes: vt nõtur i sũ. con. li. 3. ti. 16. q. 2. B Inter epm ꝛ ꝑsbyterꝫ q̃tũ ad appellationẽ q̃nq̃ nõ fuit dẽta: qz isti ꝛ illi dicebãtur ꝑsbyteri et epi: sẽp tñ fuit dẽta realis: vñ ꝛ in ꝓmitiua ecclia soli apli ꝓfirmabãt: act. 8. A. i. per manus ipositionez spiritũ sanctũ dabãt: vt ibi: que ipositio deligit per cõfirmationẽ seu chrismationẽ: ꝛ lõ soli epi sũt qui vice aplorꝫ ꝓfirmãt: vt extra d sacra vnc. c. vno. §. per frontis. B Erãt et olim qdã prelati qui dicebãt corepi de quibus ptrãseũdũ ẽ: qz amoti sunt. 68 di. § hi ꝝo. ꝛ. c. se. Eps dispensare põt in omni crimine nisi expresse sibi prohibeat a iure: di. 82. ꝑsbyter. ꝛ de pe. di. 6. c. i. in fi. extra d sen. ex. nuper. circa fi. ad idẽ. ff. qui. ex cauma. l. nec non. §. quod eis. ꝛ hec cõior doctorꝫ nia ꝼm Ber. ꝛ no. 50. di. siquis ꝑsbyt ꝛ vide. s. dispensatio. §. 6. p totũ. A hoc intelligendũ nisi super aliquo crimine epus d negetur absolutio: nam tũc ꝑtr multo magis intelligitur denegata dispensatio: extra de sen. ex. cũ illorũ. vel nisi in iure sit simplr pena expressa ꝛ nihil de dispensatione dz tũc enim non est ꝯ ius dispensandũ: sed iuri parendum ꝛ pena expressa irroganda: ex de offi. del. de cãs. B Eps non põt restituere depositum siue degradatum ꝫ tñ papa: di. 50. c. i. ꝛ 2. nam nec preles prouincie potest illum restituere quem dãnauit. ff. de questi. l. i. in fi. Epi ꝛ superiores nullã sñiam suspensionis vel interdicti incurrũt ipso iure nisi de eis expresse dicatur: extra de sen. ex. qz periculosum li. 6. Eps in tota sua dioceſi iurisdictionem hz ordinariam vnde potest per se ꝛ per aliũ in quolibet loco non exempto pro tribunali sedere: causas audire: ꝛ personas ecclesiasticas cum oporuerit capere: carceri deputare: ꝛ ceta officia. A que ad ipsius spectant officium vt i. c. de quo statuz. B libere exercere: ex de offi. or. cum eps li. 6. Sed qũo possit in dioceſi aliena hoc facere: vide. s. absolutio ꝑmo. §. 6. Eps qui in aliquo loco habz iurisdictionem temporalem qualiter exeq̃t. ꝛndeo ꝼm Ray. debet constituere iudicẽ secularem qui causas audiat precipue sanguinis cui potest ꝛ debet precipere ꝙ vnicuiq̃ faciat iusticiam. Q̃ si iudex interrogat eũ in spãli quid agendũ de tali qui. s. penam sanguinis meretur: potest respondere consule iuriperitos: ꝛ caueat ne propter suam responsionem directam vel indirectam iudex intelligat ꝙ debeat eum sanguine punire: d hoc cãu hz. j. hõicidiuz. 2. §. primo. ꝛ homicidium. 4. §. 3. A Idem in sũ. cõ. li. 2. ti. 1. q. 53. vbi etiam di. ꝼm glo. Ray. ꝙ hoc cãu potest epus respondere ꝛ el percipere ꝙ puniat reum ꝼm ꝙ ius dictauerit: dũmodo non exprimat ꝙ puniat eum ad sanguinem vel ad mortem: sicut notat Hugo di. 3. ois autem lex. ꝛ addit Ray. ꝙ tal prelatus non debet etiaz presentialiter ter esse cãe sãguinis: nec executioni sñie sãguinis: nam cito posset incidere in cãm depositionis: ex de excel. prela. ex li⁹. vbi dicit

i

de eo qui interfuit suspensioni cuiusdã furti: et iudici q̃renti ab eo p illũ responderat malũ est si sic euadat: et mandat papa q̃ cedat ep̃atui aut amoueat. et dicit gl. Ray. q̃ ob hoc non dz interesse executioni snie i talibus: q̃ vz interesse tãq̃ p̃stãs auctorita t̃ aliter autem vbi aliquis p̃uanus ex sola curiositate interest talibus non incurrit irregularitatẽ. Subdit ẽt Ray. q̃ si non apparet cãus de facto et interrogatur ep̃us vel alius clericus que pena eẽt infligenda pro furto et hoicidio et p̃lũbus: posset dicere talis vel talis ꝑm leges. B Sz bene potest delegare alicui etiã spãlr super aliquo maleficio: vt homicidio et hoc in iurisditõe sua cõmisso: vt inquisita veritate iusticiã exequatur: nec propter secutam penam fieret irregularis: ex̃ ne cle. vel mo. ep̃s. li. 6. A Et ibidẽ dz de quocũq̃ alio prelato seu clerico tpalẽ iurisditionem obtinente. B

Ep̃i debẽt hie iconomos. s. qui p̃sunt rebus ecclesie: et vicedños. s. qui p̃sunt rebus ep̃i: et tales non debẽt eẽ laici sz p̃batí clerici cuiusdẽ ecclesie. 89. di. volumus. et. c. q̃ in quibusdã. et. c. iudicatũ. A Idez in sũ. con. li. 3. ti. 13. q. 18. ꝑz Ray. qui etiaz addit: Itẽ non debẽt dispensationẽ rex ecclie cõmittere p̃pinquis vel fauore hũano et in inhoneste sibi p̃iunctis: qđ si fecerint p̃ccãt et debẽt excõicationi ãnne subiacere. 89. di. decenter. Quidã tñ intelligunt hoc de malẽ p̃pinquis: nam si boni sunt videntur etiã alijs p̃ferendi: qđ vez est quo ad sustentationẽ nãe. hec ibi. Idẽ etiã vz quo ad administrationẽ q̃ñ sunt boni: cũ hoc cãu celeri rõ p̃hibitionis: nisi forte ꝓueret scãdalũ ex suspicione. B Et q̃ ep̃i p̃ñt q̃ñq̃ a subditis moderatũ auxiliũ exigere: vide. s. de minus. §. 2. A Melius hꝰ in. c. cũ apl̃us §. p̃hibemus ex̃. de cenſi. B Utz ep̃s possit iudicare tñ mediate de subditis ꝓlatoz qui sub eo sũt nisi gradatim ad eũ deferat. Rendeo ꝑm Hosti. licz super hoc a diuersis diuersa notata sint: dico ꝓsuetudinẽ cuiusli bet ecclie obseruãdã que iurisditionẽ tribuit. Idẽ Hoff. A Idẽ in sum. con. lib. 3. ti. 27. q. 5. B Ep̃i singuli in suis dioceſibus eccl̃ã sine ꝓsilio metropolitani p̃ñt plurima: vt Ray. ponit: puta consecrare ẽcgies sibi et ecclesias: ordinare clericos: erigere altaria in ecclesia consecrata: nã in non consecrata sacerdos hoc potest: vt. s̃. altare. §. fin. Itẽ chrisma ꝓficere: baptizatos confirmare reconciliare solẽniter penitẽtes: ifal formatas seu cõmẽdaticias clericis dare. hec oia 68. di. Huius. de consec. di. i. nullus presbyt. 81. di. extraneꝰ. Item p̃ñt inter subditos iudicare: vt. s. §. primo. Itẽ anathematizare cũ solẽnitate: ꝺ quo hꝰ. xi. q. 3. debent. A s. q̃ debẽt assistere. iz. sacerdotes cũ candel' accẽsis: vt ibi dz. B Itẽ dividere vnam ecclesiam in duas: et duas vnire: vnã subtracere alteri: et nouas ecclias erigere: et hec q dem ex cã p̃ñt facere: nõ aliter: et mihi lomi nus requisito consensu illoz quoz interest: et qui forsan ex hoc leci possũt eẽt quãdoq̃ illoz ꝓsensu non obtento. A Ray. dicit: requisito consensu illoz quoz interest: etiã si forte non obtẽto: vt in sũ. con. e. ti. q. 7. vbi etiã ponũtur oia que in isto. §. hñtur B ex̃ de excel. p̃la. sicut. ex̃ de eccle. edifi. ad audiẽtiã. 10. q. 2. c. vl. 12. q. 2. placuit. Itẽ possũt ep̃alem synodũ celebrare. 38. di. q̃ñ Itẽ reuertentes ab hereſi reconciliare ex̃ ꝺ hereti. ad abolendã. A Intellige hoc ꝑm gl. Ray. et in. d. q. 7. quo ad deprehensos i hereſi: q̃ occultos hereticos credit absolui posse per simplices sacerdotes nisi ep̃us loci retinuerit sibi taliũ absolutionẽ. hec' il le. Sed certe hodie iste cãus est papalis ẽt quo ad occultos: vt ꝑz in annali. p̃cessu curie. B Itẽ canonẽ late sñte quo ad suã di oceſim p̃dere. 3. q. 4. nullus. Multa quoq̃ alia que difficile eẽt nũerare: cũ ep̃us p̃zordinatoz sit in cunctis. 25. di. perlectis.

Utz ep̃s principalr debeat intendẽ cure pastorali vel multiplicationi tẽporaliuz. Rendeo ꝑz Tho. in quolibet. Sollicitudo p̃lati p̃p̃a et p̃cipua dz eẽ circa gregẽ custodiã ordinãdo: p̃dicãdo: facẽda dispẽsãdo: et sua iuxta qđ res exigit erogãdo. multiplicatio aũt tpaliũ potest exerceri oppoztunitate se offerente sine spũalium notabili dãno: et sic pium est multiplicare ea ad eccl̃e vtilitatem. Quod si oppoztunitas non se offeret nullatenus licet ei seipm distractioni ingerere: et secularibus occupare cũ impedimẽto notabili. Idẽ ẽt Tho. 2ª 2ᵉ. q. 183. A Idẽ in sũ con. li. 3. ti. 34. q. 289. B Ad materiaz ista potest pertinere infra sollicitudo.

Utz liceat ep̃o ꝓpter aliquã p̃secutionem deserere gregẽ. Rendeo ꝑm Tho. sco a scõe. q. 185 Ubi subditoz salus exigit p̃sone pastoris p̃ñtiam: nõ debet pastoz gregẽ

suū deserere nec ꝓpter aliquod incōmodū
temporale nec ꝓpter aliquod personale
periculū imminēs: cū bonus pastor animā
suam teneatur ponere ꝓ ouib⁹ suis. Si ve
ro subditor saluti posset sufficienter in abn
tia pastoris ꝑ alium prouideri: tunc licitum
est pastori propter aliquod ecclesie cōmo-
dū vel ꝓpter persone periculū corporaliter
gregem suū deserere: ⁊ hoc ꝑ cm colligitur.
7. q. 1. scisciatis. ☞ Idē in sū. cō. co. ti. q.
288. ☞ Posset etiā deserere plebē ꝓpter
ipsius malicia: vt. j. renunciatio ꝓmo. §. 2.
⁊. Quarta est de casibus confessionū q ꝑti
neant ad ep̄m ⁊ qui ad sacerdotes: vide. s.
cōfessor ꝑ°. §. i. ☞ño ep̄us tenetur dare pau
peribus. s. clericus. 4. §. 5. ☞ñ ep̄us est se-
nex vel infirmus quid agendū: vide. j. vici
stus corpore. §. fi.

Quitas

quid sit: vide infra ius
§. primo.

Eucharistia primo

cōiter et de eius forma. Et querit ꝑ
mo. Utr eucharistia sit sacramentum. Re
spondeo ꝑm Pe. in. 4. di. 8. est sacramētū
⁊ modo cōi cum aliis sacramentis. s. sancti
ficando seu cāndo sanctitatem: ⁊ modo spe
ciali. s. continendo totius sanctitatis aucto
rem: ⁊ ꝓpter hoc excellētissimū est oium
aliorum sacrorum. Idem Tho. ☞ Idē in sū.
con. li. 3. ti. 24. q. 54. ☞ Utrū sacr̄m
eucharistie sit vnū, gndeo ꝑm Pe. ⁊ Tho.
vbi. s. Unū quidē est vnitate perfectionis:
qr ad eius integritatē pla requiruntur: sic̄ ⁊
domus perfecta dr̄ vna. non aūt est vnum
vnitate indiuisibilitatis vel continuitat⁹. vñ
qñ pluraliter dicitur: Perficiant in nobis
qs dñe tua sacra qō continent ⁊ h⁹. intelli-
gitur illa pluralitas solū māliter. ☞ Idē
in sū. con. d. q. 54. ☞ Que est forma
sacri eucharistie. gndeo ꝑm Tho. ⁊ sanctos
vbi. s. hec est forma consecrationis panis:
Hoc est enim corpus meū. cōuincio aūt
eni nō est de substantia formē: tñ appōi de
bet ꝑm vsum ecclesie: qui vsus a beato Pe
tro initiū sūpsit. Quod aūt ꝑ mutat: accipi-
te ⁊ manducate ex hoc oēs. pertinet ad vsū
sacri: ⁊ non est de substantia forme. Forma
aūt cōsecrationis sanguinis hec est: Hic ē
enim calix sanguinis mei noui ⁊ eterni sac̄
mentum mysterū fidei qui ꝓ nobis ⁊ ꝓ mul
tis effūdetur in remissionem peccatoꝝ. ☞
Idē in sū. cō. e. ti. q. 55. vbi ēt addit ⁊ sentit
Pe. q tñ illud sit de substātia forme: ꝟ est
calix sāguis mei. Et idē dicit Albert⁹ in li.
de missa. Ul. āt dicit: forma ꝟbor hec ē ⁊ nō
plus: hoc est corpus meū: ⁊ ꝟ ē sanguis me
us. de conse. di. 2. qr corpus. Sed vt ꝑz i di
cta. q 55. Tho. dicit q q: ꝑtōes adiecte ad
sbiectū vel ꝑdicatū sūt de integritate locuti
onis alicuⁱ⁹: nō alij. pbabilius dicūt q totū
quod sequitur est de forma: cū totū hoc qō
addit nō sit locutio per se: sed sit determina
tio ꝑdicati. hec ibi. Alij ꝟo sētire videntur
q totū sit de sub̄a vsq ad: vñ ⁊ memores.
cū totū videat ꝓnexū: vt hz in directoria li.
i. sub ti. de sacro eucharistie. Puto q ꝑs
tutor sit eligenda: cē de homici. ad audiēti
am. videlicet vt nō fiat adoratio sanguinis
nisi peractis ꝟbis vsq ad: vñ ⁊ memores.
Si ꝟo aliquis dcō nñ: ꝟ est calix sanguis
mei: vel hic est sanguis meus: ⁊ alijs omis-
sis ꝓcesserit ad ulteriora hēatur ꝓ conse-
crato. ☞ Quid si mutenī iste forme.
gndeo ꝑm Albertū in li. de missa: non ꝺēt
mutari: alr non conficeret etiā si eūdē sēsū
hr̄e videāt. Silr nō dz aliqd diminui: qr si
dicat hoc ē meū: remanet indetermiatū qd
meū sit. Et si dicat hoc ē corpus: nō signifi
cat ꝓpriū corꝑ⁹ xpi. Et si aliquid addatur
qō significationē ñ mutet nec errorē induc-
at: nihilominus sit consecratio: vt si dicat
hoc est corpus meū dilectū vel scñ: tñ qui
hoc faceret valde increpādus eēt. ☞ Idē
in sū. con. eo. ti. q. 56. ☞ Qualit̄ sit xp̄s
in hoc sacro gndeo ꝑz Tho. ⁊ Pe. i. 4. di
stin. x. Xp̄s idē q de ꝟgine nat⁹ ⁊ ꝓ nobis
passus ē in hoc sacro ꝓtinet: et sic̄ ē ibi vere
xp̄s ita ē ēt ibi sub sua ēntitate: ꝑz nō vtur
ea occupādo locū: sic̄ etiā vnit claritate sua
illuminādo aerē. Idē pōt eē sil̄ in pluribus
locis inēntum pla induidua. i. ples panes
trā subank in ip̄z. Idē in q̄libet ꝑte hostie ē
tot⁹ xp̄s ēt in minima. s. ēntū manet spēs
pānis aut vini. ☞ Unde plures homines
diuersis plibus vni⁹ hostie cōicari pñt: vt l
sū. cō. e. ti. q. 85. vbi ēt hñt oia q̄ i hoc. §. di-
cūt. ☞ Et idē dicendum ēntū manet in
stomacho sub dictis spēbus. Et eodez mō
qñ hostia consecrata diu seruaretur: dum
mō species panis non mutet aliter ꝑ. ☞
Glo. tñ in. c. nō iste de cōse. di. 2. dic̄ q spēs
panis ⁊ vini bñ vadunt in corpus. Et sub-

dit. Sed nūquid est ibi sacr̄m. Et resp̄ō det non: qr tādiu est ibi sacr̄m q̄diu ē ibi corpus xp̄i: sed q̄diu hoc sit. i. vsq̄ ad quem locū p̄cedat per gulā nescio: sed iz ñ sit sacramentū dū est in corpore: si tamen quis vomit illud cū veneratōe est seruandū qz sacramentū fuit. B Jtē iz ex vrtute sacri sb specie panis sit tñ corp⁹: t tñ sanguis sub specie vini: tñ, ppter naturalem cōcomitantiā sub vtraq̄ specie est totus xp̄s. s. ēm corpus t aiam t diuinitatē: qr hec tria sepata nō sūt. Utrū xp̄s in sacro eucharistie ali qñ videat oculo corporali. ḡndeo ꝓz ℙde. t Tho vbi. s. In specie quidē, ꝑpa non vr ibi: sed tñ qñq̄ illa spēs panis circūfundit quibusdā accidētibus carnis vel pueri q̄ ñ sūt, ꝑpe accidētia corporis xp̄i. vnde q̄uis ibi expressiōi signo videatur: nō tñ videt i specie ꝑpa. A idē in sū. cō. li. 3. titu. 24. q. 86. B Quid agendū sit qñ corp⁹ xp̄i sic apparet in alia specie. ḡndeo ēm Tho. vbi s. cū vsus h⁹i sacri sit per manducationē: nō qñ apparet in specie pueri vel carnis cruentate vel sūi: non ꝯz rōez cibi: nec assumi dz ab eo cui sic apparet. Quod ſ omnibus appareret debet cum reliquijs poni A idē in sū. cō. eo. titu. q. 87. vbi subditur Jdē dicit Albric⁹ in scripto. Et si sic apparet sacerdoti in altari in missa: dicūt q dā q̄ debet itez celebrare t corpus xp̄i sumere quia ꝓz canones qui cōsecrat ēt sumere dz de cōse. distin. 2. relatū. Et si 2° hoc acciderit tertio celebrare dz t sumē. Quidā aūt dicūt q̄ in tali cāu sufficit spūalis manducatio: nec ꝑpter hoc efficit trāsgressor ꝓsti tutōis ecclie: qr ad ea que frequentius accidūt leges aptāt. B Utr̄ vrtute vbor̄ possit sacerdos q̄tācūq̄ mām cōsecrare. ḡndeo ēm Tho. in. 4. di. xi. Quātitas p̄ua vel magna nihil ad hoc facit: iz tñ ipsa forma, ꝓnoie demōstratiuo vtēs oñdit q̄ mā cōsecrāda dz eē corā sacerdote. vnde sacerdos exīs i domo sua nō posset ꝓsecrare panē q est in altari aut ēt in foro: neq̄ totū vinū qō ē in celario: sed quātacūq̄ sit quātitas panis vel vini q̄ ꝑponit corā sacerdote possz ab ipo ꝓsecrari. A dūmō quātitas sit sumibilis ab hoībus: vt in sū. cō. eo. ti. q. 108. ēm eūdē Tho. Unde t Alex. de ales sup. 4. in mā eucharistie. q. q̄ incipit: q̄ñter q̄rit, utr̄ vrtus data vbis tē. dicit: ḡndeo si ne p̄iudicio q̄ nō ē data vrtus vbis connertendi ela cuiuscūq̄ q̄titatis sed solūmō alicuius q̄titatis. s. quā rōnabiliter cōuertēt intentio ordinata. dico intentionē ordinatam q̄ ꝓformis ē aliquo mō intentioni ecclie. ecclesia āt nullo mō intenderet ꝓsecrare totuz panē q ē in foro sed solū q possit sumi a fidelibus. Dicit enim Aug. Exquo quodlibz sacr̄m qō ꝑ instōnem celebrat irritū rputat. Unde mihi vī: hoc tamē non assero q̄ in hoc sacro requirit intētio conficiendi: vt sumatur in vsū: nec sufficit intentio ꝓsecrandi simpliciter: sed requirit intentio consecrandi vt sumat in vsuz: quod vī ex forma tradita a dño dicente: Accipite t mānducate tē. vñ sicut intentio dñi dantis formā ꝓficiēdi fuit vt sumeret: ita ē intentio ecclie t ꝺz eē vni uscuiuscq̄ sacerdotis. Quia igitur si aliqs intenderet consecrare totū panē qui ē i foro nullo mō ꝓformaret intentionē suā intētioni ecclie: dico q̄ nō consecraret. t. j. Sed ꝑ hoc oppōit: ℙonat q̄ aliquis intēderet cōsecrare solū vt posset corpus xp̄i aliquo loco collocatū honorare t venerari t non vt sumeret in vsū: nūqd nō ꝓsecraretur. Rūdeo sine p̄iudicio q̄ sic: qz intendēs circa veneratiōnē corporis xp̄i spūalr sumit: iz non sacrālr. hec ille. B Quin ēt si sacerdos intēderet ꝓsecrare nō ad sumēdū: sed ad vtendū in ꝛneficijs vel ad terrisionē nihilominus ꝓsecratū eēt. A Huic dcō cōtrariat Alex. de ales: vt p̄xime patuit. sūr t ℙde. dicit q̄ sacerdos pōt consecrare quātācūq̄ mām dūmō intēdat consecrare ad vsū t alimētū fidelīū: sed dimittēdo hāc intentionē nō pōt: qr deest intētio faciēdi qō facit ecclia: vt in sū. cō. d. q. 108. Jdē Al. vñ in suo ꝓpēdio theologie dicit: Sciēdū q̄ ñ solū requiritur intentio consecrātis: sed ēt intentio illud sacr̄m instituentis. vnde si sacerdos aliquis staret in foro t super omēs panes ꝓferret vbor̄ formam etiam cuz intentione consecrandi ñ fieret ibi trānsubatio t hoc non esset ꝑpter defectum virtutis vbor̄: cum vna vice sacerdos posset consecrare tot hostias q̄ toti mūdo sufficerent si esset necessitas ecclie: sed ꝓpter defectum intentionis illius qui hoc sacr̄m instituit q̄ non intendit q̄ cū tali iudicio t stultitia fieret consecratio: sed p̄o vtilitate t necessitate ecclesie generalis vel particularis. B

Utrū si aliqua hostie ex oblitione remanēt in altari: aut si aliqua pars vini: t sacer

dos conficit: nunquid sunt consecrate. ꝛn. ſm Al. in li. de missa. Nō: qz de eis non intenditur. Et ſm Aug. sine intentione in sacmēto nihil agit. A Predicta ꝺa sunt et si gutta vel plures gutte vini adhereant pedi calicis: vt in sum. con. eo. ti. q. 109. B

Quod de accidentibus q̄ videnť in hoc sacſo. ꝛn. ſm Tho. et Pe. in. 4. di. 12. diť. dū q̄ cū suba panis et vini post ꝓsecratōem nō remanеāt accīntia q̄ ibi apparēt siue videāt: vtute diꝛa subsistunt sine subiecto: sic .n. immediatius ducūt in corpꝰ xpi quod sub eis cōtinet retinēt et modū agendi et patiendi quē prius habebāt: vñ fractio et diuisio fit tm̄ in spēbꝰ et non in corpore xpi A Idē in sū. con. e. ti. q. cxj. vbi etiā dī q̄ hꝛe est cōis ſnia theologoꝝ: ad hoc et ex ō sū. tri. et ſi. ca. c. i. §. vna ꝺo. ibi trāsubaj pane i corpꝰ et vinо i sāguinē ptāte diꝛa. B

Eucharistia secūdo

quo ad eiꝰ mām. Que sit mā hꝰ sacramēti. ꝛn. ſm Tho. in. 4. di. xj. Mā ꝓxtēs est panis triticeus et vinū viſeꝰ ꝓcipua cā est instō diꝛa: sed et qz hꝛc duo ꝓcipue in cibū et potū veniunt: conueniēt⁹ p hꝛc cibum et potū spūalē manducamꝰ. A Con. Pe. vt in sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 88. B

Utꝛ possit ꝓfici de pane facto de spelta vel farre. ꝛn. fz Pe. de cōi ſnia doc. ñ potest confici nisi de pane triticeo: tū qz ipe dominus ꝓparauit se grano tritici: Joh̄. 12. tū qz et ipe credit celebꝛasse in pane triticeo et sic instituisse: tū qz vsus ecclie traditus ab apostolis q̄ ptes fuerūt hꝫ vt in solo ḡno triticeo celebꝛet: ꝫ qdā ꝫrium sentiāt ō spelta et farre dicentes q̄ spēs frumēti est. A Idem in sū. cō. e. ti. q. 89. et addit. Albꝛcꝰ aūt in scripto dicit sic: Absq̄ dubio frumētum genus est et non spēs grani: et hꝫ sub se triticū et speltā. vnde spelta frumētū est et de ipa confici pōt corpus dñi sicut de tritico: et hoc nulli dubū est ꝓsiderāti granū cuꝝ grano et panez cū pane: sunt ergo triticū et spelta non vnius speciei sed vnius ḡneris ꝓximi quod ē frumentū: et sunt vicine valde spēs: et iō paꝛ distāt in spicaꝝ formatiōe: ꝫ quasi nihil distant in forma granoꝝ et colore et sapoꝛe panis. B Quid si grana alterius generis admixta sunt tritico. ꝛn. ſm Pe. Al. et Tho. Si tanta est permixtō q̄ trahat ad aliā spēm: vt q̄ñ appositū ē ꝺominās: vel etiā ad speciem mediā vt q̄ñ ē equalis ꝺtus in vtroq̄ miscibilū: tūc ñ potest confici: qz mutata est spēs panis tritici. secus si non est tanta addītio quin maneт species: qz tunc confici potest. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 90. et additur: Q̄ñ autem mutata sit spēs vel non cognosci pōt ex accidentibus: vt ex colore et ꝓcipue ex sapore. Accidentia enim magnā partē conferūt ad cognoscendū qō qd est ſm pḥm in li. ō aia. B Quid si panis fieret de aqua rosacea et hꝰ i. ꝛn. ſm Pe. Dicunt quidaꝫ q̄ posset confici: qz aqua in pane non remāet Alij dicūt q̄ non: qz partes ꝓncipales panis qui est mā hꝰ sacſi sunt aq̄ nālis et farina. hanc opinionē ē. pbabiliorē dic̄ Tho. in. 4. di. xj. A Idē in sū. con. e. ti. q. 102. B

Quid cū hostia consecranda tam diu stetit q̄ incipit corrūpi. ꝛndeo ſm Tho. in di. xj. dicendū: q̄ si sit tāta corruptio q̄ species panis non remaneat: tunc non pōt ex ea confici. Si autē specie manēte sit aliqua dispō ad corruptionem potest cōfici ꝗuis grauiter peccet conficiens ex tali scienter ꝓpter irreuerentiam sacramenti: et q̄ species remaneat potest cognosci ex hoc: quia consuetudo non est soluta nec alia accidentia oīo ablata. Idem Al. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 91. B Utrum confici possit in fermentato. ꝛn. ſm Tho. vbi. §. sic: sed confici non ꝺebet nisi in aḡmo: et qui contrafaceret grauiter peccaret agens contra statutum et consuetudinē ecclesie. A Cō. Pe. et Al. vt in sū. con. eo. titu. q. 94. vbi etiam ponitur totū quod in hoc. §. hī. B Addit autē Tho. in. 3. parte. q. 74. q̄ cum cōsuetudo conficiendi in aḡmo rationabilior sit: grecus tamen peccaret conficiendo in aḡmo: quasi peruertēs ecclie sue ritum.

De quo vino possit confici. ꝛn. fz Tho. et Pe. in. 4. dis. xi. dicendū q̄ tantū de vino vitis: qz in eo et xps confecit: et hoc solū ꝓpꝛie vinum est: et cōius etiā in potu sumitur. A Idem in sū. con. eo. ti. q. 95. B.

Utrum confici possit de aceto et hꝰ i. ꝛn deo ſm Tho. vbi. §. Si vinum est factum oīo acetum non potest confici: qz differunt vinum et acetum sicut viuum et mortuū: fz pḥm. 8. metaph. sed si vinū sit quasi in via accescendi: idem est iudiciū quod de pane qui est in via ad corruptionem. i. q̄ pōt cōfici: peccat tamē conficiens ꝓpter irreue-

rentiam sacri. Con. Al. ⁊ addit ꝙ si vinuꝫ est putridū adeo ꝙ vini nām perdidit non pōt confici. Si aut non sit corruptū sed in via ad corruptionē confici quidem pōt: sed ꝓpter reuerentiā sacri non est assumendū. A si hr̄i de facili aliud pōt ſm eūdē Al. vt in sū con. e. ti q. 96. B Et idē est dicēdū de vino multū pontico seu acri. A de hoc sic dicit idē Al. Si autem in vino cū sapore vinoso est sapor aromatic⁹ vel pontic⁹ vel stipticus vel sapor acer ex minus perfecta digestione vini pōt fieri confectio: qꝛ remanet species vini: vt in. d. q. 96. vbi etiaꝫ subditur: ⁊ no. ſm Tho. ⁊ Pe. ꝙ si hostia ꝯsecrata tam diu seruaretur ꝙ corrūperet species panis non esset ibi amplius corp⁹ xp̄i ita silr̄ de sāguine si tā diu seruaret ꝙ spēs ille vertent in acetū: secus aūt eēt quādo adhuc eēt in via ad corruptōeꝫ. B Utrū cōfici possit de agresto. ꝛn. ſm Al. ⁊ Tho. i 4. di. xi. Non: qꝛ adhuc nō hꝫ spēm vini: sed tm̄ est in via gnātionis. A Cō. Pe. vt in sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 97. B Utrum ꝯfici possit de musto. ꝛn°. ſm Tho. ⁊ Pe. vbi. s̄. Sic: qꝛ cōpletā hꝫ spēm vini: nō tm̄ est faciendū de multū recenti: ꝓpter impuritatez. A hoc verꝫ nisi necessitas immineat: vt in sū. cō. e. ti. q. 98. B Utrum aq̄ debeat apponi vino ⁊ q̄ta. ꝛn. ſꝫ Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. xi. Aqua apponit nō tāq̄ de necessitate sacri: qꝛ ⁊ sine ea conficeretur sed tāq̄ de bene esse. s. ꝓpter significationeꝫ vnionis ppli ad xp̄m. Aque. n. multe ppli multi: Apoc. 17. Grauiter tm̄ peccaret qui scienter omitteret aque appositionē: quia ageret ꝯ instōem eccl̄ie: ⁊ qꝛ dn̄s apposuisse creditur. Debet aūt apponi adeo paꝝ vt in vinū totalr̄ conuertatur al̄ non conficeret. A Et ideo de auino siue aquatico n̄ potest confici: qꝛ non est vinū: sed aqua aliquanlū vinata: vt in sū. con. eo. ti. q. 99. B Et non dꝫ apponi aqua rosacea vel alia artificialis. Si tm̄ apponeretur nihilominus cōficeret. Nā ip̄a in vinum conuerteret sicut aqua nālis. A Idē in sū. cō. eo. titu. q. 101. B Quid si apponeretur aqua qn̄ adhuc vinū eēt in dolio. ꝛndeo ſm Tho. vbi. s̄. Non sufficeret: qꝛ hoc non significaret aliqd: sed oꝫ vt iminēte oblatione apponatur ad sacramētū. A Idem in sum. cō. eo. titu q. 103. B Utrum in terris vbi n̄ ē vinuꝫ possit confici cum aqua rubea in qua lotus est pannus vino rubeo intinctus ꝛn. ſm Tho. in. 4. di. xi. non: qꝛ illud ē magis aqua rubea q̄ vinū. vnde hoc damnatur: de conse. di. 2. cū oē. Quid ergo fieri i illis terris vbi vinū nō potest haberi. ꝛ°. nō ē aliqua terra ad quam non possit tantum portari de vino q̄tū sufficeret ad celebrandū. Vel ſm Al. dicēdū vr̄ ꝙ de hoc consulēdus eēt papa cū ꝓpter intolerabile dānum aīaꝝ quod incurritur ex sacri defectu dispēsādū videretur vt corpus xp̄i abq̄ vino cōficeretur: qꝛ corpus non est sine sanguie: vt dcm̄ est. s̄. eucharistia p̄mo. §. 5. A Idez in sū cō. e. ti. q. 105. B Utrū in eucharistia possit aliquis liquor permisceri speciebus vini. ꝛn. ſm Pe. in. 4. di. 12. Si additur res alteri⁹ nāe ⁊ maioris v̄tutis trāsmutat spēm vini in se: ⁊ si equalis v̄tutis trāsmutatur vtrūq̄ in nām tertiā: ⁊ sic vtroq̄ mō desinit ibi esse species vini ⁊ per ꝯn̄s sāguis xp̄i. Si vero sit minoris v̄tutis trāsmutatur in nām spēi vini. Verūtm̄ sub partibus ad quas liquor additus penetrat cuꝫ nō sint ibi accidentia sine subō desinit eē sāguis xp̄i. Quod si liquor additus sit eiusdē nature ⁊ maior: tunc ad oēs diuisiones spēi peruenit ⁊ eius cōtinuitatē totalr̄ soluit ⁊ sic incipit eē alius liquor ⁊ sanguis xp̄i ibi eē desinit: ⁊ idē si eq̄lis sit. Si v̄o sit minor tunc non peruenit ad oēs diuisiones spēi. Sub partibus ergo illis ad quas vinū additū peruenit desinit eē sanguis: cū iaꝫ accidentia non sint sine subiecto: ⁊ continuitas spēi que erat sine subō soluta sit. Super ptibus v̄o illis ad quas non peruenit manet xp̄i sanguis. Satis con. Tho. ibidē. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 113. Et additur ſm eū. Pe. Puto tm̄ ꝙ si nō est nimis notabilis excellens qd̄ addit ꝓpter dubiū toto liquore ip̄o tāq̄ sacro vtendū ē. Et ꝙ in ip̄o cāu videlꝫ qn̄ apponitur liquor alterius speciei maioritas ꝯsiderāda est non tm̄ q̄titate sed etiā v̄tute. B

Ucharistia tertio

quo ad ministꝝ. s. sacerdotē ⁊ eius missā. Et querit p̄mo virū sacerdos consecrans sēper debeat sumere. ꝛndeo ſꝫ Tho. in. 4. di. 12. dicendū ꝙ sic: vt de conse. di. 2. relatum. Totiēs aūt sumat quotiens celebrat: qꝛ ip̄m sacr̄m in sūptōe cōplementuꝫ sue significationis accipit. Et intellige nisi i

pediatur per violētiā infirmitatē mortem aut aliquid huiusmodi. Quod si plēs missas celebrat solū in vltima percipiet perfusionē ⁊ non in p̄cedēti: q̄ tūc nō eēt ieiunus: nec aliā missā posset celebrare: ex̄ de celeb. mis. ex parte. Qd̄ si sacerdos post ꝯsecrationē infirmetur ⁊ nō hēat alia hostia nihilominus dz alius sacerdos hostiā diuidere ⁊ vnā partē ip̄e sumere ⁊ aliā infirmo dare A Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 122. vbi etiā pz q̄ idē ē ⁊ si alius quicūq̄ infirmet ad mortē ⁊ nō reperiret nisi vna hostia cōsecrata i missa. B Utrum aūt ⁊ qñ liceat plēs missas in die celebrare: hr̄. j. missa. §. x. Quis possit ꝯficere sacr̄z eucharistie ꝛn. ꝑm Tho. in 4. di. 13. sol⁹ sacerdos pōt. Quinēt si fuerit heretic⁹ scismatic⁹ excōicat⁹: aut degradatus: si celebrat cōficit q̄uis ad suā perditionē. Laicus v̄o q̄tūcunq̄ sanctus celebrādo nihil ageret. Cō. Host. Al. ⁊ Pe. A. ⁊ cet̄i theologi cōiter: vt in sū. con. eo. ti. q. 123. B Utrū plres sacerdotes possint sil̄r eandē hostiā consecrare. ꝛn. Al. tenet q̄ non. Sed ꝓbabilius vr̄ q̄ sic ꝑm Tho. in. 4. di. 15. vbi dic̄ q̄ ꝑz morem quarūdam ecclesiaruz sacerdotes qñ ordināt ꝯcelebrāt ep̄o ad repñtādū q̄ quādo dñs hoc sacr̄m instituit ⁊ ptātez ꝯsecrādi discipulis dedit: sil̄ cū eis cenauit: sic ep̄s sil̄ cū ordinatis presbyteris celebrat. Et tūc oēs debēt intentionē referre ad illud istans in quo ep̄s v̄ba ꝓfert: ⁊ sic est vna tm̄ cōsecratio. A Con. Inn. vt in sū. cō. eo. ti. q. 127. Sed vt ibi pz Al. dicit q̄ sine preiudicio melioris sniē dicendū vr̄ q̄ plures sacerdotes simul non possūt nec debēt simul vnā cōficere hostiā: q̄ pro certo ꝑm Aug. iniuria fit sacr̄o. Adhuc aūt vanū ē plibus facere qd̄ meli⁹ ab vno pōt fieri. vanū aūt nihil est in operibus nature: ⁊ multo min⁹ in operibus gr̄e. Et q̄ aliqñ plēs sacerdotes assistūt pape hoc fit ꝓpter obsequiū nō ꝓpter cōsecrationez. Et si obijcit q̄ illi assistentes faciūt signa et dicūt v̄ba. dicendū q̄ iudicio meo fieri nō dz: nec etiā fit: q̄ in iniuria fieret sacr̄o. Et si obijcitur de sacerdotibus de nouo ordinatis q̄ illi assistūt et cōcelebrāt ep̄o. dicendū q̄ illi v̄ba non ꝓnunciant: sed assistūt ꝓpter reuerentiam sacramenti ⁊ ꝓpter doctrinā: ⁊ ideo signa faciunt ad imitationem ep̄i: vt discant signare. hec ibi. Pro hoc etiam facit: q̄ illa cena facta cum discipulis satis representatur in cōione quā accipiūt ordinati absq̄ alia ꝯsecratione cū discipuli tunc non consecrauerint sed solum cōionem acceperint. B

Quis minister possit sacr̄m eucharistie dispensare. ꝛndeo ꝑm Tho. in. 4. di. 13. solus sacerdos est dispensator proprius. vnd̄ laicus non debet etiaz in necessitate aliquē cōicare: quia hoc non est sacr̄m necessitatis. Diacon⁹ aūt quomō possit: no. s̄. diacon⁹ A Idem in sum. con. eo. ti. q. 136. B Religiosus dispensās corpus xp̄i incurrit excōicationem: de qua vide. s̄. cōmūicare §. 15. qui incipit a quo. Utruz vno sacerdote deficiente in missa debeat per aliū suppleri. ꝛndeo ꝑm Tho. in. 3. parte. q. 83. Si sacerdos morte aut infirmitate graui occupetur ante consecrationem corporis xp̄i ñ oportet q̄ per alium suppleatur. Si v̄o cōsecrato corpore ante consecrationē sanguinis: vel etiam consecrato vtroq̄ debet misse celebritas per aliū expleri. 7. q. i. nihil. A In sum. con. eo. ti. q. 59 dicit q̄ seq̄ns sacerdos debet inchoare vbi primus dimisit ꝑm Pe. ⁊ Tho. si sciatur. Si aūt nescit debet a capite incipere. Et sic innuitur q̄ licet ante consecrationem nō sit necesse missam suppleri: tamen potest. Et ad predcōrū maiorē declarationē in sū. con. eo. tit. q. 60. sic dr̄: Nō ꝑm Al. in lib. de missa. circa fi. q̄ si sacerdos ante canonē in missa deficiat aliquo cāu: tunc ꝓ certo alius sacerdos debet reincipe ⁊ totū rite peragere: q̄ ea q̄ ante canonē in missa fiūt non sunt de sacramenti confectione: sed potius de ppli instructione. Si aūt in canone deficiat factis iam aliquibus signis super hostias oblatas: añ tamen transubstantionem vr̄ mihi q̄ alius sacerdos non ab initio debeat missam reicipere: sed potius vbi ille dimisit dz supplere quod omissū ē: ⁊ hoc propter duas cās: q̄rū vna est ex parte sacr̄i: alia ex parte populi. Ex parte sacr̄i: q̄ q̄uis ex illis signis substantia panis ⁊ vini non transubetur: tamē ex ip̄a materia ex verbis ⁊ signis recipit sāctitatē: ex qua efficitur magis idonea q̄ in corpus xp̄i transubetur: ⁊ hoc non est rpetendū super illam hostiā: ne iniuria fiat v̄tuti v̄borū que tanq̄ nihil habentur quādo iterū v̄ba eadē sup hostiā iterant tanq̄ p̄ora v̄ba a priori sacerdote dicta nullam virtutez habuissent. Cā aūt ex pte ppli ē: q̄

ppls ex hoc mīn⁹ ꝟba ⁊ signa canonis ap
ꝓtiaret si videret ea tā facile repeti q̄ ꝓius
dicta viderentur annullata. Lz. n. signa
illa nō trālbantēr: tñ passionē xpi in myste
rio repsentāt: ⁊ passio xpi nūq̄ irrita dz re
putari. Si aūt sacerdos in ipa platōe ver
boz q̄ sūt forma sacri deficiat ꝟbis iā i pte
ꝓnūciatis saluo iudicio sūte maioz cōsule
rem q̄ illa hostia ꝑ reliquūs in altari ꝓser
uarēt ⁊ missa alia celebraret. Sed Jnn. in
c. pbyt̄ eē de sacra. ite. dicit q̄ in hoc cāu a
lius sacerdos dz incipe ibi: Qui ꝑdie q̄ pa
teret tc̄. Dicit. n. ibi Jnno. q̄ sigs intra cō
ficiendū sacrm eucharistie dū est in ꝟbis
illis. s. hoc est corpus meū. deficiat alius in
cipiat a capite. s. ibi: Qui ꝑdie tc̄. Et idem
dicimus in baptismo: ō idē putaret si du
bitaret vtrū ꝑmus sacerdos ꝓpleuerit ver
ba ꝓsecrationis: vt etiā tūc reincipiatur ibi
Qui ꝑdie tc̄. q̄z non intelligitur iteraruz
q̄d ambigitur esse factum: eē de pbyt. non
bapriça, apostolicam. B Quid si sa
cerdos post consecrationem corporis: sed
añ ꝓsecrationem sanguinis percipiat vinū
aut aquā non eē in calice. ḡn. ſm Tho. i. 3.
parte. q. 83. debet statim apponere ⁊ cōse
crare. Si ꝟo post omnia ꝓsecratōis verba
pcipiat q̄ aq̄ delit dz nihilominus ꝓcedē
q̄z appositio aque ñ est de necessitate sacra
mēti. Nullo aūt mō dz aq̄ vino iā ꝓsecra
to misceri. Si ꝟo post ipam cōsecratiōem
percipit q̄ vinū non fuit appositū: si qdem
perciplat hoc ante sumptionē corporis dz
deposita aqua si ibi fuerit ponere vinū cuz
aq̄ ⁊ resumere a ꝟbis ꝓsecrationis sangui
nis. Si ꝟo hoc percepit post sūptionē cor
poris: dz apponere aliā hostiā iterū sūl cum
sanguine consecrandā: ⁊ in fine sumere ho
stiam ut̄ cōsecratā ⁊ sanguinē: nō obstāte
etiā si prius sūpsit aquā que erat in calice:
q̄z preceptum de perfectōe sacri maioris ē
ponderis q̄ ꝓceptū q̄ hoc sacrm a ieiu
nis sumat. A Jdē in sū. cō. li. 3. tit. 24. q.
60. ad finē. B Quid si sacerdos non
recolit se dixisse ea que in cōsecratione eu
charistie dicūt. ḡndeo ſm Tho. in. 3. parte
q. 83. Nō dz ex hoc turbari. Non. n. q ml
ta dicit recolit omniū que dicit. Si tamē sa
cerdoti cōstat, pbabilr se aliq̄ omisisse: si q
dē non sūt de necessitate sacri non dz resu
mere immutādo sacrificij ordinē: dz vl
terius ꝓcedere. Si ꝟo certificet se omisis
se aliquid eoz q̄ sunt de necessitate sacri. i.
formā ꝓsecratōis dz resūi ipa forma et cete
ra per ordinē reiterari. A Jdē in sū. cō. co.
ti. q. 61. Silr etiā ligs ex lapsu lingue vl im
peritia omitteret vel mutaret vel ñ bene ꝓ
ferret aliquā syllabā apte post nihil est ite
randū: ar. de conse. di. 4. retulerūt. B
Quid si ꝓpter frigus vel ex negligētia
hostia dilabatur in calicē. ḡn. ſz Tho. vbi
s. q̄ solū minima ps hostie mittat in cali
cez hoc respicit corpus xpi mysticū: et iō
hmōi prętermissio nō facit imperfectionem
sacri: vt ꝓpter hoc sit necesse aliquid iterā
ri. A Et siue dilabat añ fractionē siue post
q̄ silr nec omissio fractōis facit impfectio
nē sacri: vt in sū. con. e. ti. q. 62. ſm eundem
Tho. B Quid si sacerdos infra missaz
aduerti hostiā triticeā nō eē vel corruptā.
ḡn. ſm Pe. dicendum q̄ si añ cōsecratio
nē aduertit remota illa hostia aliam ponat
⁊ a canone reicipiat. Si ꝟo pⁿ ꝓsecrationē
idez faciat ponendo aliā hostiā ⁊ eā sumē
do: sed ⁊ nihilominus postea primā hostiaz
illā sumat aut alijs sumendā tradat aut re
uerenter reseruet. Si ꝟo aduerterit post q̄
sūpserit. i isto cāu variāt doc. A Mā idē
Pe. ⁊ glo. Ray. sentiunt q̄ hoc cāu sacer
dos non celebret ut̄: q̄z ieiunⁿ non est: vt
in sū. con. e. ti. q. 93. B Tho. tñ in. 3. par
te tenet q̄ debet ponere aliā hostiā ⁊ conse
crare ⁊ sumere: q̄z preceptū de perfectione
sacri maioris est ponderis q̄ ꝓceptū q̄
a ieiunis sumat: vt ꝛ. s. §. 6. dictum est.
Quid si musca vel aranea in calicez ce
ciderit: aut venenū immixtū fuerit. ḡndeo
ſm Tho. in. 3. pte. q. 83. Si sacerdos hoc
ante consecrationem deprehenderit debet
calix ablui ⁊ aliud vinum poni. Si ꝟo ali
quid hoꝝ pⁿ consecrationem acciderit dz
animal caute capi et diligenter lauari ⁊ cō
buri ⁊ ablutio in sacrariū mitti. A simꝫ cū
cineribus ſm eūdem Tho. in sum. con. e.
ti. q. 107. vbi etiam ponūtur oia que in hoc
§. hñtur. Quod si venenū ibi esse deprehē
derit nullo mō dz sumere nec alijs dare:
ne vite calix in mortem vertatur: sed debet
diligenter in vasculo conseruari: ⁊ ne sacra
mentū remaneat impersectum debet vinū
apponi ⁊ sacerdos denuo resumere conse
crationem sanguinis ⁊ sacrm perficere. Ni
hil. n. abhominabile assumi dz occasione
huius sacramenti: arg. de conse. di. 2. si pⁿ

negligentiam. A Et ibi hoc notat gl. B.

Quid significent diuisiones hostie q̃s sacerdos facit. Rndeo ꝯ Tho in. 4. dis. 12. triplicẽ hñt significationẽ. nã primo quidẽ significat diuisionẽ que fuit in corpore xp̃i per eius passionẽ. scdo distributionẽ redẽptionis per diuersa mẽbra ecclesie. tertio significat q̃ in corpore xp̃i mystico. s. in ecclesia quedã ps adhuc ẽ in hoc mũdo ⁊ eiꝰ tribulatõibꝰ: ⁊ hoc significat ps comesta. Illi autẽ qui iã sunt in celo corpore ⁊ ania vt xp̃s ⁊ beata v̄go significãtur per partes missaz in calice: qr inebriãtur ab vbertate domꝰ dei. Sed illi q̃ sũt in celo sola anima ⁊ expectãt gloriã quo ad corpus: silr̃ ⁊ q̃ sũt in purgatorio significãtur p̃ partẽ illã que olim ꝯm primitiuã ecclĩaz seruabatur vsq̃ ad finẽ misse. A. Et lz hodie non seruet remanet tñ eadẽ significatio ptiũ: vt in sũ. cõ. e. ti. q. ii2. Et ad p̃dicta facit. c. triforme. de conse. dis. 2. B.

Quid agendũ si stilla sanguis ceciderit extra. Rndeo. Si p̃ negligẽtiã aliq̃d de sãgnine ceciderit: si q̃dẽ sup̃ tabulã lingua lãbatur ⁊ tabula radat. Sz si ñ fuerit tabula locus ille radat ⁊ ꝯburet ⁊ cinis iuxta altare ꝯdetur ⁊ sacerdos. 40. diebus peniteat. Si vero ceciderit sup̃ lapidẽ altaris: sorbeat sacerdos stillã ⁊ tribus diebus peniteat. Si vero sup̃ lintheũ altaris ⁊ ad aliud lintheũ stilla p̃uenerit. 4. diebus peniteat. Si p̃uenerit vsq̃ ad ĩtiũ. 9. diebꝰ pẽiteat. Si vsq̃ ad quartuz. 20. diebus peniteat: ⁊ abluat tribus vicibus lintheamia que stilla tetigerit calice supposito: ⁊ aqua ablutionis iuxta altare cõdatur: de ꝯse. di. 2. si per negligẽtiã. Possz etiã sumi a sacerdote nisi propter abominationẽ dimitteret: vt ponit Tho. in tertia p̃te. Et vt idẽ dicit i q̃rto dis. 13. cautuz est vt pars illa linthei seu palle post ablutionẽ abscindatur ⁊ comburatur ⁊ cinis in altari condatur. A. Idez dicit etiam in tertia parte. B.

Quid siq̃s eucharistiã vomerit. Rn. Si sit laicus ⁊ ꝓpter ebrietatẽ vel voracitatem vomerit. 40. diebus peniteat. Clerici vero vel monachi p̃sbyteri seu diaconi. 70. diebus peniteãt: eps vero. 90. Si vero cã infirmitatis euomerit. 7. diebus peniteat: de ꝯse. di. 2. siq̃s p̃ ebrietatẽ. Et dz vomitꝰ cremari ⁊ cineres iuxta altare recondi: vt. s. i p̃ximo. §. dictum est. De missa ⁊ eius celebratione habes plura. j. missa. De eucharistia quo ad sumẽtes habet. s. cõicar. Et vtrũ a malo ministro liceat accipere eucharistiã ⁊ sacr̃a: vide. j. ordiatꝰ p̃mo. §. tertio.

Vcharistia quarto quantum ad eiꝰ effectum. Quis sit p̃ncipalis effectus eucharistie. Rn. ꝯm Tho. in q̃rto dis. 12. Proprius effectus est conuersionis homis in xp̃z vt dicat cũ aplo: Viuo ego iam nõ ego: viuit vero in me xp̃s Gal. secũdo. Et ad hũc sequunt̃ duo effectus. s. augmentũ virtutũ ⁊ restauratio deperditorũ per pctã venialia vel alios p̃cedentes defectus. A. Quasi idem dicũt Pe. ⁊ al. sed sub diuersis verbis: vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 24. q. li4. B.

Vtrũ pctã venialia possint impedire effectum sacr̃i eucharistie. Rn. ꝯm Tho. in q̃rto dis. 12. Ad hꝰ vt sacr̃m hoc plene effectũ suuz habeat oz q̃ assit actualis deuotio: ⁊ qr interdũ actualis deuotio impediri põt absq̃ mortali pctõ: põt effẽs hꝰ sacr̃i ĩpediri: ita q̃ aliq̃s augmentũ gr̃e nõ cõsequat nec tñ reatũ mortalis peccati ĩcurret sz forte reatũ venialis: qr imperatꝰ accedit. Nõ tamen omne veniale pctm̃ impedit effectũ huius sacr̃i: sed solũ illud quod tollit actulẽ deuotionẽ que in hoc sacramento requiritur. A Idem in sũ. cõ. e. ti. q. li5. B

Vtrũ ꝓpter hoc sacr̃m deleãtur venialia. Rndeo ꝯm Tho. vbi. s. sic: non tñ oz q̃ semp oĩa venialia deleant: sed ꝯm mẽsurã deuotionis: posset tñ esse feruor tãtus q̃ oĩa venialia deleret. Idẽ Pe. A Idẽ in sum. con. eo. ti. q. li6. B

Vtr̃ ꝓpter hoc sacr̃z deleant̃ mortalia Rndeo ꝯm Tho. in. 4. di. 12. Nõ delet mõtalia nisi oblita. vnde quod dr̃: Sit ablutõ scelerꝫ: duplr̃ põt i: elligi. s. q̃ vel dr̃ crimia abluere inq̃tum ea ĩpedit: vel de his q̃ nõ sũt in hõis ꝯscia vel memoria. A Idem in sum. cõ. eo. ti. q. li7. B

Xactio que fit aliq̃n a dñis vl a prelatis: vide. s. dñs 5. primo. ⁊ infra tallia per totum Item. j. pedagium.

Xcommunicator

Dicturi de excõicatõe p̃mo dicemus aliqua de eo q̃ põt excõicare siue de excõicatore. Vnde sciendũ q̃ excõicatõez a iũre põt facere quicunq̃ põt ius cõdere

vt papa in vniuersali ecclesia ⁊ singuli epi i diocesib⁹ suis. 16. q. 2. vilis in fi. 24. q. 3. cõ ripiatur. Itẽ excõicare possũt eor officiales: sillr ⁊ oẽs prelati inferiores qui collegij presunt: vt abbates etiã non benedicti: dũ tñ fuerint confirmati et sules: extra ō simo. sicut tuis. extra ō offi. ordi. cũ ab ecclesiarũ ¶ Hoc verũ quo ad istos inferiores prelatos collegij ꝓtendẽtes nisi ꝺrta cõsuetudo vel dissuetudo repugnet: vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 50. vbi hec notant ꝑz Ray. ⁊ Host. ℟ Itẽ vi q archidiaconus possit excõicare lz nõ si presbyter: ar. di. 25. plectis. extra de offi. archi. c. 1. extra de appel. reprehensibilis. Solus tñ eps pót excõicare cũ illa solẽnitate q̃ hz. xi. q. 3. debẽt. ¶ .s. qz debẽt ei assistere seu circũstare. 12. sacerdotes cuz candelis accensis: vt ibi. ℟ Alij aũt plati in collegiatis ecclesijs q iurisdictionẽ hñt super subditos sine predcã solẽnitate excõicare possunt. Sacerdotes vo pochiales excõicare ñ possũt nisi vbi cẽt ꝓsuetudo q̃ cẽt tribuit iurisdictionẽ. 9. q. 3. 2quest⁹. Cõ. gof. Tho. ⁊ Al. ¶ Hec fuerũt dcã Ray. principalr vt ꝑz in. d. q. 50. Vbi cẽt additur ꝑm Host. q sacerdos exquo curã hz i notoriis: hz ptãtez excõicandi ꝓmissa admonitõe in omnibus his que sine libelli oblatione expediri possũt: extra de clãdesti. de spõ. cũ inhibitio. Et sic intellige capla q̃ de hac mã loquũt: ⁊ hoc nisi forte ꝓsuetudo ꝺrta vel supiorus inhibitio. l. ep i impediat. In occultis vo vel que requirũt iudicialẽ indaginẽ: nõ pñt excõicare nisi ꝺrta ꝓsuetudo vel spãlis delegatio siue cõcessio eius plus indulgeat. Mã ⁊ caplm de cõsuetudine vel indulgentia excõicat ⁊ interdicit: extra de rescrip. ex parte decani. ⁊ de ꝓsue. cũ inter vos. Et sic dicit intelligendam ssiam Ray. Itẽ etiã nõ sacerdos pót excõicare ⁊ absoluere quo ad forũ ptẽtosũ: sed in pñtia sui solus sacerdos. Sed ad ptẽ excõicandi regitur iurisditio ecclesiastica ordinaria: vel delegata ꝑm ℣ee. ⁊ in sũ. cõ. e. ti. q. 51. vbi etiã notat ꝑz Bar. hzi. q hec potestas posset ꝓmitti ẽt laico per papã sed non per epm. ℟

Unũ excõicatio lata ab alieno epo possit rata hẽi a ꝓpo. grndeo ꝑm Bar. ⁊ Ber. non: qz a ꝓncipio nulla fuit. ¶ Idem in sũ. cõ. e. ti. q. 52. ℟

Utz ꝓlat⁹ possit excõicare extra territoriũ, suũ. grn. ꝑm Host. Eps extra suã dioces: ⁊ hꝰ ꝓlati extra territoriũ suũ nõ possũt ea q̃ sũt iurisditois ptẽtose. ¶ nisi ō cõsẽsu illi⁹ in cuius territorio est ꝑm eũdem Host. p. c. epus. 9. q. 3. vt in sum. cõ. e. ti. q. 53. ℟ Unde qz gs nõ est excõicãdus sine cãe cognitione. 12. q. 3 neo: ō talis nõ pót excõicare nec lcẽ pro tribunali: nec aliqd disponere 9. q. 2. cp3. ⁊. c. se. Et intelligẽ nisi mgẽtũ dicũ ẽ s. absolo ꝑmo. §. 6. ¶ In. d. q. 53. dr: Quida vo asserunt q eẽ suã diocesiz extis eps pót excõicare: illẽ Paulus excõicauit cominhũ abñtez ⁊ irregsitũ: extra ō appel. cũ sit romana. in fi. qō pót ꝓcedi in notoriis: qz nec illa regrũt cãe examinationẽ. 9. q. 3. §. fi. ⁊. d. c. cũ sit. Ibi ẽt dr q eps extis eẽ pót denũciare excõicatũ: qz ꝓ hoc ꝑplus nõ ligat. Itẽ q si legat⁹ excõicauit aliquẽ dũ erat in ꝓuincia nõ pót eũ absoluere postq̃ exiuit ꝓuincia di missio offõ: secus si exiuit reuersurus: quia tũc pót ꝑz q pdictũ ẽ ō aliis ordiarijs. ℟

Prelat⁹ q in aliquo loco hz tñ tẽpore iurisditionẽ ñ pp hoc potit excõicare ar. eẽ de offi. ordi. dilectus. ¶ Idẽ in sũma cõ. li. 3. ti. 33. q. 54. ꝑm Host. ℟

Excõicare nõ pót excõicat⁹ quicũq; ⁊ vnde nec hereticꝰ nec scismaticꝰ: nec apostata a fide. 42. q. 1. audiuim⁹. ⁊. §. si autem in fi. Itẽ nec intrusus nec suspẽsus a iurisditione. 12. q. 2. alienatões. ⁊. c. precante. eẽ de ꝓcess. prebẽ. qz. Itẽ nec ille qui violauit interdictũ: extra de excess. plat. c. fi. ¶ Ubi nõ bñ vi hoc, pbaruntñ idẽ dicit Albucus ⁊ Io. circa interdictũ hõis: vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 73. ℟

Excommũicatio pri

mo cõiter qd sit. grndeo. Excõicatio ẽ a qualibet licita cõtione ⁊ legitio actu sepatio. xi. q. 3. § euidẽter. ¶ Hoc fuit dcñ Ray. vt ꝑz in sũ. cõ. li. 3. n. 33. q. 32. Et inde inquit Alã dr excõicat⁹ ab eu ligni vite dicẽte dño Bcñ. 3. Uidete ne forte sumat de ligno vite. d. § euidẽter. Cõ Host. ⁊ Joff. Sed in directoria li. 3. ti. 2. in pncipio dr q hec diffinitio nõ ꝓcheãt minorẽ excõicatõez. vnde ibi sic dr: Excõicatio ẽ a pncipatõe sacfor exclusio: vel a cõione fidelũ sepatio. d. §. euidẽter. ⁊ extra ō excep. a nobis. Sed he diffinitões vident pticulares. vnde satis vi q ꝓ generali dr

finitione possit dici ꝙ excõicatio est a cõi
one seu ꝯsortio fideliũ separatio. xi. q. 3. om-
nis. Sed qñq; ꝑticulariter ⁊ qñq; vlr ꝑm
suas spẽs de quibus statim. Et ad hũc sen
suꝫ potest reduci prima diffinitio Ray. in
telligendo eã disinnctiue ⁊ non copulatiue
B Cuius principaliter due sũt spẽs. vn a
q̃ separat a sacris ⁊ ab ingressu ecclie ⁊ a cõi
one fideliũ: ⁊ hec dr̃ maior excõicatio vel
anathema. alia que separat a sacris tm̃. A
videlicet perceptione ꝑncipalr̃ nõ a colla-
tione. Peccat tñ talr̃ excõicatus conferẽ
do ecclesiastica sacra: sed ab eo collata vir
tutis nõ carent effectu: extra de cle. ex. mi.
si celebrat. B Et hec dr̃ minor: ⁊ d̃ vtraq;
hr̃. 3. q. 4. Engeltrudã. ⁊ extra. e. siquẽ. A
ꝑm Ray. ⁊ in sũ. con. e. ti. q. 33. spẽs excõi-
cationis quasi infinite sũt. Quot. n. sũt spe
cies cõionis: tot sũt vel eẽ possũt spẽs excõ
municatõis. Sed de ꝑdictis duabus fieq̃n
ter tractat ecclia: ⁊ in dubio cũ noiat excõi
catio intelligit de maiori. d. c. siquem. Itez
excõicationũ alia est iuris quã qs incurrit
ipso iure delicto cõmisso: vt siquis inijciat
man⁹ violentas in clericũ. 17. q. 4. siqs sua
dente. alia est iudicis. s. que irrogatur a iu
dice ꝑtãtem habente ꝑ ꝓcessũ iudiciariuꝫ
extra eo. nuper. Et qs possit excõicari ma
iori excõicatõe dcm̃ ẽ. s̃. c. ꝓximo. Mio-
ri ãt excõicatõe excõicar̃ pñt ñ solũ ep̃i: sꝫ
⁊ alij prelati ecclesiarũ iferiores ꝑꝫ Ray. et
in sũ. cõ. e. ti. q. 53. B In qbus casib⁹
incidit qs maiorẽ excõicationẽ ipso facto
ꝯtendeo: in multis. Nam excõicatio a qua
solus papa absoluit incurritur in. 13. casib⁹
quos oẽs hẽs. s̃. absolo ꝑmo. §. 3. Sũt et
alij cãus plurimi. Primus cũ quis icidit
in heresim iã dãnatã. 24. q. i. c. i. et. 2. Aut
nouã heresim ꝯfingit: extra de hereticis ad
abolendã. ⁊. c. excõicamus. aut est credẽs
receptator vel fautor hereticoꝝ: extra d̃ he
reticis sicut ait. A Hic casus et sequẽs
⁊ ẽt q̃rtus hodie vidẽt papales: vt pꝫ in ꝓ
cessu annali curie. B 2⁹ cũ qs asserendo
dicit romanã ecclam non eẽ caput omniũ
ecclesiaꝝ: nec ei tãq̃ capiti obediendũ: di.
19. nulli fas. 3⁹ qñ rectores ciuitatũ faciũt
exactiones indebitas in clericos ⁊ ecclias
admoniti ñ desistũt: extra de immu. eccle.
ñ minus. A Et ibi pꝫ ꝙ ẽt est silis sñia ꝯtra
fautores eoꝝ nec debẽt absolui donec satis
fecerint ꝯpetenterr B 4⁹ est cũ quis nõ
non electus a duabus partibus cardinali
um gerit se pro papa: extra de elec. licet. A
Et vt ibi pꝫ eadẽ ẽ sñia ꝯ eos q ꝓ papa ipꝫ
recipiũt: sed vt predictũ est iste casus ho-
die est papalis. B 5⁹ cũ qs magister vel
scholaris tractat cũ aliquo ciue Bonoñ d̃
ꝯditione hospitij irreqsitis inquilinis nisi
tp̃s ꝯductionis fuerit elapsum: extra de lo
ca. ex rescripto. A Ibi pꝫ ꝙ iste casus ẽ
ꝯ magistros ⁊ scholares qui in ciuitate bo
nonie sunt super conducendis domib⁹ alio
rũ videlicet scholarium ꝑm gl. Idem pos
set forte intelligi ẽt de magistris q super ho
spitijs in lesionem vel preiudiciũ habitan
tiũ audent tractare nisi prius ꝯstiterit tp̃us
ꝯductõis elapsũ: vel inquilini in hoc fauo
rem suũ prestiterit ⁊ ꝯsensũ. A 6⁹ cũ mo
nachi: canonici regulares: archidiaconi:
decani: prepositi: plebani: cãtores: ⁊ alij cle
rici personatũ habentes: aut etiã quicunq;
presbyteri audiant leges vel physicam. A
nisi religiosi infra duorum mensium spaci
um ad claustrũ redierint ⁊ alij clerici infra
dictũ spaciũ a prefatis destiterint: vt in. c. d̃
quibus statim. B extra ne cle. vel mõa.
non magnopere. ⁊. c. super specula. Sec⁹
si habent parochialem ecclesiã tm̃ ⁊ ñ sunt
ꝑsbyteri: extra ne cle. vel mo. statutũ li. 6.
A Et ibi notat gl. ⁊ dñs Pe. de ancho.
ꝙ quando parochiales sunt presbyteri in
currunt dictam sententiam non rõne eccle
siarum sed ordinis per dcm̃. c. super specu
la. B 7⁹ cũ quis participat excõicato in
crimine ꝓpter quod excõicatus est dãdo
ei auxilium consilium vel fauorẽ: extra eo.
si concubine. A qꝛ eodem vinculo ligat
cum excõicato: dcõ. c. si concubine. ⁊. e. ti.
c. nuper. §. in secũda. vnde non videtur iste
casus particularis: sed regula gñalis. B
8⁹ ꝯ oẽs qui fecerint statuta ꝯ libertatem
ecclesie ⁊ scriptores eoꝝ: silr̃ ⁊ potestates ⁊
ꝯsules ⁊ rectores ⁊ ꝯsiliarios locorum vbi
talia statuta seu etiam consuetudines edi-
te sunt vel seruare: et qui seruare fecerint: ⁊
illos qui ꝑm ea iudicauerint vel in publi-
cam formam redegerint iudicata: extra. e.
grauem. ⁊. c. nouerit. 9⁹ ꝯ illos qui inituntur
ordinationibus vel alienatõibus a scis
maticis factis: extra de scisma. c. i. A Ibi
dicitur ꝙ res ecclesie a scismaticis alienate
debent ad ecclesiam sine vllo onere reuer-
ti: ⁊ siquis contra ire presumpserit excõica

tionē incurrit. B Dicti casus oēs ex iuribus magis antiquis collecti sūt. A Sūt in dictis iuribus ⁊ alij casus. Unde dicim⁹ est. j. c. quoniam de offi. ordi. vbi prohibet q̄ in eadē ciuitate sint plēs episcopi. Sz si ꝓpter diuersitatē hitātiū, ꝓh⁹ epūs nō pōt oibus deseruire: pōt ⁊ dz quo ad hoc alīū epm sibi vicariū constituere forte grecuz q̄ valeat ibi grecis habitantibus ministrare qui vicarius per oia dz eē obediēs ⁊ subiectus ꝓncipali epo. Et subdit: Uñ siqs alij se ingesserit: excōicatōis se nouerit mucrone percussū. Dicit gl. ⁊ ⁊ ita ē canon late sētētie. Undecimus ē in. c. clericis extra ne cle. vel. mo. vbi dr: Jubem⁹ ēt sub ītermīatione anathematis nequis sacerdotū officiū habeat vicecomitis aut ꝓpositi secularis. si qs autē ꝫ hoc venire ꝓsūpserit ⁊ monitus emēdare noluerit: excōicatōi sūbiaceat. Dicit gl. Sic vī canō late sntie. 12⁹ casus ē. j. c. excōicationi ex de rap. vbi dr: Excōicatoni subdāt q̄ romipetas vel alios xp̄ianos pro negociatōe vel alijs honestis causis i nauigio vectos aut cape aut rebus suis spoliare presumūt. Illi ēt q̄ xp̄ianos naufragū patiētes q̄bus ꝑz regulā fidei consilio esse tenēt dānata cupiditate spoliāt reb⁹ suis nisi ablata reddiderit excōicatōni se nouerit subiacere. Dicit gl. Et sic qui ꝫ hoc faciūt sunt ipso iure excōicati. Et hoc verū ē quo ad hūc vltimū casū: quo vero ad primum est canon ferende sntie: vt ex ipso tex. ꝑz. Et notat ibi Dñs An. de bu. cū Joh. an. vbi etiam dicit fm Jo. an. q̄ pirate ter in anno excommunicant ex ore pape. B

Eodē mō sunt alij casus excōicatōnū q̄ hūt i ll. 6. de q̄bus duo sūt pertinētes ad papā: vt dictū ē. ꝫ. absolutio. i. §. 3. Primo de qnocūq; qui loquit secrete vī mittit scripturā vel nūciū alicui cardiali q̄ sūt recluſi occasione electionis pape: extra de elec. vbi pertenlū. et de dñis rectoribus ⁊ officialibus qui imminēte dicta electōe nō seruarent dictā ꝓstōem. A vel nō faceret ob seruari. d. c. vbi. B 2⁹ de his qui grauāt alios: q̄z eū, ꝓ q⁹ rogabant noluerunt eligere: vide. ꝫ. electio ꝓmo. §. 33. qui incipit qui cunq; ꝫ 3⁹ est quicunq; vsurpantes custodiam vacantiuz ecclīaz seu in alijs pijs loc occupant bona ipoz ⁊ clici ⁊ alie pſone eo rūdē locoz q̄ hoc fieri, pcurāt: ex de ō elec. gnāli. Huc ēt casū hēt ꝫ. ecclia ꝓmo. §. pe. 4⁹ est de electoribus ad regimen vrbis romane: ⁊ de electis ⁊ fautoribꝰ qui fecerit ꝫ ꝓstitutionē sup hoc factā: ex de ele. fundamenta. A Certe absolutio istius casus vī reseruari pape ꝓterq; in mortis articulo: et nō soluz cōtra ꝓfatos: sed etiā ꝓtra obedientes dictis officialibus electis illegitime seu assūptis: vt in dicto. c. fūdamēta. §. q̄ si secus. ⁊. §. cōtēptoꝛes. Et hoc cōiter semp accidit qñ ad obedientiā aposto lice sedis roma nō ē. B 5⁹ de his qui vocantur ad dirigendas moniales in electionibus: nisi abstineant ab his per que posset in eis discoꝛdia oīri vel nutriri: ex de elec. indēnitatibus. 6⁹ de his q̄ pcurant q̄ conseruatoꝛes dati intromittunt se de his que non licēt: vide. ꝫ. ꝓseruatoꝛ. §. 4. 7⁹ de his qui absolutionē ab aliqua excōi catione vel reuocatione eius: aut etiā suspēsionis ⁊ interdicti extoꝛquent per vim vel q̄metū. Hā nec valet absolutio: ⁊ incurrit tur noua excōicatio: extra ō hīl que vī. absolutionis. 8⁹ de eo qui fingit fraudulēter casū per quē aliquis iudex vadat vel mittat ad aliquā mulierē ꝓ testimonio: extra de iudi. mulieres. A Ibi non vī notari hic casus nisi quādo fictio fit ad hoc vt iudex personalr accedat. B 9⁹ de his q̄ prelatos vel eoꝛ capla seu alias personas ecclesiasticas ꝓpellūt ad submittendū laicā vl alienandum bona īmobilia seu iura ecclesiaz: ⁊ sūr laici qui vsurpant sibi illicite h⁹i nisi moniti desiterit: extra de re. eccle. hoc cōsultissimo A Ibi datur ista sēntia contra illos qui coegerint prelatos vel capla ecclesiaz aut alias personas ecclīasticas submittere eis ecclesias ipis cōmissas: vel bona īmobilia seu iura ipaz recognoscēdo ab ipis ea tāq̄ a superioꝛibus se tenere seu ab ipsis eadē aduocando ꝓout i. q. 9⁹ dā partibus dī aduocare vel ipos patronos l aduocatos eccliaz seu bonoꝛ ipaꝛ rū ꝓpetuo aut ad tps ñ modicū statuēdo nā cuiuscūq; sit ꝓditōis aut stat⁹ q̄ ad hec cōegerit excōicatōez icurrit: nisi hec fieret cū cōsensu capli ⁊ apostolice sedis licētia spāli: ⁊ tūc occasione illoꝛ laici vltra ld q̄ ex nā ꝫ tenū ipoꝛ vel adhibita in illis lege permittitur aliquid nō vsurpent. Qui ꝙ secus egerint nisi admoniti ab h⁹i destiterint restituēdo ea que talr vsurparant: eo ipo īniam excōicationis incurrūt: ⁊ extūc

ad supponēdū terrā ip̄oꝝ si opus fuerit ec
clesiastico interdicto libere ꝓcedatur. hec
ibi. B xꝰ quicūq; ab ecclesijs vel perso
nis ecclesiasticis per se vel per alium noie
suo vel alieno ꝓ personis vel rebus q̄s nō
cā negociationis deferūt vel deferri faciūt
seu trāsmittūt: exigunt aliquod pedagiuz
seu guidagiū: extra de censi. quāq̄ li. 6. Et
de hoc cāu hī infra diffusius pedagiuz. §.
fi. xiꝰ ē de his q impedirēt offiñ delegati vl'
cuiuscūq; iudicis ecclesiastici: extra de im
mu. eccle. qm̄. quem caiū diffusius habes
j. iudex. 2. §. 5. 12ꝰ de dominis qui inhibēt
subditis ne personis ecclesiasticis vēdant
ꝛ hꝰi: vide. j. emunitas. §. 9. 13ꝰ d religioso
qui temere vbicūq; habitum sue religiōis
dimittit vel accedit ad studia nisi a suo ꝑla
to cū ꝯsilio maioris partis conuentus sibi
lñia sit concessa. 14ꝰ de doctoribus seu ma
gistris qui scienter illos religiosos qui di
miserūt habitum docent leges vel physicā
Predicti duo casus habentur extra ne cle
rici vel mo. vt periculosa. A Ibi dr̄: Di
strictius inhibemus ne decetero aliqs quā
cūq; religionē tacite vel expresse professus
in scholis vl' alibi temere habitū sue religi
onis dimittat: nec accedat ad queuis stu
dia lr̄aꝝ nisi a suo prelato cū ꝯsilio sui ꝯuen
tus vel maioris partis eiusdem sibi eundi
ad studiū lñia primitus sit cōcessa. Siquis
aūt ꝛ. j. Doctores quoq; seu magistri q re
ligiosos habitu suo dimisso leges aut phy
sicā audientes scienter docere aut in schol'
suis presūpserint retinere: simili eoip̄o sint
sñia innodati. Sup quo Jo. an. in nouel
la dicit: Nō puto ꝙ de mēte ꝯstōnis sit ꝙ
monachus in cella sua dimittens habituz
vel dū balneū intret occulte vel iacens sine
habitu ligetur hac constitutione: al's pauci
inuenirentur non ligati. Sed qñ exhibz se
conspectibus hominū sine habitu vel i ha
bitu laicali: vel clerici secularis sine iusta
cā: tunc ligetur. Et ad hoc facit ꝑncipiū de
cre. qd̄ vl't ip̄oꝝ vagatōi ꝓuidē. B. 15ꝰ. qcū
q; hēticos vl' credētes vl' receptatores: vl' d̄
fensores vel fautores eoꝝ scienter traderēt
ecclesiastice sepulture: extra de hereti. qcun
q; li. 6. A Et ibi etiam pz ꝙ locus vbi ta
les sepulti fuerint debet perpetuo sepultura
carere. B De quo absoluendo: vide i
fra hereticus. 2. §. 2. 16ꝰ qcūq; rector secula
ris vel qcūq; officialis eius cognosceret d̄
crimine heresis: aut captos liberaret vl di
ocesanoꝝ vel inquisitoꝝ offiñ impediret
extra de hereti. c. inquisitionis. A Ibi
pz ꝙ iste casus ē ꝯ rectores quoscūq; tēpo
rales q cognoscūt vel iudicant de crimine
heresis: vel captos ꝓ heresi relaxāt sine li
centia vel mandato ep̄i vel iquisitoris: aut
recusant implere executionez eis pro huiꝰ
modi crimie a diocesano vel iqsitoribꝰ in
iūctā ꝓut ad eoꝝ spectat offiñ: vl' al'r officiū
ep̄i vel inquisitoꝝ sñiam vel ꝓcessum dire
cte impedire presūpserint. Et si in excōica
tione permanserit per annū aio ꝑtinaci ve
lut heretici sūt condemnādi. B 17ꝰ est d̄
his qui per assassinos quēq̄ xp̄anū interfi
ci procurauerint: vide. s̄. assassinus. 18ꝰ de
clericis qui manifestis vsurarijs domos lo
cant: vel alio titulo concedūt: extra de vsur.
c. vsurarū. vide. j. vsura. 4 §. 4. 19ꝰ. de his
q concedūt represalias ꝯ personas eccle
siasticas special'r siue general'r: ex̄ de iureiu
ran. ꝛ si. A vt ibi pz. iste casus est contra
concedentes represalias ꝯ clericos vl' eo
rū bona vel generaliter concessas extendē
tes ad eos: quā concessionē vel extensionē
nisi reuocauerint infra mensez a tp̄e ꝯcessi
onis vel extensionis singularis persona ex
cōicationez: ꝛ vniuersitas interdictū incur
rūt: vt ibi. B 20ꝰ si dñs vel rector tempa
lis non fecerit obseruari ea que statuunt ꝯ
insecutores cardinaliū seu alicuius de fāi
lia eorū vel pape: extra de pe. felicis. A
Hoc verū est si non fecerit dictus rector vel
tp̄alis vel spūalis vel officialis eius obser
uari predicta infra mensem postq̄ delictū
ad eoꝝ noticiā ꝑuenerit. Et ciuitas quēli
bet preter vrbē si non facit predicta: vt dcm̄
est infra mensem cū facultas ei affuerit pri
uatur eoip̄o pontificali dignitate: vt. s̄. ꝛ ni
hilominus remanet interdicta vt ibi. 21ꝰ q
cūq; dat lñiaz occidendi capiendi: seu ali
ter in bonis vel personis suis vel suorum
grauandi eos qui contra reges baronos
nobiles vel quoscūq; alios tulerunt excōi
cationis suspensionis vel interdicti senten
tias siue illos quoꝝ occasione sunt ꝓlate:
vel eos q eas obseruant aut eos q tal'r ex
cōicatis cōicare nolūt: nisi sñiam ip̄am re
integra reuocēt: ꝛ si qua sint ablata restitu
ant siue pro illis satisfaciāt. A In. c. qcū
q; d̄ quo ifra dr̄: nisi lñiā ip̄az reintegra re
uocauerint: vel si ad bonorum captionez

occasione ipsius licentie sit processum bona ipsa fuerint infra octo dierum spacium restituta: aut satisfactio pro ipsis ipensa B Silr ⁊ qui dicta licētia vsi fuerint: vel ēt sine lñia suo motu hec fecerint: excōicationē incurrūt: in q̄ si pmāserint per duos mēses nō nisi per papā absoluētur: ex̄ de sē. ex co. qcunq̄. 22⁹ qñ qs ab excōicatione absolutus fuerit in mortis articulo vel alio ipedimēto: si cessante articulo vel impedimento nō repñtet se q̄citius cōmode poterit ei a quo absolui debebat reicidit in eandē sñiam: ex̄ eo. eos. 23⁹ qñ aliq absoluūtur a sede aplica vel a legatis: ⁊ iniūgit eis q̄ se pñtent ordinarijs vel alijs suscepturi pñiam: ⁊ passis iniuriā seu eis qbus obligati sūt satisfaciāt: silr si hoc nō faciāt q̄ pmū cōmode poterūt reincidāt i eādē sñiaz: vt dicto. c. eos.

Itē sūt alij casus excōicationū in cle. d̄ qbus qnq̄ sūt papales: vt dictū est. s̄. absolutio pmo. §. 3. alij sūt isti. Prim⁹ est d̄ illis q in cimiterijs sepeliūt corpora tpe interdicti in casib⁹ nō concessis a iure: vel excōicatos publice aut nominatiz interdictos aut vsurarios manifestos sciēter sepeliūt: a q̄ excōicatione non debēt absolui nisi ad arbitriū diocesani satisfecerint eis qbus p premissa fuerit iniuria irrogata: vt de sepl. eos A Et ibi additur: Nullo eis ꝯ premissa exemptionis vel quouis alio priuilegio q̄cūq̄ forma ꝟboꝝ ꝯcesso aliqualr suffragāte. B 7⁹ de religiosis qui decimas ecclesie debitas sibi approp̄ant vl vsurpāt: siue q nō permittūt solui ecclijs decimas de animalibus familiarum ⁊ pastoruz suoruz vel aliorū imiscentiū ipsa aialia gregibus eorū: vel de aialibus q̄ in fraudē eccliaꝝ emunt ⁊ empta tradūt venditoribus vel alijs ab ipsis tenenda: seu q non permittunt vel prohibent solui decimas ecclesijs d̄ terris quas tradūt alijs excolendas nisi requisiti. A per eos quoꝝ interest: vt in cle. religiosi. de qua. j. B destiterit infra mensem: aut si de his q̄ vsurpauerūt contra premissa. A vel retinere presūpserint: vt in dicta cle. B nō satisfecerint damnificatis ecclesijs infra duos mēses sunt suspēsi ab administratiōib⁹ ⁊ beneficijs suis. Quod si non habent administrationes ⁊ beneficia ipso facto excōicationez incurrunt: vt extra de deci. religiosi. 3⁹ est de monachis vel canonicis regularibus qui non habent administrationem et transferunt se ad curias principū sine licentia prelatoruz suoruz: vt dānum aliquod inferant suis prelatis aut monasterio: vt d̄ sta. mo. ne in agro. A .§. qr ꝟo. vbi dicitur: Prohibemus ne monachi aut regulares canonici administrationem aliquam non habentes ad curias p̄ncipum absz lñia spāli prelatoꝝ suoꝝ se conferre presumāt. Qd̄ si vt suis p̄latis aut monasterijs dānuz aliquod inferant ad dictas curias se conferre p̄sumpserint excōicationis sñiam eos icurrere volumus ipso facto. Et directe ibidez iniūgitur p̄latis vt ipos a curiaꝝ accessu et quibuslibet vagationibus ⁊ discursu diligēter cōpescant. B 4⁹ de monachis qui infra septa monasterij sine licētia arma tenent: vt in dcō. c. ne in agro. A In. §. p̄fate. vbi post dictū. §. qr ꝟo. imediate subiungitur: p̄fate quoq̄ sñie monachos infra septa monasterij sine licētia abbatū suoꝝ arma tenētes decernim⁹ subiacere. Et vt ponitur in directoria li. 3. ti. 2. § 254. dic̄ Gui: q̄ hoc intelligit de ꝯtinue tenētibus: quia si dum intrēt septa arma portāt secū: nō tam̄ animo nocēdi vel secū intus retinēdi non iputat: qr tenere est ex ꝓposito cū effectu: ex̄ de cle. nō resi. relatum. Et hoc ēt intelligit tm̄ de suo monasterio non de alio: cum nō posset hr̄e licētiā sui abbatis extra terruorium suū: ex̄ de ꝯsti. vt aiaꝝ. li. 6. Et noie armoꝝ nō solū scuta gladios ⁊ galleas intelligimus: sz etiaz fustos ⁊ lapides. ff. d̄ ꝟbo. si. armorū. siue sint defensionis siue inuasionis: ar. extra de homi. c. sicut dignum. §. illi etiam. B 5⁹ de his qui impedirent visitatores monialium vel canonicarum. A .s. secularium: vt in cle. de qua infra. B nisi moniti destiterint: vt de sta. mona. attēdentes. A qr vt ibi pz excōicationem incurrunt nō obstantibus quibuscunq̄ priuilegijs statutis vel consuetudinibus. Et intelligitur de monialibus quibuscunq̄: vt dicitur in directoria. e. titu. §. 255. B 6⁹ est de quibusdam mulieribus que bechine vulgariter nuncupantur: similiter ⁊ religiosi qui eas in illo statu fouent. A vel ad talem statum adducunt: vt in clem̄. de qua statim. B vt in clemen. reli. do. cum de quibusdam. vide. j. religio pmo. § fi. 7⁹ de his qui scienter contrahūt mr̄imonia in gradibus consanguinitatis vl affinitatis ꝓhibitis uel cum monialibus vl ꝯhentes qui sunt religiosi siue moniales aut clerici in sacris: vt de consangui. ⁊ affini.

ros. A. Ibi etiam ꝓcipit eccl'ax ꝓlatis: vt ꝯ fatos tã diu nuncient excõicatos seu a suis faciant subditis nunciari: donec suũ humiliter recognoscentes errorem sepãrẽtur ab inuicem: ⁊ absolutionis obtinere beneficium mereantur. B. 8°. de inquisitorib⁹ hereticorũ qui ꝓtextu officij inquisitionis quibuslibz mõis illicitũ pecuniã extorq̃nt: vel scienter bona ecclesiarũ ob delictũ clericorũ fisco eccl'ie applicarẽt. A. Etiaz ⁊ iõ fortius si fisco sciãri: vt i cle. de qua. j. B. nec possũt absolui nisi i mo: ꝯ arucio donec illis gb⁹ extorserũt plene satisfecerit de pecunia. A. sic extorta: vt in cle. de qua. j. B. nullis ꝓuilegijs pactis aut remissionibus sup hoc valituris: vt de here. nolentes. A. Et ibi dr de cõmissarijs inquisitor seu eꝑ vel capl'or sede vacante q̃ dicta agerent. B. 9°. Ptates: capitanei: rectores: consules: iudices: ⁊ cõsiliarij: ⁊ alij officiales q statuta faciunt scribunt vel dictant per que quis cõpellat' soluere vsuras vel solutas nõ repetere. A. vl q̃ solute nõ restituantur plene: vt in cle. de q̃. j. B. et qui fm ea iudicant. A. vel aliter qualiter cũq̃ scienter iudicare ꝓsumpserint q̃ vsure soluãt: vel nõ plene restituant: vt in dicta cle. B. ⁊ q̃ hñt sup hoc ptãtes nisi statuta ipa deleuerit. A. infra tres mẽses: vt i ea. cle. B. vel si ea ꝓsumpserint obseruare. A. vel cõsuetudines cor effcũ habentes: vt in tex. de quo statiz. B. vt de vsur. ex gũi. x°. de religiosis mẽdicantib⁹ q domos ad hi tanduz vel loca de nouo reciperent vel recepta mutarẽt seu alienarẽt: vt de penis cupientes. A. Et ubi ꝓz q̃ idẽ ẽ ⁊ ñ dicta loca seu domos dimitterẽt se ad alia trãsferẽdo. Et hoc nisi ꝑdẽa fuãt de sedis aplice licentia spali plene et expresse faciẽte de ꝓhibitiõe huiusmõi mẽtionez. Per hoc tñ nõ ꝓhibetur illis q vitaz heremiticã vel solitariaz duxerit eligẽdã de liña maior suoruz qn cellas mãsiones seu habitacula in hermis possit acgrere ac mutare: exẽ de excess. pla. cũ ex eo li. 6. ⁊ notat i directoria li. 3. ti. 2. §. 263. et i dicto. c. cũ eo. expanditur vita heremitica seu solitaria: vbi nõ sit hoi num habitano de ꝓpinquo. B. xi°. de religiosis qui dicunt aliqua verba vt retrahant audientes a solutione decimaz: vt in dicto. e. cupientes. A. §. illos enaz. sine dicta verba dicant in ꝓdicatiõe: vel alibi: vt ibi. A. 12°. de religiosis qui confitẽtib⁹ si bi nõ faciũt cõsciaz de decimis solutẽdis: q sunt suspẽsi ab officio ꝓdicationis donec si cõmode possunt faciant eis ꝓsciaz. Et si interim ꝓdicant excõicati sunt: vt i dcõ. c. cupientes. A. in. §. ⁊ q2. vbi pz q̃ hoc locum hz q̃ dicti religiosi scienter omiserit facere ꝓsciam: ⁊ si fuerint requisiti ⁊ non al' vt ex ipso tex. colligitur: vbi dr q̃ religiosi teneantur certis tpibus informare populũ de solutione decimaz si ab ecclesiarũ rectoribus vel vicarijs aut loca tenentib⁹ eoꝝ dẽ fuerint requisiti: ⁊ immediate sub eodẽ cõtextu infra quo ad ꝓfessiones: Hec non ⁊ his quoz ꝓfessiões. ⁊c. Hoc ẽt notat in directoria li. 3. t. 2. §. 266. ⁊ li. 6. §. 30. B. 13°. de religiosis qbuscũq̃ qui non seruarent interdictum quod seruat matrix ecclia. Et istũ casũ plenius vide. j. interdictũ ꝓmo. §. xi°. qui incipit: Qñ sñia. ⁊c. 14°. de fratrib⁹ minoribus q tpe interdicti reciperẽt ad diuina fratres vel sorores de tertio ordine q ꝓfitẽtes vocãtur: extra de sen. ex. cum ex eo A. Etiam si sup hoc hi vel isti frẽs miores vel tertij ordinis ꝓuilegijs qbuscũq̃ muniti fuerint. Hec ab ista excõicatione pñt absolui ab alio q̃ a papa: vel satisfactione premissa a locoꝝ episcopis qui auctoritate apostolica in hac parte ipso iure funguntur: vt ibi. B. Alius casus Benedicti pape. xi. i extrauagãti q̃ incipit: Quia vt nulli habeãt. j. papa. §. fi. de opponẽtibus litteris electi in papã. A. Ite 15°. est in cle. vna de sẽt. pos. ⁊ fruc. vbi dicitur: Ad cõpescẽdas litigantium malicias diffinim⁹ vt vna ꝑ possessiorem; diffinitiua sñia sup bñficio apud sedẽ dãtaxat apostolicam in petitorio vel possessorio ꝓmulgata beneficiũ ipsum eniz si dignitas vel personatus existat ⁊ curaz habeat animaz a possessore huiusmodi dum tñ triẽnio pacifice antea possessuz ab eo nõ fuerit: per loci ordinariũ apud alicũ psonã idoneam sequestretur qui plenam de ipso ⁊ debitam curam gerens: id quod fructib⁹ illius debitis eiusdez supportandis oneribus supesse ꝓspexerit illi restituat: q finalem in causa victoriam obtinebit. Siquis autẽ sequestrationẽ huiusmodi impedire vl fructꝰ sequestratos quoquo mõ ꝓsumpserit occupare: excõicationis sñiam incurrat ipso facto: a qua nisi prius impedimẽto amoto ⁊ occupatis per eũ fructibus restitutis nullatenus absoluat. Itẽ qdam alius casus ex cõicationis vl in. c. religionũ. de reli. do. li.

sexto. contra quosdam ordines mendicantiũ reprobatos qui non videntur hodie reperiri: ideo de illo dicere non curo. Alij sũt in quibusdã exuagãtibus: de qbus. j. vsus clauium pmo. §. fi. B Vbi dr̃ sub pẽa excõicationis nõ hz vim late sñie sed cõminationis: vt. C. cõminationes eplas. A Ibi dr̃: Cõminationes eplas pragmata sb scriptiones auctoritatẽ rei iudicate nõ hr̃e. B Et nõtur ex̃ de sagittarijs artẽ. A .s. i gl. B Et hũc casũ etiã hẽs. j. sagittarius. §. 2. A vt pz in sũ. con. li. 2. ti. 4. q. 2. Quidam dicũt q̃ hꝰi vl' silia v̄ba habent vim late sñie. Sed cõior ⁊ v̄ior opio ẽ q̃ habeant tm̃ vim cõminationis. Hostiẽ. vero ⁊ Hug. dicũt q̃ qñ fit ꝓhibitio a lege. i. a canone hec v̄ba hẽnt vim cõminationis. 30. di. per totũ. Qñ aũt a iudice tunc ẽ canõ late snie: dũ tñ iudex hec verba ꝓferens hoc intendat. Con. glo. Ray. Et addit Hosti. Puto q̃ iudici in hoc credendũ sit: qñ dicit q̃ sic vel sic intenderit: sed anteq̃ hoc declarauerit puto excusatũ illũ qui sniam nõ seruauit cũ ꝓbabilr̃ credere potuerit q̃ cõminatio tm̃ esset. B Sententijs ꝑ statuta ordinarioꝝ. A quorũcũq̃ vt in c. de quo. j. B non ligantur ignorantes: nisi ignorãtia fuerit crassa aut supina: ex̃ de consti. vt animaꝝ li. 6. ⁊ infra lex. §. 5.

Vtrũ sola consuetudo absq̃ sñia vel constitutione reddat aliquẽ excõicatũ. Rndeo Non: qr iste nõ est modus ferende sentẽtie excõicationis. A Hosti. aũt dicit q̃ ꝯsuetudo approbata reddit aliquos ipo iure excõicato qui al' non essent: Ray. nil sup hoc determinat: sed gl. eius ait: Reuera sine cõstitutione tacita vel expressa nõ põt consuetudo aliquẽ facere excõicatũ: sed intelligendũ est ex quo papa ⁊ prelati ecclesie tales reputant excõicatos: constõem sup hoc editam esse: ⁊ ita lata est cõstitutio vel sententia v̄ba vel p̄sũpta: vt in sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. x. B

Quibus ex cãis sñia excõicationis sit ferenda a iudice. Rndeo: tres cãe possunt eẽ. Prima est contumacia: vt qñ aliquis fuerit vocatus siue admonitus ꝑ iudicem tribus edictis vel vno ꝓ omnibus ⁊ ipe sit cõtumax siue inobediens. Scda qñ qs ꝓ aliquo certo dãno vel offensa ꝓ q̃ nõ vult satisfacere excõicatur. Et ꝓbãt predicta duo ex̃ vt lite nõ ꝯte. qm̃ frequenter. xi. q. 3. certe. ex̃ de v̄bo. si. ex parte. Super istis casibus dicit Tho. in. 4. sentẽtiarũ di. 18. Nullus dz excõicari nisi ꝓ peccato mortali. Et qr in dãnificando aliquem etiã corporaliter siue in rebus corporalibus aliquis mortalr̃ peccat: iõ ꝓ dãno tpali ecclia excõicare potest. Sz qr excõicatio est grauissima penarum non debet infligi etiam ꝓ pctõ mortali nisi quis contumax fuerit: vel ñ veniendo ad iudiciũ: vel inde sine licentia recedendo: vel determinationi iudicis nõ parẽdo tunc eniz postq̃ monitꝰ fuerit excõicari dz A .i. potest. Et predicta satis probantur i iuribus preallegatis. B Tertia causa siue modus excõicatõis est qñ ꝑsona ignoratur: sed excõicatur in gnãli: vt quicunq̃ furtũ fecit nisi restituat: vel qui scit nisi reuelet: ex̃ eo. a nobis. Cui aũt dẽat reuelare hẽs. j. reuelatio. §. i. A Veritas est q̃ pro omni peccato mortali a quo quis nolit corrigi põt excõicari etiam maiori excõicatõe xi. q. 3. nẽo epoꝝ. ⁊ precipue ꝓ contumacia ꝯ legitimã obedientiã. xi. q. 3. s[illegible]utem nob non distincto vtrum pro mo[illegible] lev mag cã fiat obedientia: vocatio seu [illegible]mõitio: qr semper est ibi contumacia: que ẽ crimẽ maximũ ⁊ genꝰ idolatrie: pmo Reg. 15. ⁊ i sũma con. li. 3. ti. 33. q. 54. vbi etiã ponit quõ ẽt minor excõicatio põt a iudice irrogari ꝓ contumacia: ⁊ silr̃ ẽt loco pene ad tp̄s infligende tã in foro iudiciali q̃ penitentiali B Pro peccato v̄o alterius nemo põt excõicari. 24. q. 3. si habes. Quõ debeat fieri excõicationis sententia. Rndeo dz p̄mitti triplex monitio vel vna pro tribꝰ: aliter est iniusta: ⁊ iudex est suspensus ꝑ mẽsẽ ab ingressu ecclesie: extra eo. sacro. Et dbz hr̃e tẽpoꝝ conuenientia interualla nisi facti necessitas aliud suaserit. et debet ferri i scriptis continentibus cãm excõicationis: aliter excõicans est suspensus non solum ab ingressu ecclesie: sed etiam a diuinis ꝑ mẽsẽ que si quidem exequatur irregularis efficitur: nec nisi per papam poterit cuz eo dispensari: extra eo. cum medicinalis. Sz he pene non tangũt epos cum non fiat specialis mentio de eis sicut oportet vt dr̃. s. eps. §. 7. De hoc ẽ cãu hẽs. j. interdictum primo. §. 6. A Ad predictoꝝ clariorẽ intellectũ sciẽdũ q̃ iste ẽ modus ⁊ forma ꝓcedẽdi ad excõicationẽ. primo nanq̃ debet precedere rõnabilis ⁊ manifesta cã: ex̃ eo. sacro vbi de prelato dr̃: Caueat diligenter ne ad

excõicationem cuiuscunq̃ absq̃ manifesta ⁊ rationabili cã ꝓcedat. 2° debz ꝑmitti monitio. vnde in. d. c. sacro dr̃: Prohibemus nequis in aliquã excõicationis sẽtentiam nisi competenti admonitõe premissa ⁊ ꝑsentibus personis idoneis ꝑ q̃s si necessitas fuerit possit ꝓbari monitio ꝓmulgare presumat. Qd̃ si presumpserit etiam si fuerit excõicatõis sñia: ingressũ ecclesie sibi ꝑ mẽsem nouerit interdictũ: alia nihilominꝰ pena mulctãdus si visũ fuerit expedire. Et in intelligitur h̃ de monitione trina ꝑm glo. Sz in sũ. cõ. li. 3. ti. 31. q. 56 nõtur ꝙ cõpetens monitio dr̃ ad arbitrium iudicis: siue trina siue vna ꝓ tribus maxime in notoriis. 24. q. 3. de illicita. Et hꝰ i monitõnes siue tres siue vna ꝓ tribus debent fieri cum ꝯpetentibus interuallis aliquoꝝ dieꝝ: nisi necessitas aliud suaserit: ex̃. e. ꝯstõez lib. 6. 3° sñia excõicationis dz fieri in scriptis. et scripture copia dari infra mensẽ requirenti: ex̃. e. cũ medicinalis li. 6. vbi dr̃: Quisq̃s excõicat excõicationẽ in scriptis ꝓferat ⁊ cãm excõicationis expresse ꝯscribat ꝓpter quam excõicatio ꝓferat. Exẽpluz v̄bo huius scripture teneat excõicator tradere infra mensez si fuerit requisitꝰ: super q̃ regsitione fieri volumꝰ publicũ instr̃m vel lr̃as testimoniales ꝯfici sigillo auctẽtico ꝯsigtas. Et si dicta forma ꝯseruata non fuerit tamẽ sententia tenet: sed excõicatus de facili absoluit ⁊ excõicans ad interesse ꝯdemnat ⁊ ad alias penas. d. c. sacro. ⁊. c. cum medicinalis. vbi dr̃: Siq̃s aũt iudicũ hꝰ ꝯstitutionis temerarius extiterit violator: ꝑ mẽsem vnũ ab ingressu ecclesie ⁊ diuinis se nouerit suspensũ: superior v̄bo ad quez recurrit sñiam ipsam sine difficultate relaxans latorem excõicato ad expensas ⁊ ad oẽ interesse ꝯdemnet: ⁊ aliter puniat aĩaduersiõe cõdigna: vt pena docente discant iudices q̃ graue sit excõicationũ sententias sine maturitate debita fulminare. Et hec eadez in suspensionis ⁊ in interdicti sententijs volumus obseruari: Caueant autez ⁊c̃. Itẽ 4° quo ad formam requiritur congruitas v̄boꝝ. Unde prout notatur in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 68 sic consueuit ferri sententia excõicationis: Propter talem cãm te vel talem excõico vel excõicamus in scriptis. Huiꝰ modi ergo verbis vel equipollentibus vti debet excõicans: ⁊ satis colligitur in dicto c. cũ medicinal. ar. ẽt ad hoc. 2. q. 6. §. diffinitia. vbi dr̃: Diffinitia quoq̃ sñia que absoloez vel cõdẽnationẽ non ꝯtinet ꝓ nulla hr̃. vnde ⁊ Ray. dicit: Non approbo ꝯsuetudinẽ quorũdã simpliciũ sacerdotũ dicẽtiũ: denũciamꝰ talẽ excõicatũ ⁊ nũq̃ excõicauerunt eũ ꝑus: nec illa v̄ba sũt apta ad excõicationẽ. Et gl. Ray. dic̃ ꝙ reuera hꝰ modi v̄ba non sũt apta ad excõicãdũ. Et lz talis euitandus sit ab illis quibus fit denũciatio: qz non est ipoꝝ iudicare: vtrũ sit excõicatꝰ nec ne: tamẽ si de hoc agatur in forma iudicij non reputabitur excõicatus ꝓpt hꝰ i v̄ba nisi al' probetur excõicatus. B Cum iudex dicit excõico illũ vel similia v̄ba: intelligitur de excõicatione maiori: ex̃ eo. siquem. Si eps excõicat oẽs q furtũ fecerint nunquid subditi eius talia cõmittentes extra suam diocesim sũt excõicati. ꝓn. nõ: vt ex̃ de ꝯsti. vt animarũ lib. 6.

Utrũ alieni qui offendũt i diocesi illꝰ q in gnãli excõicauit incidant in eius excõmunicationez. ꝓndeo sic: nam eius subditi fiunt ratione loci vbi offendunt. A hꝰ tenet gl. in. c. a nobis ꝑmo ex̃ eo. B nisi ignorauerit vt dcm̃ est hic supra. §. 7.

Quid si metropolitanus existens in diocesi sui suffraganei veniat contra sententiã ab eo latã. ꝓn. ꝑm Host. Sicut sẽtentiã vl canon nõ ligat ꝓferentẽ: sic nec ꝓferentẽ superiorem: puta metropolitanũ ꝓpum: ex̃ de ma. ⁊ obe. cũ inferior. et ex̃ eo. a nob. Cõ. Tho. in. 4. di. 18. A lz Hug. hoc dixerit hoc cãu metropolitanũ ligari non sententia hõis sed iuris: vt in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 59. vbi etiã innuit ꝑm Hosti. ꝙ alius eps vel archieps cui non subest eps q ꝓmulgauit sententiam bene ligaret. sed ⁊ dictuz Hug. vr̃ posse saluari quãdo ꝓpus metropolitanus participaret cũ subdito suffraganei in crimine dãnato: tũc. n. vr̃ ligari sentẽtia iuris: ex̃ eo. si ꝯcubie. B Quid si iudicat: excõico vnũ de istis duobus. ꝓn. ꝑz Guil. Credo sine preiudicio ꝙ ille ẽ excõicatus de quo iudex intellexit. Si tamẽ nõ potest sciri: neuter vitandus est. silr nec excõicatur si vaga fuerit eius intentio. A non magis se referens ad vnũ q̃ ad aliuz cuz non intenderit vtrũq̃ ligare: ideo neuter est ligatus: vt in sũ. con. e. ti. q. 70. B

Quid si dicat: excõico te si appellas vel preparaueris appellare. ꝓn. ꝑm Hostien.

Videtur q̄ non teneat sententia cum quilz oppressus appellare possit vnde talis sentē tia videtur intolerabilē errorē continē: ex̄ eo. per tual. §. nos igitur. A Idē in sū. cō fess. e. ti. q. 79. Et additur: Goff. tñ dicit ꝯ̄ rium. Hoc dictuz Goff. vr̄ posse intelligi qñ appellatio eēt inhibita vel respectu appellationis friuole: ex̄ de app. vt debit⁹. B

Quid si dicat prelatus: hēo te ꝑ excōicato ⁊ h⁹: nūquid vere erit excōicatus. ꝟn deo ꝟm Guil. si per talia v̄ba agatur in foro iudicij non reputabitur excōicatus nisi aliter constiterit de intentione excōicātis: vt qz semp solitus ē ita dicē ⁊ h⁹ l In foro autē pniali eligenda est tutior via. s. vt putet se excōicatū ⁊ absolutionē petat. Idē Host. A Et dicit Host. Non facio vim vtruz iudex dicat: excōico te: vel scias te excōicatū: vel te excōicatū cognoscas: vel habeas seu geras te pro excōicato: vel reputes te excōicatum vel alia quecūqz vis: dūmodo volūtatem ⁊ consensū iudicis de presenti exprimant: sicut et als sile dr̄ extra de spon. si inter virū. et de spon. duo. c. i. Et volūtas iudicis spūalis omnino seruanda est ꝑ lege xi. q. 3. audi. Et ꝟm gl. Ray. quicqd dcm̄ ē est de v̄bis diuersimode ꝓlatis cū sentētia excōicationis profertur: idē intelligenduz est si sub eisdem v̄bis quis ab excōicatiōe absoluatur. Con. Hosti. vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 69. B Quid si dicat excōico te ⁊ absoluo te. ꝟ° ꝟz guil. si voluit iudex sil ex cōicare ⁊ absoluere: non potuit: ⁊ nihil egit. si aūt voluit excōicare ⁊ postea absoluē vtrūqz valuit. A Idem in sū. con. e. ti. q. 71. Et ex his pz q̄ excōicatio regulariter teneat etiā nullo ordie seruato: vt ⁊ clari⁹ nōt eo. ti. q. 73. Et eodē mō tenet absolo q̄tūcūqz sipl'r ⁊ isolēnit data: ⁊ hoc nisi aliq° cāu aliud particulariter exprimat: qz generi ꝑ spēm derogatur: vt in. c. generi de regu. iuris li. 6. B Quid de duobus quib⁹ mandatū ē vt aliquē excōicent: ⁊ vterqz eorum eodē momēto dicit: excōico te si ille nō excōicauit te. ꝟn. ꝟm Hug. vterqz illoꝝ iudit cū excōicat: qz intentio eorum est q̄ ille excōicetur. A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 72. B

Quid si is q̄ sñiam gnālem ꝓmulgauit moritur vel amouetur: nunquid q̄ postea ꝯfacit est excōicat⁹. Rñdeo ꝟm Host. non nisi diffiniendo statuerit. ff. de offi. prefec. vr. l. i. § fi. vel nisi a successore expresse ꝯfirmetur: extra de loca. c. i. ⁊. de offici. le. c. i. A In hoc. c. i. nihil de hoc hr̄: sed potius eo. ti. c. fi. vbi hr̄ q̄ ꝯstō legati durat etiam p⁹ eius offiñ. Et idē qd̄ in hoc. §. notat gl. extra eo. a nobis ꝑmo: ⁊ in sū. con. eo. titu. q. 60. B Quid de illis qu excōicati ordines recipiūt. ꝟndeo si scientes se excōicatos receperunt a susceptis ordinibus sunt in perpetuū deponendi. A hoc verꝝ si sūt clerici seculares. Si v̄o iā sūt effecti religiosi sūt suspensi ab executōe suscepti ordinis ⁊ officij: vt in. c. cū illoꝝ. de quo j. B si v̄o non recolentes factum ꝑ quo i excōicationē inciderūt: vel factū quidē scientes sz iuris ignari nesciebāt se excōicatos: tūc cum talibus si sūt seculares archiepi vl' episcopi dispensare non possunt absqz mādato sedis aplice. si v̄o sunt regulares abbates ipoꝝ post iniunctā penitentiam ⁊ pactā poterūt cum eis dispensare nisi graue fuerit ⁊ notabile factū: vel qui fecerit adultus fuerit vel discretus: vt violenter ꝯ obliuionem ⁊ ignorantiā presumatur. Probātur hec omnia ex̄ eo. cū illoꝝ. Clericus excōicatus qūo teneatur dicere horas canonicas: vide. j. hore. §. 8. qui incipit: Utrum clericus. Quid v̄o fiet de fructibus ecclesie clerici excōicati. ꝟn. ꝟm Ber. Debēt assignari alicui qui celebrat pro eo donec ipe est excōicatus: ex̄ de appel. peruenit. Qd̄ si iniuste fuisset excōicatus recuperabit fructus sibi sublatos. 2. q. 5. super causa. Idez Ray. ⁊ Goff. Si v̄o iuste: non potest. C. de re mili. cum allegat lib. 12. Ad hoc facit extra de sen. ex. sacro. A Possent tamē sibi in hoc cāu etiam fructus restitui de gratia C. de re mili. l. stipendia. ꝟm Host qui etiam addit: Quod tamen de facili fieri non debet ne cōtemnatur rigor ecclesiastice disciplinę: vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 83. Itez tunc excōicatus non percipit fructus beneficij quando est in mora absolutionis petēde: aliter sic ꝟm Ray. ar. c qz diuersitatem extra de ꝯces. prebē. vt in sū. con. eo. ti. q. 81. vbi ēt notatur q̄ illud qd̄ dictū est de excōicato circa hanc receptionem fructuum intelligendum est etiam in suspenso a beneficio: extra de elec. cum in cunctis. §. clerici sane. Et ꝟm Inno. in. c. pastoralis. extra d̄ appel. idem est de suspenso ab officio tñ. Sed Hosti. hoc intelligit quando ex graui cā suspensus est: extra de pur. ca. int sol-

licitudines. secus si ex leui cā: puta propter scandalum populi vel infamiam solaz: nec diu stetit contumax. Idē Gof. vt in dcā. q. 81. B Uiꝝ sñia excōicationis lata sb ꝯditione liget añq̄ extet conditio. Rndeo ꝑm Hostien. non ligat: extra de app. preterea. 2. ⁊ ex̄ eo. a nobis primo. Uñ ⁊ si pendente ꝯditione appelletur tenet appellatio A Et impedit effectū sñie conditione etiā postmodū aduenientē: vt in. d. c. preterea. ꝑm eundem Hosti. in sū. con. e. ti. q. 75. B Sed si pure sñia fertur non releuatur ꝑ appellationem: ex̄ de appel pastoralis. trāsfert tamen cāe cognitionem in superiorem: ex̄ de sen. ex. per tuas. A Idē in. d. q. 75. B

Sed quid si pendente conditione desiuat eē eiꝰ subditus. Rndeo tenet sñia nisi appellet: ex̄ de foro. compe. c. plt. extra d offi. del. gratū. ⁊. c. relatum. Idem Inn. A Idem in sū. con. e. ti. q. 77. B Quid si dicat iudex excōico te si habes res furtiuas nunquid per appellationem suspendetur. Rndeo ꝑm Hostiē. non suspendetur si habet res illas: si tamen occultum est ecclia ñ iudicat de occultis: sed apud deū ligatus ē A Idem in sō. con. e. ti. q. 78 B Quid si dicat excōico te: qꝛ fecisti furtum: ⁊ tamē falsum est. Rndeo ꝑm Guil. Inno. ⁊ Hostiē. tutius ē dicere ꝙ excōicatio teneat: vt xi. q 3. c. i. ⁊. c. si eps. qꝛ non est error intolerabilis expressus: ⁊ cā lz sit falsa non est impossibilis. vnde consulendū est ꝙ absoluatur ad cautelā quo ad foꝝ iudiciale: sz quo ad deum non est ligatus nisi forte ex contēptu A Contēnere autem dr̄ qñ excōicationē nō seruaret añq̄ declaretur iniusta vl nulla: et ex eo contemptu etiam sententia nulla fieret aliqua ⁊ teneret: vt no. gl. in. c. per tuas super ꝟbo ꝯtēnere. extra de sē. ex. aliq tamen dicūt ꝙ hoc cāu excōicatio ex cā falsa lata non liget: vt in sum. con. eo. ti. q. 74. ꝓ quo bñ facit: qꝛ iura ꝓmptiora si ad absoluendū q̄ ad obligandum: vt i. c. cū sint de regu. iurꝭ. lib. 6. sed absolo ex cā falsa facta non valet nisi aliud constiterit d mente absoluentis: vt in. c. officij ex̄ de sē. ex. ⁊ no. in. d. q. 74. ergo multo fortiꝰ nec excōicatio: quod potest concedi nisi aliud expresse constaret de mente excōicantis. et in hoc cāu potest intelligi prima opinio: et etiam qñ non constat manifeste d falsitate cāe ⁊ nullitate sententie: tunc enim lz foret nulla tñ seruari dz: vt preostensum est. B

Quid si iudex precipiat alicui debitori ꝙ soluat infra certū terminū alioquin sit excōicatus: vtrū creditor possit terminū ꝓrogare. Rn. ꝑz Inn. ⁊ Hosti. non pōt prorogare q̄tum ad sñiam excōicationis: nisi iudex cōsentiat ꝓrogationi: ⁊ tunc si aduenientē scdo termino non soluerit iteruz est excōicatus: qꝛ terminus videtur ꝓrogatus cū accessorijs: arg. ff. de preca. sed et si manente. Si tñ persona i primo reputat sibi vt satisfactū: cessat tota excōicatio. A Idē in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 76. B Excōicatus qui contēnit sñiam seruare ⁊ ingerit se cōioni fideliū etiā si sñia erat forsitan iniusta fit iusta. s. qꝛ propter contēptū pōt iuste excōicari. xi. q. 3. §. cū ergo. ⁊. §. huic. Et talis etiam tardius absoluetur. xi. q. 3. q iubente. vnde talibus consulendū est: ꝙ si sciant iniustam sñiam: ipam diligenter obseruēt. A Glo. in. c. per tuas. sup verbo ꝯtēnere. dicit ꝙ ꝓpter cōtēptū sētentia que als erat iniusta vel nulla teneret. Et iō ꝑm Ray. ⁊ in sū. con. eo. ti. q. 73. ad fi. taliter excōicatus d̄bet humiliter sententiā obseruare ⁊ se excōicatori presentare offerens canonicam satisfactionem si in aliquo offēdit: ⁊ sic instanter petat absolutionem: si ita fecerit erit ei ad meritum: als si contēneret peccaret mortaliter: ex̄ eo. per tuas. Con. Tho. ⁊ Hosti. Item potest proponere q̄rimoniam contra excommunicatorem corā superiore: ex̄ eo. sacro. vt ibi. B In quibus casibus sententia excommunicatōnis nulla est ipso iure. Rndeo. in quinq̄. Primus est si ille qui tulit eam non habebat de hoc potestatem: ⁊ quia non erat eius iudex. io. q. 3. sententia. A Melius extra de pe. ⁊ re. omnis. B vel excommunicatus: vel huiusmodi. A Istud hꝰ i declaratur per id quod habetur. s̄. excōicator. ad fi. ⁊ in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 73. vbi dicitur ꝑm Ray. ꝙ idem quod de excommunicatis est etiam de intrusis ⁊ suspensis ⁊ a iurisditione alienis: quia tales excōmunicare non possunt: ar. 1⁊. q. 2. alienationes ⁊. c. precarie. ⁊ de conces. preben. quia. Si tamen crimen eorum occultum eēt tolerāda eēt illorum sententia: lz nulla q̄diu crimen esset occultū ⁊ illi tolerentur ab ecclia argu. 8. q. 4. nonne. ⁊. 3. q. 7. §. tria. vbi dr̄ ꝙ si seruus dum putatur liber ex delegati-

one sniam dixerit: ⁊ postea in seruitute deprehensus sit: snia ab eo dicta valet. Itē ad hoc ex de iure pa. consultationibus. vbi dr: q̄ p̄sentatio facta ab eo qui habebatur p̄ patrono valet. Intellige si possidebat ius p̄ronatus: ⁊ non aliter: vt. d. c. cōsultatōibus. Sequit in sū. con. cū p̄dictis. Cō. Host. Pe. ⁊ Tho. Addit aūt Tho. q̄ suspēsus a iurisditōe n̄ pōt excōicare: suspensus aūt ab ordine tm̄ nō pōt ea q̄ sūt ordis: sed potest ea que sūt iurisditionis: ⁊ ecōuerso si sit suspēsus a iurisditione ⁊ n̄ ab ordine: si ab vtroq̄ neutr̄ pōt. B 2° qn̄ est lata post appellationē legitimā. 3° qn̄ cōtinet intolerabilē errorē. hi duo cāus hn̄tur extra eo. p̄ tuas. In quib⁹ casibus ille q̄ eos p̄ponit etiā si n̄ petat absolutionē dz audiri: vt in. d. c. p̄ tuas. Sed et si ad cautelā petat absolutionem non dz denegari q̄uis aduersarius ei⁹ vel excōicator se opponat nisi diceret eū excōicatū pro manifesta offensa: q̄r tūc dabit sic dicenti terminus octo dier̄: ⁊ si p̄bauerit n̄ absoluet nisi p̄restet emendā vel det cautionē de parendo iuri si offensa p̄ponatur dubia. Si tm̄ pendēte p̄batōe p̄ma. s. illius qui sic fuerat excōicatus: dz euitari in illis omibus que vt actor in iudicijs attētauerit. Extra iudiciū v̄o in officijs: electionib⁹: postulationibus ⁊ alijs legitimis actibus dz admitti: ex eo. solet li. 6. Quod si appellatōez sup̄ hoc nō fuerit p̄secut⁹ vt debuit ifra tp̄s statutū a iure vel a iudice ⁊ ipe fuerit excōicatus noiatim ⁊ expresse: dcō lapso tēpore dz denunciari ⁊ tam a iudicialibus q̄ ex iudicialibus actibus remoueri donec de ip̄i⁹ sn̄ie docuerit nullitate: ex eo. licet li. 6. A De tp̄e appellationis hr̄ ex de appel. cuz sit vbi dr: q̄ si āte sniaz vel post fuerit appellatum: h⁹i appellantibus annus indulgetur aut ex necessaria ⁊ euidenti cā bienniū: nisi forte iudex a quo appellatū fuerit s̄m locorū distantiā ⁊ personarū et negocij q̄litatē precisum tp̄s fuerit moderatus: infra qd̄ si is qui appellauerit cām appellationis non fuerit p̄secutus, tenebit sn̄ia: si post sētētiam appellauerit ⁊ a cā sua cecidisse vr̄ nec āplius super eodem negocio audiet appellans hec ibi. Hoc fallit in sn̄ia excōicationis q̄ p⁹ lapsū dicti tp̄is nō ratificat: ⁊ pōt ei⁹ nullitas allegari. d. c. lz. B 4⁹ cāus ē qn̄ aliqs excōicaret maiori excōicatiōe illos q̄ excōicato participarent non in crimine sed in locutione: ⁊ in alijs casibus quibus incurrit minor excōicatio. Nam talis snia non valet nisi p̄emissa trina monitione vel vna p̄ tribus: ⁊ nisi exprimant nominatim ip̄i admonendi: ex. e. statutū. ⁊. c. ꝯstōnem li. 6. A hoc etiā cāu silr non valet snia excōicatōis vel interdicti. d. c. statutū. Et in dictis trib⁹ monitionibus siue vna p̄ tribus debēt adesse aliquor̄ dier̄ ꝯpetentia interualla: nisi facti necessitas aliud suaserit. d. c. constitutionem. B 5⁹ est qn̄ p̄relati interdicerent subditis suis ne exponerent suis superioribus aut apostolice sedis legatis vel inquisitoribus. A a sede apostolica deputatis vl alijs: quibuscūq̄ personis p̄ quas ad p̄dcōrū noticiam valeāt peruenire: vt in. d. c. qa de quo. j. B statū ecclesiar̄ suar̄ siue mōasterior̄: ⁊ de hoc ferrent sniam excōicatōis extra de offi. ordi. q̄r plerisq̄ li. 6. A vbi pz q̄ hoc cāu talis sententia non valet: silr nec interdicti nec suspensionis. Idem etiaz casus notantur in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 73. s̄z s̄m Hosti. Et additur aliud: videlz siqs excōicetur a delegato contra intentionem delegantis: extra de e preben. c. fi. B Utr̄ excōicatus obliget sibi aliquem ꝯhendo. Rndeo. Host. dicit q̄ non. A dicit enim Hosti. q̄ excōicatus contrahendo pōt cōditionem suā facere deteriorem non meliorem: ⁊ iō obligatur alteri ⁊ non obligat sibi aliū: vt in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 84. B Sz v̄ius vr̄ qd̄ Inn. dicit: videlz q̄ omnes ꝯctus initi cū excōicato nō solū ignoranter: sed etiam scienter ⁊ etiam durante excōicatione tenent: ⁊ ex eis qdē agit contra excōicatū: ipe aūt durāte excōicatōe agere n̄ potest. Poterit tamē post absolutionē etiā de ꝯctu inito dū erat excōicatus. xi. q. 3. quoniā multos in fi. ex eo. si v̄o. Con. Guil A Idez in sū. cō. d. q. 84. Et vt notatur. e. ti. q. 133. glo. Ray. dicit q̄ in hoc distinguendū est: q̄ si talis est ꝯctus q̄ ex illo trāsit alteruter in potestatē alterius tenet ꝯctus: vt cū quis dat se in arrogationem alicuius excommunicati s̄m illud. Arrogo qui suus ē: sed habet meus esse necesse: vel quādo qs vendit se in seruū: vel ꝯhit matrimoniū cuz persona excōicata. Et in his casibus possunt taliter ꝯhentes sibiinuicem cōicare tēpore excōicationis: sicut cū aliquis excōicatus recipitur in monasterio ad professionem aut recipitur ab excōmunicatis: credo

q̄ possint sibi inuicem cõicare ꝑm q̄ excõi
catis regularibus solet ab alijs frib⁹ cõi
cari. Jn alijs contractibus distinguendu⁹
ē: q̄ si ꝯgens nõ obligat se ad cõicandu⁹
cũ excõicato tpe excõicatõis: ꝫ peccet mo
taliter ꝯgendo tamẽ tenet ꝯctus: vt siquis
vendat & vendendo tradat aliquid excõica
to p̄cio statim tradito. Si aũt obliget se
ad cõicandũ cũ excõicato tpe excõicatõis
vel in casu nõ concesso non tenet ꝯctus: vt
ligs iuret excõicato q̄ vendet ei aliq̄d aut
locabit aut seruiet ei aut faciet aliq̄d ei: ga
illicitũ ē q̄ ei p̄mittitur tpe excõicationis
Quod si iurasset q̄ post absolutionẽ aliqs
operas ei faceret obligaret: ꝫ peccaret sic
iurãdo. B Utr excõicatus possit intra
re eccliam. ḡndeo ꝑm Ray. Excõicati ex
cõicatione maiori siue occulti siue manife
sti non debẽt intrare eccliam q̄diu sunt ex
cõicati. Et intelligitur ꝑm guil. ad orandũ
siue dũ agũtur ibi diuina officia: secus si so
lũ intrãt ad trãseũdũ per eã. A dũ tamen
tunc non celebrentur ibi dina: vt dicit idez
guil. B aut si ad audiendũ p̄dicationẽ
q̄ audita statim exeant: ex̄ eo. rñso. A idẽ
in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 166. vbi etiã addit ꝑz
Ray. & idẽ intelligas de interdicto & suspen
so ab ingressu ecclie: ar. 33. q. 4. vsr cũ ppa
t. 21. di. eleros in fi. Dicit tamẽ gl. Ray. se
cus etiã si esset suspensus ab offõ tm̃ vel in
terdictus a sacris ecclie: q̄ tũc posset orare
in ecclesia & audire ibi diuina. Dicit ẽt glo.
q̄ ex hoc ꝑz q̄ excõicatus ꝫ occulte peccat
si intrat eccliam vel alioꝝ cõioni se ingerit
ꝫ q̄dã dicãt ꝯtrũ: & male vt credo: excusan
tes talẽ per hoc q̄ dicũt q̄ non teneẽ se red
dere notabilẽ de excõicatõe occulta: quod
faceret si vitaret cõionẽ alioꝝ: q̄ cũ ali⁹ nõ
debeat eũ p̄dere vitando eũ in publico mꝫ
to fortius nec ipse tenet se p̄dere: vt dicunt
Sed non est sille q̄ non ē in potestate alteri
us eũ corrigere talr eũ vitando: sed in pote
state ipsius est se corrigere et absolutionem
impetrare. hec ibi. Hec ratio gl. non mul
tat nisi in obstinato. Preterea ꝫ quis pecca
uerit in vno non tamẽ debet peccare in alio
. s. p̄dendo delictũ suũ in malũ exemplũ &
scandalu⁹ p̄ximi quod peccatũ ē: de peni
tentia di. §. consideret. vnde nõ puto q̄ de
beat se p̄dere: tamen q̄diu ē in mora peten
de absolonis peccat cõicando cũ alijs cũ p
cedat ex ppria culpa: licut & in simili dicit
Ber. in meditationibus de peccatore q̄ pec
cat si docet & si non docet. B Utr excõi
catus possit recipi ad religionẽ: vide. s. ab
solutio. 3. §. fi. Uniuersitas vel collegiu⁹
excõicari non potest: q̄ posset irretire mino
rios: ex̄ eo. romana in fi. li. 6. Utr excõi
catus possit amplius excõicari. ḡndeo ꝑm
Ray. Pot̄ siue p̄ eadem cã siue p̄ diuersa
siue ab eodẽ iudice siue a diuersis. 3. q. 4.
Engeltrudã. xj. q. 3. excellẽtissimus. 12. q. 2.
de viro. A Lon. & alij doc. cõiter: vt in sũ.
con. li. 3. ti. 33. q. 80. B Quis est effect⁹
maioris excõicationis. ḡndeo ꝑm Hosti.
p̄mo quidem vt nullus cũ eo participet ne
q̄ loquendo neq̄ orando: salutando: cõi
cando: comedendo: vel bibendo. xj. q. 3. si
cut. & in tribus. c. se. Itẽ q̄ non possit elige
re vel eligi: vt nõtur ex̄ de appel. constitut
A p̄mo. Et ibi gl. dicit idem etiã in suspen
so. et notatur, in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 81. vbi
etiã dr̄ de alijs subsequentibus excõicatio
nũ effectibus. B Itez q̄ nullũ beneficiũ
ecclesiasticum acquirere possit: ex̄ de cle. ex
cõi. mi. postulastis. ex̄ de eta. et quali. cum
bone in fi. A Silr non valet illud licite re
tinere: nisi fuerit cũ eo misericorditer dispẽ
satũ: cum illud non fuerit canonice conse
cutus: vt in. d. c. postulastis. et ꝑm gl. ibi ex
quo non dr̄ a quo debeat dispensari vt re
licta potestas dispensandi epis: ar. ex̄ de sen
ten. ex. nuper. et ꝑm dñm Anto. de bu. ibiõ
hanc glo. tenet Soff. & Inn. ex̄ de tempo.
ordi. dilectus. Gull. Do in spectu. de delega
to. §. nunc ep̄or. ꝯdicit in excõicato, ppi cõ
temptum sedis apostolice. Host. dicit q̄ si
est talis excõicatio a qua absolui ꝓssit epus
tũc eps poterit dispensare. Si non est tal so
lus papa poterit dispensare: ar. ex̄ de offi. or
di. c. pastoralis. & de sen. ex. a nobis. 2. Ita
q̄ ꝑm Hosti. ille poterit dispensare qui po
test ab excõicatione absoluere & non alius
et p̄ hoc bene vr facere ex̄ de sen. ex. cũ illo
rum. ibi: Dispensandi facultatez se noverit
non habere: quibus est etiam absolutio talium
interdicta. B Item vt q̄diu excõicatus
est de beneficijs suis nihil percipiat ex̄ d ap
pel. pastoralis. in fi. Hoc dico q̄diu est in
mora absolutionis petende: aliter non ex
tra de concel. p̄bẽ. quia diuersitatem. A
Hoc fuit dictum Ray. vt in sum. con. dcã
q. Si. vbi etiam patet q̄ idem est in suspẽso
a beneficio: extra de elec. cum in cunctis. §.

clerici sane. Et ꝟm Inn. in. d. c. pastoralis. idem est in suspenso ab officio tm̄. Sz Hosti. hoc intelligit qñ ex graui cā suspensus ē ex̄ de pur. ca. inter sollicitudines. secus si ex leui cā: puta ꝓpter scandalum ppli: vel infamiā solam: nec diu stetit contumax. Con. Goff. B Item non potest constitui procurator: ex̄ de proba. pꝰ cessionē. nec etiam pōt constituere. A nisi ad se defendendū vt in. c. intelleximus ex̄ de iudi. B Quin imo siq̄ cōitas aliquē procuratorē instituit ⁊ ipe excōicatus inter ꝯstituentes fuit vel rector vel principalis ⁊ expressus. A .s. in lr̄is ꝓcuratorijs: vt in. c. de quo. j. B vel eius auctoritate factus eēt procurator: vl̄ si ipa cōitas iciēdo ipm talē vna cū eo ꝓcuratorē fecisset: nō valeret: ex̄ de ꝓcu. c. fi. Si tñ excōicatus sit reus bene pōt in iudicio se defendere ⁊ ad hoc ꝓcuratorē ꝯstituere: extra de iudi. intelleximus. A vbi notat gl. ꝙ si non potest ꝓcuratorē hr̄e vel fidelez reperire pōt respondere per seipm. B Secus si sit actor vel reconueniat: ex̄ de ꝓbati. pꝰ cessionē. A Melius facit ex̄ de excep. cū inter. B Itē ꝯstōes ⁊ sñie que feruntur ab excōicato: vel de ipius mandato sunt irrite ipo iure ⁊ nullo vnq̄ tpe valebūt: ex̄ d immu. eccle. aduersus. A Hoc fuit dictū Ray. vt pz in sū. con. d. q. 81. Et addit glo. Ray. ꝙ si detegit excōicatio alr̄ post sētentiā reuocatur sñia: ex̄ de re iudi. ad probandum. ⁊ ꝙ huic iuri derogatur per ꝯriaz consuetudinē q̄tum ad principes ⁊ magistratus ⁊ baliuos eoꝝ excōicatos qui faciunt obseruari sñias latas ab ipis tpe excōicationis: quod tñ fieri non dz. hec glo. B Et breuiter excōicato maiori est ois legitimus actus interdictus: vt dcm̄ est. s̄. §. primo. Item excōicatio nō suspenditur ꝑ appellationē sequentē: extra de appel. pastoralis. Item quicūq̄ est excōicatus: est ab officio ⁊ beneficio suspensus: vt in. d. c. pastoralis. §. fi. vnde non pōt beneficiū conferre ex̄ de excess. prela. tāta. tñ q̄diu tolerat̄ valet qd̄ fit ab eo: vt si ꝓuideret alicui ecclesie vl̄ si confirmaret alicuius electionē: ar. 8. q. 4 nonne. 6. q. 4 c. i. ⁊. 3. nisi eēt notoriū. A vel aliter probari posset ꝙ esset publice excōicatus ꝟm Hosti. cuius hec fuerūt dicta vt pz in sū. con. dicta. q. 81. B Item excōicatus sicut ⁊ quilibet suspensus si sciēter se ingerat diuinis fit irregularis: ex̄ de cle. ex. apostolice. nec cū eo dispensari pōt nisi per papam: ex̄ de sen. ⁊ re iudi. cū eterni. et ex̄ eo. cū medicinalis li. 6. Excōicatus quoq̄ si impetret aliquod rescriptū sup alio articulo q̄ appellationis vel excōicationis ñ valet: extra de rescrip ipo iure. li. 6. Nū quid excōicato licet baptiçare. Rndeo ꝟm Guil. durā. Si excōicatus paratus solēniter baptiçat: irregularis efficitur. secus si aliter in necessitate hoc facit: sicut ⁊ de malo ministro dictum est. s̄. baptismus. 3. § 3.

Iudices seculares compellendi sunt ab ecclesiasticis iudicibus repellere excōicatos ab agendo patrocinando ⁊ testificādo in curijs suis: extra eo. decernimus lib. 6.

Quando rector aliquis fuit excōicatꝰ ꝓ eo quod fecit in suo regimie si postea amotus sit nihilominus excōicatus est: quin ēt successor eius. Nā vterq̄ debet ecclesie satisfacere ꝓ his que statuit vel in quibus succedit: ex̄ de immu. eccle aduersus. A Ibi dr̄ de excōicatione que irrogatur ratōe exactionum seu oneruz ecclesijs seu clericis indebite iniunctaꝝ. Et qd̄ de successore dictū est intelligitur nisi satisfecerint infra mensē vt. d. c. aduersus. quod pōt intelligi de eo quod versū est in propriam vel cōitatis vtilitatem: aliter non est ratio qualiter debeat teneri. Intelligit enim de successore i dignitate: vt pz ex iex. ibi cū succedat in onere q substituitur in honore. ⁊ ex ibi notatis per Inn. qui etiam ibi: videlicet in dicto. c. aduersus. dicit ꝙ hec habent locum tm̄ quando quis succedit in regimine illius qui est excōicatus ex predictis cāis vel propter libertatem ecclesie: secus ē si ex cā alia vl̄ ipe potestas vel etiam conciliū vel cōe esset excōicatum vel interdictum qr̄ tunc successor non esset excōicatus. hec ille. De excōicatione ꝓpter libertatem ecclesie. s. ratione statutorum seu edictorum vel consuetudinum introductarum ꝯ dictam libertatem ecclesie: ⁊ quomodo dicta excōicatio transit ad successores officij nisi predicta fecerit aboleri: hr̄ ex̄. e. c. grauez. ⁊. c. nouerit. B Priuilegia quorūdam ne possint excōicari restringuntur: vt infra interdictuz p̄mo. §. 9.

Xcommunicatio secūdo. s. de percutientibus clericos.

Tales enim excōicati sunt nec nisi a papa absolui possunt. 17. q. 4. siqs suadente. Et

de hac mã vide. ℣. absolutio 2° per totum.

Sunt cãs in quibus percutiens clericũ nõ est excõicat⁹. ꝓmo qñ ignorabat q̃ eẽt clericus: puta qr comaz nutriebat: eẽ co. si ℣o. 2° in clericis q̃ non ferũt hitũ clicalem nec tonsurã nec aligd de clericatu ostẽdũt si tertio admonitꝰ nõ se correxerit: eẽ. c. pligi. 2. ℣. Et sufficit q̃ admonitio fiat nõ solum ab epõ: sed etiã a quocũq; ꝓpio ꝓlato: eẽ co. in audienna. vbi dz generaliter de planis, ꝓprijs: r notatur in directoria li. 3. ti. 2. §. 54. ℣. 3°, in clico q̃ ꝓtempto hitu fert arma: r 3° admonitus nõ se correxerit eẽ. c. in audientia. Et etiã si non sit monit⁹ sed immisceat se tyrãnidi: eẽ co. cũ non ab hõie. ℣ Et ibi hoc notat glo. r Inno. eẽ co. c. nõ dubiũ. vbi idẽ dicit de clerico seditionẽ r inimistã guerrã faciente: eẽ co. ꝓpẽdimus. ℣ 4° in clerico exercẽte negocia secularia. r itez si admonitus fuerit vt dcĩ ẽ eẽ de vi. r ho. cle. c. fi. idem in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 34. r in. d. c. fi. sic dr: Mandamus q̃ tenus si tales tertio a te monuti ab hꝰ i nõ resipuerint: sed prætermissis diuinis officijs negociationibus insistiterint secularibus: cuz facto ipo ꝓuilegiũ abũciãt clericale: tu q⁹ eẽ minus dũ his se implicant de suis facultatibus statutis r ꝓsuetudinibus ꝓie subiacẽt non defendas eosdẽ. Et sic cãs vr pdi ꝓuilegiũ in rebus tñ. ℣ro hoc etiaz facit cle. i. de vi. r ho cle. ℣ 5° in clerico cõiugato si non defert habitum: vt. ℣. clericus 2. §. fi. ℣ Idem ẽ etiã si non ferrent tonsurã: vt i. c. vno ò cle. ꝓiu. li. 6. ℣ Sexto in clericis buffombus r etiam macellarijs: de quibus hẽs. ℣. clericus. 2. §. 4. r 5. Septimo in illis q̃ non ex ira sed iocose se pcutiunt: eẽ. c. i. Octauo in magistro q̃ tamen hoc facit leuiter cã disciplinẽ: eẽ co. cũ volũtate. §. fi. Nono i eo q̃ incõtinẽti viz vi repellit tẽpe: r eẽ co. si ℣o ꝓmo. §. 2. Decio cũ quis inuenit clericũ turpiter agentẽ cuz vxore mre sorore vel filia, ꝓpa: vt in. d. c. si ℣o. §. nec ille. xi° si fiat a prelato vel de mandato eius cã correctõis: vt in. d. c. cuz volũtate. r. c. ex tenore. Et si non fiat cã correctionis tã ℣berans q̃ precipiens incurrit excõicationẽ: eẽ co. vniuersitatis. Ꝺ si causa subest: potest clericũ capere r carcerare ẽt per laicũ: eẽ co. si clericos li. 6. ℣ Iz nõ dũ appareãt incorrigibiles: vt ibi. ℣ Sz quæstio non debet fieri per laicum aliogn iterũ ambo incurrerent excõicationem: vt in d. c. vniuersitatis. nisi clericus aliquis esset adeo incorrigibilis q̃ alr capi r corrigi nõ posset: eẽ co. vi fame. i2° in turbante diuina officia quem presbyter vel alius ad quem spectat põt cũcere de ecclesia: extra eo. veniens. r. c. cum volũtate. §. siqui ℣o. Similr cũ qs rõne officij qõ in ecclia obtinet percutit clericũ: aut ẽt cũ senior cã deuotõis hoc faciat: aut dñs aut parens siue, ꝓpinquus q̃ familiã corrigit. hec oia in hoc. i2. ℣su dcã intellige cũ sint in minorib⁹ ordinibus: vt i c. cũ volũtate. §. fi. ℣ ibi sic dicit: Siqui ℣o rõne officij qõ in ecclesia obtinẽt: aut ẽt clerici alij ꝛ3 mores çelo deuotõis pueros aut adolescentes in minorib⁹ ordinib⁹ pstitutos turbãtes diuinũ offiñ: r hi q obtentu platõis vel magisterij subditos r scholares correctiõis cã leuiter forte pcusserint excõicatõis sñiam nõ incurrunt. Ꝺõ r de his dicendũ ẽ q̃ aliquos de familia sua vl ꝓpinquos inferiorꝝ graduũ. i. ordinũ minorũ ꝛ3 gl. ibi. legi simili mõ vt cohibeãt ab insolẽtijs suis: r sciẽtia bonisq; moribus informẽt duxerũt corrigẽdos. hec ibi. Et vt nõt in directoria li. 3. ti. 2. §. 70. quo ad prelatum r magistrz nõ distinguit: vtz correcti sint in minoribus vel in sacris. Sed quid si ꝓncipalis magister, phibeat submagro vel alij cui ꝓmittit aliquos pueros docendos ne percutiat eos: r taliter phibit⁹ eos percutiat: nunqd incidit in canonẽ. ꝛndeo ꝛm gl. Ray. r in sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 35. Credo q̃ non: qr non potest magister p phibitionẽ hꝰ i auferre ei beneficium iuris p qõ concedit docẽtibus corrigere quos docent ℣ Decimotertio si clicꝰ depositus sit: vel degradatꝰ: eẽ de iudi. cũ nõ ab hõie. r eẽ ò pe. degradatio in fi. li. 6. ℣ Si tñ clericus sit depositꝰ vel degradatus r non sit traditꝰ curie seculari: nõ obtinet h̃ cãs. Nã talis ꝓuilegiũ retinet in memoriã officij ꝓterit: vt nõt in sũ. cõ. d. q. 35. ℣ Decimoqr to qñ clericus trãsfert se ad actũ, ꝓfus ꝛfectum: vt pura erat in minoribus r factus est miles vel bigamus r hꝰ i. 84. di. quisquis. ℣ Idem in. d. q. 35. vbi etiã addit aliꝰ causus: videlz de illis q̃ ꝛ̃ phibitionem diocesani publice factam recipiunt administrationem secularium personarum: eẽ. ne cle. vel mo. c. 2. ibi Augu. papa Lucẽn. episcopo dicit: Sacerdotꝰ r clericis tuis denũ-

cies publice ne ministri laicoꝝ fiãt: nec ĩ rebus eoꝝ ꝓcuratores existant: quod si postmodũ facere presumpserint: ⁊ occasione ipsius administrationis propter pecuniariaꝫ causã deprehendãtur in fraudem: indignũ est eis ab ecclesia subueniri per quos ꝯstat in ecclesia generari scandalũ. B Sꝫ qd siquis non ob sui tuitionez sed ob tuitionez patris: matris: vxoris: familie: filij: vel etiã extraneoruꝫ clericum ledat. ꝛn. ſm Inno. Talis non incidit in canonez: ar. ff. qd̃ me. cã. isti quidem. §. fi. Nam ⁊ socij iniuria ꝓpulsanda ẽ. 23. q. 3. fortitudo. ⁊. c. non ĩ ferẽda. Quidã tñ dicũt ꝙ hoc est veꝝ de defensione illarũ solũmõ personaꝝ per quas intelligitur nobis iniuria fieri: vt insti. de iiu. §. patit. A idẽ qd̃ in hoc. §. recitatur ĩ sũma con. dicta. q. 35. Et ꝑmũ dictũ Inno. videlicet ꝙ idẽ sit in repulsione iniurie cuiuscũqꝫ videt̃ verius: vt ⁊ notatur in directoria li. 3. ti. 2. §. 90. B Sed qd si ꝑsona ecclesiastica domũ occupat alicuius: ⁊ ñ vult exire sine violentia. ꝛndeo ſm Inno. Eijciens non incidit in canonẽ: vt colligit̃ ex̃ de resti. spo. olim cãm. ⁊ ex̃ de homici. significasti. A hoc verum est si fiat incontinẽti ⁊ cũ moderamine inculpate tutele: vt colligitur ex tex. ⁊ glo. dicti. c. olim. ⁊ ibi etiaꝫ ꝑ Inno. ad fi. B Quid de non defendentibus clericos cum possint. ꝛndeo Fauere videtur: qꝛ cum possint manifesto facinori desinũt obuiare: ex̃ eo. quãte. Intelligas tñ ꝙ solũ illi excõicati sũt ad quoꝝ officiũ pertinet defendere: ar. 13. q. 5. administratores. 2. q. 4. forte. ⁊. c. est iniusta. A Dñs An. de bu. in dcõ. c. quãte. lꝫ aliud ibi glo. videat̃ sentire: dicit ꝙ cõis est opio ꝙ incidat in canonẽ patiens verberari clericuꝫ ⁊ dolose non prohibens: siue hẽat verberantẽ in potestate siue non. Et idem nõtur ſm Hosti. in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 34. Sꝫ qd de conuersis. B Quid si clericus volẽs alicui satisfacere sponte subijcit se ꝟberib⁹ ꝛndeo ſm Ray. ipse clericus dꝫ excõicari ⁊ ꝟberãs ẽ excõicatus. Talis enim iniectõ ⁊ si non sit violẽta ẽ tñ iniuriosa saltem ordini clericali in cuius fauorẽ canon ille ꝓmulgatus est: ex̃ eo. contingit ꝑmo. In hoc cõcordãt quasi oẽs. A Hanc excõicationeꝫ incurrit etiã clericus: vel silis persona irato aĩo percutiẽs seiꝑm: qꝛ facit iniuriã ordini clericali siue religioni. Item qꝛ sicut non licet offendere alium: ita nec seiꝑꝫ. 24. q. 5. si ꝟo licꝫ. vbi hoc tenet Archi. ⁊ nõt̃ ĩ directoria li. 3. ti. 2. §. 120. B Sed qd si magister vel prelatus ex ira percutit. Respondeo ſm Guil. non incidit in canonẽ exquo cã correctionis hoc facit: ⁊ si de correctione non cogitet actu: sed tñ hꝫ hunc finez in habitu sufficit: nec distinguo vtrũ sit in sacris vel non sacris: ex̃ eo. cũ voluntate. que ĩ casu correctionis que fit a magistro vel prelato indistincte loqtur. Quod si ꝑncipal' magister ꝓhibeat magistro inferiori ne percutiat: si percutiat nõ vr̃ ꝙ incidat: qꝛ nõ põt ꝑncipalis magister auferre bñficiũ iuris ꝑ qd̃ cõceditur corrigere posse quos qs docet. Sed quid si officiatus in ecclia prelatus: magister dñs domus: vel consanguinei excedant modũ in corrigendo. ꝛndeo ſm Hostiẽ. nisi ex ꝓposito ⁊ irato animo multũ excedãt: non credo ꝙ incidant in canonẽ qui solũmõ dolum persequitur: qd̃ colligitur. 17. q. 4 siquis suadente. ⁊ ex̃ eo. c. 1. Violentia enim nõ cõmittit̃ sine dolo: ⁊ hoc etiam innuit principiũ: ex̃ eo. cum voluntate. Con. Ber. ⁊ Guil. A Idem ĩ sũ. con. dicta. q. 35. B Quid de illo qui a clerico ludente grauiter tñ percussus cum aĩo vindicandi grauiter repercutit. ꝛndeo ſm Guil. exquo anio vindicte ⁊ non iocosa leuitate repercutit incidit in canonẽ. A lꝫ sine deliberatione repercutiat: hoc nõ facturus si plene deliberasset: nisi tanta esset surreptio ꝙ se nec vindicare nec iniuriari intenderet: tunc. n non incideret ſm eun. Guil. vt ĩ sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 200. B Sꝫ ⁊ si iocose percussus a clerico grauiter repcutit: sed tamẽ cum iocosa leuitate ⁊ sine dolo non incidit. A lꝫ grauiter repercutiat ⁊ cum ira: qꝛ videt̃ ea conditio ludentium ꝙ grauiter percussus percussorẽ suuꝫ grauiter repercutere põt ne inferior videatur ĩ illo ludo aut minus strenuus ſm eundem Guil. vt in sũ. con. c. ti. q. 201. B Silr̃ etiam nec sacerdos qui pueꝝ clericũ importune ludentem secũ iratus percutit non iniuriãdi aĩo vel libidine vindicte. A sed propter insolẽtiã pueri repellendã: vt in sũ. cõ. eo. ti. q. 202. B Quid si aliquis nõ mittit manus in clericum sed spuit aut aliquid effundit super eum: aut claudit ei ostiuꝫ vel ponit custodes ad capiendũ eũ si de domo exeat: vel ei equitanti capit habenas eq vel

nāp̄ ꝯ cīs gulū selle: vel minꝰ ꝛ terro: ꝺ ar
restat eū: vel facū tre q̄ captū ad iudicē, ꝯ
ſm Ray. ꝛ alios cōcer: omēs tales sūt ex
cōicati: nec refert an injēcat quis manus i
eū aut in rem sibi taliter coherentē an rem
de manu eius rapiat: aut vestes quibus in
dutus est scindat: secus tñ si solo metu co
gat vt se redimat: vel vt sibi aligd det. Maꝫ
tal nec in persoā nec in res sibi cohērētes
mittit manū. ☙ Idē in sū. con. li. 3. tit.
33. q. 203. ꝛ in directoria li. 3. ti. 2. §. 14. cum
se. ☙ Quid si aliquis arrestat clicuꝫ
aportanē res q̄s ei fuerat furatus: ꝛ p vi
olēcā auferat ei. Rñdeo ꝑ Guil. non cre
do q̄ incidat in canonem si res illas ei au
fert dū est in aportādo añ ꝯ aportans se
recipiat ad locū determinatū: secus si ex in
tervallo q̄ non licet ius sibi dicere. ☙
Idē in sū. con. e. ti. q. 205. ☙ Quid si
quis inueniens clericū turpiter agentez cū
vxore: mfe: sorore: vl filia cū mutilat vl oc
cidit, ꝯndeo ſm Guil. Et si posſit dici q̄ ta
li parciter quo ad excōicatiōē: eo q̄ dcre.
extra eo. si q̄s. non distinguit inter atrocē
iniuriam ꝛ nō atrocē: inhilominus non li
cebit ei occidere: cē de pe. c. 2. ☙ Hosti. et
super hoc. d. c. si q̄s. dicit q̄ ſm canones
non licet eū perimere si aliud fieri pōt: vt i
sū. cō. e. ti. q. 35. vbi ēt p̄z q̄ iste Guil. aliter
cōcludit ꝯ. s. posſū sit. Dicit enim q̄ cum
p̄fata decre. si q̄s. nō videatur excusare
illi eos qui simplr manus injēciūt violētas
in tales et distinguat in ostiario qui cleri
cos vulerat ꝛ eos qui sine vulneribus eos
ledūt: vt tutius dicendū q̄ eos taliter mu
tilātes vel occidentes incidūt in canonem
Dicit etiaꝫ q̄ illud qđ in. d. c. si q̄s. ponit
de clerico turpiter agente putat non ēe re
stringēdū solū ad coitū: sed etiā ad ample
xus ꝛ osculationes: ꝛ qñ aliquis p̄parat
se ad opus carnis: si tamē non in loco sus̄pe
cto sed in publico talia faceret sicut aliquā
do fit in ludo: aliud ēt: q̄ ꝓberans incide
ret in canonē. Cū aūt constat per signa q̄
clericus taꝫ explenit factum: credo q̄ si ta
lia sūt signa ꝛ tā ꝓpinq̄ negocio q̄ constet
turpitudinē coitus ibidē ꝓpetā: non est ex
cōicatus statim ꝓberans talez si sint ꝺ pre
latis personis. Si aūt nō sūt ꝓbabilia sig
nec incontinēn̄ post factū ꝓberat sed post
ꝯ tam clericus ad alia diuertit ꝛ a loco di
scedit incidit in canonē. ☙ Sed vtꝝ
marius sic inueniens clericū posſit eū tenē
inultū. ḡn. ſm Guil. pōt tenere vtrunq̄:
s. clericū et vxorē sine excōicatione donec
aduocet testel. ff. de adul. capite. extra ꝺ sē,
ex. c. si q̄s aliquibus. §. fi. Idem Ber. ☙
In illa. l. capite. ꝺi q̄ ista detentio non ꝺz fi
eri vltra. 20. horas ꝓtinuas. Et idē quod i
hoc. §. notatur in sū. cō. lib. 3. ti. 33. q. 25.
vbi etiā ꝺi ꝑz Inn. in. d. c. li q̄s. q̄ noie ma
tris intelligūt omnes ascendentes: ꝛ nomi
ne filie omnes descēdentes. In collaterali
bus vero vel affinibus dicit q̄ ñ audet ex
tendere, aliꝫ aūt dicūt q̄ simplr personas
notatas h° ꝓtegūt nō excedit. Et hoc dic̄
Hosti. ibidez tuti⁹ esse. Dicitur etiā ibi ꝑz
Ber. ꝛ Hos̄, i. e. si q̄s. q̄ nomie vxoris in
telligitur hic etiam sponsa de p̄senti: ꝛ ꝑz
Hosti. intelligit de matre filia vel vxore taꝫ
legitima ꝯ etiā nāli sed non de adoptiua.
☙ Quid de illo qui ordinat cū vxore
sua vt clericus vocetur ad turpitudinē: et
sic ꝓberat⁹ eū. ḡn. ſm guil. Credo q̄ tam
vir ꝯ vxor incidūt in canonē cū ꝓuocaue
rit. ☙ Idē in sū. cō. d. q. 25. ☙ Quid
de muliere q̄ ꝓcurat sacerdotē petentem eā
de turpitudine. ḡn. ſm guil. Si solū ꝓbis
eam impetat: incidit in canonē. Si aūt tan
gat inuitaꝫ: ꝛ illa se defendens cū modera
mine inculpate tutele cū percutiat non cre
do q̄ incidat: securi⁹ tñ est q̄ faciat se ab
solui ad cautelā. ☙ Idē i dcā q. 35. ☙
Quid ligs iratus vadit ꝓra clericū ele
uato pugno ense vel hasta quasi percussu
rus. ḡn. ſm Ray. non incidit: q̄ manum
nō iniecit. Idē Hosti. ꝛ Boff. ☙ Idem
in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 207. ☙.
Quid de illo q̄ persequitur clicū fugiētē
ꝛ clericus sine percussione cadit ꝛ leditur.
ḡn. ſm Guil. non credo q̄ incidit. Secꝰ
si ipe fugiens ꝛ quasi coactus p̄cipuet se
i aquā vel in aliud periculū se igerit vt eus
dat: q̄ tūc persequēs incidit i canonem.
☙ Idem in sum. cō. eo. ti. q. 206. Sed si
dñs p̄metur vtrūq̄ casus non videt rō
diuersitatis cū i vtroq̄ lesio causetur a per
sequente: ꝛ ō vī i vtroq̄ locum habere ex
cōmunicatio: ar. l. non possunt. ꝛ l. de qui
bus. ff. de legi. ☙.
Quid ligs accipiens clericum ꝑ capil
los ꝛ huiusmodi dicat: nisi esses clicus per
cuterem te. ḡn. ſm Guil. si anio iniurian
di iratus hoc facit: credo q̄ incidat, aliter

non. ℟ Idem i sũ.con.eo.ti.q.210. ℬ

Quid siquis furto accipit corrigiã a clerico qua cinctus erat vel vestẽ q̃ erat indutus, ḡndeo fm Host. non vi excõicatus: qr minima vel nulla ẽ violentia persone eo q̃ non sentiatur. ℟ Idem in sũ.con. li.3. ti.33.q.209. Et in directoria li.3.ti.2.§.ti.4. cũ se. ℬ Quid si ꝓberet cõuersus, ḡn. fm Hosti. Si tales sunt quorũ qui se et sua tradiderunt deo ⁊ totaliter translati facti sũt ecclesiastici: sive ecclesia sit regularis sive secularis: ⁊ tales debẽt gaudere ecclesiastica libertate. i7.q.4. quisquis. secus si cẽt conuersus remanens in domo sua ꝓpria tã laicus: extra de ꝓuilegijs vt ꝓuilegia.§. i. ℟ Idem in sũ.con.e.ti.q.34. Hoc ẽt tenet glo. in.c. non dubium extra eo. ℬ

Quid si ꝓberetur nouitius. ḡndeo ꝓberãs excõicatus est: extra eo. religioso lib. 6. Quid si qs credens ꝓberare clericũ ꝓberat laicũ. ḡndeo fm Ray. non ẽ excõicatus. Hoc dico pp litterã canonis q̃ exigit actũ cũ dicit si qs iniecerit manus violentas in clericũ. ℟ Lõ. Hosti. ⁊ addit. s. q̃ dñs ꝓsciam hz lesam dz se ꝓcurare excõicato gerere quouscz sciat ꝓbitatẽ: vt in sum. cõ. e.ti.q.211. ℬ Quid de eo q̃ ꝓberat clicũ credens cũ laicũ. ḡn. fm Hosti. Si talis errauit in persona: vt qr volens ꝓcurare titium laicũ percussit seũ clericũ: cũ vtrũq; cognoscit minus ꝓ est sententia q̃ incidit. Hã in clericũ manus violentas iniecit. ℟ Tã cre. ⁊ gl. Ray. tenent ꝓtriũ: quoꝝ dictũ pót telligi q̃n percutiens non fuit in crasso: hz in isto errore: vt satis pót colligi ex dcõ eoꝝ: vt in sũ. con.e.ti.q.212. sicut in sili pz. ⁊ i. casu ℬ Si autez errauit in qualitate: qr de isto q̃ est clericus putabat q̃ esz laicus: nã videbat eũ in habitu laicali ⁊ non gerẽtez se ꝓ clerico: non incidat: extra eo. si quis 2. secus autez si vidit eũ in habitu clericali ⁊ ꝓ clerico reputabatur: qr tũc incidit i canonẽ. ℟ nisi hoc casu putaret ludo talem habitum esse assũptuz: ⁊ haberet credendi ꝓbabilẽ cãm fm gl. Ray. q̃ etiã dicit q̃ si dubitat vtr̃ sit clericus vel laicus icidit i canonẽ cũ in dubio teneatur vitare periculũ Si autez non ꝓstet vtrũ sit laicus vel clericus dicit q̃ si ita affectus est vel ꝓmotus q̃ et si sciret eũ esse clericuz nihilominus ꝓcurẽt eũ: incidit in canonẽ. si autem non ꝓcuraret non incidit: vt in sũ. con, d, q.212. ℬ

Quid si aliquẽ clericũ paratum facẽ ali quod flagitiũ teneo. violenter zelo dei ne tã lud faciat. ḡn. fz guil. si talẽ teneo modico tpe inuitũ ẽt et renitẽtẽ citra iñ iniuriã pcussionis non credo me incidere in canonẽ. talis cõ. Inn. ⁊ Host. ℟ Istud modicũ tẽpus puto determinandũ in cũctis seu ꝓ cõto expediat ad obtinandã pcõr: ar. c. error 83. di. aliquo etiã cãu licez percutere. s. ob tuitionem sui vel alioꝝ: vt. ũ. §.2. ℬ Idẽ dicendũ ẽ fm Inn. si superuenientibus inimicis clericus tenetur ne incideret manus eoꝝ: qr tali nõ irrogatur iniuria: seu ꝓpꝰ salus procuratur: ar. 44. di. cum beatus.

Quid de illo qui mãdat manꝰ injci in clericum. ḡn. fz Ray. si sẽq̃t effectus tam mandãs q̃ is cui mandatur incidit in canonem: extra eo. mulieres. §. fi. Quod si mãdator mult ad reuocandũ mãdatũ: tunc distinguendũ: qr si mandatarius ante q̃ fuo catio peruenisset ad eũ ꝓberabit: vterq; ẽ excõicatus. ℟ Glo. Ray. dicit ꝑ. si mandator ẽ sufficienter penituit ⁊ est in charitate. Nullũ enim exñtẽ in charitate ius ligare itẽdit vinclo excõicatõis: qr hoc iniustũ cẽ hz talis ab homine possit excõicari: qui aliq̃n iniuste ligat: vt in sũ. con. li.3.ti.33.q.215 Dictũ tñ Ray. cũ quo ꝓcordat ⁊ alij doc. ꝺ quibus. j. Nius vi: qr ꝓcessit culpa mortalis ⁊ eius occasione dãnũ irrogatur: nõ dz sentire penã: extra de iniurijs. c. fi. Sed hoc ẽt extra de homici. c. fi. li. 6. ℬ Si vero uocatio ꝓius peruenit non est excõicatus mandator: extra de ꝓcu. ex insinuatione ⁊ c. in nostra. ⁊ in predicto. c. mulieres in fine. Lon. Hostiẽ. Ber. ⁊ Goff. eadẽ qõ ⁊ solo pót fieri de eo q̃ ꝓiulum clericũ ꝓberari si eius ꝓsilio fiat. ℟ Idẽ in sũ. con. d. q. 215. ℬ Quid si mãdãs clericũ ꝓberari; ꝓꝰ q̃ ꝓberet decedat. ḡn. fz Hosti. Si notorũ fuit ⁊ talis in fine nõ fuit absolutus vel signa pñie nõ apparuerũt: hñt dz ꝓ excõicato: nec dz sepeliri i cimiterio. ℬ In hoc cãu gof. dicit q̃ mãdans est excõicatꝰ nisi mandatũ reuocauerit ante mortẽ: cum intelligatur tunc in eadem voluntate decedere. glo. ꝛo in. c. mulieres. extra eo. dic̃ q̃ non est excõicatus: qr morte mandatoris soluitur mãdatũ. ff. mãdati. inter cãs. Host. ꝛo vt pz in sũ. cõ. e.ti.q.216. an Tu dicas q̃ quo ad sũmam militãs ecclesie nullo mõ ligatur sub terra sed dũ est superficie

tm̄ 24. q. i. quodcūq; verūtamē si hoc notoriū sit ⁊ absolutus nō fuerit in fine: vel signa pñie nulla apparuerint: hr̄i dz pro excōicato: nō ex vi sententie ecclie militantis sed rōne peccati notorij. vnde nō est sepeliend⁹ in cimiterio: secus si signa pñie apparuerint. B Quid si non mandauit: sed qd̄ fcm̄ est ratū hūit. ꝯn. si iniecta est man⁹ in clericū nomine tuo licet sine mandato ⁊ tu ratū hoc habueris excōicationē incurri Si ꝟo nō fuit facta nomine tuo peccas habēdo ratū: sed nō incurris excōicationem extra eo. cū quis li. 6. Quid de illo qui dicit suis ꝙ vellet vindicari de tali clerico: ⁊ sic illi ꝟberāt eū. ꝯn. ꝟm Guil. si ea dixit animo prouocandi eos: ipsi ob hoc moti fecerūt etiā nō nomine dicētis: ipe dicēs nihilominus incidit in canonē. A Idē in sū. con. e. ti. q. 218. Et forte idē est ē si non dixit eo animo: cū dicendo fuerit in culpa et debuit cogitare hoc euenire potuisse: ar. c. fi. extra de homi. li. 6. B Si iudex laicus malefactorem captū detineat: ⁊ ipse se clericū dicat: vide. j. iudex. 2. §. 3.

Xcommūicatio tertio de excōicatione falsariorum.

Et quidē cū qs ꝑ se vel per aliū falsat litteras pape cū fautoribus suis vel scienter vtitur eis ē excōicatus: extra de cri. fal. ad falsarioꝝ. A. Cuius absolutio reseruatur pape ꝑterq̄ in mort̄ articulo. e. ti. c. dura. B Et siqs h⁹i falsas lr̄as se hr̄e cognoscit infra. 20. dies aut destruat eas: aut resignet si penā excōicationis voluerit euadere: vt extra de cri. fal. dura. Quod intelligendum ē solū qñ aliquo cāu lr̄e ad eū peruenerunt Secus si fuerit conscius: qꝛ tūc indistincte est excōicatus. Clerici quoq̄ falsarij debēt degradari ⁊ tradi seculari ptāti puniēdi: vt. d. c. ad falsarioꝝ. Quid siqs vtit talib⁹ lr̄is ignorāter. ꝯn. ꝟz Hosti. nō excusat: qꝛ ꝑ alios inuestigare debuit: ar. 37. di. §. vlti. Si tñ falsitas erat ita latens ꝙ non bñ percipi poterat: ⁊ ipse adhibuit diligentiā quā potuit nec percepit: excusatus est alioqn ñ extra de homi. Johes. ⁊. c. i. ff. de redibi. ac. l. i. Et nō ꝙ preceptū ē ꝙ in lr̄is papalibus nec in magno nec in modico audeat qs apponere manū ēt vnā lr̄am vel vnum pūctū corrigendo alioqn manū apponēs sñiam excōicatōis incurrit q̄ ñ pōt etiā citra sedē apostolicā relaxari. Hec per sniaz in curia latam.

Xcommūicatio quarto de excōicatōe incēdiarioꝝ ⁊ effractorū ecclesie.

Dis. n. incēdiari⁹ ecclie vel loci religiosi vel cimiterij vel spacij priuilegiati in circuitu ecclesie est excōicatus ipo iure: sed anteq̄ sit denunciat⁹ pōt absolui ab epo postq̄ ꝟo denūciatus est siue noiatiz siue in gnāli: puta denūciamus excōicatos oēs illos qui tale incendiū fecerūt: tales soluz a papa possūt absolui: extra eo. tua nos. ⁊. c. conquesti. A Quod autem dictum ē de iucendiarijs intelligas etiam de effractoribus: qui silr sūt excōicati ⁊ a papa absoluēdi. Et sic idem intelligendum est de effractoribus cimiterij ⁊ alioꝝ locoꝝ ecclesie adherentiū: de quibus proxime dictum ē. vnde in directoria li. 3. ti. 2. §. 22. dr̄ ꝙ sicut violator ecclesie excōicatus est: sic ⁊ violator claustri ecclesie adherentis: ar. ff. de rei vē. que religiosis. ⁊ extra de iudi. quanto. Et ꝟm glo. Ray. ⁊ in summa. con. lib. 3. tit. 33. q. 34. fractor ecclesie iudicandus est q dolo malo: aut per iniuriam violenter vel etiam latenter parietem fodit: aut fenestrā vitreā fregit: aut seraturā: aut ostia: aut cardines: aut vectes dum tenent ostia firmata: aut ipsum tectum ecclesie. B Et idem dicunt quidam cum quis per violentiam in ecclesia multum enormia cōmittit: vt diruendo altare: vel frangendo crucē vel enormiter tractando corpus xp̄i ⁊ similia. Concedūt tamē ꝙ isti nūc dicti per ep̄m possūt absolui. A Hoc pōt intelligi verū nisi fuerint denūciati: vt pretactū est. nā violator ecclie ipso iure incurrit excōicationem xi. q. 3. canonica. ⁊ silr raptor ecclesie. 17. q. 4. oēs. Et idē vr̄ dd̄z de talibus quod de effractoribus: vt potest colligi ex notatis in d. §. 22. vbi de his simil sic dr̄: Raptores ecclesiaꝝ ⁊ violatores sūt excōicati: dicto. c. canonica. ⁊. c. omnes. ⁊ extra eo. conquesti Et dicitur violator ecclesie siue raptor qui ip̄am ecclesiā frangendo ostia: capiendo res suas: vel inuadendo: priuilegia sua nō custodiendo vel corrumpendo offendit: de quibus. 17. q. 4. per totū: vt notat Hostien. eo. titulo de violatiōe. §. primo. Et. j. Quod si inferentes vim in ecclesia ⁊ res q̄

intra fūt spoliantes excōicati sunt multo fortius in ipla homines ꝓberantes qz maior est violēcia cozpoz ꝫ rerum. 12. q. 1. ꝓcipimus. quod ꝓbat manifeste ex eo. cū ꝑ canā. vbi hoc notat Hostiē. Et adde qđ dcm̄ est. §. se. vbi dicitur: q̄ postꝫ fuerint denunciati non possunt absolui nisi ꝑ papam. Et sic idē intelligit de. ī. dictus. Et subdit: Alij aūt q alīr offendūt ecclias vel bona earū diripiūt nō sunt ipso iure excōicati iz excommunicandi: iz sacrilegi iudicētur. Lon. gl. in hoc dicto. c. canonica. 7. c. omnes. B De talibus iſtis 7 hac materia: vide. ī. absolutio ꝓmo. §. 3. 7. ſ incendiarius.

Excommunicatio ſ. ō statuētibus ℨ libertatem ecclie. Nam omnes tales sunt excōicati cuz diuersis fanitoꝝ: vt. ī. excōicatio ꝓmo. §. 2. ℣. 8.

Utrum heremite 7 recluſi intelligantur hic nomine ecclie. ꝛndeo. ſm Guil. Nonisi subiecerint se alicui religioni approbate. Lon. Inno. 7 Hosti. A Lon. etiaz Albricus. Puto hoc intelligendū de heremitis seu reclusis q ab ecclia nullam hñt approbationē tacitā vel expreſſam cū regulariter sit inhibitū nouā religionē seu nouū ordinē adinuenire 7 vel habitū noue religionis assūmere sine licētia ſedis aplice: vt in. c. religionū: de reli. dō. li. 6. Alīs heremite bene gaudent ꝓuilegio clericali. 16. q. 1. q vere. et ibi glo. Silr mulier inclusa. xi. q. 1. de ꝑſona Et notat dñs Anto. de bu. in. c. nullus. ex de foro cōpe. vbi etiā dicit q generalr oēs persone que regulariter viuūt sunt ecclīastice ꝑsone: iz non faciant ꝓfessionē 7 gaudent priuilegio clericali: vt notat glo. 7 tex. in. c. idē nitaubus ad fi. de elec. li. 6. 7 notatur. 12. q. vlt. c. fi. 7 de malo. 7 obe. c. dilecta. i gl. p li. quod facit dicit ipse ꝓ iſtis ieiuatis 7 maritibus 7 mulierib⁹. 7 dicit etiaz ibi q hñt prescare persone ꝓ dictū ꝓuilegiū ꝫ diu sic viuunt etiam si nō intendāt perpetuo sic viuere. B Ad predicta pena ſit extendēda ad illos qui attentant aliquid cōtra particulares cōſuetudines aliquaꝝ ecclīaruz: vt quia volunt cognoſcere de oibus ꝓtractib⁹ iuramēti interpoſitione vallatis. ꝛndeo ꝫz Guil. non. Lon Inno. 7 Hostiē. A Jō in ſum. con. li. 3. ti. 33. q. 34. ℣. Item statutarij vbi declaratur q hec pena ſolū obtinz circa ꝓuilegia conceſſa ecclie vniuerſali siue a deo ſiue a papa ſiue a principib⁹: nō aūt qñ sic fit cōtra ſpālia ꝓuilegia particularū ecclīaꝝ: de quo etiā in. §. ie. dicitur. B

Que sunt illa ꝓtra que faciendo fit cōtra libertatem ecclie. ꝛgn. ſm Guil. plura: vt q decime 7 oblationes ad clericos ſpectēt 16. q. 1. reuertimini. Itez q ecclia ſit libera 7 ſola res ecclīaſticas adminiſtret. 96. di. ſi imperator. Jtē q de ſpiritualib⁹ tus cognoscere 7 iudicare potest. A Et iſta sunt ceſſa a deo: vt ꝓz in iuribus allegatis: 7 multa alia ꝓuilegia que cōtinētur in nouo 7 veteri teſtamēto: vt dicitur in dicta. q. 34. B Nō percutiēs clericū sit excōicatus. 17. q. 4. ſigs inducente. Quod in legatis ad pias causas ſufficiāt duo teſtes: ex de teſta. relatum ꝓmo. A Et hec ꝓceſſa sunt a papa: vt ꝓz in iuribus allegatis. B Silr 7 ſi fiat ℨ generalia ꝓuilegia ecclie ab imperatoribus data que in iure ciuili ꝓtinētur: non aūtez si ſpāliter alicui ecclie vel ecclīis data sint. Lon. Inno. 7 Hosti. A Jdez in ſū. con. dicta q. 34. vbi etiaz additur ſm Hosti. q ꝓſtitutio que irrogat hanc excōicationē: videlicz. c. nouerit. ex de ſen. ex. modo ligat oēs statim 7 nō post duos menſes: qz tāduz fluxerūt illi duo menſes de quibus fit mētio in dicto. c. nouerit. infra quos talia statuta debēt deleri de capitularijs. Addit aūt q alij ponūt duos menſes post publicationē. i. postꝫ in ſingulis locis hec cōſtitutio fuerit publicata. Sed cum Hosti. cōcordat Inno. vt in dicto. c. nouerit. videlicet vt statim liget. Et dicunt omnes q hec ꝓſtitutio frequenter publicanda est nequis possit ignorantiā allegare. Item dicit q q ignorat statutū huiuſmodi nō incidit in excōicationē que nō est niſi ꝓ magnis criminibus infligēda: 7 in ꝓximacem. xi. q. 3. nemo ep̄oz. Et subditur in dicta. q. 34. Et h⁹ benignus est. Intellige niſi ignorātia crasſa fuerit 7 ſupina: extra de conſt. i. vt alias li. 6. Sic gtur. Item addit Hoſt. q statutarij 7 ſcriptō est statutoz stati ligāt: nec excusationez habere possunt in toto iz qñꝫ excuſenſa tanto. Prelates aūt ꝓſules 7 rectores possunt habere qñꝫ excuſationē ꝫtiz ad obſeruationem seu deletionem statutoruz predictoꝝ que ignorare possunt. Exquo vero certificati sūt 7 obedire negligūt conſtituto eos ligat: quod ad arbitrium boni viri. referendum est: quando ſcilicet scire cō

tuerūt vel non vel impedire ne seruent. Cō siliarij autem ita demum ligantur si consentiant in delicto ꝑm Inno. ⁊ Hosti. B

Excommunicatio 6° ō participatione cū excōicato: vbi sciendū q̄ est quedaz participatio illicita: q̄ quidez pōt cōtingere q̄druplicit̄. Primo. s. q̄n qs participat cū excōicato in eodem crimine, ꝓpter qō excōicat⁹ est. s. dādo ꝓsiliuz auxiliū vel fauorē: ⁊ talis incurrit eandē sententiā: extra eo. si pcubine. ⁊ c. nup. Et intellige ꝓsiliū sine quo nō erat facturus: ex̄ ō homi. sicut dignū. §. qui ꝛo. A Pax fact Ad vī intelligendū de ꝓsilio ēt si aliter fuisset facturus: q̄ nihilomin⁹ participat in crimine: vt notatur in directoria li. 3. ti. 2. §. 25 ⁊ tenet Inno. ex̄ eo. nuper. cū quo ēt vī transire dōs Anto. de bu. B Scō q̄n qs participat qdē in crimine mortali: iz nō in illo, propter qō excōicatus est: ⁊ talis mortaliter peccat: sed nō incurrit eandē sententiā iz incurrit minorē excōicationē. A Con. Inno. in dicto. c. nuper. B Tertio q̄n participat ei in diuinis. i. recipiendo cū ad diuina officia seu ecclesiastica sacramēta: vel ad ecclesticā sepulturā: ⁊ talis qdem iz non fit irregularis: vt ex̄ eo. is q. ii. 6. peccat tñ mortaliter ⁊ est valde ꝓpinquus irregularitati. Nam est ei interdictus egressus ecclesie do nec de transgressione huiusmodi ad arbitrium eius cui⁹ sententiā ꝓtempsit satisfecerit competenter: ex̄ de ꝓhibe. c. episcoporum. li. 6. A Et ibi tenut Archi. vt ⁊ ponit Joh. an. in nouella q̄ dictū. c. solū vī habere locū in celebrātibus excōicatis ab homine ⁊ nō a iure, ꝓpter ꝛba ibi posita ad arbitriū eius. ⁊c. B Et si postiz est tic interdictus ingerit se diuinis in suo officio sicut ꝑ⁹ irregularis efficitur. Item si decedat tic interdictus nō debet in cimiterio sepeliri: ex̄. c. is cui. li. 6. Sz hic caue q̄z si sepelit hereticū dic vt j. hereticus. 2 §. 2. Itez si sepeliat excōicatum publice: dic vt. s. excōicatio ꝓ§. 3. in ꝓncipio. A Vbi. n. locus pz q̄ i ustī calibus maioz excōicatio ipso facto irrogatur. Similiter ⁊ liges clericus scienter ⁊ sponte recipiat ad diuina excōicatū iudicialiter a papa: extra eo. significauit. ⁊ pz, s. absoluto ꝓmo. §. 2. in additione. B Quod si talis participato in diuinis fit per metum: vt q̄z tyrannus cogit metu mortis sacerdotez sib. celebrare: beatus esset sacerdos ꝑm Hosti. si se ad martyrium ꝓpararet. Metus enī ⁊ si culpā attenuet simplr non excusat. 32. q. 3. ita ne. tñ ꝑm Guil. ⁊ Aug. bene excusat metus q̄ caderet in constante vir. A In sum. con. li. 3. ti. 33. q. 173. refertur dictum Hosti. iz eo. ii. q. 165. dicitur q̄ scōa opinio vī humanior ⁊ verior cū casus necessitatis excusset i talib⁹: ⁊ etiā casus vtilitatis quod minus ē hec ibi. Primū tñ dictum potest intelligi q̄n quis ex metu paratus erat cōsentire ēt peccato: tūc. n. non esset excusabilis: dicto. c. ita ne. B Quarto q̄n participat nō in crimine iz in loquendo vel secū orando vel comedendo ⁊ huiusmodi: vt dictuz ē. s. excōicatio ꝓmo. circa finē. in. §. Quis effectus. ⁊c. De taliter participāte dicit Tho. i 4. di. 18. q. quādam dicūt q̄ peccat mortaliter. Et subdit: Sz hoc videtur valde graue q̄ homo ꝓ vno ꝛbo leui quo excōicato logit mortaliter peccet: ⁊ ipsi excōicantes multa quecū dānationis injicerent: quod in eos retorqueretur. Ideo ꝓbabilius vī q̄ nō peccet mortaliter cōicando nisi in crimine vel in diuinis: vt dictū est: vel in ꝓtemptu ecclesiastice disciplinę: qō intelligit decre. vz ꝓtra ꝓhibitionez superioris: ex̄ de cle. exco. mi. si celebrat. Jō si aliqs ꝓtinaciter excōicatus participat excōicari pōt maioꝛ excōicatione: q̄z mortaliter peccat. Idez Al. ⁊ Pe. A Et vt pz in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 165. ꝓdictis con. etiam Hosti. Dicit. n. q̄ q̄ simplr cōicat excōicato ꝑ ꝓhibitionē canonis vetaliter peccat: nisi hoc faceret in contemptuz canonis. Sz si hoc facit pertinaciter ꝑ ꝓhibitionez iudicis generalr vel spāliter sibi facta: cū ꝓ hoc casu excōicandus sit patz q̄ mortaliter peccatur. ex̄ eo. in nouella. Inno. statuim⁹. ii. 6. vbi dicitur in fi. Alr autē in participātes excōicatio, plata nō teneat. ⁊c. Immo etiā tūc nouo iure necessaria est admonitio nominatiz exꝑssa: vt in nouella Greg. decimi. ex̄ eo. constitutionē. li. 6. Satis etiā con. Soff. per dictū. c. si celebrat. in fi. quod ⁊ Hostiē. adducit. Et ad. c. sacris. ex̄ de his q̄ vi. Tancre. dicit q̄ logitur ō ꝓticipante in crimine. Et Tho. ⁊ Pe. respondent q̄ loquitur de participante in diuinis ⁊ q̄ dici potest q̄ sicut nequaꝯ mortale peccatum ita nec veniale debet homo cōmittere metu mortis eo modo debiti quo debēt venialia vitari. Con. etiam directoria. li. 3.

ti.33.§.148.vbi inter alia dicit q participās cū excōicato nō peccat mortaliter nisi i tribus casibus. p̄mo si participat excōicato i crimine: ex̄.e.nup.§.in secūda. ⁊.c.si ꝯcubine. 2° si participat postq̄ monit⁹ fuerit: ex̄.e. statuim⁹ li.6.⁊ q metus cā sacris. 3° si participat in sacris.xj.q.3.rogo. ꝑm Hu. Et ad de 4° si ex studio vel cōtēptu participet reputās excōicationē trufam ꝑm Hostien. ex̄ eo. q in dubijs. ⁊ Joh. ⁊ Archi.xj q.3.rogo. B Sed nunqd delegatus pōt excōmunicare maiori illos q in locutione ⁊ h⁹i ꝑticipāt excōicatis ab eo. ꝛn. potest ⁊ sic excōicati debent petere absolutionē ab eo vel a delegante: vt puta papa: ex̄ de offi. dele. p̄terea. ⁊.c. significasti. ⁊.c. prudentia. i fi. Intelligendū tn̄ q ipsi participātes nō p̄nt excōicari nisi cū alia solēnitate q̄ dr̄. s̄. excommunicatio p̄mo.§.27.q incipit: In qb⁹ casibus inia. ꝟ. q̄rtus casus. Et ē sciendū q excōicatio nō transit in tertiā ꝑsonā: vt pz h̄ sequēti.§.circa mediū. Sūt ⁊ alij casus in qbus qs licite ꝑticipat excōicato. p̄mo q dem qn̄ aliqs loqtur ei in his q̄ ꝑtinent ad absolutionē ⁊ salutē anime lz alia ꝟba incidenter interponat vt magis ꝓficiat. Et per hunc etiā modū p̄dicatores q apud excōicatos in p̄dicationib⁹ ⁊ ꝯfessionibus q̄si gerūt causas eoꝝ q ab ipsis expoliati fuerant p̄nt elemosynas licite accipere ab ipsis excōicatis: p̄sertim si alr̄ in locis illis nō valēt sustentationē h̄re: ex̄ eo. cū volūtate. Et de h⁹i p̄dicatorib⁹ vide. j. restitutio.5.§.fi. ⁊ h̄. j.§.pli. Itē Grego⁹.xj.q.3.qm̄ multos. sb̄trahit a minori excōicatione plures cōicātes: videlz vxores: filios: ꝑuos: ancillas seu mancipia: rusticos ⁊ ꝑuiētes: ac oēs alios s. eius familiares ⁊ subiectos q nō adeo curiales sūt vt eoꝝ ꝯsilio scelera perpetrētur: ⁊ eos q ignorāter excōicatis cōicant: siue illos q excōicatis cōicant. Quicūq; aūt orator. i. causa orōnis vadens: aut pegrin⁹ aut viator in terrā excōicatoꝝ deueniūt vbi nō possint emere vel non habent vnde emant: dat licentiam ab excōmunicatis accipiēdi.

Et nota q circa predictas personas distinguendū est inter illos qui ante erant obnoxij siue obligati excōicatis: vt vxor: filij: ꝑui ⁊ isti tenentur eis sicut p̄us tenebātur. Qui ꝟo non erant eis obnoxij: nec etiam nunc sunt: lz possunt cū eis cōicare ꝓut ⁊ quādo necesse fuerit: extra eo. inter alia. A Idez in sum. con. li.3.ti.33 q.25. Con. ēt Inno. in dicto.c. inter alia. B De ista materia nota ꝟsus: Utile lex humile res ignorata necesse: Hec anathema qdem faciūt ne possit obesse. Utile. i. ꝓpter vtilitatē excōicati vel etiā participantis: vt statiz dicet. Lex. i. matrimonij excusat. Humile. i. serui ⁊ filij excusātur. Res ignorata. i. qn̄ nesciūt eum excōicatū. Necesse. i. ꝑp necessitatē cōicās excusat: d̄ qb⁹ plēs ⁊ varias qōnes vide hic. j.

Utilitas ergo excusat a participatione excōicatoꝝ ⁊ hec pōt duplex esse. Naz potest esse vtilitas excōicati: vt quando qs loqtur ei de his q̄ pertinēt ad eius salutē: vt dictuz est in ꝓximo.§.vnde ⁊ ad p̄dicationem admitti potest: extra eo. responso primo respōso. Item potest esse vtilitas ex parte participantis: vt cum petit ab excōicato quod ei debet: vt in.c.si ꝟo. extra eo. Unde ⁊ si nolit soluere potest in iudicio conueniri: alij ex delicto suo cōmodum reportaret: extra de iudi. intelleximus. Posset etiā loqui licite de salute anime sue ꝓprie si est necessitas: ⁊ non possit habere recursuz ad alium qui consulat ei. hec ꝑm Guil. A Idem in sū. con. li.3.ti.32.q.127. vbi etiam dr̄ ꝑm eūdē Guil. q necessitate iminente possum petere ab excōicato consilium etiaz super temporalibus. Pro quanta autem necessitate vl̄ vtilitate liceat hoc agere arbitrio viri limitandum dicit: ⁊ hoc de consilio. Secus autez de confessione: quia etiam in casu necessitatis non licet excōmunicato confiteri: vt nō. in sum. con. li.3.ti.24.q.64. vel aliud sacramentum ab eo recipere preter baptismum morte iminente ⁊ catholico deficiēte: vt notatur eo. li. ti.24.q.8. B Uxor excusatur a participatione cū viro. s. quando de matrimonio constat. xj.q.3.qm̄ multos. Sed nunquid econuerso excusatur vir participando vxori. Dicas q siue vir siue mulier excōicationi subdatur ꝓpter matrimonium illicite contractum nō licet participare: lz si alter eorum excōicatus sit propt̄ aliud delictum: tunc vterq; excusatur quo ad redditionem debiti. A ⁊ etiam quo ad petitionem non solum debiti matrimonialis sed etiam alterius: cum etiam ab excōicato debitum peti possit: extra de iudi. intelleximus. B Sed in alijs vir non excusatur eo q debet cogere vxorem vt faciat se absoluti: ar. 7.q.i. sicut. Hec Host. Gost. ⁊ Ray.

A Idem in sum. con. eo. ti. q. 129. ꝛ in dre
etoꝛ. li. 3. ti. 2. §. 135. Sed quid si vir
vocet excõicatum ad mensam: nunquid et
vxoꝛ poterit ad ipsam mensam comedere.
℞ndeo ꝑm Buil. Credo ꝙ non tamẽ pote
rit comedere ad aliam mensam in eadẽ do
mo ita remotaꝫ ꝙ merito posset dici ꝙ nõ
comedant simul. A Idem in sum. con.
eo. ti. q. 130. B Utrum filij excusẽtur
a participatione patris. Rñdeo ꝑm Buil.
Filij q sunt in patria potestate vel etiã em̃ã
cipati q sunt ꝓ mensales patri ꝛ ab eo habẽt
necessaria excusantur: alij ꝺo non. A Jõ
in sum. con. eo. ti. q. 131. B Item vt s.
dictuꝫ est excusantur serui: ancille: rustici: ꝑ
uentes: ꝛ alij subiecti qui non adeo curia
les sunt vt eoꝝ consilio scelera perpetren
tur. Nam tales personę ante sententiã astri
cte erant ad familiare obsequium: ꝛ sic etiã
nunc tenentur: ꝛ cõicare possunt: eꝫ eo. iter
alia. Quod intelligitur ꝑm Buil. qñ ipsi aũ
excõicationẽ dñi obligauerunt se seruire et
seruitium intrauerunt. Si autem post eius
excõicationeꝫ intrauerũt: distingue: quia si
ignoꝛauerunt ꝛ postea sciunt nõ tenẽtur di
scedere cũ damno suo. Si ꝛo sciuerunt a
ꝓncipio: tenentur discedere: nisi necessitas
eos cõpulisset ꝙ fierent de eius familia. Et
quod dicit de rusticis intellige qui colũt ter
ram dominoꝝ suoꝝ. Et ꝑm eundem Buil.
extẽditur etiam ad illos q dicũtur medieta
rij: ꝛ q ꝓpter culturaꝫ recipiũt certã portio
neꝫ fructuum. Nam ꝛ possunt cõicare ꝓtũ
oꝫ ꝓpter culturã ꝛ hꝰi rationem. Jdẽ intel
ligendũ est ꝑm Hosti. de nutricꝰ ꝛ filiabus
q̃ si a dño recederẽt non haberent vnde vi
uerent: ar. eꝫ eo. si vere. vbi excusantur qui
cum excõicatis nautis ꝓuenunt de trãsfre
tando contra saracenos. A Idem i sũ.
con. li. 3. ti. 33 q. 131. ꝛ. q. 132. B Sꝫ nũ
quid patres ꝛ dñi excusãtur si participãt cũ
filijs suis excõicatis. ℞n. ꝑm Ray. ꝛ Buil.
dicunt quidam ꝙ sic. Sed rutius est dicere
ꝙ nõ excusantur: qꝛ tenebãtur corrigere su
os minoꝛes ne inciderent in causaꝫ anathe
matis: ar. 17. q. 1. de filia. Jdẽ Bof. ꝛ Hosti.
Tñ ꝑm Tho. in. 4. dis. 18. ad minus ꝛebent
eis cõicare in his in quibus obligati sũt: qꝛ
sicut inferioꝛes obligantur ad obsequiũ su
perioꝝ: ita ꝛ superioꝛes ad puidentiaꝫ in
feriorum. A Põt etiam parentes cõica
re filijs excõicatis qñ ab eis alimenta sume
rent: vt notat in sũ cõ. dcã. q. 131. B Et eo
dem mõ vꝺ dicendũ de seruis excõicatis q
dño subsunt. A Idem in sum. con. dicta
q. 132. B Seruus ꝛ mercẽnarijs non pos
sunt cõicare ꝑm Hosti. nisi sine magno icõ
modo eos vitare non possunt. Et idẽ ꝺe so
cijs habentibꝰ aliquid cõe. Lon. Ber. A
Jdẽ in sum. con. eo. ti. q. 138. B Nũ
qd armiger vel fuĺes militi põt cõicare cũ
illis excõicatis cũ qꝺ dñs suus cõicat. ℞n
deo ꝑm Buil. non põt: ꝛz excusetur cõican
do dño suo excõicato: vt dicũ est. s. §. 3. ꝛ. 8
A Et idẽ in silibus ꝑz eundẽ Buil. vt i sũ.
con. eo. ti. q. 141. B Sed nunqd vasal
li põt cõicare dñis suis excõicatis. ℞n. ꝑm
Buil. De hꝰi vasallis notauit Hug. ꝙ ab
soluti sunt ab obsequio fidelitatis ℞ diu do
minꝰ illoꝝ est excõicatus: ꝛ ꝛebent ab eo ab
stinere: vt. 15. q. 6. nos scõũ: tenenꝫ tamẽ ei
reddere tributa ꝛ ꝓnsiones: nec peccant sic
cõicando et ꝛz soluant in ꝓpa persona: quia
necessitas est vt qꝺaꝫ dicunt. Vide hoc. j. §.
27. q incipit: Quid si teneoꝝ. A Jdẽ i sũ.
con. eo. ti. q. 136. vbi etiã subditur ꝑz eũdeꝫ
Buil. Sꝫ qꝛ tota die videmꝰ fieri ꝓtrariũ:
põt dici ꝙ illud. c. nos scóꝝ. loqtur in eo ca
su cũ aggrauatur suia ꝯ nobilẽ excõicatum
ꝛ ꝓcipit in penã eius vasallis suis ꝙ nõ obe
diant ei ꝛ tunc tenentur eũ vitare sicut dicit
Hug. ꝛz eius sentẽtia securioꝝ ẽ. hec ille. Et
ſeqtur in dicta. q. 136. Ambigue de hoc lo
quũtur Jnno. ꝛ Hosti. eꝫ de do. ꝛ ꝓtu. in. c
veritatis. qꝛ qꝺaꝫ dicũt ꝙ absoluti sunt ab
executione fidelitatis durante excõicatione
dñoꝝ. Alij autez dicunt ꝙ non: nisi senten
tia aggrauetur. hec ibi. Puto posse dici ꝙ
ꝓma ꝓcedat qñ vasalli põt a cõione domi
noꝝ excõicatoꝝ cõmode abstinere: ꝓ. c.
nos sanctoꝝ. alꝫ ꝓcedat secunda: cuꝫ in
hoc casu necessitas ꝛ etiam vtilitas excuset:
xi. q. 3. qñ miłos. ꝛ. s. §. 4. B An pos
sit vendi aliquid seruienti excõicato vel ab
eo emi. ℞ndeo ꝑm Buil. Si emat vel ven
dat nomine excõicati nõ est ꝯmendũ cũ eo
sic nec cum excõicato. Secus si nomie suo
aliquid talc faciat dum tñ non in fraudem.
A Idem in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 14ꝛ. B
Posito ꝙ aliquis videt aliquez afferen
tẽ victualia de mercato publice excõicato ꝛ
nunquid tenebitur illum vitare. ℞ndeo ꝑz
Buil. Propter hoc solum ꝙ video eos af
ferentes talia non teneoꝝ illos vitare: ni

si aliter innotescat mihi q̄ ibi ea emerit. De reb⁹ aut̄ emptis ibi glibet potest comedere ꝛ vti si non fuit in culpa emendi. A maxime: vt in sum. con. eo. ti. q. 193. vbi hec ponuntur: ꝛ sic non denegatur de necessitate vsus dictaꝝ rerum etiam si fuit in culpa. B

Quid si p̄sbyter locauit opas suas alteri dño ꝛ dñs excōicatus est. ℟n. ꝑ3 Host. Si tpe locationis excōicatus erat nō valuit locatio. Si vo postea fuit excōicat⁹: caueat ne ei seruiat in diuinis: ex̄ eo. significauit. A etiā si episcop⁹ sit: q̄ in hoc ei non ē obediendū ꝑm eundē Hosti. vt in sū. con. eo. ti. q. 142. B Utr̄ excōicatus peccet si ingerat se cōioni alioꝝ. ℟n. ꝑm Ray. Sic 6. q. 2. si tñ. ex̄ de cle. exco. mi. illud. circa fi nem. et qdem excōicatus etiā alios excōicatos vitare debet. Idez Hosti. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 167. B Utr̄ si excō municat⁹ intret ecclīam alij exire teneātur. ℟n. ꝑm Ray. si manifestū ē eum esse excōicatum: alij exire tenētur vel ꝓcurare q̄ ille exeat. xj. q. 3. sicut apli. 24. q. 1. c. ois q. Si vr ro est occultū: tunc q̄ sciunt exibūt secrete et caute: ita q̄ nō sequatur mānifestatio si ꝑñt alr nō exibūt. 6. q. 2. si tñ. A Clarius ad ex̄ eo. cum nō ab hoie. B Occulte nāq; excōicat⁹ occulte dz moneri vt exeat. A Sz si nō vult exire tunc fiet qō dictuz ē ꝑm Hof. ꝛ in sū. cō. eo. ti q. 171. B Cō. Hof. Si añt excōicatus ē in ecclīa nō causa oraī di: sed ꝓ alio negocio: nō videt quare in eadem ecclīa orare nō possit: vt Inno. ait. A In. c. nup. ex̄ eo. Alij tñ ꝛ. ꝛ his vi magis cōsentire Hosti. ibidez. vt nōtur in dcā. q. 171. B Quid si q̄ excōicatus intrat ecclīaz sacerdos iam incepit missaz. ℟n. ꝑm Ray. Si est occultū ñ dz dimittere officiū. 7. q. 1. nihil. Si vo est manifestū moneat euz publice vt exeat: ꝛ si qdem nō vult exire ꝛ sacerdos nō dum inchoauit canonē debz dimittere: ar. 24. q. 1. ois q. A Puto q̄ h canon accipiat ab offertorio vltra: vt potest colligi ex dictis. ꝛ. eucharistia. 3. §. 4. in additione. B Si vo ꝓpus q̄ ille intraret ecclesiā vel ꝓpus q̄ sacerdos eū videret iaz canonē inchoauit: dz sacerdos ꝓcedere in officio fil' cū eo q̄ assistit el. A .i. ad missaz ꝑuū: vt p3 in sum. cō. li 3. ti. 33. q. 172. vbi hec ponūtur. B ita tñ q̄ finito canone: ꝛ sumpto sacro an q̄ dicatur p⁹ cōio moneat illū vt exeat: de ꝓse. di. 2. relatū. Con. Hosti. ꝛ Hoff. Quod si nō vult exire potest eum sacerdos eijcere etiā si clericus sit. A dummodo tantā ptātē habeat q̄ sine effusione sanguinis hoc facere possit: ar. ex̄ eo. vemēs alr pōt recurrere ad brachiū seculare q̄uis videat ibi effusionē sanguinis iminere: ar. ex̄ de homi. postulasti. ꝑ3 Hosti. ꝛ in dicta q. 172. B Et si nō pōt ejici: in sacristiaz rediens dicat post cōionē ꝛ oziones que restabant. Utr̄ alig possint ex̄ in iudicio coraī iudicib⁹ excōicaq̄. ℟n. ꝑm Buil. Si sūt d̄ iurisdictione illoꝝ ꝛ vocati ab eis stāt iuri: videtur eē casus necessitatis. Similiter ꝛ si coraī eis cōueniūt iniuriatores suos. Mā ꝛ i hoc nō solum est necessitas ſz ꝛ tali cōcāt in his que pertinēt ad salutē anime. i. reddere vni cuiq̄ ius suū: alr aperiretur via libertaq̄ raptorib⁹. A Si aut̄ in alijs casibus quis cōicet huiusmodi iudicib⁹ ꝛ rectorib⁹ excōicatis: puta comedēdo vel similibus: nō excusatur: q̄ non sūt de ꝓnis exceptis ꝑ3 Buil. ꝛ in sum. con. eo. ti. q. 137. B Utrū clerici possint cōicare episcopo suo excommunicato. ℟n. ꝑm Hosti. non. 93. dis. irat⁹ ex̄ de excess. ꝓla. c. fi. nisi forte essent eius ꝓuisio deputati: q̄ tūc eodez modo possunt sicut alij seruientes. Idem Buil. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 139. B Sed quid de monachis cuz abbas est excōmunicat⁹ ℟ndeo ꝑm Buil. Credo q̄ possunt cōicare ei: q̄ quasi de familia sunt. A Idem i sū. con. eo. ti. q. 140. B Quid si ille qui clericū ꝛberauit iam cōposuit cum eo: vel etiā vadit ꝓ absolutione: vel si nondū est denunciatus. ℟ndeo ꝑm Ray. in omnib⁹ ꝓdictis casibus euz vitare tenetur glibet cuz nondū sit absolutus: extra eo. cū desideres ꝛ. c. a nobis 2°. A cōiuncto. c. cū non ab homine. eo. ti. B eunti tamen ad curiaz ꝓ absolutione vendi pōt ꝛ recipi potest ꝛ cōmunicari in his que ad viam pertinent.

Quid si excōicat⁹ iam iurauit stare mandato epi: ꝛ eps cōicat ei: nunqd per hoc episcop⁹ intelligitur eū absoluere. ℟n. ꝑ3 Ray. non: imo incidit in minorē eps ꝛ alij cōicantes: ex̄ eo. cū desideres. Mā etiā si papa salutat aliquē excōicatū vel participat ei non intelligitur eū absoluere: vt. ℨ. absolutio ꝓmo §. xj. q̄ incipit papa. ꝛc. Et intelligenduz q̄ episcopus incidit cōicando etiā si ille fuerat excōicatus ab ipso episcopo cui nec ipse cōmunicare pōt nec alijs dare licentiā cōicā-

di ei: gn incidat in excõicationẽ minoꝛẽ: exẽ eo. nup. xj. q. 3. excõicatis. ☞ Lon. Host ⁊ glo Ray. vt in sũ. cõ. eo. ti. q. 161. B

Quia si episcopꝰ cõicat in crimine cuz ille quez ꝓpter illud crimen excõicauit. ꝯn. fm Ray. eandez sentẽtiã incurrit ⁊ ligatur nõ sua sñia ꝫ iuris: ar. exẽ eo. nup. ⁊ a supiore oportebit q absoluatur. Lon. Hostiẽ. ⁊ Inno. ☞ ꝫ Ber. ⁊ Goff. dixerunt q hꝰ casu incurrat ẽps solũ minoꝛez: ali ligaretur sua sñia: quod non põt fieri cuz nemo possit sua sentẽtia ligari: ar. ff. de arbi. l. pli. et de iudi. l. Julianꝰ. ☞ ꝫ Ray. Inno. Hostien. Jo. mo. ⁊ Archi. dicũt q episcopus icurrit maioꝛẽ: ⁊ q ligatur nõ sua sentẽtia sed iuris ꝫ occasione sue sententie: ⁊ q sic intelligit. xj. q. 3. sicut apli. cũ tribus. c. sequentibus: ⁊ exẽ eo. si ꝓcubine. Dicit etiã Hosti. q vtrancq incurrit. s. maioꝛez ⁊ minoꝛem. ☞ ꝫ si quis excõicasset aliquẽ cũ oibus q dedisset ei auxiliũ ad aligd faciendũ: ⁊ ipe excõicatoꝛ fuerit de illis auxiliatoꝛibus non ligatur: qꝛ ñ potest dici q talis sit ligatus a iure: sed a seipso: quod eẽ nõ potest: qꝛ nemo potest se absoluere vel ꝓdemnare: sed superioꝛ tantum. xi. di. inferioꝛ. extra de maio. ⁊ obe. cum inferioꝛ. fm Inno. exẽ eo. cũ in dubijs. ⁊ Jo. mo. ⁊ Archi. extra eo. statuimus. lib. 6. Et con. Hosti. vt in directoꝛio. lib. 3. ti. 2. §. 127. vbi hec omnia notãtur. Et eo. ti. §. 128. dicitur: q põt scirl excõicatoꝛẽ participare cuz excõicato in crimine: vt si episcopus excõicauit suum consanguineũ vel amicũ ꝓ raptina facta mihi quem forte odio habz ⁊ latenter fauet raptoꝛi ⁊ participat cum eo: vel ipsum receptat: vel cognouit mulierez quã excõicauerat, ꝓpter fornicationem: extra. e. si concubine. fm Hosti. B Utrum sit oꝛandũ ꝓ excõicatis. ☞ ꝫ fm Tho. in. 4. di. 18. ☞ ꝓ excõicato oꝛari põt q̃libet non interoꝛones q̃ membꝛis ecclie fiunt: ⁊ tñ fructũ non ꝓcipiunt q̃diu in excõicatione manent: ꝫ oꝛatur vt deꝰ eis spũs penitentie vt ab excõicatione soluãtur. ☞ Idẽ in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 169. vbi clarius hoc ponit. Et dꝫ q ꝓ excõicato oꝛari põt in ꝓuato sed non publice inter oꝛones q̃ fiũt ꝓ membꝛis ecclie. Ibi dꝫ et q suffragia ecclie q̃ ꝓ tota ecclesia fiũt excõicato nõ ꝓsunt. Et Hosti. dicit q ꝓ excõicato nõ est oꝛandũ ꝑlr. Intellige publice. Nã ꝓ hereticis in genẽ oꝛat in paraseue ecclia, hec ibi. B Quid si iudex mandat sacerdoti q denunciet aliquẽ excõicatum: nũquid visis litteris teneꝛ eum vitare. ꝯndeo fm Guil. Si ille q mãdat est iudex ozdinarius sacerdos debet eum ꝓsumere excõicatũ. Idem dico de iudice delegato nisi, pbabiliter dubitetur de eiꝰ auctoꝛitate. ☞ Idez in sum. con. eo. ti. q. 179 vbi etiam subditur q idẽ Guil. non credit huiusmodi mandatis seu litteras mandati sufficere ad, pbandũ esse excõicatum si postmodum deducatur res in iudicium: ⁊ ille neget se esse excõicatum nisi alio mõ de excõicatione constiteꝛit: hoc puto intelligendũ qñ ageretur ꝓtra iudicẽ excõicantez seu mandantẽ denunciari coꝛam superioꝛe coram quo debet iudex iusticiã cause ⁊ iudicij ostendere: exẽ de sen. ex. sacro. Alis in dubio stãdũ est lꝛis iudicis: exẽ de, pba. pꝰ cessionẽ. Segtur: Si aũt iudex mãdat sacerdoti q aliquem excõicet: non teneatur eum vitare publice vel priuatim donec eum excõicauerit. B Utruz cõtractus inutus cũ excõicato teneat de iure. ꝯndeo fm Ray. Si ꝓtrahens non obliget sese ad cõicandum cuz excõicato: ꝫ peccet nunc cõicando in contractu: tñ tenet ꝓtractus: vt siquis vendat ⁊ tradat rem excõicato ⁊ statim precium recipiat. Si vo obliget se ad cõicandũ cuz excõicato in casu non concesso nõ tenet cõtractus: vt si, pmittat vel etiam iuret q̃ vendet ei aliquid aut locabit. Et vide. ſ. excõicatio ꝓmo. circa fi. §. Utrꝫ excõicatus obliget. ☞ Et ibi latius in additione. B

Quid si teneoꝛ iuramento alicui soluere in certo termino ⁊ ille interim excõicat. Respondeo fm Ray. non debeo soluere ij. q. 6. nos sanctoꝛum. sed debeo põnere in ede sacra: ⁊ sic vtiliter agetur eius negocium: vt per hoc citius veniat ad satisfactõnem. ☞ ꝫ tamen verius videtur q Inno. dicit sic: Si quis eum iuramento promisit aliquid dare excõicatoꝛi cõsulimus ei q det Mam ⁊ seruiens tenetur seruire ei vt ꝓmisit. xj. q. 3. qñ multos. ☞ ꝫ certe ibi solũ videtur dici de obligatione procedente ex quadam domestica seu familiari conuersatione seu necessitate. Unde vt ꝓz in sum. cõ. eo. ti. q. 34. Hosti. tenet primam cuz Ray. ⁊ addit q depositio in ede sacra debet fieri: nisi forte superioꝛ contumacia excommunicari exigente absoluerit me in obseruatiõe iuramenti q̃diu fuerit sic ligatus: quod fa-

cere pōt eccl̄ia: vt pz. 15. q. 6. iuratos. ⁊ ex̄ d̄ iureiur̄. veniētes. ⁊ de pe. c. si. Sz glo. Ray. ait: Pōt dici q̄ nō tenetur soluere vel deponere q̄diu est in excōicatione: q̄z subintelligitur tacite in iuramento vel obligatione si talis p̄manserit cui liceat cōicare: ar. 22. q. 2 neqs. Et subdit: Credo veri⁹ q̄ si ex auaritia non ex zelo iusticie differt soluere peccat quo ad deum: lz non puniatur quo ad eccl̄iam: sicut hebrei q̄ ex cupiditate bona egyptioꝝ exportauerunt. Qui aūt ꝓpter obedientiā hoc fecerunt meruerūt. Sequitur. j. Ray. Vel si vis tenere p̄mā opinionē. s. q̄ solutio debeat fieri excōicato: ꝯsulo q̄ veniat debitor cū testibus ad domum excōicati ⁊ dicat: Sitis mihi testes q̄ ego pono hic pecuniā quam debeo sibi: vel numero eam vxori sue vel filio suo vel baiulo accipiēti nomine ipsius ⁊ ipso p̄nte ⁊ non ꝯdicente: ⁊ sic liberabitur. Et hoc casu ꝑm glo. licz quātū ad ꝟitatem idem sit q̄n soluitur alteri noīe suo ac si sibi solueretur: nō est q̄tū ad spēz facti ⁊ opinionem hoīum ⁊ exteriorē supficiez sic excōicatus cōpellitur respondere p̄ ꝓcuratorē: ex̄ de iudi. intellexim⁹. Sz p̄dictum ꝯsilium reprobat Host. duplici ratione. p̄ᵃ est q̄z fit fraus canonib⁹ p̄ticipationē ꝓhibentib⁹. Sic. n. nō debeo ei soluere sic alij nomine suo. Item talis solutio nō liberat me nisi ratū hēret: ⁊ ex sua fieret volūtate: ex̄ de iureiur̄. ea te. etenīz ꝓcuratori nisi ad hoc spāliter datus sit nō recte soluitur. Item addit Ray. Vel dic q̄ si ipse fact⁹ est hereticus vel als hostis ⁊ p̄secutor ecclesie: pauperum: pupilloꝝ: viduaꝝ vel aliaꝝ miserabiliū p̄sonarum: ⁊ ꝓpter hoc est excommunicat⁹ tunc nullo modo est ei soluendū sz est faciendū iuxta 2ᵃᵐ opinionez: videlz de depositione nisi in casu. s. si pagani vel hostes reipublice venirent in forti brachio ad patriā deuastandā ⁊ ipse excōicat⁹ se opponeret ex aduerso pugnās ꝓ patria. tc. n. esz soluendū ei: ⁊ vasalli ⁊ curati sui deberēt eū sequi: ar. xj. q. 3. Julianus. vbi dr̄ q̄ cū Julianus p̄ciperet xp̄ianos aciez ꝓducere ꝓ defensione reipublice obediebāt ei. Hosti. dicit hoc veꝝ esse si esset dn̄s terre: vel si nō esset alius q̄ posset patriam defēdere alr̄ nō esset ei obediendū nec soluēdū. B Quid siqs recipiat mutuū ab excōicato: nūquid tenebitur reddere i termino durāte adhuc excōmunicatione: vel si conducit aliqd ab eo pro precio reddendo tempore excōicationis ⁊ huiusmodi. Rndeo ꝑm Hosti. Qui contrahit cū excōmunicato obligat ei quo ad naturalem obligationē ex qua si solutū sit nō potest repeti: sz non quo ad ciuilē obligationez ex qua actio nascitur ⁊ potest peti: ⁊ ideo non debet ei reddere nisi post absolutionē. A Idem frater Brucardus i sua sūmula: vt in sum. con. eo. ti. q. 135. ⁊ hoc depēdet ex dictis. s̄. §. ꝓximo. B An possit aliquid recipi ab excōmunicatis Rndeo ꝑm Guil. Oratores: peregrini: viatores ⁊ similes in necessitate constituti recipere possunt: ⁊ dicitur hic orator q̄ locum aliquem causa orationis visitat. Idem Inno. 2 Hostien. Hoc ipsū tactum ē. s̄. §. 3. A Idem pōt fieri de açimo iudeoꝝ: vt in necessitate ematur ⁊ comedatur ꝑx eūdē Guil. vt i sū. con. eo. ti. q. 125. B Utꝝ excōicat⁹ possit aliqd dari. Rndeo ꝑm Guil. potest causa humanitatis ⁊ in sustētationē. s. q̄n indiget. Nec expectanda est vltima necessitas. Et ēt si excōicat⁹ petit hospitiū nō tenetur aliquis expectare donec ab alijs oib⁹ sit repulsus. Et hoc intelligo solū quo ad necessaria vite: vt alimēta: vestes: ⁊ hospitiū. Secus si petat alia vtensilia: vt securi fossoriū ⁊ huiusmodi. xj. q. 3. q̄m multos. A Idē ēt intelligendū est de ceteris sine q̄bus viuere non potest: vt possint excōicato dari. Uñ ⁊ intantū posset indigere dictis securi ⁊ fossorio ⁊ silibus q̄ possent ei dari quod arbitrio boni viri limitādū ē ꝑm eundez Guil. Tho. ēt dicit q̄ in casu in quo homo ex precepto charitatis tenetur cōio non ꝓhibetur vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 154. B Quid de illo q̄ amico suo excōicato veniente comedere ad domū suam dimittit ei domū ⁊ claues: vel permittit ei comedere separatiz: nūquid intelligitur participare excōicato. Rndeo ꝑm Guil. Si hoc facit in fraudē vt sic eū non offendat sz fauorem ei⁹ acquirat incurrit minorē excōicationē. Si autez fac̄ forte quia timet ne ille vim inferat nō incurrit. Si ꝟo facit q̄z putat euz indigere hospitio vel alimentis potest eum causa humanitatis recipere facta d̄ hac protestatione. A Et hoc ne vel receptus credat fieri propter aliud ⁊ alij q̄ hoc viderint scandaliçent ꝑm eundem Guil. vt in sum. con. e. ti. q. 155. B

Sz nunqd ab vxore vel familia excōicati possumus aliquid recipere. Rn. ꝑz Guil.

De bonis ppꝛijs vxoꝛis vel familiaꝛis si no mine suo decerit recipere possumus: nó ât de bonis cóibus aut de his que dantur no mine maꝛiti: aut dñi ꝛ suo simul: nisi forte a marito ꝓcessum eẽt vxoꝛ q̃ suo ppꝛio noie posset dare. ¶ Jta tñ q̃ hᵒ᷑t concessiões non fiant in fraudem canonis: vt quando excóicatus sciẽs q̃ nihil recipeꝛetuꝛ ex paꝛte eius dat licentiã seruiẽti suo vel vxoꝛi dãdi mihi aliquid de suo. Et si dubitat vtꝛuꝫ nomine suo vel maꝛiti seu domini vel vtiꝛuſq; si sine licentia aut cũ licentia det tenendum est certũ ꝛ dimittendũ incertũ: ne recipiens commutat se discꝛimini ſm eundem Guil. vt in sum. con. eo. ti. q. 150. ¶ Posſz ẽt eẽ tanta necessitas vt etiã ab ipso excóicato posset recipi elemosyna: cum aliunde ñ poteſt ſubueniꝛi: vt in ſum. con. eo. ti. q. 146. B non tamen oꝓoꝛtet multum inſoꝛmaꝛe ꝛ inſtꝛuẽ talẽ vxoꝛẽ aut familiã q̃ dent: ꝛ hoc ꝓpteꝛ notam cupiditatis euadendam.

Quid si hoſpitaᵗ᷑ium in aliq̃ domo ad mẽſaz ꝛ ſuperueniat ꝛ ingeꝛat ſe excóicatᵘ᷑, nũnquid teneoꝛ ſuꝛgeꝛe. ℟ndeo ſm Guil. Si est publice excóicatus: ſuꝛgeꝛe teneoꝛ ñ obſtante quocũq; ſcandalo. Si vo est occultũ ꝛ nó possum ſine eius nota: non teneoꝛ ſuꝛgeꝛe: ℟ Jmmo hoc caſu teneoꝛ nó ſuꝛgeꝛe: ſꝛ eũ. Guil. vt in ſũ. có. e. ti. q. 176. B Sz an ſupueniente publice excóicato ego teneaꝛ exiꝛe de domo. ℟n. ſꝛ Guil. nó. ¶ Duz tñ posſũ habeꝛe locũ ſeꝓatum ita q̃ non oꝓoꝛteat me cóicaꝛe in aliquo cũ eoꝛ: ꝛ ex hoc non timeaz ſcandalũ inſiꝛmoꝛ ſm eũ. Guil. in dicta q. 176. B Jmmo ẽt lz ſciã aliquẽ publice excóicatum receptuꝫ eẽ in aliquo domo posſuz ibi hoſpitaꝛi ſi tãte capacitatis ſit q̃ posſũ eius colonem vitaꝛe. ¶ ꝛ ſcandalũ ſiſ: vt dictum est ꝛ ꝓz i ea. q. 176. B Mã licet mihi cũ excóicato i eadem camera comedeꝛe lz nó in eadẽ mẽſa: ſiſ: nec in eodẽ lecto iaceꝛe. ¶ ſed nec in eadẽ camera nisi neceſſitate vꝛgẽte: vt ꝓz ꝓꝛ Jnno. in. c. nuꝓeꝛ. eẽ eo. cuius hoc fuit dictũ oꝛiginale: vbi sic dicit: Nota q̃ nó dicoꝛ cóicaꝛe excóicato: lz ego ꝛ ipse ſimᵘ᷑ in aliqua domo: ego ꝓ meis negociis ꝛ ipe ꝓ ſuis. Sz si ego ꝛ excóicatᵘ᷑ simul hẽremus vnã cameram cõem: tñ licet mihi cum excóicato eẽ in eadez camera ꝛ iaceꝛe ꝛ comedeꝛe: lz non in eadẽ mẽſa vel in eodẽ lecto: qꝛ nó poſt esſe ſine voluntaꝛia cõtione. Jbi é. dicẽ q̃ si excõicatᵘ᷑ ſit eẽ ecclia ꝛ audiat miſſã: ſtatiz ſacerdos dz ceſſaꝛe nisi incepisset canonẽ misse ꝛ oẽs alij debẽt ꝛecedeꝛe ꝓter ſcholaꝛẽ ſuꝛgentẽ misse. B Nõ si veniaz inuitatᵘ᷑ ad aliq̃ ſeſtũ vel cõuiuiũ: ꝛ inueniã ibi aliquẽ excóicatũ publice teneoꝛ ꝛecedeꝛe nec debeo ibi epulaꝛi lz ſedeat ad aliã mẽſã: qꝛ oẽs talꝛ veniẽtes ad ſeſtũ vel conuiuium ſimul inuicem cõicaꝛe dicẽdi ſunt. ¶ Jdẽ in ſum. con. li. z. ti. 33. q. 177. B

Mũgd posſũ recipeꝛe lꝛas excóicati vl̃ ei mittẽ ſiue ẽt nũcios vel encenia. ℟ꝛ ꝛz Guil. Siẽ nõ. Aug. nullũ eoꝛ lz nisi i caſu i quo licz ei log. Cũ tñ ſcꝛibit nó ẽ ſalutãdus ſed loco ſalutatiõis ſolz dici: Spũz ꝑaꝛaclꝛis. vñ ꝛ q̃ ꝛbo ſalutat ab excóicato nó dz eũ ſalutaꝛe: lz póꝛ dicẽ: deᵘ᷑ emẽdet vos ꝛ hᵘ᷑ modi. ¶ Jdẽ in ſũ. cõ. e. ti. q. 143. ꝛ i directoꝛia li. z. ti. 2. §. 146. B Qui ât munᵘ᷑ ab eo ſciẽter ꝛecipit lz ñ liceat: tñ nó tenet ꝛeddeꝛe: lz inducẽdus ẽ q̃ i pios vſus ꝓuertat vl̃ ẽt q̃ bñ facẽt si ad ruboꝛẽ inducẽdũ excóicato remittẽt. ¶ ẽt si ignoꝛãter ꝛecepiſ ſet: vt i ſũ. cõ. e. ti. q. 148. B Quid si aliq̃s aſſuꝛgat vl̃ ꝛeuerẽtiã exhibeat excóicato aut ei ſalutãti ſe inclinet aut moueat labia q̃ſi ꝛeſalutãs eum tñ nihil dicat. ℟n. ſm Guil. nó incuꝛꝛit excóicationẽ. pene. n. nõ ſũt extẽdẽde lz ꝛeſtꝛigẽde. ¶ Jdẽ i ſũ. cõ. e. ti. q. 145. lz i directoꝛia dcõ. §. 146. dicit q̃ hõ logꝫ nó ſolũ ꝛbo lz ẽt nutu ꝛ ſignis ꝓ quo fac. 26. q. 6. q ꝛeceduñt. ad fi. ꝛ sic ꝓdcã ñ videꝛtuꝛ licere. B Utꝛ familiaꝛitas aut pudoꝛ excuſet ꝓcipãtes excóicato. ℟n. ſꝛ Guil. dõ. q̃ si familiaꝛitas q̃ exꝑmit i illo. c. q̃ñ multos. qõ ẽt ponit h. ſ. §. z excuſat ꝓcipãtẽ: al nó. ¶ Jdẽ in ſum. cõ. e. ti. q. 166. B Utꝛ ignoꝛãtia excuſet. ℟ꝛ ꝛz Guil. q̃ñ ẽ ꝓbabilis ignoꝛãtia facti excuſat eẽ de cle. ex. mi. aplice. ꝛ eẽ. e. liḡt. ſed ignoꝛãtia iuꝛis nó excuſat nisi illos q̃bus lz ius ignoꝛaꝛe: vt ꝓueꝛos nõdũ doli capaces. ¶ ꝛ etiã oẽs q̃ nec ꝑ ſe nec ꝑ ꝓitos potueꝛũt ſcꝛe: ꝓtim minoꝛes. 25. annis. ꝛ mulieꝛes. ff. de iuꝛ. ꝛ fac. ig. l. ꝛegla. nisi ignoꝛãtia fueꝛit cꝛaſſa ꝛ ſupina: eẽ de ꝓſti. vt aliaꝛũ. li. 6. B Dicit aût qs ignoꝛaꝛe factũ vt qꝛ nó ꝓſtat ei q̃ iſte fecit tale qd: puta clericuz ꝛberaut: qꝛ nec ipse vidit: nec est fama ita publica q̃ oio debeat ꝛedꝛe: vide de hoc. ſ. §. 44. qui incipit: Sed quid si est publica ñ ꝛ ſi ab aduerſario audiat vel leui fama

non dz sibi de hoc formare pscientiã. 22. q. 5. hoc vi. ꝛ eẽ eo. cũ delideres. ꝛ. 2. q. 1. c. ꝓmo. ꝛ. xj. q. 3. non solũ. Jus aũt dicit ignorare: vtputa si nesciebat ꝙ ille qué vidit clericũ ꝛberasse eẽt excõicatus: q̃ ignorantia vt dictũ est non excusat: qũo aut ꝛ qñ ignorãtia excuiet a peccato hẽs. j. ignorãtia. § 2 A Con. pũctus Soff. ꝛ Host. vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 154. Sed videndũ est qs dicat scire aliquẽ esse excõicatũ. ꝙn. ꝑm Ray. et Hosti. ꝛ in sum. con. co. ti. q. 180. Dicit qs hoc scire cũ videt illũ ꝛberare clericũ in casu nõ ꝓcesso vel simili: vel erat pñs ꝛ audiuit ferri sniam: vel ipsaz publice denũciari: vel ipsemet excõicat⁹ vel platus excõicatu maxie si sit ep̃i dixit ei: vl ab alio cui merito credendũ est hoc audiuit: vel est publica fama ipsum eẽ excõicatũ. Sec⁹ si audiuit ab aduersario vel a leui fama. Nota etiã ꝑz Ray. ꝙ nõ est ꝓbabilis ignorantia si ignorẽt ꝙ scit a vicinis aut cũ ẽ in parochia i q̃ aligs est eo tpe publice denũciat⁹ excõicatus: aut si dicat se ignorasse sniam, ꝓpũ ep̃i: vel qõ publice factũ est in ꝓuincia. 12. q. 2. q ꝛ humanis. 16. di. qõ dicitis. Ideo mõ qs possz eẽ remotus a suo ep̃o vel a loco publicatonis sententie: ꝛ tam recẽs posset eẽ publicatõ ꝙ ꝓbabilis posset eẽ ignorãtia. Nõ aut ẽ est ꝓbabilis ꝑz leges si ignorẽt ꝙ publice, ꝓmulgatũ ẽ ꝛ factũ: exquo lapsi sũt duo mẽses: in aũẽ. vt facte noue ꝓstitutiones circa ꝓncipiũ. Et addit glo. Credo ẽt ꝙ iudex q iudicat ex ꝓsumptionib⁹ qñqz iudicaret aliquam crassaz ignorantiã eẽ ꝛ per ꝓsequs illũ esse excõicatũ vbi deus q de hoc videt veritatem iudicaret ꝓbabilem ignorantiam illũ non esse excõicatũ. B Quid si sciam aliquẽ habitu esse excõicatum sed actu nõ aduerto ꝛ cõico ei. ꝙndeo ꝑz Gui. Si hoc faciaz subito ꝛ non aduerto: credo ꝙ nõ pecco nec excõicationẽ incido. A Jdem in sam. con. c. ti. q. 18. B Quo vitandi sunt illi de quoruz excõicatione dubitatio ẽ. Et non facit: qz de eo proxime dictum est: sed iuris ꝓpter varietatẽ opinionũ: vt in sum. con. lib. 3. ti. 33. q. 194. B ꝙndeo ꝑm Tho. in quolibet. Dubitatio de excõicatione alicuoz aut ꝓcedit sententiam iudicũ: aut segitur. Si ꝓcedit: puta ꝙ nõ dũ est declaratum ꝙ iudicũ consensuz non sunt vitandi quousqz certo iudicio termine ur. Sed si post ꝓcordem iudicũ determiationẽ adhuc ambiguuz sit magis standum est sententie iudicuz ꝛ illi vitandi sunt. A Si sic fuerit iudicatũ ex duplici rõne. Prio quia iudices sollicit⁹ discutiẽtes negocium plenius possunt ꝙcipere ꝛbitatẽ etiam si sint minus periti ꝙ alij ꝙ perfunctorie considerant ꝛ extraordinarie. Scõo qz hoc esset in magnũ nocumentũ vtilitatis cõis stat⁹ hominũ si sententie nõ starẽtur: ꝑz quilibet ꝓ suo libitu vellet sententie calũniam ingerere: qz sic litigia essent interminabilia: ꝛ ideo in tali casu magis est standũ sententie iudicum: nisi sit per appellationem suspensa: ꝑz Tho. vt in dicta. q. 194. B Quid si audiui ab aliquo dicente de seipso ꝙ sit excõicat⁹ nunqd teneoz eum vitare. Dicendum ꝑm Gui. Si audiui ab eo in ꝓfessione nõ teneoz eũ vitare: qz nescio siẽ homo ꝑz siẽ deus ꝛ ne ꝓfessio reddatur odiosa. Jdẽ Hosti. ꝑz Aug. ꝑium dixerit. A Cuius dictũ põt tueri igi ꝙ debeo vitare ẽtum possum sine scãdalo eius ne dem ei occasionẽ peccandi: ꝛ ingerendi se contra iuris ꝓhibitionẽ aliorum cõioni: ideo debeo de hoc eũ i secreto monere: ar 6. q. 2. si mñ. ꝛ extra de of. oz. si sacerdos. ꝛ ẽt qñ scio aliter ẽ per ꝓfessionem ꝛ in confessione. B Si aũt qs extra ꝓfessionẽ se excõicatũ dicit ꝑm omnes eũ vitare teneoz solum in occulto nisi eẽt excõicat⁹ publice. A Jdẽ in sum. con. co. ti. q. 188. B

Quid si audiui ab episcopo vel alio ei⁹ ꝓlato seu eius parochiali sacerdote ꝙ talis sit excõicatus. ꝙn. ꝑm Gui. Si aliquis predictoz dicat mihi denunciando sententiaz ꝛ talis est casus de quo solet fieri excõicatõ A .i. pertineat ad iurisditionem excõicantis: vt ꝑz in loco de quo. j. B debeo ei credere ꝛ eũ vitare. Sec⁹ si dicat mihi cõi locutione: qz nõ teneoz credere nec eum vitare. A Hoc verum si dicat se excommunicasse parochianum alienum auctoritate superioris: tũc enim non teneoz ei credere si ꝓbabiliter dubitẽ de mandato: ꝑsertim si hoc dicat in cõi locutione. Tante etiã possent esse inimicitie inter episcopũ vel sacerdotẽ ꝛ parochianũ suũ quem dicit se excõicasse ille episcopus vel sacerdos ꝙ non teneret credere vel vitare illũ: nisi alio modo ẽ ꝙ verbuz illius ꝓtaret mihi de illa excõicatione ꝑm eũ. Guil ꝛ in sũ. con. co. ti. q. 185. Jtaq etiã in cõi locutione videt credendũ ꝓlatis de subditis suis ꝛ circa pertinentia ad eoz

ris̄dictionē nisi in casib⁹ p̄dictis. B

Quid si p̄latus vel sacerdos parochi alio dicat mihi q̄ vidit parochianū suū aliq̄d facientē p̄pter q̄ incidit in excōicationē: nō aūt ē publicū: nūq̄d teneor eū vitare ꝙndeo ſm Buil. siue credā siue: non teneor eum vitare nec in publico nec in occulto ꝓ̄tū ad vitandū periculū minoris excōicationis: z multo min⁹ si dicat mihi alius: nisi credā nō debeo me ingerere cōtioni illi⁹ si possū sine scādalo: z hoc ne dem illi māz peccādi dum mihi se cōicat. A Istud potest hodie p̄cedere q̄n nō ē necesse vitare nisi pablice excōicatū: vt p̄z. ē. clericus. z. ad fi. in additione. Sz oli erat necesse vitare ēt occultū: ſz in occulto: vt c. ē. e. cū nō ab homie: ēt si sciat excōicat⁹ p̄ delationē p̄lati vel fide digne pers̄one: vt. ē. ſ. 39. in additō ne. B Sz q̄d si est publica fama vl audio a fide dignis aliq̄e ē̄ publice excōicatū. ꝙn. ſm Ray. Si publicā fama ē q̄ ipse sit excōicatus publice: vel q̄ notorie fec̄ p̄pter q̄ incidit in maiorē excōicationem: teneor eū vitare. Silr si audito a fide dignis q̄ eum audierunt denunciari: vl q̄ viderūt eū notorie fecisse aliq̄d ex quo incidit in excōicationē teneor ingrere vitatez z interim eū vitare z in publico z in occulto donec certificat⁹ fuerit. A Ad hoc facit ex. eo. cū desideres. ſ. scōe. z de reg. iur. ſ. inpicim⁹. li. 6. B Quid si Parisius audiui aliq̄ē publicari q̄ē postea inuento Bononie vbi de hoc nihil scitur. ꝙn. ſz Buil. dicit q̄dz q̄ teneor eū vitare vbiq̄. Pōt tñ benignius dici q̄ si possz facile ꝓbare excōicationē: vt q̄ habeo testes vel instrumenta teneor vitare: alr nō nisi in illa dicce si. A ſ. vbi est publicatio facta ſz eundez Buil. vt in loco de quo statim. B ar. ex̄ g ma. ac. pos. cū in tua. A Idē in sum. con. li. z. ti. 33. q. 192. B Quid si audiui aliq̄ē excōicari vel vidi incidere in excōicationē: postea nō vidi nisi post aūū: nūquid teneor eū vitare. ꝙn. ſz Buil. Si hō est talis q̄ credatur timoroſus z q tūc seruabant excōicationem z modo nō ſeruat possum credere eu⁹ absolutū: ar. ex̄ de offi. ordi. ex parte. Si vo nō est talis debeo eū vitare: si occultū est occulte: si manifestū publice. A donec p̄stiterit vel p̄babilr p̄sumatur de eⁱ⁹ absolutiōe: vt in sum. cō. eo. ti. q. 191. B Quid si sacerdos videat aliq̄ē q̄n missa dē audire eā stando extra z nolentez intrare: nunq̄d debet p̄sumere eū excōicatū z sic eū vitare. ꝙn. ſm Buil. non ē cā sufficiens q̄re debeat talē reputare excōicatū vel iterdictū. Si tñ est p̄ſbyter sacerdos q̄ tenetur cognoscere vultuz pecoris sui dz ingrē ad eo: z ei vt melius potest consulere.

Utr̄z p̄dicatores possint passim excōicatis participare. ꝙn. ſm Buil. Elemosynas q̄dem possunt accipere ipe z occasione p̄dicationis vel p̄fessionis: vt h. ē. ſ. 3. dēm ē etiā si alunde possint sibi, puidere ſz quod dam: q: vt ibi dic̄ Hosti. illa p̄stitutio extra eo. cū voluntate. ſpaliter, p̄pter p̄dicantes facta fuit. Nam tēpore necessitatis ēt sine causa p̄dicationis vel p̄fessionis possunt recipere. xi. q. 3. q̄ñ multos. Sz p̄ter causam necessitatis z p̄ter nūc dictas cās p̄dicationis z p̄fessionis nō debēt recipere ab excōicatis z similib⁹. A ſ. ab oppressoꝝ⁹ paupertū z dissidētibus: vt in. c. statim allegaꝝ. B dis. 90. oblationes. z. c. eorum. 17. q. 4. miror. Lon. Ber. A Idē in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 157. B Tutius tñ videt ſz Inno. A in. c. cū voluntate. extra eo. B ſ. q̄ occasione p̄dicationis si aliūde sibi, puidere p̄nt nō possint ab excōicatis recipere. A Quod videtur intelligendū nisi refutatio impedierit fructū p̄dicationis: cū p̄ fructu eius possint etiā ꝛba nō pertinēta inponi: vt apud excōicatos magis ꝓficiat p̄dicatio: dicto. c. cum volūtate. Et sic possūt p̄cordari: videlicet vt elemosyne non recipiātur ab excōicatis: nisi in necessitate sustētationis vel, p̄fectus p̄dicationis. B Ad eandem quoq̄ mensam nō debēt comedere ſm vtroſq̄. A Uerum est si alis possūt sibi, puidere ſm glo. Ray. vt in dicta. q. 157. B Quod si p̄dicatores nō, p̄ficiāt q̄diu tñ sperāt, p̄babiliter de p̄ficiendo recipere possunt: vt. ff. de nego. gel. ſz an vltro. A z alis non. ſm glo. Ray. z Hosti. vt in sum. con. eo. ti. q. 158. Ex̄ casus ergo p̄dictos nō licet ab excōicato elymam recipere. Et vt notatur in sum. con. eo. ti. q. 140. Inno. in dicto. c. cum voluntate. sentit q̄ legatū possit recipi ab excōicato: nisi sit factū ad hoc vt oretur, p̄ aia eius: dicens q̄ ſz mortuaria q̄ñ, p̄ anima dantur nō sint recipienda ab excōicato cū, p̄ eodem orandū non sit: tamen si non, p̄ anima: ſz sicut alteri p̄uato excōicatus aliquid leget ecclesie: illud recipe pōt

qꝛ nec testari prohibetur excõicatus. Con. Pe. de Sãpsona. Sꝫ Hosti. sentit ꝯtrariũ hec ibi. Dictũ Hosti potest intelligi quãdo lꝫ legatũ non esset factuꝫ ꝓ mortuario: tñ ẽ factũ vt alꝫ oretur ꝓ anima excõicati: qꝫ ñ licet nisi fuisset mortuus cũ signis penitẽtie ⁊ absolutus etiã post mortẽ: vt in. c. a nobis 2° de sen. exco. Alꝫ aũt bñ possit recipi legatum ab excõicato: qꝛ post mortez excõicati cessat causa talis ꝓhibite cõionis ⁊ receptõnis. s. eius correctio: ex̃ eo. cum medicinal. li. 6. Sꝫ ꝓ quanta necessitate licet recipere elemosynam ab excõicato. Gl. Ray. vt pꝫ in dicta. q. 146. dicit: Non credo esse restringendũ ad extremã necessitatẽ: sed suffic̃ ad excusationẽ ꝙ indigeat: ⁊ non possit cõmode ⁊ de facili habere necessaria aliunde. In directoria aũt li. 3. ti. 2. §. 145. dicitur ꝙ aliq̃ est sustinẽda incõmoditas vt ecclesiastica ꝑuetur iusticia. 19. dis. in memoria. Et vtrum necessitas sit magna vr̃ iudicandũ arbitrio superioris: ex̃ de offi. del. de causis. Quia tñ in transeuntibꝰ res dilationẽ nõ capit qs qs suo iudicio relinqtur. xj. q. 3. ꝙ ꝑdecessor. Item an licebit mihi hospitari i domo excõicati ipso abñte aut sumere inde necessaria aut vinũ ad celebrandũ missam. ꝛn. ꝑm glo. Ray. vt in sum. cõ. eo. ti. q. 151. ꝙ ñ licꝫ nisi recipiatur ⁊ recipiãt ab vxore vl dispensatore eiꝰ ꝑꝫ ꝙ dictũ est. s̃. §. 33. Itez nũ qd licebitꝰ mihi hospitari vel necessaria recipere in domo excõicati quam inuenio siñ custodia. ꝛn. ꝑm glo. Ray. ⁊ in sum. con. e. ti. q. 152. Si ex ꝯfidentia amicitie hoc facio nõ licet: qꝛ sic quodãmodo ꝯho cum eo: ⁊ obligo me ad antidota ⁊ ei cõico: alꝫ si credo ei displicere cũ sciuerit furtũ vel aliꝺ peccatũ cõmitto: sꝫ excõicationẽ maiorẽ nõ incurro. Item qd de illo q solitus ẽ fratribus dare certã sũmam singulis septimanis: ⁊ cũ sciret ꝙ in breui excõicaretur rogauit vnuꝫ de amicis ꝙ dictã sũmã daret fratribus ꝑdictis vsqꝫ dũ reuocaretur mandatũ ꝓmittens se ei sup hoc satisfacturũ: nunqd frẽs scientes hoc deberẽt recipere illam sũmam ab illo. ꝛn. ꝑm glo. Ray. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 149. Si fratres hoc nõ ꝓcurauerunt: nec peccabũt recipiẽdo ab illo amico dãte noie suo: nec ille peccabit q ita sibi ꝓuidit i futurũ ꝓprio motu ⁊ pia intentione sciẽs ꝙ fratres nihil reciperẽt ab eo tpe excõicationis. Si autẽ ꝓcurãtibꝰ fratribus esset hꝰ factũ: illicitũ esset: licet ille amicus ꝓprio noie daret ⁊ fratres in hoc casu facerent fraudẽ canoni q ꝓhibet cõicari cũ excõicatis. Fit enim fraus canoni vel legi cũ salua superficie littere ꝑ adinuentionẽ aliquã dolo malo ꝯ mentẽ eius venitur. ff. de legi. l. ꝯ legem. Nõ etiã ꝑꝫ Hosti. ⁊ in sum. con. e. t. q. 154. ꝙ licet in dictis casibꝰ: puta in viatore ⁊ peregrino ⁊ silibus cõicari possit excõicati sũt tñ etiã i illis q̃tum bono modo fieri potẽt euitandi: vt pꝫ ex mẽte dictorum iuriũ. s. xj. q. 3. qñ multos. ⁊ ex̃ eo. inter alia. ⁊. c cũ volũtate. ⁊ spãlr in. c. si ꝟe. in. fi. Item vt pꝫ in directoria li. 3. ti. 2. §. 145. in. cã heresis põt testis excõicatus recipi: extra de hereticis. in fidei. li. 6. Item iudex excõicatus requiri põt vt iuuet inqsitores ꝯ hereticos: nec i quirentes incurrunt excõicationẽ: extra de hereti. ꝑsidentes. li. 6. B Ultimo notandũ ꝙ cui cõicamus viuo cõicare debemus ⁊ mortuo: extra de sepl. ex parte 2°. nisi post mortem appareat quare ei in vita cõmunicandũ nõ erat: puta si pꝰ mortem cõicatur de heresi. 2. q. 2. sane 2°. ⁊ preter casum de torneamento: de quo vide. j. torneamentum. §. 3. Item notandũ ẽ cõtra: cui nõ cõicamus viuo nec mortuo cõicare debemus ex̃ de sepul. sacris. Hoc similiter nisi appareat q̃re ei in vita cõicandum fuisset: ex̃ eo. a nobis 2°. ⁊ extra de sepul. parochiano.

Xcommunicatio 7°. de minori excõicatione.

Hec excoicatio est q̃ separat a sacr̃is percipiendis. A ex̃ de cle. ex. mi. si celebrat. B q̃ qdẽ quo ad deũ ꝯtingit q̃cito peccatũ mortale committitur. x. q. 3. audi. Naꝫ talis eucharistia ⁊ cetera sacr̃a recipit in sui dãnationem: ex̃ de cohabi. cle. ⁊ mu. c. fi. Sed quo ad ecclĩam infligitur minor excõicatio ipso iure et ꝓhibẽtur sacr̃a. ꝑmo qdez ⁊ principalr cũ cõicat qs excõicato: vt tractatum est in ꝓximo. c. s̃. excõicatio. 6. 2° cũ qs sacrilegiũ cõmittit. 17. q. 4. miror. A Meliꝰ vr̃ facerꝫ ea. q. c. siqs inuentꝰ. ibi: Donec in ꝯuentu admonitꝰ. ⁊c̃. Aliqñ tñ sacrilegiũ incurrit i maiorẽ: vt si iniuriã irroget in ꝑsonã ecclĩasticã: ex̃ eo nõ dubiũ vel si incẽdat vel frãgat ecclĩam: ex̃. e. ꝯquesti. vel silĩa agat: de quo s̃. excõicatio. 4. B 3° cũ qs est notoriꝰ fornicator: ex̃ ꝺ coha. cle. ⁊ mu. c. vr̃a. 4° cum

quis ē simoniac⁹: cē de simo. tāta. A Hodie iste casus ē excōicatio maior ꝛ papalis vt ꝓz per cē uagantes Martini qnn: vna q̄ incipit: Multe. ꝛ alia q̄ incipit: Cū detestabile. B Quinto cū qs recipit ecclīam de manu laici. 16. q. 7. ligē deū: cepe. ar. ad idē cē de elec. qsqs. A Et tam laic⁹ dans q̄ cleric⁹ recipiēs nihil emēdauerit dz maiori excōicatiōe ferri: cē de usurpa. pterea. B Sexto ꝓz quoddā qñ qs in bello iniusto seu ꝑ xpianos exercet artē balistarioꝝ seu sagittarioꝝ cē ō saguta. artē. A Ibi male vi: ꝓbari cū ibi nil aliud dicat nisi q̄ dicta artē iub anathate ꝓhibem⁹ nisi forte intelligat rōne notorietatis: qꝛ talis ars cōiter notorie exercetur: ꝛ oīs notori⁹ peccatoꝛ incurrit minorē excōicationē: vt. j. ꝛ. 9. B Septimo i diffidēnd⁹ ꝛ pauperē oppressiōn⁹: mālefici rapto rib⁹: publicis usurarijs: meretricib⁹ q̄ lāge dicūtur excōicati: nec ītū oblationes eoꝝ ad altare nō recipiuntur. A Adde: ꝛ qꝛ ēt denegandi eis ecclīastica sacra: ītē aliqs pctō rib⁹ de quo statuꝝ. B Octauo in illis in q̄ bus negat ecclīastica sepultura. A de q̄b⁹ j. sepultura. 4. in pn. B vt q mouit in toꝛneamēto qꝛ: nō sepelit in cimiterio ēt si pnituerit: vide. j. toꝛneamēto. § 3. Et idē posset dici de eo q̄ nō ꝓfuit semel in anno: cē ō pcōies. Mono i quolibz notorio pctōre: di. 88 nec q̄. ꝛ di. 95. illō. 13. q. 1. ꝓ obeūnd⁹. A. Et ibi glo. B de ꝓfe. di. 2. ꝓ dilectione. Hēs casus ꝑdictos ponit Ray. ꝛ Inno. ꝛ sūr cōꝛdāt q̄ in ꝑdictis casib⁹ absolui pōt q̄lz a ꝓpo sacerdote. A De ꝑdictis tangit i sū. cō. eo. ti. q. 69. vbi ēt dicit ꝓz glo. Ray. quo ad q̄ntū casū q̄ illi iuri derogāt in multis ꝓpter ꝓuā ꝓsuetudinē. Reges. n. ꝛ ꝓncipes in aliq⁹ eccliīs dāt decanat⁹ ꝛ alios ꝓmotus ꝛ ꝓbēdas: ꝛ illi q̄b⁹ dāt nō instituuntur ꝓpter hoc: hec glo. Sz hec ꝓsuetudo nō ēt fuanda nec excusat cū sit mala. 8. di. mala aūt cōsuetudo. imo potiꝰ ḡuat. Hā cū sit ꝺ ecclīastică libertatē introducit maiorē excōicationē ꝺ obseruātes vel obseruari facientes: cē de sen. excō. nouerit. B Nec obstat ēt si ipse faceret eoꝝ sit excōicat⁹ minori excōicatione: cē eo. duob⁹. Nō aūt pōt q̄s absolui ab alieno: cē eo. nup. Et dico ꝓpter ꝓmissi. i. oēm q̄ pōt illū a peccato absoluere. Idem Tho. in. 4. di. 18. A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 91. B Infligi ēt pōt minori excōicatio ab epō ꝛ ēt a quocūq̄ iudice ecclīastico iferiori: cē de offi. oꝝ. cū ab eccliaꝝ. A ꝓz Ray. ꝛ oēs: vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 55. B Et hō sine ꝓtumacia: vt. 5. q. 2. pnti. ꝛ xj. q. 3. audi. sine cā, ꝓ aliꝰ culpis. A Facit. 17. q. 4. miroꝝ. B Itē sine simplr. Et .i. ad ipsū in determinatiō sicut in. c. in actione. ō quo statim. B vt de pe. di. i. in actione. sine ad tēpus. A. s. determinatiō. vt in. c. de quo legit. B 86. di. tāta. Quis ē effect⁹ minoris excōicationis. ḡn. ꝓncipalis effect⁹ est q̄ talis remouetur a ꝓceptione sacꝝ: ꝛ si se i misceat mortalr peccat: nō tñ incurrit irregularitatem etiā si celebrat. Peccat etiā cōferendo sacra: sed ab eo collata non carent ꝓprijs effectu: nec ꝓhibetur eligere: nec ea q̄ ratione iurisdictionis sibi cōpetunt exercere. Si tñ talis scienter electꝰ fuerit: erit eius electio irritanda: cē de cle. ex. mi. si celebrat A vt notat in sū. cō. eo. ti. q. 81. Glo. Ray. dicit colligi ex ꝑdictis q̄ excōicatus minori pōt excōicare ꝛ absoluere. Itē q̄ si ignoranter fuerit electꝰ valet electio si ꝓbabilis fuerit ignorantia. Si autem crassa ꝛ, conferatur tali beneficium indiget dispensatione ad hoc q̄ possit illud retinere. Et idē dicit se credere de interdicto ab ingressū ecclesie vel officio diuino. De irregulari tamē q̄ recipit beneficiū dū, est irregularis putat q̄ impetrata dispensatione super irregularitate non indigeat dispensatione alia. Hec est similede excōicato vel suspenso sententia iuris vel hominis. Hā irregularitas nō est nisi qōdā impedimentū ex defectu sacramēti vel canonica institutione ꝓueniēs. hec ibi. Sz certe eadē videtur rō in irregulari q̄ ꝛ i interdicto vel suspenso: qꝛ sīlr est inhabilis ad executionē officij suscepti tēpore irregularitatis sine dispensatione: extra eo. cum illorum. Et ista ratio videtur ponderari i dicto c. si celebrat. ibi, ꝓ eo q̄ ad susceptionē eoꝝ eligitur tē. Et qꝛ ꝓpter officiū datur beneficium: extra de ꝓbend. cum scōm. Itē gl. i dicto. c. si cel. brat. dic̄ qō si excōicat⁹ minor eligatur ēt ignoranter nō valet electō qꝛ ignorantia eligentiū non facit habilem. Et si scienter talem eligerent ꝓuarentur iure eligendi extra de ele. cum in cunctis. B

Vtr excōicatus minor ꝓssit intrare ecclesiam. ḡndeo ꝓm Ray. Nō vī intrando peccare: qꝛ nō est remotus nisi a sacris. vñ ꝛ forsitan pōt intrare ad horas ꝛ dicere cuꝝ

aliis: dū tamen nō ad missā: aut si ad missā non ad osculum pacis qđ est q̄si loco cōionis a q̄ sine dubio separatus est: extra d̄ cle. ex. mi. si celebrat. A hos passus doc. lacius examināt. Unde quo ad ingressum ecclesie: vt pz in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 169. Ray. ⁊ Hosti. dicūt ꝙ talis excōicatus tutius facit si non intrat añ q̄ sit absolut⁹. Si tamē intrauerit cā orādi: p̄sertiz vt dicit Ray. ecclesiā non ꝯsecratam non videtur peccare: qz non est remotus nisi a sacramentis: immo forte potest intrare ad horas: dū tamē non ad missam. Sed primū securius ē. Et satis videtur concordare Goff. dic̄ ꝙ pōt audire diuina preter missam: sed securi⁹ facit si ex deuotione abstineat: ar. 5. di. ad e⁹ Glo. vo Ray. dicit: Credo sine p̄iudicio ꝙ ⁊ misse poterit interesse: dū tamen ibi ñ cōicet: qz minor excōicatio non separat nisi a participatione sacr̄oꝝ que in sola ꝑceptione ꝯsistit: ex̄ de cle. excōi. mi. si celebrat. Hugo iñ notauit. xi. q. 3. si inimicus. ꝙ ab introitu ecclie separat: quod non credo. satis tamen credo ꝙ h⁹i excōicatus pacē nō debet recipere cum aliis post agnus dei: qz osculum illud succedit loco eucharistie hec ibi. sed hoc nescio quo iure probetur. Quo vo ad scdm si talis excōicatus possit cum aliis dicere offm̄ in choro: ⁊ an alij debeant ip̄m admittere: vt pz in sum. cō. co. ti. q. 170. Hosti. distinguēdo dicit ꝙ sic qñ est excommunicatus: quia casualiter vl ex negligentia cōicauit excōicato: secus si ex ꝯtemptu: quia propter pctm̄ mortale ēt si occultum est suspensus est quis quo ad se: ⁊ si notorius est ꝯtemptus: puta qa hoc fecit post inhibitionem sibi publice factam per iudicez: ⁊ hoc non potest aliqua tergiuersatione celari ⁊ vitare dz ⁊ vitari: extra de coha. cle. ⁊ mu. c. vestra. ⁊ c. fi. Itē Goffre. addens dic̄: Laudo tamen vt prius faciat se absolui q̄ suū offm̄ in choro cū aliis proseq̄t. Gl. vo Ray. dicit ꝙ licet sit notoria h⁹i excōicatio: qz tamen non est suspēsus quo ad alios nullus tenetur eius offm̄ vitare: qz non est p̄uatus seu suspensus ab executōe sui ordinis: sz tm̄ a participatione sacr̄oꝝ q̄ in sola ꝑceptōe ꝯsistit extra de cle. ex. mi. c. fi. hec ibi Pōt dici ꝙ p̄muz dictum ꝓcedit non rōne minoris excōicationis notorie sed rōne delicti. Pctm̄ enim mortale notoriū inducit suspēsionē quo ad se ⁊ quo ad alios: vt notatur in sū. cō. li. 3. tit. 29. q. 43. Quo iñ ad vitationē hodie aliq̄ innouata sūt: vt pz. s̄. clericus. 3. ad fi. i additione. B Excōicationis absolutio vide. s̄. absolutio. 5.

Xcusatio que excusāt a culpa siue a pēa habentur infra pena primo. § 3.

Xemptus Qui dicūt se exēptos ⁊ allegant priuilegia requisiti ab ordinariis ostendere tenentur. A .s. totum priuilegium quod asserūt se a sede apostolica habere ipsis ordinariis: aut in loco congruo ⁊ securo aliquibus aliis prudentibus viris omni suspitione carentibus ad hoc per dictos ordinarios deputatis infra terminuz competentem pro facti qualitate ipsorum ordinariorum vel delegatorum suoruz arbitrio moderandum iusto impedimento cessante: vt in. c. cum persone. de quo infra B Et ēt tradere transcripta articuloꝝ de q̄bus fuerit controuersia. Quod si ad exemptionē allegāt solam prescriptionē debent de hoc facere fidem. Si vero allegāt vtrū q̄: tūc si priuilegiū ad plenum non sufficiat: sed tñ cām prebent prescribendi tenent prescriptionē probare. A videlicet. 40. annoꝝ: ⁊ allegatū priuilegiū exhibere per modum predictū: vt in. e. c. B Et probatione pendente nō turbent. A Cū rōne priuilegij sint in possessione exēptōis non violenta: non clandestina: nō ꝯcessa precario: de qua fidem corā eisdem fecerunt: vt ibi. B Quod si non allegant ⁊ exhibent tale priuilegiuz qđ cām prescribendi p̄beat. A saltez vt ibi. B diocesani vtant iure suo: extra de priui. cū persone li. 6.

Exempta ecclia ⁊ monachi vl canonici vel ꝯuersi ⁊ perpetuo oblati intelligūtur exempti. A siue sint clerici siue non: vt in c. de quo statim. B Non autem presbyter qui parochianorum curam hz quo ad ea q̄ ad ip̄am curā pertinēt nec ip̄i pochiani: extra de priuile. p exemptionem li. 6.

Si eximātur canonici alicuius ecclie nō pp hoc sūt exēpti clici: sz bñ eꝯ A .s. ꝙ exemptis clericis intelligunt exempti tam canonici q̄ alij clici d. e. p exemptōez. B sz ip̄a ecclia ñ est pp hoc exēpta. A in neutro casu siue priuilegiū concedatur canonicis siue clericis: vt in tex. de quo statim

B extra de p̄uil. per exemptionem. li. 6. Per monasteriū seu per humilmodi locuz exemptū intelligi dz tam de ipso q̄ de cimiterio ꝛ domib⁹ monasterij: ꝛ hortis: horꝯ ꝛ aretis q̄ sūt iuxta eccliam: ar. 12. q. 1. necessaria. ꝛ. c. nulla 17. q. 4. diffinitur. A Jdē in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 166. circa finem. B

Exempti q̄ tāc̄ gaudeāt libertate: nihilomin⁹ possūt p̄uenire coꝝ ordinarijs ratione delicti siue p̄ctus: aut rei de qua cōtra eos agitur: nisi delictū sit cōmissū i loco exempto: vl p̄ctus ibi sit unit⁹: vel ibi sit ipla res litigiosa. Itē nō possunt p̄uenire vbi domicilium hñt si alibi delinquāt vl p̄hunt vl res ipsa existat: nec ēt possunt dioceſani illoruz vbi domicilū habent remittere exemptos si cōueniantur ad locum vbi deliquerant vel contraxerūt vel res p̄sistit: extra de p̄uil. volentes. li. 6. Ialius que dicūtur in se. §. Et hoc etiaz sciendū q̄ quāz sūt p̄uilegiati: ita q̄ nec rōne delicti vel p̄ctus vel rei possūt cōueniri: vt p̄dicatores minores ꝛ cisterciēses

Exēpti nō possūt p̄struere oratoria vl capellas in locis nō exēptis sine cōsa dioceſanoꝝ nec in ipſtructi nec tpe interdicti i cassibus nō exp̄ssis. A .s. in iure: vt in. c. auctoritate. de quo. j. B celebrare vl facere celebrari: alīr ordinarios cōpescātur. Et si p̄pter hoc p̄seruatores coꝝ ferrent sentēcias p̄ra ordinarios nō valent: cē de p̄uile. auctoritate. li. 6. In locis etiā exemptis ñ p̄ūt exēpti p̄dicta facere nisi de licentia vel p̄uilegio. A sedis aplice spāli: sicut patet in tex. q̄ sequitur. B vt in dcō. c. auctoritate.

Exēpti nō debēt assumere lites suoꝝ hominū. A liboꝝ: vt in dcō. c. auctoritate. B ēt consuetudinē: cē de p̄uil. auctoritate. libro. 6.

Legatus de latere p̄m Ber. dñ potest cognoscere de causis ꝯ exēptos: q̄ per p̄uilegiuz eximūtur a ptāte epoꝝ ꝛ hʾt: iz nō papę vel legatoꝝ eius. Secus iñ de alijs legatis. Notātur hec de offi. lega. q̄ translationez. A In glo. et co. ti. c. p̄mo dicit gl. q̄ legatus de latere quo ad hoc intelligitur: siue sit cardinalis siue alius de latere dominī papę missus: non aūt ti: sit legatus ratiōe loci seu dignitatis: vt archiepiſcopus cantuariēsis: de quo dicit in dicto. c. p̄mo, ꝛ siles: vt ꝛ notatur in sum. con. li. 2. ti. 5. q. q. 166. ad fi. B

Monasteria monialiū ēt si sūt exēpta debent singulis annis p ordinarios visitari ꝛ vt in cle. attendentes de sta. mo.

Exorcismus vide supra catheciſmus.

Expositus Si pater vel alius eo sciente vl ratū hābente filiuz vel patronus libertū vel dominus seruuz infantem vel aliquē predictoꝝ languidū cuiuscunq̄ etatis exposuerit: vel si alicui eoꝝ alimenta impie negari cōtigerit: filius hoc ipso a patria ptāte liberatus est: ꝛ libert⁹ sit ingenuus: ꝛ fuit liber Jsti quoq̄ q̄ hos suscipiūt nō possūt ꝓpter hoc in eoꝝ personis ius aliquod vēdicare: cē eo. c. vnico. A .s. de infantibus ꝛ tan. expo. B Quid aūt sit patronus libertus vel ingenuus: hēs. j. libertus. §. primo.

Extrema unctio. De ea dicit. j vnctis extrema.

Falsum. Quere. j. mendacium. De falsarijs hoc fac papalium: vide s. excōicatio. z.

Fama Quātus p̄cipaliʾ sit curandus ꝛ de bona vita: nihilomin⁹ q̄ tū qs pōt curare dz de bona fama: ꝛ ne p̄xim⁹ de eo scandalizētur. Hec hñtur multū plene. xj. q. 3. inter ꝛba. A ꝛ clari⁹. 12. q. 1. nolo. B ꝛ. j. scādalū. § fi. Fama quo restituēda sit ab eo q̄ aliquez infamauit: habetur s. detractio. §. pli.

Familia Quomodo paterfamilias debet regere ꝛ corrigere familiaz suā. Gendeo fz Bul. Sicut ipse tenetur filijs ꝛ familie in educatione corporali: sic ꝛ in disciplina morum. vñ hoc nō seruans ꝛ fidelitatem naturalē deserit ꝛ est deterior infidelib⁹: q̄ iz nō sint sub lege gratie: tñ seruant illud instinctu legis nature. vnde. 1. ad Timo. 5. Si qs suoꝝ maxime domesticoꝝ curā nō habet fidem negauit: ꝛ est infideli deterior. dis. 47. §. necesse est. ꝛ. c. Ētūlibet. A Jdez i sum. con. li. 3. ti. 13. q. 1. vbi etiam additur, q̄ ex eo q̄ dicit apostolus: maxime domesticoꝝ. p̄z q̄ paterfamilias nō solū tenetur curā regiminis habere circa domesticos. i. circa filios: vt exponit Aug⁹. sed ēt circa omnes suos per quos intelligūtur serui q̄ de familia sunt. ꝛ q̄ hec cura correctionis non solū dz esse ꝓberū: iz etiā exempli boni ꝛ ꝓbozum q̄: hec est spēs elemosyne: vt dicit Aug⁹. vñ sicut ad elemosynā corporalem tenetur qs tempore necessitatis ita ꝛ ad hanc. Si ꝓo

nec sic corrigãtur: dz eos abjicere a se si probabiliꝫ credit q̃ hoc eos corrigi ꝛ sine hoc in malicia ꝑtinaciter ꝓseuerarz: ne sit patron⁹ criminis: sicut pz in vxore fornicaria. Ꝺō si ꝓbabiliꝫ credit q̃ hoc eos licenn⁹ peccare: ꝓ suã aũt curã ꝛ per suũ timorez videt eos a multis: ꝛ si nō ab oĩbus malis se ꝛpare et ñ impugnarur puersitas filiox. vñ ꝛ in dicto. §. necesse est dicit Hiero⁹. Justus nō polluit ex vitio filiox: qō tũc fiet si nō erit quod sibi imputet. B Quid si dñs facit suos iurare q̃ dicẽt ei siquẽ viderint sciuerint vl audiuerint furtũ fecisse aliqd de rebus suis. ℣n. ℣m Guil. Credo sine ꝓiudicio distinguẽdũ: qz si ille dñs ꝓbabiliꝫ hz truculẽtus ꝛ ferus: nō tenẽtur iurare: qz illicitũ fuit quod iuratũ est. Si aũt creditur ꝛ hz mansuet⁹ et nō nisi rõnabiliꝫ ꝓcessurus: distingue qa si res tales sũt q̃ pertineãt ad custodiã illius q̃ iurauit: seruari dz: puta siqs viderit furẽ asportãtẽ res q̃ eius custodie cõmẽdate sũt pōt ꝓseq̃ res furtiuas: als tenetur ꝛminuz restituere. Si aũt nō tenetur ad custodiã illarum rez: tunc si pōt ꝓbare nō debz reuelare ni si talib⁹ ꝑsonis que ꝑñt ꝓdesse ꝛ nō obesse Et si alio mō iurauit nō fuit licitum iuramẽtum nec obligatoriũ. A Idem in sũ. con. lib. ꝑmo. ti. 9. q. 31. vbi etiã dicitur ℣m Hug q̃ si aliquis de testib⁹ synodalibus sciat solus crimen alicui⁹ non tenet denunciare episcopo licz iurauerit dicere crimina que scirez: nisi posset ꝓbare: als dz tacere ne sit proditor criminis. 2. q. 1. si peccauerit. nisi h⁹ faciat secreto: tñ episcop⁹ vel ali⁹ cui reuelat debet secrete corrigere huiusmodi crimino sos: ar. 22. q. 5. hoc videtur. B Sile etiaz hẽtur ꝟ. correctio. 2. §. 5. ꝛ ꝟ. ci timẽ. §. 3. Ꝺō in ordinãdo regitur q̃ bene ꝓfuit familie sue: hẽs. j. ordinandus. §. 12.

Emina non potest recipe characterez alicuius ordinis clericalis impediẽte sexu: nec ẽt actũ alicuius ordinis exercere. 23. di. sacratas. A Hoc fuit dictũ Ray. vt pz in sum. con. li. 3. ti. 23. q. 1. dic vt ibi pz q̃ hoc nō possunt facere q̃ũcunq̃ sint sancte ꝛ religiose B nec predicare seu publice docere: di. 23. mulier. 33. q. 5 mulierem. A Possunt tñ in capitulis suis ꝛ claustris sororez suas exhortari ad bonũ ꝛ docere sed nō in eccla aut in publico: aut in synodo ℣m gl. Ray. ꝛ in dicta. q. 1. B Item nō potest iudicare super causis spũalib⁹. A nisi ꝓmittatur ꝟ. abbatissa. §. ꝓmo ꝛ. 3. circa excõicationez ꝛ suspensionem. B Super tẽporalib⁹ ℣o vbi é ꝓsuetudo potest: ex arbi. dilecti.

Femine q̃ũcunq̃ circa sacrate vasa ꝛ pallas sacras aut vestes q̃bus domino mistratur contingere non debent: vel incensuz circa altare deferre: di. 23. sacratas. ꝛ de consecr. di. 1. vestimenta. Femina quomodo. ꝛ quãdo possit esse testis: vide j testis ꝓmo. §. 3. Femine nō possunt ad iudicium trahi personaliter in vlia causa que iure nō expriuilegiatur sed nec religiose etiã si consentiãt: vide. j. iudicium. §. 5 ꝛ 6. A. l. q icipit. mulieres ad iudiciũ. ꝛ se. B ꝛ. j testis ꝓmo. §. 3. De clausura monialiũ ꝛ q̃ non iugent nisi per ꝓcuratores: vide. j. monialis. De multis q̃ nō possũt femine etiã abbatisse: vide supra abbatissa. De ornatu quoq̃ seculariuz muliernm habes. j. ornatus.

Erie dicũtur quasi foerie eo q̃ ꝑ stant vacatione ab his que in foro. s. iudiciali agi consueuerũt vel dicuntur serie quasi festiue. A Idez in sum. con. li. ꝓmo. ti. 12. q. 1. ℣m Ray. B Feriaz quedã sũt tpanee: quedã repẽtine quedã solẽnes. Tẽporanee sũt que dant ꝓ fructibus colligẽdis: ꝛ sũt duox mensiũ gra messiũ ꝛ vindemiaz. A quoruz mẽlium vnus est ꝓ messib⁹: ꝛ alius ꝓ vindemijs: vt in sum. con. eo. ti. q. 2. vbi etiã notat q̃ in oi terra dande sunt ferie ꝓ messibus etiã in nō crescit ibi annona: qz oẽs cõuter grano indigent ꝛ hñt necesse sibi ꝓ aliquo tpe ꝓuidẽ. Sz ꝓ vindemijs nō dabũtur nisi vbi sũt vinee: vel saltẽ vbi est cõis vsus vini. B Et ℣m diuersas regiones cin⁹ aut tardius indicũtur ꝛ preconizãtur. ff. eo. ꝟ. fides. ꝛ de offi. ꝓcon. si in aliquẽ. In his nō potest fieri ꝓcessus iudicialis nisi ꝟ assensu partiũ: extra eo. ꝓquestus. in fi. Repentine ℣o ferie sunt quas imperator indicit ꝓpter victoriã quã fecit: vel qz vxorez duxit: vel ei filius natus é ꝛ h⁹. l. Et dicũtur repentine qz repente seu subito indicũtur: et nullus ꝓter principẽ eas iudicere pōt. C. de fer. l. a nullo. A Idem in sum. con. dicta. q. 2. B Ferie ℣o solẽnes seu festiue sũt quedam ꝓcipue solẽnitates. s. Natalis dñi: sancti Stephani: sancti Johis euangeliste: sancto⁹ Innocentiũ: sancti Siluestri: circũcisionis: epiphaniarũ: et

septez dies dñice passionis ⁊ resurrectionis cū septē sequētibus: rogationes etiā tribus diebus: ascensio dñi: pentecostes cuz duobus q sequūtur: festiuitates oēs ℞gis glorie. ℣ .s. que erāt tēpore. c. pquest⁹. extra eo. vbi hec ponūtur p Grego. nonū. ℣ natiuitas Johis baptiste. ⁊ apl̄oz: sci Laurentij: dedicationis beati Michaelis: omniū sanctoz: sancti Martini ac dieb⁹ dñicis: ⁊ ille festiuitates quas singuli epi in suis diocesibus cū populo ⁊ clero duxerint solēniter celebrādas. ℣ q̄ vicinis uñ circūmorantibus indicēde sūt: nō gnāliter oibus: vt in. c. pnunciandū. de quo. j. nisi forte illis q ibidē p illo tpe morarētur: qz forenses ⁊ q cunqz bonas loci vbi se reperiūt consuetudines ꝑuare debent. di. 8. q̄ ꝯ. ⁊ di. 12. illa autem. Et hoc intelligitur de sanctis auctoritate ecclie romane canonizatis: qz eos nō pōt p se aliquē sāctū canonizare: ex de reli. ⁊ vene. sāc. pmo. qō ⁊ nōtur in sum. con. dicta. q. 2. ℣ de pse. di. 3. pnunciādū. ⁊ ex eo. cōquestus. Itez statuit Eusebi⁹ q festū inuentionis sancte crucis q̄nto nonas maij solēniter celebretur: de pse. di. 3. crucis. ℣ Idez ēt fuandū est de festo exaltationis ℔z gl. Ray. ⁊ i dicta. q. 2. qō pōt procedere vbi hoc obtinet de cōsuetudine: alis nō videt iure caueri ℣ Item festū de corpore xp̄i: vt in cle. si dominū de reli. ⁊ vene. sanc. Et nota ꝯ q inter ꝑdictos dies sūt q̄dam q de facto nō festantur ꝯtum ad cessationē ab operib⁹: ℔z videtur abrogari per ꝯriam cōsuetudinē q̄ in eis habet locū: cū non ita sint de precepto dei sicut est dñica ⁊ maiores illa. Isti autē dies sūt tres dies rogationū. Quidā ēt nō seruāt oēs septē dies passionis: ⁊ etiā p totā octauam pasche. ℣ Dicit̄ q septē dies dñice passionis ꝑcipiūtur in. c. cōquest⁹. ex eo. non solū ad vacationez forinsecalis vt q dam voluerūt dicere: ℔z ēt ad cessationē ab operibus: ℔z cōsuetudo sit in ꝯrium. Patet ēt ꝯ q dies dñica ⁊ maiores illa sūt de ꝑcepto dei: de quo latꝰ dictum est. s. dñica dicas. § pmo in additione. Itē q cōsuetudo nō excusat ꝯtū ad festa iuris diuini ⁊ dñi: quia nulla consuetudo vel etiā humana constitutio pōt valere ꝯ ius diuinū. 8. di. vtitur. et c. si cōsuetudines. ⁊ 25. q. 1. sūt quidaz. Quo ℣ ad festa iuris positiui excusat: ℔z dz latius distingui. Aut cōsuetudo ē rōnabilis introducta forte ob aliquā rōnabilē necessitatē tacētib⁹ prelatis ecclie: ⁊ excusat. Nā rōnabilis cōsuetudo viz legi ℔z: di. 1. c. cōsuetudo. Si ℣ cōsuetudo nō sit rōnabilis: qz nō est introducta ex aliq̄ rōnabili cā: sed pot⁹ ex auaricia vel deuotionis tepiditate, put cōtingit solet ꝓtingere: ꝑ se nō excusat: imo pot⁹ grauat: ex de cōsue. c. si. ⁊ di. 8. c. mala. Et nō ꝓtam iuxta posse debēt conari talē cōsuetudinē abolere: ⁊ si nō pōt ad pet⁹ euitandū laudabiliter taceāt. 4. dis. denicz. ⁊ ꝓlatis tacētib⁹ nō celebrātes dicta festa excusātur: dūmodo nō sint ptinacis, ꝓpositi ipsa nō celebrandi ēt si a ꝓlatis ꝓcuperētur: licut in simili dicit Tho. erga solutionē decimaz 2ᵃ 2ᵉ. q 87. arti ꝓmo. Et forte quo ad festa generaliter ꝓcepta regnitur auctoritas pape: hoc ē q sciat ⁊ toleret ꝯriā cōsuetudinē. Et nō videtur sufficere taciturnitas episcopi: cū non habeat ptātē ꝯ legē superioris ⁊ per cōns nō possit tollere festa ab ecclia gnāli introducta nisi forte, ꝓpter taciturnitatē epi: subditi aūt iusta ignorātia excusentur. Quo ℣ ad festa ꝓticularia loci taciturnitatē sufficere puto epi, ꝓprij. Predictis etiā festis ꝓcept⁹ ad de dedicationē cuiuscūqz oratorij: vt in dicto. c., pnunciandum. de pse. di. 3. Nō puto intelligendum ꝯtum ad loca ipsius oratorij. ℣ Sunt etiā alia festa per consuetudinē introducta totius ecclie: sicut sācti Nicolai: ⁊ forte alia. ℣ Et ideo sunt obseruanda cum consuetudo sit tacita lex: ⁊ pro lege habeatur si rationabilis sit ⁊ saluti profitens at: di. 1. c. consuetudo. Et eadem ratio est de consuetudinibus particularibus respectu particularium locorum: ar. dicti. c. pronunciandum. ⁊ ff. de re. ven. l. que de tota. Unde ⁊ festum sancti Bartholomei ꝑm diuersas consuetudines diuersis diebus celebratur: extra de obser. ieiu. consilium. ℣ De die dñico spāliter ⁊ qd etiam agendū in festis: hēs s. dñica dies. ⁊ j. §. 8. ⁊ se. De festo conceptionis beate Marie ℣ginis dicēdū ꝑm Tho. in 3. parte. q. 27. q ℔z romana ecclesia ipsum non celebret tolerat tñ consuetudinem aliquarum ecclesiarum illud festum celebrantiū. Unde celebritas non est totaliter reprobanda. Sz nec ꝓpter hoc q festū cōceptionis celebratur datur intelligi q in sua ꝓceptiōe fuerit scā: ℔z qz quo tpe fuit scificata ignorabatur celebrai festū scificatōis sed pot⁹ cē ꝓceptionis in die ꝓceptionis ipsius.

De faciendo festū trinitatis consuetudo

tenēda ē:exē eo.qñ. A Ibi ēt dr̄ q alicubi celebrāt infra octauas pētecostes:t alibi in dñica añ aduētū. B Hodie tñ ex mandato Johis pape.22.fit p vlem ecclesiam.

Itē nota q festa aplor:euāgelistar̄ t.4. doctor̄ pncipalium. A vz Hieronymi Ambrosij:Augustini t Gregorij:vt in.c. gliosus.de quo.j. B debent sub duplici officio p vniuersal ecclias solēniter celebrari:exē de reli.t vne.san.gliosus.li.6. A Aliq̄ hoc intelligūt quo ad offīa tīa:sz cōgruenti9 vr intelligendū quo ad oia. Nam de aplis clar̄ ē q sūt p̄cepta:vt ꝫ.§.2. Idez ergo debet intelligi de festis euāgelistar̄ t p̄fator̄ doctor̄ q egparātur ibidē aplis:de q9 in tex.dicti.c.fit p̄mo sīl tñ aplis sub vno ꝓtextu t ꝓstructu ꝛbor̄.nec ē ꝛisile q solū p duplici officio fuisset facta tā lōga recretalis:p̄cipue cū hoc postponat tā in rubrica breuiarij q̄ in decretis seu decretalib9. Itez qr in dicto.c.gliosus.iudicat ecclia eos iter oēs sanctos singulariter debere honorari. Itē qr hec dicto soleniter q̄ ponit i dicto.c. gliosus.sīgt celebrationē oimodā t vacatōnez ab operib9:vt in.c.crucis.de ꝓse.di.3. ibi soleniter celebrari mādam9. Et oēs itelligūt in hoc significari oimodā celebrationē. Et qđ in dcō.c.gliosus.addit de officio duplici fit ad augmētū t nō ad diminutionē solēnitatis. Et ita cū sup hoc plies cōtulissz cū quectis doctor̄ib9 asseruerūt dcā festa euāgelistar̄ t doctor̄ obtuāda fore quo ad oimodā celebrationē sicut t aplor̄. Sz forte alicubi ꝓsuetudo excusaret p̄m distinctionē posita §.2.ꝛ.t nō.in additiōe. B Qñ debem9 festū incipere.ꝑn. Quantuz ad feriationē a vespa in vesperā:exē eo.oēs. A t de ꝓse.di.3.pnunciandū. Et fuit originale dictū scripture:vt ꝑz Leuit.23. B Et intellige vesperā.i.sero. A .i.ab vltis pte diei p̄cedentis seu [illegible]:vz imediate post 24.horā:vlz ad vltimā partē diei festi:qđ t pōt patēp id qđ hr̄ gen̄.p̄mo:vbi dicitur Factū est vespe t mane dies vn9. Et ꝑz Alco.de lyra.ibi scriptura logtur de die naturali q ē.24.horar̄. Artificialis ꝛo ē q̄diu sol ē super terrā:cui9 p̄mā p̄tē vz mane ponit p tota die:t p̄mā partē noctis quaz vocat vespere p tota nocte. Et dicit idē Alco. In vespere cōpleūr dies artificialis. Igit p̄m scripturā t sanctā ecclesiā festū incipit imediate p9 occasuz solis diei p̄cedentis vsq̄ ad occasū solis diei festi. B tñ festor̄ initū t finis iuxt̄ eor̄ q̄ratē t diuersar̄ regionū ꝓsuetudines ꝑuari dz:t sicut magnitudo ipsor̄ exigit ꝑus incipere t tardi9 imiari:exē eo.qñ. A hoc dictū aliq male p̄pēdūt ipz allegātes diminutiue dicētes:q p ꝓsuetudinē pōt minui festū:cū tñ clare cōstet q logtur nō diminutiue:sz augmentatiue dicēdo ꝑus incipe t tardi9 terminari t nō dicit tardius incipe t ꝑus terminari ita q̄ cōsuetudo nō pōt minuere festū nisi eēt de illis qb9 ꝓsuetudo derogare pōt fz modū dictū §.§.2.ꝛ.t nō.i additiōe. Potest aūt ꝓsuetudo festū augere p̄terq̄ in dñica cui9 solēnitas nō dz incipe añ occasū solis diei sabbi ne videamur iudaīzare:vti.c.p nūciādū de ꝓse.di.3. Et ex p̄dictis clare potest colligi q nulla ꝓsuetudo pōt excusare laborātes in sabbato p9 occasū solis. Et nō ē de laborātib9 in diēb9 p̄cedēnb9 festa maiora q̄ dñica:cū vt §.p3 in hoc fiat ꝛ ius diuinū. B A qb9 abstinendū sit in festis ꝑn. vt hoies meli9 possint vacare diuinis debent abstinere ab omni opere fuili.i.ñ solū a peccatis:sz etiā a mechanicis t agricultura t h̄ili:vt nec mercatū fiat:nec placituz nec aliquis ad penā iudicetur:vel ad mortē nec iuramenta fiant nisi p pace. Hoc tñ s.abstinere a iuramētis vl honestuz sit nō est necessarium. A Satis vr posse dici q quo ad iudicialia iuramēta:de qbus vr loqui.c.i.exē.c.sit p̄ceptū.in aliis ꝛo ꝓsilium vt magis abstineat in festis q̄ in aliis diēb9:hoc ē q̄ maior necessitas vrgeat. In codē.c.dr̄ ēt q̄ in festo iurat nō solū p pace: sz ēt p alia necessitate:vt dicit ibi glo. puta p fide:p obtia:t p fama. B Et q̄ a predictis abstinēdū sit hr̄ de ꝓse.di.3.rogationes t exē eo.oēs 15.q.4.c.p̄mo t.2.t.3. Et nō q hīs t[illegible]processus iudiciar9 non tenet etiaz si fiat de [illegible]u ptū nulli necessitas vrgeat vl pietas suadeat:puta si esset causa debilium ꝓsonaz:exē eo.ꝓnestus. A Et ibi glo.dat exēplū necessitatis dicēs:Si esset res tēpore pitura:vt vbi res celeritatē deiderat. B Et multo min9 debet qs his diebus facere aliq̄d qđ de se est peccatū:qr magis peccat i festo q̄ in alijs diebus. A Hñ t ꝑz Alco. de Lyra sup Exo.20. Qui cōmittit adulteriuz vel aliud peccatū mortale in festo facit ꝓtra duo p̄cepta:t ꝓtra illud qđ vetat qđ agit t ꝓtra p̄ceptū de sanctificatione festi:vñ

cum circūstātia peccati que trahit in aliam spēm sit de necessitate ꝓfessionis necesse est ꝛ hanc circūstantiā tpis ꝓfiteri: de quo latius dictū est. ō. ꝓfessio. 2. §. 5. in additiōe. Hæc catā autē veniale non rūpit festū ꝑz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 122. arti. 4. Nihilomin⁹ ꝛ a peccato veniali debem⁹ diligenter cauere omni tēpore ꝑsertim in festo: alr disponimur discrimi: Eccl. 19. Qui spernit modica paulatiz decidet: Aduertendū quoq; q̄ in maioribꝰ solēnitatibus nullo mō licet piscari. In dūicis ⁊ diebus vel inferioribꝰ etiā non licet nisi causa vrgēte ꝛ cū licētia: ꝛ tūc fiat portio pauperibꝰ: eā de ferijs. c. licet. Et sic colligitur q̄ vbicūq; iusta causa cogit oparī in festis si pōt fieri dz a plātis pet licentia: q̄ ipsi habēt iudicare si ē iusta causa: eā de offi. dele. de cāis. Et de lucro paupibꝰ portio dz fieri. Et quod dictū est in piscatione idē ea dē ratione pōt dici in aucupatione: maxie q̄ ibi homines magis occupātur currēdo vel aliud factēdo: ꝛ fit magis in publico q̄ piscatio. Itē q̄ oē opꝰ fuile, phibetur in festo. Leuit. 23. ꝛ. 3. §. 6. Et sic est regula, phibitiua. Vñ oē illō itelligit phibitū q̄ nō ē spāliter ꝓcessuz: vt dī in cle. exiui. de verbo sig. Itez venatio forinꝰ inhibetur q̄ etiaz oi tēpore videtur, phibita. 86. di. q venatores. ꝛ. c. q venatores. ꝛ. c. vident. ꝛ. c. Esau. ꝛ c. qd, pdest. ꝛ. c. an putatis. Ad cuiꝰ intelligentiā glo. in dicto. c. q venatoribus. super vbo venatoribꝰ dicit: Nota q̄ est venatio oppressiua: ꝛ hec illicita. 3. di. 6. c. vlt. §. hista. vbi dī: Cepit Nēbroth esse robustꝰ vetor coā dño. i. hoium oppressor. ꝛ extictor. De hac dicitur Beñ. 10. Sequitur: Quedā harenaria: quedā saltuosa. Harenaria ē cū qs pugnat in harena cū bestia dētata: ꝛ ad hoc locat operas suas. Et hāc q exercet pecat mortalr: ꝛ qui eaz aspicit: ꝛ q eaz exēcet est infamis nisi gratia vtilꝰ experiēdaz. ff. de postu. l. i. §. itē senatus. De hac lequitur hoc. c. ꝛ duo sequētia. ꝛ. 3. q. 7. §. tria. Saltuosa est q̄ fit in siluis ꝛ saltibus: ꝛ hec licita est: tū est illicita ex tpe: vt i quadragesima ꝛ i diebus ieuniorꝫ. j. eo. an putatis. Itez ex pſona: q̄ clerico nō est licita etiā si paup sit ꝑm quosdā. 34. dis. quozūdam. q̄ pōt alr victū querere. nam talis faciat cistas: ꝛ calatos: ꝛ retia: de cōse. dis. 5. nunq̄. Laico licita est ob necessitatē ꝓ pellibꝰ ꝛ carnibus nō ob voluptatē: ꝛ hoc de eaꝫ que cuz clamore fit. Ponere aūt laqueū vel rete sine strepitu ꝛ clamore ꝛ canibꝰ licet et clericis: cū etiā monacho liceat texere linū ꝓ captendis piscibus: de ꝓse. dis. 5. nunq̄. De saltuosa logitur. j. eo. Esau. ꝛ duo sequentia. c. hec glo. Quod glo. dicit nulli licere venari in diebꝰ ieuniorꝫ subaudiendū: ergo multo minus festorꝫ: in qbus fortius puenit ab operibus seruilibꝰ abstinerī: cū mercata ꝛ silia nō ꝓhibeātur in ieiunijs q̄ tñ inhibētur in festis vt. ō. §. 6. Itē nō vī licitū sonare vel cantare in festo nisi honeste ꝛ cū rationabili causa: ꝛ als ēt omni tempore vī, phibitū, vñ in. c. donare. 86. di. dicit glo. Quid de cithāristis ꝛ alijs q̄ suis vtūtur instrumētis: nūqd ē licitū audire vel tāgere ea: vel talibꝰ psonis aliquid dare. Et qdez ad voluptatē vel luxuriam nō: q̄ deū mouib⁹ stimulat q̄ vocibꝰ populuz delectat. 92. di. in scā. Sz ad laudem dei dñi vel ob aliā iustā causaz: puta recreatiōis: q̄ debilis ē vel infirmꝰ. B Quid agendū aut qd liceat in festis. ꝛ°. Dz qs intendere magis diuinis: vt hymnis psalmis ꝛ cāticis spūalibus: de ꝓsec. di. 3. ieiunia. Al in his cōprehēditur ꝛ oīo: q̄ oīo oi tpe saluti nostre est necessaria: Luc. 18. Oz semp orare ꝛ nunq̄ deficere: ō est de ꝑcepto ꝑcipue in festo. vñ in sū. cō. li. 3. ti. 37. q. iij. notatur ꝑz theologos q̄ oīo ē de necessitate ꝑcepti: siē ꝛ qōcūq; aliud ad salutē necessariū: ꝛ dicūt ꝓuneri sub ꝑcepto de scificatiōe sabbati. vñ ꝛ ꝑcipit q̄ in festo missa integra saltē vsq; ad bñdictionē sacerdotis inclusiue audiat: ō ꝓse. di. i. oēs fideles. ꝛ. c. missas B Itē ꝑdicationibꝰ ꝛtutibꝰ ꝛ regularibꝰ disciplinis: eā de vi. ꝛ ho. cle. cū decorez. eā de sta. mo. cū ad monasteriū. §. 3. Licet etiā docere talia ꝛbo vel scripto in festo. Maz ꝛ in sabbato circūcisio fiebat ꝛ sacrificia. Al Idez in sum. con. li. ꝑ°. ti. 12. q. 7. fm Ray. Et sic inter cetera debemꝰ attēdere ꝑdicationi ꝛ hoc ꝑz indigentiā oi tpe intelligo esse de ꝑcepto ꝑ sertiz in festo: q̄ vt ꝓxime patuit oē illud ē de ꝑcepto qō ē necessariū ad salutez aie: ꝛ ꝑz q̄ ꝑdicatio ꝛbi dei est ita necessaria ad salutē aie sicut corporalis cibus ad salutē corporis. Nam cibꝰ aie ē ꝛbū dei Deut°. 8. ꝛ Matth. 4. ꝓpterqō piculū pditionis iminet non solū non audienti ꝛz etiā ex negligentia ꝛbū dei auditū in memoria nō retinēti: vt ꝑz per Greg. homel. 8. vbi dicit: Verba dei que aure percipitis mēte reti

nere. Cibus. n. mentis est ꝓmo dei: ⁊ quasi cib⁹ acceptus stomacho iangẽte reycit qñ audit⁹ sermo in ventre memorie nõ tenetur ꝛ3 gigs alimẽta nõ retinet huius ꝓfecto vita desperat. Eterne ergo mortis periculũ formidate si cibũ sce exhortationis nõ accipitis ꝟba vite. i. alimẽta iusticie in memoria ñ tenetis. hec ibi. Si ergo audiẽtia ꝟbi dei ẽ saluti necessaria ⁊ ꝓsequẽter de ꝓcepto. vñ ⁊ in dcõ. c. oẽs. de ꝓse. di. i. dicitur q̃ omnes fideles q̃ conuenũt. i. debent conuenire i sacris solẽnitatibus ad eccliam audiãt scripturas apostoloꝝ ⁊ euangeliũ. Pro ꝙbus scripturis videt intelligẽda ꝓcipue ipsa predicatio per quã exponũtur populo ipe scripture. vñ ⁊ stati in. c. sacerdote. qõ imediate sequitur p⁹ dictũ. c. oẽs. di: Sacerdote ꝟbũ i eccliã faciẽte q̃ egressus de oratorio fuerit excõicetur. Ex hoc vꝫ inuere q̃ hoc sit mortale: cũ excõicatio nõ irrogetur ꝓ culpa mortali. xi. q. 3. nemo ẽ poꝝ. Jtẽ de ꝓse. di. i. qui die. dicitur: Qui die solẽni omisso ecclie cõuentu ad spectacula vadit excõicetur. Claret añt: q̃ omittitur q̃uis ecclie qñ ad missaꝛ ⁊ ad ꝓdicationẽ ad quas oẽs debẽt conuenire nõ veniũt. B ꝛ3 vt ponit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 122. nõ phibetur gs facere opa q̃ pertinẽt ad ꝓuidentiã necessarioꝝ tam sibi q̃ ꝓximis: sicut seruãdo personã vel res seu qõcũq; aliud dãnũ vitando. A nõ tñ q̃ cõsistat in cessatione lucri: alias liceret mercari quod vꝫ nõ ẽ: cẽ eo. c. ꝓmo. Nec cũ omissione diuinoꝝ q̃b⁹ ꝓcipalr intẽdẽdũ est: vt statum ponũ est. B Matth. 12. Quis ex vobis hõ q̃ habuerit vnã ouem ⁊ ceciderit sabbato in foueã: nõne tenebit ⁊ leuabit eã Immo ẽt licet ꝓ necessitate bellare. vnde ⁊ machabei in sabbato pugnãtes excusãtur: 23. q. 8. si nulla. A Melius ẽ de re. iur. qõ nõ est. de quo hꝫ ꝓmo Mach. 2. De q̃ ẽt vide. 3. bellũ ꝓmo. §. si. B Jtẽ ꝛ3 Bui. si iacẽtib⁹ segetib⁹ in agro: aut fenis in ꝓato imineat tẽpestas ꝑñ inde remoueri. A Si dubitet ⁊ timeat q̃ dicte res coꝛũpant vel multũ deterioꝛẽtur ꝛ3 eũ. Buil. vt in sũ. cõ. li. ꝓmo. ti. 12. q. 9. B Jtẽ nõ creditur peccare mortalr carnifices ⁊ pincerne q̃ ꝓparãt victualia vt sequẽti die vẽdant si ꝑsus uõ poterãt cõmode ꝑparare aut ꝑparata ꝑuare. A Jdẽ in dcã. q. 9. ꝛ3 eũ. Buil. Et põt dici q̃ hoc vꝫ ẽ si cibaria sũt necessaria ꝓ die festo aut ꝓ die sequẽti in q̃ nõ poterãt ꝓgruo tpe ꝓparari: alis nõ licet cũ sit op⁹ ꝟuile: Leuit. 23. B Sz qd õ his q̃ ꝓlũtur a dñis vt operẽtur in festis. ꝓndeo ꝛ3 Buil. Si iusto metu inducti hoc faciũt videãtur ꝓpter necessitatẽ excusari: al nõ tenentur obedire nisi in licitis ⁊ honestis. A Jõ in sũ. cõ. dicta. q. 9. B Quid de his q̃ debẽtes dominis vecturã bladoꝝ afferũt in diebꝰ festiuis. ꝙn. ꝛm Buil. nõ excusant nisi alia necessitas ad hoc eos cõpellat: vecturas tñ merciũ ⁊ alimẽtoꝝ aut ꝓnaꝝ ad loca remota cũ alr nõ possint sine graui incõmodo credo excusari: ⁊ sic de viatoribus ⁊ cursoribus. A Jdem in dicta. q. 9. B

Utꝫ i festis liceat scribẽ. ꝙn. ꝛ3 Bui. Nõ licꝫ scribere in aliquo grãdi vt de q̃terno in quaternũ: ꝛ3 scholarib⁹ lectiones suas nõre ⁊ ꝛmones: ⁊ in lectionibus libꝛos corrigere non autez licet circa predicta locare operas suas ⁊ ꝓ precio facere. A vel etiã conducere ad hoc operas alienas ꝛm Buil. vt in dicta. q. 9. B ꝛ3 tñ spiritualia ⁊ sine ꝓcio.

Quid de barberijs ⁊ minutoriꝰ ⁊ ferratoriꝰ equoꝝ. ꝙn. ꝛ3 Buil. Si i festꝰ hoc faciũt ꝓncipalr, ꝓ necessitatẽ eoꝝ q̃b⁹ fuiũt credo q̃ ꝑñt excusari. Secꝰ si ꝓpter cupiditatẽ lucri. Sz ⁊ illi q̃ de talib⁹ regrũt eos excusãtur si alr nõ poterãt sibi cõmode ꝓuidere: alias ꝙn nõ excusant. A Jdẽ in sũ. cõ. dicta. q. 9. Sz quo ad barbitõsores nõ video q̃ cã occurrere rõnabilr ⁊ excusabilr possit cõiter q̃re nequeat post festuz deferri. B

Sz qd õ molẽdini. ꝙn. ꝛ3 Buil. In molẽdinis ad ventũ vel ad aquã q̃ absz magna opa hois exercẽtur: credo ꝟuãdã ꝓsuetudinẽ regiõis ñ phibitã a ꝓlatis. Molẽdia vero cũ iumẽtis debẽt gelcere. Mã ⁊ iumẽta vacare iussa sũt sabbato: Exo. 20. A. Certe iõ vꝫ de quocũq; molẽdino. Mã ꝛ3 aliq̃ nõ regrũt magnũ laborẽ hois regrũt tñ iuge ministertũ ⁊ occupationẽ: ⁊ sic diuinũ cultũ et deuotionẽ impediũt: ⁊ cũ regula sit, phibitiua: ⁊ hoc nõ reputatur ꝓmissũ ꝓstat ex supra dictis ñ licere: nisi rõabil⁹ artet necessitas. B

Quid de eunuchꝰ ad mercata q̃ fiũt in festis. ꝙn. ꝛ3 Buil. Si aliqs hoc faciat ñ cõsuetudinarie ꝛ3 ꝓ sua necessitate: ñ credo q̃ peccz mortalr. Secꝰ si ꝓsuetudinarie seu lucrãdi cupiditate: ⁊ maxie subtrahendo se a diuinis: aut ẽt si hꝫ mercata phibita sint a ꝓlatis illiꝰ loci siue forã excõicata. A quo casu ẽt si aliq̃ de aliena dioceli ueniret iaq̃

derēt in excōicationez rōne delicti fm eun. Buil. vt in sū. cō. li. pmo. ti. 12. q. 12. ℟ Dē cata tñ q ex quadā necessitate fuit de victua lib⁹ z necessarijs ad diē aliquē nō credo illi cita cēdū tñ, ppt h⁹mō subtrahāt se a dino officio. ℣ Idē in dicta. q. 12. Et hoc pōt i telligi vez, p quotidiana necessitatib⁹ occurrētib⁹ qb⁹ nō pōt alr, puideri: vt sūt tabne vl hospitia, p viatorib⁹ z, p peregrinis necessario ambulātib⁹: vel ēt incolis alr necessaria nō hñtib⁹: qz nō hñt nec alijs tpib⁹ possūt sibi, puidere: z semp qñ hec agūtur: ñ, pter cupiditatē sz, ppt necitatē egētū fiāt: et de lucro pauperib⁹ ponto debet ēē de fest⁹. c licet. z. ō. §. xj. ℟ Quid de illis q i die⁹ festiuis, p elyna tñ arāt agros pauperez vl faciūt opa eoz. ℟n. fz Buil. nō credo q dñicis dieb⁹ aut maioꝛib⁹ solēnitatib⁹ liceat ℣ Bl. j. c. licet. eē eo. dicit q maiores solēnitates sūt natiuitas dñi: epiphania: resurrectio dñi: z ascensio z pētecostes. Sed gl. Ray. vt pz in sū. cō. eo. ti. q. xj. vocat solēnitates maiores festa xpi: z diē ꝑginis: z ꝑcipue diē dñice passionis: z aplox Petri et Pauli. Sz hec gl. cītū ad festa beatissime ꝑginis z Petri z Pauli pōt intelligi ñ q sint de iure dino: sz q in eis min⁹ liceat opari. ℟ De mioꝛib⁹ aūt festis: sic. j. z añ octauas pasche z pēt⁹: credo q liceat seq consuetudinē regionis. Ad hoc ät q licite fiāt oz q, ppter ista ñ subtrahāt se a dinis: et q talia nō faciāt, ppter affectionē carnalē aut spe remunerationis: sz pp dēū z q pauptas illi⁹ hoc exigere videat. ℣ Idē in sū. con. dicta q. xj. vbi addit fz eū. Buil. q oz etiā q ista consuetudo sciēter tolēt ab epo: z si dubitet vtꝛ epus talia sciat z sustineat recurrere dz sacerdos loci ad epz: vt sup hoc certificetur ab eo: qđ puto intelligēdū qñ dubitat: vtꝛ consuetudo sit legitie ꝓscripta: als consuetudo circa h⁹i festa tal⁹ se excusat: vt pz. ō. §. 2. z. ℟. nō. ℟ An liceat opari circa edificationē eccliaz: z h⁹i. ℣ vz locoꝛ sacroꝛū z ad op⁹ ministroꝛ pauperꝫ ecclie: vt i sū. cō. dicta. q. xj. ℟ ℟n. fz Buil. Credo q liceat ꝓcipue ad op⁹ ministroꝛ pauperꝫ q nō hñt reddit⁹ sibi sufficientes: ita ñ q h⁹i labor nō sit vsq; ad vltimā fatigationē: vel ne ꝓpl hoc dimittat missa z h⁹i dīna. ℣ qr nō oz dimitti missa q ē obligatiōis z id ad qđ gs tenet, ppter id ad qđ ñ tenet: fz ēūdē Buil. z in dcā. q. xj. vbi ēt dicit q hoc casu istud opari pōt fieri ēt in ꝑcipuis festiuitatib⁹ si ñ sit, phibitū vel ꝯsuetudini loci ꝛrium. ℟

Vtꝛ p⁹ celebratione dinoꝛ in festis audita missa liceat opari. ℟n. fz Buil. Nō sz: ñ tñ, ppter qlibet modicū op⁹ peccat mortaliter: vt si i vinea vl in agro purget qs aliquod modicū qđ restabat p̄ curiā aut fparz fracturā in sepe: z h⁹i. ℣ Quātū tñ laboris: aut opis possit qs sine peccato facē in festo nō ē determinatū: sz ad arbitriū boni viri recurrēdū ē fm eū. Buil. vt in sū. cō. e. ti. q iz. Silr ēt dicē recurrēdū ad arbitriū bōi viri, p quāta necessitate liceat opari in festis: vt pz eo. ti. q. 9. Qui ēt dicit q qñ occurrit rōnabilis necessitas: recurrēdū ē, p dispēsatione ad epm si cōmode pōt adiri. Alis putat q sufficiat dispēsatio, ppriꝰ sacerdoꝛ discreti tñ: z q tāta possit esse necessitas z tā notoria q auctoꝛitate, ppria posset qs talia facere. Et hoc nōtur in sū. cō. eo. ti. q. 8. ℟

De his q in festis faciūt serta z h⁹i vana: vide. j. negociatio. §. 8. z de chorcis. ō. chorea. §. 2. De die dñica: supra dominica.

Eudum est ꝓcessio rei imobilis facta, p homagio exē de simo. c. ex diligenti. ℣ Hec fuit diffinitō Host. cui in effectu ꝓcordat diffinitio Host. vt pz in sū. cō. li. pmo. ti. 15. q. 56. vbi ē, pz q, ppetas remanet apud cōcedentē: z vsufruct⁹ transit in feudatariū seu i accipientez: z in heredes masculos z femias si de eis nominatī dictū fuerit ad hoc vt ipe seu heredes ei⁹ nō seruiāt ad determinatuz seruitiū siue ad indetermiatū. ℟ Et aliō qdem est paternū. s. qđ a patre vel a quocūq; de superioꝛib⁹ ē acqsitū. Aliud maternū s. qđ per feminā ē acqsitum. Itē feudoꝛum aliud ē ꝯditionale. s. qđ dat ad certū fuitū seu ꝯditionē. ℣ Et si neganerit vasallus ꝯditionē feudi ipsū amittere debet: vt in sū. cō. eo. ti. q. 59. vbi hec oia fm Host. notātur. ℟ Aliud ē nō ꝯditionale. Itē qđā daz ē perpetuū. s. qđ trāsit ad heredes: qđā nō. Et sciendū ēt q sūt quedā inconꝛoꝛtalia q̄ qñz dāt loco feudi vt guardia z castaldia. ℣ Et ista non habent, ppriam naturam feudi fm Hostiē. vt in dicta. q. 59. ℟

Res imobilis ecclie de nouo nō potest dari i feudū. Nam z prelati hoc iurāt. Sz res q̄ erant ꝑpus feudales pñt iterum infeudari: puta si vasallus, ppter aliquā cāz perdat feudū vel moriat⁹ poterit plat⁹ ꝓcedē fe-

lio eius vel alteri: extra de feudis. ex parte.

Dño acgritur feudū. ḡn. fm Host. qua druplr. ꝓmo mó ꝓ inuestituꝝ: puta cuꝫ ali quis tradit alicui possessionē rei imobil' coꝛ poꝛaliter: vel cū hasta: vel cū baculo: aut ali quo tali a dño q dicit se, ꝓpter hoc inuestire 2°acgritur ꝓ id qđ loco inuestiture habeli vt eū dño dicti alicui: vade in possessionē illi⁹ fundi ꝛ teneas, ꝓ feudo. 3°acgritur ꝓscri ptione: vt si. 30. annis tenuit feudū ꝛ dño ꝑ uluit ꝫ inuestit⁹ nó fuerit. 4°acgritur ꝓ suc cessionē nō qdem ex testamēto: ſz pon⁹ ab i testato. Nec. n. valet aliqua oꝛdinatio ꝛefū cti in feudo facta: nā aūt hꝰ si succeſſionis tal' ē q ascendētes nō succedāt in feudo: pnta pater filio. Descendētes ꝛo sic: ꝛ ꝓmo qđ filius patri ꝛ nō filia. Itē nepos ex filio ꝛ ñ neptis: ꝛ sic vſz in infinitū: postea ꝛo succe dāt collaterales. Sz isti de ꝓsuetudine im perij nō succedūt: ſz solus fil⁹: quo deficien t' ꝛeuertitur feudū ad imperatoꝛē ꝛ consert cui vult. B Idē in sum. cō. eo. ti. q. 60. B

Sed nunqd filia succedit in feudū. ḡn. fm Host. Nō nisi de pacto vel q̄libz ꝓdito ne feudi: vel nisi filia p⁹ moꝛtez patris rede merit feudū a dño: aut dñs inuestierit eā de beneficio patris ꝓpter patris amoꝛē: vt in constitutione Federici quēad modū feudū ad filiā ptinet. c. ꝓmo. B Idez in sum. cō. eo. ti. q. 61. Ubi ēt idē qđ dī de filia dī de oi ple ex femineo sexu descēdēte: ꝛ q si feudū sit femineū: tūc fm quosdā succedit filia pa tri ꝛ matri in feudo. B Sz p quē pōt fieri inuestitura feudi. ḡn. fm Hosti. Fieri pōt tā a femina q̄z a masculo ēt minoꝛe. 25. annis si feudū sit ver⁹: si vo sit nouū nō pōt a minoꝛe fieri nisi sit pubes ꝛ iurauerit non ꝫuenire. Inuestiri aūt pōt quilibet etiā suus nisi dñs ignoꝛauerit eū suū. Pōt etiaz qs inuestire ꝛ inuestiri tam p se q̄z p aliū vt per ꝓcuratoꝛē. B Idē in sū. cō. eo. ti. q. 62. B An fedeutari⁹ habeat ꝓstare iuram tum ꝛ quale. ḡn. fm Host. In omni feudo statim facta inuestitura regritur iuramētū fidelitatis nisi ex pacto remissū sit. B Idē in sum. cō. eo. ti. q. 69. B Et hz fieri his vbis ꝛ silibus: Ego talis iuro ad sacra dei euāgelia q ab hinc in antea ero fidelis tali sicut dz eē vasallus dño: nec id qđ mihi ſb nomine fidelitatis cōmiserit pandam alij ad eius detrimētū me sciente. Et hoc suffic Et nota q vasallul obligatur dño ꝫz q ꝓuē tū est: ꝛ fm q feudi nā ꝛ cā regionis ipsius vel vicinaruꝫ ꝓsuetudo regrit: qbus defici entib⁹ poterit vti iure scripto. B Idem in sum. cō. li. ꝓmo. ti. 15. q. 57. B Cōtēr āt obligatur vasallus dño in plib⁹. ꝓmo ne sit ei in aliqđ dānū de coꝛpoꝛe suo ſz vitabit ꝛ impediet. 2°ne id qđ dñs facere intēdit ꝛ fa cile pōt fieri reddat ei difficile vel impossibi le. s. latēter ꝫ pcurādo. 3°ne reuelet secretū suū alicui maxime q possit obesse: silr nec il la p q̄ min⁹tur⁹ fieret. Quarto ne sit ꝫ ei⁹ in sticiā vel honestatē. s. ipediēdo: deh onestā do filiā vel vxoꝛē: maculādo ei⁹ famā dicto facto vel ꝓsensu. B Et etiā tacito: vt dissimu lāter audiēdo ꝛba infamie ꝫ dñm. Fcō ꝛ ro vt p libellū famosū: vt in sum. cō. eo. ti. q 63. vbi hec oia nōnt. B Quito ne aliqđ dānū in tpalib⁹ ei faciat vel vtilitatē ipediat. Sexto, vt fideli⁹ ei ꝓbeat ꝓsilū quo ad ꝛbū ꝛ auxiliū. s. de reb⁹ ꝛ persona sua. Probantur hec in li. feudoꝝ. de forma fidelitatꝫ. c. ꝓmo. ꝛ. 22. q. 5. de forma. ex de iureiur. ego. Item ſz vasallus nō debeat eē ꝓ aliꝫs ꝫ do minū suuz: ex de postu. c. fi. tū. p se ꝛ suis ho minib⁹ pōt petere ꝛ defendē ius suū: ar. ex de iureiur. petitio. B Idē in sum. cō. dcā q. 63. Ubi etiā addit q idē Host. ponit ali am formā iuramēti fidelitatis: vz: Ego Ti tius iuro sup scā dei euāgelia q ab hac ho ra in antea vsq̄z ad vltimū diē vite mee ero fidelis tibi Balo dño meo ꝫ oēm hominē excepto imperatoꝛe vel rege. Vasallus. n. ꝫ oēm hoiem dz dñm iuuare ēt ꝫ fratrē ꝛ fili um in cā iusta: nisi ꝫ aliū dñm antigoꝛem. Unde ꝛ in sacro illū excipere dz. Et notan dū q in p̄dictis oib⁹ dñs dz fideli suo vicē reddere: vt. j. §. 7. dī. B hoc clare hꝫ in. c. de forma. 22. q. 5. B Quib⁹ ex causis amittit feudū. ḡn. fz Hosti. ꝓmo qđ amit titur si vasallus fuerit cleric⁹ vel religiosus: q: nec tales succedūt in feudo. 23. q. 8. §. pri mo. 2°. amittit si hēs vasalli steterit p ānū ꝛ dicē q nō ptinuerit a dño inuestituꝝ feudi: silr ꝛ si ipse vasallus p⁹ moꝛtē dñi nō petēt ab heredib⁹ dñi: vt in li. feudoꝝ. in qb⁹ cās feuduz amittit. c. i. Et hoc vꝛ nisi ipe vasal lus fuerit minoꝛ annis. 14. qꝛ talis nō cogit fidelitatē facere. Itē nisi sit miles: qꝛ hz ꝓ termino annū ꝛ mensē. Itē nisi iusta cā im pedierit: vt in libro feudoꝝ. 3. phibita feudi alie: p lotharīū. qñ inter dñm. Et intelligi tur iusta cā: vt per moꝛtez vel capitales ini-

micitias vel alia iusta abñtia. 3° amittit eaz vasallus tribus vicib⁹ coza paribꝫ ⁊ hꝫi registus fidelitatē iurare noluerit: ḡtus dñs paratus sit facere inuestituraz. 4° si vasallus infeudauerit feudū alia lege ḡ ea quā ipse hꝫ: vel in talē vasallū q feudū seruare nō potest. 5° si vasallus interfecit suū ꝑpuum germanū vel germani filiū: vel aliquid cōmiserit q̄ pticidij nomine ꝓtineat ad hoc vt totā hereditatē habeat. De pticidis hēs. j. pticida. 6° si vasallus dimittit dñm suū in prelio nō mortuū nec ad mortez vulneratum. Silr ꝑpter alias multas ingratitudines q̄ enumerātur in ij. feudoz. qbus modis feudū amittitur. c. ꝑmo. ⁊. 2. 7° si vasallus scienter negauerit feudū vel ptē aut ꝓditionē ei⁹. Secus si ignoranter. Ad̄ si vasallus nō vult oñdere de ptē feudi ꝑsumeꝫ q̄ totū teneat i feudū. 8° si vasallus feudū alienauerit: ⁊ sig dē ꝑ parte alienauerit: illā partem amittit: ⁊ libere ad dñz reuertetur nulla ꝑscriptione obstante. Nec ꝑderit vasallo si post factam alienationez recuperauerit feudū ipsū nisi ignoranter alienasset. 9° si vasallus dñm accusauerit: aut si testimoniū ꝓ ipso in cā nō tñ criminali: hz etiā ciuili tuleri: hz q̄dā dixerit q̄ in ciuili pōt. Decio si vasallus occatus a dño q̄ secū vadat in expeditione publica: puta vocat⁹ ab impatore vt secū veniat Roma. ꝑ suscipiēda cozona ⁊ hꝰi ñ venēit: nec aliū ꝑ se dño suo acceptū misit: vel ei stipendia militie nō dederit. Ad hec oia ēt nōnt i sum. cō. li. ꝑmo. ti. 15. q. 64. B ⁊ qdē quādo ꝑpter fidelitatem ñ seruatā amittit feudū nō intelligitur ipso iure sed p sniam. Si ꝺo alienatū fuerit ipso iure pditur: vt Jnn. dic hec oia Host. pbat in sū. ti. de feudis. A Host. quoq; ad hūc casū vī simplr dicēt q̄ amissio feudi fit p sententiā: hz Jnno. dicit q̄ in casu alienationis fit ipso iure: vt nōtur i sum. con. eo. ti. q. 65. B Añ dño amittit ius quod in feudo. ḡndeo hz Host. Sicut vasallus amittit feudū ꝑpter culpā: ita dñs ꝑpietatē feudi: vt in li. feudoz. si ꝺ feudo controuersia fuerit. c. dño amittēte. Dominꝰ. n. vasallo ꝺz vicē repēdere: vt in lib. feudoz. de forma fidelitatis. c. ꝑmo. in fi. ⁊ si nō rependerit: merito cēseb i maleficus. A als malefidus. ⁊ tendit ad idē: hz clariꝰ. B vt est ille q̄ ꝓ vasallū deprehensus fuerit pfidus. 22. q. 5. ꝺ forma. 95. di. esto subiectꝰ ex de iureiur. puenit. Et talis ēt ꝑuatus iure qꝺ habet in vasallū: ⁊ feudū transit ad sup iorē. Nō itelligas tñ ipso iure: hz p sententiā. A Idez in sū. con. dicta. q. 65. B Quid si dñs moriens plures filios relinqt: nūq̄d vasallus iurabit fidelitatē oibꝰ. ḡn. hz Host. Non puto: qm vasallus nō cogitur ꝓ vno feudo plēs hīe dños maxume in comitatibꝰ: ducatibus: marchionatibꝰ: q hodie diuidi nō pñt. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 67. vbi ēt additꝫ ſm Host. q̄ nec pōt dñs sine volūtate vasalli feudū alienare. Jō ēt in generali alienatiōe vasalli nō ꝓtinētur nisi hec noiatim dictū sit. Et subdit: Alig tñ volunt dicere. q̄ eū vl minori dño ꝓcedi pñt. B Hz si vasallus moriēs plēs filios reliquit: oēs debēt iurare fidelitatē: si feudū indiuisum hñt. Hz si ex diuisione totū feudū ad vnū puenerit: ist⁹ solus iurabit. A Idē in sū. cō. li. ꝑmo. ti. 15. q. 66. B Utrū vasallus possit feudū refutare. ḡn. ſm Host. Pōt etiā sine volūtate dñi: ⁊ p hoc nō: tenebitur seruire dño: verūtñ nō ꝺz eū offendē. A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 68. B Quidaz dicūt q̄ nō pōt ipsū refutare inuito dño: vt C. de act. ⁊ obli. l. sicut initio. Primū videtur verꝰ si ipe ⁊ loco debito repudiet: alr ꝓ. A Dictū Host. formaliꝫ hī in. c. vno de vasallo q ꝓ ꝓstitutionē lotharij feudū alienauerit. B Utr filius repudiās hereditatē patris possit retinere feudū. ḡn. hz Host. Nō: hz aut totū ꝺz retinere: aut totū repudiare: nisi forte eū dñs tanq̄ de nouo bñficio inuestiat agnatis ꝓsentientibꝰ. A tunc eni bñ retinet feudū sine aliquo onere seruitutis: vt in tex. j. allegato: vbi ēt idē dī de agnatis repudiātibꝰ hereditatē: qđ ēt notatur in sū. cō. e. ti. q. 69. Et dicūtur agnati q̄ ꝑ virilē sexū descēdūt: cognati ꝺo q̄ per femineū ſm Aug. B Agnati ꝺo bñ pñt aliquod feudū retinere repudiata hereditate: vt in cōstitutione Federici. an agnatꝰ vel filius defuncti repudians hereditatem possit feudum retinere. c. si contigerit.

Utrū feudū possit p vasallū legari ecclie. ḡn. ſm Host. Si feudū fuit de camera dominī ⁊ ad ips datū: nō pōt legari: nec ēt heres succedit. silr etiā ecclie nō pōt legari si de natura feudi ē q̄ vasallus seruiat in ꝑsona. A Et in tali nō succedit clericꝰ ēt si filiꝰ sit: ſm Host. ⁊ sū. cō. e. t. q. 71. B Si ꝺo sit pīn⁹ ⁊ ꝑpetuū: tūc pōt ꝑ aia legari. A Si ꝓsuerit p aliū seruiri: dcā. q. 71. B

nisi ꝓsuetudo repugnet. A Jdē dcā. q. 71. Utr ecclia possit recipere in pign⁹ feudum qđ laicus ab ea tenet: tra q nō computētur fructus in sorē. ḡn. fm Jnno. Dicūt qdaz q pōt: dūmodo durāte pignore nō recipiat seruitū feudi: quod tūc solū verū est quādo ipsi fructus nō multū excedūt valorē seruitij alioquin esset ꝓtra mandatū dei: extra de feudis. c. ꝑmo. Vel dic fm eundē: q hec decretalis ꝛ sūmules loquūtur quādo feudū illicite a laico detinetur ꝛ recuperari non pōt. A Lon. Soff. lz aliqui aliter dixerint: vt in sum. con. co. ti. q. 38. B

Jdes vtrū omnes teneātur habere fidez explicitā. ḡn° fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 2. Dicendū q maiores ad quos pertinet alios erudire tenentur habere pleniorē noticiā de credēdis ꝙ inferiores: nihilominꝰ tñ oēs tenētur fidem habere explicitā de mysterijs xpi: ꝓcipue ꝙtum ad ea que cōiter in ecclia solēnizant ꝛ publice ꝓponūtur: sīc de incarnatiōe passione: ꝛ hꝰ: lz alis subtiles ꝓsiderationes teneātur aliq magis vel minꝰ explicite credere fm q competit statui et offō vniuscuiusq. Utrū omnes teneantur explicite credere trinitatē. ḡndeo fm Tho. vbi. s. Dicendū q q⁹ mysteriū xpi explicite credi nō potest sine fide trinitatis: vt q⁹ filius dei carnez assumpsit: ꝛ de spiritu sācto ꝓceptus fuit: ideo post tempus gratie teneī q̄libz adēxplicite credendum mysterium trinitatis.

Utr ꝓfessio fidei sit necessaria ad salutez. ḡn. fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 3. Cū ꝓfiteri fidē ptineat ad ꝓceptū affirmatiuū: tó nō semp nec i quolibz loco ē de necessitate salutis lz in aliquo loco ꝛ tpe: qñ. s. aliqs interrogatꝰ de fide si taceret crederet vel nō habere fidez vl q̄ fides ñ eēt ꝺa: vl alij ꝑpter eius taciturnitatē auerterētur a fide. Utr cū infidelibꝰ sit disputandū de fide: hēs. j. infidelis. §. 3.

Jlius Quadruplex est statꝰ filiorū. Alij. n. sūt naturales ꝛ legitimi: vt q de vxoribꝰ ꝓcreant ꝛ de his hēs. j. legitimꝰ. Alij nāles tñ: vt filij ꝓcubine q̄ soluto ꝛ soluta q̄ vxor eē posset nascūtur. Alij sūt legitimi tñ: vt adoptiui. Alij spurij q de adulterio vel incestu: vel alī per leges dānato coitu nascūtur. A vel alī vulgo ꝓcepti q patrē demōstrare nō pñt ff. de sta. ho. l. vulgo. Et ꝑdict ēt nōt glo. i c. tāta. extra q fi. sint le. Ponūtur quoq; in sum. cō. li. 4. ti. 3 4. q. i. B Utr filiusfamilias possit facere elymā: vide. s. elyma. 2. §. 4 Et vtrum aliquo modo de rebꝰ patris acquirere vel expēdere: habes infra peculium.

Apud quē filiꝰ ꝺbeat nutriri facto diuortio. ḡn. fm Hosti. Si filius minor sit mensio regulariter verum ē q debet esse penes matrē: si maior penes patrē: lz iudex examinare ꝺz apud quē cōmodiꝰ moret: nec post triēnū alēdus ē apud matrē et expensꝰ pīs A Dz dicere vt tñ pꝰ triēnū apud matrez alēdus sit expēsis pīs: vt pz in sū. cō. li. 2. t. 1. q. 61. vbi hec notātur. B .C. so. ma. l. i. A Jmmo postꝰ diuortio facto apud quez libī mo. vel educari debe. l. i. ꝛ ibidē i auc. si pater. dī: Si pī cām diuortij pīstitit apd matrē ad secūdas nuptias nō veniētē liberi nutriātur pīs expēsis. Si xpo eī: apd pīez matris locupletē expēsis: si pī minus idonei sit: tūc. n. apud matrē locupletez nutriāt quē admodū filij locupletes cogūtur mīez egenē alere. quod aūt de alēda matre egente ꝛ filijs indigētibus edictū est: hoc quoq; in oibus ascendētibꝰ ꝛ descendētibus pximis vtriusq; nāe ꝓcipimus obseruari. B Si tñ alter ꝓiugū esset infidelis ꝛ puer i minori etate ꝺz dari fideli: non obstāte q̄ indigeat mīs oblego: vt ponit Tho. i. 4. di. 39.

Utr malicia parētis noceat filio: ꝛ e ꝓuerso. ḡn. fz Ray. No nocet quo ad deū: licz noceat interdū quo ad penā tpalem: di. 56. nūq; ꝛ. c. nasci. 6. q. 1. sīgs. Et ꝺ hac mā hēs j. pena ꝑmo §. 7. Jtē malicia parentū inducit ꝓsumptionē ꝺ filiū: di. 56. si gens anglorū. ꝛ ecōtra malicia filij inducit ꝺ patrez.

An filij nāles aliquo modo succedāt pī. ḡn°. Si pater hz filios alios legitimos vel nepotes: tūc licet ei dare vel relinquere naturalibꝰ eoq; mīs vnā vnciā ꝛ nō vltra: vl soli ꝓcubine semiunciā ꝛ nō vltra. C. de naturalibus libe. l. matre. Si aūt nō hz alios filios legitime descendētes sed habeat alcēdentes: tunc legitima parte relicta ascendētibus reliquū inter naturales distribuē potest. Quod si nec ascendētes nec descendentes habeat: tūc licet ei instituere naturales i solidū heredes. C. de nāli. li. auc. licet. Ubi testato ꝺo quō nāles succedāt: vide. j. successio. §. pīt. Debent quoq; naturales pasci arbitrio boni viri etiam si legitimi exiāt ꝛ succedāt: aut si ꝓiuge viua alij sint hēdes ꝛ ipi pīstāt idē pī si opꝰ sit: vt i dcā auc. licz.

Quid de spurijs. ḡnde ot Spurij. ſ. qui ex damnato coitu ſunt ſm leges. A Vz cuz muliere quā qs non poſſet habē i vxorem ratione ꝓſanguinitatis: affinitatis religionis vel alterius matrimonij: ſeu cuz quis habet plures: vel etiā duas concubinas ſili vt in dicta auc. licet. B omni prorſus beneficio excludunur: vt. C. de naturali. libe. auc. licet. Sed nī intereſt epiſcopi facere q̄ vterq; parentū talibus liberis neceſſaria ſō miniſtret fz q̄ ſuppetāt facultates: extra de eo qui duxit in ma. quam pol. cū hēret. Et in hoc miti⁹ agit ius canonicū q̄z ciuile. De filijs ex adulterio: vide ſupra adulterium. Itē de huiuſmodi vide. j. illegitimus. De filijs autē nutriēdis ⁊ alijs expoſitis: vide ō expoſitus. Filij excluduntur ab hereditate pīs in trib⁹ caſibus: vt. j. hereditas. §. 2°. Cui⁹ parēs ꝓditionē. ſ. liberam vel fraudez ſequitur filius: vide. j. ſeruus ꝑmo. §. 3.

Lagella in quibus conſiſtāt ⁊ quomodo ſint ſatisfactoria habes. j. ſatisfactio. §. 7. Itez de his habes. j. pena ꝑmo. §. 5.

Ornicatio videtur eſſe genus cuiuslibz illiciti coitus: ⁊ tamen ſpecialiter in vſu ſolutaz. Stuprum ꝺo eſt ꝓpter illicitā ꝺginez defloratio. Adulteriuz eſt thori alieni. i. vxoris violatio: de quo etiam habes. ō. adulteriuz. ⁊ j. impedimētū. 8°. §. 3. A Potius vi. §. 2. B ⁊ ſequentibus. Inceſt⁹ ē ꝓſanguineaz vel affiniū abusus aut etiā ſanctimonialiū. Raptus ē cum puella violenter ⁊ ō eius vel parentuz voluntatez educitur: vt corrupta in vxorez habeatur. 36. q. i. §. cū ergo. A Et ibi de ꝑdictis ſpēbus dī. B vi ēt vt hēatur in ꝓcubinaz eē de rapto. cū cā. vide de hoc. j. raptor. 2. A Predicta poſuit Ray. in ti. de rapto. §. nō. ⁊ glo. eius ibi: que ēt ſup ꝺbo in vxorez dicit q̄ raptus quoq; cōmittit ſiqs rapiat vt ēt ſemel abutatur muliere reniteāte: vt. 39 q. i. §. ex hac. Et dicitur reniteāte. q; ſi ipa cōſentiente: nō eēt raptus ſz ſtrupum: vel ſimplex fornicatio. Si ꝺbo ꝓtra voluntatez patrū raperetur vt eſſet vxor vel concubina eēt raptus: ſz rapta ꝓſenſiſſet. B Preter hos omnes eſt peccatū ꝓtra naturam. A Et ō iſto tangit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 154. arti. xj. B Et de grauitate cuiuslibet dictoz: habes. j. luxuria §. p°. A Addunt quidam ſacrilegiū de quo ſitr. j. luxuria. §. ꝑmo. A De iſto ſacrilegio Tho. loquitur. 2ª 2ᵉ. q. 154. arti. x. vbi dicit q̄ manifeſtū ē q̄ etiā luxuria fz q̄ violat aliquid ad diuinū cultum pertinens pertinet ad ſpeciē ſacrilegij. Ex quo dcō colligitur q̄ hoc ſacrilegium cōmittitur reſpectu loci ⁊ perſone: ad quod etiaz facit. 17. q. 4. ſiquis inuentus. ⁊ quod notat glo. de pe. diſ. 5. conſideret. B Simplex fornicatio in clerico publice tenente concubinaz iducit depoſitionem: dico ſi admonitus non ſe correxerit. Naz talis primo quidē monitus debet ſuſpēdi a beneficijs: ⁊ ſi ſe non correxerit debet perpetuo ab eis remoueri ſine ſit in ſacris: extra de coha. cle. ⁊ mu. ſicut. ſiue nō in ſacris: vt ibidem in. c. ſi autē clerici. A Et ibi videtur innui q̄ ad predicā requiratur trina admonitio. B Quod ſi tale crimen ſit notorium: ſuſpenſus eſt ipo iure: vt dictum eſt ſupra clericus. 3. §. 2. Si vero ſit publicum ex fama tantū: ita q̄ merito talis habeatur ſuſpitio q̄ ſcandalum generetur etiam ſi non appareat accuſator: erit purgatio indicenda: in qua ſi defecerit aut ſe purgare noluerit: canonice puniet̄ extra de coha. cle. ⁊ mu. tua. Et talis interi non debet in officijs exiſtari. Utrum autez ſit audienda miſſa vel officium clerici fornicatoris: tenenduz eſt quod dicitur ſupra clericus. 3. §. 2. A Et ibi latius de hoc i additione. B Et. j. ordinatus primo. §. 3.

Que pena clerici in ſacro ordine qui aliquam ducit in vxorem. Reſpondeo: debet priuari ordine ⁊ beneficio eccleſiaſtico: et mulier ſi erat libera debet redigi in ſeruitutem eccleſie: di. 32. eos qui. ſi ancilla debet vendi. di. 81. quidam clerici. ⁊ filij inde nati rediguntur in ſeruitutem eccleſie. 15. q. vlti. c. multe. Item talis clericus eſt excōmunicatus ipſo facto: vt ſupra excommunicatio ꝑmo. §. 4. ℞. 7. Et nota q̄ quando clericus in ſacris ſeparatur ab ea quam duxit i vxorem debet eam abiurare: ſcilicet q̄ decetero non accedet ad eam nec comedet nec bibet cum illa: nec in eadē domo manebit nec in alto loco niſi taz publico q̄ mala ſuſpitio eē non poſſit: nec loquet cū ea niſi cora idoneis teſtib⁹ ⁊ certa neceſſitate. A ⁊ eccliā vel in alio publico loco: vt in ſū. con. ll. 3. ti. 30. q. 13. vbi hec notātur fz Ray. B 35. q. 6. ab iſto die. extra q cle. vel vo. ex literarum, tamen clericus habetur ſuſpe.

ctus q̄ fortitan iuramentum non seruaret non debet exigi iz per sententiā interdicti vl̄ suspensionis vel alior̄ h̄ cessat compescēdus ex̄ de coha. cle. z mu. clericos. A Idez in dicta. q. 13. in fi. cō. p̄m Ray. z Hosti. q eti am addu. q tnō est aliqd iniungēdū alicui p iramentū de cuius transgressione ꝛisili ter timetur. Ibi ēt dicitur p̄m Ray. q̄ si ducta esset ancilla z filij sui parvuli non vēderetur sed retruderetur in monasterio ne p̄pter eius absentiā filij eius pereāt: di. 34. ff nitatis. subiungens: Vel intellige illud. c. q̄ non contraxit cum ea matrimonialiter. B De materia fornicationis plurima habes .j. luxuria.

Raus z dolus alicui

patrocinari nō debent.

extra de rescrip. ex tenore. i.

do qō alicui phibetur vna via: vlt

re per aliam viā: extra de pule. quāto. z

concel. preben. cōstitutus. A vel cum qs salvis verbis legis sentētiā eius circūuenit: ff. de legi. l. contra legem. z dicto. c. quanto. B Ad fraudem pertinere possunt que habentur s̄. dolus. z s̄. astutia.

Rigiditas

quomodo impediat matrimonium. vide. j. impedimentum. 15. quasi per totum.

Unus

De expensis funeris. j. hereditas. §. 6. z. j. sepultura p̄mo. §. 7. z. j. restituto. 2. §. 5. Item de iniuriantibus funeri vel morbundo: infra sepultura p̄mo. §. 8.

Vrtum

est contractio rei alterius mobilis z corporalis fraudulosa inuito domino lucrifaciendi gratia siue ipsius rei siue etiam vsus possessionisue: vt. ff. eo. l. i. A Ista fuit diffinitio Ray. que z ponit in sum. cō. li. 2. ti. 6. q. i. B Contractatio ponit in p̄dicta diffinitione: qa sine ea nō est furtum etiam si interueniat volūtas vel ꝛbum. A Facit. ff. eo. l. i. §. p̄mo. B tñ per solam voluntatē erit transgressio alterius p̄cepti. l. illius: Non concupisces rem proximi tui. Rei aliene ponitur in diffinitione: quia in re propria non cōmittitur furtum: intelligenti alius habeat in re illa aliquod ius: puta ille cui res erat pignorata vel cōmodata A Et fecit in ea vtiles expensas: vt p̄z in tribus. j. allegatis. B .ff. e. si res. §. p̄mo. z l. si is q rem in p̄nci. A Immo potius in fi. B Idem Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. Mobilis et corporalis dū q̄ in reb⁹ immobilibus: vt in agro: vel in corporalib⁹: vt sunt actiones z fructus nō cōmittit furtū eo q̄ talia ñ possunt contractari. A .ff. eo. l. verū. i. B Fraudulosa dicitur q̄ si aliqs credebat rez esse suā que nō erat: vel si erat sua credebat q̄ etiam ab eo q̄ habebat ibi ius posset accipere non cōmittit furtū: iz alis teneat. A videlicz q̄ perdit ius quod habebat in re: z si nō habebat ius aliqō p̄demnabitur ad restituendum rei: z insuper ad estimationē illius ex eo q̄ voluit ius sibi facere: vt iter. de quo statum. B Insti. vi bono rapto §. q̄ tñ. z. §. se. Inuito dño: q̄ si credit dñm

[illegible]furum z subest iusta causa credendi

[illegible]cus si nō subest. ff. eo. si is qui

[illegible]bio. n. p̄sumitur dominꝰ ꝛ

[illegible]i vas. §. vetare. B Et dici

[illegible]us etiā si videat rem auferri q̄

[illegible]. ff. eo. l. pli. A Ibi videtur co

[illegible]verū est qñ ratione timoris vel ꝛ

[illegible]ūdie nō contradixit: alsnon cōtr

[illegible]cū potuerit videtur consentire ꝛa

[illegible]83. di. z. c. consentire. B Si aūt pu

[illegible]acere inuito dño z tñ dñs

[illegible]lt: furtū q

[illegible]it quātū ad intentionez

sed nō r[illegible]yct

[illegible]stitutionē: nec dominꝰ

potest

[illegible]sibi sua voluntate. ff.

eo. inter

[illegible]A Hoc fallit in. l.

[illegible]liquis seruo. C

[illegible]is. vt persuadens seruo vt tollat rem a dño: z seruus tollit eā domino etiā permittēte cui p̄ius renunciauit tenet furti z serui corrupti. B Lucrifaciē di gratia: q̄ liquis alienam ancillam rapuerit non causa lucrifiz libidinis non committit furtum. ff. eo. verum. A 2° alis incipit certum. B Iosius rei vsus possessionisue: q̄ non solum committit furtum qui rei dominium vult sibi lucrari: sed etiaz q̄ vult in re ipsa lucrari vsum z possessionem di. 50. qui sacrum. ff. eo. qui iumenta.

Quot sunt species furti. Sen. Due. Nam aliud est manifestum. i. illud in quo fur deprehēditur, priusq̄ veniat ad locum destinatum. A siue deprehēdatur ab eo cuius res ē siue ab alio. ff. eo. l. 3. B Aliō ñ manifestū cū quo fur nō deprehendit. ff. eo. l. 2. z 3. Itē nō q̄ quedā remanent in noie gnāli quedā in speciali: vt iuti sacrilegiū quod est

furtū rei sacre. ¶ seu etiā non sacre: sed de loco sacro siue etiā de eccliā: vt i. c. qd ergo de quo. ſ. ¶ Peculat⁹ quod ē furtū de re publica. 23. q. 4. qd ergo. Abigeat⁹ q̄ndo qs disp̄git gregē ⁊ inde furat. ¶ .ff. ō abigeis. l. i. §. p̄mo. ¶ Plagiū qō dī furtus hois. ſ. qñ sciēter qs libez hoiez vēdit vel emit. ff de plag. l. i. ⁊. 4. Et eo dez mō si alienū suū sollicitauerit vel asportauerit. ¶ .l. ad aliā regionez furtiue duxerit. C. ō plag. l. i. ⁊ notatur in sum. con. lib. 2. ti. 6. q. 2. ¶

Que pena furti. ḡn. Pena furti variat ꝑz q̄ parte de ipso agitur. Nā si agatur criminaliter. i. ad penā criminis nō est ꝓpter hoc fur suspēdendus aut dēmembrandus: ꝛz alr puniendus: vz vt fustigetur vl exulet vl alio modo put iudici videbitur: ⁊ hoc in simplici fure. ſ. q occulte ⁊ sine armis delinquit. C. eo. auc̄ sed nouo iure. ¶ sed hodie in multis locis etiā simpler fur suspendit ō consuetudine ꝛz glo. Raz. ⁊ dic̄ Ul. q̄ hāc ꝓsuetudinem facit rationabilem necessitas pacis cōis ⁊ frequens in. ozigibilitas exp̄ta huius malicie hoiuz: vt in sum. con. e. ti. q. 3. ¶ Si autē plus est q̄ fur: vt q2 cum armis vel etiā sine armis violenter aggreditur in domib⁹ vel in itinere vel in mari tē acrius ꝓcedetur ꝯ eū. ff. de pe. l. capitaliuz §. crassatores. ⁊ §. famosos. Itē si quis palā furripit ⁊ est famosus: omnes. n. tales furcis suspendūtur. ¶ dicto. §. famosos. vbi etiā dī q̄ debent suspēdi in loco delicti. ¶ Quod si non ē famosus punitur ea pena ō q̄ dī. ſ. raptoz p̄mo. §. p̄mo. Quādā etiā talium ꝑm leges q̄ndq̄ licite absq̄ iudice occidunt: vt. ſ. homicidiū p̄mo. §. 2. extra ō homi. si perfodiens. Si vo agatur ciuilr pena furti manifesti ē qua druplū: nō manifesti est duplū. ¶ vt in Insti. de obli. q̄ ex de lic. naſ. § pena. Et ibidē. §. si. p3 q̄ istud duplum seu q̄druplū exigitur vltra rē sublatā Et hec pena pōt peti ēt post annū: vt in Insti. de per. pe. ⁊ tpali. ac. §. furti. Et si egit aliqs criminaliter poterit ītez agere ciuilr ⁊ ecōuerso. C. q̄ ciuil. acti. p3eiu. cri. l. vnica. ⁊ ff. e. l. si. Et hoc intellige in foro ꝓcīoso: sed i foro ꝓscientie q̄ qs sine lite vlr restituē sufficit restituere simpliz cuz omni dāno ꝑm Tho. ⁊ Al. ¶ Idez in sū. con. dicta. q. 3. q2 nulli fuerit facta cōdemnatio in foro penitentiali nō debetur pena: vt notat glo. in c. frater nitas. 12. q. 2. ¶ Et q̄ldem plura habes. ſ. circa restitutionē restitutio per totum. Itē speciaⁱr de pena. ſ. restituō. 3. §. fi.

Utz in re parua cōmittatur furtū sicut in magna. ḡn. Sic: q2 in furto nō qō ablatuz est ſz mens furāntis attēditur. i. 4. q. 4. c. vlt. Et hoc intelligendū ē q̄ñ voluntas ē talis q̄ etiā maiora subtraheret: vel q̄ñ ex ablatiōe parue rei dom⁹ intelligitur grauari. ¶ per oppositā voluntatē. i. q2 ei nō placet: vt ꝓstat ex his q̄ sequūtur. ¶ Nam sic dic̄ Tho. 2ª 2ª. q. 66. Si aliquis furtiue res minimas accipiat per quas homo nō reputet sibi nocumentū inferri: ⁊ ille q̄ accipit possit ꝓsumere nō esse cōtra voluntatē dñi excusatur: alr furtū est semp peccatuz mortale: q2 est ꝯ dilectionē ꝓximi cui infert nocumētū. vñ ⁊ in talib⁹ minimis si habeat qs animū furandi ⁊ inferēdi nocumentū ꝓximo ē peccatū mortale: vt Tho. ibidē dicit. ¶ vnde ⁊ furtū cōmuni possit in vna gallina: vt in Insti. de rer. diui. §. gallinarū. vbi etiā dicit glo. q̄ cōmūtur in vno ouo. Sz ⁊ si putet qs etiā cū voluntate dñi recipere ista minima: ⁊ postea ꝓstat sibi de ꝯtra voluntate restituat quod accepit: ⁊ penitus excusat: alꝫ non: vt in. c. peccatū. de re. iur. li. 6. ¶

Quicūq̄ vtr re apud eū deposita vel rei ꝓmodata ad aliū vsū vl vtr pignore: furtū cōmittit: vt dictum est ſ. depositum. §. 6. ⁊ ſ. cōmodatum. §. 4. ⁊. ſ. pignus. §. 7.

Quid si mulier fecit furtū siue ante matrimoniuz siue post ⁊ vir particip auit: aut vir fecit ⁊ vxoz particip auit: nūquid licebit vxori de rebus cōibus satisfacere. ḡn⁹ ꝑm Bnil. vbi de consuetudine regionis vir et vxoz cōicant sibi credita ⁊ debita ex cōtractu vel maleficio: si res furtiua adhuc exist in eoz potestate: vxoz potest illā restituere etiā contradicente marito. ¶ Idē etiā ſz si inter eos nō fuerit talis cōmunio. Nā quicūq̄ habet rez furtiuā debet illā domino restituere. C. eo. in ciuilē. ¶ Si autem consumpta est potest vxor si expzesse vir ñ contradicat negocia marti gerendo ⁊ se liberando estimationē restituere de cōibus bonis: ꝓhibente autem marito non credo q̄ debeat facere huiusmodi restitutionem cū non habeat administrationē rerum sed maritus. Si tamen restitueret de bonis cōibus bona fide: non credo q̄ esset ei iniungenda penitentia quasi ꝓ mortali. ¶ aut q̄ peccaret mortaliter si hoc fiat latenter

ter ⁊ sine alio⁹ scandalo cū ꝯ nō sit fraudulēta ꝯctio nec animo lucrandi ſm eundem Guil. vt in ſum. con. li. 2. ti. 6. q. 12. B

Contra quē datur actio furti. ℟ndeo ſz Hoſti. Contra furē etiā ſi impubes ſit: dūmodo ſit doli capax. ff. eo. l. impuberem. Pater etiā agit ꝓtra filiū ſuū ſi peculiū caſtrenſe habeat: alīs non eſſet iudicium inter eos. ff. eo. l. ne cū filio. Eodē modo aget filius ſi pater ei aliqd ſurripiat de peculio caſtrenſi. A Facit. ff. eo. ſiqs vxori. §. ſed ⁊ ſi filius. B Itē vir cōtra vxorem vel econuerſo nō agit furti matrimonio ꝓſtante: ſed datur actio in factū: ſed q ei opez tulerit furti tenetur. ff. eo. ſiquis vxori. ⁊ C. rex amotarum. l. 2. Itez datur actio furti cōtra eum qui dedit opē vel conſiliū ei q furtū fecit. ff. eo. ſi is q. §. ſi tu. A Hoc verum ſi furtuz ſecutum ſit: vt in ſum. con. eo. titu. q. 15. B Et tam ipſe ꝯ etiā qui receptauit ad reſtitutionē tenetur: vt. j. reſtitutio. 3. §. 2. dicitur. A Et ibi patet quia quod dictuz eſt de conſilio obtinet etiā quādo ex eo veriſimiliter damnū ſecutum eſt. B Utrū peccet q rez ſuā apud alium ꝛpoſitam vel ēt iniuſte detentā furtuz accipit: regre ſ. ꝛpoſitū. §. vlt.

Quid ſiquis furatur ꝓpter neceſſitatem famis vel frigoris. ℟ndeo. Si eſt extrema neceſſitas non peccat: ſed vtitur iure ſuo: de ꝛſe. di. 5. diſcipulos. vñ poteſt occulte ſbtrahere: vt dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 66. non tñ ꝓ ſe: ſz etiā ꝓ alio. Nam in tali caſu omnia ſunt cōia: di. 47. ſicut hi. Quod ſi nō ſit extrēa neceſſitas peccat qdem: ſz ꝓpter neceſſitatē attenuatur peccatū. Et in tali caſu intelligitur penitentia que imponitur: extra de furt. ſiquis per neceſſitatē. A Idem in ſū. cō. eo. ti. q. 8. ſm Ray. ⁊ Tho. Aduertendum tamen q licz furans in extrema neceſſitate non peccet: ſi tamen ꝛueniat poſtea ad facultatē puto q obligetur ad reſtitutionem: ſicut ⁊ q ceſſit bonis. C. de his qui poſſunt ce. bonis. l. i. ita tamen q non teneatur niſi in quantuz facere poteſt. ff. de ceſſi. bo. l 3. Et in hoc vel ſimili caſu intelligitur facē poſſe deducto ne egeat. ff. de re iudi. in cōdemnatione. Aliqui tamē dicunt q furāti in extrema ēt neceſſitate ſi rem non reſtituat debet imponi q peniteat per tres hebdomodas: dicto. c. per neceſſitatem. Sz illud. c. nō intelligitur in extrema neceſſitate ſz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 66. arti. 7. ⁊ ſm Ray. in ti. de furtis. §. Item quid ſi aliquis furatur. ⁊ ſm Inn. ⁊ glo. in dicto. c. iniquis. ⁊ s. patuit. Sed in quantum dicit ibi glo. q intelligitur in neceſſitate non magna: debet intelligi reſpectu neceſſitatis extreme ſed bene al' magna: qa vt ibi patet fur non cogitur reſtituere: ſz vel penitentiam agere vel reſtituere. vnde dicitur ibi: Si reddiderit non cogatur ieiunare: quod non concederetur ꝓ neceſſitate pua: alīs nullus cogeretur mendicare. Sed ⁊ iſte ſi deueniat ad facultatē tenetur ꝓciſe reſtituere: ſicut ⁊ de furante in extrema neceſſitate dictuz eſt. Et ſimiliter ſi fuerit furatus exūti in tanta neceſſitate ſicut ⁊ ipſe: qz i pari cauſa potior debet eſſe conditio poſſidentis. ff. de condi. ob tur. cām. l. ſi ob turpē. §. pozzo. ⁊ maxime dūi. Alīs furās in neceſſitate etiā nō extrema ſz magna non cogitur ꝓciſe reſtituere: dcō. c. ſiqs. Et qz nō eſt determinatū q̄lr intelligatur illa neceſſitas magna relinqtur arbitrio boni iudicis eē de offi. dele. de cā. B De reſtitutione facienda vide. j. reſtitutio. per totum.

Quid ſiqs furetur xp̄ianos dētos a paganis: vt eos liberet. ℟n. ſz Ray. ⁊ Hoſti. Si eſt temp⁹ guerre in nullo tenetur. 23. q. 2 dñs. ⁊. q. 8. vt ꝑdez. Si vo eſt tps treuge tenetur ipſi pagano reſtituere nō hoiez ꝓpter periculū aie ſz eſtimationē. Silr ⁊ tenet de alijs ablatis: vt. 23. q. 1. noli. A Hoc ēt caſu dicit Ray. Credo ipſū furātē nullo modo peccaſſe ꝯ tuz ad hoiez quē furatus ē ſi rectā habuit intentionē: imo pou⁹ meruiſſe: dūmodo alīs ſatiſfaciat: vt in ſū. cō. eo. ti. q. 9. Ego vo puto q etiā ad nullā ſatiſfactionē teneatur qñ paganus xp̄ianū iniuſte detinebat: quod ē regulare: vt i rubrica. C. ne xp̄ianū mancipiū hereticꝰ vel paganus vel iudeꝰ habeat vel poſſideat: ⁊ in. l. vna ibi poſita. ⁊. 54. dis. mancipia. B Si ñ pagani cōpulerāt eū ad circūciſionē: vel idolatriam: vel aliquod mortale peccatū: nūc ille penitus liber factus ē: ⁊ ſic furās eū nō peccat ſz mereb: ar. dis. 54. nulla. A Idē in dicta q. 9. B Mungd xp̄iano q detinetur a ſaraceno liceat furari ei, ℟n. ſm Hoſti. Si iſte xp̄ianus dū eſſet treuga frangeret eā: ⁊ ſic erat in culpa ⁊ fuit captus: nec ei iminet periculū neceſſitatis non ſz furari: ſz tenet ad reſtitutionē. Mā talis iuſte detinebatur A ſed nō ꝓ ſeruo: vt pz ex dictis s. §. ꝓxio B Si aūt iniuſte detinebat: vt qz tpe belli

capt⁹ est vt imineat necessitas: ñ tenet ad re stitutionē. ☞ cū talē teneat saracen⁹ pascere: vt i sū. có. eo. ti. q. xj. ☞ Utr licceat furari ab vsurario: vt elemosyna ꝛetur, ꝛ. elemosyna primo. §. 9.

Loria uana Utr appetit⁹ inanis glorie sit mortale peccatū. ☞ n° ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 132. Potest cē mortale duplicit. primo mō ratione materie: puta cū aliqs gliatur de aliquo falso: qō ꝛ gratur diuine reuerentie. ☞ sicut Ezech. 28. ꝛ pncipē tyri dicitur: Elcuatū est cor tuū: ꝛ dixisti deus ego sum. ☞ vel cū qs bonū tpale de quo gliat ꝓfert deo. ☞ Hoc aūt fit cū circa illud pl⁹ attendit ꝙ erga deū vel diuina: ꝛ illud dī qs ꝓferre circa quod plus laborat: vt dicit p Greg. 47. dis. omnes. ☞ seu cū qs ꝓfert testimoniū hominū testimonio dei. ☞ vt cū qs verecundatur confiteri: seu leg qō deus p sacraꝛ scripturaꝛ docet, ppter ꝛnaꝛ opinionem hominum: ꝛ quos dī Luc. 9. Qui me erubuerit ꝛ ꝓmones meos: hūc filius hois erubescet cū venerit in maiestate sua ꝛ patris ꝛ sanctoꝝ angeloꝝ. ☞ 2° mō ex pte ipsius gliantis q intentionē suā refert ad gliam, tanꝙ ad vltimum finē ad quem ordinat etiā ꝛtutis opera: ꝛ p quo nō ꝓtermittit ēt que sūt ꝛ. ꝛum. Hic ergo mōis est mortale: aliter non. ☞ Obscurū est h°. c. Ad cuius intelligentiā sciēdū q sub generali diffinitione pōt dici q vana glia est inutilis delectatio. Vanū. n. idē ē qō inutile: ꝓmo Reg. 12. ibi: Nolite declinare post vana ꝛē. Et gloriari sepe capitur in scriptura ꝓ delectari. Hiere. 9. ibi: Nō glorietꝛ sapiens ꝛē. Et ad Gal. vlt. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce. ꝛē. Et ista inutilis delectatio aliquando est simplex: ꝛ aliqñ non simplex. Simplex est quādo venit sine appetitu honoris. Et hoc casu aut talis delectatio est super eo quod est mortale: aut nō. ꝓmo casu absqꝫ dubio est peccatū mortale: qꝛ ꝓsēsus nō solū in actū mortalē: ꝫ ēt in solā delectatiōnē est mortale: vt notat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 154. arti. 4. 2° casu nō deest peccatū, nā quodlibet vanū appetere vitiosū ē: ꝑs. 4. Vt quid diligitis vanitatez. ꝛ notat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 132. arti. ꝓmo. Non puto tamē q sit mortale: nisi interueniat magna libido siue mentis relaxatio. Nā vt nōt Bonauentura sup. 4. sniaꝝ dis. 16. peccatū veniale p magnā libidinē fit mortale. Nō simplex ē qñ venit cum appetitu honoris seu reuerentie: ꝛ hoc casu si ꝓcedit ex q̄dam mētis surreptione vel maxima, pnitate ꝓcupie est veniale: qꝛ vt dicit Beda super epla Jac. ꝛ. 25. dis. §. criminis. q̄ ex humana infirmitate cōmittūtur venialia sunt. Et ex surreptione seu maxima pronitate ꝓcupiscentie ꝛsimiliter, ꝓcedit vana gloria: cum est super re parua: tūc enim verisimiliter deliberat⁹ cōsensus rationis nō adest delectationi rei parue. Potest tamē ꝛ erga rem paruā deliberat⁹ consensus adesse cū malicia: ꝛ tunc nō erit surreptio mētis: seu, pnitas ꝓcupiscentie: ꝫ malicia mentis. Nec refert q̄ sit super re parua: qꝛ deus cor respicit non manū. 14. q. 5. si quid. Et facit quod dictū est ꝛ. furtum. §. 3. Procedit etiā vana gloria ex magna ꝓcupiscētie, pnitate sup re magna: vt qñ super illa defertur hōr nō quesitus honor. Difficile enim ē tūc si rō nō ꝓsentiat aliquatenꝰ non delectari. Vñ super illud. 1. ad Thessal. 2. Non quasi hominibus placētes ꝫ deo dicit glo. Aug. Etsi cui cuꝫ facile ē laudē nō capere dum negatur: difficile tñ est ea nō delectari dum offertur. Si ☞ vana glia cuꝫ appetitu honoris, ppū seu reuerētie nō veniat ex dicta surreptione seu pronitate: ꝫ ex deliberato consensu videtur mortale. Nam hoc casu est appetitus, ppie excellētie: q appetit⁹ est species superbie: vt p3 2° sententiaꝝ dis. 42. c. ex superbia. vbi dicitur q superbia est amor, ppie excellentie: ꝛ ideo isto aliꝰ vocatur inanis glia, ppter inutilē delectationez quā continet: vñ homil. 24. dicit Greg⁹ Nemo qppe vestimenta pcipua nisi ob inanez gliam querit: vꝫ vt honorabilior ceteris esse videatur. Aliqñ ☞ ppter amorē ꝓprie excellentie vocatur elatio seu superbia. 21. q. 4. omnis. ibi: Omne qppe qō nō ppter necessitatē suā. ꝛē. Superbia ☞ cū venerit ex deliberato cōsensu peccatum est mortale: vt notat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 162. arti. 5°. Sic ergo vana gloria hoc casu que ex superbia est, peccatum est mortale: ꝛ etiaꝫ graue qꝛ videtur procedere a radice infidelitatis vnde Aug⁹. 5. de ciui. dei. c. 14. dicit: Tam est hoc vicium inimicuꝫ pie fidei, si maior in corde sit cupiditas glorie ꝙ dei timor vel amor: vt dominus diceret Johan. 5. Quomodo potestis credere gloriaꝫ ab inuicē expectantes ꝛ gloriam q̄ a solo deo est

ꝓn querẽtes. Maior vꝫ esse cupiditas gloꝛie ꝗ̃ dei timoꝛ vl amoꝛ qñ hunc glie gs exdeliberato ꝓsensu adhẽtis qꝛ dñs hoc ꝓhibet Vbi. 9. ibi: Nõ glioꝛ sapiẽs. ꝛc. ⁊ Matth. 5. ibi: Attẽdite ne iusticã vꝛaꝝ. ꝛc. Et tõ ꝓfacẽdo vꝫ illi glie p dilectionẽ adhererе ⁊ a diuina recedere cꝫ aritate. Grego⁹. homel. 23. Qui adhuc p illicita deliderіa defluut deũ, ꝓfecto nõ diligut: qꝛ et in sua voluntate ꝓdicit. Et eadẽ rõne p hũc ꝓsẽlũ vꝫ abiect⁹ dei timoꝛ: Eccliã. 2. Qui timẽt dñm ꝛngrẽt q̃ bñplacita iũt illi. Et tãto erit grauius hoc peccatũ ꝗnto fuerit sup re vitiosa: ps. Si Quid gliaris in malicia. ꝓz Nico. de lyra. q̃ si dicat: pessima est ista glia: qꝛ ꝓpe é illoꝝ q̃ peccãt ex certa malicia ⁊ hitu. Signuꝫ .n. habit⁹ gnãti é delectatio in ope: vt dr in 2. ethi. ꝓpter qõ dr puer. 2. Letatur cũ male fecerint. ꝛc. Et ad ꝓdicta facit quod ponit Alex. õ ales sup. 2. iñaꝛ. vbi dicit: Inanis glia aliqñ é mortale: aliqñ venale. naꝫ inanis glia qñq̃ ꝓcedit ex surreptione: qñꝫ ex deliberatione. Et ista aliquãdo est circa res q̃ inducunt maximã ꝓsumptiõẽ: ⁊ aliqñ nõ circa hmoꝛi res Venialis ergo dicet cũ é, ꝓpt surreptionẽ: vel ꝓpter maximã cõcupie, ꝓsumptiõẽ. Innuit g⁹ doctoꝛ iste ꝙ ex̃ exꝑssos casus vana glia sit mortale: qꝛ cũ aliqd õ vno negatur ꝓnter de alio ꝓcedit ur. 25. di. q̃lis. Et clarius colligitur ex ꝓdictis. Et ꝑm hoc pót intelligi qõ dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 132. arti. 3 vꝫ ꝙ si amoꝛ humane glie ꝗnis sit inanis non repugnat charitati neq̃ quo ad id de quo est glia: neq̃ ꝗtum ad intentionẽ gliã querẽtis: nõ est peccatũ mortale ꝛz venale. Et illud qõ dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. arti. 2. vꝫ ꝙ si mulier ornat se ex quadam leuitate vel etiã vanitate, ꝓpter tactantiã quãdã nõ sẽp est peccatum mortale: ꝛz aliqn venale.

Radus consãguinitatis quomodo debeat computari ⁊ qñ impediat matrimoniũ regre. j. impedimẽtũ. 5. de affinitate. j. impedimẽtũ. 14.

Terra qñ ⁊ qñ sit licita vl illicita. de hac materia habes supra bellum per totum.

Vla vꝛ sit peccatũ mortale. ꝛ̃ ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 148 Dicẽdũ ꝙ si delectationi gule inhereat hõ tãq̃ fini, ꝓpter quẽ deũ ꝓtẽnit: paratꝰ ꝫ dei ꝓcepta ꝛagere vt delectationes hmoꝛi alias quali: sic é peccatũ mortale. Si vo in gula sit mordinatio ꝓz ea q̃ sũt ad tuñ. vꝛpote ganimis ꝓcupiscit delectationes ciboꝝ: ꝛz nõ ꝓpter hoc faceret aliqđ ꝑ legẽ dei: sic é venale. A Hoc dicũ mini⁹ clarꝫ é: ꝛz clari⁹ ponitur in. §. ie. sup ſpẽb⁹ ei⁹. Sz h̃ sciẽdũ est ꝓz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 148. arti. 4. ⁊ in iũ. cõ. li. 3. ti. 4 q. 7. ꝙ gula é mordinata comedẽdi ꝓcupia vl, put ponit in sũma de vitijs: gula é inordinat⁹ amoꝛ ꝓz gustũ. Et sic ex includit ebrietatẽ. B Quot sũt ſpẽs gule. ꝛndeo ꝓz Tho. vbi. s. Grego⁹. 2. li. moraliũ. ponit. 5. ſpẽs q̃ nõni hoc vsu: Prope lauteꝝ nimis ardẽter: studiose. A Hoc dicũ Greg. posẽtũ é de ꝓse. di. 5 qnq̃ modis. B Prope .i. ga gs ꝓuenit hoꝛa debita. Lauteꝝ qñ q̃rit cibos ꝓciosos. Nimis: qñ excedit in quãtitate. Ardẽter: vt qꝛ nõ ꝓuat modũ debitũ: ꝛz trãsgredit ex delideꝛio edẽdi. Studiose: ga q̃rit cibos nimis accurate ꝓparatos. A De his ſpẽb⁹ ⁊ q̃ie peccatũ in eis ꝓsistat latius dr in iũ. cõ. co. ti. q. 8. Vñ quo ad ꝓmam ſpẽz sciendũ é vt ibi nõtur ꝙ si hoꝛa ꝓuentatur ex aliq̃ necessitate infirmitatꝭ vl tuneris vl alio⁹ hmoꝛi nullũ é peccatũ: ⁊ ẽt qñ voluptas é in cã adhuc nõ é peccatũ mortale nisi ille cibi appetit⁹ sit adeo imoderat⁹ ꝙ hõ ipz ieq̃ret si eẽt ꝛ ꝓceptũ diuinũ: vl si induceret ad soluẽdũ ieiuniũ sub ꝓcepto ab ecclia institutũ: vl si, ꝓpter hoc faceret aliq̃ fraudẽ ꝓcepto: sicut faciũt illi q̃ mane incipiẽtes, ꝓtrahũt mẽsã vsq̃ ad vesperã tpe ieiuniꝫ. Hec ꝛt 25 di. §. alis aũt. sup v̄. Quoniã gs alijs ieiunãtib⁹. ꝛc. vꝫ asserere ꝙ tpe ꝓcepti ieiunij ex ꝓcupia aũ hoꝛa comedere sit mortale. Quo ad 2ᵃᵐ spẽm sciẽdũ: vt dr in dicã. q. 8 ꝙ lauta, ꝓcuratio si fiat ex necessitate infirmitatis: vel ꝓstinet, ꝙsuetudinis nõ est peccatuꝫ cũ hoc etiã ꝓcedat fieri in monasterio: alias peccatũ é, ꝓpter excessũ cupiditatꝭ: ꝛz nõ est peccatũ mortale nisi nimis sit effrenata cupiditas q̃ subueniat rationis iudicũ: vel nisi gs vsicat tpe ieiunij cibis illicitis sine necessitate ⁊ dilꝑtione: sicut q comedẽt carnes i q̃dragesima. Quo ad 3ᵃᵐ spẽm dõ vt ⁊ nẽtur ibidẽ: ꝙ nimietas cibi ⁊ potꝰ accipit ꝑm ꝓportionẽ sumẽtis cibũ: qꝛ quod vni eẽt pax hoc alteri eẽt multũ: vt dicꝫ in ethicis. Vñ tẽperãtia nõ hꝫ medium reꝛz ꝓportionis. Et sicut ꝓdictũ est ꝙ ebrietas q̃ ꝓcedit ex electione tali q̃ gs delectationẽ potus ꝓponit bono diuino ⁊ bono rõis

est peccatū mortale: ita dico idez de excessu tanto i cibo q̄ ipse sibis ē ebrietati. Et ab apostolo vocat cōmessatio: cū dicit Ro. 13. Nō in cōmessationib⁹ & ebrietatib⁹. Quo ad q̄rtā spēz ibid dī q̄ ardor ñ sigt ēlibet auiditatē & delectationē in cibo q̄ vt nullū ē peccatū si ē exsola nā: vel ē venīale peccatū si tali delectationi rō plusq̄ oz ibēt: iz significat igneā auiditatē q̄ gl ꝓponit oibus h⁹ delectationē: vt Esau q̄ ꝓpter vnā escam vēdidit ꝑmogenita. vñ & a benedictione reꝓbat⁹ est: Heb. 12. Pōt ergo hoc ee mortale peccatū. Quo ad 5ām spēm dī vbi. s. q̄ studiositas q̄ ē peccatū mortale, ē studiositas diuitis epulonis q epulabat quotidie splendide. s. q̄n anim⁹ totus implicatur circa appatū ciboz: qz studiū est vehemēs applicatio animi ad aliquid: vt dicit Tullius in rhetorica. Pōt tñ q̄nq̄ ee peccatū venīale vel ēt nullū pcūm. s. cū hoc requirit ifirmitas vel ꝓsuetudo vel honestas alic⁹. pōt n. rex in apparatu ciboz excellere rusticuz sicut in alijs sine pcō. B Quid sigt sumat potū vel cibū nociuū, gn. Sigdē h⁹ faciat vt sibi nocumētū inferat seu mortem nō peccat in gula: sed aliter grauiter peccat in odio sui, ꝓprij corporis, si ño ex nimio appetitu in gula peccat: & magis si sciat nociuū q̄ si ignoret. A Et fm Inn. & i sumcō. li. 2. ti. 1. q. 39. sigs non crederet mortifer cibū seu potū: iz crederet infirmitatem ex illo roborari non peccaret mortaliter vel ad min⁹ nō ita grauit. Pōt. n. h⁹ fieri cōpatio grauioris afflictōis: q̄lis est afflictio sitis ad minus grauē: q̄lis ē afflictio febris Nō hoc cāu nō peccaret mortaliter pōt itelligi q̄n nocumētū foret puū. Al cū ñ pax offenderet charitatē q̄ tenēt diligere corpus suū vt deo seruiat: vt ibidē dī fm eū. Inn. nō vī a mortali posse excusari. Jō post illa ꝛba: nō peccaret mortaliter, ibi ūrit. Inn. vl ad minus nō ita grauiter sicut supior: vz q sumit rē mortiferā. Segtur in. d. q. 39. De seruitoribus aūt & mistris dō vī q̄ peccāt si dant nociuū aliq̄ infirmo ex certa scientia vel improbabili ignoratia. In sanitate aūt dicimus: q̄ nō tenēt aliqs viuere medicinaliter: qz oia sūt sana sanis. Sed & tūc si scienē acciperet sine cā aliq̄ nociuū vnde mors ei eueniret vel infirmitas que subtraheret eū a fruitio dei: dicim⁹ q̄ peccat. Luz Inn. ꝓcor. Hosti. & intellige q̄ hoc cāu gs peccaret vl venialr vel mortaliter si nocumēti ḡtitatē: vt postea dī. B Vltio nō q̄ de cibis dicit Aug. Diligēter igt attēdū est qd loco vel tpi & ꝓpōnis ꝓueniat: ne temere flagitia reꝑhendam⁹. Fieri. n. pōt vt sine aliquo vitio cupiditatis vel voracitatis ꝑciosissimo cibo sapiens vtat: inspicies aūt fetidissima gule flāma in vilissimū olus ardescat: & sanus q̄q̄ maluerit more dñi pisce vesci q̄ lenticula more Esau: aut ordeo more iumētoz: di. 4. quisq⁹. Ne regrēda sūt i ꝓuisjs clericoz: vide. s. clericus ꝑmo. §. 4. De gula cuā vide. j. sobrietas. & s. ebrietas.

Abitus

An liceat clericis habitū transformare: vide. s. clericus ꝑmo. §. 2. Et an liceat religiosis: vide. s. apostasia. 4. §. 1. Al in toto illo. c. ñ vī de religiosis aliquid dici. B & apostasia. 4. §. 1. & ñ. Al Nec ibi iste casus tangi vī. B

Ebetudo sensus

Hoc vitiū fm Greg. 31. moral. oritur ex gula Et fm Tho. 2ª 2ª. q. 5. h3 rōnē peccati inq̄ tū est voluntaria: vt pz in eo q̄ ē ita affectus circa corporalia q̄ de spūalibus subtilr discutere fastidit vel negligit.

Ereditas

diuiditur in. 12. ꝑtes q̄ appellantur 12. vncie: & h3 ista nota. Sextans. i. sexta ps hereditat⁹. i. due vncie. Quadrās. i. quarta pars. i. tres vncie. Triens. i. tertia ps. i. quattuor vncie, Quincūs. i. quiq̄ vncie, Semis. i. dimidietas hereditatis. i. sex vncie, Septūs. i. septem vncie, Bes. i. octo vncie, Dodrans. i. nouem vncie. Dextrans. i. decem vncie. Deunx. i. vndecim vncie: appellatione ño assis vel ponderis. 12. vncie continentur. Decem Insti. de heredi. instit. §. hereditas. Al Ibi predicta vocabula ponūt: & dī q̄ tota hereditas vocatur assis & ponderē nil dī. B Bona defūctoz ad heredes deuoluūt & illoz qui dānati fuerint. C. de bo. dā. auc. bona. Al Et ibi pz q̄ hoc vez ē quo ad ascendentes & descēdentes: ex latere ño vsq̄ ad tertiū gradū. Et subdit: Uxores ño eoz dotē & donationē ante nuptias recipiāt. Si ño sint sine sorte accipiāt ꝑtē legibus difficultātis: siue filios habeāt: siue non. dicit gl. i. q̄tū ex more lucrāri. Segt: si neminē predictoz habeant q

delinquũt eoꝝ bona fisco ꝛ̃ iudicãtur. ¶ In tribus tñ casibus filij ẽt excludũtur ab hereditate patris. ꝓmo quidẽ si ꝑ̃ fuit hẽticꝰ q; bona hereticoꝝ sũt ipso iure ꝓfiscata: ex̃ ꝺ hereti. cũ ꝛ̃ li. 6. Scõo si ꝓmisit crimẽ lese maiestatꝫ. 6. q. i. siquis. Tertio si erat ꝓmonus: vel hẽbat aliquod ius siue feudũ in ecclesia quod debẽt trãsire ad filios ꝛ ipe inf fecit vel mutilauit rectorẽ vel clericũ illiꝰ ecclesie pdit oẽ ius ꝛ oẽm dignitatẽ quã i ea hẽbat: ꝛ nihil puenit ad filios: ex̃ de pe. i q. duscã. ¶ Ibi dicit Inn. In sacri cõcilij approbatiõe statuimus: quatenus si ꝓmoni vel aduocati: aut feudatarij seu vicedñi: et alij ben̄ficiati alicuius ecclie per se vel p alios occidere: vel mutilare rectorem vel clericũ aliũ ipius ecclesie ausu temerario ꝓsumpserint: patroni ius patrõatus: aduocati aduocatiã: feudatarij feudũ: vicedñi vicedominatũ: ꝛ ben̄ficiati beneficiũ ꝓꝰ amittãt dic̃ gl. ꝛ devoluãtur ad ecclesiã cui facta est iniuria. Segtur: Et ne minꝰ vindicte ꝯ excessus memoria ꝓrogetur non solum de ꝓmissis nihil perueniat ad heredes: ꝛ etiam vsq; ad quartã generationem posteritatis talium in clericorum collegium nullatenus admittãt: nec in domibus regularibus alicuius ꝓlatõis assequãt honorem nisi cũ eis fuerit dispensatũ. Glo. ait: Cuꝝ non ꝺterminetur a quo possit dispẽsari. dicit Johes q eps põt dispensare: exquo papa spãlr sibi non retinuit ab solonẽ: ar. ꝺ sẽ. excõ. nuper. Et subdit: Honestũ ẽt q nullus eps sine lnis pape dispẽset cũ talib⁹ ad timorẽ alioꝝ. ¶ Possunt quoq; filij p patrem exheredari certis ex cãis: que habẽtur in auct. vt cũ. de ap. cogno. §. cãs. ꝛ nõtur extra de iureiu. quintauall. ¶ Ibi gl. notans cãs expressas in allegato. §. cãs coll. 8. dicit: Si filius manus parentiꝫ intulerit: si grauem iniuriam eis fecerit: si eos criminaliter accusauerit ꝺ cã que nõ sit aduersus ꝓncipem vel rempublicã: si cũ maleficis conuersatur: si maleficus efficiatur: si vite parentũ fuerit insidiatus: si vxoꝝ vl cõcubine eius se immiscuerit: si ex ꝺlatione filij grauia dispendia parentes sustinuerit si ꝓ persona vel ꝺbito eius inc̃tum potuit fideiubere noluit: vt ex hoc parentes liberentur ab inclusione ꝛ filij reqsiti a parẽtibus fideiubẽ nolũt: vt ꝓz i. ꝺ. §. cãs. Segtur in glo. Et hoc ad filios masculos tñ pertinet. s. de ista fideiussione: vt ꝛ̃. e. §. cãs. Sequitur: si ꝓhibuit eos facere testm̃. s. ꝛ̃ volũtatem parentũ: imo etiam ꝓter voluntatẽ vt in eo. §. sequitur: inf harenarios aut mimos perseuerauerit: cũ pater non fuerit illius ꝓfessionis: si filia luxuriosam vitã egerit cum parentes vellẽt eaꝫ ꝓ posse ꝺotare ꝛ non neglexerint eam maritare vsq; ad. 15 annũ. Ante enim hanc etatẽ si fornicata fuerit vel sine consensu parentũ se maritauerit: vel etiã post dictam etatem si seruo se cõiũxerit etiã per matrimoniũ sine voluntate parentum: videtur iusta cã exheredationis vt in. ꝺ. §. cãs. et ibi glo. Sequitur: Si parentibus furiosis debitam curã non impẽderit. Et hoc obtinet: non solum in filijs i sed etiam i quibuscũq; alijs qui possũt ab intestato succedere: vel etiaꝫ qui in testamẽto sunt heredes instituti: quia predicti non solũ possunt exheredari: ꝛ̃ ẽt a quocunq; extraneo in scriptis admoneri vt eos ꝓcurare festinent Si aũt post eius attestatiõẽ neglexerint et extraneus i sua domo furiosũ susceptum sumptibus suis: vel ꝓprijs vsq; in finem vite sue ꝓcurauerit eius debet habere successionem euacuata istitutione ipsoꝝ qui curam neglexerunt: ita tamen vt cetera testamẽti capitula i sua maneant firmitate. ꝺ. §. cãs. vbi etiam glo. dic̃ Quid si non faciã testamentũ: nec aliquis extraneus eũ ꝓcurauerit. Rndeo: Liberi vel agnati sunt heredes: sed potest eis auferri hereditas: vt. ff. de his quibus vt idi. l. z. Vel dic q in hoc cãu sicut ꝛ in sequenti eis denegetur hereditas ex suo delicto: in hoc ergo videtur inclinari gl. et hoc videt verum ꝓpter eandem rationeꝫ cũ casu sequen. ꝺ. de quo statim. Sequitur in glo dicti. c. quintauallis. Si parentem de carcere educere neglexerit. Glo. Intellige. i. de captiuitate: siue fuerit in carcere siue nõ: vt i ꝺicto. §. cãs. ꝟ. si vnum. Ibi etiam dicitur q si per liberoꝝ negligentiam in captiuitate decesserit illos ad successionem eius non patimur venire qui non festinauerint eiꝰ redẽptionem citius ꝓcurare: sed omnibus liberis in hoc negligentiꝫ res vniuersas ab eodem derelictas ecclesie ciuitatis ex q̃ oritur applicari: inuentario. s. sub publica attestatione celebrando: nequid ex eius facultatibus pereat: ita vt quicquid exinde ad ecclesiam peruenerit captiuoꝝ redẽptioni

bus proficiat. hec ibi. Idem etiam videt i similibus cāis: videlicet ꝙ quando fuerit subuentio in reliquis magnis necessitatibus denegata subtrahatur negligentibus: ⁊ successio in pias distribuatur cās propter eandem rationem. ff. de legi. l. non possūt. Ad hoc etiam facit. ff. de his quibus vt indi. l. 3. vbi dicitur ꝙ indignus iudicatus ē successione mulieris a qua fuerat institutus qui per negligentiam ⁊ culpā suam id egit vt mulier moreretur. Dicit glo. non adhibendo medicum. B Sed tamen nō licz parentib⁹ liberos vel liberis parētes ab hereditate sua repellere monachos factos q̄uis dum laici fuerāt in cām ingratitudinis inciderint. 19. q. vl. c. fi. Idē habes. j. religio p̄mo. §. 12. q incipit: Utruz religiosi ⁊c̄.

Usq̄ ad quotū gradū durat successio i hereditate. ꝛn. nō terminat in q̄rto gradu sicut quo ad impedimētū matrimonij: sed durat vsq̄ ad decimū. 35. q. 5. ad sedē. A Ibi quo ad successiones non videtur fieri aliq̄ gradus determinatio. s. vsq̄ ad quem nūerꝫ determinet: sed poti⁹ indeterminate: et sic in infinituz quousq̄ memoria haberi d̄ cognatōe possit: vt ⁊ silr ⁊ diffusius ponitur in insti. d̄ gradi. cogna. per totū. Unde ⁊ in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 119. dr̄ ꝙ admittūtur cognati in infinitū exquo gradus attinētie probat. Quod ergo aliqui dicūt de decimo pōt intelligi ex eo ꝙ vix est ꝙ memoria vltra extendat. Et vt pz in. d. c. ad sedē. mlt̄uz valet ꝯputatio respectu successionis ⁊ mr̄imonij. Nā in matrimonio fratres sunt i p̄mo ⁊ filij eoꝝ in scd̄o. In successione vero fratres sunt in scd̄o: ⁊ filij eoꝝ adinuicez in q̄rto: ⁊ sic de reliquis: vt ibi. B Et qui ⁊ quō succedāt: vide. j. successio. De heredū substitutōe vide. j. testm̄. 2. §. 2. Utrū hedes tenean t ad debita defūcti. ꝛn. Hēdes quidem ꝑm leges non tenentur de maleficio testatoris: nisi inq̄tū ad eū peruenit: vl nisi cū testatore fuerit lis ꝯtestata: tñ ꝑm canones ⁊ ꝑm ꝯsciam heres quilibet tenet ad oīa debita siue fuerint ex ꝯctu: siue ex maleficio: vel quasi: ⁊ siue res ꝑuenerit ad hēdē siue non: siue lis fuerit contestata: siue non 16. q. 6. si ep̄m. ⁊ extra de pigno. ex p̄ntiuz. ⁊ de solu. c. 1. ⁊ de vsur. tua nos. ⁊ de rap. i lr̄is. ⁊ de sepul. c. vl. ⁊ de sen. ex. a nobis. 2. Hoc intellige si hereditas sufficiat: vt. j. in §. proximo dicitur. Con. in hoc omnes canoniste. A Idē in sum. cō. e. ti. q. 91. B

Quid si hereditas non sit sufficiens ad omnia debita. ꝛndeo ꝑm Ray. Credo ꝙ in iudicio anime etiam si non fecit inuentarium non tenetur nisi q̄tum sufficit. Distinguo tamen inter legata ⁊ debita: quia d̄bita tenetur sine diminutione soluere: de legatis vero si tot sunt ꝙ non remaneat ei legitima potest detrahere suam legitimaz: ⁊ iterum quartam ꝑm quosdam si fuerit institutus heres. Idem Host. ⁊ Ul. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 92. vbi etiā dr̄ ꝙ inuētariū est scriptura quam debet heres inchoare ꝑm leges infra. 30. dies a morte testatoris: vel postq̄ scit se heredē institutum: et describere ibi omnes res defuncti sub testibus et debet illam perficere infra sexagita dies: vel infra annū si remote sint res: ⁊ tūc non tenetur creditoribus vltra id quod inuentū fuerit de hereditate: als si non fecerit inuentarium tenebitur insolidum. C. de iure deli. l. sancimns. B Et de legitima habes. j. legitima.

Quis ordo tenendus in soluendo creditoribus aut legatarijs. ꝛndeo ꝑm Ray. Si creditores ⁊ legatarij simul veniunt primo ē satisfaciendū creditoribus: sed si vēiant separatim: liberatur heres soluendo ꝑ illū ordinē quo venerūt: dū tñ nihil faciat dolo. Et creditores postmodum veniētes ñ debent inquietare heredem nisi remanserit ei de hereditate: sed habent ius suū saluuz ꝯ legatatarios. sed si hēs scit vl credit siue dubitat ꝙ hereditas non extenditur vltra debita siue fuerint ex ꝯctu siue ex maleficio vel quasi nihil debet, dare legatarijs donec satisfecerit. Et idem modus tenendus ē in satisfaciendo p̄us creditoribus prioribus ⁊ in iure potioribus: de quo habes. j. restō. 2. §. 4. 5. et. 6. A Et si heres hūc ordinez mutauerit primo scilz soluere legatarijs vl scd̄arijs creditoribus p̄⁹ q̄ potiorib⁹ non absoluit hēs i foro ꝯscie nisi hoc faciat ignorant: reputās. s. hereditatē ad oīa soluēda sufficere vel nesciens hūc eē portiorē creditorez ꝑm Ul. ⁊ Hosti. vt in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 94. vbi etiā dicit gl. Ray. ꝙ sic p̄ores seu potiores creditores ab alijs preuenti ñ debent inqetare heredē ita nec illos qui ab eo emerūt res q̄ꝝ p̄cia in legata vel fideicommissa vel alios creditoreo processerunt: vt in. l. sancimus infra allata. Nā vt in hac. l.

pz creditoribus potioribus seruatur ius ꝺ legatarios: et etiã ꝺ alios creditores inferiores qui prius ab herede accepert. ℬ Et nota ꝙ heres pót deducere ante oia expensas funeris: et etiã alias necessarias ꝙs fecit cã hereditatis: et inuentario: et hᵒi Et breuiter qñ debita totã hereditatẽ hauriũt heres dz cẽ immũis a lucro: sicut a gñamine C. de iure delib. l. sancimus. §. et si pfatã cũ seqñtibus. Itẽ nõ ꝙ ꝫ obligatio testatoris transeat ad heredẽ: nõ tñ periculũ periurij et hᵒi ꝙ nõt pñt excedere singularẽ personã. Idẽ Host. et Al. ℬ Idẽ in sum. có. d. q. 94. vbi ét in hoc ponitur exẽplus de fractõe voti quę non transit in heredes ℬ Quid si plures sint heredes qũ tenẽt ad debita vt legata. ḟn. regulariter tenet quilz heres pro hereditaria parte. C. ꝺ ac. heredi. l. 3. ℬ pontus é. l. 2. que incipit, p hereditarijs. ℬ Excipiũtur ꝙnqꝫ casus ꝓmo si aliqd fuit in obligatione faciendi vl nõ faciendi: tũc. n. quilz tenetur insoliduz ff. de ꝺlo. ob. in executionibus. §. 2. vt si testator ꝓmisit se aliquod opus facturꝫ vel ꝓmisit per se et ꝓ heredẽ nõ fieri quo minꝰ ꝓ fundũ suum ire liceat ḧ qlz heredũ insolidũ obligatur. 2° cãus est si rei q̃ ꝺz restitui insolidũ possideat ab vno. C. de here. act. l. 2. et ff. cõmo l. sed mihi. §. heres. 3° i alimẽtis legatis qñ ꝓ volũtate defũcti vel iudicis vel ab vno insolidũ vel a plibꝰ ꝓ pribꝰ ḋesignatis peruntur. ff. de alu. lega. l. 3. 4° si testator ab vno heredũ legauit creditori heredi tario ꝓ pẽlãdi alio: tunc ille hẽs onꝰ sustinebit vsqꝫ ad ꝯtitatẽ legati. ℬ videlz vt hẽl soluat sibi integrꝫ legatũ: vel si creditor noluerit legatũ hẽl soluat sibi de portõe sua tãã ꝯtitatẽ ad quãtã ascẽdit legatum: vt in. l. q̃ statiz segtur. ff. de lega. 2. l. cũ ab vno. 5° in expensa funeris vxoris q̃ nõ tñ astringit heredes pro hereditarijs portionibus: iz etiã viꝛ ꝓ portione que puenit ad eũ de dote vxoris. ℬ vtputa si ad eũ peruenerunt cẽtũ: et in hereditate ducenta sũt: ille vir tenet, ꝓ tertia: et heredes ꝓ duabus partibus vt i. l. veluti. de qua. j. ℬ. ff. de relu. et sũpti. sune. l. aliquotiẽs. et. l. veluti. ℬ Prędci ét casus notãt in sũ. cõ. li. 2. ti. §. q. 95. scdm Ray. et Host. ℬ Quid si heres é pupillus nũqd pót differri debitorũ solo ꝓtextu pupillaris etatis. ḟn. nõ: vt. C. de acti. heredi. l. sub prętextu. Pone ꝙ heres vel executores nolũt soluere que testõr i pios vsus legauit: nec satisfacere creditoribꝰ vt dixit quid fiet. ḟn. per ep̃m loci premissa monitione ad hoc cogendi sũt: extra de testa. tua nobis. et. c. Johẽs. etiã si a testatore id contigerit inuerdici. nã et si defũctꝰ prohibuerit ne epus se intromittat: tal' phibitio non valet: vt in. d. c. tua. Heredes quoq testatoꝛ tenet istituere: vide. j testñ. 2.

Eremita

Vtrũ heremitica vita seu solitaria sit perfectioꝛ ꝯ ꝓgregationis religio.

Rñdeo sm Tho. 2ª 2ę. q. 188. ℭ ta socialis necessaria é ad exercitiũ perfectionis qꝛ mutuo se instruũt ꝓdo et exemplo et correctione que ad perfectionẽ perducũr. Solitudo autẽ ꝓpter tã perfectũ qui altioꝛ regimine non indigẽt. Sicut ergo illud qõ tã pfectum est ꝓeminet et quod ad perfectionem exercetur: ita vita solitaria si debite assumatur ꝓeminet vite sociali. Si tamen absq̃ exercitio precedenti talis vita assumat̃ est periculosissima: nisi suppleatur per diuinã gratiã. Utꝛ religiosi mendicantes possint vitam heremiticam eligere. ḟndeo pñt de lñia suoꝛ maioꝛ et cellas siue habitacula in heremo siue locis vbi ñ sũt hominũ habitatio de ꝓpriquo pñt acgrere et mutare: eã de excel. plat. cũ ex eo lib. 6.

Ereticus primo

cõi hẽticus ẽ q de fide falsam opinionem inuenit vel inuentã sequit. 24. q. 1. hec est fides. 2. q. 3. hereticus. immo ét qui circa fidẽ dubius est ex eo. c. 1. et intelligẽdũ ẽ eẽ dubiũ cũ q determinate in dubietate persistit: secus de illo q tẽtatur de fide cũ dolore cordis. Itẽ hereticus est ille qui male sẽtit de ecclie sacris. ℬ .s. aliter sẽtiẽdo ꝺ baptismo: pcõꝛ ꝓfessione: eucharistia: matrimonio: et de religs sacris ꝯ prędicet et obstinet sacrosancta romana ecclia: vt in. c. de qꝰ statiz. ℬ extra. e. ad abolendã. Tertio q male sẽtit circa ṽitatẽ scripture sacre. 24. q. 3. hereticus. Quarto q aduersus romanã ecclesiã agit: et eius dignitatẽ a dño traditam auferre conat: di. 22. oẽs. ℬ Ibi dz: Quiromane ecclie ꝓuilegiũ ab ipo omniuꝫ sũmo ecclesiarꝫ capite traditũ auferre conatur: pculdubio in hereśm labitur. ℬ Qñq̃ ꝺo sed ñ ita ꝓpe dz hereticus qui libet excõicatus. 4. q. 1. Quod aũt. Silr et

simoniacus. l.q.i gsgs. ℣ Idez ẽt casus notat in sum. con. li.i.ti.5.q.i. ℣duertẽdũ quoq; q ille dr hereticus q in dubijs pertinẽtiuz ad salutẽ nó vult agnoscere declarationi dñi pape.24.q.i. hec ẽ fides. Silr hereticus é q ptinaciter affirmat exercere vsuras nó cẽ pctm: vt in clc. ex graui de vsur. Jtẽ notãdũ q; iz gs ex ignorãtia hẽat opiones hereticã nó é hereticus si refert se ad intellectũ ecclie vel subijcit se eĩ correctioni: exĩ ó sũ.tri.ti.ca. damnam⁹. ad fi. Jtẽ nó é hereticus q scienter sui errozis nó ptinaciter adheret: iz q̃rit cauta sollicitudine vitatẽ pt⁹ corrigi cũ inuenerit.24.q.3. dixit apls. B

Quid ꝓprie facit hereticũ. Rndeo fz Pe. ℣d rõem heretici duo ꝛcurrũt. Unũ est in rõne.s. heresis inuitũ. ℣.s. errozi ergã credẽdã: vt pz in sũ. con. co. nit. q.2. vbi ponunt q̃ in isto. §. hñnt. Alter i volũtate qñ ẽ hereticus ꝓpleniẽtũ: vt qñ ptinaciter ẽra fidei deuiat: t talis ꝓprie dr hereticus. Lõ. Tho. i. 4. addẽs q; iigs erret in his ad q̃ explicite credẽdũz non tenetur: non ẽ hereticus: vt iigs putaret Jacob fuisse patrem abrae: t huiusmõi t cũ cognoscu hoc esse ẽ vitatẽ fidei t scripture: credit ei. silr t circa ea de qbus inter doctores tũt opiniões dõez p ecclam determinatũ sit: vt idẽ Tho. ponit i ꝑma pte. q.32. ℣n ex ulet scholaris q tenet opionẽ sui doctoris: habẽs. ĩ. opinio.

Utrum hereici sint vitandi. Rndeo. Possũ t debeo eos monere t iducere vt ad veram fidẽ redeant. Jn aliis non licet eis cõicare qa excõicati sũt. 43. dis. Jn mãdatis. ℣ Clarius videtur facere: extra de hẽũ. excõicam⁹. ꝙnicto. c. cũ volũtate ó sẽ. exco. B Utr̃ cũ eis vl cũ aliis ifidelibus sit publice diputãdũ: hẽs. ĩ. infidelis. §. 3.

Offiñ ingluiõil hereticoz pdurat post mortẽ lũnu ponitis ẽt quo ad negocia nó cepta: vel que nondũ emerierũt: exĩ eo. ne aliqui. li. 6. ℣ Et ibi⁹ pz q; hoc intelligitur qñ ꝓmissio fcã é a papa. B Sed non pñt ꝓcedere cõtra epos t supiores nisi in lutheris sit expressum. si nõ aliquid de eis intellexerint debent pape nũciare. exĩ eo. li. 6. inquisitores. ℣. Et vi pz q; ad istã denũciationẽ tenent. B Jtẽ nó possũt se itromittere de dinatõib⁹ seu sortilegijs. ℣ Alĩ eni dz tales reliquere suis iudicib⁹ punidos: vt in. c. accusat⁹. de quo. ĩ. B nec de questioi b⁹ vsurazz etiã ĩ illos qb⁹ restitutionẽ vsurazz ĩpõia ꝓ hereli iniũxerũt: t illi se t sua ad hoc obligauerũt: exĩ. eo. accusatus. §. sane t. §. se. lib. 6. ℣ districte tñ tenẽt inquisitores ꝓcedere ꝑ ptinaciter affirmãtes exercere vsurã non cẽ pctm: vel ꝑ diffamatos vel suspectos ó huiusmodi tanq; ꝓtra hẽticos vel diffamatos seu suspectos de hẽli: vt in clementina ex graui de vsuris. B

Ptãtes declares. ℣. qbuscũq; officijs fũgatur: vt in. c. excõicam⁹. de quo. ĩ. B. debẽt moneri t ẽt si neẽe ẽ ꝓpelli ꝙ ecclias cã cẽsurã. ℣. s. p metropolitanũ t ceteros ꝓuinciales epos: vt ibi. B oẽs hereticos ab ecclia denotatos de suis ꝓpinciis extermunare: t cũ ó nouo qs eligitur in ptãtez p penaz seu ipalẽ de hoc iurare. Et si ꝓpter suã negligẽtiã aliquis talis dñs fuerit excõicatus t nó satisfecerit infra ãnũ dz intimari pape vt ipe oẽs vasallos eĩ⁹ a fidelitate ipius denũciet absolutos: t terrã suã catholicis exponat occupandã t illuz si expedire videbitur a sua dignitate. deponat: extra eo. excommunicamus. §. moneãtur.

Archiepiscopi t epi quã circa extirpãdos hereticos fuerint negligẽtes debẽt deponi t alij substitui qui hoc velint t possit exĩ eo. excõicamus. §. fi. ℣ Jbi dr: Addicimus insuper vt quilibet epus vel archiepus per se aut p archidiaconuz suum vel alias honestas id oncasq; personas bis aut saltem semel in anno ꝑpiam p:ochiã in qua fama fuerit hereticos hitare circueat: t ibi tres vel ples boni testimonij, viros: vel etiã si expedire videbitur totam vicinã iurare ꝓpellat. q; iigs ibidẽ hẽticos sciuerit: vl alios quos occulta ꝓuinicula celebrantes seu a cõi conuersatione fidelium vita t moꝛib⁹ dissidẽtes: epo studeãt indicare eosq; ipse ãt eps ad presentiaz suã cõuocet accusatos. q; nisi se ab obo reatu purgauerit: vel si post purgationẽ exhibitam in pñtiam fuerint relapsi perfidiam canonice puniant. Si qui vo ex eis iuramenti religionẽ obstinatione damnabili respuẽtes iurare forte noluerint: ex hoc ipo tãq; hereici reputent. Volumus igitur t mãdamus t in virtute obedientie districte ꝓcipimus: vt ad hec efficaciꝰ exequnda epi ꝙ dioceses suas diligenter inuigilet si canonicã voluerint effugere vltõem. Sigs eni eps superpurgando de sua dioceli hereticę prauit aut fermẽto negligens fuerit vel remissus: cuz id cer

tis idicēt̄ si appuerit ab epali offō ꝺponatur
t in loco ipius alter substituatur idoneꝰ q
velit t possit hereticā confundere prauitatē
B Sed qualr ingrendi sūt hereticī ꝙ
Si papa dat certā formā: illa tenēda ē: alis
pñt queri per accusationē: ingsitionē et de-
nūciationē. Item tenētur diocesani per se
vel per alios saltē sel in āno querere hereti-
cos vbi fama est eos habitare: t illos quos
credūt aliq̄d ꝛ hoc scire debēt ꝓpellere iu-
rare vt indicēt siquos hūt suspectos ꝓpter
occulta ꝓuenticula vel alia signa: eē. e. excō
municamus. §. adūcimus. Suspectus si vo
catus cōfitet t sperat ꝛ correctione: pōt ei
iniūgi pñia salutaris. si aūt negat t tñ sit in
famaꝰ indicet ei purgatio quā si nō pstite-
rit excōicabit: t vlcīꝫ ad satisfactionē condi
gnā ab oibus euitabit. Et si per annum sic
steterit extūc velut hereticus ꝓdēnet: vt i. d.
c. excōicam⁹. §. q aūt. Quali pena hītic⁹
pūitur. ꝙn. qu adrupli. s. excōicatiōe: ꝛ po
sitōe: rex ablatōe: t militari persecutōe. ex
cōicatione: q2 ois hereticus ipso occult⁹ si
ue manifestus est ipo iure excōicat⁹. 24. q.
i. c. i. §. t. eē. e. ad abolēdā. B Clari⁹ eē
e. excōicam⁹ pmo. t. 2. B. 2° ꝛpositōe: ga
indistincte sive clericus sive laicus ét papa
vel imperator vel quilibet ali⁹ ꝺz ꝛponi ab
omi dignitate. 4. d. i. si papa. 24. q. i. qui ꝑ
pacē. B Ibi ꝺr: Qui ꝑ pacē ecclie sunt
si dignitate t cīgulū militie hēant nudētur
eis. Si aūt priuati sūt liquidē nobiles sunt
suaꝝ subꝝ pscriptionē patiātur. Si aute
ignobiles: non solū corpoꝛe ꝛberent: iꝫ et
exilio perpetuo castigēt. B t ab oi offo t
bñficio expoliari: Et si clericꝰ sit ꝺz ꝛgꝺari
t: t demū glibet talis ꝺz relinq arbitrio se
cularis pātis aiaduersione ꝛbita pūiēdus
s. crematione. B De ista crematione non
vi in iure hīt ꝛ pstuetudine. B nisi ꝓmuo
post deprehensionē erroris ad fidē velint re
uerti t errorem suū abiurare t satisfactōez
exhibere. B Istud ꝓmuo de consuetudi
ne ab aliquibus obseruat de pma sessione
iudicis a prima die q̄ examinatur hui⁹modi cā
sa etiā qꝺ hoc faciat ipōnte: t nō ꝓpter me
tū ꝓbationū t cruciatuū fm glo Ray. t in
sū. cō. li. i. ti 15. q. 4. vbi etiā hec notant fm
gl. Ray. Et sic redeūtes ꝛbent perpetuo car
cere detrudi: eē eo. excōicam⁹. 2°. B § sig
vbi ꝺr qꝺ si positꝫ fuerit deprehensi redire vo
luerint ad agendā pñtaꝫ cōdignā i ꝓpetuo
carcere detrudātur. Et sic ꝫ nūl ꝺz de illa cō
tinua t spontanea reuersione: sed ꝺr. c. n. c.
ad abolendā. vbi etiā ꝺr de pnitōe ab of
ficio t bñficio. B Et nota qꝺ et sūt relin
quendi iudicio seculari q deprehensi fuerint
incidisse in abiurata hereim: vt j. hereticꝰ
2. §. 5. t duobus seq̄ntibus. ꝛh. § antepenl.
3° punitur rex ablatōe: q2 bona eoꝝ omnia
ipso iure sūt ꝓfiscata: iꝫ in̄ execuō ipi⁹cō
fiscatōis vel bonoꝝ occupatio nō ꝺz fieri p
ꝓncipes seculares ante q̄ per iudice eccleī
astictū sīnia sup eodē crimine fuerit pnūl
gata: eē e. cū fm li. 6. B Et si tales erāt cle
ci eoꝝ bona ꝓfiscāt eccliē cui deseruiebant:
et idem si erāt laici eccleste in tēporali iuris
ditione subiecti: aliocꝝ ꝛbo laicoꝝ bona pnci
pibus: eē. e. excōicam⁹. t di. 8. quo iure ꝼz
Ray. t in sū. cō. d. q. 4. B 4° puniri mi
litari psecutōe: q2 si aliter n̄ pōt fieri: manu
armata sūt ab eis bona oia auferenda. De
pena credentiū hereticoꝝ et fautoꝝ: hēs. j. §
i. qui incipit: Quā penā ꝛc. Quid si
hereticus hēat filios catholicos nūqd illi
saltē hēbūt bona patris: vel ptē. ꝙndeo: nō
vt hēs ꝫ. §. precedēti. t. s. hereditas. §. 2. B
hoc ꝓbatur: eē eo ꝛgentis. Quod c. cor
rigit. l. manicheos. C. e q̄ permittebat plan
guncos catholicos succedere hēticis: qō
vetat in. d. c. ꝛgentes. Qō vi intelligendū
qñ p publice pātcaut ꝛ fidē catholicā vl
publice, pfessus ē: vel detēdit errorē: ē: vel coā
ꝓlato suo cōfessus est vel ꝓuictus: aut sen
tialr ꝓdēnat⁹: eē de ꝛbo. sig. sup gḷsā. ꝼz Ray. t in sū. cō. li. i. ti. 15. q 7. B
Qualr aūt clericus ꝓpter hereim degra-
dat⁹ ꝺcat tradi pāti ieculari: hēs. s. degꝛ
datio. § 3. Et an ois degradatus sit traden
dus: hēs ibidē. §. 4. Quid de vasall
hereticoꝝ. ꝙn. absoluti sūt a debito fidelita
tis homagij: t totius obsequij quicūq̄ lap
sis manifeste in hereim aliquo pacto q̄ cū
q̄ firmitate astricti: eē eo. c. vl. Idē de va-
sallis dñoꝝ q sūt negligentes ꝑ hereticos:
s. §. 5. dcīm est. Qua penā incurrūt cre
dentes: receptatores: defēsores: t fautores
hereticoꝝ. ꝙn. quilibet talis est excōicatus
t si non satisfecerit infra annū extūc ipo iure
est infamis: nec ad publica offīcia seu consi
lia: nec ad eligendos alios ad hꝺ: nec ad te
stimoniū ꝺz admitti: nec pōt ꝓdere testamē
tum: nec ad alicuius hereditatis successionez
accedere. nullius quoq̄ eis sup quocūq̄

negocio: sed ipse alijs cogit respõdẽ. Si iudex est: eius sñia non valet. Si aduocat⁹: nõ admittitur eius patrocinium. Si tabellio non valẽt eius instra: ꝛ sic in silibus. Si vero sit clericus: ab oi offo ꝛ bñficio dz ꝺponi. Et illi q tales postꝯ fuerint ab ecclia denotati: euitare contemp'serint debent excõicari. Probant hec oia: exẽ eo. excõicamus ꝓmo. §. credentes. Item omẽs clerici q tali b⁹ exhiberent ecclĩastica sacra: vel traderẽt ecclĩastice sepulture: aut elymas seu oblationes eoz reciperẽt debẽt puuari suo offo ad quod nũꝯ restituẽt sine indulto sedis apostolice spãli. Silr ꝛ regulares quoz etã pruilegia in illis locis A in dioces: vt i in. §. sane. B non seruentur eis: vt in dcõ c. excõicam⁹. §. sane clerici. Et nõ q ipi credentes hæretici sũt dicẽdi: exẽ. c. excõicam⁹. 2. A ibi dicitur: Credentes eoz erroribus hæreticos similiter iudicamus. B Si hæretici conuertãtur: nũquid restituent eis vl eoz filijs bona. ḡn nõ: sed ipo iure oia confiscata sũt: exẽ eo. ꝺ gentis. ꝛ. c. cũ ꝑm li. 6. A nisi eis ad coz reuertentibus ꝛ abnegantibus hæreticoz consortiũ misereri aligs voluerit. ꝺ. c. ꝺ gentis. ꝛ puto q ista misericoꝛdia possit hẽi ab eo ad quẽ bona per ꝓfiscationẽ deuoluuntur: de quo. ã. §. 7. ad finem in additione B Qualiter heretici ad fidẽ redeũtes. recipi debẽt. ḡn. Debẽt ad arbitriũ sui epi abiurare errorẽ: ꝛ q firmiter tenebũt fidẽ catholicã. i. q. 7. quotiens. ꝛ de conse. di. 2. ego. Berengarius. exẽ. e. ad abolendã. A Et dz ista abiuratio ꝛ ꝓmissio fieri per scripturã: ꝛ publice vel puuate ꝑm q crimẽ fuerit publicũ vel puatũ ꝑz Ray. ꝛ in sũ. cõ. li i. ti. 5. q. 14. B Vel post abiuratoz vel postꝯ ad arbitriũ epi se purgauerint: vt dictũ ẽ. ã. §. 7. depẽti fuerint in abiuratã hæresim recidisse: iudicio seculari sunt sine vlla penitus audiẽtia relinquendi vt in. c. ad abolendã A hoc vez cũ p⁹h⁹i abiurationẽ seu purgationẽ depẽdẽt in hæresi per facti euidẽtã: aut per cõfessionẽ ꝑpã vl p testes: i quo nõ pcit eis nec quo ad vitã nec quo ad bõa. Si ãt absq; h⁹ depẽdẽtione occulte recidiuãt ꝛ occulte penitentes reuertantur ad ecclĩam parcitur eis quo ad vtrũꝯ ꝑm gl. Ray. ꝛ in. ꝺ. q. 14. vbi etiã dz ꝑm Al. occultos hereticos absolui posse p simplices sacerdotes: nisi eos loci retinuerit sibi taliũ absolutiones. Sed hoc clarz ẽ per ꝓcessum annalẽ curie q nũc pape reseruat casus iste. In dicta etiã. q. 14. notat ꝑm Inn. q hæretici ẽt in extremis agẽtes nõ recõciliãt sine solẽnitate ꝓmissa si adest facultas. Si aut ad eã necessitatẽ venerint q cõfiteri non ualeant: ꝓcesserũt tamen sigñe: tũc ẽt sine ꝓmissa solẽnitate reconciliabunt. Lex. n. que aliud statueret ihumana eẽt. Con. Hosti. in. c. a nobis. 2° exẽ ꝺ sẽ. ex. vbi etiã predicta tangit Inno. Aduertẽdũ quoꝯ q etiã cũ reuertentibus non paritur quo ad bona ꝛ vitã nõ sũt petita ñie ꝛ eucharistie sacra denegãda: exẽ eo. sup co. li. 6. B

Utrum cum redeuntibus ab hæresi dispensari possit. ḡndeo iure quidẽ communi tales exquo reconciliati sunt ad laicam communionem recipiuntur. i. q. i. c. ꝓmo. Adhibetur etiam quandoꝯ circa eos q̃ ꝺruplex dispensatio: scilicet semiplena: vt solum recipiantur in ordinibus ante hec omnia susceptis. i. q. i. siquis hæretice. A ibi dicitur: hoc q magno beneficio habeant si adempta omni specie promotionis in quo inueniuntur ordine permaneant. B plena vt possint sacerdotes fieri. i. q. 7. conuenientibus. plenioꝛ: vt possint eẽ epi. 12. di stin. nos consuetudinẽ. plenissima: vt etiam ad superiores dignitates promoueri possint. 23. q. 4. ipsa pietas. A Idem in sum. con. li. i ti. 5. q. 15. ꝑm Hosti. Ray. ꝛ Soff. B Utrum prelatus hereticus habeat potestatem spiritualem: vide. ſ. scisma. §. 3.

Ereticus secundo ſ. p libzum sexum. Plura contra hæreticis habentur in 6. de quibus quedam in precedenti. c. iam dicta sunt ꝑm q requirebat materia. Illa vero que restant nunc erunt dicenda.

Quicunq; hereticos credentes: receptatoꝛes: defensoꝛes vl fautoꝛes eoꝛum sciẽter prelumpserint ecclĩastice tradere sepulture excommunicati sunt: ꝛ non debẽt absolui nisi ꝓpꝛijs mãibus publice extumulent ꝛ proijciantur corpoꝛa damnatoꝛum: et locus ille perpetuo careat sepultura: exẽ eo. quicunq; li. 6.

Hereticis cũ omnibus fautoꝛibus modo dict⁹ A ſ. credentib⁹: receptatoꝛibus

defensoribus et fautoribus eorum vt in dicto.c.quicunq;. B Et ipsorum filij vsq; ad secundam generationem ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium publicū admittant: aliter irritum est: extra eo.q cunq;. Et intellige per lineam paternam: nā per maternam non puniuntur nisi vsq; ad primum gradum: extra eo.c.statutum. A Ibi etiam dicitur: Hoc sane d̄ filijs ⁊ nepotibus hereticorum credentium ⁊ aliorū, h⁹i qui tales esse vel etiam tales decessisse ꝓbātur intelligendum esse videtur: non autem illorum quos emendatos esse constiterit et reincorporatos ecclesie vnitati: ⁊ ꝓ culpa huius ad mandatum ecclesie penitentiam recepisse: quaz ipsi iam perfecerint: vel hūiliter persecutioni eius insistāt: vel parati fuerunt ad recipiendū eandem. B Itez omnes viri ecclesiastici qui ad preces talium receperunt dignitates vel beneficia ecclesiastica priuati sunt. ⁊ si receperint scienī non debent in posteruz admitti ad talia vl similia. Item filij talium personarum nō sunt in potestate paterna: sed sunt sui iuris: vt in dicto.c.quicunq;.

Quid si quidam dum in egritudine decumberent petierunt hereticos consolatuos vt ab eis ꝑm consuetudinē eorū consolationem reciperent. A Per manus impositionem: vt in.c.filij.de quo.j. B Et sic decesserunt: sed modo filij vel heredes volunt probare: ꝙ ipsi defuncti nō sane mētis effecti susceperint: vel post perditam loquelam: nunquid audire debent. ꝛn. Si tales dum viuebant erant diffamati vel suspecti de heresi: vel si constiterit ꝙ ipsi sane mentis existentes petiuerunt: heredes non debent admitti: alioquin admitti possūt ad probandum non per vxores filios familiares aut aliquos de suis: sed per testes fidedignos ⁊ fidei ꝛelatores: extra eodem filij li.6.

Illi qui post abiurationē erroris vl p⁹ q̄ se proprij antistitis examinatione purgauerint: deprehensi fuerint in abiuratam heresim reicidisse q̄uis sine vlla penitus audientia relinquendi sint iudicio seculari tñ si penitentie signa in eis appareant manifesta ⁊ petiuerint hūiliter sacr̄a penitētie ⁊ eucharistie non sunt deneganda: extra eo.super eo.li.6.

In iquisitione criminis heresis etiaz excōicati ⁊ participes atq; socij crinminis ad testimonium admittūtur: presertim in defectu aliarum ꝓbationū ꝯ hereticos credentes fautores ⁊ defensores eoꝝ si ex nūero testium aut personaꝝ tā deponētiū q̄ ꝑ quos deponit qualitate et alijs circunstātijs non falsa dicere presumant: ex̄ eo. in fidei li.6. Similiter illi admittūtur qui sup facto heresis iurauerunt dicere veritatem de se q̄ de alijs: ⁊ eam celando periurauerūt: ⁊ postea velint corrigere dictum suū ꝯ se ⁊ alios si manifestis indicijs apparuerit tales nō leuitate: aut odio seu pecunia: sed ꝛelo fidei velle reuelare: ex̄ eo.accusatus li.6.

Presidentes regimini alicuius loci: lz sint excōicati: vel de facto ⁊ non de iure iurisditonem habeant: ad requisitionem ordinariorum vel legatoꝝ ipsorū aut inquisitorum. A non valentium sine more dispendio vel negocij periculo recursū habē ad superiores qui legitime i locis ipsis possint iusticiam exequi: vt in.c.presidentes d̄ quo.j. B possunt et debent ꝯ hereticos credentes: fautores: ⁊ receptatores: ⁊ defēsores eorū suum officiū exercere: ⁊ illi q inquirunt eos non incurrunt aliquam sñiam tamen dictis presidentibus ꝓpter hoc i aliis nullū ius est concessum vel permissū: ex̄ eo.presidentes li.6.

Suspectus de heresi ⁊ ob hoc citat⁹: et qꝛ nō ꝯparet excōicat⁹ ē: si excōicationem ꝑ annū sustinet extunc est velut heretic⁹ cōdēnādus: extra eo.cū ꝯtumacia li.6.

Accusatus de heresi vel suspectus vehementi suspitione qui heresim in iudicio abiurauit ⁊ postea ꝯmittit in ipsam cēset relapsus: lz antea ipsum heresis crimen non fuerit plene ꝓbatū. Sed si lenis suspitio fuit ñ dz iudicari relapsus: sed aliter grauiter puniri: extra.e.accusatus li.6.

Qui in vna heresis spē: siue in vno articulo vel sacr̄o errauit: ⁊ postea abiurauit simpliciter heresim: si postea errat in alio relapsus est iudicād⁹: ex̄ eo.accusatus est li.6.

Ille de cuius lapsu in heresim añ abiurationē ꝯstiterat vel nūc ꝯstat: si postea hereticos receptet: deducat vel associet: eis donet munera siue mittat: vel fauorē impēdat q excusari ñ possit. A seu ēt visitet.d.c.accusat⁹. B iudicari dz ꝓ lapsi⁹: ex̄.e.accusat⁹ li.6. Quid siqs ꝓ receptōe hereticoꝝ. A vel etiā ꝓ defensione seu fauore.d.c.accusa-

tus. B ꝛnon:qꝛ eēt hereticus sub obligatione bonoꝝ inquisitoribus se abstrinxerit ad recipiendā pniam ꝛ ea iniūcta ꝛ non pacta decesserit. ḡn. cogi dēbent hēredes i bonis ad pplēdū. A Dez est si sit pñta in bonis tēp alibus iniūcta, pficiēs ad salutez vt ibi. B Secꝰ si talis solū se obligauit ad pñiam quā inquisitores vellēt iniungere: ꝛ ea nōdū iniūcta decesserit: ex.e. accusatꝰ. §. si vo li 6.

Nūqd post mortē hereticī poterūt occupari bona eiꝰ si de hereti non fuerit i eiꝰ vita declaratum. ḡn. poterūt si postea declaret: extra eo accusatus li. 6.

Sacerdotes g instruūt hereticos de celāda veritate: ꝛ hꝰi dēbēt pēna debita castigari. Religiosi ēt hereticī sūt grauius puniendi alijs: extra eo. accusatꝰ li. 6. A §. fi. vbi dicit: Sacerdotes ꝛ alij clerici g negocium inquisitionis instruēdo citatos hereticos: vel eoꝝ credentes de celanda veritate vel dicenda falsitate seu eos indebite liberando i uenti fuerint impedire: cum nō sit dubium ipsos ea facere in fauorem heretice prauitatis per ingsitores a talibus ꝓpelli pñt ꝛ pena dēbita castigari tā per captionē personarū q̄ al', put culpa exegerit delinquēt. Religiosi ēt sūt immutatōis pena. i. carceratonis: extra eo. c. pe. Segtur: vel al' grauiꝰ puniendi q̄ seculares si inuēti fuerint in hereli vel silibus deliquisse. B

Statutum loci per quod impediret negocium ingsitōis hereticoꝝ nō valet: siue impediatur directe siue indirecte: vt in. c. statutū. de quo infra. Et domini. A vel alij quicūq; rectores: vt ibi B tenēt illud exhibere A diocesano loci vel eiꝰ vicario seu inquisitoribus: ꝛ hoc sine more dispendio: vt ibi: B ꝛ corrigere. A. i. oio reuocare sine cecesse fuerit: vel saltem eatenus moderari q̄ per illud ingsitonis processus ñ impediatur vel aliquatenus retardetur: vt in. c. qō segl. B extra eo. statutū li. 6.

Inquisitores in certis puincijs pñt procedere simul vel sepatim, put negocij vnitas, suadebit: extra eo. vt offiū li. 6 A Et ibi patet q̄ hoc obtinet q̄n in aliqbꝰ locis sūt plures deputati sil. B

In examinatōe testiū ꝫ hereticos. A. i. super crimen hereslis ipm contingentibus vt in §. verū de quo .j. B debēt interesse due religiose persone: A ꝛ discrete: vt ibi B ꝛ si fieri ꝓtest per publicam ꝑsonam conscribi testium dicta: extra eo. vt officiū. §. verum. lib. 6. A Et ibi patet q̄ si persona publica cōmode non potest haberi ista conscriptio debet fieri per duos viros idoneos. B Et quidem religiosi qui fuerit notarij. A in seculo: vt ibi. B ꝛ alij gbꝰ iniunctuz est A a sede apostolica tabellionatus officium: etiam tempore religionis ratione negocij inquisitionis contra hereticos: vt ibi. B tenentur ad conscribendū vt in dicto. c. vt officium. A si fuerint per dictos inquisitores requisiti: vt ibi: vbi etiā ꝓz q̄ in hoc negocio etiaz clerici possunt exercere tabellionatus officium: ilz ipsi vel ētā prefati religiosi sint in sacris. B

Inquisitores si opus fuerit possunt inuocare auxilium brachij secularis ꝛ contradictores per censuram ecclesiasticam compellere: non obstantibus priuilegijs concessis quibuscunq; personis vel religiosis vel vniuersitatibus. A cuiuscunq; conditiōis dignitatis vel gradus religionis vel ordis specialiter vel generaliter sub quacunq; forma verborum concessis vel in posteruz concedendis: ꝛ possunt sic compellere etiaz appellatione postposita: vt ibi. B nec etiaz constitutione de duabus dietis. A. s. eē ō rescriptꝰ nonnulli. vbi cauetur nequis ꝑ lras apostolicas possit trahi ad iudicium vltra duas dietas: extra suam diocesim. B eē eo. vt officium li. 6.

Oēs rectores locoꝝ requisiti a diocesanis vel eoꝝ vicarijs: seu ab inquisitoribus tenentur iurare seruare ꝛ seruari, facere constitutiones contra hereticos fautores ꝛ defensores eoꝝ: ꝛ eoꝝ filios ꝛ nepotes A a sede apostolica promulgatas ac etiaz approbatas. d. c. vt officium. B Et q̄n iurare noluerit ꝛ seruare: hꝫ vt infamis ꝛ hereticorum fautor: ꝛ de fide suspectus: nec dz hꝫ ꝑ domino nec ad aliquod officiuz publicū vlterius assumi: ꝛ ea que interim: vt rectoꝝ fecerit nulla hñt firmitatē: eē eo. vt officiū li. 6. in si.

Debent omnes rectores in hoc negocio parere diocesanis ꝛ inquisitoribus: nec aliquo modo debet cognoscere de hoc crimine nec captos liberare: ꝛ hꝰi. A. i. diocesanoꝝ vel inquisitoꝝ iudicium sententiam seu processuz directe vel indirecte impedire: vt in. c. quod sequi. B Aliter

sunt excõicati: ꝛ si sustinuerint per annum
A aio pertinaci: vt ibi. B condẽnari de
bẽt tanq̃ hereticꝰ: eẽ eo. vt inquisitionis li.
6. A vbi etiã idẽ statuit ꝓtra omẽs qui sci
enter in ꝓdictis dederint consiliũ: auxiliũ
vel fauorẽ. B Concessus est inquisitori
bus cõmittere citationes ꝛ denũciationes
sniaꝫ. Itẽ auctoritas aduocandi peritos.
A ꝑut expedierit vt eis assistant ꝛ in feren
dis hꝰi sententijs ꝓbeant consiliũ oppoꝛtu
nũ: ac q̃ eis super his humiliter pareãt in
virtute obie imungendi: vt in.c. cõmissi. de
quo.j. B et cleꝛ ꝛ pplm loci ꝓout vide
rint expedire negocio fidei. Itẽ ꝓcedendi
ꝯ illos q in ꝑuicia eoꝛ cõmiserũt ipꝭ cri
men hꝛesis: etiam si ad aliam se transtule
rint. Itẽ faciendi sibi assignari a quocunq̃
in quibus eẽnt alig processus ꝯ hereticos
A vel alia scripta in quibus inquisitões fa
cte ꝛ ꝓcessus per quoscunq̃ auctoꝛitate se
dis aplice vel legatoꝛũ eius habiti ꝯ hꝛeti
ticos continenꝰ vt ibi. B Et circa hẽticos
incarceratos vna cũ prelatis quibus fõsũt
penã eoꝛ mitigãdi vel mutãdi. Itẽ ꝑuandi
vel ꝑuatos nuuciandi dignitatibus vel alijs
bñficijs eccleiasticis: ꝛ officijs publicis: ꝛ
honoꝛibus oẽs hꝛeticos ꝛ fautoꝛes. A ꝛ
credentes: receptatoꝛes et defensoꝛes eoꝛ:
ipsoꝛ quoq̃ filios ꝛ nepotes vt ibi. B Si
militer autem diocesani requirendi. A vt
eis absentibus eoꝛ vicarij: vt ibi. B Et
de eoꝛum consilio faciendum nisi ipsi scieẽ
talibus contulissẽt A .s. dicta beneficia ꝑ
fatis hꝛeticis seu complicibus: tunc enim
ipsi diocesani vel eoꝛ vicarij non sũt regrẽ
di sed potius a suo iudice puniendi: vt i tex
tu qui sequitur. B eẽ eo. vt cõmissi li. 6.

Contra xpianos qui efficiuntur iudei
vel redeũt ad iudaismum etiã si infantes vl
metu moꝛtis eẽnt baptizati. procedendum
est sicut ꝯ hꝛeticos. Similiter etiam cõtra
eoꝛum fautoꝛes. A tã q̃ contra fautoꝛes
receptatoꝛes hꝛeticoꝝ: ꝛ eoꝝ defensoꝛes.
si ꝑfati fuerint de hoc confessi aut per xpia
nos vel iudeos ꝓuicti: vt in.c. de quo statuꝫ.
B extra eo. ꝯ li. 6.

Propter hꝛesim maritoꝛum non ꝑ
scantur dotes vxoꝝ nisi cũ eis scienter con
traxissent. A .i. q̃ tunc sciebãt illos eẽ hꝛe
ticos: vt in.c. quod sequitur. B extra. e.
decreuit li. 6.

Quando negociũ hꝛesis cõmittit ali
cui vel aliquibus generaliter in certis locis
nõ adimit epis auctoꝛitas coꝛũ oꝛdinaria
vel etiam delegata si eam hẽant. Et vtriq̃
etiam de eodem facto inquirere possũt cõ
muniter vel diuisim. Et si diuisim ꝓcedant
tenentur cõicare sibi inuicem ꝓcessus: et p
vtrosq̃ simul sententia ꝓferatur nisi alter
alteri deferat. Quod si in ſñia non ꝓcoꝛdãt
ad sedẽ aplicam mittant. A vterq̃ nego
cium sufficienter instructum: vt in.c. quod
sequitur. B extra eo. per hoc li. 6. A
Ibi ẽt dꝫ q si oꝛdinaria seu delegata epi po
testate ꝓcedant: illum in ꝓcedendo mo
dum obseruent quem inquisitoꝛes possũt
ꝛ debent per iura cõia: vel speciales conces
siones seu oꝛdinatões sedis aplice obseruare. B Quod etiam vnus sine alio nõ pos
sit ad ſñiam ꝓcedere vide expressius .j. he
reticus 3. §. 1. Et intelligę q̃ predictaꝫ excõ
municationem ꝓcessuũ oꝛ fieri quãdo ni
hil aliud restat agẽdũ nisi q̃ sententia pro
mulgetur. Quod si alter non posset cõmo
de ꝓcedere nisi vilis actis alteriꝰ: tũc semꝫ
tñ cõicatio tribuatur: vt in extrauaganti
Benedicti. xi. qui incipit Ex eo.

Hereticis appellatio inhibita est: eẽ. c.
vt inquisitionis li. 6. A et silr proclama
tio quibus non obstantibus rectoꝛes seu
officiales tẽpoꝛales ꝓdẽnatos hꝛeticos ꝛ
sibi relictos statum debẽt recipe ꝛ indulate
aiaduersione debita punire: ꝛ idẽ ẽt ẽ ꝯ cre
dentibus ꝛ eoꝝ receptatoꝛibus fautoꝛibꝰ
ꝛ defensoꝛibus vt ibi. B Jn negocio
hꝛesis põt ꝓcedi simplr ꝛ de plano A
absq̃ aduocatoꝛũ ꝛiudicioꝝ ſtrepitu et fi
gura: vt in.c. statuta. de quo.j. B et si pe
riculũ eẽt non notatis accusatoꝛibus vel te
ſtibus publice nisi coram aliquibus ꝓui
dis ꝓcipiẽdo de tenẽdo secretũ ꝛ hꝰi. A
j. coꝛã diocesano vel eo absente ipsius vica
rio q̃ inquisitoꝛes procedũt. Qñ ꝯo pro
cedit epꝰ coram inquisitoꝛibus: ꝛ hꝛi pos
sit cõmode copia eoꝛũdẽ: ac nihilomiꝰ si
epꝰ siue inquisitoꝛes ꝓcesserint aliquibus
alijs ꝑsonis ꝑuidis ꝛ honestis iuriſq̃ peri
tis quos ad hoc vocari ꝛ eis toꝛum ꝓcessũ
super quo deliberandum est seriose manife
stari ac integraliter explicari: ꝛ de ipsoꝛum
consilio ad sententiam vel ad condẽnatõꝫ
procedi debet: et ꝓpiscopus: vel inquisito
res possũt indicere secretuꝫ ꝓfatis quib⁹
fit reuelatio, ꝛ in eos si archana consilij seu

processus sibi sub secreto ab eisdē patefacta
preter eoꝝ licentiā aliis patefecerint excōi
catōis sñiam quā ex secreti violatione ipso
facto incurrant si eis expedire videbitur ꝓ
mulgare: sic tamen ꝙ inquisitores episco-
pū vel episcopus inquisitores nō excōicēt
hac de causa: sed ipsi ex districto ꝑcepto iu
ris ad secretū hꝰ tenēt. Et in his ex ꝑcepto
tā epi q̄ inquisitores debet purā ⁊ ꝓuidaz
itētione hr̄e ne ad accusatoꝝ vel ad testium
noia suppmenda vbi est securitas periculū
eē dicant: nec in eorūdem discrimen secu
ritate asserāt vbi ꝑiculū imineret: sup quo
eorūdē ꝯscie onerāt vt ibi. B sed cessante
periculo publicentur: vt fit in aliis iudiciis
extra eo. statuta. li. 6.

Ereticus tertio

Hec q̄ sequūt
ꝯ hereticos sunt in clementinis. ꝑ
mo quidem ꝙ tā eps q̄ inquisitor vnus si
ne alio pōt citare et capere: ⁊ tute custodie
mancipare. A. ponendo ēt in cōpedibꝰ
vel manicis ferreis si ei visū fuerit: necnō in
quirere contra illos de quibus pro huiꝰ
negocio ꝑm deū ⁊ iusticiam viderit expedi
re: vt in cle. multorum de qua infra. B sz
deputare duro carceri ⁊ qui magis ad pe
nam q̄ ad custodiam videatur: vel tormen
tis exponere: vel ad sñiam procedere nō po
test episcopus sine inquisitore: nec inquisi-
tor sine episcopo aut eius super hoc delega
to: aut episcopali sede vacante delegato ca
pituli si sui adinuicem copiam possint ha
bere infra. 8. dies postq̄ se requisierint. A
et si secus presumptum fuerit: nullum ē et
irritum ipso iure: vt ibi. B Potest tamē
quilibet predictoruz committere alteri vi-
ces suas vel per lr̄as significare suum cōsi-
liū vel assensum: extra eoꝝ multorum.

Quilibet carcer vel murus hereticoꝝ
debet esse cōis episcopo ⁊ inquisitori: ⁊ de
bet habere duos custodes: vnum quez vo
let episcopus ⁊ ei prouidebit: alteruz quez
volet inquisitor ⁊ ei prouidebit: ⁊ vterq̄ eo
rum potest habere sub se vnum fidelez mi
nistrum ⁊ illius loci erūt due claues. A
diuerse: ⁊ pro quolibet cōclaui carceris: vt
in dicta cle. multoruz. B quarum vnus
custodum vnam: ⁊ alius aliaz tenebit ⁊ po
terit officiū ministrandi carceratis cōmit
tere suo ministro: et tenētur predicti custo
des anteq̄ exequantur officium coram eis
a quibus assignantur iurare tactis sanctis
euangeliis ꝙ in custodia omnem diligen
tiam quam poterunt adhibebunt: ⁊ ꝙ ali-
cui incarceratorum nihil loquetur vnꝰ ni
si alio audiente: ⁊ ꝙ ipsis carceratis fide-
liter conferent prouisionem quam ipsi reci
piunt ex ordinatione communi: ⁊ ꝙ a pa
rentibus vel aliis personis confertur eisdē
nisi episcopi vel inquisitoris vel suoruz cō
missarioruz ordinatio refragetur. Et codē
modo iurabunt predicti custodum ministri
⁊ coram eisdem: vt in cle. multorum extra
eo. A Ibi etiaz subditur: Et quia sepe con
tingit episcopos proprios habere carceres
sibi ⁊ dictis inquisitoribus non communes
districte precipimus vt custodes ad incar-
ceratorum pro dicto crimine custodiam ꝑ
episcopos vel sede vacante per caplm ꝺpu
tandi ⁊ eorum ministri coram dictis inqui
sitoribus vel substitutis ab eis prestent simi
le iuramentum. B Notarij inquisitionis
coram episcopo cum inquisitore vel substi
tutis ab eis iurabunt suum officium fideli
ter exercere: et idem fiet de aliis personis
necessariis ad dictum officium: vt in dicta
cle. multorum ex̄ eo.

Episcopi ⁊ inquisitores vel sbstituti ab
eis maliciose aut fraudulenter non impo-
nant alicui crimen heresis: nec ꝙ aliqui
ipsos in executione officij sui impediunt
imponant aliquod falsum. Quod si epi-
scopi causa odij gratie vel amoris: vel lucri
vel commodi temporalis omiserint proce
dere. A Contra iusticiam et conscienti-
am suam vbi fuerit procedendū super hu
iusmodi prauitate: vt in dicta cle. multorū.
B vel aliquem verere iponendo aliquā
heresim: vel ꝙ impediant suum officium:
si episcopi sunt: vel supra per triennium in
currunt suspensionem ab officio si inferio-
res sunt: sunt excommunicati a qua sentē
tia non nisi per papam absolui poterunt.
A preterq̄ in mortis articulo: ⁊ tūc satis-
factione premissa nullo i hac pte ꝑuilegio
suffragante: vt in tex. qui sequitur. B in
cle. multorum ex̄ eo.

Inquisitor non potest esse nisi attige-
rit. 40. annum. Et tam ipse q̄ commissa-
rij deputati nō pñt pecuniam extorquere:
nec scienter ecclesiarum bona ob delictum
clericorum fisco ecclesie applicare: aliter sunt
excommunicati. Quē casū vide plene s. ex

cōicatio p̄mo. §. 4. A Et ibi de hoc dem̄ ē in additione. B ⁊ in cle. volentes: extra eo. Nullus aūt inquisitor pōt ꝓcedere cōtra officialē aliquē vel nūciū romāe curie: vt in extrauaganti Johis. 22. que icipit: Cū frater.

Ermaphroditus Nūqd tal' ordinari potest. Respondeo si magis vergit in sexum virilem q̄ femineum potest recipere characterez: si econuerso non potest. 4. q. 3. testes. ℣. Ite hermaphroditus Sed tamen in vtroq̄ casu non debet ordinari propter deformitatem ⁊ mōstruositatem: ar. 36. di. illustrator. ⁊. 49. di. c. vl. Si vero equaliter inualescit in eo sexus virilis ⁊ femineus: characterē recipere non potest ꝑm Guil. A Idem in sū. con. li. 3. ti. 23. q. 2. B

Ironia ꝑ. h. scribitur. Uide in littera. J.

Istrio Unum officium histrionum sit licitum. Respondeo ꝑm Tho. scda scde. q. 148 tale officiū qz ordinatur ad solatium hominibus exhibendū: non est illicitum ꝑm se: dummodo non vtantur aliquibus verbis vel factis illicitis: ⁊ non adhibeāt ludū negocijs ⁊ tpibus indebitis. Unde ⁊ illi qui moderate eis subueniunt nō peccāt sed iuste faciūt mercedē ministerij eorū eis retribuendo. Si qui vero superflue sua i talib⁹ consumunt vel largiuntur illis qui illicitis ludis vtuntur: peccant quasi eos in peccatis fouentes. A Con. Ul. ⁊ addit ꝙ si aliqs etiam malis histrionibus parce dat ad cōseruandam famā suā ne a talibus vituperetur: non credo talē peccare mortalr: vt i sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 22. B De histrionibus hēs s̄. clericus. 4. §. 5. ⁊. s̄. cōicare. §. 20. q icipit vtrū corpus xp̄i dēat dari histrionibus.

Omicidium primo cōiter qd est. ꝓndeo: est hominis occisio ab homine facta. Et cōmittitur nō solum facto: sed etiam verbo. Et verbo tripliciter. s. precepto: consilio: ⁊ defensione: i. defendendo homicidam suis verbis sub illis qui volebant ip̄m retrahere vel impedire: vt. 5. distin. siquis viduam. de pe. dis. i. periculose. Facto vero committitur quattuor modis: iusticia: necessitate: casu: ⁊ voluntate. A Glo. Ray. dicit: defensione vt cū aduocatus defendit reū in causa criali vbi accusator si non probauerit tenet ad penam talionis: vt in sum. con. li. 2. ti. 1. q. 2 Et eodem ti. q. 21. dicitur ꝑm Ray. defensione. i. dissuatione: vt siquis dissuadēdo retrahit a bono proposito hominem volentē aliū a morte liberare. Et glo. eius dic̄ hoc i telligendum quando corrupta intentione fit. Nam si mater filium volentem liberare aliquez a periculo mortis retrahat vl dissuadeat: qz timet uet ne ille ibi interficiatur: vel parum vel nihil peccat. Et ꝑ 3 Ray. ⁊ in. d. q. 2. est etiam homicidium spirituale quo quis spiritualiter ⁊ quadam iuris fictione occiditur: quod fit. 5. modis. Obediendo. i. Johis. 3. Qui odit fratrē suū homicida est. Item detrahendo: de pe. dis. i. homicidiorum. Item male consuiēdo seu suadendo: ea. di. c. noli putare. Item nocēdo: ea. di. homicidiuz. vbi dicitur ꝙ omnis iniquus motus ad nocendum fratri: pro micidio ꝯputatur. Item victum detrahendo. 86. di. singulis. ⁊. c. pasce. B

Utrum occidere animalia sit peccatuz Respondeo ꝑm Tho. scda scde. q. 64. nō quia nullus peccat vtendo re sua ad hoc ad quod est ordinata. Generaliter autem plante ⁊ animalia propter hominem sunt ordinata. A Idem in sum. con. li. 2. ti. 1. q. 3. B

Utruz liceat iudici occidere malefactorem. Respondeo scdm Tho scdm scde. q. 64. Sicut pro salute totius corporis prescidit laudabiliter putridum membrum sic malefactor ⁊ corruptiuus aliorum occiditur vt bonuz commune conseruetur. Si tamen hec occisio fieret a iudice vel ministro liuore vindicte: vel delectatione fundendi humanum sanguinez: licet ille iuste occidatur: nihilominus iudex mortaliter peccat: similiter ⁊ minister. Et eodem modo si faceret hoc iuris ordine non seruato 23. q. 4. §. penult. ⁊. q. 5. miles. ⁊. c. cum minister. ⁊. c. lex eterna. ⁊. c. officia. ⁊. c. cuz homo. ⁊. c. qui malos. A Idem in sum. cō. eo. ti. q. 4. B

Utrū liceat priuate persone malefactorem occidere. ꝓndeo ꝑm Tho. scda scde. q. 64. non licet. sed illi tm̄ cui cōitatis cura commissa est: sicut principi hn̄ti publicam auctoritatez: non aūt priuato ⁊ multo am-

plius negꝫ dico. Maꝫ clericis cōmittit ministerium none legis in qua nō determinatur pena occisiōis vel mutilatiōis corporalis: ꝛ ideo vt sint idonei ministri debēt a talibus abstinere. A. Hoc intellige nisi fieret ad repellēdā vim cū moderamine inculpate tutele: vt in cle si furiosus. de homi. B. De nuliere in adulterio deprehensa vtrū possit occidi vide. ſ. impedimentum. 8. §. vltimo: ꝛ de adulterio vide. ſ. lex. §. 9. ℞. 4.

Utruꝫ aliqua necessitate liceat occidere hominem. Rñdeo ꝑm. Tho. scōa scōe. q. 64. Illiciū qdē ē q homo itēdat directe occidere hoiem vt ipm defendat: nisi ei g habet publicā auctoritatē A ꝛ etiā priuato si nō excedat limites defensionis legitime: dicta cle. si furiosus. Ideo seqꝫ. B Pōt tū vim vi repellere cū moderamie inculpate tutele: et si pter intentionez defendentis ille occidatur non pecceat.

Utrū liceat occidere furē Rñdeo. Fur nocturnus si nō poterat discerni q ad furandū ꝛ nō ad occidēdū venisset: nec alr poterat deprehendi: potuit occidi: aliter non eꝫ. e. si si pfodiens. ff. de sica. l. furem. A. Ibi dī: Furē nocturnū sigs occiderit ita ō mū impunet forte si parcere ei sine suo periculo non potuit. B. Furē vero diurnū nō licet occidere nisi se telo defendat: q: tunc plus est cꝫ fur: vt in dicto. c. si pfodiēs. Latronez etiam insidiātez itinerib⁹ ꝑm leges cuilibet licet occidere: silr ꝛ nocturnum populatorem agroꝝ. C. qñ licet vni. se sine iuri. l. i ꝛ 2. De gb⁹ duob⁹ vide infra latro.

Utrū liceat clerici occidere suū inuasorem. Rñdeo: Clerici quidē possūt sicut ꝛ laici vi vi repellere defendēdo se ꝛ sua: ar. eꝫ de homi. significasti. Et hūc casuꝫ vide s. belluꝫ primo. §. 2. ꝛ eꝫ de sen. excō. dilecto. li. 6. A. Ibi hoc clare habetur: vbi etiam dī q potest ꝛ dꝫ etiā quilibet ꝓpulsare iniuriā etiā a vicino ꝛ ꝓximo. B. Nō si clericus ita inuadatur q aliter mortem vitare non poterit nisi occidat vel mutilet inuasorem hoc faciēdo nō ē irregularis: i cle. si furiosꝰ eꝫ eo. Et eodē mō non ē irregularꝭ si occidat furiosꝰ: aut ifāſ aut dōmiēſ: vt ibidē dī.

Utrū grauius peccet q occidit iustuꝫ cꝫ qui occidit peccatorem. Rñdeo ꝑm Tho. scōa secunde. q. 164. sic quadruplici rōne. ꝑmo: qa nocet ei quē plus debet diligere: ꝛ ita magꝭ agit cō charitatez. 2° qa iniuriā infert ei q ē minus dignus: ꝛ ita magis agit cō iusticiā. 3° qa priuat cōmunitatez maiori bono. 4° qz spnit deū. Lu. x. Qui vos spnit me spnit. Idē i sū con. li. 7. titu. i. q. 18 B.

Utrū homicidiū semp sit mortale. Rñ deo ꝑm Ray. Homicidium voluntarium mortale est ꝛ enorme: dis. 50. sigs voluntarie. A. Ibi dicitur: Siquis voluntarie homicidium fecerit ad tanuā catholice eccle sie sēp taceat. Dicit glo. i. hoꝝ statutꝫ. Seqtur: Et cōtonem in exitu vite sue recipiat. Dicit glo. supple si moritur añ finituꝫ tps pñie: qz pꝰ tps pñie licite cōmunicat: vt. 36 q. 6. sigs de corpe. Seqī: Si ät ſ volūtate sed casu aliquo homicidium fecerit: prior canon. 7. annis agere penitentiaꝫ iussit: 2°. canon. 5. mandauit. B. nisi fiat iurꝭ pmissione vt in iudice ꝛ in eo qui se defēdit ꝛ sua: vel in bello iusto. 23. q. 1. quid culpatur. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 20. B.

Utrū quilibet teneatur liberare prorimum ab iniusta morte cuz potest. Rñdeo dicendum q ex debito charitatis quilibet tenetur repellere a ꝓximo iniuriam si potest. vnde Ambro. Qui non repellit iniuriam a ꝓximo si potest taz est in vitio cꝫ ille qui facit. 23. q. 2. nō in ferenda. ꝛ. c. se. ꝛ c. ostendit. ꝛ. q. 5. reos. Hec est sententia Ray. Guil. ꝛ. Tho. scōa scōe. q. 60. In hoc tū sicut ponit Guil. diuersitas est notāda: qz ille qui habꝫ publicā ptātez tenetur defenedre ēt cū armis si ops. A. ꝛ se ēt mori exponere ꝑm eū. Guil. vt in sū. con. eo. ti. q. 32. vbi hec notantur. B. dum tū speret q possit. Persone vero priuate si qdē solo verbo possint hominē liberare: aut ēt facto sꝫ sine periculo pſonaꝝ suarū tenētur ita tū q cum moderamine inculpate tutele vt Tho. addit. Sed non credo q in hoc casu teneatur qs exponere se corporali periculo vt ait guil. ꝛ glo. 83. di. in ꝓncipio. A. Bl. ibi dicē q teneor dare pecuniam ne alius iniuste occidatur: ſ qdā dixerit hoc verū eē de plano. Itē dicit q medicus debet potiꝰ gratis curare ēt suis sūptibus cꝫ permittat infirmum mori: non solum pauperem sed etiam diuitem. Dicit etiā q potest ꝛ inuitum curare ꝛ postea a potente vel eiꝰ heredibus cure debite adhibite salarium petere etiam si infirmus moriatur. B

Utrū teneat qs dare pecūiā ne aliꝰ occidat. Rñdeo. glo. 63. dis. i ꝓncipio ponit

de hoc duas opiniones. vna est ꝙ quilibꝫ tenet. alia ē ꝙ solū ꝑlati. Et subdit. A qđ seqt̄ non vr̄ ibi poni in gl. tñ verꝫ puto. B Mihi vr̄ distinguēdū qꝛ si ꝯstat illū iniuste occidi: quilibet tenet̄ pecunialr̄ subuenire ꝗtū sua possibilitas pōt: salua tñ necessitate sua. Quod si nescitur an iniuste occidat: aut si necessitas istius nō pōt nō tenet̄. Utꝝ medicus teneatur potiꝰ gratis curare aliquē ꝗ permittere mori: vide. j. medicꝰ. §. 3. Et vtꝝ medici vel chirurgici possit ꝓmoueri. Itē vtꝝ liceat clericis hoc exercē: hēs j. medicus. §. antepe. ⁊ vl. Utꝝ mutilare aliqđ mēbꝝ sit licitū. ꝟn. ꝟm Tho. scđa scđe. q. 65. Precidere mēbꝝ sanū non pōt esse licitū nisi ꝓut ordinatur ad vtilitatē cōmūitatis. s. ꝓ punitione alicuius culpe: sꝫ hoc nō licet alicui ꝑsone priuate ēt volente eo cuius ē mēbꝝ: qꝛ per hoc fit iniuria cōitati: sed hoc licꝫ tm̄ publice ptāti: cui ꝯmissa est cura cōis. Si vo mēbꝝ ꝓpter putredinē sit corruptiuū corporis: tūc licitū est precidere de voluntate tamen eius cuiꝰ ē aut illius ad quē pertinet curare de salute illius. Porro nō licet aliquo mō mēbꝝ ꝑcidere ad vitādū periculū aie siue pctm̄: qꝛ saluti spūali sēp pōt aliter subueniri: cū peccatū subiaceat ipi voluntati. vñ ⁊ Chrysoꝰ sup illđ Matth. 19. Sūt eunuchi q seipos castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. dicit sic: nō mēbroꝝ abscisione sed malarū cogitatōnū interemptione. Maledicto enim ē obnoxius q mēbꝝ abscidit ⁊ postea subdit: Naꝫ cōcupia mansuetior ita fit sꝫ molestior. alic unde eni habet fontes. Sperma. n. in nob est precipue a proposito incōtinenti ⁊ vita negligenti: nec ita abscisio membrico ꝑmit tentationes vt cogitationis frenum.

Omicidiuꝫ secūdo

qđ ꝯmittitur ꝯsilio vel mandato. homicida quidem ꝯsilio intelligit̄ ꝟm Guil. de ꝯsilio exhortationis vel approbatōis ꝙ homicidiū fieri dēat: nō aūt de respōsione sue cognitionis siue opinionis. Unde si q̄renti an liceat xp̄iano occidere paganū vl̄ iudici malefactorem. respondeat ꝙ sic: nō tm̄ respōdens non peccat sed nec fit irregularis nisi talis probabilr̄ videat ꝙ ille iudex siue bellator ꝟm eius ꝯsiliū velit agere ⁊ sic postea fecit. A ꝑdicta obtinēt ꝗtum ad irrugularitatē: lcet etiā respondēs errasset i ꝯsulēdo ꝟꝫ eū. Guil. vt in sū. cō. li. 2. ti. l. q. 6. B de hoc etiā casu hr̄. s. ep̄s. §. 9.

Quid si non ꝯsuluit hōicidiū sed cōsuluit aliquid vñ secutū est. ꝟn. ꝟm Inno. si vr̄isilr̄ possit estimari ꝙ inde sequeretur mors irregularis est: vt si suasit iactum machine vel baliste: vel ꝙ eatur ad capiendū castrū ꝙ non poterat de facili capi sine morte hominū: ⁊ sic mors secuta est. Si vo non potuit estimari nec erat vr̄isile ꝙ mors sequeretur: tūc quidē si ꝯsuluit rem licitā non est irregularis etiā si mors inde fuerit subsecuta. Si vo illicitā irregularis est: ar. extra eo. cōtinebat. ⁊. c. is qui mādat li. 6. A Idē in sū. cō. d. q. 6. Et addit ꝟm eūdē Inn. sēp tñ fit irregularis si directe in mortem alicuius cōsiliū dederit: extra ne cle. vel mo. sententiam. Et con. Hostiē. ⁊ addit idez si de volūtate sua turbata processit: pnta parentes clerici vberati ꝯueniūt ⁊ dicūt ꝙ volūt hoc vindicare nec clericus expresse ꝯdicit: ar. extra de simo. mattheus. sed si expresse hoc prohibeat: secus est: ar. extra de simo. sicut tuis. et est expressū. in c. petrus. extra de homi.. dūmō ex corde hoc faciat: alioqn in ꝯspectu dei cadit cū tacite consentiat homicidio. B ⁊ idem dicendū est si mandauit. Con. Hosti. ⁊ eodē mō distingue si iste quidem cui consultū est nō occidit: sed ipse occidit. A licet aliq dixerint hoc cāu non esse irregularitatē: vt notat in sū. cō. e. ti. q. 7. B Quid si aliquis cōsuluit homicidiū fieri: ⁊ anteꝗ seqret̄ effectus reuocauit. ꝟn. ꝟm Inn. Si expresse ⁊ sine vlla fictione prohibuit immunis est ab homicidio: ar. extra de simo. sicut tuis. ⁊. i. q. 4. qꝛ presulatus. ita tñ ꝙ si non firmiter credit ꝙ reuocatio locū habeat tenetur indicare illi ꝙ sibi caueat. A Idē in sum. con. d. q. 6. Ubi etiā dr̄ ꝟm eūdē ꝙ ista indicatio dꝫ fieri caute ne prodat̄ qsꝗ: ⁊ ꝙ si añꝗ reuocꝫ ꝯsiliū ꝓcedat etiā postꝗ ꝯsulens iā penituerat: irregularis efficitur. B Quid si qs mandauit homicidiū fieri noie suo: et ante effectū reuocauit. ꝟn. ꝟꝫ Inn. Idē qđ de ꝯsulēte nūc dictum est nisi ꝙ h̄ suffic̄ reuocatio tm̄. s. ꝙ etiam si nō indicet illi ꝙ sibi caueat non fit irregularis: qꝛ ex eius dcōnil agitur. A Dic clarius. Rō diuersitatis est: qꝛ ille cui ꝯsulit̄ agit pro se: ⁊ iō plus reqrit̄ ad remouendū effectū consilij q cōcernit ipm operātez: sed mādatarius agit ꝓ mādāte: iō sufficit ꝙ ei ꝯstet de ꝯria volū

tate mandanti: nō solū expresse ꝛ̄ et tacite: vt si pacem iniret cū occidēdo vel parente lā vel aliā amicitiā ꝺ̄heret sciēte eo cui mādatū erat de occidēdo ꝓ̄z eūdē Inn. ⁊ in dicta. q. 6. ℬ Quid si mandauit qs alīq̄ ꝺ̄berari inhibēs expresse ne occideretur vel mutilaret: ⁊ ille nihilominus mutilet vl occidat. ꝑn. mandato: irregularis efficit: qz mādādo in culpa fuit. ⁊ qz hoc euenire posse debuit cogitare: extra co. is qui li. 6.

Quid si aliqs suadeat alicui q̄ expōat se periculo ꝓ patria vel iure suo. ꝑn. ꝓ̄z Inno. Non est irregularis etiā si iste cui ꝓsultū est moriat. ꝛ̄z. q. z. ꝓ membris ⁊. c. se. ⁊. q 8. igitur. ⁊. c. se. Sed si sciret cū ꝺ̄similiter moritur irregularis fieret. Idem Host. Aq̄ ordinata charitas est q̄ q̄q̄ plꝰ diligat cozpꝰ suū q̄ alterius ſm eūdē Inn. ⁊ i sū. cō. li. 2. ti. i. q. 8. ⁊ q̄ silr̄ et plus diligat cozpus ꝓxi q̄ bona fortune. 89. di. pasche. ió hoc qō dcm̄ est si sciret eū. ⁊c. intelligendū ē qñ suasio eēt facta ꝓ iure suo quo ad bona fortune: vel ēt ꝓ defensione alicuoz ꝑticularium: secus si ꝓ defensiōe patrie seu rei pu. maxime fidei ⁊ ecclie. nā hoc casu licet ēt imminerent pericula ⁊ sequeret moꝛs nō irrogatur irregularitas: cū hoc cāu etiā ad ꝓlatos ecclesie pertineat facere suasiones vt. ē. bellū. 2. §. fi Unde ⁊ siqs suadet alicui q̄ indubitanter se morti exponat ꝓ honore xp̄i: vel ꝓ fide: vel ꝓ statu ecclie: nō fit irregularis ēt si moꝛs seq̄t: qz xp̄s ꝓ nob moꝛtuus est et sācti martyres ꝓ ecclia ꝓ̄z Inno. ⁊ in sū. cō. co. ti. q. 9. Et hic sequitur ℬ Quid si suadet q̄ indubitāter expōnat se morti ꝓ xpo vel ecclesia. ꝑn. ꝓ̄z Inn. non fit irregularis ēt si seq̄t moꝛs: qz xp̄us moꝛtē subijt ꝓ nob. Idē Hosti. Quid de illo qui volēti fugere inimicos ꝓpter tiorē moꝛtis ꝓsuluit q̄ remaneret ⁊ q̄ ꝓcuraret pacem: ⁊ remansit ⁊ occisus est. ꝑn. ſm Guil. Si ille qui ꝓsuluit habuit ꝓbabilem cām credēdi q̄ illi nō imminēt ꝑiculū: puta qz inimici illius adeo erāt ꝓsanguinei vl amici q̄ merito potuit ꝓsumē q̄ eos posset cohibere: non est irregularis: aliter sic. ℬ Et idē etiā si potuit hꝛe dcām ꝓsuptōnē: tū fuit negligēs in interuentione: quia hoc casu ex culpa sua segtur homicidiū ⁊ ió fit irregularis: exꝑ de homi. tua nos. Et colligitur ex dictis in sū. con. e. ti. q. xi. vbi hec notantur. ℬ Quid si aliquid cō suluit q̄ infirmus ꝺ̄tereꝛ vt citius moꝛeret ꝑn. ſm Guil. Si ex tali trāsuersione citius moꝛitur irregularis est qui consuluit ⁊ qui fecit: nec pōt per eꝑm dispensari licet a peccato absolui possit. ℬ Idem in sum. cō. co. ti. q. 10. vbi ēt addit q̄ si ex hac cā nō citius moꝛitur uon incurritur irregularitas sed sufficit penitere de peccato ⁊ mala intētione. Nec ē ꝓsumēdū q̄ si hꝰi trāsuersiones fiāt ſm sortilegiū vetularū: sicut quando faciūt apponi securi ad caput moꝛientꝭ vel aliquid huiꝰmodi friuolū fieri vt citius moriat virtutez talē habeant hec sortilegia: agitū ꝺ̄z pnia de pctō. ℬ

Quid de illo qui dissuadet homicidiū sed nihilominus associat homicidā vt eum si oz deserēdat. ꝑndeo ꝓ̄z Hosti: homicida est: nec poterit ꝓmoueri: ⁊ sic intelligē q̄ ꝺ̄ sensione ꝓmittit hōicidiū: exꝑ de cle. pu. in du. hētic⁹. ℬ Idē i sū. cō. e. ti. q. 34. ℬ

Homicidium tertio

de casuali hōicidio. i. qō ꝓter intētionem fit. vbi distinguēdū ē sic. Aut. n. is q̄ fecit casuale hōicidiū dabat operā rei illicite: aut licite. Et si qdē licite: puta reparabat domū vel incidebat arboꝛē ꝓpriam ⁊ hꝰi: ⁊ adhibuit oēm diligentiam quā potuit: ⁊ tamen casu contigit homicidiū: talꝭ nullam culpam nec penā incurrit: licz forte casus oēs forsitan non preuiderit: exꝑ. e. Johes. ⁊. c. quidā vt asseris. sed si diligentiā nō adhibuit teneꝛ: silr̄ etiam tenetur ꝺ̄stincte si dabat operā rei illicite: ió q̄ si clericus exercitatione vel venatione iaculum mittat: ⁊ sic aliū ꝑimat irregularis efficit: qz talis opa debēt ab eo eē penitus aliena 50. di. clerico. ℬ Idem in sū. cō. li. 3. ti. i. q. 19. ſm Ray. Hosti. ⁊ Soff. ℬ Silr̄ et si aliqs ludo ꝓ̄cit lapidē ꝺ̄ aliquem ⁊ ille volens declinare impingit in aliū lapidez ⁊ moꝛtuus est ille plector irregularis effectus ē: qz ludꝰ noxius erat mittere lapidē ⁊ ita ē in lilibꝰ. ℬ Hoc fuit dcm̄ Inno. ⁊ Hosti. vt ꝓ̄z in. d. q. 19. ℬ Quid si aliqs hꝛ ceruum vel leonē qui aliquē occidit. ꝑndeo ſm Inno. non videtur irregularis dūmodo maliciam vel culpaz i moꝛte non habuerit: ar. 50. dist. hi qui arboꝛez ⁊. c. sepe. ℬ Idem in sum. cō. li. 2. ti. i. q. 28 vbi etiaz patet q̄ aliqui ꝺ̄ lata culpa hꝰ̄ tel ligū: aliqui vero etiaz de leui, et si ē aliqd

qđ possit iputari tenenti dicta animalia: et hoc vi. pbabilr & tuc. nã i dcis. c. hi q. 4 sepe. dr siplr de elpa & nó strigit ad latã. B.

Quid đ custodiétib⁹ infirmos q ad eoz petitionem vocauerunt munutorem vt mi nueret eis sanguinem vel dederunt eis vinum vel non bene custodierunt eos ita q ipsi mortui sunt. Rñdeo fm Guil. i omnibus talibus vbi bona fide fiant nó debet aliquis de facili scrupulosã hñe cõscientiaz nisi sit euidens culpa aut negligentia dissoluta: & si habeat deponere debet. A. ad cõsilium boni viri fm eũdem Guil. B. Si autẽ lata culpa fuit vel negligentia dissoluta: & certũ sit q inde mortis puenerit irregularitas cõtracta est. A. Idez etiã esset si. pbabilit dubitat fm iudiciũ medicoz ꝫ eũdem Guil. & in sum. con. eo. ti. q. 41. B.

Quid de parentib⁹ in quoz lectis paruuli filij inueniuntur mortui. Rñdeo fm Ray. Si mors interuenit grauis & orũ culpa precedẽte acq negligẽtia grauis ẽ pña iniũgenda: exẽ de pe. & re. q̃situz. Si autez leuis culpa precessit: nó taz grauis penitentia est imponenda: exẽ. de his q fi. occi. de infantibus. A. ibi dr de penitentia triũ annoz quoz vnus debet pagi i panet aqua. Et ꝫ glo. Ray. & in sum. con. eo. ti. q. 57. qñ parẽtes filios spõte oppmũt maior est eis penitentia iniũgenda q̃ꝫ. p alio homicidio. Si autez casu & grauis culpa precedente penitentia. 5. vel. 7. ãnoz est imponẽda. Si autez leuis culpa precessit: penitẽtia trium annoz indicenda est. Addit Hosti. q in hoc casu si culpa sit occulta: et penitentia debz esse occulta. si vero manifesta: & penitentia debet esse manifesta. Et q maioz penitentia est iniungenda si in lecto suffocentur q̃ꝫ si in cunis & maioz sacerdoti greco q̃ꝫ latino: dicto. c. quesitum. de pe. et re. B. Si autem nulla precessit negligẽtia vel culpa: de iure nõ sunt puniendi: ar. exẽ de homici. ex litteris. tamen ad cautelã propter ambiguitatez duplicitatis est eis aliqua penitentia iniungenda: ar. 23. q. 5. excõicatoz. & 34. q. 2. i lectũ. Con. Hosti. & addit q admonendi sũt parẽtes ne pueros teneros secũ in vno lecto collocent ne forte oppremantur. 2. q. 5. consuluisti.

Omicidiuz quarto

De pena & irregularitate homicidarum fm Ray. sic teneas. Si homicidium cõmittit verbo. s. pcepto cõsilio vel defensione: pena irregularitatis: etiam post pactaz penitentiaz ipedit pmouẽdũ & ordiniri pmotum: di. 50. si qs viduaz. Et intelligẽ de defẽsione qñ homicidã defendit dissuadendo eis qui volebant defendere occisũ si nõ corrupta intentione hoc fecit. nã si pater filium volentem liberare aliquẽ a morte retrahit: q timet ne filius occidatur: parum vel nihil peccat. nec etiaz alius cõsanguineus vel amicus tali intentionẽ dissuadens aliquam irregularitatem incurrit.

De pena vero homicidij facto cõmissi distingue. Nam quatuor modis pót cõmitti. & pmo qdẽ si ẽ cõmissũ. p iustitia & recto. pcessu & intentiõe nó cõmittit culpa: ꝫ pon⁹ faciẽs meretur: nihilomin⁹ nõ irregularitas ꝓtrahit: que similiter ipedit promouẽduz & deijcit. pmotũ. 51. dis. aliquantos. A. nisi fuisset hoc factuz añ baptismũ. Nam p baptismuz tollit ista irregularitas fꝫ Ray. & cõiter ẽt alios doctores: ꝫ Batianus dixerit nõ tolli nisi illã que est sequela peccati: vt in sũ. con. eo. ti. q. 21. B. Qui cũ qs ergo i tali casu fuerit index aut aduocat⁹ siue. p actore siue. p reo. i. cũ actor obligek ad talionẽ: q agendo. p reo agit cõtra actorez. A. Sz ista Bariani q excepit aduocatũ rei teneri posset vbi de cõsuetudine accusator nó teneretur ad penam talionis vel sanguinis fm glo. Ray. & in dca. q. 21. B. Itẽ assessor officialis testis notarius scribens vel prothocollũ: sili & q scribit attestationes vel legit eas duz publicãt. A. seu in examine cãe: vt in dca. q. 21. B. Itẽ qui sceleri pserut vel dictaue. ut ras. p tali vindicta sanguinis oẽs irregulares efficiũtur: di. 50. si qs & dis. 51. aliquãtos. exẽ ne cle. vel mo. sen tẽtiaz. A. Hec dca fuerũt Ray. cui cõcor Goff. & Hosti. vt in dicta. q. 21. B. Et intelligẽ p illuz modũ q dicitur. j. irregularitas p̃mo. §. 1. 2° si homicidiũ factũ sit necessitate: nunc si nẽcitas euitabilis erat ad maiores ordines nó ascendet imo nec in susceptis toleratur: nisi ex magna dispensatiõe. A. Alij autem vt Goff. dicunt q de iure comuni post pactaz pñiaz pót exequi officium ordinis iam susceptu: p̃z quo vi facere. 50. dis. de his clericis. & vbi dr q post pactam pñiaz officioz cõmunioi reddat. Sed hoc potest intelligi per dispensationez

que etiã non debet fieri sine magna cã. Alls de tali dicit. 50. di. de clericis ꝓmo. q̃ mlt̃ũ sibi ꝓsulit sꝛab officio recesserit. Jó primus tenent Ray, Ber. ⁊ Hosti. vt in dicta. q. 21. B Si autem fuit necessitas ꝓrsus incutabilis: non incurrit irregularitatem: vt dictũ est. s. homicidiũ ꝓmo. §. 6. ⁊. ⁊. 8. A. l. q incipit: vtꝛ aliqua. cuꝫ duob⁹ sequentib⁹ qui videntur alr quotati. B 3° si sit homicidiũ casuale: distingue vt. s. homicidium. 3. §. ꝓmo. 4° si homicidiũ sit volũtate ꝓpꝫtanea factũ siue in opere siue etiam in vrbo vt in principio huius. §. dictum est: talis nõ solũ non debet ꝓmoueri: sed in perpetuum debet exponi: exẽ eo. sicut dignũ. ⁊ in dcõ. c. siqs viduã. etiã si paganũ interficiat siue saracenum. 50. di. clericũ. ⁊. c. de his clericis. ⁊ exẽ eo. c. pli. Et cum tali nunqꝯ dispensat i ordine vel officio. 50. di. miror. Et etiã si sit occultuꝫ ministrare in ordine suo nõ potest exẽ de tempo. 02. c. vlt̃. Poterit aũt cuꝫ tali dispensari in beneficio: extra de cle. pu. i du. c. 2. Siqs tñ aliquid predictoꝛ ante baptismum cõmisisset non impediretur post baptismum: dis. 50. siquis post remissionez. ⁊ dis. 51. aliquantos. Concoꝛ. Jnno. Goff. ⁊ Guil. Irregularitas ꝛo bigamie non tollitur per baptismum: vt. s. bigamia. §. 6. ⁊ supꝛa baptismus. 4. ⁊. 7.

An platus vel clericus q de malefactoribus suis q̃relã deponit apud audicẽ secularẽ: ⁊ emendã petit, sibi fieri ⁊ puideri ne talia ꝓsumãtur: incurrat irregularitatem si iudex morẽ inferat iusticia exigẽte. ꝛndeo. si ñ ẽ ꝓtestatus est expresse q ad penam sanguinis non intendit: extra eo. prelatis. lib. 6.

Quid si prelat⁹ hñs iurisdictionẽ talez i iungat officiali suo: vt super tali vel tali maleficio vltatẽ ingrẽs iusticie debitũ exequatur: ⁊ baiulus sup h° ad pensã sãguis, pcedat nunquid prelatus irregularitatem incurrit ꝛndeo non: exẽ ne cle. vel mo. c. epi⁹. lib°. 6. Eundem casum: vide supꝛa episcop°. §. 10.

Utꝛ oẽs q interfũt vindicte sanguinis fiant irregulares. ꝛndeo ꝓm Guil. non: dũmodo nec auxilium nec cõsilũ nec auctoritatẽ ꝓstiterit. Idem Jnno. A Hoc tamẽ clericis est expresse ꝓhibituꝫ: extra ne cle. vel mo. sñiam. Sz ⁊ alij q ex curiositate interfuerunt huius vindicte: vel vbi aliqs interficitur in duello: multũ graviter peccant: ꝓm eundem Guil. ⁊ in sũ. cõ. li. 2 ti. ꝓ°. q. 21. B Quid siquis percutit mulierem prꝛgnãtem: vel dat ei venenuꝫ vt faciat abozsũ. ꝛn. ꝓm Ray. Si conceptus erat format⁹: ⁊ mulier ꝓpter percussionẽ abozsum fecit: homicidiũ fuit: aliter non est homicidiuꝫ ꝯtum ad irregularitatẽ: sed est homicidiũ ꝯtum ad pẽitentiam: sicut ⁊ qui dat vel accepit venenum ne fiat conceptio. A vel etiã ne, fiat generatio: extra eo. si aliquis. Idem etiã notatur in sum. con. eo. ti. q. 29. B Qõ si dubitatur vtrum abozsus fuerit ex illa percussione: vel vtrum fuerit iam format⁹: dicendũ q ꝓbabiliter dubitat vel credit: ꝺ bet a ministerio ⁊ ꝓmotiõe abstinere: ne periculo se cõmutat. Si autem temerariã hẽt opinionẽ: deponat eam si potest: ⁊ sic poterit ministrare ⁊ ꝓmoueri: aliter non. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 30. B Quid si plures in pugna fuerunt vbi aliquis interfectus est: nec potest sciri a quibus nunquid oẽs sũt homicide vel irregulares. ꝛndeo. Si bellum fuit iniustum: tunc quantum ad peccatum homicide sunt qui percusserunt: ⁊ nõ percusserint. Similiter ⁊ illi qui venerunt: vt si oporteret prestarent occisoꝛibus auxiliũ. Jtẽ non sunt immunes a culpa qui cum possent non liberauerunt. 23. q. vlt. si q̃ tuoꝛ. xj. q. 3. non in ferenda. ⁊. c. vl. extra. e. sicut dignum. Si vero bellum sit iustum non peccant nisi sit ibi coꝛrupta intentio: vel persona cui bellare nõ licet vt clerici⁹. Poꝛro quantum ad irregularitatem omnes repellendi sunt qui sunt ex parte iniuriantiũ. Similiter ⁊ qui erant ex parte iniuriam accipientium si isti erãt clerici: ⁊ sic illicite mouerunt arma: dis. 51. siquis post acceptũ. exẽ de cle. percul. presentium. ⁊. c. continentia. A Bto. Ray. dicit vt ⁊ notatur in sum. cõ. eo. ti. q. 31. Hoc intelligo quãdo clerici erãt in culpa: vtꝛq voluntarie ⁊ sine necessitate moverunt arma. Si enim defenderẽt se vel socios necessario: ꝛ aliquis esset interfect⁹ a defendentibus ex altera parte: reliqui q̃ ñ nõ interfecissent nec interfectoꝛes iuuissent non essent irregulares: ꝛ voluntatem interficiendi habuissent: qꝛ lex, ꝓmotionis factũ requirit: non voluntatẽ. 15. q. 1. siquis ñ iratus. Non obstat dis. 51. siquis post. quia intelligitur in mitte qui sepe interfuit bello, vl officiali. Jbi dicitur: Siquis post acceptuꝫ baptismum militauerit ⁊ clam ydem fuscepit ac cingulum ad necandum fideles ẽt

si grauis nō admiserit si ad clerum admissus fuerit: diaconū non accipiat dignitatē. Ecce ergo casus in quo aliqualis incurrit irregularitas: ꝛ̄ gō nō peccauerit: nec etiaꝫ factū secutū fuerit sed solū ex acceptione officij eū frequentatione. Sequtur in glo. Mō obstat: exē de cle. pcu. presentiū. vbi sacerdos in quodā pflictu vbi aliqui interfecti fūt fuit ex parte violentiā repellentiū ꝛ proiecit lapidem: ꝛ ꝛ̄ neminē percussierit: tñ suspēsus est a celebratione missaruꝫ per biennium: qz ad tēpus fuit suspensus, ppter ambiguū dubitatis. Et con. cū his Inno. vt in sū. cō. dicta. q. 31. Videtur etiaꝫ ꝙ in hoc casu clericus non suspenderetur ad aliquod tempus si intraret religionē: vt in. c. continentia: exē de cle. pcu. B Quod siquis siue laicus siue clericus in bello iusto percussit quendam ꝛ̄ nō letaliter neq; animo occidendi: nec etiā hoc animo venit nec alios prouocauit: tūc nec de occisione tenetur nec ordinem recipere prohibetur: ꝛ̄ alij occiderint extra eo. significasti. §. ꝙ si discerni. A Et ibi pz ꝙ hoc verū est quando icius possūt discerni: alis irregularitatē omnino incurrit qui qualitercūq; percussit: vt ibi. B Cō. Inno. Hosti. ꝛ Sos. Et addit Inno. ꝙ si animo occidendi fecit: tunc quantūcunq; leuiter percuteret tenetur: qz auxiliuꝫ mortī prebet. Idē Ber. A Idez in sum. con. dcā q. 31. B Utrum qui non libat a morte cū possit sit irregularis: vtputa aliqs iudex qui reum non liberat aut diues qui nō pascit fame morientē ꝛ sequitur mors. gen. fm Bul. Ꝛ̄ tales grauissime peccent nō tñ sunt irregulares: qz lex promotionis factum requirit. 15. q. i. siquis non iratus. A Idem in sum. con. li. 2. ti. pmo q. 33. B

Quid si clericus non occidit: tñ vulnerauit. gen°. Si venit ad mutilationez membri irregularis est, sicut ꝛ de homicidio: ita ꝙ solus papa dispensare secū potest: extra ne cle. vel mo. clericis. ꝛ extra eo. is qui. lib. 6. De hac etiam irregularitate plura habes. j. irregularitas per totum.

Omicidium v° de homicidio vel mutilatione suiipsius. Et quidem occidere seipsum peccatum mortale est: vt probat Tho. ꝛ 2ª. q. 64. quadruplr. Primo quidem qz est contra naturalem inclinationem qua vnaquęq; res nititur seipsā cōseruare ẽ̄ꝫ potest. Secūdo qz est ꝓtra charitatez qua tenetur quis se diligere. Tertio quia est iniuria cōmunis: qz quilibet homo pcōmunis est. Quarto qz talis ī deum peccat sicut qui alienum seruum interficit peccat i dominū. Ideo hoc nullo modo licet: vtputa vt miserias presentis vite quis euadat. Nam finis omniū terribiliuꝫ est mors fm pħm. Itē, ppter vindictam alicuius peccati non: qz malefactorē occidere non licet nisi solum publice potestati: sed etiam qa adimit sibi necessariuꝫ penitēte tempus: ꝛ ad hoc facit. §. homicidiuꝫ pmo. §. fi. A Immo se occidentibus denegatur pen^{a} ecclastica sepultura: ꝛ ozarij. 23. q. 5. placuit. B

Utruꝫ liceat mulieri seipsā interficere ne ab alio cozrumpatur. gen. deo fm Tho. 2ª 2ę q. 64. non: qz non debet in se, cōmittere crimen maximū vt vitet minus crimē alienū. Non enim est crimen mulieris si ei violentia inferatur, Et iterū: Fornicatio vel adulterium est minus peccatū ẽ̄ homicidiū precipue suiipsius: quod etiam est periculosissimum: qz non restat tempus: vt per penitētiam expietur. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 15. B Utrum liceat alicui occidere se ob timorē ne cōsentiat in peccatū, gen. fm Tho. vbi. §. ꝙ non sunt factenda mala vt veniant bona: vel vt vitentur mala preterita minora ꝛ minus certa. Incertum est vt aliquis in futuro consentiat in peccatum. Potens est. n. deus homini quacunq; tentatione superueniente eripere a peccato. Tñ dicit Aug^{s}. pmo de ciui. dei: Excusant Sipson ꝛ quidam alij ex familiari consilio ipius sancti. A Idem in sum. con. eo. ti. q 16. ꝛ. 17. B Quid de his qui seipsos mutilant. gen deo: non licet: nisi sicut dictū est. §. homicidium pmo. §. fi. Et si quidem talis mutilatio fiat ex impatientia alicuius ī fit mutatis: aut etiam si credebāt se obligꝫ prestare deo: vtputa vt caste viuerent: nihil omnino repellitur a promotione ꝛ dēficiunt promoti: exē de corpo. vitia. significauit. quia tales homicide sui iudicant: dū. 55. siqs abscideri. ꝛ dis. 33. maritum. Secus est si membrum ideo abscidit a se vel ab alio: qz ē corruptiuum corporis: vt dictū est. §. in. §. pallegato. A Tñ ꝛ hoc casu adest ꝛ̄ non peccatum sed irregularitas si ex abscisione inducatur deformitas seu impotentia ad executionē ordinis: vt in sum. con. eo. ti. q. 43.

vbi hec notantur. Potest etiā episcop⁹ dispensare cum eo qui se abicidit putādo se obsequium prestare deo vt vtatur ordine pri⁹ suscepto absq; altaris ministerio. i. vt ñ ministret ad altare sed in alijs: vt in dicto. c. significauit. de corpo. vitia. ⁊ ibi glo. B

Ore canonice

Utrū clerici teneātur ad horas canonicas. Rndeo ſz Guil. Iccirco a laicis dati sunt reddit⁹ clericis vt ipsi in officio vices laicorum suppleant. Et ideo beneficiati tenētur ad horas ñ solum ex statuto ecclie: ſz etiā ex obligatiōe iusticie. Et qr ordinem sacruz nullus debet conferre nisi bñficiato: vel ei qui ad suuz patrimonium: loco ecclesiasticorum redditum voluerit ordinari: vt extra de prebē. cū ſm ⁊. c. episcop⁹. ideo qlibet habens ordinem sacrum tenetur ad horas canonicas: qr ecclesia ordinando ipsum intēdit eū ad hoc ministerium obligare. A Idem in sum. con. libro primo. ti. 7. q. 18. B Utr clericus non dicendo horas peccet mortaliter. Rndeo ſm Guil. Qui ex aliqua necessitate ſm formam ecclesie non dicit: puta ꝓpter defectum visus vel infirmitatez vl' paupertatem: vel quia libro caret: recompensat tamē equiualens per psalmos ⁊ orationez dominicam: non peccat mortaliter. Nam quia diuerse ecclesie diuersum habent modum officij: patet ꝙ non est preceptum circa determinatum modū. A .s. spālem ad quem oēs teneantur: vt in dicta. q. 18. Sed bene vnusqsq; tenetur ad modū sibi determinatū: nisi ex legitima causa vel priuilegio excusetur: vt in cle. fi. de cele. mis. B Similiter non peccat mortaliter qui ꝟba quidem dicit: ſz ad illa non attendit: quia cum de dicendo horas preceptum sit de iure positiuo: non refertur nisi ad ea que sub iudicio humano cadere possunt: ⁊ ista sunt que exercentur per actus exteriores: non autez interiores. A Certe etiā de iure diuino debemus deuote ⁊ attente orare ⁊ psallere ꝑs. 2. Exultate ei cum tremore. ⁊ ꝑs. 46. Psallite sapienter. Ita etiam ius positiuū se extēdit ad interiora in foro penitentiali: vt in. c. consuluit. extra de vsuris. Unde vt ꝓz in c. dolentes. ex̄ de cele mis. hoc preceptum extenditur etiā ad interiora. Ibi. n. oibus clericis ꝓhibendo extrinsecas vagationes ⁊ ꝑcipiendo attentionē dicitur: Hec igit ⁊ sitia sub pena suspensionis inhibemus districte precipientes in virtute obedientie vt diurnum officium pariter ⁊ nocturnum q̄tum eis deus dederit studiose celebrent pariter ⁊ deuote. B Sed ⁊ si dicens officiū aliqua verba ꝑtermittat non oportet ꝙ propter hoc a capite resumat disturbando officium: immo etiam si dicendo in choro cuz alijs ex aliqua necessitate intermiserit psalmum vel lectionem vl' aliquid h⁹ mōi: ⁊ nō aliter possit omissum supplere nisi subtrahendo vocem ab adiutorio chori: melius est pertransire q̄ officium chori diminuere At si is qui tenetur ad horas ex industria ⁊ negligentia sola omittat: mortaliter peccat: extra de cele. missa. dolentes. Sec⁹ aūt si ex obliuione vel alia necessitate. A tamē ſm Guil. ⁊ in dicta. q. 18. non sunt tot peccata quot sunt hore omisse: quia totum officium diuinum vnius diei est vnum totū integratum ex suis partibus: ⁊ ideo precepto vno precipitur: ⁊ transgressor non transgreditur nisi vnuz preceptum: ⁊ hoc tanto amplius quanto plures partes eius omittit: ⁊ subdit: Bene tamen concedo ꝙ plurib⁹ vocibus omissio vnius officij plura facit peccata mortalia: qr totum hoc integrale precipitur quotidie adimpleri. B Dicere aūt missam quotidie non est preceptum: nec etiam quotidie audire: quia nec est semper possibile. A dum autem impedimentum rationabile non adest: fatis est inconueniens missam non audire vbi quotidie celesti rex de celo veniēdo assistit vt nos supno ⁊ etno āgeloruz alimento reficiat: ⁊ salutifera petita concedat ac peccata dimittat. Unde non solum debemus cauere ne ex negligentia missam aliquo die omittamus: sed ⁊ super hocipso vt nobis concedatur posse fieri instanter orare iuxta illud dominice deprecationis: panem nostrum. ⁊c̄. Item in. c. quoniam de priuilegijs libro. 6. dicitur ꝙ non decet episcopos ⁊ superiores absq; cuusa rationabili vllam diem transire in qua nō celebrent seu missam non audiant: vt designetur quia maior necessitas debet adesse ad excusationem talium q̄ aliorum. B De materia misse vide. j. missa.

Quid si clericus sit prebēdat⁹ in duabus

ecclijs. ¶ Intellige ex legitima causa et dispensatione: vt in sū. con. eo. tit. q. 19. vbi hec notātur: qz alis hoc non posset fieri: vt ē. beneficiū ꝑmo. ℔. 2. in additione. ℬ Cuius officiū dicet. ℞n. ſm Tho. in quolibet. sufficit qdem q; semel officiū dicat ſm cōsuetudinē aliquaz eccliaz in qbus hz ꝓbendā. Et videtur q; tebeat dicere officiū illius eccle in qua hz maiorez graduz ℭuis forte in alia pinguiorē obtineat prebendaz. ¶ puta si in vna sit decanus: t in alia simplex canonic⁹. Ꝺō si in vtraq; fuerit simplex canonic⁹ dz dicere officiū dignioris ecclie ℭuis in minori ecclia opulentiorē habeat prebendā: qz tpalia nullius momēti sūt ſpūalibus cōparata ſm eūdē Tho. t in dcā. q. 19. ℬ Si ꝯo vtraq; ecclia paris ē dignitat⁹: t ipse sit absens pōt eligere qō voluerit. Si ꝓsens fuerit dz se ꝓformare cum illis cū quibus ꝓuersatur. ¶ Idem in dicta. q. 19. ℬ

Utz liceat clerico matutinas dicere de sero. ℞n. ſm Tho. in quolibet. Dic ē ꝓsiderā da intentio ei⁹ qui ꝓuenit temp⁹. Si. n. hoc facit vt quieti⁹ somno t voluptati vacet nō est absq; peccato. Si ꝯo facit ꝓpter necessitatē honestaz occupationū licite pōt dicere de sero matutinas: t in alijs horis tps' puenire: sicut hoc ēt qnq; in solēnibus ecclesijs fieri solet. ¶ qz meli⁹ ē deo virūq; reddere. s. t debitas laudes t alia honesta officia ℭ per vnū aliud impediat ſm eū. Tho. t in sum. cō. eo. ti. q. 20. ℬ qn etiā ꝓpter hoc consulitur presbytero q; te mane dicat omnes horas vsq; ad vsꝑas inclusiue: ex de cele. miſ. c. ꝑmo. Sz horе in ecclia tēpore suo dici tebent: vt in dicto. c. ꝑmo. ¶ Clarius in cle. i. de cele. miſ. vbi dicitur. In cathedralib⁹ regularib⁹ t collegiatis ecclesijs horis debitis deuote psallatur: in alijs cōuenienter t tebite celebretur diurnū t nocturnū officium: si dei t aplice sedis indignationem euitare voluerint. Et hoc ipsū intelligēdum videtur nisi rōabilis necessitas seu cā aliud suadeat: vt t hoc eodē. ℔ ptactū ē. ℬ

Sz que est hora dicendi matutinas. ℞n. diuersaz eccliaz diuersa ꝓsuetudo seruat: tū si ꝓprie dicimus: Matutinū est ōrta seu vltima vigilia noctis: videlicz post tres partes noctis vsq; ad auroꝛā. Unde ꝛz Papias ℍug. t Isidor etymologiaz. 4. Matutinū est inter absceſſuz tenebraz t auroꝛe aduentū. Et sic etiam sonant ꝛba tunc cantata: vt est illud: Nox precessit dies aūt appropinquauit: t iteruz quasi in fine matutinaz: Lucis auroꝛa rutilans coruscat. Sz qdam ꝓtra: qz t Dauid surgebat vt ꝓfiteretur media nocte: ex de cele. miſ. c. ꝑmo. i fine. Dicūt autē verius videtur: vt in eo. c. in ꝑn. ¶ In dicto. c. ꝑmo clarius videtur dici de media nocte ℭ de alia hora. Puto tū i hoc ꝓsuetudiez rōabilē fuadā: t qō magis ꝓficiat diuinis obsequijs: ar. 12. dis. illa. ℬ

Utrum clericus existens in scholis teneatur dicere officiū mortuoꝛ. ℞n. ꝛz Tho. i quolibet. Officiū mortuoꝛ in ecclesia qnq; dicitur ordinarie sicut ptinens ad officia ecclesie sicut sit de die animaruz: t similiter in qualibet ecclesia est de hoc spālis ꝓsuetudo vt q; dicatur semel i septimana: vel sic: t ad tale officiū tenetur clericus beneficiatus in ecclesia etiam in scholis existens. Si vero dicatur officiū, ꝓpter aliquam causaz emergentē non tenetur ad hoc cleric⁹ in scholis existens. ¶ Idem in sum. cō. e. ti q. 21. ℬ

Sz qd cū monach⁹ ꝓficitur ecclie parochialis: quod officiū sequetur. ℞n. ſm Hosti. Seruabit ꝓsuetudinē ecclie ad quā transit: ar. 12. dis. illa. t. 41. dis. gſgs. ¶ Idem in sum. cō. eo. ti. q. 22. ℬ Quid ſigs pretermissa vna hora dicat sequentem. ℞ndeo ꝛz Guil. Credo q; sufficit q; caute suppleat illud mīn qō omissū est: agat pēnam de negligentia. Penitētia quoq; de omissis horis arbitraria est sicut t alie: vt. j. pēna. 2. ℔ 2. ¶ Inno. in. c. ꝑmo. ex de cele. miſ. dicit q; satis est conueniens q; sacerdos qui imponit penitentiam de peccato omissionis officij iniungat penitentiam in quo omittens deliquit. s. in dicendo eadez officia omissa. Sz si hoc non crederet ei ꝓficere: mutabit in aliam penitentiam. Idem etiam sentit Gl. vt patet in sum. con. li. ꝑmo. ti. 7. q. 18. ℬ

Utrum clericus excōicatus teneatur dicere horas. ℞ndeo. Si est excōicatus minori non est dubium q; oz t oz dicere per modum quē hēs. ℨ. excōicatio. 7. ℔ 8. Si ꝯo excōicatus est maiori. dicendū ſm Hosti. q; tenetur quidem dicere sed non in ecclia vel cum alio: aut qualiter in officio suo: sed solus t quasi per moduz oratiōis. ¶ .i. vt non dicat: dominus vobiscum: vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 174. vbi hec notantur. ℬ .xj. q. 3. ſigs episcopus damnatus. 7. c. se. Nazcum obligatus sit ad hanc seruitutem: ex

de cele. mis. c. p°. per excõicationẽ nõ libera tur ab ipsa. 16 q. 1. legi. Idez Goff. ⁊ Ray. A Item ꝟm glo. Ray. ⁊ in sum. con. li°. p° ti. 7. q. 18. tenetur ad horas canonicas etiaz degradatus si fuit in sacris ordinib⁹: qz tenetur ad ea que sunt oneris ⁊ non honoris. Idẽ de degradato beneficiato q̃diu tenet beneficiũ. Degradatus etiã vel suspensus ñ debet officiare ecclesiam: ⁊ cum solus dic̃ horas aut cum alijs non officiando ecclesiam non debet dicere dominus vobiscũ: vl̃ similia ꝟba que ad dignitatẽ ordinis eius pertinent. Item ꝟm Inno. extra. c. p°. de cele. mis. infirmi excusantur a dicendo officium ⁊ forte etiã ab audiẽdo si talis est infirmitas in qua directe vel occasionalr̃ sibi obessz vel obesse timeretur si celebrationi diuinorum interesset. Ibi etiaz videtur sentire ꝙ q omisit officium ex infirmitate non teneatur ad aliquid: sz qui omisit ex culpa tenetur ad satisfaciendum pro peccato omissionis. i. ad redicendum omissum vel aliud pro eo vt p̃tactum est. B Clerici ⁊ religiosi cõmorantes cum cardinalibus: aut cum episcopis. A. i. cũ qbusdam põtificib⁹ gr̃az ⁊ cõionem sedis aplice habentib⁹: vt i cle. dignũ. de qua. j. B pñt se coaptare illis i diuinis officijs: nec ad alia tenentur: vt i cle dignum. de cel. mis.

Ospitalitas Clericus siue ordinandus debet esse hospitalis propter multa que habes j. ordinandus. §. 7°.

Umilitas Utrum homo debeat se omnibus per humilitatem subijcere. Rn° ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 161. Dicendum ꝙ in homine duo possunt considerari. s. id quod est dei. s. quicqd pertinet ad perfectionẽ: ⁊ id qd̃ est hominis. s. qcquid pertinet ad defectum. Humilitas autem ꝓprie respicit reuerentiam qua homo deo subijcitur: ⁊ ideo qlibz homo ꝟm id quod suum est: debet se cuilibet ꝓximo subijcere quantum ad id quod est dei in illo. Sed absqz preiudicio humilitatis potest dona que quis accepit preferre donis que alteri apparent collata. A Ita tamen ꝙ ex his se non maioris meriti existimet: sed obligationis: iuxta illd̃ Gre. homil. 40. Cum augentur dona: rationes etiam crescunt donorum. ⁊c̃. Item vt i his non glorietur: alis in speciem incidit supbie qua dibolo comparatur. Unde Greg⁹. 23° moral. c. 16°. In hac arrogantie quarta specie crebro humanus animus labitur: vt id quod debet habere singulariter glorietur: i qua tamen diabolice similitudini vicinius appropinquat. B Similiter etiam hoc ñ requirit humilitas: vt aliquis id quod suuz est in seipso subijciat ei quod est hominis i altero: alioquin oporteret ꝙ quilibet reputaret se maiorem peccatorem quolibet alio Potest tamen aliquis reputare aliqd boni in proximo quod ipse non habet: vel aliquid mali esse in se quod in alio non ẽ: ⁊ sic absqz falsitate potest se credere ⁊ pronunciare omnibus viliorem ꝟm defectus occltos quos in se recognoscit: ⁊ dona dei que in aliis latent. A Con. Ul. vt in sum. con. li°. 3° ti. 33. q. 274. Et ideo propter quodcunqz peccatum quod in proximo videm⁹ ñ debemus nosipsos illi in nostra existimatione p̃ferre propter bonũ quod potest in illo latere: ⁊ qz forte in nobis est maius vel sile peccatum vel saltem omnino esse potest. Unde Beda in homel. sabbati tertie dominice in quadragesima. Euenit sepe vt qui homicidam publice peccantem iudicant: prius odiorum malum quo ipsi in secreto depulsãtur non sentiant. Qui fornicatorem accusant pestem superbie qua de sua castitate extolluntur ignorant. Qui ebriosum condẽnant: virus inuidie quo exceduntur ipsi nõ videant. Quid ergo nobis in huiusmodi periculis remedij. Quid restat salutis nisi vt cum peccantem conspicimus aliuz mox inclinemus deorsum. i. q̃z defecti ex nr̃e cõditione fragilitatis simus si nos diuina pietas non sustentet humiliter inspiciam⁹. B

Actantia quid sit. Rñdeo ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 122. Iactantia proprie importat ꝙ homo verbis se extollat dicendo de se aliquid quod supra se est. Hoc autem contingit dupliciter. Quandoqz. n. aliquis loquitur de se: non qdem supra id quod est in se: sed supra id quod de eo homines opinantur. Quandoqz ꝟo loquitur de se supra id quod est in se ꝟm rei veritatem. Et in isto secundo modo magis proprie iactantia consistit: q̃uis vtroqz modo dici possit.

Utrum iactantia sit mortale peccatum Rndeo ꝟm Tho. vbi. s̃. Iactãtia potest dupliciter considerari. p° modo ꝟm se. A. i.

inq̃tum est q̃dam mendaciuz. B ⁊ tũc est mortale peccatũ quando aliquis iactanter ꝓfert quod est contra gl̃iam dei: Eçech. 23°. A imo potius. 28°. vbi quod seqtur dicitur ꝯtra ꝑncipez tyri. B Eleuatũ est cor tuum ⁊ dixisti: deus ego sum. Vel etiaz ꝯtra charitatem ꝓximi: sicut cuz quis se iactando ꝓrumpit in contumelias aliorũ: vt Luc. 18°. Non sum sicut ceteri homies: raptores: iniusti: adulteri: velut etiam hic publicanus. Sz si nõ sit ꝯtra gloriam dei: vel charitatez ꝓximi est peccatũ veniale. 2° mõ potest ꝯsiderari iactantia ꝑm suam causaz. Et siquidem procedit ex superbia vel inani gloria tali que sit peccatũ mortale: ⁊ ipa erit mortale: al' erit veniale. Si vero sit ꝓpter aptitum lucri videtur pertinere ad ꝓximi dceptionem vel dãnum: ⁊ sic magis est peccatũ mortale. Sed nec hoc semper: qz potest eẽ tale lucrum ex quo alius non damnificatur. Quod hironia que est contraria iactantie quandoq̃ est quedam iactantia: vide infra hironia. §. 2°.

Eiunium Triplex est ieiunium. P^m corpori a cibo materiali. Z^m afflictionis a gaudio temporali. Z^m voluntatis a peccato mortali. A de his dnobus vltimis dicitur de conse. di. 5. ieiunium. B Est sciendum q̃ primum ieiunium dominus instituit in paradiso: sed postea sãctificauit 40. diebus ⁊ noctibus in deserto: Matth. 4° ⁊ Luc. 4°. A De istitutiõe nõ. Gen. 2°. B Vtrum ieiunium sit semper laudabile vel non. Rndeo ꝑz Tho. in. 4°. dis. 15. In tribus casibus non est laudabile neq̃ etiaz licitum. Nam ꝑ° quidem per ieiunium subtrahere quod est necessariũ vite non licet: sicut nec seipsum interficere: sed hoc est valde modicum: qz natura modicis cõtenta ẽ Item non licet subtrahere quod est necessarium ꝑm ea que incumbunt facienda ex officio vel ex societate eorum ad quos qs conuiuit. Hoc n. esset de rapina hostiam offerre. Item 3° non debet esse tanta abstinentia q̃ homo ab operibus vtilioribus impediatur. Nam ⁊ lz ad ea non teneatur: indiscretum tñ erit tale ieiunium ⁊ non licitum. Sz abstinentia siue ieiunium laudabile est quãdo per ipsum caro diminuitur a suo robore ita q̃ facili⁹ spũi subdatur: nec ꝓpter hoc acceleratur mors: qz ex abundantis plures moriuntur q̃ ex defectu. A Idez in sum. con. lib° ꝑ°. ti. 12. q. 14. B Vtruz ieiunium cadat sub ꝑcepto. Rndeo ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Dicendum q̃ ieiunium quantuz ad necessitatem coertionis peccati vel satisfactionis in penitentia: vel ad eleuationem mentis ad spiritualia: sic in cõmuni cadit sub precepto legis nature. Sed determinatio temporis ⁊ modi ieiunandi cadit sub ꝑcepto iuris positiui: qz ab ecclesia est sic statutum: nec tñ quilibet transgrediens peccat mortaliter: sed tñ qui transgreditur ex contemptu: vel sic q̃ impediatur finis quem intendit legislator. Sed qui ex causa rationabili frangit ieiunium: non peccat mortaliter nec est trangressor precepti. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 15. B In quibus diebus tenetur quis ieiunare. Rn°. Quantum ex precepto tenetur quidem ꝑ° totam quadragesimã: de ꝯse. di. 3. non licz. ⁊. c. nõ opz. ⁊. c. placuit. Idem de quatuor temporibus: di. 76. statuimus. Item in vigilia natiuitatis dñi: ex̃ eo. c. ꝑ°. Itẽ in vigilia pentecostes: vt nõtur dis. 76. necessario. A in glo. ⁊ est. §. B erin vigilia assũptiõis beate v̄ginis: ex̃ eo. c. ꝑ°. Item in oibus vigiliis aplorz preter q̃ Philippi ⁊ Jacobi: qa venit tẽpore paschali: ⁊ Johis euangeliste: qz venit infra octauas natiuitatis: ex̃ eo. cõsilium. De festo etiã beati Bartholomei cõsuetudo seruanda est non de ieiunando: qz hec est iam firma ⁊ vniuersalis: sed d̃ die celebrandi festum: vt in dicto. c. consiliũ. Itẽ ex vli ecclesie ꝯsuetudine ꝑceptum est de vigilia bti Johis baptiste: ⁊ [illegible]ium sanctorũ: ⁊ vt Inno. ponit sci Laure[illegible]ij. Qd si aliqua dictorz solẽnitatum venerit in scda feria: vigilia ieiunabitur in sabbato: vt in. c. ꝯsiliuz. Silr de ieiunijs q̃ epi in suis epatibus idicunt: de conse. di. 5. ieiunia. ⁊ dis. 3. c. ꝑ°. A ꝑm Inno. super rubrica de obser. ieiunio. Translatio ieiunij potest etiam ex alia causa fieri q̃ cum festũ occurrit scda feria. Dicit. n. ibi. Nota q̃ lz ieiunia non debeãt cõmutari vel redimi sine causa: tñ cum cã possũt cõmutari: sicut dicit q̃ in qbusdã locis Francie vbi sunt ecclie sancti Quintini non ieiunatur in vigilia omnium sanctoruz sed tertia precedente die. B Sunt ⁊ alia ieiunia non de precepto sed de consilio sic de aduentu: vt in dicto. c. consilium. A Inno. vbi, s̃, videtur dicere q̃ ieiuniũ aduẽt⁹

sit etiam de precepto vbi est cõsuetudo. B Itez in quarta ⁊ sexta feria ⁊ sabbato: ꝺ cõ se. di. 3. ieiunia. ⁊. c. sabbato. A In dcõ. c. ieiunia. dicitur ꝙ non ieiunãs quarta feria videtur cũ Juda tradere xp̃m: ⁊ non ieiunans sexta feria videtur cum crucifixorib⁹ crucifigere. Et sic hec ieiunia non videntur de consilio sed de precepto. Quod põt concedi vbi est consuetudo: ar. 12. dis. illa autez Nam vt supra patet in obligatione ieiuniorum etiã consuetudo operatur. Cõsuetudo ꝟo contraria non excusat nõ ieiunantes i vigilijs apostoloꝝ ⁊ in alijs solẽnibus ieiunijs: in alijs ꝟo lic: nisi prelatus aliud iniungat ꝑz Hosti. ⁊ in sũ. con eo. ti. q. 16. ad fi. B. Itẽ rogatiões: ꝺ ꝯse. di. 3. rogatõnes.

Utrum liceat ieiunare in dñica. ꝛn° ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Dicendũ ꝙ die dñica ieiunare nõ conuenit: qꝛ dies est leticie Uñ si quis tunc ieiunar et quasi faciens cõtra cõsuetudinem populi xp̃iani non esset a peccato imunis: lz ieiunium de se sit laudabile omni tempore. A Quod dicitur hic intellige quando cum scandalo alioꝝ ieiunaret: vel ad quandam cerimonialem obseruãtiã quam illa die faciebant pagani ieiunantes. Unde ⁊ ꝓpter hoc idem statutũ fuit etiaz de feria quinta: de con. dis. 3. ieiunium. Sec⁹ si ieiunaretur ratione simplicis abstinentie vl aliquo religioso respectu: vel per se: vel ꝑ impositionem superioris: sicut fit in quinta feria: in qua ieiunamus ex debito in ieiunijs statutis: de cons. di. 3. non licet. ⁊. c. nõ oz. Unde ⁊. 76. dis. c. vtinam. dicit Hiero⁹: Uti nam omni tempore ieiunare possem⁹. Qꝺ in actibus apostolorum diebus pentecostes: ⁊ sic die dominico apostolum Paulũ ⁊ cum eo credentes fecisse legimus. B

Que hora sit competens comedendi. ꝛndeo ꝑm Tho. vbi. s̃. conueniens est hora nona. A Pro hoc facit de con. di. i. solent. B Nec illam oportet stricte considerare sed sufficit grossa estimatio. s. ꝙ sit circa horam illam. Nec multuz nocet si ex aliqua causa aliquantulum hora illa ꝑueniatur: vel si forte propter infirmitatem vel etatem vel aliquid h⁹mõi tali hora comedere cederet alicui in magnum grauamen: nam esset cum eo in ieiunio dispensandum vt aliquantulum preueniret horam. A Idez i sum. con. li°. p°. ti. 12. q. 32. B A qbus cibis ieiunantes debent abstinere. ꝛndeo ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. In ieiunio quadragesimali interdicũtur vniuersaliter oua ⁊ omnia lacticinia. In alijs autem ieiunijs diuerse consuetudines sunt quas quisquis seruare debet ꝑm mores eorum inter quos conuersatur. 76. di. vtinam. Esus autem carnium generaliter in omni ieiunio prohibitus est: qꝛ generaliter magis est delectabilis ⁊ ad humorem luxurie magis cooperatur. Unde ⁊ in sexta feria necessario est abstinendum a carnibus: ⁊ etiaz in sabbato ꝑz quorũdam consuetudinem: extra eo. consiliuz. Con. Hosti. A Con. etiam Inno. vt i sũ. con. eo. ti q. 33. Et regulariter in omni ieiunio nisi consuetudo excuset vtendũ est cibis quadragesimalibus: de conse. di. 3. rogationes. De cibis ꝟo quadragesimalib⁹ Grego⁹. 4. dis. denique ita dicit: Par est vt qui his diebus a carne animalium abstinem⁹: ab omnibus quoqꝫ que sementinaz trahũt carnis originem ieiunemus: a lacte videlz caseo ⁊ ouis. Ceterum piscium esus ita xp̃iano relinquitur: vt hoc ei infirmitatis solacium non luxurie pariat incendium. Deniqꝫ qui a carne abstinent: nequaqꝫ sumptuosiora marinarum belluarum conuiuia preparent. Uinum quoqꝫ ita bibere permittimus ꝙ ebrietatez omnino fugiamus: alioquin restat vt omnia que corporibus libẽt similiter faciamus. B

Utrum per potuz soluatur ieiuniũ. ꝛ°. ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Ieiunantes non ꝓhibẽtur pluries bibere: qꝛ potus sumitur magis ad alterationem corporis ⁊ digestionẽ ciborum q̃ ad nutritiõez: lz aliquo modo nutriat. Possunt tñ imoderate bibẽtes peccare ⁊ meritum ieiunij perdere: sicut etiam si imoderate in vna comestione cibum assumant. Con. Inno. siue potus assumatur ante cibum siue post. A Idem i sum. con. eo. ti. q. 31. B

Quid de ꝯfectionibus. ꝛn°. ꝑm Tho. vbi. s̃. Per confectiones seu electuaria nõ soluitur ieiunium sicut nec per alias medicinas: nisi quis in fraudem ea sumeret i magna quantitate per modum cibi. Cõ. Inn. A Tho. tangit hoc in dicta. q. 147. arti. 6° ⁊ nil dicit de confectionibus sz tm̃ de electurijs: ⁊ dum assumuntur solum causa medicine. Et hoc idem posset intelligi de confectionibus et alijs que non in fraudem assumerentur pro medicina: alꝫ non. Unde

Al. dicit q esus spēr ꝛ electuarioꝝ solnit ie iuniū nisi fiat causa necessitatis: vt pz in dicta. q 31. Inno. etiam super rubrica de obser. ieiu. dicit: Electuarijs autem delicatis non credimus q aliter liceat vti nisi sic alio cibo delicato. Medicinā autem pro remouenda infirmitate vel fugienda accipere lz sine peccato in die ieiunij: sz pro conseruanda sanitate vbi non est signū infirmitatis ñ credo. Ecce ergo q non est differentia inter electuaria cōfectiones ꝛ alia: nisi inquantū assumantur ꝓ vera necessitate infirmitatis imo q̄to est cibus delicatior siue preciosior tanto minus licit⁹ tempore ieiunij: dis. 4. de niq3. vt pz etiā in dicta. q. 31. Al. dicit: q potus ante prandiū soluit ieiuniū sz post non: nisi fiat imoderate preter necessitatem. Sz vt potest colligi ex Inno. vbi. s̄. circa istam potationē quantum ad hoc vt liceat añ vel post prandium attendenda est consuetudo B In qua etate tenetur quis ad ieiunādum. Rndeo ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Quamdiu aliqui sunt in statu augmenti non tenētur. s. vsq3 ad finez tertij septennij. i. 21. anni Conueniens autē est vt etiaz in hoc tempore se ad ieiunandum exerceāt plus vel min⁹ ꝟm modum sue etatis ꝛ possibilitatis. A Quādoq3 tñ magna tribulatione imminēte in signum penitentie artioris etiam pueris ieiunia indicuntur: sicut ꝛ de iumentis legitur Jone. 3°. Homines ꝛ iumenta non gustent quicq̄3: neq3 aquā bibant ꝟm eūdē Tho. ibidem. B Nouicij quoq3 ꝛ iuniores religiosi ꝟm Guil. super soluendo ieiunio iuxta discretionē prelatoꝝ se gerere d̄bent. A Inno. autem vbi s̄. dicit q ad ieiunandum tenētur omnes sane mentis ꝛ doli capaces potentes ieiunare cū ipsi peccare possint ꝛ peccata deflere: extra de delic. pu. c. p°. Dispensatiue tñ cū impuberibus ꝛ etiam maiori etate poterit dispensari: vt ab idictis ieiunijs absoluātur. Et hoc videtur tutius lz super hoc passu diuersi diuersa sētiant. B Quid de peregrinātib⁹: aut multum laborantibus. Rᵒ ꝟm Tho. vbi. s̄. Si pegrinatio ꝛ labor cōmode differri possit aut diminui absq3 detrimento: non sunt ꝓpter hoc ecclesie ieiunia pretermittenda. Si autez imineat necessitas statim peregrinandi: ꝛ magnas dietas faciendi: vel etiam multum laborandi: ꝛ sil cū hoc non possint ieiunia obseruari non obligatur homo ad ieiunandum. Videtur tamen in talibus recurrendum esse ad superioris dispensationem nisi forte vbi nō est consuetum: q2 prelati dissimulātes ānuere videntur. A Jd in sum. con. eo. ti. q. 18 vbi etiam addit ꝟm eundem Tho. q qui nolunt cōducere operarios nisi frangant ieiunium: nō sunt imunes a peccato: nisi forte sit causa necessaria que festinationem operis exposcat. Itez q ex parte operantis intentio maioris lucri ñ necessarij a peccato non excusat si ieiuniuz frangit. Ibidem etiam dicitur ꝟm gl. Ray. q propter ieiunium seruandum quis non cogitur mendicare cuz non consueuerit al mendicare. B

Quid de cursoribus quoꝝ vsus est dominis necessarius. Rᵒ ꝟm Guil. Si nō possunt simul currere ꝛ ieiunare excusant. Secus quando morantur vel modicū vadūt. A nisi forte immineret eis grandis viatio quam non possunt perficere: soluant ieiunium paucis diebus ante: ꝟz eundem Guil. vt in sum. con eo. ti. q. 20. B

Quid de seruitoribus nobilium. Rᵒ ꝟz Guil. Si tales ex causa preueniant horam comedendi: non credo q peccent: silr si prelibant modicū: dico ante horam vt quasi ꝓpter ꝯtinuationē tēporis totū possit postea reputari quasi vna mensa. Sicut etiam nec peccant q pregustant cibos dominoꝝ ad cautelam veneni: imo ꝛ casu licet etiā pregustare carnes dñoꝝ. Nec iteꝝ peccant q qñz surgunt de mensa vt portent vinū encenia: ꝛ h⁹l. Con. Inno. A ꝛ addit: Idez credimus de medicis ꝑgustantibus medicinas Et in his casib⁹ credimus q monachis licet ꝑgustare carnes. Et cō. Hosti. vt in sū. con. eo. ti. q. 21. B Et idem dicit Guil. de seruitoribus ꝛ lectoribus mense inter religiosos dum cum licentia. A Idem in sum con. eo. ti. q. 22. B Quid de paupibus ꝛ mendicantibus. Rndeo ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Si possunt habere tantū simul q sufficiat ad vnam comestionem non excusant a ieiunio: si non possunt excusantur. Silr ꝛ quando ꝓpter precedentem inediam ieiuniū nūc ferre nō possunt. A Idez in sum. con eo. ti. q. 26. B Quid de mulieribus pregnantib⁹ seu lactātibus. Rᵒ: Si necessitas debilitatis corporis impediat eas: nō tenentur ad ieiuniū: imo si credit ꝓbabiliter de periculo eaꝝ vel aborsu: nō solū pos

sunt: ꝛ etiam tenẽtur soluere ieiuniuꝫ: sicut Guil. ponit. A Et idem si timeatur ꝛc periculo pueri lactentis: ꝑm eundẽ Guil. vt in sum. con. eo. ti. q. 24. B Utrum vxores, ppter ꝓhibitionẽ viroꝝ debeant dimittere ieiunia, ꝛc° ꝑm Inno. Ly dimittere debeant vota. A .l. ieiunia seu abstinentias votiuas. 3. q. 5. manifestum. B nõ tñ ieiunia. A .l. indicta ab ecclia: vt in sum. con. eo. ti. q. 27. vbi hec notantur. B nisi forte ꝙ ppter scandalũ vitandũ sacerdos dispensare posset. 50. di. vt cõstitueretur, exẽ ꝛc clex. mi. latores. Con. Hosti.

Quid de infirmis ꝛ debilib⁹, ꝛgn°, ꝑm Guil. excusãtur: ꝛ ꝙ quanta debilitate arbitrio boni viri standũ ẽ. Idẽ in senib⁹. A Hoc fuit dictũ Inno. vt in sũ. cõ. e. ti. q. 25. B Utr̃ super solutione ieiunij sit petenda dispensatio. ꝛc°. ꝑm Guil. Si ꝙstat de cã ꝓpter quam soluendũ est ieiunium non est necessarium vt petatur dispensatio ꝓserti vt dicit Tho. consuetudine interueniente. Si autem dubium sit vtr̃ sit causa necessaria. A siue dubiuꝫ sit sibi siue alijs ꝑm eũ. Guil. vt in sum. con. eo. ti. q. 28. B tũc petenda ẽ dispẽsatio ab eꝑo loci si ꝓmode potest haberi: alr a, ꝓpio sacerdote. A Hosti. dicit: ꝙ in ista dispensatione nõ suffic̃ licentia simplicis sacerdotis etiã ex iusta causa: nisi sũma necessitas imineat ꝙ ad eꝑs sine periculo haberi nõ possit recursus. Et ẽ causa sufficiens ad dispensandũ: vt dicit: infirmitas nãe debilitas: ciboꝝ caristia seu penuria: paupertas: peregrinatio: laboꝝ ꝛ ꝓtractio nimia mense: vt ꝑz in seruiẽtib⁹ mẽsis nobilium: ꝛ huiuscemodi: vt in dicta. q. 28. B Utrum ieiunia possint redimi. ꝛc° ꝑm Inno. Ieiunia ecclesie non possunt redimi nisi causa vel necessitas subsit: ꝛ ieiunia voluntaria possunt etiam sine vlla causa redimi. A scilicꝫ que subsit in ieiunante dũmodo als sit vtile ꝑm eundẽ: vt i sum. con. eo. ti. q. 29. vbi etiã ꝑz ꝙ hoc casu ista redemptio faciẽda est auctoritate superioris. B ꝛ intermitti. A De ista intermissione non dicit Inno. vt patꝫ in dicta. 29. q. ꝛ vt puto ipse loquitur de voluntarijs respcũ originis: seu necessarijs respectu executionis forte ratione voti. Ideo dicit ꝙ ad hãc redemptionem necessaria est auctoritas superioris. Sꝫ bene credo ꝙ si ieiuniuꝫ adeo esset voluntarium ꝙ ad illud nullo modo quis obligaretur ꝙ posset intermitti. B Ieiunia autẽ que in penitẽtia imponũtur redimi possunt auctoritate superioris. A dum tamẽ ex iusta causa ꝛ discrete ꝑz Ray. ꝛ in sum. con. li°. 3°. ti. 34. q. 133. B extra de voto. c. fi. A potius in. c. ꝑ°. vt ꝑz intuenti. ꝛ etiam in dicta. q. 29. B ꝛ dil. 82. ꝑsbyter. in fi. Si de ieiunio fuit votum quomodo possit redimi vel mutari: vide infra votum 5°. per totum.

Utrum ieiun ũ factum in mortali ꝓsit ꝛc° ꝑm Al. quantũ ad vitã eternã non ꝓdest: ꝛ tñ valet ꝓcipue ℈tum ad tria. ſ. obedientiã mandati ad qõ qs tenetur siue obligante ecclesia: siue ꝓfessore pñiam iniũgẽte. Itẽ qz tñ ad castitatẽ ieiunũ optie disponit. 3° qz magis ꝓximẽ diuine gratie facit A Idem in sũ. cõ. eo. ti. q. 34. B Ad qd valent bona opera exẽ charitatẽ facta: hẽs ℈. charitas. §. fi. A potius. §. pli. B

Utr̃ ieiunãs teneatur dare in elymas qõ sibi restat. A .l. quod per abstinentiam reseruatur: iuxta illud Greg. Hoc quod tibi per ieiunium subtrahis alteri largire. B ꝛgn° ꝑm Al. non. Sancti vero qui videntur dicere ꝙ sic: intelligunt de consilio vel in diuturnis q videriãt fratrẽ suum necessitatez habere. A qz tunc si claudunt viscera ab eo in ℣itate in charitate nõ ieiunãt. i. Joh. 3°. ꝑm eundẽ Al. ꝛ in sum. con. li°. ꝑ°. ti. 12. q vlt. B Ieiunium quatuor comitari ℣ẽt ꝑm Ray. ſ. largitas: Hiero⁹: Oõ mãducaturas eras si non ieiunares da pauperibus vt ieiunium tuũ sit saturitas aie: nõ masurpij lucrum. Item leticia: Matth. 6°. Cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes Item hora competens. i. Reg. 14° Jonathas q preuenerat horam adiudicatus est morti. Item mensura: Aug⁹. Mẽs auida te ciborum laxata perdit orationis ℣tutez.

De diuersis intentionibus ieiunantiuꝫ nota ℣sum: Abstinet eger egens cupidus gula simia ℣tus. Abstinet eger: qz non potest comedere: vel ꝓpter medicinã. Egens. qz non habet qd comedat. Cupidus: ne expendat. Gula. i. gulosus: vt postea auidius comedat. Simia. i. hypocrita: vt laudetur. Virtus. i. ℣tuosus vt mereatur.

Ignorantia

Utrum sit peccatuꝫ. ℈ndeo ꝑm Tho. ꝑ ꝛ°. q. 76. Ignorantia eorum que quis tenetur scire. ſ. sine quibus

non potest debitum actum exercere pecca-
tum ē ꝓpter negligentiam. Omnes autem
tenētur scire cōiter ea que sunt fidei ⁊ vniuē
salia iuris precepta. Singuli autez ea q̄ ad
eoꝝ statum vel officium spectāt. Sz ignorā
tia. s. ꝙ qs nesciat ea que scire non pōt cuz
non sit ex volūtate nostra non est peccatuz.
Silr non est etiam peccatū ignorantia eoꝝ
que qs lz posset scire: non tñ tenetur sic theo
remata geometrie. A .i. regulas a theoro
ras. quod est videre ꝑm Catho. B aut q̄
dam contingentia particularia. A Idez
in sū. cō li°. 3°. ti. 32. q. 16. B. vbi dicitur etiā
quomodo nulla ignorantia inuincibilis est
peccatū: ⁊ ꝙ ignorantia inuincibilis dicit q̄
studio superari non pōt: ⁊ ꝙ qñ ignorantia
est peccatuz ignorans non semp est i pecca
to. s. actuali: sed solū quando est temp⁹ acq
rendi scientiā quā habere tenetur ꝑm eun.
Tho. Qd pōt intelligi nisi intentio ꝯtinua
esset obliq̄. s. negligendi necessaria scire. B

Ignorantia facti non iuris excusat: ex-
tra de regul. iur. ignorantia. libro. 6°. H⁹
dicti intentionem tene vt in sequenti. §.

Utrum ignorantia excuset a peccato.
R°. ꝑm Guil. duplex est ignorantia: q̄dam
est iuris: vt si nescit futurum esse peccatuz.
Quedam est facti: vt si nescit hanc rē quaz
accepit esse alienam: sed putat suam. Igno-
rantia autem iuris aut omnino est inuinci-
bilis ⁊ inuoluntaria: vt qr. s. aliquis siñ cul-
pa sua scire non potest: sicut in infantib⁹ vel
amentibus a natiuitate: ⁊ tunc excusat a to-
to. Et eodem mō si aliquis de aliquo casu
dubitans consuluit ꝑitos a qbus tñ habu-
it alr q̄ ꝟitas se haberet excusatur ꝓpter ta-
lem ignorātiā: nā in se fecit quod potuit. Si
ꝟo in hanc inuincibilē ignorantiā incidit
culpa sua: tūc aut hoc fuit ꝑ opus licitū: vt si
per vigilias vel abstinentiam deuenit ad a
mentiam: ⁊ tunc excusatur a toto: etiā si fer
uoris excessus peccatū veniale fuerit: aut fu
it per opus illicitum: ⁊ tunc dicūt qdā ꝙ ex
cusatur a tanto: lz non a toto: ar. dis. 50. sepe
15. q. 1. § sed hoc. Quidam autem dicūt ꝙ
peccatū sequens excusatur a toto si nullum
habet vsum rationis. Et hoc ꝓbabili⁹ ⁊ ve-
rius. 15. q. 1. aliquos. ⁊. c. sequenti. A Se
cundum canones omnib⁹ talib⁹ si liberati
fuerint est penitētia imponenda: sed leuior
q̄ si sani tale qd cōmisissent. 15. q. 1. siquis i
faniens. Et hoc fit ad cautelam: vt in sum.
con. con. eo. ti. q. 17. vbi etiā dicitur ꝑm glo.
Ray. ꝙ habentibus vsuz rationis quo ad
ea sine qbus non est salus: nulla ignorātia
est inuincibilis simplr ⁊ omnino: qr si non
inueniret hominē a quo doceretur: vnctio
doceret eum nisi staret per ipsum. B Si
ꝟo ignorantia iuris sit vincibilis ⁊ volūta
ria: tunc si fuerit affectata in nullo excusat: i
mo est speciale peccatū. Si ꝟo nō fuit affe
ctata sed solum qr neglexit addiscere: excu-
sat a tanto: sed nō a toto. Hec de ignorātia
iuris. A Idem in dicta. q. 17. Tamen sci
endū ꝙ hoc intelligendum est ꝑm modum
negligentie: vt tanto minor sit excusatio q̄n
to maior fuerit in addiscendo negligentia i
tñ vt lata negligentia equiparetur dolo: vt
ff. deposi. l. ꝙ nerua. ⁊ de consti. vt animaꝝ
lib°. 6°. B Si vero sit ignorantia facti: hec
potest esse duplex. Nam vel ignorantia ē eā
agendi: ita ꝙ si sciret illam circunstantiam
que trahit in peccatum non faceret ⁊ se fe-
cisse dolet: ⁊ hec excusat a toto: si tamen de-
bita diligentia premissa fuit: que si premis-
sa non fuit: excusat solum a tanto. A ⁊ qñ
q̄ a nullo: videlz si ignorantia fuerit crassa
⁊ supina: dicto. c. vt animaruz. B vel ig⁹
rantia est comitans actum. s. ꝙ etiam si sci-
ret circunstantiam peccati: nihilominus fa
ceret: ⁊ hec non excusat. Con. ꝑdictis Pe.
⁊ Tho. in scripto: vn prima scde. q. 76. A
Idem in sum. con. eo. ti. dicta. q. 17. B
Utrum per ignorantiam excusetur qs a sta
tutis ordinariorum habes. j. lex § 5°. ⁊ s̄.
excōmunicatio p°. §. 6°. Et vtruz excusetur
scholaris qui tenet sui doctoris opinionez
vide. j. opinio.

Ignorantia crassa ⁊ supina dicit ꝑ me-
taphorā hominis crassi ⁊ supini q non vi-
det etiā ea que coraz eo sūt. A vel qr talis
est largus ⁊ distentus: ⁊ sic h⁹ ignorantia
magna ⁊ lata. B sicut q publica ⁊ manife
sta dicit se ignorare cui non facile creditur
16. dis. quod dicitis.

Llegitimus Illegitime na
ti mltipliciter
sunt. Nam alius dicitur mancer: il
le ꝓprie qui natus est de scorto. Alius spu-
rius vel noth⁹ q de adultera. A In sum.
con. lib°. 3°. ti. 19. q. 1. dicitur ꝑm glo. Ray.
ꝙ spurius dicitur natus ex concubina pro
spurcitia incontinētie. Nothus ꝟo nat⁹ de
adultera. Videtur. n. filius esse de matrimo

alo: cuz non sit: sicut ꝛ notas febres dicim⁹ que vere quartane ꝛ huiusmodi videntur ꝛ nō sunt. Sed veritas est ꝙ ex adulterio natus dicitur etiam spuri⁹: vt in. c. tanta. eē g fi. sint le. B Alius naturalis qui de soluto ꝛ soluta: ꝛ tales omnes phibentur ordinari: quia per antiquam legem macreres phibiti sunt intrare templū dei. A vsq; in decimam generationē. Similiter ꝛ spurij: in. c. p venerabilem. de quo. j. ꝛ in dicta. q. i. B Deut°. 23°. eē ō ele. inotuit. ꝛ eē g fi. sint le. p venerabilez. in fi. La aūt phibitionis triplex est. s. dignitas clerical' q̄ h⁹ i vilib⁹ ꝓferri nō dz: eē de excel. pla. inter dilectos. Itē detestatio pēni criminis: eē de hereti. vt gētis. Itē ꝙ tales filij solent esse imitatores pēni sceleris. 6. q. i. sigs cū multis. ꝛ di. 56. sligens. In secularibus tñ dignitatibus tales non semper phibentur. ff. de decu. l. spurij. ꝛ. l. mathaliter. §. spurios. A Et in hoc §. pz ꝙ li iste illegitimus hēat cōpetitorē legitime natū ei ꝓferetur in officio dignitat'. Et sup̄adicta oia hñtur in sū. cō. dicta. q. i. fm Ray. Hosti. ꝛ Boff. B Quid si illegitimi per ignorantiā ꝓmoti fuerint. ꝛ fm Hosti. in hoc casu fm oēs ꝓbabil' ig⁹rantia excusat: ar. C. de testa. l. i. ff. de offi. ꝓto. l. 3. Ipse vō si veritatem nouit in ꝓspectū dei cecidit Hūicunq; occultū sit: eē de tēp. or. c. fi. Si nihil scit excusat⁹ est. A Idem in sum. con. eo. ti. q. i. B Sz nunqd filius dz credere ꝑbis matris cuius filius sit. ꝛ fz Hostien. prima facie credendū ē matri eē de ꝓba. per tuas. ꝛ de ꝓscium. afferte ꝛ. c litteras. §. ꝓ°. verūtñ nō cogit credē: ar. C. de testa. l. nec ꝓfessio. A cū ipe fuerit cōiter habit⁹ ꝓ legitimo: vt pz in sū. cō. dcā. q. i. B Si tñ dz ꝓscium impetret dispēsatōnem q in h°. casu satis facile obtineri debet.

Quid de filijs sacerdotū quos suscepit de legitima vxore ante sacrum ordinem. ꝛndeo fm Ray. tales de iure cōmuni ꝓ mouerī possūt ad oēs ordines ꝛ dignitates nisi in illa ecclesia in qua patres eoz immediate fuerunt prelati vel canonici vbi nō possunt canonicari vel promoueri. A Dez est ad easdem dignitates ꝛ prebēdas quas patres eorum tenuerunt. Ad alias aūt etiā in eadem ecclesia poterunt ꝛ canonicari et ꝓmouerī: sicut dicit expresse Ray. vt in sū. con. eo. ti. q. 6. etiam viuentib⁹ eorum patribus: ꝛ in eadez ecclesia in suo officio manētibus: extra de fil. ꝓsby. ad hec. ꝛ pz in iūr bus q̄ sequuntur. B extra eo. ad hec. ꝛ. c ad extirpandas. ꝛ. c. ad abolendā. Et de talibus pōt intelligi. 56. dis. §. iz hoc. Jō Hosti. Ber. ꝛ Boff. Et addit Boff. Nō ꝙ cuz pater habuerit personatum vel vicariam ꝑpetuam in aliqua ecclia filius imediate ipz vel ipsam habere nō pōt: eē eo. q̄ñ. ꝛ. c. ad extirpandas. Item si pater habuerit ꝓpriatum filius non potest habere vicariam nec econuerso: extra eo. Michael. ꝛ. c. ꝓstituit⁹. A Istud econuerso intelligitur ꝙ si pēs habuit vicariā ꝑpetuā filius imediate ꝓpriatū habere nō potest: vt in dicto. c. ꝓstituit⁹. Et ē ratio: qz perpetuus vicari⁹ curam dz ecclie cuius vicari⁹ existit: eē de of. vica. ex pte fm eundem Boff. vt in dicta. q. 6. B Jō si filius dispensatiue succedat patri: frat' ist⁹ bene poterit postea succedere patri: vt pōt Hosti. qz in hoc non succedit patri immediate. Sed secus si primo habuisset ipsam ecclesiam solum de facto. A .s. prim⁹ frater: qz tunc secundus non poterit succedere vt pz in sum. con. eo. ti. q. 9. B Pozzo ad nepotes hec prohibitio non extendit: vt Ray. ponit. Idem Boff. ꝛ Hosti. A Jō in sum. con. eo. ti. q. 8. B Pone ꝙ aliquis hñs vxorē ea viuente fit sacerdos; ꝛ postea ex ea generat filiū: nūquid ē legitim⁹ ꝛndeo fm Hosti. Si vir factus ē sacerdos ignorante vel inuita vxore: filius non indiget dispensatione 27. dis. si vir. extra de conuer. coniu. quidam. ꝛ. c. placuit. Sz si vxor consensit ꝙ vir ordinaretur vel sciens non contradixit: tunc filius illegitimus est ꝛ dispensatione indiget: extra eo. literal. 77. di. episcopus. 32. di. sertatim. in fi. ar. 54 di. ll. seruus. 25. q. 2. agathosa. Inn. Bof. ꝛ Ber. videntur sentire ꝙ indistincte talis dispensatione indiget. A Dic hoc clarius. Max vt pz in sum. con. eo. ti. q. xj. Ray. dixit similiter ꝙ talis filius est legitimus: maxie si vxore contradicente vel ignorante vir fuerit ordinatus. Boff. vero contra. s. ꝙ sit illegitimus. Et Inno. ꝛ Ber. sentiunt cum Boff. Glo. vero Ray. dicit ꝙ iste est legitimus quo ad successionem hereditatis non quo ad ordines: ꝛ ecclesiastica beneficia. Hostien. vero hos doctores concordando distinguit vt sup̄a: ꝛ eius distinctio satis etiam consonat iuribus allegatis in quibus clare constat qui nec per religionem

nec per ordinationem pōt vir separari ab vxore inuita vel ignorante. B

Quid si nato aliquo de illegitimo coitu postea pater cōtraxit cum matre. Rndeo Si tempore ꝯceptus pater poterat eam hr̄e in vxorem ⁊ postea ducit: legitimatus est filius: ⁊ ad omnes actus legitimos admittet A ⁊ etiam ad hereditatem ſm Ray. vt i sū. con. eo. ti. q. 10. B etiam si post natiuitatē filij mater nupserit alteri quo mortuo contraxit cum isto: vel ecōuerso pater duxit aliam qua mortua duxit istam. Secus autez si tempore conceptus non poterat esse matrimonium inter ipsos: qꝛ tunc: lꝫ sublato impedimento duceret illam: non legitimatur filius: ex̄ qui fi. sint le. tāta. i auc̄. qui. mo. na effi. le. coll. 6. circa p̄ncipium. A Idez in sum. con. dicta. q. x. ſm Ray. Goff. ⁊ Hosti. ⁊ addit Ray. Quod dixi in p̄mo casu legitimatum talem quo ad omnes actꝰ legitimos: videtur ꝙ fallat in episcopatu ad quē non poterit talis promoueri absqꝫ dispēsatione pape: vt pꝫ ſm vnam litteraz: extra de elec. innotuit. circa principium. Idem recitant Goff. ⁊ Hosti sed magis approbāt ꝙ talis dispensatione non indigeat etiam i hꝰ casu: ⁊ hoc in fauorem prolis: extra qui. fi. sint le. ex tenore. ⁊ qui ma. accu. possunt. videntur in fine. B

Quis posset dispensare cum illegitimo Rndeo: episcopus potest dispensare ꝗtum ad ordines minores: ⁊ beneficium sine cura: aliter non. nec ad dignitates aut persōatus nisi papa: extra eo. is qui. libꝰ. 6ꝰ. A Ibi etiam patet ꝙ etiam si per papam fuerit cum tali dispensatum vt possit beneficiū curatum obtinere: intelligitur solum d̄ vno B Quod si papa dispensationem obtinuerit: ⁊ postea ipetrauit ꝙ duo aut plura beficia cum cura possit habere: tacuit autez p̄dictum defectum non valet secunda gratia extra eo. si is cum quo. liꝰ. 6ꝰ.

Que dispensatio est circa illegitimos. Rndeo ſm Ray. Si tales intrant monasterium de iure cōi possūt promoueri ad omnes ordines. 56. dis. § pꝰ ex̄ eo. c. pꝰ. Religionis enim ingressus tollit irregularitatē sic̄ ⁊ ingratitudinem. 19. q. vlt. non liceat. ad prelationem tñ nō possunt promoueri absqꝫ dispensatione: vt in dicto. c. pꝰ. A. s. pape ſm quosdam: cum hodie illegitime nati absqꝫ dispensatione sedis apostolice: nec ad dignitatem: nec ad personatus: aut alia beneficia curam habentia debeant admitti ex̄ eo. nimis. Alij dicunt ꝙ cū talibus religionem ingressis possunt ꝑi dispensare ꝙ possint promoueri in abbates: nō autez in epos. Et ad. c. nimis. dicunt ꝙ intelligit de remanentibus in seculo: vt in sum. con. liꝰ 3. ti. 19ꝰ q. 2. Sed certe in dicto. c. nimis. nec i c. pꝰ. eo. ti. fit hec distinctio. Añ nec nos distinguere debemus. ff. de offi. p̄si. l. 3. ⁊ ex̄ d̄ deci. ad audientiam. Unde primū veriꝰ videtur. B Si vero remanent in seculo: nec ad ordinem nec ad p̄laturā p̄nt absqꝫ dispēsatione promoueri: vt ibi dicitur. Sꝫ circa eos qñqꝫ adhibetur dispensatio magna: vꝫ vt ordinētur ⁊ instituantur in ecclijs alijs a paterna: dico si sunt filij p̄sbyteri. Aliter vero in quibuscūqꝫ ecclesijs: ar. ex̄ eo. p̄ntiuꝫ Maior: vt etiam in paterna: aliquo tñ medio: vt extra eo. ex transmissa. Maxima vt in paterna: nullo tñ medio: ex̄ eo. ex iua. A Idem in sum. con. dicta. q. 2. B

Quid si cum illegitimo dispenset quo ad ordines ⁊ beneficium ecclesiasticū. Rnꝰ. Si ab episcopo facta sit dispensatio: nō extenditur nisi ad ea que potest. s. vt in 7ꝰ §. dictum est. Si vero a papa: poterit promoueri ad parochialem eccl̄iam non ad personatum vel rectoriam ad quam per electionez procedi consueuit: ex̄ de preben. c. vlt. A Idem in sū. con. eo. ti. q. 14. ſꝫ Ray. Goff. ⁊ Hosti. B

Utrum legitimatus quo ad actus ecclesiasticos sit per hoc legitimatus ad actꝰ seculares. Rndeo. De hoc sunt multe opiniones. Probabilior tñ videtur opinio Inn. dicētis: ꝙ q legitimatus fuit ab aliquo p̄ncipe seculari: vel ciuitate: intelligitur legitimatus quo ad omnes actus seculares in terris q̄ legitimanti subsint: qnetiā in alijs terris qꝰ ad secularia nisi sint alia que essēt i alterius p̄iudicium. Nam nec in alijs terris succedet ab intestato: qꝛ sic auferentur bona heredibus defuncti. Sꝫ talis non intelligitur legitimatus ad ordines: qꝛ hoc non est de iurisditione iudicis laici. Si vero legitimatus fuit ab episcopo inquantum potuit: scꝫ quo ad minores ordines ⁊ beneficia sin̄ cura etiam in alia diocesi poterit promoueri ad predicta: qꝛ hoc est de iurisditione ecclīastica ⁊ in nullius preiudicium: ⁊ multo magis si papa. Sed talis non est legitimatus

quo ad actus seculares: nisi in terris q̄ tpa
liter pape subsunt. Satis con. Ber. ex̄ q. fi.
sint le. per venerabilē. A In sum. con. eo.
ti. q. 15. diuersa super his dicta ponūtur. Et
domin⁹ Anto. de Bu. super dicto. c. p̄ vene
rabilem. latius ⁊ clari⁹ p̄dicta tangit sic: q̄
quedaz ē legitimatio plenissima p̄ quā dele
tur fundamētū vitij a quo surgit differētia
legitimationis ⁊ illegitimationis: ⁊ hāc so
lus papa facere potest: q̄ solus disponē po
test super matrimonio. Quedā est legitima
tio plenior que ītegrat ad iura primeue na
ture nō disponēdo in vitiū: ⁊ hanc potest ⁊
papa ⁊ imperator ꝯ illa que ad eos spectāt
Quedā est plena vt dispensatio cū eo in ali
quo effectu legitimationis non ex toto inte
grando: adhuc illā possunt vtriq̄. Adde ⁊
etiā inferiores: vt potest colligi ex p̄dictis.
Sequitur: His visis si querat an papa pos
sit legitimare in terris imperij: dico sic. Aut
papa vult disponere in matrimoniuz ⁊ plē
futurā: ⁊ nō dubito q̄ potest etiā in terris i
perij: q̄ suū principaliter ē disponere d̄ ma
trimonio. Et sic intelligo q̄ dicunt Jo. an. ⁊
Hosti. Ideo oēs filij q̄ p̄ducūtur hodie de
matrimonio vltra quartū gradum etiaz in
terris imperij sūt legitimi: ⁊ oēs etiā q̄ nati
sunt ex pupilla ⁊ tutore: ⁊ ex cōtrahabenti
b⁹ sine cōsensu patris: ⁊ ex rectore p̄uincie
cū subiecta. Aut papa vult legitimare dispo
nēdo in radicē matrimonij quo ad plē iaz
p̄ditam: ⁊ tunc dico q̄ in oibus casib⁹ in q̄
bus legitimare pōt disponēdo in radicem
matrimonij q̄ in oibus illis casib⁹ pōt legi
timare in terris imperij: si tñ legitimat inci
piendo a radice matrimonij: ⁊ in oibus ca
sibus in q̄bus nō potest: vel nō vult dispen
sare incipiendo a radice matrimonij: in oi
bus illis legitimat quo ad terras suas ⁊ nō
imperij. Uideam⁹ ergo qñ potest incipien
do a radice matrimonij. Ideo si vult dispo
nere legitimādo natū de rapto cōsensu ma
trimoniali inter parētes: ⁊ nō video q̄ pos
sit. Nam non posset facere q̄ esset matrimo
niū absq̄ cōsensu cū sit naturaliter de essen
tia illius: lz possit fingere consensum stante
dubio: extra de spō. is qui Et si dicat: pri
ceps fingit consensū vbi non est: vt. l. i. C. de
rei vxo. acti. dico q̄ illud in positiuis ⁊ non
in sacramētalibus. Nā talia sacramentalia
habent formam facti naturalem: ⁊ exigunt
veram essentiā consensus: in quibus nō vi
deo q̄ papa aliquid possit. Ubi. n. p̄ forma
veritas exigitur fictio nō operatur. Cō. Jo
an. Aut vult legitimare p̄ductos ex matri
monio quo ad formam suā essentiato: iuali
de tñ p̄pter resistentiā iuris: ⁊ si resistētia es
set iuris ciuilis: q̄ ad ipsū nō spectat d̄ ma
trimonio: dico q̄ posset legitimare: q̄a hec
fictio posset trahi retro cū non haberet ali
quod p̄ncipium resistens quod validum
esset: q̄nimmo exquo solū ius ciuile resiste
ret: filij ab ipso p̄ncipio essēt legitimi. Aut
matrimoniū validū quo ad formam rudē
extrinsecā: habebat impedimentū canoni
cū vel diuinum: non facio inter ista differē
tiā h̄. Et adhuc nō credo q̄ posset legitima
re disponendo in radicem matrimonij: q̄a
exquo matrimoniū habuit resistentiā iuris
ciuilis est impossibile q̄ fictio operetur re
surgendo matrimonium vt retro: quia de
ficit in extremo a quo s̄. eo. tanta. ff. d̄ sena.
l. paulus. als. l. senatores. Uñ. credo q̄ hec
legitimatio non valeret vt trahens radicez
a matrimonio: sed bene potest valere vt le
gitimationis collatura de nouo. Quando
ꝟo disponit in radicem matrimonij: aut p̄
les ē prodita ex matrimonio quo an ius ca
nonicum resistat matrimonio vel legitima
tioni prolis potest esse dubitatio probabi
lis. Et dico q̄ hoc casu potest legitimare di
sponendo in matrimoniū: ⁊ declarando le
gitimitatem p̄pter dubiuz matrimonij q̄d
est ei subiectum: ⁊ ad euitandā perplexitatē
stante dubio: ⁊ q̄ exquo non habet claram
resistentiā iuris potest retro trahi fictio ad
p̄ncipium legitimatiōis. ⁊ q̄ propter du
bium p̄babile casus est suppositus pape vt
de grauioribus: vt pz in hac decre. per ve
nerabilem. ꝟ. rōnibus igitur. ⁊c̄. et sic pen
dente dubio ⁊ q̄diu latet impedimentum
videmus q̄ papa ex colore matrimonij au
ctoritate eccl̄ie p̄lem legitimat: d̄ clā. de spō.
cum inhibitio. ⁊. s̄. eo. peruenit. ⁊ vbilibet.
Unde hoc casu legitimat etiam in terris im
perij: q̄ disponit in radicez matrimonij ad
hoc. s̄. eo tanta. Nam nulli dubium q̄ legi
timatio que fit ex illo casu ex solo matrimo
nio ēt dempta quacunq̄ solēnitate dotaliū
instrumentorum quam requirit lex habili
litat ⁊ p̄lem legitimat: etiā in terris imperij
Et sic de facto consului Mutine. Quando
q̄ papa intendit legitimare solum conferē
do iura legitimitatis nō disponendo in ra-

dicez matrimonij: vel qz nō vult: vel qz non
poteſt: quod patz ex predictis: z tunc clarū
eſt qꝫ in terris eccliē poteſt legitimare: vt ħ
ħ. rōnibus igitur. cē. qz in iſtis exercet iu-
ra imperij. Aut vult legitimare in terr imperij: z tunc aut vult legitimare ſibi ſuppoſitum vel ſupponēdum ratione clericatuſ: q eo qꝫ ſe legitimat ꝓpter clericatū dicitur clericus ſaltem mēte: iuxta nō. de trāſac. ex litteris. Et dico qꝫ poteſt: z eo legitimato ſecuto clericatu legitimus eſt quo ad tēporalia z ſpiritualia z quo ad oia: vt pz ex vna allegatione hic. Nec obuiat qꝫ ex hoc preiudicetur nō ſuppoſito: nec dicatur qꝫ ſit legitimus z illegitimꝰ quaſi monſtr. Aut vult legitimare nō ſuppoſitū nec ſupponēdū ō ꝓximo. Et tunc aut vult legitimare cū ꝓſenſu illius qui ſuperiorē non recognoſcat: z ſic ē in quaſi poſſeſſione libertatis. Et talis pōt legitimari: vt ħ. ħ. rōnibus. Aut in terris illius qui ſuperiorem recognoſcit: vt imperatorez. z caſus videtur ħ. ħ. rationibꝰ. qꝫ non poſſit: qz hec que ſunt ſupremi imperij vt legitimare nō poſſunt fieri ſine ꝓſenſu ſuperioris: vt vult hec decre. que nō eſt alibi i hoc. Et hoc qꝫ papa nō legitimet in terr imperij quo ad bona tpalia tenent Bar. z Ly Sed ſi vis tenere qꝫ hec ptās ſit, ꝓbabilis in habentē ſimilē ptātem ſicut dicimꝰ i his que ſunt meri imperij: vt dixi cē fo. cōpe. c. ſi diligenti. credo qꝫ nō poſſet facere papa iſtam legitimationē circa ſbiectuz iperio: niſi vbi cōſentirent omnes quibꝰ ꝓiudicatur: qz talis iuriſditio nō pōt, ꝓgari ad preiudicium eoz. Et hoc tenet Jo. an. dicens: qꝫ papa hoc in terris eccliē pōt libere. i. ſiñ alī cuius cōtradictione. In terris ꝓo ſubiect imperio non pōt qꝫ contradicere poſſit is cui fit preiudicium non in ſpe ſed in re. i. q iam poſſidet hereditatē. Secus ſi ſoluz ſperet. Unde ſm Hoſtiē. ſolo patre requirente dum viuit poteſt fieri legitimatio: eo ſantez mortuo ꝓſentientibus illis qbus iam delata eſt hereditas: alis non: z quo ad feudalia conſentiente domino feudi: nō obſtāte contradictione habentium ſpem tñ. Sed tamē in eorum preiudiciū fieri non debet ſine cā. Ideo in dubio ſi fiat alio non expreſſo non attenditur ad preiudiciū agnatorum ſpem habentium niſi ꝓſentiant vel papa aliud exꝑmat. Circa imperatorē ꝓo ſubdit: qꝫ aut intendit legitimare diſponendo ſuper matrimonio z incipiendo a radice. Et dico qꝫ nō poteſt: qz hoc eſt ſolius pape. Et ſic leges q dicūt qꝫ ex matrimonio ſubſecuto legitimatur filij: niſi fuiſſent appꝛobate per canones nō credo qꝫ valerent. Et per hoc pz qꝫ non poteſt facere pleniſſimam legitimationez q vitium deleat originale. Aut vult legitimare collatiue conferendo iura legitimitatis: z quo ad ſpiritualia credo qꝫ non poſſit. Jō puto qꝫ legitimatus ab imperatore nō poſſit ordinari: nec beneficiari: niſi aliter diſpēſetur. Et hoc tenent Joh. an. z Archi. Aut vult legitimare quo ad tempoꝛalia z honores z hereditates. Et dico qꝫ poteſt in terris imperij ſicut z olim poterat. In terris autē eccleſie an poſſit: dic: Aut legitimat le. ē naturalem ꝓdendo. Et dico qꝫ virtus legis ſe extendit ad exiſtentes in terris eccleſie: non ex vtute legis ſolum: ſed ex generali appꝛobatione eccleſie: di. x. ſi in adiutoꝛium. quā facit canon: ex quo lex non repugnat canoni quam papa appꝛobare cenſetur: eo qꝫ nō ꝓbat: vt dixi de iudi. nouit. Non puto tamen qꝫ tales eſſent legitimati quo ad ſpūalia, ꝓpter naturam materie que nec directe nec indirecte ſuppoſita eſt poteſtati laici. Aut vult legitimare per reſcriptuz: z credo qꝫ non poſſit in terris eccleſie niſi eo modo quo. ſ. dictum eſt papam poſſe in terris imperij. Ibidez etiam tangit qꝫ imperator ꝓteſt legitimare: vt. ſ. dictū eſt ē ante coꝛonationem ſm Jaco. de harena. z Jo. an. Jē dicit qꝫ habens poteſtatem legitimandi ab imperio: poteſt vbi poteſt imperator ſm ħ ba priuilegij: z vbi non poteſt: minus poteſt habens ptātem ab eo. Et ſimiliter dico de habentibus poteſtatē a papa. In habente poteſtatem ab imperatore tenet Bar. in. l. preſes. ff. de offi. ꝓli. qꝫ non poſſit legitimare in terris eccleſie: quia alius a ꝓconſule non poteſt extra ꝓuinciam ſibi decretam iuriſditionem etiam voluntariam exercere Puto etiam inquit qꝫ habens poteſtatem a papa vel a principe non poſſit legitimare ad preiudicium alterius: etiaz reſpectu ſpiꝫ qz tales conceſſiones intelliguntur ſine aliorum preiudicio: de priuil. paſto: alis. cuz ſimilibus. hec, ille qui etiaz ibidē multa alia proſequitur de hac materia. B Quibꝰ autem modis illegitimus legitimetur: hēs .ſ. legitimus. §. 2. Et vtrum malicia parentis debeat nocere illegitimo ſiue cuicuq

filio: habes supra filius. §. 3. Ad materiam illegitimorum potest pertinere. s̄. filius. ꝛ. j. legitimus.

Licite acquisitum.

Quot modis dicitur illicite acquisitum: ꝛ quando restitui debeat vel in elemosynam dari possit: habes supra elemosyna primo. §. fi. ꝛ. j. restitutio primo. §. anteplt.

Mmunitas.

de immunitate seu emunitate ecclesie aut confugentiū ad ecclesiam: vide. s̄. emunitas p̄mo. ꝛ. 2.

Mpedimentum

p̄mo communiter. Circa impedimenta matrimonij primo agemus de impedimento in genere. Secundo de impedimento erroris persone. Tertio de impedimento conditionis. Quarto de impedimento voti. Quinto de impedimento cognationis carnalis. s. consanguinitatis. Sexto de impedimento cognationis spiritualis. s. compaternitatis. Septimo de cognatione legali. s. adoptionis. Octauo de impedimento criminis. Nono de dispari cultu. Decimo de violentia siue metu. Undecimo de impedimēto ordinis. Duodecimo de impedimēto ligationis ad aliam vxorem. Decimotertio de publice honestatis iusticia. Decimoq̄rto de affinitate. Decimoq̄nto de impotētia coeundi. Decimosexto de matrimonio ꝯ̄cto ꝯ̄ interdictū ecclesie. Decioseptimo de ipedimento feriarum. De p̄dictis impedimētis sunt ꝟsus in q̄bus explicantur ſm predictum ordinem sic: Error: ꝯdito: votum: cognatio: crimen. Cultus: disp̄itas: vis: ordo: ligamē: honestas. Si sis affinis: si forte coire neq̄bis. Hec socianda vetant: ꝯnubia tuncta retractant. Eccl̄ie vetitum: necnō tēp⁹ feriaꝝ: Impediūt fieri: p̄mittūt fcā teneri

Que impediunt matrimonium iā contractum. ꝛ̄n. 13. sunt que impediunt non solum matrimonium contrahendum: sz etiā dirimunt contractum que ꝛ continentur i tribus primis versibus positis in proximo §. Et intelligas q̄ dirimunt contractum si p̄cesserunt matrimonium. Si autem superueniant post matrimoniū rite factum vt affinitas vel crimē ꝛ huiusmodi: nō dirimūt. A etiam si non sit subsecuta copula carnalis: vt in sum. con. libro. 4. ti. 3. q. i. B p̄ter vnum votum. s. religionis cum effectu quando quis contracto quidem matrimonio: sed ante copulam carnalem religionē ingreditur: ex̄ de ꝯuer. coniuga. vez. ꝛ. c. ex parte. 2. A Ibi dicitur clare q̄ contracto matrimonio legitime per ꝟba de presenti: in nullo potest casu dissolui: etiam si vnus ꝯ̄hentium efficeretur hereticus: vt viuente reliquo alter ad secunda vota transmigret: nisi vnus religionem ingrediatur. A ꝛ de sponsa. cōmissum. expectari tamen debet vsq̄ ad p̄fessionem: vt ponit Tho. in. 4. di. 27. A .i. quousq̄ religioni etiam in genere sit saltem tacite obligatus: vt si nolit vitaꝫ absolute mutare: infra quod tempus beneficium ingredientis non est alteri conferendum sine eius assensu: vt in. c. beneficium. de regula. li. 6. B Nam ante non dirimitur etiam ſm Pe. Simile habes. j. votuꝫ. 4. §. 5. in fi. Aduertendum q̄ per susceptionem sacri ordinis dirimitur: vt quidam dicere voluerunt: sed contrarium declaratuꝫ est hodie in quadam extrauaganti Jo. 22. que incipit: Antique.

Que sunt illa que impediunt matrimonium contrahendum: sed tamen non dirimunt contractum. ꝛ̄ndeo p̄mo quidē duo sunt predicta in p̄mo. §. s. p̄hibitio ecclesie ꝛ tempus feriarum: de quibus dicitur ifra impedimentum. 16. ꝛ impedimentum. 17. Item sunt quedam crimina: de quibus habetur. j. impedimentum. 8. §. p̄mo. Itē impediunt matrimonium contrahendū sponsalia que sunt prius cum alia contracta: de quo. j. sponsalia. §. 8. Item impedit cathecismus qui precedit baptismum: vt habet .j. impedimentum. 6. §. 2. Itez impedit votum simplex: de quo infra impedimentum 4. §. p̄mo. ꝛ. 2.

Utrum aliqua consuetudo impediat matrimonium contrahendum vel dirimat contractum. ꝛ̄ndeo ſm Hosti. Si consuetudo est approbata per papam ne matrimonium contrahatur: ꝛ vt contractum separetur certe impedit ꝛ dirimit: dico in quibuscunq̄ casibus hoc posset facere canononica constitutio: extra de cogna. spi. c. p̄mo. ꝛ. c. super eo. extra de consan. ꝛ affi. q̄d dilectio. Nam approbatio pape habz vim constitutionis. Sed si consuetudo non sit per ipsum approbata nec reprobata: tunc ad euitandum scandalum quod forte

sequeretur faciendo cōtra eā impedit ꝯhēdū: ꝛ nō dirimit ꝯctū. Idē Ber. ꝛ Inno. A Idez in sum. cō. eo. ti. q. 2. B Quid agendū qñ doctores discordāt circa impedimentū matrimonij. ꝙn. ꝑm Hosti. Ubicunqz doctores per glosas suas dicūt solui matrimoniū: si non indicāt ius expressum ꝟsum dicenti adhereas: ex̄ detesti. ꝛ ex q̄dam. in fi. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 3 B Quid si ecclesia precipiat alicui cōiugū cohabitare cū altero: ꝛ ille cui precipitur sciat esse impedimentū. ꝙndeo ꝙ Hug In hoc casu quantū ad reddendū debitum nō tenetur obedire: tū in cohabitatione et necessario exhibitione obedire debet ꝛ nō negare ei cui de facto se copulauit. A Mā obedire debet inquantum potest sine peccato: vt in. c. inquisitioni extra de sen. exco. B

Quō ante matrimoniū fiat inquirendum an sit aliquod impedimentū. ꝙn. Debēt bāna publice in ecclijs per prelatos ꝛ teros, poni vt infra cōtinentē terminū quod sit impedimentū ꝓponat: ꝛ si apparuerit ꝓbabilis cōiectura cōtra copulā futurā interdicatur ex presse donec ꝓstet quid fieri debeat: alr si cōtraherent sine bānis aut post ꝓhibitiones ꝛ extiterit impedimentū: vtputa gradus ꝓhibiti tunc filij dicentur illegitimi: ꝛ non excusabūtur, ꝑpter ignorantiā parentū. Sacerdos quoqz qui tales coniunctiones ibi/ bere ꝓtempserit: vel regularis q̄ interesse ꝓsūpserit: ꝙ triēnium ab officio suspendatur Qui ꝟo falsum impedimētū maliciose obiecerit: canonicā non effugiet vltionē: ex̄ de de clā. despon. cū inhibito. In aliquib⁹ vero locis non fiūt hec bāna sed solū ꝯhūtur sponsalia solēniter ꝛ publice nullū aīa matrimoniū ꝛ interim potest manifestari an sit impedimentum. De matrimonio quod fit sine bannis ꝛ clandestine aliquid habes. j. legitimus. §. ꝓmo. ꝛ. §. debitum. §. fi.

Quid si aliqs audit perpetuū impedimētū eē inter se ꝛ vxorez: nunqd tenetur inquirere. ꝙndeo ꝑm Guil. Si admittit a fidedignis ꝛ non suspectis cū non debeat esse intelligens sue saluti: tenetur inquirere veritatem: aliter esset affectata ignorantia q̄ nō excusat: ꝛ si concipiat ꝓbabilem opinionez in dicto alicuius nō debet exigere debitum: ꝛ reddere teneatur. A Idem in sum. cō. li. 4. ti. 21 q. 2. B Secus si ita inuenerit veritatem ꝙ esse impedimentū haberet, ꝙ constanti: tunc n. nec exigere nec reddere debz. A Facit ex̄ de sen. exco. inquisitioni. B Porro qui tale impedimentū audit a viro fidedigno etiam iurato: aut compatre suo: aut a proprio sacerdote: aut publica fama non ita tenetur credere ꝙ peccet mortaliter si non credat: ꝛ venialiter: sicut etiam peccare pōt qui nimis de facili credit. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 4. B Nunquid peccat sacerdos vel alius quicunqz sciens ꝓ pedimentū insinuando hoc alteri coniugi vel ambobus: seu alter alteri. Respōdeo ꝙ Guil. Si, ꝓbari non potest: dicendo agit indiscrete: nisi credens ꝙ audiens paratus sit in hac parte peritoꝝ cōsilio obedire. Si vero possit ꝓbare ꝛ sciat hoc sacerdos parochialis: vel alter coniugum: tenetur solenniter ad diuortiū agere nisi de cōi ꝓsensu velit ꝛ possint cohabitare tanqz germani. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 5. ꝛ. 6. B Istū etiā casum habes. ē. correctio. 2. §. 6.

Impedimentum 2. de erro-

rore persone. Sciendū ꝓmo ꝙ nō omnis error impedit matrimoniū ꝛ solus error persone ꝛ conditionis. Cuius rōnem assignat Tho. in. 4. dis. 30. dicens ꝙ ex ꝙ error q̄ matrimoniū impedit sit alicui⁹ eoꝝ que sunt de essentia matrimonij. Ipsū aūt matrimoniū duo includit. s. personas que coniūgunturꝛ mutuā potestatē inuicem in qua matrimoniū ꝓsistit. ꝑm tollitur p errorem persone. Zm per errorē conditionis quia seruus non potest ptātez sui corporis libere alteri tradere sine consensu domini sui. hec Tho. Itaqz si sit error persone nullus est consensus. Maz qui errat non consentit. ff. de iurisdi. om. iudi. si per errorem: et errantis voluntas nulla est. C. de iurꝛ fac. igno. l. cum per testamentū. ꝛ. l. non ideirco Et sic nulluz est coniugiū: vtputa si Johes dicat se esse Petrū. ꝛ error fortune ꝛ qualitatis nō excludit consensū: vt si mulier nubat pauperi quem credit diuitē: vel ligē trahat cum corrupta siue inhonesta quam credit ꝟginem tenet matrimoniū. 29. q. 1. his ita. A Sic, Ray. in ti. de errore ꝓpone super ꝟbo ꝟgo. dicit ꝙ Hug. notat: ꝛ. q. 2. raptoꝝ, ꝙ siquis desponsauerit de sumo corruptaz quam credit esse virginez: cōperta postmodum ꝟtate ante carnalez copulam: non est compellendus consūmare

matrimonium cū ea: qꝛ per hoc impedire ꝛ eius ꝓmotio ad ordines ecclesiasticos. B

Quid siqs dicat se esse filium regis cuꝫ non sit. Dicendū ꝑm Tho. in. 4° dis. 30. ꝙ error nobilitatis inq̄tum huiusmodi non euacuat matrimoniū sicut nec error qualitatis. Sed si error nobilitatis vl dignitatis redundat in errorē persone: tūc impedit matrimonium. Uñ si ꝯsensus mulieris feratur in istam personā directe: error de nobilitate ipsius nō impedit matrimoniū. Si autē directe intendit cōsentire in filiuꝫ regis quicūq̄ sit ille: tunc si alius presente ꝛ ei quasi filiꝰ regis: est error persone ꝛ impedit matrimonium. Et eodē modo videt dicendū siquis dicat se ꝑmogenitum ꝛ non est. A Ad intelligentiā ꝑdictorum ꝑm Ray. ꝛ in sū. cō. li°. 4°. ti. 3. q. 4. sciendum ꝙ ad hoc ꝙ aliqs vel aliqua dicatur errare in persona: opꝫ ꝙ per visum auditū vel famā habeat aliquaꝫ noticiā illius persone absentis: quaꝫ credit istam presentē: qꝛ in ignotū penitus nec affectum nec ꝯsensū dirigere possumus. Uñ si nullam noticiam habeat mulier de persōa absente nō errat in ea: sꝫ decipitur in presente. Verbi gratia: Si aliqs anglicus rusticꝰ veniat ad aliquaꝫ mulierē nobilē dicens se esse filium regis anglie: ꝛ ꝯhit illa cū eo credens eum filiū regis non impedit matrimonium: qꝛ non fuit error persone sed potius qualitatis. Hoc exēplū non videtur placere Hosti. qꝛ cum vbiq̄ habeatur noticia regis anglie saltē per famā videtur ꝙ ꝫ sit error persone: nec in pñtem personam: sed in personam filij regis anglie consentire videtur. Uñ inquit: Intellige hoc quādo nō exꝑmit aliquam certā locutionē per quā hēatur noticia patris ꝛ filij per ꝯñs: puta dic̄ se esse filium regis vel comitis in genere: non dicit cuius: vel si specificat nulla habet noticia filij neq̄ patris. Item ꝑm glo. Ray. ꝛ i sum. con. eo ti. q. 6 si aliqua scit aliquez mltos habere filios quoꝝ tamen nullus est notus ei: ꝛ vnus eorum mentitur se esse primogenitū: ꝛ ista consentit in eū ꝓpter spem successionis bonorum ꝑaternorum: non est error persone: sꝫ fortune siue relationis. s. primogeniture: ꝛ iō ñ impedit mr̄imoniū. B

Mpedimentum 3°. de errore conditionis.

Nota ꝑ° ꝙ si libera mulier contrahit cum seruo vel liber cū ancilla scienter: tenet matrimoniuꝫ. 29. q. 2. siqs liber. ꝛ. c. siquis ancillam. ꝛ duobus se. Si ꝟo ignoranter nullum est matrimoniū 29. q. 2. siquis ingenuus. ꝛ. c. si femina. hoc nisi postq̄ sciuit eius cōditionē consenserit in eū vel in eam ꝟbo vel facto: vt per carnalem copulā: vt in dictis. c. siqs ingenuꝰ. ꝛ. c si femina. ꝛ ex̄ de coniugi. ser. ꝛ. c. proposuit ꝛ. c. ad nostram. A hoc verꝫ est quādo lib ꝓ certo sciuit seruitutē: vel si ex his q̄ audiuit habuit ꝓbabilem de ea opinionem: tūc enim si exigat ab ea debitum non potest postea eam relinquere. Si autē habuit leuem aut temerariam cui credi nō debet: non preiudicatur ei: ar extra de sen. exco. inquisitioni. cuꝫ etiam titubans ꝓ ignorante habendus sit. C. de cōdi. indebi. l. vlt. vt ꝛ nōt gl. Ray. in ti. de impedimēto ꝯditionis. B

Quid si ille q contraxit cū ancilla quaꝫ putabat liberā sit seruus: nunquid erit matrimoniū. ꝛ° ꝑm Ray. lꝫ error seruilis conditionis impediat ꝛ dirimat: vt dictum est non tñ dirimit si sit error paris conditiōis vel melioris q̄ sua. Naꝫ si seruus ignorās contrahat cū ancilla quam credit liberam non decipitur: nec habet quod ei obijciat: ar. 32. q. 2. per totū. ꝛ extra de diuor. significasti. ꝛ multo minus decipitur si ꝯhat cum libera quaꝫ credebat ancillam. Con. Pe. Al. Goff. Tho. Inn. Si tñ mlier ignorassꝫ ꝑuitutē viri non esset mr̄imoniuꝫ: vt in p°. § dictū ē. A Idē in sū. cō. li°. 4°. ti. 4. q. 2. B

Sꝫ nunquid error conditionis libtine vel ascripticie vel originarie impedit matrimonium sicut ꝛ ꝯditionis seruilis. ꝛ n°. ꝑm Guil. non: sicut notauit Hug. 29. q. 2. i ꝑnci°: qꝛ omnes tales sunt liberi: lꝫ ad quasdā operas plus ceteris teneantur. Idē Hosti. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 2. B

Quid siqs ignoranter ꝯtraxit cum ancilla quam dñs viro ignorante manumisit: nunqd coipso est matrimoniū ꝛ° ꝑm Hostien. non: qꝛ talis cohabitat quidē malieri sꝫ hoc ex ꝑmo consensu facit: qui cuꝫ fuerit erroneus nō fuerit effectiuus matrimonij. Con. Tan. Gof. Inno. ꝛ Ber. B Alij dicunt ꝙ ipsa manumissa statim est matrimoniū: qꝛ sublatum est impedimentū. Quorū sententiam glo. Ray dicit veriorem: vt in sum. con. eo. ti. q. 3. Potest dici ꝙ si constet liberam personam penituisse hꝰ matrimonij anteq̄ altera fuit manumissa nec exꝑsse

nec per coniecturas apparet de reuocatio-
ne dicte pnie, pcedat pma opinio: qr añ ma
numissionē ꝯsensus nō fuit validus: ⁊ post
manumissionez nullus affuit ꝯsensus. Si
vo de dicta penitentia non ꝯstat, pcedat se
cunda opinio. Nā semel consensit in mulie
rem vt in liberā: ⁊ exquo non ꝯstat de reuo
catione: in ꝯsensu intelligitur perseuerare:
vt in. c. maiores. ad fi. ex̄ de bap. Et lz a pn
cipio ñ fuerit libera sufficit q̄ nunc sit liba.
Nam cessāte causa impedimēti cessat ⁊ im-
pedimentum: ex̄ de appel. cū cessante. B

Quid si liber contraxit cum ancilla ig°
ranter ⁊ illa durante ignorantia ꝯtraxit cuz
alio non ignorante conditionem eius. ꝟn°
ꝟm Guil. tenet matrimonium cum 2°. cum
nullum fuerit primum. A Idem in sū.
con. eo. ii. q. 4. B

Quid si libera ignoranter cōtraxit cuz
seruo: ⁊ postea scita seruitute nihilominus
vult esse cuz eo: ⁊ ille vult discedere. ꝟndeo
ꝟm Guil. Debet cōpelli ad consentiendū.
Si tñ pendente compulsione contraheret
cum alia: vel illa cum alio: teneret mr̄imo-
nium: vt Hosti. addit. A Idem in sū. cō.
eo. ti. q. 5. Et ad predicta facit. c. i. ex̄ de eo q
dux. in ma. quam pol. per adul. B

Quid siqs cōtrahit ignoranter cuz an
cilla: sz postq̄ sciuit exegit ab ea debitū: nū
quid postea poterit ab ea separari. ꝟn° ꝟm
Guil. Si ex his que prius audiuit habuit
ꝓbabilem opinionē de ꝟuitute eius: ⁊ nihil
omin⁹ exegit debitū non pōt eam relinque
re: vt in p° §. dictū est. Si habuit opinionez
leuez ⁊ temerariā: tunc non obstante q̄ exe
git debitum: poterit cum veritatē certi⁹ sci-
uerit separationē petere: ar. ex̄ de sen. exco.
inquisitioni. Nam dubitans pro ignorante
habendus est. C. de condi. indebi. l. vlt. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Quid de illo q mouit cōtra vxorē que
stionē conditionis: ⁊ illa lite pendente petit
debitū. ꝟ° ꝟm Tho. in expositione litte q̄rti
sententiar̄ dis. 36. Si non est certus de ꝟui
tute vxoris: dz reddere debitū ad mādatū
ecclie sine suo preiudicio: ⁊ in hoc casu cog°
scit eā ex pmo cōsensu: nō ex nouo. S aūt
constat ei de seruitute vxoris: vel ꝓbabiliter
presumit: non dz ei reddere debitum etiaz
si ecclia precipiat: qr vel sibi preiudiciū face
ret si eam affectu vxorio cognosceret vel for
nicaretur ⁊ mortaliter peccaret. A Salua
reuerentia nisi euidenter ⁊ manifeste cōstet
ꝓpter probabilem presumptionē impedi-
menti non debet denegare debitum: ex̄ de
sen. exco. inqsitioni. ibi: Verū cū conscientia
pulsat animum ex credulitate probabili et
discreta q̄uis non euidenti ⁊ manifesta de
bitum qdem reddere potest: sed postulare
non debet: ne in alterutro: vel ꝯtra legē con
iugij: vel contra iudiciuz ꝯscientie commi
tat offensam. Et per predicta pōt concorda
ri diuersitas opinionū que referuntur i sū.
con. eo. ii. q. 7. B De matrimonio seruo-
rum: vide. j. seruus. 3°. per totum.

Mpedimentum 4° de impedimento voti.

Utrum votuz de cō
tinentia impediat matrimonium. ꝟn°. Du
plex est votum. Quoddā est solenne quod
.s. fit per susceptionem sacri ordinis: aut per
ꝓfessionem expressam vel tacitam factam
alicui de religionibus approbatis: ⁊ tale vo
tum impedit matrimonium contrahēduz
⁊ dirimit contractum. Aliud est votum nō
solēne: sed simplex: ⁊ hoc si fiat de non con
trahendo vel de castuate: ⁊ huiusmodi im-
pedit matrimonium ꝯhendum: ⁊ quanto
manifestius est emissum tanto maior debe
tur pena transgressori: non tamen dirimit
matrimonium iam contractuz: ex̄ eo. q̄ vo
tum. li. 6. Et de hoc vide in sequenti. §.

Quomodo debeat intelligi q̄ votum
simplex impediat matrimoniū ꝯtrahendū
ꝟ° ꝟm Ray. Inim̄ impedit q̄ si ille qui sec̄
tale votum postea prestiterit iuramentū ali
cui q̄ eam duceret: debet votum implere ⁊
agere penitentiā de iuramento illicito: ex̄ q
cle. vel vo. rursus. Idem Hosti. Quod si p̄
mo iurauit ⁊ postea vouit. in hoc casu ꝟm
Hosti. ⁊ Goff. preualet iuramentum: po-
test tñ itrare religionem: vt extra de spon.
commissum. Quod si post tale votum con
trahat per vba de presenti: non poterit co
gnoscere vxorem sine peccato mortali: qa
adhuc potest intrare religionem. Postq̄
vo cognouit iam factum est ei illicituz nō
reddere debitum. Unde licz petere non de
beat: reddere tenetur siue petatur expresse si
ue interpretatiue: quod dico qr aliter eēt ni
mis onerosum vxori si oporteret semper ex
presse petere. hec Tho. in. 4°. dis. 38. A
Con. his Pe. vt i sū. cō. li p°. ti. 8. q. 21. B

Quid respondendum cum persona q̄

fecit votum simplex querit an possit matrimonium contrahere. Respondeo secundum Host. Debet responderi quod non. Et si vltra querit dicens: quid si contraxero: numquid tenebit matrimonium. non debet respondere: aliter peccat: quia dat occasionem mortaliter peccandi. A aut mentitur. Unde talibus aggrauandum est peccatum: quod committunt in contrahendo: et cauendum ne detur occasio contrahendi secundum Host. vt in sum. confes. eo. ti. q. 22. B De votis multa alia habes. j. votum. per totum.

Impedimentum 5°. de cognatione carnali.

Hic primo sciendum quod triplex est cognatio. s. carnalis que dicitur consanguinitas: spiritualis que dicitur compaternitas: et legalis que dicitur adoptio.

Quid est consanguinitas. Respondeo secundum Ray. Est vinculum personarum ab eodem stipite descendentium carnali propagine contractum. Et dico stipitem illam personam a qua aliqui duxerunt originem. Unde et consanguinei dicuntur quasi de vno sanguine procedentes. A Con. et alij doctores: vt in sum con li°. 4°. ti. 6°. q. i. B

Consanguinitas autem habet tres lineas. i. procedit triplici ordine. Prima namque linea dicitur ascendentium: vt pater auus et huiusmodi. Secunda descendentium: vt filius nepos. Tertia collateralium: vt fratres et fratrum filij: qui et patrueles dicuntur. Hec eadem intellige in feminis: vt in matre et auia: in filia et nepte: et duabus sororibus et filiabus earum. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 3. secundum Ray. et alios doctores. B

Quomodo computantur gradus consanguinitatis. Respondeo. In linea ascendentium vel descendentium quelibet persona addita alicui facit gradum. Unde pater et filius sunt in primo gradu: nepos in secundo pro nepos in tertio. Sed in linea collateralium aliter computantur secundum leges: et aliter secundum canones. Nam secundum leges in computando debemus reuerti ad stipitem: scilicet ad communem personam: et ita duo fratres sunt in 2°. gradu: et filij duorum fratrum sunt in quarto gradu. Nam computantur omnes persone. s. ascendendo vsque ad stipitem: et inde descendendo. Sed secundum canones in linea collateralium non oportet reuerti ad stipitem quin potius per se duo fratres sunt in primo gradu: horum filij in secundo et ita vlterius: extra de consan. et affi. tua nos. et extra de testi. licet ex quadam. A meli°. 35. q. 5 ad sedem. B

Vsque ad quem gradum prohibetur et non tenet matrimonium. Respondeo secundum Joh. an. inter ascendentes et descendentes puto perpetuam prohibitionem. A Alij dicunt solum vsque ad quartum gradum etiam in linea recta sicut et in transuersali. Alij autem tenent primam dicentes: quod si Adam viueret non posset contrahere cum aliqua muliere. Et hanc videntur sequi Pe. et Host. vt in sum. con. eo. ti. q. 5. B Sed inter collaterales est vsque ad quartum gradum computando secundum canones: extra de consangui. et affi. non debet. quinimo si alique persone attinent sibi ex vna parte in primo 2° vel 3° gradu: et ex alia parte in quinto: bene poterunt contrahere: quia in consanguinitate semper est standum remotiori persone: extra de consan. et affini. c. vlt. A nisi esset consuetudo quod fieret a gradu stipiti proximiori: tunc enim illa omnino seruanda sunt: et quo ad impediendum et dirimendum matrimonium: vt in. c. quod dilectio. de consan. et affini. B Et nota secundum Host. quod licet consanguinitas quantum ad matrimonium contrahendum terminetur in. 4°. gradu: nec etiam committatur incestus in vlteriori gradu: tamen quantum ad successionem hereditatis durat vsque ad decimum gradum: vt habes. s. hereditas. §. 3°. A Et ibi de hoc dictum est in additione. B

Impedimentum 6°. de cognatione spirituali que communiter est compaternitas.

Ubi sciendum quod cognatio spiritualis prouenit ex hoc quod quis confert sacramentum baptismi seu confirmationis vel suscipit siue tenet illum cui tale sacramentum confertur.

Inter quas personas contrahitur cognatio spiritualis. Respondeo. Inter baptizatum et eum qui suscipit. Item inter baptizatum et filios suscipientis. Hoc dico siue sint legitimi siue illegitimi. Secus si essent adoptiui: quia tales filij suscipientis legitime copulantur baptizato siue suscepto: vt Inno. ponit. A. super rubrica de cogna. spi. B Item contrahitur inter baptizatum et vxorem suscipientis si ante susceptionem cognita fuit ab eo. Item inter suscipientem et parentes baptizati. Et hec cognatio impedit et dirimit matrimonium

post contractū. Et que dixi de suscipiente in
tellige de baptiçante: ⁊ idē de sacro ꝯfirma
tionis: ex̄ eo. neduz. li°. 6°. In alijs sacram̄
tis nulla cognatio spūalis causat: ex̄ eo. q̄ꝫ
uis. li°. 6°. Per cathecismū ꝟo cōtrahitur
spūalis cognatio: q̄ tm̄ impedit ꝯhēdū: sz
nō dirimit ꝯctū: ex̄ eo. ꝑ cathecismū. li°. 6°.

Quid si plures sint suscipiētes. ℞. Pro
hibetur ne fiat: de ꝯse. d. s. 4. non plures: ⁊ si
milr in ꝯfirmatione. A vt in eo. c. nō ples
B Si tn̄ fiat cū oibus ꝯhit cognatio spū
alis. A ipediēs ⁊ dirimens: vt in. c. qd̄ se
quitur. B ex̄ eo. q̄ꝫuis. li° 6°. Sz: tn̄ isti su
scipientes bene possunt ꝯhere inter se: q̄ n̄
ꝓhibētur: vt Inno. ponit. A Con. Ho
sti. vt in sum. con. li°. 4°. ti. 7. q. 3. B

Quid siquis baptiçat: seu tenet ad ba
ptismū ꝓpriū filiū. ℞°. ꝟm Tho. in. 4° dis.
42. si vir vel mulier hoc fecit in articulo ne
cessitatis seu ꝑ errorem nō impeditur exige
re seu reddere debitū: ex̄ eo. si vir. Si ꝟo fe
cit per fraudē: impedit exigere: sz tenet red
dere. Quod si vterq̄ fuit in fraude: neuter
pōt exigere sz vterq̄ tenetur exactus redde
re: vt Hosti. ponit. A Gio. Ray. eo. ti. §.
vlt. super ꝟbo ꝯcto. dicit q̄ etiam q̄ fecit in
fraudem nō perdit exactionē: q̄ nō reperit
iure ꝓhibitum: ꝑ quo videt facere dictū. c.
si vir. ex̄ eo. Sed ꝑmū dictū cū Tho. tenet
videntur. Pe. Hosti. ⁊ Goff. vt in sū. con.
eo. ti. q. 2. B Et addit q̄ meli⁹ esset q̄ vt
q̄ contineret. Eodē etiā modo si vir teneat
aliquem filium vxoris sue vel vxor filiū ma
riti sui si ex ignorantia excusatur. si ex mali
cia: sua fraus nō debet patrocinari: nec pro
ter hoc potest debitum subtrahere: sed non
potest exigere. Con. Pe. ⁊ Ber.

Utꝝ spūalis cognatio ꝓcedat ad nepo
tes ⁊ vlteriores. ℞°. non: q̄ non hz gradus
Filia q̄ppe mea spūalis sz nō possit contra
here cum filio meo: potest tn̄ contrahē cuz
filio filij mei: ar. 30. q. 1. c. p°. A Hoc dixit
Inno. super rubrica ex̄ de cogna. spi. qd̄ et
notatur in sum. con. dicta. q. 3. B

Utrū aliquis possit successiue habere i
vxoreg duas cōmatres. ℞°. Pz ex dictis i
§. 2°. q̄ si p̄ vxor tua tenuit filiū alterius añ
q̄ cōmisceris ei: poteris habere illā alterā.
Si ꝟo tenuit postq̄ fuit a te cognita nō po
teris secūdam habere: eo q̄ compater ei⁹
factus es. Si autem alia mulier tenuit filiū
vxoris tue quē de alio viro habuit: illa mu
lier est cōmater vxoris tue: sed tua non: siue
illa tenuerit anteq̄ inter vos esset carnalis
copula: siue post: ideo poteris illā habē. Et
similiter si filius tuus quez de alia genuisti
ab aliquo suscipiatur: tūc suscipiens est cō
pater tuus: nō autem vxoris tue. Uñ si ca
sus tue mortis eueniret suscipiens possz cō
trahere cum illa que fuerat tua vxor: vt In
no. dicit. 30. q. 4. Qui spiritualez. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 10. B

Utrū si aliquis cognouit aliquam for
nicare: ⁊ postea fit compater alicuius alteri
us: puta leuat aliquē de sacro fonte: nunqd
etiam illa mulier fornicaria fit commater.
Rndeo ꝟm Tho. in. 4°. dist. 42. dicendum
q̄ sicut cōpaternitas transit in vxorem que
a viro fuerat ꝑus carnalr cognita eo q̄ iam
effecti sunt vna caro: vt. 30. q. 4. siqs ex con
iugio. pari ratione videt transire ad aliam
mulierē carnaliter cognitā q̄ꝫuis ñ sit vxor
Idem sentit glo. super dicto. c. siqs. dicens
q̄ per fornicariū coitum acquiritur cōpat
nitas: q̄ vna caro efficiūtur. 32. q. 4. in eo.
naz ⁊ affinitas acqritur per fornicariū coi
tum. 35. q. 3. de incestis. ⁊. c. nec cā. ex̄ de eo
q̄ cogno. con. discretionē. Tenetur igitur ꝓ
vero q̄ compaternitas contrahitur: vt pro
batur ꝑ ꝑdicta iura: lz q̄busdā mirabile vi
deatur: ideo tenendū q̄ sic: cui dicto Joh.
an. con. in. 6°. A Uere mirabile est dictuz
hoc: vt ex peccato abhominabili oriat pa
rentela spūalis: sicut ex glacie calor. Et si h'
foret meretrix publica eēt mater spiritualis
siue cōmater quasi oium de ciuitate: ⁊ mul
ta valde forēt matrimōia illegitima ꝓpter
multas que iugiter fiant fornicationes: cuz
tam̄ vt constat edictum de matrimonio sit
prohibitorium vt quilibet admittatur qui
specialiter non ꝓhibetur. Nec in hoc casu
apparet aliquam ꝓhibitionem a iure fieri.
Nec obstat q̄ carnalis copula sit causa trās
mittendi compaternitatem de viro ad vxo
rem: ⁊ ecōtra: q̄ illa non est causa solū sed
⁊ sacramentū matrimonij. Uñ non reperit
aliquod ius dictans hanc transmissionem
fieri nisi in ipso matrimonio: ⁊ ita etiaz af
firmat glo. Ray. vt pz in sum. con. li°. 4°. ti.
7. q. xj. Silr ⁊ alij vt ⁊ pz in dicto. c. siqs ex
coniugio. Puto tamen q̄ ꝓpter rei graui
tatem ⁊ doctorum varietatem super hoc ñ
sit precipitanda sententia: sed potius domi
nus papa consulendus.

Utrum liceat ꝓtrahere matrimonium
eu3 ſozore filie mee ſpiritualis. ꝙn°. quāꝯ
cū filia mea ſpirituali non liceat vt dictū eſt
ſ. §. 2°. alr eſſent ſeparandi. 30. q. 1. de eo. 33
q. 2. ſiqs cū matre. a coniugio mi ſozozis nō
oportet abſtinere: ſed conceditur. 30. q. 3. il
lud etiam. A Idem in ſum. con. eo. tit. q.
13. ſm Ray. B

Utr ille qui baptiçauit aliquā poſito q
ſit laicus vl in minozibus ozdinibus poſſit
ꝓtrahere cū illa. ꝙ° non: qz filia ſua ſpūalis
eſt: r ſi ꝓtraheret dirimendū eſſet: eꝛ eo. ne-
dū li°. 6°. Similiter nec ille quē preſbyt ba
ptiçauit poteſt ducere filiā carnalem ipſius
preſbyteri: eꝛ eo. c. vlt. nec filius preſbyteri
poteſt illam ducere quā preſbyter ille bapti
çauit. Et idē de chriſmāte ſeu ꝓfirmante di
cendum per predicta tura. Secꝰ de ſacro pe
nitēte aut alijs ſacris: vt. §. 2°. dictuz eſt.

Utrū filij duoꝝ compatrū poſſint ma-
trimonialiter copulari. ꝙ° ſic: ſiue ſint genitī
ante cōpaternitatē ſiue poſtea: excepta ſolū
illa perſona p quā cōpaternitas eſt ꝓtracta
que nunqꝯ poteſt copulari alicui filiozū ſui
patris ſpiritualis. 30. q. 1. ſuper qb°. r. c. pi-
tacium. r. c. non oz. r eꝛ eo. c. p°. A niſi cō
ſuetudo eccleſie q ſcādalū generet alr ſe ha
beret: vt eꝛ de cogna. ſpl. c. p°. Et hoc caſu ꝑ
uanda eſt forma conſuetudinis tā in ꝓhen
do qꝯ in dirimendo: r non ſolū eccleſie. ꝓpe
ſed etiā metropolitane vel aliaꝝ circūpoſita
rum: eo. ti. c. ſuper eo. vbi etiā pz q ſemper
eſt honeſtū r conueniens abhuiuſmodi cō
iugijs abſtinere: non autez eſt neceſſarium
niſi ratione conſuetudinis: vt dictū eſt. B

Utr pater poſſit ꝓhere cū illa quā filius
eius leuauit. ꝙn°. pōt: vt notatur. 30. q. 3. il
lud. A in glo. q etiā dicit qō ſegtur. Ratio
autē eſt: qz vt prętactū eſt: edictum de matri
monio eſt phibito rū: vt q ſpāliter nō ꝓhi
betur admittatur: vt notat Ray. in ti. de im
pedimento ꝓhibitionis. §. 1. B Sed filꝰ nō
pōt ꝓhere cū illa quā pr leuauit: vt ibidē di
citur: r in. §. proximo precedenti habes.

Quid ſi aliquis vult eſſe patrinus. A
Melius puto diceretur non vult eſſe: ideo
fingit. B r ſimulat ſe tangere pueruz: ſed
non tangit r reſpondet ꝛba ſolita. ꝙndeo
ſm Bull. Non efficitur patrinus niſi tāgat
ipſum tenendo ſeu leuando de ſacro fōte.
Et ſimile dicendum eſt de confirmatione.
A Idem in ſum. con. eo. ti. q. 21. B Si
ꝓo teneat r non reſpondeat: credo: q nihil
ominus efficitur cōpater: ſi intendit agē vt
verus patrinus. A .i. illud quod agit pa-
trinus etiam ſi nō intendat eē compater: vt
pz in ſum. con. eo. ti. q. 22. vbi hoc clarꝰ po
nitur. B Mā reſponſio non eſt de ſubſtan
tia compaternitatis.

Utrum aliquis poſſit fieri compater al
teriꝰ p procuratorē. ꝙndeo ſi loquamur ſo-
luz cū effectum ad effectum non erit dubium: qz
ad talem effectū ꝓmittendum vel tenēduz
etiā per ꝓcuratorē quis reſpondere poteſt.
Sz ſi loquamur cū effectum ad verā compater
nitatem r cognationē ſpiritualem: non pōt
cōtrahi per ꝓcuratorem: vt ponit Archi. p
. l. poſt mortem. ff. de adop. A Ibi dicit:
Nec adoptare nec arrogare quis abſēs
nec p aliuz huiuſmodi ſolēnitatem agere
pōt. B Et qō videſ ꝛ: extra de ꝓcura. c.
ſi. li°. 6°. A Ibi dicitur q matrimoniū po
teſt ꝓtrahi p ꝓcuratorē hītē ad hoc ſpeciale
mandatū. B ſoluitur ſm eū p id qō nō
tur: eꝛ de ꝓſe. ecc. aqua. A Ibi dz q epus
nō pōt cōmittere reconciliationem eccleſie
ſimplici ſacerdoti: r ſic quod coheret pſo
ne nō poteſt per alium adimpleri. Ad qō
etiā facit. c. fi. eꝛ de offi. dele. Expreſſio autē
conſenſus per quē ꝓtrahitur matrimoniuz
bene poteſt fieri per aliū: dicto. c. ſi. de ꝓcu.
B Idē Jo. an. in quadā qōne diſputata.

Utrum in pluribus actibus ſacramen-
talibus regrantur plures patrini. ꝙn°: in
catheciſmo baptiſmo r ꝓfirmatione vnus
r idem patrinꝰ eſſe pōt ſi neceſſitas cogit: ſz
non eſt conſuetudo romana quin pouꝰ per
ſingulos actus ſinguli ſuſcipiant: de conſe.
diſ. 4. in catheciſmo.

Utruz ille q nō eſt baptiçatus poſſit ali
quē ſuſcipere in baptiſmo: vel qui nō ē con
firmatus poſſit tenere in ꝓfirmatione. ꝙ° ꝛz
Tho. r Pe. non: qz talis non eſt mēbrum
eccleſie cuius perſonam gerit tenens ad ſa-
cramēta: de conſe. di. 4. in baptiſmate. Et
ſi de facto ſiue in neceſſitate leuat vel tenet
ſeu etiā baptiçat: non contrahit aliꝯ ſpūa-
lem cognationē. Et hic addit Al. q ſi alter
coniugum eſt baptiçatus: mī p eū nō trāſit
cognatio ad nō baptiçatū. Idē in ꝓfirmati
one. A Sic. in dicto. c. in baptiſmate. idē
dicit quo ad ſuſcipiētes: ſz ſecus dicit eſſe in
baptiçante. Sic. et Ray. dicit q huiuſmo
di cognatio ſpūalis ꝓtrahitur etiā inter iu-

deos: qñ vnus tenet vel suscipit filiũ alter i-
us in baptismo vel ꝯfirmatione: vt in sum.
con. eo. ti. q. 5 Al. simplr con. cũ positis i h°
§. Dubiũ est: iõ puto ꝙ tutior pars ẽ eligẽ-
da. B Quod si baptiçatus teneat filiuz ñ
baptiçati seu infidelis: bene ꝯhit compater
nitatẽ: vide. s. ꝯfirmatio sacr̃i. §. plt.

Utꝝ religiosus possit fieri patrin⁹ vl cõ
pater. ℟°. prohibitum ẽ abbatibus ⁊ mona
chis pueꝝ de baptismate suscipe vel bapti-
çare: ⁊ h⁹ i. 16. q. 1. placuit. de conse. dis. 4. ñ
licet. Idẽ intelligendũ ẽ de oib⁹ religiosis ⁊
canonicis regularib⁹: ex̃ de postu. ex parte.
Non. n. licet religiosis cõmatres facere pp
familiaritatẽ que solet inde prouenire. A
Idẽ in sum. con. eo. ti. q. vlt. B

Mpedimẽtum 7° de cognatione legali que fit per adoptionem.

Ubi sciẽdũ ꝙ per adoptionẽ ꝓueniũt tres
spẽs legalis cognationis. Prima est ascen
dentium ⁊ descendentiũ q̃ attẽditur iter pa
trem adoptantẽ ⁊ filiũ seu filiã nepotem vel
neptẽ ⁊ h⁹ i adoptatos: ⁊ hec indistincte im
pedit matrimoniũ: qm̃ pr̃ adoptator nõ po
test ꝯhere cũ filia adoptatiua: nec ẽt cũ ado
ptatiua nepte: ⁊ h⁹ i. 30. q. 3. ita diligere. A
etiã post emancipationẽ: in insti. de nupt̃. §.
ergo. B Scd̃a spẽs est collateraliũ. s. iter
filiũ meũ naturalem ⁊ adoptiuũ: ⁊ hec im
pedit matrimoniũ q̃diu sunt in ptãte pr̃is
eiusdem. Ea vero soluta. s. morte pr̃is vl emã
cipatione filij naturalis vel adoptiui nõ im
pedit: ex̃ eo. c. p°. 30. q. 3. post susceptũ. Ter
tia spẽs est quasi legalis affinitas inter pr̃ez
adoptantẽ ⁊ vxorem filij adoptiui: silr̃ iter
filiũ adoptiuum: ⁊ vxorẽ patris adoptãtis
⁊ hec itẽꝝ omni tẽpore impedit matrimoni
um: qm̃ pater adoptator nunq̃ põt ꝯhere
cũ illa que fuit vxor adoptiui filij etiaz post
emancipationẽ. ff. de ritu nup. l. nã adopti-
uus. A Incipit adoptiuus. B in insti.
de nup. §. p°. ⁊ 2°. Similiter filius adoptiu⁹
post mortem patris adoptiui non põt ꝯhe
re cũ illa que fuit vxor adoptiui patris: vt i
dicta. l. adoptiuus. A Etiam si ante mor-
tem fuisset emancipat⁹: vt ibi. Et de dictis
etiam speciebus habetur in sum. con. li°. 4°
ti. 8. q. 8. B

Nunquid filius adoptiuus potest con
trahere cum filia illegitima patris adopti-
ui. ℟° ꝑz Guil. Credo sine preiudicio ꝙ sic
⁊ ꝙ filius illegitimus potest ꝯhere cum fi-
lia adoptiua: sicut notat Hug. 30. q. 3. in pr̃n
cipio. Nam illegitim⁹ filius vel filia ñ ẽ i pa
tria ptãte. A Insti. de nupt̃. §. plt. B
Con. Hosti. ⁊ Inno. A Idem in sum.
con. eo. ti. q. 9. B

Utrũ adoptiuus qui non transit in ptã
tem patris adoptantis possit ꝯtrahere cum
filia legitima ipsius adoptantis. ℟ndeo: ꝛ
hac questione varie sunt doctoꝝ opiniones
Dici tñ põt ꝙ cum iura canonica indistin-
cte loquantur de adoptione non distinguẽ
do inter simplr̃ adoptatũ. s. qui non transit
in ptãtem: ⁊ arrogatũ q̃ transit: innuunt ꝙ
q̃tum ad hoc idem ius sit in vtroq̃ casu. s.
ꝙ non possit nisi adoptio prius dissoluatur
per emancipationẽ: que emancipatio q̃tuz
ad aliquid habet locũ etiam in adoptato:
lz non transeat in ptãtem. C. de adop. l. plt.
§. si autem. A vz quo ad successionem ab
intestato: que datur adoptiuo tali nõ eman
cipato: sz non datur emancipato: vt ibi: ⁊ sic
impeditur matrimoniũ cum adoptato siue
transeat in ptãtem siue non. Hoc tenet Ho
stien. ⁊ Guil. in spe. Sz Inno. tenet ꝙ non
impediatur qñ adoptatus non transit i ptã
tez: vt notat dñs Anto. de Bu. ex̃ eo. c. vno
⁊ idem dicit Hug. vt in sum. con. eo. ti. q. x.
vbi non prefertur aliqua istarũ opinionuz.
Silr̃ nec per dñm Anto. vbi. s. ideo nõ vi-
detur precipitanda sententia. B

Quid si adoptiu⁹ durãte adoptione cõ
trahat cũ filia legitima adoptantis: nunqd
soluetur matrimoniũ. ℟° ꝑm Guil. Quidã
dixerũt ꝙ nõ: sz verius tenendũ qd Hug.
notauit. s. ꝙ soluatur: ex̃ eo. c. vno. A Ibi
dem dr̃: q̃diu durat adoptio inter tales nu
pue consistere non pñt: sz pmã tenet Spe.
In scd̃a aũt. s. ꝙ magis matrimoniũ solua
tur cõiter magis videtur inclinari doctores
vt ibidẽ notat dñs An. d̃ bu. q ẽt dicẽ ꝙ pm
piũ ẽ dare remediũ. s. dissoluẽdi adoptõez
q̃ dissoluta poterit cõstare mr̃imoniũ. B

Sz nunqd due persone que ab eodem
sunt adoptate pñt inter se contrahere. ℟n°
ꝑm Guil. Pñt: cum nusq̃ reperiatur ꝓhi
bitum: sicut ⁊ duo spirituales filij alicui⁹ cõ
trahere possũt ⁊ spũales cũ adoptiuis. Cõ.
Hug. ⁊ Ber. A. Idẽ in sũ. cõ. eo. ti. q. xi. B

Utꝝ inter patrẽ adoptãtẽ ⁊ pr̃em ado-
ptati siue matrem aliqua cognatio contra-
hatur. ℟° ꝑm Tho. ⁊ Pe. nulla. A Idez

in sū. con. eo. ti. q. 13. B Demā adoptionis ⁊ arrogationis hēs plura. ff. adoptio.

Impedimentum 8° de impedimento criminis. Sciendum primo q̄ quedam crimina impediunt mātrimonium cōtrahendum: sed non dirimūt ꝓtractum: ⁊ sunt septem. P^m est incestus. 32. q. 7. siquis viduam. ⁊. c. qui dormierit. ⁊. c. cō cubuisti. Z^m est de illo qui interfecit propriam vxorem. 33. q. 2. admonere. ⁊. c. interfectores. 3^m quando quis rapuit sponsaz alterius. 27. q. 2. statutum. 4^m quando gs instituendo matrimonio ꝓprium filium de sacro fonte leuauit vt posset ꝓuare vxorez debito coniugali. 30. q. 1. de eo. 5^m quando quis interfecit sacerdotem: extra de pe. ⁊ re. qui presbyterum. 6^m est solēniter penitens. 33. q. 2. de his. ⁊. c. antiqui. 7^m est siquis molialem in vxorem scienter accipiat. 27. q. 1. hi qui. Omnes ꝑdictos casus ponūt Ray. Tho. Pe. ⁊ Hosti. ꝓter vltimum: quem solus Hostien. addit. Lz autem hec ⁊ forte multa alia impediāt 3hendum: si tamen timetur de incontinentia dz eis eps ꝓcedere licentiam nubendi: ar. 33. q. 2. antiqui. ⁊. c. i adolescentia. ⁊ ex de eo q cog. con. vxo. sue. c. ex lris. Et ſm q̄ addit Buil. A. l. ad. ꝓxime dictum: qō fuit Ray. vt in sum. cō. lt° 3°. ti. 9° q. 1. vbi hec notātur. B sufficit licentia. pprij sacerdotis: imo de consuetudine nō seruatur iste rigor petendi licentiam.

Que sunt crimina que dirimunt matrimonium iam cōtractum. gndeo solū duo. Primuz est: Siqua mulier machinata fuit in mortem alicuius vxoris: ⁊ ipsa cū effectu occiderit aio habendi viz illius in suuz ⁊ similiter siquis machinatus fuerit ⁊ cum effectu occiderit virum alicuius vt habeat ei° vxorem: tales si contraxerint ꝓpetuo sūt separandi. 31. q. 1. siqs viuente. Vel siqs iterficit suam vt ducat illam cum qua mechatur. hec Tho. in 4°. dis. 31. Idem intellige siqua occidit ꝓprium virum: vt ducat illuz cum quo mechatur. A Idem in sū. con. eo. ti. q. 2. ſm Ray. ⁊ glo. eius. B Qui casus ſm quosdam intelligūtur soluz si dum esset ꝓmū coniugium eo q̄ ambo viuerent fuerat cō missum adulteriū. A Hoc dixit glo. Ray. ⁊ Soff. vt pz in dicta. q. 2. B. Sz verior videtur opinio Inno. ⁊ Hosti. dicē tiuz q̄ sola machinatio mortis cuz effectu sufficit ad dirimendum matrimoniū: lz nō interuenerit adulterina pollutio: ex ō puer infi. laudabilem. A Ibi. n. nulla fit mentio de adulterina pollutione. B Hoc est ꝓmū crimen dirimens matrimoniū. Secū duz est adulteriū: ⁊ hoc qñ adulterantes sibi ꝓmittant fidē ꝓmittendo seu iurādo q̄ cōtrahent siue de facto ꝓtrahant. Et intelligē dum si viuente altero coniuge fuisset inter illos adulterina cōmixtio: siue fuerit ante dictam ꝓmissionē vel cōtractum siue post. Quod si adulterina pollutio pr° vel p° nō interuenerit non impeditur matrimoniuz ⁊ ex de eo q cog. c. vlt. A Ibi dicitur: Fide data. ꝓmisit: sed tñ sub nomine fidei intelligitur etiam nuda ꝓmissio. Et h° ſ. ꝓmissio est quasi quedam desponsatio de futuro: ſz glo. Ray. ⁊ in sum. con. dicta. q. 2. B

Quid siquis occidit maritū adulterū nō eo aio vt vxorem eius habeat: sed in bello: vel casu: vel odio. gndeo ſm Inno. non dirimitur matrimonium postea contractū nisi ad hoc interficeret vt eam duceret: ex ō conuer. infi. laudabilē. circa fi. A Idez in sum. con. dicta. q. 2. B

Quid siqs ꝓcepit mandauit vel consuluerit interfici ⁊ interfect° est. qr° ſz Buil. ⁊ Aug. idez est ac si interfecisset. Sz si non mandauit aut consuluit: lz postea fuit interfectus ratū habuit. Dicēdum q̄ lz al in maleficijs ratihabitio retro trahatur ⁊ mādato equiparetur: tñ ꝓpter hoc non dirimitur matrimonium sequens. Idē Lau. ⁊ Ber. A Idem in sum. con. dicta. q. 2. B

Quid siquis vxore viuente de facto cōtraxit cum adultera. gndeo: distinguendū est: qr aut ista sciuit eū habere aliam vxorē aut nesciuit. Dico vsq̄ ad mortem ꝓme. Si ergo qñ eā duxit ipsa sciuit q̄ habebat aliā non pōt cū illo in matrimonio esse. Si vo ꝓus nesciuit ⁊ nunc mortua iam ꝓma vxore de nouo scit: in ptē ignorans ē matrimonium ratificare vel diuortium petere ex de eo q dux. in mſri. quaz pollu. c. p°. ⁊. c. veniens. ita tñ q̄ si ꝓstea sciuit carnali copule consenserit: non poterit diuortium petere: ar. ex de conju. ser. c. proposuit. ⁊. c. fi. Vō si ab initio quidem fuit ignorans: sed ꝓma viuente facta est conscia: non debet pati q̄ cognoscat a viro: als in perpetuuz mſrimoniū impediretur: ar. ex de ꝓscrip. c. fi. in fi. ⁊. c. pli. in fi. 34. q. 2. si vgo. ex de se-

cũ.nup.dñs. Nō intelligendū est si p̃mus matrimonium vere fuit: alr non petit impedimentū 2°. ex de spon. venies. & de matri. Ꝯct. ptra inter. ecc. ex litteris. in fi. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 3. B

Sz qd si mortua uxz p̃ma vir ñ cognoscat carnalr illā ico uxz adulterā q̃ secū Ꝯxerat ignoranter: iz ipse ducat tertiā. q°. fz Hosti. Debet remanere cū tertia q̃us postea etiā cognoscat secūdā: ex de eo q dux. i matq̃ pol. q. veniens. Nam p̃ma viuente cōsensus habuꝰ cū scḋa nullus fuit: & sic ñ impedit consensum tertie. Quum etiā si pꝰ mortem p̃me carnalr cognouerit scḋam que fuit ignorans istum habuisse uxorem: & nunc etiā ignorās est & ipse vir Ꝯhat cū tertia: ad huc cum tertia remanebit: ex de elec. bone memorie 2°. ex de coniu. ser. ppositū. e. fi. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 4. & 5. B

Quid ligs uxore viuente cōtraxit & cōcubuit cū duabus vel plurib⁹ inscijs. q°. fm Hostiē. locus est gratificationi: q: Ꝯcubitus certificatā de morte priorus primo cognouerit post mortē legitime illā tenebit: extra de eo q dux. in matri. quam pol. veniēs. A Idem in sum. con. eo. ti. q 6. B

Sz qualiter intelligit inscia. q°. fz Hosti. qñ hz iuitā cām ignorandi: vt qz vir de remotis veniēs affereb⁹ se nō hie uxorez: ex de spon. cum aplica. Jō aūt inscia nō cōmittit adulteriū: qz nō cōmittit sine dolo. ff ad. l. iul. de adulter. l. plt. 34. q. 2. in lectum. A Idem in sum. con. eo. ti. q 7. vbi etiaz additur fm cū dē q̃ter filij etiā legitia viuē te susceptī legitimi censēt: sitñ scōm mātimonū i facie ecclie in Ꝯtū. Secꝰ si clam. B

Utz liceat uxorem adulterā occidē. q°. fm Pe. & Tho. in. 4. dis. 37. hoc pōt contingere dupl'r. Uno modo qa per iudicium iudicis procurat occidi: & hoc licet facē amore iusticie non iniuore vindicte. Non tamen licet hoc fieri in iudicio ecclīastico: sed ciuili. Secundo modo qz extra iudicium occidit eam vel facit occidi: & hoc nunq̃ licz fz legē diuinam: iz aliquo casu permutat fm legē ciuilē: vt qñ inuenit uxorē in actu adulterij: tūc. n. lex ꝓpter incitamentū nō punit. A Idem in sum. con. eo. ti. q 9. B Et intelligе hoc dictū Tho. q lex non punit s. q nō punit morte sicut alia homicidia: sed tñ punit satis acriter: vt. ff de adul. l. si adulteriū. §. si maritus. A als incipit. §. imperatorel. & ibi dicitur q si occisor erat humilis seu vilis persona: dānatur ad opus ꝑpetuū si autem honestior: in insulam relegat. B Utz aūt viro liceat occidere adulterū: vide. j. lex. §. 9°. In foro cōscientie tales nullo omnino puniendi sunt. Utrū magis peccet q occidit uxorem Ꝯ qui occidit matrez: habes. j. uxor. §. plt.

Impedimentum 9° disparitatis cultus. s. qñ fidelis Ꝯhit cū infideli: vt iudeo vel pagano. A vl hereticō fm Ray. & in sum. con. li°. 4°. ti. 10. q. 1. vbi hec notātur: & dī in. c. caue. qđ segtur, sed deb⁹. j §. plr. B Nam tūc nullū est matrimoniū. 28. q. 1. §. ex his. & c. caue. Uñ Exo. 34° & Deut°. 7. phibuit dñs dicens: Nō accipies uxorem filijs tuis de filiabus alienigenarū: ne traducāt eos post deos suos. Sed tñ sponsalia bñ pñt Ꝯhi cū hac conditione: si infidelis conuertatur. 28. q. 1. non oportz Hec etiam Tho. & Pe. in. 4°. dis. 39. A simul cum Ray. vt in dicta. q. 1.

Sz nūqd inter infideles pōt eē matrimoniū. q°. fm Tho. in. 4. dis. 39. Inter infideles pōt esse matrimoniū inq̃tū est ordinatum ad prolem fm perfectionem nature: non autem inq̃tum est ordinatum ad ihsam fm perfectionem gr̃e: & ideo matrimoniū qdē é sed non perfectū. Uñ infidelis cognoscēs uxorem non peccat si, ꝓpter bonū, pus aut illius fidei qua tenetur uxor debitū reddat Idem. 56. dis. deinde.

Utrum coniunx conuersus ad fidē possit remanere cū uxore infideli nolente cōuerti q°. fm Tho. vbi s̄. Fidelis conuersus potest cū fideli remanere sub spe conuersionis si eam in infidelitate obstinatā non viderit: & bene facit cōmanendo. Et de hoc est consilium apli. 1. Cor. 7. Non tamen tenetur: iz potest dimittere eam etiam si ipsa velit ei cohabitare sine contumelia creatoris se ꝓuerti non vult. A Con. Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 2. B

Quid si iudei vel pagani contraxerunt cum consanguineis fm ritus suos: nunqd post conuersionem poterunt remanere. q°. fm Tho. in. 4. dis. 36. Si contraxerunt i gradibus diuina lege, phibitis: Leuit. 18. tūc siue vterq̃ siue alter ad fidem conuertatur non possunt in tali matrimonio cōmanere Si aūt Ꝯxerint in gradibus phibitis ꝑ sta

tutū ecclie possunt cōmanere si vterq; conuertatur vl' si vno ꝯuerso sit spes de ꝯuersione alterius. A Idē in sū. cō. eo. ti q. 4. Et facit ex̄ de diuor. gaudemus. B

Quid si infidelis q conuertitur habeat plures vxores. R° ꝑm Tho. vbi. s̄. Non fuit verū matrimoniū nisi cū ꝑma: qr eēt contra legem nāe. Uñ si talis cū omnib⁹ vxoribus ꝯuertat pōt cū ꝑma cohabitare: ⁊ alias dz abijcere tāq; penit⁹ ex̄neas: ⁊ si ꝑma cōuerti nollet: nō ꝓpter hoc est matrimoniuz cuz aliqua istaꝝ: sed pōt cū aliqua istarum de nouo ꝯhere ꝑm modum qui in sequenti 6°. §. dicitur. A Cō. Ray. Host. ⁊ Ber. vt in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Quid si infidelis repudiata ꝑma vxore aliam duxerit ⁊ conuertatur. Respōdeo ꝑm Tho. in. 4. dis. 39. Dicendū q repudiū vxoris est ꝯ legē nāe. Uñ infideli non licet repudiare: ⁊ ideo si cōuertatur postq; ipse vna repudiata alteram duxit: idem est iudicium sicut de illo q plures simul vxores habebat: qr tenetur primam quaz repudiauerat accipere si conuerti voluerit ⁊ aliaz abijcere: vt dictum est in ꝓximo. §. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Quid si ipa conuerti noluerit. Rndeo ꝑm Tho. vbi supra. Si ipsa infidelis vult cohabitare viro fideli sine contumelia creatoris: ⁊ sine hoc q ad infidelitatez inducat potest quidem vir fidelis ab ea discedere: sz discedens non potest aliam accipere. Si āt hec vxor infidel' nolit ei cohabitare: vel nō sine contumelia creatoris: aut si ad infidelitatem pertrahere nitatur: in his tribus casibus vir fidelis discedens potest alteri ꝑ matrimonium copulari. A Idē etiā si vellet eū retrahere ad qd̄cūq; mortale peccatum ex̄ de diuor. gaudem⁹. §. qr autem. vbi postea subditur: Quod si cōuersum ad fidem ⁊ illa conuersa sequatur anteq; ꝓpter cās ꝑdictas legitimā ille ducat vxorem: eam recipere cōpellitur: nec poterit dimisse obijcere fornicationem ꝓ eo q nupserit alteri nisi fuerit als fornicata. B

Sz nunqd licet viro ad fidem cōuerso vxore exñte in īfidelitate emittere votuz cōtinentie. Rndeo ꝑm Tho. in. 4. dis. 39. Si post ꝯuersionē viri sit aliqua ꝓbabilis spes de conuersione vxoris: nō debet vir votuz continentie emittere: nec ad aliud matrimonium transire: qr vxor difficilius conuerteretur sciens se sic priuatam esse. Si autē nō sit spes de conuersione potest ad sacros ordines vel ad religionem accedere prius requisita vxore q ꝯuertatur: ⁊ tūc si postq; vir sacros ordines susceperit: vxor ꝯuertat nō est sibi vir su⁹ reddēdus: sz dz sibi īputare q ī penā tarde ꝯuersionis sue ꝑuatur viro suo A Idē in sum. con. eo. ti. q. 10. B

Si alter coniugū ꝯuertat: ꝓles quē dz seq. R° ꝑm Tho. in. 4. dis. 39. Si ꝓles ꝑuenerit ad etatē ꝑfectā libere potit seq ꝑ rētez quem voluerit. Si autem est in minori etate: tunc debet dari fideli: non obstante q īdigeat matris obsequio ad educationem. Hoc idem hētur. s̄. filius. §. 2°. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 12. B

Quid si vterq; cōiugū tēpore ꝯcti matrimonij erat fidelis: nūc alter labit' in īfidelitatez. Rn° ꝑm Ray. Alter non pōt ꝯhere. Nec distinguo vtꝝ interuenerit carnal' copula vel nō. nam in vtroq; casu fidelis tūc tenetur continere. A Idem in sum. cō. e. ti. q 13. ⁊ facit ex̄ de diuor. q̄to. B

Quid si catholicus ꝯhit cum heretica baptiçata: nunqd tenet matrimoniū. R° ꝑz Tho. in. 4. dis. 39. verū est matrimoniū q̄uis peccet ꝯhendo si sciat hereticā: nō tñ ꝓpter hoc matrimoniū dirimetur: ⁊ eꝯ: si aliquis cathecuminus sz nondum baptiçat⁹ cū aliqua baptiçata ꝯheret: nō eēt verꝝ matrimoniū. Idē Pe. Al. ⁊ Ray. A Idez in sum. con. eo. ti. q 14. ⁊ 16. B

Utrum infidelis vni⁹ritus possit ꝯhere cū infidelibus alterius rit⁹. R° ꝑm Tho. vbi. s̄. Pōt: nisi per aliquod ius positiuuz eoꝝ ꝓhibeatur: qr tunc cultus disparitas īpedit matrimonium. A Con. Pe. vt in sum. con. eo. ti. q. 15. B De materia īfidelium multa habes. j. infidelis. cuz alijs ad que remittit.

Mpedimentum x°. de violētia seu metu. vbi p° sciendū q violentia siue metus ex sui nā ēt sine ꝯstitutiōe ecclie matrimoniū excludit: qr excludit cōsensum. A sine quo matrimoniū esse non potest: vt in sum. con. li°. 4. ti. xj. q. 1. vbi hec notantur ꝑm Ray. B Et qdem quid sit vis hēs. j. vis. §. 1. Et qd sit met⁹. j. met⁹. §. 1

Utrum coactio impediat matrimoniū R°. duplex est coactio. Quedaz absoluta q̄ fit ꝑ vim: ⁊ ista nō hz ꝯsensū animi in quez

nō cadit coactio. Sz pōt esse coactio ad copulam carnis vel aliud extrinsecū ad quod trahitur persona inuita: ꝛ talis coactio qñ nō ꝓsentitur in matrimoniū non efficit illō Quedā autez coactio ē ꝓditionata: ꝛ ista sit p metum qñ. s. quis consentit timoze alicuius mali. Super quo sic distinguitur. Duplex est metus. Quidā cadit in ꝓstantē vizꝛ iste excludit matrimonium: ex. e. ꝓpatū. ꝛ c. ad audientiā. ex de spō. veniēs. 2°. Quid dā ꝙo metus est insufficiens. s. q non cadit in ꝓstantē vizꝛ: ꝛ iste non excludit matrimoniū. ff. eo. necꝫ timoze. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 3. B Quis aūt est metus q cadit in ꝓstantē vizꝛ habes. j metus. §. 2°. A Solutis ibi adde ꝛ vinculationē q̄ dī metus ꝓstantis. ff. eo. l. necꝫ timoze. Aduertendum q̄ talis metus dicitur cadere in vnuz q nō dicitur cadere in aliū: ꝛ minoꝛ metus magis excusat femina ꝙ vizꝛ: ꝛ licluder ꝛz diuersitatem personaꝝ vel locoꝛ iudicabit qualis sit metus vel violentia: ꝛ sic vtrū matrimonium sit aliquod vel nullum: vt notatur in dicta. q. 3. vbi etiā dicitur ꝑm Hosti. q si filia timoze mortis patris in aliquē cōsentiat qđ vrius est q non sit matrimoniū qz nō est liber ꝓsēsus: lz gdā ꝓtrū dicāt. B

Quid ligs in captiuitate ꝓhat matrimonium. ꝛndeo ꝑm Hosti. si captus ē ab hostibus seruus factus est: vñ non alr pōt ꝓtrahere nisi sicut seruus: de quo. ꝛ. impedimentum 3°. Si ꝙo captꝰ est vt cogatur ad tale matrimonium contrahendū non valebit: ar. ex de ꝓcura. accedens. Si vero ex alia causa detinetur: bene potest contrahere A Idem in sum. con. eo. ti. q. 4. Et de hostibus intellige: vt supza bellum ꝑmo. §. 5°. in additione. B

Quid si mulier post consensum coactū moram trahat in domo mariti. ꝛndeo ꝑm Buil. Si mulier que allegat metum stetēit per annū ꝛ diuidium cū marito: aut etiam minoꝛ tempoze: dum tamē tantū sit q iuꝛ arbitrium boni viri ꝓstandum sit ꝓ consensu: non debet postea audiri: ex de spon. ad id. Con. Host. ꝛ Ber. ꝛ componitur abeis ꝙsus: Effuge cū poteris: ne ꝓsēsisse puteris. ar. ad hoc ex de spon. consultationi. A Idē in sū. con. eo. ti q. 5. vbi etiam ponitur quod dicitur in. §. ꝓximo sequenti. B

Sed quid si post consensum coactum carnaliter cognoscitur, ꝛndeo ꝛz Pe, Si habuit opportunitatem reclamādi ꝓsumitur tacite consentire in matrimoniū. Qđ si coacta fuit per vim absolutā siue metū sufficientē nō est matrimoniū: sed si non fuit sufficiens: tunc in iudicio q dem exteriori ꝓsumitur ꝓ matrimonio: si tamen vere nō ꝓsentit non est matrimonium.

Quid si ad consensum coactum apponitur iuramentum. ꝛndeo ꝛz Pe. Tale iuramentum in foꝛo quidez iudiciali dicetur non fuisse obligatoꝛium: tamē in foꝛo ꝓsciētie ꝓsulendum est q impleatur iuramentuz vel saltem per superioꝛem impetret absolutionem. Con. Buil. ꝛ Hugo. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Utrū consensus coactus saltem, ex parte cogēntis faciat matrimoniū. ꝛ. ꝑm Tho. in. 4. dis. 27. Dicendū q non: qz matrimonium claudicare non potest. Si tñ postmodum cōsentiret coactus: eēt matrimonium dūmodo cogens adhuc in suo consēsu maneret. Secus si mutauit voluntatem. A Con. glo. Ray. ꝛ Pe. ꝛ addit Pe. q si ꝙs cōsentiens postmodū vult dissentire cū alter velit compelletur per eccliam: ꝓsumitur enim manere in eodem consensu: nec ei licet variare ꝓsēsū: vt i sū. cō. eo. ti. q. 7. ꝛ ad hꝰ fac. c. l. ex ō eo q̄ dux. i ma. quā pol. B

Utꝛ pater possit cogere filios ad ꝓhendū. ꝛ. ꝛz Pe. Mō pōt: necꝫ gnāliꝛz i ſpāli cū aliq̄: qz in matrimonio regitur cōsēsus maxime liber rōne perpetue obligationis q̄ ibi ꝓhitur: ex de spon. reg̃liuit. Mō tñ ꝙ hoc parētes temere iurant matrimonia filioꝛ: qz ex natura ꝙsus cōtractus intelligi ista ꝓditio. s. si liberi consenserint ꝛ ipsi parētes obligātur ad inducendum eos. A Jō in sū. con. eo. ti. q. 8. ꝛ. 9. B

Impedimentum xi° de impedimento ordinis. Ubi sciendu q

clerici in minoꝛibus ordinibus nūl sint religiosi q ꝓtinentiā ꝓfitentur licite pñt ꝓhere dis. 32. si q vxo. ꝛ c. seriatiz. ex de cle. ꝓiu. c. ꝓ°. ꝛ. 2°. ꝛ. 3°. Si ꝙo sunt in sacris: ꝓhere ñ pñt: ꝛ si ꝓxerint seꝑabitur matrimonium di. 32. siquis coꝛ. ꝛ. c. lectoꝛes. ꝛ. c. erubescāt ꝛ. c. placuit. ex q cle. vel vo. c. ꝓ°. ꝛ. 2°.

Utrum oꝛdo possit superuenire matrimonio. ꝛndeo ꝑm Pe. Coniugatus si oꝛdinetur consentiente vxoꝛe: susciꝑt oꝛdinē ꝛ executionē: ꝛ sic ipsa cū eo si est in sacris i

reliġitur ꝓ tinẽtiã ꝓfiteri. A facit.c.seria tum.32.dis. B Si vo nesciente aut nõ consentẽte vxore: recipit qdem characterẽ ordinis: ꝫ non executionẽ. A Hoc verum in ecclia occidentali: secus in orientali: vt in sum.con.li.4.ti.12.q.2. B In nullo autẽ casu ordo sacer si sit pmo matrimonũ dirimit illud: ꝫ dirimit solũ postea ꝺctum: vt in eũ vaganti Joh'ie.22.q̃ incepit: Antique. A Aduertendũ q̃ faciens se ordinari in sacri inscia vel ꝺdicente vxore peccat mortalr ꝫ Al. ⁊ in sũ.có.li.p°.ti.8.q.59. Ubi ẽt ꝑ ꝑm Ray. q̃ talis nõ potest exigere debitum ꝫ reddere tenetur ẽt si sit factus eps vel papa ꝑm glo.eius. ⁊ Hugo. nili vxor possit induci ad ꝓfitẽnam ⁊ q̃ restitutus vxori nõ potabit coronã aut habitũ monachalẽ cũ scãdalo vxoris si forte factus fuerit monachꝰ de facto. Lon. Pe. ⁊ addit q̃ tonsurã ⁊ habitum clericalem, tenetur deferre si sine scandalo vxoris eẽ potest: alis non. Tho. etiam dicit q̃ vxor non tenetur ei debitum reddẽ. Inno. addit q̃ si talis post mortem vxoris ꝺcti nõ tenet matrimonium. Itẽ Ray. q̃ si ordinationi maruti vxor consensit: vel duꝫ sciret non ꝓtradixit sit ei duplex ꝓiudicũ Unum q̃ oporebit eam decetero cõtinere Aliud qz etiã mortuo viro non poterit cuꝫ alio ꝓtrahere: ⁊ si ꝺxerit non tenebit: ⁊ hoc ꝑm quosdam ꝓpter votum quod videl solẽnizasse ex persona viri. Cui rattõi cõ. Al. ꝫ alij dixerint q̃ ꝓpter constitutionẽ ecclie que in hoc casu dirimit matrimonũ. Sed certe ista direptio nõ fit nisi ratione ordinis vel religionis: vt in.c. vno de voto.li.6. Addit etiam Ray. q̃ ꝫ aliqui dixerint q̃ ista vxor ꝓmoti ad ordines sacros teneatur ingredi religionem: ego tamen teneo cũ Jo. Lau. ⁊ Tan. q̃ non tenetur: ꝫ sufficit si in se seculo caste viuat quod etiã debꝫ ꝓmittere. Tho. etiã dicit q̃ non tenetur religionez intrare si sibi non timeat de periculo castitatꝫ. Idem dicit Al. Idem Hosti. Fallit hoc ꝫ Ray. in vxore eius q̃ ꝓmouendus ẽ i eẽm qz non debet vir eligi nisi vxor intret religionẽ: ex de cõuer. cõiuga. cõiugat°. ⁊ c. sane Con. Inno. Clericus autẽ orientalis vt cõmunr ⁊ probabilius dicitur sine consensu vxoris ꝓmoueri non debet: vt habetur in dicta.q.59. Item eo.ti.q.60. dicitur q̃ consulendus est papa vtrum per susceptionem sacri ordinis rumpatur matrimonium ãte carnalem copulam sicut per ingressum religionis: sed hoc videtur hodie declaratuꝫ q̃ non per prefatam decre. Antique. B

Mpedimentum 12° de impedimento ligationis: ꝫ quando qs alteri coniugi est alligatus. Si quidem alligatus est vxori ea viuente aliam accipe nõ potest: als adulterũ cõmittit: extra de ꝺsponsa. licet. A. Et ibi ꝑ q̃ hoc verum ẽ etiaꝫ si ꝓmũ matrimonium solũ ꝓtractum sit per verba de presenti: ⁊ secundũ etiã ꝓ copulaꝫ carnalem. B Sed nec antiquo tempore potuit: nisi diuina reuelatione ⁊ instinctu: vt fuit in patriarchis: ex de diuor. c. gaudem§. p°. Potest tñ alter coniugum ante carnalem copulam altero inuito ad religionem transire: vt dictuꝫ est. 5. impedimentũ p°. §. 2°. ⁊ tunc alter coiugũ remanebit lib. Pot quoq; vir vxorez dimittere, ꝓpter fornicationem. l. Htum ad cohabitationem ⁊ debitum coniugale: ꝫ aliã ducere non põt. 32. q.7.c.p°.⁊.2°.⁊.3°. Post mortẽ ꝺo alteri coniugis alter nubere potest cui vult: ⁊ infra tempus luctus mulier sine pena infamie: extra de secundis nup. super illa. Quod si alter alligatus est alteri tñ per spõsalia: vide. j. ſponſalia. §. 8.

Quid si vxor credat virꝝ mortuũ ⁊ contrahit cũ alio. ꝫ ꝑm Ray. Si credit ex probabili cã: excusatur ꝓpter ignorantiã facti: ⁊ filij siquos suscepерit iudicabũtur legitimi. Si tñ post de morte ꝓmi dubitat: ꝺz qdem reddere debitum ꝫ non exigere: ex de sccõis nup. dñs. Sz si ꝓcessu tpis credit eũ ꝓbabiliter viuere non põt debitum exigere nec ꝺz reddere periculo adulterij se exponendo. A Immo quando dubitat oino ꝺz reddere: dicto. ⁊ dñs. et si dubiũ sit probabile: ex de sen. exco. institutioni. B. Si vero ꝓmus reuertatur vel alr sibi de eius vita cõstiterit: statiz ꝺz recedere a scõo ⁊ redire ad ꝓmũ: quod si non fecerit adultera iudicabitur. 34.q.2.cũ per bellicã. ⁊ c. cũ i caꝑtuitate. ⁊ c. li ꝺgo. Pzm° quoq; eã recipere tenet: vt i dicti. c. pz: nili forte illa pa ꝫ sciuit de vita ꝓmi ꝓmisit se cognosci a secũdo: ⁊ sic adultera fuit. A Idem in sũ. con. li°. 4. ti. 13. q. 3. ⁊. 4. B

Quid si ꝺxit cũ aliq° putãs virꝝ suũ vluẽ q̃ reuera mortuꝰ ẽ: nũqd ẽ matrimoniũ. ꝫ ꝑm Bul. Credo sine ꝓiudicio matri-

moniũ esse in hoc casu. A non distincto vtrum contrahentes credant hoc sibi licere nec ne: ꝑm eundẽ: vt in sum. con. eo. ti. q. 7. B Quod intelligendũ est nisi ꝯstet ꝙ coniunx credens impedimentũ esse nõ intẽdebat contrahere. Nam si non est intentio non est matrimonium: extra de spon. tua.

Quid si vir iuit in exercitum contra saracenos vel in regionẽ lõginquã: ⁊ nescitur vtrũ sit viuus vel mortuus: qd̃ faciet vxor. ℞° ꝑm Ray. contrahere non potest donec certitudinẽ recipiat de morte viri: ex̃ d̃ spõ. in pñtia. aut verisilr de morte presumat: ex̃ vt lite non cõstet. qm̃ frequẽter. A .s. ꝑ receptionẽ certi nuncij: dicto. c. in pñtia. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 8. vel per iuramentũ eius sub quo militauit: vel etiam sociorum eius qui mortem eius bene nouerunt ꝑm Ray. in sum. con. eo. ti. q. 9. vel per vnum testem fama publica acclamante ꝑm Hug. ⁊ glo. Ray. vel ꝑm Hug. per solam famaꝫ publicam si ex alijs presumptionibus videtur verisimile maritum esse mortuum: vel si diu multum stetit: vel si senex ⁊ egrotus recessit ⁊ h⁹i: vt in sum. con. eo. ti. q. 10. vbi etiaꝫ dicitur ꝑm Hostien. ꝙ de facto contrahens ante certificationem mortis prioris viri: si tñ fama publica habeatur ꝙ mortuus sit: reddere potest debitum: dum tñ eam cõsciẽtia non remordeat: sed non exigere. Naꝫ tale mairimonium non dirimitur: lꝫ contra interdictuꝫ ecclesie sit contractum. Facit ex̃ d̃ secundis nup. c. dominus. B

Mpedimentum

13° de publice honestatis iusticia quid sit. Respondeo ꝑm Tho. in. 4°. dis. 41. Est ꝓpinqtas ex sponsalibus proueniens robur trahens ab ecclesie institutione propter honestatem eius. A Idem in sum. con. lib°. 4° ti. 14. q. 1. B

Quando aliqui sponsalia inter se ꝯtraxerunt: nullus de consanguinitate spõsi potest sponsam illam habere in vxorem: nec aliqua de consanguinitate spõse potest spõsum illum habere in virum: ex̃ de despon. impn. continebatur. §. vlt. extra de spõ. iuuenis. ⁊. c. ad audientiam. Et durat hec ꝓhibitio vsqꝫ ad quartum gradum ipsorũ consanguineorum: extra de spon. c. sponsam. ⁊ de despon. impu. c. continebatur. in fi. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 2. B

Quid si sponsalia de iure non tenuerit. ℞ndeo: si sponsalia fuerunt pura, ⁊ certa etiam si fuerunt nulla ratione consanguinitatis affinitatis frigiditatis religionis aut alia quacunqꝫ ratione oritur publice honestatis iusticia ad dirimenda sequentia sponsalia vel mairimonia: nisi fuissent nulla ratione consensus: vtputa quia ambo vel vn⁹ erat infans: extra de spon. ex sponsalibus. ⁊ c. se. lib°. 6°. A Istud. c. sequens est. c. si infãtes. de despon. impu. vbi etiam patꝫ ꝙ infans dicitur minor septennio cuius despõsatio non inducit hoc impedimentum: vt dictum est: nisi traductio secuta fuerit etiaꝫ tempore infantie: tunc enim bene videt hoc impedimentum inducere etiam ad dirimẽdum: vt in. c. iuuenis. extra de spon. B

Quid siqs ꝑmo sponsalia cum aliqua ꝯtraxit ⁊ postmodum cũ alia ipsius prime consanguinea idem fecit. ℞°. debet ꝯtrahere matrimonium cũ prima. Nam sponsalia sequentia non impediunt precedentia: extra de sponsa. ex sponsalibus. li°. 6°.

Quid si sponsalia cum aliqua sint facta sub conditione ⁊ pendente conditione vir cum alia illius consanguinea contrahit per ꝟba de presenti. ℞ndeo: cum secunda remanere debet: quia ex sponsalibus conditionalibus sicut ex non habentibus ꝯsensũ ⁊ incertis nõ oritur publice honestaꝫ iusticia: ex̃ de spon. ex sponsalibus. li°. 6.

Quid si duo infantes vel vnus maior septẽnio alter minor sponsalia cõtraxerunt ipsi vel parẽtes ꝓ eis. ℞n°: si facti maiores septẽnio ꝑ cohabitationẽ mutuam: seu alr ꝟbo vel facto eoꝝ liquido apparet ꝙ in eadem voluntate perdurant: sponsalia ꝯualescunt: alꝫ non. Nam ab initio nulla fuerũt ex defectu consensus: ⁊ ideo non inducunt publice honestatis iusticiã: extra d̃ despon. impu. si infantes. lib°. 6°.

Quid si pubes ⁊ impubes: vel duo impuberes contrahunt matrimonium. ℞n°. Si non erant ꝓximi pubertati in qb⁹ malicia non suppleat etatẽ: non fit matrimonium. A etiam per aduentum pubertatis: nisi per carnis copulã subsecutam: vel aliquẽ modũ aliũ contrahentes eosdẽ cũ eiusdem ꝑseuerãtia volũtatis ad pubertatis tẽpora ꝑuenisse ꝯstiterit euidẽter: vt i dcõ. c. si ifantes. B. ſꝫ tñ si erãt maiores septẽnio fuerũt spõsalia: ⁊ ex eis ẽ iducta publice hõestaꝫ in

sticia: extra de despō. ipu. si infātes. lib° 6°.

An ex spōsalibus q̄ parētes ꝓ filijs puberibus vel impuberib⁹ contrahunt filij obligētur. ℞°. Si expresse vel tacite ꝯsenserūt: vt si pñtes fuerunt nec ꝯdixerūt obligātur: ⁊ in eis oritur publice honestatis iusticia. Idem dicendū si absentes fuerūt: ⁊ postq̄ sciuerunt ratifiscauerūt tacite vel expresse: al' ex sponsalibus factis a parentib⁹ filij nō obligantur: nec oritur publice honestatis iusticia: ex̄ de despon. impu. si infātes. li°. 6. De sponsalibus habes plura. j. sponsalia.

Mpedimentum 14° d affinitate

qd sit dictuz est. s̄. affinitas. Et contrahitur affinitas etiā per fornicariā copulam. 35. q. 3. nec cā. extra d eo qui cogno. consan. vxo. sue. discretionem. ⁊. c. tue.

Qui sunt affines ⁊ in quo gradu. ℞n° Quāuis hactenus multa fuissent genera et gradus affinitatis: hodie solū est tale gen⁹ q̄ omnes ꝯsanguinei vxoris mee sunt mihi affines: ⁊ in eodez gradu in quo sūt consanguinei vxoris. Silr omnes ꝯsanguinei mei sūt affines vxoris mee: ⁊ in eodem gradu in quo sūt ipsi cōsanguinei mei. A verbi gratia: Soror vxoris mee ē ipsi vxori in primo gradu ꝯsanguinitatis ⁊ mihi erit i p̄mo gradu affinitatis. Filia sororis in 2° gradu ꝯsanguinitatis vxori ⁊ mihi 2°. affinitatis. Idēq̄ vtrinq̄ in ceteris agendū est successorib⁹. 35. q. 5. porro. B Et quod dixi de vxore idem intelligas de quacunq̄ alia muliere carnaliter cognita: vt in p°. §. dictū est. Sed consanguinei mei nullo modo sūt affines consanguineis vxoris mee: nec iter eos matrimonium prohibetur: extra de consang. ⁊ affini. q̄ super his.

Quid si moritur persona mediāte qua ꝯtrahitur affinitas: vtputa moritur marit⁹ vel vxor siue concubina vel concubitor. ℞°. Nihilominus remanet affinitas q̄ erat ad consanguineos eius nec potest esse matrimonium inter eos. 35. q. 10. fraternitas. A Idem in sum. con. libro. 4°. ti. 15. q. 3. B

Quid si aliqs polluit aliquam extraordinarie. i. ex̄ naturalia ℞n°. quāuis talis polutio criminosa sit ⁊ dānabilis: non tam̄ ex hoc ꝯtrahitur affinitas. Unde non impediuntur consanguinei viri accipere illā i vxorem: nec consanguinee mulieris accipere illum in virum. 35. q. 3. extraordinaria. A nisi cū hac pollutione concurrant sponsalia tunc eniz impeditur matrimoniū ꝓpter iusticiā publice honestatis: de qua dictum est in. c. precedēti: vt extra de eo q cogno. con. c. fraternitati. B Et idem dicendum si vir intrauit claustrū pudoris: sed non peruenit ad ꝯsūmationē operis: q̄ talis pollutio nō facit sanguinis cōmixtionē neq̄ carnis vnitatem. Sed si vir peruenit ad emissionez seminis etiā si mulier nō emittat: dicendum videtur ꝑz Hosti. q̄ affinitas ꝯhitur. Sufficit. n. q̄ per hūc modū facta sit admixtio de qua Tho. ⁊ Al. dicunt q̄ requiritur. A dicti Tho. ⁊ Al. ⁊ etiam Inno. videntur dicere q̄ ad affinitatem contrahendā reqrat cōmixtio seminum: ⁊ non sufficiat q̄ alt̄ tm̄ emittat. Sed glo. Ray. sentit cum Hostiē. vt in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Pone q̄ mortua vxore vir vult accipere in vxorem illam que quondam fuit vxor alicuius d consanguinitate p̄me vxoris: nū quid potest. ℞°: dicendū q̄ lz nullam feminam de ꝯsanguinitate p̄me vxoris possit accipere: q̄ est ibi affinitas: tamen feminam vxorē olim alicuius de ipsa consanguinitate bene pōt accipere. Et idē dicendum si ponatur silis casus ex parte vxoris. Naz mortuo viro lz non possit accipere aliquē viruz de consanguinitate p̄mi viri: tñ virum oliz maritū alicuius femine de ipsa cōsanguinitate bene pō accipere. Nam in tali casu nō ꝓprie est affinitas nisi in secūdo genere affinitatis quod olim imponebatur impedire hodie non: ex̄ eo. non debet. Ad cuius itelligentiam sciendū q̄ qñcunq̄ affinis me⁹ ꝯhit matrimoniū cum illa persona quā accepit: dicitur qdem mihi affinis sed in secūdo genere: ⁊ si hec persona cōtrahat postea aliud matrimoniū illa persona quam accepit dicitur mihi affinis in tertio genere. A De istis generibus affinitas dicit etiā glo. dicti. c. nō dz. ex̄ de ꝯsāguini. ⁊ affini. B

Quid si cognoscit quis consanguineā alicuius in qnto gradu vel supra. ℞ndeo ꝑz Ray. ⁊ Goff. non ꝯtrahitur affinitas nec impeditur matrimoniū: ⁊ si erat consanguinea vxoris sue in dicto gradu: nō ꝑdit virius exigendi debitum suum.

Mpedimentum 15°. de impotentia coeundi

quid sit ℞ndeo ꝑm Ray. Est viciuz anime vel corporis vl vtri

usq; quo quis impeditur alteri carnaliter cõmisceri. ℟ Quasi idem dicit Hostien. s. q; est defectus naturalis seu accũtal quo quis. ꝛc̃. vt in sum. con. li°. 4°. ti. 16. q. 1. ℬ

Quot sũt species impotentie. ḡn̄ fm Ray. sunt principaliter due. Nam vna est naturalis vt impotẽtia pueri vel frigiditas senis seu etiam frigiditas complexionis: aut artatio mulieris. Alia non naturalis ſz accidentalis: vt castratio similiter ꝛ maleficium. ℟ Idem in sum. con. eo. ti. q. 2. ℬ

Vtr naturalis impotẽtia impediat matrimoniũ. ḡ°. Illa que est in puero vel puella impedit ad tẽp⁹: qz q̃diu ineſt nõ potest ℨhere. 30. q. 2. c. p°. ex̄ eo. q; sedem. De hac vide. j. matrimoniũ 2°. §. p°. Sed illa naturalis impotẽtia q̃ est in frigido: si est perpetua impedit matrimoniũ cõtrahendũ ꝛ dirimit cõtractũ. 33. q. 1. c. p°. ꝛ. 2°. ex̄ eo. laudabilẽ. Illa tamẽ que ẽ in sene non impedit C. de nupt. l. sancim⁹. 27. q. 1. nuptiaꝝ bonũ in ꝑn. Nã senes ꝛ si naturali caloꝛe destituã tur opere tñ medicoꝝ poterit aliqualiter sũ ueniri eis. ℟ Idẽ dicit glo. in dicto. c. nuptiaꝝ. subiungens q; nemo est adeo senex q̃n calere possit natura vel artificio: qõ nõ est in frigido vel puero. Et ex dicto ist⁹ gl. ꝛz q; si senex nullo modo possit calere: idẽ iudicandũ eẽt de illo qõ de frigido. s. q; nõ põt ℨhẽ. Et satis fac̃ dn̄. c. qõ sedem. ℬ

Quid si vir nõ est omnino frigidus: ſz vel mẽbrũ nõ erigitur seu diuersimode ineptum est ita q; nõ põt vxoꝛi cõmisceri: vel ratiõ spargit semen ex̄: ꝛ huiusmodi. ḡn° fm Hosti. Si potest iuuari medicinis planũ est: als expectandũ erit triẽniũ: ꝛ postea forsan separari poterit sicut põt nãliter frigidus. Tutius tamen eẽt ꝛsulendus papa. ℟ Ego puto q; nõ sit necesse cõsulere papam: qz siue ex frigiditate siue ex cã quacũq; constet personã impotẽtẽ ad reddendum debitũ reputatur inepta ad contrahendum matrimoniũ: vt in. c. quod sedẽ. extra ò frigi. ꝛ maleficiis. ꝛ vt pꝛ eo. ti. c. laudabilem. expectatio triennij fienda est: niſi per pꝛius posſit de impedimento constare. ℬ

Quid si mulier dicit virꝝ impotentẽ ꝓpter defectum mẽbri. ḡ°fm Hostiẽ. virum esse inspiciendũ per honestos homines siẽ de muliere arta dicitur. j. §. xj°. Si vo alleget excessũ membri: dicit ibi Hosti. q; papa consulẽdus esset. ℟ Videtur hoc casu dicendũ idẽ quod de arta q̃ põt ℨhẽ cũ v no: ꝛ nõ cũ alio: vt. j. §. Pone q; est arta. ℬ

Sed q̃d siquis non potest copulari cũ ꝛgine ſz cum corrupta. ḡ°fm Tho. in. 4°. di. 34. possũt medicinaliter cum aliquo instrumento claustra pudoꝛis frãgi. Nec esset hoc ꝛtra naturã: qz nõ fieret ad delectationem sed ad medicinam.

Quid ſigs mouetur ad pulchrã ꝛ non ad turpem. ḡ°fm Tho. vbi. s. Huiusmodi abominatio mulieris non est causa naturalis ſz accidentalis: ꝛ tiõ idem iudiciũ ẽ qõ de maleficio: de q°. j. § añpli. ꝛ leq̃nt⁹

Quid si vir sciat se frigidum ꝛ ineptũ ꝛ tamẽ scienter cõtrahit cũ aliqua. ḡn° fm Ray. Si mulier vult cohabitare nõ potest vir ab ea recedere: ar. ex̄ de eo q dux. i ma. quaꝝ pol. c. p°. ꝛ ex̄ eo. consultationi. Et q̃s tanq̃ vxoꝛes habere non possũt: hẽant vt soꝛoꝛes: vt in. c. ꝓsultationi. in fi. Et idez dicendum si mulier sciens se artam contraxit cũ aliquo: qz si vir cohabuare velit non poterit illa discedere. ℟ Idez in sum. cõ. co. ti. q. 25. Et hec intelligenda sunt fm ea que statim dicentur in. §. le. ℬ

Quid si vir scienter contraxit cum arta. ḡn° fm Jnno. tenetur cum ea stare vt frater ꝛ soꝛoꝛ. Si tamen contrahat cũ alia tenet matrimonium q̃uis nihilominꝰ pũmam vt soꝛoꝛem tenere ꝛ alere teneatur. Et eodẽ modo siqua mulier sciẽter contrahat cũ frigido vel impotẽte debꝫ ei cohabitare vt soꝛoꝛ. Et sic dicendũ si frigidus ꝛ arta scienter ꝓtraxerũt. ℟ Lon. Ray. vt pꝫ in sum. con. eo. ti. q. 26. Sed Hostiẽ. ait q; nullum ius dictat vt aliquis compellat talem retinere: sed q; si ꝓsentiunt simul cõmorari hoc facere pñt q̃diu eis placebit. Idẽ dicit glo. in. c. laudabilem. extra eo. ꝛ ibi cã sequitur dñs An. de Bu. Et si sic cõmanentes ambo vel alter ihoneste viuant volẽtes sic luxuriam suã palliare: episcopꝰ debꝫ occurrere fm Hosti. vt pꝫ in dicta. q. 26. vbi etiam fm Ray. dicitur q; posset vnus precipere separationem si alter eorum viueret incõtinenter vel als inhoneste: vel si vnus male tractat alium ꝛ nollet se corrigere. ℬ

Vtrum artatio mulieris sit semper impedimentum contracti matrimoniũ ḡ°fm Ray. Si absq; periculo potest subueniri defectui medicine vel per futuruꝫ ipsum viri ꝓportionati. ℟ De vsu huiusmodi viri

tenendum est: vt. ſ. dicetur. B non impeditur ꝓtrahere mſrimoniū: ex de frig. ⁊ male. ex lris. Sz̄bo non pōt aliquo modo ſiñ graui dāno ⁊ periculo ſubueniri: certe ſeparabitur ⁊ poterit ſe copulare alteri cui fortitan apta foret vel cuius reſpectu ſubueniri poſſit. Quod ſi per viaz ſecundi facta ſit idonea primo redderetur p̄mo: etiam ſi primus cum alia contraxerit quam in hoc caſu dimittere debet ⁊ ad primam redire: nulli ipſa prima ad religionem tranſeat: ⁊ tūc ſolēm voto ſe aſtrinxerit ad continentiā: tunc enim remanebit cum ſecūda cum qua contraxerat poſt factum diuortium. Item non tenetur redire ad primā ſi ipſa alis fuerit fornicata ita q̄ p illaz fornicationē velit eaz dimittere quo ad thorum. Si vero iſta ſimplex votum de continentia fecit: ⁊ poſtea nihilominus nupſit publice ſecundo: non poteſt repelli a primo prętextu fornicationis quaſi fornicata fuerit cū illo ſecundo. Hdiu de primo matrimonio dubium erat: ſed amodo non debet cum illo ſecūdo remanere. Hec omnia extra eo. fraternitaſ. A. Iſta intelligenda ſunt ſm ea que dicentur. ſ. §. Quid fiet. B

Quomodo conſtabit q̄ illa que fuit ſeparata a primo ꝓpter artitudinem ſit facta idonea et per vſum cū ſecundo. ℟ndeo ſm Guil. per iuramentū matronarum a q̄bus inſpicietur ipſa: vel fortitan vterq;. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 4. B

Quid fiet ſi reddita primo cognoſci nō poſſit. ℟°ſm Hoſtī. Remanebit per triennium cū ipſo quaſi preſumatur maleficiatus ⁊ ſi interim eā cognoſcere poteſt: cuz illo erit: alis lapſo termino reſtituetur ſecundo ſine ſpe q̄ uerum reddatur primo. A Idem dicit glo. ſuper dictum. c. fraternitatis. ⁊z glo. Ray. dixerit q̄ iſta reſtitutio facienda eſt ſecundo ⁊ tertio ⁊ vicz ad infinitū. Et ſm Goff. conſiderandum eſt an cognoſcibilis fuerit primo ſicut ſecundo: puta q̄z homines erant eiuſdem ſtature ⁊ conditionis ⁊ ſic reſtituetur. Sed ſi nō fuerit cognoſcibilis ꝓpter diſparitatem conditionis nō reſtituetur. Et ad hoc videtur ſonare littera dicti. c. fraternitatis. vt ⁊ notatur in ſū. con. eo. ti. q. 5. Unde ⁊ ſi a primo nullo mō poterat cognoſci ſine corporali periculo non fuit inter eos matrimoniū ſm glo. Ray. Alin Jo. Tan. ⁊ Hug. ar. a contrario ſenſu in dicto. c. fraternitatis. ex ꝓbo ibi poſito: abſq; corporali periculo. ⁊ ar. in. c. ex lris. eo. ti. ſm vnam expoſitionem. Jdeo in hoc caſu ſi per ſequentem vſum ſecundi viri reddat idonea primo: non ꝓpter hoc reſtituetur ei ⁊z remanebit cū 2°: vt i ſū. cō. eo. ti. q. 6. B

Sed nunq̄d poteſt contrahi matrimonium cū illa que eſt arta ſi per inciſionē poteſt fieri apta. ℟°ſm Guil. Dicit Hug. q̄ nō credit niſi facta inciſione. Quod ſi ante inciſionem ducat eam: tunc ſi facta inciſione adhuc duret primo conſenſus: ſufficit ad matrimonium. A Idem in ſum. con. eo. ti. q. 7. ⁊. 8. ⁊z Hug. dixerit q̄ ſit opus nouo conſenſu: vt ibi p3. Et iſta facunt contra id qō habet. ſ. impedimētū. 3°. §. 3°. ⁊ q̄ hic que ibidem dicuntur in additione. B Sz̄bo non duret vel non de nouo conſentiat in eā aut non carnalr cognoſcat eam: poteſt ab ea recedere ⁊ aliam ſuperducere. Quod ſi nolit pati inciſionem non eſt cogenda maxime cum timeatur periculum. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 10. B

Pone q̄ eſt atra vni ⁊ apta alteri: num q̄d poteſt contrahere. ℟°ſm Guil. Cōtra here pōt cū illo cui pōt ſine periculo cōmiſceri cū alio non tenet matrimoniū. A. Jō in ſum. con. eo ti. q. 9. Idē etiam ſi mulier eſſet inepta ad reddendū debitū ꝓpter latitudinem ⁊z Hoſti. ⁊ in ſū. cō. eo. ti. q. xj. B

Circa impotētia coeundi q̄n ē ꝓpter impedimentū accidentale: puta p caſtrationē: queritur an tales Shere poſſint. ℟°. Indubitanter tales q: omnino inepti ſunt ad reddendum debitū contrahere non poſſūt ⁊ ſi contraxerint diuidendi ſunt: q̄m nullū eſt matrimonium: extra eo. q̄ ſedem.

De impotentia coeundi que eſt per maleficium. ℟ndeo ⁊z Hoſti. ⁊ Tho. in. 4. di. 34. ſic tenendum q̄ ſi maleficium ſuperueniat matrimonio añ carnalem copulā: tūc ſi maleficium eſt perpetuum impedit ⁊ dirimit matrimonium: ita q̄ celebrato diuortio vir aliam poterit ducere. Similiter et mulier poterit cum alio contrahere. 33. q. 5. ſi per ſortiarias. ita tamen q̄ ſi mulier ipa p̄ curauerit maleficium non poteſt petere diuortium: quia ſua culpa ad hoc deuenit. 50 diſ. ſi euangelica. ⁊ notatur in dicto. c. ſi per ſortiarias. A. ſ. in glo. B Sz̄bo maleficium eſt temporale non impedit nec dirimit matrimoniū. Et a p̄ncipio q̄dz ma-

leficiū qōlibz p̄sumitur tp̄ale: z postq̄ cō iuges p̄ triēniū sit cohabitauerūt dātes operam carnali copule si adhuc durat impedimentum: p̄sumitur maleficiuz eē p̄petū vt ex eo laudabilē. z. c. vlt. ¶ Idē dicunt etiā alij doc. vt p3 in sum. con. co. ti. q. 13. et 14. ¶ Sed qualiter intelligēda sit cohabitatio triennij: habetur. s. diuortiuz. §. 6°.

Quid si post triennīū diuortio celebrato redeat potentia se cognoscendi. &c°. Varie de hoc sunt opiniones. Tenendum tñ ē fm q̄ videtur sentire Tho. in. 4°. dis. 34. v3 q̄ si maleficiū fuerit vniuersale respectu cuiuslibet persone: tunc si alteri nupserit ostenditur maleficium nō fuisse perpetuū: vñ 03 redire ad p̄mum. Si aut̄ maleficiū fuit p̄ticulare respectu specialis per'one: tunc cuz vtriq; detur licentia cōtrahendi cū alio nō potest ad p̄istinum matrimoniū redire: cū p̄mum matrimonium nullū sit: z scōz ita verum ¶ Sed certe non video quō aliquo modo possit sciri q̄ impedimentum fuerit vlē respectu cuiuslibet perso'ne: q̄ cū quilibet haberet expiri per triēnium: vt in. c. fi. eōd. quod est impossibile. Ad vt p3 i sum. con. eo. ti. q. 15. Al. dicit simpliciter q̄ etiā si ptās cognoscēdi redeat non restituatur. 33. q. 1. si per sortilegas. in fi. vt ibi p3. Hoc intelligendum quando deuentum ē ad secundum matrimoniū. Ibi etiā dicitur q̄ si forte sanari non potuerit: separari valebant. Sed postq̄ alias nuptias experti sunt i carne illis viuētib9 qb9 nūcte fuerit p̄tib9 quos reliquerant ēt si possibilitas p̄cubendi eis reddita fuerit reconciliari nequibunt. ¶

Utrum maleficium per aliud maleficium sit tollendum. &c°. P3 Tho. vbi s. Si maleficium nō potest remoueri nisi per aliud illicitū vt per demonis auxiliū vel huiusmodi: etiā si sciretur posse reuocari: nihilominus impedimentū perpetuū iudicatur: ga remedium non est licitū. Idem Pe. Al. et Hosti. Et addit Hostie. q̄ 13 aliqua remedia videantur vana tolerari: potest tamen redundere vana vanis: nō aūt dicit de illicitis. ¶ Sed certe oīa vana remedia nō natura alia sunt illicita z pernicio'sa. 26. q. 2. illō. ¶ Qualiter aut̄ z quando faciendum sit diuortiuz p̄pter impotentiā coēūdi: vide s. diuortium quasi per totum.

Impedimentum 16° de mfi-

monio ꝓcto ꝓ interdictuz ecclie. Circa q3 sciendū q̄ illi inter quos mfimoniū initi-citur nō debēt ꝓhiberi: si tñ ꝓtraherent ñ fūt separandi nisi ad temp9 vt agāt penitenciaz q: mandatū ecclie ꝓtemplerunt: ex de mfimonio contrac. ꝓtra interdic. ecclie p̄ tot̄i.

Interdicta etiā fūt matrimonia clādestina: z debent p̄mitti bāna: vt dcīm ē. s. ipe dimētū p°. §. 7°. Ite de talibus matrimonijs habes. j. legimus. §. p°. t. s. debituz. §. fi. t. j. matrimonium 3°. §. fi.

Impedimentum 17° de impe

dimēto feriaz. Ubi sciendū q̄ tpe feriaruz fm Ray. possunt ꝓtrahi sponsalia z etiā matrimoniū quod fit solo consensu: sed traducto vxore z omnis nuptiaz celebritas p̄hibetur: ex de matrimo. ꝓtrac. ꝓ inter. ec. p totum. 33. q. 4. non opz. z tribus. c. sequentib9. ¶ Hosti. tñ in sua sūma vt z nōtur i sum. con. li°. 4°. ti. 27 q. 1. dicit se putare q̄ etiā, phibeatur ꝓsensus: q: his diebus non interponit ecclesia auctoritatē suam. Sz in. c. capellanus. ex de fer. hoc non affirmat: 13 opiniones quorundam recitet. Forte potest dici q̄ simplicia sponsalia etiam de presenti nō, phibent: vt dicit Ray. cuz quo cō. glo. in dicto. c. capellan9. nisi forte hērēt cū magnis solēnitatibus conuiuioruz vel similium: a quibus his temporib9 oportet cessare q̄ specialr deputata sunt ad penitentiam et dei honorem. 33. q. 4. non 03. Et hoc casu potest intelligi dictū Hosti. ¶ Cuius p̄hibitionis rationē assignat Tho. in. 4°. di. 32. dicens sic: Ad̄ñ noue sponse traducūtur animo9 coniugū magis ex ipsa nouitate ad curam carnaliū occupatur: z ideo in nuptiis consueuerunt signa multa leticie dissolute ostenduz, ꝓpter hoc illis temporibus in quibus hoīes p̄cipue debent se ad spiritualia eleuare, phibitum est nuptias celebrari. Hoc aūt est ab aduentu vsq; ad epiphaniā ꝓpter cōionem que fm antiquos canones fieri in natiuitate cōuer solet. ¶ De consec. dis. 2. z si non frequēnus. z. c. seculares. ¶ z a septuagesima vsq; ad octauaz paschę ꝓpter cōionem paschalem: z a tribus dieb9 ante ascensionē vsq; ad octauam pentecostes ꝓpter ꝓparationē ad cōionem illo tē poze sumendā. Et de p̄mis duobus temporibus habetur. 33. q. 4. non oportet. z trib9 se. De vltima extra de sep. capellan9. vb

diminutionem glorie sue quam nullatenus poterat habere ⁊ tamē iuidet hōi: Sap. 2. Inuidia diaboli ⁊c̄. Unde ⁊ generaliter potest dici ꝙ inuidia est tristicia boni fraterni ex defectu charitatis procedens. Pōt etiam quo ad primum modum adesse peccatū: vt siqs occasione timoris declinaret ad aliquid ꝯ charitatē dei vel ꝓximi. B

Utrꝫ inuidia sit peccatum. ꝛn. ꝟ Tho. vbi. s̄. Inuidia prope est tristicia ꝺ bonis alicui⁹ inq̄tū alt̄ excedit ip̄m: ⁊ istud sēp ē prauum: vt ph̄s etiam dicit. 2. ethi. qꝛ dolet de eo de quo est gaudendū. s. de bono ꝓximi. Quod siquis doleat de bono proximi: non quia habet: sed quia sibi deest n̄ erit innidia: sꝫ çelus de quo hēs. j. çelus.

Utrum inuidia sit peccatū mortale. ꝛ° ꝟ Tho. vbi. s̄. Inuidia ex suo genere ē peccatū mortale: qꝛ ꝯriatur charitati que gaudet de bono ꝓximi: si tamen sit imperfecta ratio inuidie. s. in motu sensualitatis: sic est veniale peccatum.

Pocrisis Utrum sit peccatum: ⁊ quale ⁊ q̄ndo: habes infra simulatio: ⁊. j. y. pocrisis in littera. y.

Ra Utrum sit peccatum mortale. ꝛndeo ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 158. Motus ire potest eē inordinatus dupl'r. A Nam vt habetur in sū. de vitijs. Ira est irrationabilis turbatio mentis: vel inordinatus appetitus vindicte. B Uno modo ex parte appetibilis: vt puta cū quis appetit iniustam viudictam ⁊ sit ex genere suo ira est mortale peccatum: qꝛ cōtrariatur charitati ⁊ iusticie. Pōt tamē cōtingere ꝙ aliquis appetitus vindictē ꝓpt̄ imperfectionē actus: que quidem imperfectio vel est ex parte appetentis: puta cum mot⁹ ire preuenit iudicium rationis: vel est ex parte appetibilis: puta cum aliquis appetit in aliquo modico se vindicar̄: ita ꝙ si actualr̄ inferat non est mortale: puta si parum trahit aliquem puerum per capillos vl' aliqd huiusmodi. Alio modo pōt esse motus ire inordinatus q̄tum ad modū irascendi: vt puta si nimis ardenter irascatur interi⁹ vel nimis manifestet exterius signa ire: ⁊ sic ꝟ se ex suo genere non habet rationem peccati mortalis. A qꝛ appetitus non est inordinatus ex parte mā̄e cum non appetat̄ vindicta iniusta: vt patet per eundem Tho. B Pōt tm̄ cōtingere ꝙ sit mortale: vt si ex vehementia ire quis excidat a dilectione proximi vel dei. A Quattuor modis potest quis hoc casu a dei vel a proximi charitate decidere. primo quando ex ira multuꝫ turbaretur ꝯ deū: qꝛ ira ꝯriatur charitati que includit in se patientiā ⁊ benignitatē. i. ad Cor. 13. 2° cum quis ex ira ageret aliqd reputabilis scandali. Nam Matth. 18 dicit: Ue illi per quem scandalum venit. 3° si ex ira decideret in odiū. Qui enim odit frem suum homicida est. i. Joh̄is. 3. 4° si ira longo tpe teneatur ꝟm Aug. in homel' de igne purgatorij: ⁊ di. 25. §. al' aūt. Et videt̄ longū tp̄s si perseuerat ꝑ diē nālē: iuxta illud ad Eph̄. 4. Sol non occidat super iracundiā vestrā. ⁊ vr̄ sentire. Alex. de ales sup. 2. sn̄iarum di. 39. q. 6. B. Et de hac mā vide. j. patientia. ⁊. j. vindicatio.

Rregularitas prio

de irregularitate homicidarum. Omnes qui habuerūt officiū in vindicta sanguinis sunt irregulares: vt dictum est. s̄ homicidiū. 4. §. i. ⁊ etiam ꝟm guil. si nō fuerit secutus effectus: tamē in hoc casu ꝟ eū ep̄s pōt dispensare. A ⁊ cū illo silr̄ qui nō ex offō sed odio vel rancore operā dedit et fecit qd̄ potuit vt occideret aliquē: sed tm̄ nō occidit nec mutilauit. Sed tm̄ talis indiget dispensatione ꝟ eūdē Guil. vt in sū. cō. li. 2 ti. i q. 23. B. Nō aūt pōt si effect⁹ secutus ē De his aūt qui intersūt vidicte sāguis: hēs s̄. homicidiū. 4. §. 4. A qui incipit: Utꝫ oēs ⁊c̄. B Quid de illo qui fuit i pugna vbi aliq interfecti sūt: vide. s̄. homicidiū. 4. §. 6. A qui incipit: Quid si plures. B

Quid de illis qui iuris ignari çelo fidei ⁊ ꝓpter indulgentiam que dabatur attulerunt ligna ad cremandum hereticos: nunquid sūt irregulares. ꝛndeo ꝟm Guil. Si mā illa ē cooperata ad mortem irregulares sunt: nec dispensabitur cum eis nisi ꝑ papā Si aūt non est cooperata: qꝛ iam forte mortui erant: vel añq̄ mā illa incēderetur mortui sunt: non efficiuntur irregulares. A Aut si indigent dispensatione sufficit ep̄i dispensatio. ꝟm eū. Guil. ⁊ in sū. con. eo. ti. q. 24. B Quod si dubitatur melius est tenere certum ꝙ absq̄ dispensatione pape n̄ ministrent nec promoueāt̄: ex̄ de tēp. ordi. ad aures. A Idem in. d. q. 24. B

Quid d̄ illis clericis q cū aliis trahūt ad manganellas: vnde aliquis ꝓbabiliter credit interfect⁹. ℞n. ſm Guil. Melius est tenere certū: vt in precedēti. § dictū est. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 25. B

Quid de presbytero qui miſit puerum ad aquandū equū monēs vt caueret a flumine: ⁊ tñ ſubmerſus eſt. ℞n. ſm Hoſtien. hunc presbyterꝝ culpabilez iudico ſicut et diaconū qui non remouit falcē qua cinct⁹ erat cū ſcirei ludi conſuetudinem: extra de homici. continebatur. ⁊ ſacerdotem q non remouit cultellum a corrigia cū qua verberabat famulum: extra de homici. ad audiētiam. ⁊ 50. di. clerico iaciente. A intellige qñ de periculo pueri miſſi poterat rationabiliter dubitari: vt qꝛ erat infans: vt pꝫ i ſū. con. eo. ti. q. 26. B Quid ſiquis ꝑcutit mulierem pregnatem: vel dat ei venenum vt faciat aborſum: vide ſupra homicidiuꝫ 4. §. 5. A qui incipit: quid ſiquis percutit. B An liceat clericis deponere coraꝫ iudice ſeculari querelā de ſuis raptoribus habes. ſ̄. homicidiū. 4. §. 2. A Et adde ibi poſitis ꝙ ſi intentio deponentis q̄relam erat: vt ad mortē rei dānarentur irregulari efficitur quibuſcūqꝫ verbis fuit intentio velata: lꝫ per eccleſiā non ꝓhibeatur niſi ei ꝯſtet per cōfeſſionē vel ꝓbationē ſm Hoſti. ⁊ in ſū. con. eo. ti. q. 46. B

An liceat clerico furem capere ⁊ iudici tradere. ℞n. ſm Guil. Si al' pōt res ſuaſ recuperare nō debet eū capere nec iudici tradere: ar. extra de homici. ſuſcepimuſ. ſi aūt al'r res ſuaſ recuperare nō pōt: credo ꝙ nō efficitur irregularis: dū tamē non ſit ei⁹ corrupta intentio. A Idem in ſum. con. eo. ti. q. 47. B Sed hoc intelligere oꝫ ꝙ fiat cū proteſtatione: vt. ſ̄. homicidiū. 4. §. 2 ⁊ ꝙ non habuerit cā ſuſpicandi ꝙ hoc cō contingere poterat: al's ꝯ: vt h̄ in ſequētib⁹ duobuſ. §. dr̄. A Hoc qd̄ dicit in fi. iſti⁹ §. eſt nobilis limitatio ad id quod dicit. ſ̄. homicidiū. 4. §. 2. B

Quid ſi clericus ſcribat ꝙ aliquis capiatur ⁊ ex illa captione ſequitur mors vel detrūcatio eius ipſo tñ ignorāte ⁊ factuꝫ et cām. ℞n. ſm Hoſti. videtur irregularis: qꝛ debuit ſuſpicari hoc poſſe euenire. A Id̄ idē in ſum. con. d. q. 67. B

Quid ſi clamet aliquis latrones. ℞n. ſm Inno. Siue ſic clamet ſiue aliquid aliud agat per quod potuerit intelligere ꝙ ex clamore vel actu ſuo poterat ſequi homicidium irregularis eſt: niſi faceret propter timorē corporis ſui. Nam ſi timeret ꝙ aliqs vellet eū occidere bene poſſet clamare ꝓ auxilio: qꝛ non intendit in alicuius mortem: ſed in ſuam liberationē. Idē Hoſti. Et addit: ſecus ſi clamaret ꝓ ſolis rebus. A Id̄ in ſum. con. e. ti. q. 48. B

Quid de illo clerico q cū latro duceretur capt⁹ dixit: claudite ei os ne clamet: nū quid eſt irregularis ſi mors inde ſequatur ℞n. ſm Guil. Credo ꝙ ſic: qꝛ iuuit ducentes dando eis conſilium. A. qñ al forte fuiſſet liberatus ratione ſuſpectionis loci: vt in ſum. con. eo. ti. q. 55. B Et eodez mō ſi querentibus malefactorem indicauit eū niſi forte ignorauerit ⁊ ignorare rōnabilr potuit neſciens ꝙ ad mortē quereret. A Idē in ſū. cō. e. ti. q. 56. B Qualr eps poteſt inuocare brachiū ſeculare: hēs. ſ̄. bellū. 2°. §. 4. Et qualr exequat ſi hꝫ iuriſditionē tpalē: vide. ſ̄. eps. §. 7. A qui incipit: Eps qui in alieno. B

Quid ſi clicus cōmodat baliſtā: ⁊ ide aliquis occiditur. ℞n. ſi conceſſit i bello iniuſto: nō eſt dubiū ꝙ irregularis ē: qꝛ dabat operā rei illicite: extra de homici. c. fi. ⁊ eodē modo ſi bellum ſit iuſtū: qꝛ ars ſagittandi prohibita eſt: extra de ſagitta. artem. Sed in bello iuſto enſem vel lanceam miniſtrare non eſt prohibitū: tñ oīs talis ſm Guil. iudicād⁹ eſt irregularis: qꝛ cām ꝓpinquā p̄ſtat homicidio. A Cō. Ho. vt in ſū. cō. e. ti. q. 51. B

Quid ſi clerici fauorē preſtāt ſuis ꝑtib⁹ cōfortādo ꝙ ſecurius pugnēt: aut incutiēdo terrorē aduerſariis. ℞n. ſꝫ Inn. Si bellū ē iniuſtū ⁊ mors inde fuit ſbſecuta efficiūt irregulares: vt in. §. ꝓximo dictū ē. A niſi irēt ad bellū iniuſtū cā pacificādi vel al's ex iuſta cā: dūmō dolus abſit ⁊ lata negligentia ſm eundem Inno. ⁊ Hoſtiē. vt in ſū. con. e. ti. q. 52. B Secus ſi iuſtuꝫ Qualiter reſpondere debeat clericus cum interrogatur de iudicio ſanguinis: hēs. ſ̄. homicidium. 2. §. 1. ⁊. ⁊. ſ̄. eps. §. 8. A qui incipit: Eps qui in aliquo. B

Utrū irregularitas homicidij tollatur per baptiſmum. ℞ndeo ſic: ſed non illa bigamie: vt ſupra homicidium. 4. §. 1. in fine De materia irregularitatis homicidij plu-

ra habentur supra homicidiū p̄mo et seq̄n tibus. c. per totum. De irregularitate bigamie supra bigamia per totum. De multis irregularitatibus in quibus solus papa dispensat hēs. s̄. dispensatio. § 6. A qui incipit: Dispensatio in multis. B ⁊ se.

Iregularitas secundo de illo qui existens irregularis ministrat.

Ubi sciendum s̄m Guil. q̄ irregularis celebrās nō ꝓpter hoc aliā irregularitatē ꝯhit: alioqn totiens nouam irregularitatē ꝯheret quotiens celebraret: nec etiā talis imo nec aliquis est iudicād⁹ irregularis nisi inq̄tum inuenit iure expressuz extra de sen. ex. is qui li. 6. A Et in hoc casu videtur expressum. nā oīs irregularis est suspensus: vt statim sequitur: ⁊ notat in sū. con. li 3. ti. 29. q. 3. circa fi. Et oīs suspensus vtens ordine a quo ē suspensus incurrit irregularitatē etiā papalem: extra de sē. ex. cum medicinalis li. 6. Nam videtur q̄ lz iam fuerit irregularis tamen possit nouū vinculum irregularitatis incurrere: ita q̄ absolutus ab vno remanet ligatus in alio: sic ⁊ d̄ excōicato hī ⁊ notatur extra de sen. ex cōi. c. cū pro cā. ⁊. c. officij. Al' sequeretur q̄ si irregularis cōmitteret homicidiū: non incurreret nouam irregularitatem contra id quod habetur. 50. di. siquis viduam. B Sed tamen omnis irregularitas siue contingat ex peccato siue non: impedit ordinis executionem: q̄ non exequi debet quis anteqū dispensetur

Utr̄ celebrans in peccato mortali fiat irregularis. R̄n. s̄m Inn. ⁊ Hosti. lz omis qui est in peccato mortali dicatur eē suspensus quo ad se. s. q̄ non dz celebrare: nō tñ si celebret incurrit ꝓpter hoc irregularitatē nec post pniam indiget dispensatione: nisi sit notoriū: ex̄ de tēp. or. quesitū. A Naz notorius peccator etiā post pñiam: non hz ordinis executionē nisi dispensetur per episcopū, in casibus pape spālr nō reseruatis: dūmō ante dispēsationē nō celebrauerit diuina: alr nō posset dispensari nisi per papā s̄m Hosti. ⁊ nōtur in sū. con. dicta. q. 3. ad fi B et eodē mō dicendū de quocunq̄ q celebrat solū post simplicem prohibitionē A facit dictum. c. quesitum. ⁊ quod notat in dicta. q. 3. B

Utrū clericus in minorib⁹ exñs si excōicatus legat epl'am sine solēnitate fiat irregularis. R̄n. s̄z Guil. Credo q̄ nō: tū q̄a sine solēnitate hoc facit: tū etiam q̄ a laicis qñq̄ legūtur epl'e de cōsuetudine: tum q̄a etiam in illis. c. xi. q. 3. siquis eps. p̄mo ⁊ 2° nō fit intentio nisi de ep̄o p̄sbro ⁊ diacono Immo ēt si sacerdos vel diaconus talr sine solēnitate legat eplaz: ñ credo ip̄z pp hoc incurrere irregularitatē: cū pene non sint extendende sed restringende. A Idē in sū. con. li. 3. ti. 29. q. 7. B

Utr̄ clericus qui in excōicatione cum solēnitate ministrat fiat irregularis. R̄n. s̄m Guil. Si est in minorib⁹: credo q̄ non cū duo capl'a. xj. q. 3. siquis ep̄us. i. ⁊. 2. nō loquantur de eis sed de ep̄o p̄sbro ⁊ diaconos d̄ q̄bus si mīstrent in suis officijs nō ē dubiū q̄ irregulares efficiūtur: extra d̄ cle. ex. mi. latores. et idē intelligo de subdiacono: cum hodie in multis parificetur diacono: extra de eta. et quali. a multis. A .i. computetur inter ordines sacros vt ibi: q° vero ad ordines minores dicit idē Guil. q̄ et si clericus hoc casu incurrat irregularitatem putat q̄ episcopus posset dispensare cum hoc non inueniatur ei ꝓhibitum Sed Hosti. sentit q̄ talis oīo incurrat irregularitatez: per. c. cū medicinalis: extra de sen. ex. li. 6. vt in sū. cō. eo. ti. q. 8. ⁊ sic sentit q̄ non possit dispensari nisi per papaz. Sic enim loquitur dictū. c. cū medicinalis. Recipiens autem ordines etiam minores in maiori excōicatione incurrit irregularitatem indispensabilem nisi per papam: vt in c. cum illorū de sen. ex. vbi non distinguit inter ordines maiores ⁊ minores: s̄z guil. du. ⁊ notatur in dicta. q. 8. Recipiens autē ordines in minori excōicatione non incurrit irregularitatem s̄m glo. Ray. cum non sit expressum: addens q̄ talis siue sit irregularis: siue non: potest per episcopuz dispēsari: cum non sit ei inhibitum: vt in sum. con. eo. ti. q. 9. B Utr̄ excōicat⁹ baptiçādo fiat irregularis habetur. s̄. excommunicatio p̄mo circa fi.

Ronia

Utrū ironia. s. cū quis minora dicit de se sit peccatum ⁊ quale. R̄n. s̄m Tho. 2ª 2ᵉ. q. iiz. Miora d̄ se dicē pōt ꝯtigē dupl'r: Uno modo salua veritate dum. s. aliqs maiora que sunt in eo reticet: ⁊ quedam miora

pfert ꝛ hoc nō pertinet ad ironiā: nec ē pec
catuꝫ ſm genus ſuū. Alio mō dicit gs mi
noza declinādo a ꝟitate: puta cū aſſerit de
e aliqd vile qō in ſe nō recognoſcit: aut cū
negat aliqd magnū qō tū pcipit in ſeipo el
ſe: ꝛ ſic pertinet ad ironiā: ꝛ ē ſemp peccatū
Nulla. n. cā mētiendū eſt. 22. q. 2. cū humi
litatis cā mentiris, ſi non eras peccator mē
tiendo efficieris.

Ironia ſm pḥm qñq; iactātia ē quod
Tho. vbi. ꝫ. ſic exponit dicens: q; dupliciter ē
excellētia. Una in tpalibus: alia in ſpūali
bus. Cōtingit aūt qñq; q; aliq; p exteriora
ſigna ꝛ per ꝟba ptendūt quidē defectū in
exteriorib⁹ reb⁹: puta p aliquā veſtē abie
ctā: ſed per hoc ipm intendūt oſtentare ali
quā excellentiā ſpūalem. Unde ſimul icur
rūt viciū ironie ꝛ iactantie: de qua dictum
eſt. ꝫ. iactantia.

Strio vide ſupra hiſtrio in lit tera. ḥ.

Udeus Primo cōiter iudei dicūt q legē Moſaicā ad ſuam te nent: ſic dicti a noie ꝓncipalis trib⁹. ſ. Jude q ēt ꝓpius hebrei dicebāt ab heber: cuius fa milia cultū dei tenuit ceteris idolatria feda tis. hec Ray. ꝛ Oſt. A Jdez in ſū. con. li. i. ti. 4. q. i. B

Quō xpiani ſe debēt ḥbe circa iudeos
ꝯn. ꝫ Ray. non debēt cū eis comedē aut
eos ad cōuiuia nec cū eis cohitare. A Jō
dicūt Ray. Lau. Jo. Inn. ꝛ Boſſ. ēt ō ſa
racenis: q ꝛ illi hodie indaigāt. Uñ eadem
ē cā ꝓhibitōis. Euntes tū ad predicandū
ſaracenis: cibis eoꝝ vti pñt ſm tpa licitꝫ: dū
mō non de his q̄ fuerūt idolis immolata.
In extrema tū neceſſitate vti pñt idolotico
dūmō non in veneratione idoli: vt in ſum.
con. e. ti. q. 5. B Jtē infirmi xpiani nō de
bent in ſuis infirmitatibus vocare iudeos:
nec ab eis recipe medicias: nec ſe cū eis in
eiſdem balneis balneare. 28. q. i. nullus. et
c. oēs. Jtē non debēt ꝓmitti inter xpianos
ḥre officia publica: ne occaſionē ḥbeant
ſeuiendi: di. 54. nulla. 17. q. 4. ꝓſtituit. Nō
ſi iudeus talia officia receperit: ō bz ei nega
ri xpianoꝝ cōſo: donec quicquid acce
perit rōne officij ſm prouidentiam dioceſa
ni conuertatur in vſus pauperuꝫ. A. ſ.
xpianoꝝ: vt in. c cum ſit. extra eo. B et
ipſe officium dimittat. ſ. cum pudore quod
irreuerēter aſſumpſit. Et idem etiam obti
net in paganis dicto. c. cum ſit. Dicit tamē
Hoſtien. q; bz iudeus in publicis officijs
poni non poſſit: poteſt tamen dñs reddit⁹
ſuos iudeo vendere: deputato cuſtode xpi
ano honeſto ꝛ nō ſuſpecto: a quo iudei red
ditus accipiant: ita q; per hoc xpiani ꝛ cle
rici a iudeis non grauentur: extra eo. ex ſpe
cialī. ꝛ notatur in. d. q. 5. B et intelligitur
ſm Tho. quo ad dignitates de nouo acqui
ſitas: ſecus de dominio preexiſtenti: quia il
lud qñq; tolerat eccleſia ꝓpter ſcandalū
vitandum: bz ordinaria auctoritate tolle
re poſſit ſicut tollit in ſeruis. A. ſ. xpiani
vel qui volunt fieri xpiani a q̄bus tollit ſua
ſeruitutis reſpectu iudeoꝝ: vt in. c. ſi. ex
tra eo. et quicquid hic dicatur ter. prealle
gati generaliter ꝓhibent officia publica
iudeis et paganis: cum nimis ſit abſurdū
vt blaſphemus xpi in xpianos vim ptātis
exerceat. d. c. cum ſit. nec tolerantia eccleſie
excuſat quod de ſe illicitum eſt. 4. di. denq;
q;. ꝛ ibi glo. ſuper verbo venia. B Jtem
null⁹ poteſt iudeoꝝ congregationi ſeu
alicui iudeo vel pagano aliquid relinque
re in teſtamento: et ſi fecerit etiam poſt mor
tem iudicabitur anathema: extra de hereti
ciis eꝑs. 24. q. 2. ſane. 2. A Hoſti. dicit
q; vniuerſitati iudeoꝝ legari non poteſt
C. e. l. i. ſed ſingulis forte ſic ſm Alco. Sed
clerico non licet etiam ſi iudeus frater eius
ſit: tamen eos paſcere licet: vt in. d. q. 5. B
et videtur intelligendum ꝫ Buil. niſi lega
ret ad ſuccurrendum neceſſitati. A Idē
Buil. dicit: vt pz in prefata. q. 5. Credo q;
ſiue ſit clericus ſiue laicus ſi daret vel lega
ret aliquid talibus: ꝛ maxime conſanguine
is non ad ditandum: ſed ad ſuccurrendū
extreme vel multum arte neceſſitati non el
ſet puniendus. Dicunt tamen Hoſti. vide
tur probabilius per dictum. c. ſiqs eꝑs. B
Jtem non debet iudeis permitti nouas erī
gere ſynagogas: ſed antiquas reficere: dū
tamen non ampliores vel precioſiores ſoli
to. Ritus autem et ſolēnitates ſuas ſunt p
mittendi ſeruare: extra eo. iudei. ꝛ. c. conſu
luit. Jtem in diebus lamentationis ꝛ tēpe
nice paſſionis non debēt in publicum pdi
re: extra eo. in nonnullis. A forte idem
eſſet ſi eccla limitaret p̄ro aliquo cōi infor
tunio xpiantatis ſm gl. Ray. ꝛ in dicta. q
5. B Quin etiam in die paraſceue no

debent habere ostia uel fenestras apertas ex̄ eo. quia super his. Item cogendi sunt talem habitum cōtinue deferre ꝙ manifeste ab alijs distinguantur: ex̄ eo. in nonnullis Item cogendi sunt ad decimas: vt. s̄. decime 2°. §. 2. Itē cogendi sunt xp̄ianos testes recipere cōtra se: sed iudeus nō potest ferre testimonium cōtra xp̄ianum: ex̄ de testi. iudei. A Ibi dicit primum: scd̄z notatur i glo. B. Judeis permittit agē ⁊ conuenire apud iudices nr̄os: sed nō apud seniores eoruz. Arbitrū ēt possunt eligere iudeum cuius sniam ordinarius exeq̄tur. C. eo. ti. iudei romano. Item in sabbatis suis ñ debēt trahi ad iudicia: nec ipsi alios trahere sz nec in alijs festiuitatib⁹ suis debēt turbari. A. nisi in locis suis fecerint signum xp̄i vl aliud i cōtēptū xp̄iane leg: vt. C. e. l. i iudeos. B. nec sepulchra eoruz obētu forte pecunie effodi: vt. C. eo. tit. die sabbato. ex̄ eo. sicut iudei. §. 1. ⁊ 2. A. Nō etiā ꝙ ⁊ si iudeorum vel saracenorū filij vl alij ad fidē cōuuertantur debēt hēre portiōem sue hereditatis: ex̄ eo. iudei. 2. ⁊ in dicta. q. 5. B. De iudeorū seruis iudeis vel xp̄ianis hēt j. iudeus. 2. per totum. Silr ⁊ de nutricib⁹ infantium iudeorum.

Que sit pena participātiū cum iudeis contra casus nunc dictos. Rñ. ſm Ray. Si sint clerici ⁊ admoniti satisfacere ⁊ emēdare nolunt debent priuari officio ⁊ beneficio. Si laici sunt: vtputa principes q nolūt exequi predicta: siue alij qui aliquod impedimentum afferunt. A. siue quicūqz alij contrafacientes: vt in iurib⁹ allegat. B. ⁊ admoniti non satisfecerint debent excōmūicari. 28. q. 1. nullus. Si vero sunt iudei tamdiu sunt xp̄iani ab illorum cōmunione ⁊ cōmercio separādi sub pena excōmūicationis donec illi emendauerint ⁊ satisfecerint vt oportet: ex̄ eo. ⁊ si iudeos in fi. ⁊ extra de decimis de terris. ⁊ extra de vsur. cū tu. A. Melius eo. ti. post miserabilem. Quandoqz etiam puniuntur pena sanguinis ⁊ mortis: vt si impugnarent fidem xp̄i C. de iudeis. l. fi. vbi dicitur: Cernat iudeus bona sua proscripta mox pene sanguinis d̄stinandus qui fidem alterius expugnauerit peruersa doctrina. Item si impedierit volentem conuerti. C. eo. l. iudeis. vbi dicitur Judeis ⁊ maioribus eorum ⁊ patriarchis volumus intimari: ꝙ siquis post hāc legez aliquem qui eorum feralem effugerit fectā ⁊ ad dei cultum respexerit saxis vel alio furoris genere: quod nunc fieri cognouimus ausus fuerit attentare: mox flammis dedendus est: ⁊ cum omnibus suis participibus concremandus. B

Quid fiet de iudeis vel alijs xp̄z blasphemantibus. Rñ. ſm Hosti. Omnis tal ſm leges decapitatur etiaz christianus Unde principes seculares iudeos xp̄m blasphemantes grauiter punire debent siue pena pecuniaria siue etiā grauiori: ex̄ eo. c. 1. i nō nullis in fi. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 6. Sed i. c. nōnullis. aliud quo ad hoc ñ dr̄ nisi ꝙ cōdigna aiaduersione debēt cōpesci. Sz de pena pecuniaria dr̄ in. c. statuim⁹ ex̄ de maledi. vbi etiam nōt dñs An. de bu. ꝙ silr ⁊ etiā p̄ncipes debēt eos punire pena vltimi supplicij. i. mort. B. De xp̄iāis blasphemantib⁹ vide. j. maledictio. An liceat xp̄ianis cōicare cū iudeis vel alijs infidelibus hr̄. s̄. infidelis. §. 1. ⁊ h̄ s̄. §. 2. Contra aūt xp̄ianos qui fiūt iudei ꝓcedēdū ē sicut ꝯtra hereticos: vt su prra heretic⁹ 2. §. 22°. q icipit: Cōtra xp̄ianos.

Utrū liceat dñis teraruz exactōem facere in iudeos. ꝶ° ſm Tho. in q̄dam litera ad ducissam Lothorigie: Quāuis sicut iura dicūt iudei merito sue culpe ſuituti sint addicti: ⁊ sic eorū res dñi possint accipere tanq̄z suas: ita tñ vt non subtrahātur necessaria vite: quia tñ oportet nos ābulare honeste etiā ad eos q foris sunt ne nomen dñi blasphemetur: hoc obseruādum est vt exactōibus quas facere non consueuerunt. A idest non soluere: vl consueuerunt facere. s. p̄decessores dñorū: vt pz p eūdem: ⁊ in sū. con. eo. ti. q. 9. B. nullatenus p̄grauētur: sz ad consueta cogi possunt.

Quid si iudei nihil habent nisi vsuras cui restituētur ea que male accepta fuerunt ab eis. ꝶ° ſm Tho. in p̄dicta littera: Cum ea que iudei p vsurā extorserūt: nō possint licite retinere: ꝯñs ē vt si vos illa ab eis reciperetis: nec vos licite retinere potestis: nisi forsitan essent talia q̄ a vobis vel añcessoribus vestris hacten⁹ extorsissent. Siqua vo habēt q̄ extorserunt ab aliis debent restitui illis quibus iudei tenebātur restituere si inueniuntur: alioqn in pios vsus ſm cōsiliū diocesani ⁊ aliorum ꝓborum: vel in cōmunem vtilitatem terre si necesse est: nec esset

illicitū si vos ō nouo exigeretis talia a iudeis seruata tamē consuetudine predecessoꝝ vestroꝝ hac intentione vt in pios expendā tur vsus. ℟ Idem in sum. con. eo. tit. q. 10. Et ista consuetudo attendenda est i exactione: non autē in vsurarū restōne ad quā precise ꝛ oio per p̄ncipes cōpelli debēt q̄ cunq; consuetudine non obstante: extra de vsur. p° miserabilē. ꝛ in cle. ex gui eo. ti. B

Utrū iudeus q nihil hꝫ p̄ter vsuras possit puniri pecuniariter. ℟° p̄m Tho. vbi ō. dicēdū q̄ expedit oēs pecuniariter pūiri ne ex sua iniquitate commodū reportent ꝛ maiori pena q̄ quicunq; alius non vsurarius in simili casu quanto pecunia que eis aufertur minus ad eos pertinet. P̄ōt etiā superaddi ꝛ alia pena ne ad penā inficē vi deatur q̄ pecuniam alijs debitam detinūt possidere: pecunia tñ pene nomine ab eis ablata retineri non pōt: sed debet de ea fieri sicut in precedenti. §. dictum ē. ℟ Idem in sum. con. eo. ti. q. xj. Et additur p̄m eūdē Si vero dicatur q̄ ex hac p̄ncipes terraꝝ dāmificant: hoc damnū sibi imputent: vipote ex eoꝝ negligētia proueniens. Melꝰ. n. eēt vt iudeos laborare ad p̄prium victum lucrandum compellerent q̄ vt ociose viuē tes de solis vsuris ditentur: ꝛ sic eorū dñi de suis reddit̄bus fraudētur. Ita enim et per suam culpam p̄nceps defraudaretur redditibus suis si p̄mitteret subditos suos ex suo latrocinio vel furto lucrari: tenēt. n. restituere q̄cūd ab eis exigeret. B

Utrū liceat recipere donū vel p̄ciū laboris ꝛ huiusmodi a iudeis vsurarijs. ℟n° p̄m Guil. si iudeus habꝫ aliquid aliud q̄ vsuras: potest accipi ab eo. ℟ verum ē nisi tpi vsurarij sint nō soluēdo vel ex h° reddant impotentes ad restituendum: vt infra vsura. 6. § vtrū dona. de quo in se. §. B Si vero nihil habet p̄ter vsuras: tūc aut recipiens certat de dāno suo vitando: ꝛ sic accipiendo non peccat sicut qui a fure vel a raptore dāmificatus est: vtputa per incēdia ꝛ huiusmodi nō peccaret si recuperaret ab eo damnum suū: licet ipse fur vel rapto: nihil haberet nisi qō eēt quesitum ex furto vl rapina: dū tñ non reciperet p̄ter dāno suo i spe ipas res alienas. Addit Tho. in epistola ad ducissam dicens q̄ si iudeus viro cō ferat pecuniam vel encenium: expedit recipere: vt pecunia sic recepta reddatur his q̄ bus de iure debetur seu alijs: vt dicti c. ō. §. 8. ℟ Idē in sū. con. li. i. ti. 4. q. 12. B Utrū dona et elemosyna data ab vsurario possint recipi: vide. j. vsura p°. §. 12. qui incipit: vtrum dona.

Quid si iudei occupant totam aliquaꝝ parochiam emendo que a xp̄ianis solebāt possideri: nunquid possit ecclia hac occasione petere aliquid ab eis. ℟n° petere pōt ꝛ soluere tenentur decimas p̄diales ꝛ oēs census siue p̄stationes siue oblationes reales quas xp̄iani de domibus ꝛ possessionibus soluere tenebātur: extra de vsuris quāto. sed secus de decimis seu oblatōib⁹ p̄sonalibus vt dicti c. ō. decime 2°. §. 2.

Açima iudeoꝝ in necessitate p̄ti emi ꝛ comedi p̄m Guil. ℟ Idem in sum con. li. 3. ti. 33. q. 125. Sine necessitate autē h° p̄hibetur sub pena depositionis q̄uz ad clericos: ꝛ excōicatōis q̄tum ad laicos. 28. q. p̄ima nullius. B Quō iudeus compellatur restituere vsuras. j. vsura p̄mo. §. fi.

Edeus secundo

Quo ad seruos ꝛ seruientes iudeis. Quid ergo de seruo iudei si vult fieri xp̄ian⁹. ℟° p̄m Ray. Si seruꝰ est xp̄naculus. i. de eius ancilla natus: ꝛ velit fieri xp̄ianus statim cripitur in libertatē nullo p̄cio dato. C. ō epi. ꝛ cle. l. deo nobis. § ita. ℟ Ibi dicitur Jubemus vt nullius iudeus vel pagan⁹ vel hereticꝰ xp̄ianos seruos hēat q̄ si inuenti i tali reatu fuerint: sācimus seruos omibus modis liberos esse. Ibi etiam dicitur q̄ serui iudeoꝝ paganoꝝ vel hereticoꝝ q̄ voluerint ad catholicam fidem venire foueantur ꝛ defendantur per rectores spiritu ales ꝛ tempoꝝales: ꝛ postq̄ fuerint ecclie catholice associati omnibus modis liberi remaneant: nec redigantur iterum in seruitutem etiam si eoꝝ domini postea ad fidem catholicam conuertantur. Et subdit Contēptoꝝes huius legis non soluꝫ pecuniaria multa: sed etiam capitis supplicio puniantur. B ꝛ ar. di. 54. fraternitatem. Jō si seruus fuit emptus qui erat xp̄ianus: di. 54. mancipia. vel eē volebat: q̄ tales non licet iudeo emere vel in seruos tenere. Idem si seruus emptus erat paganus: ꝛ fuit emptus causa seruiēdi: ꝛ tunc vult fieri xp̄ian⁹ vt in dicto. c. fraternitatem. Item idem si

emit eum causa mercimonij: puta vt vende
ret euz alteri ⁊ non exposuit eum venalem i
fra tres menses: quia presumitur ꝙ ad ser
uiendum emerit. Si vero exposuit eum ve
nalem infra tres menses: ⁊ non stetit per eũ
quo minus vendiderit: ⁊ ipse vult fieri xp̄i
anus infra illud spacium vel etiam post: li
berabitur dato precio. 12. solidorum ab ali
quo christiano: vt in. c. fraternitatẽ. ⁊ extra
e. c. 1. ⁊. 2. ⁊ vl. A in dicto. c. vl. sic dicit: Nl̄
li iudeo baptiçatũ vel baptiçari volẽtẽ eme
re liceat vel in suo seruitio retinere. Quod
si quem nondũ conuersum ad fidem causa
mercimonij emerit ⁊ postmodũ factus sit
vel fieri desideret xp̄ianus datis pro eo. 12.
solidis ab illius protinus seruitio subtraha
tur. Si autem infra tres menses ip̄m vena
lem non exposuit vel ad sibi seruiendũ emit
eundem nec ipse vendere: nec audeat alius
comparare: sed nullo dato precio perduca
tur ad premia libertatis. B Et erũt illi
12 solidi vsualis monete illius loci: ex̄. ꝺ ma
ledi. statuimus. A Alij dicunt cum qui
bus sentit Goff. ꝙ hic solidus capitur pro
aureo: vt in Insti. de pe. te. liti. §. fi. vbi nõt
glo. ꝙ in legibus capitur solidus ꝓ aureo
⁊ ꝙ. 70. aurei faciunt librã auri. Alij dicũt
cum quibus sentit Ray. ꝙ capitur pro soli
do vsualis monete. ff. de lega. 3°. l. nummis
vbi dicitur ꝙ in legato nummorum in du
bio intelligitur minor moneta. Predicta
etiam notantur in sum. con. li. 1. ti. 4. q. 16.
ad fi. Et pro dicto Ray. facit. c. cum sint. ⁊
. c. odia. de regu. iur. li. 6. B Et hoc intel
lige nisi dominus eum volentem circũcide
ret: vel alterius secte signaculum imprime
ret. A .s. cum diceret se velle xp̄ianum fie
ri. d. q. 16. vbi etiam notantur hec. Et addi
tur ꝑm Ray. ꝙ idem dicendum est ꝑ omia
de seruis saracenorum. Con. Lau. ⁊ Inn.
Idem enim vt dicunt periculuz est in vtris
q̄z. Et quod dicitur ad Eph̄ 6. ⁊ 1. Pe. 2.
Serui obedite dominis vestris carnalibus
dicunt intelligi debere ꝑm statum primitiue
eccl̄ie. Sed Hosti. dicit ꝙ hoc debet intel
ligi de his qui seruiunt in gleba ⁊ nõ domi
extra de censi. omnis. Melius facit extra
e. c. 2. In dicta. q. 16. dicitur ꝑz Ray. ꝙ ser
ui hereticorum impune possunt dominos
relinquere ⁊ ad eccl̄iam confugere. C. de he
reti. l. manicheos. B Tũc. n. ꝓpter iniu
riam corporis sine precio liberabitur: dis.
54. nulla. Idem Goff.

Sed nunquid iste redemptus erit ser
uus redimentis. ꝛndeo ꝑm Ray. non: sed
erit liber. A .s. soluto precio. Per prius
autem remanet seruus qñ redemptus ẽ ad
seruiendũ: extra eo. c. 1. Et ad hoc fac̄. §. do
minus j. allatus. B Et restituet ei preciũ
ar. Insti. de noxa. acti. §. dñs. Et si non ha
bet preciũ querat mendicando vel seruiat
ei tantũ ꝙ seruitium compensetur cũ p̄cio
⁊ postea eat quo vult: arg. 36. q. 6. de rapto
ribus. A Tempus seruiendi potest esse
de quinquennio ad instar eiꝰ q redẽptus ẽ
ab hostibus: vt. l. fi. C. ꝺ postli. reuer. ab ho
sti. vel erit ad ad arbitriũ boni viri ꝑz Ray.
⁊ in sũ. con. eo. ti. q. 17. B Et hoc intelli
ge nisi causa pietatis emptus fuerit: tũc enĩ
non tenetur aliquid reddere vel seruire: qa
qꝺ pietate datur prohibet ius ne repetatur
⁊ sic dedisse presumitur nisi contrarium fue
rit protestatus. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. at siqs
§. sed interdum. A Ibi dicitur ꝙ quis ꝓ
testari debet de intentione sua: ne videatur
causa pietatis gratuite egisse sumptus fune
ris. Et ibi glo. dicit: Nota ꝙ attestatio pro
bat volũtatis nostre sniaz. Et ꝓdest hoc no
tare in matrimonio cum quis primo pro
testatus est se ñ desponsare cã mr̄imonij: sz
alia de causa. B Cõ. Gof. ⁊ Host.: A
Idem in dicta q. 17. B

Quid si nullus emptor apparet. ꝛ°ꝑm
Ber. Nihilominus erit liber: ⁊ ostiatim q̄
rat precium aut operas prestet: vt in prece
denti. §. dictum est. ff. de manumis. l. 4. A
Ibi dicitur ꝙ seruus redẽptus suis nũmis
cõsequit libertatem. Et dicũt nummi sui: si
sũt ex aduenticio lucro siue ex donatõe ami
ci siue ex eius peculio: qꝺ etiam ad venditi
onem pertinet. Et predicta notat glo. in. c.
i. extra eo. B

Quid si plures sint qui velint emẽ. ꝛn°
ꝑm Goff. Ep̄us loci eligat magis idoneuz
ff. de accu. l. si plures. vel si sun pares g̃tifi
cet episcopus cui velit: ar. extra de iure pa
tro. cum autem. Idem Hosti. A Idẽ in
sum. con. eo. ti. q. 18. B

Utꝝ aliquo mõ licitũ sit xp̄ianis ꝙ ser
uiant iudeis. ꝛndeo ꝑm Hosti. Cũ ꝓhibi
sit ꝙ nullum mancipium xp̄ianum serui
at iudeis: multo minus xp̄iani liberi eis ser
uire debent. Non enim debent esse assidue
intra domum iudei: nz tãq̄ familia aut ob

stetrix. Al' si ip̄i xp̄ani ab eis discedere nolunt debēt excōicari: extra eo. iudei. ⁊. c. ad hoc. ⁊. c. 2. si iudeos. Si aūt iudei nolūt eos dimittere, ꝓhibetur iudeis cōmerciuz cum eis: vt in. d. c. ⁊ si iudeos in fi. Sz ex̄ domū possūt eis seruitia fieri. vnde pn̄t hr̄e xp̄ianos colonos: ex̄. e. multoꝝ. A Cō. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q. 21. vbi ēt dr̄: Eadem teneas de saracenis. B

Utꝝ xp̄ianus possit emere vel hr̄e seruū iudeū. ꝛc° ꝟz Ray. ⁊ Gof. sic ex̄ e. c. ⁊ si iudeos. 23. q. 8. dispar. n̄ tn̄ dz cū eo morari: ita ꝙ hēat eū tā q̄ familiarē. 28. q. i. c. sepe. ⁊. c. nullus. Et si voluerit fieri xp̄ianus non potest eum dominus ꝓhibere. 19. q. 2. due sunt. Idem Hostien. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 19. B

Sed nūquid iude⁹ q ē seruus xp̄iani si baptiçet fiat liber. ꝛc° ꝟm Ray. non: sz remanet seruus: qꝛ seruitus introducta est de iure diuino. 35. di. sexto die. ⁊ ꝑ ius gentiuz di. i. ius gentiū. ⁊ iure canonico confirmata. 12. q. 2. ecclesiaꝝ. Con. Gof. ⁊ Hosti. Addit Ray. ꝙ vbi de bona consuetudine non solent xp̄iani eē serui: cōsulerem ꝙ in r̄missionē peccatorū dn̄s manumitteret eū: vel saltem de pecunia mendicata vel seruitio ad tp̄s prestito ꝟm arbitriū boni viri redimeret se. 12. q. 2. cū redemptor. A Idez in sum con. eo. ti. q. 20. B

Udeus tertio de cōuersiōe iudeoꝝ

Ubi sciendū ꝙ iudei ⁊ ceteri infideles non debent ad fidem compelli asperitatibus: sed potius debēt induci auctoritatibus rationibus ⁊ dulcibus v̄bis. Naz coacta seruitia non placēt deo. 45. dis. qui sincera. ⁊. c. de iudeis. Si tn̄ conditionalr coacti: puta ꝑ minas vel reꝝ suaꝝ ablationem vel per verbera ⁊ h⁹i baptismū susceperūt ⁊ postea recesserūt a fide compellendi sunt redire ne nomē dn̄i blasphemetur: ⁊ fides contēptibilis habeatur: vt in predicto. c. de iudeis. Si v̄o fuerūt absolute coacti: vt si per violentiā in aquam mersi sūt non recipiunt baptismū: ex de baptis. maiores. Cō Tho. 2ª 2ᵉ. q. 10. ⁊ etiā Hosti. Addit Ray. ꝙ tales infideles possūt trahi mūeribus ⁊ ꝓmissis. Et intelligendū ꝟm guil. non ꝙ liceat aliquid dare pro fide suscipienda: sed si aliquis infidelis timeret paupertatē si baptiçaretur posset illud obstaculū ab eo tolli qui sciret eius propositū. De hac materia plenius infra munus. §. 2°. Possūt etiam ꝟm Ray. induci per grauiorem exactionē pensionū faciendā in principio locatōis. 23 q. 4. dz hō. ⁊. q. 8. iā v̄o. A Idē in sum. con. li. i. ti. 4. q. 3. B

Utꝝ pueri iudeoꝝ ⁊ infideliū inuitis parentibus sint baptiçandi. ꝛc° ꝟm Tho. 2ª 2ᵉ q. 10. Non lz: sed qn̄ ad annos discretionis ꝑuenerint possunt fidē suscipere etiā parentibus inuitis. A Idē in sū. con. e. li. ti. 4. q. 4. B Cō. Guil. dicēs ꝙ nec licz nutricibus occulte baptiçare ꝑuulos iudeoꝝ si tn̄ in articulo mortis paruulorū hoc facerent non credo ꝙ peccarent.

Quid fiet de possessionibus ⁊ bonis iudeoꝝ: ⁊ aliorū infideliū ad fidē conuersorū ꝛc° ꝟm Ray. Non debēt ab eis excludi: extra eo. iudei. 2° nisi sint vsuraria vel de vsura empta: qꝛ vendenda ⁊ restituenda sūt illis a quibus sūt accepta vel heredibus eorū Qd̄ si nō inueniūt poterūt sic conuersis tā q̄ pauperibus per ep̄m assignari.

Que pena iudeoꝝ qui tēcāt subuertere baptiçatos. ꝛc. Debēt publicis flagellis d̄putari. 28. q. i. sepe. ita tn̄ ꝙ hec pena n̄ transeat in vindictā sanguinis: qꝛ talis pena relinquēda est brachio seculari. A nā ꝓpter subuersionē p̄fatā vel similē ꝟm leges irrogatur pena mortis: vt pz. s̄. iude⁹ p°. §. 2. in additione. Flagellatio aūt irrogat̄ ēt pro sola conuersatione. d. c. sepe. vbi dicitur: Sepe maloꝝ consortia etiam bonos corrumpunt. ⁊. j. Quicunq; ergo amodo ex his q baptiçati sunt infideliū cōsortia non vitauerint: ⁊ hi xp̄ianis donēt: ⁊ illi publicis cedibus deputentur. B

Udicare potest in

telligi duplr. Uno mō qn̄ aliqs videns opera ꝓximi de quibus dubium est quo animo fiūt iudicat i peiorē ꝑtē: ⁊ d̄ h° dr̄. s̄. dubia. Alio modo dr̄ iudicare iudex qn̄ sn̄iā ꝓfert: et de hoc dicetur statim i. c. iudex. p°. §. 3. ⁊ se.

Udex primo cōit. Quātā sciam dz

hr̄e iudex. ꝛc. ꝟm Ber. ex̄ d̄ rescripti scisitat⁹. dz eē peritus: nec querere ab alijs qd eū loq oporteat: i auc̄. d̄ iudi. i p̄n° coll. 6. ex̄ de ꝯsā. ⁊ affi. ex lr̄is in fi. Et tn̄ ēt si illitteratus sit ⁊ hēat ꝯsuetudinē ⁊ peritiam

iudicādi pōt ei cā cōmitti. C. de iudi. certi iuris. sed iudex maxime ecclesiasticus esse nō pōt nisi sit peritꝰ saltē mediocri iuris scientia: notat di. 20. c. i. ☙ Idē in sū. cō. li. 2 ti. 5. q. 138. Sed certe vī q̄ qs possit eē iudex ēt sine scia iuris dūmō hēat experientiam cārū ex cōsuetudine. nā dicta. l. certi iuris. nō distinguit inter iurisditionem ordinariā et delegatā: ꝛ videt expresse hīi in auc. ō iudi. in p̄nº coll. 6. ibi nec cāx habentium experimentū ꝛc. vbi ēt pz q̄ admīstrantes imperatoꝛi ꝛ hītes dignitatē singuli pōt eē iudices ordinarij ēt si nec sciam iuris nec expiētiā habeant cārū: sed debēt hīe peritos assessores vt ibi. B

Utrū quis possit super se cōstituere extraneū iudicē. gen. laicus pōt constituere suum iudicē oēm qui alis iurisditioni preest nō aliū. C. de iurisdi. om. iu. l. i. ꝛ. l. p̄uatoꝛ Clerici ḡo non possant in non suum iudicem consentire: nisi sit persona ecclesiastica ꝛ de consensu sui epi: extra de fo. compe. significasti. nam ꝛ secularis iudex nullam in eo potest hābere iurisditōnem nec in criminalibus nec in ciuilibus. C. de epi. et cleri. auc. statuimus. ☙ Idi dī: Statumꝰ autē vt nullus ecclesiasticam personam in criminali cā vel ciuili trahere ad iudicium seculare p̄esumat ꝛ cōstitutiones imperiales ꝛ canonicas sanctiones. Nō si fecerit actoꝛ a iure suo cadat: iudicatū q̄x nō teneat ꝛ iudex extūc sit iudicādi p̄tate p̄uatus. Sancimus autez vt q̄ clericis vel personis ecclesiasticis iusticiam denegare p̄sūpserint tertio reg̃liti suā iurisditionē amittant: B ꝛ extra de foro cōpe. seculares li. 6. nec clericus pōt huic p̄uilegio renūciare: vt. j. renūciatio. 3º. §. 3. Et hoc ipsū vide hīe §. pe. et j. sūa. §. 6.

Utrū iudex possit aliquē iudicare sine actoꝛe vel accusatoꝛe. gen. fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 65. Cum iusticia non sit ad seipm sed ad alterum: oportet q̄ iudex vnus est actoꝛ ꝛ alius reus. Unde in criminibus non potest aliquem condēnare nisi hēat accusatoꝛem extra de accu. si legitimꝰ. Nihilominus tñ interdū infamia hz locū accusatoris: ex de accu. euidēcia. ꝛ tūc ē p̄cedēdū ad inquisitionem: vt. ō. inquisitio. §. 2. ꝛ. 3.

Utꝛ iudex possit aliqd accipe a partibus ꝛᵉ fm Ray. Ordinarij iudices nō debent petere aut recipere a partibus ēt expensas ꝛ cā, ꝓpter iusticiā tenēdā hēant suas p̄uisiones. s. ne dū sāptus queri p̄edo crassetꝰ di. 86 non satis. 25. q. 1. militare in fi. Nec credo q̄ ēt sponte oblata dēat recipere, ꝓpī suspitionē vitandā: ab alijs vero encenia sponte oblata ac ēt moderata recipere pōt di. 18. de eulogijs. ff. de offi. p̄coū. solēt. ☙ Ibi dī: Non in totū encenijs abstinere debuit p̄coūsul sed modū adijcere: vt nec̄ mō se in totū abstineat nec auare modū encenioꝛ excedat. Maz valde inhumanū ē a nemine recipere sed passim vilissimū: ꝛ peroia auaritissimū. Hec etiā notāt in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 142. B Judex etiā delegatꝰ nihil recipere pōt a pūbꝰ nisi forte esculentū vel poculentū ex mera liberalitate oblatum qō paucis diebus cōsumi possit: vel nisi moderatas expensas cū ipm ꝓpter cāz sibi cōmissam cōtigerit eē suū domicilū p̄ficiscī: ita q̄ in ipsis expensis non excedat modū: nec exigat plus ab vna p̄te q̄ ab alia: ꝛ q̄ ꝓpter expensas habendas nulli cā requirat occasionē ꝓficiscendi non assumat: ꝛ si litigantes fuerint notabiliter pauperes etiā p̄ expensis nihil exigat: extra de rescriptis. statutū. § isup li. 6. Assessorē ñ accipiat nisi eo indigeat: alioquin de suo ꝓpo teneat, pui dere ei. Sed si indigeat assumat neutri parti suspectū: et ei de cōpetenti salario moderato ab eo faciat a partibus ꝓuideri. Motarios in cā sibi cōmissa ab immoderato salario refrenet: nec cū eis nec cū assessore lucrū participetur: ꝛ si q̄ hec reciperet ad restitutionē teneꝰ ꝛ non ꝓdest remissio. ☙ .s. eoꝛ quibus facienda est restō quin teneat ad integrā restitutionē: vt in. c. de quo stati B vt in. d. c. statutū. Silr dz refrenare nūcios ꝛ officiales quoscunq̄.

Quid si iudex iniuste iudicauit. gen deo fm Ray. Si scienter male iudicauit: puta timoꝛe: cupiditate: odio: amoꝛe: vel alia quacunq̄ cā: tenetur leso p̄cise ad oē interesse: nisi posset inducere illum ꝓ quo tulit sēntiam ad plenariā restitutionē. C. de pe. iudi. l. vl. xi. q. 3. quattuoꝛ. Et fm leges multas alias penas debet sustinere. Debet etiam p̄eter restitutionem imponi ei penitentia tāq̄ ꝓ grauissimo crimine. xi. q. 3. quncunq̄. ☙ hoc enim grauius est rapina simplici: qꝛ auctoritate diuina abutendo ꝓter iniuriam p̄oximi deum inhonoꝛatꝛ. Et. ꝛ in sū. con. eo. ti. q. 137. B etiam si sit in-

der ecclesiasticus. Adhuc als multiplr punitur: vt. j. iudex. 2°. §. 2. Si vero per ignorãtiã iniuste iudicauit: tenetur fm leges ieiso inꝯtum bonũ ⁊ equũ videbitur religiõi iudicantis. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. l. viti. In iudicio tñ anime tenetur: vt in ꝓmo casu si in culpa fuit. s. qz sciuit vel scire debuit se insufficiẽtẽ ⁊ iudicare talem cãm ꝓsũpsit. Et idẽ si erat sufficiens sed neglexit studere ⁊ videre quod debuit. Mitius tamen agendum cum isto est ꝯ cum illo qui sciẽter fecit. Et addit ꝯ Ul. q ꝓ si iste ignorãs fuit delegatus: ⁊ necessitate obediẽtie male iudicauit: sed tamen bona fide ⁊ de consilio peritorũ non tenetur. A tenetur autez ad restitutionem si in petendo consilũ fuisset negligens aut culpabilis fm eundem Ul. glo. Ray. in dicta q. 137. vbi etiam habet qõ statim segtur. B Et idẽ dicit Ray. si talis iudex tulit iniquaz sñtiam deceptus ꝑ assessorem talem qui cõiter sufficiens putabatur. A Ray. vt ꝑz vbi. s. nõ vi loq de delegato tñ sz gnãlr de omni iudice. B

Quid si iudex accepit pecuniaz vt male iudicaret. gz̃n° fm Ray. non solum punitur vt. s. in precedenti §. dictum est q scienter male iudicauit: sed etiam pecuniam sic receptam tenetur restituere non ei qui dedit cum turpiter dederit: sed ei in cuius iniuriã recepit. i. q. i. iubemus. ⁊ ar. 17. q. 4. siqs in atrio. ff. de calũ. l. gnãliter. §. illud. A Idẽ in sum. con. e. ti. q. 139. Et hoc verum in foro iudiciali: secus in pñtali in quo nõ succedit obligatio nisi ad solum interesse ⁊ non ad penam nisi preceserit iudicialis sñtia: ad pena non debetur in foro pñie: vt dicit glo. 12. q. 2. fraternitas. Hec etiã senrit gl. Ray. vt ꝑz in sũ. con. e. ti. q. 140. Et vt ibi ꝑz fm Ul. hoc casu dicendũ ẽ ꝺ hac pecunia idez qõ de alio turpi lucro. B

Quid si accepit pecuniã vt iudicaret: vel etiam vt non male: sed bene iudicaret. gz̃ndeo fm Ray. tenetur restituere ei qui ꝺ dit. A nisi dedisset vt animum iudicis sꝺ ipse recti inclinaret: ⁊ ita indirecte ⁊ tacite intendebat ipm corrũpere fm eundem: vt in dicta. q. 140. B qz cum ex officio suo teneatur grat̃ iudicare ⁊ bene turpiter accepit ⁊ crimẽ concussionis cõmisit. Et idez dico si ex aliqua cã oportebat eũ non iudicare: ⁊ nihilominus vt non iudicaret accepit aliquid. i. q. i. iubem⁹, ⁊ c. l. iulia, ⁊ c. venale ius. A al incipit vel: ⁊ sequitur immediate post. c. l. iulia B extra de simo. nemo. Et Augustinus. xi. q. 3. non licet iudici vendere iustum iudicium: ⁊ si liceat aduocato vendere iustum patrocinium et iurisconsulto iustum consilium. A Hoc habet ea. q. c. non licet. Et predictis con. Ul. vt ꝑz in dicta. q. 139. ⁊. q. se. B

Quid si iudex tenetur ⁊ nullo mõ vult iudicare: ⁊ propter hoc amittit aliquis ius suum. gz̃n° fm Ray. tenetur restituere totã litẽ estimatõnẽ ei qui propt hoc ẽ lesꝰ. 23. q. 2. dñs. ⁊. q. 5. admnistratores. i auc. vt diffe iu. §. pe. A Cõ Ul. vt in sũ. cõ. e. ti. q. 141. B

Utrũ iudex possit penã rco totaliter relaxare. gz̃° fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. Duplici ratione impeditur iudex ne reũ a pena absoluere possit. primo quidem ex parte accusatoris ad cuius ius qñcz pertinet vt reꝰ puniatur: puta propter aliquam iniuriam in ipm commissam: ⁊ hꝰi relacatio non est in arbitrio iudicis: qz tenetur vnicuiqꝫ ius suum reddere. 2° modo impeditur ex pte rei publice ad cuius bonũ pertinet q malefactores puniantur. Sed nõ ꝯtum ad hꝰ differentia est inter inferiores iudices ⁊ supremum. s. principem cui est plenaria potestas publica commissa. Judex. n. inferior ñ hz ptãtẽ absoluendi reũ a pena ℥ leges a superiore sibi impolita: sed princeps qui habet plenã potestatem in republica poterit reuz licite absoluere si hoc reipublice v ãcrit expedire ⁊ passus iniuriã noluerit remittere. Hz tñ locũ mia iudicis: put in se. §. dz in fi.

Utz iudex possit penã dimittere. gz̃° fm Hostien. reo convicto si in iure certa pena inuenitur illa ipoui debet: als arbitrio suo cõmittitur. C. de vi pub. vel priua. l. seruos. in fi. ⁊ extra de transac. c. vl. tamẽ in humanorem partẽ dz semp declinare: ⁊ sic mitigare maxime cũ cã subest: puta qz non ex ꝓposito sed casu culpa commissa fuit: vel gauiuria effectum non habuit: vel ꝓpter etatem puerilem aut etiam senilem ⁊ huiusmodi: de quibus. j. pena ꝓmo. §. 3. ⁊. 4. A de ne facit ad hoc dictum. c. fi. de transac. B Et intelligendũ est fm Tho. vbi. s. q milericordia iudicis habet locũ solum in his q eius arbitrio relinquũtur. circa que vide. j. pena pº. §. antepe. A Ad hoc videntur intendere que habentur in sum. con. eo. ti. q. 146. vbi etiam dicitur: In extraordinarijs

aũt tũc dicetur pena diminui vel augeri cũ dex non seruat id quod in talibus seruari consueuit. B

Utrũ iudex possit penã augere. R° augẽda ẽ pena aliqñ ad terrorẽ aliorũ qui proni sũt ad culpam: q2 multis crassantib⁹ op⁹ est exẽplo. ff. de pe. l. aut facta. §. vlti. A Idem in dicta. q. 146. B

Utrũ liceat iudici iudicare ꝓpter ꝓbata contra veritatem quã ipse nouit. R° ñ ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 47. iudex in iudicando magis debet sequi legitima documenta per instrumenta et testes ⁊ alia h⁹i q̃ id qđ ipse nouit tãq̃ priuata persona. Ex hac tamen priuata cognitõe põt iuuari vt districti⁹ discutiat probationes inductas: vt possit eaꝝ defectũ inuestigare. Quod si eas non põt de iure repellere: debet eas in iudicando sequi. Dicit etiam Tho. scđa scđe. q. 64. ꝙ si aliquis quem scit iudex innocentem falsis testibus conuincitur vt occidatur: si iudex nõ potest inuenire occasionẽ liberandi innoxium dz eum ad superiorẽ mittere iudicandũ. Si aũt neq̃ hoc põt ñ peccat ꝑz allegata ferens sñiam: q2 ipse nõ occidit eũ: sz illi qui eũ asserũt nocẽtẽ. Cõ. Pe. ⁊ Ray. A Ul. aũt dicit: ꝙ ex quo iudex scit negocij ꝟitatẽ cũ suis circũstantijs: impossibile iudicat quin aliquã viã iuris inueniat q̃ liberet innoxium nisi sit ex imprudentia vel negligentia iudicis. Et posito ꝙ nullam viã inueniat per quã eũ liberare possit: nec actorem: nec testes possit emolire ꝙ desistant a cã: debet ꝓtestari se ñ hr̃e ꝯsciam cõdẽnãdi eũ: q2 scit eũ innocentem: ⁊ hoc certis indicijs ostendat probabile: ita ꝙ cõitas ñ scãdaliçetur: ⁊ sic absoluat eum a suo iudicio potestatem relinquens eis vt deferant crimen ad superiorem si voluerint si agatur đ rebus siue de persona. Glo. aũt Ray. dicit ꝙ non videtur tutum ꝙ talis ad superiorẽ mittat: nec credit hoc faciendum esse: sz potius deberet omnia mala tolerare q̃ innocentem scienter ad mortẽ vel ad mutilationem condemnare: vel etiam exponere condemnandũ. Et dicit etiã ꝙ iudicẽ in h° casu cõdẽnãtẽ nõ auderet a peccato mortali excusare. Item dicit: Credo etiã ꝙ iudex inferior qui scit ꝟitatẽ nõ dz cõdẽnare innocentem etiã si precipiatur ei a superiore iudice. Idẽ nõt Nico. de lyra: Exo. 23. Nec est ꝯ ex̃ de offi. de pastoralis, vbi dicit ꝙ ordinarius debet exequi sñiam latam a delegato ad mandatum eius q̃uis idem ordinarius sciat illam eẽ iniustam nisi possit obtinere ab eodẽ đlegato vt ab hoc onere absoluat: q2 loqtur ibi de ciuilibus cãis et ecclĩasticis: vbi nullus cõdẽnatur ad mortẽ: ⁊ ibi non ẽ tantũ periculũ sicut in casu ꝓposito. Pro hoc optime facit. c. inqsitioni ex̃ de sen. ex. ad dcm̃ et. c. pastoralis. potest dici ꝙ loqtur nõ in cognitione seu cõdenatione: sed in cãe executione: ⁊ circa ea q̃ nõ sunt tanti preiudicij. Et predicta notantur in sũ. con. e. ti. q. 149. B

Utrũ iudex laicus possit iudicare de clerico. R°. non potest: sed si eũ vocat debet ꝑuari officio iudicandi. xi. q. 1. inolita. A Melius videtur facere auc̃. statuim⁹. de q̃ j. B Nec sñia valebit: ex̃ de iudi. at si cli ci. ⁊. c. cũ non ab homine. Sed etiã q eũm vocari fecit debet amittere cãm. Intellige per sñiam: ⁊ dz excõicari: vt in dicto. c. inolita. Idẽ etiã ꝑz. C. de epi. ⁊ cle. auc̃. statuimus. Et ꝑm Hosti. ex sola vocatione exq° clericus tractus erit: aduersarius patiet ꝑdictam penã. xi. q. 3. placuit. ex̃ de excel. prela. graue. Iudex ꝟo nõ patiet ꝑdictã penã nisi iudicauerit: vl forte solũ citra litis contestationẽ locus est pñie. A Certe videt ꝙ in his casibus ipo iure pena irroget: vt i dicta auc̃. statuimus. ⁊ pz. s̃. §. i. in additione. B De mã huius qõnis hẽs hic. s̃. §. 2. ⁊. j. sñia. §. 6.

Utrũ mister peccet exequẽdo sententias iudicũ ꝯ innocentem. R̃ndeo ꝑz Tho. scđa scđe. q. 64. in fi. Si sententia continet intolerabilem errorem: minister non debz obedire: als excusarentur carnifices qui martyres occiderunt. Si autem non contineat manifestam iniusticiam non peccat preceptum exequendo: q2 ipse nõ hz discutere sẽtentiã superioris: nec ipse occidit: sed iudex cui ministeriũ adhibet. Et intelligit Ray. ꝙ si ipse minister sciat ꝙ condẽnatus innocens est: non debet exequi madatum iudicis: secus si dubitat: tunc enim excusat obediendo. xi. q. 3. quid ergo. 23. q. 1. quid culpatur. A Cõ. cũ Ray. Ul. vt in sũ. con. eo. ti q. 150. ⁊ faciũt ad ea que dicta sũt. s̃. §. xi. in additione. B

Udex secũdo de iudice ecclĩastico

Et h̃ aduertendum, ꝙ persona ecclĩastica

pōt iudex eē ⁊ cās ventilare ⁊ iudicare inter subditos in quibus iurisditionē hz p̄sertim clericos. xi. q. i. c. i. ⁊. c. experientie de fo. cōpe. p totū. Et nisi ecclesiasticus ñ pōt exercere iurisditionē nec hz eā in clericū: vt. s̄. iudex. p°. §. 2. nec clericus pōt huic iuri renūciare. Et qd si de fcō renūciet: hz. j. renūciatio. 3°. §. 3. ⁊. 4. De hac qōne clare hēs. s̄. iudex p̄mo. §. pe.

Iudex ecclesiasticus. A ordiarius siue delegat⁹: vt in. c. cū etni de quo. j. B q ꝯ iusticiā in grauamē alterius ptj iudicio qcq̄ facit p gr̄am vel p sortes: puta per pecuniā: suspēsus ē p annū ab executōe officij: ⁊ dz cōdēnari ad estimationē litis pti quā lesit: ⁊ si suspēsiōe durāte ingesserit se diuinis fit irregularis: ⁊ nō nisi p papā poterit liberari: extra de sen. ⁊ re iudi. cū eterni li. 6. Et adde h qd hētur. j. simonia. p° §. 25. qui incipit: Quid si dat.

Nūqd ptinet cognitio ad iudicē ecclesiasticū si iudex laicus tenet malefactorem qui dicit se clericum ⁊ petit remitti ad curiā ecclesiasticā: vel ipa curia petit eū ⁊ ipe iudex denegat. Rn. ad iudicē eccl̄iasticū ptiet cognoscē: qz de re agit spūali siue ecclesiastica: sz dz vocari iudex secular] vel alī⁹ cuius interest: ex̄ de sē. ex. si iudex li. 6.

Sed qūo pcedit in dcā qōne. R°. Si notoriū est q ille sit cleric⁹ q tali p̄uilegio gaudere dēat: statim absq̄ alia cognitōne dz reddi. Qd si fama publica de hoc ē vel ipe p clerico cōiter hēbat: vel se prius nō gerebat pro laico: ⁊ dep̄hēsus fuit cū tōsura ñ habitu clericali: dz ēt reddi incōtinēti Non dico sine cāe cognitōe: sed ante cause cognitionem de clericatu: ita tñ q pbandi necessitate non ipse sed aduersarius astringat. Si vo añ deprehensionē p laico publice se gerebat ⁊ p tali cōiter hēbat etiam si tpe deprehēsionis in clericali erat hitu: nō ē restituend⁹ quousq̄ fidē fecerit d clericatu: sz tñ interiz ꝯ eū pcessus iudicialis quiescet: extra de sen. ex. si iudex li. 6.

Quicūq̄ impedit quin corā iudicibus ecclesiasticis delegatis vel ordinarijs i cāis q̄ ad eos ptinēt illi q ꝯquerūt possūt iusticiam obtinere: vel q̄cūq̄ cōpellit impetratores lr̄aꝝ vel alios recurrētes ad foꝝ ecclesiasticū in cāis q̄ de iure vel antiq̄ consuetudine ad ipm pertinēt ad desistendū vel ad lisgādū de eis in foro seculari geauando iudices ecclesiasticos: vel impetrantes vel litigantes siue litigare volentes corā eos: vel grauando propinquos ipsoꝝ: seu capiēdo res ecclesiasticas taliū vl quocūq̄ alio mō Itē q ad p̄dcā darent auxiliū consiliū vel fauorem: omnes tales ipso facto sunt excōmunicati: extra de de immu. ec. c. qm̄. li. 6. A Et ibi additur q a dicta excōicatione nullatenus absoluatur: nisi tā iudici cuius cognitio fuerit impedita vel iurisditio vsurpata: q̄ pti q̄ iurbata fuerit in p̄secutione sui iuris de iniuria: dānis: expēsis: ⁊ interes prius integre satisfecerint. B

Utꝝ iudex ecclesiastic⁹ possit iudicare de subditis laicoꝝ principum ⁊ de ipsis principibus. R° omnis xp̄ianus rōne peccati efficitur de foro ecclie: Hiere. p̄mo: Ecce ꝯstitui te super gentes ⁊ regna ⁊c: extra de iudi. nouit Ideo si iudex laicus negligit facere iusticiam de subditis pōt iudex ecclesiastic⁹ compellere illū ad tenendū iusticiam vel supplere defectum eius cognoscendo d cā: ⁊ sic de illius subditis iudicare: extra d fo. compe. ex trāsmissa. ⁊. c. licet. ⁊. c. ex tenore. 23. q. 5. administratores. De papa vero qūo possit in principes seculares: habet j. papa. §. 4. prope fi. A Iste. §. incipit Quot sun casus. Predicta etiā notant in sum. con. li. i. ti. 5. q. 13. B Quando iudex ecclesiasticus: puta ep̄s habet iurisditionem temporalem: quomodo exequatur hz. s̄. ep̄us. §. 7. A qui icipit: Ep̄s qui in aliquo. ⁊ est. §. 9. B ⁊ supra homicidiuz 2. §. 1.

Utrū iudex ecclesiasticus possit iudicare de infidelibus. Rndeo s̄m Ray. Directe non iudicat de his que foris sunt. s. aliquas religionis regulas eis imponendo: sed indirecte iudicat subtrahendo xp̄ianos ab eoꝝ cōsone: vt pz de iudeis. s̄. iude⁹ p° §. 4. Itē iudicat de his si loquūt ꝯ xp̄m: vt ibidē. §. 5. Item si attentāt subuertere fideles. s̄. iudeus 3. §. fi. A Breuiter iudicat in omnibus ad defensionē fidei pertinētib⁹ ac etiam ad delictoꝝ correctionē quo ad infideles seu tpali iurisditōi subiectos: ar. C. de iudeis. l. iudei romano. B

Iudicium Quid est dicere cuz debz procedi simpliciter sine strepitu ⁊ figura iudicij. R° tc̄ ñ oz q necessario exigat libell⁹ vel lis ꝯtestatio. Pōt

etiã iudex procedere tempore feriarum ob necitates hoiuz inducta. Imputet dilationes ẽptũ pũt: exceptiões: appellatões ꝛ dilatões frustratorias repellẽdo: ptiuz aduocatoz ꝛ ꝓcuratoruz iurgia repellat: refrenet multitudinem testiũ: ꝛz ꝓbationes necias ꝛ defensiones legitimas recipiat. Sz nõ debẽt ꝓpter hoc excludi citatiões: iuramẽtũ de calũnia vl malicia vl de ꝟitate dicẽda Est etiã in ipo liẽ exordio petitio faciẽda ꝓpte agentis siue etiam rei si voluerit: ꝛ hoc in scriptis vel verbis mox redigenda in actis. Potest ẽt iudex certum diez ꝛ terminum affigere. A. sil' vtrigz parti: vt in clesepe. de qua. j. B. ad dandum positões ꝛ articlos: ꝛ ad exhibendũ omnia acta ꝛ munimenta quibus ptes vti volunt in causa: nisi aliud de ptium voluntate ꝓcedat: eo sp saluo q̃ qñcũqz fiẽt remissio ꝓ testibus ꝓducendis possint ẽt instra ꝓduci. A. assignatõe dicti termini nõ obstãte: vt ibi. B. Itẽ iudex ex officio siue ad alterius partis instãtiã põt interogare quãlibet ptẽ vbicũqz egtas suadebit. Itẽ põt sñiaz ferre i scriptis citatis partibus: ꝛz nõ pemptone stando ꝛ sedendo: ꝛ si ei videbit ꝓclone nõ scã A pũt ex petitione ꝛ ꝓbaꝫ ꝛ aliꝰ acti tatis in cã fuerit faciendũ: vt ibi. B Et si etiam in ꝓmissis casibus solẽnis ordo iudicij in toto vel in pte ñ ꝰdicẽtibꝰ ptibꝰ obꝰ uel ualebit. Hec oia in clesepe de ꝟbo. si.

Procedi põt simplr ꝛ de plão in cãis sup electõibꝰ postulatõibꝰ vel ꝓuisionibꝰ ꝛ sup personatibus canonicatibꝰ vel ꝓbendis ꝛ beneficiis quibuscũqz ꝛ sup decimis matrimoniis ꝛ vsuris ꝛ eã tãgentibus: vt clesepe. dispendiosã ex eo.

Quattuor modis peruertit hũanũ iudiciũ. s. tioze: cupiditate: odio: ꝛ amoze. vñ ꝟsus: Quattuor ista timoz odiũ dilectio cẽ sus: Sepe solẽt hominũ rectos peruertere sensus. xi. q. 3. quattuoz.

Mulieres ad iudiciũ nõ pñt euocari vel trahi cã testimonij vel alia quacũqz cã q̃ in iure nõ exꝑmitt. A. l. inuite: vt in. c. mulieres de quo. j. B sz cũ necũ fuerit testiniũ earũ fiat vt dz. j. testi p°. §. 3. als est irritum qcqd fit: eẽ eo. mulieres li. 6.

Mulieres religiose ꝑsertim quo ꝺbẽt sub clausura morari non vocẽt ad iudiciuz ꝓsonaliter ex q̃cũqz cã ẽt si velit. A Al. totũ qꝺ fit ꝺ ẽ irritũ: eẽ. e. mulieres li. 6. B

Nõ licet accusato in iudicio negare veritatẽ: vt. s. accusat°. §. 2°. De iudicio ferri candentis ꝛ aq̃ bullientis: hẽs. s. duellum §. pe. Utrũ iudiciũ vitãdũ sit ꝓpter scandalũ: vide. j. scãdalũ. §. antepe.

Urare quid sit. ꝓn. fm Tho. scõa scõe. q. 89. iuraꝫ ẽ deũ in testẽ inuocare: ꝛ ẽ actus latrie. Unde Hiero°. sup Matiẽ. Qui iurat aut venerat aut diligit eũ ꝓ quẽ iurat. A fm Ray. ꝟbo. ꝛ in sũ. cõ. li. i. ti. 9. q. i. Juramẽtũ est affirmatio de aliquo sacre rei attestatione firmata. B

Utrũ liceat iurare per creaturas. ꝓn. fm Tho. vbi. s. iuramentũ ꝓncipaliꝰ refertur ad ipm deũ cuius testimoniũ inuocat Secũdario aũt assumũt alique creature ñ fm se: sed inq̃ntũ in eis diuina ꝟitas manifestatur: sicut iuramus per euãgeliũ. i. ꝓ deum: cuius ꝟitas in euangelio manifestat: ꝛ per sanctos qui hanc ꝟitatem crediderũt ꝛ obseruauerunt. Aliꝰ est quoqz modus iurandi per execratiõẽ qñ inducit creatura aliq̃ in qua diuinum iudicium exerceat sicut solet quis iurare per caput suum aut per filiũ ꝛ hoi. Hoc aũt dñs ꝓhibuit iurare ꝓ creaturas: vt patet Mathẽ. 5. intelligit ꝓhibitum: ita q̃ eis exhibeatur reuerentia diuina: sicut iudei per angelos et creaturas iurabant: vt ait Hieron. Et eo mõ punit clicus iurãs per creaturas. 22. q. 2. clericũ. ꝛ. c. siquis per capillum. A Lõ coz. gl. Ray. vt in sũ. con. c. ti. q. 6. B

Quid de hiis qui iurant per mẽbra dei ꝓn. si ẽ clericus ꝺz deponi. si laicus anathematizari. 22. q i. siquis per capillũ. Sz intelligendũ vi: qñ cũ irreuerentia ꝛ quasi blasphemia iurãt. vnde subdit ibi: vl aliomõ blasphemia ꝺ deũ vlus fuerit ꝛc. secvi si cũ reuerentia: vt si per sanctũ caput dei iurarẽt: ꝛ hoi. A Glo. Ray. dicit hoc itelligendum esse qñ hoc ex consuetudine. als si aliqñ iurat per caput aut per oculos dei: aut per alia membra eius que in ceteris hominibus non censentur turpia vel inhoneста: non credo q̃ peccet mortaliter. Ribaldos autem illos qui passim ꝛ assidue iurãt per membra dñi nõ audeo a peccato mortali excusare: ꝛ credo blasphemiam cẽ qñ qs iurat per membra dñi que in alijs hoibus reputantur inhoneста: vt in sum. con. eo. ti. q. 7. Tales enim fm leges puniuntur

vltimo supplicio sit cū sodomitis: in auc. vt non lux. ꝯ naturam coll. 6. B

Quid si qs ex impetu iurauit id qđ ꝺ liberare non iurasset. ꝛn. �means guil. seruaꝝ te nec si licitū ē. A Sufficit. n. ad hoc q̄ sit obligatus q̄ intēderit deū inducere in testē illius rei quā dixerat ꝛz cūdē: vt in sū. cō. c. ii q. 10. B Utrū vxor postq̄ ꝓfessa ē sacerdoti ꝺ adulterio possit iuraꝝ mālto q̄ ñ ꝛz culpā. ꝛn. �means Guil. ponꝰ ꝺz q̄libet mala tolerare q̄ꝫ hoc iurare: qz certa eē non pōt q̄ hꝰi culpa sit ei dimissa: eē ꝺ pur. ca. c. ac cepimus. Idē Ber. t Hosti. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 12. B Quid sigs iurauit aliquā facere quod ē veniale peccatū: ideo cōmittit illud. ꝛn. ꝺm guil. Hug. notauit q̄ talis mortaliter peccat. Nam impia ē promissio q̄ scelere adimplet. 22. q. 4 in malis. Et subdit Guil. ego credo q̄ nō peccat nisi venialiter. A Hoc pōt eē verꝗ ex iusta ignorātia nesciebat illicituꝫ esse quod iurabat: als secus: qz cū iuramento hoc casu deficiat iudiciū equiparaꝝ periurio. 22. q. 2. animaduertēdū. B

Qui sunt illi qui non admittūt ad iurādū. ꝛndeo ꝺm Tho. scđa scđe. q. 89. Non admittūtur siue nō cogūt pueri ante ānos pubertatis. 22. q. 5. pueri. vbi etiā ꝺꝰ q̄ si iurauerit t pater vt audiuit statim ꝫ dixit: irrita sunt iuramēta. Item nec al periuri. 22. q. 5. paruuli. Itē non debent accedere ad iurandū nisi ieiuni ꝓpter reuerentiā. 22. q. 5. honestum. A ibi ꝓz q̄ hoc est de suasiōe t non de ꝓcepto. B Item solēnibus diebus nō est iurādū ꝓ rebꝰ temporalibꝰ: nisi in magna necessitate: eē ꝺ feri. c. i. A de hoc dictum est. ꝫ. ferie. §. 6. in additōe. B

Utrū sacerdotibus liceat iurare. ꝛnꝰ ꝺm Tho. vbi. ꝫ. nō licet eis nisi ꝓ magna necessitate t vtilitate 2. q. 5. sigs ꝓsbz. Et ponit Ray. 7. casus in quibus possūt t debēt iurare. ꝓmus ne ꝓz defectu ꝓbationū alicuius ledatur vel rem suā amittat: tunc enim ꝺz iurare t testificari per modū q̄ ponit j. testis. 3ꝰ. §. 10. A. i. ꝺm distinctionē ibi positā. B Itē ꝓz fide. Itez ꝓ obedientia. Itē ꝓ pace. Item ꝓ indēnitate ecclie: q̄ casus potest reduci ad primū Item cum absolutur ab excōmūnicatione. Item cum infamatus debet se purgare. Ꝓbātur hec omnia extra de elec. significasti vltra medium. 28. di. de syracusane. extra de offi. ordi. ad reprimendū. 2. q. 5. presbyter. ꝺmo 2ꝰ A. Idez i sū. con. eo. ti. q. 16. B. Pōt hodie addi. 8. t. 9. casus: qz si sacerdos linget siue i cā spirituali siue alia ꝺz iurare de calūnia: similr t de veritate dicēda: eē de iura. ca. si de calūnia: li°. 6°. A Videt q̄ i hiscasibus vl similibus ꝺz iurare tactis sacrosāctis euangeliis: nisi ab epo q̄ iurat ꝓpositis mñ ſz nō tactis: vt in. c. fi. eē de iura. cal. Jn alvero leuioribus sacerdotes ñ tāgūt euangeliū: ſz itrogāt ꝓ sanctā cōsecratōem: dcō. c. si qs ꝓbyter. Et idē videt i aliis clericis: vt introgētur ꝓ sanctā ordinatōem: qui nec ipsi suā magē necūtate debent tāgere eu augustinuꝫ 22. q. 5. nullus. B.

Utrū sigs simplr iuret aliq̄ cōditio intelligatur. ꝛnꝰ ꝺm Hosti. multe conditiones etiaꝫ si tacēntur intelligūtur. Nā q̄ñ iuro q̄ faciam aliquid: itelligit si deo placuerit: quia et si pape placuerit: qz semp eiꝰ auctoritas videt excepta. 25. q. 1. c. vlt. versu ipse nanq̄. Itē si res in eodem statu ꝑmanserit. Uñ si qs gladium deposuit apud me: t factus furiosus repetit: nō teneor reddē etiaꝫ si iurauit. 22. q. 2. negl Itē itelligit si mihi fidez fuauerit Nō ꝓuanti enim fidez nō est fides seruāda. Uñ si non facis mihi quod ꝓmisisti non teneor: eē de iureiuꝝ. puenit. 2ꝰ. t. c. sicut Itē si iuro tibi pecuniam reddere ad certū ipse spe future nūcratōis: itelligit si pecuniam mihi ꝓmus nūerueris siue mutuaueris C. de nō nu. pecu. idubitatū. Itē si iuro tibi soluere ad certū ꝑm: itelligit nisi iudex ꝛrāri ꝓcipiat. Nam iusiuptoris ip videtur exceptū: eē de iureiuꝝ. veniēs. §. pᵒ. ad fi. Silr nisi p te fueriz absolutus: eē de iureiuꝝ. c. pᵒ t. c. sīē. Itē si iuro tibi dare dotē: sbaudit si nuptie secute fuerint: vt ff. de iure do. stipulatiōem. Itē si iuro tibi quicq̄ regi vel epo de posito non obligor. Idē vꝝ si tu tanquā epo iuras mihi restituere pecuniā quā mutuaui. Nam depositꝰ nō tenebaris Nō verū credo si in vtilitatē ecclie pecunia versa ē ij q. 6. aliꝰ. Itē si iuro staꝝ mādatuiꝫ ꝓ offersa tibi vl tuis facta: intelligitur nisi ꝓcipias inmoderatum: iniustum: inꝓssibile: vel huiusmodi: eē de iureiuꝝ. veniens. t. c. quitaaliis. Ló. Ray. addens: q̄ omnes tales ne deꝫ mā piurā di debent petere auctoritatē ab ecclesia vt colligitur ex eisdem decretalibus. Et Lon. Tho. scđa scđe. q. 98 ibi intelligitur si facultas siue possibilitas se ob

tulerit: alr non imputabitur: extra de iure-
iurã. querelã. ꝛ. c. breui. Unde excusat hõi-
nem necessitas siue impossibilitas. Uerum
qꝛ iurat pecuniam reddere ad certũ termi-
nũ ꝛ nõ potest: cõsulit Ray. ꝙ ante diẽ vẽi-
ens coram iudice cedat bonis: extra ve so-
lu odoardus. Item si iuras mihi reddere
vinũ vel bladũ: subauditur eiusdem bonita-
tis. ff. si cer. pe. l. cum quid. item si iuro tibi
dare filiam meã intelligitur ꝙ bona fide
laborabo vt eam habeas: nec ad aliud ob-
ligor: cum alienum factum precise promit-
tere non possim: extra de spon. ex lris. Itez
si iuro alicui fidelitatem vel ꝙ non ero ꝯ
eũ: intelligitur ne procurem vel consentiam
ꝙ vitã vel membꝝ vel res suas ꝑdat: ꝛ si
me offendat vel ꝯiunctos mihi potero me
tueri: extra de iureiu. petitio. ꝛ. c. ego. Et de
hoc iuramento hẽs. s̃. feudũ. §. 6. A. Idẽ
in sum. con. eo. ti. q. 18. B

Quid siquis iurauit tenere obstagia i
certo loco: nec hꝫ ibi quid comedat vel vn-
de soluat ꝛndeo ꝟm Hosti. Si tpe obliga-
tionis iã erat non soluendo: tenet obstagia
seruare: qꝛ videtur ad hoc se obligasse: ꝛ q̃-
rat victũ manibꝰ suis vel mendicãdo. Sꝫ
si tpe obligationis erat soluendo ꝛ nũc de-
uenit ad paupertatẽ: tũc distinguo qꝛ si ẽ ta-
lis q possit mendicare sine verecũdia: dico
idez bꝙ priꝰ: ar. 93. di. diaconi. sed si est no-
bilis ꝛ in dignitate tali subueniendum est
iuris beneficio: extra de iureiu. q̃relã. et. c.
breui. A Idem in. q. 18. B

Quid si debitor iurauit creditori se so-
luturũ in certo termino ꝛ impeditus nõ po-
test. ꝛn. ꝟm Hostiẽ. siqñ iurabat credebat
se nõ posse soluere: vel nõ habebat ꝓbabi-
lem cãm credendi: tunc in vtroqꝫ casu per-
iurat: qꝛ in primo deerat in 2° deerat iudici-
um Si vero ab initio probabiliter crede-
bat se posse soluere nõ periurabat. ꝛ si po-
stea fecit posse suũ nõ ẽ periurius. Sed ꝛ
multo magis excusat si misit pecuniã tẽpo-
re debito: sed casu perdita fuit: ex̃ de iureiu-
rã. querelã 23. q. 8. si nulla. de conse. di. i. si-
cut. Quod si postea lapso termino possꝫ ꝛ
nõ soluẽt periurus esset: ex̃ de dolo ꝛ cõtu.
cũ dilecti. Con. Tho. scd̃a scd̃e. q. 89. A
hoc vr̃ fuisse princi pale dictũ Ray. vt pa-
tet in. d. q. 18. B

Quid si iuro aliquid gnãlr: nũquid ad
spãlia teneor. ꝛn. ꝟm Hosti. Cũ generali-
tas obscuritatem ꝑiat: nõ videor cogitasse
de his super quibus spãlr iuraturꝰ non fu-
issem: ꝛ sic interpretanduꝫ est iuramentum
ꝟm intentionem iurantis quãdo sine dolo
qs iurat: secꝰ aũt qñ ipse cũ dolo ẽ cui ꝛ ille
cui iurat ẽ sine dolo. Igitur si emergat casꝰ
inopinatus de quo si cogitassem nullo mõ
iurassẽ non teneor. Satis cõ. Ray. ꝛ guil.
ꝛ etiã Tho. vt hr̃. j. iuramentum ꝑmo. §. 5.
A Idem in. d. q. 18. B

Quid de duobꝰ habentibus mẽsuram
cõitatis vel staterã quã ꝯsueuerũt portare
ad vendentes ꝛ mercedem recipere: si iura-
uerunt sibi inuicem decetero non portare.
ꝛn. ꝟꝫ Guil. etiam si ex hoc multum dam-
nificati sint: puta qꝛ puisũ est de alia mensu-
ra: non possunt auctoritate propria venire
ꝯ iuramentũ: nisi forte ex hoc ad extremaꝫ
necessitatem deuenirent: nec vllo mõ pos-
sent hr̃e vnde viuerent: eps tñ absqꝫ tanta
necessitate posset hꝰi iuramentũ in melius
cõmutare: cũ nulli sit vtile ꝛ aliquibus dã-
nosum. A Ide in sũ. cõ. eo. ti. q. 19. B
Sed si vnus predictoꝝ periurat: nunquid
alter predictoꝝ poterit venire ꝯtra iuramẽ-
tum. dicendũ ꝙ si intendebat iurare sb cõ-
ditione. s. si alter non portaret: tunc altero
portante non tenebitur. Si autem absolu-
te iurauerit tenet. Quod si nescit qño iura-
uerit vel intenderit: tunc si emolumẽtũ mẽ-
sure sit cõe ambobus: vno periurante reli-
quus nihilominꝰ tenetur: cũ nullũ ex hoc
ei fiat preiudiciũ. Si autẽ emolumẽtũ ẽ so-
lum eius qui portat: tunc benignius inter-
ꝑtandũ est. s. ꝙ non seruanti fidem non ꝓ-
miserit cũ suo dãno ꝛ lucro alterius. Nam
gnãliter ꝟm Hosti. ꝛ Ber. si duo sibi ad in-
uicem aliquid iurauerint: vno non seruan-
te nec alius tenetur: extra eo. sicut. 3° in fi.
nisi qd̃ iuratũ ẽ eẽt in honorẽ dei: vt si iura-
uimꝰ ꝙ diceremus psalteriũ vnũ pro inui-
cem vel vt ceriã elynam daremus. A Id̃
in sũ. con. e. ti. q. 33. ꝛ. 37. B Et de hoc vl-
timo hẽs ꝟ. j. §. antepe. in fi. ꝛ vide etiã. j.
iuramentũ. 2. §. 2.

Nũquid paganus qui iurat ꝑ falsos
deos vel creaturas non concessas teneatur
ꝛn. ꝟm Ray. dico ꝙ cũ iurauit peccatum
cõmisit in iurando: sed si mõ non seruat fi-
dem promissaꝫ addit peccatũ peccato. 22.
q. 1. mouet te. Con. Inno. Hosti. ꝛ Tho. 2ª
2ᵉ. q. 98. ꝛ addit ꝙ licitum est recipere iura

mentum eius qui paratus est per falsos deos iurare: nō tñ licet eū inducere ad hoc ꝙ per falsos deos iuret. Con. Pe. ⁊ Inn. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 28. ⁊ sc. B

Quid de eo q compulsus ē per metum iurare se aliquid daturū. ꝯn. ꝟm Ray. Tal' q̄tūcūq; fuerit metus nihilominus obligatur dumodo sit de re licita: secus de illicita: ex̄ eo. si ꝟo ex̄ qd̄ me. cā. ad audiētiaz. tñ q sic iurauit poterit ab ep̄o petē vt cogat illuz absoluere eū a iuramēto: extra eo. ex administrationis. Si hoc impetrare non pōt soluat ⁊ postea repetat: qꝛ lz iurauerit soluere non tñ iurauit non repetere: extra eo. debitores. ⁊. d. c. ad audientiam. Quod si etiaz iurauit nō repetere: tunc denūciet ecclie ꝟz formā euāgelicā: vt ecclesia compellat illū ad restōnem. Si vero iurauit ꝙ non denūciaret tale iuramentum est illicitū: ⁊ ideo ñ seruandū: ex̄ eo. quemadmodū. Cō. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. ⁊ Pe. ⁊ Inno. ⁊ Ber. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 30. vbi etiam addit ꝟm Hosti. ꝙ cum quis iurauit non denunciare ecclesie tñ denunciare pōt: dummō hoc faciat principaliter intentione salutis fraterne. B Similem casum habes. j vsura. 6. §. 7. Quid si dominus facit familiam suam iurare ꝙ reuelabunt ei siquem sciunt vl' audiunt surripuisse de bonis suis: vide. s̄. fāilia. §. fi.

Quid siquis audit aliquē iurare illud quod audiens scit falsum eē. ꝯn. ꝟm Ray. Sufficit audienti ⁊ tenetur vt indicet illis q magis possunt proficere q̄ obesse periuro siue eū corripiendo: siue ꝑ eo orando. 22. q 5. hoc videtur.

Quid si clericus iurauit se seruaturum statuta in ecclia sua edita: ⁊ postea fit nouū statutum. ꝯndeo ꝟm Tho. scd̄a scd̄e. q. 98 Non tenetur ex iuramento seruare futura nisi intenderit se obligare ad oia preterita ⁊ futura: tenetur tñ ea seruare ex vi ip̄a statutorū. Quod si talis clericus ꝓmisit per prius prestitum iuramentū seruare illud statutum qd̄ postea factum est iteꝝ non est obligatus ex iuramento: ex̄ eo. clericus. Et idē intelligendū est de eo qui fit nouus ciuis alicuius ciuitatis ⁊ iurat seruare statuta. Cō cor. Ray.

Quid si aliq dñi tpales vel clici aut prelati iurāt seruare statuta ⁊ consuetudines alicuius loci vel ecclie: ⁊ inter illa sunt aliq̄ illicita impossibilia vel libertati eccl̄i obuiantia. ꝯn. Si iurātes hoc sciūt nō debuerunt sic generalr iurare: nec sunt aliquatenꝰ hꝰi iuramēta seruanda: sed solū alia. Silr etiā si nesciūt: nō sūt seruāda qꝛ nō tenēt ad illa: ex̄ de iureiu. contingit li. 6.

Utꝝ ille cui iurando aliquid ꝓmittitur possit relaxare iuramentum. ꝯn. ꝟz Tho. scd̄a scd̄e. q. 89. Hō pōt ꝓmittere aliquid alteri sub iuramēto duplr. Uno mō quasi pertinēs ad vtilitatē ipsius: puta si sub iuramento ꝓmittat se seruiturum ei vel pecuniam daturū: ⁊ a tali ꝓmissiōe potest absoluere ille cui promissio facta est. Intelligit. n. ei soluisse promissum quando fecit de ea ꝟm eius voluntatem. Alio mō ꝓmittit qs alteri quod pertinet ad honorem vel vtilitatem aliorū: puta si aliquis cū iuramento ꝓmittit alicui se intraturū religionem: vel aliquod opus pietatis facturū: ⁊ tunc ille cui ꝓmittit ñ pōt absoluere ꝓmittentē: qꝛ promissio non est facta ei principaliter sed deo nisi forte sit interposita conditio. s. si illi videbitur cui promittit: vel aliquid aliud tale. Con. Hosti. ⁊ Ray. A Idem in sum. cō. eo. ti. q. 35. B

Quid si venditor aliqs iurauit non venire ꝯ venditionem: ⁊ nūc dicit se deceptuz vltra dimidiū iusti precij: nunquid debz audiri. ꝯndeo ꝟm Ber. Si maior est: nō credo ꝙ audietur. secus si minor: qꝛ per tale iuramentum non excluditur nisi beneficium etatis: non aūt ꝙ renūciet iuri cōi: vnde potest agere ad supplementū precij: vel ad rescindendam venditionem: ꝟm illud: extra dē emp. ⁊ vē. cū cā. A ⁊ ibi hoc notat gl. notatur etiam ⁊ in sū. con. e. ti. q. 41. B

Quid de puella que iurauit non habere regressum ad bona paterna: sed ꝙ esset dote contenta: habetur. s̄. dos. §. 3. Vel si vxor iurauit non ꝯuenire alienationi dotis ibidez §. 4. Multa circa hanc mām habentur b statim. c. iuramentum. p̄mo ⁊. 2. ⁊ infra ꝑiurium.

Uramentum prio

cōiter. Que causa institutionis iuramenti. ꝯn. ꝟm Ray. Duplex est cā. Una ꝓpter infirmitatem non credentiū: vt puta cū alicui suadetur aliquod bonū ⁊ non credit verbo simplici: introductum est ꝙ possumus iurare. 22. q. 1. non est contra. ⁊. c. si

peccatū. Alia cā fuit pmissiua. s. ppter evitandā idolatriā, ppter qđ pcepit fuit iudeis iurare p deū: ne iurādo per creaturas in idolatriā inciderēt. 22. q. 1. pfidera. Est ergo iuramentū licitū z meritoriū qñ p ipsū, pximo subuenitur. Ūñ in psal. Dñe qs habitat in tabernaculo tuo. z sequitur: Qui iurat, pximo suo: z nō decipit. Ā Idē in sū. có. ii. p°. ti. 9. q. 3. B Nō tñ est assuescēdū ad iurandum, ppter periculum periurij, ppter quod non nulli ob necessitatē vel vtilitatē est iurandū. 22. q. 1. ita ergo. Et sic intelligendū ē qñcunqz iuramentū inuenitur, phibitū. Ā. s. qz semp intelligitur, phibitū: nisi rōnabilis necessitas vrgeat: ex de iureiur. z si xpus. z notat Nico. de lyra sup. 20. c. Exo. B

Quot sūt spēs iuramenti gn° fm Ray. due. Nā aliud ē assertorū: vt cū iurat de p̄senti aut de p̄terito: puta sic esse vel nō esse. Aliud ē, promissoriū. s. de futuro: vt cuz aliqs iurat aliqd se datuz vel factuz. Idē Tho. in 3° sententiaz dis. 39. z 2ª 2ę. q. 79. Et addit qz hec aliqñ iurāt simpliciter: vt cuz dicitur Testis est mihi de°: vel cozā deo loquor: vl per deū: quod idē est fm Aug. Aliqñ xo p execratōnē: vt cū aliqs obligat se ad aliquā penā: vt si hoc nō fecero hoc accidat mihi vel filijs meis z h°itūc fm Aug. alia p que sic iurat obligat deo vt hoc illius euentū si ecus est qz dicit. Ā Idē in sum. con. co. ut. q. 2. Et addit fm Ray. qz alie diuisiones iuramēti pertinēt ad forum contentiosum. B

Que ē forma iuramenti. gn° fm Ray. In veteri lege iurabāt sic: Aiuit de° z viuit anima mea: hoc faciat mihi de°: z hoc addat. 22. q. 1. z iurabāt. 1. Reg. 14° z 25°. In pmissiua vero ecclia iurabāt sic: Testis ē mihi de°: Ro. p°. Itē testis ē mihi pscia mea: Ro. 9. Vel cozā deo loquor z h°i 22. q. 1. si peccatū. Modle xo iurat sic: Per deū: vel si me de° adiuuet: vel p istas scas reliquias vel p ista scā euāgelia: z filia 35. q. 6. de parē tela. Et vt dicit Inn. nulla vel modica dāa ē siue qs iuret vt dictū ē: siue si solū h°dicat Promitto hoc in fide mea. Ad a° iūñ peccatū est fallere iuramentū factuz per inferiora vel p superiores creaturas qz per inferiores Itē iuramentū ē qñ asserit se dicere vuatē in periculo aie sue: ex de frig. z malefi. fmtatis. Semp tñ qñ pars parti iuramentum defert iurandū est fm qp placet ambob°. ff. de iureiur. l. 3. §. vlt. z l. 4. z. §. In iuramentis vero que a iure p̄cipiūtur: vt est iuramētū testis: vel iuramentū calūnie est iurandū sup sancta dei euangelia. Ā Idē in oib° aliis iuramentis que a iure vel iudice vel a partib° ex necessitate deferūtur: fz eundem Inno. z Hosti. vt in sū. cō. co. ti. q. 8. Et ad de qō hz. s. iurare. §. 7. in vltima additione. B extra de iura. ca. c. vlt. xi. q. i. testimū. Idez quoqz si, promiserit gs aliqd iurare: vt dicit Hosti. Ā. s. nulla forma distincty fm eundem: vt in dicta. q 8. B

Que exigūtur vt recte fiat iuramentuz gn° fm Ray. tria. s. Ꝛuas: iudiciū: z iusticia. Hier. 4. Iurabūt viuit dñs i veritate z iudicio z iusticia. 22. q. 1. z iurabūt. Veritas enim semp dz adesse: vt. s. sciat qs firmū qp vez est qđ iurat. Ā Dz enim adesse Ꝛuas rei. i. qp sit verū qđ iuratur: z cōscientie. s. vt putet esse vez: vt nōt glo. in. c. animaduertē dū. 22. q. 1. B Alr si tñ credit non dz iurare de scientia sed de credulitate. Item dz esse iudiciū idest discreta deliberatio: vt. s. ñ iuret etiā veruz: nisi, ppter necessitatē vel vtilitatez 22. q. 1. ita ergo. Itē iusticia. s. vt illō quod iuratur licitū sit z honestū: vt in dicto c. ita ergo. Idē Tho. 2ª 2ę. q. 89. Ā Glo. Ray. exponit iusticiā. s. qp non sit peccatuz mortale vel venale p̄ncipalr per accidens: vt in sū. cō. co. ti. q. 9. Et si aliquod p dictoz triū defuerit nequaqz iuramentū erit: iz periurū: dicto. c. animaduertēdū. Et fz Tho. z in dicta. q. 9. nō p̄mo z p̄ncipalr periurū est qñ deest Ꝛuas: qz iuramentuz p̄ncipalr ordinatur ad confirmationem dicti humani cui confirmationi falsitas opponit: scō aūt qñ deest iusticia: 3° qñ deest iudiciuz. B

Quid quādo in iuramēto nō est eadez intēno iurātis z recipientis. gn deo fz Tho 2ª 2ę. q. 89. Si hoc prouenit ex dolo iurantis opz iuramentū seruari fm sanū intellectū eius cui iuramentū p̄statur. Si vero iurans dolū non adhibeat obligatur solum fm suā intentionē. Simile. s. iurare. §. 12°. q incipit: Quid si iuro. Ā Idem tur autez iurans dolū adhibere quādo legitime interroganti studiose non clare respondeat. 22. q 5. quacunqz. B

Utrum iuramentū, promissoriū sit semp obligatoriū. gz° fm Tho. vbi. s. Quicunqz iurat se aliqd facturū obligatur ad illud faciendū: nisi Ꝛgat in peiorē ecuū: vt cuz iurat aliqs aliquid quod est fm se malū: vt-

puta se patratur adulteriū: in quo casu pec
cat iurādo: ⁊ peccat iuramētū seruādo. Si
militer vergit in deteri⁹: q2 est maioris boni
impeditiuum: puta cū aliqs iurat se non i-
tratur religionē vel q̄ nō fiat clericus ⁊ h⁹i
Et in hoc peccat qdez iurādo qa ponit obi
cem spūi scō: sz multo meli⁹ facit no implē-
do. Nā que mala sūt vel maioris boni ipe-
ditiua sub iuramēto cadere nō pnt. Sed ⁊
alio modo vergit in deteri⁹ ꝓpter aliqd qd̄
de nouo emergit: qd̄ fuit ipremeditatu: sic
cū Herodes iurauit puelle saltāti se daturū
qd̄ petisset. Hoc.n. iuramentū poterat esse
a ꝑncipio licitū intellecta d̄bita ꝯditione. s.
si peteret qd̄ dare liceret: sz impletio iuram̄
ti fuit illicita. 22. q. 4. ⁊ ꝯ officiū. A Con-
glo. Ray. vt in sum. cō. eo. ti. q. 13. Et addit
Credo sine ꝑiudicio q̄ iuramētū vergit in
peiorē exitū sex modis. ꝑ° cū iuratur aliqd
qd̄ est mortale in se. 2° cū iuratur qd̄ ē venia-
le in se. 3° cū iuratur aliqd indifferens qd̄ ex
circūstantijs efficitur mortale vl veniale. 4°
cū iuramentū excludit op⁹ pietatis ex chari
tate faciendū: vt cū iurat aliqs q̄ nihil da-
bit isti ex charitate. 5° cū excludit op⁹ de ge-
nere bonoꝝ: vt cū qs iurat q̄ nō erit episco
pus: monach⁹: vel canonic⁹: vel nō celebra
bit vsq̄ ad menſē: vel q̄ nō ieiunabit ꝓ deo
vel peccatis suis in pane ⁊ aqua nisi ꝑcipiat
ei: vel q̄ nō dicet psalteriū vel septē psalmos
6° cū excludit op⁹ indifferēs pia intētione ꝓ
deo aut ꝓximo faciendū: vt siqs iurat q̄ n̄
loquetur martino vel nō intrabit domum
eius: vel nō coquet ad furnū eius: vel q̄ nō
vendet ei rem ꝓ minori ꝑcio q̄ tanto: vel q̄
nō comedet ad eandē mensā cū eo. Jō cre-
do q̄ ꝓpter h⁹i iuramēta quis nō debet de
clinare a talib⁹ si ea facere velit pia intentio
ne ⁊ ꝓpter deū ⁊ salutē anime sue: ⁊ ꝓpt̄ tol
lendū scandalū ꝓximi ꝯ quē sic iurauit. In
ꝑmis autē tribus modis credo q̄ possit q-
libet sic iurans auctoritate ꝓpria ꝯtraueni-
re: sed imponenda ē ei penitētia de temera-
rio iuramēto. In reliquis trib⁹ q̄uis hui⁹i
iuramenta nō sūt obligatoria nec imponē-
da sit penitentia ꝓ transgressione eoꝝ tāq̄
ꝓ mortali: non expedit tn̄ ꝓpria auctorita-
te ꝯuenire nisi ꝓpter vrgentē necessitatē: tū
ꝓpter reuerentiā sacramenti: tum ꝓpt̄ scan
dalum simpliciū. Unde petēda est absolu-
tio a superiore qui huiusmodi iuramēta de
bet facile relaxare vel potius ostendere sic
iurantes non fuisse obligatos: ⁊ imponere
penitentiā de temerario iuramento. Et cuz
his cōcor. theologi: vt pz in dicta. q. 13. B
Que maior obligatio voti vel iuramē-
ti. Rndeo ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. Votū ex sui
ratione est magis obligatoriū. Nā obliga-
tio voti causatur ex ifidelitate quā deo debe
mus cuius trangressio infidelitatē ⁊ per cō
sequens irreuerentiā continet. Obligatio
aūt iuramenti causatur ex reuerētia quā de
bemus ei: ex qua tenemur q̄ verificem⁹ id
quod per nomē eius ꝓmittim⁹ cuius trans
gressio cōtinet irreuerentiā im̄. A Idem
in sum. con. eo. ti. q. 14. Et alia etiā est ratio
ꝑm Tho. vbi. s̄. q2 plus obligat simplex ꝓ-
missio deo facta q̄ homini cū iuram̄to. B
An viri possint irritare iuramenta vxo
rum. Rᵒ ꝑm Guil. Non: nisi sint talia q̄ vxō
nō pōt implere sine scādalo ⁊ ꝑiudicio viri
Et sic intelligendū videtur qd̄ dicit Tho. i
§. se. in fi. A Idē in sū. cō. li. i. ti. 8. q. 36. B
Utrum in iuramentis possit dispensari
Rndeo ꝑm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. In iuramēta
ꝓmissorijs dispensari potest sicut in votis.
vbi notandū q̄ illud quod cadit sub iura-
mento ꝓmissorio aliquando est manifeste
peccatū vl maioris boni impeditiuū: ⁊ tale
iuramentū dispensatione non indiget. Ali
quādo est dubiū vtꝝ sit licitū vel illicituz: ꝓ
ficuū vel nociuū: aut simplr aut in aliquo ca
su: ⁊ in hoc pōt quilibet eps dispēsare. Cuz
vo ꝓmittitur aliquid sub iuramento qd̄ ē
manifeste licitū ⁊ vtile: in tali iuramēto nō
videtur habere locū dispensatio vel cōmu
tatio: nisi aliquid melius occurrat faciēdū
ad cōem vtilitatē: quod maxime videtur ꝑ
tinere ad ptātem pape qui hz curā vlis ec-
clesie: silr etiā ⁊ iuramenti absoluta relaxa-
tio. A Hoc est verū ex iusta causa: vt si iu
ramentū esset ꝯ pertinentia ad obedientiā
superioris: vel ob aliam iustam causaz: alis
secus: cum obseruatio iuramenti vt pz nu-
meri. 30. sit de iure diuino: ꝯ quod nemo ali
quid potest. 25. q. 1. c. sunt quidam. B
Nam ad vnūquēq̄ pertinet irritare iura-
mentum: quod a subditis factum est circa
ea que subduntur eius potestati: sicut pater
potest irritare iuramentū puelle ⁊ vir vxo-
ris: vt dicitur Numeri. 30. A Ray. dicit
vt notatur in sum. con. li°. ꝑmo. ti. 9. q. 26.
q̄ idem iudicandum est de absolutione a
iuramento ⁊ a voto. Et glo. eius dicit q̄ nō

solū papa ꝫ etiam episcop⁹ pōt in iuramē tis dispensare sicut ⁊ in votis. ℙ Pōt etiam licite iuramēta mutare in melius: nec ē hoc venire ꝓtra iuramentū: ex.e. peruenit 2°. cū etiā non magis obliget votū ꝗ iuramētū exceptis tñ iuramētis circa grauiora q̄ reseruātur pape: vtputa si ꝓcerneret aliquaz notabilē vniuersitatē: ex de elec. venerabilem. Et in hoc casu dicit intelligendū dcm eoz q dicunt dispensationē seu cōmutatiōnē iuramēti reseruatā pape. Et satis vi cō. Inno. dicens q epūs in iuramētis dispensat si sūt dolo meu vel vi extorta: ⁊ etiā qñ ꝗ ex causa in iuramētis licite prestitis. Et con. Hosti. vt in dicta. q.26. B Utr debitor ꝓpter vim iuramēti teneat reddere debitū excōicato: vide. s. excōicatio. 6°. §. 27 qui incipit: Quid si teneor. De iuramento fidelitatis habes. s. feudū §. 6°. t. s. iurare §. 9°. in fi. Ité de iuramēto fidelitatis si nō ꝓstetur pape a prelato: vide. s. peregrinus. 2°. § fi. in fi. De iuramēto eoz q absoluunt ab excōicatione habes. s. absolutio. 5°. §. 2 ⁊. 3. De materia iuramēti habes multa. s. iurare. ⁊. s. periurū. Item de iuramēto vniuersitatis habes hic statum.

Iramentū secūdo

De iuranto vniuersitatis siue alicuius societatis aduertendū est q quando vniuersitas alicuius ciuitatis vel collegij iuramēto se obligauit: ⁊ iurātes iā mōtui sūt successores faciētes ꝫ nō sūt ꝓpter hoc periuri. Nā obligatio iuramēti personalis ē ⁊ nō transit ad successores: tenentur tñ ex q̄dā fidelitate adimplere qd iuratū fuit: ar ex.e. veritatis. hec Ray. ⁊ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 98 A Idem in sum. con. li. p°. ti. 9. q. 33. B

Quid si homines alicuⁱ vniuersitatis seu societatis iurāt aliq̄d se facturos vel nō facturos: nūq̄d pñt sibi remittere. ḡn° fm Guil. Hoc pōt esse quatuor modis. ꝓmo quidem si iuramentū sit de his q̄ pertinēt ad cultū dei seu ad religionē vel ad pietatem: ⁊ tunc nō possūt remittere: vt si duo iurent q ibūt vltra mare militare ꝓ deo vel q intrabunt religionē: aut q dicent duo vt tria psalteria ꝓ inuicē: aut siq artifices iurēt q de lucro suo certā ꝓportionē dabūt fabrice alicuius ecclie vel in alios pios vsus. Ubi tñ aliq iurant q ibūt vltra mare simℓ: pñt q̄dē sibi remittere ne vadāt simul: ꝫ si pñt sunt remittere qn vadāt: q̄ si duo iurāmenta sūt. s. q vadant: ⁊ q simul vadāt. 2°. si iramētū sit de ꝓhib⁹: ⁊ sit tale qd absq; iuramēto tenētur facere qd̄ iurāt: ⁊ tūc etiaz nō pñt sibi remittere: q̄z ꝓpter salutē aliarū vī sic iurāmēta: vt si carnifices iurēt q nō vendant carnes infectas ꝓ sanis: aut q nō sophisticabūt merces suas ⁊ h⁹. 3°. pōt contingere q iuramentū sit q̄dē sup re ꝓpria: ꝫ tali q absq; iuramēto nō tenebant facere qd̄ iurant. Et tūc si obseruātia iuramēti spectat tñ ad cōmodū vel incōmodū iurantū possūt sibi remittere: vt siqs iurz q faciat alteri libz vel domū: ⁊ ille q reddet ei mercedē. Sīr qñ duo socij iurāt de cōicando sibi inuicē omnia lucra. Si aūt spectat ad cōmodū alioz magis q̄ iurantiuz nō possūt sibi remittere: vt si artifices aliq iurent q in mercib⁹. 20. solidoz non accipiēt de lucro vltra vn solidū: vel q nō vēdent opa nisi de mā sic parata: vl q nō trahēt penas pāni vltra tātū ⁊ h⁹. 4°. Si obseruatio iurāti sit alīs dānosa. Nā tale iuramētū nō ē obligatoriū: vt si iurēt iurores q certo tpe nō laborabūt: ⁊ hoc vt ꝓpter raritatē carius vendāt: vel carnifices nō incident siue parabūt carnes vltra certū numerū: vel aliq opifices q ꝓ nō operabūtur ꝓ tanoz ꝓcio q̄ tali ⁊ h⁹. Que q̄dē iuramēta q̄uis nō sint obligatoria: nō expedit tñ q ꝓpa auctoritate sibi remittātur: ꝫ q auctoritate epi reuocētur vel pot⁹ denūciētur nō tenuisse. A Et pñta est imponēda de temerario iuramēto fm eūdē: vt in sū. cō. eo. ti. q. 36. B Vel dic q sufficit auctoritas ꝓpa qñ iuramentū fuit de eo qd̄ ē manifeste peccatū aut maioꝛ boni impeditiuuz: vt dictū ē s. iuramētū ꝑ°. §. 6. A Hᵒ ē vez qñ manifeste oib⁹ ꝓstat q illicitū fuerit iuramētū: alīs ꝓpter alioz scādalū vitādū tenendum est ꝓtius dictum. B

Qñ multitudo iurat aliquid facere vl nō facere: nūq̄d aliq̄bus ꝓuenientib⁹ pñt alīj ꝓuenire. ḡndeo ꝫ Guil. Si absolute ⁊ in oēm euentū iuratū ē q libet seruare tenetur. Si vo sub ꝓditione vel ob determinatam causam: puta si alīj seruarent huⁱ⁹ modi: nō tenet gs nisi exīte cōditione: ar. 32. q. 8. non solū. ex de ꝓd. appo. vez. ex de iureiur. ꝓuenit. Qñ si oēs alīj vel plures nō seruent: in hoc casu obsolutꝰ videtur alīj.

Si vero pauci sunt q non seruarent: recurren
dū est ad intentionē iurantiū: videlz q si in
tendebāt q quocūq; nō seruāte ipsi non te
nerentur: aut solum si multi eēnt illi q non
seruarent. Et si de intētione nescitur tuti⁹ est
seruare. A glo. Ray. vt pz in sū. con. e. ti.
q. 40. dicit q qñ medietas vel maior pars
multitudinis adhuc seruat iuramentum si
hoc vergit in dānū seruantiū ⁊ in lucꝝ nō ser
uantiū benigne interp̄tandū ē: sicut dictū ē
s̄. iurare. §. 12°. in casu de mensuris. B

Urisditio De iurisditione
epi spirituali: vbi
⁊ quādo possit exerceri: vide. s̄. eps
§. 8. ⁊ supra absolutio p̄mo. §. 6. De tempo
rali: supra episcopus. §. 9°.

Jurisditio q̄dā ē volūtaria. s. qñ nemo
se opponit: ⁊ hec potest exerceri oī tpe ⁊ lo
co: vt. ff. de adop. l. emancipari. Quedā cō
tētiosa. s. qñ lingatur: ⁊ hec nō pōt expediri
a iudice ꝓcedente A .i. nō ꝓ tribunali se
dente: vt in. §. spatiuz. de quo. j. B nec die
bus feriatꝫ: nec de nocte. 3. q. 3. spatiuz. ver. a
iudice ꝓcedēte. ex̄ de offi. dele. c. consuluit.

Us Quid est ius: Quid rigor:
Quid eqtas: Et quid dispē
satio. ꝛ̄ ꝑm Ray. ⁊ Hosti. Jus est
ars boni ⁊ equi cuius merito qs nos sacer
dotes appellat. A hoc est de textu: qd se
quitur est expositio. B .i. sacroꝝ p̄ceptoꝝ
mistros. ff. d̄ iust. ⁊ iure. l. i. Rigor vero ē ex
cessus siue austeritas iuris aliquotiens ad
terrorē scriptus: q qdem non ē seruandus:
nisi vbi timetur exēplū mali. A .i. ne pec
catum deducatur ad alios p exemplū: vt i
c. sed ⁊ illud. de quo statim. B dis. 45. sed
⁊ illud. Qñq; tamen rigor idē est qd subti
litas iuris ⁊ seruādus est: ex̄ de resti. spol. i
lr̄is. Eqtas vero ē mediū inter rigorē ⁊ dispē
sationē. C. de iudi. placuit. Et diffinitur sic
Eqtas est iusticia dulcore misericordie tpata
Vel eqtas est modus rōnabilis regēs mi
sericordiā ⁊ rigorē. Hāc iudex sēp dz p̄ ocu
lis habere. ff. de eo qd cer. loco. l. q si ephe
si in fi. 45. dis. disciplina. ⁊. c. q emendat. ⁊
50. dis. pōderet. in fi. ⁊. c. dño scō. Nā meli
us est de misericordia q̄ de seueritate redde
re rationē. 26. q. 7. alligant. Hoc intelligo
ꝑm Ray. nisi ex cā iusta seruet rigorē vel fa
ciat dispensationē. Quid aūt si dispensatō
⁊ plura de ipsa hēs s̄. dispensatio. per totū.
A Jdē in sum. cō. li. 4. ti. 29. q. i. B

Jus publicū dr̄ vno modo quodlibet
ius in scriptis redactū: qd dr̄ publicū: quia
a publicis p̄sonis introductū ē: vt a princi
palib⁹ vel ꝯciliis: silr̄ ꝯstitutio municipalis
vel ep̄alis. Jtē alio modo dr̄ ius publicum
qd publice vtilitati expedit: vt puta nequis
sua re male vtatur: ⁊ h⁹ i. Jtē alio mō ⁊ spā
liter dicit ius publicū illud qd ꝯsistit in sacr̄
⁊ sacerdotib⁹. ff. de iusti. ⁊ iure. l. i. Qd etiā
spāliter diuinū dicit: ex̄ d̄ iureiur̄. nimis di
uino. A Alis incipit nimis de iure. Et hec
etiā notātur in sum. cō. li. 3. ti. 26. q. 24. ꝑm
Hosti. Ibi etiam plura alia de isto iure pu
blico dicuntur. B

Utrū ea que cōtra ius fiunt valeant. ꝛ̄
Regula dicit: Que ꝯ ius fiūt debent ꝓ in
fectis hr̄i: ex̄ de reg. iur. que contra. li°. 6°.
Quā regulā qdam voluerūt dicere habe
re locū solūmodo quādo ius ita ꝓhibet. q
addit: ⁊ si ꝯ fiat nō valeat. Sed hec exposi
tio reprobatur expresse. C. de legi. nō dubi
uz. Jdeo indubitāter tenendū est q qñcū
q; lex ꝓhibet si nihil aliud addit: tūc ea q̄ ꝯ
fiunt ipso iure nō valent: vt sūt venditiones
donationes: electiones: testamēta: ⁊ oia h⁹
modi: nisi sint talia q eoꝝ effectus reuoca
ri nō possint: vt homicidiū ⁊ huiusmodi.
Si vero lex addit aliqd plus: tunc conside
randū est q addere pōt tripliciter. Et p̄mo
qdem cōtingit si addat verba expresse anul
lantia: vt dicendo: si ꝯ factū fuerit sit irritū
⁊ inane. Et tūc est planū. ff. de tutel. l. muto
§. sub conditione. Secūdo contingit si ad
dit verba exprimentia modū per quem illud
factum annullatur: vt dicendo qui ꝯ fecerit
remoueatur exceptione tali vel tali: vt ma
cedoniani ⁊ velleiani de dolo ⁊ similib⁹. Et
tunc quod ꝯtra lege factū est p̄ma facie va
let: sz remouetur exceptione opposita. Ter
tio cōtingit addi aliq̄ verba ꝯfirmātia: vt di
cēdo sic: Si ꝯ fcz fuerit valebit qdē. ⁊c. ⁊ tc
valet. ff. de fideiusso. l. grece. §. a tutore. ⁊ de
interdic. ⁊ rele. l. relegatoꝝ. §. ad tp̄s. ⁊ quā
do appel. sit. l. i. §. biduū. Et hec ē sn̄ia Dini
⁊ Ci. Ad materiā iuris ptinere pōt j. lex.

Ustificatio Que exigūtur
ad iustificatio
nem impij. ꝛ̄ndeo ꝑm Ray. qua
tuor que sunt s: mul tempore. s. motus libe
ri arbitrij: contritio animi: infusio gratie: ⁊
remissio culpe. A Con. Tho. ⁊ Pe. vt in
sum. con li. 3. ti. 34. q. 29. B

Character. Karitas: Kathecum⁹ ↄ similia q̄re in littera.c.

Latro Quis dicatur latro publicus: vel nocturnus populator agroꝝ. ℟° Latro public⁹ dicitur q̄ insidiatur ↄ aggredit in publicis stratꝫ. Nocturn⁹ ꝙo populator agroꝝ q̄ de nocte agros vastat ↄ incēdit. Hos ꝛ leges impune occidere licet: vt ſ. homicidiū p°. § 6. nec gaudēt emunitate li confugiūt ad eccleſiā: vt ē emunitas cōfugēnū. §. p°. Et ad iſtā latrōis māz pōt ptinere. j. pdo. ↄ. j. raptoꝝ.

Legare Quid iur⁹ ſi teſtator legauit rē alienam. ℟° ꝛ Poſſi. Si teſtator ignorauit ipſaz eſſe alienā: heres nō tenetur p̄ſtare eā niſi forte is cui relinquebat eſſet p̄ſona cōiūcta: puta vxor vel alia p̄ſona cui erat tantūdez relictur⁹ de ſuo: q̄ tunc tenet legatum. C. de leg. cū alienā. vel niſi ipa res cēt heredis: q̄ tūc tenet eā p̄ſtare ff. de leg. 2°. vnum ex familia. §. ſi rē tuā. Si vo teſtator ſcit rem eē alienā tunc tenet heres emere ↄ tradere: ↄ ſi ille cui⁹ eſt nō vult vēdē: vel niſi nimis gui ꝓcio: tenet hēs p̄ſtare iuſtā eſtimationē: niſi forte eēt talis res cui⁹ cōmerciū nō hꝫ: vt res ſacre: ↄ h⁹i. Ān nō obſtat eꝫ de teſta. ſili⁹. q̄ res ille erāt res eccle in gb⁹ legatū nō tenuit. Ló. Inno. A. ſ. in dicto. c. filius. Ibi ēt nōt glo. ↄ addit q̄ legatario icūbit ꝓbare ſtiam teſtator⁹. Predicta ēt notant in lū. cō. li. 2. ti. 5. q. 110. B Legatū ad pias cauſas valet cū minoꝝ ſolēnitate: vide. j lex. §. 9. ꝛſu. xj. Quomō heredes debeant ſoluere legata aut etiā debita defūcti hꝫ. ſ. lx rediuas. §. 5. B q̄ incipit: Utruz heredes. B ↄ ſequentibus.

Legatus. Quot ſunt genera legatoꝝ. ℟ndeo ꝛ Ber. extra eo. c. excōmunicatis Tria ſunt. Nam quidā ſunt legati de latere pape: vt ſunt cardinales p̄incipaliter: ↄ etiam alij ſicut ibi Ber. ſubdit q̄ mittuntur de curia. Secundi ſūt non de latere i. qui mittuntur a papa: nō exītes in curia. Ter⁹ tñ tenendū quod ꝓbat Jo. an. in. 6°. l. q. ſo. ū cardinales dicūtur de latere. A Ló. glo. Ray. vt i ſum. cō. li. 3. ti. 33. q. 89. B. Dēs alij vndecunq̄ miſſi nō dicūtur de latere. Sunt ↄ tertij q̄ p̄tekstu eccleſiaz ſuarū hñt legationē. Ān vo tales poſſint abſolucr̄ p cuſſores clericoꝝ habes ſupra abſolutio 2°. in p̄ncipio. A ↄ etiā in dicto. c. excōicatis. ſ. q̄ non poſſunt abſoluere. B

Legatus de latere poteſt cōfirmare electiones epoꝝ. A ac etiā archiepoꝝ: vt. j. i c. ſi abbate. de quo. j. B ↄ exemptoꝝ. Alij legati nō ſine ſpeciali mādato: extra ō elec. ti abbatem li. 6. Poteſt etiā legat⁹ de latere cognoſcere de cauſis contra exēptos vt ſupra exemptus. §. plū.

Quid ſi legat⁹ aliquē excōicauit dum erat in p̄uincia ſibi decreta: nunqd poſtq̄ egreſſus eſt poteſt eū abſoluere. ℟ndeo ꝛ Inno. Si reuocat⁹ eſt non poterit. Si vero exiuit reuerſurus poſtq̄ reuerſus fuerit poterit: ↄ etiā ante regreſſū ſi eſt legatus de latere. A Immo ſi nō ſit de latere pōt abſoluere in foro penitentiali ſibi ſubditos ēt extra p̄uinciam cum ſit voluntarie iuriſdictionis: vt ſupra confeſſio. 3. § 2. Judiciali ter autē abſoluere extra p̄uinciam non poteſt etiam legatus de latere: vt ſupra abſolutio ꝓmo. §. 5. B

Quod legat⁹ q̄ tūcunq̄ plenā legationē hēat: ſiue etiā habeat p̄textu eccle ſue nō hꝫ ex hoc p̄tātem conferendi beneficia: niſi et ſit ſpecialiter conceſſū: vel niſi ſit cardialis: hꝫ extra eo. officij. li. 6. Quod ſi eccla habet patronū laicum: non poteſt cōferri per legatuz: niſi ei quez patronus p̄ſentaret. Eodē modo ſi habet patronū clericuz cui patronatus cōpetit ratione ſui patrimonij: ex eo. cum dilectus. A. ſ. in ti. ō iure patro. B Sec⁹ ſi cleric⁹ ſit patron⁹ rōne eccleſie: vel etiam ſi ſit collegium: q̄ tunc eo irrequiſito pōt legatus conferre: q̄ pōt quod maius eſt. ſ. ipſas eccleſias conferre nō requiſito epiſcopo. A. Facit ex de offi. le. dilect⁹. ↄ ibi hoc notat glo. B

Oēs reſeruationes quoꝝcūq̄ bñficiorum facte a quocūq̄ legato auctoritate legationis. A. vel ab executoribus deputatis p ipm: vt in. c. pñti. de q°. j. B. ↄ oia decreta ſiue denūciatiōes ↄ p̄ceſſus carēt viribus finita legatione. A. dummodo ad collationem eoꝝdē beneficiorum tā vacantium minime ſit p̄ceſſum: vt ibi. B. Quin etiam ſi durante legatione legatus in alīq̄ eccleſia. A. ſ. cathedrali vel collegiata: vt ibi. B. fecit aliquam reſeruationem: non poteſt illa pendente facere aliam in illa eccleſie. Simiter ēt poſtq̄ reſeruauit vnuz

bñficiū ptinens ad collationē cuiuscūq; ꝑa reseruatione pendēte non poterit aliud reseruare quod ad eundem pertinet. hec eē eo p̄sent. lib. o. 6.

Nullus legatus pōt facere aliquā reseruationem de ecclīs ⁊ dignitatibus earum vbi illi qui p̄ficiuntur habent per electionem assumi nec se itromittere quin eligere ⁊ postulare valeant: eē eo. de libantōe. li. 6.

Nullus legatus potest cōcedere alicui in generali vel in speciali vt recepta resignatiōe illoꝝ qui habent bñficia possint illa alteri p̄serre: al' nō valet: eē eo de liberatione. li. 6.

Constitutiones facte a legatis i sua p̄uincia durant postea perpetue. Secꝰ si causas delegent: qz egressis illis de p̄uincia non durat iurisditio delegatoꝝ nisi añ legatoꝝ discessum citatio p̄cesserit: eē eo. nemini.

Legatꝰ non pōt p̄cessū delegatoꝝ ipedire aut eī suam irritare: sed pōt eam cōfirmare ⁊ exeq̄: eē de of. del. studuisti.

Quot modis finit legatio. Rñ. fz Jo. an. Quatuoꝝ modis. pmo do si datus fuit legatus ad tps finito tpe finita est legatio: eē de offi. del. de causis. 2° qñ renouatus ē. ff. de iudi. l. iudicium. 3° quando egressus est legationem animo nō redeūdi. Secus si animo redeundi: eē eo. nouit. 4° per mortem ipsius legati: non tñ morte constituentis: eē eo. legatos li. 6.

Egitimus

filiꝰ quis ē. Rñ. fm Ray. Legitimus filius est qui de legitimo matrimonio natus eū: vel de eo quod legitimus reputabatur: eē eo. cū inter Joannē, ⁊ hoc sine ābo i facie ecclie coniuncti sunt bona fide: credētes se legitime copulatos: vel si alter tñ credebat. Nam ⁊ sic legitimus est filius ⁊ vtrīq; parenti succedet: eē eo ex tenore. Secus si clādestine contraxerunt. qz videtur fuisse ignorantia affectata. Aut etiam si ambo impedimentum scientes publice contraxerunt: eē eo. de clāde. despon. cū inhibitio. Idem Tho. ⁊ Pe.

Quomodo possunt legitimari qui legitimi non sunt. Rñ. multipliciter. Et pmꝰ quidem modus ē per sequens matrimoniū: quando solutus de soluta filios habet ſ. naturales si contrahit cum ea legitimantur. Secus de spurijs: ſ. ex adulterio natis eē eo, conqueſtꝰ, ⁊ c. tāta, 2° est p̄ speciale indulgentiam papē: eē eo. p̄ venerabilez. Et duo modi i canonibus reperiunt. Sunt ⁊ alij fz leges. Pmꝰ est si pater filiū nālem offerat curie imperatoris: fiatq; curialis: vt in auē. g. mo. na. effi. le. §. sigs igit coll. 7. Idē si eum offerat curie ciuitatis de qua vl cuiꝰ vico est oriundus: vt insti. de nup. §. vlt. A. Melius in auē. g. mo. na. effi. le. §. sigs igit. 2° B 2° modus ē si pat̄ dece dens in testamēto naturalē filiuz nominet legitimuz hꝛedem: ⁊ ipe postea offerat p̄n cipi testamentū: fiet legitimus. 3° modus ē si nullo filio legitimo existēte ipe nālis filiꝰ seipsuz offert curie: vt dictū ē in auē. qui. na. effi. le. §. i. ⁊ §. sigs igit. 4° modꝰ est si pē in instrumento per publicam manum confecto: vel alīr scripto cum subscriptione trium testium eum nominet filium: nec adiecerit naturalem: vt i auē. vt li. ma. ⁊ anie. § ad hec coll. 8. A. Ibi dicitur: sigs filium aut filiā habēs de libera muliere cū qua nuptie consistere possunt publico instrumento dicat siue ꝓpria ꝓscripto manu ⁊ habēti subscriptionē triū testiū fide dignoꝝ siue i testamēto: siue i gestis munimentoꝝ hūc aut hāc filiū suū eē vel filiā: ⁊ non adiecit nālem hꝛi filium vel filiaz legitimos esse: ⁊ nullā aliā ꝓbatione ab eis queri: sed omni frui eos iure filioꝝ legitimoꝝ. Ex hoc enim ⁊ cū eozum matre monstrat legitimū habuisse mīmoniū. Ibi etiam dicꝰ q̄ sic nomināo vnū idem ius extendit ad oēs alios filios ex eadē mliere natos. B. Spurij ꝙo nō possūt legitimari cīvtū ē p leges: sed ipse rator vel alꝰ auctoritate eiꝰ aliqñ de gra legitimat: ⁊ silr papa. Al ꝓdcā etiaz notanti i sum. con. li. 4. ti. 24. q. 2. fz Ray. Tho. Pe. ⁊ al. B

Quid ꝓdest filios eē legitimos. Rñ. Succedūt i omnꝫ bonis parētū: vt i auē. g. mo. na effi. le. §. ⁊ qñ. ⁊. C. de suis ⁊ legi. here. p totū: eē eo. cōqueſtꝰ. ⁊. c. tanta. Et hoc intelligo nisi excludant ab hereditate in casibꝰ quos hēs. §. hēditas. §. 2. Utrū legitimatꝰ quo ad actꝰ ecclīasticos intelligatur legitimatus quo ad seculares: habes. ē illegitimus. §. fi. A ⁊ ibi plenius in additione. B Ald materiam istam pertinere potest. §. filius. ⁊. §. illegitimus.

Egitima portio

triplex ē. Una ē que ē debita iure nature: ꝛ
di obitū donoꝝ subsidiū: ꝛ hec debēt filijs
tñ qui sine eā exheredari nō possunt: ꝛ hu
ic portioi nullū grauamē pōt iponi. C. de
ioffi. testa. l. omni mō. ꝛ duab⁹. l. se. Et hec
est talis: Si sūt quatuoꝝ filij vel ifra: debēt
habere tertiā partē. Si sūt quinqꝫ vl vltra
debēt habere medietatē eⁱ⁹ qđ eis dēfereba
tur ab itestato. C. de ioffi. testa. auē. nouissi
ma. Et itelligi dz detractis debitis si qua es
sent. ¶ Hāc. l. venisse. ff. ō vbo. sig. B
Itē est alia portio. s. gīrta falcidie q̄ obtinet
iure institutiōis: vt cū est aliqs instituꝰ he
res: ꝛ illa hēditas ē exhausta p legata: tūc
institutus potest detrahere sibi vsqꝫ ad gīr
tam partem hereditatis detrahendo ō sin
gulis legatis: nisi ad pias causas. ¶ Hoc
habēt in auē. silr. C. ad. l. falcidiam. Cessat
etiā falcidia qñ testator scies ēē tutē patri
mōij sui expresse illā, phibuit. vel si heres i
nō secuit inuentariū tpe ꝛ modis a iure statu
tis: vt in auē. sed cū testator. C. eo. vel si he
res infra legitimum tpis voluntati non pa
ruerit testatoris: eī de testa. Raynaldus ad
fi. Et ibi glo. dicit q̄ tempus legitimum ē
tpis ām computandum a iussu iudicis: ifra
quod tēpus si nō paruerit dicit q̄ etiā pdit
omnia: excepto qđ sibi debet ex fideicom
misso. Itē cessat falcidia quando aliq̄ sūt
ita relicta vt non alienentur: sed remanē
ant apud successores eius cui relinquūtur
i auē. sed ꝛ ea. C. eo. B .eī de testa. Ray
naldus ad fi. ꝛ. C. ad. l. falci. p totum. Itez
est tertia que dicitur trebellianica: vt cū ali
quis instituꝰ, heres rogat vt aliq restituat
hereditatem. Nam talis instituꝰ potest
retinere quartam partem de tota heredita
te: vt insti. de fideicom. here. §. sed qa. ꝛ. C.
ad trebel. per totum. ¶ Hec detrahitur ō vni
uersitate hereditatis: ꝛ in hac computant
legata ꝛ donationes. ff. ad. l. falci. in quar
ta. ¶ Hec lex non videtur ibi habere: ꝛ
puto q̄ velit ibi allegare. l. in q̄stitate q̄ e
eo. ti. sed melius vī facere insti. de fideicō.
here. §. sed qz. cū se. vbiqz q̄ cōmoda ꝛ one
ra hereditatis diuidunt inter heredem
ꝛ fideicōmissariū: siue sit vnus heres: siue
plures p suis portionib⁹. B Notantur
hec eī de testa. Raynutius. Et si plures he
redes instituti fuerint diuident inter se dic
tas portiones. ¶ Hec que dicta sunt de inf
sūt. Ceterū circa hoc diuersaꝝ traꝝ varia
ē cōsuetudo q̄ si rōnab. lis sit ꝛ p scripta ſ
uari debz: vt. s. cōsuetudo. §. 3. 4. ꝛ. 5. ¶
hic posset cōsuetudo irrōnabilis discerni
qñ esset cōtra relicta ad pias cās: vt notat
i sū. con. li. 2 ti. 5. q. 93. Et p̄sequnt idē fo
ret qñcūqz eēt p̄ obitū pietatis seu charitatis. B

Eprosus.

Quid de p̄iugio lepr̄oſoꝝ. Rñ.
Lepra supueniēs soluit iponsalia
¶ .s. de futuro: vt in. c. lras. de quo. j. ꝛ ibi
glo. que etiā dicit q̄ idē est ō qualibz enoꝝ
mi deformitate. B sed non soluit matri
moniū: eī eo. lras. Unde si p̄tractum fuit
teneturne coniunx ad redditionem debiti: eī
eo. c. i. ꝛ. 2. Leprosus etiam contrahere po
test si inuenit volentē: eī eo. c. 2.

Utrū coniunx teneat cohabitare coniu
gi lepr̄oso. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 32 Lz
teneatur reddere debitū: nō tñ tenet ei co
habitare. Nō. n. ita cito inficit ex coitu sīē
ex frequenti cohabitatiōe. Et hz ¶ pe. hec
opinio celebrior: ē quā ꝛ ¶ Host. declarat sic
Sufficit lepr̄oso q̄ vr̄oꝝ ita, ppe sit q̄ p
pter loci distantiā non fraudetur debito:
nec oportet q̄ in eodem lecto aut in eadē
domo moretur. Filij quoqz lepr̄osoꝝ cuz sa
no manere debēt ne inficiantur. ¶ Idē
in sum. con li°. 4. ti. 2. q. 66. cum duabus
se. B Utrū lepr̄osi teneāt dare decimas
hēs. §. decime. 2. §. i. Et verum de sepultu
ra. ¶ .s. alicuius lepr̄osi intrantis domū
lepr̄osoꝝ: vt in loco allegato. B teneatur
ad canonicam portionē: vide. §. sepultura
3. §. xi. qui incipit: Quid de lepr̄osis.

Utrum sacerdos lepr̄osus teneatur ce
lebrare. Rñdeo fm Guil. ¶ Populo quī
dem propter scandalum celebrare non ō
bet. Sed p̄iuatim si non sit nimis defor
mis. ¶ aut debilis fm eundem vtm sūma
confes. lib. 2. ti. 1. q. 43. B non est
p̄hibendus: sed tamen cessabit a minis
terio quo ad sanos. ¶ sed lepr̄osus can
tare ꝛ mīnistrare poterit diuina: vt in dic
ta. q. 43. B

Ex et constitutio

Quid est lex. Rñdeo: Lex
est constitutio populi in qua
maiores natu simul cum plebibus aliq̄d
sanxerunt: dis. 2. lex. Et de hoc etiam vide
in fine sequentis. §.

Quis potest facē legē. Rñ. fm Tho. ō

ma secũde.q.90. Lex principaliʒ respicit ad bonũ cõe. Ordinare aũt aliqd ad bonũ cõmune est vel totius multitudinis vel alicuius gerentis vicem totius multitudinis. Et ideo ꝓdere legẽ vel pertinet ad totã multitudinẽ vel ad psonã publicã q̃ totiꝰ multitudinis curã habet. Est tñ ꝑmulgatio necessaria ad hoc vt lex hẽat suã ꝛtutẽ. Unde dis. 4. A in §. leges. B dicãt q̃ leges instituunt cũ ꝑmulgãtur. Et sic põt colligi talis diffinitio: Lex ẽ quedã rationis ordinatio ad bonũ cõe ab eo q̃ curã cõtatis hz ꝑmulgata. A Con. Hostien. vt in sũ. con. libº. 2º. titu 5º. q. 203. B

Sz qui sũt illi q̃ ita curaz cõtatis hñt q̃ possint legẽ facere. ꝛ fm Hosti. Snãlẽ ꝓstitutionẽ papa põt facere in oibꝰ spũalibus ꝛ ecclĩasticis: exẽ eo. c. fi. Itẽ legatꝰ i ꝓuincia sibi cõmissa: exẽ de offi. le. c. fi. exẽ de loca. ꝛ ꝓduc. ex rescripto. Itẽ synodus ꝓuincialis. 16. dis. q̃ dz. Itẽ synodus epalis 18. dis. c. pº. ꝛ. c. fi. Itẽ epus in sua dioceſi potest ꝓstitutionẽ facere: exẽ de maio. ꝛ obe. si quis. exẽ de loca. ꝛ ꝓduc. vĩa nobis. Itẽ capitulũz põt sibi ꝓstitutionẽ facere: exẽ eo. cũ accessissent. Silr ꝛ vniuersitas clericoꝝ ꝛ magiꝝ: exẽ eo. ex litteris. Itẽ in tẽporalibꝰ gnãlem legẽ põt facere imperator C. de legi. l. 2. ꝛ. l. fi. non tñ in ſpũalibus seu ecclĩasticis. Itẽ prefectꝰ pretorio ꝛ oẽs q̃bus imperator hoc mãdat. Itẽ populus romanꝰ. Itẽ senatus romanꝰ. Omnes iſti legez generalẽ facere pñt. Itẽ ois ciuit aſſiue populus potest sibi legẽ facere. Hec oia in insti. de iure naturali. §. ꝓº ꝛ 2º. Idem credo ꝺ quolibet collegio approbato: exẽ eo. q̃ in ecclĩaz. ꝛ. c. ex litteris. A Idẽ in dicta. q. 203. Et auditur fm Inno. in. c. vĩa nobis. exẽ de loca. ꝛ ꝓduc. vbi dicit q̃ iz epus cũ capitulo suo possit statuta facere sup iurisdictione sua: super alijs tñ non põt niſi hi quoruz interest cõsentãt: vel ad minꝰ sint prelẽtes: de consc. di. 3. c. pmo. ꝛ exẽ de his que fiunt a prela. sũe con. ca. c. plr. ꝛ finali. B

Sed infra qꝺ tẽpus incipit artare. ꝛ fm Hosti. Cõstitutio generalis incipit artare post duos mẽses a tẽpore publicationis: vt in auc. vt fac. no. ꝓsti. in rubro ꝛ nigro. A. coll. 5. B Idem Ber. ꝛ Joh. andicens sic: Cũ istud sit iure ciuili expressuz ꝛ iure canonico ꝛ̃ium nõ sit cautũ illud fuabumꝰ: qñ ctã roboratuz videtur: extra ne cle. vel mo. c. vlt. ꝛ de sentẽ. exco. nouerit Et addit dicens niſi in ipsa cõstitutione aliud caueat. Et ꝓ hoc soluũtur siqua inuenĩuntur cõtraria. Inferioꝝ aũt cõstitutio ꝛ enudẽ Hosti. vꝛputa capitulo ꝛ vniuersitatũ incontinẽti ligat facta ꝑmulgatiõe: nisi forte absentes ꝛ ignorãtes: gbꝰ neq̃ tps dabo neq̃ limitabo: sed iudicis arbitrio relinquo: ar. extra qui ma. accu. possunt. c. fi. A Idem in dicta. q. 203. B

Utꝝ ignorãtes excusẽtur ab obſuãtia legũ ꝛ ꝓstitutionũ ꝛ. Cõiter loquẽdo nõ excusãtur: niſi sicut ꝓ dictũ est. §. ignorãtia. §. 3º. tñ a sententijs ꝓlatis ꝓ statuta ordinariꝝ excusãtur ignorãtes: qz nõ ligãtur illis: niſi eoꝝ ignorãtia fuerit crassa aut supina: exẽ eo. vt animarum. li. 6. Et que sit crassa seu supina: habetur. §. ignorantia. §. fi.

Utꝝ cõstitutio respiciat preterita. ꝛ fm Futura tñ respicit nõ preterita: extra. e. cognoscentes. niſi. i ea nominatuz de preteritꝝ caueatur: extra eo. c. fi.

Utrũ posteriꝝ ꝓstitutio tollat priorez ꝛ fm: tollit etiã si de priori nulla faciat mentionẽ: exẽ de cog. spi. c. pº liez secus sit in rescriptis: exẽ de rescrip. ceterũ. ꝛ. c. ex parte. Itẽ secº de ꝓsuetudine. A .s. qz tñ nõ ꝛro gat ꝑ nouã ꝓstitutionẽ pape: niſi de ea fiat mẽtio: vt i loco allato. B §. ꝓsuetudo § 6

Utrũ leges humane obligẽt se in foro cõscientie ꝛ fm Tho. ꝓma scõe. q. 96. Leges humane si iuste sint habẽt vim obligationis in foro ꝓscie a lege eterna: a q̃ derivãtur: fz illud puer. 8. Per me reges regnant: ꝛ legũ ꝓditores iusta decernunt. Dicũtur aũt leges iuste. ꝓmo qdem ex fine. s. qñ ordinãtur ad bonũ cõe. Itẽ secũdo ex auctoritate. s. qñ lex lata nõ excedit ptãtez ferentis. Item tertio ex forma: qñ. s. fz eq̃litatem ꝓportionis imponuntur subditis onera ad bonũ cõe: a fm hoc leges huiusmodi onera imponẽtes iuste sũt ꝛ obligãt in foro cõscientie: dis. 9. quicunq̃. Leges ꝓo iniuste nõ obligãt: de gbꝰ vide in. c. §. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 204. B

Que sũt leges iniuste. ꝛndeo fz Tho. vbi. s. Iniuste sũt ꝓ mo qdem ꝑ ꝛtrietatez ad bonũ humanũ: ꝛ hoc tripliciter. s. contrarijs modis nũc dictis de legibus iustis Uñ vno modo sũt iniuste ex fine: sicut cuz aliqs ꝓsidens leges iponit onerosas subditis nõ pertinẽtes ad vtilitatẽ cõez: iz ma

gis ad,ppriā cupiditatē vel gr̄az.2°modo ex auctoritate.s.cū aliquis legem fert vltra cōmissā sibi ptātem.3°modo ex forma:puta cū vt̄ neq̄liter onera multitudinis dispensātur ēt si ordinētur ad bonum cōe:t tales magis sūt violentie q̄z leges. Ūñ non obligāt in foro cōscientie:nisi forte ꝓpter vitandū scandalū. Jtē inuiste sūt per Jrietatem ad bonū diuinū sicut leges tyrānoꝝ inducētes ad idolatriā vel ad q̄libet aliud q̄ est contra legem diuinā:t tales leges nullo modo licet obseruare.

Sz nunqd inter leges imperiales que nūc vigent sint alig casus illicitū t ꝑm aliaz nō seruandi. ℟°. Sūt:vt dz dis.10.lege. Et ꝑmo qdez in matrimoñjs. Maz ꝑz leges filius vni⁹ germani copulari pōt p mr̄imoniū cū filia alteri⁹ germani:vt insti.de nupt.§.inter eos.C.de nup.l.nemini.t ꝑz de um tales debēt penitus separari:eē de consang.t affi.non dz.t.35.q.3.pgenie.2° q̄a ꝑm leges puella rapta nō pōt cōtrahere matrimoniuz cum suo raptore.C.de rap.vir.l.vnica. Et idē erat olim ꝑz antiquos canones:sz hodie pōt:eē de rap.c.fi.t vide j.raptor.2.§.2.3°.q2 ꝑm leges licitū est homini soluto tenere mulierē solutā in cōcubinā:vt in auc.gb⁹mo.na.effi.sui.§ siquis aūt. Sz ꝑm deū ēt fornicatio simplex mortale peccatū ē:t excludit a regno dei:vt dic̄ Apls.1.Cor.6°.4°:q2 ꝑm leges licitus est viro occidere adulterū vxoris deprehensū in adulterio si ē psona vilis:t cui nō debet reuerētia.ff.de adul.l.merito p° rīso.t.l. si adulterium.t.C.de adul.l.graccho⁹.t sīlr licet pri q̄ hz filiā in ptāte occidere adulterū filie i domo filie:t equerio licet patri occidere adulterā filij t generi:t occidere filiam.ff.de adul.l.pr.t.l.nec in ea.t.l.q̄ ait. Sīlr t latronē sūi populatorē agroꝝ:vt.s. homicidiū p°.§ 6°.Sz ꝑm deū nihil eoꝝ licet t prohibetur cuz ꝓcipit:Exo.20. Non occides.5°q2 ꝑm leges dānat q cōprehēsā in adulterio tenet vxorē. C. de adul.l. crimē.t.l.castitati. Sz ꝑm deuz t iura canonica pōt tenere sine vlla pena:dūmodo ipsa velit ab adulterio recedere.3i.q.1.§ subaudiū. Ā als.incipit:hic subaudiendum. B 6°q2 ꝑm leges in multis casibus illicitū est vxorē repudiare t matrimoniuz rite Jctuz dissoluere:t maxime in casu q notat d.i.fo.lege.t.27.q.2.sunt q dicunt. Ā In his caplis dz de dissolutione matrimoñj ēt ꝓsūmati causa religionis qō prohibet lz leges permiserint. B Sz hoc lex diuina prohibet:vt in eisdē.c.dz.7°.q2 ꝑz leges mulier q̄ mortuo marito nubit infra tps luct⁹ s. vnius anni infamis fit t incurrit multas penas.C.de scōis nup.l.i.t.2. Sz ꝑm deū vt apls dicit:Mubat libere cui vult.eē ō se cūdis nup.c.fi. Et vt nōt Jnno.remittuntur ei oēs ille pene q̄ sūt mī ad ipsi⁹ penam Secus si inde puenat aliqd ad alios. Ā Dñs An.de Bu.clari⁹ hoc ponit in dicto c.fi.de scōis nup.dicēs:q̄ quedā sūt pene que fundātur sup odio secūdaꝝ nuptiarū vl festinatione trālitus:t tales pene sūt cor recte:vt hic:q2 ꝓhere matrimoniū non est odiosuz nec̄ ꝓhibitū sz ab apl̄o ꝓmissuz Quedā sunt pene que fundantur sup fauore ꝑmi matrimoñj:t iste adhuc hodie durāt:vt si mater ꝓsequit aliqd ab intestato:vel ex testamēto alicui⁹ filioꝝ ꝓris mr̄imoñj hz solū vsufructū super eo dū viuit remanēte,ppietate apud filios eiusdē matrimoñj si extāt:qbus nō extāt⁹ ꝓsequit plenū ius:vt.l.femie.§.fi.C.de scōis nup. Jtē q̄ vir siue mulier nō possit in vita vel p⁹ morte donare nouerce vel vitrico plus q̄z donauerit vnicuiq̄ filioꝝ ꝓris mr̄imoñj:vt.l.hac edictali.C.eo. Et idē in multis simulib⁹ q̄ ponit dñs An.vbi.s. B 8°q2 ꝑm leges filius spuri⁹ non est alēdus:lz ꝑz ō um t canones ꝓtra:vt s filius.§.7. Ā q incipit:Quid de spuriis. B 9°q2 ꝑm leges heres si nō fecēt iuētarū tenet ad oia debita defūcti.Sec⁹ ꝑm deū vt s. hēditas §.5°.t.x°.q2 cū in certis casib⁹ ꝑz leges heres teneat ō maleficio defūcti:sec⁹ ē ꝑz deū vt s. hēditas.§.4.Ā q2 vt ibi pz teneē ad oia ōbita ō defūcti ēt ex maleficio iq̄tū hēditas sufficit. B xi°q2 ꝑz leges id qō religi in vitia volūtare nō valet nisi hēat.7.vel.5. testes. C.de testa.l.si vn⁹.t.l.fi.lz ꝑm deuz in relictis ad pias causas sufficiūt tres aut ēt duo testes:eē de testa.cū esses.t.c.relatū. Ā De hoc pleni⁹ s. ecclia p°.§ 5°.in additione. B 12°q2 ꝑm leges si,pmuto aliqd nudo pacto Ā .l.simplici,pmissione sine alia iuris solēnitate B nō teneoꝝ:ga nō oritur inde actio:vt.ff.de pac.l.iure gētū. Contra est ꝑm deū t canones :q2 moraliter peccat recedens a pacto :extra de pac,c.p°,cū simulib⁹ q̄ ibi notantur, Et vi-

de.j. ꝓmissio. Et idē si ꝓmittō vni recipienti ꝓ alio qꝫ fm deū teneor: scōz leges ñ. A nisi ꝓmissio facta fuerit ꝑsone existenti sub ptāte alteri⁹: vt seruo seu filiofa. vel ꝓcuratori seu negocioꝝ gestori. ꝑ hoc. n. bene acquirit patri ꝛ dño: vt insti. ꝑ quas ꝑso. no. acqrit obli. p. to. ꝛ. ff. ꝛ. C. de pcur. ꝛ de neg. gestis. B 13° qꝛ imꝫ cmētes ꝛ vedētes ꝓcedūt leges. A Meli⁹ dicere ꝓmittūt. Nullū. n. dolū leges ꝓcedunt. ff. de dolo p totū. B ōceptiōez ꝛc. Vide supra. emptio. §. 3. 14° qꝛ scōz leges nō licet emere seu vēdere iura ꝛ actōes que quis habz ꝫ alium ꝓ minori ꝓcio ꝗ sit ꝓncipale ōbitum: aliꝫ non valet emptio: nec peti potest nisi vsqz ad id quod solutū est: nec etiā possunt talia iura ꝓ parte donari. C. mandati. l. per diuersas. ꝛ. l. ab. anastasio. sed fm aiam nihil ꝓhibet me emere iura cōtra aliquē ꝓ minori ꝓcio ꝗ sint ipsa iura: dum tamē non faciā hoc in fraudē vsure: sed ꝓpter interesse meum aut laborē qui forsitā erit i ꝓsēdo: seu qꝛ dubito ne ōbitor fugiat aut ad pauptatē veniat. Vide hoc. j. vsura 3. §. pli. A. Et ibi patet. ꝛ etiā in dictis. ll. p diuersas. ꝛ ab anastasio. q hoc fuit statutū ad remouēdas lites ꝛ ꝓ cōi bono. Ideo ñ ē cā quare in ꝓsciētia non obligēt: ꝛ sibi imputet q se intromittit huiusmōi piculis ꝛ le tigijs. B 15° qꝛ fz leges in longissimo tpe etiā posꝝ in malefidei ꝓscribūt. Secus fm deum ꝛ iura canonica: exī de reg. iu. possel ꝝ malefidei. li. 6. de hoc vide. j. ꝓscriptio. § 5. 16° qꝛ fz legel maleficia cogitationis regularit nō puniūtur. ff. de pēnis. l. cogitatiōis. sed tamē oīs cogitatio mala vel a deo vl per pniam puniēda est. 33. q 2. oīs 17° qa fm leges lz magi⁹ venefici puniāt tñ q hoc faciunt ꝓ tra umbres ventos ꝛ grādines ꝓmiant C. ō male. l. coꝝ. lz fz deū talia etiā sic facere grauissimū pcm̄ est: vt clare ꝓbat Tho. scōa scōe. q. 94. A Et bene: qa non sunt facienda mala vt veniant bona: ad Ro. 3. B 18° qꝛ scōm leges licitū est in causa sanguis coꝛrūpere accusatoꝛem ff. de ꝓuari. l fi. A. Ibi dicit in oībus causis ꝓter ꝗ in sanguie q; delatoꝛem coꝛrūpit, ꝓ victo hēt. ꝛ sic nō inuitur q hoc liceat: sed qꝛ tali pena non punit. B Sz fm deū nō licet: vt ponit Tho. scōa scōe. q 96. Hec itaqz sūt que notare potui quę ꝗtum ad casus alie nō sunt fm deū tenēda: lz sint ꝓcessa ꝑ leges. Alias vero iuris subtilitates ꝛ diuersitates iuris canonici ꝛ ciuilis iuristis relinquā. Porro de illis legib⁹ q̄ ꝓmittūt vsuras nihil dico: qꝛ ōcs abrogate sunt etiā per leges: vt. j. vsura ꝓmo. §. 28. q incipit: Quid de legibus.

Utr i legib⁹ possit dispensari. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 97. Rectores multitudinis dispēsare possunt in legib⁹ hūanis i aliqb⁹ casibus. A. s. in qb⁹ dispēsatio a iure ꝓmittit: al. secꝰ: cuz nemo possit venire cōtra legē supioris. 19 di. nulli fas ē. B ita tamen q dispensatio nō cedat in nocumentum boni cōis: sed ꝓpti⁹ ad illud ꝓficiat. Qui aūt sunt casus iuris canonici dispēsabiles solū per papā: habes. s. dispensatio. §. 7 8. ꝛ. 9. A. si in. §. q incipit: Dispēsatio cum sequentibus. B

Utr in cōstitutionib⁹ intelligant cōcessa quecunqz nō sint ꝓhibita. Rñdeo fm Hosti. Si constitutio ꝓmulgata est affirmatiue omnia quę cōtinet ꝛ ex eis sequētia vident cōcessa: nisi reperiant, ꝓhibita: puta cōcessum ē ꝓtrahere mr̄imoniū ergo cuilibet ꝛ sēp nisi reperiat ꝓhibitū. Si vo ꝓmulgata sint negatiue: omnia ex eis sequētia intelligūt ꝓhibita nisi reperiant cōcessa sicut ꝓhibet ne gl occidat: ergo sēp ꝛ oib⁹ ꝓhibetur nisi quando inuenit ꝓcessum.

Leges impiales imitāt canones. Añ dicunt sic: Non dedignātur sacre leges canones sacros imitari. spāli i mr̄imonijs ꝛ vsuris: in auē vt clici apud ꝓpos epos coll. 6. ꝛ. 2. q. 6. §. h colligitur: exī de no. opis nūc. intelleximus.

In legis fraudē nihil agēdū. ff. de le ꝫ legem. qꝛ cum quid ꝓhibet vna via intelligitur ꝓhiberi ꝛ alia: exī de reg. iur. cum quid li. 6.

Quid de cōdētib⁹ leges iniquas. Rñ. Si leges inique sunt ꝓtra libertatem ecclesie: nūc cōdentes ꝛ seruantes sunt excōicati ipso facto: vt habes extense supra excōicatio i. §. 2. ꝓ. 8. Si vo sint simpliciter ꝓtra aliqua dei ꝛ ecclesie mandata: vt puta q liceat facē simonias vel alienare seu duz ꝓcipue ecclesiasticū ꝛ huiusmōi: ipso iure nō valent: dis. 8. que cōtra. 32. q. 7. flagitia. exī de consti. que in ecclesia ꝛ. Et facientes ꝛ seruantes peccant mortaliter: exī de sumo. cuz in ecclesie ꝛ c. non sans. Et siqui dāpnificati sunt occasione talis legis conduōres ꝛ coꝛ

heredes tenentur ad restitutionem. Illi ēt qui induxerunt conditorem ad talem legē faciendam tenent̄ insolidum, ⁊ silr̄ omnes seruantes tenentur ad restitutionem oīum eoꝝ que talium legū occasione lucrati sunt vel alios dānificauerūt. Et eodem modo imo multo magis peccant ⁊ tenentur qui leges cōdūt directe cōtra deū: sicut de idolatria: vt h̄. s̄. §. 8. est dictum. A. Hec etiaꝫ notantur i sum cō. li. 2. ti. 5. q. 205. ꝟ3 Ray. ⁊ Hosti. Et vltra p̄dictum casum etiam in alijs irrogatur excommunicatio contra talium legum conditores: puta si conderent legem super vsuris faciendis vel non restituendis: vt in cle. ex graui. de vsuris. vl̄ sup simonia committenda: cum in simonia hodie sit excōmūicatio papal: vt pꝫ p̄ extrauagantem Eugenij quarti: Cum detestabile, ⁊ idem in multis alijs casibus: qui possunt colligi supra absolutio. i. §. p̄mo. ⁊ excommunicatio. i. §. 2. cum sequentibus. B Ad materiam legis potest pertinere supra ius. Leges audire non licet quibusdam clericis: supra excommunicatio. i. §. 2. v̄. 6. ⁊ ibidem. §. 3. v̄su. 14. Quomodo papa possit tollere leges: habes. j. papa. §. antepl̄t.

Iuellarius contractus.

Contractus iste qui in qb⁹ daꝫ socijs dicitur datio ad liuellum est idē qd̄ cōtractus emphiteoticus: ⁊ ideo de hoc vide supra emphiteosis.

Ibellus famosus

dicitur quando aliquis scribit cedulam continētē iniuriam siue infamiaꝫ alteri⁹ ⁊ p̄ijcit eam in loco vbi inueniatur ⁊ sic alius infamatur.

Que pena conficiētis libellum famosū Rn̄deo: Quadruplex est pena ꝟm q̄ quatuor modis potest agi de eo. Et primo q̄dem si agatur criminaliter: etiā ꝟm leges ē pena capitis tam contra illum qui fecit q̄ꝫ contra illum qui inuenit: nisi corruperit vl̄ nulli reuelauerit. C. eo. l. vnica. 5. q. 1. siqs famosum. A Ibi transūpta est pars dicte legis vnice: vbi dicitur: Siquis libellū famosum siue domi: siue publico: vel i quocūqꝫ loco ignarus repetit aut corrūpat p̄usq̄ꝫ alter inueniat: aut nulli confiteatur inuentum, Si vero non stati easdē chartula vel ruperit vel igni consumpserit: sed vim earum manifestauerit: sciat se quasi actorem huius delicti capitali sententia subiugandum. Huiusmodi autem libellus alterius opinionem non ledat. B Et quilibet de populo accusare potest tales: quinetiam accusatori constituitur precium pro modo substantie accusate persone, vel si erat seruus producitur in libertatem. ff. de iniur̄. l. lex. §. fi. ⁊ C. eo l. vnica. 2° si agatur ciuiliter. s. actione iniuriaruꝫ: que non publici iudicij sed priuati continet querelam. C. de iniur̄. iniuriarum. Et sic punietur ꝟm iuramentum actoris ⁊ taxationem iudicis: vt in insti. de iniur̄. §. pena. 3° si agatur ꝟm canones: ⁊ sic qui famosum libellum conficit flagellatur ⁊ excōicatur. 5. q. 1. qui in alterius. ⁊. c. hi qui. Et potest deponi cum sit graue crimen ⁊ damnatione dignissimum. 25. dist. § nunc autem. 4° in foro penitentiali: quia tam isti q̄ꝫ alij detractores tenentur ad restitutionem fame per modum qui dictus est supra detractio. §. 4. ⁊. 5. A. Idem in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 200. B

Ibertus est

ille qui ex seruo factus ē liber per manumissionez. Manumissor autem patronus dicitur ⁊ semper libertus patrono tenetur ad quedam obsequia. Ingenuus autem vocatur qui liber natus est: ⁊ sic nulli tenetur obsequij Est autem casus quo libertus eripitur in ingenuitatem: scilicet si a domino fuerit expositus: vt dr̄. s̄. expositus.

Utrum libertus possit reuocari in seruitutē. Rn̄deo Liberius in seruitutē reuocatur propter ingratitudinem. s. cum manus iniecit in patronū: aut atrocē iniuriaꝫ seu graue damnum rerū: vel vite periculū inferre presumpsit. Et eisdeꝫ causis potest quilibet donator donationem reuocare: ex̄ de dona. c. fi. A. Et ibi nōt glo. qd̄ h̄r̄ in isto. §. notatur ⁊ in sum. con. li. 3. ti. 17. q. 14. B

Que differētia est inter libertos ecclie ⁊ priuatoꝝ. Rn̄deo ꝟ3 Hosti. Multiplex. Prima liberti ecclesie reuocantur in seruitutem ꝓpter operas non prestitas. 12. q. 3. diaconi. Secus in liberto priuati. C. de lib. cā solo. Inno. tn̄ intelligit hoc d̄ obsequijs impositis: non de alijs. A quia ad

nō ipōsita nō tenēt̄ur: vt dic̄ ipse Inno. i. c. de famulis. ex̄ de ser. nō oz. vbi ēt dic̄ q̄ p̄r omissionē obsequij impōsita nō rediguit lib̄tus in futurū: nisi ēet nimis necessariū obsequiū: puta qz negaret alimēta. Tūc. n. ingt reuocabit in seruitutē. B Zᵃga lūj libio rū ecclie ēt nati pᵒ manumissionē sūt obnoxij ecclie. 12. q. 2. de lib̄tis. 7. c. libti 2°. Secᵒ i alijs. C. eo. l. i. 7. 2. B .s. in ti. de liberj eoz liberis. B Zᵃqz liberti ecclie tenēt̄ur ser uire ecclie ēt si nulla opa sint impōsita eis. 12. q. 2. diaconi. in fi. 7. c. liberti. 2°. Secᵒ i alijs C. eo. l. i. 7. 2. B Ibi nō bene hoc apparet sed dñs dicit Inno. in dicto. c. de famulis. cō tunctus q̄ notatur fm Ray. in sū. cō. li. 3. ti. 17. q. 14. B 4ᵃ ē: qz liberti ecclie si inuriēt̄ur ecclie vel accusent illā vel testificēt̄ur cō tra illā reuocāt̄ur in seruitutē ēt si ordiati fu erint: dis. 54. q ex famulis. 7 in ꝓdicto. c. di acon. ex̄ de ser. nō oz. de famulis. 5ᵃ qz lib̄ti ecclie manumissi ad hoc vt ordinēt̄ur non ꝑsūt de acḡstis quocūq; mō ad alios trans mittere fm quosdā: gn potᵒ oia ad ecclias ꝑtinebūt. Sz verᵒ puto q̄ hoc sit vꝝ soluz q̄n in manumissione fuit dictū. Al ēt testam tū nō ꝑsūt ꝓdere de his q̄ acḡsierūt ar. ex̄ de ser. nō ordi. eo lib̄tinus. 12. q. 3. c. i. 7. 2. B Idē in sū. cō. eo. ti. q. 1. fm Tan. Ray. Ul. 7 Hostiē. Predicta ēt notāt̄ur in dicta. q. 14. B Multa circa materiā libertoꝝ habes. j. ma numissio. 7. j. seruus.

Ittere. De falsarijs litteraruz vide supra absolutio ꝑ mo. §. 3. ℣. 4. Itē ō. excōicatio 3°. Quilibet debet portare de curia litteras de dignitate quaz dicit se habere: vt. j. peregri nus. §. fi.

Itigium put hic sumitur est cū vnus ℣bis alteri us cōtradicit: in qua ꝯdictione fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 146. duo possūt attēdi. Qñq; .n. cōtingit ꝯdictio ꝓpter hoc q̄ ꝯdicēs re cusat ꝓsone dicētis ꝓsentire ex defectu amo ris animos vnientis: 7 hoc ꝑtinet ad discoꝛ diā charitati ꝯuam. Qñq; ℣o ꝑtingit ꝓpi hoc q̄ ꝯdicens nō vereꝯ cōtristare dicentē: 7 sic fit litigiū quod amicitie vel affabilitati opponitur ad quā ꝑtinet delectabiliter ali is cōuiuere. Unde ꝓhs dicit 3°. ethi. q̄ illi q ad omnia cōtrariātur causa contristādi: neq; quoscūq; curantes: discoli 7 litigiosi vocantur: vide, ō. discordia.

Utrum litigiosus plus peccet q̄ adula toꝛ ḡndeo fm Tho. vbi ō. cū virtus amici tie ꝓncipaliᵉ tendat ad delectādū q̄ ad cō tristandū: ideo litigiosus q̄ supabundat in cōtristando grauiᵉ peccat q̄ adulatoꝛ q̄ su perabūdat in delectādo. Per accidens tñ posset ecōuerso ēe: puta si in aliquo particu lari adulatoꝛ magis intenderet per decepti onem nocere: vel huiusmodi.

Sz quare litigiosus ꝓhibetur ordina ri. ꝛ fm Hosti. Triplex est causa. Prima qz tales nō sunt apti ad humilē doctrinam que regitur ab eis. Uñ dis. 46. §. ꝓmo dr: Nihil ē impudētius arrogāna rusticoꝝ q̄ garrulitatē auctoꝛitatē putāt: 7 pati ad lites in subiectos tumide intonāt. Scōa causa ē qz litigiosi: vel adulationibᵉ alios ꝓncipum sibi ꝓciliāt: vel fratribᵉ suis detrahēdo infa mie notā ingerunt: vel inter fratres discoꝛ diā seminādo: seditiones nūq; cessant face re: dis. 46. §. 2. Tertia causa est: qz cū ipi de beant discoꝛdantes ad ꝓcoꝛdiam trahere 7 etiam oblationes dissidentiū, ꝓhibēāt, re cipere: non debent litigando alios ad dis coꝛdiam ꝓuocare: di. 90. in ꝓn°. 7 ꝑ totā di.

Ocatio ul' ꝓductio.

Locatoꝛ dicitur qui rei sue vsuz al teri ꝑ precio cōcedit. Ut cum loco tibi do mum meā: ego sum locatoꝛ: tu ℣o ꝓductoꝛ Et etiaz quādoq; gs dicitur locare operas suas q̄n offert se ad faciendū aliquid ꝑ pre cio: vel etiā q̄n accipit rem vt in ea aliqd fa ciat: qō dicitur innoiatus cōtractus. Et ni si interueniat precū pecunie: tunc enīz esset mera locatio: vt in instī. de loca. 7 conduc. in ꝓncipio. B

Quo tempoꝛe debet solui merces loca toꝛi. ḡndeo fm Soff. Seruari debet quod inter eos actū est. Si ℣o non apparet quid actum sit: seruāndus est mos regionis: qui si etiam non apparet vel est varius seruāduz est quod minimum est. s. vt soluatur in fine anni: extra de reg. iur. in obscuris. libro. 6. Idem Aço.

In q̄bus casibᵉ potest dñs expellere in glinū seu conductoꝛē. ḡndeo in quattuoꝛ. Primᵒ si domus locata necessaria facta sit sue habitationi: puta si domᵉ quā hitabat casu destructa ēt: aut si postea duxit vxoꝛez: vel alia similis necessitas superuenit Intel ligendū fm Hosti. q̄n tēpoꝛe locatiōis illa

necessitas nõ iminebat Secũdus casus est si domus hꝫ necessitatẽ reparationis. Et intelligo de necessitate orta post locationẽ. Et his duob⁹ casib⁹ remittẽda ẽ pensio p rata tpis. Tert⁹ si ꝓductor puerse in domo ꝛ setur: vt sit tenet porcos in solario vel nõ ẽ in ea fm pactũ ꝓductionis: vel si deteriorẽ faciat: vel malas feminas ibi teneat: aut etiã puerlos hoies: ar. in auc. de leno. ℌ. sacimus cõtuncto. ℌ. siqs autẽ eo. ti. vbi ẽt pꝫ ꝙ nisi dñs expellat de domo sua h⁹i turpes personas ꝛ lenones gutter punit. ℬ Jn quo casu aliq dixerũt nõ esse remittendũ partẽ pẽsionis p rata tpis. Sꝫ ꝛ nũ vez ẽ ꝙ dñs teneꝫ remittere, pót aũt agere ꝛ inglinũ p dãno dato: vt eẽ eo. ppt. ℳ Et ibi hoc nõt gl. addẽs ꝙ locator ager actione legis aquilie ꝛ ex locato. ℬ Quartus cũ inguin⁹ p bienniũ nõ soluit pensionem: qr pót expelli ẽt si ad qnquẽniũ vel vltra cõduxit. ℳ nisi celeriter satisfecerit: dicto. c. ppter. Et ō ista expulsione latius. ℌ. emphiteosis. ℌ. 4°. i additione. ℬ Hos quatuor casus hẽs i dicto. c. ppter. ℳ Hec ẽt nõntur in sum. cõ. li. 2. ti. 8. q. 35. vbi ẽt additur fm Hostiẽ. ꝙ ꝓductor intelligit improbe ꝛ sari si opa rustica suo tpe nõ exerceat: vel si pp inimicitias ex eⁱ culpa ꝓcedẽtes damnum detur. ℬ

Utꝛ conductor teneatur locatori de dãno qõ in re locata ptigerit. ℞. fm Host. Tenetur si ptigerit culpa sua: vel illoꝝ quorum opera vtitur. Et in hoc cõtractu venit etiaz culpa leuis: cũ gratia vtriuscꝫ celebretur ℭ tus qdaz cõtrarii direxerint: vt in insti. quimo. recõtrahitur obligatio. ℌ. vlt. ℳ Qui tñ accipit mercedẽ p custodia: tenetur etiaz de leuissima culpa: fm Hostiẽ. ꝛ in sum. con eo. ti. q. 36. ꝛ sentit glo. in. l. qui mercedẽ. ff. de loca. Et intelligẽ qñ obtulit se custodiẽ: ar. l. i. ℌ. sepe. ff. depositi. als secus: vt. ℌ. depositi. ℌ. 3. in additione. ℬ Añ si auriga dũ ceteros curru suo tranlire ꝓtendit: currum cuertit ꝛ seruũ quẽ conduxerat quassauit: vel occidit: tenet. Debuit enim se tẽpare ꝛ diligentⁱ⁹ se habere. ff. eo. Jtem queritur Sed si fecit quod qcunꝫ diligẽs fecisset sed cuenit: vt ff. eo. si merces. ℌ. qui columnã. De dãno ꝛ dato vel alio cui obuiare non potuit nõ tenetur. ff. eo. hꝫ de damno. ℳ Et ibi pꝫ ꝙ tenetur ō dãno dato ab eo quẽ posuit in custodiam. ℬ Similiter etiã nec de casu fortuito.

Utꝛ ille qui locat operas suas faciẽdas in aliqua re teneatur de dãno illⁱ⁹ rei. ℞. hꝫ Hosti. sicut ꝛ in superiori qõne. Si damnũ ꝓtingit culpa illius tenet: aliter nõ. Añ si colũnam transferendã accepit vel dolia ꝛ hⁱ⁹i ꝛ fracta sũt sua culpa vel illoꝝ quoꝝ opera vtitur: tenetur etiã de culpa leui. Secⁱ⁹ si diligentiã adhibuit. ff. eo. si merces. ℌ. q colũnã. Et hꝫ de dãno ab alio dato nõ teneat: vt ff. eo. sed de damno. tenet tñ de custodia. ff. eo. qui mercedẽ. Mã ꝛ qui mercedẽ ꝙ sola custodia accipit: tenet ẽt de leuissima culpa eẽ de depo. bona fides. sed de casu fortuito nõ tenet: nisi ex pacto: vt ibi. ℳ vbi etiam idẽ dicitur si ꝓcessit culpa vel mora. ℬ Jtẽ si sutor puerꝫ quẽ cõduxerat forma calcei tã vehemẽter percussit vt ei⁹ oculus effoderetur: tenet: qr leuis tñ castigatio ei permissa est. ff. eo. Jtẽ queritur. ꝛ eẽ ō homicidi. ad audientiã. Jtẽ qui recipit palliũ meuz: ꝛ postea p errorẽ dedit alteri: tenet: qr nõ toleratur error in facto. ꝓpter. ff. eo. Jtẽ queritur ℌ. itẽ si pallium. Jtẽ si vestimẽta polienda accepit ꝛ mures roserũt: ō culpa tenetur ff. eo. itẽ queritur. ℌ. si fullo. Jtẽ si aliqd fauciendũ vel poliendũ: vel gẽmã sculpendaz: vel includẽdã accepit: tenet: excepto si rei vitio suo frangatur: nã tunc nõ tenetur p spãle pactũ. Et eodez modo si vitulos pascendos accepit. ff. eo. siqs fundũ. ℌ. siquis vitulos. ꝛ. l. itẽ queritur. ℌ. si gemma. 23. q. 4. ℌ. tres personas Jtẽ si nauta me inuito ponat res meas in alia nauẽ ℭ vbi posuerim: ꝛ perijt: tenetur. ff. eo. itez queritur. ℳ in. ℌ. p°. Et ibi pꝫ ꝙ si trãstulit nõ inuito dño: sed bona fide ꝛ sine culpa nõ tenetur: vel ẽt si mala fide trãstulit: sꝫ in eadẽ nauigatione vtraqꝫ nauis perijt ff. ad. l. ro. de iact. l. fi. ℌ. i. posita ẽt i hⁱ⁹. ℌ. nõnⁱ i sũ. cõ. li. 2. ti. 8. q. 36. ℬ

Pone ꝙ locatori operi vt pastori res perijt ꝛ dñs dicit ꝙ perijt culpa seu dolo illius: ꝛ pastor negat: cui incumbit probatio. ℞. fm Hosti. Pastori. nã cũ ipse rõne officij debeat custodiã habere si dicit amissam ouẽ ꝓbet absluisse culpã siue dolũ: itẽ argẽtarius ꝓbare debet amissse rationes cũ ruina vel incendio. ff. de eden. siqs ex argentarijs. ℌ. vlt. Jdem in custode carceris. ff. de custo. ꝛ exhi. re. l. vlt. cũ als qui dolum allegat: dolum ꝓbare debeat. ff. de ꝓba. quotiens. ℌ. qui dolũ. ℳ Jdẽ in dicta. q. 36. ℬ

Jn quibus casib⁹ remittitur cẽsus siue

pensio rei locate. Rº si conductor expellitur sit remissio pro rata tẽporis: vt s. in 3º. §. dictuz ẽ. alr etiã conductor corporis alicuius: vt puta agri: excusatur a solutione ppter viz maiorez cui resisti nõ potuit. Itẽ ppter id qd ppter consuetudinez euenit. A puta tempestas vel alia aeris intẽperies in deuastatione fructuũ: vt in. l. de qua statim. B vt. ff. eo. l. ex cõducto. §. 2. ꝛ. 3 Itẽ specialr ppter sterilitatẽ afficientez conductores magno icõmodo nisi sterilitas valeat compensari cũ vbertate p̃cedentis ꝛ sequentis anni: ꝛ fiet hec remissio pro rata sterilitatis: ex̃. e. ppter A Et sm Goff. in sum. con. li. 2 ti. 8. q. 37. sterilitas ꝛ vbertas intelligũtur sm vulgi opinionẽ: lz qdam dixerint sterilitatez qñ semen nõ percipitur. Similiter ppter vbertatem si casu fortuito cõtingat augmentanda est pẽsio: non autẽ si hec fiat diligentia possessoris. Et. j. subiungitur. Item hec q̃ dicta sunt de pensione minuẽda vel augenda intellige sm Gof. in eo colono q nummis colit. Nam partiarius q̃ si iure societatis ꝛ lucrũ ꝛ dãnũ cũ domino fundi partitur: vt. ff. eo. l. si merces. B Sed si aliqs locat operas suas tm̃ vel accipit rez vt aliqd in ea faciat. A vel ẽt locat rẽ ꝛ operã: vt in dicta. q. 37. vbi hec notãtur sz Inno. ꝛ Hosti. B totã mercedẽ recipit etiã si casu fortuito impeditꝰ fuerit: nisi mora vl culpa possit imputari. ff. de varijs ꝛ ex̃or. cogni. l. i. §. plt. ꝛ. ff. de statu libe. l. cũ hẽs. §. plt. A potius videtur. §. añplt. B

Quid si conductor fũdi aliquid expẽdit in re conducta Rº sm Hosti. Si expendit necessario vl vtiliter auxit edificauit vl instituit: aget cõtra locatorez: vt expensas recipiat. ff. eo. l. dominus. als secus.

Utrum conductor agri vel domus vel alteriꝰ rei possit rẽ ipsã alti locare. Rnº pót C. eodem. l. nemo. ꝛ tũc res posterioris cõductoris obligate sunt principali domino vsqz ad aliam q̃titatẽ quam ille secundus conductor tenetur p̃ori. ff. eo. l. si in lege §. si colonus. A Ibi dicitur q fructꝰ rei locate sunt in causa pignoris ac si prior conductor eos percepisset: ꝛ q alie res posterioris conductoris non obligantur domio. Sed glo. dicit ibi. s. in totũ: sz p pte sic. vel non obligantur qñ non sunt inuecte. B

Nullus p̃latus religiosus potest concedere ad vitam nec ad certum tempꝰ redditus vel partem eoꝝ. A aut iura aut possessiones monasterioꝝ vel aliarũ administrationum sibi cõmissarũ: vt in cle. de qua. j. B alicui etiã pro quacunqz pecunia nisi necessitas vel vtilitas cõuentus siue loci exposcat: ꝛ accedẽte cõsensu cõuentus: aut si cõuentũ non habet accedẽte cõsensu supioris: ꝛ qui cõfecerit incurrit sententiã suspensionis: nec recipienti acqritur aliquod ius Tñ hoc non extenditur ad locationes vel reddituuz aut fructuũ venditiones ad modicũ tempꝰ: vt de rebus eccle. nõ alie. monasteriorũ. in cle. vide. j. simonia. 4º. §. 3º. Bona conductoris sunt obligata locatori: vt. j. pignus. §. 2º.

Udus ꝛ iocus

Utruz i ludis et iocis possit esse v̄tus. Rº sm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 168. Sicut homo indiget corporali refocillatione: qꝛ non potest continue laborare: ita etiã ex parte aĩe indiget qete ꝛ solatio: qd fit per ludrica ꝛ iocosa. Circa q̃ tria videntur p̃cipue esse cauenda. p̃mũ ꝛ p̃ncipale ẽ q p̃dicta delectatio ñ q̃ratur in aliqbus opibus seu v̄bis turpibus ꝛ nociuis. Secundũ ne totaliter grauitas ãnime resoluatur. Tertiũ vt ludus sit cõueniẽs sm congruitatẽ persone tpis ꝛ loci: ꝛ sm alias circũstantias debite ordinetur. Et hec virtus sm ph̃m vocatur eutrapelia.

Quomõ in ludis sit vitiũ. Rº sz Tho. vbi. s. Vitiũ est in ludo: p̃º qdem sm excessum: qñ qs ad ludũ assumit turpia verba vel facta: vel etiam ea q̃ v̄gũt in p̃ximi nocumentũ q̃ de se sũt peccata mortalia: ꝛ sic excessus ludi est peccatũ mortale. Et pót esse excessus in ludo qñ nõ est cum debitis circũstantijs: puta qꝛ nõ competit loco seu tempori negocio aut persone. Et hoc qdẽ qñqz potest esse peccatũ mortale propt vehementiã affectus ad ludũ: ita q qs cõtra preceptũ dei vel ecclie talibus vti nõ recuset. Quãdoqz autẽ veniale. s. cũ aliqs non tantũ afficiatur ad ludũ q ppter hoc velit aliqd contra deũ cõmittere. A nec etiaz actualiter cõmittat: qꝛ nõ sufficit bona voluntas cui cõtrariatur opus. 86. dis. nõ satis. B 2º potest esse in ludo vitiuz ppter eius defectum. Nam cõtra humanam rationem est vt aliquis se onerosum alijs exhibeat: puta dum nihil delectabile exhibet ꝛ delectationes eorũ impedit. Vñ Seneca

dicit. Sic te geras sapiēter vt nullus exhoz reat tanq̄ asperū: nec cōtēna quasi vilez. Sed qz ludus nō ꝓpter se queritur: sz propt operationē: ideo dfect⁹ ludi minꝰ est vitio sus q̄ excessus: vñ ꝑhs dicit 9°. ethi. q pa rū de delectatione sufficit ad vitā quasi ꝑ ꝓdimēto paz de sale sufficit in cibo.

Utrū liceat cā ludi vt habitu religio soz. ꝑ° non licet: sed puniri debet graviter q hoc facit: vt in auc. de lā. epūcopis. §. fi. B potius vi. §. plr. vbi dicitur: Sib⁹ ge neraliter in secular⁹ vita ꝓuerlandū: z ma xime theatralia exercēdib⁹ viris ac mulieri bus interdicim⁹ vñ secmate. i. hūu mno a chi aut monastrie aut assistrie aut cuiuscū q̄ pone h⁹i. Sciēdus vniuersis ꝓsiu mentibus in tali secmate: aut imitarī aut il ludere in quacunq̄ ecclīastica disciplina: qz z coꝛporalia supplicia sustinebunt: z exi lio cōtradētur ꝓuidentibus h⁹i locoꝛ epi scopis z q̄ sub eis sunt clericis. Sed etiam gbusliber militarib⁹ iudicib⁹ z q̄ sub eis si offi.ijs z locoꝛ defensoꝛibus. B z ar. C. de epi. audie. l minime. B Ibi dī: Minime z que ludibrio coꝛporis sui quelibz fa ciunt publice habitu eaꝛ vginum que de dicate sunt deo non vtantur. B

Utz i cātu secularī cithariis ludo scha coꝛ z huiusmodi sit peccatū. ꝑ° fm Alb. Si hec fiāt a ꝑsonis secularib⁹ ipe z lo co cōpetenti licēt: sicut z generaliter de lu dis dictū est in p°. §. Si vo fiant a clericis nō videtur cōpetere nec licere maxie si cle ricus ludat cū laico. 2. q. 7. laicos. 23. dist. his igit. Multo ēt minꝰ cōpetit religiosis B Regulr ēt quo ad seculares honestus modus: vt. s. in pn°. z decēs cā. Aūi. 86. di in. c. donare. dic glo. q nō ē dādū aliqd ci tharistis z silib⁹ nisi qn ionarēt ad laudem dei vl ob aliā iustā causā: puta recreatio nis: vl qz aliqs ē debilis vl infirm⁹: z q ex has causas similiter non licet talia ionare vel audire. Hec in glo. z idē, ꝓpter eandez rationem potest intelligi z in cantu. B

Utz inspectio spectaculoꝝ sit peccatū ꝑ° fz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. Inspectio spectacu loꝝ vitiosa redditur inq̄tū, ꝓpter hoc ho mo ꝓnus ad vitia lasciue vl credulitatis p ea q̄ sibi repūtantur. B Et inq̄tū q hoc retrahit ab vtilib⁹ z bonis: vt. s. curiositas quo casu qñq̄ etiā excōicatio imminet. Aūi de cōse. di. 1. in. c. qui die, dī: Qui die ioiē ni ꝑmisso ecclie cōuentū ad spectacula vadit excōicetur. B Et ad hoc facit. s. cu riositas §. 3. z. s. chorea. §. 2.

Utrū liceat vti ludis in ecclīa: vide. s. emunitas ecclie. §. 2°. in fine. De chorcis vide supra chorea.

Ludus alee z omnis lud⁹ qui innititur soꝛ tune: z omnis talis est ꝓhibit⁹ fm leges: non ubi ligs certet habita inde pia ta ciendo currēdo luctādo vl pugnādo: qa hec fiunt causa virtutis coꝛporis. ff. eo. l. 2. B Et ibi z in. l. sc. pz q omnis ludus etiā si nō imitatur virib⁹ seꝛiune est ꝓhibitus nisi imitatur alicui exercitio bellico z vtili. B Pro eo autē qō ponitur in consul uio vescendi causa permittūt leges ludere familie. ff. e. l. fi. B Ibi dicitur: Nō i cō sultio vescendi cā ponit in eā rē familiam ludere ꝓmittunt. Et intelligitur de ludo li cito z honesto cū debitis circūstantijs de qbus in. c. precedēti: in pn°. Ista etiā que hic habentur notantur in sum. con. li. 2. ti. 8. q. 23. fm glo. Ray. z Hosti. B

Utz ludus alee sit peccatū. ꝑ° fz Ray. Quicūq̄ ludūt alea siue taxillis vel q sunt participes seu inspectoꝛes ludi sēp peccāt ff. e. p totū. z. C. e. in ꝓstitutiōe greca. z ma xime si sūt clerici: i auc. de lāc. epūi. §. inūdi cim⁹. B. Ibi ēt dī q clerici nō debēt acce dere ad aliqō spectaculoꝝ cā videndi. B z exē de vi. z ho. cle. clerici. Et ē ꝓncipalr z p se peccatū auaritie siue rapine. Est ēt cau sa multoꝝ peccatoꝝ z mēdaciꝝ: periuriꝝ blasphemiaꝝ deceptionū z h⁹i. B. De h⁹ lati⁹ in dcā. q. 23. vbi dī fz Ray. Quā ma gnū sit hoc peccatū pz iter alia ex noue q̄ in talib⁹ atiēdunt. P^m ē desiderū lucrādi ecce cupiditas que radix est omniū malo rum: vt dicitur. 1. ad Ti. vlt. Z^m est volun tas spoliandi ꝓximum: ecce rapina. Z^m est vsura maxima: scilicet. xij. ꝓ. xj. nō solum in anno vel in mense: sed in eadem die: extra de excel. prela. inter dilectos. 4^m est multiplicia mendacia z verba otiosa z vana. 5^m est blasphemia: ecce hereſis 6^m est coꝛruptio multiplex ꝓximoꝝ qui ad ludum inspiciendum de consuetudine prava conueniunt. 7^m est scandalum bo noꝝ. 8^m est contemptus ꝓhibitionis sancte matris ecclesie. Bto. dicit argumē tum q scōm magistrum huiusmodi ludi

sunt, phibiti: nō tñ dissuasi: qđ securius est dicere. Monū est amissio tpis. i. bonoꝝ q̄ i illo tpe tenētur facere. Con. Hosti. & addit septē peccata alia que iut furtū: qz iusores se penopia cogente discūt furari. Itē violentia. Aliquonēs. n. ad hoc vt aliqs ludat violenter detinetur. ff. de aleato. solēt. Ecce fr̄uus iniusta. Itē crimen falsi qđ cōmittit i falsis taxillis faciēdis: & ex certa scīa cōmodādis siue locandis. Itē homicidiū: qz de ludo venūt ad ꝟba & ex his ad ꝟbera: tandem ad homicidia. Ecce iniuria. Ecce homicidia: q̄bus iudex ex officio suo occurrē debet: vt. ff. de vsufruc. eg̃simū. Itē fraus & dolus: qz q̄ melio⁹ scit decipe: melio⁹ credit ludere. I ē adulano. Uñ dicūt hoies: Pulcher & bonus iusor est dñs meus. Item turpis & inhonesta vita. B

Uꝝ ludus alee sit peccatū mortale. ꝑ fm Guil. Etiā si hō nō ducit in ꝓsuetudinē mortaliꝝ peccat. Intellige q̄n ex auaritia ludit. A qđ semp occurrit cū querat lucꝝ p modū illicitū qđ nil aliud ē q̄ auarina: vt colligit ex notatis p Tho. 2ª 2ª. q. 118. arti. 4. Brauitas etiā huius peccati cōprehendit aliquatenus ex dictis in. pximo. §. precedēti cū additione. B qz auaritia de se est peccatū mortale: vt. s. auaritia. §. 2°.

Que pena clericoꝝ ludentiū ad aleas. ꝑ de hoc legitur. 35. dis. c. p°. vbi dicit ur sic Epūs aut p̄sb̄r pter aut diacon⁹ alee aut ebrie tati deseruiēs: aut desinat: aut certe dānetur Subdiacon⁹ aūt: aut lector: aut cantor: aut desinat: aut cōione p̄uetur. A Idē in laico qđ in minoꝝb⁹ clericis: vt p̄z in dcō. c. i. B Et nota q̄ ex dicto canone colligit q̄ si nō ducit in ꝓsuetudinē: nō sustinebit p̄dictā penā. Uñ dicit deseruiēs. Sīr & si duxit in ꝓsuetudinē & vult desinere. Uñ dicit: aut desinat. Dz tñ in vtroꝝ casu penitentiā agere de peccato. Et fm Hosti. idē hodie i subdiacono qđ in diacono: ex de ser. nō oz. mirāmur. A Idez in dicta. q. 23. Et addit fm Ray. q̄ ex eo q̄ in dicto. c. p° dicit: dānet & communione p̄uetur. colligitur q̄ tale sit peccatum mortale & graue. B

Utrū q̄ in ludo alee vicit illi q̄ non poterat alienare teneatur ad restitutionē. ꝑ fm Tho. 2ª 2ª. q. 32. Qđ aliqs lucret ab eis q̄ rē suā alienare nō p̄t: illicitū & ꝺ ius dīnū ē. Uñ q̄ talib⁹ vicit ad restitutionē tenet: & hoc addit Ray. q̄ tales sūt furiosi: p̄digi multo res. 25. an. & maxime pupilli. Itē mēte capti surdi: muti: ceci: & q̄ morbo ꝓpetuo laborāt qz tales impesse reb⁹ suis nō p̄nt. Idē de leruis: de religiosis: de fil̄ifā. q̄ nō h̄nt peculium castrēse vel quasi. Idez de vxore q̄ non h̄z res paraf̄nales: & ēt de administratore rex eccliaꝝ q̄ paupex iñ. Qui ergo talibus vicit restituere tenet: nō dico illi q̄ amisit: ꝟz tutoꝝ: curatoꝝ: dño: monasterio: p̄ri: marito siue eccle. A nisi forte clericꝰ rectoꝝ ecclesie eēt coꝛrect⁹ & crederet in debitos vsus expēturus fm glo. Ray. & in sum. con. co. t. q. 25. vbi p̄z q̄ cū Ray. con. Hostien. circa dicta in hoc. §. B

Utꝝ q̄ cūq̄ traxit aliquē ad ludū tenea tur restituere q̄ q̄d vicit. ꝑ fm Tho. vbi s̄ Restituere tenet A .i. ei qđ attraxit. Uñ nec de eo pōt facere el⁹ma ꝟz cūdē Tho. vt in sum. cō. co. ii q. 24. B Et nō q̄ ista attractio large intelligēda ē. s. q̄ocūq̄ ꝟbis vel factis induxit eū: cū ille al⁹ nō erat lusur⁹ Itē siue induxit a p̄ncipio siue in medio ludi cū ille vellet desistere: vt Ulꝝ dicit.

Utꝝ q̄ fraudulēter ludit teneat restituere ꝑ fm Tho. vbi s̄. tenet A .i. ei a quo vicit: vt ēt. p̄xime dictū ē: & colligit ex positis i dicta. q. 24. B. Et intellige siue cōmittit fraudem an̄: puta q̄z fingebat se q̄si inscīū de ludo & q̄si hoiez q̄ posset decipi cū tñ decipere intēderet: siue cōmittit fraudē in ipso ludo: vt submutēdo taxillos falsos siue etiā vtendo male & fraudulose tactādo seu mēdacii dicēdo q̄ obtinuisset: seu male p̄cuniā numerādo: & omnia huiusmodi.

Utꝝ q̄ vicit, phibēte iure ciuili. A qđ phibet oēs ludū forte: & ēt nō imināte exercitio alicuius opis ꝟtuosi vt actū ē s̄. i pn̄° & dat repetitionē ei q̄ ꝓpt ludū phibitū aliqđ soluit & heredib⁹ el⁹ vsq̄ ad. 50. ānos: vt l. fi. C. eo. B teneat ad restitutionē. ꝑ fm Tho. vbi s̄. Jus qđē cuilē nō obligat oēs ꝟz eos solos q̄ sūt h⁹modi legib⁹ subiecti: & ꝓ dissuetudinē abrogari p̄nt: ideo apō eos q̄ sūt h⁹modi legib⁹ astricti tenētur integraliꝝ ad restitutionē nisi forte ꝟsa ꝓsuetudo ꝓualeat: aut qs vicerit ei q̄ traxit eū ad ludū in quo casu nō tenet restituere: qz ille q̄ amisit nō ē dign⁹ recipe nec pōt licite retinere talu iure positiuo durāte: ꝟz tenet illud dare in el⁹mal hec Tho. Porro dictū ius positiuū h̄: C. eo. l. aleaꝝ. & ff eo. l. vlt. in fi. Et idē ꝓsulerē etiā dicto iure positiuo durāte. s. q̄ ille q̄ a-

tractus fuit nō tenetur restituere: nec tamē licite pōt tenere, ppter ipsam turpitudinē talis lucri: vt in ſe. §. dicitur.

Utrū ille qui vicit qñ volūtarius cū voluntario lusit teneatur ad restitutiōem. §° Quidaz dicūt q nō: sed pauperibus ē erogāda talis pecunia: ar. 14. q. 5. non sane. Et hec ē opio Pla. Alij dicunt q tenetur ff. eo. l. vlt. i fi. t. C. eo. in cōstitutiōe greca. Et hec ē opinio Ber. vt nō. ex de vi. t ho. cle. clerici officia. t ēt Ray. ḡtū ēt ꝓpositō casu. ſ. in eo q lusit volūtarie: t p eadē iura. Sz vt mihi vī vtraq; opio stat: t scda qdē opio. ſ. q teneat reddere locū hz vbi legidus vinit impialib⁹ p qs t ipa opio, pbat. Ubi vo nō sic vinit: vl vbi leges ille abrogate essēt: vī valere ꝑma opinio. ſ. q ōbeat pauperib⁹ erogari. Mā cū ludus sit q̄daz expoliatio nō pōt quis p ipz licite aliqd acgrere: t sic nō pōt tenere: sed nec illi debet reddere: qz ille nō ē dign⁹ rehīe q ḡtū in se fuit, primū expoliare conabat. De factoribꝰ taxillorꝫ scachorꝫ aleaꝝ t huiusmōi: vīd ,j. negociatio. §. 7. A. qui incipit: Quid de factoribus. Et ad p̄dcā pñt reduci que nōnt i dcā. q. 24. i sū. con. lib. 20. 20. t. 8. vbi ꝑm Imno. in. c. qz plericꝫ eī de imu. ec. q attract⁹ nō tenetur restituere: intelligē illi a quo viat: vt pz ī. Sz q aliuz attraxit tenet: qz dolose fecit. Et silr q lusit modicū causa recreationis non tenet restituere: intelligē si ludus erat honest⁹ t licit⁹: al. Luc. 6. dicit: Ve vob q ridetis nūc. Añ i eadē. q. 24. dī ꝑm Ray. Si dicat qs q bōa itētiōe vl cā recreationis lud at ad aleas: faciat hoc sine denarijs aut accipiat vnū de ludis approbatis. Et glo. Ray. sup vbo recreationis dicit argumētū q lud⁹ alee nō ē gnālr, phibit⁹: qz ꝑt ludi bono fine: t tō taxilli t alee t scacheria pñt fieri bono fine. Sz de hoc dicet sup dcō. §. qd de factoribꝰ. Ex p̄dictis trgo pz quō qs teneat restituere que vicit i ludo. Sz qd si aliqñ vicit t aliqñ p̄didit an fiet ꝓpēsatio. Pōt distīgui vtz fiat lud⁹ cū eadē pſōa vl diuersa. Si cū eadē: aut lud⁹ ē mutat⁹: vt q: ꝑm⁹ fuit licitus: t 2⁹ illicit⁹: t nō fit ꝓpēsatio: qz solutū vni vl ēt eidē ex diuersa cā nō libat a debito ex alia cā vl cū altero. C. qñ ciui. ac. ꝓui. cri. l. vna. Aut lud⁹ nō ē mutat⁹: vt q: vī qz erat illicit⁹. ſ. i quo vicit t perdidit: t vī q ōbeat fieri compensatio, Nam t si sit dare casum in quo quis nō teneat restituē illi a quo vicit rōe paris cāe turpitudis pōt tñ restituē eidē: t restitu ēdo libat: vt nōt in sū. cō. li. 2. ti. 8. q. 25. ad fine. Et tō pdēdo cū eodē vī ei restituisse, p ꝓcurēti ḡtitate. Si lud⁹ fiat cū dimēsa pſōa nō fiat ꝓpēsatio: quia p illā rei mozosus debitoz nō libat l. in re furtiua. §. i. ff. de. cō. fur. maxie qñ ipemet dedit cām iteritui. ff de ob, ob. l. si ex legati cā. vbi ille tenetur q occidit hominē quem debebat. B

Uxuria. Cum luxuria multiplex sit: vt dictuz est ſ. fornicatio. §. i. q ē grauius pcīm. Rñ. ſm Tho. scda scde. q. 154. Grauissimū inē oia pcā luxurie ē vicū ꝑ nāz: sicut t Aug. dicit in. li. ō adulterinis ꝓiugijs. Et hoc ideo: qz trāsgredit illud qō ſm nām determinatū est tāḡ p̄ncipiū circa vsū venereū. Post hoc ē iceſt⁹: qui est ꝑ nālē reuerētiā qua debem⁹ psonis ꝓiūctis. Alie aūt spēs sit ꝑ rectā rōnē tñ ex suppositōe nālīū p̄ncipioꝝ. Magis aūt repugt rōi q aliquis venereis vtatur nō solū ꝑ illud qō ꝓuenit, pli generāde: ſz ēt cū iuria ꝓximi: t tō fornicatio ſiplr ma est iter spēs luxurie. Adulteriū vo grauꝰ est ḡ stupū: qz maioz iniuria fit i abusione mulieris alter⁹ potestatis subiecte ḡtum ad vsū gnātionis ḡ subiecte ad solā custodiā. Utrūq; aūt aggrauatur p violētiā: t tō rapt⁹ vginis ē grauioz ḡ simplex stupū: ꝑz t raptus vxoris ḡ adulteriū. Et de tali raptu quedā habes ī. rapto. 2. De stupro, vero t adulterio: supza fornicatio. §. 1. et §. adulteriū. Hec etiā omnia aggrauāt ſm rationē sacrilegij: qñ l. ꝓsona deo sacrata rapit A. Et hoc sacrilegiū ḡui⁹ est incestu: cū sit ꝑ diuinam reuerentiam. B

Itē it pctā ꝑ nāz ḡuissimū ē pcīm bestialitatis. ſ. vbi nō fuat debita spēs. Post hoc grauē ē vitiū sodomiticū vbi ñ fuat debit⁹ sexus. Et ō hoc aliquid. ſ. sodomia. Post hoc aūt pcīm mollitiei: ex eo q nō fuat debit⁹ mod⁹ cōcubēdi. Magis aūt si nō sit debitū vas ḡ si nō sit ōbit⁹ mod⁹. Min⁹ aūt inē pctā ꝑ nāz ē peccatū mollitiei qō cōsistit i sola emissiōe semis sine ꝓcubitu ad alterz. Et ō ista mā saz hi. 32. q. 7. adultery.

Un qui defloraz virginē solutā teneat eā ducere vel maritare. Rñ. In foro iudicialī videtur teneri ad alterz p̄dictoz: ex de adul. c. i. Sed ſm glo. hec fuit pena antiq hodie vo sic punit: q aut ducat eā aut ꝓbe

r

rat⁹: ⁊ a sacris exclus⁹ retrud at ad pniam i monasterio de quo non possit egredi: ex̄ d̄ adul. c. 2. A Ibi patet ꝙ hec pena proxime dicta obtinet quando seductor non vult stupratam ducere: quo casu etiam videtur ꝙ teneatur eam dotare: vt eo. ti. c. 1. Si autem pater non vult eam ei dare: vel ipsa nō vult consentire: teneatur eam dotare: vt i dicto c. 1. quod non corrigitur: sed in diuerso casu loqtur: vt ex his patet. ⁊ ex tex. ⁊ glo. vtriusq̄. c. Et ꝑm glo. Ray. ⁊ in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 6. glosatores predicta intelligūt de raptore qui seducit. i. seorsum ducit a domo patris ⁊ extrahit virginē per violentiā sz certe etiā si nō iterueniat violētia tenet seductor ad satisfactionem damni: vt in. c. fi. ex̄ de iniuri. B In foro autem penitentiali sic agendum est ꝑm Guil. Si deflorauit ipsam voluntariam non tenetur: q̄ ille non seduxit eam. Si autem inuitam vel seductam: iniungenduz est ei ꝙ satisfaciat vl̄ componat cum ea. A s. compositione q̄ procedat a libera eius voluntate: al's absolutus non est tutus in conscia: ar. l. 1. §. que onerande. in fi. ff. quarum rerum ac. nō datur. B Similem casum habes. j. matrimonium. 4. §. 2.

Utrum consensus i delectationē. s. cogitationis carnalis absq̄ hoc ꝙ consentiatur in actum sit mortale. Rñdeo. Sic: vt habes. s̄. delectatio.

Utrum in tactibus ⁊ osculis ⁊ huiusmodi sit peccatum mortale. Rñdeo. ꝑm Thoscd̄a scd̄e. q. 154. Osculum amplexus vel tactus ꝑm suam rationem non nominant peccatum mortale: q̄ possunt absq̄ libidine fieri vel propter consuetudinem patrie vel propter aliquam necessitatē vel rationabilem causam. Sed si fiant cum libidinosa delectatione sunt mortalia. Nam ⁊ solus consensus in delectationem mortalis est mortale: vt in precedenti. §. dicitur: multo magis ꝓgressus ad actū ē mortale. Addi potest ꝑm Al. ꝙ etiam aspectus libidinosus mortale est: Math. 5. Qui viderit mulierem ⁊ cetera.

Agister primo siue

doctor primo cōiter. Quelibet ecclesia cathedralis debet tenere magistros liberalium artium ad minus grāmatice q clericos ⁊ alios pauperes gratis instruani Et debent magistro assignari prouentus vnius prebende. Et eodem modo debent facere alie ecclesie quarum sufficiunt facultates. In metropolitana ecclesia debet vlterius esse magister in theologia: ⁊ eodem modo recipere prouentus: non tñ propter hoc fiat canonicus. A Sed tamdiu redditus ipsos percipiat q̄dīu ꝑstiterit in docendo. Quod si forte de duobus ecclesia metropolis grauetur: theologo iuxta modum predictum ipsa prouideat: grāmatico vero in alia ecclesia siue ciuitatis siue diocesis que sufficere valeat faciat prouideri: vt in. c. q̄ nōnullis ex̄ eo. B 37. di. de q busdam ex̄ eo. per totum. A Preterilz i. c. 1. ⁊ in dicto. c. q̄ nōnullis. Nota etiam ꝙ a prelatis ⁊ capitulis ad theologie studium debent aliqui habiles destinari qui alios postmodū valeāt erudire: quib⁹ si proprij prouentus ecclesie non sufficiūt: predicti. s. prelati ⁊ capitula necessaria ministrabunt. Docētes vero in theologica facultate dū in scholis studuerint: ⁊ studentes in ipsa integre ꝑ annos quinq̄ recipiant de licentia sedis apostolice prouentus prebēdarum ⁊ beneficiorum suorum non obstāte aliqua consuetudine contraria vel statu tuto. Hec omnia ex̄ eo, super specula. vt in sum. con li. i. ti. 3. q. 1. B Et de hac etiam materia vide. j. scientia. §. i. ⁊ sequentib⁹.

Utrū aliquis possit recipi in canonicū cū pacto ꝙ doceat ⁊ scholas teneat. Rñ. ꝑz Host. Dicūt doctores ꝙ nō: al' esset simoniacum: sed vacāti prebēde bñ potest hoc onus annecti: ex̄ de preben. significatum. Con. Ber. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 4 B In curia romana debent eē doctores ⁊ studiū vtriusq̄ iur: vid. j. studiū. §. fi.

Utrū magr̄ possit scholarib⁹ collectam imponere vel exigere. Rñ. ꝑm Host. Si magistro ānexuz ē sufficiēs bñficiū vel sufficiens salariū publicum nō licz ei exigere aliter simoniā cōmitteret: q̄ venderet obsequiuz spirituale: q̄d ex officio suo tenetur facere: ex̄ de simo. nemo. 1. q. 3. vendentes ⁊. c. non solum. sed tñ spōte oblata recipere potest. Si vero non sit ānexuz tale beneficium vel salarium: aut si non sufficiat ei potest accipere collectam pro laborib⁹ suis: ar. 12. q. 2. quicunq̄. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊ c. charitatem. Et videt Host. innuere ꝙ ñ solum ab extraneis: sed etiam a clericis ec

eleſſe poſſit exigere: nō tñ ō bet exigē a pau
pere cū ipſe p oñ debeat pauperi ſubueni
re. Sed ꝛ talis exactio ſm Guil. nō debet
eſſe coactoria: vt q̄ nili ſoluāt expellat eos
de ſcholis aut accipiat res eoꝝ: ſed potius
iopiā iuā eis exponendo. Et hec omnia ꝓ
Ho. intelligēda ſūt ſi magiſter ē ſufficiēs
Nō ſi inſufficiēs ē ꝛ officium docēdi aſſu
mit nō eſt ei ex debito ꝓuidēdum: ſed ſibi
culpam imputet. ff. ad. l. aquil. idez iuris.
Si ño ſufficiēs eſt ꝛ non habz prouiſionē
vt dixi etiā ſi diues eſt pōt a diuitib⁹ licite
accipe: q̄ nō tenetur eis gratis ſeruire. Sat
Lon. Inno. Ray. ꝛ Ber. Ad Idem i ſū.
con. eo. ti. q. 2. B

Quid de magiſtro q̄ feſtū alicui⁹ ſancti
qō de ſe colendū eſt nō vult cōcedere ad
celebrandū niſi data ſibi pecunia. Rñ. ſm
Ray. ſimoniā cōmittit: q̄ vendit ſpūale
ad quod tenet: vt i ꝓncipio ꝓcedēt. §. dic-
tū ē. Et per eadē iura ꝛ eodē mō ſi feſtum
nō eſt celebrandū: ꝛ ipſe vult illud feſtare
nec vult legere niſi data pecunia. Ad Idē
ſi die nō colendū vt alicui⁹ minoris ſancti
concedit colēdū ꝓ pecunia: vt in ſum. cō.
eo. ti. q. 3. Et ſubdit: Si aūt ꝓ data pecūia
p cederet magiſter ſcholarib⁹ aliquo die ꝓ
feſto ceſſare ꝛ lectionib⁹ ſiue vacationem
aliquā ꝓpt recreationē: ſicut cōſueuit fie
ri ab auctoriſtis turpe lucrū eſſet ſed non
eſſet ſimonia: hec ibi. Sed nō video rō di
uerſitatis i hoc caſu a ſupradict̄. B

Doctoris ſeuitia. ſ. i nimis corrigēdo cū
pūtatur: q̄ leuis tñ caſtigatio ei pmit
ſa ē. ff. locati. l. utez querit. eē de homi. ad
audientiā. 23. q. 5. c. i. Quid tenendū ab au
ditorib⁹ diuerſoꝝ magiſtroꝝ q̄ habēt ꝓ
as opiniones: habet. j. opinio. Utrū actus
doctr̄e ſit prēmittēdus ꝓpter ſcandalum
vide. j. ſcandalū. § 7. t. 8.

Magiſter ſecundo

ſ. quantū ad licentiā docēdi. Quid
ergo ſi ali qd exigat vel promittat ꝓ licētia
docēdi. Rñ. ſm Oſt. Exactū debet reſti
tui ꝛ promiſſū remitti: eē eo. ꝓhibeas. Ad
al. incipit ꝓhibem⁹. B Simonia tñ nō
cōmittit: ſed cōmittit exigēs crimē concuſ
ſionis: ꝛ debet dignitatibus ꝛ officijs ꝛ dñ
ſicijs expoliari: eē eo. c. i. t. c. q̄to. Ad. Lō.
Ray. ꝛ Boff. vt in ſum. cō. li. i. ti. 3. q. 5. B

Quid ſi ille q̄ habet poteſtatē ꝓcedēdi
licentiā docēdi vel legēdi vult legere in ꝓ
pria perſona: nunqd pōt alteri lniam dene
gare. Rñ. ſm Oſt. Non poteſt cū ipedi
re vel ei denegare: etiā ſi ipe ſit valde ido-
neus: ar. eē de offi. archi. c. vlt. Hoc enim
eſſet i ꝓiudiciū auditoꝝ cū ſepe qs habe
at gram diſcēdi ab vno ꝛ nō ab altero. Ad
Idem in ſū. con. eo. ti. q. 6. Et ſatis hoc di
citur i. c. q̄to eē eo. B

Quid ſi aliqs obtēta lnia legēdi velit
aliuz ſubſtituere: nūqd a ſubſtituto poteſt
recipere expēſas quas fecit in ꝓmiſſis ꝛ hu
iuſmodi. Rñ. ſm Guil. Si cōſuetudo lo
ci eſt q̄ poſſit aliū ſubſtituere: tunc ab illo
pōt recipe expēſas factas q̄ſi loco intereſſe
dum tñ ille doceat nomine eius. Si autem
totum ius tranſferat in ſubſtitutū: non de
bet aliquid recipere etiā ꝓ iteresſe: nec po
teſt etiā in ꝓmo caſu paciſci cū ſubſtituto ō
certa portione emolumenti recipiēda. Ad
Idem in ſum. con. eo. ti. q. 7. t. 8. B Et
multo minus poteſt in caſu. 2.

Utrū liceat alicui ꝓ ſeipſo petere licen
tiā docēdi i theologia. Rñ. ꝛ Tho. i quo
libet. Dicendū q̄ ſic. Nullam. n. petit ex-
cellentiam poteſtat̄: quod qdē turpe eſſet
ſed petit ſolam opportunitatē ꝓmunicādi
id qō habet. Locare aūt ſcientiā quā qs
habet laudabile eſt: ꝛ ad charitatē ꝓmēs
ſm illud Sap. 7. Quā ſine fictione didici
ꝛ ſine inuidia cōmico. 7. i. Pe. 4. Unuſqſq̄
ſicut accepit gram in alterutrū illā adimi-
niſtrantes. Poteſt tamē turpitudinē ꝓti-
nere rōne preſūptiōis: ſi ille q̄ ñ ē idōe⁹ pe
teret docēdi offiū. Ad Idem i ſum. con.
li. 3. ti. 5. q. 5. B

Auctoritas

ſm Ray. ꝓncipa
liū ī q̄uoꝝ ꝓſtit.

Primū qdē i progatiua ordis: vt
ꝓſbyt̄ maior ē diacono: di. 93. legim⁹ i fi.
eē eo. ſtatuim⁹. Secūz ē i progatiua ꝓfecta
tōis: vt epūs maior ē ꝓſbyto: di. 95. oli. 7. c.
epūs i eccliā. Tertiū ē i progatiua admini-
ſtratōis: vt archidiacon⁹ maior ē archiꝓſ
byto: ꝛ ei ſubeſt atq̄ obedire dz: di. 25. ple
ct̄. Quartū ē in progatiua antiqtat̄ ſm q̄
maior ē: vel q̄ pius fuit ordinatus vel ꝓuis
religionē ingreſſ⁹: vel etiā ille q̄ ꝓcedit alios
in etate: di. 75. ordinationes. eē eo. ca. i. eē
de clec. dudum. i. Et addunt etiam ſm
Oſti. quintum. ſ. ſm prerogatiuam ei-
us qui ordinauit: quia ordinatus a ſuperio

re inter alios eiusdē ordinis magis est ho
norandus: eē eo. per tuas. Ad maioritatē
obedientia sequitur: de qua habetur. j. obe
dientia per totum.

Alior pars. Generaliter qđ fit a maiori p
te capituli seu collegij vires obtinet
65. di. c. i. 2. 7 3. nisi ex alia parte prepondere
ret auctoritas: eē de elec. dudū. eē de testi.
in presentia. Prevalet tñ quandoq; minor
pars. s. quādo aliqd ab eis rōnabile fuerit
obiectū vel ostensū: eē eo. c. i. Nec oportet
vocari absentes nisi i electionib⁹: vt. s. elec
tio. i. §. 6. Simili i cessatiōe a diuinis: vt. s.
cessatio a diuinis. §. i. A Ló. Al. B

Maledictio. Utrum maledi
ctio sit peccatū
mortale. Rñ. fz Tho. scđa scđe. q.
76. Maledictio de qua nūc loquimur est p
quā pnunciatur malū contra aliquem vl
imprecando vel in optando: qđ qz fz se re
pugnat charitati ē peccatū mortale. i. Lo
ri. 6. Neq; maledici: neq; rapaces regnū
dei possidebūt. 7 tāto grauiꝰ cū to personā
cui maledicimus magis amare 7 reuereri
tenemur. Unde Leuit. 20. Qui maledixe
rit patri suo aut matri morte moriat. Con
tingit tamē eē venale vel propter paruita
tem mali qđ qs alteri iprecatur: vel etiā p
pter affectū eius q profert: dū ex leui mo
tu: vel ex ludo: aut surreptione aliqua talia
verba pfert: qz peccata verborum maxi
me ex affectu pensantur.

Que differentia est inter maledictionē
7 blasphemiam. Rñ. fm quoꝺāaz vulga
re: vt in tuscia: idem sūt: 7 hoc etiā pbatur
p decre. eē eo. statuimus. Sed tñ propōe lo
quēdo aliud est blasphemia qñ. s. verbis:
A vel intentione: cum etiā sola imprecatio
ne peccatū cōmittatur: Esa. i. B attribui
tur deo quod ei non cōuenit: vel ecōuerso
vt dictū ē. s. blasphemia. A Tertio cum
attribuitur creature qđ appropriat creato
ri: fm Tho. scđa scđe. q. 13. arti. i. B Ali
ud maledictio. s. dū aliqs iprecat vel optat
alicui malum siue hoi siue deo.

Que pena, pferēt maledictionē ℨ dēū. fz°
sigs ℨ deū vel aliquez scīm maxie dtāz vgi
nem talia presumpserit: debz septē diebus
dñicis pxīs ante hostiū ecclie i manifesto esse dum
missa dicitur: ita q vltimo die nec pallium
nec calciamēta: sed corrigiam circa collum
habeat: 7 q septem precedentib⁹ feriis se ex
tis ieiunet i pane 7 aqua: nec ingrediatur ec
clesiā: 7 in quolibet dictorum dierū tres re
ficiat pauperes: 7 si nō potest tres: saltē du
os vel vnum: 7 si nō pōt hoc illud in penā
aliā commutetur: 7 si predicta renuerit de
bet ei iterdici ingressus ecclie: 7 in obitu de
bet carere ecclesiastica sepultura. Insuper
tales debēt condemnari pena pecuniaria:
eē eo. statuimus. Et hec omnia fm Hoff.
pro tribunali fiūt. Ceterum in iudicio ani
me discretus sacerdos molliet hunc rigo
rem. A Immo 7 in foro penitentiali eti
am hic rigor seruandus est preterq; in con
demnatione pene pecuniarie quādo blas
phemia publica est: fm modū tñ positū. s.
pfessor. i. additiōe magna. B

Utr; liceat maledicē creature irrōnali.
Rñ. Creature irrōali pōtingit maledicē qñ
q; modis. pmo mō fz q ordinat ad hoiez
p modū subuētōis. s. q: p eas subuenit hu
mane necitati. Et hoc mō deus hōi dixit:
Maledcā tra i ope tuo. A Gen. 3°. B vt
s. p eꝰ sterilitatē hō puniretur. Et ita ēt in
telligit qđ hz Deut°. 28. Bñdicta horrea
tua maledictū horreū tuū. Sic 7 dauid ma
ledixit montes gelboe fm expositōez Bre
go. 2° fz q ordinat ad hoiem p modū signi
ficatiōis: sicut dñs maledixit ficulnee in si
gnificatōez iudee: Matb. 21. 3° fm q ordi
nat ad hoiem p modū pōtētis. s. loci. vl tpis
Et sic Job maledixit diei natiuitatis sue:
Job 3. Et hoc ppter culpā originalē quaz
nascēdo ptraxit: 7 ppter penalitates ide se
quētes: 7 pter hoc ēt pōt intelligi Dauid
maledixisse mōtib⁹ gelboe. 2. Reg. i. ppi
cedē ppli q i eis pōtigerat. Predictis trib⁹
mōis nō ppetit nec licet hōi maledicē irrō
nali creature: nisi forte spāli dei reuelatiōe.
A Uel nisi i his nō intēderet odiū creatu
re: fz detestatōez mali culpe vl pene: iuxt illud
Job. 5. Vidi stultū firma radice: 7 male
dixi pulchritudini eiꝰ statim. B 4° cō
tingit maledicē irrōnabilib⁹ reb⁹ inq̄tuz
sūt creature dei: 7 hoc ē pctm̄ blasphemie. 5°
pōt pōtingē m aledicē eis fz se pōsideratis: et
hoc ē ociosū 7 vanū 7 p pōs illicitū: hec sūt
pta sūt de Tho. scđa scđe q. 76.

Malefactor. Si malefactor
pōt fugere vl se
defendere: vide. s. accusatus. §. pe
nultimo.

Aleficium dicitur dupliciter. Uno mō qd̄ libet sortilegiū: de quo agitur. C. de male. ⁊ mathe. p to. de quo etiā multa habent. j. sortilegiū p totū. ⁊ de tali maleficio inq̄ntū impedit matrimoniuz habet ex̄ de fri. ⁊ male. ⁊. s̄. impedimentū. 15. in quatuor vltimis. §. Alio modo dr̄ maleficiū qd̄ cūq̄ crimē: vt furtū: rapina: homicidiū ⁊ hꝰi. Dicit etiā quasi maleficiū qñ est nocumentū p̄ter propositū: vt cū iudex per ipe ritiā male iudicat: vel cū de domo alicuius aliqd ē eiectū qd̄ nocuit trāseuntibꝰ: vt in i sti. de obli. que ex quasi delic. in prin. ⁊ per to. Utrū maleficiū qd̄ ē sortilegiū possit tolli per aliud maleficium: vide supra impedimentum. 15. §. fi.

Anumissio est datio libertatis. Nā q̄dūq̄s in seruitute est manui ⁊ potestati suppppositus ē: manumissꝰ vero liberatus ē: in insti. de liberti i p̄n. Et manumissi dicunt liberti: de quibꝰ habet. s̄. libertus.

Quis potest manumittere. Rñ. Manumittere pōt dñs q est maior. 20. annis: nisi als non hēat administrationē: vt furiosus ⁊ ꝓdigus. Minor vero. 20. manumittere int̄ viuos nō potest nisi ex causa: ⁊ tūc si ē maior. 17. ānis. C. q manumitti nō possūt. l. si minor. A cōiuncto. §. fi. in insti. ex quibꝰ cau. manu. licet. B Sed i vltima volūtate pōt: ex quo pōt testari. s. pꝰ 14. ānū. C. q manumit. nō possūt. auc̄. sed de iure. A. al' incipit: sed hodie. ⁊ idē dicit in dicto. §. fi. in insti. B Item eps potest manumittere seruos ecclie benemeritos. 12. q. 2. siquos. Pōt etiā alios nō benemeritos: dum tñ det ecclie ꝓ vno duoi eiusdē meriti ⁊ peculij. 12. q. 2. eps q mancipiū. Et ſm Guil. intelligi debet q det de suis bonis ꝓprijs: nō de rebꝰ ecclie. Itē pōt manumittere causa miserationis. 12. q. 2. cū redēptor. qd̄ itelligi pōt de benemeritis. Item abbas nō pōt manumittere ſuū monasterij nisi de consēsu epi ⁊ monachorū: di. 54. abbati. nisi sit ꝯria ꝯsuetudo: ex̄ de his que a p̄la ea. noscit. Itē ſuus cōis plurīū manumitti pōt ab vno: sed debz manumissor alijs ſuare idemnes. A Hoc est q ante manumissionē debet preciū iustū dare: vl' si recusatur recipi debet deponere per publicas personas cum sigillo apud edē sacrā: vt in. l. de qua statiz. B C. de cōi ser. ma. l. i. Et nota q nō valet manumissio in fraudē creditoꝝ facta. C. q ad liber. ꝓuo. ñ po. A Melius. C. qui manumit. nō pñt B l. i. in insti ex q. cau. ma. li. §. i. A Idē i sū. cō. l. 3. t. 17. q. 10. ſz Ray. Al. ⁊ Ho. B

Qualit̄ fieri debeat manumissio. Rñ. multis modis. Aliqñ i ecclia sub aspectu epi ⁊ plebis: ⁊ debet de hoc fieri scriptura ad cautelā futuri. C. de his q in eccle. ma. l. i. ex̄ de ser. nō or. c. i. Itē fit qñq̄ corā iudice: ⁊ dicitur manumissio vindicte. nam vindicta appellabat virga p̄toria cum qua tāgebant a p̄tore illi q manumittebant. A De hoc in isti. de libertis. §. multis. ⁊ ibi glo. B Et siquidē manumissio fiat ad hoc: vt manumissus ordinet debet potiꝰ fieri corā iudice eccliastico q̄ seculari: ar. ex̄ de ser. ñ ordi. c. i. Itē potest manumissio fieri i secreto: vt dicat dñs: esto liber: vel int̄ amicos: vel p epl'am: vel per testamentum: vel quā libet vltimam voluntatē. Itē pōt fieri diebus feriatis. Itē tam de die q̄ de nocte: ⁊ a ꝓcedēte p viā. A i. a iudice ⁊ nō ꝓ tribunali sedēte: vt i textu de quo stati. B in i sti. de libertis. §. multis autē. Insup serui fiunt libi p alios modos q̄ p manumissionem: quos vide. j. seruus. i. §. fi. Priceps quoq̄ sola voluntate manumittere pōt. C. de cōi ser. ma. cum apud.

Atrimoniū primo cōiter qd sit matrimonium. Rñ. Matrimoniuz ē viri ⁊ mulieris ꝯiunctio in diuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs. 27. q. 2. c. i. ex̄. de p̄sump. illud. ⁊ in isti. de nup. §. 2. A In hoc. §. nihil d̄ hoc videt dici: sed in alijs allegatis. B qd̄ Ray. exponēs dicit: Viri ⁊ mlieris nō viroꝝ ⁊ mlierū: nec viri ⁊ mulieꝝ: qz nec vnꝰ vir ples. vxores: nec vna ples viros habere potest. Cōiunctio. s. animoꝝ ⁊ mr̄imonialis. Indiuiduaz vite ꝯsuetudinē retinēs: hoc ē q neut̄ absq̄ cōsēsu alteriꝰ pōt ꝯtinētiā ꝓfiteri vl' oroni vacare: vt hic. j. §. vlt. in fi. nec se alteri copulare sed sibi inuicem mutuā fidē seruare: ⁊ debiti redditionē ⁊ mutuā iuicē in necessarijs vt possunt subuentionē prebere debēt Et quod dicitur indiuiduam ⁊c̄. intelligitur ſm Guil. d̄ matrimonio consūmato p carnalem copulam: qz ante posset separari in casu: vt dicitur. s̄. impēdimentum. i.

ꝑ2. Item intelligit de mrimonio fidelium qz tm infidelium infidelium posset separari vt.8. impedimētuz.9.p to. A Idē in sū. cō. li.3.ti.2.q.1. vbi ponunt t alie diffinitiones mrimonij que ptz reduci ad pdcā. B

Unde di mrimonū. ḡn. fm Ray. Dicitur quasi matris munū. i. offm: qz dat mulierib⁹ eē matres: t ideo magis denotat a matre ꝙ a pre: qm in eo plus apparet matris offm ꝙ ptis. Idē Tho. Pe. t Bost. A Idē i dicta.q.1. in sū. con. li.2. B

Utrū matrimoniuz sit sacrm. Rñ. fm Tho. in 4. di.26. Sacrm importat remediū ꝑ peccatum p ſcībilia signa: t cū hoc i ueniat in mrimonio: inter sacramēta cōputatur. A Et istud remediū ē duplex. i. curatiuū t preseruatiuū. Primū dat in aliis sacramētis. Secūm un sacro matrimonij: fm Pe. t in sū. cō. li.3.ti 2.q.2. Magr aūt vi dicit sacrm ex eo ꝙ sacrat rei signuz. i. coniunctiōis xpi t ecclie: ad eph. 5. Et vt pz i dicta.q.2. Pe. addit ꝙ cōiūctio exterior ē ē sacrm tm: coniunctio vero interior animoz sacramentū t res: effectꝰ gratie que ibi confert res t nō sacrz: t ē rei primo signata. Res vo signata secūdario ē coniunctio xpi t ecclie. B Et forma gdē huiꝰ sacri sūt verba. A Siue alia signa: vt in dicta.q.2. B Quib⁹ cōsensus matrimonial exprimit. t sic pe nitētia nō habz aliā mām nisi ipos actus sensui subiectos q sūt loco mālis elementi sic sacrm mrimonij hz ꝙ materia ipos actus: qz perficit per actū eiꝰ qui sacro ipo vtitur. Unde apostolus Eph. 5. dicit: Sacramentum hoc magnum t̄c.

Qñ matrimoniū fuit istitutū. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 26. Qd matrimoniū fm ꝙ ordinat ad ꝓcreationē plus que erat necessaria etiā peccato nō existēte istituū fuit āte peccatū. Sde in hoc ꝙ homini mulierē in adiutoriū ō costa formauit: t dixit eis: Crescite t multiplicamini t̄c. Gen. 2. A punto. c 1. B. Idā vero cū dixit: Hoc nūc os ex ossib⁹ meis t̄c. vba illa ptulit a deo inspirat⁹: vt intelligeret matrimoniū istitutio nē a deo factaz. sed fm ꝙ matrimoniū ꝓdet remediū cōtra vuln⁹ pcti: sic institutū fuit post peccatū ipe legi nāe. Secūm aūt in determinatione pionaz institutionē huit in lege Modysi. Et fm ꝙ repsentat cōiunctionem xpi t ecclie istitutionē habuit i noua lege: t fm hoc est sacramētū noue legis hec Tho. t ō prima t scōa distinctiōe. 31. q. 2. §. his ita. t ex de diuoz. gaudem⁹.

Que sunt cāe institutionis matrimonij Rñ. fm Ray. Due sūt cause pncipales. i. susceptio sobolis educāde ad cultum dei: Gen. 1. Crescite t multiplicamini t̄c. t vitatio fornicationis. 1. Corin. 7. Propter fornicationez vnusquisq habeat suā vxorem: t vnaq suū virū. t ista cā tolli post peccatū extitit. Secūdarie vero multa sūt vt quādoq pacis reformatio: pulchritudo vxoris: diuitie t huiusmodi.

Nunqd tenet matrimoniū nō factum cā prolis: sed ꝓpter secūdarias cās nūc dictas: puta ꝓpter pulchritudinem: diuitias t hꝰ. i. Rñ. fm Ray. Sic. Sufficit n. ꝙ ꝑsens intendit t cōsentiunt p verba de ꝑsenti. 32. q. 2. solet queri. Deut⁰. 21. Si videris mulierē pulchrā in medio captiuoz, t amaueris eā volueritq eā in vxorē habere. introduces eam in domū tuaz t cetera Con. Tho. t Pe.

Quot sunt bona matrimonij. Rñ. fm Ray. Sūt principalia tria. i. fides: ples t sacramētū. 27. q. 2. omne. In fide attendit ne cum alio vel cū alia ꝓmiscat. In prole vt amanter suscipiatur t religiose educetur siue informetur. In sacramento: vt matrimoniū nō separet. A Hec tāg colligunt i dicto. c. oē. B Lz non fiat interdū separatio corporalis: vt ex cōi ꝓsensu cā oronis vel religiōis: vel etiā ꝓpter fornicationem tī matrimoniū inē fideles post rite ꝓcū t ꝓsummatū ē: inseparabile est vīq ad mortē. t predicta tria bona adeo sūt substantialia cōiugio q cōditio ꝑ aliqd istoz apposita viciat cōtractū matrimonij: ex de cōdi appo. c fi. De qua mā plene habet. j. matrimonium. 5. §. pmo.

Utrū intētio nō seruādi fidē viciet matrimoniū. Rñ. fm Guil. Si aliquis ꝑsumat matrimoniū nō habēs ꝓpositū ꝓuādi fidem sed adulterādi: nihilomin⁹ tenet matrimoniū. A Lon. Pe. vt in sū. con. lib. 4. ti. 2. q. 54. B Dum tū hoc nō deducatur in pactū. si aute deducat in pactū: vt q̄ liceat adulterari: vel q̄ ꝓstituat vxorē nō contrahitur matrimoniū: ex de ꝓdi. appo. c. fi. De illis vero qui nō habēt intentionē ꝑhendi habetur. j. matrimoniū. 4. p totū.

Utrū intentio nunqd exigēdi debitum viciet matrimoniū. Rñ. fm Guil. Credo

q̄ contrahitur mr̄imoniū: sicut fuit īnt beatā virginē ⁊ Joseph, ⁊ credo etiā si intendat non solū nō petere: sed etiaz negare q̄ teneat matrimoniū: dūmodo hoc non deducatur i pactuz: quia tunc non teneret Ad p̄mo dicto có. Pe. sed discordat a secūdo dicēs: q̄ de bono fidei matrimonialis duo act⁹ sunt. Unus essentialis. s. nō negare coniugi vsū sui corpis: ⁊ intētio opposita huic matrimoniū excludit. Alter accessoriu⁹. s. non exhibere alteri corp⁹ suū: ⁊ intentio huic opposita mr̄imoniū nō excludit: vt i dicta. q. 54. ⁊ se. B

Utrū intētio nō habēdi p̄olem excludat matrimoniū. Rū. fm Pe. Firma intentio, plem euitādi excludit matrimoniū dico maxime si deducat in pactū: sed tñ intentio nō educādi p̄olē nō excludit. Ad Có. Aug. ⁊ glo. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q 56. B Similiter nec excludit mr̄imonium desperatio, plis: q⁹ adhuc pōt eē mr̄imonium i remediuz. Ad Jdē in sum. cō. in dicta q 56. B

Utrz intētio ducēdi aliā vxorē excludat matrimoniū. Rū. fz Pe. si intendit ducere aliā dimissa ista nō est matrimonium q⁹ ⁊ fm Guil. talis videt ȳhere ad tps. 32. q. 2. solet queri. Ad Et ibi pz q̄ ppt hoc isto casu mr̄imoniuz nō valet. Nec obstat q⁹ indei cōtrahunt cum ꝓposito diuertendi qñ voluerint p libellum repudij: q⁹ hoc nō deducunt in pactuz q̄uis ex vi constitutiōis vl ꝓsuetudis: vel etiā sola voluntate mutata postea diuertant: sicut ⁊ de eo q mutata voluntate intrat religionē fz Pe. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 57. B Si vero ista retenta nihilomin⁹ cuz ipa erit mr̄imoniū Ad Jdē in dicta. q. 57. B

Utrū int beataz virginē ⁊ Joseph fuerit p̄fectū mr̄imoniū. Rū. fm Pe. i 4. di. 30. Duplex ē perfectio mr̄imonij vna q̄tū ad eē: q̄ gdē fit p ꝓsensū vbis de p̄ti ex p̄ssū: ⁊ tali p̄fectōe mr̄imoniū illō p̄fectuz fuit. Alia p̄fectio q̄tū ad operationē: ⁊ sic ñ fuit p̄fectū: q⁹ act⁹ ꝓpius mr̄imonij est carnalis copla: in quā vt ibidē dic Tho. ȳgo nō ꝓsēsit explicite: fz implicite a dō certificata. Ad i. si fuisset certificata: vt pz ex se. B Et sic ȳgitatē suā dō ꝓnulisse i u. sentē. di.

Que differētia ē int mr̄imoniū legitimum ⁊ ratū ē. Rū. fz. Ray. Mr̄imoniū legitimū ⁊ nō ratū ē q̄ legali tñ īstitutiōe vl punctē int viros int fideles ꝓtrahit: q̄ dō iō dī non ratū: q⁹ sine fide fit. Aū Aug⁹ Nō ē ratū cōiugiū q̄ sine deo ē. Ratū vero ⁊ non legitimū ē q̄ int fideles ⁊ legitimas p sonas: sed sine legitima solēnitate ȳhitur. Hec distictio p̄obat. 28. q. 1. §. Item illud. ⁊ eē de diuor. ȳgito. 7. c. gaudemus.

Quis est effect⁹ mr̄imonij. Rū. fz Ray. Effect⁹ est q̄ exquo semel ē coniugiū inter aliquos fideles nūq̄ desinit eē: etiā si alter efficiat hēticus. 32. q. 7. c. 1. ⁊ 2°. eē de diuor. c. quāto. Nec marit⁹ pōt dimittere vxorē sine efficiat⁹ ceca sine lep̄rosa vl aliqd tale: nec vxor vir. 32. q. 5. horrēd⁹. ⁊. c si vxorez nisi tñ cā fornicatiōis: ⁊ tūc si dimittat maneat sine ꝓuge vl recōciliet vxori. 32. q. 1. dixit dñs. Item ali⁹ effect⁹ ē. q⁹ mlier ptātez sui corporis nō hz: fz vir: ⁊ vlr ptātem sui corporis no hz: fz mulier: tiō p⁹ copulaz carnalē nec religiōez pōt alī eligere inuito altero nec ꝓmittā, pfiteri. 33. q. 5. c. p°. 2°. ⁊ 4°. Est ⁊ ali⁹ effect⁹: q⁹ vir ꝓpelled⁹ ē reddere debitū vxori: fz nūq̄ cognouerit eaz ⁊ e⁹: nō obstāte supuēiēte affinitate: eē de eo q cog. cō. vxo. sue. discretiōez. ⁊. c. tue. Ille tñ ꝓiūx q de ipa affinitate ē inocēs mon̄ed⁹ ē q̄ ꝓfiteat: q̄ si nolit tūc nocēs teneri debitū petituz reddere: fz exigere nunq̄ pōt. Ad vt pz in allegatis iurib⁹. ⁊ dz reddi cū timore vt in. c. tue. B Itez vn⁹ ꝓiugū sine consēsu alterius nō pōt orare: itelligo oīone ꝓuata ⁊ tā longa q⁹ esset impedituna debiti cōiugalis. Sec⁹ de oīone solenni: vt misse tpe a canonib⁹ diffinito: de conse di. 2. omnis hō. ⁊. 33. q. 2. quos dus. Ad ō ꝓse. di. i. oēs fideles. ⁊. c. missas. B

Mr̄imoniū secūdo

qs possit cōtrahere. Et p̄mo qdem vtrū puer possit cōtrahere. Rū. fm Ray. Etas apta in puero est ānoz. 14. ⁊ in puella. 12 extra de despō. ipu. ipuberes. ⁊. c, cō tinebatur. ⁊ si ante contrahunt non est matrimonium: vt habes. 5. impedimentum. 13. §. penult. Ad nisi essent p̄oximi pubertati: ⁊ ita q⁹ malicia suppleret etatem: eē de despon ipu. de illis. Có. Tho ⁊ Pe. vt i sum. con. li. 4. ti. 2. q. 19. B

Utrū furiosus possit contrahere. Rū. Furiosus vel insan⁹ dicēdo verba mr̄imoniū efficiēna non ꝓpt hoc ȳhit: quia anio

cōsētire nō pōt .32.q.7. neqz furiosus. Intelligēdū qz dū ē in furore. nā si habeat lucida intervalla cōtrahere pōt: ar. 3.q.9. indicas. 7.q.1. qz quis triste. A Idem i sū. cō. eo. ti. q.26. fm Ray. B

Utz ebrius possit ꝓtrahē. Rñ. scōm Bull. Si ita ebr⁹ sit q nescit qd agat ñ potest: sic ⁊ de furioso dictū est: nisi qō fecit in ebrietate ratum habuit postea. Qō si ebrietas nō sit tāta q vsū rōnis auferat cōtrahere pōt: sicut ⁊ dictū est ō ebrietas. §.5°. A Idem in sū. cō. eo. ti. q.27. ⁊ se. B

Mūquid absētes possint ꝓ ꝓcuratorē ꝟhere mrimoniū. Rñ. pōt sicut Ysaac cū Rebecca. 32.q.2.§. cū dicit. Sed non ē idone⁹ ꝓcurator nisi sup hoc hēat spāle mandatū: nec pōt aliū ꝟstituē nisi sit ei spāliter cōmissū. ⁊ si fuerit revocat⁹ antez ꝟxerit: ꝟz tam ille qz illa cū qua ꝟxit hoc ignorauerit tamē nō tenet mrimoniū postea contractū ex de ꝓcura. ꝓcurator. li°. 6°

Multi sūt qui nō possunt ꝟhere ppter impedimēta que sunt inter eos: vide. ē. impedimētū p° cū oib⁹. c. se. An leprosus possit cōtrahē: vide ē. leprosus. §.1. A Aduertēdū ēt q edictū de mrimonio cōtrahendo dicit ꝓhibitoriū. s. q omnis q nō ꝓhibetur ꝓtrahere pōt: ex ō spō. cū apud. vt nōtur in sū. cō. eo. ti. q.26. fm Ray. B

Sed nūquid absētes possūt ꝓtrahere p solas lras. Rñ. fm Ray. Si ille vel illa cui mittūt nulli exprimūt ꝓsēsū suū: credo sine ꝑiudicio q qzcūqz cōsēnat nō est mrimoniū: sed nūc ōmū erit qñ notificauerit siue significādo hoc illi q misit lras siue alij dicēdo. A hoc videt pon⁹ fuisse dictū glo. Ray. vt ꝓz in sum. cō. eo. ti. q.31. Ratio autez ē vt ⁊ tibi colligit: qz ad mrimoniū ꝓsēsus nō sufficit nisi fuerit ad extra exprssus. Facit ex de spon. cuz apud. B Utz q cū vna ꝟxit sponsalia possit ꝓtrahere mrimoniuz cum alia: vide. ſ. sponsalia. §.8.

Atrimonium tertio

quō ꝓtrahitur. Et qritur ꝑmo: vtz per cōsensum ꝓtrahatur mrimoniū. Rñ. fm Ray. Exquo vir ꝓsentu p ꝟba de ꝑsenti in mulierez: ⁊ illa in virū dicēdo: accipio te in meam: ⁊ accipio te in meū. vl ꝓsētio in te tanqz in vxorem: seu alia eqpollētia ꝟba: statim est mrimonium: ēt si ꝓsensus non exprimatur ꝟbis vel signis in his q nō pōt dicere vt mutus: vel nō audire vt surd⁹. Sine cōsensu ꝟo qcūqz alia dicāt vl fiāt ēt si interueniat carnalis copula nō ē mrimoniū: ex de spon. duo. tuas. c. dudum. ⁊ ex de spon. si inter. ⁊ c. cum apud. ⁊ vide se. §.

Sz vtz ipa ꝟba sint necia. qr scōz Pe. sic dicit mgr sinaz: Nō solū ꝓsēsus interior facit mrimoniū: ꝟz regritur exprssio ꝟborū qz sac fm res sēibilis ē: ⁊ in eo regrit signū exterius exprssū. Exprssio aūt ꝟp⁹ quemētus fit p ꝟba de ꝑsenti A Jō in valētib⁹ log necessaria sūt ꝟba: ex de spon. c. tue frmitatis. fm Ray. ⁊ vt nōt in sū. cō. c. ti. q.3. B Sz ⁊ pōt fieri p aliū modū: vt p lras abñtiuz: vt dictū ē ō mrimoniū 2°. §. plr. vl p euidētia signa ꝑsonū ñ valētū log: vt i ꝓceden ti. §. dictum est.

Quid si qs dicat: volo te decetero ꝟhe in vxorē: vl volo q tu sis mea vxor: seu te esse vxorē meā: nūqd ꝟhit mrimoniū. qr° fm Bull. In talib⁹ recurrēdū ē ad intētionez ꝟhentiū: ⁊ fm eā iudicādū. Qō si de ītēto nec cōstare nō possit ꝟbe nec ꝓsūptiue: dicēduz q qñ hoc ꝟbū volo cōiūgitur ifinitiuo verbi substātiui: vt ēē: vl verbi nō significantis actum: ſz reuelationez: vt ꝟhe seu tenere. A Quia in his videt qdam relato marito ad vxorē: ⁊ ez: qz nō pōt de iure aliā teneri p vxorē nisi ipe teneat ꝓ marito ⁊ ez°. B Tūc p hoc ꝟbū volo ponit⁹ dz exprmi volūtas concomitans qz ꝓcedens: vn p ꝓdicta verba ꝓsumēdū ē mrimoniū ēē ctum: ex de spon. ex parte ꝓsertim qñ ꝓcessit interrogatio: vt vis ꝟhere. ⁊ adhuc exprssi⁹ ē si addit dicēs decetero volo. Sec⁹ aūt ēt si hoc ꝟbū volo iūgeret cum infinitiuo significāte aliquē actū A. ſ. simplicē absqz relatione vt i exēplis q subiūgūtur. B Tunc. n. videt exprimere volūtatē ꝓcedētē pon⁹ qz cōcomitantē: vt cū dicit: volo bibere: volo comedere: ⁊ ita si dicat: volo te accipe. A Nam aliqs pōt etiā de iure velle aliquā accipere: ⁊ illā ñ eū: ⁊ sic hic ē simplex act⁹ sine relatiōe. B vel in te cōsentire tanqz in meā nō erit in mrimoniū. A Idē in sū. cō. eo. ti. q.4. ⁊ se. B

Quid si dicat vir: ꝑmitto q sp. quidebo tibi sicut vxori: ⁊ illa similia rñdet. Rñ. fm Hosti. Nisi aliud ꝓtestētur ꝑ mrimonio indicabo: ar. ex de spon. ex literis. ⁊ ex de iureiu. quēadmodū. i. rñso in ꝓncipio. A Idē in sū. con. eo. ti. q.6. B

Quid si dicat vir: ꝓmitto q̄ nō dimittaz te ꝓ meliori vl' peiori. Rñ. ſm Hoſtiē qō i ſupiori ꝓximo §. dictū ē. Nā i talibus dubijs ē ꝓ mr̄imonio iudicādū: ex̄ ō ſen. & re iudi. c. ſi. ex̄ de teſti. lz ex quadam. B Jdē in ſū. con. eo. ti. q. 7. Et addit: Jdē ſi dicat q̄s: vis vel placet tibi talis: & ipa rñdet: volo vl' placet. B Tñ ſm ꝓſciaz itētionē eoz ē ſtādū. A Hoc verū ē ſi illud contigat ſine alioz p̄iudicio vel ſcādalo: al'etiā in foro cōſcie ſtandū ē cōi ſignificatiōi verboz ſeu iuris interp̄retatiōi: vt in. c. ex lr̄is ꝑmo. ex̄ de ſpon. B

Quid de illis qui poſt datā fidē de cōtrahēdo dicūt: bidam⁹ noīe mr̄imonij: vl' oſculemur nos inuicem: nunqd ꝓhitur mr̄imoniū. Rñ. fz Guil. Credo q̄ nō niſi hoc agēdo voluerit recedē a ſpōſalib⁹ de futuro & trahē de p̄ſenti. Nā q̄ dicūt noīe mr̄imonij intellgēdū ē cōtrahēdi poti⁹ q̄z contractu: cū añ actū nō ſit de mr̄imonio: lz de ſpōſalib⁹. A Multi de ꝓria itētiōe ꝓſtet ſaltez p certa indicia: ſm eundem: vt in ſum. con. eo. ti. q 8. B

Quid ſi nihil actū ſit de ſpōſalib⁹: ſed ſimplr̄ vxoz dicit dicta verba: & ſequit oſculū de cōi conſenſu. Rñ. fz Guil. Credo q̄ ſi ꝓhētes per hoc intēdebant ꝓtrahere cōtractū ē. Ad iudicādū añ de itētiōe recurrēdū eſt ad circūſtantias verboz p̄cedētiū & ſubſequtiū & huiuſmodi indicia. Q̄ ſi nulla appareant: non credo q̄ ſit mr̄imoniū iudicādū: & p̄ſertim ſi vterq̄z vel alt̄ neget ſe intētiōem habuiſſe cō trahēdi: aut ſi alt̄ ad ſcda vota tranſierit. Cō. Hoſti. A Jdē in ſū. con. eo. ti. q. 9. B

Quis ſit cōſenſus ille q̄ regritur i matrimonio. Rñ. ſm Ray. intelligitur de conſēſu mr̄imonialis ſocietatis ꝓpter quē ſequitur q̄ eos oz cohitare: non añ intelligitur p̄ncipalr̄ de conſenſu cohitatiōis: q: tūc inter ſr̄em & ſoroꝛē eēt matrimoniū: nec etiaz de cōſenſu i carnalē copulā: q: tūc inter Maria & Joſeph ñ fuiſſet mr̄imonium: de quo dictū ē ſupra mr̄imoniū. i. §. añplr̄. Unde Tho. i. 4. di. 28. dicit: q̄ iſte cōſenſus nō ē in carnalē copulā explicite: ſed ip̄licite: qa in ꝓugali ſocietate implicatur mutua ptās cōiōnis: nō tñ rez: ſed ēt coꝛpoꝛ. A Cō. Pe. vt in ſū. cō. eo. ti. q. 12. Et quod dicit ō cōione rez̄ intelligit quo ad neceſſariaꝛ ſubtentionem: & non quo ad alia bona: cum nullo iure ceneatur. B

Utrum cōſenſus ad tps faciat mr̄imoniū. Rñ. ſm Pe. Cum inſeparabilitas ſit eſſentialis mr̄imonio: vt in diffinitōe ei⁹ ponit: nō ad mr̄imoniū regrit conſenſus ad inſeparabilitatē: & ſi ſit ad tps non facit matrimoniū. 32. q. 2. ſolet queri. ex̄ de con. appo. c. vlt. A Jdē i ſū. cō. eo. ti. q. 13. B

Pone q̄ qdā in p̄ſtia plurīū ſoroꝛuz dicat eis: ꝓmitto vobis q̄ vnā ex vob̄ ducā i vxoꝛē: & oēs rñdēt: placet: p⁹ ea cognoſcit vnā: nūqd ē matrimoniū. Rñ. ſm Hoſti. Sic q̄z ipſo facto cōſtit: ar. ex̄ de appella. dilecti. & c. vt noſtrū. A Jdē in ſū. cō. eo. ti. q. 18. Aduertendū añt ſm Pe. & in ſū. con. eo. ti. q. 10. q̄ in his qui ſūt alieni uris ſufficit ad mr̄imoniū ēt tacit⁹ conſenſus: tē exp̄ſſus verbis coꝛ in quoꝛ ſit ptās: vt p̄z i filio ſeu in filioſa. 32. q. 2. honozatur. Con. Tho. & Inno. & hoc clare hz̄ in. c. ſi infātes ex̄ ōb⁹ ſpō. ipu. li. 6. Glo. ēt Ray. dic̄ Quid ſi vir dicat: accipio te i meā vxoꝛē: & mulier nihil rñdet: nūqd ē matrimoniū. Et rñdet q̄ verba in matrimonio nō ſunt de ſubſtātia mr̄imonij: ſicut in baptiſmo & euchariſtia: verba tñ aut nut⁹ aut alia indicia ſunt neceſſaria ad hoc vt ꝓſtet eccl'e de matrimoniali conſenſu. vñ ſi puella log verecundatur: tamē patitur ſe ſubarrari p̄ annuli imiſſionem: vl' patit ſe dotari: ipſa taciturnitate et patientia cōſenſus eius exp̄imitur q̄uis lingua taceat: ſm Hug. Et Tho. etiam dicit ſufficere in hoc caſu q̄ ꝓdicat. Si autez nulla alia ſunt indicia de conſenſu eius: dicit glo. ei⁹: Nō credo q̄ p̄ſumēdum ſit p⁹ mr̄imonio ꝓpter illa tñ. Hoſti. quoq̄z dicit q̄ ſolū conſenſum regrit eccl'a quo ad ēntiam mr̄imonij: verba añt regrit ad hoc vt conſenſus ꝓbetur: q̄ ſi deficiāt: ſufficere debēt ſigna etiā in loquēte. Dicit ēt q̄ ſi ſcribant voluntatem ſuam ſine verbis: videt etiam ſufficere. B

Quid ſi omittātur ꝓſuete ſolēnitates & fiat mr̄imoniū clādeſtine ſiue occulte. Rñ. ſm. Ray. In hoc caſu ñ p̄ſumitur coniugiuz: ſed adulterium ſiue fornicatio. 30. q. 5. alr̄. non tñ intelligas q̄n poſſit eſſe verum matrimonium: ſed canon log tur: ſm illud q̄ eccleſia p̄ſumit. A Vel q̄ etiam non dicitur legitimum quo ad honeſtatem ſm eundem Ray. & in ſū. cō. eo. ti. q. 58. B Addit Pe. di. cēs q̄ conſenſus clādeſtin⁹

duplex esse põt. An⁹ q ℞uis fiat sine solẽnitate ecclĩastica ꝛ publica: fit tñ in pñtia testiũ: ꝛ talis ꝓsensus facit mr̃imoniũ ꝛ verũ ꝛ ꝑsumptũ. Alius q fit sine pñtia testium: ꝛ talis ℞uis faciat matrimoniũ vez: non tñ facit ꝑsumptum. Unde consulendum est talibus. ℣ Hoc fuit dictum Ray. in sum. con. dicta. q. 58. ℬ q de nouo ꝛ publice ꝓtrahãt ꝛ faciant penitentiam: q; scandali çauerunt ecclesiam: ꝛ predicti certe exposuerunt se non paruo periculo: nam posset alter alterum dimittere quando vellet ꝛ de facto cũ alio vel alia ꝓtraheret: ꝛ sic in adulterio manere: q; non posset ꝓbari primum matrimonium. Idem Hosti.

Mr̃imoniuz quarto

si fiat contra intentionem. Et quẽ tur primo: siqui contrahunt verbo sed dissentiunt animo: nunquid sit matrimonium. Respondeo ꝑm Hug. Si vterq; vel alter animo dissentiat non est matrimonium. Si tamen de verbo constituerit ecclesia compellet eos simul esse: cum de intentione constare non possit: vnde nec creditur eis si dicant se non intendisse: q; ꝛ quilibet sic posset dicere ꝛ separarentur. Si tamen signis euidentibus appareat de simulatione ecclesia non iudicabit matrimonium esse: vel alijs verbis stabit quasi vere dicta sint. Idem Tho. ꝛ Pe. in 4. di. 28. ℣ Hec partim fuerunt dicta Ray. ꝛ partim prealleg̃atorum doctorum: et etiam Al. vt in summa consel. libro quarto titu. 2. q. 14. ℬ.

Quid si ille q cõtrahit spõsalia vl̃ etiã ꝓtrahit ꝓbo de pñti: ꝛ nõ hz itẽtiõez ℨhendi: hz exto: quẽdi carnalẽ copulã: deide cognoscet eã: tũc dicit q̃ mr̃imoniuz. ℟ Presumi, p mr̃imonio debet: vt notat ex̃ de spõ. tua. ꝛ ita iudicaret i foro iudiciali: hz in foro penitẽtie si ille nõ ꝓsequit eã ducere: nec vn ℞ cõsecutus in eã nõ debet ex illo facto matrimoniũ iudicari: qm̃ ex altera parte dol⁹ affuit ꝛ defuit oĩno ꝓsensus sine quo neq̃unt cetera fedus efficere cõuugale: vt i dcõ. c. tua. Idẽ Tho. ꝛ Pe. ꝛ Al. Et addunt q illa ex parte cui⁹ nõ ẽ dol⁹ excusat a peccato. hz decepto: si verã vult facere pñiaz: necesse hz illã sine fictione ducere ℞tũ i eo ẽ. ℣ nisi interiz cõtraxerit cũ alia: q; tenet mr̃imoniũ cũ scõda hoc casu ꝑm doc. cõiter: hz q̃dam ℨdixerint: vt in sũ. cõ. eo ti. q. 15. ℬ vel dare ei virũ sibi cõuenientẽ: aut alr sibi satisfacere. Addit tñ Tho. q ad hoc tenetur si vir sit equalis ꝓditõis cũ illa. ℣. ꝛ multo plus si inferioris: ꝑm eũdẽ: vt in sũ. con. eo. ti. q. 14. ℬ. Nam si sit multo melioris cõditionis: vl̃ aliud signũ euidẽs fraudis apparuerit põt, ꝓbabiliꝛ ꝑsumi q sponsa nõ fuerit decepta: sed se ꝺcipi finxerit: ꝛ tũc nõ teneꝯ ad ꝓdicta: vt q̃dam dicũt. ℣ Hoc tenet Al. ꝛ addit. Item si vn⁹ sit melior fortuna non obstat q̃ teneat eã ducẽ ꝛ in eã cõsentire: vt dicta. q. 14. ℬ Silem casum hẽs supra luxuria. §. 2.

Quid si talis ꝓtestet coram pluribus q̃ qcd facit nõ facit ad ℨhendu: ꝛ postea verbo cõtraxit ꝛ cognouit carnaliꝛ: nunq̃d iudicabit mr̃imoniũ. Rñ. Fz Hug. Sic: q; recurrẽdũ est ad cõem intelligẽtiam verboruz: ꝛ q; interꝓtatio facienda ẽ ꝓ ea cũ q̃ dolũ adhibuit. ꝛ q; ℞uis ꝓtestationẽ, ꝓbet: potuit tñ postea voluntatẽ mutare. ℣ Con. Hosti. vt in sũ. con. eo ti. q. 17. Et hoc intelligẽdũ ẽ q̃n gs dolose fecit, ꝓtestationez: ga tũc fiet: vt in ꝓcedẽti. §. dcm̃ ẽ. Secus si fecit ob iustã cãz: forte ad euitãdũ scãdalum nec fuit secuta carnal copla: q; tunc non est matrimoniũ per deficientem consensum. nec iste ad aliq̃d tenet cũ nõ fuerit in dolo: vt pz i dicta. q. 17. Al. dicit q̃ q̃n gs ℨhendo mr̃imoniũ: vl̃ sponsalia aio decipiendi tñ vsit verbis consuetis dicẽdo: accipio vl̃ accipiã te i vxorẽ: ꝛ sequit postea carnalis copla aio fornicandi: ℨ huiusmodi ꝑsumptũ matrimoniũ non admittit, ꝓbatio i cõrium: ex̃ de sponsis cui. Q̃n aũt taliter ꝓtahẽs nõ vsit forma ꝓsueta verboz: sed dicit mutato huo noĩe: Joãnes vl̃ Petrus desponsat te: sicut ꝓtingit in casu. c. tua nos. de spõ. tũc ℨ huiusmodi ꝑsumptũ mr̃imoniũ, ꝓpter carnalem copulam subsecutam admitti põt, ꝓbatio in ℨriũ ad, ꝓbandum fraudẽ: hz difficile sit eam, ꝓbare: qua, ꝓbata, ꝓnunciabit nullũ fuisse mr̃imonium et poterit ad secunda vota transire. Hec negat illo. c. tua nos. q̃ de fraude huiusmodi ꝑstare nõ possit: sed dicit tñ: Quãlr tibi ꝑstiterit non videmus: ꝛ nõ q̃liter constare poterit: hec ille. Iste tñ fraudulentus tene

tur: sicut ꝓxime dictum est in .§. precedenti. B

Atrimoniũ quinto

.s. sub cõditõe. Queritꝛ ergo: Etrũ mſimonium factũ sub cõditõe teneat. ꝛ°. Distinguẽdũ est ꝺ ꝓditõibus. Nam qꝺã sunt cõditões gnãles q̃ sẽp ꝺebẽt intelligi vt quas ponit ḅus Jacob⁹. A c.4. B vt si ꝺs voluerit: & si vixerimus: & hec nullũ ꝓtractũ suspendũt. Quedam vero sunt cõditiones de his que in matrimonio sunt vio necessaria & al impediretur mrimoniũ vt si es christiana: aut nõ es affinis consanguinea: & hmoꝺi. Et ite etiã cõditões intelligi ꝺẽt appolute: nec vicĩãt ℨctũ. Certa é aliq̃ ꝓditio ꝺ futuro necessaria: sic̃ si ꝺlẽ ozi cras. Eñ si ꝺicat: Contraho tecũ si sol oziet cras: ℨctum é matrimonium: vt posuit Tho. i. 4. ꝺis. 29. qꝛ talia futura iam sũt pñia i cãis suis. Quarta é cõditio cõtigẽs & hõesta: que potest apponi & nõ apponi: vt si pater me⁹ voluerit: aut si ꝺederis mihi cẽtũ: hec si apponat suspẽꝺit matrimoniũ vsq; in euẽtum ꝓditõis A & si fuerit ℨctum p verba de pñti cũ additõe alic⁹ ꝺicte ꝓditionis: vt in .c. super eo ex̃ de cõꝺi. appo. B nisi interim cõsensus de pñti vl carnalis copula fuerit subsecuta: eo q̃ tales vident recessisse a ꝓditõe: ex̃ de ꝓdi. appo. de illis. & .c. super eo. & .c per tuas. Quita é ꝓditio inhonesta: sed m̃ nõ est cõtra substantiam matrimonij: vt si furtũ feceris: vl si hoiem interfeceris: hec si apponat ꝺz haberi ꝓ nõ adiecta: & tenent spõsalia sive ét mſimoniũ: ex̃ de cõꝺi. appo. c. vlt. & fm q notat ibiꝺẽ. A .s. in tex. vbi hoc clare ꝺicit. B Ibiꝺẽ intelligi ꝺebet ꝺe cõditõe impossibili. s. q̃ habetur ꝓ non adiecta: vt si digito celum tetigeris. Sexta est cõditio inhonesta & contra substãtiam & contra bona matrimonij: vt si ꝺicat: Contraho tecũ si generatiõez ꝓlis cures: qꝛ hoc est cõtra bonũ ꝓlis: vel donec inueniã aliaꝛ digniorem: qꝛ hoc est contra substantiam inseparabilitatis: vel si ꝓ questu te adulterandum tradis: & hoc é ꝓtra bonũ fidei: & tales cõditões si apponãtur nihil agit. A .s. qꝛ ãnullãt mſimoniũ: vt in ut. in⁹ ꝺe qꝺ⁹ stati. B. 22. q. 4. inf cetera. 32. q. 2. aliqñ. & .c. solet ãri. ex̃ de ꝓdi. appo. c. vlt. Si tñ postea talis cõditio remittat & sequatur carnalis copula ꝺicit ꝓ mſimonio. Et si tñ vnus ꝓiugum ponit talem conditionez: & alter contradicit: vel tacet ꝺicebatur ꝓ matrimonio: vt in ꝺicto .c aliquãꝺo. Predicta assũpta sũt ꝺ Ray. Inno. & Hosti. A Idẽ in sum. con. li⁹ 4. ti. 4. q. 15. & addit fz glo. Ray. ꝙ si matrimoniuz contrahit sub conditione que de necessitate eueniet: vt si ꝺicatur: Contraho tecuz si sol erit in cancro in estate. credo ꝙ non est matrimoniuz in instanti anteq̃ exeat conditio. Et si in medio tempore cotraheret cũ alia teneret mſimoniuz: sicut notauit Jo. per. c. fraternitatis. ex̃ de fri. & male. Con. Ber. Pe. etiaz ꝺicit ꝙ qcunq̃ consensus exp̃matur per verba de pñti & sub cõditione futura ꝙ tunc iꝺẽ iudicũ é qꝺ ꝺe psensu ꝓ verba de futuro. Con. Inno. & Hosti. Eñ ergo conditio futura é necessaria: vt ꝓtrahã tecuz si sol oziet cras: ꝓditio ꝓ impleta haberet: & ℨhũtur sponsalia & nõ mſimoniuz: vt ibi. B De ꝓditionib⁹ spõsaliuz: vide .j. spõsalia. §. fi.

Quid siquis significauit patri absenti ꝙ contraxit matrimonium sub cõditione si ipsi patri placuerit: & anteq̃ pater cõsentiat penitet: sed pater consentit: nunqꝺ erit matrimonium. Rideo fm Guil. dicendũ ꝙ non: qꝛ videtur ꝙ ꝺebeat ꝺici consensus nisi duret quousq; pater consentiat: iñ añ̃ transeat ad secunda vota ꝺebet compelli siue iꝺuci vt illã recipiat exquo semel ieã ꝓsẽserit sub ꝓditõe q̃ extunc: ar. ex̃ ꝺ despõ. impub. de illis. Idem Hosti. & Ber. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 18. B

Quid siquis contrahat spõsalia sub hac ꝓditione si permiserit coitum. ꝛ° fm Guil. Si cõditio illa intelligitur de coitu fornicario ꝓ non adiecta ꝺebet hic cum sit turpis: ex̃ de ꝓdi. appo. c. fi. & sic erit ꝓ mſimonio iudicandũ. A .s. qꝛ in ꝓmo coitu iudicatur mſimoniuz ꝓsũptum. Ponus enim videtur horatio. i. ꝙ pmittat eũ rẽ secuz habere: aut modus aut causa: q̃ veri nõis conditio: ꝛz eũ. Guil. vt in sum. con. eo. ti. q. 19. B Et multo fortius si itelligatur de coitu legitimo & maritali: & eoꝺẽ mõ si ꝺixerit: Contrahaz tecum si vnq̃ contraxero si permiseris & cetera. A .i. tecuz contrahere: vt idem sit in hoc casu qꝺ in precedenti: ꝛz sit adiectum si vnq̃ contraxero. B

Quid si dicat accipiam te: vel accipio si inueniam te virginem: postea sequatur coitus nec inuenitur virgo. Rñ. scdm Inno. Ber. ⁊ Host. Iudicandũ ẽ pro matrimonio: sicut i precedẽti. §. Et addit Hosti. q̃ lz sic oporteat iudicari i foro iudicij propter hoc q̃ nõ possũt haberi alie ꝓbationes: tñ in iudicio anime nõ est matrimoniũ: ex̃ de cõdi. apposi. de illis. ⁊. c. sup eo. ⁊. c. per tuas. Nã ⁊ bene est q̃ mulier que in fraudẽ mẽtita fuit decepta permaneat: ⁊ viro subueniat̃ qui forte ĩtẽdit bigamiam vitare. A Et sic cõditio fuit honesta lz actus ĩhonest⁹ ꝑm eundem Host. ⁊ in sũ. cõ. eo. ti. q. 20. Et sic si probari possit ꝑ ꝯfessionẽ proꝑaz vel al' q̃ nõ fuerit virgo ẽt i foro iudiciali non tenet matrimoniũ. B

Que differẽtia ẽ inter cõtrahere matrimoniũ sub ꝯditiõe ⁊ cõtrahere mr̃imonium sub modo. Rñ. ꝑz Guil. Generaliter dicẽdũ q̃ cõtract⁹ q̃ non fit absolute ⁊ libere põt eẽ aliquãdo sub ꝯditiõe: vt dono vel vendo tibi hoc si hoc feceris: vel si hoc fuerit. Item põt eẽ sub modo: vt si dicatur dono vel vẽdo vt facias hoc vel illud: alio q̃n reuocet̃ q̃d donaui vel vẽdidi. Itẽ põt eẽ cũ appositione cause: vt si dicat̃ q̃z hoc ⁊ ⁊ hoc est siue fuit. Et conditio quidez fit ꝑ si: mod⁹ per vt: causa ꝑ q̃z: versus: Scito q̃ vt modus ẽ: si cõditio: quia causa. Et si quidẽ cõtract⁹ fiet sub cõditione nõ tenet nisi existẽte conditione: sicut ⁊ de matrimonio dictũ ẽ supra: in. i. §. v. 4. Si vero fiat sub modo statim tenet: sed si nõ ꝑuat̃ modus poterit reuocari. Credo ergo q̃ lz mr̃imoniũ siue spõsalia possint cõtrahi sub conditione non tñ sub modo: ita q̃ illo modo nõ seruato dissoluatur matrimoniũ: sic̃ fit in alijs cõtractib⁹: q̃z matrimoniũ rite factũ nõ dissoluit̃. A nec etiã spõsalia: vt vt in sum. con. eo. ti. q. 22. vbi hec notãtur. Et dr̃ ꝑm eundẽ Guil. q̃ exquo semel contracta sũt matrimonia vel sponsalia: ita q̃ teneãt ĩpo iure: nõ possũt reuocari seu dissolui ꝑ modũ non existẽtẽ siue pactũ. B Matrimoniũ v̄o factũ ex causa tenet siue causa sit vera siue falsa: vt contraho tecuz: quia diues es: vel q̃z fecisti sic: nisi q̃n falsa cã ꝯtineret in se aliq̃d ĩpedimẽtũ: vt ꝯ̃ho tecũ: q̃z libera es: ⁊ non esset: A ꝑm distinctionẽ positã. s̃. impedimentũ. 2. ⁊. 3. B

Quid si dicat accipiã te in vxorẽ vl' dabo tibi cẽtũ. A si permiser vl' vt ꝑmittas me coire tecũ: ista. n. sũt de casu isto: vt pz i sum. con. eo. ti. q. 23. B ⁊ sequat̃ carnalis copula: nũquid p̃sumetur pro mr̃imonio: Rñ. ꝑm Guil. Nõ credo. Nã cũ ille q̃ sic dixit hẽat optionẽ q̃ liberare se possit vtrũ libet faciẽdo: nõ credo p̃sũptõem inductã esse a iure q̃ ĩtelligatur recedere ab optiõe propter carnalem copulam. A Idem in dicta. q. 23. B i

Quid si dicat: ꝓmitto q̃ nunq̃ deficam tibi in vita mea: ⁊ secuta est carnalis copula. A. s. sub ꝓmissione nõ deficiẽdi: vt pz in sũ. con. eo. ti. q. 24. vbi hec notantur. B Rñ. ꝑz Guil. Nõ dz p̃sumi ꝓ mr̃imonio cũ spõsalia aut mr̃imoniũ nõ soleãt ꝯtrahi ꝑ ꝓmissiones negatiuas. A. s. h⁹ modi vel similes: vt in dicta. q. 24. B nisi forte constaret q̃ per hoc intendebant contrahere sponsalia.

Quid si dicat ducam te p⁹ annuz. A. s. vt ꝑmitas: vel si ꝑmittas me tecuz coire: vt in sum. con. eo. ti. q. 25. vbi hec ponũtur ꝑz eũ. Guil. B ⁊ secuta est carnalis copula: Rñ. ꝑm Guil. Credo p̃sumendum ꝓ mr̃imonio: q̃a ꝓpter carnalem copulaz subsecutã videtur renunciasse dilationi ĩpis. A certe hoc casu non videtur renunciasse cũ exp̃sserit clare mr̃imonium differenduz lz sibi consentiat ꝑ p̃us in copulã. vnde et vt pz in dicta. q. 25. dicit idem Guil. q̃ in h⁹ modi casibus qui nõ sũt oĩo exp̃ssi i iure ñ est p̃cipitãda sentẽtia. ⁊ si post h⁹ modi ꝯ̃ctus cõditionales trãseant ad alia vota solẽniter: forte tutius est dissimilare aut papaz consulere q̃z matrimonium cum secumda solenniter contractum dirimere. B

Quid siquis contrahat cum aliqua sub conditione: deinde ante euentum contrahit cum alia pure Respondeo debet remanere cum secumda etiam si sit consanguinea prime: vt s̃. ĩpedimentum. 13. §. 5. A. Et etiam lz conditio aposita cum p̃ma postmodum eueniat: ꝑm glo. Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 26. ⁊ Con. Hosti. ⁊ Ber. vt ibi. B

Atrimonium sexto

quo ad debitum coniugale. Sciendum ergo q̃ contracto matrimonio mulier non habet potestatem sui corporis sz vir nec vir sui: sz vxor: vt dictũ ẽ s̃ mr̃imoniuz

i.§.fi. Sz an statim teneat debitū reddere: hī.ē.debitū cōiugale.§.i.

Utrū ꝓtractus spōsalib⁹ añ secutas solēnitates carnalis cōmixtio sit pctīa. Rñ. fm Tho. in 4.dis.28. Si spōsa credēs spōsū velle cōsūmare mfimoniū admittit euz: excusat a peccato: nisi aliq̄ fraudis signa appeāt exīsse licēmlti distāt ꝑditōis: vl ꝯtū ad nobilitatē vl ꝯtū: ad foꝛtunā. Quo ad ꝓdictionē foꝛtūe Al. sentit ē: vt ē. matrimoniū. 4.§.i. in additione. vel aliud signū euidens appareat. Et eodē mō itelligitur q excusat vir si p hoc intēdebat mfimoniū ꝓsūmare. Sz fz Guil. in illis locis vbi est cōsuetum q ꝑ⁹ adhibeat nuptialis bñdictio si absq̄ dispēsatōe ecclie z sine iusta cā hoc faciat moꝛtaliter peccat. Jdē etiā est in omissione aliaz hōestatuz z cōsuetaz solēnitatū fm cūdem: vt.ē. debitū coniugale: circa ꝓncipiū in additiōe. tū secūde nuptie non solent benedici: vt.j. nuptie.§.2. De materia debiti coniugalis multa hꝫ abētur.ē.debitū cōiugale.

Mfimonium septimo.

quando accusat mfimonium ꝓpter aliquod impedimētum quod in eo est vel fuit. Et ꝓmo quidē queriꝫ. Qui ꝓhibētur vel q ꝑnt mfimonium accusare. ꝛc°. Pꝛohibent gnāti oēs exīnei: ꝯdiu sūt aliq̄ consanguinei. z est istud speciale q consanguinei admittantur ad accusationem: sicut pat: mat: foꝛoꝛ: frater: patruus: auūculus: amita: matertera. z tota ꝓgies. 35.q.6.c.i. z.2. Jsta spālitas nō vī respectu accusatiōis sed testificatiōis: vt in.c. videtur. de quo.j. Cuius rō ē: qꝛ vnusq̄sq̄ suā genealogiam scire laboꝛat: eī q mfi. ac. ꝑnt videl. Cōsanguineis aūt deficiētib⁹ admittuntur antiquioꝛes: z veraciores vicini qui b⁹ ea ꝓpiquitas nota ē: vt in dicto.c.i.35.q.6. Jdē i sū. con. li. 4.ti.20.q.i. vbi etiā addit q in multis locis hoc hodie non seruatur gn extranei admittātur ad accusationem etiam existentibus ꝓsanguineis q hoc possūt. Jtem tā maritus ꝯ vxoꝛ pōt mfimoniū accusare nec vlla defenduntur longinquitate annoꝛ: eī de ꝓsan. z affi. non nō debz. Lz olim tā ipi coniuges ꝯ exīnei ꝓhiberēt ab accusatōe tpis diuturnitate. s. si steterint sil̄ sine questione per. 20. vel. 18. ā nos: vt nōtaꝛ in dicta.q.i.

Pone q aliqs tpre ꝑcti mfimoniū tacuit z nunc vult accusare: nunqd pōt. Rñ. Si qñ bāna vel denunciatiōes fcē fuerūt ipse erat extra diocesim: vl alr denunciatio non potuit ad eū puenire: puta si nimia infirmitate laboꝛans nō erat sane mētis: vel puer q non poterat ꝓpehēdere talia: vel alia cā legitima impeditūs erat: el⁹ accusatio debet audiri: aliō q̄n cū rōnabiliter ꝓsumat q denūciationē publice factā ipse existēs i dioceſi nō ignoꝛauerit: tanē suspect⁹ ē repellēdus: nisi iuraverit q postea didicerit q̄ obijcit: z ad hoc ex malicia non ꝓcedit: qꝛ tunc etiā si didicisset ab illis q tpe denūciationis tacuerūt admitti deꝛ: qꝛ illi non essent admittēdi: quia fuerūt in culpa iste ñ deꝛ repelli cū nō sit culpabilis: exī q matri. ac. pos. cū in tua.

Qualr fieri debeat accusatio matrimonij. Rñ. fm Ray. In ꝓdicto casu impoꝛpe dicit accusatio: qꝛ nō fit inscriptio in qua accusatoꝛ obligat se ad talionē: sed deꝛ dēnūciatio q̄ fit ꝓpter peccatū in quo ūcti male pmanēt: z pōt fieri etiā sine scriptis. dum tū redigat i scriptis in actis iudicialibus: vt cle. sepe. de ver. sig. ꝓiuncta cle. dispendiosam ō iudi. Sz melⁱ⁹ est q fiat i scriptī: ar. exī de resti. spo. l. fas. exī q ma. accu. pos. a nobis. Huiusmodi denunciationis foꝛma talis est: Ego talis denuncio vobis dñe epe q mfimoniū Petri z Marie stare non pōt: qꝛ sūt i tali gradu cōsanguinei: designando personas: vl si ē alia cā vt affinitas z huiusmodi: z datur libell⁹ ēt pti aduerse: vt sciat quid impetit. z qꝛ actoꝛ ꝓbare velit: in quo libello ꝓtinēt gradus consanguinitatis z psone ꝓpꝛijs noibus designate: fm eūdē Ray. vt in sū. con. li. 4.ti.21.q i. quo facto ꝓceditur i lite moꝛe solito. .s.q sacm de ꝛitate dicē da a partib⁹ suscipiat: z examiāto z ꝓbato p oꝛdine fiant: vt i dicta.q.i. Et nō q in hoc cāu pōt ꝯ ꝓtūacē lite nō ꝓtestata ꝓcedi ad testiū receptiōez z diffinitiuaz sniaz exī vt lite non ꝓtes. qñ frequēter. Hoc est verū ē ꝯ ꝓtumaciter absentē. Secus si ñ sit ꝓtumax: vt ꝑz in eodē.c.qñ. Sec⁹ aūt esset si fieret accusatio de adulterio ad thoꝛum seꝑatiōez: exī vt lite nō ꝓtes. e.j.t.c. qñ frequēter. Jdez quod i hoc.§. nōt i sū. cō. li. 4.ti.20.q.4.z ti.21.q.i.

Qui ꝑnt esse testes in cā mfimoniali.

Rñdeo ſm Ray. Oēs qui admittunt ad accuſationem admittunt ad teſtificatiōez de qbus dictum eſt. ſ. §. l. t. 2. Et lz pī t mī ſint idonei teſtes in hoc caſu vbi agitur de fedē mſimonij. ſ. vtz ſit ibi affinitas vel ꝓſanguinitas: vel ſile impedimētū: vt eī q matri. acc. poſ. vī nobis. tñ ſi de ipſo ꝺcto agat. i. vtz matrimoniū ſit mī eos ꝺctū: tūc ſuſpecti ſunt repellēdi: niſi ille vel illa: vl filiꝰ vel filia cuius cōiuncta dicit eē ſupior i dignitꝫ nobilitate potentia t honore: qa parētes vident filiorꝫ t filiarꝫ icremētum et honorē diligere: eī de teſti. ſuper eo. Item i hoc caſu ꝓdicto pōt eē idē accuſator t teſtis: ar. 35. q. 6. epī i ſynodo. t. c. ꝺ parētela eī de teſti. cogen. ꝓterea. Idem Tho. in 4. diſ. 41. Idē in ſum. cō. li. 4. ti. 20. q. 3. Et ad dūm ſm glo. Ray. q in allegatis urib⁹ nō ꝓbat q ēt i cā mſimonij qs poſſit eē accuſator t teſtis: ſed i illis dī de forma iuramēti quā debēt ꝓſtare ep̄o teſtes ſynodales. i. aſſumpti de cōitate ad denunciandū delicta. Pōt tñ dictuꝫ Ray. t Tho. verificari i cāu. c. ſup eo. 2. eī de teſti. ſ. qñ mſimonio nō ꝺcto mat alterutrⁿ dicit eē ꝓſanguinitatem inſ ꝓiungēdos: q ſtatur dicto eius in dubio: t impeditur mſimoniū ꝓtrahēduꝫ B De impedimentis multa habes ſ. impedimentum. i. cum ſe. c.

Atrimoniuꝫ octauo

qñ ꝺcto matrimonio accuſatur coiunx de adulterio t petit diuoꝛtiū. Querit ergo ꝓmo: Qui admittuntur ad talē accuſationem. Rñ. ſm Ray. Lz tam ſm leges qꝫ ſm canones qlibz bone fame admittat ad accuſatiōez adulterij cū agit ad penam legalem vel canonicā: tñ cū agit ad thoꝛi ſeparationem nullus admittitur niſi maritus t vxoꝛ.

Qualr hꝰi accuſatio fieri debeat. qꝰ. Maritⁿ volēs vxorē accuſare de adulterio ad penā legalē ꝺz iſcribē t ad penā talionis ſe obligare. Nec pōt agē ꝑ ꝓcuratorē lz ꝑ ſeipm pñtem agē ꝺz. Sed ſi cōrā eccleſiaſtico iudice vult agē ad thoꝛi ſeparatōez tenet ſcribere t dare libellū accuſatiōis: ſed nō ꝺz ſe ad penā talionis obligare. qñ ſiue ꝓbaret quod obiceret ſiue non: hēret qꝫ vellet: q ſeparareī ab vxoꝛe. Et pōt maruⁿ agere: t illa rñdere ꝑ ꝓcuratorē. A ſi neceſſitas id poſtulauerit: vt in. c. tue de quo. ſ. B Oꝫ t ſi de crimie fiat accuſatio non criminalis: ſed quaſi mixta. Probantur oīa ꝓdicta expreſſe eī de procura. tue.

Utrum maritus poſſit vxoꝛem dimittere ꝓpter adulterium. Reſpondeo: Accuſare poteſt t dimittere: Math. 19. Qui dimiſerit vxoꝛem excepta cauſa fornicationis tē. Et eodem modo vxoꝛ virum: q̄m tali caſu non ad imparia iudicantur. 32. q. 7. ſiquis vxoꝛem. t. q. 5. preceptū. t. c. chriſtiana. Non tamen intelligendum eſt q poſſet nubere alteri. 32 q. 7. omēs cauſationes. Sed nec eam dimittere poteſt in ſeptē caſibus vt hī. j. §. 10. Et iſta cauſa extenditur ad fornicationis ſuſpitionem. ſ. quādo ſuſpitio eſt multum violenta t certa: vꝺ bi gratia: Si probatum eſt q fuerit ſolus cum ſola nudus cum nuda in eodem lecto: aut ſi nul in multis ſecretis locis t in latebriſ ad hoc commodis t horis electis libere vxoꝛ dimittitur. 32. q. 1. dixit deo. extra de ꝓſūp. litteris. Item extenditur ad vitium ſodomiticum vt per illud poſſit vxoꝛ dimittere virum: tēp⁹ 32. q. 7. omnes cauſationes. t. c. adulterij. A Eſt autem vitium ſodomiticum cum maſculus in maſculum vel femina in feminam turpitudinem operatur ſm glo. Ray. vt in ſum. con. li. 4. ti. 32. q. 2. B Idem intelligendum eſt de ſpirituali fornicatione: vt ſi maritus vel vxoꝛ incidat in hereſim vel iudaiſmum ſiue gentilitatem t trahit coniugem ad infidelitatē B Ergo videtur q ſi non trahat ꝓpter hoc peccatum non debeat ſeparatio fieri: t per hoc videtur facere. c. queſiuit extra ꝺ diuoꝛ. B In quo caſu ab illo poterit ſeparari: lz alij nubere nō licebit. 28. q. 1. idolatria extra de diuoꝛ. queſiuit. t. c. de illa. eī de coniug. conti. c. vlt. Immo nec dimittere poteſt ſi ſe corrigere velit: vt i. c. de illa. A Idem quod in hoc. §. notatur in ſum. confeſ. in dicta. q. 2 ſm Ray. Pe. et Tho. B

Utrum ſi vir polluat aliā extra clauſtra pudoris vxoꝛ poſſit eum dimittere. Rñdeo Lz ex tali coitu affinitas non ſequatur: tamen vir eque vel magis violat fidez matrimonij t magis peccat: t ió videt q dimitti poſſit: nam conſtat in hoc caſu q fornicationem commiſit: ar. 32. q. 4. meretrices. A Idem in ſum. confeſ. co. ti. q. 4. B

Quid si aliquis tale quid egerit cum ꝓ
pria vxore. Respondeo ꝑm Hug ⁊ Lau.
Vxor potest eum dimittere. Sed videtur
intelligendum si ipsa non fuit in culpa sed
violentata: vel somno decepta ⁊ huiusmo-
di. A Glo. in. c. omnes causationes. 32.
q. 7. sentit q̄ propter huiusmodi extraor-
dinariam pollutionem cum vxore vir non
possit dimitti: potest distingui. Si vir vult
perseuerare in tali peccato propter pericu
lum salutis quod imminet vxori: contra
quod potest ⁊ dz sibi ꝓuidere: vt ex̄ de di-
uor. gaudem⁹. possit dimitti: al' sec⁹: cum
in hoc casu non diuiserit carnē suā in plu-
res: iō nō pōt ex hoc dimitti: sic nec in casu
§. se. B

Quid si alt̄ cōiugū seip̄m polluit. R⁹
ꝑm Guil. q̄ nō credit q̄ possit dimitti. A
Idē in sū. con. eo. ti. q. 4. B

Nūquid ꝓpter solam voluntatem seu
intentionē adulterādi possit alter cōiuguz
alterū dimittere. Rñdeo ꝑz Guil. Nō: q̄r
ꝟbum fornicationis cum effectu accipien
dū est: ar. de pe. di. i. hec aūt ꝟba. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Utꝝ vir teneat vxorez adulterā dimit-
tere. Rñdeo ꝑm. Pe. Si fornicatio est oc
culta nec pōt ꝓbari ñ dz dimittere. Si ꝟo
est manifesta distinguēdū est: q̄r si nō ē secu
ta nec speratur correctio non licet retinere:
ne videat peccato ꝯsentire. Si vero spera-
tur correctio licet vxorem retinere: q̄r et
separatio ad correctionē idulta est. A Cō.
Tho. vt sum. con. eo. ti. q. 6. B

Utꝝ vir mulierē adulterantē possit ꝓ-
pria auctoritate dimittere. Rñ ꝑm. Tho. i
4. dis. 35. Quādo viro ꝯstat de fornicatiōe
vxoris pōt auctoritate sua eam dimittere
q̄tum ad thorū. s. debitum ei negādo. Nā
si cōmisceretur ei nō solū incurreret irregu
laritatem sed etiā generaret sibi impedimē
tum accusandi: vt dictum est. s. debituz cō
iugale. §. 12. qui incipit: Utruz vir teneatur.
Sed si ei debitum reddat compulsus auc-
toritate ecclie: lz irregularitatem incurrat
non tñ sibi generat preiudicium accusandi
Si vero loquamur quo ad cohabitatiōez
nō licet viro vxorem dimittere sine iudicio
eccl'e: ⁊ si dimiserit dz cogi ad recipiēdū nisi
vir incōtinēti fornicatiōez ꝓbare possit: et
ꝑm Hosti. si ꝓbat infra octo dies nō resti-
tuet: q̄bus elapsis si nō ꝓbauerit plena re-
stitutio fiet: ⁊ sic pōt intelligi. 33. q. 2. eccl'ia-
stica. A al' incipit historia. B Dicit etiā
Hosti. q̄ si adulteriū sit notoriū: ita q̄ iusti
ficatō non sit locus: tunc pōt adulterā sua
auctoritate dimittere: ex̄ de diuor. significa
sti. ⁊ multo fortius debituz denegare. Idē
Inno. Sz addit Guil. q̄ ⁊ si notoria sit for
nicatio mulieris q̄dīu ipsa tñ non recedit
a viro: nec publice morat cū adultero non
pōt eam dimittere seu expellere auctorita-
te ꝓpa: qđ si fecerit coget eam recipere: sed
si ipsa publice moretur cū adultero: non te
netur eam maritus recipere siue eaz expul
lerit siue nō. A Idē in sum. con. eo. ti. q.
7. ⁊ q. 2 B Similit̄ etiā nō tenet eam re-
cipe si postq̄ illam expulerit adulteret no
torie etiā si cum adultero nō moretur. A
Pro hoc satis vr̄ facē ex̄ de diuor. significa
sti. B Et in hoc etiā cāu pōt ea inuita mo
nasterium intrare: nisi etiam ip̄e fuerit for-
nicatus.

In quibus casibus nō possit adultera
a viro accusari vel dimitti. Rñ. ꝑm Ray.
i. 7. Primus si vir ꝯuicit de fornicatione.
32. q. 6. per totū: ex̄ de diuor. significasti. 2⁹
si ip̄e ꝓstituit eā: ex̄ de eo qui cog. ꝯsā. vxo.
sue discretiōi. A al' incipit discretiōez. B
3⁹ est cum ip̄a credebat virum defunctum
⁊ nupsit alij: quia maritus rediens tenetur
eam recipe: vt dictū ē. s. ipedimentū. 12. §. 3
A Qui icipit: quid si vxor. B. 4⁹. si co
gnita fuit latenter ab aliquo quē credebat
esse viruz suū: ar. 34. q. 2. i lectū. 5⁹ si fuit vi
oppressa. 32. q. 5. proposito. Quod intelli-
ge de vi absoluta: alr nō excusaret. 32. q. 7.
oēs causatōes 6⁹ qñ recōciliauit eā sibi p⁹
adulteriū vel eam publice adulterātē retiet
i ꝯsortio mātali. 32. q. 1 c. 2. ⁊. 3. A In his
c. parum videt hoc ꝓbari: sed bñ in. l. de
qua stati. B. C. de adulte. l. crimine adul
terij. 7⁹ est si aliquis infidelis cōiugē repu
diauit ⁊ illa nubat alteri: postea vir ꝯuertat
ad fidē silr mulier: tenet eā recipe: ex̄ de di-
uor. gaudem⁹. §. vlt. De hoc. s. ipedimen-
tū. 9. §. 5. Con. Tho. ⁊ Pe. in. 4. dis. 35. A
Con. etiā Goff. ⁊ Hosti. vt i sū. con. li 4.
titu. 12. q. 8. B

Quis sit effect⁹ accusatiōis de adulte-
rio. Rñ. ꝑm Ray. Effectus est q̄ si marit⁹
probet vel illa confiteatur nec excipiatur ꝯ
eum de aliquo. 7. casuum qui hēntur i p̄ce
denti. §. absoluit a cohitatōe ⁊ seruitute q̄

ei tenebat ⁊ potest igredi religionem ea in uita. 27.q.2. agathosa. Sed tñ ꝯtinere tenetur q̃diu illa vixerit. Idē Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 36. A Idē i sū. cō. eo. ti. q. 9. B

Quid si vir ꝓpa auctoritate dimisit adulteraz ⁊ intrauit monasteriū: nunqd pōt ab ea reuocari. Rñ. ꝟm Guil. Uidet Hu. notasse ꝙ si vxor publice morata sit cū adultero vt etiā ante sniam pōt itrare monasteriū ea inita: sed illa eo iuito ñ pōt. Secꝰ si nō publice moret: qꝛ tūc non pōt añ sententiā: ⁊ si igressus fuerit poterit reuocari. A s. quousq; probetur adulteriū. 27. q. 2. agathosa. Et facit qd̄ dictū est. s̄. debitum cōiugale. ad fi. in additiōe. Et si ꝓbetur in ꝯtinenti nulla fiet reuocatio: vt pōt colligi ex dictis. s̄. §. 8. B

Quid si mulier adultera igressa ē monasteriū: nunqd vir poterit eaz reuocare. Rñ. ꝟm Guil. Eā reuocare pōt. Naz inocens potest igredi: adulter vero vel adultera nō potest sine licētia alteriꝰ. A Nisi sit lata sentētia diuortij: tūc. n. idem iudicium est de viro ⁊ muliere. s. ꝙ vterq; altero iuito potest intrare religionē: qꝛ ꝑ sniam ecclesie vterq; ex toto renūciauit iuri suo: ꝟz Hug. ⁊ in sum. con. lib. 4. ti 22. q. 14. B Si tñ est ingressa viro sciēte ⁊ nō ꝯdicente satis pōt videri data licētia ⁊ vir tenet continere. A Fac. 27. q. 2. agathosa. B

Quid si post latā diuortij sniaz: ⁊ post q̃ vir factꝰ est sacerdos vel religionē intrauit ꝯstet eccliā fuisse deceptā: vtputa per falsos testes: nunqd restituet Rñ. ꝟm Ray. Etiā si professionē fecisset: nihilominꝰ restituet ⁊ teneretur reddere debitū: nō tñ exigere posset. Sed in dictꝭ nūc casibꝰ si mulier nō repetit iteri virū nō potest vir repetē vxorē: qꝛ preiudicauit sibi per sacri ordinis susceptionez: vel religiōis ingressum. A Idem in sū. con. li. 4. ti. 19. q. 4. Et forte si mulier petisset diuortiū nō posset reuocar quia videt renūciasse suo iuri ꝑ talē petitionē ꝟm Hug. vt pz ex dictꝭ i proximo precedēti. §. Nisi forte ducta fuisset ex cōscia putās affuisse impedimētū quod non erat: qꝛ errās non videtur consentire. ff. de iuris. om. iu. l. si per errorē. B

Pone ꝙ lata est sententia diuortij ꝓpter adulteriū vxorꝭ: postea vir adulterat nunquid mulier poterit cū repetere. Rñ. ꝟm Ray. Non potest de rigore iuris. Iudex tñ ex officio suo potest illū cōpellere: ar. ex̄ de iureiur. tua nos. ex̄ de diuor. ex litteris. Uñ ⁊. i. Cor. 7. dr̄ d̄ his q matrimonio iuncti sūt: Precipio nō ego: sed dominus vxorem a viro suo non discedere: ꝙ si discesserit manere inuptā: aut viro suo reconciliari: ⁊ vir vxorē suā nō dimittat. vñ ⁊ ꝟm Guil. vxor de canonica equitate pōt virū repetere: qꝛ exceptione rei iudicate eliditur replicatio de adultio. Idē Tho. Al. ⁊ Pe. A Con. etiā Ho. vt in sum. cō. li. 4. ti. 22. q. 12. Et ꝙ hec repetitio possit fieri de equitate canonica: satis vr̄ ꝓbari in. c. significasti. ⁊. c. ex lr̄is. ex̄ de diuor. B.

Utꝝ vir ⁊ vxor equalit peccēt ꝓpter adulteriū. Rñ. ꝟm Pe. Lz in cā adulterij vir ⁊ vxor ad equalia iudicentur: vt. s̄. dictum ē: qꝛ vtriq; licitū est alteꝝ dimittere: nō tamē hoc est ex equali causa siue pctō: nam vno modo mulier plus peccat: quia peccat cōtra bonū prolis: sed alio modo equaliter peccāt. s. ꝯtra bonū fidei. Et hec est sufficiēs causa dimissiōis: ideo iuste licet vtriq; dimittere aliū. 3ᵒ mō ceteris paribus plus peccat vir ꝓpter predominantiam rōnis. Idē Tho. in. 4. di. 35. A Id̄ in sum. con. eo. ti. q. xi. B

Pone ꝙ vir ꝓpter fornicationē vxoris sepatꝰ est ꝑ sniam: modo vult eā reconciliare sibi ⁊ illa nō vult: nunqd ē cogēda. Rñ. ꝟm Ray. vir qui non peccauit potest petē cōpelli eā etiā inuitā nō obstāte snia: qꝛ qd̄ fauore meo itroductū est in damnū meū retorqueri nō dz. C. de legi. qd̄ fauore ar. 32. q. 1. nō erit. Idē Tho. Pe. ⁊ Gof. A Hec intelligēda sūt nisi vir post sniam fuisset fornicatus: vel nisi mulier mutasset statum. s. ingrediendo religionē: ꝟm Pe. ⁊ Thom. vt in sum. confes. eo. titu. q. 13. Et facit quod dictum est. s̄. i. §. quid si mulier in additione. B

Pone ꝙ vir adulteratus est occulte: sed vxor manifeste: nunqd pōt vir illaz accusare: ⁊ sine pctō dimittere. Rñ. ꝟz Ray. Credo ꝙ non: qꝛ non deficit vxori ius excipiendi: sed probādi: ar. 32. q. 6. ꝑ totum. Idē Tho. Al. Gof. ⁊ Hosti. Si tñ vir egisset pniam ⁊ vxor monita nollet agere: sed i adulterio perseuerare: sine peccato possz eā per sententiā dimittere. 32. q. 1. c. 1. 2. 3. ⁊. 4. Idem Gof. ⁊ Host. A Idez in sum. cō. eo. ti. q. 15. B

Sed vtrū vxor adultera post p̄ñiam possit repelliere virū ab accusatione. ℟° fm Ray. Credo q̄ nō pōt: q̄ p̄ñia non tollit ius accusandi in foro iudiciali. 25. dis. p̄m. 33. q. 2. admonere. 6. q. 1. qui crime. ℣. videdū. ☞ .t. in p̄n°. ☒ Idē Tho. Al. Bof. t Hosti. ☞ Idē in sū. cō. t. 11. q. 16. ☒

Quid si aliter cōiugū fornicetur carnaliter t aliter spūali: nūquid fieri cōpensatio. ℟° fm Hosti. Dicas q̄ si accusat qs de spirituali fornicatione: vt de hæresi: t excipiat de carnali. s. adulterio: nihilominus p̄cedetur nisi conuerti voluerit: q̄ si cōuerti vult cōpēsatio habet locū. Si vxo fiet accusatio de carnali t exceptio de spirituali: exceptio admittetur: t super ipa3 exceptiōe3 p̄mptius procedetur. Hec dixi p̄ter periculū hereseos siue infidelitatis. ☞ Idē in sū con. eo. ti. q. 17. ☒

Utrū p̄ter aliud crimē possit vxor dimitti. ℟° fm Tho. in. 4. di. 29. Propt̄ alia peccata dimitti nō pōt: nec quo ad vinculū: nec quo ad actū nisi forte ad ips vult se ib trahere a consortio vxoris per castigatiōe3 eius subtrahendo ei solatiū p̄sentie siue. Mā t q̄n vxor p̄stat magnā occasionē ruine viro suo: tunc vir subtrahere se pōt ab eius conuersatione. Idē Al. addēs q̄ nō oz cohabitare furi aut p̄durario: si non vult resipiscere: sed cessante scādalo reconciliari oz. 28. q. 1. vxor. ☞ Et ad dictā subtractionē facit illud Mathē. 18. Si dextra tua scandalizauerit te: abscide eā t c̄. Ubi dicit gl. q̄ in manu t in oculo p̄ñt fratres: vxores et propinqui t filij: itelligi fm eū. Tho. Predictis etiā cōcor. Pe. qui dicit q̄ q̄n contūx per peccatū suū ē scādalū pōt dimitti quo ad cohabitationē tpalem quousq̄ corrigatur: et cessāte scādalo oz fieri reconciliatio: vt in sū. cō. eo. ti. q. 18. ☒ De teria adulteriū quedā hēs. s. adulteriū. Itē impedimētū. 8. §. 2. t 3e.

Atrimonium. ix° q̄ ali

quis petit in vix vel aliqua i vxorē: queritur go q̄o in hac cā. p̄cedēdū sit. ℟° fz Ray. Si mulier petat aliquē tāq̄ virū vel ep°: videdū est vtrū velit agere petitorio iudicio: vel possessorio. i. an mulier dicat aliquē eē suū maritū: q̄ ꝯxit cū ea: t petit eū sibi adiudicari in maritū: quod ē agere petitorio q̄li agat de p̄p̄tate: an eū petat sibi restitui tāq̄ ab eo fuerit iniuste dimissa t hoc est agere possessorio: q̄n petit possessionē vti sui. Igitur si agat petitorio dicēs aliquē eē vix suū t ille negat excipiēdo q̄ ille nō possit eē vxor. p̄ter tale vel tale impedimentū: prius tractabitur exceptio maritus: q̄a ea p̄bata q̄ō principalis p̄mitur. erit enim vir absoluendus: exī de ord. cog. c. i. ☞ Idē in sū. cō. li. 4. ti. 30. q. i. ☒

Quid si agat possessorio. ℟° fm Ray. Quando petit sibi maritus restitui: si maritus obijciat de cōsanguinitate vel alio impedimēto p̄ius oz fieri restō mulieri q̄ cognoscatur de exceptiōe maritus: exī ō diuor. ponto. extra de resti. spo. ex q̄stiōe. t. c. lr̄as. ☞ Etiā si impedimētū p̄sanguinitatis vel hō i cēt notoriū: vt in. d. c. ponto. ☒ hō tñ fallit in quibusdam casib⁹: in quibus restitutio non oz fieri. Primo est si obijciat muliēri fornicatio publica t manifesta: de q̄ p̄bato q̄ sit notoria ita q̄ nō possint aliq̄ter giuersatiōe celari: nō restituetur nisi ipa p̄baret vix adulteriū cōmisisse: q̄ tunc restitui oz et si fuerit fornicata publice: extra de diuor. significasti. Et de isto cāu vide. s. matrimoniū. 8 §. 8 t. 9. 2⁹ casus ē si obijciatur p̄sanguinitas: maxime q̄ diuina lege p̄hibita sit t p̄batōes offerātur inconuenienti parate: i quo casu debet recipi iuramentū ad cautelā: ne. s. h⁹i obiectio maliciose fiat: t tūc fiet gdē restō ℟tum ad cohabitationē: nō in ℟tū ad carnis copulā: vt i. d. c. lr̄as. 3⁹ casus ē si obijciatur exceptio rei iudicate. ☞ .s. super diuortio: vt in. c. cāz de quo. j. ☒ Nō. n. ē restō faciēda nisi p̄mo de illa exceptione cognoscat: ar. exī de offi. d. le. cām. 4⁹ ē q̄n vir petit sibi restitui vxorē: t ipsa timet de seuitia viri. Debet gdē restitui sufficienti cautiōne recepta q̄ ei malū non inferat: extra de resti. spolia. ex tranimissa. De qua caution habes hic. j. §. fi. Et si ita capilli odio eā persequitur q̄ merito de ipso diffidat: nec possit ei sufficienti securitate prouideri: non solum non debet restitui: sed ab eo potius remoueri: vt in dicto. c. lr̄as Lon. Tho. t Pe. Addit vlterius Ray. In omnibus aliis casibus credo q̄ muliēri virū petenti sit restituto faciēda: et ep°: dūmō p̄bet se i possessione fuisse t a viro spoliatā sine iuris ordine: q̄ hec duo p̄bare hz: exī de offi. del. consultationibus. t exī qui fi. sint. Jegi. cām.

2° A Idem in sum. cō. d. q. l. B

Quid si mulier ꝓpa auctoritate recessit a viro ⁊ mō ipsa petit restōnē: nūqd dz restitui. ℟° ſm Guil. Scōz quoscā nō dz restitui: sed ſm Hin. dz: quod credo verū eē: quia eo ipso q̄ rediens non admittitur est expulsa: vt ⁊ cadat a possessione. ff. ō acqui. pos. l. clā possidere. in fi. ff. de vi et vi ar. l. i. §. siue aūt. Idē Ber. nōt extra de diuoz. significasti. Idē Hug. nisi ipsa fuerit fornicata publice vel cum adultero publice morata: ar. ēt ꝓ hac opione: eē de iureiu. tua nos. A Idē in sū. cō. e. ti q. i. B

Quid si is q̄ petit tāc cōiūx negat matrimoniū. ℟° ſm Ray. Ille q. ꝓponit habet ꝓbare alio q̄n succūbit extra de cā poſ. ⁊ ꝓpe. cū ecclesia. ⁊ extra de iureiurā. c. ſi.

Pone q̄ post latā ex errore diuoꝛtiū ſñiam vir factus ē sacerdos vel religiosus: nūquid dz restitui vxoꝛi petēti. Des hunc casum. ō matrimoniū. 8. §. 14. qui incipit: Quid si post latam ſñiam. Quod si vxoꝛi gressa ē monasteriū al' non ingressura nisi q̄ credebat diuoꝛtiū fuisse celebratū: nunqd cōperta ꝛitate pōt virū suū repetē. ℟° ſm Guil. Mon: q̄ falsa cā nō impedit votū monachatus: sicut etiam de viro dictū est supra in ꝓdicto. §. 4. A Idē in sum. con. e. ti. q 6. B

Quid si religiosus vel religiosa petitur tāc coniunx ⁊ confitet matrimoniū et copulā carnalē. ℟° ſm Guil. In hoc casu stādū erit confessioni: vtputa mulieris: ⁊ restituēda erit viro petenti. Nulli. n. ex hoc sit ꝓiudiciū nisi ipsis nec ē credēdū eos īmemores salutis sue. i. q. 7. Sancimus. Aliud tñ cēt dicēdū in rebus q̄s dedisset monasterio. Idē Ber. Inno. in glo. eē de rap. cū cām. A. Hosti. tñ dicit q̄ si cōstat personā oīo tēdere ad separationē matrimoniū spūalis. ſ. religionis vel carnalis ꝫ qđ cōfitet non stabitur confessioni sue: vt eē ō eo qui cog. ꝓsan. vxo. sue. sup eo. Sz si constat q̄ nullo mō vellet matrimoniū separari tūc stabitur ꝓfessioni eius: vt in. d. c. cū cāz qz cuilibet creditur ꝫ se ⁊ nō ꝓ alio: ⁊ q̄ in dubio tenendū ē id qđ in ꝓmo loco dcm̄ ē. ſ. q̄ steterit ei° confessioni: vt in sū. cō. eo. ti. q. 9. Sed certe nō videtur q̄ dēat stari cōfessioni ꝫ matrimoniū ēt carnale: vt in. d. c. super eo. ⁊ multo minus ꝫ spūale: cuz sit fauoꝛ baptismus: vt in. c. ex publico, eē de conuer. ꝓtu. nisi constaret ꝓsonā ante ingressū religionis fuisse traductam: qz tūc crederē sibi confitenti copulā interuenisse: ⁊ iste est casus. d. c. cuz causā ſm. gl. ibi. Nec mirū qz hoc casu ēt si mulier negaret crederetur viro asserēti copulam interuenisse: extra ō despō. impu. continebatur. B

Qualis seu ad quid coniunx spoliat° ē restituendus. ℟° ſm Ray. Restitui ōbet ad oīa illa: de q̄b°, pbauerit se spoliatā: vt gaudeat pacifica possessione ⁊ plena securitate. 3. q. 1. reintegrāda. Sed si mulier dicat se hre suspectū vtz ne forte eam ledat ⁊ cām ꝛ silem oñdat ad iudicē spectat facē sibi caueri sufficienti cautione q̄ tractabit eū bene sicut vir dz vxoꝛē: ⁊ q̄ nō ledat eā in persona vel rebus ⁊ h°i: ⁊ hāc cautionē ꝓstabit per iuramētum 32. q. 1. de bīdicto A Ibi nihil hr̄ de iuramēto. Sz glo. ibi dicit q̄ si mulier nihil allegat de suspitione viri: sufficit nuda ꝓmissio. Si autez dicat euz suspectuz oz q̄ idonea cautio ei ꝓsteſ tur. i. fideiussores vel pignora: vel ēt iuramentū si forte illud magis timeat vir. Si vo tāta sit semina viri vt nulla cautio videatur sufficere: tunc nō est ei reddēda: ⁊ ß alicui honeste matrone ꝓmittēda: eē de restit. spo. ex trā missa. ⁊. c. lras in fi. B Sed si mulier nō confidit de iuramēto dz ꝓstare cautionē pignoraticiā vel fideiussoriā sub certa pena: ar. eē vt lite ñ ꝓtel. q̄ñ frequenti ⁊. 23 q. 5. ꝓ dest. ⁊. q. 4. si vindicta. de h° ēt hi. s. hic. §. ⁊ circa fīnē.

Edicus uel chirurgicus.

Preceptuz ē medicis: vt cuz eos ad infirmos vocari ꝓtigerit ipsos ante omnia moneant ⁊ inducāt q̄ vocent medicos animaꝛ: vt postq̄ fuerit infirmo ō spirituali salute, ꝓuisū ad coꝛporalis medicine remediuz salubriꝛ ꝓcedat. Siqs autez medicoꝛ h°i ꝓstōis trāsgressoꝛ extiterit tā diu ab ingressu ecclie arceat ſ. p̄ iniaz ff. gl. donec ō trāsgressione h°i satisfecerit cō petenter. Et ſm Hosti. exquo ꝓcipimus trāsgresso moꝛtalis peccat: eē de pe. ⁊ re. cuz infirmitas. Idē in eodē. c. sub pena excōicationis ꝓhibet medicis ne, p coꝛporali salute aliq̄ suadeāt qđ in periculum aie ꝓuertat. Idē in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 69. Ubi etiā additur ſm Hosti. q̄ ꝫ statutum d. c. cum infirmitas. ꝓscribi non pōt: nec

aliqua consuetudine tollit: cuz ꝓ salute aiarum introducta sit. B

Quo se hẽ dz medicꝰ i medicinis ꝓferendis. ꝛ° ſm Inn. Diligenter attendere debet ne illas medicinas conferat: de qbꝰ ſm artẽ ei non constat. A Si si dubitationẽ hz ꝙ noceat vel si hẽ dz: ꝛ: rendo peccat A etiã si vehementer credat medicinã ꝓ futurã: si tñ cum hoc aliquid dubitatõnis habet vel hẽ dẽat ne noceat ſm eũ. Inn. ꝛ in sum. cõ. li. 2 ti. 1. q. 35. B Quia in tutiorẽ partẽ tenendũ est: eꝛ de homici. petitio. securius est enim relinquere hõiez in manu creatoris sui ꝟ medicine ꝺ qua dubitat. Itẽ etiã peccat si debitas medicinas omittat. Idẽ Hosti.

Quid si ꝓpter defectum vel corruptionẽ aut sophisticationẽ rez in medicia positarũ infirmꝰ incurrit periculũ ꝛ° ꝟz Inn. Si medicus diligentiã quã debuit adhibuit i rebꝰ eligẽdis: inculpabilis erit. Idẽ Hosti. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 36. B

Utrũ medicꝰ teneatur potꝰ gratis curare ꝟ ꝓmittere mori. ꝛ° ſm Ray. Medicus tenet curã ꝛ ꝓsilũ impẽdere pauperi languido. Mortẽ. n. lãguẽtẽ ꝓhibẽs infligere qui hãc cuz possit excludere nõ excludit. 83. di. in ꝓin°. Ubi dicit gl. ꝙ medicꝰ potꝰ dz gratis curare ꝟ permittere mori non soluz pauperẽ: sed ẽt diuitem. A Idez in sũ. cõ. eo. ti. q. 32. ad si. ſm glo 83. di. in ꝓin°. Ubi etiã dicit ꝙ dz medicus curare: nõ solũ gratis sed etiã suis impensis ẽr diuitẽ qui nollet aliquid dare ꝓus ꝟ ꝓmittere eũ mori: ꝛ si cõualuerit repetet expensas: qz viriliter gessit negocium eiꝰ. Et si etiã moriatur eger: põt repetere qz sufficẽ si vtiliter cepit gerere: iz euẽtus nõ sit secutus. ff. de neg. gel. sed an vltro. Nec põt ei obijci ꝙ cã pietatis fecerit sumptꝰ nisi ꝓpinquꝰ eẽt infirmo: vt. C. e. alimenta. Et ꝙ medicus põt ꝛ dz predicta facere ꝛ repetẽ ẽr si infirmꝰ ꝓhibuerit: sicut inuitũ possumus extrahẽ de domo ruitura: ꝛ bñficium ꝓferre inuito. 23. q. 4. ipsa pietas. Immo ꝺ sumit ꝙ infirmꝰ talia dicẽdo fuerit furiosus. ff. de ꝺdi. instit. quidam. B

Utz peccet infirmus non obediens medico. ꝛ° ſm Inn. Uidetur ꝙ nõ: quia medicus nec ꝓlatus ẽ nec hõ cuius mãdatis obedire teneatur: tñ bonuz est ꝙ ei credat tanꝟ perito in arte. A Idem in sũ. con. e. ti. q. 38. B Mã si infirmꝰ sciẽter sumat cibũ vel potũ nociuum peccat. A Idem si hoc faciat ex affectata seu improbabili ignorantia ſm eũdem Inn. vt in sum. con. eo. ti. q. 39. B quia tenetur corpus suum ſm deum diligere. Potest tamen dici ꝙ si non crederet et moriferũ ꝟ uis crederet inde infirmitatem augeri: nõ peccat mortaliter vel saltem non ita grauiter. A .i. mortaliter vel venialiter: ꝛ plus vel minus ſm quantitatem nocumẽti in q̃ ostenditur modus offensionis charitatis contra quam illud quod agitur est pctm̃ mortale ſm omnes theologos: vt notat Tho. ſcõa ſcõe q. 59. arti. 4. B Peccãt etiam seruientes scienter talia ministrãtes A vel etiam improbabili ignorantia: vt in dicta. q. 39. B In sanitate tamen quã do quis nõ tenetur viuere medicinaliter si scienter acciperet aliquod nociuum: vnde mo 2ꝺ vel infirmitas veniret peccaret grauiter. A Et ſm quantitatez nocumenti vt dictum est. B Con. Hosti.

Quid de illo qui secat vel phlebotomat aliquẽ qui inde moritur. ꝛ° ꝟz Bull. Si peritus erat ꝛ adhibuit debitã diligentiam non tenetur in aliquo: quia potꝰ causa ꝟ eius culpa mors euenisse ꝓsumitur ar. 23. q. 5. de occidẽdis. A Idez in sum. con. e. ti. q. 40. B

Quid si incidendus nõ habet consuetã dispositionem neruoꝝ vel venarũ. A vel si subitus ꝛ insolitus timoꝝ vel tremoꝝ irruit super eũ: vt in sum. cõ. e. ti. q. 37. vbi hec notantur. B Et incisus a medico moritur. ꝛ° ſm Inn. si incisoꝝ in hoc non errauit ꝓpter suam experientiam: nõ peccat: nec fit irregularis: tñ qñq̃ in aliquo dubitat: potius debet dimittere ꝟ incidẽ Idem Hosti.

Utz phyci vel chirurgici possint ad ordines promoueri. ꝛn° ſcõm Ray. Si periti erant in arte: ꝛ nihil de contingentibus omiserunt: ꝛ habent de hoc probabilẽ cõscientiam poterunt promoueri: alr nõ: eꝛ de eta. ꝛ qualit. ad aures. ff. de va. ꝛ exordi. cognit. ꝛ si medicus. A als incipit medicus B Idem Inn. Hosti. ꝛ Soff. Est tamen consilium Hostien. ꝛ Soff. ꝙ promoueandi a practica medicine abstineãt: et potissime chirurgia que adustionem vel incisionem requirit: cũ in nullo vacillare dẽat cõ

scientia ꝓmouendi. 33. dis. laici. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 35. B.

Utrū liceat clicis oparī i medicīa. A. i. i phȳsica: vt ꝓz in dicta. q. 35. vbi hec notant. B. ꝛn. fm Ray. Si sūt i sacrīs ordinib⁹: vl etiā in minoꝛib⁹: dū tū sint sufficiēter bñficiati ñ licz: nisi gratis ꝓ miserabilibus ꝑsonis vel suis cōsāguineis. Nec tūc vbi posset eē ꝑiculū: qđ etiā i claustralib⁹ distrīctū ē obſuādū: ex ne cle. vl mo. mlta.

Utrū liceat clicis oparī i chiruꝛgia, ꝛ° ꝓz: Ray. Officiū chirurgie qđ iducit adustionē vel icisionē est omnib⁹ clicis interdictū: ex ne cle. vel mo. sniaꝫ. ꝛ de homici. tuanos. A. In his. c. nō vī dicī nisi de existēt⁹ in sacris. Sed idē pōt intelligi etiā de eīs ub⁹ in minoꝛib⁹ qñ sūt sufficiēter bñficiati: ar. c. i. ex de postul. vt etiā pōt colligi ex posit⁹ i dicta. q. 35. fm Ray. B. De clicis ꝛ religiosis audiēt⁹ medicīnā: habes. 8. excōicatio. p°. §. 2. v. 7. ꝛ ibidē. §. 3. v. 14. De seruitoꝛibus quoq; infirmoꝛuꝫ ꝛ. homicidiuꝫ. 3. §. 3.

Endacium ē falsa significatio vocis cū intentiōe fallēdi. 22. q. 2. §. ille ergo. Et noīe vocis tanq; ꝑcipali itelligī dꝫ omne signū: vt scripture siue etiā nut⁹: vt h. j. §. 6.

In quo differt mēdaciū a falso. ꝛ° Falsū dicit qcūq; aliud q; qđ vrū ē loquī. Et hoc pōt dupliciter cōtingere. Uno mō qñ credit dicē vrū: ꝛ si hꝫ ꝛ de hoc ꝓbabile cām nō peccat vel saltē nō mortaliter: qꝛ rea lingua nō facit nisi rea mens. 22. q. 2. hoies. Alio mō qñ credit dicere falsū: ꝛ ꝫ mentē loquī: ꝛ hoc ē mendaciū: vt i ꝓcedenti. §. dictū ē. Mā ꝛ mētiri dī quasi ꝫ mentē ire: qn etiā dicēdo vīatē: sed ꝫ mētē suā. s. qñ credit dicere falsitatē: ꝛ sic ꝛcipe erit mendaciū: qꝛ q; in eo ē falsū sīgt. Hec ē sniа Ray. A. Hoc sat hꝫ i dcō. c. hoies. B.

Quot sūt genera mēdaciorū. ꝛn. Augus⁹ ponit octo genera que plane habēt⁹ 22. q. 2. primū. Breuiꝰ aūt ꝛ plenius vt dicit Ray. ē distinctio: q; mendaciorū aliud ē ꝓnicioſū: aliud iocoſū: ꝛ aliud officioſuꝫ ꝛ hec habentur. 22. q. 2. negs.

Utrū mendaciū sit peccatū. ꝛn°. omne quidē mendacium peccatū ē. 22. q. 2. mihi aūt ꝛ. c. primū. in fi. Sed vtrū sit mortale. Dicendū fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. uo. Mendaciū pōt cōtrariari charitati tripliciter, p° mō fm se. s. ex ipsa falsa significatōe. Ubi ꝓsiderādū ē circa qd sit ipsa falsa significatio. Mā si sit circa res diuinas ꝫriatur charitati diuine cuius vīatē aliquis: tali mendacio occultat vel corꝛumpit: et tō est mortale ꝛ grauissimū. Silr si sit ꝫ aliqd cui⁹ cognitio pertineat ad hominī bonū: puta ad perfectōnē scie et informationeꝫ moꝛ ꝫriatur charitati, primo: ꝛ ē mortale. Qđ si sit circa aliqd de quo non refert vtrū sic vel sic cognoscatur: tūc ex tali mendacio nō dānificat ꝓximū: sicut ſige fallatur in aligbus ꝑticularibus ad se nō ꝓtinētibus: ꝛ tūc non ē ꝑcūſ mortale. 2° mō pōt ꝫriari charitati rōne finis intēti: puta si dī i iiuriā dei: qđ semp ē mortale ꝑcūſ: aut in nocumētū ꝓximi ꝛtū ad ꝑsonā: diuitias: vel famā: et hoc uerū est mortale. Qđ si finis ipse nō esset ꝫrius charitati non ē ꝑcūſ mortale: sic apparet in mendacio iocoſo ꝛ officioſo. 3° mō mēdaciū pōt ꝫriari charitati per accīns rōne scādali vl cuiuscūq; dānī ꝓsequēt⁹: ꝛ sic erit ēt peccatū mortale. Sed qđ qdā dicūt q; perfectis viris oē mendaciū ē peccatuꝫ mortale irrationabiliter dī. Nulla enim circunstantia aggrauat in infinitum nisi que transfert in aliam speciem: non aūt circunstantie persone.

Accusatus negās vīatē in iudicio qñ qq peccat mortaliter: vt supra accusatus. §. 2. Silr ꝛ testis falsū dicēs: vt infra testis. 3. §. fi. A. Dic clarius q; testificās falsuꝫ peccat mortaliter nisi debita deliberatiōe ꝛ solicitudine adhibita putaret se certū esse de eo quod falsum ē fm Tho. vt in sū. cō. lib. ti. 10. q. 4. ad fi. vbi ēt dicitur fm Al. q; omne mendaciū ꝓter iocoſum quod in iudicio dī de his que ad iudiciū pertinēt est ꝓnicioſū ꝛ mortale: qꝛ subuertit vīatē iudicij qđ cedit in pernicīē vniuersitatis. B. Utꝛ maius peccatū sit mētiri vbo qꝫ facto ꝛ° fm Tho. in quolibet. Cū eadē ītētio fallendi sit in vtroq; vterq; equaliter peccat. Uerbū. n. ꝛ factū assumūtur vt instr fm Tho. di. vñ nō refert qꝫtū ad ꝑcūſ vtꝛ aliq; verbo scripto vel nutu vel quocūq; facto mentiatur: sicut nec refert qꝫtū ad homicidium vtꝛ qs gladio vel securi interficiat. A. Idē in sum. con. e. ti. q. 5. B.

Utꝛ licitū sit mētiri ꝓpter liberationē ꝛ hōis a quocūq; ꝑiculo. ꝛ° fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. Mō: sed licet occultare vīatem ꝓ

denter sub aliqua dissimulatione: vt Aug⁹ dicit in lib. ℨ mēdaniū. Et sic etiā Abrahā fecit: vt hȝ in se. §. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 6. ꝛ facit. 22. q. 2. negs. ꝛ eē de vsur. super eo. Vbi dicit q̄ scriptura sacra p̄hibet p alterius vita mentiri. B

Quid de Abrahā ꝛ aliȝs sāctis veteris testamēti q̄ vident mentiti fuisse. Rñ. fm Tho. vbi. §. sicut Aug⁹ dicit in sacra scriptura inducūt aliquoȝ gesta q̄ exēpla perfecte vitę ꝺ quib⁹ nō ē estimandū eos fuisse mēritos. Siqua tñ in eoȝ dictȝ appareant q̄ mēdacia videant: intelligēdū ē ea figuraliter ꝛ pphetice fuisse dicta. Abrahā tñ vt Aug⁹ dicit i. q. Beñ dicēs Sarā eē suā sororē: vitatē voluit celare ꝛ nō mendacū dicere. Soror. n. di q̄t filia p̄tis: Beñ. 20. Vere soror mea ē filia p̄tis mei ꝛ non mātris mee: q. s. ex pte p̄tis ei attinebat. Jacob vo mystice dixit se eē Esau p̄mogenit⁹ Isaac: qr vȝ p̄mogenita ill⁹ de iure ei debebā tur. Alius autē ē hoc modo loqu ēdi p ispȝ pphetie ad designādū mysteriū: qr vȝ minor ppls. s. gēs illa substituēd⁹ erat i locū p̄mogeniti. s. i locū iudeoȝ. Quidā vo commēdant i scriptura nō ꝓpter pfectā virtutē: sed ꝓpē q̄ndā vtilē idolē: ꝛ hoc mō Judith plaudat: nō qr mēdax ē Holofern⁹: sȝ ꝓpter affectū quē habuit ad salutē ppli ꝑ qua piculis se exposuit: q̄uis etiā dicī possit q̄ ꝛba ei⁹ veritatē habēt fm mysticū intellectū. A Idē in sum. cō. eo. ti. q. 7. B

Utr̄ mendacū obstetricū fuerit dignū aliqua remuneratiōe. Rñ. fm Tho. ibi. q. iio. Mēdacū obstetricuȝ pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō q̄tū ad affectū benivolēcie i indeos: ꝛ reuerētiā diuini timoris: ꝛ sic ōbet eis remuneratio etna. Unde Hero⁹ expōit q̄ de⁹ edificauit illi domos spūales. Alio mō pōt cōsiderari q̄tū ad exteriorē actū mēdacij quo quidē nō potuerūt eternā remunerationē mereri: sed forte aliquā remunerationē t̄palez: cui⁹ meritō non repugnat defectus ill⁹ mēdacij sicut repugnabat meritō remuneratiōis etne. Et sic intelligēda sūt ꝛba Greg. cū dicit q̄ benignitatē eaȝ merces q̄ eis potuit i eē na vita tribui p̄missa culpa mēdacij i terrenā ē remuneratione declinata. vñ nō intelligit q̄ illo mēdacio mererent amittere remuneratiōnē etnā quā tā ex p̄cedēti affectu meruerāt, Cō. Pe. A Idē i sū. con. eo. ti. q. 8. B de his q̄ p̄mittūt aliq̄d ꝛ nō facūt: vide. ſ. p̄missio. Et etiā si iurauerit: vide. §. iurare. §. 9. ꝛ iuramētū. 1. §. 6. Item q̄s mēt. i de se: vide. §. iactātia. §. 1. ꝛ 2. ꝛ §. ironia. §. 1. ꝛ 2.

Ercator. Mercator vel siue nummularij ꝛ cāpsores ꝛ his multȝ ꝛ diuersis ℨ cib⁹ vtunt si ue i emēdo: sū i recipiēdo pecuniā: i quoȝ ℨ cib⁹ facile ꝓtigit eē vsurā: vñ vide. ſ. vsa p̄cipue vsa. 3. ꝛ vsa. 6. ꝛ vō. ſ. societas ꝑ to

Eretrix. Pręcū mētrice cū. dicit illicite acq̄situȝ Et qd ōbeat vel possit inde facere: vide. §. elyna. 1. §. fi. Item q̄ nō lȝ donare meretrici: vide. §. donatio. 1. §. 3

Eritum. Utrū vnus ꝛ idem act⁹ possit eē meritor⁹ ꝛ ō meritor⁹: siue bon⁹ ꝛ malus. Rñ. fm Tho. ſcda ſcē. q. 20. Si accipiat vnus act⁹, put ē i genere moris: ipossibile est q̄ sit bon⁹ ꝛ malus bonitate ꝛ malicia morali. Si tñ sit vnus vnitate nāe ꝛ nō vnitate moris pōt eē bon⁹ ꝛ malus. Ambulatio enī ꝓnnua ē vnus act⁹ fm gen⁹ nature: potest tñ ꝓtingē q̄ sint plures fm genus moris si mutet ambulantȝ volūtas. A i. act⁹ pōt eē pte meritor⁹: ꝛ ꝑ parte vitiosus fm diuersitatē mētiōis: vt pȝ i sū. cō. li. 3. n. 34. q. 196. vbi hec notāt. B q̄ ē ꝑn cipiū moralū actuū. Idē Pe. de quibusdā operib⁹ meritoriis: qd ꝛ ḡtuȝ p ea fiat deo satisfactio: habes. ſ. satisfactio.

Etus. Quid sit metus. Rñ. Met⁹ ē instatȝ vl futuri pricli iusta cā mētȝ trepidatio. ff. e. l. i. Sed nunqd est metus q̄ cadit in constātem virū. Rñ Quadruplex ē. p⁰ vȝ metus mortis. 2⁰ cruciatus corporis: ex⁹ eo. cuȝ dilect. 3⁰ mei⁹ stupri. ꝛ 4⁰ seruitutȝ. ff. eo nec timorē. A Et ibi addit q̄ idē est de metu vinculoȝ ſȝ sec⁹ō metu infamie seu vxatōis q̄. s. nō cōpr̄ehēdat sub aliquo p̄dictoȝ B ꝛ. l. isti qdē. §. i. ꝛ. 2. A Ibi dī q̄ si ōderit ne stuprum patiatur vir vel mulier: hoc edictum locum habet: cū viris bonis iste metus magis ḡ mortis esse debeat. B Lon. Tho. ꝛ Al. addendo q̄ non differt vtrū p̄dicta quatuoȝ fiant i siue in p̄sona nostra siue liberorum. A Hoc habetur in dicta. l. isti in fi. B Siue vxoris. De p̄dictis quatuoȝ sunt versus: Excusari

metus hos posse: puta q̄ nescis. Stupri siue status verberis aīq̄ nescis. ℣ Idez i sum. con. li. 4. ti. xi. q. 3. ℬ Quomō vis vel metus impediāt matrimoniū: hēs. s. impedimentū. io. Sed vtr̄ metus excuset a participatiōe excōicati: hēs supra excōicatio. 6. §. i. De matia etiā mer̄: hēs. j. vis.

Ilitia Utrū sit peccatuz. Rñ. fm ℣ll. Militia fm se nō est illicita: sed abus⁹. Qui ꝫ multiplr̄ possit fieri: tñ in trib⁹ p̄cipue ꝓsistit. p⁹ vz in concussiōe inocentum. 2⁹ in exactiōe imoderati salarij. 3⁹ in exercitio imoderato vel indebito: puta si fiat ad ostentationem virum cum nocumento aliquoz sicut sunt torneamenta siue pugna singularis inter socios hastaruz lancearuz ⁊ h⁹i. Sunt tñ queda exercitia eis licita: vt que nulli sunt nociua: sicut cursitationes equorū ⁊ versationes: ars percutiēdi ⁊ defendēdi: ⁊ p̄jciēdi tela ⁊ h⁹i. vnde ⁊ dauid p̄cepit vt doceret filios isr̄l arcū. i. artē sagittādi: 2⁹ Reg. i. ℣ Jbi hoc non videt haberi. saz tamen puto q̄ exercitiū quo discitur ars bellandi sit licitū secularibus: duz tamē fiat recta intentione ⁊ sine periculo: ex̄ de tornea. c. i. ⁊ ad hic posita facit. c. noli. 7. c. qd culpatur. ⁊ c. militare. 23. q. i. ℬ

Iserabilis persona

Miserabiles persone fm Hosti. sunt: cecus: pauper: pupillus: vidua ⁊ h⁹i

Issa. An quotidie debeat celebrari missa. Rñ. fz Tho. in. 4. di. 13. Dicendū q̄ fm Inno. quinq̄ de causis oportet quotidie celebrari. p̄ma q̄ oportet semper medicinam paratam esse contra quotidiana peccata. secūda vt lignum vite sit semper in medio paradisi. tertia vt nobis semper christus vniatur sacramentaliter: ⁊ nos ei spiritualiter. quarta vt apud nos fit magis memoria passionis. quinta vero agno loco typici quotidie vtamur: quem iudei ad vesperam comedere esuriunt: fm illud ꝓs. ℣ 1. 58. ℬ Conuertantur ad vesperam ⁊ famem patientur. ⁊c. ℣ Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 128. ℬ

Utrum missa debeat solum dici i die. Rñ. fm Tho. vbi. s. Communiter loquēdo debet missa dici in die ⁊ non in nocte: q̄z hoc sacramentum ad tempus gratie pertinet quod per diez significatur: fm illud apostoli: Ro. 13. Nox p̄cessit dies autem appropinquauit. Dies aūt indicatur non solum ab ortu solis: sed ex quo incipiunt oriri solis signa manifesta per aliquam aeris illustrationem. In duabus autem nocubus missa decantatur p̄opter p̄uilegium illarum noctium. s. in nocte natiuitaī quando christus natus est: ⁊ in nocte resurrectionis in p̄mitiua ecclesia: vt p⁹ ex oratione: Deus qui hanc sacratissimaz noctem. Cuius hoc semp oporteat obseruari Et addit hic Guil. Credo q̄ qui sciēter celebrat ante diem cū sit ꝓtra ꝓsuetudinē generalem ecclesie: mortaliʒ peccat: nisi super hoc q̄ eꝑm dispensek in casu: si aliqs infirmareī ad mortem ⁊ nō possit aliter haberi eucharistia. ℣ Idem in sum. con. eo. ti. q. 129. Glo. etiā i. c. fi. ex̄ de p̄ule. li. 6. dicit q̄ epi itinerātes possūt celebrare ante consuetam horam diei vel facere celebrari ex necessitate itineris. ℬ

Qua hora debeat missa celebrari. Rñ. fm Tho. vbi. s. Solēnis misse celebratio tribus horis ist̄ituta ē fieri. s. i tertia diēb⁹ festiuis: de cōse. di. i. nocte. In sexta diēb⁹ p̄festis. In nona diēb⁹ ieunioz: de p̄se. di. i. solēt. Nam i missa recolit̄ moꝛs xp̄i: q̄ q̄ dē hora tertia crucifix⁹ ē linguis iudeoꝝ hora sexta manib⁹ militū: hora nona expirauit. Sed q̄n fiūt ordines pōt missa cātari fm canones etiā post nonā. ℣ facit de cōse. di. i. §. in ieunijs. ℬ Vel etiā dicendū q̄ vt diligētior fiat ꝓparatio missa differtur ḡtū differri potest āte p̄randiū: ⁊ iō q̄n non ē dies ieunij celebrat inter tertiaz ⁊ sextā in qua hora cōiter comedit: sed in diebus ieunij in nona. P̄iuate aūt misse dici possiunt a mane vsq̄ ad tertiā vel etiā vsq̄ ad nonā i diēb⁹ ieuniozum: de cōse. di. i. necesse. ℣ Idem in sum. con. in dicta. q. 129. Et quod hic dicatur a versu: vel etiam videtur melius cum iuribus p̄allegatis nihil videatur dici de hora sexta. Puto etiam in talibus seruādam fore cōsuetudinem non inhibitam: vel que nō sit contra honestatem seu diuinam reuerentiam: ar. di. 4. erit. ⁊ di. 12. ille aūt. ℬ

Quid de illis qui nondum dictis matutinis celebrant. Rñ. fm Guil. mortaliʒ peccant: cum hoc sit contra generalez ⁊ approbatā ꝓsuetudinē. Idē Do. Qui autez

celebrat anteq̄ dicat ꝑmā nō peccat mor
talit: nisi sit ꝓtra ꝓceptum vel statutū. A
Siue consuetudinē loci fm eundē Guil. vt
sum. cō. eo. ti. q. 130. vbi t addit: Qui autē
per negligentiā prætermissa prima dicit ter
tiā credo q̄ sufficit q̄ caute suppleat quod
dimissū est: t agat penitentiam de negligē
tia. B

Ubi ō beat missa celebrari. Rñ. fz Ray.
in eccliā cōsecrata si fieri pōt: vel saltez in
altari consecrato: vel si non sit altare conse
cratū habeat saltē altare pnullū: de quō di
ctū ē. s. altare. §. i. Et pōt etiā celebrari sub
diuo. A i. sub aere fm glo. i. c. concedi
mus de cōse. di. i. B Uel i tētorijs: vel ét
i loco exercit⁹ honesti: dū tñ habeatur alta
re: vt dictū est tē. necessaria: de cōse di. i. c.
i. circa fi. t. c. cōcedim⁹. t. c. missaruz. Nō
tñ intelligendum q̄ liceat celebrari i mari
vel fluminibus: ne nutante naui fiat sāgui
nis effusio vel sacramenti cōmotio: introi
tus tñ misse potest ibi dici. Hec fm Guil.
Et etiā attendendū ē q̄ predicta fiāt ō per
missione episcopi: vt in. c. missarum. t sine
preiudicio parochialis sacerdotis: vt nota
tū est. s. altare. §. i. A Idem in sum. con.
eo. ti. q. 131. B

Utrū vno solo vel presēte vel sine lumi
ne possit missa celebrari. Rñ. fm Hostiē.
Quamuis fm illud qō habetur de conse.
di. i. hic quoq̄ duo debeāt ee presentes q
sacerdoti: respōdeant tñ vnus sufficit: ar.
eē de vbo. sig. quesiuit. i. rñso. Mulier au
tem presbytero in missa mistrare nō potest
imo nec pallas nec vstes contingē: vt. s. fe
mina. §. 2. Sme lumie vo nō licz celebrare
eē de cele. mis. c. vlt. A Jo. in sum. con.
eo. ti. q. 133. t se. B

Utz sit melior missa boni sacēdotis q̄
mali. Respōdeo fm Tho. in. 4. dis. 13. de
missa possum⁹ loqui dupliter: aut q̄tum ad
id qō est eēn. tale in ea. s. corp⁹ xpi: t sic quo
cunq̄ dicatur equaliter bona ē: vel q̄tuz ad
id qō est annexū sacro t q̄ sequdariū: t sic
missa boni sacerdotis melior est: q: nō. so
lū hz efficaciā ex opato: sed ét ex deuotiōe
celebrātis: t ideo ceteris paribꝰ melꝰ ē au
dire missam boni sacerdotis. Idē Pe. et
etiam Al. addens: q̄ ió dz ceteris paribꝰ:
q: obediētia posset cogere audire missam
mali: t sic eēt melꝰ: q: obediētia melior est
q̄ victima. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 134
B Nō si m alus sit. pōtus sacerdos an de
beat eꝰ missa audiri: hēs. s. clicus. 3. §. 2.
A Et ibi lat⁹ in additōe. B Et an ab eo
sacra recipienda sint: habes. j. ordinatus.
ꝑmo. §. 3.

Quid si sacerdos celebrās infra cano
nem recolit se ꝑmisisse aliqd mortale. Rñ.
fm Ray. Credo tutiorē eē viam vt pēite
at t doleat q̄ ita tarde pēnitet: t ꝓponat cō
fiteri q̄q̄ cito habuerit opportunitatē: t sic
cōficiat t sumat. Idem Tho. Pe. t Al. A
Idem i sū. con. li. 3. ti. 30. q. 10. Idē putarē
etiam si ante canonē qui nō posset sacerdos
confiteri absq̄ mā scādali seu suspitiōis. ppt
eandē rōnez: vz q: i pnia dz caueri scādalo
sa peti reuelatio: eē de pe. t re. c. officij. B

Utz liceat oio sacerdoti a celebratione
abstinē. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 13. Lz qui
dā dixerit q̄ qui dimittūt celebratiōez non
peccant nisi pplm hēant vl ex obediētia te
neant: tñ q: vt Greg. dicit: Cū crescūt dōa
ētrōnes crescūt donoz. ió cū sacerdoti sit
data potestas nobilissima reus negligen
tie erit nisi illa vtatur ad honorem dei t ad
salutem suam t aliorum viuorum t mor
tuorum: fm illud Petri. 4. Unusquisq̄z si
cut accepit gratiam in alterutrum illam ad
ministrātes tē. Misi forte ex familiari istin
ctu spiritus sancti dimitteret. Unde t sacer
dotibus preceptum est: Hoc facite in meā
commemorationem. Idem Tho. in. 3. p̄
te. q. 82. t addit q̄ celebrare tenetur saltem
in precipuis festiuitatibus: t maxime etiaz
in illis diebus in quibus fideles commu
icare consueuerunt. A Idem in sum. con.
li. 3. ti. 24. q. 125. B

Utrum liceat vni plures missas celebrare
in die. Rñ. fm Ray. Non licet. Hā t val
de felix est qui vnam digne celebrat: eē de
cele. mis. te referente. t. c consuluisti. t de cō
se. di. i. sufficit. Excipiuntur isti casus. Unꝰ
in die natiuitatis domini in quo potest cā
tare tres. Alius si necesse fuerit vnam mis
sam dicere de die t aliam pro defunctis:
nec distinguo siue defunctus sit presens si
ue non. A q: in dicto. c. sufficit vbi hoc
dicitur: non distinguitur. B nisi sit con
tra consuetudinē loci approbatā vel con
stitutionē. Tertiꝰ est, ppter necessitatē pere
grinorum cōmeantium t infirmoz: t forte
ppter necessitatē nuptiaz. A Ubi tēpus
laberetur: vt in sum. consel. eo. ti. q. 126. vbi

hec notatur. ℬ Et ꝓpter aliqꝺ ꝓdicto rũ non celebꝛet vltra duas: nec i puma sumat pfusionẽ: vt. ℨ eucharistia. z. ℌ. i. Con. Hosti. t addit casuz. s. qñ pp raritatẽ cleri coꝛ vl pauptatẽ ecclie ꝛ mẽdãt vni. ℳ Idẽ in dicta. q. 126. t in dicto. c. sufficit. subdit: Qui ℞o ꝙ pecũijs aut adulationibꝰ sclarũ vna die ꝛesumũt ples facere missas ñ estimo euadẽ dãnatiõez. ℬ

Utꝛ debeat celebrari ꝓ paruulis ỏfunctis. ꝑ fm Tho. in. 4°. di. 13. ℙro paruulis baptiçatis missarũ solẽnia celebꝛant: nó qꝛ eis ꝓsint ad remissionẽ alicuius culpe: vel augmẽtũ glie: sed ꝓpter alias rões: tũ ꝓpter solatiũ viuoꝛ: tum ad oñdẽdũ paruulos ad vnitatẽ coꝛporis mystici ptinere: dũ idez modꝰ exequiaꝝ seruat in ipsis t i alijs tũ ad cõmẽdandũ redẽptois mysteriũ: qꝺ in hoc sacro cõmemoꝛat: ꝓ qꝺ paruuli sine ꝓpio merito salutẽ eterna cõsequũt. ℳ Idem in sũ. cõ. eo. ti. q. 127. ℬ

Quid si omittat aliqꝺ deh is q̃ ad ritũ celebꝛatiõis ptinẽt. Rñ. fm Tho. t ℳl. et oẽs theologos: Quilibet omittẽs aliquid tale: puta ths debitũ altare vestes t hꝰi nihilominꝰ cõsecrat si est oꝛdinatꝰ t assit intẽtio t debita mã ẽt forma: sed grauissime peccat si sciẽter hoc faciat. ℳ Idem i sũ. con. eo. ti. q. 135. ℬ

Utꝛ hymnꝰ angelicus. s. gloꝛia i excelsi deo: vel credo: debebat decantari quãdo missa de btã virgine t de spũ sancto vel de cruce celebꝛat in ꝓfestis diebꝰ. Rñ deo fz Ray. Non dz: lz ꝓpa ꝓfatio decãtetur: eꝝ ỏ cele missũ. cõsiliũ. Sz huiusmoꝛi i multis locis ꝓpter ꝛiã ꝙsuetudinẽ derogatũ est: maxime in sabbato: qꝛ quodãmodo dies solẽnis ẽ deputatꝰ btẽ ỿgini. ℳ Hoc vltimũ dictum fuit glo. Ray. Hosti. quoꝝ dicit: In talibꝰ deuotã ꝙsuetudinẽ nõ ꝛeꝓbam. ꝰ. vt in sũ. con. eo. ti. q. 126. ad fi. ℬ

Utꝛ quilibet teneat audire missam. ꝑ fz Hosti. Die dñico glibet tenẽt ex ꝓcepto audiꝛe missã t totã: ita q accipiat bñdictionẽ sacerdotis: vt ꝺe ꝙse. di i. missas. t. c. se. t. c. oẽs fideles. nisi excusent magna necessitate vt nõt i dicto. c. missas. ℳ In glo. q̃ ibi loquit tam de ꝓcepto q̃ de ꝙsuetudine ℬ Qui aũt die. solẽni ptermisso ecclesie ꝙuentu ad spectacula vadit dz excõicari: ỏ ꝙse. di i. qui die. Et nõ ꝙ diebus dñicis et festiuis iterrogandũ ẽ li parochianꝰ alteri⸗ us ibi sit geõtẽpto ꝓpio sacerꝺõte audiꝛe ibi velit: t si inuẽtus fuerit stati ab ecclia ejiciatur: eꝝ ꝺe poch. c. 2. ℳ Et ibi nõ gl. ꝙ hoc nõ obtinet qñ nõ fit exꝛtempu fz exiusta cã. Et idẽ qꝺ i hoc. ℌ. notatur in sũ. cõ. eo. ti. q. 130. ℬ

Utꝛ ꝓpt missã peculiarẽ vt ꝺe aliquo sãcto: vel aliã debeat qs dimittẽ gn audiat missã ꝓpriam illiꝰ diei. ℳ missa peculiaris iõ ẽ qꝺ missa spãl ỏ aliquo scõ fz Ray. t i sũ. cõ. eo. ti. q 126. iõ ꝙ alia missa põt itelligi ỏ trinitate vl ꝙ defunct: vl illibꝰ: vt i. c. 2. eꝝ. ỏ cele. miss. ℬ Rñ. fz Guil. Si dies hñt ꝓpriã missã quã t quis al audire tenet nõ dz diminu ꝓpter aliã: eꝝ ꝺe cele. miss. c. 2. Sz q quidã laicoꝝ oi die volũt missã de trinitate t ꝺe scõ. Michaele: t hꝰi: non debẽt hꝰ facẽ nisi suis diebꝰ: vt i ꝑ allegato. c. ℳ l. 2. Et ibi pz q tã ꝙ viuis q̃ ꝙ mortuis vtilioꝝ missa q̃ possit dici est missa de die: et q etiã in diebꝰ ꝓfestis ꝓpter missas peculiares seu votiuas vel etiã mortuoꝝ nõ dz derogari nisse ꝺe die: vñ t ꝺe laicis ꝓfatas missas reqrẽtibꝰ ibi dr: Si voluerit vt sibi misse cantentur ꝺe eoꝺẽ die missas audiãt ꝙ salute viuoꝝ t ẽt mortuoꝝ. Bene tñ puto q dicte misse votiue: t ꝙ defunctis possũt dici i diebꝰ ꝓfestis si nõ derogat exhꝰ misse ꝺe die: vt in dicto. c. 2. Existio aũt aliquos circa ꝓdicta ex ꝙsuetu die excusari qñ vrgẽt rõnabili necessitate: t ñ al: vt in. c. fi. eꝝ ꝺe ꝙsue. ℬ ꝺe oblatiõibꝰ q̃ admissã fiũt hẽl ỻ. oblatio. Et ibi ẽt. ℌ. si. si cõfesso: possit recipe pecuniã ꝙ missis quas in pnia inuĩxit. Multa alia circa mãm misse pñt colligi supra eucharistia. z° ꝙ totũ: t facit etiã. j. suffragiũ. ℳ Aduertẽdũ q etiã sacerdos cũ dicit missã ꝺz stare capite discooꝛto: vt i. c. nullus. ꝺe consecra. dis. i. vbi dicitur: Nullus epꝰ aut pꝺbyt seu diaconus ad celebrãda missaꝝ solennia psumat cũ baculo. itrare aut velato capite altari ꝺei assistere: qñ t aplis phibz viros velato capite in ecclia oꝛare. Et si temẽ psumpserit cõione pueꝛi. Item q ad euãgeliũ ꝺz stari deuote t non sedendo: vt i. c. aplica. ea. di. vbi dr: Aplica auctoꝛitate mãdam: ꝰ: dũ sancta euangelia in ecclia legũt: vt sacerdotes t ceteri oẽs nõ sedentes fz veneraꝺiliter curui t in ꝙspectu euangelij stantes dominica verba intente audiant t fideliter adorent. i. venerentur fm glo. ℬ

Ollities dupliciter

dī. Uno° ē spēs luxurie ꝛ peccati ꝯ natur ī: de quo ē. luxuria. ¶ i. i fi. Alio mō put est ꝯriū vitio pertinacie ꝛ vtutū pseue-rātie: ꝺ e gb⁹ trib⁹ gd sint Tho. scō a scōe. q. 138 mālfestat sic. Sicut Ysido⁹ dicit in li. etymol. Pertinax dī q ē ip⁹ rudēter tenēs q̄ ad oīa tenax. Et h̄ etiā dī ptinax eo q̄ in ꝓpōsito suo ad victoriā pseuerat. Et tales phs ꝛ ethi. vocat fortis ſnie ꝛ ꝓpōe sēten tie: qz. ſ. durant in ꝑpa sententia plus q̄ ꝙ oz Mollis aūt min⁹ q̄ ꝙ: q a bono de facili recedit: ꝛ nō pseuerat ꝓpter aliq̄ difficilia ꝛ ꝓpter tristicias aliās causatas ex defectu ōlectatiōis: vt dicit phs. Perseuerās aūt tenet se in ꝑpa ſnia fm q̄ ꝙ. Unde ꝑz q̄ p seuerās laudat sicut ī medio existens: pertinax autem vituperatur fm excessum: mollis aūt fm defectū. B

Onachus

Utrum monachus possit fieri canonicus sclaris. Rñ. fm Hosti. Lz gdam dixerint q̄ sic: dicēdū tñ cū Jo. q̄ nō: qz nō ē arādū cū boue ꝛ asino. Nec hoies diuerse ꝓfessionis ōbēt sic esse sūl: ex de elec. cū cāz q̄ iter ꝑsbyteꝝ. A Jdē i sū. cō. li i. ti. 7. q. 44. B

Utr̄ possit fieri canōic⁹ reglaris. Rñ. fm Tho. scō a scōe q. 189. Utraq; religio ſ. monachoꝝ ꝛ canonicoꝝ regularū ordinatur ad opa vite ꝓtēplatiue: int̄ q̄ ꝓcipue sunt ea q̄ agunt ī diuinis mīnisterijs ad q̄ ordinat directe ordo canonicoꝝ regularū gbus p se appetit q̄ sint clerici religiosi. Sz religioni monachoꝝ non p se appetit q̄ sint clerici: vt hētur. 16. q. 1. alia cā. Et ī ō q̄uis ordo monachoꝝ sit artioris obseruātie: tñ si monachi eēnt laici licēt eis trālire ad ordīē canonicoꝝ regularū: ñ aūt ep°: vt 19 q. 3. mandam⁹. Sz si monachi sint clici sa cris mīnisterijs obsequentes habēt id qō est canonicoꝝ regularū ꝛ cū maiori artitu dine: ꝛ ī ō licitū erit tranſire de ordine cano nicoꝝ reglariū ad ordīē monachoꝝ peti ta tñ licēcia supioris: ꝛ nō ep°. 19. q. 3. statui mus.

Utr̄ liceat mōacho hīe locū ī diuersis mōasterijs. Rñdeo: Nullo mō licet: extra de relig. do. c. fi.

Utr̄ monacho possit ꝓmitti regimen ecclie sclaris, Rñ, fz Hosti, Dic cū Hug. Ber. ꝛ Hof. A lz alij alr dixerint: vt ꝑz ī sū. con. li. 3. ti. 28. q. 2. vbi hec notant. B q̄ monachus pōt ab epo ꝓfici ī ecclia sclā ri cū consensu abbatis. 58. dis. c. i. ꝛ. 2. 16. q. 1. sic viue. ꝛ c. se. Et itelligas dictū de ecclīs q̄ ad monachos pleno iure nō ptinēt: i quī bus sine auctoritate epi nō possūt mona cho curā cōmittere nec monachū ꝓfitare iuito epo. Et sic intellige. 16. q. i. p to. ex de capel. mo. c. i. Sz voluntate epi hoc fieri pōt. Nō si eps velit ꝛ abbas nō: hēs ꝯ ab bas. ¶ plt. In ecclīs aūt q̄ ad mōachos p tinēt mero iure sufficit sola auctoritas ab batis ꝛ pueētus. 16. q. 2. vilis. vel etiā solius abbat̄ si ad ip̄m pertinet ecclie ꝓuisio.

Sz vtr̄ monach⁹: vt dictū est ecclie ꝓfect⁹ possit eē sine socio monacho. Hosti. tenet q̄ sic. Inno. q̄ nō. Uterq; hz motiuū ex de sta. mo. q̄ dei timorē. ī ō dicēdū vide tur sicut ī dcō. c. dī. de canonico regulari q̄ dz hīe sociū si cōmode pōt fieri: ꝛ hoc meli° ꝛ tutiº ē. Si vo cōmode nō pōt fieri tenet qō Hosti. dicit. A Jdē ꝓcludit Ar. de bu. i dcō. c. q̄ dei timorē. vbi plene tra ctat ō hac mā. B

Utr̄ huiusmōi monach⁹ q̄ fact⁹ ē rec toꝝ alicui⁹ ecclie sclaris teneat ad statuta sui ordinis. Rñdeo fm Hosti. Si talis ec clesia pleno iure ptinet ad monachos ꝓfa tus monachus in ea remanet subiect⁹ ab bati: ꝛ seruabit oīa sicut ꝑius ꝓeter tria: ſ. ieiunīū silēū ꝛ vigilias: q̄ cōmode fua ri nō ꝓūt in ecclia sclari: ar. 43. di. sit rector ꝛ. 16. q. 1. nemo pōt. Si vo ecclia nō ptinet ad monachos: sed ad epos: tunc mōach⁹ institut⁹ a trib⁹ substantialib⁹ nō absoluit simpliciter: nam ꝛ ptinētia fuare tenet. Ab obe diētia abbatis absoluit qdēz impio epi subīcit q decetero erit abbas suus. Ipalia dispēsabit rōne ꝓmisse administratōis. Et si hz socū monachū nō excusatur ab esu carnū: ex de sta. mo. q̄ dei timorē. nisi sit infirm⁹: de ꝑse di. ¶. carnē. vel nisi imperā te epo q̄ abbas suus ē. Si aūt socū nō hēt pōt se his cū quibus vuit ꝓformare. 41. di. q̄s. ex de sta. mo. recolentes. ¶. i. In oi tñ cāu hītum deferre dz: nec pōt temerarie di mittere: alr eēt excōicat⁹: vt. ē. excōicatio. i. ¶. 3. v. 13. Nō si fiat eps ad qd teneat: vi de. j. religio. i. ¶. 16. q̄ icipit: Utr̄ religiosus factus eps. ꝛ. ¶ se. A Jdē quod i hoc. ¶. notat̄ in sum. con. eo. tī. q. 3. Dñs ēt Anto.

de bu. in dicto. c. q̄ dei timorē. dicit q̄ monachus fact⁹ curat⁹ absoluitur ab officio mōachali: q̄ dz se ꝯformare officio clicoꝝ secularium. 41. di. qsqs. B

Utꝝ ex cōtractu monachi obliget abbas vel monasteriū. Rñ. ſz Inno. Si monacho cōmissa ē admīstratio abbas ⁊ cōuētus tātū obligantur q̄tū administratio se extendit. Si vo nō hz administratiōem obligat monach⁹: ſz nō tenet soluere: q̄ ñ hēt vnde: ex̄ de soln. Odardus. A Cō. Hosti. vt i sū. con. eo. ti. q. 26. B

Sz quid de obligatiōib⁹ siue ꝓmissionib⁹ ab aliquo factis monacho vel abbati: nūquid acqrunt monasterio. Rñ. ſz Inno. ⁊ Hosti. Ex ꝯtractib⁹ initis cū mōacho vl' abbate obligatur qs mōasterio: q̄ pōt mōach⁹ monasterio actionē acqrē: nō tñ pōt obligare mōasteriū: ar. i Insti. de auc. tu. i p̄n. Uñ q̄uis abbas siue mōasterium possit agē nō tñ tenet rñdere nisi de eo qd̄ ad ip̄m ꝑtinet. Et lz oīs ꝯtract⁹ ꝓhibit⁹ sit mōasterio nisi īperante abbate: vt. 12. q. i. ñ dicatis. ⁊. 16. q. i. sit nō nulli. ⁊. c. de pñtium hoc intelligit inq̄tū mōasteriū obligaretur Sz obligatio alt̄i⁹ ad mōasteriū pōt ꝑ monachū acqri. Silr ⁊ possessio etiā ꝑ monachū fugitiuū. ff. de acq. pos. l. i. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 28. B

Quid d̄ reb⁹ ablatis monacho. Rñ. ſm Inno. ⁊ Hosti. Si res erāt mōasterij vel ēt alteri⁹: ⁊ monasteriū ad restitutionez tenebat: tunc aget monasteriū. Si vo non erāt ei⁹: nec de eis tenebat mōasteriū: tunc aget ille qui dñs ē rerū: ita tñ q̄ si tales res erant deposite apud mōachū: ⁊ abbas videt eas subtrahi: ⁊ facile eēt abbati eas liberare. satis credit Inno. q̄ abbas teneat depositi īsolidum ꝓpter dolū. Sz si nō vidit: nec ꝓhibere potuit nō tenet etiā si mōach⁹ eas abstulisset: q̄ nō ē obligat⁹ ex ei⁹ maleficio: vt i se. §. dicit. A Idē in sum. cō. eo. ti. q. 29. vbi ēt addit. Hosti. tñ de p̄ori casu dicit q̄ lz abbas videdo res auferri: ⁊ non ꝓhibendo peccet: nō tñ credit q̄ ꝓpt hoc ipse vel monasteriū obliget: ex quo fuerunt tm̄ penes personā monachi: ⁊ non penes mōasteriū ꝯmodate: ex̄ d̄ depo. c. i. B

Quid de maleficio ꝯmisso ꝑ monachū vel abbatē. Rñ. ſm Inno. ⁊ Hosti. Nō tenet monasteriū: q̄ delictū ꝑsone nō dz redūdare i dānū ecclie: ex̄ de re. iu. delictū li. 6. nisi q̄tū ad monasteriū ꝑuenisset: ⁊ i ei⁹ vtilitatē v̄sum fuisset: ar. 10. q. 2. hoc ius. A Idē i sū. cō. eo. ti. q. 27. B De ingressu mōasterij hēs. j. r̄ligio. 2. ⁊. 3. Itē. j. nouitiꝰ ⁊. j. votū. 4. Itē d̄ mōachis q̄tū ad obediētiā. j. obedientia. 4. Itē q̄tū ad r̄ligionē. j. religio ꝑ totum. De monacho apostata. s̄. apostasia. 5.

Onialis.

In mōasterijs monialiū nō mēdicātiū non debēt recipi nisi que possūt de ꝓuētib⁹ monasterij absq̄ penuria sustētari: alr̄ nulla eēt receptio: ex̄ de sta. regu. periculoso li. 6.

Oēs moniales debēt manere sub ꝑpetua monasterij clausura: nisi ꝓ tali ⁊ tanto morbo q̄ nō possēt cū alijs absq̄ graui periculo siue scandalo morari: ex̄ de sta. regu. periculoso li. 6.

Qñ abbatissa vl' p̄orissa dz alicui tēporali dño occasione alicui⁹ feudi facē homagiū vl' p̄stare fidelitatis iuramētū: nisi possz facē apud ip̄m q̄ ꝑ ꝓcuratorem p̄stet: pōt exire cū honesta ⁊ decēti societate: ⁊ p̄stito iuramēto e vestigio dz reuerti: ita q̄ i fraudē residentie nihil fiat: vt i dicto. c. periculoso. de statu regu. li. 6.

Domini temporales non debent abbatissas p̄orissas ⁊ alias moniales habentes officia monasterioꝝ ꝑmittē litigare coram eis: ne oporteat illas euagare ꝓ statuēdis ꝓcuratorib⁹. A In tex. allegato non sic dr̄: sed q̄ ip̄i dñi ꝑmittant eas ꝑ ꝓcuratorē in suis curijs litigare: ⁊ nō cogant eas q̄ per se litigent: ne pro constituendis procuratoribus: vel alijs huiusmodi eas oporteat euagari: cum sit iuri contrarium q̄ mulieres presertim religiose per seipsas litigare cogantur. B Et si ipsi domini contrafecerit per suos ordinarios compellantur A s. censura ecclesiastica: vt in tex. qui seqtur. B vt in dcō. c. piculoso.

Iniūgitur episcopis prelatis ⁊ alijs q̄ negocia ⁊ causas monialiū. A .s. q̄s moniales ipse habent agere coram ipsis vel in curijs eorum: vt in dicto. c. periculoso. B faciant coram ipsis fieri ⁊ tractari per procuratorem earum siue sint homagium vel fidelitatis iuramenta: vel quicquid aliud: vt in dicto. c. periculoso.

Prelati tenentur ex precepto in oībus monasterijs monialium etiam exemptis

,puidere de clausura expensis monasterij: vel de elemosynis fidelium. Idem precipitur abbatibus ꝛ alijs inferioribus prelatis quo ad monasteria sibi subiecta: vt i dicto.c.periculoso. Item earum monasteria etiam exempta visitari debent supra exemptus.§.fi. Item nulli inhoneste nec etiam honeste persone debet patere accessus vel ingressus ad moniales: nisi ex rationabili ꝛ manifesta causa: ꝛ de illius ad quem pertinet licentia speciali: vt in dicto.c.

A .s.periculoso. B De electione que fieri habet per moniales habes supra electio .i.§.vlt. Ad materiam monialium potest pertinere quid possit super eas abbatissa: vide.s. abbatissa. Item quid prohibeatur monialibus ꝛ ceteris feminis.s. femia.

Ortuus De his qui impediunt sepulturam mortui: vel funeri vel morienti iniuriantur: vide.j. sepultura.i.§.fi.

Utrū liceat spoliare mortuos.gen. Nō licet: imo tales ꝑm leges grauissime puniūtur.ff.de sepul.vio.l.3.§.aduersus eos. Mā ꝛ phs.4.ethicoꝝ.spoliatores mortuoꝝ latronib⁹ ānumerat. Si mortu⁹ suscitaretur q̄ sacraméta essēt ab eo iteranda: vide.j. sacramentū.§.5. De materia mortuoꝝ habes .j.resuscitatus.2.j.suffragium.

Ulier Nō mulieres siue femine multa non possūt facere nec etiā contra eas fieri: hēs supra femina. Et de monalibus.s. monialis, ꝛ de mulieram ornatu.j.ornatus.

Ultitudo Quid fiet cū precat multitudo: vide supra correctio primo.§.finali.

Unus Triplex est genus muneris. Unde greg⁹. super illud Esa. 33. Qui excutit manus suas ab omni munere dicit: Nō aut ē munus a manu: aut ab obsequio: aut a lingua. Munus a manu est pecunia. Et noie pecunie intelligitur omnis res tēporalis siue mobilis siue imobilis. i.q.3. per totum. Munus ab obsego ē seruit⁹ indebite ispensa. Munus a lingua est fauor. i.q.i. sūt nōnulli. De 1°. plen⁹ habetur.j. simonia p°. §.i4°. qui incipit: Utr munꝰ ab obsequio.

Utr liceat per munera ad fidē trahere infideles.gen. ꝑm Ray. Infideles ad fidē trahi possunt, p missionib⁹ ꝛ muneribꝰ; ar, 23.q.4.debet hō. ꝛ.q.7.q̄ aūt dis.45. qui sincera. ꝛ etiā per grauiorem exactionē pensionū in principio locationis. Nam postea non liceret. 23.q.6. iam vero. Si addit hic Guil. q̄ non ideo danda sunt munera. i. p ter fidē recipiendā ex pacto: ꝫ si vellēt baptiçari nisi timerent paupertatē inter xpianos possint eis dari vel pmutti. Item posset christianus infideli dare non propter fidem recipiendam: sed propter benuolentiam captandam: vt sic facilius eum cōuertere possꝫ: ꝛ huiusmodi. Ad hoc facē supra iudeus 3°.§.primo.

Utr aūt liceat per munera attrahere ad religionē: vide supra religio 2°.§.2°. A Et vtrum iudici liceat recipere munera a ptibus: vide.s. iudex p°.§.4. B

Utilare Utrum liceat aliquē mutilare: habes supra homicidium p̄mo.§.fi. Sili an liceat mutilare seipsū: hēs.s. homicidiū 5 §.fi. Et de mutilatis siue a se siue ab alio vide.j. vitiatus corpore §.2°.

Utuum dicitur quia de meo fit tuum. A ꝛ obligaris ad reddendū tantundē i genere suo: ꝛ consistit in his q̄ dātur ad numerum pondus vel mēsurā: vt.l.2.ff.si cer.pe. Et dꝫ dari mutuū nihil inde sperādo vltra sortem: alr esset vsura: vñ vide multa circa hoc.j. vsura per totum.

Ufragus Quicquid ex naufragio accipitur siue de ipsa naui: siue de mari: siue de lutore restituendū est.ff.eo.l. siquis ex naufragio: aliter nulla consuetudine statuto vel p:cepto excusat quis: quia furtum committitur.ff. de acq. re.do.l. qua ratione. in fi. C. de furtis. l. meum. Quin etiam ꝑm leges si petatur infra annum condemnabitur ad restituendum quadruplum: sed post annum in simplum vt in predicta. l. meum. ꝛ.ff. eodem. l. i. ꝑm etiam canones si is qui accepit res naufragoꝝ etiā esset eps vel prelatus aut clericus dꝫ deponi: extra de accu. cum dilecti p°. Laicus vero nisi satisfecerit dꝫ excōlcari: imo excōicatus ē: eī de rap. excōicatiōi. A Et ibi pꝫ q̄ hec excōicatio cōprehēdit etiā clericos: cū tex. inducticte loquatur. B Hoc intelligas nisi sint talia naufragia que piraticam ꝛ rannidem exerceant: vel sin

inimica nomini christiano vel principi. C. de fur. in auc. naugia. ☙ Et ibi pz q̄ pdantes naufragos: seu vsurpantes deperdita ex naufragio debēt omnū bonoz publicatione multari. Et omnia eiā p̄dicta notant in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 27. B

Quid si dñi terraz cōponant cū nautis aliquo ab eis recepto p eo q̄ securāt eos q̄ si naufragant nihil accipiēt vel accipi p mittent ab eis. Rñ. fm Bul. Cū al' deberēt hoc gratiz facere nō lz aliqd ista de cā recipe ab eis. ☙ Et acceptū debz restitui: cū naute pensionē huiusmōi nō constituerint simplr̄ z absolute sponte: sed ne deteriora sustinerēt fm eū. Bul. z in sū. con. eo. ti. q. 28. vbi etiam pz q̄ id qđ sequitur nō videt dictū Bul. B Nisi sicut in qui busdā locis ꝓstituit q̄ q̄cūq; accipit aliqd de ipo mari debeat inde certā moderataz portionē habere. Nā eni statutū fit i fauorem naufragoz ad hoc q̄ homines magis studeāt pquirere res ipas z premient ō labore suo. ☙ Tale statutū seu cōsuetudo videt omnino nul valere: cū penitus tollat p auc. naugia. C. de furt. z. c. excōicatiōi eī de rap. Vñ z ff. in pncipio bene dicit q̄ in hoc cāu nulla cōsuetudine statuto vel p cepto qs excusatur. B

Egligentia. Utr̄ sit peccatum mortale

Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 54. Dupliciter pōt eē mortale. p̄mō ex pte ei⁹ qđ ptermittit per negligentiā. Ad quidē si sit de necessitate salutis siue sit actus siue circunstantia erit peccatū mortale. Alio mō ex pte cause. Si. n. voluntas intātum sit remissa circa ea q̄ sūt dei vt totaliter a charitate dēficiat: tal' negligentia ē peccatū mortale. Et hoc p̄cipue ptingit qñ negligētia sequitur ex p̄cēptu: aliogn si negligentia cōtigat in ptermissiōe alicui⁹ actus vl' circūstantie que nō sit de necessitate salutis: nec hoc fiat ex p̄cēptu: sed alio defectu feruoris q̄ impeditur interdū ꝓpter aliquod veniale: tunc negligētia nō est mortale peccatum: sed venial. ☙ Idē in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 230. B De negligentia iudicis laici z quō sup pleat p iudice ecclesiasticū hēs. ff. iudex. 2. §. 6. De negligentia conferendi bñficia ecclesiastica: hēs ff. beneficium. 1. §. 1. Et ibidem etiā de negligētia eligendi vl' puniendi i eccliā cathedrali vel regulari.

Egociatio Que sunt negociatiōes illicite: z que nō. Rñ. fm Ray. Illicita ō sunt illa que sine peccō fieri nō possūt: vt vsura simonia: furta z adulteria: z hmōi. Et sūt hec omnib⁹ phibita. 14. q. 4. nec hoc quo q̄. i. q. i. reperiūt in fi. ex ō iureiur. z si xps dī. Quedā. n. phibent q̄ p se mala sunt. Quedā vero nō sunt illicita ex sui natura: vt tutela: cura z omne exercitiū artiū z mechanicaruz: vt tex. in ꝛ. ff. iusto: z similiū: q̄ necessaria sūt vsui humano.

Utr̄ negocia q̄ de se sūt licita possint eē illicita. Rñ. fm Ray. Possunt fieri illicita multiplicit. p̄mo mō quidē ex cā: vt qñ fieret ꝓpter auaritiā. s. ꝓpter ip̄z obā cupiditate diuitiarū z non ad necessitatē sed ad alū finem malum. ☙ Quod semp est nisi fiant ad subuentionez alicuius rōnabilis necessitatis sue vel p̄xmi z nō p̄cipaliter ꝓpter lucrū. vt pōt colligi ex dictis p Thom. scōa scōe. q. 77. arti. 4° z p dīm Pe de anchorano i. c. i. de vsur. li. 6. z p ea que habent in sum. cō. li. 2. ti. 8. q. 1. fm glo. Ray. B Et fm hoc phibita sunt omnib⁹. 47. di. oēs. z. c. sic hi. 2° ex tpe: vt si fiāt diēb⁹ festuis i qb⁹ ab hmōi opib⁹ cessādū ē: vt ff. feriē. §. z. z. 8. ☙ q̄ cipit qb⁹. z se. B Itē ex pcēptō possūt dici iudicia inhonesta q̄ fierēt de nocte aut nō clara die: eē de offi. del. cōsulit. ff. de ori. iurī. l. 2. §. z q̄ mgr atib⁹ 3° ex psona: q̄ clicis z religiosis talia phibita sūt. 2. Ti. 2. Nemo militās deo iplicat se negociis secularib⁹. Nicro⁹ di. 88. Negociatorē clericū z ex iope diuitē z ex igno bili gliosū q̄ quādā pestem fuge: eī ne cle. vel mo. p totū. De hac matia hēs adhuc. j §. anteplī. z plī. Laicis vō illa sūt cōcessa. di. 86. puēt. z Aug⁹. 88. di. Formicari hō mūnibus semper non licet. i. nunq̄. Negociari aliquando licet: aliquando non. Ante. n. q̄ aliquis sit ecclesiasticus lz ei negociari: facto tā ecclesiastico nō iz. 4° ex loco q̄ i loco inhonesto z suspecto nō dz qs negociari seu conuersari. ff. de arbi. l. si cum dies. §. si arbiter. 81. di. in omnibus. 27. q. i siquis sacro. Item quandoq; sunt inhoneste ex loco ꝓpt̄ loci excellētiā: puta qñ i ecclia h⁹modi fieret q̄ñ ē loc⁹ negociatōis: sed oīoms. vñ z ipe dñs eiecit ñ vēdētes z emētes: Matth. 21. z Joh. 20. z. 16. q. 8. z hoc dixim⁹. ☙ Adde q̄ quinto negociatio

redditur illicita ex mõ: vt si fiat cũ mẽdacio deceptõib⁹ ꝛ silib⁹: vt i sũ. cõ. d. q. i. vbi hec notãt ſm Ray. ꝛ Hosti. ꝛ Al. B

Negocia q̃dã sũt q̃ sine peccato vix fieri pñt: de pe. di. 5. negociũ. Et gratia exẽpli ponũt quinq; s. cura rei familiaris: militia mercatio: ꝓcuratio: ꝛ administratio: de pe. di. 5. q̃ltas. ꝛ c. falsos. di. 25. qualis. distin. 88. pñs. hec Ray. Sed Hosti. addit dicẽs Adde sextũ q̃ si periculosius ẽ oib⁹. s. aduocatio. Sed ꝛ septimũ nõ dimittas. s. episcopat⁹ offiñ quo nihil miserius ꝛ periculosius si pfuctore agat. 40. di. ante oia. A Ista duo vltima pñt sub ꝓcuratione ꝛ administratõe ꝓhẽdũt: vt in sũ. cõ. e. ti. q. 18, vbi ẽt addit ſm Ray. q pñalis caute ꝛ diligẽt dz dirigere intẽtos talibus vt recto fine laborẽt ꝛ exerceãt officia sua. B

Utrũ negociatores possint licite lucra recipere. ꝛ⁹ ſm Guil. Cũ laborent ꝓ oib⁹ ꝛ q̃si cõe negociũ in mercib⁹ gerãt pñt moderatũ lucrũ accipere: sec⁹ de imoderato: ex de emp. ꝛ vẽ. c. i. A Moderamẽ aũt h⁹i lucri ſm glo. Ray. ꝛ. in. dcã. q. 18 ad arbitriũ boni viri limitandũ ẽ: q; nõ ẽ determinatũ q̃tũ in singulis solidis aut libris aut marchis accipe liceat de lucro. Hosti. autẽ vt ibi pz dicit q ad hoc vt mercatores sine oi fraude officia sua exerceãt bona fide cõsulere; talib⁹ q de iñia epi sui ẽt q̃tum pñt lucrari in mensura bladi et vini ꝛ silib⁹ vel q̃tũ ꝓ libra possent vltra q̃ emerunt vẽdere i recõpensationem labor ꝛ expẽsarum ꝛ si sic venderent sine mendacio: ipos credereẽ cẽ i tuto quo ad peccatũ negociationis: ar. ex de emp. ꝛ vẽ. c. i. Hi aũt q hoc nõ faciũt sine periculo vix euadũt. B

Quid de artificibus qui faciũt vel vendũt gladios sagittas balistas aut venena et similia. ꝛ⁹ ꝛ⁹ Ray. Si ꝓpter hoc faciũt vel vẽdũt vt hõies hẽant talia ad abusũ: aut ẽt si scienter vendũt illis seu donãt quos estimãt talibus abusuros mortaliter peccãt: et oia peccata q̃ inde sequũt eis imputãt. xi. q. 3. ꝓcipue. 27. q. 2. si abstines. 5 q. i. votum Si ãt tales negociatores dicãt se bonã itẽ tõnẽ hẽ abusse: q; credebãt q emerẽt ꝓpter licitũ vsũ: vel si nihil super hoc cogitabant seu ignorabãt q esset illicitũ talia facere vel vendere in oibus dictis casibus distinguo q; si ille res pñt eẽ vtiles: vt arma in bello iusto: aur ifrigiũ ad ornamẽta ecclesiastica quedã ẽt venena ad aliq̃s medicinale: vl' ꝛ alia nociua qui talia vendunt ñ peccãt nisi forte ꝓbabiliter dictaret sibi ꝓscia q emptor rẽ q̃rit ad malũ: tũc. n. ñ dz vẽdẽ. 23. q. 5. de occidẽdis. ꝛ 5 q. 5. non ois. A vel ni si exercitio alicuius artis indifferenter. i. q̃ pót eẽ licita ꝛ illicita plures male vterẽtur q; tũc talis ars efficitur illicita ꝛ extirpãda Ubi Chrysos⁹. super Matth. ꝛ ponit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. arti. 2. dic: Eas solas oz artes vocare q̃ nutrimentoꝝ ꝛ eoꝝ q̃ cõtinent vitã nostrã sũt tributiue ꝛ ꝓstructiue. Si ñ operibus alicuius artis vt plures male vterẽt q̃ uis ꝺ se ñ sint illicite: iũt tñ p offiñ ꝓncipis de ciuitate extirpãde ſm documenta Platonis. hec ille. Nõ pót intelligi vez ni si talis ars eẽt circa rẽ oio necessariã: puta tabernã: hospitiũ: ꝛ h⁹i: q; tũc nõ ꝓhibere tur ꝓpt necessitatem: ꝛ alit̃ puidẽdũ foret ꝛ incõuenienter accũtia. 83. di. ꝓsẽtire. B Si vo ille res ad nullũ vsũ sunt vtiles nisi ad peccãdũ: A sicut sũt quedam venena mortifera: ꝛ ad nullũ bonũ vsũ vtilia: vt sunt ture supflue ac supruole camisiaꝝ: q̃s preciue facũt hispani dãtes ꝓ factura vn⁹ camisie plus in triplũ vel q̃druplũ q̃ valeat tota camisia: ꝛ similia ſm eũdẽ Ray. in ti. de neg. secularibus. §. sed qd. vbi pdcã ponit: B tũc indubitãter peccãt faciẽdo: tenendo: vendendo: seu donãdo alijs. xi. q. i. c. i. ff. de ꝛhen. ep. q sepe. §. veneni mali. q; flagitiose rei nec emptio nec mãdatũ: nec societas valere põt: ꝛ oia mala sequẽtia isti iputabũtur: q; qui occasionẽ dãni dat damnũ dedisse vr̃ex de iniur. ꝛ dã. da. si culpa Lon. Tho. ꝛ Hosti.

Quid de his q faciũt vel vendũt ornameta mulierũ aut sotulares pictos aut vestes cũ immoderata sũptuositate consutas ꝛ⁹ ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. q; mulieres licite pñt se ornare: vel vt ꝑseruẽt ꝛ cẽtiã statui sui vel ẽt aliquid superaddere vt placeant viri sui: pñs ẽ q artifices taliũ ornamẽtoꝝ non peccãt in vsu talis artis: nisi forte imuenẽdo aliq̃ curiosa ꝛ superflua. vnde Chrysos⁹ dicit super Matth. q ab arte calcearioꝝ ꝛ textoꝝ multa abscidere oz. Etenim ad luxuriã. deduxerũt necessitatẽ ei⁹ cozũpẽtes arte male arti commiscentes. A Satis pz per Tho. in loco allegato: q artifices itãtũ peccãt in ꝛtũ ꝛ vtẽtes ſm dispositionẽ positã in §. precedẽti. Quo vo peccent

vtētes deo dāte dicetur. ſ. ornatus. B

Quid de factoribus taxillorꝫ ſchacorꝫ aleaꝝ: ꝛ hᵒ. ſᵗ. ſm Guil. Quia ludᵒ taxillorꝫ vt frequētius peccatuꝫ mortale ē: vt dictuꝫ ē. ſ. ludᵒ alee. §. 3. nō ē licituꝫ viuē de artificio taxillorꝫ: ſed de factoribus ſchacos ꝛ tabellas qbᵒ freq̄nᵗᵉʳ ludit ad ſubleuationē tedij vel laboris nō vī illicituꝫ: vt ſ. ludus ꝛ ioc⁹. §. i. 2. ꝛ. 4. A Uerē ē ſi ſic eē. q cū his ſine peccato luderet: quod ho die ſic eſſe nō videt: aliquē dicēdum eēt de his quod de taxillis ꝓpter eandē rōnem: ar. eī de ꝟbo. ſi. intelligētia. vt ꝛ pōt colligi ex dictis. ſ. §. qd ō artificibus in additione. B

Quid de factibᵒ ſerta de floribᵒ i die bᵒ feſtiuis. ſᵗ. Non credo eē excuſabiles qꝛ ꝓter piculuꝫ qō de facili pōt ptingē ex abuſu hᵒi q̄ ſunt incitamēta vanitatis ꝛ ia ſcitie violatur obſeruātia diei ſacre in operādo. A Uucuſq; vī fuiſſe dcm̄ Guil. vt in ſum. con. e. ti. q. 20. ad fi. Nō autē qō ſeqr: ſed ꝛ illud vez eē puto ſane intellectū B ſz poſſet eē labor tā modicᵒ ꝛ ſine precio nec ad laſciuā intentionē: ſed moderatam recreationē q non eſſet peccatuꝫ aut non mortale: ſm̄a eſt Guil.

Utꝫ aliqua negociatio ſit clericis licita. ſᵗ. ſz Ray. Si clericus indigeat poteſt aliquo honeſto artificio ſibi neceſſaria acquirere dū tī ꝓp hoc nō deſiſt a diuinis officijs: di. 91. p to. de ꝟſe. di. 5. eī ne cleri. vel mo. c. i. Itē pōt recipe poſſeſſiones excolēdas ad q̄rtā vel gnā partē: ꝛ hᵒi ſeu conducere ipſas ad ſuſtentationē ſuā ꝛ ſuoꝝ ar. di. 86. puenit in ꝟbo auaricie cā. A Et ibi hoc ſēnt gl. B Et di. 91. clericᵒ. ſatis con. Hoſti. Pōt ei locare animalia: vt oues ꝛ boues. A Ueruꝫ ē ſi habeat eos de ſuis decimis: vel ō ſucceſſiōe parētum vel aliunde ſibi datos: ꝛ ſi etiā hēat multa paſcua ꝛ emat pecora vt paſcāt ibi ad neceſſariā ſuſtētationē ſuā ꝛ ſuoꝝ ꝛ i alumēnū pauperꝫ. Si autē emat pecora vt tradat ad cremētuꝫ: vel vt aliq̄d agat in fraudez negociatōis illicituꝫ ē ſm gl. Ray. vt in ſū. cō. e. ti. q. 3. B Ad certum fructum dū mō p ꝫcuꝫ q̄ al' ſit licitᵒ: vt ꝛ Guil. dicit addēs q ēt pōt emere rē vt eā meliorataꝫ carius vendat: vr puta pulluꝫ equū nutriēdo: vel ſi tabulā emat vt faciat imaginem Nam in talibus nō eſt negociatio ſed artificium: vt nōtur. 14. q. 4. canonū. A. Inglo. B. ō ꝟſe. di. 5. nūq̄. eī ne cle. vl mo. c. i. A Pꝛedecā ēt nō. i ſū. con. li. 2. ti. 7. q. 41. ꝛ ti. 8. q. 2. ad fi. ꝛ. q. ſe. B. Que pena clicoꝝ q al' negociꝫ ſcl'aribᵒ ſe immiſcēt. Rñdeo. Debēt excōicari: eī ne cle. vl mo. ſub intimatiōe. A. Jſtud. c. nō vī ibi hēri: vez tñ ē q ꝓ oī peccato mortali a quo gs nō vult corrigi pōt excōicari xi. q. 3. nemo epoꝝ. al' c. iciꝓt fz inſtituta. ꝛ eſt ibi. B. ꝛ ſi nō ſe coꝛexerunt debēt deponi: di. 91. clericᵒ. eī ne cle. vl. mo. ſz nec. Ita tñ q religioſi diſtrictᵒ q̄ alij puniāt: vt i. d. c. ſz nec. In foro aūt pniali dꝫ eis inūgi ve. ſalte ꝓſulu: vt ea q̄ ꝫ formā ꝓdictā lucrati ſūt ſtudeāt pauperibᵒ erogare. 14. q. 5. q hēc. A. Mā ad hoc nō tenet ꝑciſe fz glo. Ray. vt in ſū. con. eo. ti. q. 5. vbi ēt nōnt q̄ i hoc §. hñt. B. Circa negocia clicoꝝ plā hēnt. ſ. clicus. 2. A. Et ibi lat⁹ de his penis dī. B. Itez ad mām negociatiōis ptinēt plura que hñtur. ſ. emptio. ꝛ. ſ. vſura. 3.

Eophitus quis dicat. ſᵗ. fm Ray.

Neophitus dī nouellus in fide: a neos qō ē nouū: ꝛ phitos qō ē fides 48. dī. qm̄. Itez neophiti dñr nouelli i fligiōe. di. 48. ſic. Jō Hoſt. A. Jō i ſū. 2. li. 3. ti. 14. q. i. B.

Quare neophiti ꝓhibent ordinari. Rñdeo fm Ray. Cauſa ē duplex Una cā ē ne icidāt in ſuphiā putātes q fides xpiana ſiue religio multū eis idigeat. 48. di. §. ꝓmo. ꝛ. c. qm̄. Alia cā ē qꝛ nō ſūt experti ſtatus ecclie vel religiōis: nec ſciūt modos ꝓſonaꝝ. Item nō ieunauerūt nec fleuerunt nec ꝓbauerūt nec ꝓbati ſūt: vt in dicto. §. ꝓmo. ꝛ. c. quoniā. Uñ tales nec ad minores ordines ꝓmoueri debēt: imo nec tonſurari: ar. 19. q. 3. monaſterijs. Satis con. Hoſſ. ꝛ Hoſti. A. Idez in ſū. con. eo. ti. q. 2. ꝛ. 3. B. De neophitis in religione: vide. ſ. nouitius.

Otorium gd ſit. Rñdeo fz Ray.

Notoꝝ aliud iuris: aliud facti. Notoꝝ iuris ē de quo gs canonice eſt condēnatus: vel in iure confeſſus: vl legitime cōuictᵒ. 15. q. 5. ꝓbz. ꝛ. q. vltia. ſigs ꝓbꝫ. ꝛ. c. ſcſcitātibᵒ. ꝛ. q. 6. ſiquis appellat. A. al' iciꝓt: ꝛ qui appellat. B. ſ. ſūt ꝛ quoꝝ eī de coha. cle. ꝛ mu. vīa. ꝛ. c. q̄ſtū. Noto

rũ vo facti ẽ cũ pplus ẽ testis ⁊ dissimula tiõi nõ ẽ locꝰ. 61. dis. i sacerdot bñ i fi. eẽ de coha. cle. ⁊ mu. tua. ff. de ri. nu. l. palã i pn. Et hoc itelligit siue sit crimẽ notũ o nmbꝰ q sũt i illo loco. s. villa vl pochia. Et. Etiã si in loco nõ sũt nisi decẽ: qz decẽ hoies popul̃ facũt. 10. q. 3. vnio. fm glo. Ray. vt i sũ. con. li 3. ti. 30. q. 15. vbi etiã hec oĩa notãtur q̃ ⁊ hic ponũt. Et nõt gl. i dicto. c. vnio l. q. decẽ facũt plebẽ. Et glo. Ray. vbi. s. dicẽ q si etiã pochia hẽat nulle pochiãos ⁊ solũ decẽ ex illis graues ⁊ honeste plone scãdalizent. de focaria sacerdotꝫ põt dici q populꝰ scãdalizet cũ decẽ hoies pplm facũt: vt dcm ẽ. Nota gl. Ex quo pz q illi sup quo ẽ tale scãdalũ ẽ purgatio idicenda: eẽ õ coha. cle. ⁊ mu. tua nos. B. siue maiorũ pte. Et facit. 2. q. 1. de manifesta. B. Et tale notoriũ ite⁊ subdiuidit: q⁊ aliud ẽ notoriũ facti actꝰ durãtis: vt cũ qs tenet adulteram publice i domo: siue etiã pcubinã. Aliud ẽ notoriũ facti trãseũtis: vt cũ aligs publice hominez interfecit. Sz ⁊ est tnũ notoriũ facti p̃ sũptu: vt si aligs publice hitꝰ est p filio vel affine ⁊ hꝰ. Jn notorio igit iuris exigit qñ q⁊ patio p̃ negantẽ: eẽ de sẽ. ⁊ re. iudi. sẽ Jn notorio vo facti nõ regit ordo iuris q alĩ etiã regularit obseruãdus ẽ: eẽ de iure iur. ad nostrã 2ª. Euidẽtia nãq patrati sceleris nõ idiget clamore accusatoris: extra de accu. cuidentia.

Quitius Utz ipubes. s. ante 14. annuz. Et. s. quo ad masculum: quo vo ad feminã pubertas dr i. 12. 20. q. 2. puella. ⁊. s. ipubes. B possit ĩtrare religionẽ: vt sit ibi nouitꝰ. Rñ. Tal' q dez possit offerri a parẽtibꝰ si tpe pseñt. 20. q. 1. puelle. Et nihilominus q̃ cito puenerit ad pfectã etatẽ. s. ad 14. ãnũ põt egredi. 20. q. 3. pñs. eẽ õ regu. cũ simus. Et ibi hoc notat glo. B Nõ si tal impubes. ppria uolũtate ĩrat: potest extrahi a pte vl tutore. 20. q. 2. puella. Et. Et ibi addit: Etc si ãnuz ⁊ die dissimulãdo pseuerit siue tutores siue parẽtes neq⁊ ipse neq⁊ ipsa mutare poterit. die glo. vsq⁊ quo puenerit ad legitimã etatẽ. B.

Utz nouitio ingrediẽti religionez sufficiat q attigerit. 14. ãnũ. Rñdeo: Non sufficit. Sz opz q placerit: vt expresse hẽt: eẽ de regu. ad nrm. in tex. ⁊ glo. ⁊. c. significatum. Alle põt repeti vt in pcedenti dictuz est. Et. Ad predicta vl facere. c. his q de re. iuris li. 6.

Sz vtz sufficiat si malicia suppleat etatẽ. Rñdeo fm Ray. Sufficit eẽ de regu. postulasti. Sz hoc nullo ẽ vez: si eẽ expresse nõt. 20. q. 1. i sũ. q. Et idẽ ponit Jo. an. de reg. eos i cle. Nõ aũt. Ray. dixit q sufficiebat si malicia suppleret etatẽ: verũ dixit suo tpe. s. qñ fecit sũmã ⁊ currebat põ: ppi lato decretalũ: sed hodie õ ipsa decretalis postulasti. vbi illa subtracta sũt. Et Idẽ dicit glo. in dicto. c. postulasti. B.

Nõ est tps pbationis i nouitio. ẽn. Sic ex pdictis pz: ẽ. 15ª. ãnus. Nã cũ non possit ĩgredi nisi ppleto. 14. ãno: vt in. 2. §. dictũ ẽ: sequtur q tũc incipiat ãnus pbatõis Et hoc ẽt ipm expresse tradit Jo. an. eẽ de regu. bñficiũ. li. 6. ⁊. c. is q. eo. li. Sz ⁊ hoc rõnabile ẽ: q⁊ tps pbatiõis dat ad pbandũ austeritatẽ religionis: vt eẽ de regu. ad aplicã. Jnt qs precipua ẽ custodia castitatis: quã cõiter loquẽdo nõ ẽ aptꝰ antea pbare. ⁊ tõ si infra dictũ tps gestatꝰ fuit habitꝰ: q nec sissura nec colorẽ distinguit ab hitu pfessorẽ nõ ppter hoc inducit tacitã pfessionẽ. Sec⁹ si tal hitus pꝰ dictã etatẽ gestatꝰ fuerit: qa pfessionẽ iducit: vt i cle. eos de regul. Et Satis p pdict vl facẽ c. i. i pn. eẽ de regu. li. 6. B.

Que pena sigs añ legitimũ tps pbatiõis nouitꝰ recipiatur ad pfessionẽ. gñ. Jn ordibus mẽdicantiũ illi q reciperẽt incurrerẽt triplicẽ penã. pma ẽ qa peccarẽt mortalr eo q agũt cõ id quod preceptum ẽ i vtute obie ⁊ sub pena excõicatõis. scda pena ẽ q⁊ ocẽs q recipiũt sũt suspẽsi a receptione cuiuscunq⁊ ad professionez. tertia est q a suis fratribus debent puniri pena que solet infligi pro culpis grauibus: habentur hec extra de regu. non solum li. 6. ⁊. c. constitutionem. Ille quoq⁊ qui sic receptꝰ fuit ꝛz secularẽ eẽ non possit: non tamen est alligatus ipi ordini per illam professionem. Et. In dicto. c. nõ soluz. sic dr: In vtute obie sub pena excõicatõis districtꝰ ipi ibemꝰ: ne añ annũ pbatiõis elapsũ q ẽ maxime in subsidiũ fragilitatis hũane regulariter institutus quẽq⁊ ad professionem vestri ordinis seu ad renunciationez seculo faciendam recipere: nec constitutum infra huiusmodi annum aliquatenus impedire: quo minꝰ infra ipsuz ad aliã reli

gionem quã maluerit trãseat. Vel nisi maior ñ. 14. annis exns ꝓfessus fuerit tacite vel expresse aut euidenter ꝓstea illã vitã voluit se mutare: qõ tñ non ꝓsumitur nisi clara probatõe vel ꝓpetentibus indicijs oñdatur eis ad seculũ redire: sicut de ista voluntate ꝓcesserit ꝓsumat. Võ si forte ꝯ ꝛc. Et intelligitur quis seculo renũciare ꝛ vitã voluisse mutare: qñ bona sua distribuit pauperibus: vt notat gl. ꝛ Ioã. de ancha. sup. d. c. non solũ. Vbi ét idẽ dicit Archi. addẽs idẽ eẽ sigs qñ ingredit religionẽ facit testm̃ at si deberet mori ꝛ trãsferat oia bona sua in heredes ꝛ legatarios ꝛ in pias cãs ꝛ mutat habitũ. Et tõ ꝓba illa q̃ hñt in regula ordinis minor: dabãt ꝛ vendãt ꝛc nõ ite accipienda sũt: vt ex his volẽtes ingredi religionẽ cogãt vel etiã inducãt ad distribuendũ onẽ faciendã infra annũ probatõis: alis locũ hẽrent pene dicti. c. nõ solũ. Sed vt eis ostẽdatur ꝙ illud debẽt agere ante professionẽ oio ut p̃ pus ꝓpo motu nõ fecerint: et q̃lit in religione debeãt viuere: vz exꝓpatri penit9 tã in spãli q̃ ẽt in cõi: sicut accepi ex collatiõe pulsimor doctor. B Jn aliis vo ordinib9 ꝓfessio expressa vel tacita põt fieri licite infra annũ. ꝛ si fiat expresse ẽt se cultari habitu ñ mutato illi religioni ꝑ cise obligat quã ꝓfessus ẽ. Si vo fiat tacite. s. p susceptionẽ habit9 ꝓfessor: tũc infra annũ ñ obligat illi religiõi spãli sed generaliter religioni: dũmõ recipiẽs sit etatis apte. ꝛ si fuit scies ꝛ volũtarius: ꝛ si in illo habitu ꝛ volũtate triduo perseuerat: extra ꝺ regu. constitutionẽ. li. 6.

Pone ꝙ nouitꝰ apte etatis fuit i altã religione medicãtũ p tres menses postea exiuit: post alios tres mẽses reintrauit: mũ q d p̃mi tres mẽses debẽt ꝑputari ad ánũ pbatõis. ꝛ fm Bonicõ ix doctorẽ decretor filiũ Jo. an. in q̃dã qõne disputata: dicendũ ꝙ ñ ꝓstat ꝙ iura statuerũt annũ ad pbãdũ regulares austeritates: vt extra de regu. ad apostolicã. Sed regularis austeritas ꝓ sui maxima pte in ꝓtinuatõe cõsistit Mã aliquis posset facilẽ ieiunare siue abstinere vno die vel mense q forte nõ posset cõtinuare: nõ ad verã pbationẽ cõtinuatio requirit. nã alr eẽt pbatio sigs vno mẽse stare in ordine ꝛ vno in seculo: ꝛ postea iterũz vno in ordine: ꝛ vno in seculo: ꝛ ite faceret p annũ ꝛ h9i. Preterea cũ tex. indefinite loq̃t: dicẽdo austeritates: vniuersalr ipsas ꝓhẽdit: vt notat ꝑ Di. de re. iur̃ in rubrica. A facit eẽ de decl. ad audiẽtiã. B Ponam9 g9 ꝙ itrault in ianuario ꝛ exiuit in carnisprium: deinde reintrauit i pascha si p̃mi mẽses cõputabũt et nihil pbauit de quadragesima. Et ille dicã de aduẽtu vl de hyeme seu estate: in quibus anni ꝓbus varie sũt religionis austeritates. Preterea qñ iura loquũt de annali spacio: ꝺ ꝓtinuo intelligẽdũ ẽ: vt notat ꝑ. xo. ꝓem meũ. de elec. c. i. li 6. Et est etiã tex. e. li. ꝛ. c. cupiẽtes §. certũ. Ad hoc ẽt facit qõ notat. ff. de his qui no. infa. l. genero. ff. de diuer. ꝛ tẽp. pre scrip. sup rubrica. Jtẽ ꝙ iura dicũt ꝙ quelibet prescriptio ita impeditur p actũ ꝛ̃ñ ꝙ necesse est aliã inchoari: vt extra de prescrip. auditis cũ silibus. Preterea casus vl legis que dicit ꝙ ille seruus dr eẽ veteranus q ãno cõtinuo seruiuit. Ille aũt dr̃ nouus q non seruiuit ãno cõtinuo: vt. ff. de pub. i. fi. §. quotiẽs. B Hec ẽ ꝯ qõ nõ. ꝑ Spe. in rubrica de sta. regu. Mã error scriptoris thema eius mutatũ fuit. Casus enĩz speculatoris ẽ q̃n quis integro ꝓbationis anno in monasterio steti: ꝛ ante ꝙ professionẽ faceret exiuit ꝛ postea redijt: virũ ꝓbationis ann9 sit ei de nouo cõcedẽdus. Et tenet ꝙ nõ. Qui casus a nostro multum diuersus ẽ. Et ꝙ Spe. talẽ casum potuerit duplicare r. ꝙ ꝓmo: qz dicit ipsam qõnem esse Bar. bal. in venerialibus. A Puto aliquẽ tractatũ fore. B Et etiã ei9 ꝛba in respondẽdo scribit: cũ tamẽ ibi Bar. nihil ꝺ nostro casu: sed nũc de dicto loquat. ꝛ° gaipse Spe. probat solutionẽ illã per. c. frater nutatis. 34. di. Võ. c. de nostro casu nihil penitus dicit.

Vtr ꝙ vult itrare religionẽ vt sit ibi nouitius: ti loc° ñ põt ei, puidere de vestib9 ꝛ suis necessitatibus posit hac occasione tollere alteri vt sibi, puideat. ꝛ° qui rem accipit cuius nõ est dñs male facit: qz furtum cõmittit. Mala aũt nõ sũt faciẽda ꝓpter alti one boni. i. q. i. nõ ẽ putãda. 14. q. 5. forte. 32. q. 4. siẽ. 22. q. 2. ꝑm. Vide. j. peculiũ in fi.

Vtr nouitius possit eligi in platũ. ꝓn° ad abbatiã vel platurã religionis eligi nõ põt nisi expresse ꝓfessus: ad epatũ vo: dũ tñ alis sit idoneus eligi põt. A siue ecclia cathedralis sit secular. siue regularis: vt in. in. c. nullus de quo. j. B Et nouitius ꝛ ñ

expresse professus: ex de elec. nullus li° 6. Utrū nouitius licite possit ordinari. ℟° ℔z Ray. Nec p̄maz tonsuram nec aliquē mi norē ordinē recipere debet donec probat⁹ sit: ar. 19. q. 3. mō asterijs. hec Ray. ⁊ Hof. Sz qō in ipo. c. monasterijs dī q̄ expectā dū ē p̄ bienniū. dicit Guil. Credo q̄ ex quo recepti sūt ad p̄fessionē legitime vel hīt p̄ fessis coīpo hēant pro p̄batis ⁊ ordines possint recipe. Satis con. Hosti. Ⅱ Jaē in sū. cō l. 3. ti. 4. q. 3. Ⅱ Nō p̄cuiens nouitiꝫ excōicat⁹ ē hētur s excōicatio. 2. §. 21. q incipit. Quid si verberetur. de mā ēt nouitior habēt⁹ pla. j. religio. 2. Et si nouit⁹ erat bñficiat⁹ qd fiet de bñficio: vide. j. religio. 2° §. xi. q icipit: Utr epi.

Uptie. benture nuptie hętur s. impedimentū. 17. Et de pluribus alijs q̄ impedīt nuptiale sat⁹ dcīm ē. s. impedīm tū. 1. cū c. se. Jtē ad nuptias ptinēt ea q̄ dcā sī. s. mīmōiū p° cū oīb⁹. c. ibi seq̄ntibus. Utrum nupie secun de sint benedicende. Rñdeo fm Ray. Uir ⁊ mulier trāsiens ad bigamiam non debet iterū a p̄sbytero benedici: extra ō secun. nup. vir autē. Aliter p̄sbyter qui talem benedictionez celebra uerit suspensus a bñficio ⁊ officio debz ad sedē apostolicā mitti: extra de scōis nup. c. 1. Et hoc itelligē fm Guil. ⁊ Hoff. nisi de p̄suetudine alicui⁹ eccle aliter obtineret: qz tunc posset sine periculo bñdictio iterari: de pe. dis. 3. §. ex p̄sona. Ⅱ qz tale statutū forte factum est ad exhortationem p̄nētie fm Hoff. vt in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 6. Ⅱ Quin etiā fm Tho. i 4. dis. 42. cum dī q̄ scōe nuptie nō debēt bñdici: intelligit qñ tā ex parte viri q̄ ex pte⁹ mulieris vl saltem ex pte mulieris sūt scōe. Si autē vir go ℨhit cū illo qui habuit aliā vxorē nihilominus nuptie bñdicēt. Saluat. n. ibi aliquo mō significatio. Lon. cū hoc Ber. Ⅱ .s. i dcō c. vir autē. vbi nō hoc simpliciter tenet: ℔z dīc q̄ cum aliquis ducit virginē bñdictio ista itaē fm p̄suetudinē quorūdā locoꝝ: ⁊ h° si papa sciat talē p̄suetudinē ⁊ toleret: tal nō va let. Hos. etiā vt p̄z i dcā. q. 6. dīc q̄ siue mu lier i alio mīmon o bñdict⁹ ē: nō ɔz bñdi ctio iterari immo oīo dimittit: qz vnus sine alio benedici nō ɔz. Dicit etiā q̄ duo biga mi ℨhentes 2° q nūq̄ fuerūt bñdicti bñdi ci p̄nt. Ⅱ De nubente infra tp̄s luctus, s iex. §. 9. ℣. 7.

Bedientia primo

cōiter an sit virtus. Rñdeo fm Tho. scōa scōe. q. 104. Est gdē virtus moralis: cui⁹ spāle obm ē p̄ceptū tacitū vel exp̄ssum. Uolūtas. n. superioris quocūq̄ modo innotescat ē quoddā tacitū p̄ceptum: ⁊ tanto videt obediētia prompti or: quanto pl⁹ p̄uenit p̄ceptū exp̄ssū.

Utr obediētia sit maxia virtutū. Rñ. fm Tho. vbi. s. Uirtutes theologice. s. q̄ deo fm se inhērēt sūt potiores virtutibus moralibus: gb⁹ aliqd terrenū cōtenūtur: vt deo inhereat. Jnt̄ virtutes aūt morales tāto aliq̄ ē potior: quāto magis aliquid p̄tēnit: vt deo inhereat. Sunt aūt tria gnā bonoꝝ q̄ hō pōt cōtenere ꝓpter deū: quoꝝ ifimū sunt exteriora bona: medīū sunt bona corporis: supremū aūt bona aie. Jnt̄ q̄ quodā mō p̄cipuū ē volūtas: inq̄tū. s. p volūtatē hō oīb⁹ alijs bōis vtit: ⁊ nō p se loquendo laudabilior ē obie vt⁹ q̄ ppī deū p̄tēnit ꝓpriā volūtatē q̄ alie virtutes morales ꝓpī deū aliq̄ alia p̄tēnūt. Añ greg⁹ vlt. moral. Obia victimis iuf ꝓpōit qz p victimas aliēa caro p obiā vo volūtas ꝓpa mactat Ⅱ Hoc ēt dcīm trāsūptū ē. 8. q. 1. sciēdū. Ⅱ

Utrū subditi teneātur in oīb⁹ suis superioīb⁹ obedire. Rñdeo ℔z Tho. vbi supra Duplr pōt cōtingē q̄ subditus superiori suo nō teneī obedire. ꝓmo mō ꝓpter p̄ceptū maioris prātis: vñ sup illō Ro. 13. Qui resistūt ptāti ipsi sibi dānatiōez acquirunt. dicit glo. Siqd iusserit curator: inquid faciendū ē si ɔtra ꝓsulē iubeat. Rursus siqd pcō sul iubeat ⁊ aliud imperator: nūquid dubitatur isto ptēpto illi eē seruiēdū: ergo si aliud imperator aliud dñs iubeat cōtēpto illo obtēperādū deo: ⁊ ad idē facit illud act. 4. Si iustū ē vos po:⁹ audire q̄ deū iudicare ⁊. dis. 8. q̄ ɔtra mores. xi. q. 3. q resistit. ⁊. c. nō semp. Ubi dicit glo. q̄ inferior nō solū obedire nō ɔz cū p̄ceptū est inuti stū ℔z ēt cū inhonestū. 2° mō ñ tenet inferior suo superiori obedire si ei aliqd precipiat in quo ei non subdit. Dicit. n. Seneca. 3° de bñfi. Errat siqs estimat seruitutē i totū ho minē descendē: ps. n. melior excepta ē: corpora obnoxia sūt ⁊ ascripta dñis suis: mēs sui est iuris. Et iō in his que ptinēt ad interiorē motū volūtatis hō non tenet homini

obedire: sed in his que exterius p corp⁹ st agēda: in quibus tñ fm ea q̄ ad mām corp⁹ pt̄inēt homo hominum obedire non tenet sed soli deo: q: oēs hoies nā sūt pares. vñ nō tenent filij parentibus obedire de mr̄imonio ꝯhendo vel v̄ginitate seruāda: aut aliquo huiusmōi. Sed in his que pt̄inēt ad dispensationē actuū t rex humanax tenet subditus suo supiori obedire fm rōem supioritat̄: sicut miles duci i his q̄ pertinēt ad bellū: t filius dño i his q̄ pertinēt ad fulia opera: t filius pī i his q̄ pertinent ad disciplinam vite t curam domesticam: t sic de alijs.

Quid si dubitat subdit⁹ vtr̄ qđ p̄cipitur sit ꝯ deū vel nō. Rñ. fm Ray. Debet obedire: nisi cēt tale in quo nullo mō excusaret ignorantia: puta ꝯ articulū fidei p̄cepta vl' phibitiō es dei: vl ꝯ gnāle statutum ecclie: alr̄. n. i dubijs obediēdū ē. ex de tēon. or. ad aures. Quia etiā bonū sine quo pōt cē salus dz diminui ppter obiaz. xi. q. 3. q̄d ergo. A Ibi dr̄: Eliqñ dz p obiaz bonuz qđ agit intermittu. B Lon. Tho. t Bos. A Dic gnāliter q̄ñq; subdit⁹ non pōt p zuēiēt̄ inq̄sitōez certificari dz obedire t obediēdo excusat ēt si dubitet circa p̄ceptū dei. i. vtrum qđ sibi mādat sit contra dei p̄ceptuz. 23. q. 1. qđ culpatur. B

Utrū obia in his q̄ qs vult p se sit meritoria. Rñ. fm Tho. sc̄da sc̄de. q. 104. Si id qđ p̄cipit sit p se volutuz t absq; tōne p̄cepti sicut accidit i p̄speris uaz ex ꝑpa voluntate tēdit in illud t nō videt̄ implere ꝓpter p̄ceptū. Sz q̄ñ illud qđ p̄cipit nullo mō ē fm se volitū: sicut accidit in asperis: tū coīno ē manifestū q̄ nō implet nisi ppt̄ p̄ceptū. Et tō dicit Grego⁹ i moral. q̄ obedientia q̄ hz aliq̄d de suo i p̄speris nulla ē v l' minor: q:. i. voluntas ꝑpa nō vr̄ principaliter tendē ad iplendū p̄ceptū: sz ad assequendū ꝑpriū voluntū. In aduersis aut̄ vl' difficilibus ē maior: q: ꝑpria voluntas i nihil aliud tēdit q̄z i p̄ceptū. A Predicta etiā hēnt. 8. q. 1. sciēdū. B Et hoc intelligēdū est fm illud qđ exterius apparet: fm ñ iudiciū dei qui cordiū rimat pōt ꝓtingē q̄ ēt i p̄speris obia aliq̄d de suo habēs nō ppt̄ hoc sit min⁹ laudabilis. i. si ꝑpria voluntas obediēt̄ nō min⁹ deuote tendit ad ipletionē p̄cepti. Lon. Ul. A De inobediēt̄a habes. s. iobediēt̄a. B

Bedientia secundo

i. laicoꝝ. Utr̄ xp̄iani teneant̄ seculari b⁹ pl̄ātib⁹ obedire. Rñ. fm Tho. vbi. s. Dicēdū q̄ sic. p fidez. n. xp̄i nō tollit ordo iusticie: iz magis firmat. Ordo aut̄ iusticie regrit vt inferiores suis supioribus obediāt: alr̄. n. ñ posset hūanax rex stat⁹ ꝑuari. Hāc tñ obiaz itellige inquātū ordo iusticie regrit: t ió si nō hēant iustū p̄cipatū iz vsurpatū vl si iusta p̄cipiāt nō tenent eis sbditi obedire: nisi forte p accūs ppter euitandū scandalum vel periculum. Lon. Pe.

Utr̄ laici teneāt obedir̄ plat̄ eccl'iasticis Rñ. fm Bull. Laici nō tenēt odedir̄ plat̄ eccliastic; nisi i his ad quoꝝ obſuātiā i baptismo se obligauerūt. i. vt teneāt verā fidē. i. cū opib⁹: vt abrenūciēt sathāe t o. b⁹ pōpis t op⁹ ei⁹: t p ꝓsequēs q̄stū ad oē peccatū vitādū t spūale bonū ꝓsequēdū. In alijs aut̄ b⁹ ñ subdūt eis nisi iquātū ad usta ptinē vl' r̄duci pñt. A. Jō i sū có. li. 3. t. 33. q. 5. circa finē. Et fac̄. xi. q. 3. si aūt vob. B

Bedientia 3ª

s. clicoꝝ. Qui b⁹ t q̄lt clici teneant obedire. Rñ. Clici ipalib⁹ dñis nō sūt sbiecti: nec eis obedire tenent. Mā laici nec ō clicis: nec ō reb⁹ eccliastic; dispōedt aliq̄d ꝓmissa ē facultas. 96. di. bñ qdē. ex ō ꝑti ecclia. Sz plat̄ eccliastic; idubitanē tenent: vt pape: t oib⁹ inferioꝝ b⁹ plat̄ suis: non aūt ex̄neis: q: sic nō valet lex tēna nō sui iudicis: ita nec p̄ceptū: ex ō iudi. at si clerici. 7. q. 1. q: frater.

Quid si epūs mādet sacerdoti vt excōicet illū quē ipse reputat inocētē. Rñ. fm Tho. in quolibz. Aut mādat sacerdoti solā denūciatiō excōicatiōis: aut ipsa excōicatio. Si denūciatio: certe tenet denūciare ex pte epi. Si aūt p̄cipiat q̄ eū excōicet: tē si ē notoriū illū cē inocentē dz corā episcopo illi⁹ inocentiā allegare t ꝓbare: t si defficiat i p̄obādo debz obedire ꝗztūcūq; sciat ei⁹ inocentiā. A Immo hoc cāu vr̄ q̄ nō debeat obedire: sic̄ potest colligi ex dictis. s. inder. i. ꝯ. xi. i additiōe. B Si ep̄o legitime ꝓbet: nō debz obedire: iz recurrere li oz ad supioz ē potestatē. Si aūt sit dubiū obedire tenet. 23. q. 1. qđ culpatur.

Utrū clic⁹ teneatur obedire episcopo qui imponit ei q̄ vadat Romam p̄o negocijs eccliē. Rñ. fm Ray. Tenet: t nō va

let excusatio dicētis q̄ alij sint magis idonei: q̄ in talib⁹ legationib⁹ non oz hūc ordinē fuare. ff. de lega. l. sciēdū. §. plt. Nec etiā pōt valere excusatio fm Host. ppter curā rei familiaris: q̄ cōis vtilitas p̄ferēda ē puare: eē de postu. prela. bone. j. non tñ tenet obedire vt p̄moueat negocia contra seip̄m: vt in dicta. l. sciendū. §. si accusatio. B Facit etiā. c. petitio. eē de iureiur. P̄dicta etiam notant in sum. con. li. 3. t. 33. q. 12. ↄ le. B

Pone q̄ epūs p̄cipiat capellano v̄ l mādet alij clico vt det libros p̄opos nepoti ipsi⁹ epi: vl vt renūciet bñficio: q̄ vult alteri p̄ferre: vl aliqd huiusmodi: nūqd tenetur obedire. Rñ. fm Ray. Nō ptinet hoc ad episcopū. ↄ. q. 1. q̄ fr. Et addit q̄ nō tenet clicus ad obiam ō suis reb⁹ dādis. Intelligas sine cā: ar. eē de cēli. cū apls. §. ihūbem⁹. 16. q. 1. p̄dicato⁹. Itē addit q̄ si dicus habēs libros iept⁹ sit: ↄ epiſcop⁹ p̄cipit clico vt cōmodet cli⁹ co bone idolus: vt i studio ad qđ ipsū mittit, pficiat: tūc obedi endū vi: q̄ non mouet ipsū carnalitas: sed cōis ecclie vtilitas: ar. i dicto. c. q̄ fr. ↄ eē de magīs super specula. Et hoc itelligas si de bonis ecclastici libri sint acq̄siti: aliter nō: eē de testa. regīsti. ↄ de iurepa. cū dilectus. §. nos igitur. B Idem in sū. confes. eo. ti. q. 14. B

Utrū clic⁹ magis debeat obedire epiſcopo suo q̄z archiepo. Rñ. fz Ray. epo nisi in gbusdā casib⁹ quos hēs. s. archieps §. 3. B Idem in summa. confes. eo. titu. q. 15. B

Bedientia iiii. s. religio

sor. Utr religiosi teneant ꝑ p̄rijs p̄lati i oibus obedir. Rñ. fz Tho. sc̄da sc̄de. q. 104. Religiosi, pfiteri obiam q̄ztū ad regulare obſuādā cōuersationē fm quā p̄lati⁹ suis subdunt: ↄ nō q̄ztuz ad illa sola obedire tenēt q̄ pñt ad regulare obſuātuā ptinē. B Et ista videt omnia licita ↄ honesta ↄ possibilia q̄ manifeste nō trahūt eē, ppriā professionē etiā p excessū: puta si p̄cipiet transiſt⁹ ad aliā religionē ēt artiozē: vel q̄ subdit⁹ offerat se martyzio. In talib⁹. n. obia nō est necessaria: q̄z q̄nq̄z possit eē pfectōis. In religs ꝛo honestus vi necessaria. nā cū alicui dat iurisditio seu ptās: inter ↄ oia illa itelligunt p̄cessa sine qb⁹ ptās explicari nō possit ff. de iuris. om. iudi. l. 2. ↄ eē de offi. dle. Pterea. Patet aūt q̄ multa pñt occurrere q̄ p̄lat⁹ videbūt opportuna ad regulare obſuantiā q̄ singuli ex subdit⁹ diuidicare nō poterūt: ↄ forte videbūt eis ad talē obſuantiā nō opportuna. vñ si ō eis oportet p̄latos rōem subdit⁹ reddere apte insurgeret q̄dā dubioz scrupulosa ↄ inexplicabil⁹ plexitas ad regulari obseruātie ↄ recti e⁹ status subuersionē. l. nō oīuz. ↄ l. sc. ff. de legi. Et ꝑ hoc tenēt subditi ꝓib⁹ p̄ceptis obedire. B Et hec ē obia sufficiēs ad salutē. Si aūt ↄ in aliis obedire voluerint hoc ptinebit ad cumulū pfectōis: dū tñ illa nō sint ꝰ deū: aut ꝰ pfessionē regularez q̄ talis obia eēt illicita. Sic ergo pōt obia tripl⁹ distingui. vna sufficiēs ad salutē q̄. s. obedit i his ad que obligat. Alia pfecta q̄ obedit i oib⁹ licitis. Alia indiscreta q̄ ēt i illicitis obedit. Con. Pe. B Idem in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 7. ↄ 8. B

Utr monach⁹ teneat obedire abbati ꝰ cipiēti q̄ stet in scholis. Rñ. Sacr⁹ lr⁹ itē dere nō ē ꝰ vacationē monasticā: iz potiꝰ aduuatuū ꝓtemplatiōis: vt ↄ manifestat. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. Et tō abbati p̄cipiēti monacho q̄ ad h⁹ i studeat ipse obedire tenet Jre ēt ad studia publica pōt cēte ↄ z si abbas p̄cipiat. Quia ēt sine e⁹ mandato siue p̄cepto ire pōt: dū tñ vadat ō sua lnia ↄ cōsilio ↄ puēt⁹: alr eēt excōicat⁹: eē ne cle. vel mo. vt piculosa. li. 6. Et hūc casū plen⁹ habes. s. excōicatio. 1. §. 3. ℣. 13. B. Z hoc q̄ ō, p̄cipue dcīn ē fieri posit ñ tñ expedit. nā ad hoc q̄ possit mōach⁹ i studio publico lr⁹ sacr⁹ itēdē duo p̄cipue exigūt. p̄mū vt obediētia cogat: q̄ ex se ↄz sēp velle i claustro manē. 2º vt irētio e⁹ nō sit ad gliā z ad sapiētiā aspirare: q̄ dié Hiero⁹: Monach⁹ nō doctoꝛ iz plangētis hz offiū q̄ vl se vel mūdum lugeat: ↄ dū paulus p̄stoletur aduentum. 16. q. 1 monachus. fm eundē Tho. ↄ in sum. cō. eo. ti. q. 10. Et ex his patet q̄ religiosus tenetur obedire circa studium: iz nō contineatur i regula. Et facit ad id qđ ꝓxime dictum est. B

Utrum monachus magis obedire teneatur abbati q̄z epiſcopo. Rñ. fz Ray. Monachi sunt astricti ꝓnus obedire abbati. 58. distin. ca. ꝑmo ↄ secūdo B Idē in summa. confes. eo. titu. q 15. B Unde non potest epūs instituere monachum in

eccla seculari inuito abbate: vide. ſ. abbas §. plt. Et vtr abbas poſſit ꝓhibē mōacho ſubdito ne ꝓficeat epo: vide ibiđ. §. finali.

Utrū mōach⁹ teneat obedire epo vocanti eū ad miſterū vel comutatū ſuum inuito abbate. Rñ. fz Hoſt. Puto q nō: fz hoc ē ſoli⁹ pape q quēlibz ſiue clicū ſine mōachū pōt ad ſe vocare. A Etiā ad miſterū: vt i tex. de quo ſtati. B .9.q.3.p ꝑncipalē. Nō ſi ꝓfectiēte abbate vocat⁹ ſit vl etiā auctoritate pape: t ibi nō pōt ſtatuta ſui ordis obſeruar: ꝓſulo q ſi pōt ad clauſtr̄ ꝓuertat: nec piculū ſuū exp̄ōat ꝓmodis alior. 41. diſ. ſic. t. c. ñ ē. t. c. nos. Si ñ pōt licētiā obtinē: neče hz obedire: ar. ex̄ō offi. dele. ſiqñ. A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 10. t ſe. Et itelige hoc niſi mōacho manifeſte imineat ſalut̄ piculū: nā tūc in his ſic̄ t i alij illicit̄ nō eēt obediendū: vt. ſ. in p̄n°. B Magis ſūt religioſi aſtricti ſuis ꝓlatis obedire: q̄z clici ſclares ſuo epo. Nā religioſi nō ſolū renūciauerūt oibus tpalib⁹. ſz etiaz ꝓpe volūtati. 12. q. 2. nō dicaſ. ex̄ de offi. or quāto. A Idē i ſū. con. eo. ti. q. 21. fz Ra. t Hoſti. Et addūt q clerici ſūt magis aſtricti obedire epo q̄z laici: ar. 71. diſ. p̄uāt. B c Utrū religioſi teneant obedire epis Rñ. fz Bul. In his q̄ nō ſūt ꝺ deū vl ordinē ſuū tenent: ſaluis ſp ꝓuilegijs t ꝓſtitutioib⁹ eor: ex̄ de ſimo. ne dei. vñ ſi ꝓciperēt ꝓlato eor vl ſubdito q irēt ad papā vl regē vl q reciperēt ꝓmiſſiones cauſar: vt viſitationes ſeu executiones teſtamēto r ſiliar: nō teneāt obedire: lz alios clicos poſſint epi ad talia cogē. Sūt ēt plures religioſi in talib⁹ exp̄ſſe ꝓuilegiati. A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 23. B Multa q̄ ad obiaz ꝓtinē p̄nt. ſ. mōach⁹. t. j. religio. A Aduertendū etiā q religioſi niſi ſint ꝓuilegiati ſic ceteri clici tenent petere licētiā a ꝓpo epo vt poſſint ordinari ab alieno: vt in ſū. con. eo. ti. q. 22. Ubi ēt dz fm glo. Ray. Nec apꝓbo q̄ faciūr gdā q de ꝓuētu ad ꝓuētū mittūt frēs alterius dioceſ modicū ibi moraturoſ vt ſic recipiāt ordies ab epo loci: vl alia que regulariter nō niſi a ꝓpio epo ſūt recipienda. Et ſubdit in dicta. q. 22. Nota tñ q hodie ſup his frēs ꝓdicatores t minores ſ t mlti alij ſūt ꝓuilegiati. Et ad ꝓdicta facit. c. cuz nullus. ex̄ de tēp. or. li. 6. Itē ſi clericꝰ habz plures iudices quoz vtriq̄ equalit teneat obedire: vel ſi duob⁹ epis ꝓmiſerit obiaz t ꝓcipiāt diuerſa: fm Hoſti. t i ſū. con. eo. ti. q. 16. dicēdū q vtriq̄z teneť obedire ſi poteſt: aliter obediat ei cui ꝓio iurauit: q ꝓmū iuramentū licitū ſeruandū ē: ꝓſertiz cū nō poſſit habē niſi vnū titulū: niſi forte rōe maioris bñficij trāſlat⁹ intelligat. Si ät ex ſufficiēti diſpēſatiōe ititulat⁹ ſit in duobus locis et ſub diuerſ ꝓlat̄ tūc obediat ei a quo maius bñficiū hz t q vtil⁹ ꝓcipit: ar. ex̄ de teſta. cū in officijs. t. c. Flatū 2°. in fi. t. ex̄ ō poſtu. c. fi. Nō ſi oia eq̄lia ſint: loc⁹ ē gratificatiō i. ff. ad ſyll. ſe. con. ſiquis in graui. §. ſi cū oēs. Nec oia locū hēnt in ordiarijs iudicib⁹. Leteꝛ ſi duo ſint delegati ꝺria alicui mādantes: tūc locuz hz decre. ex̄ de reſcrip. cū ꝓtingat. Ubi dz q aut is cui mandatur aliq̄d a talib⁹ neſcit inter iudices aliq̄ eſſe ꝓtrouerſiā: t tūc exequat mādatuz ullius q primo mādat: niſi añ executionē inteſcat ei de diſceptatōe inter ſe. Recept̄ aūt ꝺrijs mādatis a diuerſis poſtulet copiā l̄rar ad vtroſq̄z iudices directar quas papa ꝓcipit exhiberi: t diligēter aduertat an ſcōe lſe reuocēt primas vel nō. Si ꝓme reuocank p ſecūdas obediat ſecūdis. Si ät obediat ꝓis. Sed ſi de his clare ſibi p l̄ras inſpectioez conſtare nō pōt: nō oportet ex equi h⁹ vel illi⁹ donec p arbitros inter eos h⁹i concertatio ſopiat. Caueat tñ ne fingat ſe certū vbi cert⁹ nō ē: aut dubitare vbi dubitandū nō eſt: ex hoc ēt lz detur doctrina q̄liter his qui mandatur ſe habē debeat: nil la tñ ei tribuit ptās: vt inter delegatos aut ptes de iuriſdictiōe debeat iudicare. Item circa hāc mām i. c. fi. ex̄ de ſen. t re iudi. ſic dicit: Duob⁹ iudicib⁹ diuerſas ſuas ꝓferentib⁹: ſi ex iuriſdictiōe ordinaria ꝓceſſerunt tenet ꝓ reo nō actore ſnia: niſi in cauſa fauorabili: pura m fumomo: libertate: dote ſeu teſtamēto: ſi ꝓ ipſo fuerit ꝓmulgata Si vero ex delegata ptāte: vtraq̄z pendet ſententia ex arbitrio delegāris. Nō ſi ex compmiſſo: neutra debz habē vigorē. B

Blatio. Quot ſūt ſp̄es oblatō nū. Rñ. tres. Pria ē dōatio alic⁹ rei dō vl eccle ḡtis facta inter vinos. De hac dictū ē. ſ. donatio ꝓio: ꝓ totū: t ſupra eccla ꝓmo. §. 6. Scōa ſp̄es oblationū ē donatio cā mortis: ō qua ſ. donano 2°. t hec etiaz aliq̄ dicunt mortuarū ſiue legatū ꝓ aia. Tertia ē quotidiana t vſualis: quā faciunt f. deles ad miſſā

ꝛ hꝰ i, ꝛ ista cõiꝰ dꝫ oblatio. ℣ Hoc fuit dictũ Host. vt pꝫ i sum. cõ. li. i. ti. 15. q. 50. ℬ

Cui debẽt dari oblationes. Rñ. Fꝫ Ray. Sacerdoti parochiali: qꝛ ꝑ petis offerũt, ꝑ quoꝛ remissiõe ille ex officio ozare tenet. Aut si ecclia nõ pochial dãde sũt plato illiꝰ ecclie. 10. q. 1. qꝛ sacerdotes. ꝛ. c. hãc cõ suetudinẽ. 16. q. 1. doctos. ℣ Ray. dicẽ q oblationes q̃ fiũt ecclijs pochialibꝰ dãde si sacerdoti pochiali tm: qꝛ ꝑ petis tẽ. Vel si alij eccle offerunt plato cuidẽ ecclie dãde sũt. Nõ est vez nũ cõstituerit donatoꝛ ẽ aliõ voluisse fm glo. eꝰ: vt i tũ. cõ. eo. ti. q. 51. ℬ

Utꝛ liceat religiosis oblationes recipe Rñ. fm Tho. ic̃a ic̃de. q. 86. Dicendũ q sic: ꝛ hoc triplr. ꝓmo modo si sint pauperes ꝑ dispẽsationẽ sacerdotũ vl oꝛdinationẽ eccie. 2ᵒ mo si sint ministri altarꝭ: ꝛ sic pñt recipere oblationes ꝓpꝛie factas. 3ᵒ mo si pochie sint eoꝝ: ꝛ tũc ex debito possũt recipe sicut eccie rectoꝛes: sic̃ ꝛ hic. ſ. ℌ. 5. dicit in fi. ℣ Idez in sum. con. eo. ti. q. 52. ℬ

Cũ epꝰ celebꝛat curꝰ sũt oblationes. Rñ. fm Host. De iure cõi sũt epi: qꝛ sibi offerũtur a suis pochiãl. Hã tota sua diocesis parochia itelligit: ex de rapto. c. i. ꝛ de poch. sup eo. Sed si de ꝓsuetudie ꝛrũ esset: sc̃m dã ẽ: dũ tñ epꝰ consuetã canonicam accipiat. Nõ si epꝰ in vno loco nimiã mozã ꝓheret ꝛ nimis freq̃nẽ celebꝛaret: aut i aliẽa dioc̃i sec̃ cẽt: ar. ex de decl. suggestũ. Idez in archiepõ, puncta vltãte: ex de cẽs. romana. ℌ. ti. li. 6. ℣ Idẽ i sum. cõ. e. ti. q. 53. ℬ

Utꝛ oblationes debeãt de necessitate ꝓcepti. Rñ. fm Tho. sc̃da sc̃de. q. 86. Oblationes de iure nã habẽt q̃ voluntarie offerãt fm illud Exo. 25. Ab oi q offert vltroneꝰ accipietis eas. Pot tñ ꝓpigẽ q aliqs teneat ad oblationes q̃druplicatione ꝓmo qdẽ de ꝓcẽdẽti ꝓuentoꝛe: sic cũ aliqm ꝓcedit aliqs sunt duo ecclie: vt certꝫ tpiꝰ certas oblationes faciat: qõ tñ hꝫ rõnez cẽsui. 2ᵒ, ꝓpt ꝓcc. dicẽ de putationẽ vl ꝓmissionẽ: sicut cũ aliqs offert donationẽ inꝛ vivos: vel relinqꝫ testamẽto ecclie aliquã rẽ mobilẽ i posteꝛ solvendã. 3ᵒ, ꝓpter ecclie necessitatẽ: puta si ministri seu sacerdotes ecclie nõ habeãt vnde sustentẽtur. Sꝫ hoc addit Inno. ℣ Immo vi pot. Host. ꝛ glo. Ray. vt in sũ. con. eo. ti. q. 54. ℬ qõ itelligit nisi ꝛ ipi subditi, ꝓpter paupꝛtatẽ sacerdos subuenire nõ posset: in quo casu q̃rat manibꝰ victũ. 91. dist. clicus victũ. 4ᵒ, ꝓpter ꝓsuetudinẽ. Tenent eni fideles in aliqbꝰ solennitatibꝰ ad aliqs oblationes ꝓsuetas: tñ his duobꝰ vltimis casibꝰ remanet oblatio quodãmõ volũtaria s. quãtũ ad quãtitatẽ vel spẽm rei oblate. Lon. Ray. ꝛ Host. ꝛ addũt q pochiani i hac pte ad tenendã ꝓsuetudinẽ cogi pñt nõ a sacerdote sed ab episcopo: cuius officium implozandũ est: ex de simo ad apostolicaꝫ Idẽ Tho. ℣ Idẽ in dicta. q. 54. Et additur q. c. omnis ꝛplanus. de cõse. dis. j. vbi vi dici q oblatio omnino debeat fieri fm Ray. ꝛ alios: intelligit de mtione oblatiõe quã qlibꝫ tenet oino facẽ: vel q logꝫ de consilio. Host. vero dicit q i precipuis festiuitatibꝰ tenet qs offerre ꝛ cogi põt: maxime cum sit quasi generalis ꝓsuetudo vbiqꝫ terraꝝ. Dictũ Ho. põt intelligi vez si de hac ꝓsuetudine pstat: ꝛ sic ꝓcoꝛ. cum eis. ℬ

Utꝛ oblationes aliquoꝝ sint respuende. Rñ. fm Ray. In detestationẽ crimis respui debent ab ecclia oblationes inscriptoꝝ. s. notorie dissidentiũ. Itez eoꝝ qui pauperes oppꝛimũt: di. 90. oblationes. Itez ratptoꝝ ꝛ viurariozꝫ: ex de rap. sup eo. ꝛ ꝺ vsuꝝ in omnibꝰ. Itẽ meretricũ. Simlr etiaz eiꝰ qui ecclie imunitatẽ violauerit nec emẽdare voluerit. 17. q. 4. miroꝝ. Itẽ ꝓpter a liud crimẽ notoriũ ꝛ horrendũ. ℣ ar. dicti. c. miroꝝ. fm Ray. ꝛ in sum. con. eo. ti. q. 55. vbi pꝫ: ꝛ in turibꝰ allegaꝫ q ꝑdicta itelliguntur q̃ crimina sũt manifesta ꝛ delinquentes emẽdari nolũt. ℬ Simlr ꝺ quolibet hereneo vel publice excõicato. ℣ Hoc dictũ de hereticis publicis vel excõicatis fuit Host. q etiã addit: Sed ꝓsbyteri nisi ipis vix discernũt: vt in dicta. q. 55. ℬ

Utrũ debeãt recipi ab ecclia oblationes iudeoꝝ. Rñ. fm Guil. si mhil habẽt nisi ex viura: ecclia nõ dꝫ recipere. ne videatur peccatꝫ coꝝ cõicare. Et in hoc casu logꝫ c. quato de viur. ℣ i. fm hanc distinctionẽ debet limitari. Ibi n. dicit q iudei compellẽdi sũt ad satisfactionem ecclijs ꝑ decimis ꝛ oblationibꝰ debitis: quas a christianis de domibus ꝛ possessionibus alijs percipe consueuerant anteqꝫ ad iudeos quocuqꝫ titulo deuenissent. ℬ vbi aũt aliqd habẽt iusto titulo: potest ecclia ab eis exigere oblationes debitas. s. fm Host. quãdo possessiones ipsoꝝ sunt obligate ad aliquas oblationes faciendas ꝑ septimo

triceſimo ānūterfario: ꝛ hꝫi. ¶ Sed certe iſto caſu nō videt facieda diſtinctio vtz iudicꝫ hēant aliqd aliud ꝯ de vſura: ſed in diſtincte dz eccliā oblatiões recipe cū recipiat ſuū: ex de decī. de terris. Jō. c. quanto vi itelligendū de alijs oblatoib⁹: cum diſtinctione tñ Bull. pfata. B

Utrū ſacerdos poſſit recipe pecuniam oblatā p miſſis quas in pnia iūxit. Rñ. Fz Hoſt. Nō debz miſſas quas ipe iunxit celebrare: q; ſpes mali ē: ex de vi. ꝛ ho. cle. cū ab oi. Sed vel talia nō mādat: vel ſi iungit dicat ei q ipas faciat celebrari per aliū ita tñ q nō per vicinū ſacerdoté ō quo merito ſit ſuſpitio q ille ſacerdos mutet aliuz penitentē ad ipm: ſed vel ipe pfessor grans celebret vel oblatū hac occaſiōe paupib⁹ eroget. Qui offert alicui religioſo loco vel eccleſie oia bona ſua: nūquid itelligunt futura: aut ura ꝛ actiones. Dic. j. pign⁹. §. 4

Bligatio. Quot modis aliqua tacite obligantur: vide. j. pignus. § 2. ꝛ ibi de materia obligaſ per totū.

Bligatus ad ratiocinia Utrum illi q obligati ſūt ad rōcinia q; gerunt adminiſtrationē alicui⁹: vt ſunt tutores: p curatores: ꝛ hꝫi poſſint ordinari. Rñ. fm Ray. Si exerceant hꝫi adminiſtratiões p pſona ſeculari ꝛ nō miſerabili: nō poſſūt promoueri. 21. q 3. c. 1. ꝛ 2. ex ne cle. vel mo. c. 1. ꝛ 2. Si vero exercēt p pſona eccliaſtica: vl ēt ſeculari miſerabili: vt ē cec⁹: paup: pupill⁹: ꝛ vidua pñt promoueri ſi aliud nō impediat: di 89. indicatū. ꝛ di. 88. peruenit. ꝛ 16. q. 1. monachi.

Sed qd ſi officiū qō geſſerūt finitū ſit ꝛ tñ ſunt obligati ad ratiocinium. Rñ. fm Ray. Si non moueat eis qō necz mota ē dū poſſunt promoueri: niſi manifeſtū ſit alīquē talē teneri de dolo: tē eni ep̄s ō debet eū ex officio ſuo repellere: hē ꝛ quēlibet crimiſum ſiue infamem. 2. q 7. alieni. 6. q. 1. infames. ff. de poſtu. l. quos. phibet. Si vo in ipſa promotione moueꝫ eis queſtio vl antea mota eſt: diſtinguē q; ſi qſtio moueat ō dolo nō debēt promoueri ante decīā litem Si di. tanꝫ. 23. di. illud. ex eo. c. 1. Tamen debet taxari temp⁹ infra qō qſtio decidat: arg ſi. ſūt le. latoz. ꝛ q ma. accu. poſ. ad hec. ¶ Ibi non videtur haberi hoc. c. B C. de inge. ma. l. diffamari. Si vero qſtio moueat de culpa tñ: talis poteſt promoueri nō obſtāte actoris reclamatione: tñ lis poſtea pcedet ſicut pus ꝛ ſub eodē iudice ff. de iudi. vbi ceptū. ff. de iurisdom. iudi. l cū quedā. ¶ Predicta itelligunt de obligaſ rōcinijs pruate pſone: ſi vero reipublice: de hoc dicitur in ſequenti. §. B

Utrū q ſunt obligati reipublice poſſint ordinari. Rñ. ſi ſunt obligati reipublice ex adminiſtratione quam geſſerūt nō debent promoueri ante. reddita rōcinia: di. ſi. pterea. C. de epiſ. ꝛ cle. officiales. Secus ſi al. reipublice ſunt debitores. ff. de mu. ꝛ ho. l. reſcripto. §. debitores. C. ō epiſ. ꝛ cle. gſqſ emerſis. ¶ Idez i ſum. con. li. 3. ti. 16. q. 4. Ubi etiā p3. ꝛi iurib⁹ allegaſ q quo ad obligatos rōcinijs reipublice nō fit diſtinctio: vtz mota ſit qō vel nō.

Utz obligatus p iuramentuz vel alio modo ad aliqd dandū vel faciendū poſſit ordinari. Rñ. fm Ray. Bene poteſt ſz remanet obligatus ſicut ꝛ ante: vel pōt ſcribendo: vel alia honeſta faciēdo ſatiſfacere. Non obſtat di. 53. legem. ꝛ di. 54. quicūcz q; illa intelligunt de ppetuo obligat: puta de ſeruis: curialib⁹ ꝛ huiuſmōi. Si tñ obligatus erat ad indecēcia: puta ad miniſtrādum i balneis: vel i tabernis: vel ad purgā dū cloacas ꝛ hꝫi: nō dz ordinari donec ſatiſfecerit: vel aliū equ idoneum ſuppoſuerit ad talia. ¶ Hoc vltimū dcīt a ꝛ. ſi tamē cē. fuit glo. Ray. vt p3 i ſum. con. eo. titu. q. 5. ad fi. Et addit: Sed in trāſeūte ad monaſteriū hoc nō regrit: hoc eſt: q; non obſtāte qua cūcz obligatione dādi vel faciendi etiā iuramento firmata pōt qs libere ad religionem trāſire: in ex facultate ſua ſatiſfaciēdo creditoribꝫ: ſi hoc non faciat ex leuitate vel voluntate ſubtrahēdi debitum ſed ex charitatiua ſeruore ſpūs ſācti inſpiratione. Nec facit iſte iniuriā creditori. Excuſat. n. ſpiritus ſācti auctoritate cui nemo reſiſtere poteſt. 19. q. 2. due ſunt. ꝛ ex de regu. l3. vt patet in dicta. q. 5. B Utruz obligatus ad ratiocinia poſſit ingredi religionem: regre. j. religio. 2. § 7.

Eculta. Quomodo ꝛ qualiter talia corrigenda ſunt: habetur. 5. correctio. 2. §. 5. Item require. j. reuelatio.

Dium. Utrũ odiuz ꝓximi sit peccatũ. Rñ. ſz Tho. scđa scđe. q. 24. Debet hõ in fratre odio hẽre peccatum: ⁊ omne id qđ ꝑtinet ad defectũ dine iusticie: sed ipam naturam ⁊ gr̃am fr̃is nõ põt aliqs habere odio sine peccato. Hoc aũt ipm qđ in fratre odimus culpã ⁊ defectum boni ꝑtinet ad fratris amorẽ. Eiusdez. n. rõnis est ꝙ velim⁹ bonum alicuius ⁊ ꝙ odiamus malũ. Unde simpliciter accipiendo odium fratris ẽ cum peccato i. Joh. 3° Qui odit fratrem suum homicida est. De dilectione siue charitate q̃ ꝯtrariatur odio hẽs. s̃. charitas.

Fficium ecclesie.

Multa habes de hoc supra hore, ⁊ supra missa.

Leum sanctuz siue

chrisma In die cene ꝑ episcopos triplex oleũ consecratur. Primũ ⁊ principale est sanctum chrisma. s. ex oleo ⁊ balsamo: ⁊ cũ isto benedicuntur fontes baptismales. Itez calix ⁊ patena. Itẽ cõsecratur ecclia ⁊ etiã altare. Itẽ puer postq̃ baptiçatus est inungitur i vertice ⁊ in frõte. Item unguntur ep̃i quãdo cõsecrant in capite ⁊ in manib⁹. Item oẽs fideles qñ recipiũt sacr̃m confirmatiõis. Et de isto chrismate ãnuatim renouãdo: hẽs. s̃. baptism⁹. 2. §. 3. Scđm dicit oleũ cathecuminoꝝ siue oleum sanctũ: siue bñdictũ. Et isto inũgit puer q dz baptiçari in pectore ⁊ int̃ scapulas Itẽ vngunt man⁹ ei⁹ q ordinat̃ sacerdos. Itẽ inungit tã ecclia q̃ altare ante chrismationẽ ⁊ ꝯsecrationẽ. Itẽ inungunt reges ⁊ ꝑncipes i brachio siue i humero. Tertiũ ẽ oleum infirmoꝝ quo inũgunt ĩfirmi i mortis articulo. De q̃ vnctiõe habet. j. vnctio extrema ꝑ totũ. Predicta oĩa habent summatim: ex̃ de sacra vnc. c vnico. ⁊ in pontificali romane curie.

Sed nũqd possũt hec olea alio tẽpore ꝯsecrari. Rñ. Oleum scñ siue chrisma in die cene dñi ꝯfici dz: vt nõ. de cõse. di. 4. oĩ tpe. ⁊ ex̃ de sen. exco. qm̃. li. 6. De alijs autẽ non iuenio prohibitum.

Quid si oleũ nõ cõsecratum apponat̃ oleo ꝯsecrato. Rñ. Totũ efficit̃ ꝯsecratum ex̃ de conse. eccle. vel aliqđ i dubijs: sic ⁊ de aqua bñdicta dictum est, s̃ aqua benedicta

A Et ibi de hoc i additione. B

Pinio. Utꝝ auditores diuersoꝝ magistroꝝ tenentium diuersas opiniones excusent̃ a peccato si opiniones magistroꝝ suoꝝ teneant. Rñ. ſm Tho. i quolibet. Si diuerse opiniones doctoꝝ sacre scripture nõ pertineãt ad fidẽ ⁊ bonos mores absq̃ ꝑiculo anditores vtrãq̃ opinionẽ seq pñt. Hic n. hz locuz qđ apostol⁹ dicit Ro. 14. Un⁹ qsq̃ in suo sẽsu abundet. In his ꝟo que ꝑtinent ad fidẽ ⁊ bonos mores nullus excusatur si seq̃tur erroneã opinionẽ alicui⁹ magistri. In talib⁹. n. ignorãtia nõ excusat. A nisi intendat tenere quod tenet ecclia: ⁊ q̃rat diligenter noscere veritatem. 24. q. 3. dixit apostolus. B alioquin imunes fuissent a pecato qui secuti sunt opinionez Arri: Nestorij: ⁊ aliorum heresiarcharum: nec possũt excusationẽ here ꝓpter simplicitatem si in talib⁹ opinionẽ erroneam sequantur. In talibus. n. duobus nõ est de sacili prestandus assensus: sed potius vt dicit Aug⁹ 3° de doc. xp̃iana: Cõsulere debet quis regulam fidei quam de scripture planioribus locis ⁊ ecclie auctoritate percipit Qui ergo assentit opinioni alicuius magistri contra manifestum scripture testimonium: siue contra id quod publice tenetur ſm ecclie auctoritatẽ nõ potest ab erroris vitio excusari. Con. Monal. Guil. ⁊ Al. A s. quando error est contra manifestam sententiam scripture vel ecclie. In dubijs vero dicit monal. ꝙ nõ gnãtur aliquod ꝑ iudicium v̄itati: cum iter diuersas opiniones a magistris approbatis scripturis auctenticis ãnotatas illaz quis amplectitur que sibi magis videtur consona rationi. Et cõ. glo. Ray. ⁊ Al. vt in sũ cõ. lib. 3. ti. 33. q. 18. B Hosti. addit ꝙ quando sunt diuersa iura ⁊ opiniones. s. non contra deum ⁊ bonos mores: humanior sententia ẽ preferenda. s. ceteris parib⁹: ex̃ de transac. c. fi. A facit. ff. de. legi. l. benignius. B Aliũ ꝟo standũ ẽ illi qui melior initiitur rõni: ex̃ de fer̃. capellanus.

Ratio. qd sit. Rñ. ſm. Ray. ⁊ Hostien. Oratio ẽ piis [illegible] mentis in deum tendens: ⁊ p[illegible] ne anim⁹ pigritetur in vocẽ ꝓrump[illegible]. A Vel ſm eosdẽ: Oratio ẽ

ꝓgeries vocū ad aliqd impetrandū i deꝝ tendētū: vt in sum. con. li. 3. ti. 34. q. cxi. Et decetero cū; allegabit sūma i dubio intelliget de ꝓfata sūma confessoꝝ. B vel fm Hug. de sanc. victo. Oꝛo est ꝛnotio quedā ex cōpunctione, ꝓcedēs: vel fꝫ Damas. Oꝛo ē ꝓtitio ꝛcentiuꝫ a deo. Et fm Tho. in. 4. di. 15. hoc diffinitio Damas. verissime cēntiā oꝛonis ꝺclarat. A Jō i ꝺcā. q. cxi. B

Quare ꝛeū oram⁹. Rñ. fm Tho. secūda scōe. q. 83. Deū oram⁹ nō vt diuinā dispositionē imutem⁹: sed vt ipsetrem⁹ qō de⁹ dispouit ꝓ oꝛones sanctoꝝ eē iplendū: vt. s. hoies postulādo mereāt accipe qō eis ops de⁹ añ secla dispouit donare: vt Greg⁹. dic̄ ꝑ ꝺial'. Nō ergo ꝓces nr̄as deo porrigim⁹ vt ei nr̄as idigentias mā̄festem⁹: fꝫ vt nos ipi ꝓsiderem⁹ i his ad diuinū auxiliū eē recurrendū. A Jdē i sū. cō. e. ti. q. iiꝛ. B

Utꝛ aliqua oꝛo dirigēda sit ad scōs. Rñ. fm Tho. vbi. s. Sāc̄ porrigit oꝛo ñ tanc̄ ꝑ ipsos ipleda: sed vt eoꝝ meritꝫ ꝛ ꝑcib⁹ oꝛones sortiant effectū. Añ a scā trinitate petim⁹: vt nr̄i misereat: ab alijs vo sāctis vt oꝛēt ꝓ nobis. A Et idē ē de angel' vt in sum. cō. eo. ti. q. iiꝛ. B

Utrū oꝛo ꝛdeat eē vocal'. Rñ. fꝫ Tho. scōa scōe. q. 83. Lōis oꝛo est que ꝑ ministros ecclie i ꝑsona totⁱ ꝓpli offert. Et ió oꝛ q talis oꝛo innotescat totⁱ ꝓplo ꝓ quo offert. Quod nō possꝫ fieri nisi eēt vocal. Oꝛo vero q̄ offert a singulari ꝑsōa: siue ꝑse: siue ꝑ alijs oꝛāte: nō est ō necessitate q̄ sit vocalis Adiungit tū vox tali oꝛoni triplici rōne. pⁿ quidē ad excitandū interioꝝ ꝛuotionē: q̄ mēs oꝛantis eleuat in deū: q: ꝑ exterioꝛa sigꝝ siue vocū: siue etiā alioꝝ factoꝝ mens hois mouet fꝫ apphēsionē: ꝛ ꝑ ꝓseqns fm affectionē. vñ Aug⁹ dicit ad ꝓbā: q ꝛbis ꝛ alijs signis ad augendū sanctū desiderū nostros acrius excitemus. Et ió in singulari oꝛone intātū ē vocab⁹ ꝛ huiusmōi signis vtendū: inq̄tū, ꝓficit ad excitandum mentē. Que si ꝑ hoc distrahat vel q̄literq̄ ipediat: ē a talib⁹ cessandū. Qꝺ ꝛpue ꝓtingit: quoꝝ mēs sine signis hꝰi ē sufficiēter ad ꝛuotionē ꝑata. Añ in ꝑs. Tibi dixit coꝝ meū: exq̄siuit te facies mea. Et de Anna legit ꝑ⁰ Reg. p⁰q̄ loq̄bat in coꝛde suo. ꝛ adūgit vocal' oꝛo q̄s ad redditionē ꝛbitⁱ: vt. s. hō deo ꝓfuat fꝫ totū illō qō ex ꝛo hꝫ ñ solū mēte: fꝫ et oꝛe: Osee vlt. Oꝛ auser iniq̄tatē ꝛ accipe bonū: ꝛ reddemus vitulos labioꝝ nr̄oꝝ. Ꝫ adūgit ex quadaꝫ redundātia ab aīa ad coꝝp⁹: ꝛ ex vehementi affectiō: ꝑs. Dilatatū ē coꝝ meū ꝛ exul. lingua mea. A Jdē i sū. con. eo. ti. q. uꝫ. B

Utꝛ attētio mēt̄ in oꝛone sit necessaria Rñ. fꝫ Tho. vbi. s. Necessarū aliqd dicitur dupliciter. Uno mō, ꝓpt qō meli⁹ ꝓuenit ad finē: ꝛ sic attētio absolute necessaria est oꝛoni. Alio mō ꝺ̄ sine quo res nō pōt conseq̄ suū effectū. Est aūt triplex effect⁹ oꝛonis. Pⁿum⁹ qdem est mereri. et ad hūc effectū nō ex necessitate regrit q attētio assit oꝛoni p totū: fꝫ vis ꝓme itentiōis totā oꝛonem meritoriā reddit. A Hoc verū ē nisi qs studiose seu ex nōbili negligētia mentē ꝺistrahat: tūc. n. nec mereꝛ nec ipetrat: fꝫ poti⁹ ꝑccat: eē ꝛe cele. mis. ꝺolēres. B Secūdus effect⁹ oꝛonis ē impetrare: ꝛ ad hunc etiā effectū sufficit ꝓma intētio quā de⁹ ꝓncipaīr attēdit: A Si aūt ꝓma intētio ꝛsit oꝛo neq̄ meritoria ē neq̄ ipetratiua. Illā n. oꝛonē ꝛeus nō audit: cui ille qui oꝛat nō intēdit: vt ꝺicē Greg⁹. vt in sum. cōsel. eo. ti. q. uꝫ. B Tert⁹ effect⁹ ē quedā spūal' mēt̄ refectio: ꝛ ad hunc ꝛ necessitate regrit in oratōe attētio. i. Lod. iꝫ. Si oꝛē lingua: mēs mea sine fructu ē. Est aūt triplex attentio q̄ oꝛoni vocali pōt adhibēi. Una q̄ attēditur ad ꝛba ne q̄s in eis erret. Scōa q̄ attēdit ad sensū ꝛboꝝ. Tertia q̄ attēdit ad finē oratiōis. s. ad ꝛeū: ꝛ ad rē, ꝓ qua oꝛat: que qui ꝺē maxime, est necessaria: ꝛ hanc ēt idiote pūt hēre. Et q̄ñq̄ intātū abūdat hec attentio: vt ēt alioꝝ oium mēs obliuiscat: sic ꝺicē Hug. de scō vic. A Jdē i ꝺcā. q. uꝫ. B

Utrū i oꝛone euagatio mentⁱ sit peccatū. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 83. Sigs ex ꝓposito in oꝛone mēte euageī: peccatū est: ꝛ ipedit oꝛonis fructū. Et contra hoc dicit Aug⁹ i regula: Psalmis ꝛ hymnis cū oratis ꝛeū hoc ꝺseī i coꝛde qō ꝓferī oꝛe. Jtē ꝺ̄ hoc ꝓcipit clic̄ q̄ officū diuinū q̄ñq̄ eis ꝛeus ꝛederit studiose celebrēt pariꝛ ꝛ ꝛuote: eē ꝛe cele. mis. ꝺolēres. Euagatio vo que fit ꝓꝛ intentionē oꝛonis fructū nō tollit. vñ Basili⁹ dicit: Si ꝺebilitat⁹ a peccato fixe negs oꝛare q̄tū potes: teip̄m exhibeas: ꝛ ꝺe⁹ ignoscet: eo, q̄ nō ex negligētia: fꝫ ex fragilitate nō potes vt oportet assistere coꝛā ꝛeo. A Jdē in sum. cō. i ꝺcā. q. uꝫ. Et addit circa finē: q̄ i oꝛonib⁹ ad q̄s obliga

mur ex voto vel ex penitẽtiali iniũctiõe vel ex statuto ecclie: tenemur repellere nõ solũ cogitatiões vanas: sed etiã bonas: tũ imptunẽtes vñ dicit Ber. sup Cãt. Spũs scũs illa hora. s. oronis gratũ nõ recipit quicqd aliud q̃ quod debes obtuleris neglecto eo qõ debes. B

Utrũ oro debeat eẽ diuina vel etiã continua. Rñ. fm Tho. vbi. ꝫ. Oro fm se considerata non pót eẽ ptinua: qz oz etiã alijs opib⁹ occupari. Sz sic dicẽ Aug⁹ ad Pro bã: Jõ p certa mñualia horaz t tẽpoz: deũ orare⁹: vt in illis rez signis nos ipos monea⁹: q̃tũcq; in hoc desiderio pficerimus nobisipis inotescam⁹: t ad hoc agẽdũ nos acri⁹ excitemus. Unuscuiusq; aũt rei q̃titas debz eẽ ppotionata fini: sic q̃titas potanois sãtat. vñ ps est vt oro tãtũ duret q̃tũ est vtile ad excitandũ interiorẽ desiderij feruorẽ: cũ vo hanc mensuram excedit ita q̃ sine tedio durare nõ possit: nõ ẽ vtile oro ptendẽda. Uñ Aug⁹ dicit ad Pro bã: Dicunt frẽs i egypto crebras qdẽ habere oones: sed eas tã breuissimas: t rapti quodãmõ iaculatas: ne illa vigilanti erecta q̃ oranti plumũ necessaria ẽ p ductiores moras euanescat atq; hebetet itẽtio. Ac p hoc etiã ipi sat⁹ ondunt hãc intentionẽ sic tiõ eẽ ptendẽdã si p durare nõ pót: ita si p durauerit nõ cito eẽ rumpẽdã. Et sic hic ẽ attẽdẽdũ in oone singlari p cõparationez ad intentionẽ oant⁹: ita ẽt i oone cõi p cõparationẽ ad ppli deuotionẽ. Nõ aũt dis dicẽ Luc. 18. Oportet semp orare. t Apls p⁹ ad Thessal. ꝯ⁹ Sine itermissiõe orate. intelligendũ ẽ q̃ aliqs ꝯtinue oret ppter continuitatẽ desiderij: sue affectũ charitat⁹ ex quo pceditoro: q̃ in nob⁹ debz esse cõtinuus vl qz nõ mittat q̃n statut⁹ tpib⁹ oret: vl ẽt ppter affectũ q̃ post oronem remanet i ipso orãte: aut i alio quẽ ipe suis bñficijs pro vocat: vt p se oret. Et h̃ nota etiã illud Hiero. Nõ ẽ vbis tñ: sed corde orãd⁹ deus. Quapropter melioz ẽ septẽ psalmoz decãtatio cũ cordis puritate t spũali hilaritate q̃ ton⁹ psalteriũ modulatio cuz anxietate cordis atq; tristitia: de pse. di. 5. nõ mediocriter. A Idẽ i sũ. cõ. eo. ti. q. 116. B

Utrũ de⁹ exaudiat peccatores orãtes Rñ. ꝫ Tho. scda scõe. q. 83. Si peccator aliqd petit inq̃tũ peccator. i. scõz desiderium pcti: pic a deo nõ exaudit ad misericordiã: sed quãdoq; audit ad vindictã: duz deus pmittit peccatorẽ ampli⁹ ruere i peccata. De⁹. n. quedã negat, ppicia⁹q̃ concedit iratus: vt Aug⁹ dicẽ. Oronẽ vero peccatoris ex bono nãe desiderio, pcedentẽ de⁹ audit: nõ quasi ex iustitia: q̃ peccatoꝛ hoc mõ ñ meret: sed ex pura misericordia: obsuat⁹ tũ quatuoꝛ pditiõib⁹q̃ cõiter regrunt ad oronez q̃ oz exaudiri. s. vt, p se petat necessaria. s. ad salutẽ pie t pseuerant. Alias ẽt pditiones oronis hẽs hic. ꝫ. q̃ ẽ iuxta, prime se. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 118. B

Utrũ oro cadat sub precepto. Rñ. fm Al. Ad oronẽ quidẽ mentalẽ. A et etiaz vocalẽ fm eundẽ: vt pz in sum con. eo. ti. q. 119. vbi hec notant. B, hõ tenet ex urenãli qõ dictat hoi q̃ dispõat se ad ea sine quibus nõ est sal⁹. A Que dispositio non est sine oone: vt ibidẽ. B Et ad hoc ius accedit auctoritas xpi dicentis Luc. 18. Oz semp orare. Sup quo Chrysos⁹ dicit: Oz necessitatẽ dicẽ. A hoc ptinet sub illo pcepto: Memẽto vt die sabbati sanctifices. vt ibi B Ad vocalẽ vo oronẽ seu cũ cãtu ñ tenet⁹ ex pcepto diuino. A s. quo ad õ terminatũ modũ orãdi vt ibidẽ: qõ itelligi oz quo ad q̃titatẽ: al⁹ñ determinat: qz dicere debem⁹ pr nr tz. Matth. 6. t Luc. xi. Jõ oẽs xpiani debẽt oronẽ hãc dñicã scire t dicẽ: de pse. dis. 4. vos añ oia. B Sed ex statuto ecclie q̃ missas t horas canonicas idixit ministri ecclie: vel etiã ex inũcto ne pfessoꝛs, p satisfactiõe penitẽtie. Con. Tho. in. 4. di. 15. addes q̃ i oib⁹ cõiter etiam nõ ministri vi ab ecclia determinatũ tẽpus statutũ eẽ: cũ ex canonũ statut⁹ teneant⁹ dieb⁹ festiuis diuinis officijs itereesse vt ministris, p pplo orãtib⁹ suã itentionẽ pfoꝛment. A Idem in sum. eo. ti. p. 119. B

Pót ad hoc ptinẽ. ꝫ. missa. ꝫ. pli. t. ꝫ. hore.

Quot sũt pditiones q̃s oro debere. Rñ. fm Ray. t Hostiẽ. 13. Prima est q̃ sit fidelis. Nã sine fide impossibile est placere deo: t sãcti p fidem adepti sunt reprobationes ad heb. xi. Scõo vt sit secura seu pfidẽs: Jacobi. p⁹ Postulet in fide nihil hesitãs. Tertio sit humil: Eccl. 35. Oro humiliantis se nubes penetrabit. t de cõse. dis. 5. nõ mediocriter. Quarto sit discreta: Matth. 20. Mesuis q̃d petat⁹. Jac. 4. Petitis t nõ accipit⁹ eo q̃ male petat⁹. Quinto de uota, i. pour⁹ cordẽ q̃ oret: p⁹ Reg. p⁹ Anna

loquebat in corde suo et vox penit⁹ nō audiebat. Aug⁹. Quid, pdest strepit⁹ labior si mutū est cor. Sexto xrecunda: vt in publicano q nō audebat oculos ad celū leuare: Luc. 18. Septio secreta: Vñ matth. 6. Tu aūt cum oraueris etc. Isidor⁹: Sic puate locis opportun⁹ fundit. Octauo pura: Aug⁹. sup ps. Ostonus pure magna ē vtus et velut fidel nunci⁹ mādatū pagit et penetrat quo caro nō puenit. Itē Jo. ines os aureū Mō pōt gsq̄ gram vite celest accipe: nisi purgat⁹ fuerit ab omni sorde: de pe. dist. i. non pōt. Nono lachrymosa: Isai. 38. Audiui orōnē tuā. et vidi lachrymas tuas. Et glo. Aug⁹. sup Tob. 4. Sic deum lenit: lachrym cogit: hec vngit: illa pūgit. Decimo sit attēta: vt hic. ē. §. dictū ē. Undecimo feruida: ps.: Dep recat⁹ sū fa. tuā i toto corde meo. Duodecimo operosa: hob. 12. Bona est orō cū ieunio et elymosina. Et sup illud Treū. 3. Leuem⁹ corda nra cū manibus nris. dicit Greg⁹ Lor cū manib⁹ ad ō um leuat q orōnē suā opib⁹ roborat. Tertiodecio assidua: exēplo illi⁹ q panes ab amico petebat: Luc. xi. Et apli pseuerātes i oratione spūs sācti acceperūt: Act. 2. Vñ Jō in sum. eo. ti. q. 20. Et i. q. se. dī q quatuor sūt pditiones q buī cōcurrētib⁹ orō sēp ē efficax ad impetrandū: qs ponit glo. Luc. xi. super ista pabola: Quis vestrū hēbit amicū etc videt vt petat pie: p se: pseuerant et ad salutē. Et exponit Aug. dicēs. Pie. s. vt petēs nō ponat obstaculū gre. et hoc obstaculū ē indispositio petentis ad illa qō petit. Pro se q meruit pdignū vn⁹ alū gram nō meret: cū vix sibi sufficiat, pp̄ria meritū: sm illud Matth. 25. Ne forte nō sufficiat nob et vob Ad salutē: q, p alios ad salutē nō ptinētib⁹ de⁹ nō exaudit. Perseuerāt. Et ille si pseuerauerit pulsās etc. Luc. xi. Et subditur Tame de⁹ ex abūdantia pietat exaudit frequenter etiā cū nō oēs he pditiones pcurrūt: ls his pcurrētib⁹ nūq̄ ē ineffic orō. B

Utr i orōne sit aliqd detminate petendū Rn. sm sniaz Tho. sc̄da scōe. q. 83. Sic loq̄mur de bonis spūalib⁹: vt de virtutibus gra et glia: quib⁹ nec hō pōt male uti: nec ō se malū euentū pūt hēre talia sci absolute pūt: sm illud ps. Oīde facie tua et salui erim⁹. Et terū: Deduc me in semita mā. tuo. Sz si loq̄mur ō tpalib⁹: dicendū ꝙ Aug. ad Pro ba ō orādo deū: Hoc ls orare qō ls desiderare. Tpalia aūt ls desiderare: nō quidē pncipaliter vt in eis finē pstituam⁹: sed sicut quedā admunicla qb⁹ adiuuamur ad tendendū in beatitudinē inquātū p ea vita sustētat: et inquātū nobis organice deseruiunt ad actū virtutum: vt et phs dicit p⁹ethi. Et hō p tēporalib⁹ ls orare: que qdē exquo nō pncipaliter petim⁹: sed i ordine ad aliud eo tenore a deo petim⁹ sm q̄ expedūt ad salutē: aliter tēporalia detmunate a deo petere nō oportet: quia pūt malū euētū habē: et cui homo pōt bene et male uti. Vñ Valer⁹ dicit: Mos plerūq̄ id vot experim⁹ qō nō impetrasse melius foret. Et cō. Ray. et Host. Et addūt dñs et magr oīa petēda pcludit i. 7. petitiōi b⁹ cū docuit nos orare pr nr etc. B

Quō ordinantur petitiones i orōne dominicā. Rn. sm Tho. vbi. s. Sic diuisa pfectissima ē. Et sm Aug. si recte orem⁹: in nō aliud dicere possum⁹. Ma p⁹ ponunt ea p que i nobis pfectio fiducia excitam⁹. i. pfidentio charitatis ad nos: quia bonū nr̄m vult. Jō dicim⁹ Pr noster. Et pfidentio excellētie q̄ pōtiō dī: Qui es i cel. Deinde sequūtur. 7. petitiones et eo ordine quo petende sūt Prima ptinet ad dilectionē dei q̄ deū i se ipo diligim⁹ cū dr: Sanctificet nomē tuū. i. sāctū ab oib⁹ habeat: qō ptinet ad gliā dei i hoib⁹, ppagandā. Secūda ptinet ad dilectionē q̄ diligim⁹ nos cū dī: Adueniat regnū tuū. i. p quā petim⁹ ad gliaz regni et⁹ pūcire. Tertia petitio p quā petit directe id q⁹ btitudinē meremur: cū dī: Fiat voluntas tua sic in celo et in tra. Quarta p quā petit illō quo istrumētaliter iuuamur ad merēdū cū dicit: Pa. no. quo. da no. hodie siue h⁹ intelligat de pane sacramētali: cui⁹ quotidian⁹ vsus, pficit hō: in quo et intelligunt oīa alia sacra: siue etiā intelligat de pane corpali: vt per panē intelligat oīs sufficiētia victus Quita ē remotio eius qō esset impedimentum pme petitionis: q: directe excludit a regno s. peccatū. vñ dicit: Dimitte nob debita nostra sicut et nos di. debi. nostris. Sexta ē remotio eius quod nos impedit a secūda petitione. s. ab obseruantia diuine voluntatis: cum dicimus: Et ne nos inducas in tentat. p quod non petimus ne tentemur: sed vt a tentatiōe non vincamur: quod est in tentationem induci. Septima est remotio penalitatis pūtis que ē impeditiua tertie petitionis, s, sufficiētie circa vitam, vñ dicit: Sed

lidera nos a malo. ℟ possūt ⁊ alie expo
sitões oiones dnice ponunt ꝑ, ꝑpter breui
tatem omittunt. Vid rõnem ñ hozarus ca
nonicaꝝ sciendũ ſm Vil. ⁊ in ſum. con. eo.
ti. q. 122. q. ideo hore canonice diuidunt
in septē ꝑtes: qz in his diuersa saluator nr
sterna gesta sūt. Maz in nocte natus: orat p
noctes i oione: ꝑditus se traditur: capit ut
latro cū gladijs ⁊ fustib⁹: omnes patientiā
exhibet gladiū ꝑhibendo: ꝑdit oraz ⁊ ali
os hostes suos charitatiue admonēdo: au
riculā abscisā sanādo: volūtarie se pati oñ
dendo: ea que inflabāt ꝑdicēdo: ad locuz
ꝑditōis ꝓgruuz se trāsferendo: hostib⁹ ob
uiā ꝑcedēdo: eos soto verbo soletenus p
sternēdo: seipsū eis indicādo: opprobrijs
falsoꝝ testiū saturat: alapis a seruis ceditur
⁊ vt fatuus ꝑpheta puerili ludo illudit ⁊ p
spuitur: a discipulis deserit: a ℣Petro nega
tur: ⁊ ptin⁹ oculo mie intuetur: corp⁹ eius
in sepchro gelat: aia i inferno. Mane qđ ē
hora ꝑma i ꝓcilium iudeoꝝ ducit: falsa te
stimonia ꝓ eū querūtur: extorta ab ipo ꝑ
fessio xpitatis blasphemia iudicat: vinciur
cū falsis accusatōib⁹: Pilato traditur: ⁊
ſm quoꝝdam opinonez resurgit. Hora
tertia accusat: Herodi mittitur: ab ipo et
suo exercitu spernit: a quo etiā illusus i ve
ste alba ad examē Pilati remittit: clamoꝝ
b⁹ iudeoꝝ crucifigit: a Pilato flagellatur
spūs sanctum mittit. Hora sexta indicat:
ꝑdēnat: ꝓspuit: illudit: spinis coronat: earū
die cedit: crucē subi bajulās egredit: felle ⁊
aceto potat: cū sceleratis ꝓputat: blasphēat:
irridetur: tenebr corpalib⁹ occas⁹ veri sol
ostenditur. Hora nona matrē consolatur
clamās mortuit: velū tēpli scindit: terra mo
uetur: petre diuidunt: monumēta aperiun
tur: centurio ꝑfitet: alij sua pectora tūdētes
reuertunt. Hora vespertina lancea lat⁹ eius
ꝑforat: ex vulnere lāguis cū aqua egredit
Sero qđ est hora ꝑpitatoꝝ cenat cū aplis
cenā legalē: instituit sacramētalē: lauat pe
des aplōz et extergit lintheo: aplis ꝑdicat
p eis patrē orat: ad locū ꝑditōis ꝓperat
tristitiam suā manifestat discipulis: sanguinē
oionem emittit: fact⁹ in agonia guttas su
doris sanguinei defluentes in terrā fundit
de cruce deponitur: aromatib⁹ condit: in
uoluitur syndone: sepulchꝝ lapide ꝑ grā
di clauditur: signatur: custoditur: vallā
tur.

Ratorium

Utrꝝ liceat cui libet i domo ꝓpria habē oratoriū ꝓuatū. Rñ. Oratoriū in forma ecce nō licz habē ab qꝫ auctoritate epi ℟ Si vero nō fit i forma ecce bene licet habere cuilibet fideli: vt in ſum. con. li. 3. ti. 24. q. 148. ℣ nec ibi miſſa celebrari nisi de pſensu epi et ꝑpter neces tatem: et ꝙ nō fiat inde ꝓiudicium eccie matrīs ecclesie pochiali. Clericꝰ aūt q sine auctoritate epi in tali oratorio celebrauerit ō bet deponi: de pse. dis. 1. vnicuiqꝫ. ⁊. c. cleri cos. ⁊. c. ligs. ℟ Itē in sū. con. li. 3. ti. 28 q. 148. Vbi etiā dr ſm glo. Ray. ꝙ cōcessa licētia edificandi mōsterū: intelligit ⁊ pcessa edificādi oratoriū oportuna ifra septa eiꝰ. Et in allato. c. ligs dr ꝙ in pcipuis solēnitatib⁹ nō dz in pdict̄ ꝓuatis oratorijs celebrari miſſa de pſentia epi. Qđ vt intelligendū qñ malo: vrget necitas q̄ in alijs tpib⁹ in qb⁹ cētā sine licētia epi et iusta cā nō dz in talib⁹ locis celebrari vt ptacū ē. Itez in dcā. q. 148. dr ꝙ glibz pōt auctōitate ꝑpa facē hospitale ad recipiendū paupes sine oratorio tū: licz talis locꝰ nō gaudet libtate ecclastica: et emi et vendi pōt.

Rdo primo

cōiter quid sit. Rñ. ſm mgrm ſtētiaꝝ ⁊ Tho. in 4°. dis. 25 Ordo ē signaculū qđ dā in quo spūalis potestas tradit ordiato ad officiū. ℟ Hec diffinitio fuit Aug. de scō vic. Et ſm ℣Pe. ibi actꝰ exteriorꝫ dr signaculū: licz executo illius potestaꝫ dicitur officiū: vt i ſum. con. libro tertio ti. 22. q. 1. ℣

Utrū ꝑma tonsura sine corona sit ordo Rñ. Si loq̄mur de ordine inquātū ē sacrāmētū ⁊ umpunit characterem: isto modo tonsura nō est ordo: quia nec sacramētum ē nec imꝑmit characterē. Et hec ē sentētia Tho. in 4°. dis. 24. Et ꝑpter hoc iura inī ordines non posuerunt tonsurā. 32. dis. seriatim. 77. dis. illud. 93. dis. a subdiacono Si vero loquamur ō ordine nō vt ē sacramentuz: sed largo mō ꝑ deputatōe ad diuinū cultū: sic ſm eundē ordo est: ⁊ ita nominat extra ō eta. ⁊ quali. cū ꝓtingat: Sed qđ ibi dicit Ber. ꝙ eidez qđ psalmistatus non est sic: vt in se. ℣. ꝑz. ℟ Non ē ergo ꝑma tonsura, ꝑ ē ordo: sed dispositio ad ordines: vt in sū. con. eo. ti. q. 2. ℣

Utrū psalmista⁹ sit ordo. Rñ. fz Tho. in. 4. di. 24. In decretꝫ di. 21. cleros psalmista tus. 2⁹ ab ostiario inter ordines ponit: nō qꝫ sit spāls ordo: sed qꝫ ē officiū ordinis. s. lectoratus ānexū. 23. di. psalmista. Mā quia psalmi cum cantu ꝓnunciantur: ió lector dī psalmista ꝛ cātor: qđ ē quoddā offiū inf ordies. ℟ Ló. ℣e. vt i sū. co. ti. q. 3. ℬ

Quot sūt ordies. Rñ. fm sniam Tho. in. 4. di. 24 Si ꝓprie accipiam⁹ ordies i quantū sūt sacra septē sūt quatuor. s. minores: vt ostiari⁹: lēctor: acolyth⁹: ꝛ exorcista: ꝛ tres sacri. s. subdiacon⁹: diacon⁹ ꝛ ꝓsbyt Si vo largo mō sumam⁹ addēt minoribus ꝓma tō sura sine psalmista⁹: vt quidā dicūt. Et de hoc hēs i ꝓcedentib⁹ duobus §. Sacrī vo addēt ep̄at⁹: q tñ vtr sit ordo hēs i se. §. ℟ Hoc cōiter tenēt oēs thxologi. s. q ordines ꝓprie sūt tñ septē: vt in sum. con eo. ti. q 4. ℬ

Utr ep̄at⁹ sit ordo. Rñ. fm Tho. i. 4. di. 24. Ordo pōt accipi dupliciter. Uno modo fm q ē sacrz: ꝛ sic omnis ordo ordinat ad sacrm eucharistie. Uñ cū eps nō hēat quā tū ad hoc ptātē supior ē sacerdote: ep̄atus ñ ē ordo. Alio mō potest ꝓsiderari ordo fm q ē officiū quoddā respectu quarūdā actionū sacraz. Et sic cū eps hēat ptatē in actionib⁹ hierarchicis respectu corꝓis mystici supra sacerdotez: ep̄atus erit ordo. Et isto modo loquūtur qñqz iura: vt cū dr q nō pōt ꝓmittē ea q sūt epalis ordis nisi eps ex de ꝓse. eccle. aqua. ℟ Et sic ordo aliqñ accipit ꝓ sacro: aliqñ ꝓ gradu dignitatis: vt pz in sum. có. co. ti. q. 3. Hoc cōiter tenent oēs thxologi. s. q ordines ꝓprie sūt tñ septē vt in sum. con. eo. ti. q. 4. ℬ

Utrū ordo sit vnū sacrm. Rñ. fz ℣e. Unū est nō vnitate identitatis: sic ꝑpunctꝫ nec ꝓtinuitatis: sicut linea: nec pfectione vni⁹ forme: sic corꝓ animatū: iz ē vnū pfectione vni⁹ finis: qz cū ꝓstituat ex diversis ordinib⁹ spāl b⁹ oēs ordinant ad vnū actū. s. cōsecratōis eucharistie. ℟ Sicut ēt dom⁹ dī vna fm eundē: vt in sū. con. eo. ti. q. 5. ℬ

Utr i ordine ꝓferat gra. Rñ. fm Tho. ꝛ ℣e. in. 4. di. 24. In ordine confert gra gratū faciēs q necessaria ē ñ solū ad digne suscipiēdū sacrm: sed ēt ad digne mīstrādū ℟ Idē in sum con. eo. ti. q. 9. ℬ

Utr ordo liberet a fortūa fuili. Rñ. fz Ray. Nō solū epalis dignitas: sed etiā sacerdotalis liberata ꝑditiōe vl'a fortūa fuili: vel ascriptitia: di. 54. si fu⁹ iciēte. Et fm canones etiā a curiali fortuna siue vinculo q: vt dcīm ē liberat a fnili q fortuor ē: di. 54 frequēs. ꝛ. c. ex antigs. Un q tū ad hoc nō tenet illud. c. si fu⁹ sciente. Et q illud. c. est q̄dam lex q̄ reuocat p sui canonicū: fz glo. ibi p rōem ptactā. ℬ Uerūtū curiali non dz ordinari: vt. j. ordinand⁹. §. §. 15. ℟ q incipit. 15. ℬ

Utr votū castitatis sit ānexū ordini sacro Rñ. fm Sūl. Nō: vt pz in grec q nō tenētur ad cōtinentiā nec apud nos illi q iuuus vxorib⁹ ordinant. ℟ Tales tñ nō pñt debitū exigere iz teneant reddere: vt. §. ipedimētū. xi. §. 1. i additiōe. ℬ Sz tale votū ānexū ē ordini ex ꝓstitutiōe ecclie, ꝓpter honestatē sacri ordinis: sic ℣ug. nōuit. 28. di. i pn⁹ ℟ Ló. Tho. sc̄da sc̄dē. q. 88. ℬ

Quot mōis ordinatio dī simoniaca. Rñ. fm Ray. q̄tuor mōis. Mā alia ex parte ordinatoris tñ: alia ex pte ordinādi tñ: alia ex parte vtriusqz p te: vide. j. simonia. 1. §. 6.

Rdo secūdo quo ad ritū ꝛ tēp⁹. Utr necesse sit istīm in ordinatione exhibitum corporaliter tangi. Rñdeo fm Tho. in. 4. distin. 24. Quidā dicūt Istū instrumentoz mālū ab eo q suscepit sacrz ñ esse de necessitate sacrī: sed solam porrectionē: tñ ipa ꝟba forme videntur ondere ꝙ ptractus māe sit de cēnsia sacrī: qz dicitur accipe hoc vel illō. ꝛc. ℟ Prīmā opinionē sequitur ℣l. quā etiā no oino reꝓbat Tho. iz sc̄da videat sibi iuriosa: vt pz in sū. con. li. 3. ti. 23. q. xi. vbi etiam patet q ℣o sti. multum discrepat ab his Ideo hic passus penitus vī ambiguus, ꝓpterea pars iuriosa ē eligēda: ex ō homi, ꝓtuno. et de ꝑsb. non bap. veniens. non intelligit iteratō qō ambigit esse factum. ℬ

Utrū plēs ordines eodem die possint ꝓferri. Rñ. fm Ray. Uno die non debent ꝓferri vni omnes minores nisi hoc obtineat de ꝓsuetudine ecclie. Item vnus ordo sacer cum minoribus vel duo sacri nullo⁹ ꝓferūtur eodem die vni: dis. 77. in singulis ꝛ. c. qūqz. ex de eo q fur. oz. sus. cū h. latoz. ex de tēpo. oz. lras. ꝛ. c. dilectus. Et de pena ep̄i q ꝺ hoc ordinat: hēs. j. ordinatoz. §. 3° Ille vero q furtive ꝺ prędictam for-

mā ordinē recipit dz deponi: di. 77. subdia con⁹. eē de eo q fur. ordi. sul. innotuit. Si tñ receptis iuxta cōsuetudinē pīe quatuor minoribꝫ ordinibus subdiaconatū eadem die furtiue recipiat: pōt pmitti misericor/diter in minoribꝫ tñ ministrare. Et si intra uerit religionē ꝛ vita morēsq; eius exigerit abbas si voluerit i alijs ordinibus poterit dispēsare: vt in dicto. c. cū. h. Et idem fm Hosti. si duos sacros ordines simul rece/pit. B Idē in sū. con. eo. ti. q. 13. B Sz si lata fuisset pus excōicationis sniā ꝫ sic re cipiētes. B i. fuisset inhibitū ne sic ordi nes reciperēt sub pena excōicationis: vt in dicto. c. in notuit B ꝛ nihilomin⁹ recepit nō poterit cū eis dispēsari nisi p papā: vt in dicto. c. inotuit. B Hoc vī tenere Hoff. ꝛ Host. q absolute dicūt q post itermia tionē anathematꝫ ordinat: nō potest cū eo dispēsari nisi p papā: nisi quo ad minores in qb⁹ hoc casu potest dispēsare ēt epūs fm Host. ꝛ in sum. eo. ti. q. 14. Sed hec viden tur itelligēda fm distinctionē Ray. q. dicit vt pz i dicta. q. 14. q sigs ꝫ phibitionē sa ctā sub pena excōicationis clādestine rece/pit duos ordines sil: tūc nō potest cū eo in executione ordinū ēt si religionē intrauerit dispēsari nisi de lnia pape: dcō. c. innotuit Si vo aliqs receperit furtiue ordinē sacrū vl nō sacrū distingue: q: aut fuit phibit⁹ sub intimatione anathematꝫ aut nō. In pmo cāu poterit pdigna satisfactiōe p mis/sa cū eo: vt in suscepto ministret ordinibus eps dispēsare: ꝛ si intrauerit religionē etiā in suscipiēdis postꝫ aliquāto tpe fuerit in ea laudabilit̄ puersat⁹. In 2⁹ aūt casu pote rit cum tali etiā i seculo remanēte post pdi gnā satisfactionē tam i susceptꝫ ꝙ i suscipiē dis ordibus dispensare: eē de eo. q fur. or. sul. c. i. hec ibi. Et dicit qs proprie furtiue ordinez suscipe q ꝓtra pscientiā sui epi ꝛ sūꝫ examinatione, pmouet fm glo. eē de eo q fur. ordi. sul. c. i. B Et addit Host. q eti am papa de facili nō dispēsat. De dispen/satione cū ordinatꝫ ab alieno epo ꝛ h⁹i: hēt ſ. ordinatus. i. ſ. anteplr. B

Utrū in ordine faciendū sit scrutiniuz Rū. fm Ho. Circa hoc faciendum est du plex scrutiniū. Unū ante ordinationem: qđ diligenter faciendū est: eē de elec. nihil est. ſ. epi. Et incipit in feria quarta pceedente sabbatū ordinatōis: ꝛ durat vsqꝫ ad dictū sabbatū: p archidiaconū qđē de iure cōi: eē de offi. archi. ad hec. ꝛ. c. vt nfz. B Olim eps eligebat scrutatores seu examina/tores. 24. di. qñ. Et nōtur in sū. cō. eo. ti. q. 17. fz Hof. Sz vt hic dī ꝛ ēt ibi hodie ō iuſ spectat examinatio ad archidiaconum. B Qui hēbit dilig̃ter ingrē de vita ordinan di: de genere: de pīa: de etate: de titulo ad quē ordiat: de loco i quo puersat: ō scia: ō fide: ꝛ de alijs q̄ ꝓnn ēt in regula aplica: de qb⁹ dī. ſ. ordinādus q̄si p totū. Et sic i sab bato q. pbant sunt epo pñtentur. 38. dis. qñ Istud. c. pon⁹. est. 24. dis. B Aliud scruti niuz fit in ipsa ordinatione qñ ordinan di epo pñtant añ altare cū archidiaconus di cit: Postulat scā mat ecclia. ꝛc. ꝛ ordinato re interrogāte: scis illos esse dignos. Et rñ det. Quātū humana fragilitas. ꝛc. Et qđē pñtator i tali rñsiōe ñ peccat: dū tamē ō cō sciam nō loquat: eē de scru. i. or. fac. c. vno Aliogn ꝫ. 28. q. i ſ. i. B Deli⁹ fac dictū c. vnicū. B Mā quē nescit indignū debz pſumē dignū: eē de pſump. dudū. Quod si archidiaconū remordeat conscia de ali/quo q non sit dignus: tūc añꝫ veniat ad ordinationem secreto studeat epo denun/ciare: eē de scru. in or. fac. i. Et si episcopus nolit desistere archidiaconus debet se sub trahere: ꝛ si non pōt sine scandalo debet il la verba dicere tanꝫ minister ecclie q̄ non in dicat de occult⁹: sed nullo modo crimen litteris debet publicare. Con. Inno. B Idē in dicta. q. 17. ꝛ se. B

Quid si sine examinatiōe qs, ē ordina tus. Rū. fm Hosti. Si sit not⁹ ꝛ dign⁹ nō peccat: quia tales nō sūt examinādi: ar. 24. dis. null⁹. B Fallit hoc i epo cōsecrādo q Huius sit not⁹: tñ examinat. 23. dis. q epūs. fz Hoff. ꝛ in sū. cō. eo. ti. q. 19. Sz si indignus sic ōponi dz. B eē de corpo. vi. expoſuisti Si vero sit ignot⁹ Huius dign⁹ deponēdus ē. 24. di. c. vlt. ꝛ multo fort⁹ si indign⁹. 50. dis. ex penitēt⁹. B Jō i dicta. q. 19. B

Quid si in examinatōe crimē suū non exposuit. Rū fm Hosti. Ordinād⁹ tenet ꝓfiteri crimina seu ipedimēta notoria iuris vel facti: nisi fuerit cum eo dispēsatū: di. 50 ex penitent⁹. Itē tenet, pdere gratia seu enormia. ſ. q̄ ēt p⁹pniam executiōez impe dūt: vt homicidiū simōia in ordine ꝛ hu iusmodi. B Etiam si sint secreta: vt in. c. q̄situm, eē de tēp. or. B Alia vero q̄ non

impediunt: non tenetur: extra de temp. ordi. c. fi. Si vero fraudulenter defectus subticet non habebit executionem ordinis sic suscepti: extra de renunci. nisi cum pridem. §. persone. Si vero confitetur ⁊ dispẽsetur cum eo securus erit ꝑm Inno. vt vlterius non accusetur: aliter secus. 34. dis. c. vlt. A Potius videtur. 24. dis. c. fi. B Si non dispensetur ⁊ nihilominus ordinetur non debet ordinatus in illo ordine admitti. 81. dis. siquis sane. Con. Gof. A Idẽ ĩ dicta. q. 19. B

Quibus temporibus debent ordines conferri. Rñdeo ꝑm Ray. Ordines generaliter conferri pñt in sex temporibus anni. s. In sabbatis quattuor temporum: et in sabbato ante dominicam de passione: ⁊ in sabbato sancto pasche: dis. 75. c. vlt. ex̃ de temp. or. de eo. Papa vero potest conferre subdiaconatum in diebus dominicis ⁊ in alijs precipuis festiuitatibus. Item in dominicis diebus solennibus quilibet episcopus potest conferre minores aliquibus ita tamen ꝙ non multis ne videatur generalem ordinationem facere: vt notatur in dicto. c. de eo. Con. Hosti. Gof. ⁊ alij. A Idẽ in sum. con. eo. ti. q. 30. B

Quare sacri ordines sẽp sũt cõferendi in sabbato. Rñ. ꝑm Hosti. q: sabbatũ significat requiem: ⁊ qui trasit ad clericatũ irreuocabiliter ꝑ susceptionẽ sacri ordinis trãsit de labore secularium negocioꝝ ad vacandum spũalib⁹: dis. 88. fornicari. Et apls. 2. Ti. 2°. Nemo militans deo implicat se negocijs sclarib⁹. Cõ. Inno. ⁊ Gof. A Cõ. ẽt. Al. vt in dicta. q. 30. B

Utꝝ aliquo mõ ordies sacri possint cõferri in dñica. Rñ. ꝑm Ray. Si i sabbato ordinationũ tã ordinãs q̃ ordinãdus cõtinuaret ieiunium nec comederet nisi forte celebrãdo: tũc ĩ mane sequẽtis dñice posset sacer ordo cõferri: qa tũc mane diei intelligit trahi ad sabbatũ ꝓpter ꝯtinuationẽ ieiunij Et idẽ itelligẽduꝫ ẽ de nocte ãte diẽ pasche si tunc celebraretur vt erat mos ãtiquitus. A .s. ꝙ in dicta nocte possint ordinatiões fieri: ⁊ nõ in alijs noctib⁹ ꝑm Inno. in. c. litteras. ex̃ de tẽp. or. B Porro talẽ ꝯtinuationẽ ieiunij nõ expedit facere nisi ĩ necessitate. Cõ. Hosti. Inno. ⁊ alij. A Hec ꝑti fuerũt dicta Ray. ⁊ ꝑti alioꝝ: vt pꝫ in dicta .q. 3. vbi etiã dr̃ ꝑm glo. Ray. ꝙ ꝯtinuatio ieiunij sic debet itelligi ꝙ die sabbati ⁊ nocte sequenti nihil comedat vel sumat vel bibatur Et ꝑm Inno. in dicto. c. litteras. celebrans die sabbati nõ dꝫ sumere nisi corpus ⁊ sanguinem. B

Que pena eoꝝ q extra statuta tempora sacrũ ordinẽ susceperũt. Rñ. Nõ debẽt permitti in susceptis ordinib⁹ ministrare: ex̃ de tempo. or. c. 2. tñ characterez susceperũt: ⁊ eps imposita eis ꝑmo penitentia ꝯpetenti sustinere poterit vt postea in susceptis ordinibus ministrent: ex̃ tempo. or. ꝯsultationi et ꝑm Inno. Ber. ⁊ Guil. q addit: ꝙ secus est in ordinib⁹ suscipiẽdis. A Idem i sũ. cõ. eo. ti. q. 33. Si tñ ante mistrẽr: habes. s. dispẽsatio. §. 6. ꝟ. 9. Ordinatores vero debent priuari auctoritate ordinandi: vt in eo. c. 2. B

Quid si aliqd omittat in ordinatione de forma Rñ. ꝑꝫ Ray. Si aliquid omittatur qđ sit de substãtia: aut etiã si dubitet vtꝝ sit de sbstãtia tota ordinatio debꝫ iterari q̃i nihil sit factũ. Nihil. n. intelligitur iteratuꝫ qđ nescit eẽ factũ: ꝺ ꝯse. dis. 1. solẽnitates. Si aũt omissũ ẽ id de quo exp̃ssũ est ꝙ nõ ẽ de sub̃a nõ dꝫ ordinatio iterari: sꝫ qđ omissuꝫ est dꝫ statuto tpe caute suppleri: ex̃ đ sa. nõ ite. c. p̃sbr. ⁊. c. ꝑmo. Con. Inno. A Idez in sũ. con. eo ti. q. 34. B De eo q scienter ordinẽ iterat: hẽs. s. dispẽsatio §. 7.

Que sũt illa q̃ nõ sũt de sub̃a. Rñ. ꝑm Ray. Expressũ ẽ ꝙ de substãtia nõ est ip̃m tp̃s ordinationũ: ex̃ de tẽp. or. sane. Itẽ nec etas ordinãdi: dis. 77. subdiacon⁹. ⁊. c. i veteri. Itẽ nec vnctio: ex̃ de sacra vnc. c. ꝑmo circa finẽ: ⁊ đ sacra nõ ite. c. p°. Itẽ ꝙ ordinandus in p̃sbyteꝝ vel diaconũ recipiat impositionẽ epi. A .s. tactu corpali: vt in. c. vlt. de quo statim. B ex̃ de sacra vnc. ite. c. vlt. Itẽ ꝙ ordo recipiat a ꝓprio epo vel ꝙ nõ recipiat qs oẽs ordines siml: sed seruatis debitis interstitijs: ex̃ de tẽpo. ordi. ꝙ trãslationẽ. ⁊ c. litteras. ⁊. 9. q. 2. Lugdunẽsis. Con. Hosti. ⁊ ꝑm eũdẽ Hosti. ⁊ etiam Hug. ⁊ Guil. nõ ẽ de sub̃a ꝙ ordinãs ⁊ ordinand⁹ sint ieiuni. A Hoc cõiter tenent doc. lꝫ Ray. de hoc dubitauerit: vt pꝫ i sũ. eo. ti. q. 34. B Sũt alia de quib⁹ nescitur vtꝝ sint de sub̃a vel nõ: vt missa: de q̃ etiam Hosti. dic̃ dubiũ. A In dicta. q. 34. B

tamen in mínorib⁹ ordínib⁹ nó vídet dubiũ q̃ missa nó sit de ſuba. Ad Hoꝛe hoc pót intelligi ex conſuetudine: que é optima legũ interpꝛes. ff. de legi. ſi de interpꝛetatione. Jté ad mãm aduertendum ſecundum Jnno. ⁊ in dicta. q. 34. q̃ cũ in ordinatione alicui⁹ in diaconum vel ſacerdotem omiſſa eſt manus impoſitio ⁊ poſtea ſuppletur dicunt etiam oẽs oꝛiones q̃ fiũt dici q̃n fit man⁹ impoſitio: qꝛ ipi⁹ man⁹ impoſitioni adheꝛét. Et de man⁹ impoſitiõe fit mẽtio in oꝛiõib⁹. Item dicũt q̃ vbi diuiſi ⁊ diuerſi ſũt actus: non eſt ueráduz: ſz ſupplendum: ſicut in ordinatióe ſacerdotis alius actus eſt tenere man⁹ ſup caput: alí⁹ dare ei calicez ⁊ patenã: quoꝛ ſi aliquod defuerit legitime factum: nó erit poſtea ueráduz. Quidaz tñ dicũt q̃ hec duo. ſ. de calice ⁊ de patena nó ſũt ſupplenda: qꝛ nó ſũt de ſubſtantia: tñ ſecuꝛius é ſupplere. Jtez ſi pars alicuius oꝛionis omiſſa eſt: a capite inchoanda foꝛet: tñ in ordinib⁹ multe oꝛiones poſſũt eé que nó ſũt de ſubſtãtia ordis. Unde ſi talis ordo legitime collat⁹ eſſet nó ꝓpter hoc reiteraret. Jté ſi tñ vna man⁹ iuncta eſt poſtea ſolius alteri⁹ man⁹ iunctio ſupplẽda eſt: ⁊ vbi in oꝛiõib⁹ dicet manus in pl̃ali dicitur man⁹ in ſingulari. Et ſi facta eſſet vnctio in aliquo ⁊ nó dicta oꝛio: vl ei⁹ repetẽdũ erit vtꝛiuſq; qꝛ actus nó ſũt diuiſi cũ in oꝛiõib⁹ fiat mẽtio de vnctióe. Item q̃ omiſſuz é debet ſuppleri ꝓ eum q̃ ordinauit: quod ſi fieri non pót ꝓ alium ſupplẽri pót. Jté ſi eꝑs in ordinádo exáſſumtate deficiat: ꝓ eũ poſtea vel ꝓ aliuz inchoabitur vbi ipe dimiſerat niſi ſint aliqua cohereñtia: vt vnctio ⁊ oꝛio: vt dcñ é: vel niſi vn⁹ ſit act⁹: vt ꝓz in forma cõſecratiõis euchariſtie: ⁊ in forma baptiſmi: cui⁹ parte iaz dcã ſi deficiat miniſter ꝓ alíuz reſicipitur forma in baptiſmo ⁊ in miſſa ab illo loco: qui pꝛedie ⁊c. Lon. Hoſti. Jté q̃ dcñ é omittuz caute ſuppleri. Hoſt. in. c. ꝓ ſoyter. eꝛ de ſanó. ute vbi ⁊ Jnno. ponit ꝓmo dicta: vt ꝓz in dicta. q. 34. exponit q̃ fiat ſuppletio ipe ordinationis ⁊ vẽiat patiẽs defectũ q̃ miniſtrãs eꝑo: nec erit inuẽtio eꝑi nec ipi⁹ q̃ oꝛiones ſup ipm uer̃etur: ⁊ cuz venerit eꝑs ad id q̃ omiſſũ é ſuppleat: ⁊ póſ fieri vltio p⁹ alios eiuſdẽ ordinis: vt magis celetur. Póſ etiã eꝑs ei dicẽ: Uade ⁊ porta mihi libũ vel aliã rẽ q̃ credãt circũſtãtes q̃ ꝓpt mãdatũ ſibi iniunctũ impoſuerit manum: vel etiã in capella ſua paucis ⁊ bonis ſecretarijs vocatis ꝑuaz poterit ordies celebrare. Quouſq; auté hoc ſupplemẽtũ recepit executióez inſcepti oꝛdis nó hẽbit. 52. diſt. ſolicitudo. ⁊ extra ð ſa. nó ute. c. i. ⁊ ibi glo. ⁊ in dicta. q. 34. B

Rdo tertio quo ad characterẽ. Utꝛ ĩ q̃libet oꝛdie imꝓmat ſpãlis character: ⁊ an character vnius oꝛdinis ꝓſupponat characterẽ alteri⁹ oꝛdinis. Rñ. fm Tho. in 4. diſt. 24. Jn quolibz oꝛdine ſicut ꝓfert ſpecialis ptãs: ita imꝓmitur ſpecialis character: nec character vni⁹ oꝛdiſ ꝓſupponit characterẽ alteri⁹ oꝛdis. Uã recepto oꝛdine poſteriozi ⁊ ꝓtermiſſo pꝛecedẽti: nõ ꝓpter hoc debet reoꝛdinari i ipſo poſteriori: ex̃ de cle. per ſal. ꝓmo. c. vnico. Lõ. theologi omnes. Ad Idem in ſum. confeſ. li. 3. ti. 22. q. 6. B

Utꝛ añ characterẽ oꝛdiniſ perigat characteꝛ baptiſmi ⁊ cõfirmatiõis. Rñdeo fm Tho. vbi. ſ. Character baptiſmi perigit ð necitate: qꝛ eſt fundamẽtũ oium ſacꝛoꝛ: ex̃ de pꝛesby. nó bap. c. i. ⁊. c. veniens. Sz character cõfirmatiõis non pꝛeexigit de neciate qn ſine illo recipiat qs characterẽ oꝛdinis: tñ de ꝛgruo pꝛeexigit. Lon. Pe. ⁊ alij. Ad Idem i ſũ. con. eo. ti. q. 7. B

Jn quo actu imꝓmit̃ character i ſingulis oꝛdinib⁹. Rñdeo fm ſniaz Tho. in. 4. diſt. 24. ⁊. 25. Sacerdotalis character imꝓmit̃ qñ datur ei ab epiſcopo calix cũ vino ⁊ patena cũ pane ⁊ ſub debita forma ꝛboꝛ: qꝛ tunc ꝓfert ei ptãs ad ꝓncipalem ei⁹ actum qui eſt conſecrare coꝛpus ⁊ ſanguinez xpi. Ad Pe. aũt dicit: q̃ in ordine ſacerdotali imꝓmit̃ character i impoſitiõe man⁹ que é oꝛganũ oꝛganoꝛ: ⁊ oꝛganũ cõſecratiõis ⁊ miſtratiõis ſacꝛoꝛ: vt in ſũ. con. eo. ti. q. 10. B Diacono vo imꝓmit̃ in datione libri euãgeliozũ: ũc. n. ei datur poteſtas legẽdi euãgelia in eccla: qð é ei⁹ ſcõarius act⁹: in quo includit̃ ꝓncipalis. ſ. diſpẽſatio ſacꝛi eo modo quo dicit̃. ſ. diacon⁹ Subdiacono vo in poꝛrectióe calicis vacui Ad .ſ. cõſecran fm Pe. Ad. i dcã. q. 10. B qꝛ hẽ poꝛtare vaſa dñici coꝛporis ⁊ ſanguinis. Acolytho i acceptióe vrceoli ⁊ cãdelabꝛi: ſz pꝛecipue vrceoli: qꝛ ei⁹ é ꝓpare vinũ ⁊ aquã ad miſteꝛium: ⁊ acceptu hec ab archidiacono

nō q archidiacon⁹ pferat sacr̄z ordis qui pferr̄ vtr̄ eyboz q̄ dic̄ eps. ℟ Scōz ℣l. t ℙe. magl vi impīmi charact̄ cū dat̄ can delabrū q̄ i datiōe vrceoli. Jt̄ dicit ℙe. q̄ i traditōe quā facit archidiacon⁹ fit ptā tis collate expssio: vt i dicta. q. 10. ℟ Ex orciste cū recipit librū exorcismoz. Et⁹. n. officiū ē exorcismos memoze cōmēdare t man⁹ sup cathecumnios t energumnos ponere. Energumn⁹ est demoniacus fm catholicō. ℟ Lectoꝛi cū dat lib̄ pphetarū: q̄ ei⁹ officiū ē pphetias legē t cathecumnos pma eruditā fidei docē. Ostiario cū pferunt ei claues ostioꝝ ecclie: q̄ eius offiū est dignos ad sacr̄a recipe t indignos excludere. Hec sūpta sūt breuiter p tim de Tho. vbi s. q partim ex canone di. 23. ℟ .s. in c. subdiacon⁹ cū multis alijs se. Et p dictis quo ad exorcistā lectoꝛē t ostiarium con. ℙe. vt in dicta. q. 10. ℟

Sz nunqd laic⁹ q omnino nescit lr̄as recipit characterē si ordinet. Rñ. fm Ray. Credo q̄ recipet: q̄ exquo baptiz̄at⁹ est susceptibilis ē cuiuslibz sacr̄i: cū baptism⁹ sit ianua oīum sacr̄oꝝ. 3. di. vez circa fi. Et facit ad hoc. 1. q. 2. ventū. ℣. sed dic ℟ Alelius in c. venens: ex de pbyt. nō bap. ℟ Hoc tū nullo dz fieri. 33. dis. oēs. Sed q̄ ibi dicit q̄ substātia sacerdotū sūt eloquia diuina nō intelligit̄ q̄ sit de substātia ordinis: sed de substātia executiōis. Idē Ho. ℟ Idē i sū. cō. li. 3. tit. 5. q. 3. Aduertēdū ēt q̄ laic⁹ q̄ nullū habz ordinē posset oibus alijs ptermissis recipe ordinē sacerdotale fm thologos cōuenit̄z Aug. dixerit q̄ nō pōt recipe nisi habeat ad min⁹ pmā; tonsurā: vt in sū. con. li. 3. tit. 22. q. 41. ℟

Utrū q coact⁹ ordinat recipiat charactē. Rñ. fm Ray. Si coactio fuit cōdicionalis: vt p aliquā cōminationē vl cruciatū vtiq̄z recipit characterē: ar. di. 74. vbi ista s. di. de iudeis. 1. q. 1. q̄ quidā. Nā in tali casu volūtas ē salte idirecta de qua Aug⁹ voluit facē: q̄ voluit viuere. ℟ 15. q. 1. merito ℟ Sed si coactio fuit absoluta: vt si omnino inuit⁹ violent̄ teneat sub manu ordinatoris nullū recipit ordinē: vt de baptiz̄ato p3. s. baptism⁹ 4. §. 3. Lon. Host. t Bos. ℟ Idem in sum. confes. eo. titu. q. 49. ℟ Sed an talis teneatur continere t an retineat priuilegium clericale: habes. ī, ordinatus. 1. §. 8.

Rdinandus. Quales ō beāt cē ordinādi quib⁹ regimen animaꝝ cōmitti debet oñdit apls. 1. Thim. 3. vbi ponit tredeci capla dicēs. Primo oꝝ ipm eē irreprehēsibilē. 2° vni⁹ vxoris virū. 3° iobrū. t. j. diē nō vinolētū. 4° prudentē. 5° pudicum 6° ornatū. 7° hospitalē. 8° doctoꝛē. 9° nō percussoꝛē. x° nō lutigiosum. xi° nō cupidum. 12° oim iue bene ꝓpositū. 13° pacī. j. subditū nō neophitū. Hāc eandē regulā tradit ad Titū. 1. 13 aliquantulū variens t ba. Et 13 apls videat dictā regulā in ep̄is posuisse: extendēda tñ est ad oēs ordinādos: v i, pbat Aug⁹ di. 34. cognoscam⁹. ℟ als cognoscimus ℟ Et Ambroſi⁹ dis. 81. apls. ℟ Hoc videt pon⁹ dictū Aug⁹. q ibi signat Eridem qō hic nōtur i sū. cō. li. 3. t. 1. q. 1. ℟ Sūt t alia. 10. ipeduīēta ordinandoꝝ iure posituo iducta. q̄ t si addant ad p̄dicta tredeci capla erūt vigintitria q̄ regrunt circa ordinandos. vñ. 14° q̄ non sit solēnit̄ penitens: 15° nō curialis. 16° nō rōcinijs obligatus. 17° nō seruus. 18° nō coꝛpoꝛe vitiatus 19° nō illegitime nat⁹. 20. nō q distulit baptiz̄ari vsq̄ ad egritudinē mortalē. 21° nō pegrin⁹ vel ignot⁹. 22° nō minoꝛi etate. 23° nō fcia. De his nunc p ordinē ē dicendum.

Primū ergo capl̄z ap̄ostolice regule ē q̄ ordinādus irreprehēsibilis sit. Quod ad Tū dicit sine crimine: nō est intelligendū de quolibet crimine: aliꝰ null⁹ posset ordinari: q̄ nemo sine crimie vivit. Ñ Hiero⁹ exponit irreprehensibilē. i. nō obnoxiū reprehēsiom. ℟ i. condemnatiōi: vt in. §. nūc autē. de quo. j. t nōtur in sum. li. 3. ti. 2 q. 1. vbi notant̄ q̄ in hoc. §. ponunt. ℟ Nā res pene ꝫ nām est: vt sine peccato aliq̄s sit. Sed talis eligat cui⁹ cōparatiōe ceteri grex dicant: de hoc di. 25. §. nūc autem Poteſt tū itelligi sine crimine indispēsabili: vel etiā sine crimie q̄ regrit dispensatiōnē t nō ē adhuc dispēsatum. De q̄ nā habes. s. dispēsatio. §. 7. t. 8. ℟ imo. §. 1. per to. ℟ vel sine crimie enormi: de quo vi s. crimen. §. 2. t. 8. enormia. §. 1. ℟ Bic. uult itelligit de crimie digno cōdēnatiōne: vt dictum ē. s. q̄ impedit̄ p̄mouēduz: vl dicit tiā p̄motum: q̄ aliquādo recipit dispēsationē t aliq̄n ñ: vt p3. s. dispēsato p to. ℟

2° ordinand⁹ sit vnius vxoꝛis: quod est intelligendum negatiue. i. nō pluriuz. i. q

nunq̃ hũerit duas vxores: dis. 82. ꝓpoſui ſti. Nam niſi ſic exponet: ſequret q̃ virgies t q nunq̃ hũiſſent vxores non poſſent ꝓmouere: qđ eſſet abſurdũ. Ā Jđé i ſũ. li. 3. t. 3. q. 1. fm Ray. Vl. t Hoſti. B De mã cl° q ples habuit vxores t of biganius hẽs. ſ. bigamia per totum.

3° ordinãdus ſit ſobrꝰ t ñ vinolẽtꝰ. Et qđé q̃re ſobrietas cibꝰ t potꝰ requiritur in ordinando: hẽs. j. ſobrietas. §. 1. t. 2.

4° ordinandus ſit prudẽs. Dz. n. habere triplicẽ prudẽtiã. ſ. ſacre ſcripture. 36. dis. p totũ. Jté ſclarũ lr̃az. Ā. ſ. iq̃tũ expedit ad ſalutẽ t nó vltra: vt in. §. ſed eꝯ. de quo. j. B 37. dis. legimus. §. ſed econtra. t. c. ſe. Jté ſclarũ negociorꝫ. Ā. ſ. inquãtũ ad ſalutẽ expedit: al ſecus: q̃ nemo militans deo tẽ. exẽ de ne cle. vel mo. c. i. B 39. dis. p to. De iſta mã plene hẽt. j. ſcia. p totũ. t. ſ. diſcere. t. ſ. mgr. i. t. 2.

5° ſit pudicꝰ: vt moꝛib9 t verbis pudicitiã indeſinẽter oñdat. Añ Cát. i. Bene ſpõſe. i. ꝑdicatores: turturi ꝓparãt aui. ſ. caſte. Mã verecũdia ingenuos ꝓdit natales: vt aut Ambꝰ. 86. dis. non ſatis. Ā Jđé i ſũ. con. li. 3. ti. 7. in ꝓn. B De mã pudicitie hẽ ſatis. j. pudicitia. Ā Et quo ad clicoꝛ pudicitiã ſpãliter. ſ. clicus. i. t. 2. p totũ. B

6° q̃ ſit ornatꝰ oꝛnamẽto interioꝝ t exterioꝝ: de quo dcñ ẽ. ſ. clicꝰ. i. §. 2.

7° q̃ ſit hoſpitalis: Hiero°. Domꝰ clicoꝛ oibꝰ debẽt eẽ cóes. 16. q. 1. q̃ñ. Nam hoſpitalitatis hoꝛtatoꝛ eẽ nó poſſit q domũ, ꝓpaꝛ hoſpitibꝰ clauſerit. 42. dis. §. 1. Jté q̃ pietas hoſpitalitaꝫ remunerat eternaliꝛ: Matth. 25. Hoſpes eraꝫ t ñ col. me. Jté rem̃nerat tpalit. 1. Timot. 4. Exerce teipm ad pietatẽ. Et ſeqtur: Pietas ad oia valet, promiſſionẽ hñs vite que nũc ẽ t future. Añ Abraha t Loth hoſpitales erãt: t ãgelos recipe merueruñt. Ā vt in dcõ. §. i. 42. di. B Et ad iſtã hoſpitalitatẽ pót ẽt reduci elyna: de qua hẽs exẽ elyna. i. t. 2. t ſupꝛa clericus 4. § 5.

8ª. ſ. q̃ doceat. Añ t dié doctorẽ. Ubi ſciẽdũ q̃ doctrina oꝛdinãdoꝛ dz in duob9 conſiſtere. i. in diſciplina coꝛrectiõis: de qua dictũ eſt. ſ. coꝛrectio ꝓmo p totũ. Jté in ſermone ꝑdicationis: de quo dr̃. j. ꝑdicatoꝛ per totum.

9° q̃ nó ſit pcuſſoꝛ: de qua mã vide. j. pcutẽ. Cócedit aũt magiſtꝝ t officialibꝰ clꝰ cis t ꝓlatis aliq̃lis verberatio mĩnoꝛ: vt. ſ. excõicatio. 2. §. 2. t. 7.

10° nó litigioſus. Et qđé qđ ſit litigiũ: t quale pctũ: t q̃re litigioſus ꝓhibetur oꝛdinari: hr̃ ſupꝛa litigũ p totum.

11° nó cupidus. i. auarꝰ. Mã talis oꝛdinari nó dz. Et eſt duplex ró. ꝓma eſt q: cupiditas é radix oĩum malꝝ. 1. Timot. 6. cx̃ de conſti. mã concupiſcẽtiã. t. 47. dis. virũ. t. c. bonoꝛ. Scõa eſt quia mens eiꝰ cupiditate aſtricta: ſemper auꝛ t reddit9 computat: gratius intuetur auꝛ q̃ ſolem. 44. dis. ſicut hi. 3. q. 5. accuſatores. De auaritia quoq̃ vide ſupꝛa auaritia, t ſupꝛa negociatio. §. 2.

12° ſit domui ſue. i. familie bñ ꝓpoſitus. ſ. q̃ eã honeſte regat t eã a vitijs ad virtutes verbo t exẽplo trahat. 47. dis. §. neceſſe. Dz quare ſpãliꝛ in oꝛdinãdo hoc regriꝝ Rñ. fm Ray. Duplex é ró. Una q: nó hẽt frontẽ reprehendẽdi alios q ſuos negligit coꝛrigere: vt i ꝑdicto. §. neceſſe. Alia ró: q: preſumit vehemẽter ꝯ eũ de crimie negligẽtie: qđ adeo magnũ é qđ ẽt depoſitionẽ induc. 81. dis. dicitũ. Si tamẽ ſine culpa ſua familia mala eẽt non imputaret ei. 47. dis. ſicut hi. Ā potꝰ in dicto. §. neceſſe. B in fi. t. c. quãtũlibet. Ā Jđé in ſũ. cõ. li. 3. ti. 13. q. 2. fm Ray. t addit: Jté poſtq̃ ꝓmotus fuerit ad epiſcopatũ: debet eẽ bene prepoſit9 domui ſue. i. eccliе ſue: q: non debet pla eccleaſtica bñficia: t maxime que curaz hẽnt aiaꝝ annexam vni quãtũlibet exercitate plone vno tempoꝛe cõmittere: ſed ſingula ſingulis. 89. dis. ſingula. 7. q. 1. in apibus. B

13° nó neophitꝰ. Quis dicat neophitꝰ in fide: t q̃re, ꝓhibetur oꝛdinari: hẽs ſupꝛa neophitꝰ. Silr t neophitꝰ in religione. ſ. nouitꝰ. §. plr. Ā potꝰ vr̃. §. vlt. B

14. nó ſolẽniter penitẽs: q: tales nó debẽt oꝛdinari: dis. 50. ex penitẽtib9. t. 38. di. illitteratos. Ā Jn hoc. c. nihil videtur de hoc hẽri. B Et de tali pnia hẽtur. j. penitẽtia. 3. Sed q̃re tales nó debent oꝛdinari. Rñ. fz Ray. Quadruplex eſt ró. Prima ga nó ſunt digni recipere vaſa ſacꝝ oꝛ q du dũ fuerũt vaſa vitioꝝ: dis. 50. illõ. Lz. n. pccatum deletũ ſit per pniam remanet tñ cicatrix. ſ. irregularitaꝫ q̃ ipſũ impedit. i. q. i. vẽtum. Scõa ẽ timoꝛ ne itez lapſi: q gdez timoꝛ de conſuetudine paſtina ſurgit. 61.

dñi. in sacerdotib⁹. in li. Tertia est scādalū populi. cum. n. talis pnia nō imponatur nisi p vnlgatissimo crimine: vt qz totā cōmouit vbez. 26. q. 6. c. fi. nō posset talis sine alio rū scādalo ministrare. 40. dis. ō his vero Quarta est: qz nō hēret fronte reph̄ēdēdi alios: cū ipe subiacuer nīderet eadez ie commisisse vel maiora. 25. dis. pmū. 42. di. §. i. Idē Tho. in. 4. di 14. B Idē in sum. li. 3. ti. 15. q. i. B Pōt aūt cuz eis dispēsari i minoribus ꝓpter neccitatē vel vtilitatem ecclie: dis. 50. placuit. Et hoc p epm exquo nō est ei ꝓhibitū: ex de sen. ex. nuper. Sed si absqz dispēsatōe sciēter ordinat: aut indiscrete dispēsat dz puari potestate ordinādi vt in dicto. c. ex penutēbus. B Idem in sum. eo. ti. q. 2. B

15° nō curiał. Ubi sciēdū qꝫ curialis fz Ray. triplr dicit. Primo mō large dicūt curiales illi qui quacūqz conditione obligati sūt curie alicui⁹ publice ptāti: sive sint milites: sive aduocati: sive iudices: sive officiales: sive ēt hystriones: t breuiter qcūqz habētes officiū honestū vel inhōestū: dumō curie obligati sint. 2°. Stricte dicūt curiales q̄ curāt t gerūt honesta curie officia: vt decuriones iudices t siles. 3° stricti⁹ dīr qui in cā sāguinis fūt officiales: t q dum ptāti⁹ obtrectāt sāguinē humanū effuderūt: t dicūt isti curiales a cruore: alij dicūt a curia. Dēs autez curiales inducte fm Ray. ꝓhibentur ordinari nisi ꝓus sint absoluti a curia dis. 51. c. 2. t. 3. Sed posteqz a curia sunt absoluti distingue: quia si exercuerūt scelera: vt officiales vel milites q sāguinē humanū effuderunt: sine turpia t inhonesta: vt hystriones: nō possunt ꝓmoueri: dis. 51. c. 1. t. 3. t. 4 6. dis. clericus. Nisus clericus. t de consecr. dis. 2. pro dilectione. Si vo honesta officia exercuerunt: vt iudices aduocati tabelliones t huiusmodi: in causa cuiuscunqz sive pecuniaria admittuntur: dis. 61. ofius. Sed in causa sāguinis repelluntur: vt supra hōmicidiū 4. §. i. Sunt aūt fm Ray. tres ꝓncipales cāe qꝫe curiales ordinari, ꝓhibēt̄. Prima ē quia qdaz ex ꝓdictis frequēter irregularitatē cōtrahut ex officio suo. Secda est: qz tales qnqz repetuntur: t. sic ecclia ꝑturbatur. Tertia: qz ꝓsumuntur cōtos q nō tráleant ad clericatuz voto religionis: sed vt fugiāt rōcinia dñoz suoz: dis. 51. c. 12. t. 3. 53. dis. legem. Idem Hoff t Host. B Idez in sum. cō. li. 3. ti. 16. q. l. 2. t. 3. B

16°. nō ratiocinijs obligat⁹: sicut sit tutores: curatores: ꝑnratores: t hi⁹. De qb⁹ an sint ordinādi: vide obligat⁹. s. per totuz

17° nō furus: ō q̄ mā hēs j. fu⁹. 2. p to.

18°. nō corpe viciat⁹: de qbus. j. vitatus corpe. Et nō hic qꝫ qcumqz hz būc defectū q nō pōt bibere vinuz: nō debet ordinari: vt nōtur. 2. q. 7. ibi apli. B In glo. B qz talis mīstrās cōicare dz: de ꝓle. dis. i. eps deo. t de ꝓle. dis. 2. pacta.

19° nō filius sacerdotu nec al illegitīe nat⁹ supra illeguimus per totum.

20° no q distulit baptismū. Mā siqs ad ultimū san⁹ distulit baptizari: t postea i egritudine tiore mort̄ se baptizari fecerit, ꝓmoueri nō ꝓt. et cā est: qz ꝓsumitur nō ꝑ pituū Mā non ex voluntate: iz ex necessitate vī recipisse baptismū: dis. 57. siqs. ō pe. dis. 7. nullus. Aliaz cām addu Al. i. vt p hāc penaz hoies inducerētur non negligere suaz salutē Talis tñ pōt ꝓmoueri duob⁹ casib⁹. ꝓmo si p⁹ baptismū fides t vita ei⁹ ꝓbabilis apparuerit. 2° si rarual cūcqz hoc exegerit: vt in dicto. c. siqs. Sz cū baptismus tollat oē peccatū t sequelā peccati: vt dis. 26. deinde t. c. vna. qre nō tollit irregularitatē ista. Rñ. fz Ray. Quia baptism⁹ ita dilat⁹ iducit cā. vñ nō pōt cā tollere: qz idez nō opat̄ ꝑ tos effect⁹: ar. ex de baptismo maiores, vltra medū. Ix hec tāq incōpossibilia. t. 26. dis. deinde. Sec⁹ in ē de illo q distulit eucharistiā vsqz ad talē egritudinē: qz, ꝓpi hoc nō repellitur ab ordine: dis. 50. is vo. Et ē ratio diuersitatis: qz baptismus vix vel nūqz pōt differri sine culpa: t etiā sine periculo: iz cōio qnqz differtur sine culpa. l. ex reuerēcia: dis. 5. c. ad ea⁹ et de pe. dis. 5. c. ꝓmo. v. paueat. t de ꝓle. dis. 2. quotidie. t. c. vt quid paras. B Idē i sū. li. 3. ti. 20. q. l. 2. t. 3. fm Ray. t Al. B

21° nō pegrin⁹ t ignot⁹: de qbus vide j. ordinatio. §. 6. t. 7. t. j. pegrin⁹ 2° p totū.

22° non nimo: in etate: Ubi sciendum qꝫ a septimo anno B i. ꝓpicto: sicut. j. di de ano. 12. t colligitur ex tex. t. glo. c. in singulis. de quo. j. B vsqz ad. 12. pōt recipe ꝓmam tonsuram t minores ordines ꝑ acolythatū: quē p⁹. 12. ānī recipiet: dis. 77. in singulis. subdiaconatuz vero recipe pōt 18. diaconatū i. 20 ꝓsbyteratū i. 25. vt i decretalē de eta, t q̄li t sufficē attigisse ꝓdictū ipf

ar. ex de elec. cum in cunctis. ☞ Et notat glo. in dicta cle. generalē. ☞ Sed ep̄us non nisi p⁹ cōpletū .30. ānū: vt in dicto .c. cū in cūctj ☞ Aduertēdū ēt q̄ si pśona, puete etatj vlt ordinari: ñ stati ,ppter cōplemētum etatj dz ad oēs ordines ,puehi: ꝛz fm Ray. ꝛ Hosti. ꝛ in sū. cō. dicta. q. 12. p septē annos pōt recipere oēs ordines hoc mō: In duobus p̄mis annis recipiat quattuor minores : reliquis quinq̄ annis omnes alios. 77. dis. quicunq̄. Dispensatiue p̄opter necessitatem ecclesie posset laicus oēs ordines recipere p annuz ꝛ dimidiu: monachus vō p annum. 67. dis. monach⁹. ☞

23° non femina: de quo habes supra, femina. §. i.

Rdinator siue ordinās

Quid si episcopus nō baptizatos ordinat: vide supra baptismus 4. §. fi.

Que pena ordinantis aliquem infra etatem. Rñ. primo quidem q̄ in eius contumeliam ille qui sic ordinatus fuit debet suspendi ab executione illius ordis vsq̄ ad legitimam etatem: ꝛ ipe ordinans dz suspendi ad collationē ordinuz ꝛ compelli p̄uidere talī ordinato in beneficio competenti: ex d temp. or. vel nō ē. ☞ Idem in sū. li. 3. ti. 22. q. 12. fm Ray. Et con. glo. in cle. generalem. de et. ꝛ q̄li. ☞ De etate autē quam ordinandus debet habere vide. §. ordinandus. §. pli. ☞ qui incipit. 22. ☞ et h. j. §. 8.

Que pena eiusq̄ minores ordines cuz subdiaconatū vel duos sacros ordies simul confert. Rñ. Si hoc fecit ex certa scia debet deponi. §i. dis. qui in aliquo. Si vō ex negligētia dz p̄uari ptāte cōferēdi talē ordinem: dis. 36. q. ecclasticis. i. q. i. siqui episcopi. ex de temp. or. litteras. ꝛ. c. dilect⁹. ☞ Idē in sū. eo. ti. q. 16. ☞

Utr ep̄s sciēter ordinās indignū peccet mortalr. Rñ. fm Tho. i. 4. dis. 24. Sic q̄ infidelis ē dño suo p̄mittēs indigno ei⁹ ministerū: ꝑcipue cū hoc ꝛgat in detrimētum ecclie ꝛ honoris diuini q̄ p bonos ministros ,pmouet. Et si non p̄nt tot boni inuenirī ministri meli⁹ ē hīe paucos mīnistros bonos q̄ multos malos. 23. dis. tales. ex de eta. ꝛ q̄ li. cuz sit ars. Lon. Vl. ☞ Idē in sū. eo. ti. q. 23. vbi ēt addit fm eundē Vl. q̄ absq̄ oī dubio grauiq̄ īdignū sciēter p̄mouet ad sacros ordines: vel ad q̄cunq̄ bñficiū ecclasticū mortalr peccat: nec excusat nobilitas vt malus ,pmoueat: q̄ quanto nobilior tāto est nociuior. Nec puto īgt sufficere q̄ nesciat eū ē malū ꝛz necessariuz est ad euitādū pcm̄ scire eū ē bonū p talē rōnem q̄lē possibile ē hīi de hoie. Et sic dī q̄ al nō ēct ita vtilis: oīo nihil valet: q̄ oīs vtilitas ptal spūali ē postponēda. Itē idign⁹ dī dupl r. s. p̄rie ꝛ p̄uatiue. Cōtrarie q̄ p̄riū hz dignitati: ꝛ ille nullo° est ,pmouendus. Pruatiue: q̄ p̄uat a decēnb⁹ dignitati non tū hz p̄riū. Et in talib⁹ ,ppter necessitatem aliquaz ecclesiaz q̄ indigent lr atis ꝛ defensoruḃ⁹ posset dispēsari vt a cōi hīeī ḋ ecclia dōec addiscēt. Sz puto q̄ sine pctō mortali nō posset ei p̄ferri cura vel p̄bēda sed expense ,p eo possent fieri de ecclia: vel de bñficio ecclesie: quod alteri interim cōmitteretur: hec ille. ☞

A quo possunt ꝛ debēt ordines p̄ferri Rñ. fm Ray. Presbyteri ꝛ oēs inferiores regulariꝫ debēt ordinari a suis epis. 67. dis. c. vno. ꝛ 24. di. eps. Sed quod dī in predicto c. q̄ dz adesse assensus suoz clericoz fm Hosti. eo ipo q̄nō p̄dicūt p̄sētire p̄sumūtur ☞ Idē in sum. eo. ti. q. 26. ☞

Utr alien⁹ eps possit ordinare alienuz clericum. Rñ. Nullū dz ordinare p̄ter licentiā sup̄ioris epi ipius. Et intelligitur superior in hoc cāu eps de cui⁹ dioceſi iste qui ordinari vult ē oriundus: vel i cui⁹ dioceſi bñficū ecclasticū hz: vel vbi hz domiciliū ꝛz alibi nat⁹ fuerit. Inferiores aūt plati siue religiosi siue alij nō p̄nt talē licētiā dare nisi hērent a sede aplica q̄ possent subditos suos a quo voluerit epo facere ordinari. Itē nō pōt talem licētiā dare officialis epi scopi: sed epo in remotis agēte vicari⁹ ei⁹ i spūalibus gnālis: vel sede vacāte capitulum seu is ad quē tūc administratio spūalium ptinet p̄nt licētiā dare. Religiosi quoq̄ q̄ a suis plat̄is fūt i ñ exēpti p̄oratibus deputati: p̄ores ꝛ eoz socij possūt a loco dioceſanis q̄diu ibi morant licite ordinari: ꝛz nō sint de ip̄oz dioceſib⁹ oriūdi. Et hec oīa ex de temp. or. cum nullus li. 6. Quicunq̄ aūt alienū sine licētia sciēt seu affectata ignorātia ordinauerit p ānū a collatōe ordinū est suspensus: ꝛ interim clerici sui absq̄ ipsius licentia possunt a vicinis episcopis or

dines recipere. ¶ postꝫ sui epi in hoc ea su fuerit suspēcio manifesta: vt in. c. de quo statuꝫ. ℞ eꝛ de tēpo. ordi. eos. li. 6. Et p istaꝫ decre. reprobata ē opinio dicentium q̄ quis ordinare poterat alienum sub spe ratihabitationis. De ordinatis ab alieno: vide. j. ordinatus pmo. §. añplt. Quando añt ordinās alienū teneat. ordiato ꝓuidere de beneficio: vide s̄ beneficiū. i. §. 7. De ordinatiōe v̄o vltramōtanoꝝ ab epis italianis habes in se. §.

Utrū epus itale possit ordinare vltramōtanū clicū. Rñ. Nō: nisi hēat licētiā a papa vel ab epo vñ ē oriūdus: vel in cui⁹ dioce si ē beneficiat⁹: t p patētes ipi⁹ epi lras cōtinētes cām rōnabilē quare ipm nolut vel nō possit ordinare. Et qui ꝫ hoc ordinati fuerint suspēsi sūt absq; spe dispētationis. ¶ Etiaꝫ a sede aplica obtinēde: vt in. c. sepe. de quo. j. vbi ēt addit: Oiō⁹ nr̄is pñtarijs inhibem⁹ districte ne absq; nr̄a licētia spali cū tali ordiatis dispēsent vel suas eis tradāt lras p quas cū ipis debeat dispēsari. ℞ Et ordinātes debēt cōdigne pūiri: eꝛ de tēpo. ordi. sepe li. 6.

Que sūt psone q̄b⁹ ordinatores ꝓhibēt cōferre tōsurā clicalē. Rñ. nullus epus vel gs ali⁹ dz ipsā ꝓferre ifām nisi forte religionē intraret. ¶ .s. de pcētu parētū vel tutorū: t ñ als: vt s̄. nouim⁹. i pn. ℞ nec ille fato: nec homini diocesis aliene sine lr̄a. ¶ .s. legitima: de qua s̄. §. §. ℞ nec pugato nisi volēti religionē intrare aut ad sacros ordies ꝓmoueri. s. qñ de iure pōt: vt. j. ordinatio pugatoꝝ. §. 2. Et q̄ ꝓfecerūt p ānū suspensus a collatione tonsure tñ: eꝛ de tempo. ordi. nullus. li⁹ 6.

Utrū epus q̄ resignauit ep̄atū possit ordines ꝓferre. Rñ. Si renūciauit loco tñ: pōt ordines ꝓferre sicut añ si rogeta. ꝓ loci epo Si v̄o renūciauit loco t dignitati pōt nihilominus oēs minores ꝓferre: iz sacros nō pōt. Et gcūq; ab eo scēter receperit miores sine lr̄a sui epi de iure cōl deberet depōi. 7. q. 1. epus i dioceli. 7. 9. q. 2. episcopū. dispēsamus tñ nō pōt i ordinib⁹ deseruire. Si v̄o a tali recepit sacros ordines scīēter nō recipit executionē. Si vero ignoꝛāter poterit episcop⁹ cū eo dispēsare: nisi ignoꝛātia fuerit crassa t supina: eꝛ de ordi. ab eo q̄ fr̄ucī. c. i. Utr̄ añt abbates possint ordines cōferre: hēs s̄ abbas. §. 1. ¶ Idez qđ i hoc. §. nōt in sū. li. 5. ti. 22. q. 26. fz Ray. t Hosti. Ibi etiā addit fz Inno. q̄ abbas exoꝛcistatū t acolythatū ꝓferre ñ pōt: nisi hoc hēat ex pulegio. Item ibi dz q̄ ꝓfert pōt cōferre psalmistatuꝫ. 23. dis. psalmista. q̄ psalmistat⁹ ñ ē, ppe ordo: vt ibi dz: t s̄. ordo pmo. §. 2. ℞

Utr̄ eps possit cōpellere clericū ad suscipiendos ordines. Rñ. fm Ray. Si ordo sit ānexus bñficio vel dignitati quam hēt: vtputa si electū in archidiaconū vult cogere ad diaconatū: aut decanuꝫ archipb̄ yteꝝ abbatē vel ꝓpositū vult cogere vt fiant pb̄iteri: pōt p subtractionē illi⁹ bñficij cogere: dis. 60. inouam⁹. t eꝛ de elec. cū in cunctis. t de eta. t quali. c. i. Quin ēt si electus ad regimē pochialis ecclie nō fiat sacerdos infra ānū ipo iure ꝑuat⁹ ē illa: eꝛ de elec. li⁹ canō. t. c. cū ex eo. li. 6. t s̄. ecclesia. 2. §. 1. Fallit tñ si ex iusta cā remāserit: dicto. c. cuꝫ ex eo iſti. ¶ De hoc dcm̄ est s̄. absolutio. i. §. 2. v. 2⁰ ē. in additione. ℞

Similiter fallit, ꝓpter iustā cām in ꝑs dictis: vtputa, si postꝫ archipb̄ꝛ vel abbas th⁹ i ꝓfirmat⁹ fuit: t añ ordinationē fact⁹ ē irregularis sine culpa: vt q̄ p alium manū vel oculū Añ t dcō. c. cū i cūctis. dicit si canones nō obiūstāt. Sec⁹ si ꝓcurat impedimētū culpa sua: in quo casu ꝑuādus est. Et in hoc cāu loquit dictū. c. i. de eta. t q̄li. Idem Hosti. t Bof. ¶ et iam Gl. vt i sum. eo. ti. q. 48. ℞

Quid si talis ordo sit ānex⁹ illi dignitati vl̄ bñficio qđ obtinet. Rñ fz Ray. Nō dz eps eū inuitū cogere ad ordinē: alr puniēd⁹ ē: dis. 74. c. i. t 2. t. c. vbi ista. Nisi hoc exigat necessitas vel vtilitas ecclie: vt q̄ indiget ministris: t nulli alij vl̄ pauci sūt idonei: q̄ tūc cogere pōt: ita q̄ si se excuset rōne criminis: qđ dicat se cōmisisse: dz eps ꝓmouere alios: t illū remouere a bñficio qđ obtinet: nisi alr eēt valde vtilis vl̄ necessarius: eꝛ de eta. t q̄li. q̄ris. Et ita intelligi pōt 74. dis. cōsaluit. Si v̄o excusaret se rōne alteri⁹ impedimēti ñ ꝓuenientis ex delicto suo: vt ifirmitas t huiusmōi: nō dz cogi al' appellare posset sicut t tutoꝛ datus. ¶ .s. qñ ei⁹ iusta excusatio nō admitteret vt in. l. de q̄ statuꝫ. ℞ .ff. qñ app. sit. l. i. §. sigs tutoꝛ. Si añt excuset se sola voluntate absq; alia cā: dz cōpelli p subtractionēz officij t bñficij: dis. 74. c. 3. t 4. t in pdi-

eto.c.ḡris. Idē Hosti.ꝛ Bos. Ā Simi-
liter ꝛ Ell. vt dcā.q.48.vbi ēt addūt fz̄ cō-
dē ꝙ dī exigere vnlitas ecclie:qñ ecclia idi-
get alīqb⁹ ministris:ꝛ sūt alīj idonei i eccle-
sia ꝓter istū quē vult epūs cōpellere. Neces-
sitas aūt ē:quādo ecclia indiget ministris ꝛ
nullus alius in ecclia ē idoneus. B

Pone ꝙ vnlitas exigit ꝙ alīqs ordie
tur:fz̄ epūs nō ex hac cā:fz̄ ex odio cōpellit
istū vt ordinez recipiat:nūqd tenetur obe
dire. Rñ.fm Ray.credo ꝙ sic. Lz enī epūs
peccet sic ꝓcipiēdo iste nō obedire debet ex
quo nō ē malū qđ ꝓcipit:imo iustū ꝛ vtile:
ar.xi.q.3.qđ ergo.23.q.1.qđ culpat.i fi.33.
q.5.māifestū. Idē Hosti.ꝛ Bos. Ā Idē
in sū.cō.co.ti.q.53. Et aduertēdū ꝙ sine iu
sta causa coact⁹ ad ordines ꝓ meū q̄ cade
ret in cōstātez nō tenet ꝓmōē:fz̄ Jo.ꝛ glo.
Ray. Alij vō dicūt ꝙ tenet:ar. 45. dis. de
iudeis.vt in sū.co.ti.q.50. Et hoc vltimuz
tum⁹ ē:ō quo ēt.j.ordinatus ꝓmo.§.5. B

Quid si clicus vult ꝓmoueri:ꝛ epūs nō
vult. Rñ.fm Ray. Si cleric⁹ hz̄ iuī petēdi
ordines forte rōe bñficij cui ordo est anne
xus:epūs nō pōt eum ꝓhibere q̄nus sciat
peccatū eius occultū. Et ita pōt intelligi ex
de temp.or.ex tenore. Si vō nō habet ius
petēdi ñ tenetur epūs eū ordinare. Pono
regla:ꝙ nullo mō dz ordiari ꝑ voluntatē sui
plati:ex de temp.or.ad aures. Idez Bos.
Hosti.ꝛ Ber. Ā Et etiam glosa Ray.
vt in sum.co.ti.q.52. B

Quid si sciam epm meuz hereticuz vl
scismaticū occultū:ꝛ ꝓpelit me ad ordines
Rñ.fm Bost. Nō debeo obedire:sed po
tius ꝓmittere me excōicari q̄ a tali recipe
ex de sen.excō.inquisitiom. Cales.n.ꝓferre
nō possūt ordinis executōem quā ñ hēnt
i.q.7.dalbertū. Et idez si sciam plāū meū
suspensū excōicatū vel interdictū. Quid tñ
si a tali ordinatus sū:vide.j.ordinatus.i.§.
plt. Ā Idez in sū. co.ti.q.54.vbi habet
id qđ in isto.§.dī. B

Quid de illo qui scit epz̄ suū simoni
acuz:ꝛ tñ ꝓcipit ei ꝙ recipiat ordines ab eo
Rñ.fz̄ Tho.sc̄da sc̄de.q.100. Illo mō dz
obedire siue manifesta siue occulta sit simo
nia:dūmō ipe sciat. Et hoc intelligē si epūs ē
simoniacus in ordine suscepto:imo potius
dī ꝓmittere se excōicari:ar. ex de sen.excō.
inquisitiom. Qđ si ignorabat eū ee simonia
cuz cū tūc esset:quātūcūq; sit occultum ꝛ iste
ignoret nō recipit executionē:sed idiget dis
pensatione:ꝛ hoc in detestationez criminis
i.q.1. siquis a simoniacis. Idem Hosti.ꝛ
Ray. Addit Tho.ꝙ si epūs simoniacus est
ex alia cā pōt ab eo recipere ordines:dūmō
sit occultū:qz nō est suspēsus quo ad alios
sed soluz quo ad seipsū. Addit Hosti.ꝙ si
possum obtinere vt ordiner ab alio debeo
facere Ā Hodie idē dicēduz est de omni
simoniaco quod de excōicato cū oīs q̄ quo
modolibet dādo vel recipiēdo comitent si
moniaz:vel ei⁹ mediator exiterit excōicati
one incurrat papalē.i.cui⁹ absolutio pape
reſu atur:vt in extrauagāti Eugeni quarti
que incipit:cuz detestabile. B Quibus
clericis dz ꝓ ordinatore dē bñficio,puideri
vide s.beneficiū i.§.7. Et de ordinato ad ti
tuluz pr̄monij sūt ibi.§.8.

Rdinatus primo cōiter

Queri ergo: quid si aliqs i pecca
to mortali existens fuerit ordinat⁹, Rñ. fz̄
Ray.siue sit occultū siue māifestū:ille qui
cum hoc recipit ordinez:vel quecūq; alia
sacra mortaliter peccat: dis.40.multi.dis.
25.illud.xi.q.3.audi. Idem Tho.in.4.
dis.24. Ā Concor.etiam Pe.vt i sum.
lib⁰.3.ti.22 q.22. B.

Utz ordinatus existēs in pcto morta
li possit tūc pcto vti ordine suscepto. Rñ.
fm Tho.in 4.dis.24. Nō pōt. Nā facit ꝑ
illud ꝓceptū:deut⁰.16. Juste quod iustum
est exequeris. Indigne.n. sacruz pertractat
necun hoc aliquis pōt dispēsare:quia ē de
iure nātū:vt homo sca sce ꝓtractet. Qñ talis
quotiēs actū a tem⁹ ordis facit peccat mor
taliter:vt qui tāgit res sacras quasi suo offi
cio vtēs. Secus āt eēt si aliqua necitate sa
crū aliqđ ꝓtingēt vel exeq̄retur i illo cāu in
quo ēt laicis licēt:puta si baptizaret in arti
culo necitatis:vel corp⁹ xpi ō terra colligē
ret. Con.i oibus Ell.ꝛ etiā Ray. Ā Idē
in sum.co.ti.q.24.ꝛ seq̄n. Ubi fz̄ cū. Tho.
dicitur ꝙ totiēs talis mortaliter peccat quoti
ens h⁹ i actuz facit. Et addit Ell. Qđ si dī
hoc eē valde graue. Rñ.ꝙ lata via ē q̄ du
cit ad infernū ꝛ multi sūt q vadūt per eam
Matth.7⁰. B Sz an teneat eē ꝓfess⁹:vi
supra confessio.2.§.5.

Utz a tali liceat recipere sacra. Rñ.fz̄
Tho.vbi s. tenet hō recipere a ministro ēt
i pcto mortali exīte q̄diu ab ecclia toleral

qz adhuc est obligatꝰ: nec ẽt debẽt tales in officijs exuari: vt s̄ clicꝰ. 3. §. 2. Ñ vt ibi dẽ subdit Tho. nó eẽt tutũ q̄ qs ꝓter necessitatis articulũ talẽ ministruz induceret ad aliqd sui ordinis exequẽdũ duráte ꝓscientia q̄ ille esset i peccato mortali quã tñ deponẽ posset: qz i instãti hó a diuina grã emẽdatur. Dicit ẽt idẽ Tho. in. 4. dis. 13. q̄ a notorio cõcubinario nó ẽ recipiẽda cõfessio eucharistie: siue sit notoriũ qz ꝓuictus est: siue p̄ ꝓfessióez in iure factã: siue p̄ talez euidẽtiã facti q̄ nulla pót tergiuersatiõe celari. Ab alijs aũt occultis cõcubinarijs recipi pót. A Idẽ in sũ. eo. ti. q. 24. ad fi. Et la tꝰ de his s̄. clicus. 3. §. p̄mo. in additiõe. t s̄. confessor. 2. §. 3. circa fi. additionis. B

Quó dz qs furtiue ordinatus. Rñ. fm Hosti. Triplꝛ. pº mó cũ qs sine ꝓscia ꝓpꝛij epi: t sine examiatiõe ꝓmouet. 64. dis. eẽ ꝓscia z. 24. dis. qñ epꝰ. Jn quo casu nó ꝓsũt lfe archidiacoui. A .s. vt p ipas possit ordinari sine ꝓsẽtu epi: vt in tex. g segtur. B vt eẽ de off. archi. significastꝰ. 2º ordinatur furtiue: si p̄ter ꝓscia epi eodem die recipit octo minores vl aliquos sil t subdiacónatuz vel duos sacros: eẽ de eo g fur. or. sus. cuz h. t. c. inotuit, de quo hẽs s̄. ordo. 2. §. 2. A Etiã sigs recipiat minores cũ subdiacona tu vel duos sacros cũ ꝓsẽtu epi. Mã t hoc casu dr furtiue recipe fm eũ. Hosti. vt i sũ. eo. ti. q. 15. B 3º qñ gradu omisso saltum facit: de quo dz. j. ordinatꝰ. 2. p to. A Idẽ in dcã. q. 15. Et addit fm eũdẽ q̄ i his casibus nec suo supioꝛi obediẽs excusat: vt eẽ de tẽp. or. dilectꝰ. tñ supioꝛ plꝰ delingt. B

De illis q exñtes excõicati recipiũt ordines s̄. excõicatio pº. §. 10. q incipit: qd de illis. Quedã ẽt crimina nó solũ ipediũt ordinandum: sed etiaz ordinatuz deijciunt: de quibus s̄. crimen. §. §. 2º.

Utrũ coacte ordinatꝰ teneat ad castitatez. Rñ. si coactio fuit absoluta nó ẽ dubiũ q̄ nó tenet: qz nec ẽ ordinatꝰ: vt dictuz ẽ s̄. ordo. 3. §. fi. Si fuit cõditiõalis: vt puta per aliquẽ metũ: distigue fz Ray. qz si talis fuit metꝰ q̄ posset cadere i cõstãtez viz nó tenetur: eẽ qõ me. cã platũ. t. c. cuz dilectus. Cõtinẽtia. n. nó debẽt nisi voluntaria: dis. 31. añ triẽnũ. 20. q. 3. pẽs. Et hoc intellige q̄ si añ hẽbat vxorẽ poterit illa vti sine peccato: fz si nó hẽbat ꝓtinere tenet: ar. dis. 35. de iudeis. Itẽ tenet cõtinere si nó fuit talis metus. Idẽ Bof. t Hosti. A Et hec vidẽ tur ꝛba t colligi ex iurib⁹ allegatis t expositis in sũ. eo. ti. q. 50. t se. fz nó clare. Et dictũ ẽ s̄. ordinatoꝛ. §. xi. in additione. B

Sz nũqd talis. s. ordinatꝰ p metũ q̄ potuit cadere i cõstãtẽ viz vtẽt ꝓuilegio clica li. Dicẽduz fz Ray. q̄ sic: si al' vlt viuẽ clicaliter: nisi trãsiret ad actũ penit⁹ ꝓriũ. A puta si efficiatur bigam⁹: vt in. c. qõ segt. B dis. 84. gsqs. Et tñ si hẽat vxorez poterit illa vti: vt in pcedẽti. §. dictũ ẽ. Si tñ ipa vel let ꝓtinere t ipe nollet nó hz ꝓuilegiũ clicale. Si vo ipe vellet t illa nó: certe hz si vt dixi al' viueret clicaliter: ar. 27. q. 2. multoz. A Idẽ in sũ. eo. ti. q. 51. B Et hoc oz supplere. s. q̄ si vxoꝛ fuit vnica t virgo: tũc hz ꝓuilegiũ clericale: fz tñ in duob⁹ casibus quos habes s̄. clericus 3. §. fi. B

Quid de ordiatis ab alieno epo sine lr cẽtia ꝓpꝛij. Rñ fm Ray. Pꝛiuãtur executione. A .s. ipo iure. Mã vt pz in sũ. eo. ti. q. 35. ipaz executionẽ nó recipiũt: vt in. c. q̄ trãslationẽ de tẽp. or. fz eũdẽ Ray. Delius facit. 71. dis. c. siqs. vbi dr̄ q̄ irrita sit hꝰi ordinatio. Non obstat dictũ. c. q̄ tranlatiõez. vbi dr̄ q̄ sic ordinatꝰ nó sit suspensus vel suspẽdendus. Ibi intẽdicẽda ẽ ei ordinis executio: qz nó intelligit de intẽdicióe dispositiua: hoc ẽ qñ suspẽsũ suspẽdat: sed intelligit de iterdictióe t sñia declaratoꝛia t executiua: vz q̄ declarat sic ordiatum a iure suspẽsũ t exequitur iurꝭ dispositionẽ. Et vr̄ sentire Jo. mo. i. c. eos. de temp. or. li. 6. B Poterit tñ epꝰ dispẽsare. 9. q. 2. Lugdunensis. eẽ de temp. or. q̄ trãslatõez. Sz t q̄ lnia r̄ grit t que pena ordinãtis sine licẽtia: hẽt supꝛa ordinatoꝛ. 6. t. 7.

Quid de ordinatis ab heretic⁹: scisma ticis: excõicatis: depositis: t hꝰi. Rñ. a talib⁹ nó dz qs recipe: vt dictũ est. s̄. ordinatoꝛ. §. penul. Si tamen aliquem ordinẽt tenendum: vt dicit Ray. q̄ omnes tales vera conferant sacramenta: dũmodo in forma ecclesie conferant. i. q. i. dominus declarauit. t. c. non nocet. de conse. dis. 4. non in nobis. Peccant tñ mortaliter tã dantes q̄ suscipientes ab eis quecunq̄ sacramenta nisi baptismum in extrema necessitate. Idẽ Tho. scẽa scẽe. q. 39. t Pe. t Bof. A Idẽ i sũ. li. i. ti. 5. q. 16. vbi ẽt pz fz colde q̄ dẽi hẽtici t sules ñ ꝓfert ordis executóez. B

Sz nunqd sic ordinati poterũt ministra

re. Rñ. fm Ray. Si sūt ordinati a tali q̄ suscepit vltimā manū impositionē in eccl̄a. A i. ordinē eṗalē. B ⁊ nūc ē hereticꝰ vl excōicatꝰ ⁊ hꝰi. dō q̄ siue isti ordinati sciēt siue ignorabāt tolerant dispēsatiue in oibꝰ susceptis mīstrare. Ad supiores vō non debēt ꝓmoueri nisi eēt necitas magna ⁊ conuersatio scā. 9. q. i. c. i. ⁊. 2. ⁊. 3. Si vō ordinati fuerint a tali q̄ recepit vltimā manus ipositōez eī eccl̄az: ⁊ ipi sciēt a tali ordines recepit nūq̄ tolerāt. Si ignorāt tolerāt. A diū ꝓbauerit ignorātiā ꝑz Ray. ⁊ Bof. ⁊ i dicta. q. 16. ꝑ. c. qō statiz legī. B 9. q. i. ordinationes. Lon. Bof. Sed q̄ quē poterit dispensari: vide. j. scisma. §. 7. A Aduertendū fm Jnno. i. c. inotuit. eī ō eo q̄ fuit. 2. sus. q̄ de quolibet viro noto bone fame q̄ vbi ꝙuersat hꝰ ꝓ ordinato: ⁊ sic longo tpe hacten⁹ vt ordiat⁹ hꝰ ītus ē: credē de deo eū bñ ordinatum nec cogit al ꝓbare. Hec. n. sūt sufficiētia arguēta sue ordinationis: ar. eī de cle. pere. c. inī. ⁊. c. se. 9. q. 2. Lugdunenſis. ⁊ nō. in sū. eo. ti. q. 35. ⁊ eo. li. ti. 21. q. 4. ad finem. B

Rdinatus secundo

ꝑ saltū. Quid de ordinatis ꝑ saltū. Rñ. ꝑz Ray. Ordies ordiate recipi debēt fm q̄ nūerati sūt s. ordo. i. §. 4. dis. 59. si officia. ⁊ dis. 77. c. i. Si tñ ꝑ saltū aliqs ꝓmoueat. i. q̄ aliquo ordine ꝑtermisso ad superiorē ascēdat: recipit qdē character ēt: tñ de rigore ꝺz deponi etiā si ñ ex malicia ſz ignorātia aut negligētia aliquē ordinē ꝑtermisit. Sed tñ ex dispēlatōe epi ad ordinē ꝑtermissū poterit ꝓmoueri: ⁊ interiz ab executiōe supiozis ordinis erit suspēsus: dis. 48. sicut oliz. dis. 52. sollicitudo. eī de cle. ꝑ sal. ꝓmo. c. vnico. Et eodē mō poterit cum eo dispēsari si iterim mīstrauerit in illo ordine credens q̄ fuisset gradatim ꝓmotꝰ: vt in. c. vinco eī ō cle. ꝑ sal. ꝓmo. Ō si talꝰ sal. ꝓmotꝰ sit sciēter ⁊ in ordine sic susceptō sine dispēlatōe mīstrauerit nō pōt dispēsari q̄ vlteriꝰ ascēdat nisi ꝑ papā. Sed i ordine suscepto adhuc pōt dispēsari ꝑ epz: sic̄ cuz ordinato mīstrante: vt dſ. j. ordiatus. 3. §. i. Jn hac snia Hosti. ⁊ Buil. satis conueniunt. A Hec partim fuerūt dicta Ray. ⁊ ptim glo. eius: ⁊ partim Hosti. i sūma sua. Sed in glo. dicit simplr q̄ cū ꝑ moto ꝑ saltū scienter solus papa dispensat: vt ꝑz in sū. eo. ti. q. 40. ad fi. Et hoc vltimū vꝺ ꝓbabiliꝰ: cū tura allegata nō loquāt: nisi de ꝓmotꝰ ꝑ saltū ex ignorātia seu negligētia. B

Sz nunqd laicus q̄ nullū hz ordinem possit recipere sacerdotiū oībus alijs ꝑtermissis. Rñ. fm Ray. Pōt dūmō sit baptiçat⁹. Jdē Tho. Pe. ⁊ Hosti. A Iz Hug. dixerit ꝛriū: q̄ nō pōt recipe nisi saltē hūerit ꝓmā tōsurā: vt i sū. eo. ti. q. 41. B

Quid si clicꝰ ꝑtermissō aliquo ordine ꝓsecret in epm. Rñ. fm Ray. Dicunt fere oēs doc. q̄ nllo mō pōt eē eps: nisi sit sacerdos: qz ordo sacerdotal ē q̄si sub ale fūdamtū ordinis ep̄al. Ló. Bof. Sed ⁊ Hosti. q̄ vꝺ alit sēt̄ire. A. s. q̄ ordo ep̄alis ꝓferat ēt in sacerdoti sz ñ executio. B Ló. i hoc q̄ talꝰ eps nō hꝺet executōez nec aliqd ꝓferret: nisi postq̄ sacerdos factꝰ eēt: eī de excel. pla. ex lris. Si vō ꝑtermisit alū ordinē a sacerdotali. sētiunt fere oēs q̄ episcopus est ⁊ conferre potest omnes ordines ꝑter illū quē nō accepit. i. q. i. gfa. ⁊ i. q. 7. Dat bertū. Addit Hosti. q̄ talis epūs executionem de iure nō hz ēt quo ad ordines quos suscepit. A Jō in sū. eo. ti. q. 43. B

Rdinatus tertio

negatiue. s. q̄ ñ ē ordinatꝰ: ⁊ tñ aliqd tale exercet. Quid ergo ō talꝰ. Rñ. ꝑz Ray. Laici q̄ nullū ordinē hñtes diuinū offiū exercēt idebite nisi cessare velit debēt excōicari A et nūq̄ ordiari: vt eī de cle. nō oz. mi. c. i. vbi dſ: Sigs baptiçauerit vl aliqō diuinū offiū exercuerit nō ordiat⁹ ꝓpter temeritatē abijciat de ecclia ⁊ nunq̄ ordinet. B Pōt tñ licite facē officia minoꝝ ordinū q̄ibus ad hoc nō hēant offiū: sicut i domo nō ꝓsecrata pōt dici missa: iz ꝓsecratio ad hoc ordinet: vt in ea missa dicat. Clerici vō qui exercēt officiū illius ordinis quē nō hñt si deponēdi vel ꝑpetuo suspēdēdi ab ordine quē hēbāt nisi post q̄ tuī ꝓuisionē epi biēnio vl triēnio suspēsi fuerint misericordit tolerentur: nunq̄ tñ pñt vlterius ꝓmoueri: eī de cle. nō oz. mi. c. i. ⁊. 2. ar. xi. q. 3. hui legiū. 25. q. 2. sic decet. Nec cum tali potest dispēsari q̄ ascēdat vlterius nisi per papaz fm Ray. Bof. ⁊ Buil. Hosti. tñ tenuit in sūma q̄ episcopꝰ pōt dispensare: iz in glo. reuocauit. A Jmmo ⁊ in sūma sua videt Hosti. cum Ray. cō ordare: vt in sum. li. 3°. ti. 22. q. 44. Sz vt ibi ꝑz quidaz dicunt

q̄ hoc eā̄u pōt eps dispēsare cū ei non exp̄s se ꝓhibeat. Sed certe ex̄ eo c.2. dr̄ q̄ talis ad vlteriores ordines nō poterit ꝓmoueri Et glo. ibi dicit: sine dispēsatione: ⁊ non declarat ꝑ quē dispenset Sz glo. Ray. vt pz in dicta.q.44. dicit ꝑdictū rigorē debē intelligi de illis q mētiunt se ꝓmotos ad ordines ad quos reuera ꝓmoti nō sunt: vl q tāq̄ scismatici igerūt se officio ordinis quē nō hēnt: sicut rex Oçias vsurpauit sibi officiū sacerdotis. Nec credo istū rigorē extēdēdū eē ad clicos minoꝝ ordinū: vel qui in missis nouis mistrāt i offō subdiaconatus cā cuiusdā gaudij ⁊ solēnitatis faciēde non mētiētes de ordinib⁹ suis cū fere oēs assistētes sciāt ꝟitatem. Tales tñ grauiter peccāt h⁹ i etiā sine malicia attētādo. Equitas istius glo. nō vr̄ al quo iure ꝓbari: cū.c.i.⁊.2 ex̄ eo. ad illatōez declarate i eis pene videant solū pōderare q̄ quis vtat ordine non suo. B Debnficio aūt misericordit agendū ē cū eo. A siue sit in sacris siue i minoribus ꝑm glo. Ray. ⁊ in dicta.q.44. B ne sustētatiōe ꝑuatus ad secli negocia r̄uertat. Salubrit aūt sibi ꝓuidebit si ad religionem irāsierit. Habentur hec i ꝑdicto.c.2.d̄ cle. non or. mi.

Quid siqs exercet tale officiū nō ad deceptiōez: sed ex ludo cā festi. Rñ. ꝑm Hosti. Certe lud⁹ noxi⁹ in culpa est. Uñ talis peccat qdē: ⁊ tenet penitē.15.q.i.§.illud i fi. Nō tñ credo q̄ incurrat ꝑdictas penas: qꝛ volūtas ⁊ ꝓpositū distinguūt maleficia: ex̄ d̄ sen. exco. cū volūtate. A Idez in dicta. q.44.ad.fi. B

Sz qd si clic⁹ q ē i minorib⁹ ordinibus tñ legat epl̄az i missa. Rñ. ꝑz Guil. Licitū est ex quo sine solennitate hoc facit: vt notatur extra de vi. ⁊ ho. cle. vt quisq̄. Et ꝑz Inno. intelligendum est qñ ibi nō est subdiaconus. Nec dz talis cātare solenniter ⁊ cū ornamētis subdiaconi.23. dis. subdiacon⁹.74. dis. siq clerici. Cō. Hosti. A q dicit q̄ ꝓpter necitatē.s.qñ deest subdiaconus cui h⁹ possit iniūgi suffic̄ q̄ talis ñ teneat māipulū i manu sua: vt i sū. eo. ti. q.45. B

Rdinatio coniugatoꝝ.

Quid si marit⁹ accipit ordinē sacrū iuita vl nesciēte vxore. Rñ. Mortaliter peccat ꝑm Tho. A Hoc videt potius fuisse dictū Al. vt i sū. li. i. ti. 8. q.59. vbi hec notātur. B Sz vt dicit Ray. non fit ꝓpt hoc ꝑiudiciū vxori: sz ille tenebit ei ad redditōem debiti: non aūt poterit exigere.28. di. diaconi.25.q.2. multorum. A Uxor ēt nō tenet ei debitū reddere: ꝑm Tho. vt i dicta.q.59. B Quod verꝝ est ꝑm Guil. etiā si fact⁹ sit eps seu religiosus. A vel etiam papa ꝑm eūdē: vt in dicta.q.59. B nisi illa posset induci ad ꝯtinētiā. Dz g⁹ restitui vxori: nec dz ferre aut coronā aūt hītū clericalē cū scādalo vxoris. Sed si pōt sine ei⁹ scandalo deferre tenet. A ꝑz Pe. ⁊ i dcā q.59. B Et ꝑz Inno. talis si post mortez vxoris contrahat cū alia: nō tenet mr̄imoniū A Idē in dicta.q.59. B

Quid si marit⁹ sit ordinatus ꝯsentiente vxore vel sciēte ⁊ nō cōtradicēte. Rñ. ꝑm Ray. Si clicus ē de ecclia occidētali factū ē vxori ꝑiudiciū ita q̄ oportebit eā decetero ꝯtinē: ⁊ ēt mortuo viro non poterit cum alio ꝯ̄here.28. dis. qꝛ sunt culpe. ⁊ duobus c. se. ⁊.32. dis. seriati. A Et in his iuribus pz q̄ si ꝯ̄xerit postea mr̄imoniū etiā mortuo viro nō valebit: ⁊ nōt in dicta.q 59. ꝑz Ray. ⁊ ꝑm quosdam inqt ꝓpter votuz qd̄ videtur solēniçasse ex ꝑsona viri. Et huic rōni cōsentit Al. vt ibi. Alij dicūt q̄ ꝑ ꝯstitutionē ecclie que dirimit matrimonium ꝯ̄ eā cōtractū: ⁊ subdit Ray. Lz aliq dixerit q̄ ista vxor ꝓmoti ad ordines sacros teneatur itrare religiōez. Ego tñ credo cū Jo. Laur. ⁊ Tācre. q̄ nō tenet: sed sufficit si in secl̄o caste viuat: quod ⁊ dz ꝓmittē. Tho. ēt dic̄ q̄ nō tenet religionē intrare si sibi nō timeat de ꝑiculo castitatis. Con. Al. ⁊ Hosti. ⁊ hoc fallit ꝑm Ray. i vxore ei⁹ q ꝓmouendus ē in epm: qꝛ nō dz eligi nisi vxor intret religiōez: ex̄ dē ꝯuer. ꝯiu. ꝯiugat⁹. ⁊.c. sane. Itē cleric⁹ oriētalis vt cōius ⁊ ꝓbabili⁹ dr̄ sine consensu vxoris ꝓmoueri ñ dz: vt in dicta q.59. B

Qui duxit vxorē vilē mulierem: puta ācillam vel ioculatricē: vel aliquā ex illis q̄ publicis spectaculis mācipāt: lz virginem repellit ab ordie: dis.34. siquis viduam.2.

Sed qd si maritus añ carnalē copulā facit se ad sacros ordines ordinari. Rñ. Non ꝓpter hoc dissoluit mr̄imoniū quod ꝑus fuerat cōtractū: sed maritus sic ordinatus recipiēs alr̄ q̄ a sacris canonibus concedat ēt post mortē vxoris nō poterit ministrare in illo ordine: nec ascendere ad alios

nec aliquod bñficiū vel officiū eccl̄iasticū obtinē: vt i ēua. Jo. 22. que incipit: Antiq̄ ¶ Olum aūt in hoc casu alig dixerunt q̄ mr̄imoniū dissoluebat. Alij q̄ nō. Et sna liter dixit Hosti. consulas pāpā. vt i sū. eo. ti. q. 60. B mā ista aliqua hēs supra im pedimētum. xi. § i. t. 2.

Knatus. De ornatu bono clericorum habes supra clicus. i. § 2. De ornatu vero mulierum nunc dicēdum est.

Utr mulieres possint se licite ornare. Rñ. fm Tho. scō a scē. q. 169. Circa ornatum mulier attēdēda sī ea que cōtēr circa exteriorē cultū dicūtur. i. q̄ ñ sint p̄ter ꝓsuetudinē: aut nō ex iordinato affectu t hꝫ ti. q̄ hēs explicite. j. vestis. § 1. Et hoc mō pōt mulier licite operam dare q̄ viro suo placeat ne p̄ eius cōtēptum i adulteriū labat. Unde dicit. i. Cor. 7. Mulier q̄ nupta est cogitat que mūdi sūt quō placeat viro. Et tō si mulier cōiugata ad hꝫ se ornet vt viro suo placeat: pōt hoc facere sine peccato ¶ Hoc vez qñ marit⁹ apparēt p̄n⁹ ad adulterium: vel nollet reddē debitum: t cuz tali ornatu verisimiliter cōtra p̄dicta cōuenientia p̄uideret: al' cessante cā cessat effect⁹: eē de appel. cuz cessāte. Itē cū regrit q̄ ex tali ornatu nulli ꝓximi⁹ dē peccādi occasio: als sine pctō pdūcis hoc fieri ñ possz: qz vellip quē scādalū venit: Matth. 18. nec debemus iuuare ꝓximū: nisi ic̄tū possum⁹ sūm pctō. 22. q. 2. faciat. Itē q̄rit ñ sit faciēda mala vt veniāt bōa: Ro. 3. Item iercusabiles sī mulieres se ornātes cū videāt hoc viris suis minime placere: t forā⁹ si ab ipis p̄hibeant. Paret. n. q̄ tāc ñ inoderate se ornant hꝫ faciāt ex supbia siue ex libidie. Et pctm̄ oiuz hñtiū icitamēta libidinis ex tali ornatu redūdat in p̄dictas: fm Ul. t in sū. li. 3. ti. 34. q. 284. B

Utrū in illicito ornatu sit mortale peccatū. Rñ. fm Tho. vbi supra. Mulieb⁹ cult⁹ de se viros ad lasciuiā ꝓuocat: puer. 8. Mulier occurrit illi ornatu meretricio ꝓparata ad capiēdas aīas. Et ille tō mulieres que viros nō hēnt nec intendūt hīe ñ pūt absq̄ pctō appetē placē viroz aspectibus ad ꝓcupiscēdum: qz hoc ē dare eis incētiuū peccādi. Et siqdem hac ratiōe se ornēt vt alios ꝓuocēt mōtalr peccāt. Si aūt ex q̄dā leuitate vl'ēt ex vanitate, ppt q̄dā iactātiaz nō sp ē pctm̄ mortale: sed q̄nq̄z veniale. Et eadē rō ē q̄tuz ad hoc de viris. ¶ Hoc clarius patebit ex infra dicēdis. B

Quid de mulieb⁹ se colorātib⁹ t alia figmēta, adhibētib⁹. Rñ. fm Tho. secūm da secūde. q. 169. ¶ Ficitiōes nō pūt esse sine pctō: nō tñ sp ē mortale: sed solum qñ fit ꝓp lasciuiā: vel i dei ptemptū. ¶ Aduertēdū q̄ nisi aliō exp̄esse appareat: ipo facto p̄sumit intētio lasciue: t dīni ptēptus Cū n. act⁹ in se sit adulterine fallacie t inhonestus: vt dicit Aug⁹. i. c. fucare. de ꝑe. dis. 5. nō pōt in se p̄tendē nisi lasciuiā t mētis ihonestatez adeo q̄ mulieri ꝓbrū asserēti ñ crederet. Aut. n. Aug⁹: Nō dicatis vos animos hīe pudicos: si hētis oculos ipudicos q̄ ipudic⁹ oculus ipudici cordis ē nūcius 32. q. 5. nec solo. Itē cū act⁹ i se ptineat quā dā ipugnatiōem dīni operis: vt dicit Cypa nus in li. de habitu ꝺginū. Et cū mulieris cultus maxime talis ꝓuocet alios ad libidinē iuē illud ꝓuer. 7. Ecce mulier tē. t notat Tho. scō a scē. q. 169. arti. 2. qūo pōt sine dīno ptēptu cū nō curet illas aias pdē q̄s xps suo ꝓpio redemit sanguine. Et tō hꝫ ñ solū simplex ptēpt⁹ ꝓhībēdit: sed etiā talis vt videat p̄sona in deū man⁹ iferre cū sui pdītione: vñ Cypan⁹ vbi supra dic: Nō ꝺginēs tñ aut viduas: hz t nuptas: puta etiaz omnes oio femnas admonēdas q̄ opus dei t factūrā eius t plasma adulterare nullo⁰ ꝺbeāt adhibito flauo colore vel nigro pulue vl' rubore: aut quolibet liniamēta naturalia corrūpēte medicamie. Et subdit: Manus deo iferūt q̄n illud qđ ille formauit reformare ptēdūt. Impugnano ē ista diuini operis ꝓuaricatio ꝺuaſ: deū vidē non potis q̄n oculi tibi nō sūt quos de⁹ fecit: hz quos diabolus fecit: de inimico tuo tēta cuz illo piter arsura. Et ꝓpterea alij inter quos vī fuisse Alex. de ales asserūt i his t silibus nō esse mortale pctm̄. Sed forte possz aliqua a mortali excusari: q̄n aliqd tale parūm facēt solū ex q̄dā subita leuitate sine alioz scādalo siue piculo. B Sciēdū tñ q̄ aliud ē fingē pulchritudinē: t aliud ē occultare turpitudinē ex alīq̄ cā, puenīētē: puta p egritudinē: t hꝫ i. Hoc. n. ē licitū: qz fm aplm. i. Cor. 12. q̄ putam⁹ ignobiliora mēbra esse corporis his abūdāciorē honorē circunda m⁹. ¶ Ad p̄dictoz aūt plenioꝛē intelligentiā vlteri⁹ aliqd vl' breuiꝰ tāgēdum ē de mū

ornat⁹ tã mulier q̃z viro⁹ r tã vestium q̃z
alia⁹ rex: p⁹ vz q̃lr pót discerni ornat⁹ illici
tus: 2° q̃le pctũ sit in eius vsu: 3° si circa ip̃z
aliquis potest excusari.

Quo ad p̃mũ ergo dico q⁹ pót discer-
ni mltiplr. p̃mo róne ítétiónis vtétis: vt si iten
tio eát ad pópã vl lasciuiã: r h⁹i: q: cuz ma
la ítétióe ml pót eé licitũ vl sũ pctũ. 86. di.
nó sat̃. eé de sen. ex. cũ volũtate. Jõ vitiosũ
ét eét sigs q̃rét p cultũ supfluũ vestiũ deliti
as cũ vestis ordinet ad corporis fomẽtum
fm Tho. scda scde. q. 169. arti. 2.

2° róe, pfessiónis clical: vt si clíci deferrẽt
ornatũ seu hitũ nó decẽté hónestati clicali
de quo in .c. clíci officia. eé de vi. r ho. cle.
Jtẽ róe, pfessionis regularis: vt si religiosi
seu fligiose ferrent ornatum seu hitũ nó cõ
uenientẽ, pfessioni: i quo si nõ modicum ex
cedunt ét mortaliʒ peccãt: fz Ul. r in sum.
li. 3. ti. 34. q. 284. quo casu q̃z ét excóica
tóez ícurrũt: vz cũ mutãt formã r temẽ sue
pfessionis hitum dimittunt: eé ne cle. vel
mo. vt periculosa. li. 6.

3° róne inhonestatis. Nihil. n. inhone
stũ pót esse licitum: cũ hónestas sit vna de tri
bus partib⁹ p̃ncipalib⁹ iusticie. ff. ō iusti. r
iure. l. iusticia. §. iur⁹ p̃cepta. vñ r vnũ de ex
cludẽtib⁹ de regno dei est impudicitia: ad
Gal. 5°. Ad inhonestatẽ aũt ois transfor-
matio nãe ptinet: q: gcqd agit ꝺ ordinem
nãe: magnã in se cõtinet inhónestatẽ. 32. q. 7.
adulterij. Ut siquis vel siqua ex hitu vl or
natu velit apparẽ maior seu pulchrior: q̃ a
nã fuerit ꝺpositus: qõ maxime solet ptingẽ
ifucatóib⁹ seu coloratóib⁹ faciei r capillo
rum: qõ penit⁹ inhonestũ r illicitũ est: ō cõ
se. dis. 5. fucare, r in excessiua altitudine pla
nellar ꝺ illud Matth. 6°. Non potest adiũ
cẽ ad staturã tuã cubitũ vnũ. Jtẽ ad inho-
nestatẽ ptinet apte q⁹ ex deformitate habit⁹
viri oñdãt verẽda r mulieres hũeros seu
pectora. Jtẽ q⁹ mlieres icedãt capite disco
opto. Añ. i. Lor. xi° dr: Debet mulier vela
mẽ hr̃e sup caput suũ. Et Aug⁹. i epla ad
Possidiũ: r ponit i dcõ arti. 2. dicit: Capil
los nudare femias q̃s r caput velare apls
iubet nec maritatas decet. Dic tñ ibi glo.
q⁹ pñt aliq̃ excusari a pctõ qñ hoc nó fieret
ex aliq̃ vanitate hz ppt̃ ꝺriã ꝺsuetudinẽ q̃z
uis talis ꝺsuetudo ñ sit laudabilis: qõ pót
intelligi vez qñ occasióe ꝺsuetudis nó pos
set omittẽ sine r̃putabili scãdalo: r hoc agẽ
do nulli dat occasiõez scãdali: al⁹ irrõnabil⁹
ꝺsuetudo ñ excusat. ff. de legi. qõ nõ rõne.
Jmmo potius gnat: eé de ꝺsue. c. fi. Fori⁹
aũt ad inhonestatẽ ptinet si in capite mulie
ris appareat aliqd ipudicitie vel elationis
oñsiuũ: cũ in ea debeat apparẽ ois hónestas
r hũilitas: in cui⁹ signũ ei coma data é ppt̃
qõ eã ãputare sub anathemate, phibet. 30.
dis. quecunqz. vbi dr: Quecũqz mulier re-
ligioni iudicãs cõuenire comã sibi ãputa-
uerit quã de⁹ ad velamẽ ei⁹ r ad memoriã
subiectionis illi dedit tanq̃z solués ius sub
iectionis anathema fit. Si ergo anathema
dr̃ ꝺfaciẽtes hoc ét sub ptextu religiónis cũ
nó ítrẽt religionẽ: q̃z to vehemẽt⁹ ꝺfacien
tes sub signo: qõ ei directo ꝺtrar: vz supbie
seu inhonestat̃: sicut é capite discoopto r re-
uelata facie r fróte incedẽ: r sicut aliq̃ faci-
unt mitras sibi seu alia elatõem designãtia
vel inhonestatẽ seu ad libidinẽ, puocantia
apponẽ. Jtẽ inhonestũ é q⁹ femia vtat veste
virili vel e⁹: Deut° 22°: Nõ induet mulier
veste virili nec vir vtet veste feminea. Abo-
minabilis. n. apud deũ é q facit hoc. Et ge-
neraliʒ q̃licũqz in hitu seu ornatu aliqd ap
pareat inhonestatis: cũ nihil inhonestũ pos-
sit eé licitũ. ff. de condi. instit. l. filius. vbi dr:
Que facta ledũt pietatẽ estimatóez vel r̃e
cũdiã nr̃az: r vt gnãliʒ dixeri que ꝺ bonos
mores fiunt: nec facere nos posse creden-
dum est.

4° róne supfluitatis. Nam vsus supflu
us é oio vitiosus. Añ ad Gal. 5°. inter alia
excludẽtia a regno dei cũ fuisset dictum de
fornicatóe ponit luxuria: vbi dicit glo. i. q̃
libet supfluitas. Nam in dicto arti. 2. dicit
Tho. q⁹ phibet ornatus supfluus ipudic⁹
r iuerecũdus. Supfluus aũt attẽdi pót tri
pliciter. p̃mo mõ respectu nũeri: vt cũ qs
vtit seu iutilr reuinet vestimẽta seu alia orna
mẽta vltra numez quo rõnabilr idiget: ꝺtra
quos. 47. dis. sicut hi. dicit Amb°. Nudo
rũ indumẽtũ é qõ tu reducis: r qs tã iniu-
stus r̃. 2° respectu forme: vt si forma é ex-
cessiue longa seu lata: qõ in mulr̃ pót appa
rere: r pser̃tim in vestib⁹ mulierũ caudatis
in quib⁹ appareat vitiũ nõ solũ manifeste su
pfluitatis sed ét ihonestatis. Nã ad ihone
statẽ r mollitiẽ ptinet q⁹ qs trahat vestimẽ
tum p terrã fm phm: r nõt Tho. scda scde
q. 169. arti. 1. 3° respectu pciositatis: vt cũ qs
vtit maiori pciositate q̃z ꝺueniat sibi: q: ma

lori dignitati maior cõpetit ornatus: ex de vi. t tho. cle. clerici officia. t nõt Tho. in dicto arti. i. Ex quo pz q maior ornat⁹ ꝓpetit ad cultũ diuinũ ꝫ ad quẽcũq; aliũ vsũ cũ nulla sit maior dignitas ꝫ diuia. Et tñ ẽt i cultu diuino dz ornatus cẽ moderatior ꝫ cũ oliz fuerit ꝓpter exẽplũ xpi q nos hec despicẽ docuit. Vñ. 12. q. 2. glia. dic Hiero⁹ Nec mihi aligs opponat diues i iudea tẽplũ mẽsaz t lucernas. tẽ. ex auro fabricata Tũc hec ꝓbabãt a dño qñ sacerdos hostias imolabat t sãguis pecudum erat remissio pctoꝝ: quanq; hec oĩa ꝑcesserunt in figura. Nũc vo cũ pauptatẽ dom⁹ sue pauper dñus dedicauerit ponemus crucem t ölitias lutũ putem⁹. Moderat⁹ g⁹ ornat⁹ ad cultũ dinũ fgrit t multo moderatior ad quẽcũq; vsũ ꝓphanũ etiã impatoris: cum nulla sit ꝓparatio ipatoris treni ad celestẽ Minor aũt ꝓpetit regi ꝫ ipatori: t minor duci ꝫ regi: t sic ö singlis gdati. Que si bñ cõsideremur valde moderatus competit inferioribus.

5° róne curiositatis. Vñ t Tho. i dicto arti. 2. dicit q artifices ornamẽtoꝝ peccant iuenẽdo supflua t curiosa. Curiositas aũt itelligitur qñ nimia sollicitudo seu diligẽtia erga ornatũ hr̃. Vñ Tho. in dicto arti. i. dicit q inordinatio affect⁹ circa ornatũ ꝓtingit qñ nimiã sollicitudinẽ qs appõit ad exteriorẽ vestiũ cultũ ẽt si nõ sit aliq̃ inordinatio respectu finis. Fac. c. p simoniã. 41. dis. ibi: ꝑter corporis diligẽtiã. Et pót ista curiositas dephẽdi. pmo respectu forme: vt qñ i ipa forma oñdit curiositas. Vñ i ſma de vitijs dr̃ q in forma repheñsibilia sunt corrugatio t incisio. Facit dictũ. c. per simoniã ibi: Dissolutos aũt t cõfractos vestib⁹ t incessu nõ recipim⁹: maxie qñ in talib⁹ adest qñq; uitiosa ꝓdigalitas quã leges ötestãt t equiparãt furori. ff. ö cura. furio. l. i. In dcã ẽt sũ. ponit exẽplũ de sotularib⁹ rostratis vl ꝓzatis: t idẽ i silib⁹ mlts. 2° dephẽdit respectu artificis: vt qñ circa vestẽ seu ornatum multũ laborat cũ nulla vl ꝓua vtilitate rei. Vñ Ray. li. 2. ti. de neg. scia. dicit q ad nullũ vsũ sũt vtiles nisi ad peccandũ sunture supflue ac süptuose camisiaꝝ: qs ꝑcipue sacũt hispani dãtes ꝓ sutura vnius camisie plus in duplũ vl triplũ ꝫ valeat tota camisia: t silia. Et subdit q peccãt faciẽtes vẽdẽtes seu alienãtes seu tenẽtes ꝓdicta. Et satis inter ꝑdicta vr̃ posse ꝓputari racamaturas süptuosiores t inutiliores ꝓpter idẽtatẽ t maioritatẽ rõis. ff. de legi. l. nõ pñt. 3° ex pte vtẽtis qñ ad ornatũ seu hitũ maiorẽ sollicitudinẽ adhibet ꝫ expediat: vt dicit Tho. i dcõ arti. i. qõ manifeste reprehendit qñ circa hec pl⁹ sollicitat ꝫ circa ea q̃ sũt salutis: ꝫ illõ. Matth. 6. t ꝓmũ querite regnum dei.

6° róne scãdali. Vñ dñs dicit Matth. 18. Ue illi p quẽ scãdalũ venit. vñ t abstinẽ debem⁹ ẽt a licitis ꝓpter salutez ꝓximi: ne vz ei det occasio scãdali al⁹ exẽ charitatem: Ro. 14. ibi: Si ꝓpt̃ cibũ fr̃ tu⁹ scãdalizat tẽ. Vñ Tho. scda scõe. q. 44. arti. 8. q̃ palia que sũt nr̃i dñij sũt diminuẽda ad tollẽdũ scãdalũ ꝓximi qñ ꝓcedit ex infirmitate vl ignorãtia. Dio ergo dz q i vsu ornat⁹ remoueatur scãdalũ a ꝓximo. Vñ t Alex. ö ales sup. 2. sen. dicit q licet fz nobilitatẽ ꝑsõe ꝓsuetudinẽ i terre t dignitatẽ officij se ornare ꝑciosis vestib⁹: ita tñ q̃ absit libido i voluptate t scãdalũ i exõtiõ ope. Hoc aũt scãdalũ pót ꝓtingẽ dupliꝛ. Primo si ex ornatu aligs inducit ad peccatũ: puta ad vtẽdũ sibi ornamẽto: qõ sibi non ꝓpetit siue ad aliud ꝓcñ: ꝑcutit ad carnalẽ ꝓcupiaz siue ornatus viri inducat mulierẽ siue ornat⁹ mulieris inducat virũ: qõ frequẽt⁹ ꝓtingit ex q̃dã hũana fragilitate. Eccl. 19. Vinũ t mulieres apostare facit ẽt sapiẽtes. Et ió cũ ꝑsona aduertit ex suo ornatu aliquẽ seu aliquam induci ad scãdalũ pcti dz oio ab illo abstinẽ. Cõstat aũt q ornatus t pulchritudo mulieris facil allicit ad ꝓcupiam: vt i dcã auctõitate Eccl. Vinũ tẽ. Et pz p expiẽtiã. Exemplũ hr̃. 2. Reg. xi. in Dauid tã ꝑfecto viro q ex solo vsu Bersabee induct⁹ ẽ ad adulteriũ. Et ꝓpt̃ hoc dicit Tho. in dicto arti. 2. q circa ornatũ mulieꝝ cadẽ sũt attẽdenda q cõiter dicta sũ circa exteriorẽ cultum. Insup t qõ dã aliõ spãle. s. q mulieris cultus viros ad lasciuiam prouocat: t ideo etiam ex hoc solo mulieres omnio deberent abstinere ab ornatu: aut illo vti cum multo moderamine t honestate t tremore: ne orto scandalo ex earum occasione dicatur illi: Ue vobis. 2° modo accidit scandalum qñ per ornatum fm̃ similem ꝓiectura extremis necitatib⁹ pauperꝝ ꝺrogat. Hoc. n. cãu detrahit ẽt ornatui ecclĩastico: ita vt ei sacra vasa comminuantur t expendantur in

hꝰ necessitates: vt pz. 86. dis. cōpatiamur t. 2. q. 2. aut̄. Fortꝰ ergo detrahi pz ornatui pphano: iz alī ꝺ se nulla alia hꝫ illicitate. Tenet. n. ex necessitate qlꝫ subuenire exīnbus i talib⁹ idigētijs ꝺ supfluo necessitatis nāe: iz nō cēt supfluū respectu pcedētie: vt ꝓbat i pallegatis. c. vbi ꝺf: Ornamēta pdecētia ornatui ecclīastico debē i hꝰi necessitates expendi. t notat Ricar. super. 15. dis. quarti sen.

2° rōne ꝓsuetudinis: vt figs considerata conditione sua excedit in ornatu metas ꝓsuetudis bonoꝝ inter quos ꝓuersat. 41. di. c. 1. non tñ gs excusat scḋo consuetudinē loci nō rōnabilē: qz illa dicit nō pōt ꝓsuetudo bonoꝝ: de qua ꝺf i dcō. c. i. Nā ꝓsuetudo irrōnabilis nō excusat: iz grauat: vt i. c. fi. eꝰ de ꝓsue. Et satis ꝺf irrōnabil si inueniat aliqd ꝺ pfactiōnēb⁹: vt expdictis clare colligi potest.

3° rōe defectꝰ cause: vt qz ex nulla rōnabili cā gs mouet ad vsū ornatus: iz ex sola ꝓplacētia volūtatis. In hoc n. ipo vt t oꝝ duni nāe ꝙuari t creatoꝝ i uriari. vñ Boetius li. 2. pſa. 5. de ꝓsolatiōe dic: Sic rex visa ē pditio vt dimū merito rōnis aial nō alr ti bi ꝓplēdēnsi i aiate supellectilis possessione videat: t alia suis gdē ꝓtēta sūt: vos aūt domēte ꝓsilies a reb⁹ infimis excellentis nāe ornamēta captatis: nec itelligitꝭ ꝙtā cōditori vro faciatis iuriā. Itē hocipo vt sequi vnta t ꝙriari ꝓtuu. Vñ Greg⁹. aut hom el. 24. Sūt nōnulli q cultū subtilitū ꝓciosaꝝ vestiū putāt ñ eē pctm̄. Ꝺ si vz culpa non eēt neꝙꝭ sermo deitaz vigilanter exꝑmēt q diues q torqbatur apud iferos bysso t purpura indut⁹ fuisset. Nemo gppe vestimenta ꝓcipua nili ob inanē glām q̄rit: vz vt honorabiliꝰ ceteris eē videat: res ipa testat: qz nemo vlt ibi ꝓciosis vestib⁹ idut: vbi ab alijs nō posset videri. Quā culpā possum⁹ melꝰ ex diuerso colligē: qz si abiectio vilis vestimēti vt⁹ nō eēt euāgelista vigilāter de Joanne nō dicēt: Marci. i. Erat indut⁹ pilis cameloꝝ.

Quo ad scḋm ꝓncipale vz: Quale pctm̄ sit in vsu illiciti ornat⁹. Dicēdū q si fiat intēnōe deliberata ꝓpter ꝓplacētiā libidinosā sui vel alteri⁹: clarꝫ ē q ē pctm̄ mortale: cum consensus etiam i solam delectatiōnē peccati mortalis sit mortale: vt. ē. delectatio. Si aūt ex q̄dā vanitate vel leuitate ꝓpter iactātiā q̄ ꝺā gs vtak ornatu: nō sꝭ peccat mortali: iz qñqꝫ venialiter ꝙz Tho. scḋa scḋe. q. 69. arti. 2. Ad hoꝝ clariorez intelligētiā ꝺō q ꝙ in tali vsu illicito duplr pōt ꝓtigē pctm̄ veniale. ꝓmo qn vnū ē i sola ītētiōe: t hec intentio nō ē ꝺliberata: naz sine deliberato ꝓsensu nō deuenitur ad rōnem mortalis. Vñ t Tho. scḋa scḋe. q. 162. arti. 5. dicit q supbia ꝑm genus suum ē mortale. Sicut tñ t in alijs q̄ ex suo genē sūt mortalia: puta fornicatiōe vl adulterio sit aliq motus q sūt pctā venialia ꝓpt coꝝ imꝑfectiōez q. ſ. puenūt tm diciū rōnis t sūt ꝓter eꝰ cōsensū: ita ēt circa supbiā accidit q aliq motus superbie sūt peccata venialia: dū eis ratio non consentit. 2° ratione paruitatis rei. Nam qꝺ modicū est ratio appꝛhēdit q̄si nihil: vt nōt Tho. scḋa scḋe. q. 46. arti. 6. nisi in isto modico adesset magna mētis libido. Nam talis libido etiā in paruis iqucit mortale: vt notat Bona. 16. di. q̄rti sententiaꝝ. Extra predictos ergo casus in tali vsu illicito videt includi mortale, ꝓpt multa mala t peccata que solent illi accidē: t saltem numq̄ deest vnuz supbie quod est appetitus honoris seu ꝓpue excellentie: vt pz 2. sniaꝝ dis. 42. c. ex superbia. cōiuncto dicto B. ego: ubi i dicta homel. 24. ibi. Nemo gp pe vestimēta ꝓcipua. tē. Et exꝑsse hēt. 21. q. 4. oīs. vbi ꝺf: Nē gppe qꝺ nō ꝓter necessitatē suā: iz ꝓpter venustatē accipit elatiōis hꝫ calūniā: quēadmodū magn⁹ aut Basilius. Et vt ex pdictis pz: supbia sm gen⁹ suū est mortale. Item qz si i tali ornatu adest iū ptuositas includit in illo magē iustitia et auaricia. Vñ. 47. dis. c. sicut hi. dicit Ambꝰ Quis tā iust⁹ t tā auar⁹ q̄ q multoꝝ alimēta nō suū vsum: iz abūdāna t delitias facit. Auaricia aūt magna pctm̄ ē mortale: vt pz. 3. auaricia. Immo radix est oīum malorꝝ. 1. Tim. vl. t ꝓputat, pidolatria: Eph. 5. Itē iustitia ex suo genē ꝑtat pctm̄ mortale: vt nōt Tho. scḋa scḋe. q. 59. arti. 4. Et ꝓpter pdcā t alia talis illicitꝰ vsus singulariter deum ad irā ꝓuocat: Isai. 3. ibi: Proco ꝙ elenate sunt. tē. t Sophonie. 1. ibi: Et visitabo sup ꝓncipes t sup filios regis: t sup oēs q̄ induti sunt veste pegria. Et pdcā manime obtinent quando vrentes a tali illicito vsu nollent desistere: cum contemptus t vilipensio etiam venialium sit mortale pctm̄: vt dicit glo, de pe, dis. 1. in, c. tres sunt

sup ybo oppnimẽt. Et põt colligi ex pdict p Bonauẽ. sup. 16. di. q̃rti sententiarum.

Quo ad tertiũ pncipale: vz si circa pfatuz vsũ possit aliqs excusari. vt dõ: q si vtés in illo nõ delectat: nec possit illũ omittẽ absq; nõbili scãdalo quo dempto omittẽt: t si in illo vsu nõ apparet aliqd inhonestũ: nec ex illo dat alĩ scãdalũ mali exẽpli: vl alteri⁹ pcũ q possit excusari: exẽplo bte Cecilie q̃ desup auro textus vestib⁹ utebat: quas tñ pentus ptẽnebat: vt ex ei⁹ pz histõia t exẽplo siliũ. Et facit eẽ de reg. iur. c. qõ ñ est. t fm hoc dz itelligi dcm Jo. an. in. c. ea que de reg. iur. in. 6°. in nouella. B

Actum. Pacta que faciũt pozes vl guardiani cõuẽtuales religiosoz mẽdicãtiũ de suoz puẽtuũ assensu cũ platis vl p̃oml ecclĩaz illis locis vbi hitãt debẽt ppetuo fuari: nõ obstante q nõ fuẽt assẽsus mgri vel ministri ,puincialis aut gnãlis: aut q fides aplica q° ad ffes minores auctoritatẽ non pstiterint: eẽ de pac. q; ex eo. li. 6. Pactũ pri fcm a filia duz nuptui traderet tẽ. vide. s. dos. §. 3. Qõ etiam nudo pacto obligatur qs fm dũ. s. ler. § 10. v. 12° t. j. p missio. Pactũ de nõ recipiẽdo ad sepultutã: vide. j. sepultura pmo. §. 3.

Alla of line⁹ pãn⁹ ꝓsecrat⁹ qui extẽditur sup altare t sup quo extẽdit coꝛpale. Et ꝺ palla aliqd dcm é. s. ꝓsecto vestũ. §. 1. silr t de coꝛpali. s. coꝛporale.

Allúz vt h̃ sumitur est spãle ornamentũ archiepiscopoꝛ: i quo plẽitudo põtificalis officij conferi: eẽ eo. nũ. Dz ãt palliũ peti a papa infra tres mẽses a tpe ꝓsecratõis siue ꝓfirmationis si ante fuerat ꝓsecratus: alr si accusẽi põt remoueri: dis. 100 qñ. t debet peti cũ instãtia: dis. 100. ꝓsca. Et dz petẽs p stare sacfm fidelitatis t obediẽtie Romãe eccle: dis. 100. optatũ. eẽ de elec. significasti. Jtẽ i datiõe pallij dz dari nouũ puilegiũ vl ãtiquũ innouari: dis. 100. rõis. t. c. scriptoꝛ Jtez recepto pallio t non añ: põt se archiepz noinare: eẽ eo nisi. Nec añ potest ꝓcliũ ꝓuocare: cõficẽ chrisma: dedicare basilicas ordiare clicos. seu episcopos ꝓsecrare: eẽ de elec. qõ sicut. §. plt. Jtem archiepz nõ põt palliuz suũ alteri cõmodare: q palliũ ꝓpnaz ei⁹ ñ trãsit, Añ t dz cũ eo sepeliri: eẽ eo ad hec. t. e. ex tuaz. Jtẽ sol⁹ romanus põtifex sp t ybiq; utitur pallio. Ceteri aũt ifra missarũ solẽnia in q̃libet ecclia sue ,puincie: non aũt si egrediatur eccliaz: vt i ,pcessione eẽ eo. c. i. et hoc in dieb⁹ in qbus ꝓceditur in suo puilegio: alr nõ põt: fz dñ põt q̃libz sine pallio celebrare: eẽ eo. c. fi. A Jbi dicitur: Rñdem⁹ q tã in tua q̃z in aliena dioceli potes absq; pallio vl sãdalis celebrare q vnq; i tua dioceli nõ sp debes celebrare cũ pallio: fz dieb⁹ ill' dũtaxat q in ecclia tua puilegijs ꝺ exꝑssi. Et idẽ qõ in hoc. c. nõt in sũ. li. 3. ti. 26. q. 36. fm Ray. Et addit q papa sẽp t ybiq; põt pallio vti in signuz plenitudinis ptãtis. B Pfiarche an possint dare pallium: vide. j. pfiarcha. §. 2.

Apa debet eligi a duab⁹ ptib⁹ cardinalũ: aliter qui geret se ꝓ papa excomũicat⁹ est: vt s excõicatio p°. §. 2°. v. 4°. Et pla nota circa electiõez pape t reclusionẽ cardinalũ: eẽ s elc. vbi piculũ. li. 7. Et q i illa ꝓstitutõe collegium cardinalũ nullã põt facere dispẽsationẽ seu inouatõnẽ: t quedã alia circa hoc in cle. ne romani. de elec. A quo t ybi debeat ꝓsecrari hẽl s. ꝓsecrató epoz. §. plt. t vlt.

Papa é sũm⁹ int oẽs. Jpe. n. hz plenitudinem ptãtis. Alii ptẽ solicitudinis. 2. q. 6. decetero. t. c. q se scit. Añ cũ dñs aplis diceret vt laxarent retia soli petro dixit: Duc in altuz: Luc. 5. Jtez ei soli dixit vt piscaret hamo: Matth. 18. p quẽ peminẽt iurisditõ significatur. 23. q. 1. nõ turbat. t. c. è aliud. Jtem soli petro dictum é: Tu es petrus. tẽ. 21. dis. q̃uis. Jdeo spãliter ipe est vicar⁹ iesu xpi: t quod dammõ maioꝛ hoie munoꝛ deo: eẽ de trãsla. inter coꝛporalia. A Jdẽ in sum. li. 3. ti. 27. in pn° B

Quot sũt cãus q ad solũ papam pertinent. Rñ. fm Ray. Sũt multi: de qbus etiam plẽs: A imo oẽs fm eũ. Ray. vt pz i sum. eo. ti. q. 1. B nõ trãseũt cum generali mãdato: sed regrũt spãle: di 17. huic soli sedi. eẽ de trãsla. lz. t de oĩ. le. q trãslatõem. vt qõ fidei. 24. q. 1. quotiẽs. di. 12. ꝓceptis. Jtez trãslatio epi vl electi. s. ꝓfirmati: eẽ de trãsla. inter coꝛporalia. t ꝺ offi. le. c. 3. t. 4. Jtez depositio epi. 3. q. 6. q̃uis. t. c. duduz Acceptato renũciatõis epi vel electi. s. cõfirmati. 6. q. 3. deniq;. eẽ de trãsla. inter coꝛpalia. eẽ de ꝛgu. lz. Exẽptio epoꝛ. 16 q. 1. ff. Jtez restitutio depositoꝛuz ab ordie. 2. q. 6.

ideo.l.2.2.2 etiã.3.eps.§.6. ¶ Adde idẽ in remoto ab officio ex eo q̃ hereticis tradidut ecclesiastica sacramenta: vel eos tradidut ecclesiastice sepulture vel oblatões seu elymas recipit eoz̃ fm glo. Ray. 2 in dicta. q.1. ℬ Jté iudicialis diffinitio seu interptatio ꝓuilegioz̃ suoz̃: eẽ de iudi. cũ venisset. Et idẽ fm Hosti. si dubitet de rescripto aplico ua q̃ ab alio p viã rõis. ¶ .i. iuris qõ disponit de ualiditate vl̃ iualiditate rescriptoz̃: vt eẽ de rescrip. p totum. ℬ solui nõ possit: vt eẽ de offi. dele. c.2. Idem fm Inno. de intptatõe statuti facti p legatum cuius iurisditio finita ẽ: nec aliquis ei successit. Et idẽ de dispẽsatõe i casibus q̃ p eadẽ statuta pape reseruant. ¶ Ad hoc ẽ ar. eẽ de offi. del. c. fi. ℬ Jté mutatio sedis epal̃. 7. q.1. tpis. Jté ꝓstituẽ alicubi de nouo sedem epalem. 16. q.1. felix. 2 ar. de cõse. dis. de loco z̃. Jté subiicẽ vnũ epatũ alteri: vel vnũ in duos diuidẽ: seu duos insimul vnire. Hos casus hẽs. 16. q.1. et tpis. eẽ de excel. pla. sicut vnire. 2 de of. dele. q̃ trãslatõez. Jté cõmutatio voti Hierosolymitani: eẽ de voto ex multa. Sile de q̃busdã aliis votis: de q̃bus vide j. votũ. § §.2. Jté solus papa pót ꝓcedere vt gl̃ veniat ꝫ licitũ iuramenti: eẽ de iureiur. venẽtes. vel ẽt de quo dubitat an sit licitũ: eẽ de elec. venerabilez. qõ intelligit fm Bul. solũ in arduis: al̃ vide. 3 iuramẽtũ. i. §. plt. ¶ Et ibi p3 q̃ hoc hẽt locũ q̃n̄ sit cõmutatio in melꝰ: 2 q̃ q̃n̄ ẽ dubiũ: vtz iuramentũ sit licitũ etiã epus pót dispẽsare. ℬ solus dispẽsat cũ irregularibꝰ. s. in criminibꝰ maioribꝰ adulterio: eẽ de iudi. at si clici. Et circa hoc vide. 3. dispẽsatio. §. 6. 7. 2.8. ¶ Et ibi clariꝰ de hꝰ ℬ Solus pót ꝓcliũ gnãle celebrare: dis. 17. per totũ. 2. q.6. 16. Solus pót ꝓdere canoné gnãle. 26. q.1. si ergo circa medũ. C. de legi. l.1 Solus pót psonã ecclesiasticã in re suo ꝓuare. ¶ hoc vez̃ circa collationez̃ bñficioz̃ vel vocatiõez̃ psonaz̃ ecclesiasticaz̃ ad sui vel alioz̃ obsequiũ, ꝓpter publicã vtilitatẽ vl̃ in sũlibꝰ pertinẽtibus ad regimen ecclesiaz̃ ꝓ cõi vtilitate: vt p3 p iura. j. allata ℬ 9. q.3. p ꝑncipalẽ. dis. 19. in mẽoriã. eẽ d ꝓcel. pbẽ. c. q2 Solꝰ pót ꝓcedẽ pbendam vel ecclesiam nõ vacãtẽ: eẽ de ꝓcel. pbẽ. nulla 2 de rescrip. eã te. ¶ Et 13 hoc legatꝰ etiã ꝑ latere nullus nõ possit: pót tñ sibi retinere ꝑmo vacãtẽ ecclesiam: ẽt si ecclesia ista patronũ hẽat ecclesiasticũ. Secus si sclarẽ: eẽ de iurepa. cũ dilectꝰ. et de offi. lega. dilectꝰ. fm Hosti. 2 in sum. .ii.3.ti.27.q.1. ℬ Legatꝰ aũt ẽt hẽns plenariã legationẽ hoc nõ pót in q̃busc3q̃ psonasꝰ debeat q̃s p electionẽ assumi: eẽ de offi. leg. deliberatõe li. 6. ¶ Jbi dr: Deliberatõe ꝓuida duximꝰ inhibẽdũ ne aliq̃s aplice sedis legatus q̃tũcũq̃ legatõez̃ obtinẽ plenariã dinoscatur cathedrales vl̃ regulares aut collegiatas ecclias: seu ip̃az̃ ecclesiaz̃ cathedralium dignitates ad quas hi q̃ ꝓficiũtur eisdẽ maiores in eoz̃ capitulis pꝰ eos exĩtes hãt p viã electiõis assumi sue ordinatõi: collatiõi, pusiõi: electiõi: aut dispẽsationi quõcũq̃ refuct: nec de ipsis ordinãdis: ꝓferendis: disponẽdis se aliq̃ten̄ intromittat: necq̃ aliq̃ quo minꝰ ad quos ꝑtinet eligẽ aut ꝓstulare libere ualeant cũ vacabũt: obstaculum quõlibet iterponãt: decernẽtes q̃cqd ꝫ hoc actũ exiterit eoipso irritum sit 2 inane. ℬ Solꝰ pót excõicatũ a se absoluere eẽ de elec. venerabilẽ. Et vide de hoc. 3. absoluto. i. §.3. ℞.3. Solꝰ pót absoluere excõicatũ a suo delegato: q2 nolebat obedire sñie diffinitiue: si steterit in excõicatõe p annũ: eẽ de offi. dele. querẽti. ¶ Jdẽ ẽ de excõicato a legato vel delegato cuiꝰ iurisdictõ expirauit: 2 nullus successit: vt in. d. c. querẽti. eẽ de offi. ordi. pastoralis. ℬ Solus cognoscit appellatõe penuꝰ remota. 9. q.3. cũcta. 2. c. alioz̃. Solus cognoscit de cãis ad eũ delatis ꝑ appellatiõez̃ vel relatõez̃: eẽ ꝫ offi. le. 13. ¶ Est aũt relatio cũ iudex cãm instructã remittit ad papã vt eam diffiniat si voluerit: 2 pẽdẽte hꝰ i relatõe nõ valet processus iudicis q̃ retulit: vt in dcõ. c. 13. 2 nõl i dicta. q.1. fm glo. Ray. ¶ Solus ordinat illũ ad supiores quẽ ordinauit subditoꝝ: eẽ de iẽpo. ordi. cũ in distribuẽdis. Solus ꝓcedit palliũ: di. 100. palliũ. vl̃ fz Bul. etiã alij q̃ ꝓcedẽdi hẽnt ꝓuilegiũ: vt pfiarche: vide. j. pfiarcha. Jté solꝰ sp vbiq̃ pallio vtit: eẽ de vsu pallij ad honorẽ. Jté solꝰ dispensat cũ bigamo. 34. dis. lector: eẽ de biga. nup. Vide de hoc. 3. bigamia. §. plt. Solus dispẽsat cũ illegitimo q̃tũ ad ordines sacros 2 bñficiũ cũ cura vel psonam: eẽ de fi. pbyt. is q.li.6. Silr cũ nunore q̃ p̃mouear ad curã aiaz̃ vl̃ dignitates: nisi q̃

tum ꝓmittit epis: supra dignitas. §. 3. Silr de eo q nó é in sacr̃ vel alr̃ é de iure indign⁹. ℟ .l. posituo: sec⁹ñ de iure dino: sup quo nó dat per hoiem dispensatio. ℬ vt ꝓmoueat i ep̃m: ar. eẽ de ele. dudũ. §. fi. ℣. C de cri. sacri. l. disputari. Solus dispẽsat vt qs héat pla bñficia cũ cura: vl plés dignitates seu ꝓsonat⁹ é si curã nó héant: aut ẽt in eadez eccla. ℟ .l. q qs possit hére pla bñficia vel dignitates in illa: vt in turib⁹ de gb⁹ statum. ℬ eẽ de pbẽ. de multa. ℣ de cõsue. ꝓtuetudiné. li. 6. Sol⁹ pót pferre ordiné subdiaconale die dñico ℣ aliꝫ ꝓcipuis festis: vt. s. ordo. 2. §. 6. Solũ ad euz appellatur omissis mediꝫ. 2. q. 6. c. 3. 4. ℣. 5. ℣. c. ẽcetero ℣. 2. q. 6. metropolitanũ. xi. q. 3. puenit. ℟ hoc. c. puenit. nó vt ibi héri. ℬ Addit Hosti. q legat⁹ vt hic idẽ pulegũ: eẽ de offi. le. c. i. qđ obtinet tñ de consuetudine: vt dicit. ℟ Hoc tñ non ponit Hosti. sed dicit q hoc obtinet de ꝓtuetudine qegd aliꝫ scribãt: vt in dicta. q. 1. i fi. li. 3. ti. 27. ℣ nc inuit q obtinet de iure ℣ ꝓtuetudine. Et facit. 2. q. 6. decetero. ℣ in. c. 1. eẽ de offi. dele. ℬ Silr ꝓtarcha: vide ſ. ꝓtarcha. §. 2. Jté maiora negocia ad papã sit referẽda. 2. q. 6. ois oppsſ⁹. Et iste cãus multos obtinet: vt dispẽsatoez i simonia: vide. ſ. simonia. 6. ℣ i. 7. §. vltl. Jté i homicidio voluntario. 50. dis. miror. ℟ vl ẽt culposo. ea. dis. c. hi. qui. ℬ Et cum illo q excõicatus celebrauit: vt. s. excõicatio 1. §. 32. q incipit Quis é effect⁹: circa finẽ. Et silr cũ illo qui excõicat⁹ recipit ordines: vt. s. excõicatio 1. §. 20. q incipit: Quid de illis. Addit etiã Hosti. alios casus: vt q supplet defectũ regis vacante regno: eẽ de elec. cũ inter vniuersas: in fi. ℣ eẽ de iud. ne. ꝓcla. grandi. li. 6. Jté defectũ ipatoris: eẽ de so. cõpe. li. §. i. Jté electũ ipatorẽ cõfirmat vel cassat vl etiã ipatorẽ deponit: eẽ de elec. venerabilẽ. ℣ de sen. ℣ re iudi. ad aplice. Et qncunq enim ꝓceps secular̃ fuerit iust⁹ ℣ negligẽs circa regimẽ ℣ iustitiã pót p papã deponi. 17. q. 4. iugs de ceps. xi. q. 3. nullus. 22. q. 5. ꝓceptum. Silr ℣ zacharias papa deposuit Lodouicũ regẽ franco⁹. 15. q. 6. alt⁹. Et Jnnocentiu⁹ Ottonẽ: vt in dicto. c. venerabilez et Jnno. ẽp⁹ Federicũ: vt in dicto. c. ad aplice. ℟ Idẽ in sũ. li. i. ti. 5. q. 13. ℬ Jté solus absoluit ulos excõicatos: de qb⁹ dcim̃ ẽ ẽ. absolutio. 1. §. 3. Jté solus electõez nondũ factã ꝓnunciat nullã si fiat: eẽ de elec. inotuit. Jté solus hẽt canonizare scõs: vt. s. canonizatio. Jté qđ valet facẽ nó valẽ ℣ ez⁹ eẽ de excel. pla. tãta. ℣ de ꝓcel. pbẽ. ꝓstitut⁹ Jté nulli legi subiacet: decet tñ eũ iura seruare: eẽ d sup. ne. pla. li. xi. q. i. puẽit. Sniam⁹ facit ius: eẽ de sen. ℣ re iudi. in cãs. Jté pót monachũ tã ꝺ voluntate suã qꝫ abbatẽ de monasterio exhere: ℣ alicui plato vl ꝓncipi socium assignare vel secũ tenẽ. 9. q. 3. c. fi. ℣ di. 8. q. ꝺ mores. xi. q. 3. qui resistit. ℟ vez é p ecclastica vtilitate: vt in dcõ. c. fi. 9. q. 3. ℬ Jté i mrimonio in multis casib⁹ ipe tñ dispẽsare pót: vt in gradib⁹ ꝓhibitis ℣ h⁹i. ℟ .l. impedimẽtis de iure positiuo sup quo papa: h3 plenã ptãtẽ. 25. q. i. §. si g⁹ ℬ eẽ de restit. spo. ifras. eẽ de plã. ℣ affi. nó d3. Jté ordinat eodẽ die quo ꝓfectat: eẽ de elec. qđ licut. §. ꝓterea. ℟ poti⁹ i. §. sup eo ℬ Jté sol⁹ pót clicũ ꝺpositũ vel degradatũ restituẽ: vt. s. epis. §. 6. Multa alia ad papã tñ ptinẽta i variis casib⁹ ꝓticulati potiꝫ inuenire. ℟ Hec ℣ alia nónt i sũ. li. 3. ti. 27. q. 1. Jnt que ẽ fm Hosti. q papa ñ pót iudicari ab aliq⁹ nisi ꝺ hẽsi. 40. di. si papa. vl nisi submittat se iurisdictiói alterius. 2. q. 7. nos si icõpetẽter. Jté f3 Aug. q papa pót ꝓcedẽ simplici sacerdoti q confirmet: ℣ q chrisma cõficiat: ℣ oes ordines ꝓferat ꝓter epalẽ quẽ nó hẽt ℣ vgies ꝓsecret. Et q posset ꝓcedẽ diacono q ꝓferret diaconatuz: ℣ minores ordies: ℣ cuilibet hñti ordiné posset ꝓcedẽ q conferret illum ordinem. Et q posset etiam ꝓcedere laico q consecret virgines: h tamen talis consecratio posset fieri sine missa: al non. Sed fm gio. Ray. tut⁹ é dicere q ea que sunt ordinis non potest aliꝫ demandare qui non habent ordinem qui exigitur ad exequendum id quod demandatur: sed ea que sunt iurisditionis potest. Tho. vero dicit q probabilius dicitur q papa potest committere sacerdoti q confirmet: sed non inferiori: q hoc pertinet ad perfectionem corporis mystici: super quod habet papa plenitudinem potestatis. Sed non posset simplici sacerdoti committere q aliquem ordinaret in sacerdotem: q sacerdotium pertinet ad corpus christi verum: respectu cuius non est maior potestas episcopi qꝫ sacerdotis. Posset autem committere sacerdoti simplici ꝓferre minores, Ló, Pe, vt i dicta. q. 1. ℬ

Utꝝ papa possit tollere leges ciuiles. Rñ. ꝟm Jo. an. Ubi papa no hꝫ tpalē iurisditōe nō pōt tollē legē quo ad foꝝ ciuile: nisi in his i qbꝰ vtit piculū aie: cuꝫ ptātes distincte sint. 96. dil. cū ad veꝝ. ⁊ di. 10. qm̄. ex̄ qui si. sunt le. cām. 2. In his aūt in qbꝰ piculū aie vertit quo ad vtꝝq; foꝝ tollit legē: ꝓbat ex̄ de iudi. nouit. ⁊ de rescrip. c. fi. ⁊ de scd̄is nup. c. plt. ⁊ vlt. ⁊ de fo. ꝯpe. c. vlt. li. 6. ⁊ de iureiur. c. 2. li. 6. ⁊ de excep. c. 2. li. 6. ⁊ d̄ sen. exco. decernimꝰ li. 6. Naꝫ i his leges sacros canones imitari nō dedignāt: ex̄ de iudi. clici. ⁊ i auc̄. vt clici apd̄ ꝓprios epos. ad fi. A coll. 6. B

Utꝝ papa possit absoluē aliquē ab obligatōe q̄ tenet hōi. Rñ. ꝟm Jnno. Pōt facē hoc de plēitudine ptātis: ar. 9. q. 3. ꝑ ꝑncipalem. C. de quadri. ꝑscrip. bene a ꝯenone. C. de ꝑci. ipera. offe. l. quotiēs. Jdeꝫ Hosti. ⁊ Ber. A Hoc veꝝ ex cā ⁊ in pertinētibꝰ ad officiū eiꝰ: vt pꝫ in iuribꝰ allegatis: al' secus. ff. de iusti. ⁊ iure. l. iusticia. §. iuris precepta. B

Papa ēt añ coronatōeꝫ suā pōt exercē offm̄ suū. Et q hac occasione lr̄as eius i pugnaret excōicatꝰ ē: vt i ex̄uagā. Bñdicti. xi. q̄ incipit: Quia nō nulli. Casus i quibus papa raro vl' nūq̄ dispēsat: habēt. s̄. dispensatio. §. añplt. A qui incipit: Sunt alij. B

Araferna A al' parafernū ꝟm Catholicon. B Paraferna ē qcqd hꝫ mulier ꝑter dotē: ⁊ dr̄ a para qd̄ ē iuxta ⁊ ferna qd̄ ē dos: q̄si iuxta dotē: lꝫ in qbusdā regionibꝰ talia nō habeāt locū: vbi ꝟꝫ ꝯsuetudinē vir oīa imobilia mulieris recipit in dotē: ⁊ oīa mobilia sūt cōia. Hꝫ aūt paraferna ꝑuilegiū ad instar dotis. Sicut .n. vxor hꝫ oīa bona mariti tacite obligata ꝓ dote: sic ⁊ ꝓ rebꝰ parafernalibꝰ marito datis: nisi per spālē ⁊ exp̄ssā obligatōeꝫ sibi ꝓuiderit: qꝛ tūc alij videt renunciare. C. de pac. con l. fi. A Jdeꝫ in sū. li. 4. ti. 25. q. 3. ꝟm Ray ⁊ glo. eiꝰ. B Quin etiā ꝟm Hosti. si parafernalia iferant in domo viri eo sciēte cōuenitur maritꝰ depositi vl' mādati nisi dñiuꝫ translatū fuerit in maritū. A Qd̄ nō ꝑsumit nisi expresse appareat ꝟm eūdem Hosti ⁊ i dcā. q. 3. B qꝛ tūc ageꝫ ꝯditōe certi vel sine cā: vel ob cāꝫ A Jsta sunt noīa iuris que paꝝ faciūt ad foꝝ pniale: ⁊ iportāt in effectu q̄ qꝫ hꝫ ius petendi actōe ꝑsonali. i. iuris: qd̄ respicit obligatōeꝫ ꝑsone ⁊ nō rei. B De parafernalibꝰ nō dꝫ se maritꝰ intromittere muliere inuita: q̄uis bonū videret: vt sic mulier seipam viro ꝯmittit: sic ⁊ cōmittēt res suas. C. de. pac. con. l. hac lege. A Jdeꝫ in dicta. q. 3. B

Arentes. Utrū filij teneantur alē parentes. Rñ. Filij locupletes tenēt nutrire parētes egēos: sic ꝑētes locupletes tenent filios. Et noīe parētū ⁊ filioꝝ siue liberoꝝ itellige oēs ascēdentes: in anc̄. vt lice. ma. ⁊ auie. §. illud quoq; coll. 8. Cessat tm̄ hec obligatio ꝟm Hosti. si illi pñt sustētari de bonis ꝓprijs vel de suo artificio. A Nā hec obligatio alendi nō cadit nisi circa indigētes: dcō. § illud. B Et de hoc ēt. s̄. familia. § i. ⁊. s̄. expositus. Utꝝ aūt opera pietatis in parentes possunt ꝑtermitti occasione religionis: reqre. j. religio. §. 3.

Aricida ꝓprie dicitur q parētē occidit: q̄i parēticida. Sed tm̄ lex q̄ punit paricidas locū hꝫ i oībꝰ ascēdētibꝰ ⁊ descēdentibus i infinitū. Jte locū hꝫ in vxore: viro nuru: genero: vitrico: socero: patruo: auūclo: amitta: ꝯsobrio: patruele: patrono: nouerca: spōsa: pr̄e ⁊ mr̄e spōsi ⁊ spōse. Et silr̄ itelligas si femīa ꝑdictas ꝑsonas cōiūctas occiderit vl' ab eis occidat. Jtem qui emit venenum vt hoc fieret. ff. eo. l. i. 3. ⁊. 4. A in dcā. l. i. dr̄: Et q emit venenū vt pr̄i daret q̄uis dare non potuerit. B silr̄ oēs ꝯscij tenentur. ff. eo. l. vtrum.

Que est pena paricide. Rñdeo ꝟm leges est vt ꝑmo virgis cedat: deinde sacco corij ꝯsutꝰ cū cane ⁊ gallo gallinatio: vipera ⁊ simia in mari iacet: vel in amnē ꝓximū: vt oīum elemētoꝝ vsu careat: ⁊ celum supstiti: ⁊ terra mortuo auferat: ⁊ si mare vel amnis nō sit ꝓximus: bestijs subijcit. C. eo. l. i. ff. eo. l. plt.

Arochianus alienus in festis de missa eijciendus est: vt. s̄. missa. §. plt.

Aterfamilias debet regē ⁊ educare familiam suam: vt supra familia. §. i. ⁊ supra expositus. ⁊. s̄. parētes.

Atientia

gd sit ꝑ ꝓ3 Tho. scḋa scḋe. q.136.

Sicut dic̃ Aug⁹ in li. de patientia. Patiẽtia ẽ q̃ equo animo mala toleram⁹ ne animo iniquo bona deseram⁹: p que ad meliora puenia⁹. De qua etiã dr̃ Jac. p⁹ Patiẽtia opus pfectũ h3. Et Greg⁹ in homil. Patiẽtia ẽ radix t custos oiũ virtutũ

Utrũ iniurie semp sint patienꝫ sustinende. Rñ. fm Tho. scḋa scḋe. q. 108. Mali tolerãdi sũt a bonis i hoc q̃ ab eis iniurias ꝓpias patienꝫ sustinẽt fm q̃ o3. Añ super illud Cant⁹. 2. Sic̃ liliũ inꝛ spinas. dic̃ glo. Mó fuit bonus q̃ malos tolerare nõ potuit. Non aũt tolerãt eos vt sustineãt iniurias dr̃, primor. Añ Chrys⁹ sup Matth⁹. In iniurijs ꝓpꝛijs eẽ quẽpiã patienté laudabile est: iniurias aũt dei dissimulare nimis est impiũ. Hoc tñ intelligendũ ẽ quãdo iniuria illata psone ad sotã psonã ptinet Tũc. n. patienꝫ sustinendũ est. Quãdo aũt redũdat i iniuriã dei vel ecclie: tũc debet aliqs ꝓpriã iniuriã vlcisci: vt p3 de helia qui fecit descendere ignẽ sup eos q̃ venerãt ad ipm capiẽdũ. 4. Re. p⁹ Silr helise⁹ maledixit pueris ipm irridẽtib⁹ 4⁹ Re. 2. Et Silvester papa excõicauit eos q̃ ipsũ in exiliũ miserũt: vt. 23. q. 4. Bullisari⁹. M⁹i. n. ꝑcepta patiẽtie intelligẽda sũt fm ꝓparationẽ animi: vt Aug⁹ dic̃i li. de fmõe dñi i mõte

Utrũ pcutiẽti vnã maxillã semp altera sit ꝓbenda. R⁹ fm Ul. Aug⁹ in epla de puero Lẽturionis dicit q̃ ꝑcepta patiẽtie magis sunt ad ꝓparationẽz cordis q̃ ad opꝰ qõ i apto sit: vt i secreto teneat animi patiẽtia. In manifesto aũt id fiat qõ eis videtur quib⁹ bene velle debem⁹. Unde t dñs se pcutientẽ reꝛ ꝓhẽdit: Jo. 18. t Paul⁹ pcussus in facie dixit pcutienti te deus paries dealbate: Act. 23. Si aũt hoc nõ ꝓdest: tũc pcutiẽn vnã maxillã q̃tũ ad animi ꝓmptitudinẽ exhibẽda est altera: nec resistenduz est malo: q̃ per patientiã psecutores deo lucrari possum⁹. Ad materiã patiẽtie pertinere potest. s. ira. t. s. contumelia. §. fi. t. f. vindicatio.

Atriarcha

t ꝓmas sunt diuersa nomina sed cõiter idẽ sũt in re. 99. di. puincie. Propr̃e tñ dicũt ꝑtriarche q̃tuor ꝓncipales. s. Cõstãtinopolitan⁹: Alexãdrin⁹ t Antiochen⁹ t Hierosolymitan⁹. Et ꝓz ordinẽ hic posuĩ ẽ ẽt eoꝝ maioritas: vt eẽ de p̃uil. antiqua. Alij vero ꝓpriꝰ dicũtur ꝓmates: vt Aquilegiẽsis: Gradẽsis: Lantuariensis: th⁹i. A Idem in sũ. li. 3. ti. 17 q. 2. fm Ray. t glo. eius. B

Quot sũt ꝓulegia q̃tuor ꝓncipalium ꝑtriarchaꝝ. Rñ. Quatuor sũt. Primũ est q: postq̃ receperũt pallũ a sede aplica cõferũt palliũ metropolitanis q̃ sunt sub eis. Ström est q̃ recipiũt fidelitatis t obedientie iuramẽtũ ꝓ se t ꝓ Romana ecclia. Tertiũ est q̃ faciũt añ se vbiq̃ crucẽ deferri: nisi vbi papa fuerit aut eⁱ legat⁹ vtẽs insignijs papalib⁹. A i. apostolice legationis: vt in dicto. c. antiqua. B t nisi in vrbe Romana. Quartũ ẽ q: appellat ad ipos omissis mediꝫs. Hec omnia habent eẽ de p̃uil. antiqua. in tex. t glo. ꝓcipue Inno. A Lon. glo. Ray. vt in dicta. q. 2. Sed vt ibi p3 aliq̃ dicũt q̃ ecclia Cõstantinopolitana habz vltra alios pẽarchat⁹ duo spãlia ꝓpr̃ilegia simulia Romane ecclie: vz q̃ deponit epos suos sicut Romana ecclia: gr. 3. q 5. q2 suspecti. Itez q: appellat ad ipam sicut ad Romanã omissis mediꝫs: t hoc dicunt velle canonẽ illũ: renouatẽs. 22. distin. vbi t h⁹ lẽtr glo. t ibi etiaz iõ dic̃ de Alexãdrino: ponit tñ sub dubio. Sed in dcã. q. 2. di fm Aug. q̃ Alexandrin⁹ nõ põt deponẽ epos iconsulto papa: nisi sup hoc ha beatur spãle p̃uilegium. B

Sed q̃ iurisditio ꝑtriarche sine ꝓmatis i sũbditos suffraganeoꝝ suoꝝ. Rñ. fz Ray. Habẽt iurisditionẽ i octo casib⁹. Primus est cũ appellat ad eos: di. 99. puincie. 2⁹ cũ vacat ecclia metropolitana t postulat primas q̃ disponat de reb⁹ ad metropolitanũ ptinẽtib⁹. s. custodiẽdis: eẽ de offi. or. fm senti. li. 6. 3⁹ ex ꝓsuetudine vl ꝓulegio. A i. põt agere qõ sibi ex his ꝓcedit: vt in. c. cõqst⁹ de quo. f. B Hos duos cas⁹ hẽs. 9. q. 3. conquest⁹. 4⁹ cuz sup arduo negocio dubitat: nec põt in puincial cõcilio terminari: tũc. n. metropolitan⁹ dz ꝓmatẽ ꝓsulere: di. 18 de ꝓcijs. A Hoc. c. nõ vr ibi hẽri. Idẽ tñ nõtur in sum. eo. ti q. 3. B 5⁹ cũ metropolitan⁹ ẽ negligẽs: vel remissus põt supplere defectũ ei⁹. 9. q. 3. cũ sim⁹. 6⁹ cũ aliqs cõquereret de archiepo ꝓmas eẽt iudex. xi. q. 1 si clicus. 7⁹ si subdit⁹ metropolitani ꝙqueraꝰ ꝓmati q̃ iniuste ipm excõicauit: t ꝓmas remittat eũ ad metropolitanũ

vt absoluat: ⁊ ille nō possit absolutionem obtinere poterit absoluere p̄liarcha: ita q̄ incipiat ei q̄ metropolitano satisfaciat: alis reducet eū in eandē sniam. ℣ nisi ꝓstitūt eū iniuste excōicatū: vt in. c. de quo statim ℬ ex̄ de offi. or. ad repumēdā. 8° est q̄ si archiepūs vl epūs fecit mandatū illicitū vl iniustū: ⁊ subdit° appellauit ad papā: pōt p̄liarcha declarari q̄ subdit° legitie appellauit ar. ex̄ de appel. iolicitudinem. ℣ Idem in dicta. q. 3. ℬ

Atronus siue ius

pionatus. Jus pionat° fm Host. ē ptās reparandi instituendū ad būficiū ecclīasticū. ℣ s. simplex ⁊ vacās fz Ray. ⁊ in sū. li. i. ti. i. q. 80. vbi notāt hec omnia q̄ in isto pncipio ponūtur fm Ray. Soff. Jn no. Hosti. ⁊ Ber. ℬ ⁊ puenit: vt Soff. dicit de ecclie fūdatiōe: dotatiōe: soli collatiōe. 16. q. 7. filijs. ⁊. c. q̄cūq̄. Unde ℣ ius: Patronū facūt dos edificatio fundus. Et ius pionat° fm diuersas regiones diuersi mode noīnat. Quandoq̄ dr aduocatū: ex̄ eo. q⁹ clici. Quādoq̄ vicedñat° vl custodia siue guardia: ex̄. c. ꝓterea. ⁊. c. q̄m. Aī q̄ dr ius frequētatōis vel pcessiōis. 16. q. 7. pie mēt. ⁊. c. frigēt°. Hec. n. oia p eodē supponūt: ex̄ de sta. mo. in singul. ℌ. fi.

Quod ius ꝓpetit patrono ecclie. Rñ. Quadruplex ius ꝓpetit ei. Aī ℣ ius patrono debet honor onus emolumentū. Pz̄e ser̄et p̄sit defēdat alat egen°. Primū g̃ē q̄ ipe hz pñtare istituēdū ad pbēdas: siue ecclias nō collegiatas: ex̄ e. fere p to. Jn collegiatis ℣ nō electiōi faciēdē: sed tm facte postulat assens° pioni. ℣ ⁊etiaz faciende q̄m sibi est pcessū ab epo i fūdatione ecclie ⁊ si patron° ē clic°. Si vero laic° a papa: vt i m. c. de quo stat̄ ꝑuncta glo. ℬ ex̄ e. nobis. Scōm est q̄ q̄ principal pmus in pcessione iccdit. 16. q. 7. pie mēt⁹. ⁊. c. frigent°. ℣ Jn his tm̄ib° nō vī hoc bñ ꝓbari: sed facit dictū. c. nobis. ℬ Tertiū est q̄ defē sor est p̄cipu° ecclie: ⁊ ideo tenet eā defēdere ab omnibus oppressorib°. 16. q. 7. filijs. Quartū est q̄ si vergat ad inopiā alend° ē de bonis ecclie: vt i dcō. c. filijs. ⁊. c. q̄cūq̄. Itē in ipsa fundatiōe potest patron° laicus de psensu epi certuz censuz tenē: ex̄ eo. pterea ⁊°. Sed vltra nihil dz exigere nec in aliquo grauis ē: ex̄ de sta. mo. in singulis ℌ. fi. Sz q̄n pfonus ē loc° religios⁹: vt si alig monach⁹ in ꝓpio solo ⁊ ꝓpijs expensis ecclīā edificauerūt: habēt i eo oia tpalia sicut episcopus oia spūalia: vt. 16. q. 7. sane ⁊. c. statutū. ex̄ de ꝓuil. cū ⁊ plātare. ℌ. i eccle sijs. ⁊ de capel. mo. c. i. ⁊ hēnt nichilomin⁹ ius p̄sentandi: ex̄ de sup. ne. pla. sicut. ℣ Predicta etiaz tangūtur in sū. eo. ti. q. 8i. fm Hosti. ⁊. Host. ℬ

Sz infra qō tps dz pñtare pfon⁹. ℟° Si ē patronus laic° tenetur infra quatuor mēses. si est eccla vl monasteriū tenet infra sex mēses: etiā si ius pionatus habuerit ex collatiōe laici: eo. si laicus. li. 6. ℣liter eps ordinabit de eccla. ar: ex̄ eo. c. 3. ⁊. c. cū ꝓpt.

Quid si pfonus pñtet p° vnuz ⁊ postea aliū: ℟°. Si pfonus est laicus iudicio epi reliquitur quē velit acceptare. ℣ Uer est si 2° pñtatus est eque idoneus cū p°: vt i c. cū aduocatus: de quo. ℌ. B Si est collegiū vel ecclastica pona variare nō pōt fz pmus pferēdus est: ex̄ eo. cuz aduocatus

Quid si vnus construat ecclīā ⁊ ei plures succedāt: nūquid oēs erūt pfoni: Rñ. Jus pfonat⁹ apud quēlibet hēduz est isolidū etiā si ex eōlib° ptibus sint heredes: ⁊ ꝓpetit cuilibet patrono quo ad oēs effect⁹ pter sacerdotis pñtatiōem: que ē ita apud omnes cōiter q̄ apud nullū singulariter: ex̄ eo. c. i. ⁊. 2. ℣ Et etiam preter censū q̄ debetur ex iure patronatus cum oia debita ⁊ credita diuisibilia debēt diuidi ꝓ hereditarius portiōib⁹. C. de acqui. here. l. ꝓo hereditarijs ℬ

Quid si patroni sint plures ⁊ nō cōcordāt in pñtando. Rñ. Ille debet ꝓficiq̄ maioribus iuuat meritis ⁊ a plibus eligit: ex̄ e. q̄m. Q̄d si numerus est equalis: recurrēduz est ad merita. 63. dis. si forte. Si oia sint equalia pōt eps dicere q̄ cōcordent ⁊ iterū pñtent. 79. dis. si duo. Si ꝓ non cōcordāt locus est gratificatiōi: ex̄ de elec. venerabilē. ℌ. obiectiōi. ꝟ. q̄ aūt. Sz si neui pōt poni sine scādalo: tunc eps ecclīaz ordinabit ꝓut viderit melius expedire: vt in dicto. c. q̄m. ℣ Idez fm Hosti. vt in sū. li. i. ti. i. q. 85. ⁊ addit q̄ si eps talē ecclīam ordinare nō pōt: tūc ecclīā iterdicere dz ⁊ relīgas extrahere i patnoz verecūdiā ⁊ rubore: ex̄ eo. c. i. ⁊ 2. ⁊ fm Jnno. Ber. ⁊ cū Hosti. intelligendum est de reliquijs que iunt extra altare in capsis; alis non liceret

Quod si nec sic possunt cōpesci vl ad pōr diam reuocari: tūc putat recurrendū ad brachiū secl're: eī ō offi. or. c. i. vt in dicta. q 85. Et hec intelligēda sūt nisi ex his malus scandalū oīretur: tūc. n. omittēda foret. 50. di. vt cōstitueret. t interi durante discordia ponet ab epo in eccl'sa iconom⁹ appellatione cessāte: qui et⁹ fruct⁹ aut expēdet i vtilitatē eccl'ie: aut instituēdo fideli reseruabit eī de offi. ordi. cum vos. B

Nunqd patroni iter se possunt pacisci vt alternis vicib⁹ pñtēt. ꝙ⁹ Fz Ber. Sic: ar. ff. de vsufruc. l. quotiēs. §. i. t in cle. ples. eī eo. A Et ibi hoc clare hī. B Jdē Jo. Sed Jnno. nō placet: qō potest itelligi q honest⁹ cēt si concordarēt sēper.

Quid si inī p̄sētātes sit qō qs sit patronus. Rñ. si non fuerit finita ifra t minū. de q⁰ dcīs é. §. §. 3. epo istituat saluo iure ei⁹ q vicerit: eī eo. si vero. t. c. qñ si in qbusdam A Jn dcō. c. si vero. dī: q ille q euicerit dz istitutū ab epo repelētare. B

Quid si patron⁹ pñtat nō idoneū seu indignū. ꝙ⁹ si patron⁹ sit collegiū siue plōa eccl'iastica puat⁹ est pro ea vice iure p̄sentādi: eī de elec. cū in cunct. eī de sup. ne. prela. sicut. Simulit etiā fm quosdā si patron⁹ laicus sit: puatus ē iure pñtādi p ea vice t deuolutū ē ad sup'iorē: vl saltez puari dz: t tñ vt addit Jnno. bñ facit epo si interīz remittat. pulsionē laico patrono. A Jo. dicit hoc cāu q patron⁹ laicus, ē ipso iure puatus: sic t cleric⁹. Dic tñ q epo pōt ei re concedē repelētationē: vt in sti. eo. ti. q. 88 Glo. vero in. c. cū vos. eī de offi. or. dic q ñ est puatus vl puādus: q laicus ē min⁹ exp tus circa eccl'iastica: t q habet minus tps ad p̄elētandū ꝙ clicus. Ubi t laicus in p̄sentando variare potest: sed non clericus eī eo. cum autem. B

Utr patronus possit p̄elētare seipsum ꝙ⁹ Non: ꝙ tūcū ꝙ sit idoneus idoneus: eī eo. p nīas. 8. q. 1. in scripturis. Si tñ plures sint patroni bñ possūt vnū de se p̄sentare: ar. eī de elec. cū in iure. A Jdem in sum. eo. ti. q. 89. fm Jo. Gof. t Ber. B

Utr p̄ possit filiū vel nepotē pñtare. ꝙ⁹ Fz Jo. Pōt: dūmodo sit idone⁹: q̄n potius vī p̄elētand⁹ ꝙ alius: ar. eī de cōp. abi. cle. t mu. c. i. t eī de cēli. cū apls. §. inhibemus. Con. Gof. Jnno. t Ber. A Jdem i sum. eo. ti. q. 90. B

Quid si vacāte eccl'ia vocat patronum t p̄sert ei. Rñ. fm Jo. Si nō habuit originē a se sed epī motu, pprio p̄tulit ei: credo q possit p̄senture voluntati p̄elati: ar. eī de elec. cū in iure. A Iz aliq ꝓdixerint: vt in sum. eo. ti. q. 91. B

Utr ius p̄onat⁹ sit spūale. ꝙ⁹ Jus patronat⁹ directe nō dī ius spūale eo q cadit i laicū. Tñ fm qd pōt dici spūale eo q p ip sum p̄stat via ad p̄sequēdū spūale bñficium: ló etiā vocat ānexū spūali: eī eo. de iure. t de iudi. quanto.

Qualr ius p̄onat⁹ trāsferat i aliū. ꝙ⁹ fm Jo. Quatuor mōis. p⁰ q dē p successionē hēditariā: vt hī. §. §. §. 2⁰ ex pmutatōe q cū alio spūali pmutari pōt. 16. q. 7. memnit eī de rer. pmu. ad qōnes. t. c. fi. 3⁰ ex donatiōe. Et qdem si ius patronat⁹ donat laico regrit p̄sens epūs: eī eo. p̄terea. maxie qñ dubitat ne fiat in fraudē t trāsferat i p otēnōrē vt ibi inuit. Si vo donet clico non requirit p̄sens epūs: eī eo. ex insinuatiōe. c. illō. t. c. significasti. A Jo⁰ vī rex qñ eccl'ia vacat alī vī q sine p̄sēlu epī nō possit donari ēt p̄sone eccl'iastice: vt in dcō. c. illud. B 4⁰ ex vnditiōe: q Iz ñ possit vēdi spūali: eī eo. de iure. tñ trāsit cū vniuersitate nisi de ipo spūali excipiat: eī eo. ex lr'is. t. c. cū fm Silr trāsit cū vniuersitate l' p̄ductiōe ad firmā siue ad pēsionē: vt in. eo. c. ex lr'is. A Jdem i sum. eo. ti. q. 84. B

Utrū possit pignori obligari. Rñ. De hoc sunt opiniones. Quidā dicūt q potest obligari cū vniuersitate: vīor tñ vī opinio Jnno. q nec simplr nec cum vniuersitate potest pignori obligari. A Jn dicta. q. 84 referuntur de hoc opiniones nullam p ferēdo. Sz forte dcm Jnno. potest verificari ex eo q creditor nō potest vti re pignorata: nec dēbitor quando trāsit in creditorem t sic cum neuter possit p̄sentare fieret detrimentum eccl'ie: qō non debet esse: dicto c. cum fm. B

Utrū possit in feudū dari. Rñ. Cū vniuersitate dari potest: eī eo. cum fm. Sed spāliter t exp̄sse fm Jo. non pōt: q fei dū regrit homagiū: qō est rei spālis. A Jdem in sum. dcā. q. 84. B Si eccl'ia hēt patronū vtrū p̄ferri possit p le gatū: vide. §. legat⁹. §. 3. De his q ō nono vsurpāt sibi ius p̄onatus vacantium eccl'iaz: vide §. eccl'ia. i. §. antepl.

Eccatum primo cõit.

Utr volũtas ⁊ op⁹ exteri⁹ sit vnũ pcñ

Rñ. fm Pe. Si loq̃mur de volũ tate ⁊ ope ,put sũt ꝓiuncta: vt cã ⁊ effectus: sic sũt vnũ peccatũ formaliter ꝙ pla mãlit: qz vna est rõ ordinandi: ꝙ pla deordinata. Si vo loq̃mur ,put sũt sep arata: vtputa ꝙ aliud ⁊ aliud ipꝰ sũt diuersa peccata: qz di uerse auersiones ⁊ ꝓuersiões. A Idẽ in sum. li. 3. ti. 34. q. 197. B

Quõ vnũ peccatũ sit grauiꝰ alio. Rñ. Si loquamur de peccatꝫ eiusdẽ gener⁊ inue nitur vnũ pecca ũ grauiꝰ alio fm gradum trãsgressiõis: vt manifestũ est de peccatꝫ luxurie. s. luxuria ℈. 1. ⁊ eodẽ mõ ꝺ alijs. Si vo loq̃mur de peccatꝫ diuersoꝝ generꝫ erit peccatũ grauiꝰ alio ꝓcipue fm diuersitatez obiectoꝝ. s. fm qꝺ est ꝺ aliqꝺ ꝓncipaliꝰ vel minus ꝓncipale. Vñ homicidiuꝫ qꝺ est ꝺ substãtiã hois est grauiꝰ peccato: qꝺ est cir ca res exterioꝝ sicẽ furtũ: ⁊ ꝺ similiꝫ grauiꝰ ℈ homicidiũ ẽ peccatũ qꝺ imediate ꝺ deũ ꝓmittit: sicut infidelitas blasphemia ⁊ hꝰ: vt ponit Tho. ꝑma scẽde. q. 73. Et idẽ habe ri põt. 33. q. 2. sigꝺ verꝰ. vbi ꝺ ꝙ homici diũ est grauiꝰ ℈ adulteriũ. ⁊. 17. q. 4. sicẽ q. vbi ꝺ ꝙ sacrilegiũ ẽ maius pcñ ℈ fornicatio. A Ló. Ray. vt i sũ. eo. ti. q. 200. B

Scõm qꝺ vnũ pcñ possit eẽ grauius ⁊ leuiꝰ. Rñ. fm Ray: Prio quidẽ ex circũstantijs. Nã ⁊ circũstãtia quãdoq̃ talis est ꝙ nõ solũ aggrauat: sed etiã in aliã spẽz trahit: sicut fornicatio cũ fit cũ ꝓiugata dici tur adulteriũ. Sz ⁊ 2ºaggrauat pcñ ex p sona: puta inhonestas i clico grauiꝰ punitẽ da est ℈ in laico: ar. exꝺ de vi. ⁊ hone. cle. vt clicorum. Et de hoc etiã ꝺi in se ℣. Itez ag grauatz 3º ex actu ipiꝰ. Idẽ. n. pcñ malum est i ꝓsensu: peꝰ in facto: pessimũ in consue tudine: de quo Augꝰ Peccata sũt tres diffẽrẽ. s. in corde: in facto: ⁊ in cõsuetudine de pe. di. 2. sicut. Itẽ aggrauat 4º ex moꝺo: qz vt aut Greg⁹. Peccatũ tribꝰ modis ꝓmittit. Nã aut ex ignorãtia: aut ex infirmi tate: aut studio ꝓperat: et grauiꝰ qꝺ infir mitate ℈ ignorãtia: sed multo grauiꝰ stu dio ℈ infirmitate peccat: de pe. di. 2. scien dũ A Ambrosiꝰ aũt dicit ꝙ grauissime peccat q ignorat: sed illõ expon. i. piculo sissime: qz ꝑtis pna non agit de peccato qõ ignorat fm Ray. ⁊ in pcã. q. 200, vbi etiã subdit. Nõ obstat etiã dictũ Clemen§ 32. q. 7. c. qꝺ vbi ꝺi: Quid i omiuꝰ peccatꝫ grauiꝰ est adulterio: qz in eo ꝙ dicit qꝺ: nõ infert negationẽ sed raritatẽ: quasi ꝺicat: ꝺ facili ñ inuenit. Al expone gũiꝰ. i. cõmus. B

Utrũ magnitudo peccãtꝫ aggrauet pec catũ. Rñ. �, Tho. i ꝑma scẽde. q. 74. Pec catũ quãdoq̃ fit ex surreptiõe ꝓuenies ex infirmitate humane nãe. Et tale pecca tum minꝰ imputatꝫ ei q est maioꝝ in ℣tute eo ꝙ minꝰ negligit hꝰ i pctã repmere: q tñ omnino subtfugere ifirmitas humana nõ ſinit. Peccata vo que ex deliberatione ꝓce dũt tãto magis alicui imputãtꝫ q to maioꝝ est. Et hoc ꝓpter ꝙtuoꝝ. ꝑº qz maiores fa cilꝰ possũt reſistere peccato: cũ excedãt i sci entia ⁊ ℣tute. Vñ Luc. 12. Seruꝰ sciẽs volũ tatẽ dñi sui ⁊ nõ faciens plagis vapulabit mult⁹. 2º ꝓpter ingratitudinẽ: qa omne bo nũ quo qs magnificat est dei bñficium cui hõ fit ingratꝰ peccãdo: ⁊ ℣tũ ad hoc que libet maioꝝtas etiã in tempalibꝰ bonis pe cãũ aggrauat. 3º ꝓpter spãles repugnãtiã actus peccati ad magnitudinẽ psone: sicut si ꝓnceps iustitiã violet q ponit iustitie cu stos: etiã si sacerdos fornicet q castitatẽ vo uit: ⁊ alios ad hoc hoꝝtari ꝺz. 4º ꝓpter exẽ plũ siue scãdalũ: qz vt Greg⁹ ꝺicit i pastora li. In exẽplũ culpa vehement ex⁊ẽdit quã do ꝑ reuerẽtia ordinis peccato: honorat Ad plurũ etiã noticiã puenit magnoꝝ pctã ⁊ magis ea hoies iꝺigne ferunt. A Idẽ in sũ. eo. ti. q. 201. B Utrũ idẽ actus possit eẽ pctũ ⁊ meritũ: hẽs. s. meritũ. De septẽ vitijs ⁊ que ex eis oriuntur: hẽs. ℣. vi tũ. De peccato ẽt. s. crimen.

Eccatum secunda

s. mortale. Que sũt peccata morta lia. Rñ. ꝺ Ray. In ꝑmis notare potes eẽ pctã mortalia omnes trãsgressiones decalo gi. Itẽ quedaz enumerant ab apostolo: Ro. ꝑº de quibus in fine subꝺit: ꝙ talia agũt digni sũt morte. Et plura ĩnio oia re ducũtur ad decalogũ vt idolatria: vitium ℈ naturã: ingratas: malicia: fornicatio: auaricia: negtia: inuidia: homicidiũ: cõtẽtio: dolus: malignitas: susurratõ: detractio: con tumelia: superbia: elatio: inuẽtio malorũ: in obediẽtia: insipiẽtia: icõpositio. Et subꝺit de his que sine affectione: ⁊ absq̃ fecere t ⁊ ĩne mĩsericordia sũt. Et segtur: Qui talia

agunt digni sūt morte. Itē Gal. 5. Manifesta sūt opa carnis q̄ sunt fornicatio: imūdicia: impudicitia: luxuria: auaritia: q̄ si idolorū seruitus: veneficia: inimicitie: cōtentiones emulationes: ire: dissēsiones: secte: inuidie: homicidia: ebrietates: p̄messationes: & his similia. Et sequit: Qui talia agūt regnū dei nō p̄sequētur. Aug⁹ēt dicit sic: Mortalia sūt sacrilegium: homicidiū: adulterium: fornicatio: falsū testimoniū: rapina: furtū: superbia: inuidia: auaritia: & si multo tpe teneant iracūdia: & ebrietas: si assidua sit. Quicunq; aliq̄ deitis i se dīnari p̄miserit etno igne cruciabit: hec Aug⁹ di. 25. §. crimis. B Idē in sū. li. 3. tit. 34. q. 199. B Sed i oib⁹ p̄dictis attendendū ē q̄d dicit Tho. scōa scōe. q. 35 q. mortale p̄cm̄ dī q̄d tollit spualē vitā anime q̄ est p charitatē. Sm̄ illud p̄cm̄ ex suo genere ē mortale: quod fm̄ p̄priam rationem nō stat charitati. B Idē dicit Nicola⁹ de lyra sup. 7. Matth̄. B Sz tm̄ in oibus p̄ctis q̄ sūt fm̄ genus suum mortalia cōsiderandū ē q̄ nō sunt mortalia nisi q̄n suā p̄fectionē p̄sequūtur. s. in p̄sonis rōnis. Sm̄ si sit ichoatio p̄cti in sola sēsualitate & nō p tingat vsq; ad p̄sensū rōnis, p̄pter imperfectionē actus: ē peccatū veniale: sicut i genē adulterij p̄cupiscētia q̄ p̄sistit in sola sēsualitate ē peccatū veniale: si tm̄ p̄uenit vsq; ad consensū rōnis est p̄cm̄ mortale. Et idē de p̄nis motib⁹ ire vel inuidie que inuenūtur q̄nq; etiā in viris p̄fectis & sūt peccata venialia: vt Tho. subdit ibi. q. 36. B Facit. 6. di. testimoniū: sed pēsandū. B Sz tm̄ hec singulis p̄ctis hīs plenius declarata. Quedā. n q̄ sūt venialia hīs in se. c. s. p̄cm̄. Sz Utrū p cōfessionē generalē mortalia deleant: hīs. ō. p̄fessio. i. §. 12. q incipit: Utrū p generalē. Et plura ēt de p̄ctis de q⁹ tenet q⁹ p̄fieri. ō. p̄fessio per to. & j. pnia p⁹

Eccatuz tertio

s. veniale

Que dicunt p̄cta venialia. Rñ. fm̄ Aug⁹ di. 25. §. al. vbi sic dic̄: Que aūt sint minuta p̄cta sz omnib⁹ nota sint: tñ q̄ longū ēt: vt oia replicēt op⁹ē vt ex eis aliq̄ nominem⁹ Quotiēs aliq⁹ in cibo vel i potu plus accipit q̄ necesse ē ad minuta p̄cta nouerit ptinere: quotiens plus logt q̄ oz: plus tacet q̄ expedit: quotiens pauperē ip̄ortune petēte exaspat: quotiens cū sit cōpe sanc⁹ alijs ieiunātib⁹ p̄tādere voluerit: aut sōno dedit⁹ ardet⁹ ad ecclīā surgit: aut quotiēs excepto filioz desiderio vxorē suā cognouerit: quotiens i carcere positos tardet⁹ regulerit: infirmos tardet⁹ visitauerit: & discordes ad cōcordiā reuocare neglexerit. B Hoc est i plato mortale fz glo. in. §. al. p. c. primus 90. di. B Si plus aut p̄cmū: aut vxorē aut filiū: aut fratrē exaspauerit: & si amplius blādit⁹ fuerit q̄ oz: si cuiq; maioz plone ex voluntate: aut ex necessitate adulari voluerit: si pauperibus esurientib⁹ sibi numū delicioſa vel suptuosa pulmenta p̄parauerit. B Istō sibi videt nō haberi in tex. sed potius additū hic est. B Si se aut in ecclīa: aut extra ecclesiā fabulis ociosis de gbus in die iudicij reddenda est occupauerit: si dum iocantes. B Hoc iocātes nō videtur ō tex. B Incaute iuram⁹: et cū hoc per aliquā necessitatē implere nō poterimus: vtiq; peiuremus: et cū omni facilitate vel temeritate maledicimus. hec Aug⁹. Plura ō his in spūalibus suis locis manifestantur. B Et his pōt apparere q̄ hec q̄nq; sūt mortalia: et p̄dicta sunt exēpla venialis peccati diffinitio aūt videtur ista: Veniale est q̄d nō aggrauat vsq; ad reatū perpetue dānationis: 2°. sen. dis. 42 c. veniale. B

Utz peccatū veniale possit fieri mortale. Rñ. fm̄ Pe. Idē actus numero q ē venialis nō potest fieri mortalis: sed idem in specie pōt: et sic intelligitur verbū Auguſt. q̄ nihil est adeo veniale q̄ non possit fieri mortale: dis. 25. §. hunc ēt. B al incipit crimus. B Et q̄ in 1°. sniaz dicitur: q̄ venialia multiplicata ita possūt obruere sicut vnum mortale: intelligitur per occasionem q̄ assuetudo venialium cadere facit i mortale. B Circa hoc Bona. sup 4°. sen. dis. 16. sic dicit: videlicet q̄ triplex est genus venialis peccati. Quoddam eni est ex surreptione: et ideo veniale q̄ vitari non potest. Quoddā ex cogitatione siue volūtate sine cōsensu: et ideo veniale q̄ plene non cōsentit homo in cogitatione: vt de muliere: vel delectatione circa cōsensum i delectationē Quoddam ē veniale cū ratione et cōsensu sed tamen ideo est veniale quia non est de ordinatio contra p̄ceptum: vt ebrietas et mendacium iocosum. Cum igitur queritur vtruz veniale fiat mortale. Si intelligat q̄ hec culpa p essentiā fiat illa nulla est q̄: q̄

hoc est impossibile. Si intelligat q illud qđ al'erat veniale possit cē mortale: vt mendacium loco iū ⁊ ebrietas. dico q quoddā non fit mortale: quoddā fit mortale p ꝓlationē ⁊ quoddā fit mortale p ꝓlationē fm q placitū dī ꝓsensus plenus. Tertiū veniale qđ est p delectationē citra deum pōt fieri mortale p libidinē magnā sic mendacium loco iū. Et hoc fit mortale p placitū fz q placitū dī getata volūtas: ⁊ qz ut ratio act⁹ dispōnit ad libidinē ⁊ cōplacentiā: hinc est q Aug⁹ dicit i plurib⁹ locis q venialia plura obruūt nō per se: fz qz dispōnūt ad libidinē nō dispositione necessitat fed ꝓnitat: hec ille. Est aūt aduertēdū q q etata volūtas ⁊ libido hꝫ intelligit qñ notabil negligētia adhibet circa venialiū resistentiā qz dum nob adest sufficiēs tps deliberādi tenemur mot⁹ veniales rep̄mere fm Alex. de ales: ⁊ etiā alios: vt pz. ē. ebrietas. in pn̄o in additiōe. Hoc etiā pz p glo. 25. di. ſ. crimina. Ubi dicē q assiduitas ⁊ cōtemptus vitandi venialia efficit clpa mortali: ⁊ ō pe. di. i. c. tres. sup vbo oppīnēt dicit: Cōtēpt⁹ venialiū ⁊ vilipēsio pcūm ē mortale. Et sup verbo: tres sūt dicit: Sigs ꝓtēnit venialia p pl ꝓtemptū eoꝝ ꝓstu nūl digu⁹ mortē etna. Itē aduertendū ꝓut dicit Bona. vbi. ē. q pcūm veniale occurrēs p mentꝫ surreptionē nō potest effici mortale. Et hoc vꝛ est q̄tū in se cū ꝓsensuꝫ deliberatū hēre nō possit. Pōt tn̄ effici mortale in sua origine ⁊ accidente: sic̄ in simili pz de nocturna pollutiōe q̄ fz in se hēre nō possit mortale pcūm: pōt tamē hēre in origine vel accidēte. i. si aī vl p⁹ placeret alicui pollutiōis carnal' delectatio vt pōt colligi ex notatꝫ i sū. li. 3. ti. 26. q. 74. Et eodē mō sigs p mentꝫ surreptionē ꝓmitteret qcq̄ de spe pcti mortal: vt est deū blasphemare vel aliud: fz hoc in se nō videatur mortale: pōt tn̄ in sua origie pcūm mortale hēre si forte ꝓcedat a mēte ad hoc dispōsita vel ex notabili incuria ⁊ negligētia qñ si vel let posset ꝓmode ꝓuidē ne illud occurrerꝫ Aīn nō ꝓuidēdo vł malicioſe peccare: cuꝫ mala culpa eq̄pareī malīe: ex̄ de ꝓsti. vt animaꝝ. li. 6. Pōt ēt pcūm p surreptionem occurrēs hēre mortalē culpā i suo accēte: vꝫ ꝓlacētia ⁊ ipnia. ꝓlacētia. i. qñ alicui placeret pcūm ꝓmissū aī vel pōt ꝓmissionē vt. ſ. ō nocīna pollutiōe ꝓtactū ē. p ipētētiā vo qñ eoꝝ pnia ꝓtemneret: de quo i se. ſ. dicēt. B Un⁹ aūt act⁹ quō possit cē bon⁹ vł malus: vide. ſ. meritū.

Utꝝ teneamur penitē de venialibus. q̄⁰ fm Tho. in. 4. di. 16. Cū dī aliqs ad aliqđ teneri quedā necessitas ipōrtat. Necessitas aūt est duplex. Una absoluta: ⁊ fm hāc tenet facere ea sine qbus nō est sal⁹. Et h⁹ mō nō tenet qs ad pcti venial' pniam: qz mortē ex hoc nō icurrit nisi forte ex ꝓcēptu dimittat. Alia necessitas est ex suppositione alicuius finis: sic̄ dī aliqđ cē necessariū sine quo nō possum⁹ finē itentū ꝓseq. Et hoc mō necessariū ē q hō de venialib⁹ penitеat si ei remitti debeāt i hac vita. Et fm hoc nō ꝓpe dī teneri aliqs ad aliqđ. Et iō dicēdum q hō nō tenet ad pniaꝫ venialiū nisi large sumēdo. Idē Pe. B Sup hoc passu Bona. sup di. 16. q̄rn sniaꝝ sic dic: Notādū q sic tactū ē tria sūt genera venialiū. Quedā ex surreptiōe: ⁊ de his nō tenemur penitere nisi de ꝓgruo. Quedā ex volūtate cui si sic tal icidit hō i mortale. Et de talib⁹ tenet hō penitē nō simpliciter si casu. i. ꝓ loco ⁊ tpe: q̄n recogitat ea ne si ꝓfectus cadat. Quedā sūt venialia q̄ ꝓ sui multiplicatione augēt libidinē sic̄ ea i q̄ est ꝓsens⁹: sed ꝓordinatio i deū Et de talib⁹ dico q tenet hō penitē ne multiplicēt: ⁊ hō ꝓiculo ⁊ discrimini ꝓmittat se: hec ille. Aduertendū q q̄n in aliquo casu doc. videt dicē q de aliquo veniali nō teneamur penitē: vł intelligēdū nisi ei⁹ penitētia omittat ex ꝓcēptu: vt. ſ. dicē Tho. Et vł fieri ex ꝓcēptu q̄n saltē in genē nō vult gl dolere de oī dei offensa: ⁊ forte de maioribus venialib⁹ de quib⁹ pōt recordari in spē. Talis. n. ipnia ipedit mortaliū pctō ꝛidulgentiū ēt i baptismo. Aīn Alex. de ales sup 2⁰ sniaꝝ. di. 36. q. 10. q̄ incipit: Octauo q̄rit dicit: Locedim⁹ q in eo q recipit grām baptismalē si nō fict⁹ accedit delet omnis culpa tā venialis q̄m mortalis. Sed dicim⁹ q ad hoc q fict⁹ nō accedat postq̄m adult⁹ est exigit q ꝓterat de pctis mortalib⁹ quoꝝ hꝫ memoriā: ⁊ etiā venialib⁹ saltē in genere dolēdo q ipse fecē aut habet aliquod veniale. Si eni nō ita faceret dicim⁹ q fict⁹ accederet ⁊ nō reciperet gratiā baptismalē. Et ea dē di. q. xl. que incipit: Querit. postea dicit q debet dolere de mortali: ⁊ de venialibus tal: ē in genere ⁊ etiam forte de maioribus

venialib⁹ in ſpāli ſi hēat illoꝝ memoriā: vt ſic̄ multiplicant̄ pctā multiplicent̄ dolores de illis: hec ille. Et ſi hoc obtinet circa remiſſionē pctoꝝ baptiſmalē: forte ꝛ erga ſacm̄ pnie p qō difficili⁹ q̄ p baptiſma remittūt pctā: vt pz p Aug⁹ in li. de pnia ꝛ de pe. diſ. 7. c. nullus. B Utrū aūt teneamur ad cōfeſſionē venialiū hz̄. ō. ꝑſſio. 2. §. 7.

Utruz pctm̄ veniale poſſit remitti ſine mortali. q°. ꝑm Tho. in. 4. diſ. 16. Remoto poꝛi remouet poſteri⁹: nec poſteri⁹ reſtituit niſi poꝛi reſtituto. Ferunt autē charitaz cui veniale opponit eſt poſterioꝛ ipſa charitate vnde q̄ diu charitas nō reſtituit. ſ. p dimiſſionē pcti mortal: nec ferunt charitaz repari pōt: i qua repatiōe ꝓſiſtit venialis peccati dimiſſio: ꝛ ſic nō dimittit ei cui mortale nō dimittit. Idē ꝑe. B Hoc verū q̄ tū eſt ex pte ferentis: ſed p ſolutionez pene bñ remittit veniale ſine mortali: vt notat Scot⁹ di. 15. q̄rti ſniaz. B

Utz vnū veniale poſſit dimitti ſine alio q°. ꝑm Tho. vbi. ō. Sic: qꝛ venialia nō habēt pnexionē ad inuicē ex pte auerſiōis ſic mortalia: qꝛ in eis nulla ē auerſio a deo: nec ēt ex parte ꝓuerſionis: vt p ſe pz.

Utz veniale poſſit dimitti voluntate manēte ad illō. q°. ꝑm Tho. in. 4. di. 16. Non pōt tolli culpa niſi reordinet voluntas q̄ reordinari nō poteſt q̄diu in ipa deordinatō ne manet: alr̄ eſſent duo oppoſita ſimul: ꝛ iō nullo mō veniale dimitti pōt q̄diu voluntas ad illud manet. Idem ꝑe.

Utz ad remiſſionē venialis regrat̄ contritio. q°. ꝑm Tho. vbi. ō. Peccatuz veniale vt dictum eſt ſupra in precedenti. §. non remittit q̄diu voluntas manet in illo. Ipm aūt recedē voluntaz ab eo qō ꝑus volebat ē diſplicere ei qō voluit: ꝛ talis diſplicētia q̄ eſt gra ſoꝛmata dr̄ dolor ꝓtritionis: ꝛ iō veniale ſine ꝓtritione nō dimittit. Sed ſciendū q⁹ ꝓtritio pōt accipi triplr̄. ſ. vl habitu vl actu vl medio modo. Habitu quidē ꝓtritio nō ſuffic̄ ad pcti venialis dimiſſionē: quia tūc gēus q̄z hēret habitū virtutē pnie cui⁹ actus eſt quelibz ꝓtritio: ꝓſecut⁹ ēēt pcti venialis dimiſſionē: ꝛ ſic ipm veniale cū gra ēē nō poſſet. Nec iteꝝ regrit̄ q⁹ ſit actualis cōtritio: qꝛ ſequeret q⁹ pctm̄ qō aliqs in memoria vel in cogitatiōe nō habz: remitti n̄ poſſet. Et iō dicēdū q⁹ regrit̄ ꝓtritio medio modo. q̄. ſ. ſi actu pctm̄ nō diſplicet ex plicite: diſplicet tm̄ iplicite: qꝛ virtute actus qđ agit ſequeret diſplicentia explicite pcti venialis ſi cogitatio ad illō ferret. Iō ꝑe.

Quot mōis venialia dimittunt. Rñ. Octo mōis. ꝓ⁹ quidē p dignā cōtionē: ō cō ſe. di. 2. cū omne crimē. ꝛ. c. ſi quotiēs. ꝛ vt quidā addūt p extremā vnctionē: ex de ſa. vnc. c. vnico. ℣. de pnia. Itē p aque benedicte aſperſionē: de ꝓſe. diſ. 3. aquā ſale. 3° p elymoſinaz largitionē: ō pe. di. 1. q̄ ob hoc. ꝛ. c. medicina. di. 3. ſane. Addūt qdā p iniuriā rū remiſſionem q̄ eſt elymoſina ſpūalis: Luc. 6. Dimittite ꝛ dimittet̄ vobis. 4.° per oꝛonē precipue dñicaz: de pe. di. 3. ō quotidianis. 5° p ꝑſſionē gnālē: vt. ō. ꝑſſio. i. §. xi. 6° p eūalē benedictionē: ꝛ ſm quoſdā ēt p ſacerdotalē. i. q. i. multi. in fi. 7° p devotam pctōris tunſionē: de pe. di. i. tres actōes. 8° p oꝛdis ꝓtritionē: vt in ꝓcedēti. §. dcm̄ ē. De his ſūt ℣ſus: Cōfiteoꝛ: tūdo: ꝓſpergoꝛ ꝓroꝛ: oꝛo. Signoꝛ: edo: dono: p hec venialia pono. Et non ſolū p iſta ſpāli numerata: ſed ēt p quodlibz bonū opus delent: vt in predicto. c. medicina. ℣. redime te operib⁹ tuis. Et ſicut dic̄ Tho. plra vl pauciora venialia p ꝓdicta remittunt: ꝑz q⁹ p hec maioꝛ vl minoꝛ: feruoꝛ ꝓcitatur q̄ de plib⁹ vel pauciorib⁹ ſaltē iplicite ꝓtritionē contineat. Unde nō oꝛ q⁹ ꝑ h omnia venialia dimittant. B Idē in ſū. li. 3. ti. 34. q. 158. B

Eculium Quia ꝓtingit q⁹ filiusfamilias habēt aliū aliqd ſuū: quod dicitur peculium: de hoc nunc eſt dicēdū. Eſt ſigdē q̄druplex. Quōdā ēq̄ dr̄ caſtrenſe: vz q⁹ filiuſa. occaſione militie a parentib⁹ vl aliis donat vl ipe in militia acquirit. Quaſi caſtrenſe eſt quod f liuſſa. ex aduocatione vel alio officio publico percepit. ꝛ ſimilit̄ qō obuenit ꝑſbyteris ꝛ clicis de oſſō ſuo: ꝛ quolibz dcō peculio pat̄ nihil iuris habz q⁹ pot⁹ ipe filius in eo paterfamil̄. cenſetur. ff. ad macedo. l. i. §. vlti. ꝛ. l. 2. ꝛ. C. de ioffi. teſta. l. fi. Profecticiū aūt eſt qō ex reb⁹ pāis: vl earū occaſione aduenit vt fructus ſiue luc̄. Et in h⁹ peculio nihil iuris habet filiꝰ: ſz pater plenā ꝓpietatez hz̄: vt i iſti. p q̄s p ſono. acq. §. 1. Aduenticium vō eſt qō ex alia q̄cunq̄ cā filio aduenit ſiue a mſe: ſiue ab extranea ꝑſona: ſiue de alijs operationib⁹ ſeu laboꝛibus ſuis. Et in hoc peculio ſer-

rum seculare nō possiunt infligē niū illi iudices q dicunt hēre merū iperū. Silr ꝯtra ad foꝛ ecclīasticū ꝛcp oncere nō potest nisi ep̄s ad quē pertinent maioꝛa negocia: dis. 25. plectis. ¶ Idē in sum. eo. tit. q. 4. B

Que sūt illa que excusāt a pena siue etiam a culpa. Rñ. ꝑm Ray. Generalr sūt septē. Mā ꝑmo quidē excusat mentis alienatō. Dr aūt homo alienate mentis triplicit. s. per stupoꝛē: t hoc mō Aug. excusaf vf Loth q voluit filias suas ꝓstituere vt hospites liberaret: di. 14. q. aut. Itē p furoꝛē. 15. q. 1. aliquos. t. c. illa cauēda. 3. q. 9. idicas. Itē p ebrietatē. 15. q. 1. ineb̄riauerunt. Et intelligas si ex toto sint alienate mentis: alr non excusarent a toto: sed a tāto: vide. s. ebrietas. § 4. 2° excusat coactio q̄ si absoluta fuerit excusat a toto. si ꝑditionata excusat a tāto: di. 50. ꝓb̄yteros. 3° excusat ꝛceptio: si forte aliqs dolo alteri⁹ ꝛcepti⁹ p errōꝛē. pbabilem fecit aliqd: vl omīsit. 15. q. 6. si sacerdotibus. 34. q. 2. in lectū. ff. de iureiur. si eū. Hoc tū fallit i his que nō licz ignoꝛare: vt que sunt ꝛ fidē vel expꝛessa ꝛcepta. 22. q. 2. ē ipa rū. 16. q. 1. si cupis. Sū ō h⁹. 1. Cor. 14. Sicl ignoꝛat ignoꝛabit. 4° excusat qñq; multitudo nō quidē a peccato: sed releuat aliq̄ter a pena: vide. s. correctio. 1. §. 5. Silr t ꝓsuetudo ꝑm Jnno. quādoq; excusat a pena tē poꝛali: sed nō a culpa vel a pena ēna. 5° excusat etas quādoq; quidē a toto: vt si nō ē dolī capax. 15. q. 1. illud relatū. quādoq; vo nō a toto: vt si est dolī capax: eī ō ꝛlic. puc. i. Ille vo etates ꝑm eaz varietatē attenuant pctā t penas: ar. 86 di. 1. tāta. 6° excusat cāus: vt. s. homicidiū. 3. §. 1. 7° excusat iocatio. 15. q. 1. illud relatū. ¶ Et ubi ꝓz p glo. q̄ hoc est vez si ioc⁹ nō sit noxi⁹. Nam ludus noxius in culpa est: ar. ff. ad. l. aquil. l. nam ludus. B

Quomodo varietas criminū inducit varietatē penaz. Rñ. Aut facta punīūt vt cedes t furta: aut dicta: sicut conuitia t iniq̄ aduocatiōes: aut scripta. s. falsa vel famosi libelli. s. ifamatoꝛij: aut ꝓsilia: sic ꝓiurationes vel cū qs est cōscius cū latroīb⁹ t suadet vel fauet eis. Hec aūt quatuoꝛ genera septē modis sunt cōsideranda. Et p⁹ quidez ꝓsideranda est cā: sicut ꝛbera que si illata sit a nigro vel paꝛēte ipunita sūt: qz videnf fcā emēdationis animo: sed cū fiunt per iram ab ex̄neo certe punīunt. 2° ꝓsideranda est persona: t hoc duplr. s. illi⁹ q fecit: t illi⁹ q passus ē: ar. l. n. puniunt serui ꝯ liberi: t alr q sūt ꝯ dñm suū vel parentē ꝯ qui ꝯ extraneum: sicut t alr q est ꝯ aliquē q ēi magistratu publico t alr qui ꝯ puatū. Et ad hāc cōsiderationē ꝛc ꝓsona ptinet ēt etas faciens t eius q passus est. 3° ꝓsiderādus est locus. Nam idē act⁹ si fiat in quolibz loco erit furtum t nō puniendū capite. Si i ecclia erit sacrilegiū t capite puniendū. 4° ꝓsiderādū est tps. Mā p hoc discernit solebāt ēm̄ soꝛes a fugitiuis. Ēm̄ soꝛ. n. erat q̄ ꝑpria voluntate diu euagat⁹ postea ad castra reuertebatur. Fugitiu⁹ vero q recedebat animo non fuerētēdi. Itē tps discernit effractoꝛē seu furē diurnū a nocturno. Et dr effractoꝛ qui carcerē effringit vt euadat inde vel alia loca: vt inde aliqd surripiat. Et nocturn⁹ qui dē fur vel effractoꝛ acri⁹ puniri dz. 5° est cōsideranda facti q̄litas: p quā atroci⁹ vel leuius puniend⁹: vt furta manifesta q̄ acri⁹ punīunt ꝯ nō manifesta. Itē p hoc discernit rixa a crassatura. nā rixa est qdā ꝓflict⁹ alicuiꝰ: crassatura vero ē violēcia illata alicui tumb⁹: vt in nemoꝛib⁹ t h⁹i. Item p hoc discernunt expilatiōes a furt⁹. Et dr expilatio subtractio rez hereditariaz ante ꝯ hereditas adeat. Mā in eis nō dr ꝓprie furtū qđ fit iuito dño: cū hereditas non habeat dñm. Itē p hoc discernit petulātia. i. qđ fit p quādā lasciuiā: qđ dr hic petulātia ab eo qđ fit p violentiā. 6° ꝓsideraf ꝯtas q quā discernit fur ab abigeo: vt qui sue vnū furripuerit vt fur coercebit: q vero gregē vt abigeꝰ. ¶ Decē oues t q̄q; vbi ꝯ iuoꝛ poci faciunt gregez. ff. de abigeis. l. fi. B 7° expectat euētus. i. si res habuit effectū: vt sic̄s etiā ꝛcmēs nisus ē aliqd ꝯ aliuz t res habuit effectū ꝓdemnabit. ¶ Sz nō ꝑsona ꝛcmēs. Mā iz. l. aut facta. ꝛc qua. j. dicat q̄ euent⁹ ꝓsideraf etiā in ꝛcmentissimo puto intelligendā quo ad diligentioꝛē. pusionē: t nō quo ad punitionē: cū ꝛcmēs nō puniaf etiā si occiderit mrem. ff. de offi. ꝓcōsi. diuus. B Nō sit res nō habuit effectū nō ꝓdemnabit nisi in quibusdā atrocibus s. q̄ ad aliquē actū extrinsecū. ꝓcedunt: vt si qs occidēdi cā cū telo sit dep̄hēsus. Idē dicbant oia p dicta. ff. de ꝓb. l. aut facta. t ꝛ. di. 1. aut fcā. ¶ Jz qđ i h⁹. §. t i p̄cedēn nōi i sū. e. t. q. 7. vbi. ēt. ad finē ponūf expositiones dictoꝛ vocabuloꝛ ꝑm glo. Ray. B

Utrū de⁹ alicui penaz iferat sine culpa
Rñ. fm Tho. scđa scđe. q. 108. Pena fm
qđ hz, ppuā rōem pene nō infert a deo sine
culpa. Sed pena mđtū est medicina non
solū sanatiua pcti pteriti: sed etiā pseruati-
ua a futuro z promotiua in aliud bonū: fm
cā interdū punit aligs sine culpa sicut i me
dicina: qz quādoqz infert nocumentū i mi
norib⁹ z meliorib⁹ auxilium pstat. Et qa
bona spūalia sunt maxia: bona aūt tpalia
sunt minima: nō quādoqz punit aligs in tē
poralib⁹ bonis absqz culpa: cuiusmōi sūt
plures pene vite plēt diuinit⁹ inflicte ad hu
miliationē vl pbationē. Nō aūt punit qs
in spūalib⁹ bonis sine culpa i plēti: sed nec
etiā in futuro: vbi pene nō sūt medicine: iz
nō psequuntur spūalē dānationē. Ad Jō
in sum. eo. ti. q. 8. B

De penis z flagellis a deo illatis sic Aug⁹
loquit. z habet 4° in iaz. dis. 15. Quinqz
mōis flagella pungunt: vel vt iustis p pati
entiā merita augeant: Ut Job: vel ad cu
stodiā virtutū: ne superbia tēteť: vt in Pau
lo: vel ad corrigēda pcta: vt Marie lepra
vel ad gliam dei manifestandā: vt de ceco
nato: vel ad inuitū pene: vt Herod. cētes⁹
h videat quid i inferno sequat. Ad Idem
nōtur i sū. e. ti. q. 9. De Paulo hz. 2. Cor.
12. Et de Maria: Numeri. 12. z ō ceco Jo.
9. z de herode: act. 12. B

Utrū aligs fm iudiciū humanū debe
at puniri sine culpa. Rñ. fm Tho. scđa se-
cūde. q. 108. Nō dz puniri pena flagelli: vt
occidat mutiletur vl hereť: sed pena dam
ni. Punit ēt aligs fm humanū iudicium
sine culpa sua: sed nō sine cā. Et hoc triplr
p⁹mō ex hoc qđ aligs hō reddit inept⁹ ad
aliqđ bonū habēdū vl assequēdū: sic ppt
vitū lepre aligs amouet ab administratō
ne ecclie: z ppter bigamiā vl iudiciū sāgui
nis aligs impedit a sacris ordinib⁹. 2° qa
bonū i q° dānificat nō ē ppriū bonū iz cōe
sicut qđ aliq ecclia hēat ep̄atū ptinet ad bo
nū tot⁹ ciuitat: nō aūt ad bonū clici oz. mñ
3° qz bonū vni⁹ dependet ex bono alterius
sicut in crimine lese maiestat, filius amittit
hereditatē p pctō parentis: z punit ēt pena
ifamie. 6. q. 1. sigs cū militib⁹. Ad Lō. Ul.
vt in sū. eo. ti. q. 8. Ubi etiā addit dz Ray.
qđ pena excōicatiōis nūqđ debeat aligs pu
niri p delicto alteri⁹. 24. q. 3. si heres. Pe
na p⁹o inflicti sepe punit familia: cuius
vl etiā tota, puincia p delicto dñi: z hoc p-
pter magnitudinē pcti: z qz alr nō possz cō
pelli ad satisfactionē: ex de ipon. nō est no-
bis. Aliqn ēt remouet familia ab altar sol
lationib⁹ p pctō dñi. 17. q. 4. miror. B

De ista matia tractans Ray. specificat sic
Punit aligs licite sine culpa: sed nō sine cā.
Uñ vl⁹: Pauperas odiū fauor vicii scel⁹
z ordo. Personas spoliāt z loca iure suo
Paupt⁹: nā ppter pauptatē sine pauci-
tatez ecclia q̄ plurimū hēre ep̄m pdit ibm.
16. q. 1. z ibi⁹. Jtē ppt odiū. s. ciuiū: puta qz
occiderūt duos ep̄os: vl ex alia enormi cā
pdit eccl'a ep̄m. 25. q. 2. ita nos. Jtē ppter
fauorē: vt ciuitati Constātinopolitane in-
Cōstātin⁹ ostituit q̄ nouā Romā ferens
se ad eā dat⁹ ē: vt ecclia Constātinopoli
tana hēret p̄mum locū post Romanā: di.
22. renouātes. Ad Et hūc locū amulit Ale-
xandria: fm eundez z in sū. eo. ti. q. 9. vbi
nōtur z ibi⁹ que in isto. §. ponūt. B Jtē
ppt vitiū: vt puta lepre amouet plat⁹ ab ad
ministratione: ex de cle. egro. tua nos. De-
bēt tñ iuxta facultates ecclie ibi necessaria
ministrari. Ad Ut p3 ibidē. s. i. c. allegato.
B Jtē ppter scel⁹: vt ppt scel⁹ pāis vl dñi
familia quadoqz spoliat bonis tpalibus.
Jtē ordo. Nā p pctō monachi vl mona-
che debz peccās retrudi in arti⁹ monasteri
um: z sic p̄mū monasterium res q̄s illi⁹ oc
casiōe fuerat consecutū pdit saltem ad tps
vt. s. apostasia. 5. §. 1.

Sz ēt qñqz vn⁹ pcutit vl punit p pctō
alti⁹. ꝛ fm Tho. vbi. s. Pena spūali nō
punit aligs p pctō alteri⁹: qz pena spūal p
tinet ad aiaz: fm quā qlibz ē lib⁹ sui. Pena
tñ tpali vn⁹ qñqz punit p pctō alti⁹ triplici
rōne. Prio qdē qz vn⁹ hō tpaliť ē res alte
ri⁹: z ita i penam ei⁹ ēt ipe punit: sic filij si
fm corp⁹ qdā res pāis: z sui qdā res dñoz
2° mō ic̄tū pctō vni⁹ driuat ad alterz: z h⁹
vl p imitationē: sic filij imitāt pcta parentuz
z sui pcta dñoz: vt audaci⁹ pecēt. Ul per
modū meriti sic pcta sbditoz merēti pctō ē
platū fz illō Job. 34. Qui regit fac hōiez
hypocritaz, ppter pcta populi: siue ēt p ali
quē ofēlū siue dissimulatione. Sic. n. inidū
bom sil pūiūt cū malis: qz corp⁹ tā nō redar
guēt: vt Aug. dic̄ p⁹ō ciui. di. 3° ad omēdā
dā vnitatē hūane societatis ex q̄ vn⁹ hō dz, p
alio sollicit⁹ cē ne peccet: z ad ōtestatiōem
pctī dū, s. pēa vni⁹ redūdat i oēs q̄ oēl sunt

vnū cor̄p⁹: vt Aug⁹. dicit de pctō Achor. B Jdē in sū. eo. ti. q. 8. B Ex p̄dictis p̄z quare puuli sodomor̄ puniti sunt. A vt patet Ben̄. 19. B tuz q̄ crāt res parentū et in eis parentes puniebant: tū etiā q̄ hoc in eor̄ bonuz cessit: ne si reseruarent essent imitatores p̄ne malicie: et sic grauiores penas merērent. A Jdē in sū. eo. ti. q. 9. Et addit q̄ sūt i detestatione peccati z in punitione hoim occisa sūt q̄dq̄ z iusta interfici alia eor̄: vt p̄z p⁹ Re. 15. z. j. ꝙ dit f̄z Ray. Ex p̄dictis patēt causę q̄re dñs aliq̄n sine culpa punuit et punit creaturas aliās tam rōnales q̄ irrōnales: vt in tali b⁹ q̄ tibi dubia fuerint: q̄ iudicia dei abyssus multa. Dic cū ap̄lo: O altitudo diuitiar̄ sapientie et scientie dei z̄c. Ro. xi. Jtē cuz Aug⁹: Si ratione p̄fūditatē iudiciū dei penetrare nō possum⁹: manifestissime tū scim⁹ vez esse q̄d dixit: et iustū eē q̄d fecit z̄c. Q̄d pena excōicationis nō possit puniri vnus p̄o alio habes ē. excōicatio. i. §. 8. in fi. S̄z interdictū q̄dq̄ potest poni ꝓpter pctm̄ soluⁿ dñi vt ē. interdictū primo. §. 3.

Utr̄ postq̄ qs est semel punit⁹ ꝓ aliq⁹ crimine debeat ei alia pena infligi. Rñ. f̄m Ray. Nō: q̄ dñs nō iudicabit bis i idip̄z Nah. 2°. Et nemo dz duplici cōtritōe conteri: eē de iudicat. si. Multotiēs tū p̄o eadē culpa imponit multiplex pena sil̄ in eodē iudicio. Haz et tūc oēs ille pene accipiunt ꝓ vna q̄ aliq̄ ꝓ se sufficiēs nō fuisset. Sed in diuersis iudiciis nō licet bis in idipsum iudicare: vt dictū ē nisi forsitā cresceret ꝓtumacia: eē vt lite nō ꝓrel. q̄m frequēter in fi. A imo in diuersis z in eodē iudicio iponūtur interdū plēs pene q̄n ē delictū graue: sicut p̄z in blasphemia dei vel sctōr̄ ꝓ qua dē iure canonico imponitur pena pśonalis et pecuniaria in foro iudiciali z ꝓniali: eē de maledi. statuum⁹. z dē iur̄ ciuili vltimū supplicii: in auē. vt nō iuxu. ℌ nām. coll. 6. Et oēs pene p̄nt ponī:: vt dic̄ dñs An. de bu. in dicto. c. statuum⁹. Et hic fuit sēsus Ray. vt p̄z in sū. eo. ti. q. xi. B

Quis ordo in penis tenend⁹ sit. Rñ. Si ꝓcedit ℌ aliquē ꝓ crimine z crimē ē tale qđ inducat suspitionē dz suspēdi vel si inducit depositionē dz deponi. Et tūc quidē si contrigibilis apparuerit nō ꝓcedit amplius nisi in falsario lr̄ar̄ aplice sedis: q̄ tale ipo iure excōicat⁹ erit: et dz deponi et tradi iudici seculari: vt dictū ē ē. excōicatio 3. §. 1. A Si vō depositus sit incorrigibilis dz ꝓmo excōicari minor̄: deinde excōicatōe maiori: exinde tradi curie seculari vt debite ei illuī vl̄ alia pena: vt in. c. cū nō ab hoie. ō q⁹ j. z in sū. eo. ti. q. 12. f̄z Ray. B Ubi vero qs punit ꝓ ꝓtumacia ꝓmo dz suspēdi postmodū crescēte ꝓtūacia dz excōicari: vide deponi. 23. q. 4. forte. Notāt hec eē ō iudicū nō ab hoie. A Jn glo. B

Utr̄ iudex possit pena relaxar̄ diminuere vl̄ augere: satis h̄ ē. ē. iudex. i. §. 6. x. t. xi S̄z hic spālit grīt vtr̄ possit pena ꝓmutare Rñ. f̄z. Hosti. Crimine ꝓbato si certa pene repit in iure illa infligēda ē nō mollio: ne q̄s durior: alioquin iudex esset infamis. C. ō vi pu. vl p̄ua. l. seruos in fi. nisi vt ē. dicit iudex. i. §. 9. z. x. A .s. nisi sit iudex q̄ possit sup iura dispēsar: q̄ tē possz z pena ꝓmutare: vt z nōt i sū. e. t. q. 14. B Q̄d si plēs pene taxate sūt: z arburio iudicis pena relicta: dz illā imponē q̄ magis timet: eē vt lite nō contes. q̄n frequēter in fi. Si vero certa pena statuta nō ē sed iudici ꝓmittit: debet egtate p̄suata semper in humanorē partez declinare: eē de trāsac. ex pte.

Utr̄ q ꝓmittit furtū vl̄ h⁹i sup gb⁹ statuta ē ḡuis pena pecuniaria: vl̄ forte alia: teneat̄ soluē penā illā. Rñ. f̄z Ray. Sine pena illa fuerit statuta p quācūq; legē: siue p canones nō ē inūgendū i foro ꝓniali q̄ soluat nisi fuerit ꝓdēnat⁹ ad illā: aliogn sufficiē q̄ soluat itereē. Vl̄ si fuerit iniuria satisfaciat ad arbitriū bōi viri. Ló. Tho. scōa 2ae q. 62. A De h⁹ dictū ē ēt ē. pedagiū. §. 2. et ibi lati⁹ in additiōe. B Quid fiet cū peccatū multitudo vide ē. correctio. i. §. 5. Et de q̄tuor cāis dissimulādi ibidē. §. 6. Cui applicabit pena ꝓpter violētiam man⁹ iniectiōnē in clericū: vide ē. absolutio. 4. §. 2. B

Ena secūdo .s. q̄ peēit p

te siue ñ fuāte pactū. Et q̄rit. i. vtr̄ dñi gb⁹ dāna illata si vl̄ militeſ z h⁹i possit licite tenē emēdas q̄s ꝓ dānis sibi illatis capiūt: cū pena sit mīsto maior q̄ dānū illatū. Rñ. f̄z Buil. Cā dñs q̄ militeſ z ēt ecclīastice p̄sōe retinē possūt illas penas q̄s leuāt f̄m consuetudines legitimas et statuta regionis: nec peccāt q̄n in hac pte subest causa z seruatur iuris ordo: et non fit ꝓpter cupiditatē: f̄z ꝓpter zelū iusticie. Hec obstat q̄ pena excedit dānū: q̄ h⁹i pene nō solū

ꝓpter inꝺeſſe ſtatute ſũt: ſed etiam ꝓpter crimia coercẽda. Sũt tñ tẽperãde penſatis circũſtantijs: nec laxãde habene i talibus. Securꝰ tñ eẽt hꝰ i excessũ emende i pios vſꝰ erogare. ℟ Jdẽ in ſũ. li. 3. t. 32. q. 13. ℟

Pone q̃ iudex mãdat aliqd faciẽdũ vel dãdũ alicui in certo termino: t alr ipo nit certã penã: nũquid iſte ꝑ quo mãdatũ ſ. ue iudicatũ eſt poterit pꝰ terminũ ullã penã petere. Rñ. fz Hoſtꝰ. Licite põt peti ẽt ſi excedat inꝺeſſe. Ló. Jnno. Sz t Hoſtiẽ. addu dicẽs q̃ ẽt religioſi põſſt talẽ penã petere ſiue ꝓſiſtat in pecunia: ſiue in alio. i. q. 7. quotiens. quin etiã penã a iure inductaz 12. q. 2. epꝰ q̃ mancipũ. Licit tñ benigniuſ q̃ laici ſe hr̃e debent. Sed t ſi ps fecit qõ potuit vt adimplẽt mãdatũ iudicis: t pau ptate vl impotẽtia ꝓſſa nõ potuit totũ im plere: iz mero iure teneat ad penaz iſolidũ tñ ꝺ benignitate canonica nihil vltra q̃ in terſit exigẽdũ ẽ. Et ſic itelligas: eã de penis ſuã. Et de hac mã hr̃. j. reſtituio. 3. § fi. ℟ Jdẽ qõ in hoc. §. nõt in ſũm. eo. ti. q. 2. vbi ẽt dr̃ idẽ de penis ꝓuẽtionalibꝰ dũmodo ñ ſint apposite i fraudẽ vſuraz. Et ꝺicta in telligẽda ſũt niſi charitas in aliquo cãu aliꝺ ſuaderet: qz tp alia que ſũt nr̃i iuris dimittẽ da ſũt ad tollẽdũ ſcãdalũ ꝓximi t ꝓpter ſa luteꝫ ſm Tho. ſcõa ſcõe. q. 44. ar. 8. ℟

Quid ſi pena fuit ꝺiuinonalis. ſ. de ꝓſe ſu ptũ appoſita i ꝓcto eẽ iudiciũ. Rñ. ſm Guil. Si pena appoſita ẽ loco inꝺeſſe: peti põt quãtũ intereſt ff. ꝺ ac. emp. t ven. ꝺdia Si aũt apponat i fraudẽ vſuraz non põt peti: eẽ de emp. t ven. ad nr̃am. Ló. Ber. t Jnno. Et de hac mã. j. vſura. 1. §. 22 q̃ in cipit: Quid ſi pena. ℟ Et ſi ñ ẽ appoſita i fraudẽ vſuraz põt peti ẽt vltra inꝺeſſe: vt in dicta. l prꝺicta. t nõt in ſũ. dicta. q. 2. ſm eũ. Guil. de quo etiam dictum eſt in. §. pce cedent. ℟

Sed nũquid ſoluta pena iudiciali vel ẽt ꝓuẽtionali ſtabit adhuc ſententia vel cõ tractus. Rñ. ſm Hoſtꝰ. Nõ ſtabit: niſi i ꝑ miſſo vel pacto exꝓreſſe dictũ ſit q̃ pena ſo luta rata remaneat ſẽtẽtia t hꝰ i. C. de tran ſac. l. cũ ꝓponas. Jdẽ Ber. t Guil. Jdem nõt glo. i dicto. c. dilecti. eẽ de arbi quo ad ſniam arbitri t idem in ſũ. e. ti. q. 3. quo ad ſniam arbitri: t quo ad ℈ctꝰ: vbi addit ſm glo. Ray. Ul diſtingue: vt̃ apponat pena q̃ cõtumacia t tunc pet poſſit pena t res: aut loco inꝺeſſe: t tũc tñ acaꝑ ad inꝺeſſe: hec ibi. Jn dubio aũt ꝓſumet poſita loco inꝺe eſſe: ar. l. benigniꝰ. ff. de legi. t ſic ꝓcedet diſtinctio. ſ. poſita. ℟ Jn penis benignioꝝ ẽ iterꝑratio faciẽda: ar. eẽ de re. iu. in penis li. 6. De penis q̃ apponũtur i ſpõſalibꝰ t ñ ſeq̃ mr̃imoniũ: q̃re. j. ſponſalia. §. 12. q̃ inci pit: Quid de penis.

Enitentia primo cõit. Et ꝑmo q̃rit qd ẽ. Rñ. fz Ambꝰ. Pnia eſt mala ꝑterita plãgere: t plãgẽda itez nõ cõmittere: de pe. diſ. 3. in ꝓnꝰ. Ló. Bzegꝰ. dicẽs: Penitere eſt añ acta pcã flere t flẽ da itez nõ committere. Et ſic dicũt Tho. t Pe. in. e. diſtin. 14. Diffinitiones iſte date ſunt per effectꝰ pnie q̃ diffinit ꝑ duplicez actum: vnuz q̃ eſt r̃ſpectu pcti ꝑteriti. ſ. ꝑte rita mala plãgere: alterũ reſpectu futuri. ſ. plangẽda nõ cõmittere: ꝓmꝰ ẽ in re: 2ꝰ in. ꝑ poſito. i. vt ꝓponat talia decetero nõ com mittere. Accipit aũt hic fletꝰ cõiter ſiue ꝑ i terioꝛi: ſiue ꝑ exteriorꝛi. Et he diffinitiões ꝓm Tho. cõpletiſſime ſũt: et ad has reducunt alie: vt diffinitio Aug. ℟ q̃ hẽt in li. de pe nitẽtia: t de pe. diſ. 3. c. pnia. ℟ Pnia eſt quedã dolẽtis vindicta puniẽs in ſe qõ do let cõmiſiſſe. Et alia diffinitio Ambꝰ. Pe nitẽtia ẽ doloꝛ cordis t amaritudo aie ꝓ malis q̃ gſqz cõmiſit. Et dr̃ pnia q̃i penetẽ tio. ſ. ad puniendũ illicita que ſũt cõmiſſa. ℟ Jdẽ in ſũ li. 3. ti. 34. q. 1. Prꝺicte aũtẽ diffinitões ſũt poſt ꝓm effectꝰ q̃ fz ẽntiã Scõm. n. ẽntiaz vr̃ ſic poſſe diffiniri. Pe nitentia eſt vnũ ꝺ ſacramẽtis eccliẽ quo bñ diſpoſitis ſp remittũtur pcta. Probat eẽ ꝺ ſũ. tri. t. ſi. ca. c. i. §. ſacramentuz vbi dicit: Etſi poſt ſuſceptionẽ ba ptiſmi q̃ſq̃ plapſꝰ fuerit i pctũ: per veram ſemper poteſt pe nitentiam reparari. ℟

Utruz de quolibet pctõ poſſit agi pnia Rñdeo ſm Pe. Hec eſt ꝺra ſpiritus vnit carni t ſeparati: qr ille eſt ſuſceptibilis pnie iſte non ſm Dama. Hinc ẽ q̃ de omni pec cato commiſſo a ſpiritu in carne exñti duz in carne eſt poteſt agere penitentiam: poſt ſeparationem non poteſt. ℟ Jdem in ſũ. eo. ti. q. 2. vbi. t addit ſm eundem. Sũt tamen peccata quedam de quibus difficilius agit pnia: q̃ ſ. nõ ꝓmittũtur ex fragilitate vel ignoꝛantia obnubilate rationis per carnem: ſed ex malicia: t iõo in hiſ diffi-

lius agit pnia. Et sic intelligit illud Matth. 12. Qui peccauit in spūm scīm non remittet ei nec. i. vix remittetur. B

Utr de quolibet pcto debeat eē ppetua pnia. Rñ. fm Pe. Pnia pcti exterioz nō oz sit ppetua: sed pnia iterioz oz eē ppetua saltē habitū: sicut de ptritōe dictū ē. s. ptritio. §. 9. A Jō i sū. e. ti. q. 3. B

Utrū vere penitēs possit postea mortaliter peccare. Rñ. posset videri q nō. Naz si peccet vt q nō fuerit vere penitens. Inanis est. n. pnia quā sequens culpa maculat: et multa silia de quib⁹ quedā dixim⁹ hic in. i. §. Et omnia que habēt de pe. di. 3. circa pn. Sed ipa oia nō ad diuersa tpa: sz ad idem tps quo qs penitet sūt referēda: vt p̄lideranti facile ibi pz. Et in hoc con. Ray. magr snia. Tho. et Pe. A Jō i sū. e. ti. q. 4. B

Quot sūt actiones pnie. Rñ. fm Ray. Tres. pma que fit añ baptismū: vt si baptiçand⁹ adult⁹ sit. A .i. doli capax: vt in. c. tres: de quo. j. vbi soli paruuli excipiūt qui peccāt nō possūt. B Qui nisi penitear nouā vitam ichoare nō pōt. Sed si penitear et baptiçet nō tenet ad exterioz ē pniam: vt cōfessio. i. §. āteplīt. Sed et ab hac pnia pauli sūt imunes: sicut etiā a pctō. Scda actō pnie ē que fit post baptismū de mortalibus. Tertia que fit ō venialib⁹: ō pe. di. i. tres sūt A Jdem in sum. eo. ti. q. 6. B

Utrū añ baptismuz regratur pnia. gē fm Pe. Pnia pōt accipi duplr. vno⁰ pro ut est sacfm: et sic nō p̄cedit baptismū: sz sequtur: qz baptism⁹ ianua ē et fūdamentū oium sacroz. Alio⁰ pso vt est virt⁹: et tunc distinguēdū est: qz inçētū est virt⁹ formata ñ regrit: qz sic culpa i tali nō remitteret virtute baptismi: sz inçētū est virt⁹ informis i. qdā pcti detestatio cūius nō sufficiēs cū ppōsito emēdādi: requirit vt cā remouēs phibēs: qz volūtate remanēte ad pctū ñ cēt hō susceptibilis gre. A Jdez in sū. li⁰ 3. ti. 34. q. 144. Ad hoc etiā facit qō nōtur fz eū. Pe. et Tho. in sū. li. 3. ti. 24. q. 15. B

Utrū pnia tollat totū reatū. i. oēz obligatiōez ad penā. gē fz Pe. Sicut q hoinez: ita et q deū offēdit peccat dupliciter. p⁰ qdē ō eqlitatē amiticie inçētū debitū effectuz nō impēdit: et ō eqlitatē iusticie inçētū rez vl honoz ē vl obsequiū subtrahit. Opz ergo vtrūq restituē. Et qz restituta amicitia nō ē ppter hoc restituta res ablata: nō p⁹ remissionē culpe remanet reatus pene Jdem Tho i 4⁰. dis. 20. vt. j. pnia. 2⁰. §. 4. A Jdem in sum. li. 3. ti. 34. q. 7. B

Quot sunt spēs pnie. Rñ. fm Ray. Tres. Mā alia est solēnis: alia publica: alia ꝓuata. Solēnis est que fit in capite q̄dragesime cū solēnitate q hz dis. 50. in capite. Publica vo ē q fit publice: sine p̄dicta solēnitate. Et de his duabus dicem⁹. j. pnia 3⁰ Ꝓiuata vo q secreto in cōfessiōe iponit de q. j. pnia 2⁰ p totū. A Pnia ꝓuata potius vr dici illa q quotidie fit singlarit: cūgs pctā sua soli sacerdoti cōfitet fz Ray. et Hosti. et in sum. eo. ti. q. 15. Et de istis speciebus pnie nōtur et in sū. eo. ti. q. 8. B

Utrū pnia hēat ptes: et q sunt. gē. fm Pe. Tres sūt ptes pnie. i. ptritio cordis: cōfessio oris: et satisfactio opis. Et sūt iste q̄si ptes integrales fm pfectū eē pnie. Naz sz i ptritiōe dimittat pctā: oz tñ cōfessionez et satisfactōez eē saltē i ꝓpōsito. Unde de his ptibus Chrysos⁹: Perfecta pnia cogit peccatoz ea suffern: in corde ptritō: in ore cōfessio: in ope tota humilitas. Hec est fructifera pnia: de pe. dis. i. perfecta. Con. Tho. et Ray. A Jdez in sum. eo. ti. q. 16. B De ptritiōe hēs. s. ptritio De cōfessione. s. cōfessio. De satisfactione. j. satisfactio.

Utrū pctā q vera pniam sunt dimissa redeāt qñ gs utez relabit i pctā. Rñ. fm Tho. in 4. di. 22. Aliquid potest redire dupliciter. Uel in se: et sic pctā dimissa nullo mō redeūt cētū ad maculā: et p cōns nec ad reatuz. Uel in suo effectu: et hoc mō peccata dimissa redeūt inçētū ex pctis dimissis aliquid in sequētib⁹ relinquit. Ex hoc. n. q homo deū p pctm offendit p⁹ remissionez p̄cedētū pctoz quādā deformitatē ingratitudinis actus sequētis pcti acgrit: et iō dicitur cōiter q redeūt cētuz ad igtitudinez Ló. Pe. Hosti. et alij. A Jdez in sū. eo. ti. q. 143. fm theologos cōiter Et addit fz eosdez q sz pctā sequēs aggtur ex ingtitudine remissionis poruz pctoz: nō tñ ē ita gue sicut oia pterita simul. B

Utr regratur pnia de pctis p ignorantiaz omissis. gē⁰ Si ignorātia ē talis q excusaret ñ tenet al'ic: de hoc. s. ignorātia. §. i. et 2. A Jdē i sū. eo. ti. q. 146. B Et vtr de vialib⁹. s. pctīs. 3. §. 2.

Utrū regratur pnia de pctis oblīs. gē⁰ fm Pe. Si hō pctīs ita est oblīs⁹ q nullo

mõ recordet non teneť ad pniam: nisi in generali. Sed tñ debet ꝓ posse laborare vt recordet: ⁊ si recordari pót tenet. Deleť etiam ꝓ ꝓfessionẽ generalẽ: vt. s. ꝓfessio. i. §. 12. q incipit vtr ꝓ generalẽ. B Jdẽ in sum. co. ti. q. 147. Et hoc casu debz qs penitere non solũ de ptis obliꝝ in genere: sed ẽt de ipa negligentia ex qua obliuis est in specie ſm Tho. ⁊ in sum. co. ti. q. 19. B

Utr debeat esse pnia de petõ originali Rñ. ſm Pe. Pnia non est nisi de aliquo actu, ꝓpõ ⁊ voluntario. Originale autẽ nõ ẽ factũ, ppriuz: imo nec voluntariuz: voluntate. s. exñte in ipso sed i alio. Et ideo de eo nõ regrit pnia. Regrit tamẽ diſplicẽtia in adulto ꝓsideráte illud. Jdez Tho. in. 4. di. 17. B Jdẽ in sum. co. ti. q. 148. B

Utr aliqs in fine vite ponit penitere. ꝙ Diuina gr̃a nulli se subtrahit faciẽti qõ i se est. Unde homo q̃diu habet vsum liberi arbitrij pót se ad gr̃am ꝓparare volẽdo, de ꝓterito ⁊ ꝓponendo cauẽ de futuro. Unde t̃ de pe. di. 7. i ꝑn. dr̃: Tps pnie ẽ vsq; ad vltimũ articulum vite. Uñ ⁊ Leo papa: Nemo ẽ desperand⁹ in hoc cor̃pe ꝓstitutus: ga nõ nũq̃ qõ diffidẽtia etaꝫ differt; ꝓsilio matrioze pficit. B Hoc hi de pe. di. 7. c. i. B Sz tamẽ ꝑiculosũ ⁊ dubiũ ẽ qd illud vltimũ tps expectet. Unde ⁊ ibidẽ subdit liẽ Aug⁹ scribit: Sigs posit⁹ in vltima necessitate sue egritudis pniam accipit: fateor: nõ negam⁹ qõ pcur: sed non ꝑsumim⁹ qz hinc bene exit. Pniaz dare possũ: securitatẽ aũt dare nõ possũ. Et legi. j. Null⁹ expectet qñ peccare nõ põt. Exitez: Quez sero penitet oz nõ solũ deum timẽ iudicẽ: iz ⁊ iustũ, diligẽ: nõ tñ penã timeat: iz anxiet. ꝓ gria. Et multa simlia ibidez. B Hec hẽnt de pe. di. 7. sigs posit⁹. ⁊. c. null⁹. Et idẽ qõ in hoc §. notat in sum. co. t. q. 159. ſm Tho. ⁊ Pe. Et addit ſm Al. ⁊ Ray. q ratũ ẽ q exchartate qs in extremis pcureat. B ⁊ in tali casu qlibz sacerdos pót absoluẽ: vt. s. absolutio. i. §. fi. B Et ibi de hoc late⁹ in additione. B ⁊ absolutio. 2. §. 2. ⁊. s. ꝓfessio. 3. §. 4. ꝟ. 7. tpe. Et de hoc casu hẽs. j. pnia. 2. §. pẽ. Nec tali est pnia ꝙnẽda sed innotescẽda. 26. q. 7. c. i. B Et ibi subdit: Et cuz amicoz oziob⁹ ⁊ elynaz studijs pondus pnie subleuãdũ si forte nigrauerit: nec obligati ⁊ a cõione ⁊ cõsortio vnie fiãt alieni a quo ꝑiculo si diuinit⁹ erep⁹ ꝙualuerit: permittente modũ q sacerdoté sibi ꝓposituz diligenť obseruet. B

Quid ẽ in pnia sacramentum: qd res Rñ. ſm Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 1. Jn sacrõ pnie exteriori pnia est sacrm vt signum tñ. s. interioris pnie. Et est ibi act⁹ penitentẽ q̃ mãle: act⁹ aũt sacerdoť. s. absolutio q̃ foꝛ male. Pnia vero interior seu ꝑtritio, put in iungit pnie exteriori saltẽ i ꝓposito est ps sacri ⁊ ẽ res ⁊ signũ. B Nõ aũt put ẽ actus virtuť p se ſm eosdez: ⁊ in sum. co. ti. q. 179. vbi hec nõntur. B Res qdem pnie exteriozis est signũ remissionis pctoꝛuz: remissio aũt peccatoꝛ ẽ res tñ. Satꝫ cõ. Ray. Pnia vo non valet nisi restituat ablatum vt. j. restitutio. 1. §. fi.

Enitentia secundo

s. illud qõ sacerdos ꝙponit penitẽti i ꝓfessiõe. Quid g⁹ cũ sacerdos dicat penitẽti ꝙfessione qcqd boni feceris sit tibi in remissione peccatoꝛ. Rñ. ſm Tho. i quodã quolibz. Hic ẽ q̃druplici ꝓsideratõe vtendũ. ꝑ⁹ n. ꝓsiderãdũ est q peccator ẽ debitor satisfactiõis duplr. Uno modo ex iniũctione sacerdoť. Alio mõ ex ipo petõ ꝓmisso Uñ si ꝓtingat q sacerdos minoꝛez satisfactõez ꝙponat q̃ regrat culpa residuus exoluet aut hic aut i purgatorio. Si vo maiorẽ iũgat: nichilomi⁹ penitẽs tenet facẽ qõ ibi iũctũ ẽ si adhuc facultat. 2° ꝓsiderãdũ est q opꝫ qõ qs facit ex iũnctõe sacerdoť duplicit valet penitenti. Uno modo. s. ex natura opis iũcti. Alio mõ ex vi clauũ: ita q ex his amplⁱ⁹ valẽt ad expiãdũ pctã q̃ si p po arbitrio idẽ facẽt. 3° ꝓsiderãdũ ẽ q satisfactio ad duo valet. s. ad expiatõez culpe ꝑterite: ⁊ ad cautelã future. 4° ꝓsiderãdũ est q sacerdos pót penit ẽt satisfactõez iũgẽ vl ex ꝓpo arbitrio: vl ex ꝓsilio alieno: ⁊ ita ẽt arbitrio ipsi⁹ penitẽt: vt si dicat sacerdos Facias hoc si potes ⁊ si ñ potes facias hoc Sile vr cũ sacerdos dicit: qcqd boni feceris sit tibi i remissiõez pctoꝛ q. s. Gui⁹ pnia est et iũgẽda q̃ tñ ei ĩdicari dz. Et dicẽdo ꝑdicta verba illa q̃ penitẽs ꝑter iũctõez expꝫsã facit accipit maiorẽ vi expiatõis culpe ꝑterite ex illa gnãli iũctõe. vñ ꝑdicta verba laudabiliť solẽt dici. Et q̃tũ ad hoc satꝫ factio ẽ sacrãlis iq̃tũ, virtute clauũ ẽ culpe ꝙmisse expiatia: iz nõ hẽat maiorẽ vi ad remediũ ꝓ clpã futurã. B Jdez i sã. li. 3. ti. 34. q. iio. Et cadẽ rõe Ray, ⁊ Hosti, vt

ponit eo. ti. q. 108. dicũt q' cautꝰ ꝛ discretus sacerdos post iniũctã pniam dicat penuẽtiã q' oia bona que fecerit: ꝛ omnia mala q̃ sustinuerit ei ꝓficiãt ad salutẽ: ꝛ ꝑ penuẽtia hec omnia inũgat. B

Que pnia est ꝑ peccatꝫ singulꝰ iungenda. ꝙ ꝑ quolibet peccato mortali ẽct regulariꝫ septẽnis pnia iniungẽda. 33. q. 2. Hꝰ ipm ꝛ. §. se. 22. q. 1. ꝓdicandũ. B Ibi hoc nõtur in glo. Et vt notat in sum. eo. ti. q. 125. huiꝰ rei duplex ẽ rõ. Una q̃ ꝓcipit dñs Numeri. 12. Mariã sororẽ Aaron lepra percussa poni extra castra p septẽ dies: vt in dicto c. hoc ipz. Et hic accipit dies pro ãno. Alia vo ratio ẽ: vt sic ꝑ peccatũ septiformẽ spũs sãcti gram amissam ꝑ septẽnẽ pniaz gratiaz recuperet. Et ista pnia vi agẽda vtplurimũ i ieiuniis: vt. 33. q. 2. §. hoc quidẽ. ꝛ exõ furtis. ligs ꝓpt. B Et ista septemnis pnia magis vl minꝰ aspa dz ponι, ꝑut maioritas vl minoritas crimis ꝛ circũstantiaꝝ exposcũt: qz apõ deũ magꝫ valet mortificatio vitioꝝ q̃ abstinẽtia ciboꝝ: de pe. di. i. mensurã. B Et ideo magis ꝓtruo minor penitẽtia ẽ iniungẽda: vt ibi. B Sz hodie oẽs penitẽtie sacerdotũ arbitrio taxãde sũt ꝓsideratꝫ circũstantijs psonaꝝ ꝛ ꝓditionuꝫ 26. q. 7. ipa. ꝛ dicto. c. mẽsurã. exi eo. deꝰ q. B Lon. glo. in dcõ. c. ipa. ſ. q' hodie pniẽ sũt arbitrarie: ꝛ notat dñs An. de bu. in dicto. c. ligs ꝓpter. Et nõtur ẽt in sũ. eo. ti. q. 125. vbi etiã notãt multiplices pniẽ que specialibꝰ peccatꝫ sũt statute. B

Sacerdos semp dz iniungere pniam ꝑ ẽrũ pctõ: vt superbo inũgat humilẽ oiõnẽ: auaro elymoſaz largitionẽ: accidioso peregrinationẽ seu laborẽ: guloso abstinentiã luxurioso carnis macerationẽ: ꝛ q̃ꝫ loci mutationẽ: vt di. 81. vaiz. 15. q. 1. mlier. Tñ semp cauẽ debet ne ꝑ pniam quã inũgit aliqui ꝓiudiciũ faciat: vt viro in ꝓiudiciũ vxoris ꝛ familie: aut seruoi ꝓiudiciũ dñi ꝛ hꝰi. B Vel q' ex penitentia se quat aliqꝺ scandalũ seu ꝓiculũ spũale vel corporale: ar. c. officij. exi de pe. ꝛ re. Et ꝑsertim vt sit pnia que vilissimũ fiat ne penitẽs nouis laqueis inoluat: qz omittẽdo penitentiã mortaliꝫ peccaret fm Scotum. 15. di. q'rti sententiarum. B

Utrũ penitẽs cõpleta pnia sit totaliꝫ absolutꝰ. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 20. Siue sacerdos pniam iniungat discrete: siue non semp remanet reatꝰ ad penã etiãdẽ ẽtitatꝫ Et iõ si eã hic non iplet i purgatorio exigetur. Nõ tñ segtur q' ꝓpter hoc ꝓfessor peccet semp si minorẽ pniam iiungit: ũ qz nõ põt determinate ẽtitatẽ pene cognoscere: tũ qz q̃ꝫ etiã ex industria minorẽ penã imponẽs plꝰ ꝑdest penitẽti q' forte magnitudine pene posset a pnia pagẽda impediri. Et ideo cõfessor negligit minꝰ damnũ: vt maius euiter: ꝛ utꝝ qz paulati ꝓficiat i penitẽte diuinꝰ amor: ad plã pnie opera peragẽda. Lon. de. ẽ. pnia. 1. §. 7.

Utrũ sacerdos possit ꝓmutare pniam quã iiunxit. Rñ. fm Ray. Credo breuiter q' sic: dũ tñ discrete ꝛ ꝓpt cãm ꝛ circa subditos suos: aliꝫ nõ. dis. 82. ꝑsbyter Et hoc ex ponẽs Guil. dicit. q' ille idẽ q' iniunxit aut successor eiꝰ aut supior si ẽ ordinariꝰ iudex penitẽtis pñt pniaz cõmutare vel relaxare Si vo sit aliꝰ ꝓfessor a quo ꝓmutatio petitur: qz de pari ãbo curã vnius hñt vel duo epi in quoꝝ epatibus penitẽs domicilium hẽt. Hic dicẽdũ q' si pnia fuit publica reqri debet ꝓsensus ꝑmi qui dedit eaz ne scãdaliçetur. Dico si de facili possit reqri ꝛ marie si penitẽs iaz publice inchoauit pniaz. Qõ si non de facili posset requiri: aut si pnia fuit ocentra poterit secũdus cõfessor cõmutare vel relaxare. B Idez in sum. eo. ti. q. 133. vbi etiã additur fm eũ. Guil. q' quo ad dictaz relaxationẽ ꝛ cõmutationez archiepus videtur ordinarius quo ad foꝝ penitẽtiale subditoꝝ suffraganei sui. Et ꝑz ꝑ hoc qz archiepus ꝑ puinciaz suã remissionis lras cõcedẽ põt gualẽs: exi de pe. ꝛ re. nostro. Certũ est aũt q' nullus epus põt facẽ remissionez: nisi subditi suis ꝛ alijs de uolũtate ꝓlatoꝝ suoꝝ: exi de pe. ꝛ re. q' aũt. Ergo subditi suffraganeoꝝ quo ad hoc sunt subditi archiepi: cuius ipse quo ad foꝝ contẽtioſuz nõ sit ordinarius nisi in casibꝰ expssis a iure. hec ille. Idez quoq3 videtur quo ad foꝝ pniale vt nõ sit ordinariꝰ nisi in expssis cuz nõ possit cõfessiones subditoꝝ suffraganeoꝝ suoꝝ audire nisi duz visitat ꝓuinciaz: vt in. c. ꝑpetuo. exi de censi. li. 6. B

Utrũ inferior possit relaxare pniam iniunctam a supiore. Rñ. fm Guil. Si penitentia iniuncta est in tali casu de quo ab initio poterat inferior penitẽtiam iniungere poterit ꝛ relaxare ꝛ commutare nisi superior reseruauerit sibi talem relaxationem vel

cõmutationẽ: ar. ad hoc. 50. dis. accedẽs. t 33. q. 2. latorẽ. t i glosis vtriusq; capli. Si vero penitẽtia iuncta ẽ i casu reseruato supior nõ poterit inferior relaxare vel cõmutare absq; licẽtia eius q iniunxit nisi vrgeat necessitas aut suadeat vtilitas. Plus est enim inpretari q̃ superior in his casib⁹ cõcesserit inferiori ptatẽ cõmutãdi vel relaxãdi. Vñ Jdẽ in sũ. eo ti. q. 134. Aduertẽdũ tñ q̃ quãdoq; alius sacerdos ab eo q iunxit pniam vlt facere istã cõmutationẽ vel relaxationẽ videt q̃ nõ debeat facere nisi examinata cã ppter quã pnia iuncta ẽ penitẽti: vt dicit Ray. vt t p3 in p̃cedenti. §. ne sequẽ. nunq; bene factu tollat p̃cedẽs maturi⁹ gestum Propt̃ qõ nõ vi posse fieri nisi fiat noua confessio vl generalis si penitẽtia p̃cernit oia peccata vel particulari in respicit particulare peccatũ: nisi forte sit euidẽs penitentẽ non posse facere iunctã sibi pniam. B

Quid siqs dicat se penitẽ sed non vult subire on⁹ penitentie: dicens se tenere t h⁹ i Rñ. fm Ray. Sacerdos debz talẽ inducere sicut põt vt paret⁹ sit ad implendã penitentiã. Vñ q̃ aliq̃ sine ista dispositione nõ videt in statu salutis: cũ ad hoc obligetur ex de. t re. ois. B Ondendo magnitudinẽ pecc̃atoz: t quãta bona amisit, ppter illa: que oia recupabit p penitentiã: t finaliter cũ volũtate sua ponat ei talẽ penitentiã quã virissimi libi posit portare ne deter⁹ cõtingat ei pniam violãdo. Ad hoc aũt p̃cipue laboret vt peccatoz causas t peccãdi occasiones remoueat: q̃ fm Aug⁹. Satisfacere est peccatoz causas excidẽ: nec eorũ suggestionib⁹ aditũ indulgere. Et si sacerdos non põt gaudẽ de oimoda ei⁹ purgatiõe: gaudeat tñ q̃ rip̃m liberatũ agehẽna ad purgatoriũ mittit. Et sicut dicit Ho. nullaten⁹ dz sacerdos pnitẽ peccatorẽ desperatũ recedẽ. 26. q. 6. si p̃sbr. Sz potius ponat vnũ p̃ nr̃ vel aliq̃d lene. Et q̃ alia bona q̃ fecerit: t mala q̃ tolerauerit iunct ei i pnia. B Hoc dictuz Guil. sz pot⁹ fuit Ray. Et subdit: Vñdat tñ ei q̃ id qõ min⁹ agit h̃ cõplebit in purgatorio: vt in sũ. eo. ti. q. 135. vbi hec notant. B Lon. Tho. in 4. di. 19. Vñ Lon. etiã glo. Ray. Et addit Lonlulo q̃ ad vitandã inobedientiã t trãsgressionẽ talib⁹ nulla aut parua satisfactio iniũgat sub p̃cepto t q̃ cõcedat eis q̃ liceat ieiunũ sibi iniũctum vel oiones aut elemosynas: aut q̃cũq; alia sibi iuncta rediniere cum voluerit. Lon. Inno. vt in dicta q. 135. ad fi. B

Quid si sacerdos credẽs q̃ p̃fitẽs nõ faciat pniam: vide. §. confessor. 2. §. i. Vñ t ibi latius i additõe. B Aut qa de illo q nõ vult t dicit se nõ posse abstinere a peccato: vide. §. p̃fessio. 1. §. 2.

Quid de penitẽtib⁹ i extremis vel etiaz in sanitate t nõ cõplent h̃ pniam. Rñ. fm Ray. Tãta posset eẽ p̃tritio q̃ sufficeret ad veledã oẽz penã: ita q̃ aliqs tal' stati euolaret ad celũ: vt p3 de latrone: Luc. 24. Si tñ min⁹ sufficiẽs ẽ p̃tritio vel penitẽtia purgabitur igne purgatorij. vñ t ib talib⁹ dic Aug⁹: Et si quersus vita viuat t nõ moriat: tñ nõ p̃mittim⁹ q̃ euadat oẽm penã. Haz ꝑ ius ẽ purgand⁹ igne purgatõis q in aliud seculũ distulit fructũ querisõis: de pe. di. 7. c. 1. circa fi. Vñ Pot⁹ vt dicit i §. fi. B Et eãdẽ iniaz ponit Greg⁹ 25. di. quis. De qõe ista hẽs etiã. §. penitentia. 1. §. plt. De purgatorio quoq3. j. purgatorũ. Vñ Idem ius. eo. ti. q. 162. B

Vtz pena mortis diminuat aliqd de pena p̃ peccato debita. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 20. Mors nãlis est pena consequens originale peccatũ t quasi tã in natura ꝑsa. Et ideo p̃ mortẽ naturalem nõ purgat aliqd de peccato actuali: sed p̃ illatã mortẽ bñ potest purgari. Vñ si aliqs mortẽ illatã patiẽter sustineat: etiã si p̃ aliqs criminib⁹ sit illa valet ad diminutionẽ pene t ad liberationẽ etiã a tota pena fm. quãtitatẽ culpe t patiẽte t p̃tritõis. Vñ Jdẽ in sum. eo. ti. q. 163. B Ad p̃dictã mãm pnie pot⁹ ponere j. satisfactio p to. Et de sacerdote qui p̃ missis iniunct pecuniã recipit: vide. §. obligatio. §. fi.

Enitentia tertio

.s. de penitẽtia solẽni t de publica. Et qdẽ pnia solẽnis nõ est hodie i vsu. Et ió breuiter sciẽdũ q̃ dz fieri cũ illa solẽnitate t modo q̃ habet di. 50. in capite. t imponit tñ ab epo vel de ei⁹ mãdato. Vñ .s. ab alio inferiore sacerdote: vt i sũ. li. 3. ti. 34. q. 8. vbi hec notant p3 Ray. t Host. B Et dz imponi p̃ crimie publico t vulgatissimo qõ tota vrbẽ vel aliũ locum cõmouerit. 26. q. 6. c. viti. Itẽ nõ dz imponi clerico nisi deposito: q̃ nec laic⁹ q̃ semel egit eã dz postea p

mouerī: nec clericus dz postea ministrare
di. 50 cōfirmandū. t. c. illud. t. c. alienū. t.
t. ex penitentibus. Et de hoc dictum est. s.
ordinandus. §. 14.

Utz aligs possit cogi ad solēnē penitē
tiā. Rñ. fm Ray. Si crimē sit magnum t
publicū t scādalū mouerit poterit qs cogi
ad solēnē penitentiā: sed t p occulto crimi
ne si penitēs voluerit ponī pōt: aliter nō: ar.
de cōse. di. 3. de penitēcubus. ℣ Idē i di
cta. q. 8. fm Aug. t Tho. ℬ

Utz solēnis penitētia possit iterari. ℟°
fm Ray. Non: de pe. di. 3. reputt. Sed
alia ql̄bz penitētia siue publica: siue pua
ta potest t dz iterari quotiēs homo peccat
de pe. di. 3. septies. t. c. adhuc instāt. Quā
re aūt pnia solēnis nō iteratur assignat Tho.
in. 4. di. 14. tres rōnes. Prima ne ex itera
tiōe vilescat. Scōa q; figura ē expulsionis
hois ō paradiso que tm̄ semel facta ē. Ter
tia est q; solēnizato pnie est q̄ quedā pfes
sio ppetue pniaz fuādi. Et ió iteratio solē
nitati obsistit. ℣ Idē i sū. eo. ti. q. 10. vbi
etiā addit fm glo. Ray. t Pe. q; pnia solē
nis iterat si est pfuetudo. ℬ

Utz qñ ponitur pnia publica itelliga
tur pcti revelatio. Rñ. fm Tho. i. 4. di. 14
Nō reuelat ꝓpter hoc q̄uis suspitio ori
atur illū aliq̄d enormē cōmisisse. Nō. n. cul
pa p certo scit ex pena: q; t quādoq; aligs
facit pniaz p alio: sic legit in vitis patrū de
quodā q; vt sociū suū ad pniaz puocaret:
ipe cū eo pniaz egit. ℣ Jō i dcā. q. 9. ℬ

Sz que ē pnia publica. Rñ. fm Ray.
Publica dī qlibz illa solēnis ō q̄tā hīc di
ctū ē. s. §. i. t se. Sz t ꝑhc illa dī publica q̄
fit i publico: nō tm̄ cū p̄dicta solēnitate: vt
cū unūq; it pegrinatio p mundū cū baculo
cubitali t cū scapulari t b°i. Posset hāc i
ponē qlibz sacerdos pochiano suo. ℣ ni
si pluetudo ōria sit i aliq̄ ecclia: vt in sum.
eo. ti. q. 12. fm eundē q etiā addit. Itē nō ō
bet ponī clico nisi de posito: nec dz ponī
nisi p crimie enormi t manifesto. Et con.
Do. t Bof. Tho. vō dicit q; tal pnia publi
ca: sz nō solēnis etiā clico posset ponī quā
do crimē ē publicū. Et cō. glo. 28. di. p̄sby
ter. t ex de pe. t re. q̄sū. ℬ

Utz p sedē apostolicā ponit pnia pu
blica. Rñ. fm. Sul. durā. Pniaz publi
cā sedes aplica nō iducit nisi in eo loco vbi
est curia Romana: t tūc tm̄ p enormib⁹
Penitētiariū. n. pape faciūt tales denuda
tos triduo aut plus aut min⁹ incedē p oēs
ecclias ciuitatz vbi est curia: t postea remit
tūt ad suos cp̄os: vt cōsideratz circūstāijs
eis indicēt penitētiā salutarē: lz quidā rīdal
di p q̄stu fingāt sibi tales penitētias a sede
aplica iūnctas falsas penitētiarioz lras
ostēdētes. ℣ Idē in dicta. q. 12. ℬ

Que ē cā q; det aliq̄ pnia publica. ℟°
fm Tho. in. 4. di. 14. Quadruplex ē cā. p
mo vt peccatū publicū publicā hēat medi
cinā. 2° q: maxia ꝓfusiōe est dign⁹ q gūssi
mū scelus pmīsit. 3° vt sit aligs ad troīē. 4°
vt sit exēplū penitēdi t nō desp̄adi cis q gr̄
uib⁹ detinent ℣ Jō i sum. eo. ti. q. 13. ℬ

Utrū p quolibz pctō manifesto tenet
hō manifestare penitētiā. Rñ. fm Ill. Nō
oz: sed q scādaliz̄auit i. cōtinet qdē ad oīs
sionē bonī exēplū ita q; plumi debeat cuz
de pterito pniam egisse: t sufficit. ℣ Jō
in sum. eo. ti. q. 14. ℬ

Ententia quarto,

s. impedita vl falsa. Que sūt impedi
tiua pnie. Rñ. fz Host. t Ray. Multa sī
sed inter alia q̄tuo: pncipaliter. s. pudor: ti
mor: spes: t desp̄atio. Primū igit impedīs
tū ē pudor ꝓfitēdi: de quo dictū ē. s. ꝓfessio
i. §. pli. Scōm impedimētū ē timor. i. cui q̄s
timet ne possit ferre penitētiā. Contra quez
sūt tria remedia cōsideranda. s. pīnz pene
modicitas: leuitas: t brevitas. Et econtra
future pene imēnsitas: acerbitas: t eternitas
Tertiū impedimentū ē spes: t hec ē triplex. s.
spes diu viuēdi. ℣ Et ꝑ istā t scq̄ntes sūt
auctoritates q̄ subdunt. ℬ .i. Thessal. 5.
Dies dñi sic fur i nocte ita veniet. Itē spes
tpales diuitias acgrendi: Luc. 12. Anima
mea regesce: bibe: t comede tē. Itez spes
nificordiā ꝓsequēdi: Contra illud Eccl. 5
Ne dicas miserato dei magna ē multitu
tudis pctoz meoz miserebit. Misericordia
n. t ira ab illo cito ꝓximat. Quartū impe
dimētum ē desp̄atio: t hec ē duplex. s. desp̄
natio venie: sic dixit Cayn Gen. 4. Maiō
ē iniqtas mea q̄z vt veniā merear. ꝑ qđ est
illud ꝓsal. Misericordia. n. ei⁹ sup oia opa ei⁹
℟ Et itez Misericordia dñi plena ē tra. ꝓs.
32. cū multis similib⁹. ℬ Itē desp̄atio pue
nītie: ꝑ qđ ē illud ℣ dū dñi Matth. 18.
Nō dico tibi vsq; septies: sed vsq; septua
gies septies, de pe, di. 3 septies, t. c. adhuc

istāt. Possūt ēt ꝛ alia ipediměta assignari Primū ē alleuiatio culpe ꝓpe. Secōm est aggrauatio culpe alienē: ꝛ maxime maioꝛ Tertiū ē multitudo peccātiū. ℣ Sꝫ non minꝰ ardebunt q cū multꝫ ardebunt. 2. q. 1. multi in fi. ℣ Quartū ē ꝓsuetudo peccandi. Quintū elatio cordis. Ultimū delectatio peccati. ℣ De his impedimentꝫ latꝰ dī i sū. e. ti. q. 195. ℣ Que q dē q nō ad casus: sed ad persuasiones pertinent prędicatoꝝ derelinquo.

Que sit pnia falsa. Rñ. Falsa dī cū spꝛetis pluribꝰ de vno solo pnia agit: aut cū sic agit de vno: vt non discedat ab alio. Vñ ꝛ scriptū ē: Qui totā legē obs nauerit: offendat aūt in vno factꝰ ē omniū reꝰ: Jac. 2°. s. ℔tū ad vitā eternā. Sic. n. si pctis omnibꝰ eēt inuolutꝰ: ita si i vno nō maneat eterne vite ianuam non intrabit. Habentur hec de pe. distin. 5. c. fi.

Ercutere siue uerbe

rare. Utꝛ liceat. Rñ. fm Tho. sc̄a sc̄de. q. 65. Nocūmētū alicui iferre nō licꝫ nisi p modū pene ꝓpē malicię. Nullꝰ aūt iuste punit aliquē nisi sit eiꝰ iurisdictioi subiectꝰ: ꝛ tiō ꝛberare aliquē nō licet nisi habēti potestatē aliquā sup illū. Et qꝛ filiꝰ subditur potestatꝰ patꝛi ꝛ seruꝰ ptāti dñi: licite potest verberare filiū: ꝛ dñs seruū cā correctionis ꝛ disciplīe. ℣ Jdē in sū. li. 3. ti. 10. q. 2. Jsta aūt correctio ꝛ pcussio dꝫ esse moderata: ex ō sen. exco. cū volūtate. §. fi. ꝛ. s. correctio. l. un ꝑn. Jtē eps nullū dꝫ suis manibus ꝛberare. 86. di. nō liceat. ℣ Landē q̄stionē ptractat Ray. ꝛ q̄ eodē modo determinat dicēs sic: Ob pcussio siue ꝛberatio fit aliqñ ex malicia vel odio. Et hec ē peccatū mortale: ꝛ in clīco inducit depositionem 45. di. c. i. ꝛ. c. epm. Aliqꝫ vero fit ex charitate vt cā correctiōis. Et hec in omnibus habentibꝰ ptātez ē licita in suos subditos 35. di. añ oia. 45. di. cū btūs. Eps tñ neminē dꝫ suis manibꝰ ꝛberare. 86. di. nō liceat. sed pōt p aliū. 5. q. 5. illi q. Et si ꝛberandus ē clīcus nō dꝫ eū ꝛberare p laicū: alis tā eps q̄ ꝛberās incidēt i excōicationem ex de sen. excō. vniuersitaꝫ. vt dcm̄ ē. s. excōicatio. 2. §. 2. nisi clīcꝰ esset incocrigibilis: vt ibi dī. ℣ Jdē i sum. eo. ti. q. i. ℣

Qua ꝛe cā clīcꝰ corrigēdꝰ possit verberari. Rñ. fm Ray. Pueri in minoꝝbꝰ ordinibꝰ ēt ꝓ minoꝝbꝰ culpis licite verberātur: maioꝛes ꝛberari nō debēt nisi ꝓ maioꝝbꝰ criminibꝰ: di. 45 cū beatꝰ. Porro regulares fm regulas suas subijciūt verberibꝰ ēt ꝓ leuibꝰ culpis: ar. ex de appel. re prehēsibil' in fi. ex de sumo. p tuas. ex de accu. q̄ut in fi. Sed nō vsqꝫ ad sanguinē: vt ꝫ disciplina. De mā pcutientū clīcos saꝫ hī s. excōicatio. 2. Quō pcutiēn vnā maxillā ꝓbēda sit altera. s. patiētia. §. fi.

Eeregrinus primo

cōiter. Ad quē ptinet defēsio peregrinoꝝ. Rñ. fm Ray. Oēs pegrini defendi debēt ab ecclia: ꝛ q̄cūqꝫ eos i rebꝰ vel ipsonis offēderit nisi admonitꝰ satisfecerit excōicet. 24. q. 3. siqs rompetas. ꝛ duobꝰ c. se. ex de treu. ꝛ pace. inouamꝰ. ex ō pegrinantibus ꝙquerente. ℣ Jdem in sum. lib. i. ti. 8. q. 87. ℣

Quid de rebus pegrinoꝝ q moꝛiunꝫ i via. Rñ. Fꝛ Jo. Quicūqꝫ accepit ꝓccat mortaliter: nisi ea itētiōe accipiat vt restituat heredi: nec excusat aliqs statuto: ꝙsuetudine vel ꝓcepto: sic ō naufragis dcm̄ ē. s. naufragꝰ. ℣ Jdē in sum. li. 2. ti. 5. q. 27. ℣

Eregrinus secundo

℔tū ad clīcos. Qui dicūt clīci ꝓregrini. Rñ. fm Ray. Peregrini clīci pñt large appellari oēs q nō sūt de ꝑatu ordinātꝫ. Ná nullꝰ talis siue clīcꝰ: siue laicꝰ pōt recipi a tali epo ad dignitatē vel ordines: vel alia ecclīastica sacra: di. 71. p totū. ꝛ specialiter in. c. ꝑmatꝰ. ex de poch. c. 2. ꝛ. 3. ℣ Huic tñ iuri derogatū ē hodie p ꝛriā consuetudinē: cū quotidie clerici vnīꝰ diocesis bñficient ab epis alia ꝛ diocesū sine lr̄is dimissoꝝijs sui epi fm glo. Ray. ꝛ Ul. vt i sū. li. 2. ti. 21. q. i. ℣ Sed de ordinibꝰ hēs. s. ordinator. §. 6. ꝛ. 7. Jnstituit ꝛo bñ pñt in eccliys cui exnei epi ꝛ ab abbatibꝰ pliferis ordinibꝰ platis de consēsu ꝛ dispēsatiōe ipsius epi ℣ Cum lr̄is sui tamen episcopi: vt i iuribus s. allegaꝫ: ℣ Al'non: ex. eo. c. fi. ꝛ ex de instī. ad decorem.

Quare peregrini ꝛ ignoti repelluntur a pmonōe. Rñ. fm Ray. Duplex ē causa Una qꝛ non ꝛz epo ponere falcē in messem alienam: subditum alterius ordinando 71. di. p totum. 6. q. 3. c. fi. Secunda causa est quia tales quādoqꝫ solēt esse crimi nosi

infames irregulares: vel excõicati: ꝛ qñq; mentiũtur se habẽ ordines: cũ nõ habeãt vel plures habere q̃z habeãt: di. 98. afros 19. q. 2. due. Et nota q̃ clericꝰ habẽs eccliã nec peregrinari põt sine lnia epi: de conse. di. 5 nõ 03. eẽ de voto magne. A Ló. Hosti. ꝛ Vl. vt in sum. co. ti. q. 2. B

Qñ pegrin õbeãt ad celebrãdũ admitti. Rñ. fz Ray. Si tales ignoti clici volũt publice celebrare ꝓpter ꝓpõ admittũt cũ q̃nq; sigillis epor. 98. dis. c. i. ꝛ. 2. eẽ e. c. i. ꝛ hoc si sigilla sũt ignota. A Et hoc casu tales pegrini debẽt i suspẽsione aliquãto tpe habere: i quo plenius de actibꝰ ipor pateat: eẽ eo. c. i. B Al sufficeret sigillũ sui epi tñ di. 71. ꝓmatus. 19. q. 2. due. ꝛ multo magis sufficeret aplice sedis mandatũ: eẽ de cle. ñ resi. tue. A Abelꝰ in. c. fraternitati eo. ti. B Si vo vellẽt in secreto ex deuotione celebrare tolerari põt: eẽ eo. tue. Et est ratio fz hosti. qa in publica celebratõe posset cũ mouere ad celebrãdũ glia humana vel lucrum. Secus si in secreto. Jtẽ q̃ in publico cõe malũ posset incidẽ. l. si nõ ordinatꝰ celebraret: fz i secreto ñ ỹtur i piculũ nisi solũs celebrant. A Jdẽ i sũ. eo. t. q. 3. B

Sz q̃re recipiũt tales cũ q̃nq; sigillis ignoꝝ cũ ignota ñ faciãt fidẽ. Rñ. fz Ray. q̃ non ita de facili posset ꝓmitti falsitas in q̃nq; sic in vno. Et addit Joã. q̃ nisi aliã lis noticia hẽatur de sigillis nõ ẽ eis credẽdũ. A Lon. Vl. ꝛ Hosti. vt in sũ. eo. ti. q. 4. B Sz ꝛ addit Ray. Cũ sigillis sufficeret vnꝰ testis. A Hoc fuit dcm Hosti. q etiãm addit q̃ sufficeret etiam si haberetur noticia vnius de quinq; sigillis: vt in dicta. q. 4. B Jta tñ q̃ fm Jnno. ꝛ Hosti. si ex receptiõe taliũ clicoꝝ fieret ꝓiudicium ꝛ dãnum alicui. A s. magnũ: vt in dcã q. 4. B nõ deberet credi etiã q̃nq; sigill' nisi alr. ꝓbaret. Sed viatorẽ trãseuntẽ nõ oz ita subtilit examiare. 42. di. gelcam. A Hoc dcm a ỹ. fz viatorẽ fuit Jnno. q̃ addit q̃ si clericꝰ nõ q̃rit alteriꝰ patrimoniũ: ꝛ alias sit bone vite: ꝛ habeat q̃nq; sigilla epor: fz ignorara si aliqua noticia habeat ꝓ famaz vel alio modo de epis vel terrꝝ eor: fz alĩ nõ sunt sufficiẽtes ꝓbatiões: tñ in ꝓsenti casu tales crederẽ posse admitti: vt i dcã. q. 4. B

Quid si talis amisit litteras. Rñ. Si ꝓbet ꝓ duos testes ordinationẽ suã ꝛ conuersationẽ. A Et etiã licentiã sui epi fz Ray. vt in sũ. eo. ti. q. 5. Et addit q̃ alĩ nõ credẽ retur: etiã si ꝓprio iuramẽto firmaret. Et con. Vl. ꝛ Hosti. vt ibi. B recipi pót: eẽ eo. tue. in auc. de fide istru. §. si vro. coll. 6. ꝛ. C. de fide istru. in exercẽdis. Et si nõ existant testes de ordinatiõe: q̃ forte longũ tẽpus ẽ: fz ꝓstet q̃ sup se gessit vt ꝓsbyter admitti poterit: ar. ff. ad macedo. l. 3. ꝛ eẽ de ꝓsby. non bap. c. 2. ꝛ. 3. A Hoc dictum a ỹ. Et si fuit Hosti. vt in dcã. q. 4. ad fi. B

Quales debẽt esse littere q̃ dant clicis pegrinis. Rñ. fm Hosti. Ad hoc q̃ suscipiãtur i executiõe ordinũ debent littere cõtinere hãc clausulã: vel similẽ: Quẽ gradatim ad talẽ ordinẽz ꝓmouim. 73. di. Jnoie ꝓis. ꝛ c. se. Et he lre cõmẽdaticie vocãtur: seu testimoiales: eẽ eo tue. Si vo ordines vult recipe necesse ẽ q̃ hẽat a suo epo lniam expressã p modũ q̃ habet. s. ordinator §. 6. ꝛ. 7. A Jdẽ in sum. eo. ti. q. 7. Et aduertendũ q̃ si alĩq abbates: archidiaconi: vel alij iferiores ꝓlan habẽt ius ĩstituendi i aliqbus eccliis ꝛ ĩstituũt clicos alteriꝰ epatus nõ valet hꝰ ĩstitutio: immo epus diocesanꝰ põt eum remouere nisi cũ tali ĩstitutio voluerit dispensare: eẽ eo. c. fi. fm Ray. ꝛ Hosti. ꝛ in sũ. eo. ti. q. 6. B

Epi ꝛ supiores silr abbates ꝛ pores ꝛ ceteri pesidẽtes monasteriis q̃ apud apostolicã sedẽ ꝓmouent: cõfirmãtur: cõsecrãtur ꝛ bñdicunt: nõ accedãt ad cõmissas ecclesias sine lris aplicis ꝓuisionꝭ: ꝓmotionẽ: ꝓfirmationẽ: ꝓsecratione seu bñdictionem: nec accipiãt dictas admnistratões: ꝛ nemo eis pareat: nisi oñdãt: alis q̃cquid ip si facũt ẽ irritũ: ꝛ ipi nihil pcipiẽt de puentibus: ꝛ illi q̃ eos recipiũt vel eis obediunt sũt suspẽsi a bñficijs ecclasticis. Et idẽ peroia si dicti ꝓlati recederẽt de curia nõ prestito iuramẽto fidelitatis: vt i eẽ uagana Bonifacij octaui: q̃ icipit. Jnuncte.

Eriurium qd sit. Rñ. fm magistrum sententiarum ꝛ Ray. Periurium est mendacium iuramento firmatum. Sed ꝛ Tho. scõa scõe. q. 98. dicit q̃ falsitas est de ratione puriij: addens q̃ sicut dicit Hiero. quodcũq; illoꝝ m trium defuerit. i. veritas: iusticia vel iudicium periurum est. A 22. q. 2. anum aduertendum. B Non tamen eodem ordine: sed primo quidem ꝛ ꝑncipaliter quãdo deest veritas: scõa

aūt qñ deest iusticia. Quicūq; n. iurat illicitū ex hoc ipso falsitatē icurrit q; obligat⁹ ad ꝛnū faciendū. 3° quādo deest iudicium q; cū idiscrete iurat ex hoc ipso periculo se cōmittit falsitatē icurrēdi. B Idez in sum. li. i. ti. 9. q. 20. B

Quot modis ꝓmittit falsitas i iuramēto assertorio. Rñ. fm. Aug⁹ Trib⁹ modis est ibi falsitas ꝛ ꝓmittit periurū. Primus est cū gs iurādo loquitur falsū sine intētione faliēdi: q; ipse falluꝫ ꝛ credit dicē vꝛ. 2° cuz loquitur falsum: ꝛ cum intentione fallendi q; ꝛ ipse falsum putat. 3°. quando loquit verum cum itentōe tñ fallēdi: q; credit esse falsū. 22. q. 2. hoies. B Jō i sū. e. t. q. 11. B

Quot modis ꝓmittit falsitas siue periurium i iuramēto ꝓmissorio. Rñ. fz Ray. Trib⁹ modis. Primo cū gs iurat se facturum vl dicturꝫ aliqd illicitū vl inhonestum 2° qñ ꝛ si iurat aliqd licitū: tñ absq; necessitate iz cū solēnitate. 3° qñ hoc ipm facꝫ ꝛ sine solēnitate: vt in iuramēt⁹ quotidianis ex q̄ dā mala ꝓsuetudine: vt p deū ibo cras ad eccliam: vel aliqd file: vel etiā cum h⁹i iuramēta fiūt ex ioco. In omnib⁹ p dictis statim cū iurat periurat. 22. q. 4. g sacramento. Sed intellige large: vt i. i. §. dictum est. B Idē in dicta. q. 21. Et ad p dicta facit predictū. c. anumaduertendum. 22. q. 2. B

Utr periurū sit peccatum mortale. Rñ. fz Tho. 2ca 2æ. q. 98. Ex suo genere peccatū est mortale: q; portat ptemptū dei: nec excusat a peccato mortali nō iplēs ēt quod co act⁹ iurauit. Pōt tñ p auctoritatē pape ab obligatōe iuramēti absolui pfertz si coact⁹ fuit tali metu q cadē posset in constantē viz. B De hoc. s. iurare. §. 14. ꝛ. s. iuramentū. i. §. plr. cū additiōe. B Minorē tñ pnia imponit tali. Idē nō excusat a peccato mortali q iocose periurat: q; non euitat diuinā irreuerentiā: imo cūm ad aliqd magis auget. Similiꝫ ille q ex lapsu lingue iurat siqdē aduertat se iurare ꝛ falsū ēē qđ iurat nō excusat a peccato mortali: sic nec a dei ptemptu. Si aūt hoc nō aduertat non vī habere intētionē iurādi: ꝛ ió a crimie periurij excusat. B Idē in sū. co. ti. q. 22. vbi etiā additur q; cū male iuratur: q; cuius vez sit: sine cā tñ iurat: non semp ē mortale fm Tho. Mā sic dicit Ray. Si iurat in cōi sermone aliqd licitū: puta cras ibo ad eccliaz vel h⁹i: sic fit in quotidianis iuramentis ex q̄ dā leuitate veniale ē. 25. di. §. crīminis. Nō pōt itelligi qñ ista leuitas ꝓcedit ex surreptione nō ꝓcedēte ex nōbili negligētia: alias secus cū sit ꝛ scōm decalogi ꝓceptū: vt nōt Nico. de lira sup Exo. 20. Et sat̄ facē dcm. c. a numaduertendū. Subdit aūt Ray. Si vo licitū sine cā iurat: sed cū solēnitate ꝛ indiscrete mortale est. B

Utrū excusēt a peccato mortali qñ iuratur falsū qđ credit ēē verū. Rñ. fm Pe. Aū iurat falsū iuramēto assertorio ꝛ iurās credit verū: liquidē adhibuit debitā diligētiā nō est mortale. Silr ꝛ qñ iramentū fuit ꝓmissoriū si, ꝓpt legitimū impedimētū o mittit ipleri excusat saltez a mortali. B Idē in dcā. q. 22. B Sed qd faciet q ꝓpt metū iurauit se aliqd daturꝫ vel factuꝫ: vide. s. iurare. §. 15. q icipit. qd deco.

Utr periurij sit grauius peccatū ḡ homicidiū. Rñ. fm Tho. i quolibet. Sicut a postol⁹ dicit ad Heb. 6. Homies p maiores suos iurāt ꝛ omnis controuersie eoꝝ finis est iuramētū. Frustra aūt i cā homicidij cōtrouersie finis esset iuramētū si homicidiū esset grauī⁹ ḡ periurio. Presumeret eni q̄ q maiorē culpā. s. homicidij cōmisit nō vereret minorē. s. pirij incurrere. Aū ex hoc ipso q̄ in cā cuiuslibet pcī defertur iuramētuz manifeste oñdit q; periurio ꝓ maxio peccato debet hēri. Meqz imerito: q; periurare nomē dei bñdicti vī quedaz negatio nois diuini. Aū 2m locū post idolatriā pctō periurij tenet: vt ex ordine preceptoꝝ pz. Sed ꝛ apud gentiles iusiurandū erat honoratissimū: vt dī circa ꝓncipiū metaph. Sed q micidiū grauī⁹ punit in eccliā: ró ē: q; grauius nocamentum inferdū hominib⁹ imminet etiam ex minori culpa: tñ fm iudicium dei maius peccatum grauius punit. B Idē in sum. co. ti. q. 23. B

Utrū peccet qui ab aliquo exigit iramētū. Rñ. fm Tho. 2ca 2æ. q. 88. Qui exigit iuramētū vt psona ꝓnata: th⁹ facꝫ q; nescit: sed dubitat de vitate fm q; Aug⁹. dicit non peccat: iz tñ ex humana tentatione. i. ex infirmitate humane nature ꝓcedit Si aūt scit vl ꝓbabiliter credit euz falsum iuraturꝫ ꝛ cogit iurare homicida est. Nam fm Aug. Ille de suo periurio interemit se Sed iste manum interficientis impressit. B Ad hoc. 22. q. 2. ille qui ꝛ. c. se. vbi habetur hoc dictum Aug. B Si autem ali

quis exigat iuramentuz tanꝯ persona pu
blica fm q exigit oz do iuris nó vi eé cul
pa liue sciat vz iuratuz liue fallú: qz nó vi
ipse exigẽ: sed ille ad cuꝰ instantiaz exigu.
Ad Lócor. ꝓdicti Ray. z glo. eiꝰ: vt in sum.
eo. ti. q. 24. B

Que est pena piurij. Rñ. Fz Ray. De
bet fm canones grauiꝰ ipoñ pnia cũ circũ
spectꝯ circũstãtijs magis vel minꝰ aspa est i
ponẽda. Ad .i. nó nunꝯ: ꝯ ꝓ homicidio
spõte ꝓmissu. 22. q. 1. predicandũ. B Itẽ
piuri sũt infames. 6. q. 1. infames. z. c. qui
cũq. 22. q. 4. sigs ꝓuicꝰ. Ad Ibi etiã con
tra cánes piurũ dí: Sigs ꝓuicꝰ fuerit a
lios ad falsa testimónia vel piuria traxisse vl
quacunq corrupt. óe pecunie sollicitasse ip
se qdem vicꝯ ad exutũ vite nó cóicet. Ve
ro q ei in piurio ꝓsensisse, ꝓbant ab omni te
stimonio sunt remouẽdi z fm legẽ infamia
notabuntur. Et fm Tho. ic̃da sc̃de. q. 98.
arti. 3ꝰ in iuramẽto asserto
rio gs nó efficit
infamis ipso iure: sed solũ p sniam diffinitiu
am ꝯ iurantẽ lata i cã accusatiõis. Fran
gens vo iuramẽtum, pmissoriũ solẽnit fa
ctũ ipo iure fit infamis: qz i potestate ipsius
manet postꝯ iurauit vt dei tuo iuramento
veritatẽ qõ nó ꝓtingit in iuramẽto asserto
rio. Bof. aũt videt sẽare q piurus indiffere
nt sit ipo iure infamis: vt i sum. eo. ti. q. 25.
Cótra qõ ẽ. c. testimoniũ. eẽ de testi. Vñ di
ctuz Tho. vi, ꝓbabiliꝰ B Nec amplꝰ ad
testim oniũ debz admitti: vt dicto. c. gcũq
z. 22. q. 5. paruuli. nó obstãte q egerit peni
tẽtiã: eẽ de testi. testimoniũ. Ad In dicto. c
gcũq z, sic dí: Quicũq sciens se piurauerit
40. dies in pane z aqua z septẽ sequẽtes an
nos peniteat: z nũꝯ sit sine pnia: z nũꝯ i
testimoniũ recipiat: cóionẽ eũ post hꝰ recꝰ
piat. Itẽ Host. dicẽ q exquo semel ꝓbatũ
est piurium ꝯ aliquẽ etiã i modũ exceptio
nis repellit eum a testimonio semp etiã in
alio iudicio: lz glo. Ray. videat aliud sensi
re: vt in dcã. q. 25. Sed ꝓ dicto Host. satis
faciunt iura pallegata. B Et hꝰ vz de p
iurio falsitatz. i. qñ gs falsũ iurauerit. Secꝰ
de piurio róe deficientz iusticie seu iudicij. i.
qñ gs iurauit injustũ seu sine cã: qz ex hoc
non videtur repelli a testimonio: eẽ de testi.
co. c. fi.

Quó solẽnitates adhibite aggũãt piu
riũ. Rñ. fm Ray. Quicũq iurat p deum
multũ obligat. Qui vro p deũ z p cuãge
lia magis obligat: z adhuc magis q istis
adiungit sanctoz religas. Et ita crescẽtꝫ
solẽnitatiꝫ crescit obligatio. Et licet dicit
Tho. ic̃a sc̃de. q. 98. grauiꝰ peccñ ẽ si aliq
solẽnit iuras p euangelia piuret ꝯ si p deũ
in cói fmone piurat: tũ ꝓpter scandalum
tum, ppt maioꝛẽ vẽlibationẽ gbus aliq̃uer
hyncide ponit grauiꝰ ẽ sigs p deũ iuras p
turet ꝯ p euangelia. Idẽ Pe. z Inno. Ad
Idẽ in sum. eo. ti. q. 27. B

Quid si aligs audit aliquẽ piurare: vi
de. s. iurare. §. 17. q incipit: Quid siquis au
dit. Et multa ibi ad hanc mãm pertinẽtia.
Silr: s. iuramentũ. i. 7. 2. p totum.

Eẽmutatio

Qualit possit fieri pmuta õ de bñficijs ecclias tic. Rñ. Fz Ray. Bñficia ecclias tica nó pñt admittẽ pmu tari auctoꝛitate vel pactiõe pnũ sine simõia Sed eps si vtile eẽ viderit pót ex offõ suo trãsferre psonas z facẽ pmutationẽ: ita tñ q partiꝫ inẽ se nó liczꝫ de hoc pacisci z tra ctare: vt Inno. ponit: ed totũ exponãt z re linq̃nt in manu supioris. Ad Dicit etiam Inno. q talia pñt eẽ verba ad epm: Cum ego nó possim secure i ecclia mea ꝓmoꝛari vt, pticẽ. i. ꝓpt diuersitatẽ ligue vel alia iusta de cã: supplico vt de mea pbenda vl ec clia alij, puideaz z mihi, puideat i alia. Cred 3ꝰ ẽt q possit ei dicẽ: z tali meliꝰ ꝓpete ret mea ecclia z mihi sua: eẽ de plurn. int ce tera. Ló. Wo. Slo. aũt Ray. dicit q ptes pñt sine peccó sibi inuicẽ ĩtimare volũtates su as. Sed ꝓmũ tuꝰ est fm Ul. vt in sum. ti. t. u. i. q. 6. Sed z scõm iustineri pót qñ tali timatio fit sine pacto: qz nec ubi vi, phibitũ B Permutatio vo possessionũ p se non est ihibita: qz dat ibi tpale ꝓ tpali: eẽ de re. pmu. ad qõnes. Ita tñ q si alia pars ꝓpõ deret poterit pecunia refundi vt sic ad equali tatẽ pmutatõis puẽiat. Sz hic nõ dxc q p mutatio ẽ qdã alienatio: vt eẽ de re. ec. alie nulli. Et ideo seruandus est modus qui dí s. alienatio. §. i.

Quando duo volentes sua bñficia per mutare libere z sine fraude relignant i ma nu epi: non possunt impediri per illos qui habent litteras apostolicas ó beneficijs va caturis: eẽ de re. permu. licet li. 6. Et si talia beneficia consecrantur alijs non valet: vt i cle. ne pcessione, eẽ eo.

Erplexitas alia ⁊ris: alia facti: vt Ray. ponit. Perplexitas ⁊ris ē cū aliqs circa illō qō sibi occurit faciēdū vl nō iuenit diuersas auctoritates sibi inicē oppugnātes. Hec pplexitas p peritoꝝ sciliū ⁊ contrariorū cōcordiā ffirmāda ē. ℣ De hoc latius ē. cōfessor. 2. ℣. fi. i addītōe ℟ Alia ē pplexitas facti: qñ vt ait Greg⁹ diabolus suggestione sua plerosq; ita pecc̄are facit: q̄tenꝰ si pcm̄ fortasse fugē appetāt sine alio pcto nō euadēt. 13. dis. nerui Et datur ibi ꝓsiliū q; tūc mulier malū eligat i. qđ alīs se cōsideratū ēt minus pcm̄ Mā vītate inspecta nō pōt aliqs esse pplexus. i. necessitate astrictꝰ ad aliqđ malus Unde Augꝰ: Talis ire nūq̄ deus reddēt interitum si spontaneum nō inuenirēt homo hēre peccatū. 23. q. 4. Nabuchodonosor. Itē Augꝰ Usq; adeo peccatū voluntarium malū est vt nullo mō sit malū nisi sit voluntariū. 15. q. i. ℣ i. circa fi. Lon. Tho. i 4. di. 39. Simulq; tōcs theologi. ℣ Jō in sum. li. 3. ti. 30. q. 9. ℟ Si sacerdos celebrāns recolit se cōmisisse aliqđ mortale. ē missa. ℣. 8. Et de tenētibꝰ opiniones diuersoꝝ magistrorū. ē. opinio. ℣. i.

Ersonatus vide. ē. dignitas. ℣. i.

Ertinacia ē oppositū vitio mollitiei ⁊ vtuti pseuerantie: de qbꝰ hz. ē. mollities

Ignus quid sit. Rñ. Fz Host. est obligatio rei licite p debito facta. Fit aūt ad maiorez securitatē: qz tuncꝰ est pignus incūbere q̄ agere ī psonā: vt ī insti. de obli. q̄ ex deli. nas. ℣. furti. Uñ qñ trāsit ī ptātez creditoris dicitur pignꝰ: sed si remanet apd debitorē dī hypotheca: lz ēdē tū ad actionē nō differūt ℣ Idē in sum. li. 2. ti. 7. q. 77. ℟

Quot modis ītelligant aliq̄ tacite pignori obligata. Rñ. Fm Host. Multis modis. Mā sigs tibi dotē p aliqua ꝓmiserit oia bona sua tacite obligant. Itē p restituenda dote vxori oia bona mariti obligant tacite ēt si exꝑ. l. q mulierē nō hz ī ptāte dotē ꝓfert. C. de rei vxo. ac. l. vnica. De hoc vide. ē. dos. ℣. 2. ⁊ 11. q icipit: Quid si maritus. Itē omnia bona ꝓductoris iuecta ⁊ illata ī rustico pdio sciēte dño nisi ad tps inferant tacite obligata sūt dño p pensione In vrbano aūt nō distinguo vtr dñs sciat vl nesciat. C. de locato. l. certū. Itē bona tutoris ⁊ curatoris tacite obligant minorib⁹ p eoz officio: aut si nō administrauerūt C. ē admi. tu. l p offō. Itē bona pīs tacite obligāt filijs p rebꝰ adūctis eis ⁊ pcijs eaz: vt. C. de bonis q̄ liberis. l. cū oz. Itē bona matris ꝓuolant ad scōas nuptias sūt filijs poris mrimonij tacite obligata: vt eis restituat q̄ a pōre marito lucrata fuit. C. de scōis nuptiis l. hac edictali. ℣. plr. ℣ Et ibi pz q; hec restitutio faciēda ē saltē pꝰ morē mris: cū interi ipa hēat vsufructū. ℟ Itē bona de fūcu tacite obligant, p legat ⁊ fideicōmis. C. comunia dele. l. i. ℣ Idem in sum. eo. ti. q. 74. ℟

Que res pignori obligari pōt vl non. ℟ Fm Host. Obligari possūt tā res pēsēs q̄ future: vt fructꝰ pēdētes: ptus ācillaruz fetꝰ pecoꝝ: ⁊ ea que nascētur. ff. eo. ⁊ q̄ nō dū Itē res corpales ⁊ incorpales. vt cauciōes ⁊ ēt noīa debitoꝝ. ff. eo. cū pluribus. Itē vsusfructꝰ ff. e. li. 15. Itē fructus rusticē: vt. l. q̄dam pecunia soluta nō sit hīs fructibꝰ creditoris vtat. Et si ifra certū diē non fuerit redditus creditori vēdere vicino valeat. ff. eo. 13 an vic. Sed hic caue ab vsura, ītē di. j. ℣. 7. ℣ Et ibi pz q; quo ad vsū talis pluento ñ valet qz est feneratitia: lz lex ꝓmiserit in dicta l. sed an. ℟ Urbane aūt seruitutes non debent sic pignorari. Et ratio est ne ex varietate vsus vtētū edificia dēstruantur ⁊ iniulia fiant. ff. eo. li. 15. ℣. fi. Pignori autem obligari non possūt: vt Host. refert: res sacre: vt vasa ⁊ ornamēta: vt C. de sacrosanc. ec l. sanctimus nemini. ℣ Nisi etiam superflua vasa habeat ⁊ debitum vrgeat. ℟ Et ibi excipitur cā redemptionis captiuorum: vt ꝓ ea possint pignorari: vt in tex. q; segtur. ℣ Hecq aliūde ex rebus mobilib⁹ solui possit: vt ī tex qui segtur. ℟ 10. q. 2. hoc ius. Uel nisi in alijs cāis necessarijs in qbus res ecclie alienari possunt. 12. q. 2. aurū. vide. ē. alienatio. ℣. i. Sz nec res ecclie possunt pignori obligari: in auē. de alie. emphi. ℣. ⁊ qñ coll. 9. Item liberi homīs nulla est obligatio: qz ingnia est libertati: ex eo. c. 2. C de ac. ⁊ obli. l. obes. C. que res pigno. l. qui filios. in auē. vt nulli iudi. ℣. qz vero, coll. 9. In cāibus tñ tenet obli-

gatio liberi hois: vt in redépto ab hostib⁹ C. de capti. ⁊ postli. reuer. l. fi. A Ubi p3 q talis remanet obligat⁹ quousq3 satisfecerit ꝓ ꝓcio sue redéptois salté seruitio qn quéñ. B Jté ob necessitaté famis pater filiũ obligare potest. C. de pñi. qui fi. di. l. 2. ⁊ ẽ emptio. §. fi. A Tibi de hoc in addiõne. Et idé qõ i h⁹ §. nõt in sũ. eo. ti. q. 75. B

Un siqs res suas obligat itelligant futura. Rñ. de ꝑsentib⁹ ⁊ futuris sẽsisse presumit. C. q ees pig. ob. pñt. l. fi. Sz intelligit exceptũ omne illõ qõ spãlit obligatur⁹ nõ erat: vt vestes supellectilia q̃ in vsu hẽbat ⁊ silia. C. que res pig. ob. pñt. l. i. A addita. l. obligatióe cũ sequẽtib⁹. ff. pigno. Jdẽ etiã nõtur in sum. eo. ti. q. 75. B Sz bñ i telligunt obligata iura ⁊ actiões. C. de sen. pas. l. si adépt̃. ⁊. l. cal⁹. Si vero dicat mobilia ⁊ imobilia ⁊ se mouẽtia: nõ ob hoc i telligũtur actiones ⁊ nomina siue credita. C. de ꝓto. pigno. l. i. Jdẽ dicendũ de his q offerũt ecclie oia bona sua. Jté q obligat i strumẽta: ⁊ de agris ⁊ de oib⁹ que ibi ꝓtinẽtur sẽsisse vi. C. q̃ res pig. ob. possũt. l. 2.

Quãdiu pign⁹ remanet obligatũ. ꝛc⁹ Quãdiu ẽt vn⁹ denari⁹ remanet ad soluendũ. C. de distra. pigno. l. q̃diu. A Jdẽ in dicta. q. 75. in fi. ⁊ in dcã. l. q̃diu. p3 q pign⁹ potest ẽt vẽdi: Iz maior pars pẽij: Iz nõ ẽtegra fuisset soluta. B

Utr̃ eccliastici reddit⁹ sine stipẽdia possint pignorari vl obligari. Rñ. fm Jnno. Nõ possint obligari spãli q̃uõne: sed a iudice ꝓ debito canonici: ⁊ ex cã iudicati possũt obligar i: ar. de excep. rei iu. stipendia. ff. de re iudi. ꝓmodis. Jpé Ber. eẽ de de fideiuss. puenit. Uide. ẽ. locatio. §. vl. A Jdẽ qõ hic hñ in sũ. eo. ti. q. 76: Et vi intelligẽdũ q̃n aliũde nõ pót debit̃ satisfieri: al nec etiã p iudicẽ vident posse obligari: vt i dicta. l. stipendia. B

Utr̃ vti pignore sibi obligato sit vsura Rñ. Tho. sc̃da sc̃de. q. 78. Si pign⁹ sit res aliq̃ cuius vsus ꝓcio estimari pót dz ille q mutuauit ꝓputare vsũ illu⁹ rei in estimatiõne et⁹ qõ mutuauit: alioqn idẽ est ac si pecuniã accipet ꝓ mutuo qõ est vsurariuz: nisi forte eẽt tal⁹ res cui⁹ vsus sine ꝓcio solet concedi int amicos: sic̃ p3 de libro ꝓmodato. A Jdẽ in sũ. eo. ti. q. 77. B Et hoc intelligẽ q̃ sit vsura si vtat pignore ꝓsentiẽte debitore. Si vero eo nolente: esset furtũ. ff. de furtis. l. pignore.

Quid de expẽsis facta creditore in pignore. Rñ. fz Ray. Creditor pót exigere vl ꝓpensare nõ solũ expẽsas q̃s fecerit colligẽdo fruct⁹: Iz etiã q̃s fecit bona fide circa rẽ pignoratã: puta colẽdo fundũ vl palcendo iumẽtum: ⁊ hoc nisi fuerit imoderate. A vel etiã tante q̃ ex occasiõe debitor nõ possit rẽ redimẽ: vt i. l. de q̃ stati. Et idẽ qõ hic nõtur i sũ. eo. ti. q. 79. B ff. de pigno. ac. l. si fnos. Sz fruct⁹ quos ꝓcepit vl ꝑcipere debuit cõputabit in sorẽ. C. ō pigno. ac. l. 2. ⁊ ex eo. cum contra.

Quid si pign⁹ perit vl deterioraꝛ. ꝛc⁹ Si sine culpa creditor̃ perit vl deteriorat̃ ẽ nõ tenet. Et nihilominꝰ debitor tenet solue debitũ nisi actũ sit q̃ amissio pignoris liberet debitorẽ. Si vero culpa creditoris: tenetur creditor. C. ō pigno. ac. l. 2. 4. ⁊ 5. A Jdẽ in sũ. eo. ti. q. 80. B

Quid aget creditor habẽs pign⁹ si paratus ꝓputare fruct⁹ in sorte petit residuũ debiti. ꝛc⁹ fm Ray. Pót quidẽ pecuniam mutuatã p actionẽ pso alẽ petẽ. C. ō pigno. ac. l. Quis. ⁊. l. distract̃. Jté pót pign⁹ alteri pignorare. C. si pign⁹ pignori. l. i. ⁊. 2. Sz nũqd possit pign⁹ vendere: hẽs in se. §. A Jdẽ qõ hic nõtur in sum. eo. ti. q. 78. B

Utrũ creditor cui nõ soluit ꝑ possit pign⁹ vẽdẽ. Rñ. fm Ray. Si pactũ fuit q̃ possit vẽdẽ certo tpe vel modo vl pone vl ꝓcio dz creditor denũciare debitori: ⁊ postea poterit vẽdere fm formã q̃uentã: ⁊ nõ alr. Si vero pactũ fuit de nõ vendẽdo: nõ poterit vẽdere nisi post trinã denunciatiõne factã debitori vt soluat: ⁊ si non soluat postea poterit vẽdẽ. Sz si vẽderet añ teneret furti. Si vo nullũ pactum fuit sufficit vna denunciatio: ⁊ postea elapso biẽnio. A .l. a denũciatiõe vl a sua iudiciali numerãdo vt in. l. fi. de qua. ꝑ. B poterit fieri vẽditõ Probant hec. ff. de pigno. ac. l. si quenit ō distrahẽdo. C. ō iure do. ipetrã. l. fi. A Jõ in dcã. q. 78. B

Quid si pignore vẽdito creditor minus accepit q̃ erat debitũ. Rñ. si hoc vendidit bona fide pót agẽ ad fiduũ. Et si pl⁹ accepit tenet restituere debitori. C. de iure do. impetrã. l. fi. A Jõ i sum. e. ti. q. 81. B

Cui ⁊ cõ quẽ dat actio psecutiua pignoris siue hypothecaria. Rñ. fm Hosti. Datur creditori cõ quẽlibet possessorẽ. ff. eo. l.

pignoris. ꝛ. l. debitorẽ. ita quidẽ ꝙ si possessor hꝫ titulũ lucratiuũ: tũc creditor habet electionẽ vtr agat psonali ꝯ debitorẽ vel hypothecarie ꝯ possidentẽ. C. eo. distractus. ꝛ. l. persecutionẽ. Et idẽ si hꝫ titulũ oneroſũ: si fuit fraudis cõſciꝰ. ſ. qꝛ sciebat rẽ alijs obligatã. Sed si nõ fuit fraudis ꝓſciꝰ nõ põt creditor ꝯ eũ agere quouſqꝫ egerit ꝯ debitorẽ ꝛ fideiuſſorẽ ꝛ mãdatorẽ: ꝛ poſtea agi poterit ꝯ pignoꝛ poſſeſſores. A Jdẽ in ſũ. eo. ti. q. 82. B

Lui ꝛ ꝯ quẽ dat actio pignoratitia. ꝛ. fm Ray. Põt agẽ debitor vel heres eius ꝯ creditorẽ vel heredẽ eiꝰ vel alium ſi forte creditor rẽ ſibi pignoratã i aliũ trãſtulit: nã ꝛ iſte poſſeſſor tenet cõputare in ſorte non ſolũ fructꝰ quos ipſe pcepit: ſꝫ ẽt oẽs quos anteriores pceperũt a tpe phmi ꝯctꝰ: ꝛ ſic ſoluto reſiduo reſtituẽ dꝫ pignꝰ: eẽ eo. cũ ꝯ. A Jdẽ in dicta. q. 82. B De pignoratitijs quibꝰ q̃ vocant repꝛeſalie: vide. ſ. repꝛeſalie.

Irata. Pirate oẽs ter i anno ab oꝛe ſũmi pontificis excõicant: vt Hoſt. refert ꝛ ita ẽ. A Jdẽ etiã nõt dñs An. de du. cũ Jo. an. i. c. excõicatiõi. eẽ de raptoribꝰ B

Lacere. Utrum velle placere ſit peccatum: vide. ſ. adulatio. ſ. pli.

Ollutio. Utr ꝙ pollutionẽ i ſõnis amittat virginitas. Rñ. fꝫ Al. Nõ: eo ꝙ voluntas ꝛ deliberatio nõ imediate voluptati coitus ꝓiungant. A nili ſeq̃t placitũ. Añ vt nõt in ſũ. li 3. ti. 3. q. 22. Ul. dicẽ ꝙ ſi placet ꝺ lectatio pollutiõis nocturne añ vl poſt credo ꝙ virginitas ẽ amiſſa. Jdẽ credo de eo q̃ cãm huic pollutiõi dat i vigilia p conſenſũ i turpẽ delectationẽ vel actũ: qꝛ tũc hec duo ꝓiungũt in rõne vni⁹ pcti. Et ſiẽ pollutꝰ cõ ſequẽs premiſſorũ altex in vigilia corrũpet virginitatẽ: ſic ẽ ⁊ hic. Sed ſi p venialez negligentiã circa delectatiões carnales: vl replenionẽ cibi ſiue potꝰ: vl p aliꝺ ſimile eius deꝺ occaſio pꝛeꝺ intentionẽ: nõ credo virginitatẽ amitti. Et addit Ul. dicẽs: Pollutionẽ añt appellam⁹ eã ſolã q̃ ẽ p emiſſiõez ſemĩs. Hoc añt ita dixit: qꝛ triplex humor ꝺ mẽbris genitalibꝰ fluit. ſ. ſemẽ vrina ꝛ humor ſilis ſeminꝺ: q eſt mediꝰ inꝛ ſemẽ ꝛ vrinã: ꝛ diſtillat interdũ ꝓpter ſolũ tactũ ſeminẽ: vel ꝓpter auditũ aliquoꝛ turpiũ. Sed p' ſolã ſemis reſolutionẽ amittit virginitas: qꝛ ipſa ſola ſupplet locũ coitꝰ vel cõplet eiꝰ delectãtionẽ: hec ibi. B Utr pollutio nocturna ipediat cõtionẽ: vide. ſ. cõicare. §. 5.

Utrũ pollutio que in ſõnis ſcipit ꝛ i vigilia terminat ſit peccatũ. Rñ. fm Tho. in 4. di. 9. pollutio q̃tũ ad rõnem meriti vel demeriti magis iudicat fm ꝓncipiũ qõ eſt i dormiẽdo q̃ fm finẽ q ẽ i vigilãdo: qꝛ cõpꝛalis motꝰ non ptinet ad meritũ vel demeritũ: niſi fm q ꝙ a volũtate cãtur. Ex quo n. excitatꝰ eſt motꝰ i dormiẽdo nõ ſubiacet volũtati vigilãti vlterius nec ꝛeputat euigilaſſe quouſqꝫ pſecte vſũ libi arbi. recuperauerit. Põt tamẽ ꝓtingẽ ꝙ in ipa vigilatione peccatũ oriat: ſig dẽ pollutio placeat p delectationẽ: qõ quidẽ erit veniale, peccatũ ſi talis placẽtia ſit ex ſurrepꝛtione: mortale añt ſi ſit cũ deliberato conſenſu: pꝛecipue cũ appetitu futuri. Ipſa añt poſtplacẽtia nõ fac̃ pꝛeteritã pollutionẽ peccatũ. Nõ ſi placeat vt nãe exoneratio vel alleuiatio peccatũ ñ credit. A Jdẽ i ſum. li. 3. ti. 24. q. 74. Et aduertendũ ꝙ pollutio nocturna i ſe non habꝫ peccatũ cũ non ſubiaceat iudicio ſeu poteſtati rõnis. Põt añt habere in ſua oꝛigine mortale vel veniale fm q̃litatẽ rei vñ oriũ. ſ. cogitatiõis ſeu crapule: vt colligitur ex dicto p Tho. ſcõa ſcõe. q. 154. arti. 5. Jtez ꝛ i ſuo accẽſſu. ſ. p cõplacẽtiã. vt ꝓtactũ ẽ B

Opulus. Quot homines facũt ꝓplꝫ. Rñ. Decẽ. 10. q. 3. vnio. A Jbi nõt glo. B ſicut duo facũt ꝓgregationẽ: eẽ ꝺ elec. c. i. ꝛ tres collegiũ. ff. de vbo. ſig. neratius ꝛ tñ retineꝺ vno. ff. qõ cumſqꝫ vniuer. nol. ſiẽ municipiũ. 10. añt aut. 20. facũt turbã ff. vi. bo. rap. l. fi. §. i. A Immo. l. ꝓtor. 2. § i. Et ibi ꝺ q. 10. vel. 20. facũt turbam. B Quatuoꝛ añt vel qnq̃ porci vel decẽ oues facũt gregẽ. ff. de abigeis. l. oues. A Jõ in ſũ. li. 3. ti. 30. q. 15. vbi ẽt ex hoc arguitur ꝙ poteſt dici populum ſeãdaliçari quãdo decem graues ꝛ honeſti de populo ſcandaliçantur: hꝫ in populo ſint etiam mille. B

Ortio canonica. De poꝛtione canonica circa ſepulturas: vide. ſ. ſepultura. 3. Item de poꝛtõe 2ª legitima filiorũ ꝛ heredũ: vide ſupꝛa legitima p totꝫ.

Oſtulatio quid ſit. Rñ. fꝫ Hoſti. hꝫ Hoſ-

ꝺleat q̄ postulatio est gr̄e petitio: ar. eꝝ eo
bone. Tu dic q̄ postulato est alic⁹ ꝑsone q̄
eligi, ꝓhibet non ꝓpter vitiū sed ꝓpt defe-
ctum q̄ in postulatū non omnino ihabilez
reddit ad ꝓuidendū eccl̄ie cōꝯs t certa
capituli prouio. ¶ Idem in sum. lib. 3. ti.
26. q. 13. B

Quis sit postulandꝰ vl nō. Rñ. �𝔣z Ho
sti. In ꝑnus quidē nō potest postulari cri-
minosꝰ: puta piurꝰ: homicida: vl iobedies
Tales. n. nec eligi: nec postulari possūt: eꝝ e.
e. i. t. 2. Itē nō, ꝓfessus tacite vl expsse non
postulat in regulare plānū: sic nec eligit: eꝝ
de elec. cū cām. t. c. cū ad nr̄am. nisi necessi
tate istante: q: tūc posset dūmō in regula fu
erit ꝓtent⁹ instructus: sicut potest colligi: eꝝ
de elc. cum monasterium. t. c. officij. ℣. fi.
Itē nō postulat epl̄ic⁹: sic nec eligit: eꝝ ō
elec. cū inter canonicos. nisi forte sit libera
tus ita q̄ iā p annū fuit lib. 33. di. cōuer. ¶
Et ibi ꝑz q̄ si talis ceciderit cū clamoꝛib⁹
seu vexatiōib⁹ in ꝓpriū nō admittit. B
Itē nec mutilat⁹: q: talis oino ihabilis est
eꝝ de coꝛpoꝛe vi. expositi. De hoc. j. vitia
tus corpoꝛe. ℣. 2. t ibi dē de multi⁹ vitijs coꝛ
poꝛalib⁹ p totum. Itē nec bigam⁹ vl irre-
gularis: q: talia t sīlia oino ihabilem red
dūt. Ō si talis defect⁹ est qui nō reddit oino
ihabilē admittit postulatioꝛ: nō postulari po
test si defect⁹ sit in etate: eꝝ eo. ¶ l. de elec.
B cū nobis oli. ℣. plit. t vlt. Itē si defect⁹ sit i
ordib⁹. Nā ad oēs dignitates ḥnītes curā
postulandꝰ est q̄ nō est i sacris: eꝝ de elec. du
dū. j. ℣. fi. eꝝ de eta. t q̄li. a multi⁹. Itē si sit de
fectꝰ i natalib⁹: eꝝ de elec. inotuit. Itē si sit
epꝰ: eꝝ eo. c. fi. Et si talis eligeret: nō valeret:
vt ibi ḥz. ¶ Idē i dcā. q. 13. B

Utrū clicus alicne diocesis sit postulan
dus vel possit eligi. Rñ. fm Ber. eꝝ de elec.
t si vnanimit. ¶ Hoc. c. nō, vī ibi haberi. B
Quāuis clici nō possint dimittē ec
clias suas sine ꝑmissu epoꝛ suoꝛ: nihilomi-
nus eligi pñt sine in sua sine i aliena diocesi
eꝝ de elec. cū int canonicos. ¶ Hoc nōt
glo. i c. inotuit. eꝝ de renū. t addit q: si epꝰ
maliciose ꝛenegauerit lniam ꝓpellēdi⁹ erit
p iuñ supioꝛē: eꝝ de ꝛurepa. nulli⁹. Et ibidez
nōtur in dcā. q. 13. B

Utrū religiosus debeat postulari vl eli
gi. Rñ. Diuersē fuerūt hactenus opiniones
Hodie tenetur indistincte q̄ sine i suo mo-
nasterio: sine eꝝ: sine etiam ad epatū digni
tatē eligi debet: vt nōtur ꝓ Jo. an. eꝝ ō elc.
, nulli⁹. li. 6. ¶ Et in dēo. c. nulli⁹. vī expsse
colligi: vbi etiā dr̄ q̄ nulli⁹ pōt eligi i plām
religiōis nisi fuerit expsse ꝓfessus. B

Si aliqs eligat postulādo vl postulan-
dū vel ipostulandū vel postulet eligēdo vel
eligendū: vel ieligendū: t hꝰ: hēs. ℣. elec-
tio. i. ℣. 18. q incipit. In omni.

¶ A quo sit aliqs postulādus. Rñ. Si sit
epꝰ a papa postulādus ē: eꝝ eo. c. fi. Si vo
patiat defectū in ordine vl etate diꝛ postula
ri ab eo q̄ in hac pte dispēsare pōt. Sñ si a
liqs. 20. ānoꝛ postulet ad dignitatē sine cu
ra: ab epo pōt postulari. Si cuꝛ cura a pa
pa: vt. ℣. di. pēlato. ℣. plit. t fi. Si ꝛo sit de
fectus q: est clericus aliene diocesis vl, sub
est alter: vt religiosus t hꝰ: non oꝛ q̄ po-
stuletur: ꝛz eligi pōt: vt dcm̄ est. ℣. ℣. 3. t. 4.
¶ Ad hꝰ pōt reduci qō nōt i sū. e. t. q. 13. B

Quis pōt postulare. Rñ. fm Hostiē.
Qui t eligē potest: eꝝ eo. bone. 2. ℣. ceteruꝝ
t p to. eꝝ de elc. innotuit. t vꝛ sine admittit
postulatio si concoꝛs fuerit. l. si ab omnib⁹
fiat: vel saltē si due ptes ꝓsentiū: q: tūc idē ē
ac si oēs cōcordārēt: nā non facile admittit
eꝝ de elec. scriptū. ℣. fi. nec regrit forma cō
cilij: eꝝ de elec. q: ꝓpter. l. vt fiat p modum
scrutinij t formatiōis decreti. ¶ i. fm for
mā dicti. c. q: ꝓpt. B Quāuis fm quos
dā requirat t tuti⁹ sit. ¶ Ad hoc facit qō
hī in sum. eo. ti. q. 15. t sc. B

Quis est effect⁹ postulatōis. Rñ. q: po
stulātōe admissa tanē rite facta potest po
stulat⁹ confirmari: ac si electꝰ fuisset: eꝝ ō elec.
cū monasteriū. ¶ t sic fuat curia ad uitā
dū circuitū: t nos fuare debem⁹: ꝛz ō ordie
iuris videat: vt p postulationē, pⁿ quis ha-
bilitet vt possit eligi: exinde cōfirmari fm
Bos. t Hosti. vt in sum. eo. ti. q. 17. p. c. in
notuit. in fi. eꝝ de elc. vbi nō vī bñ, ꝓbari q̄
talis sit ordo iuris. B

Utrū p postulationē aliq̄s ius acqrat
postulato. Rñ. fm Jo. an. sup. 6. Si postu
latio cōcoꝛs fuerit vl saltē a duab⁹ ptib⁹
facta: pēdet quidē a gr̄a generali: sed tñ fm
quosdā ptes pōt confirmatio: eꝝ de elec. cum
monasteriū. t. c. officij. ℣. fi. Et si talē admi
serit supioꝛ dicet facere gr̄am: si nō admise
rit facit iniuriā. ff. de aqua quoti. t esti. ℣. plit
Si aūt non sit facta in concoꝛdia vl a duа
bus ptib⁹: sed ex cā tūc dēpēdet a gr̄a spāli
eꝝ eo, postulationē, t. c, bone. ¶ vt ꝑz in

sum.eo.ti.q.18. Ho.dicit: Quicqd alij di xeriut sic distinguo: aut postulātur aut vn⁹ postulat ⁊ alius eligit. Si duo postulātur aut i alterū ꝯueniūt due ꝑtes capituli ⁊ postulatio fit ex cā: puta ꝓpt̄ vrgentē necessitatē aut euidentē vtilitatē ecclie aut alterꝫ isto deficit. In p° casu acqritur ius postulātib⁹ adeo q̄ etiaꝫ confirmatio peti potest: ar. ex̄ de elec. cū monasteriū. sed nō acqrit ius postulato: nisi fuerit supiori postulatio presentata: tūc eni sibi ius acquiret. Non tñ aget postulatus ne p̄sumptuose se ingerē videat ar. ex̄. de elc. qualit. vez iu modum denunciationis fōte admittet ꝓpter vtilitatē ecclie ar. ex̄ q elec. publicato. Qd̄ si neut̄ duoꝝ postulatoꝝ habꝫ duas partes vl hꝫ sed nō fit ex causa: nō iuri: sed gr̄e initit. Si autez vnus eligit ⁊ ali⁹ postulat ⁊ i postulatū due ꝑtes ꝯueniunt ⁊ fit ex cā: p̄fert postulatio ⁊ vincit electionē: ex̄ de elc. scriptū. Quod si vn⁹ de duab⁹ partib⁹ deficiat vel causa non subest elect⁹ obtinet: vt in dcō. c. scriptum Et hec ꝟba si ꝑsone sint idonee: alioqn persona idonea electa ꝯ̄ personā postulatā minus idoneā q̄uis duas ꝑtes hēat: obtinebit: ex̄ de elc. dudū. i. §. fi. ⁊ dcō. c. scriptū. B

Vrū postulātes variare possint. Rñ. ꝟꝫ Ho. Variare possūt re integra. s. quousqꝫ miserint ꝓ ꝯfirmatione petēda. Aliq tñ dicūt q̄ nō: sic de electiōe: vt. s. electio. i. §. 15. q incipit: Publicato. Si tñ postulantes ⁊ supior a quo postulat cōcordarēt possent resilire nō obstāte ꝯdictione postulati. A Idem in sum. eo. ti. q. 10. ⁊. 19. B

Postulati a papa q patiunt in ordinibus vl etate defectū tenent in magna parte seruare cōstitutionē: ex̄ de elec. cupiētes. de qua dcm̄ ē. s. electio. i. §. 4. A Hoc ꝓbatur in dcō. c. cupiētes. ad fi. vbi ēt pꝫ q̄ idē est de omnib⁹ alijs postulatis p̄terq̄ de his q sūt alligati alijs ecclijs. B

Vtrū eps postulat⁹ debeat ꝯsentire. R° ꝟm Jo. an. li. 6. Eps postulat⁹ ad aliā eccliam sic dꝫ rñdere: Nec ꝯsentio nec dessētio sed in hoc volun ati dñi pape me suppono: ad hoc. 8. q. i. i scripturis. A Hoc vr̄ satis ꝓbari i dcō. c. cupiētes. ad fi. B

Postulatio siue postulare ꝟm iuristas est desideriū suū siue amici sui in iure apud eum q iurisdictiōi p̄est exponere vel alteri⁹ desiderio ꝯdicere. ff. de postu. l. i. Et de ista postulatiōe hēs multa. 3. q. 7. §. tria.

Rebenda. Quid sit prebēda siū canonia Rñ. ꝟm Hosti. Prebēda est ius percipiēdi ꝓuent⁹ in ecclia competēs tanq̄ vni de collegio: ⁊ nascit ex canonia sicfilia: q̄ ex quo aliquis habet canoniam debet habere ⁊ prebendam: ex̄ eo. c. relatum. Prebēda igitur proprie consistit in fructuū perceptione. Canonia aūt in iure alicui⁹ q in canonicum receptus est ad quod ius postea pertinet prebenda: stallus in choro: vox in capitulo: vt in dicto. c. relatū. A Idem i sum. lib. 3. titu. 13. q. 17. B Dignitas vero quid sit: vide. s. dignitas: ⁊ ibi qd ꝑsonat⁹

Vtꝫ in receptione canonicorum ⁊ collatione prebendarum absentes canonici vocandi sint. Rñ. Si cōmode fieri valeat vocādi sunt nisi consuetudo habeat eos ad talia non vocari: al qd̄ in eoꝝ absētia fieret eis instantibus irritari dꝫ: ex̄ eo. cum in ecclesijs lib. 6.

Receptuz. vide. s. obediētia. i. 2. 3. ⁊. 4.

Redicator. Sciēdum q̄ ossm̄ p̄dicationis oib⁹ laicis est intdictū: ex̄ de hēti. sicut in vno. Itez nō dꝫ admitti ad p̄dicādū q dic̄ se ꝑ visionē missū a deo nisi ꝓbet: sicut ⁊ Moyses ꝓbauit miraculo de ꝯse. dis. 2. reuera. Sꝫ tñ sufficit ad ꝓbatōez bonoꝝ testimoniū. Vñ nec clic⁹ admittit nisi mittatur: ex̄ de hēti. cū ex iūcto §. i. Epi vero vbiqꝫ p̄dicare possūt nisi ab alieno epo i ei⁹ diocesi ꝓhibeātur. Nul⁹ alius pōt nisi ab apostolica sede vel ab epo loci hāc habeat potestatē: ex̄ de hēti. excōicam⁹. §. q̄ vero. Et si p̄dicat in mortali pcō mortalr peccat: vt ponit Tho. in 4. dis. 19. Sꝫ an teneat eē ꝯfessus: vide s. cōfessio. 2. § 5 A. Et ibi lati⁹ i additione Et idē qd̄ in hoc p̄ncipio notatur in sum li. 1. ti. 5. q. 19. ꝟm Hosti. B

Officiuz p̄dicatorū est p̄cipuū i eccl'a dei: ex̄ de hēti. cū ex iūcto. Et multis p̄uilegijs dotatur: ex̄ de sta. regu. q̄ dei timorē ex̄ de excel. p̄la. ninus. 1 ⁊ 2. A In his caplis dr̄ spālr de p̄uilegijs p̄dicatoꝝ ⁊ minoruz. q̄ p̄dicator ordo ⁊ fratruz minorū tā quā fideles clypei orthodoxe fidei spāli sūt hodie p̄uilegio decorati sūt ꝟm Hostien. ⁊ in dicta. q. 19. B

Predicator dꝫ hr̄e tria p̄cipua. p° vt

sit iteri⁹ charitate ardẽs. i. Lor̃. 13. Si linguis hominũ loquar ⁊ angelor̃: charitatẽ aũt nõ habeã fact⁹ sum velut es sonãs: aut cymbalũ tinniẽs. 2° vt sit exteri⁹ vita lucẽs Greg⁹ i homel. de decẽ v̄girib⁹: Cui⁹ vita ds̄picit restat vt ei⁹ p̄dicatio p̄tenat. 3. q. 7. § porro. Nã q dñ p̄dicat ⁊ male viuit: pcũ istruit quo cũ p̄denare debeat. 40. di. milti. xi q. 3. p̄cipue. 3° vt sit ad actũ p̄dicãdi ꝑpetẽs. In quo quatuor sũt ei attendẽda. p̄mũ ẽ tẽp⁹. s. aptũ. Vñ sup illũ. 2. Timoth. 4. Predica v̄bũ ista opportune ip̄portune. aut Greg⁹. Dicitur⁹ ip̄portune p̄ multi opportũe: qr apud auditorũ mẽtes ipa sua vilitate se destruit si hr̃e opp̄rtunitatẽ iportunitas nescit 44. di. sit rector. in fi. Scdo ẽ loc⁹ qr fieri dz p̄dicatio vl in ecclia: vel in alio publico ⁊ honesto loco: nõ aũt in p̄uatis locis vl domib⁹: ⁊ p occulta cõuẽticula laicor̃ ne forte oriat suspitio hẽtis. 30. di. sigs eẽ. Matth. 10. Quod i aure auditis p̄dicate sup tecta. eẽ de here. cũ ex iuncto. circa p̄ncipiũ Terniũ ẽ q̄dam audiẽtiũ. Nã sapiẽtib⁹ ⁊ doctis alta ⁊ pfunda p̄dicare pót: simplicib⁹ v̄o pauca ⁊ plana. i. Lor̃. 2. Sapiam loquar inf̄ectos. Et i. Lor̃. 3. Lac vob̄ potum dedi nõ escã. Nõ. n. poterat ⁊c. Itẽ in fidelib⁹ secreta fidei nõ sũt p̄dicãda: nisi forte signa apparẽnt q̄ vellẽt cõuerti: ⁊ tũc cũ cautela. 42. di. i mãdat. Quartũ ẽ q̄dam dicẽdor̃. s. vt vtilia doceat: Esai. 48. Ego dñs docẽs te vtilia. Nõ itaq; fabulas aut grãmancalia ⁊ h⁹i. 86. di. cum multa. Hec vident fuisse dcã Ray. vt in sũ. li. 3. ti. 9. q. 1. B De q̄stuarijs p̄dicãtib⁹: vide. j. q̄stuarij. Quõ p̄dicatores possint cũ excõi catis ꝓticipare: ⁊ ab eis recipe: vide. s. excõicatio. 6. §. 3. ⁊ cũ raptoribus. j. restitutio. 5. §. fi.

Redo dr̃ q cũq; alios p̄datur iuste. Et possumus q̄s tũ ad pñs q̄tuor modos ponẽ. In p̄mis qdẽ dicunt p̄dones q viatores expoliãt rebꝰ suis: vt di. s. latro. 2° di. p̄do miles qñ accipit ⁊ tollit a pl̃onis v̄tra stipendia sibi cõstituta. 18. q. 1. militare. 3° sunt p̄dones platee q vt p̄curationẽ ipendãt legato: vl similes expẽsas faciãt plus extor̃q̃nt a subdit⁹ q̄s soluãt: eẽ de imu. ec. qr pleriq; 4° di. p̄do iudex siue officialis pecunias i debite accipiens. C. ad. l. iul. repe. omnes. Hec Hostien.

Que pena p̄donis. Rñ. fm. Ray. Eadem pena est p̄donis q̄ ⁊ raptoris cum vtercq; raptor sit. Et tõ quos par facin⁹ coiquinat pena dz simul comitari. 15. q. 3. sane vide. j. raptor. 1. §. 1.

Relatus q̄lis eẽ debeat colligere ex regula apli ca quã hẽs. s. ordinand⁹. §. i. Item pl̃a p̄tinẽna ad platos. s. epi⁹. ⁊. s. correctõ 1. ⁊. s. obediẽtia per totum.

Resbyter quere. j. sacerdos Itẽ s. p̄fessor: ⁊ cõfessio p totũ. Itẽ ẽ s. eucharistia. 3°. Item ẽt s. missa.

Rescriptio qd sit. Rñ. p̄scripto vl vsucapio ẽ acq̃sitio dñij p p̄scriptiõẽs possessiõis tpis a lege diffinit. ff. de vsucapi. i. 3. Et p̄pe qdẽ p̄scriptio est in immobilib⁹: vt in domo ⁊ i agro. Hẽt cẽ locũ i rebꝰ incorp̄alib⁹: vt i fructib⁹ actiõib⁹: ⁊ h⁹i eẽ de cã. pol. ⁊ p̄pe. cũ ecclia. 19. q. 3. quas actiões. Vsucapio v̄o ẽ de mobilib⁹ ⁊ cõplet triennio: sed p̄scripno regrit maꝰ tps vt iã dicẽ. Et sic p̄dcã facit in Inst. de vsucapi. in p̄n⁹. B Vl vero qcqd ds̄ p̄scriptõe dr ⁊ de vsucapiõe intelligi dz.

Que res p̄scribi pñt vl q̄ nõ pñt. Rñdo Bnãlti oẽs res ⁊ oẽ ius p̄scribi pót: eẽ. co. ad aures. C. de p̄scrip. 30. vl. 40. an. sicut i rẽ. Excipiunt q̄dã. In p̄mis qdẽ i crimib⁹ nullo tpe p̄scribit: iz pon⁹ ex diuturnitate tpis aug̃et: eẽ de simo. cũ in ecclie. 34. q. 5. qđ deo. Itẽ nõ p̄scribit p̃ obediẽtiã visitatõem ⁊ p̃ p̄curatiõem q̄ rõe visitatiõis debent: eẽ. e. cũ nõ liceat. ⁊. c. cũ ex officij. eẽ de cen. cũ instãtia. Et talia qdẽ nõ p̄scribit subdit⁹: qr ea dz plato. Alius tamen pót talia p̄scribere: viputa abbas: vel alius pl̃at⁹ p̄scribit p̃ ep̃z circa subditos ei⁹. Et sicut dicit Inno. i h° cãu iz subdit⁹ aliq̃diu ex p̄scribat: non p̄scribit nõie suo: sed ponus nomine alterius cui de subiectiõe rñdet: vt in dicto. c. cũ ex officij. Item ecclie ⁊ cetera sacra vel religiosa loca: decime: primitie ⁊ oblationes nullo iure possunt a laicis p̄scribi vel possideri. 16. q. 3. §. pót. eẽ de p̄scrip. cãm que. ⁊. c. si diligẽti. Et de hoc s. decime. 3. §. xi. q incipit. vtr decime p̄scribi. Item nõ potest p̄scribi limes: vel qđ adh̃ẽt limiti ep̃atuũ vl pochiarum. 16. q. 3. licz. ⁊. c. inf. eẽ de poch. sup eo. Rõ est

ge termini ep̃atuũ vel pochlarus ꝓfundan
B Qđ bene colligit ex iurib⁹ allegat̃. B
Limes tñ ꝑdio⁹ potest ꝓscribi. 16. q. 4. w
lum⁹. eẽ eo. q2. Itẽ nec liber hõ pot̃ ꝓscribi
16. q. 3. pot. Itẽ res publice que sũt i vsu po
puli romani vel alia⁹ ciuitatũ: vt vie platee
põtes aqueduct⁹: ꝛ h⁹i nõ ꝓscribunt. In-
telligo nec in toto nec i parte. ff. de vsucap.
vsucapionẽ. C. de opi. pub. l. ꝓscriptio. B
In dicta. l. vsucapionẽ. dr: Vsucapionẽ re-
cipiũt maxime res corporales excep̃ reb⁹
sacrissciis publicis populi Romani ꝛ ciui
tatũ. Itẽ liber⁹ hoĩb⁹. B Itẽ publice fũ
ctiones siue ciuilis canon. q. l. solui dr rei
publice. p agris nõ ꝓscribunt a colonis: vt
in dicto §. pot. Itẽ possessiões agro⁹ non
ꝓscribunt a colonis. C. de ꝓscrip. 30. vl. 40
an. male agit. Itẽ res furtiue vel vi posses-
seu ẽt que nasciũ ex eis nõ ꝓscribũt aut vsu
capiũt: vt i isti. de vsucap. §. furtiue. B Jõ
qđ in hoc. §. notat i sum. li. 2. ti. 5. q. 124. fm
Ray. ꝛ Host. B

Que sũt spẽs ꝓscriptõis. Rñ. fz Ray
Omissis multis alijs due sũt. Una ẽ eni lon
gi tẽpo⁹: vt dicẽ ãno⁹ inter ꝑsentes: vl. 20.
iter absẽtes: ꝛ intelligunt ꝑsentes q sũt i ea
dẽ ꝓuincia: sed hodie debẽt intelligi i ciui
tate fm Ac. vt nõtur. C. de prescrip. lõ. tẽp.
cũ i lógi. B Jn glo. q̃ etiã assigt rõem: qr
hodie singule ciuitates habẽt sua regimia
sicut olim singule ꝓuicie. B Dere vo ñ
differt vbicũq; sit: vt in ea. l. Alia ꝓscriptio
ẽ longissimi tpis: vt 30. vel. 40. ãno⁹: ꝛ hec
locũ hz int̃ laicos vel ꝓuatas ꝑsonas. 16. q.
3. §. pot. Contra ecclias vo q̃scũq; necessa
ria ẽ ꝓscriptio. 40. ãno⁹: siue ꝓuata ꝑsona
siue ecclia ẽ ecclam prescribat. 16. q. 3. q̃s
actiões. B Et ibi subdit: Usucapiõe trien
nij prescriptiõe suũ locũ habẽtib⁹. B Et
q. 4. nec decennij. excipit Romana eccl̃a
ẽ quã nõ ꝓscribit nisi spatio centũ annoru
16. q. 3. nemo. eẽ eo. cũ nobis. B Idez i
sum. eo. ti. q. 125. nisi q ibi nõtur fm Host.
glo. Ray. ꝛ Ul. q̃ prelates itelligũt qui sũt
in eadem prouincia. B

Quid si possedi rẽ tuã te pñte p. 5. an
nos: ꝛ demũ te absẽte p alios. 5. Rñ. Non
est ꝛpleta prescriptio: fz sic duplicat decen-
niũ vbi nullo tpe fuisti pñs: sic te absẽte dz
duplicari quicqd ẽ decẽnio restabat: vt. C
de ꝓscrip. lõ tẽp. auẽ. q̃ si gbusdã. B Jõ
i dcã. q. 125. fm eundẽ Host. B

Arũ i ꝓscriptione regrat bona fides.
Rñ. sic fz cãones. Scdz aũt legeſ regrit̃r
bona fides i ꝓscriptõe 10. l. 20. ãno⁹. C. de ꝓ
scrip. lõ. tpe i auẽ. male fidi. B Ibi dr male
fidi possessore alienãte cessat vsucapio: ꝛ lõ
gi tpis ꝓscriptio si ver⁹ dñs ignorat⁹ fuit
ꝛ alienationẽ factã. Spectat ergo. 30. ãno⁹
defẽtio. B Sz i ꝓscriptõe. 30. vel. 40. an
no⁹ nõ regrit. 16. q. 3. §. pot. ꝛ eẽ e. vigilan
ti. C. de ꝓscrip. 30. vel. 40. an. cũ notissimi
ꝛ. l. sigs emptiõis. nisi velis dicẽ leges ipas
eẽ correctas: eẽ eo. c. vlt. qđ pot papa facẽ
ꝓpt̃ piculũ aie: vt. ff. papa. §. plt. B Po
tius vi antepli. Et sic ẽ vitas q̃ dicte leges
sũt correcte fm Ray. Jo. ꝛ Jnno. ꝛ Ber.
vt notat i sũ. eo. ti. q. 130. B Et regrit bo
na fides nõ solũ ab initio: sed etiã i q̃lib⁹ p
te ꝓscriptiõis: vt in dicto. c. vl. ꝛ. c. vigilan
ti. eẽ de reg. iur. possessor. li. 6. Sz scõm le
ges vbi regrebat bona fides sufficiebat tñ
ea⁹ ab initio habuisse: vt in dicto. §. pot. ꝛ i
dicta. l. cũ nouissimi. que vt dixi ꝓpt̃ picu
lũ animar⁹ ñ habẽt locũ. Hec nõt Jo. an.
sup dicta regla. B Et hoc sat̃ expresse colli
git in dicto. c. ti. vbi dr: Diffinim⁹ vt nulla
valeat absq; bona fide ꝓscriptio tã canoni
ca q̃ ciuilis: cũ generalr sit omni pstitutiõi
atq; ꝓsuetudini derogandũ: q̃ absq; pecca
to mortali nõ pot̃ obseruari. Tñ dr vt q ꝓ
scribit in nulla parte tpis rei habeat ꝓscia
lesã aliene. Et si alig doctores videant dicẽ
q̃ prescribat debitũ spatio. 40. ãno⁹ etiam
ab eo q sciebat se debitorẽ: pot̃ itelligi vr⁹
qñ ex hac scia non pstituit male fidei: puta
qr ex rõnabili cã cogitabat creditorẽ sibi re
mississe nõ petẽdo p tã longũ tẽp⁹ cũ potuis
set petere si voluisset. Sz i dubio remittere
non presumit nisi ex amicitia vel parẽtela:
vel alia piectura aliud oñdatur: cum nemo
estimet rem suã iactare. ff. de ꝓba. cũ de in
debito. Itez iuris ignorãtia nõ facit aliq̃ẽ
bone fidei possessorẽ: vt si qs credat pupil
lũ vel illũ qui curatorẽ hz posse rez suã alie
nare sine auctoritate tutoris aut curatoris. ff.
de vsucap. nũq̃. fm Ray. glo. ei⁹. ꝛ Ul. ꝛ
in sum. eo. ti. q. 126. Itez mala fides vẽdi
toris seu ꝓncipalis auctoris nocet quo ad
ꝓscriptionez. 10. vel. 20. annoru: vt in auẽ
male fidei. C. de ꝓscrip. lõ. tẽ. Itẽ qñ res fuit
furto seu vi possessa: nisi postea rediert i li
berã ptãtẽ dñi. Ul ãt mala fides auctoris ñ
nocet ꝓscribẽti: i insti. de vsucap. §. furtiue

cã sequentib⁹: ꝛ nõ in dcã.q.126. Itez sigs habeat ꝓsciam dubiã nõ vi bone fidei: qa hec est bona fides vt recipiẽs credat tradẽ tẽ esse dñm: vel hẽre, pbabilꝭ ius alienãdi. ff. ꝙ sit ꝓcurator vel tutor. ff. de ẏbo. signi. l. bone fidei. ꝛ nõt in dcã. q. 126. ꝛ glo. i. ca. ſi. diligẽti. eẋ eo. nisi eẽt dubiũ scrupulosũ ꝛ nõ rõnabile: qz si ei non ꝓsentiat nõ obſtit bone fidei: eẋ ō sen. exco. igſtioni. B

Uez ille q ꝓpleta ꝓscriptiõe icipit habere malã fidẽ tenear restituẽ. Rñ. ꝑz ẏo. Si ex omni pte ꝓscriptiõis habuit bonaz fidẽ iã res ulla facta ẽ sua de bñficio iuris. Añ tũc nõ est dicẽdũ ꝙ hẽat ꝓsciam rei alienẽ: ꝛ tñ rei q fuit aliena. Idẽ Ber. Jo. an. ꝛ q̃i omnes. A Ut patet in sũ. eo. t. q. 131. B Si tñ gs haberet ꝓsciam i ꝑtũ ꝛ non posset ei deponere teneret ad restitutionẽ A Hẏ fuit dcñ Ray. vt ꝑz i dcã. q. 131. B Sz gs dr possessor bone fidei. Rñ. Bona fides itelligitur cũ aliqs credit tradentẽ eẽ dñm: vel habere ius distrahẽdi: ꝛ z erret in fcõ. ff. de verb. sig. l. bone fidei. Et hec bona fides ꝓsumit: nisi ꝓbetur ꝑtũ: ar. ff. de pba. verꝫ Quãdoqz ẏo ꝓsumitur ꝑtũ, pter ænunciationẽ. C. ō rei. ven. si fundũ. l qz mercat ꝑ leges. C. de agri. cẽſ. l. quẽad modũ. li. xi. vel si emit a ꝓcuratore meo ꝙ collusionẽ: vel qz emit a ꝓdigo vl luxurioso cui bonis iterdictũ ẽ. ff. ꝙ emptore q fũdũ. §. q sciẽs. t. l. sigs. A Et ibi dr ꝙ emẽs ab eo q stati i malos vsus ꝓsumptur ẽ ꝓsumi male fidei: nec ibi distinguit vez sit ei terdicta administratio bonoz l nõ. B Nota nt hec eẋ eo. si diligenti. Idẽ Jo. an. A Hec itelligẽda sũt fm ea q añ ꝓximũ. §. posita sunt in additione. B

Utrũ i ꝓscriptiõe reqrat iustꝰ titulꝰ. gꝰ Si ius cõe vel ꝓsũptio nõ ẽ ꝑ possessorẽ sufficit bona fides: al necesse ẽ allegare titulũ ꝛ pbari: nisi alleget ꝓscriptio tãi tpis cui ꝑrij nõ sit memoria. eẋ. e. ephm. li. 6.

Utrum in ꝓscriptiõe regrat possessio Rñ. Sic: ꝛ dz ea⁹ ꝛ una: qz si interrũpat possessio intrupta ẽ ꝓscriptio. 16. q. 3. §. põt. eẋ eo. illud. Sed si fiat intruptio ciuilis. s. per litis ꝓtestationẽ nõ currit amodo ꝓscriptiõ qz ꝓsumit titulꝰ aẽ ꝛ malã fidẽ hẽre. Hec Jo. an. eẋ de reg. iur. sine possessione. li. 6. A Hoc ꝓbatur in. d. §. põt. 16. q. 3 B

Qualr iterũpat possessio naturalr. gꝰ fm Ray. ꝙ occupationẽ aque siue fluminis occupãt fundũ. Itẽ ꝙ vio lẽtã delectionẽ vel etiã si res sit a possore furto sublata. ff. ō vsucap. nãlit. Itẽ si quo cũqz mõ amisit possessionẽ seu animũ deserẽdi hũit. ff. de seruit. vrb. pdi. si heres. §. i. Ló. Jnno. A Ló. ẽt Ul. vt i sũ. e. ti. q. 127. ad fi. vbi. etiaz di ꝑz glo. Ray. ꝙ solo anio põt qs dñinẽ possidẽ: ꝛ z ñ possit solo aio acqrẽ possessionẽ B

Quõ ꝓscriptio intrũpat ciuilit. gꝰ fm Ray. Jn iudicio tribꝰ mõis. ꝑꝰ modo p litẽ bellũ ſpncipi oblati. Et hꝰ valet tñ i qbusdã actiõib⁹ q̃ ãnales vocant: qz post annũ nõ pũt moueri: licẽ actio inuriaz ꝛ quedã alie: in instit. de ppe. ꝛ tẽpo. ac. circa ꝓncipiũ. ꝑ talẽ ergo oblationẽ libelli ppetuant. 2ꝰ ꝙ querelã iudici factã ꝛ ꝙentionẽ rei Et hꝰ valet i oibꝰ actiõib⁹. C. de ꝓscrip. 30. vel. 40. ãnoz. licẽ in rẽ. Itẽ in oibꝰ actionib⁹ intrũpit ꝓscriptio p lit. cont. C. de prescrip. 30. vl. 40. ãnoz. l. fi. A Itẽ 3ꝰ p lit. ꝓtes. ꝛ hec in omnib⁹ valet: vt dcã. l. fi. que ꝙ Ray. adꝺ ꝰ allegat. ꝛ ad scõm allegat. l. licẽ i rẽ. C. de ꝓscri. 30. vl. 40. ãnoz. Et ad ꝓmũ facit. l. 2. C. qñ libel. ꝓn. ob. ꝛ idẽ ꝙ oia dicẽ i q̃ lit. ꝓtestatiõe. i. qñ aliqs ꝙent⁹ i iudicio sup reb⁹ imobilib⁹ q̃s possidet noie alieno nominat dñm i iudicio: ꝛ reportat iudicijs in qb⁹ denũciet dño vt veniat aut mittat: ipo quoqz nihilominus dño legitimis edictis vocato a iudice nõ ꝑareat iõ dñs: tũc. n. lis ẽ q̃si cõtestata ꝑ eũ q̃tũ ad intruptionẽ ꝓscriptionis: eẋ vt lite nõ ꝓtes. qñ. ꝛ notaꝰ i sũ. eo. t. q. 127. fm Ray. ꝛ glo. eꝰ. B Extra iudiciuz ẏo intrũpit qnqz modis. pꝰ mõ ꝙ vsuraz solutionẽ ꝙ quã interrũpit ꝓscriptio q̃ currẽ videbat ꝑ creditorẽ nõ petẽtẽ debitũ. C. ō ꝓscri. 30. vl. 40. an. cũ nouissimi. 2ꝰ mõ interrũpit ꝙ scõam cautionẽ qñ debitor facẽ nouã cautionẽ: vt i dcã. l. cũ nouissimi. 3ꝰ ꝙ ꝓtestationẽ: qñ qs iusto metu: vl alia cã impeduꝰ non põt rẽ suã petẽ: ꝛ ꝓtestat cozã iudice ordinario vel cozã publicis ꝑsonis: eẋ de offi. oz. pastoralis eẋ de appel. si iustꝰ. 16. q. 3. §. si protest. A Jn dcõ. c. si iustus dicit: ꝙ ꝑfata ꝓtestatio q̃ non põt haberi iudex: potest fieri cozam bonis viris: nec distinguitur vtrũ sint ꝑsone publice vel non. B 4ꝰ per denunciationẽ factam colono: eẋ vt lite nõ cõtes. c. qñ. C. vbi in rem actio expe. põt l. 2. A Jsta denũciatio fit ꝙ citationẽ factam de parẽdo iuri cozã iudice super re

quā possidet nomine alieno. fm glo. Ray vt in dcā. q. 127. vbi ⁊ omnia q̄ in isto §. habent nōnt fm Ray. Ul. ⁊ Inno. B 5° p synodalē ꝓclamationē: vt puta aliqs facerdos ꝓclamat in synodo gnāli vl' ꝓuinciali q; alī° facerdos tenet rem ecclie iuste: extra eo, sanctorum.

In qb° casibus nō currit ꝓscriptio: scz nō iuste pat. Rñ. fz Ray. i scptē. p° ē tpe ꝓlati q male alienauit rē ecclie. Nā ḡdiu ip se viuit. Al ⁊ tenet ecclīam fm cum. Ray. vt in sū eo. ti. q. 128. B nō currit ꝓscriptō ꝫ ecclīam: vt nōtur. 16. q. 3. si sacerdos. 2° toto tpe vacatiōis ecclie q̄ petere hz. 3° si ꝓlat° eius hēretic° fuerit. De his duob° ex eo, c. i. ⁊ c. audiū. 4° tpe scismatis: ex eo. cū nob. Al Ibi dr de ꝓscriptiōe q̄ nō currit ꝓra Romanā ecclīam tpe scismatis. B 5° tē pōt excōicatiōis ip° ꝓlatū nisi sit negligēs i petendo absolutionē: ex de cōcel. pben. qz. 6° ꝫ eum q ē i etate pupillari. C. i qbus causis nō est necel. l. fi. Al Ibi gnāliter dī ō omnib° miozib°: vt ꝫ eos nō; currat ꝓscriptio nisi. 30. vel. 40. annoz. Sz i. l. sic in rē C. de prescrip. 30. vel. 40. an. dī q ꝫ pupillū nulla currit ꝓscriptio. B 7° qñ gs iusta causa ipedit° nō pōt agē: ex ō appel. ex rōne. ff. qbus ex cau. ma. l. q; quidē. ⁊. l. ñ tm. Al Ibi dr: Nō. n. negligēt° inducit sed necessitate rex ipedit. B 16. q. 3. pozro. ex de elec. ne p defectu. De hoc vide. j. §. pli. Al Idē i dcā. q. 128. B

Ut currat ꝓscriptio ꝫ eū q aliqd diu soluit sine cā. Rñ. Nō currit sed pōt ptinē qō nō de iure ꝓstitit ēt si diu illō soluerit. C de agri. ⁊ cēsi. l. iubē. ex ō cens. pueniit. 16 q. 3. clici. ⁊. c. ſceps. Al Idē nōt glo. 10. q. 3. c. q̄. Nōtur ēt in dcā. q. 128. ad fi. B

Un currat prescriptio ꝫ eū qui nō pōt agere. Rñ. Regulariter nō currit nisi posiēs qs agē pōt iure nō ipedīte. Un ꝫ filiūfamilias nō currit prescriptio i reb° aduenti cūjus: nisi exquo fuerit liber° a pātā potestate: nec mulieri i dote nisi soluto mīmonio vl viro vergēte ad iopiā: nec creduoꝝ nisi exīte debīti petēdi ꝓditiōe: vel aduenīente die. Probāt hec. C de ānali except. l. i. ⁊. §. fi. ⁊. C. de iure do. l. in reb°. §. cōis. ⁊. C. de ꝓscrip. 30. vl. 40. an. l. cū notissimi. §. illō āt Ex quo nō q; si credidi tibi cētū vsq; ad. x. ānos non icipit currere ꝓscriptio ꝫ me: nisi post illos decē ānos. Al Nōtat i dicto §. illud. Et idem qō i hoc §. notat in sū, ec. ti. q. 129. fm Ray. B

Resumptio tripliciter dī Primo modo circa alium fm q; iuriste cōuenīter sumunt quā ⁊ Hos. diffinit sic: Presumptio est alicuius facti dubij: quādoqz plena: quandoqz semiplena probatio. Et de hac habes. §. cōicare. §. 18. q̄ incipit: Utrū corpus xpi debeat dari suspectis. ⁊. §. cleric° z. §. fi. ⁊. §. matrimoniū. 8. §. 3. ex eo. per totum. Al Et quale peccatū possit circa h° occurrere: ꝑz per Nico. de lira sup. 7. Matth. vbi dicit. Sciendū q; aligs pōt presumere seu iudicare malū de ꝓximo multipliciter. Unomō ex euidētia facti: vt cū aliquis iudicat aliquem homicidā qz vidit eum interficere hominē. Et hoc nullus est peccatū. Allio modo ex signis euidēnibus vt si aliquis iudicat fornicatorem aliquem qz vidit eum nudū cum nuda: solū cum sola. Et hoc similiter nullus est peccatum. 3° mō ex signis leuib°. Et i hoc iudicio triplex ē grad°. Prim° ē quādo ex leuibus signis aliquis incipit dubitare de bonitate fratris. Et hoc est peccatū veniale: qz ꝓcedit ex humana infirmitate: ⁊ hoc non vocatur iudicium. s. ꝓpriē: sed suspitio. 2°. gdus ē quādo ex talib° signis firmit tenet in animo q; frater su malus. Et hoc ꝓpe dicitur iudiciū: qz iudiciū importat sententiā. Et hoc est peccatū mortale si maluz qō iudicat de frē ex leuib° signis sit de genere peccati mortalis. Peccatum. n. mortale ē qō ꝫriat charitati. Nō aūt aligs p dicto mō iudicet frem ē ꝫ charitatē frnam 3° gradus ē qñ ex leuib° signis nō solū pdicto mō iudicat: sed ēt ꝓcedit ad punitionē frīs sic de fcō. Et h° ē grau°: qz nō solunt ꝫ charitatē: sed ēt ꝫ iustitie equitatē. Et de talib° intelligit illud Job: Nolite iudicare tē. B 2° dicitur ꝓsumptio circa seipsum. s. qñ aliquis vltra rationem de seipso presumit: de qua quidem Tho. scda secunde. q 130. dicit q; opponitur magnanimitati fm excessum: ⁊ etiā ꝑz p phm 4° ethicorum vbi dicit q; presumptuosi, ꝓpter exteriorē fortunam sunt despectores ⁊ iniuriatores aliorum. Et talis presumptio vt ibidez dī cit Tho. sine dubio peccatuz est quali ꝫ naturalē ordinē existens. s. vt gs aliumat ad agenduz ea que preserunt sue ꝓtui pertu-

net ad rõnẽ p̃sũptiõis: sicut ip̃m nomen manifestat. Huic ergo p̃sũptiõi fm̃ defectũ opponit pusillanimitas: de qua hf. j. pusillanimitas. t inter hec vitia media virtus ẽ magnanimitas. 3° modo dr̃ p̃sumptio circa deũ. s. inordinata de deo spes. De qua Tho. sc̃da sc̃de. q. 21. dicit sic: Sicut falsũ ẽ q̃ deus peniteñtib⁹ nõ idulgeat: vel q̃ peccãtes ad pniaz nõ p̃uertant: ita t falsũ est q̃ i peccato p̃euerantib⁹ vnia p̃cedat: t a bono ope cessantib⁹ gl̃ia largiat. Cui estimationi p̃ormit se habz p̃sũptionis motus: t iõ ẽ peccatũ minꝰ tñ q̃ desperatio q̃ to magꝭ p̃pzium ẽ deo misereri t parcẽ: q̃ punire. Et hec p̃sũptio oppõit xtũ spi t vitio despatiõis: de q̃. s. desperatio.

Rimas. Quere supra patriarcha.

Rimitie. Primitia fz Ray. est pars frugũ siue fructuũ dño offerẽda. B Idem in sum. li. i. ti. 15. q. 46. B

Utr̃ hoiẽs teneant ad soluendũ p̃mitias. Rñ fm Tho. 2ª 2ª. q. 86. Primitie p tinent ad ins nãle. s. vt hõ ex reb⁹ sibi datã a deo aliqd exhibeat ad eꝰ honorẽ. Sed q̃ talib⁹ p̃lonis. s. sacerdotib⁹ exhibeant: aut de p̃mis fructib⁹: aut i tali q̃ntate. B .s. fm modum i veteri testamẽto determiatũ de quo legi. B Hoc q̃dẽ fuit i lege veteri iure diuino determinatũ: i noua autẽ lege diffinitur p determinationez ecclie ex qua hoiẽs obligant vt p̃mitias soluãt fm̃ consuetudinẽ patrie t indigentiã ministroz ecclie. B Lon. Ray. vt in sũ. eo. ti. q. 47. B Per q̃ concludi ẽt pot⁹ gb⁹ dãde sint s. his gb⁹ est p̃uetũ: t q eis magꝭ idigẽt. B in sũ. eo. titu. q. 48. dr̃ fz Ray. t Hosti. q̃ p̃mitie dãde st sacẽdoti pochiali. Sz Hos. dicẽ q̃ diuidẽde sũt sic decime: vt ibi ꝺ quo ꝺ decime. 3. Hec possunt intelligi nisi aliud appareat de consuetudie: vt p̃tactũ ẽ fm Tho. B Et eodez mõ p3 quota pars sit dãda. Hã t fm Inno. ex quo nõ inuenitur expressũ de q̃ntate relinq̃t arbitrio dantis nisi consuetudo aliꝺ inducat. Vñ t Addit Ray. q̃ si eccl̃ia eẽt tenuis: nec hẽret sacerdos vñ posset sustẽtari amplꝰ dandũ esset B i. p̃suetudo eẽt eligẽda p quã amplꝰ soluit: vel saltem media q̃ parte sũt p̃suetudines fm eundẽ: vt in sum. eo. ti. q. 49. B ar. 10. q. 2. §. hoc ius, Vbi añt nõ est p̃suetudo q̃ p̃mitie soluant: t est obiẽcta a tpe de quo nõ est memoria: nõ soluẽtes fz Bul. excusãt. B Hoc vez fm eundẽ: si hꝰi consuetudo sit sine contradictione obtenta: vt in dicta. q. 49. B

Rinceps. Quomodo p̃ncipes t q̃cũq; dominus seclaris sb̃sit pape: habetur s. papa. §. 3. circa fi. Et de matia p̃ncipis vide supra dominus.

Riuilegium. qd sit. Rñ. Priuilegium ẽ p̃uatum ius ꝛ ius cõe indultum. Hã nulli aliqd indulgeret nõ eẽt p̃uilegiũ: ex de xbo. sig. abbate. ex eo. in his. B Idem in sum. li. 2. ti. 5. q. 159. fm Hostien. t Hoff. B

Utrũ aliqd p̃sit p̃uilegiũ qꝺ continet ius cõe. Rñ. Tale p̃uilegiũ quãdoq; p̃ceduur: ex de. p̃cu. q. in causis. t non est frustra: sed potꝰ dat multꝰ ex causis. p̃ q. magis solet timeri qꝺ spãli. phibẽ q̃ qꝺ generali. 23. di. quãq̃. B Host. cuꝰ fuerũ dicta: q̃ in hoc. §. habent: vt p3 in sum. eo. ti. q. 60. in hoc sic dicit: Magꝭ consueuit timeri qꝺ spãli caueẽ q̃ qꝺ generali idulgetur. B Itẽ multi quãdoq; scium̃ p̃uilegia talia t ignorãt iura. Itẽ cum frequenti iura male obseruentur: ipa per p̃uilegia i nouãtur: ex de treu. t pa. c. 2.

Quis possit p̃cedẽ p̃uilegiũ. Quicũq; pot legẽ facẽ t in gb⁹ pot: pot t p̃uilegiũ i dulgere: vt papa i spũalib⁹: t ẽt q̃ndoq; in tẽporalib⁹: vt i terr̃ sue tpalis iurisditois vel q̃ñ iurisditio ad eũ deuoluer et: vt dr̃. s. papa. §. 4. circa fi. Et nõ hic fm. Ber. q ecclesia Romana siue papa nũq̃ consuevit aliquẽ ꝺ se p̃uilegiare: ar. C. de sacrosanc. ec. iubem⁹ nullã. t ar. ex de p̃scrip. cũ ex officij. Qꝺ ẽ ꝺ eos q dicũt vel potꝰ fingũt se habere p̃uilegia q̃ possint iudicaf ꝺ rescriptis pape: t q̃ abiq; eoz approbatiõe ñ sit p̃cedendũ fm̃ rescripta pape t hꝰi. Itẽ potest p̃cedẽ p̃uilegiũ i perator i tpalib⁹: iz nũq̃ i spũalib⁹: q: de eis nihil pot statuẽ. 96 di. bñ qdẽ. Itẽ pot p̃cedẽ p̃uilegiũ epꝰ: ex de relu. do. cõstituꝰ. ex de cẽs. cũ venerabil. 16. q. 2. vilis. ex e. cũ oli 2°. rñso p°. dũ tñ faciat volũtate sui capli: ex ꝺ iur. epa. pastoralis. ex de excel. pla. sic vnire. Multo fortꝰ p̃tiarcha: ex de cle. nõ resi. cũ ad hoc. B Hoc sunt dicta Hosti. q t addidit, Et bz

uter intelligi põt: q quicũq põt constitutionẽ facẽ: t quatenꝰ: ti quibꝰ põt: t ꝓuilegiũ t indulgẽtiã põt dare. Et idẽ qđ in hꝰ ℔. nõtur in sũ. eo. ti. q. 162. fm eundez ℍo. t Ber. t Bof. B Quis aũt possit legẽ facere: regre. s. lex. §. i. t. 2.

Quis possit ꝓuilegiũ iterꝑetari. Rñ. fm ℍost. Si ꝟba sũt obscura siue ambigua: tũc est etꝰ interꝑetari cuꝰ est cõdere t iterum negociũ suspẽdet: exẽ de sen. excõ. inter alia. exẽ de iudi. cũ venisset. Si ꝟo non sunt ꝟba obscura vl ãbigua tũc dz diligẽter ꝑsiderari: exẽ eo. porro. t. c. recepimus. t postꝰ illustrẽdũ é itentiõi ꝓuilegij ꝫ verbis i. q. i. marchio. 38. di. sedulo. exẽ de ꝟb. sig. itelligẽtia. t. c. in his. Et ꝫtuz fieri põt latissime é interꝑetandũ: exẽ de dona. cũ dilectus. ff. de ꝓfti. ꝓnci. beneficia. nisi ꝓiudicet iuri alieno: q tũc reducit ad ius cõe: exẽ de ꝓsue. cũ dilectꝰ. §. plꝰ. t ti. dũ in aliqđ operet: vt. s. §. i. Lon. Inno. Ber. t Bof. Æ Idẽ in sum. eo. ti. q. 163. B

Utrũ ꝓuilegiũ amittat ꝑ actũ ꝫriuz vl ñ vtendo: t in ꝫto tpe. ℟ Multi circa hoc dixerũt multa. Inn. Ber. exẽ de cõsti. cũ accessissent. post multas opinionẽ recitatas ꝓcludũt sic. Melꝰ vi dicendũ q sicut sũt diuersa ꝓuilegia t in diuersis casibꝰ cõcessa: sic quodlibet ꝓuilegiũ locũ habeat in suo casu: sicut in ꝑscriptione i qua diuersa tpa requrunt: vid e. s. ꝑscripto. Æ Dic q ꝑ uilegiũ amittit aliqñ ꝑ actum ꝫriũ: quo casu si sit ꝓcessũ in fauorẽ ꝓsonarũ amittit ẽt ꝑ vnicũ actum: exẽ de cõsti. cũ accessissẽt. vbi dicit de quibusdam canonicis qbus fuerat ꝓcessum ne tenerent hẽre ꝓmicerũ. Quod si postmodũ ꝓmicerũ elegerit nõ possunt amplꝰ vti dicta ꝓcessione. Si ꝟo sit ꝓcessũ in fauorẽ ecclie: puta si alicui religiosi siue monasterio sit ꝓcessũ q nõ teneat soluẽ de cimas: nũc nõ amittit ꝓuilegiũ: nisi ꝑlatus tãc tpe ꝫriauerit: q ꝑscripto sit ꝑpleta sal tẽ lapsu. 30. ãnoz: exẽ de ꝓuil. si de terra. t. c. accedẽtibꝰ. Iz als ꝑscriptio nõ currat ꝫ ecclesiã nisi. 40. ãnis: q cũ ꝓuilegiũ ꝫ ius cõe ꝓcedat citꝰ amittit. Nã de facili res ad naturã caꝰ reuertit fm ℍosti. t in sum. li. i. ti. 15. q. 14. Idẽ perdit ꝑ ꝫriã sniam: ꝑ ꝑscriptionẽ: ꝑ renunciationẽ: ꝑ reuocationẽ: et ꝑ abusionẽ. xi. q. 3. ꝓuilegiũ. Et de his plenius notat ꝑ ℍost. vt ꝑz in sum. dcã q. 14. t li. 2. ti. 5. q. 164. B

Sed qd cũ aliqs allegat t ostẽdit ꝓuilegiũ: sed nõ ꝓbatur et. Rñ. fm ℍo. Nõ debet ũi iputari. ff. cõmodati. l. ad eos non obstãte ꝙ obijciat q nõ fuit vsus: vl q ꝫriũ facit é. Quo. n. vtet ꝓuilegio q vti nõ permittit. Nisi forte li inia feret ꝫ cum t non appellaret: exẽ de sen. t re. iudi. subortа. Sz ille q se opponit pmẽdꝰ é: exẽ eo. dilecti. Æ Idẽ in sum. li. 2. ti. 5. q. 165. B

An ꝓuilegiũ dz reuocari. Rñ. fz ℍosti. Nõ decet q reuocet sine cã: sed cum cã potest t dz reuocari: vꝑuta si aliqbus religiosis ꝓcessũ sit ꝓuilegiũ de nõ dãdis decimis ꝓpter eoz paupta: é deinde ditatũ sũt ita q etiã dãdo decimas possunt cõmode sustẽtari: tñ dãdo enormiꝫ leduntꝰ ecclie: dz cessare ꝓuilegiũ. Et sic itelligẽ exẽ de decimis. suggestũ. t. c. nup. Itẽ siqs non seruat ꝓuilegia supiorꝫ ꝓcessa subditis: etiã ipius ꝓuilegiuz merito reuocat: exẽ eo. dilecti. Sed nõ hic q sit supior ex certa scientia ꝑfirmauit ꝓuilegiũ ꝓcessum ab inferiori nõ poterit reuocari postea p inferiorẽ. 25. q. 2. ꝓuilegia. i. t. 2. t. c. sequẽtibꝰ. Æ Idẽ in sum. eo. ti. q. 164. fm ℍo. q t addit: Iõ Imperator vel rex ꝓuilegiũ ꝓcessũ ecclie ẽt p dñm papã quẽ ꝓstat supiorẽ ee omnibꝰ ex certa scientia ꝑfirmatũ nõ poterit reuocare. B De ꝓuilegijs exẽptis t de ipsis exẽptis: hẽs plura. s. exemptus.

Robatio.

Per q aliq̃ ꝓbãt. ℟ꝰ fz Ber.

Sicut p testes t ist̃rumẽta ꝓbãtur aliq̃: ita etiã scriptura antiquoz libroz facẽ fidẽ: exẽ eo. cũ cãm. exẽ de ꝑscrip. ad audientiam. Item si reꝑiat scriptura in aliq̃ colũna vel lapide ei stat. 24. q. 2 sane. 2. Sed ad hoc ℍo. sic addit: Caue tñ ubi: q nõ oia talia facilẽ plenaz fidẽ: sed illa tñ que subfideli custodia remanẽt: ceꝛa adminicula ꝓstant nõ ꝓbationẽ. Æ Idẽ in sum. lib. 2. ti. 5. q. 177. vbi t addit q dcã custodia ꝺ bet cẽ etiam publica fm eundẽ ℍost. B

Rosessio.

De mã ꝓsessiõis quere. s. nouũ t j. religio. 4.

Romissio.

Quid de illo q aliqđ ꝓmisit t postea nõ fecit. ℟ꝰ fz Tho. secũde. q. uo. Si ille q ꝓmittit aliquid habz animũ faciẽdi qđ ꝓmittit nõ mentitur a q non loquitur ꝫ illud qđ gerit in mente

ñ facit qđ ꝓmisit: ūc videt ifidelit agẽ ꝓ hoc ꝙ aiũ mutat. ℙđt tñ excusari ex duob⁹ Uno mó si ꝓmisit illud ꝙ é manifeste illicitũ: qz ꝓmittẽdo peccauit: mutádo aũt ꝓpositũ bñ facit. A Facit. 22. q. 4. i malis. B Alio mó si sũt mutate ꝓdictóes ꝑsonaꝝ t negotiorũ. Ut. n. dicit Seneca i li. de bñficijs ad hoc ꝙ hó teneatur facẽ qđ ꝓmisit requisit ꝙ oia immutata ꝑmaneãt. Uñ t aplꝰ ñ ẽ mẽtꝰ nó ípleꝝ qđ ꝓmisit cũ nó iuit corinthũ 2. Cor. i. t hoc ꝓpter impedimẽta q̃ supuenerũt. Et uõ ꝼz Ber. ꝙ ex nudo pacto siue ꝓmissione oꝝ actio: iz fm leges sit ꝓtra Et ꝙ mortaliꝫ peccat recedẽs a pacto: nõt hoc exẽ de pac. c. 1. A .i glo. Et ad hoc facit qđ nõt Tho. scõa scõe. q. iio. arti. 4. vz ꝙ oẽ mẽdacũ qđ venit ꝯ honorẽ dei vl dãnũ ꝓximi pniciosũ dr t mortale. B In alternatiuis, ꝓmissióibus t debitis electio ẽ debitoris t sufficit alteꝝ adipleri: i Instit. de act. §. plica eẽ de reg. iurꝭ. in alternatiuis. li. 6.

Rudẽtia carnis

vtrũ sit pcatũ. Rñ. ꝼz Tho. scõa scõe. q. 59. ℙrudẽtia carnis ꝓprie dr qñ aliqs bona carnis habz vt vltimũ finez vite sue. Hoc aũt manifestũ ẽ ꝙ é peccatũ: qz ꝑ hoc ꝛordinatur circa finẽ vltimũ q nó ꝓsistit i bonis corꝑis: iz anime. Uñ ad Ro. 8. ℙrudẽtia carnis inimica é deo. Et siquidẽ prudẽtia carnis accipiat fm absolutã prudentie rõem: ita. s. ꝙ in cura carnis ꝓstituat vltimus finis totiꝰ vite: sic é peccatũ mortale A qz prudẽtia, ꝓprie é circa ea q̃ sũt ad finẽ totiꝰ vite studiosa inquisitio: vt pót colligi ꝑ eundẽ Tho. i sũ. li. 3. ti. 34. q. 23i. vbi. notantur oia q̃ in hoc. c. habẽt. B Si ꝛro accipiat fm rõem ꝑticularẽ prudẽtie: sic é peccatũ vẽiale. Cõtingit. n. ꝙ qñqz ꝙ aliqs ꝛordiate afficit ad aliqđ delectabile carnis absqz hoc ꝙ auertat a deo ꝑ peccatũ mortale. Uñ nõ ꝓstituit finẽ totiꝰ vite i delectatiõe carnis. Et sic hñt studiũ ad hãc delectationẽ assequẽdã est ꝑccm veniale. Si ꝛo aliqs curã carnis referat in finẽ honestum puta cũ aliqs studet comestioni ꝓpt ꝛporis sustẽtationẽ nó vocat prudẽtia carnis qz sic vult hó curã carnis vt ad finẽ ꝑducatur. Notãdũ ẽt ꝙ sub prudẽtia carnis cõꝑhẽdit etiã prudẽtia huiꝰ seculi: qz ẽt exteriores res mũdi appetimꝰ ꝓpter carnem.

Ubes.

Requirit spz a impubes. imped. q. p tam

Ublice honestatis

iustitia: vide. s. ipedimentũ. 13.

Udicitia.

Sic ponit Tho. scõa scõe. q. 151. nomẽ pudicitie a pudore sumit i quo vre cũdia significat. Et nõ oꝝ ꝙ pudicitia ꝓprie sit circa illa de qbꝰ hoies magis vrecũdãt Maxime aũt ꝛecũdant de actibꝰ venereis: vt dicit Augꝰ 14. de ciuitate dei. Uñ neqz actꝰ ꝓugal ꝛecundia careãt: t hoc nõ: qa mot⁹ mẽbꝛoꝝ illoꝝ ipetio rõis nó subdit Uerecũdatur aũt homo nõ solũ de illa mixtione venerea: sed etiã de quibuscunqz signis eiꝰ: vt dicit phs 2ꝰ rhetoꝛice. Et nõ pudicitia attendit circa venerea t ꝑcipue circa signa venereoꝝ: sicut sũt aspectꝰ ipudici oscula: tactꝰ. Et qz hec magis solẽt deꝑhendi: nõ pudicitia magis respicit hꝰ exterioꝛa signa. Castitas aũt magis respicit ipam veneream commixtionẽ interdum tamẽ vnũ ꝓ alio ponitur.

Unitio sine culpa

nisi subsit causa nó est aliqs puniendꝰ: exẽ ó re. iurꝭ. sine culpa. li. 6. De punitione quã hz facere plat⁹ q̃ret. s. correctõ ꝓmo. Itẽ s. disciplina. Itẽ s. pena. i. Item de punitióe an sit dimittẽda ꝓpter scandalum: vide. ſ. scandalũ. §. 6.

Urgatio

qđ é. ℟°. ꝼz Ray. Est de obtectio crimine innocẽtie oñsio. s. p iuramẽtũ vl alio ꝺbito mõ ꝼz Bof. et hz duas species. Una dr purgatio cãonica: alia dr vulgaris. Canonica fit qñqz ꝑ solũ iuramẽtũ ipsius diffamati: qñqz etiã ꝑ iuramentum testiũ ꝓpurgãtiũ. s. t iurãtiũ q̃ credũt illũ verũ iurasse t innoxiũ cẽ. Et ista purgatio approbat tanqz bona. 2. q. 5. fere p totũ. Ulgaris vero purgatio é q̃ a vulgo inuẽta est: vt ferri cãdentis: aq̃ feruẽtis: seu ẽt frigide: duelli: t hꝰ i. Hec in totũ reprobata é tanqz a diabolo inuenta. 2. q. 5. mẽnã. t. c. ꝓluluisti t. c. móamachiã. Et é ptra illud Deut°. 6° Matth. 4. t Luc 4. Non tẽtabis dñm deum tuum. vt in. c. monomachiam. in fine et 21. q. 2. queritur. Et de ista mã hẽs s. duellũ §. pli. A Idem in sũ. li. 3. ti. 31. q. i. t. 2. fm Ray. t glo. ciuis.

B

Sz quãdo ẽ indicẽda purgatio. Rñ. Añ quis ẽ publice ifamat⁹ de crimie: t cõuicꝰ nõ pót seu ẽt nõ excusat: eẽ de purga. cano. nos inf alia. A vel etiã ꝓpter aliam crimis vehemẽ ẽ suspitionẽ: vt in. c. inf sollicitudies: eẽ eo. de quo. j. §. fi. B

Sz cũ quot pſóis dz fieri purgatio. ꝛ⁹ fm Ray. Numer⁹ purgatoꝝ taxabitur arbitrio boni iudicis. Añꝫ. n. maioꝝ qñ ꝫ minoꝝ numer⁹ taxãd⁹ ẽ fm q ifamia vl crimẽ fuit magꝰ vl min⁹ grauia. 2. q. 5. pſbyt t. c. omnib⁹ i fi. Añ Inno. idixit cuidã decano purgationẽ cũ 14. suis ordis: eẽ de purga. cano. inf sollicitudies. t cuidã epo idixit purgationẽ cũ duob⁹ abbatib⁹ nñ: eẽ ó pur. ca. cũ iuuẽtute. Et ad h⁹ eẽ ó accu. cũ. p. A Idẽ in sum. eo. ti. q. 8. B

Quales debẽt eẽ ꝓpurgatores. ꝛ⁹. Si possũt hẽri alig eiusdẽ ordis vl dignitat hẽri debẽt: eẽ de pur. ca. inf sollicitudines alis si hẽri nõ possint: puta q illi sũt inimici cũ aliꝫs iferioꝝ ordis: vl etiã cũ laicis posset qꝫ se purgare. 2. q. 5. si legitie. t. c. omnib⁹ i fi. eẽ de pur. ca. cũ i iuuẽtute. di. 81. clici. Debẽt nñ eẽ viri catholici. A t vita pbati: vt in. c. inf sollicitudies. de quo. j. B t q cõuersationẽ t vitã ei⁹ ẽt trãsacto tpe nocerit A nõ solũ in pñti: vt i tex. qui segt. B vt in decõ. c. inf sollicitudies. t. c. se. Quin etiã cũ mulierib⁹ religiosis t honestis possꝫ se qꝫ purgare. 18. q. 2. i decima i fi. A Idez in dicta. q. 8. B

Corã qb⁹ dz fieri purgatio. Rñ. Si aligs ẽ infamat⁹ apud pplm dz se purgare i publico. Si apud clez: coraꝫ clero. Si in vtro ꝫ casu corã iudice ꝫ. di. illud. 22. q. 5. de crimie. A Idẽ in dicta. q. 8. B

Que forma iurãmẽti i purgatorio. ꝛ⁹ Forma talis erit: Ego. N. iuro q nõ feci talegd per me: nec mãdaui: nec ꝓsiliũ: nec fauoꝛẽ: nec auctoritatẽ dedi. di. 50. sigs vidua. 2. q. 5. audiũ. eẽ de pur. cano quotiés t. c. fi. Pót etiã addi. Nec ratuꝫ habui q meo noie factũ fuerit: eẽ de restit. spo. cũ ad sedẽ. ff. de v. t vi. l. 3. §. cũ. pcuꝛ. A Quidã etiã addũt: nec sciui vl si sciui, ꝓhibẽ nõ potui: vt dicã. q. 8. vbi notant omnia que in isto. §. habẽtur. B Lópurgatores vo iurabũt sic: Juro sue iuram⁹ q credim⁹ rez esse illud qd ipe iurauit: eẽ eo. quotiés. Al breuꝛ fm Sof. Infamat⁹ iurabit se immunẽ a crimie de quo ifamat. A Nec forma exhisse reprobat: eẽ eo. c. fi. Jõ hma melioꝛ est. B Et compurgatores iurabũt se credere illum verum iurasse. B

Quid si infamat⁹ defecerit i purgatiõe ꝛ⁹. Puniet tanꝫ ꝓuict⁹: eẽ ó accu. cũ. p. t eẽ de simo. de hoc. t. c. insinuatuꝫ. Si vo purgationem rite fecerit iudex sine mora t difficultate dz suꝑsedere si forte facta fuerit relaxare: t eũ ab ifamia crimis absoluẽ A Et cũ boni testimonij ãnũciare: vt i. c. qd segt. B eẽ de pur. cano. ex tuaꝛ.

Quid si purgatio nõ fuit rite facta. ꝛ⁹ Si nõ fuit facta corã suo iudice: vl ẽt coraꝫ eo: sed fuit facta purgatio vulgar etiã si infamat⁹ absolut⁹ fuerit: nihilomin⁹ tenebit iterũ canonice se purgare: eẽ de pur. ca. ex tuaꝛ. t. c. cũ dilect⁹. A Idem in dicta. q. 8. fm Ray. B

Utꝛ purgatio semp sit recipiẽda qñ infamat⁹ offert eã. Rñ. fm Ray. duo casus sũt i quib⁹ nõ dz recipi. Añ ẽ qñ crimẽ est notoriũ. Alt est qñ ẽ accusatoꝛ t offert pbationẽ: eẽ de pur. cano. c. 2. t. c. cũ dilect⁹ A Hoc fuit dcm Ray. vt patet i dcã. q. 8. per dictũ. c. cũ dilect⁹. siue. c. 2. quod ad hoc nihil facere videtur. B

Utꝛ iudex possit indicẽ purgationẽ el qué suspectũ hz ipe tñ. ꝛ⁹ Nõ nisi forte accusat⁹ fuerit t remaneat suspectus suo epo aut sacerdoti⁹: aut honest⁹ vir. 2. q. 5. oib⁹. A. s. qñ ex ipo ꝓcessu: iz delictũ ñ sit plene pbatũ tñ accusat⁹ remanet suspect⁹ etiã soli iudici: vt pz in sũ. eo. ti. q. 9. vbi hec notãt fz Ray. Et fac eẽ. e. inf sollicitudies. B

Urgatoriũ.

Jgnis purgatoriꝰ: ẽt si eternꝰ nõ sit: miro tñ mõ ḡuis ẽ. Excellit. n. oẽz penã quã aligs nũcꝫ passꝰ ẽ i hac vita. Nũcꝫ i carne tãta pena iuẽta ẽ iz mirabilia martyres passi sunt tozmẽta: t multi nequit ẽcta sepe sustinuerũt supplicia: hec de. pe. di. 7. c. fi. A Pon⁹ videt. §. plt. B Et quasi eadem. 25. di. qualis in fi. A Lõ iuncto. c. qui in aliud. B

Que crimia purganti purgatorio. ꝛ⁹ Mon: capitalia iz minuta. 25. di. §. al ea. t. c. q̃lis hic. Itẽ illa pcã ó qb⁹ñ fit sufficiẽs pnia: vt. 5. pnia. l. §. 7. t penitẽtia. 2. §. 4. A Clari⁹ in purgatorio purgãt pctã de suã venialia: vel que sũt facta venialia per penitentiã veram si de eis non est plene satisfactum: de pe. di. 7. §. fi. B

Utrũ exñtes in purgatorio possint iuuari ab exñtib⁹ in hoc seculo. Rñ. ꝟ3 Pe. Sic: vt p3 2° Macha. 12. Scã ⁊ salubr̃ ẽ cogitatio ꝓ defũctis exorare: vt a pctis soluãtur. Nã ⁊ apls. 1. Cor. 12. loquit de corpore mystico ad similitudinẽ corpis humani. A Corp⁹ mysticũ dr̃ ecclia Ro. 12. ibi. Mlti vnũ corp⁹ ⁊c̃. B In corpe ꝟo humão nã per vnum mẽbrũ supplet indigentiam alti⁹. Ergo cũ gr̃a sit potẽtior q̃ nã i corpe mystico vnum mẽbrum pot supplere indigẽtiã alti⁹. Et ẽ q̃ suffragia mẽbroꝝ ecclie possũt ꝓdesse mẽbris indigentib⁹. Quia ꝟo p mortẽ nõ desinũt eẽ mẽbra eiusdem corpis suffragia viuoꝝ possũt ꝓdesse etiaꝫ dfũctꝫ Uñ Aug. No ẽ negãdũ spẽ dfũctoꝝ pietate suoꝝ viuentiũ posse releuari. Con. Tho. i. 4. di. 45. A Idẽ in sũ. li. 3. ti. 34. q. 164. B Et d hac mã vide. j. suffragiũ.

Urificatio post partum.

Utrũ ꝓpter partũ debeãt mulieres abstinere ab ingressu ecclie. Rñ. si intrare volũt eccliam ad agendũ gr̃as nõ peccãt: nec sunt ꝓhibẽde. Si tñ ex veneratiõe volunt aliq̃tulũ abstinẽ deuotio eaꝝ nõ est iprobãda: ex̃. eo. c. vno.

Utꝝ vir cognoscẽs vxorẽ ante purificationẽ post partum peccet mortalr̃. Rñ. ꝟm Guil. nõ credo: lꝫ videat ꝯ. 5. di. ad ei⁹. 33. q. 4. si cã. 32. q. 4. origo. ⁊. q. 7. ñ solũ. Oĩa illa capl̃a loquũtur de honestate ⁊ consilio. Sꝫ q vxori debitũ reddit his tpib⁹ nõ peccat: sꝫ tñ de honestate ⁊ ꝯsilio nõ dꝫ reddere nisi timeat fornicatio: sic nõtur dicto. c. ad ei⁹ A in glo. q̃ dicit q̃ iõ his tpib⁹ ꝓhibet vsus mr̃imonialis: qꝛ ex tali coitu nascunt filij morbosi ⁊ leprosi. Item dicit q̃ si mulier petit a viro debitũ tpe mẽstrui vel purificatõis nõ dꝫ reddẽ nisi timeat de fornicatiõe. Et sic inuit q̃ dcm̃ Aug. nõ sit de ꝯsilio: sed de debito. Puto q̃ pot distingui int̃ exactũ ⁊ exigẽtez ꝟm q̃ ꝑdictũ ẽ de tpe solẽnitatũ ⁊ ieiunioꝝ. s̃. debitũ cõiugale §. 6. cum additionibus. B

Usillanimitas.

Utrum sit peccatũ Rñ. ꝟ3 Tho. scda scde. q. 133. Sicut p presumptionẽ aliqs excedit ꝓportionẽ sue potentie dum nitit ad maiora q̃ possit: ita ⁊ pussilanim⁹ deficit a ꝓportione sue potẽtie dũ recusat in illud tẽdere qd est sue potẽtie cõmẽsuratũ. Et iõ sicut ꝑsũptio est peccatũ: ita ⁊ pussillanimitas: qꝛ ẽ ꝯ naturalẽ ordinẽ quo vnaqueq̃ res naturaliter inclinat ad exequendã actionẽ cõmẽsuratam sue potẽtie. Inde ẽ q̃ ꝟuus accepta pecunia dñi sui fodit i terrã: neq̃ opat⁹ est ex ea ꝓpter quẽdam pussillanimitatꝫ timorẽ punit a dño: vt hr̃ Math. 25. ⁊ Luc. 19. De presũptione hr̃. s̃. presumptio.

Uarta

multiplex est. s. falcidia trebellianica ⁊ legitĩa siue debita filijs iure nature: q̃ ẽ redacta ad tertiã. De his tribꝰ hr̃. s̃. legitima. §. 1. Est ⁊ q̃rta de funerali b⁹: quã debẽt ꝑdicatores ⁊ minores de sepulturis apd eos: vt. j. sepultura. 3. §. 1.

Uestuarii.

Questores qui discurrũt ꝓ elimosynis ꝓhibent admitti nisi exhibeãt ꝟas lr̃as aplicas vel diocesãi. A Littere aũt aplice acceptari nõ debẽt ꝑusq̃ fuerit p diocesanũ diligent examinate: vt i cle abusiõib⁹: ex̃ d pe. ⁊ re. B ⁊ nihil ꝓponãt nisi qd in lr̃is ꝯtinetur ⁊ ponit forma lr̃arũ: ex̃ de pe. ⁊ re. cum ex eo. B

Questuarij tales debẽt eẽ modesti ⁊ discreti: ⁊ ne i tabernis aut alijs icõgruis locis hospitent: nec faciũt icongruas expensas: nec assumãt habitum false religionis: ex̃ de pe. ⁊ re. cũ ex eo.

Ad q̃stuarios nullaten⁹ ꝑtinet ꝑdicare: sꝫ tñ charitatiua subsidia peteret ⁊ idulgentiã siquã habẽt exponẽ. ex̃ de hereti: vt offm̃. li. 6. ⁊ in cle. abusionib⁹ de peni. Et si p eos ipediret offm inq̃sitoꝝ possunt ⁊ debẽt ab ipis cõpesci ⁊ remoueri a predicatiõe: vt in dcõ. c. vt officium.

Questores nõ debẽt ꝯcedẽ indulgentias motu suo de facto: nec dispẽsare super votꝫ: nec absoluere a piurijs homicidijs ⁊ ⁊ alijs peccatꝫ ꝯfitẽtes sibi. A Et sic vr̃ eis penitus interdictũ offm̃ audiendaꝝ ꝯfessionũ. Sed forte hoc intelligitur de grauioribꝰ ⁊ reseruatis: sicut pꝫ in exẽplis positis ⁊ p rõnem dcẽ cle. abusionib⁹. s. ne auctoritas clauiũ veniat in contẽptuꝫ. B Nec male ablata icerta data sibi aliqua pecunie q̃titate remittere. Nec tertiam aut quartã partem ⁊ huiusmodi de iniunctꝫ penitẽtijs relaxare. Nec animam vt mendacit assert de purgatorio trahere. Nec plenã peccatorum remissionem indulgere. Nec a pena ⁊

culpa absoluere. Et omnia ꝑuilegia super ꝑdictis vel aliquo predictorũ reuocata sũt vt in cle. abusionibus. de pe.

Aptor primo.

s. quãdo ꝑ violentiã qs rapit res alienas. Cui⁹ pena est ꝑm leges ꝙ si agatur ifra ãnuz ciuilit̃ punit̃ i quadruplũ cõputata. s. ipa re. Post ãnuz ꝟo in simplũ ff. vi. bo. rap. l. i. ꝛ. 2. Et ad istã pena raptor quidẽ tenet̃ solũ postq̃ ꝯdemnat⁹ ẽ: vt ponit Tho. scda scde. q. 62. A De hoc lati⁹ est dcm̃. s. pedagiũ. §. 2. cum additiõe. B Si ꝟo agat̃ crimialr̃: tũc ꝓpt̃ vi sine armis pũit̃ i tiã ptẽ bonoꝝ ꝛ fit ifamil. ff. de vi pu. l. i. rñso. 2. l. fi. Et de hoc vide. s. infamis. Si aũt cũ armis: punit̃ deportatiõe. s. qꝛ deportabat̃ in isulã ꝛ ꝑdebat oia bona sua: vt in Insti. de pub iudi. §. Itẽ lex iulia. de vi. Scdm canones ꝟo raptor multiplicit̃ punitur. Et ꝑma pena ẽ qꝛ excõicat̃. s. ab illo epo in cui⁹ epatu rapinã fec̃: ex̃ eo. c. i. 6. q. 3. placuit. Itẽ denegat̃ ei pnia: nisi restituat ablata: vl̃ plenã securitatẽ de reddẽdo faciat si habeat vñ possit. Si ꝟo cuz hẽret vñ posset distulit accipe pniam vsq̃ ad mortẽ: ꝛ sic nõ põt satisfacere: si petat pniã dabitur ei ꝛ ẽt viaticũ. Si ꝟo decedit impenitẽs: tũc ꝛ viaticũ ꝛ sepultura denegabit̃: ex̃ eo. sup eo. ꝛ. c. i lr̃is. Qd̃ si nõ hẽat vñ reddat: nec hẽdes nec ꝓpinq volunt satisfacẽ ipe tñ ꝯtritus facit qd̃ põt lz tarde: ñ ꝑuabitur pnia ꝛ viatico: sed tñ sepultura denegabitur: qd̃ statutũ est ad terrorẽ aliorum Presbyteri ꝟo q ꝯ ꝑdicta fecerint sepeliẽdo ipm: ꝛ h⁹i debẽt dponi ab officio ꝛ beneficio: vt in dicto. c. sup eo. Sed tñ de occultis raptorib⁹ ꝑm Inno. nõ dz tal rigor ꝑuari: ar. ex̃ eo. i lr̃is. A In dcõ. c. sup eo sic dr̃: Statuim⁹ vt qcũq̃ ex his qui violẽter surrexerit i rapinã siue ecclarũ violatõnẽ manifeste fuerit depheſus: nisi ꝑus ablata restituat si poterit: vl̃ emẽdãdi plenaz ꝛ firmã securitatẽ fecerit pnie bñficiuz ei penit⁹ dnegetur. Si ꝟo vsq̃ ad obitũ in ꝯtumacia sua durauerit ꝛ in extremis positus remediũ pnie postulauerit humilit̃ si emẽdatõem: vl̃ emẽdãdi securitatez ꝑstuẽit ei pnia ꝛ sepultura ecclastica ꝯcedatur. Qui aũt in sanitate obstinata mẽte ñ penituerit vl̃ emẽdauerit ꝛ i morte securitatẽ ꝑstare nequerit: solẽnitas pnie paꝝ ꝓdesse videtur sicut credimus. Sed d̃ petõ ꝯtrito viaticũ nõ negetur: ita tñ ꝙ null⁹ clericoꝝ sepulture ei⁹ intsit nec ei⁹ elynã ꝑsumat accipe. Qd̃ siqui clicoꝝ vl̃ ꝑsbyteroꝝ ꝯ hoc in vita vl̃ i morte pnias dare vel sepulture int̃ esse: vl̃ eoꝝ elynas accipe tẽtauerit seu h⁹i rapine ꝑticipes iuẽti fuerit: ordinis sui dãnuz irrecupabilit̃ patiãtur ꝛ ecclastico bñficio careãt. h⁹ ibi. Et h⁹. c. itelligit de publico raptore: vt ꝛ nõtur i sũ. li. i. t. 16 q. 6. vbi etiã subiũgitur ꝑm Gof. ꝙ si dict⁹ raptor in morte satisfacere non põt: ꝯtrito viaticũ cõceditur: sed sepultura denegatur: vt dicit decre. sup eo. Si ꝟo in morte cõstitutus satisfacere ꝓmittit: si cõualescat: ꝛ añ satisfactionẽ decessẽit nõ denegabitur sepultura: sed heredes ad satisfactõez cõpellent̃ ex̃ de rap. in lr̃is. Et ꝙ hoc casu sepultura negat̃ q̃uis viaticũ cõcedat̃: fit ad terrorẽ vel fit ad ꝯuersionẽ heredũ qui nolũt satisfacere: vt ꝑ hoc ad satisfactiõez inducãtur vt dicũt Goff. ꝛ Ray. Et addit Ray. Vel dic hãc cõstitutiõez localẽ esse. Videt. n. iure nouo ꝙ siqs eẽt etiã ꝓ huiusmõi criminibus excommunicat⁹: dũ in extremis ageret iuxta formã ecclesie esset absolutus nõ deberet cimiteriuz ꝛ alia ei suffragia ecclesiastica denegari: sed ei⁹ heredes ꝛ propinqui ad quos bona ꝑueniũt ipsi⁹ vt pro eo satisfaciãt sũt ecclesiastica censura compellendi: ex̃ de sepul. c. parochiano. Hosti in sum. dicit simpliciter ꝙ ei sepultura denegatur: vt dicit decre. sup eo. lz viaticum concedat̃ quod maius est. Et hoc fit ad terrorem: ꝛ ꝓpter inobediẽtiam ꝛ contumaciã suam in qua longo tpe stetit. Si ꝟo super hoc nũq̃ fuit admonit⁹: vel fuit admonitus: sed modico tpe ꝯtumax stetit: absolutus ꝑ ꝓpriũ sacerdotẽ erit sepeliẽdus: ꝛ heredes cõpellẽdi sũt satisfacẽ iuxta facultates d̃functi: vt ex̃ de rap. in litter. Quasi idẽ dicit ipe Hosti. in glo sup dicto. c. sup eo. hec ibi. B De pena ẽt raptoris: vide s. furtum. §. 3.

Utrũ rapina sit grauius pctm̃ q̃ furtũ Rñ. ꝑm Tho. scdã scde. q. 66. Sic. Nam violẽtia est magis ꝯ volũtatẽ q̃ ꝯ ignorãtiam. Itez qꝛ ꝑ rapinaz nõ soluz infertur alicui dãnũ in reb⁹ sed etiã ꝟgit in quãdã ꝑsone iniuriã. Quod aũt hoies minus verecũdãtur de rapina q̃ de furto ex hoc est ꝙ hoies sensibilibus inherentes magis

gloziantur de virtute exterioꝛi que magis manifestatur in rapina q̃ de virtute interioꝛi q̃ tollitur per pcñm. Et ideo minus vere cundantur de rapina. Ad materiam raptoꝛ pertinere pót. ſ. latro. t. ſ. naufragiũ t. ſ. pirata. t. ſ. ꝓdo. t. j. restituto per totum. Non licꝫ rapere a saracenis tempoꝛe treuge. j. treuga.

Aptor secundo. ſ. pſonarũ

Raptoꝛ nõ dr̃ solũ rep̃: vt in ꝓcedẽti. c. sed ẽt pſonaꝝ: t sicut ab illo dicit rapina: ita t ab isto dr̃ raptꝰ: t cõmutt q̃ puella violent rapit: vt ip̃e pꝛpetuũ teneat: vel etiã q̃ non ipa sed vsus eꝰ violent rapit. 36. q. i. §. ex hac. Jtẽ raptꝰ non solũ cõmutt in v̄gine: sed etiã large sũptus i vidua t sancti moniali. 32. q. 2. raptoꝛes. t. c. sigs nõ dicã Et de hac materia hẽs. ſ. luxuria. §. 1. B De isto raptu clariꝰ dcñ est. ſ. fornicatio. in ꝓncipio cũ additione. B

Que pena raptoꝛ. Rñ. ſm leges pena est vt capite puniat. Et si ingenuã rapuit eꝰ substantia rapte applicet. Secꝰ si ancillam vel libertã: qꝛ tũc decapitat quidẽ: sed non pdit substãtiã. Et intelligit si rapuit mulierẽ honestã: secus si meretricez: qꝛ ſm leges nõ punit: vt. C. de adul. l. q̃ adulterũ. B Nõ punit. ſ. ꝓdicta pena. Ab alijs aũt penis nõ repũ imunis. B Jtez non distinguit: vtrũ volentẽ qs rapiat: aut inuitã sponsam. ꝓpriã: aut alienã: ꝓmugatã vel nõ ꝓmugata. Jtẽ nõ potest puella rapta ꝓhere cũ raptoꝛe. Jtẽ omnes fautoꝛes raptoꝛ capite puniunt. Probant hec oĩa. C. de rap. vir. raptoꝛes. Secundũ canones ꝓo alĩ puniuntur. Nã raptoꝛ efficit suus rapte: nulli vult se redimẽ. 36. q. i. de raptoꝛibꝰ. B Et ibi pz q̃ si mulier volũtarie rapta ẽ: raptoꝛ obligat pẽ ipi rapte ad ꝓdicta. ſ. ad fuiendũz vel ad se redimẽdũ. B Hec aũt pena potest intelligi i foꝛo iudiciali nõ aũt in penitentiali. Jtẽ raptoꝛ debz excõicari cũ fautoꝛibus suis. 36. q. 2. c. i. t. 4. Jtez si rapta velit ꝓhere cũ raptoꝛe pót: ex. eo. accedẽs. Jtez nõ intelligit raptoꝛ si rapuit sponsã ꝓpriã 36. q. i. lex iulia. t. q. 2. de puellis. t. c. sigs virginẽ. ex eo. cũ cãm. Jtẽ raptꝰ non ẽ vbi puella pſentit: vt i dcõ. c. cũ cãm. B ſ. q̃ ꝓpus pſentit i mrimoniũ: liz ꝓ voluntate parentũ: vt ibi. Secꝰ si pſentit solũ rapine: qꝛ tunc bñ dicit raptꝰ: t punit raptoꝛ dcõ. c de raptoꝛibꝰ. t. ſ. tactũ est. B An qui de floꝛat ꝙginẽ teneat eã ducere vel maritare hẽs. ſ. luxuria. §. 2. B Aduertẽdũ ẽ fz leges q̃ raptoꝛes filioꝛ seu seducẽtes filios a patribꝰ si sũt nobiles damnant in metallũ. Si nõ sũt nobiles: aut si plures hoc cõmiserũt dãnant ad mortẽ. Et seruꝰ vel libertus subijcatur tẽstijs. C. de plagiarijs. l. fi. t ibi g o. B

Atrociniis obligati

vide. ſ. obligatus.

Eonciliatio ecclie

vide. ſ. cõsecratio. 2. §. 4. Jtẽ de reẽciliatiõe cimiterij. ſ. cõsecratio. 4. §. 2.

Eligio primo cõit. Utꝛ

liceat nouã religione adinuenire. Rñ. Mlo modo: ex de reli. do. religionuz li. 6. B qꝛ q religionẽ assumere cupit debet vnam de approbatã accipere: ex de religio. do. c. fi. B

Utrũ illi qui ꝓstruũt hospitalia mutãt habitũ: accipiũt certũ signũ: aliquã ẽt hospitalitatẽ exercẽt: tñ habẽt vxoꝛes t ꝓpria: sint aliquo modo dicẽdi religiosi seu ꝓsone ecclesiastice. Rñ. si hoc fit sine auctoritate epi: tũc nullo mõ debẽt dici ecclesiastice pſõe: nec religiosi. 93. di. nulla. B Nõ obstãte ꝓsuetudie Jria: qꝛ oĩno irrõnabilẽ ẽ ſm Host. t in sũ. li. 3. ti. 28. q. 24. B Si aũt fiat auctoritate epi: tũc locꝰ quidẽ religiosus censet: ex de reli. do. c. 3. t. 4. Persone quoq; si ꝓmutãt obediẽtiã t caste viuere cũ vxoꝛe t ea mortua aliã nõ ducẽ t ꝓpria nõ habere: pſone ecclesiastice sũt: t quodãmõdo religiosi dici possũt. Nec obstat q̃ vxoꝛẽ aliqs talis hẽat. Nã t intelligit caste viuere. 31. di. nicena. B Etiã si vtatur mrimonio dũmodo honeste: vt ex eo. t. pz B Jtẽ nõ obstat q̃ q̃ ꝓpriã hz: qꝛ illud pót habere rõne administratiõis: non tñ ꝓpre religiosꝰ dici pót: nisi ꝓmittat aliquã approbatã regulaz: ex de reli. do. c. fi. Nec pót tali cõmutti administratio spualium si laicus est. B Nec in hoc videt excusare epi auctoritas ſm Hosti. q t addu: Consulimus etiã epis vt talib⁹ quo ad omnes de vna dioceli vniformem habitum t regulã certã tradãt. Consulimus etiã q̃ eis graue nõ erit sicut credimus q̃ libraã pipe

ris vel cere: vel aliū certū cēlū i signū sub
iectionis sibi remeāt: t vt cor ꝓtectio eui
denti⁹ elucescat: vt in dicta. q. 24. B

Utr occasione religionis ꝓtermitten
da sint ꝓtatis officia in parentes. Rñ. fm
Tho. i quolibz. Alr dicendū est de illo qui
nōduz religionem intrauit: t alr de illo q i
religione iā ꝓfessus est. Qui. n. nōdū intra
uit si videat ꝓiz suū i magna necessitate t
cui p aliū subueniri non possit: non dz reli
gionē intrare: sed dz ministrare parentib⁹
maxie si absq; periculo pcti possit i seculo
remanere. Si vo p aliū possit parētib⁹ mi
nistrari: potest si vult religionē intrare. Añ
Chrysō⁹ exponēs illō Math. 8. t Luc. 9.
Dimitte mortuos sepelire mortuos suos
dicit q malū ē abducē hominē a spūalib⁹
t maxie cum fuerint q ministerū parētuz
ꝓpleāt. Extabāt. n. aliq q cōplere posset il
li⁹ funeris sepulturā. Postq; vero iā aliqs
ē i religione ꝓfess⁹ mortu⁹ ē mūdo. Añ p
spūalē mortē deobligat a cura ipēdēda pn
tib⁹: sic etiā deobligaret p mortē corpora
lē. Et nō non peccat nec ꝫ ꝓceptū dei agit
si in claustro remaneat sub ꝓcepto ꝓlati
parentum ministratiōe ꝓtermissa. Etenī
fact⁹ ē impotēs ad reddēdū debitū ministe
riū absq; ppria culpa. Debz tñ q̄tū potest
salua ordis sui obediēcia satagē: vt p se vel
p aliū suis parētib⁹ subueniat si in necessi
tate fuerint. Idē etiā Tho. scōa scōe. q. 189
a. 1 Idē in sū. eo. ti. q. 12. Et idē nōt Nico.
de lyra sup. 15. Matth. B

Scōm qd attēdit grad⁹ diuersarū rel
gionū. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 188. Sū
mū gradū in religionib⁹ tenēt q ordinant
ad docēdū siue ad ꝓdicandū. Et hoc vez
ceteris eq̄lit̄ ꝓputatis: al' sec⁹: vt ꝑz in statu
clice sclaris et curati q ordinat ad ꝓdicaz
exē de cele. miss. sane. q̄ sacerdos. et tñ status
monach⁹ ē status reglarū etiā ad ꝓdicandū
nō deputatoꝝ. 16. q. 2. due sūt. i fi. Et idē q̄
hic nōtur in sū. eo. ti. q. 21. B Scōm tenēt
illi q ordinant ad ꝓtemplationē. Tertiū illi q
occupant circa exteriora: vel actiōes. In singu
lis aūt horū graduū pōt attēdi ꝑeminentia
fm q vna religio ordiat ad altiorē actū in
eodē genere: sic̄ ink opa vite actiue potius ē
redimē captiuos q̄ recipere hospites: t in
ppl⁹ ꝓtemplatiue potior ē ozō q̄ lectio. pōt
etiā attēdi ꝑeminētia si vna earū ad pla ho
rū ordinet q̄ alia: vel si ꝓuenientiora statuta
hēat ad finē ꝓpositū ꝓsequēdū. Utr aūt p
fectior sit religio solitariorū q̄ i societate vi
uentiū: vide s. heremita. q. 1.

Utr religiosus peccet mōtaliter trāsgrediē
do ea q̄ sūt in regula. Rñ. fm Tho. scōa se
cūde. q. 186. Horū ꝓfessiōis respicit ꝓncipa
liter tria. s. pauptatē: ꝓuinētiā: t obediētiaz:
t horū trāsgressio obligat ad mortale. Alio
rū aūt trāsgressio nō obligat nisi vl' ꝓpt cō
tēptū regule: q: hoc directe ꝓtrariat ꝓfessio
ni p quā vouit aliqs regulare vitā. Et q̄
scz religiosus nō teneat eē pfect⁹: isz ad pfecti
onē tēdere cui ꝓriat pfectionis cōtemptus
fm eundē Tho. scōa scōe. q. 186. ar. 9. B
vel ꝓpter ꝓceptū siue a plato ozeten⁹ factū
siue in regula exꝑssū: q: hoc eēt facere ꝓtra
obediēne votū: nō aūt qui ꝓfitet vouet ser
uare oia q̄ sūt in regla: isz vouet reglare vitā
q̄ ēentialiter ꝓsistit in trib⁹ ꝓdict̄. Añ et i q
busdam religionib⁹ cauti⁹ aliq ꝓfitent nō
quidem regulam: sed viuere secundum re
gulam: idest intendere ad hoc q̄ aliquis
mores suos informet secundum regulam
sicut fm quoddam exemplar. Et hoc tol
litur p cōtēptū. In q̄busdā aūt religionib⁹
adhuc cautius ꝓfitent obiam fm reglam
ita q̄ ꝓfessioni nō ꝓriatur nisi illud q̄ est
ꝓtra ꝓceptū regule. Trangressio vero ali
ozū obligat solū ad peccatū venale: q: talia
sunt quedā dispositiones ad ꝓncipalia vo
ta. In aliqua tñ religione. s. fratrū ꝓdicato
ꝝ: talis trāsgressio vel omissio constituz
nuz ipsoꝝ ex suo genere nō obligat ad cul
pam neq; mortalem neq; venalē: sed solū
ad penā taxatā: quia p hūc modū ad talia
obseruanda obligant: q tñ possent vel veni
aliter vel mortaliter peccare ex negligentia
vl' lubidine siue cōtemptu. Et Lon. Ul. vt
in sū. li. 3. tt. 33. q. 25. B

Utr religiosus eodē genere pcti q̄ius
peccet q̄ secularis. Rñdo. fm Tho. vbi s.
Pctm religiosi potest esse grauius peccato
sclarī eusdē spēi triplr. Primo si sit ꝫ
votū religionis: puta si religiosus fornicet
vel furetur: quia fornicādo facit cōtra votū
ꝓtinentie: et furando facit cōtra votū pau
ꝓtatis. 2° mō si ex cōtēptu peccet: quia ex h⁹
vl' magis esse ingrat⁹ diuinis officijs vel ꝛ
neficijs quib⁹ ē sublimat⁹ ad statuz perfe
ctionis: sicut apls dicit Heb. 10. Quod fide
lis grauiora meret supplicia: ex hoc q̄ pec
cando filium dei conculcat p ꝓtempū. Añ

t dñs cõquerit Hiere. xl. Quid ē q dilect⁹ me⁹ i domo mea facit scelera multa. 3° mõ peccatũ religiosi põt ee grau⁹ ꝓpter scandalũ: q ad vitã ei⁹ plures respiciũt. Si vero religiosus nõ ex ꝓpto: sed ex infirmitate vel ignorãtia aliqõ pctũ qõ nõ est ꝑ votũ sue ꝓfessiõis ꝓmittit absq; scandalo: puta in occulto leui⁹ peccat in eodē genē pcti q̃ secularis: q peccatũ ei⁹ si sit leue absorbetur ex multis bonis q̃ facit et si sit mortale: facilius ab eo resurgit: ꝑmo qdē ꝓpter intentionē quã hz erectã ad deũ: q̃ tñ ad horã intercipiat de facili ad pstinã repat. Itez scit delicta corrigere. iuuat etiã a socijs ad resurgendũ: fm ulõ Eccl̃iastes. 4°. Si vn⁹ ceciderit: ab altero fulciet. Ve soli q: si ceciderint nõ hz subleuantē. A Idem i sũ. eo. ti q. 26. B

Quid ꝓsulendũ electis et fugitiuis q nõ pñt impetrare recũciliationē fm fõmã decre. eī de reg. c. fi. A Ibi dicit q debẽt tales requiri et ad reuertendũ cõpelli: t sic fortius recipi: salua tñ ordinis disciplina. i. fm cõuenientiã regule: et sic pñt subijci discipline t coertioni. B nec inuenit religionē in q̃ recipiãt. Rñ. fz Ray. Tenẽtur viuere regulariter t honeste tã apostate q̃ electi. A Ubi dñm vi pot⁹ fuisse gl. Ray vt pz in sũ. li. 3. ti. 28. q. 2. vbi dicit glo. B

Quid õ his q̃ lucrat mõachꝰ fugitiuꝰ seu apostata. Rñ. Toto monasterio suo luceratur. 18. q. 2. abbates. t sicut Inno. dicit et si vetãte mõasterio acquirit. ff. de acq. re. do. et. Sz fm eundē si mõachꝰ sit electꝰ ea q̃ lucrat nulli acquirit: nec valet cõtractꝰ eius. Et addit: Posset tñ dici q acquirit epo a cuiꝰ iurisdictione nõ ē absolutus. Ut de ēt hũc casũ s. apostasia. 5. §. 2. A t ibi dicit glo. clarius dictuz est. B

Utz periculũ sit religiosis siue mõachis si ab abbate negligat cura eccl̃ie t populoz ptinẽtiũ ad eũ. Rñ fm Tho. in quolibet. Nullꝰ pót exigẽ aut recipe carnalia alioz: maxime ꝓcia peccatoz nisi spũalia seminet ꝓdicando vel orãdo: vel saluté eoz a quibꝰ recipit: p virtꝰ: pcurãdo. Dico g⁹ q totũ clausttrũ sicut recipit: sic tenet refũdere. Si ergo ꝓstat eis q cura negligatur debẽt supplicare abbati: et debẽt eũ monẽ in capl̃o: t si videãt q fmedũ nõ appõat debẽt appellare ꝑ abbatẽ sicut ꝓtra aduerlariũ veritatis. Et si cẽt mihi notũ aliquod tale mõasterũ: nõ auderẽ cõsulere q̃ aliq̃ in tali eligẽt mõachatũ. A Idez in sum. li. 3. ti. 28. q. 23. B

Utz aliqs religiosus possit esse plibꝰ loc̃. Rñ. nulli religiosi vl monachi pñt ꝑ esse plibꝰ ꝓoratibꝰ Itez nec plurib⁹ eccl̃ijs curã animarũ habẽtibꝰ: eriã si eadē cura non p ipos sed p ꝓb yteros ad eoꝝ ꝓfessionē pcipos institutos hẽat exerceri: nisi auctoritate sedis aplice: vl si vnꝰ ex eis ab alio cepẽdeat vel admuicẽ sint ãt exi. Et q cũq talẽ ꝓoratũ vel talẽ eccl̃iã obtinẽs recepit aliũ ꝓmo ꝓuatꝰ est ipo iure t statim tenetur diminere t p eũ ad quẽ ptinet libere ꝓferat: t nisi dimittat fit ineligibil: t ab vtroq; pnãtꝰ repelli dz: eī de pbẽ. cũ singula. li. 6. Circaꝰ plra vide. s. bñficiũ. i. §. 4

Ꝓuoratꝰ vl eccl̃ie aut administrationes seu officia vniꝰ monasterij ꝓsueta per eiusdē monachos gubernari nõ debẽt cõmitti monachis alteriꝰ monasterij sine licẽtia pape. Et ꝑ hoc ordinãtes sũt ꝓuati potestate, puidẽdi de ipis. A .s. ea vice t de ipis p dioceseanũ si exẽpta nõ fuerint: aliqn p sedẽ apostolicã ordinet: vt in dcõ. c. cũ singula. B Et recipiẽtes sũt ineligibiles ipo iure: eī de pbẽ. cũ singla. §. fi. li. 6.

Utrũ religiosi succedãt in bonis parẽtũ t hꝰ. i. q. 1. sic mmo plus q parentes posũt eos exheredare q̃ suis dũ laici fuerãt in cãm ingratitudis icidissẽt. C. de epi. t cle. deo nob. 19. q. 3. c. fi.

Religiosis ꝓcipit i virtute obie t sub i tminatiõe maledictiõis cine ne i fmonꝰ suis plat̃ detrahãt vel retrahãt aliquos ab eccl̃ia t sua frequẽtia: vl idulgẽtias indiscretas ꝓnunciẽt: t ne retrahãt testatores a restitutiõibꝰ debit̃: aut legatis mñicabus eccl̃ijs faciẽdis: nec legata vl obita: aut male ablata icerta sibi vel suis ordis frib⁹ vel cõuẽtib⁹ in alioz ꝓiudiciũ fieri vel erogari curẽt: nec absoluãt quẽq̃ in casib⁹ refutatis pape vl epo t pluraꝰ h: vt i c. religiosi. de ꝓuile. A Ibi. n. ponit etiã aliqua ꝺ quibꝰ dictũ est. s. absolutio. i. §. 2. ꝙ. 2ª est de religiosis. Et addit q ipi religiosi nõ ꝑsumãt ꝓsonas eccl̃iasticas ꝑsertz corã iudicibꝰ delegatã a papa suã ꝑ eos iusticiã ꝓsequẽtes verareidebue: aut ad loca plra t ꝑsertz multũ remota ꝓuenire. Sig. aũt ꝺ vetuz aliqd ibi attẽtare ꝑsumpserit: p duos mẽses subtaccãt penis q̃ fm cor regulam

vel statuta ꝑ grauib⁹ culpis eis ꝓsueuerũt
iponi sup quib⁹ abscq; manifesta necessita-
te cũ eis nõ valeat dispẽsari. Cetez plati eo
rũ nisi de his q̃ occasione ꝓmisso⁹ excessu
um ad eos quoquo mõ puenerint ecclijs
aut ꝓsonis ecclias̃tic⁹ dãnificat⁹ vl lesis satis
factionem plenariaz exhibuerint: infra mẽ
sem post q̃z sup h⁹ fuerint regsti: suspẽsio
nẽ vsq; ad satisfactionẽ debitã eoꝝdem ꝓcur
rũ: non obstantib⁹ statuꝭ aut ꝓuilegijs
cuiuscũq; tenoris existant.

Religiosi mendicãtes si reciptãt loca
noua vel ãtiqua dimittãt sũt excõicati: vt. x̃
excõicat. o. i. §. 4. ℞. decim⁹ ℣ Et ibi ce
hoc plenius additiõe. ℟ Simili etiã sũt
excõicati religiosi q̃ vbicũq; temerarie di
mittũt habitũ vl accedũt ad studia sine li-
cẽtia: vt s. excõicatio i. §. 3. ℞. 13.

Utz cũ religiosis possit dispẽsari i voto
ꝓprietatis. Rñ. ꝑ Tho. scõa scõe. q. 88 ℣ Vo
tũ ꝓprietatis nõ est essẽtialr ãnexũ ordini sa-
cro: sed ex statuto ecclie. Uñ ꝑ ecclesiam vꝝ
q̃ possit dispẽsari. Sed debitũ ꝓprietatis est
essẽtiale statui religiosis p quã hõ abrenũ-
ciat seculo totalr dei ꝑfecto mãcipat⁹: qõ ñ
põt simul stare cũ mrimonio in quo incũ
bit necessitas, pcurãde vxor⁹: t pls t fami
lie rerũ t q̃ ad h⁹ regrũt. Uñ dicit apls. i.
Cor. 7. Qui ẽcũ vxore sollicit⁹ ẽ q̃ sit mũdi
quõ placeat vxori: t diuis⁹ ẽ. Uñ nom̃ mo
nachi ꝑ oppositũ ad diuisionẽ ꝓdictã ab
vnitate sumit. ℣ Dicit a monos qõ est
vnũ q̃si vnic⁹ t solitari⁹. 16. q. 1. si cupis. ℟
Et ideo in voto solẽnizato p ꝓfessionẽ reli
gionis nõ põt p ecclam dispẽsari. Et ratõ
nẽ assignat decretalis: qz castitas ẽ annexa
regule monachi aluẽ de sta. mo. cũ ad mo
nasterũ ibi. ℣ Lõ. Ul. Sz Inno. t Ho
sti. t multi alij dicũt q̃ ꝓpter reputabilẽ cau
sã posset papa dispẽsare. Sz t ipe Tho.
in scripto dicit q̃ illi, pbabili⁹ dicũt q̃ asse
rũt q̃ si cõis vtilitas tot⁹ ecclie: vel vni⁹ re
gni. vel ꝓuincie exposceret posset papa in
voto ꝓprietatis t religiosis dispẽsar q̃ntucũq;
esset solẽnizatũ: vt in sũ. li. i. ti. 8. q. 72. ℟

Utrũ religios⁹ factus epus absolua⁹ a
voto paupt⁹ t obie. Rñ. sm Tho. vbi. s.
non absolui⁹ a voto ꝓprietatis: ita nec a vo
to paupt⁹: qr mhil dz hẽre tanq; ꝓprũ
sz sicut dispẽsator⁹ oium bonor⁹ ecclie. Si-
miliꝝ nõ absolui⁹ a voto obie: sz p accidẽs
nõ tenet obedire si ꝓcipiat nõ ꝑtinens sicut t
abbas monasterij: qui tam̃ non est a voto
obedientie absolutus.

Utz religiosus fact⁹ epus teneat ad ob
seruãtias regulares. ℟ sm Tho. scõa scõe
q. 185. Sicut sũt in regularib⁹ obsuãtijs
q̃ nõ impediãt pontificale offiũ: sed magis
valeãt ad pfectionis custodiã: sicut ẽ ꝓprietas
paupt⁹ t h⁹ i. ad hec rem anet obliga
tus: et p ꝓns ad portandũ habitũ sue religio
nis: q̃ ẽ h⁹ i obligationis signũ. Si qua ve
ro sũt q̃ officio pontificali repugnẽt: sicut ẽ
solitudo: silentiũ: et aliq̃ abstinẽtie vel vigi
lie graues: ex q⁹ impotẽs corpe redde-
retur ad exequẽdũ pontificale offiũ: ad h⁹ i
nõ tenet. Jn alijs tñ põt dispẽsatione vti
sm q̃ regrit necessitas ꝓsone vel officij et
cõditio hoim cũ q⁹ viuit p modũ q⁹ etiã
plati religionũ in talib⁹ secũ dispẽsãt. ℣
Con. Post. vt in sũ. li. 3. ti. 28. q. 4. ℟

Utz aũt religiosus fact⁹ rector alic⁹
ecclie teneat ad statuta sui ordinis: vide. s.
monach⁹. §. 6.

Utz fligiosus possit eẽ iudex. Rñ. Si
plex fligiosus iudex eẽ nõ põt: vt notatur
ff. de iudi. i. cũ pto. ℣ Jn glo. q̃ etiã idẽ
dicit de ꝓuersis. ℟ Sed nec põt p ꝓpto
missũ recipe arbitriũ: qr nõ dz eẽ discepta
tor: forẽsiũ negocior. 16. q. 1. mõachi. t. c. ꝺ
pstitui. t. C. de epis. t. cle. repetita. Sed ar
bitrator seu amicabilis ꝓpositor eẽ põt: in
anẽ. vt dic. iudi. §. si vero ꝓtigerit. coll. 9. xi
q. 3. inuisti. Et h⁹ itel lige de impto sui pla
ti: vt i dicto. c. monachi. t eũ de postu. c. 2.
hec ẽ sñia Bull du. t Ho. ℣ Lõ. Ulbi.
℟ Utz religiosus possit exercẽ offiũ
tabellionat⁹: hẽs. j. tabellio. §. fi. Et vtruz
possit eẽ testis. j. testis. 3. §. 9.

Utz religiosus possit eẽ executor testam̃
tor. Rñ. Si ẽ ordis minor nõ põt eẽ exe-
cutor testamẽto rũ sz põt ꝓsulẽ: vt i cle. exiui
§. verũ. de ℞bo sig. Si ãt ẽ alteri⁹ ordis
nõ põt nisi sup hoc petita licentia t obten-
ta: vt eũ de testa. religiosus. li. 9. Tal quoq;
etiã si sit exẽptus vel prelat⁹ tenet reddere
ratiõem ordinario et ordinarius tenetur ex
igere: vt in cle. religiosus. de testa.

Quid de ꝓuĩcial⁹ quarũdam mulier
q̃ canonice appellant nec sũt ꝓfesse t habẽt
ꝓprũ: imo t mrimoniũ cõtrahẽ possunt:
nũqd dicẽde sũt religiose. Rñ. sm Inno.
t Ber. Nõ: imo ea rũ stat⁹ satis reꝓbat.
18. q. 2. ꝓuisum, nisi forte aliud ostendant.

Debent quoq; per ordinarios visitari auctoritate propria: vel si exempte sunt: auctoritate papali: vt in cle. de statu mo. i. c. attendentes. circa fi. A Ibi etiaz patet q̄ status dictarum canonicarum non est approbatus. B Erant etiam quedam alie que dicebantur beghine assumentes certum habitum nulli promittentes obedientiam nec renunciantes proprijs: neq; regulam habentes: licet religiosis quibusdam specialiter adhererent. Iste beghine ⁊ omnes assumentes statum earuz ⁊ religiosi qui fouent eas in statu beghinagij sunt excommunicati: vt supra excōmunicatio. i. §. 4. ℣. 6. Sed hoc non includit beghinas seu vestitas de penitentia beati dominici in Lumbardie ⁊ Thuscie partibus constitutas: vt patet in declaratione Joan. 22. qui incipit: Cum de mulieribus. Ad materiam autem religionis potest facere supra monachus. ⁊ supra monialis. Si religios⁹ vel religiosa petitur tanq̄ coniunx: require supra matrimonium. 9. §. penulti. A Et ibi de hoc latius in additione. B

Eligio secūdo quo

ad ingressum. Utrum de ingressu religionis habēda sit magna deliberatio. Rñdeo secundum Thomam secunda secunde. q. vlti. Diuturna deliberatio ⁊ multoruz consilia requiruntur in magnis dubijs: vt philosophus dicit 3° ethicoruz. In his autem que sunt certa ⁊ determinata non requiritur consilium. Circa ingressum autem religionis tria possunt considerari. p̄mo quidem ipe ingressus religionis ꝑm se Et sic certum est q̄ est melius bonum Et qui de hoc dubitat q̄tum in se est derogat christo qui hoc consilium dedit. Unde Aug⁹ i libro de verbis domini: Vocat te oriens. i. christus: ⁊ tu attendis ad occidentem. i. hominem mortalez ⁊ errare potentem. 2° modo potest considerari religionis ingressus p comparationem ad vires eius qui ingressur⁹ est. Et sic nō est locus dubitationi: quia illi qui religionem ingrediuntur non confidunt de sua virtute: sed de diuina: ꝑm illud Esa. 40. Qui sperāt in domino mutabunt fortitudinē assument pennas sicut aquile: current ⁊ non laborabunt: ambulabunt ⁊ non deficient. Si tamen sit aliquod speciale impedimentum: puta infirmitas corporalis: vel onera debitoruz: vel aliquid huiusmodi: in his requiritur deliberatio ⁊ consilium cum his de quibus speratur q̄ prosint ⁊ non impediant. Unde dicitur in ecclesiastico. 27. Cuz viro irreligioso tracta de sanctitate: ⁊ cuz iiusto de iusticia. Quasi dicat non. Unde sequitur: Non attendas his in omni consilio: sed cum viro sācto assiduus esto. In quibus tamen non est diuturna deliberatio habenda. Unde Hiero⁹ in epistola ad Paulinum: Festina queso te ⁊ herenti in salo nauicule funem magis precide q̄ solue. 3° autez potest considerari modus intrādi religionem ⁊ quam religionem aliquis ingredi debeat: ⁊ de talibus potest haberi consilium cum his qui non impediant. Utrum autem impubes possit ingredi religionē habes supra nouitius. §. 1. ⁊. 2.

Utrū aliquis debeat inducere aliquē ad religionis ingressum. Respondeo secundum Thomaz secunda secunde. q. vltima. Inducentes alios ad religionez nō soluz non peccant: sed ⁊ magnuz premiū merentur. Dicitur eniz Jacobi vlti. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore viesue liberabit animam suaz a morte ⁊ operit multitudinez peccatorum. ⁊ Danielis 12. Qui ad iusticiaz erudiunt multos erūt quasi stelle in perpetual eternitates Posset tamen contingere circa huiusmodi inductionem triplex inordinatio. primo si quis alium ad religionem cogeret: quod prohibetur. 20. q. 3. presens. secūdo siqs simoniace alium ad religionem trahat muneribus datis. i. q. 2. q̄pio. Nec tamen ad hoc pertinet si aliquis alicui pauperi necessaria ministret i seculo nutriēs eum ad religionez: vel si sine pacto aliqua minuscula tribuat ad familiaritatem captandam. tertio si mendacijs eum alliciat. Imminet enim sic inducto periculuz: ne cum se deceptum inuenerit retrocedat: ⁊ sic fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus: Matth. 12.

Utrum adultus ingressus religionez possit ad seculum redire. Rñ. Quamdiu est nouitius in probatione positus redire potest libere infra annū p̄terēq̄ in ꝰnib⁹ casibus. ꝑmus est si scienter receperit habitum qui dari profitentibus consueuit: quod habet locum in illis religionib⁹ in quib⁹ habit⁹ nouitioꝝ est distinctus ab habitu professoꝝ: qz per talē susceptionem intelligitur tacite professus. ℣ Et idē quando habitus nouitioꝝ est indistinctus z illum gestauerit per annū integrū vt in. c. i. de regu. li. 6. ℬ 2° si fecerit professionē. 3° si euidēter appareat q̄ talis absolute voluerit vitā mutare: qđ tamen nō p̄sumit: nisi clara ꝓbatione vel competentibus indicijs ostendatur. ℣ Et hoc casu cū qs voluerit vitam absolute mutare assumēdo habitū etiam nouitij: vt tacite p̄fessus z obligat⁹ religioni in genere. ex de regu. consuluit. Et nō si postea cōtrahat matrimoniuz non valet ꝑm Hostie. z Innocen. ibidem vbi etiam cū Inno. trāsit dominus Jo. de bu. in dcō. c. consuluit. Et hec videt cōis sententia: nisi forte ingrediēs ad vnā z ad nullā aliam religionem se obligare intenderet. Nam hoc casu si ex aliqua rōnabili causa nō possit in ista religione p̄sistere nulli obligatur: z matrimonium contrahere potest: p̄out notat dominus Pe. de ancharano. in. c. constitutionē. de regu. li. 6. Quando autem quis p̄sumitur vitam voluisse absolute mutare: vel seculo renunciare dicuz est supra nouitius. §. 4. in additiōe. Et in eodem. §. clari⁹ tangit id qđ in hoc. §. ponitur ℬ Sed in p̄dictis casib⁹ distingue qz si aliqđ p̄dictoꝝ truz fecerit i aliqua religione mendicantiū: non erit ꝓpter hoc illi ordini obligat⁹: sed generaliter alicui ordini ex de regu. non solum li. 6. In aliis vero ordinib⁹ tē. vt. s. nouitius. §. 5. circa medium.

Utrū seruus ingredi possit vel recipi in religionē. ℟ Non pōt ingredi nec debet recipi siue sciatur q̄ sit seru⁹: siue si est p̄sona incognita z nesciatur vtrum sit seruus vel liber. Et si ingressus fuerit z infra triennium petitur a domino suo debet reddi cū omnibus que attulit fide tis accepta d unpunitate ipsius. Post triennū vro repeti non potest nisi esset taz lōge q̄ inueniri nō posset. 17. q. 2. siquis incognitus. Et erit dictum tempus a tpe scie domini: ar. i dicto. c. siqs incognit⁹ ℣ Hug. autem dicit a tpe ingressus: sed Laur. Joh. z alij plerīq̄ doctoꝝ dicūt a tempore scie: vt i sum. con. li. 1. ti. 8. q. 64. vbi notant etiam omnia que in hoc. §. habent ꝑm Ray. z glo. Ubi etiā idem dicunt de obligatis ad rationcinia reipu. ℬ Et hec intelligē vera esse in omni genere fuorum etiā si sint coloni originarij siue ascripticij: de quib⁹ habetur. j. seruus. i. §. 4.

Quid si seruus ingressus monasteriū recipiatur ad p̄fessionē ante dictum term. num. Rñ. secundū Ray. Credo q̄ debet remanere in ordine z monasteriuz debet satisfacere domino: qz fuit in culpa recipiēdo: ar. di. 54. si seruus. Gl. dicit q̄ si erat incognitus: z probabat forte per falsos testes q̄ esset liber: debet restitui domino si petat: ex de ser. non oz. c. ō seruoꝝ Concordat Hostien. ℣ Et idem ꝑm eosdem est si talis dolose intrauit religionem sciens se seruum: secus si bona fide putabat se liberum: vt in summa eo. titu. q. 65. ℬ

Quid si talis post factam p̄fessionē fuerit domino restitutus: z postea manumissus sit: nūquid tenetur redire ad monasterium. Rñdeo secundum Guil. Sic qz ℣ntum in eo fuit monachus fuit. ℣ Idem in sum. eo. ti. q. 66. ℬ

Utrum obligati ad rationcinia possint ingredi vel recipi in religionem. Rñdeo si sunt obligati ad rationcinia reipublice non sunt recipiendi. distin. 53. lege. Sed si obligati sunt ad rationcinia p̄uatoruz honestum est q̄ prius de rationcinijs se expediant. ℣ Non autem est necessarium secundum glosam Raymun. z in dicta q. 64. ℬ Utrum autem sic obligati possint obligari: vide supra obligatus per totum.

Utrū ille q̄ est obligat⁹ ad aliquid soluendū possit ingredi religionem. ℟ ꝑm Ray. Ingredi pōt nō obstāte obligatione vel iuramēto: dūmō nō ex volūtate vel intētione subtrahendi debitū hoc faciat:

sed ex charitatis feruore. Nec facit iniuriā creditori: qz excusat auctoritate spiritu sācti cui nemo resistere pōt. 19. q. 2. due. ex̄ d̄ reg. ⁊ transe. lz. Sed monasteriū tenet satisfacē de his que ipe ꝯtulit monasterio. 19 q. 3. siqua mulier. C. de epi. ⁊ cle. deo nobis §. i. Qd̄ si nihil ꝯtulit monasterio: qz nihil hēbat: iauis est actio quā excludit iopia debitoꝝ. 14. q. 6. si res. ff. de dolo. nā is. Si tñ post ingressū religiōis occasiōe eiꝰ monasteriū aliqua acqreret: puta ꝑ successionez hereditariā vel donationē seu ex testamēto teneretur monasteriū q̄tū illud eēt: ar. in dicto. c. siqua mulier. Con. Host. Inno. ⁊ Tho. scd̄a scd̄e. q. vlti. Poterit etiā vt ait Ray. in monasterio exñs scribē vel aliud honestū opꝰ facere ad liberandū se dūmō nō negligat ꝓpter hoc diuinū offm̄. di. 19. clicꝰ. ⁊. 21. q. 1. clicꝰ. Et deducētur expēse ꝯz quosdā ne sit onerosꝰ monasterio. 16. q. 6. de lapsis. Sed addit Inno. ꝙ aliq addūt nō deducēdas expēsas: qz exquo altari seruit: de altari viuere dz. 12. q. 1. ex his. Et hꝰ ꝓbabiliꝰ vr̄ dūmō nō ipediat i aliquo ab obseruātia regulari. A i. ab obsequijs regule ⁊ religiōis: qbꝰ ē semp astrictꝰ. Jō ad ꝑdictā solutionē non tenet ꝯm Ul. ⁊ in sum. li. 3. ti. 16. q. 5. B

Quid si sit obligatꝰ ad aliqd faciendū Rñ. ꝯm Host. Nihilominꝰ igredi pōt ⁊ ꝑficiat qd̄ ꝓmisit. Et si hoc nō pōt saltē ꝑficiat ꝑ aliū nisi manꝰ eiꝰ spālit electa esset: qz tūc nō licebit ei ꝑ aliū facē: nisi de lnia eius cui ꝓmisit: ar. C. de cadu. tol. l. 1. §. ne autez ex̄ de offi. dele. c. si. Pōt etiaz satisfacere ei cui ꝓmisit sint de bonis q̄ ꝯtulit monasterio: siue operādo aliqd vt ei satisfaciat. De hoc vide in ꝑcedēti. §. A Et ibi tactū ē ꝙ ad hꝰi opationē nō tenet: nisi ꝓpter vitandū scandalū qñ occurreret. Et sic itelligi potest qd̄ hic dr̄. B

Utrū rector q iurauit regere ciuitatem ꝑ annū: siue magr̄ q iurauit legē: vel capellanꝰ q iurauit ꝯuire i capellania possit igredi religionē. Rñ. ꝯm Ray. Sic. Nō. n. iuramentū violat q illud i meliꝰ cōmutat: ex̄ de iureiur. ꝑuenit. Idē Inno. Gof. ⁊ Ho. quoqz idem: sz addit: Cōsulo ꝙ ꝑus ipleat qd̄ ꝓmisit: ex̄ de iureiur. debitores. hoc. n. tutiꝰ eēt nisi ab illo vel illis quibus iurauit possit licētiā obtinere. A Hoc ꝯsiliū non vr̄ bonū ꝑ qd̄ ingressꝰ religiōis retardatur Et in. c. debitores. nō iducit aliqd̄ impedimentū vel retardatio boni: sed solū dr̄ ꝙ q iurauerūt soluere vsuras soluāt. Nec etiā obstat. c. ꝯmissuz. ex̄ de spon. vbi ꝯsulit ꝙ q iurauit ꝯhere matrimoniū ꝑ ꝟba de ꝑsēti ꝑus ꝯhat ⁊ exinde ingrediat religionē: qz ꝑ talē ꝯctū nō retardatur religionis ingressꝰ ꝯz Glo. Ray. ⁊ in sū. eo. ti. q. 6. vbi hec oia notant. B Utrū ꝓpter obsequia parentū debeat qs retrahi ab ingressu religionis: habes. s̄. religio. i. §. 3. Et vtrū coniugatꝰ possit igredi: vide. j. votū. 4. §. i.

Utr̄ epi archidiacōi vel ꝑsbyteri curati possint igredi religionē. Rñ. ꝯm Thom. scd̄a scd̄e. q. vlti. Obligatio voti ꝑpetui ad vacandū diuinis obsequijs competit ꝓpe epis ⁊ religiosis: ꝑsbyteri aūt curati ñ obligātur voto ꝑpetuo ⁊ solēni ad curā animarū retinēdā sicut ad hoc obligant epi. Uñ epi ꝑsulatū deserere nō possūt absqz auctoritate Romani pontificis: ex̄ de reg. lz. Archidiaconi aūt ⁊ ꝑsbyteri curati possūt libere abrenūciare epo curā eis cōmissam absqz luia pape q solus pōt in voꝫ ꝑpetuis dispēsare. A Et ēt epi nisi i casibꝰ ꝑticulariter exceptꝫ: vt. j. votuz. 5. §. i. B Uñ manifestū ē archidiaconis ⁊ ꝑsbyteri curatis lz ad religionē trāsire ēt epo ꝯdicēte: vt. 19. q. 2. due sūt. Bñficia aūt alicuiꝰ taliū toto ipe ꝓbatiōis nō debēt alteri ꝯferri nisi de ipiꝰ ꝯsēsu: vl nisi cōstet ꝙ voluerit absolute mutare vitā vel ꝓfessionē fecerit vel habitum ꝓfessoꝝ sciēter recepit: sz iteri ꝯuiet bñficio ꝑ aliū cui de portione ꝯgrua ipiꝰ bñficij ꝓuidebit: ex̄ de reg. bñficiū. li. 6. Utr̄ excōicati possint igredi vel recipi i religionē: vide s̄. absolutio. 3. §. fi. A ⁊ ibi de hoc plenꝰ in additione. B

Utrū illi q nō sūt exercitati i obꝯuātia ꝑceptoꝝ debeant ingredi religionem. Rꝰ ꝯm Tho. vbi. s̄. Sic. Nā ⁊ dñs Matthei publicanū q i obꝯuātia ꝑceptoꝝ exercitatꝰ nō erat vocauit ad ꝯsiliorū obꝯuātiā: vt pz Luc. 5. Ingredi. n. religionē nō solū expedit his qui sūt exercitati i ꝑceptꝫ: vt ad maiorē ꝑfectionē ꝑueniāt: sz etiā his q nō sūt exercitati: vt faciliꝰ peccata vitēt: vt pz: qa ꝑ vigilias ieiuniū ⁊ obedientiā tollūt occasiones peccatorum ⁊ luxurie gule ⁊ hꝰi.

Ingressi monasteria se ⁊ sua dedicant deo. Oia. n eorum bona monasterio itelliguntur esse collata. C. de epi. ⁊ cle. A

ūmo de sac. sanc. ec. B in auc. ingressi. t. 19. q. 3. qi igredientib⁹. Hoc tū in multis locis nō seruat de ꝓsuetudine i quib⁹ exquo qs ingressus est ꝓpinqui ei⁹ bona imobilia occupāt: nisi quaten⁹ de illis dedit monasterio ſm ꝓsuetudinē regionis. Idē fit a licubi etiā circa mobilia. Et ſm Ray. dcā ꝓsuetudo valet si est approbata vel obtēta p. 40. ānos. Mā munoz tpe nō currū ꝫ ecclesiā p̄scriptio. B Talis ꝓsuetudo nulla ten⁹ vī valere cū deroget igressui religionis spoliando igredientē bonis suis: t sic est irrationabilis t inualida: ex de ꝓsue. c. fi. misi forte qñ ꝓpinq; esset honesti t egētes t monasterū non ditaret. B

Utrū p religionis igressū cōsequat qs remissionē oium peccatoz. Rñ. ſm Tho. scōa scōe. q. vlti. Rōnabiliter dici pōt q sic sicut p assūptionē crucis. Si enī aliqb⁹ ele mosynis factis hō pōt statim satisfacere de peccatis suis: ſm illud Danielis. 4. Peccata tua elymis redime, multo magis i satisfactione p omnib⁹ peccatis sufficit q aliqs totaliter se diuinis officijs mācipet p religiōis igressū: q excedit omne gen⁹ satisfactiōis ēt publice penitētie: vt habet. 33. q. 2 admonē sicut etiā holocaustuz excedit sacrificiū: vt Greg⁹ dic. Añ in vita patrū legit q eādez gr̄am ꝓsequūtur igredientes religionē quā ꝓsequūtur baptizati. Si tū p ingressū nō absoluēt ab oi reatu pene nihilominꝰ ingress⁹ religionis vtilioz esset q̄ pegrinatō ītre scē ad ꝓmotionē i bonū qđ propōderat absolutioni a pena. B Hoc latꝰ tenet in quadriga li. i. ti. 49. §. 23. B

Quid de eo q dolo inducēs itrauit ad religionē. Rñ. ſm Ray. Nō pōt allegare deceptionē ec⁹ dolo melioz fcā ē: ex qđ me l⁹ cā cū dilect⁹. t de ꝓuer. ꝓuiga. ex pte t. c. venies. B Lō. Ho. t addit q idē ē ēt signs falsa cā i. rauit: vt si putauit sp̄ōlā suā lepsa t nō erat: ex de ꝓuer. ꝓuiga. ex parte. 2°. t nōtur in sū. li. 3. t. 28. q. 10. B

Quid siqs igrediat religionē sub ꝓditione aliq̄. Rñ. ſm Guil. Si ponat ꝓditio ꝫ substātā religionis: puta q liceat ei tenē ꝓpriū. B vl ēt vsufructū ſm eundē Guil. t sū. li. i. t. 8. q. 18. B nō valz monachatus. Bñ tū pōt aliq̄ tenere ad vsū de pēsu plan. Si vo ꝓditio apponat ꝫ aliquā particularem austeritatē: vt puta vt liceat ei comedere carnes tūc si scit hꝰ ꝓtineri i regula vl ꝓstitutione quā ꝓfitet tenet. Secꝰ si nescit id in eis ꝓtineri. B Sup his vltimis a v. si vro. t. j. nil vī Guil. dixisse. Sz vt pz i dicta. q. 18. Inno. aut q si ad igrediētē diceret tu debes ꝓfiteri regulā bti Aug. t bñ potes comedē carnes: t in illa ecclia ei sēt ꝓstitutiōes q nō comederēt carnes: bñ posſz comedē carnes: cū nec hꝰ regula habeat neq; vlis cōstitutio: nec ei posſz aliqd i putari nisi esset scandalū: t tūc posset ad aliū ꝓlocū mutari. Sz Host. dicit q hoc casu licebit p dicto carnes comedē nisi forsitā ei ꝓstaret de ꝓsuetudine vl ꝓstitutiōe illi⁹ monasterij: vl hoc notoriū eēt oib⁹ Ité ſm Inno. sec⁹ ē si diceret sibi: Ꝓfitere regulā bti Benedicti. Mā cū ſm eā omnes generaliter abstinē debeāt a carnib⁹ fatuitati es iputandū ē si credat ei q ꝓmittebat sibi q licēt comedere carnes. Lō. Host. Addit postea Inno. alij dicunt q exq⁹ submittit se obediētie alicui⁹ nō obstātib⁹ illib⁹ promissionib⁹ tenet ſuare regulā t ꝓstitutiōes ei⁹. 12. q. 1. nō dicat. t hꝰ vī veri⁹ cū vnusq; qđ ōbeat le ꝓformare bonis moꝛib⁹ eoz cū qb⁹ ꝓuēsat. 25. di. §. al ās. v. quotiēscūq; B

Quid si aliqs vidēs aliqđ mōasteriū vbi mō acti splēdide viuūt cogitat: hūc ordinē bñ possum sustinē: t sic igredit. qꝰ ꝫ Ray. Dico idistincte q si fecerit ꝓfessionē ñ pōt ad secl̄z redīr: qn poti⁹ si erat ꝓpitus t sciebat ea q ſuāda erāt itelligit se obligasse nō qđ id quod fiebat: sed ad fieri debebat. Idē si erat simplex t fuit ei explanata regula t ꝓditiōes ordis t ꝓfess⁹ fuit. Si vero nō fuit ei exposita austeritas regule: tūc si solum ad illaz vitā intēdebat se obligare nō ad supioꝛē: t hoc expressit nō cogēt ibi manere: ꝫ trāsibit ad aliū ordinē quez sustinē possit. Si vo nō expſsit ꝓz remanē nec pōt allegare dolū: vt. §. in. §. anteplt. di cū ē. B Lō. ꝓdict⁹ Ho. t addit q tal cogend⁹ ē: vt vl ꝓfessionē ab initio istituā in eodē loco faciat t religionē fuet: vel locuz exeat t penit⁹ dimutat: in quo nec abus⁹ ꝓri⁹: nec numer⁹ defēdit ānoz: ex de elec. cū cām q̄ inī pl̄b⁹ yerū. Et si oēs deficiāt alij inducant alteri⁹ religiōis: ex ne cle. vel monachoꝝ. Et si illi sūr deficiāt tūc loc⁹ mutata i stitutōe auctoritate ordinarij pōt p seculares clicos retineri. Et sic pōt itelligi: ex de relig. do. inter q̄tuoz. Itez Ray. addit: Vel dic idistincte q talis debet remanere: qa

dol⁹ alio⁹ vel simplicitas vouentis nō excu|sant in talib⁹. Et dicit glo. ci⁹ q̄ hoc dñ p|batur. 20. q. 3. cōstituit. vt in sū. eo. t. q. 17. Sed certe nō vi q̄ votū se extēdat vltra in tentionē pure & simplr vouētis: vt in. c. exi|ūt de ꝓbo. sig. li. 6. B

Eligio tertio quo ad votū ingredi endi. Utruz pueri possunt se voto obligare ad ingressum religionis. Rñ. fm Tho. sc̄da sc̄e. q. vlti. Votū simplex ꝓsistit in sola ꝓmissione cū ūnione mentis deliba|tione. Et hoc votū hz efficaciā ex iure diui|no q̄ tñ dupl̄ tollit pōt. Uno mō p defectū deliberationis: vt pz in furiosis quoz vota ñ sūt obligatoria: vt ex̄ de regu. sic̄ tenoz. & ea dē ratio ē de pueris q nōduz hēnt debitū vsū rōnis p quē sint doli capaces: quē qn̄ dē pueri habēt: vt frequēt⁹ circa. 14. ānū puelle vero circa. 12. q dicunt ām pubertaz Jn quibusdā aūt anticipat & in q̄busdā re tardat fm diuersā dispositionez nāe. Alio modo ipedit efficacia simplicis votū sigs ꝺo vouerat illud qō non ē ꝓprie potestaz: puta si suus ēt rōnis vsū habēs vouet se religio|nē ingredi aut etiā ordinet ignorante dño dis. 54. c. si Fu⁹. Et q̄ puer vel puella infra pubtaz ānos naturalit sūt i ptāte p̄is q̄z tū ad dispositionē sue vite potūt pat̄ eoz votū reuocare vl acceptare si sibi placuerit: vt ex|presse dī de muliere Numeri. 30. Sic igit si puer añ tēp⁹ pubertaz votuz emittat non obligat. Si tñ habeat vsū rōnis: obligat q dē q̄z tū i se ē ex suo voto: sed pōt reuocari p auctoritatē p̄is: q̄ ordinatio legis q̄ vn⁹ hō subdit alteri respicit illud qō i plurib⁹ accidit. Si vero ānos pubertaz excedat nō pōt reuocari auctoritate pētū. Et si nondū hēret plene vsū rōnis ñ obligaret quo ad deū. A Jdē in sū. li. 3. ti. 28. q. xi. Et adde fm Ray. & in sū. li. i. ti. 8. q. 30. q̄ si ipubes doli tñ capax emittit aliud votū q̄z cotinen|tie: videt q̄ sit obligat⁹ nisi p̄ stati cū audi|erit reuocet. 32. q. 2. mulier. Et idē ē de iura|mēto fm glo. ci⁹: & Tho. Et idē dic̄ glo. de voto ꝓtinēte & de voto circa ingressū religio|nis: q̄ ñ pōt reuocari nisi stati reuocet ip|sa die. ar. Numeri. 30. vbi dī: Et i alter⁹ die dissulerit sniam. Jtē dicit glo. q̄ si ipubes doli tñ capax vouerit se fu⁹ux cōtinētiam & ingressuz religionē: cū venerit ad etatē vel cū mort⁹ fuerit pat̄: pōt p̄ illud irritare ꝺ dicēdo statim fm cōem opinionē: lz Hu|gl. dixerit q̄ non pōt. Sz dcm̄ Hug. satis pōt verificari nisi votū ipuberis ex iusta cā fuerit dispensatū. Ām vt ibidē pz Jnno. di|cit: Credim⁹ q̄ etiā ipubes si doli capax sit & votū fecerit abstinētie vl pegrinatiōis vl aliud q̄ dz illud adiplere post q̄z patriā po|testatē exiuit: q̄ potuit se obligare deo sic & diabolo: ex̄ de delic. pu. c. 1. Tñ cū talib⁹ est facile dispensandū & cōmutādū: q̄ licz in aliquo sint capaces nō tñ mīta cognoscūt cū sint inexpti. Cō. Ho. Jtē vt ibi pz Ray. dic̄ q̄ si ipubes itrat religionē pōt extrahi a p̄e vel tutore infra annū & dic̄ tpe scie fm glo. ci⁹. Jdē Hos. & Hosti. 20. q. 2. c. 1. & 2. & ar. 17. q. 2. sigs icognit⁹, & ex̄ de cōcess. p̄e ben. q̄ diuersitatē. Si vero ponat i religio|ne ab alio: puta a p̄e vel tutore: sup̄e nō cō|sētit pōt egredi q̄n voluerit vsq̄ ad etatē le|gitimā. 20. q. 1. puelle. & q. 3. p̄ns. Si aūt cō|sētit: lz ꝓsens⁹ ille q sit añ ānos. s. pubertaz nō teneat: exire tñ pōt p̄us q̄z puemat ad e|tatē legitimā. 20. q. 1. illud. ad istar carnalis mōnij: ex̄ de despō. ipu. de illis. 1. Sed q̄z cito puenēit ad etatē p̄fectā pt egredi. 20 q. 3. p̄ns. ex̄ de regu. cū sim⁹. Jtē vt pz ibi|dē Innocē dic̄ q̄ si ipubes de cōsensu pa|rentū vel tutoz tacito vel expresso itrauerit re|ligionē: eū vlteri⁹ reuocare nō poterūt: ex̄ de regu. significatuz. & q̄ si ipubes vnū ūn p̄rentē hēat: ille sol⁹ eū offerre pōt: & si ha|beat tutores alios q̄z parētes: tñ parētes in uitis tutorib⁹ eū possūt offerre. Jdē etiam credūt alig & si sit au⁹ q hēat filū aut nepo|tē i potestate q̄ p̄ iuito auo eū potūt offer|re & nō ecōuerso: q̄ i his spūalib⁹ ius nāe ꝓfertur positiuo vel ciuili: vt i dcā. q. 30. B Letez ō voto solēnis ꝓfessiōis dicet i se. c.

Utrū liceat aliquos se voto obligare ad religiōis ingressū. Rñ. fz Tho. vbi. s. Quū & idē op⁹ voto factū laudabil⁹ est q̄z [illegible] voto fiat: vt dicit. j. votū. i. §. xi. qui incipit vtrū meli⁹. Et iō obligari voto ad ingressū religiōis fm se est laudabile. A Jdez in sum. li. 3. ti. 28. q. 6. Tñ nisi hoc fiat cū ma|turitate pōt cē cā discriminis. vñ ab indu|ctione talū votoz & simulū p que renūciet seculo infra ānuz ꝓbatiōis frēs mendican|tes oīno debēt abstinē: vt in. c. non solum. & c. se. de regu. li. 6. B

Utrū q vouit ingredi religionē teneatur Rñ. fm Tho. vbi. s. votū est ꝓmissio deo

facta de his q̃ ad deum ptinēt. Ut aūt dicit Greg⁹. in epl̄a ad Bonifaciuz. Si int̄ homines solēt bone fidei ꝯct⁹ nulla rōne dissolui: q̃to mag̃ pollicitatio quā qs cū deo pepigit solui sine vidicta nō poterit. Et iō ad iplendū illud qd̄ homo vouit ex necessitate tenet. Unde glo. sup illō p̄s. Uouete ⁊ reddite dicit: Uouere voleti cōsulit: sed p⁹ voti ꝓmissionē redditio necessario exigit. Tenet ergo qs ex necessitate iplere votum dummō sit aliqd qd̄ ad deū ptineat. Manifestū est aūt q̄ ingressus religiōis maxie ad deū ptinet: q̄ p hoc homo totalit se mācipat diuīs obsequijs. Uñ relinqt q̄ tenet ingredi. s. ſm q̄ se obligare intēdit ita. s. q̄ si se itendit absolute obligare tenet q̃ cui⁹ poterit legitimo ipedimēto cessāte. Si aūt ad certū tēp⁹ vel sub certa ꝯditione: tenetur aduenīēte tpe ⁊ conditōe exñte. A Idez in sum. eo. ti. q. 7. B

Quid si illi nolūt eum recipe. Rñ. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 88. Si quidē intētio sua fuit se obligare ad religiōis igressū ꝑncipalit ⁊ ex ꝯsequēti elegit hāc religionē vl̄ hūc locū quasi sibi mag̃ ꝯgruentez: tenet si ibi recipi nō pōt aliā religionē itrare. Si aūt ꝑncipalit intēdit se obligare ad hāc religionē vl̄ ad hūc locū ꝓpter spalē cōplacentiā hui⁹ religiōis vel loci illi⁹: nō tenet aliā religionē intrare si illi nolūt eū recipe. Eandē sniam ponit idez Tho. eo. li. q. vlti. A Si aūt icidit i ipossibilitatē iplēdi votū ex ꝓpria culpa: tenet facere qd̄ pōt: ⁊ insup penitentiā agere de culpa ꝑterita. Si aūt dubitat quam intentionē habuit dz tutorem viā eligē ſm eundē Tho. ⁊ Pe. vt in sum. li. 1. ti. 8. q. 5. Et ad ꝑdicia facit qd̄ positum est. s̄. religio. 2. §. 2. in additione. B

Utrū ille qui vouit vnā determinatam religionē intrare licite possit induci ad aliā Rñ. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. vlti. Quia i maiori intelligit min⁹: iō ille q obligat⁹ ē voto vel iuramēto ad ingressum religionis minoris potest licite induci ad hoc q̄ ad maiorem religionem transeat: nisi sit aliquid speciale quod impediat: puta infirmitas vel etiaz spes maioris profectus in minori religione. Ille vero qui obligatur voto vl̄ iuramēto ad ingressuz maioris religionis non potest licite induci ad minorem religionem nisi ex aliqua euidenti causa ⁊ cuz dispensatione superiori. Si tamē igrediatur ⁊ ꝓfiteatur: vide infra religio. 5. §. 3.

Utrū ille qui vouit ingredi religionem teneatur ibi perpetuo remanere. Rñdeo ſz Tho. vbi s̄. Si vouens intendit se obligare non solum ad ingressum religionis ſz ad ꝑpetuo remanendum tenetur perpetuo remanere. Si autē intendit se obligar̄ ad ingressum causa experiendi cum libertate remanendi vel non remanendi manifestum est q̄ remanere non tenetur. Si autem in vouendo de hoc nihil cogitauit videtur obligari ad ingressum ſm formaz communis que est vt ingredientibus detur annus probationis. vnde non tenetur ibi perpetuo remanere. Si tamen tali intētione intraret vt statim exiret non videtur satisfactuz voto: quia in vouendo hoc nō inten debat: ⁊ ideo tenetur vt saltem velit experiri an ei expediat manere. A Idez i sum. li. 3. ti. 28. q. 9. vbi ⁊ addit ſm Inno q̄ cum quis in vouēdo non distinguit cui regule se deuoueat: intelligitur se vouere regule illius in cuius manibus facit ꝓmissionem: argu. c. q̄ dei timorem. ex̄ de stamona. vbi etiam hoc notat Innocen.

Eligio quarto. quo ad ꝓfessionē.

Utr̄ ipubēs possint ꝓfessionē facē. Rñ. ſz Tho. scd̄a scd̄e. q. vlti. Professio est solēne votū qd̄ fac̄ eē mōachū vel religiosū. qd̄ qdē subdit ordiatōi ecle ꝓpt solēnitatē quā hz ānexā. Et q̄ ecclesia respicit illō qd̄ i plib⁹ ē ꝓfessio aūt tps pubtatis facta q̃tūcūq; aliqs hēat vsū rōis plenū vel sit doli capax nō hz suū effectū vt faciat ꝓfitētē iā esse religiosū. A Idē in sum li. 3. ti. 28. q. xi. B Adde hic quod dr̄. s̄. nouitius. §. 1. ⁊ 2.

Que ē ꝓfessio exp̄ssa ⁊ q̄ tacita siue p̄sūpta. Rñ. Professio exp̄ssa ē que fit in manu abbatis siue plati recipiētis eā vl̄ in manu ei⁹ quem platus ad hoc mittit: ex̄ de regu. ⁊ trāse. ad aplicam. Tacita ꝟo fit p susceptiōez habitus ꝓfessorū Itē si mā feste ostendit q̄ velit vitam mutare. Item si gestat habitum etiam nouitiorum per ānū vbi nō est distinctus in colore vel scissura vide hoc supra nouitius. §. 4. A Et de hoc dictuz est clarius supra religo. 2. §. 2. cum additionibus. B Si autem professio fiat infra annum: vide ibidem. §. 5

Utrũ ille q fecit ꝓfessionẽ tacitã teneat ad omnes obꝑuãtias regulares. Rñ. ꝑm Tho. i. 4. di. 38. In omni cãu tenet ad tria vota religiõis ꝑncipalia: sed ad alias obꝑuãtias quaꝝ trãsgressio ex dissimulatione ꝑlatoꝝ inducit: q dũ vidẽtes nõ corrigunt indulgẽ videnti: nõ videt obligari ꝑcipue si sit siplex q talia discernere sufficiẽt nesciat. Cõ Al. A hec vident vera quo ad illa q ꝑlatꝰ pót dispẽsare: al videt obligari quo ad oẽs regulares obseruantias: vt. s. religio. 2. §. fi. cũ additionibꝰ. B

Eligio quinto quo ad transitũ ad aliã.

Utꝝ liceat trãsire de vna religiõe ad aliã. Rñ. ꝑm Tho. scda scde. q. vlti. Trãsire de vna religiõe ad aliã nisi ꝓpter magnã vtilitatẽ vel necessitatẽ non ẽ laudabile: tũ qꝛ ex hoc plerũqꝫ scandaliçãtur illi q relinquũt: tũ etiã qꝛ faciliꝰ aliqs ꝓficit i religiõe quã ꝯsueuit q̃ꝫ i illa quã nõ ꝯsueuit ceteris paribꝰ. Vñ i collatiõibus patrũ Abbas Nestoriꝰ dic: vnicuiqꝫ vtile ꝙ ꝑm ꝓpositũ qd elegit sũmo studio ac diligẽtia ad opis icepti ꝑfectionẽ ꝑuenire festinet: ⁊ nequaq̃ꝫ a sua quã semel elegit ꝓfessione discedat. Et postea rationem assignãs dicit: ipossibile nãqꝫ est vnũ eundẽqꝫ hoiem simul vniuersis ṽtutibꝰ fulciri: q̃s siqs voluerit simul attẽtare in id eũ icidere necesse ẽ: vt dũ oẽm seqtur nullã itegre ꝯsequat. Diuerse. n. religides ꝑeminẽt ꝑz diuersa virtutũ opa. Pót tñ aliqs de vna religiõe laudabilit trãsire ad aliaꝫ triplici ex cã. ꝑ° quidẽ ex çelo ꝑfectioris religiõis in q̃ nõ attẽdit excellẽtia ꝑz solã artitudinẽ vite: sed ꝑncipalit ꝑm illud ad qd religio ordinat: ⁊ ꝯseq̃nt ꝑz discretionez obꝑuantiaꝝ fini ꝓportionataꝝ: vt. s. religio. i. §. 4. Et in hoc casu ꝓpter humilitatẽ debꝫ qs petẽ licentiã q̃ tñ ei negari nõ pót dum modo cõstet religionẽ illã artiorẽ esse. Si ṽo de hoc ꝓbabilit dubitet: ẽ i hac supioris iudiciũ reqrendũ: ex̃ de regu. ⁊ trãse. lꝫ Qd si nõ petita licẽtia trãsiuit nõ pót repeti ꝑm Guil. A Hoc verꝫ si trãsiuit in cãu licito lꝫ nõ ꝑuato mõ. Secꝰ si i casu illicito qꝛ tũc posset repeti: ar. c. fi. ex̃ de regu. B maxie si ꝓfessionẽ i hac scda regla fecit. 2° ꝓpt declinationẽ religiõis a debita ꝓfessione: puta si i aliq̃ religiõe artiori incipiãt ꝑi remissiꝰ viuere: laudabilit trãsit aliquis ad religionẽ etiã mitiorẽ: si meliꝰ obꝑuet. Et in hoc casu etiã requirit supioris iudiciũ. 3° ṽo ꝓpt infirmitatẽ vel debilitatẽ ex qua interdũ ꝓuenit q̃ nõ pót aliqs artioris religionis statuta ꝑuare q posset statuta ꝑuare latioris. Et in hoc cãu dispẽsatio est necessaria. A Idẽ in sum. eo. ii. q. 15. B

Utꝝ religiosꝰ semp possit trãsire ad artiorẽ religionẽ. Rñ. ꝑm Inno. Etiã si constet eã eẽ artiorẽ tñ nõ poterit trãsire si ex suo trãsitu ꝑor religio icurrat grauẽ iacturã vl ifamiã: ar. ex̃ d regu. ⁊ trãse. lꝫ. xi. q. 3. siqs ṽo. Nã ⁊ ipe nõ dꝫ ẽe cã scãdali: ex̃ d renũ. nisi cũ ꝑdem. Sed cõem vtilitatem q̃ est vt nõ fiat iactura illi ꝯgregatiõi dꝫ ꝑferre ꝑuate q̃ est vt sit in artiori religiõe. A Idẽ i dicta. q. 15. B Abbas quoqꝫ q immẽdiate subest pape nõ pót trãsire sine licẽtia pape: ex̃ de consue. cum venerabil. A Con. Al. B

Utꝝ q iã ꝓfessus est in latiori teneat ad votũ qd fecerat de artiori. Rñ. Remanere pót in latiori: qꝛ ꝑ scdm votũ solẽne derogatũ ẽ ꝑ° qd fuit simplex tñ ꝓ voto ꝑ° non ꝯpleto erit ei pnia iponenda: ex̃ de regu. ⁊ trãse. c. qui post votũ. ii. 6.

Pone q̃ aliqs regularis ipetrauit licẽtiaꝫ trãseũdi ad artio: ẽ religionẽ postea penitet eum: nũqd ꝑmi tenent eum recipere. Rñ. ꝑm Guil. Si nõ inuenit artiorem religionem vbi recipiat: vel si non potet at sustinẽ austeritatẽ illius ⁊ reuerti vult ad antefactã professionem: nõ pót repelli pretextu prioris licentie vel renunciatiõis cum facta fuerit ex causa. s. vt transiret ad artiorem religionem ⁊ causa secuta non sit. Secus si professionem fecerit in secunda. A Con. Albri. B

Quid si abbas ⁊ conuentus licentiauerit aliquem simplicit ⁊ ipe renũciat simplicit uõ ex aliqua cã: nisi forte ex odio. ꝑm Guil. Non valet licentia: quia hoc est dare licẽtiã vacandi. Tñ ꝑm Aug. repelli pót q nõ vult ferre penã de culpa quã forte cõmisit. A Con. Albri. B

Utꝝ bona q̃ monachꝰ ꝯtulit suo monasterio sequantur eum si trãseat ad secundũ monasterium. Rñ. ꝑm Hostien. Si exeat ante professionem non est dubium q̃ cum rebus suis potest exire: ex̃ de regu. ⁊ transe. statuimus. Intellige nisi ea absolute ⁊ irreuocabiliter donasset. Sed si post

fessionē t sine licētia trāsit ad aliud mona sterū res sue p̄mo monasterio remanēt: t q ipsū recipit inputet ibi. Si p̄o cū licētia vl ēt nullus ex aliqua cā vadat ad scōm mō sterū: tunc vlfructꝰ rex quas cōtulit debe tur secūdo monasterio q̄diu vixerit ne ei ex istat onerosus. Sic intelige. 16. q. 6. cognomus. ✠ Potuus. c. de lapsis. ℬ Et 17. q. 1. sigs rapuerit. ✠ Idez in sū. eo. ti. q. 25. fm Hosti. q etiā addit. Si p̄o sit secularis q religr conioīctū spūale seu religionē vel ecclesiā: idistincte bōa sua recupat: vt ap eiuus ex de cle. pluga. q a re i fi. Et subdit Vel dic ad saluāduz opiones maiorū q bona ipsū tacue sequūt. Si aūt expsse p̄tulit se t sua t erit p aup q nō hz vnde viuat tunc de benignitate canōica sine ꝯdictōe cuiuscūq bona recupat: ar. 86. dis. nō satis. 17. q. 4. quicunq. Si als sustentari potest non recuperat: sicut nec ii dedisset tūc se. 17. q. 4. sunt q opes. Et hoc nisi gra fiat vel nisi aliq cōditio apposita fuisset: ex de dī. appo. vez Et subditur in dicta. q. 26. Possūt hec intelligi q̄n aliqs ingredit ecclesiā secularē tanq cōuersus. Maz si tāq canonicꝰ nō sequeré tur ipsū bona tacite. Et sic etiam tenet consuetudo. ℬ

Religiosi mendicātes si trāseūt ad ordines nō mēdicātuz etiā de licētia pape ñ hñt vocē vl locū in capitulo: etiaz si ab aliis eis cōcedat: nec possūt hre p̄oratuz: nec aliquā administratiōem vl q̄cūq officiū etiā ānua: nec: tāq vicarij vl ministri vel loca cōz tenē tes nec p̄st q̄cūq aiaruz regimē exercere ✠ nec p se nec p alios. Et qcqd cōtrarium attētatuz fuerit est irritū ipso iure quouis p̄uilegio nō obstāte: vt in tex. qui sequitur ℬ Ex de regu. t trāse. vt pfessores. i cle. sicut. t tactum est supra. electio. i. §. 27. qui incipit: Quis non potest.

Eliquie et corpora

sanctoz. Antique reliquie ñ debent ex capsam ostendi nec exponi venales. Inuētas vero de nouo nemo dēt publice venerari nisi auctoritate romani pontificis fuerit approbate: t plati nō p̄mittāt q illi q ac cedūt ad eoz ecclesias cā venēatōis decipiantur falsis figmētis: sicut q̄nq occasione q̄stus fieri p̄sueuit. Habētur hec ex eo. cuz ex eo. t de pse. dis. i. placuit. Et nota q religas emē vl vēdē fz Ray. ✠ Potꝰ fz glo, eius: vt in loco de quo stati. ℬ t Soff. e monacū est. ✠ Idez quod hic notatur i sunt. li. 7. ti. 14. q. 22. ℬ

Utrū reliquie sanctoz possint furtiue subtrahi vt honorabiliꝰ reponant. Rñ. fz Bul. Mō. Mā sacrilegiū est quotiēs aufertur sacrū de sacro. ✠ s. etiā no sacrū vt i. c. de quo stati. ℬ. 27. q. 4. quilgs. ✠ Lō. Al. vt in sum. eo. ti. q. 23. ℬ

Cuiꝰ auctoritate reliquie seu coꝛpoꝛa sanctoꝛū de loco ad locū sūt trāsferēda. Rñ. Mō sī trāsferēda sine p̄silio p̄cipis. s. pape vl sine ūna epoꝛ t sancte synodi: de consecra. dis. i. coꝛpa. ✠ Al incipit de loco. ℬ Et hoc sicut notat ibi verū ē cū coꝛpus traditū est sepulture ꝑpetue. C. de reli. l. vl. nisi necessitas imineat: tunc sufficit auctoritas p̄sidis. p̄uncie C. de reli. l. i. Si aūt nō est traditū ꝑpetue sepulture: bñ p̄t trāsferri sine alicuius auctoritate. C. de reli. fz necdū. Et nō q allegate leges de oibus coꝛpoꝛibꝰ loqui videtur. ✠ Et ita ē vītas: q̄ loquūt dicte leges de oibus coꝛpibus gnāliter. Et idē qđ i hoc. §. notatur in sum. eo. ti. q. 24. De iīs etiā reliquijs tactū est supra canonizatio. ℬ

Utꝛ liceat portare ligaī ad collū. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 96. Ead ē rō ē sicut de ꝟbis scriptis: q̄ si portēt ex fiducia dei t sanctoꝛ quoꝛ sunt reliquie nō erit illicituz. Si aūt circa hꝰ attēderetur ad aliqđ vanū puta q vas cēt triangulare t hꝰ mōi quod ñ pertinet ad reuerētiaz dei t sanctoꝛ: cēt superstitiosuz t illicituz. De verb aūt scriptis habes. j. sortilegiū. 2. §. 3.

Enunciatio primo

cōiter quid sit. Rñ. Renunciatio ē iuris p̄priū spontanea refutatio. Nam in rē alieno renunciari nō p̄t. Item si renunciatio non esset spontanea sed coacta nō ob esset repetere volenti: extra eo. super hoc. ✠ Hoc fuit dictum Hosti. vt patet in sū. li. 3. ti. 26. q. 23. ℬ

Ex quibus causis petenda vel admittē da sit renunciatio ep̄alis. Rñ. Due sūt cāe probabiles sive apparentes: fz ñ sunt sufficientes. Prima ē propter fugē melioris vite. i. religionis. Secūda ē cā. ppter p̄sulta. He due cāe ñ fuerūt acceptate: ex de renū. nisi cum pudem in pau. Sunt alie cause sufficientes sex vt ibi dicitur. Prima est conscia criminis. s. talis per quod ipsius

M

officij executio & p⁹ peractaz penitentiam ipedit. Secūda ē debilitas corporis ex infirmitate vel senectute. s. p quā ipotēs redderet ad exequēdū officiū pastorale. Tertia ē defect⁹ scientie. Quā ḡ aūt deliderāda sit gmiñēs scia in pastore: est ḡñ ꝓpetēs tolerāda. Quarta ē malicia plebis: ñ q ꝑ qualibz culpa debeat gregē deserere ne mercēnario cōparetur qui videt lupū venientē & dimittit oues & fugit. Sed de superioris licentia tūc demū pōt ñ tā timide fugē ḡ, puide declinare cū oues cōuentū i lupos: ita q ōbuerant h̄ūlit obedire iā irrecuocabilr ꝺdicūt. Quita ē graue scandalū: cū alr sedari non pōt licitū ē ep⁹ petē cessionē ne plus tpalez honorē ḡ eternā videat affectare salutem Sed de hoc vide. j. scandalū. Sexta ē plōe irregularitas: vīputa si sit bigam⁹ aliquo mō de qb⁹ s. bigamia. Mō tñ ꝓpī quamlibz ir regularitate dz ei dari licētia: vt si non sit nat⁹ de legitio mr̄imonio si est occultum & ille laudabilit iuū impleat officiū. ℣ Dū mō ñ sit nat⁹ de adulterio vel de scorto. Hā tales oīo remouēt ur: vt in dcō. c. nisi. & ibi glo. ℣ Si ꝙo ꝓpī alias causas petat epī licētiā renūciādi nō dz ꝓcedi: vt in dcō. c. ni si cum prudem. ℣ Predicta etiam notāntur in sū. eo. ti. q. 34. ℣

Quis effectus renunciatōis. Rñ. Effectus ē vt q renunciauit ad id cui renunciauit regressū nō h̄eat nisi ex nouo iure cōcessio vel antiquo restituto: ex̄ eo. cū inter. & c. ex trāsmissa. & c. cū i p̄sētia. & c. sane. Et q sel renūciauit ep⁹atui ꝓpter ꝓsciaz criminis amodo nō poterit eligi nec postulari. Sec⁹ si ꝓpī malicia plebis: ex̄ eo. post trāslatōez Renūciāti aūt est cōpetens ꝓuisio facienda ne in vtuperiū misteriū dfectum i tpalibus patiat: ex̄. eo. ad supplicationez. In q̄ ꝓuisōe dignitatis scie rō h̄abēda ē: ex̄ de p̄bē. de multa ad fi. Similter & quantuat redditū bñficij cui resignat: ex̄ de vita & hone. cle. qñ & de p̄ben. nisi esset. 12. q. 2. bone rei. ex̄ de dona. aplice. §. plī. & vlt. ℣ Idē i sum. eo. ti. q. 35. fm Hostien. ℣

Enūciatio secundo.

Qualiter debet fieri renunciatio officij vel bñficij ecclesiastici. Rñ. Debet esse voluntaria. Hā inuit⁹ nō cōpellit renūciare 7. q. 1. Cuis ex̄ qō me. cau. ad audiendum Item & dz fieri pure & absolute: ex̄ de offi, dele. ex pte. Hā si ḡs renūciet alicui beneficio seu rei spirituali. aliquo dato vel promisso simonia esset. ℣ nam semper simonia communit nisi renūciatio pure fiat fz Hosti. & i sū. li. 3. ti. 26. q. 32. vbi hec notāt fz eū dē. ℣ Quod si nō ꝓcedat dato vel promissio fz solū intentio esset simonia mentalis q̄ per pnias abolet: ex̄ de simo. māda to. vide. j. simōia. 2. §. 4. ℣ Ibi parū ō h⁹ vī dici. ℣ Itē dz fieri cōuentē i scriptis 7. q. 1. §. ecce. & c. q̄si. ℣ Allegata iura loquuntur i renunciatōe epatus que dz fieri i scripī. Fozze i alijs scriptura nō ē necessaria Et hoc vī innui i dcā. q. 32. ℣ Et debet fieri i mānu illi⁹ a quo habetur institutio vl cō firmatio: ex̄ eo. admonet. Fallu tñ in epo q nō pōt renunciare nisi i manu pape: ex̄ eo. nisi cū pdcī fi. Silr nec electus epūs postq̄ fuerit cōfirmat⁹: ex̄ ō tr isla. int corporalia Nec itrulus: vt j. §. pli. ℣ Simulit & abbas imediate ptinens ad romanā eccliam nō pōt renūciare sine licētia sedis ap lice spāli fm Ray. Qui ēt addit q si al renūciatio fiat tenet i p̄iudiciū renūciātis: fz non i p̄iudiciū ecclie vel plati in cuius manu debuit renūciare. Itē dicit q pōt qs simplici bñficio renūciare sicut vult. Et glo. ei⁹ dic: q hoc pōt ad minus de ꝓsuetudine. Sz ꝓpius dictū ē magi regulare. s. q fiat in manu ei⁹ cui⁹ ē īstituc: vt i sū. e. ti. q. 33. vbi ēt addit fz Hosti. q cū renūciat alicui iuri renūciatio facienda ē aduersario vel seruo publico seu alteri recipiēti noie aduersarij. ℣

Quō renūciat iuri scripto. Rñ. Talr renunciatio ex certa scia facienda est. Ideo q̄ si talis renuncians ius ignorat est ei notificanduz: ar. in auc. quō oporteat epos. §. igitur ordinādus. coll. 1. Nec. n. pōt qs renūciare ei qō ignorat. ff. ō iofficio. delato. l. si mr̄. ℣ Idē in dcā. q. 32. fm Hosti. ℣

Quō qs renūciat iuri expresse: & quō tacite. Rñ. Expresse cū dic: Quicuq; clamo ius tale: vel sic dicit: ex̄ de decī. ex multiplici. ℣ Hoc vex q̄ quis renunciat qō sibi debet: vt p⁹ i tex. allegato. ℣ Tacite vo cū facit cōpositionē. ℣ .s. sup iure qō sibi cōpetebat. Hā cōponēdo videt iuri suo renunciare fm formā cōpositiōis: vt i. c. ō q⁹ stati. ℣ ex̄ ō elec. cū iter p⁹ Itē tacite renūciat faciēdo ꝺ: vt exhibēdo honorē illi cui⁹ electioni ꝺdixerat: ex̄ de his q̄ fi. a ma. ptica. ex ore. Silr ꝛcipiēdo aliqd ex testamēto

qđ impugnabat. ff. de inof. testa. si ppõas eẽ de sẽ. ⁊ re iudi. qđ ad ꝓsultationẽ. Vel si petẽtis legatuꝫ aduocatꝰ vel ꝓcuratoꝛ fuit ff. de iofficio testa. l. fi. A Idẽ i dcã. q. 32. B

Utꝛ clericꝰ q ip etrauit bñficiũ si subiiciat se misericoꝛdie canóicoꝛ ⁊ intelligat renũciasse. Rñ. nó: extra eo. veniẽs. Quin etiã si reddat eis lr̃as suas ⁊ ipsi sint imisericoꝛdes dꝫ talis officio iudicis restituit: eẽ eo. sane. Mã deceptis ⁊ nó decipiẽtib⁹ iura subueniũt: extra de rep̃mu. cũ vniuersoꝛ. Sꝫ si renunciet lr̃is ꝓ certa pẽsiõe priuat pensione ⁊ lr̃is: eẽ ò scrip. ad audiẽtiã. A Có Ellbꝛ. ⁊ facẽ qđ nõ. i sũ. e. ti. q. 30. B

Pone qꝫ eps nó bñ intrauit sed per simoniã ⁊ hꝰ: quó renũciabit instante moꝛte. Rñ. hꝫ Hosti. Renũciabit mẽte ⁊ i mãu archiepi si pót: alí mãu siplic sacerdoti ꝫ hac ꝓditiõe: si pape placuerit: ⁊ si cõualuerit vadat ꝫ cui⁹ pót ad eũ ⁊ pareat ei: ar. eẽ de sen. exco. ñ dubiũ. ⁊. c. ea noscit. ℌ. fi. Sꝫ ⁊ caueat ne moꝛa pstet ⁊ fruct⁹ sibi appꝛopẽt sꝫ fideliꝫ custodiat vel in vtilitatẽ ecclie expediat: ar. eẽ ò offi. oꝛ. cum vos. ⁊ de ofoꝛ. c. pstti. li. 6. Al ad restitutionẽ oiuꝫ tenet extra ò pbẽ. dilecto. ℌ. fi. Tñ tal⁹ fm Hosti. de licẽtia ppriꝫ ꝓfessoꝛis quẽ sibi pót eligẽ. A hoc vꝝ vex si legitime fuerit oꝛdinatus al cũ ab initio ñ habuerit executionẽ sui oꝛdinis nó videt qꝫ possit sibi eligẽ cõfessoꝛẽ tãꝫ epm: ar. l. non dubium. C. de legi. B

Potit vite necessaria stricte recipe: ar. 86. dis. non satis. ⁊. c. pasce. Talis ẽt si titulꝫ nó habeat tñ possessionem quã de facto hꝫ nó dꝫ dimittẽ sine licentia pape: sed a fructibus dẽt abstinẽ: eẽ. e. p⁹ trãslatóes. ℌ. 3. A Có. Inno. q ⁊ addit. Et idẽ i oibus suspensis siue ab homie siue a iure: dici pót: vt in sũ. e. ti. q. 33. ad fi. B

Utꝛ qs possit renũciare p aliũ. Rñ. fm Hosti. Pót p altũ bñẽ spãle mãdatũ: eẽ de ofti. dele. cũ oli. ℌ. qꝛ vo Idẽ videt si hꝫ gnãlẽ admistrationẽ. ff. de ꝓcu. l. cui libera. A Immo incipit ꝓcuratoꝛ. vbi dꝫ: Procuratoꝛ cui libera gnãlẽ admistratio rerum cõmissa ẽ potest exigere: nouare: aliud p alio mutare. B Secus si nñ gnãl ꝓcurator esset: extra de pbẽ. dilecto. i. rñso. ⁊ de reli. do. c. pli. A Deli⁹ vꝝ facere. l. mãdato. ff. de ꝓcura. Et idem qđ in hoc. ℌ. notatur in sum. eo. ti. q. 31. ad fi. B Et an talis ꝓcuratoꝛ reuocari possit: vide. ℌ. in se. e. ℌ. fi.

Enunciatio tertio :

Quis potest renunciare. Rñ. fm Hostien. Renunciare pót is ad quẽ illud quod renunciatur pertinet: extra de regul. ad apostolicã. ⁊. c. statutum. A Idez in sũ. li. 3. ti. 26. q. 31. B

Utꝛ papa possit renũciare. Rñ. Pót libere resignare: ⁊ maxie cũ se ĩsufficientem agnoscit ad regẽdum vniuersalem ecclesiã extra. eo. qñ li. 6.

Utꝛ clericus possit renũciare foꝛo suo. Rñ. Renunciatio facienda ẽ auctoꝛitate illoꝛ quoꝝ iteresse: extra de offi. archi. ad hoc ℌ. fi. Ideo clericus nó pót renunciare foꝛo suo sine consensu epi qꝛ ex hoc ꝑ iudicaret ipse epus: eẽ de foꝛo cõpe. significasti. aliogn qlibet clericꝰ ò vno epatu posset sibi ꝓstituẽ iudicẽ i alio epatu. ff. de iudi. l. i. Et deꝰ vi de. ℨ. iudex. i. ℌ. 2. Eadẽ ꝛõne nó pót clericꝰ renunciare priuilegio illi. 17. q. 4. siqs suadente. Mã ⁊ si actionẽ iuriaꝫ remittere possit ꝗñ ad ꝓpriam ꝑsonaꝫ. 23. q. 4. si is. ĩ iuriam tñ ecclesie siue collegij sui in ꝑsonã sua illatam remittere non pótẽ de sen. exco. cũ desideres. ℌ. fi. A coniuncto. c. contingit. i. eo. titu. B

Que pena si clericus ita renunciet foꝛo suo qꝫ rñdeat coꝛã iudice seculari. Rñ. Si cã ciuilis sit cadit acã: aliogn suũ locũ amittit: eẽ de so. cõpe. si diligenti. A Ibi dꝛ: Et si ꝑ eis lata sit sẽtentia locũ suũ amittant: et hoc in criminali actione. In ciuili vo perdant qđ cuicerint si locũ suũ maluerint obtinẽ. B In criminali vo locũ amittit: ⁊ si ñ hꝫ locũ siue dignitatẽ pót alꝛ extraoꝛdinarie puniri. Et sic patet qꝫ pót tacite renũciare qꝫ tũ ad dãnũ suũ. xi. q. 3. placuit. Sed et multo magis pũiẽdus ẽ si expsse pfiteat ⁊ respondeat. Si vero trahatur ad iudicẽ secularez: vide sup̃a iudex. i. ℌ. pũ. A coniunctis addito ib⁹. Et idez qđ in hoc. ℌ. nõt i sum. eo. ti. q. 25. fm Hosti. B

Si aliqs expectat ꝑmã ꝑbendaꝫ ꝓxime vacaturaꝫ in aliqua ecclesia si alius obtinens ꝑbendaꝫ tenuẽ fraudulenter renunciet vt expectãs ꝓcludatur via ad piuguioꝛez q̃ sperat vacare nõ impedit ꝓmuꝫ expectantez. Et si ꝑbenda pinguis postea vacans cõferatur isti q renũciauit priuatur ipe etraqꝫ: extra. eo. sitte li⁹. 6. A Ibi dicit

A

q̄ de dcā fraude debet saltē p aliquas ꝓbabiles ꝯiecturas appere: vt qꝛ dicte renūciationis tempore is q̄ prebēdaꝫ vel dignitatē piguiorez hēbat infirmitate graui detinebatur: vel aliquid aliud iminebat ꝓpter quod illiꝰ prebēda vel dignitas vacare in proxio ꝓbabiliter credebatur. Et subditur: Ceterꝫ si predcō renūcianti huiusmōi p̄benda vel dignitas forsitā piguior conferatur eo ipso dcā fraus intelligatur esse ꝓbata: ⁊ idē renūciās oio careat habita ⁊ ambita. B

Utrū renūciās possit pēitere. Rñ. ſꝫ Host. Siqs mutat nūcium ad superiorē vt cedat penitere pōt q̄ diu res ē integra: ex̄ eo. l ecte. Secꝰ si non est integra: ex̄ de elec. in causis. §. vlti. A Idez in sum. eo. ti. q. 31. Et videtur q̄ res nō sit integra qñ superiori exposita renunciatiōe cepit cogitare sup acceptatione. ar. dicti. § vlti. B Sed si talez ꝓcuratorē ignorātez. A .s. cōstitutū ad renunciandū: vt patet in tex. allegato. B reuocauerit tenebit nihilominus cessio facta añ q̄ reuocatio perueniat ad eū: nisi maliciose fuerit factū qñ peruenerit ad euz: vt in cle. cuz illusio. ex̄ de renun. A Ibi dr̄: Si qs ad cedenduz pōtificali vel alij cuilibz dignitati vel beneficio ꝓcuratorē sponte ac libere constituerit ⁊ ipm ignorantē postmoduz duxerit quōlibz reuocandū teneat cessio facta p euz añ q̄ ad ipius vel illius in cuiꝰ manibus cessio fuerat facienda noticiā reuocatio huiꝰmōi deducta sit: nisi fōte p ipos aut alios maliciose factuz fuerit quo minus ad eos vel eo ū alterū añ cessionez potuerit reuocatio peruenisse. B Qui vero impetrauerit licentiaz cedendi cogēdus ē. A .s. cedere. vt i. c. quod seqtur. B ex̄ eo. qdam.

Enunciatio quarto

Que possunt renūciari. Utruz habens vocē in electione possit renūciare. Rñ s̄. electio p̄mo. §. 9. A Et idez qd̄ ibi notatur in sū. liº. 3. ti. 26. q. 26. ſm Hosti. B

Utrū debitor possit renunciare ꝓbationi solutiōis p testes ⁊ huiusmōi. A Istud huiusmōi nō pōit Hosti. vt pz in sum. eo. ti. q. 27. vbi hec notātur. B Rñ Licet qdam dicant q̄ valet renunciatio: tñ ſm Hosti. non videtur verū: qꝛ ius ꝓbandi p testes ꝓpter cōez vtilitatem inductuz est. Unde vsus testium frequens ⁊ necessarius est. ff. de testi. l. 1. rñso p̄º. Ergo tali iuri renunciari non pōt: ar. ff. de postu. quos pretor.

Utruz renūciatiatio iuris possit fieri in futuruz. Rñ. ſm Hosti. Si lex iam est. A .s. ex qua ius alicui oritur cui renūciat. B pōt pro futuro renunciari. Al' nō: qꝛ quod non ē renunciari non potest. ff. de pac. tres fratres. ff. de cōtrahe. emp. ⁊ ven. l. in lege. A Idem in sum. eo. ti. q. 28. B

Quid siqs renunciat oi iuri sibi cōpetenti ⁊ cōpetituro: similiter ⁊ lr̄is impetratis ⁊ impetrandis. Respondeo ſm Hostien. Quo ad futurū si generalis sit renunciatio non valet: vt in precedēti. §. dcm̄ ē: ex̄. de cōsti. cū accessissēt. Si vero spālis in qbusdaz iuribus ⁊ sequatur gnālis renūciatio valet. A .i. si qbusdaz specificatis subsequat renunciationis clausula generalis: vt in sū. eo. ti. q. 29. vbi hec notantur. B C. qñ mulier tu. offi. fun. potest. l. fi. circa mediū: ⁊ in auc̄. vt li. ma. ⁊ auie. ibi posita. In summa nota. ſm Hostien. q̄ renunciari possūt omnia iura competētia circa seruitutes etiam si annalia sint: extra de sepul. in p̄sentia. ⁊ de deci. ex multiplici. A Hosti. dicit q̄ possunt renunciari iura etiam non icripta: puta circa seruitutes competentia. Et si etiam annalia sint in futurum renunciari possunt: vt in dicto. c. in presētia. ⁊ .c. ex multiplici. vt in sum. eo. ti. q. 30. vbi hec nō. B Item iura cōpetentia circa beneficia sicut ⁊ ipsa beneficia renunciari possunt: vt dcm̄ est s̄. renunciatio. 2º. §. p̄mo. ⁊ renunciatio. 4. §. p̄mo. Itez omnia iura cōpetentia per aliqua instrumenta sicut etiam ipsa instrumenta renunciantur. C. de fide instru. l. 3. extra de pac. cum pridem.

Epresalie.

Dicuntur represalie quando aliquis oriundus de vna terra spoliatur vel damnificatur ab oriundo de alia terra: vel etiam si debituz non soluitur ei tunc datur potestas isti spoliato q̄ satisfaciat sibi contra quemlibet de terra illa vnde est ille spoliator vel debitor.

Queritur ergo vtrū sint licite. Rñ. Et si inique sint ⁊ legibus prohibite tanq̄ naturali equitati contrarie: qꝛ alius pro alio granatur: nihilominus spāliter ꝓhibetur ne concedātur vel extendātur. A .s. per interpretationem cū fuerint gnāliter concesse non expressis personis ecclesiasticis: vt in c. et si. de quo infra. B contra personas

ecclasticas vel bona ipsaꝝ ꝓtextu cuiuscũ-
qꝫ ꝓsuetudinis. Et qui cõtrafecerint nisi re
uocauerint infra ānũ. B .s. a tpe ꝓcessiõis
vel extẽsiõis: vt ibi. B si plone sint singu
lares: sunt excomunicate. si vniuersitat: ẽ in
terdicta: ex de iniurijs t damno dato t si
pignorationis li.6.

Sed põe qꝫ aliqs expoliatus portat lit
teras ciuitatis seu ad ciuitatẽ vbi manet ex
polians t petit iusticiã nec fit ei: nũqd i hoc
casu põt ꝓcedi reptatis. Videt qꝫ sic: qz hoc
mõ nõ grauatur alꝰ ꝓ alio: sed ponꝰ pu-
nit rectoꝝ vl ciuitas i suis ciuibꝰ ꝓpter ne-
gligẽtiã. Vñ. 23. q. 2. c. diis deꝰ. dr qꝫ gẽs vl
ciuitas plectẽda ẽ: q̃ vidicare neglexit qõ
a suis ciuibꝰ ipsobe factũ ẽ: vel reddẽ qõ p
iuriã ablatũ ẽ. Satis videt ꝓcedare Tho.
scõa scõe. q. 40. t. Jo. an. sup dcõ. c. t si pi
gnorationes. ua tñ qꝫ etiã in hoc casu ad cle
ricos nõ extendat: t qꝫ sibi de reꝰ nõ au-
ctoritate ꝓpria: sed iudicis satisfaciant: vt
idẽ io. an. dicit. B Jo. an in dcõ. c. t si pi
gnorationes. i nouella. dicẽ fm. Archiõ. et
ẽt Guil. qꝫ intelligit de auctoritate iudicis
spoliati ꝓcedẽte ꝓ ꝑsona super negligentia t
õfectu iusticie: ꝫ alios autẽ de auctoritate
spoliantis seu iusticiã facẽ negligentis. Et
subdit fm Guido. qꝫ ꝑmũ dictũ põt itelligi
vel qñ ñ põt hꝫ recursus ad iudicẽ spo
lianti seu iusticiã facẽ negligẽtis: quod di-
cit raro posse ꝓtingere. B

Esidentia .s. clericoꝝ i suis ecclesijs. Vbi no
ta qꝫ qui habet bñficũ cũ cura tene
tur ad residẽtiã: ex de elec. licet canõ. li. 6.
Silr t qꝫ ꝫ q̃cũqꝫ alia beneficia qbꝰ hoc
ꝓcedat ex statuto vel ꝓuilegio seu ꝓsuetu-
dine approbata: vt Jnno. ponit ex de cle.
ñ resi. clericos. Et addit: Jntelligeoẽ bñfi
cium residẽtiam regrere nisi ꝑuũ ꝓfter. Et
eãdẽ quasi sniam ponit Hosti. diffusiꝰ: di-
cens qꝫ quilibet clericꝰ tenet residẽ: ex. co.
c. fi. siue magnũ sit bñficiũ: vt ep̃atꝰ. 7. q. i.
pueri: t ꝫ ch̃alma ꝓficẽ: ordies celebrat: t
quolz dicit dñico dinus officijs iteresse: de ꝓse.
dis. 3. epl. nisi iusta cã ipediat vt ibi dr. Silr
ẽt si modicũ sit bñficiũ: vt ex eo. ꝙ q̃rẽte. Et
ꝫ bñficiatꝰ interesse matutinis t vesperis
al. si iconigibilis sit depõit. 92. dis. c. fi. Et
vide. s. clericus. i. §. fi. B Jdez qõ hic no
tat in sũ. li. i. t. 7 q. 27. vbi tadditur ꝫ Ho
stien, qꝫ is qui tanꝫ bene merito assignat
pensiones aliꝫ seu stipendia ad residẽtiaz
nõ tenetur: talis tñ ad ãtidota obligat: et
si offendit ecclesiã a qua tenet beneficium
tãꝫ ingratus pmittur. B

Utr qs ex cõsuetudine possit recipere
fructꝰ bñficij in absentia. Rñ. fm Hosti.
Põt vt ex de cõsti. cũ omnes. B Et ibi
hoc notat glo. q̃ et dicit qꝫ secꝰ ẽ de iure cõi
Sz t puto hoc intelligẽdũ inꝫtũ per hãc
cõsuetudiné nõ derogetur dino cultui: vel
al nõ sit irrõnabil: al secus: ex de cõsue. c.
fi. B Sz talis ꝓsuetudo ꝓtio statuto tolli
põt: vt si ecclesia sit ministris destituta: ita
tñ qꝫ ꝓbenda absentis assignet subrogato:
ex eo. cũ dilectꝰ. Sz si tale statutũ facerent
canonici ꝓpter ꝓpa cõmoda: puta vt inter
se diuidãt illud qõ absens consuevit accipe
re non valet: ex de ꝓsue. cum oẽs. B Jdẽ
in dicta. q. 26. B

Quõ clericꝰ i bñficio debeat residere.
Rñ. fm Hosti. Residere debet in ꝓpa per
sona seruiẽdo eccle: ex e. qz nõnulli. t. c. se.
Et debet seruire i suo ordine: ex de fi. ꝓsby.
ꝓposuit. Paruũ eni esset sui pñtiã exhibẽ
t curã ꝓprie ecclesie negligere. B Jdem
in sũ. eo. ti. q. 27 vbi t addit fm eundẽ. Et
hoc ẽ ꝫ prauam cõsuetudinẽ quarundam
ecclesiaꝝ q̃ reputãt canonicos residentes ex
quo pñes sũt: lz nõ itrẽt ecclias. B

Utr nõ residens possit excusari ex ali-
quibꝰ causis. Rñ. Excusat ꝓmo qdez si in
sta sit cã sue absentie: vt ꝓpter inimicitias vl
aliqd hꝰ li: ex eo. inter q̃ttuor. Et tũc tenet ꝑ
vicariũ deseruire: vt. s. clericus. i. §. fi. Et idẽ
intelligo si ꝑ nõs sit sed sine sua culpa ipotẽs
sit factꝰ aut infirmꝰ: extra. e. cũ dilectꝰ. 7. q.
i. pñtium. 2° si de licentia ꝓlati cã rõnabili
sit absens: extra. e. relatũ. extra de elec. lz ca
non. li. 6. al ẽt sine licentia ꝓlati pegrinari
nõ põt: de ꝓse. dis. 5. nõ oportet. ex de voto
magne. §. verꝫ 3° si pẽat ecclesiã pochia em
põt ex dispẽsatione epi ce i studio p septem
annos: vt. s. eccla. 2. §. 2. 4° si haberet sup
hoc spãle ꝓuilegiũ: hꝰ ẽt absens ꝓ residen
te: vt hẽs in. §. fe. B Eld illud qõ hẽt hꝰ t i
§. se. facit qõ nõta i sũ. dcã. q. 27. B

Sũt alie cause i quibꝰ ñ residẽs habet
ꝓ residente. ꝓma ẽ si sit i ꝓfuturo papæ: ex eo.
cũ dilectꝰ. Secũda ẽ si vnꝰ vl duo ex cano
nicis sint in ꝓfuturo ꝓpiꝫ epi: ex eo. decetero
t. c. ad audiẽtiã. Sz epus suffraganeꝰ si mo
retur cũ archiepo non videt ꝓsidẽ: ar. extra

de offi. ordi. pasto: alis. Et nota q' q ẽ i ser uitio pape vel epi sui recipit qdẽ fructꝰ bñficij ꝓter victualia siue quotidianas distributiones que non solent absentibus dari: vt dcõ. c. decetero. ⁊ extra de pbẽ. licet. ⁊ exẽ ordi cle. nõ resi. c. i. li. 6. Et ordo hº vide. §. bñficiũ 2. §. plr. A Potius videt. §. fi. B Tertia est si se nõ absentat in fraudẽ ꝫ ecclie sue iura fideliter ꝓsequitur: extra eo. ex parte. In quibus casibus possit qs p vicariꝫ di seruire: vide. §. clericus. i. §. ii. ⁊ j. vicarius §. i.

Es inter alios acta

tẽ. vide. j. sinia. §. 9. ⁊. x.

Estitutio rei aliene

ꝑmo cõiter. Utꝝ quis teneat statiꝫ restituẽ Rñ. ꝑm Tho. scõa scõe. q. 62. Sicut accipere ré alienã ẽ ꝺ iusticiã: ita ⁊ detinẽ eã: qꝛ pꝛ hº q aligs ꝺtiet rẽ alienã iusto dño ipedit eum ab usu rei sue ⁊ facti ei iniuriã. Manifestũ ẽ aũt q nec ꝑ modicũ tẽpus ꝫ impẽto mozari ꝫ quis tenet stati pcm deserẽ: ꝑm illud Ecc. 21. Quasi a facie colubri fuge peccatũ. Et ió tenet quis stati restituẽ vel petere dilationẽ ab eo q pót usũ rei cõcedere. Con. Ray. A Ista petitio dilationis vel remissiõis facienda ẽ ꝑ se vel per aliũ qñ ꝺbitoꝛ est ipotẽs ad soluendũ ꝑm eundem. Tho. scõa pe. q. 62. arti. 8. ⁊ hoc nisi ex ipa petitõe sequeret et renelatio peccati seu aliud scãdalũ: ar. c. officij. exẽ de pe. ⁊ re. Et ad pmo dictoꝛ clariozẽ itelligẽtiã distinguendũ est qꝛ aut debitoꝛ ẽ potens restituẽ aut ñ. ꝓmo casu tenet statim restituere vt dictum ẽ. 2º casu aut est impotens omnio: aut non omnio. Si omnino excusatur: qꝛ impossibilium nulla est obligatio. ff. de re iur. l. impossibilium. ⁊ ió sufficit hoc casu q ꝓponat restituere cum poterit. 14. q. 6. ii res. Si nó oio tunc tenet statim restituere id qõ pót. Et ꝫ Ray. in ti. de rapto. §. forma. ista potentia videt cõsideráda vsq; ad mẽdicitatem suaꝫ ⁊ sue familie reseruata sibi solũ extrema necessitate. Et idẽ no. in sum. li. 2. ti. 5. q. 86. Sed certe nõ solũ extrema: sed etiã magna necessitas videtur excusare a restitutiõe: exẽ de fur. c. sigs. ꝓpk. vbi ꝺr q sigs ꝓ ꝑi necessitatem famis furat' fuerit: aut restituat: aut tres hebdomadas pẽteat. Et sic nó cogit ꝑcise restituere. Et illõ. c. itelligit i necessitate etiã nõ extrema ꝑm glo. ⁊ Inno. ibi. Uñ ad clarius hoc intelligendũ uerũ subdistinguendũ ẽ: q aut ꝺbitoꝛ ẽ i articulo extreme necessitatis: aut nó. pº casu nõ tenet ad restitutionẽ: qꝛ in extrema necessitate omia sũt cõia. l. i. §. cuꝫ in eadẽ. ff. ad. l. rhodi. de iac. Uñ ⁊ sup. 4. sniaꝝ. dis. 15. diẽ Scotus q si detinens re alienam ẽ in extrema necessitate: ⁊ ille cuius est res nó: sed hẽt aliqua citra necessitatẽ extremam dicimº q ista res ẽ detinẽtis iure poti quo in extreme necessitatis articulo ad quidendum necessitati nature via oibus extrema necessitate detentis ẽ ꝓcessa: exẽ de ver. sig. exĳt qui seminat. li. 6. Si ambo sunt in extrema necessitate: si ꝓs dños deuent ad eã ꝺz reddi dño duplicatũ qꝛ prius suũ: tũ qꝛ iam ex ista sua necessitate factum est suum. Si ꝺo ꝓus deuent detinens: factũ ẽ suum: ⁊ tũc domino postea deuenienti ad istam necessitatez nó ꝺz reddi: qꝛ cessauit dominium eiº i re ista ⁊ factũ ẽ alteriº iuꝛ poti. Si ambo simul deuenũt dicimº q debz reddi dño: qꝛ nũq; cecidit a dominio. Pro hoc facit: qꝛ duobº ꝓcurrẽtibus prevalet qꝺ ẽ potius. ff. de sta. ho. l. querit. Et subiũgit. Scotº: Si detentoꝛ ꝺ ueniat ad pinguoꝛẽ fortunã: tenetur restituere qñ occupauit cessãte extrema necessitate. Sed si nunq; ante extremã necessitatem occupasset: tunc iuste simpliciter occupasset. s. rem suam: nec ad aliquã tenet restitutionem: hec ille. Tunº videt q si deueniat ad potentiam: restituat sicut ⁊ qui cessit bonis. C. de his qui po. ce. bo. l. i. Nó tamñ tenetur nisi inquantũ facere pót. l. 3. ff. ꝺ cessi. bo. Et in hoc vltimo casu intelligũr facẽ posse deducto ne egeat. ff. ꝺ re. iur. in cõde natione. 2º casu qñ debitoꝛ non ẽ in articulo necitatis extreme: aut restitutio ẽ icerta aut certa. Si icerta qꝛ vt ñ iueniꝫ crediõ vicius heres. restitutio faciẽda ẽ pauperibus extra de usur. cũ tu. Et tũc debitoꝛ ipotẽs poterit se libere ponere i manu epi ad quez pertinet, puisio pauperũ: ⁊ eps si viderit ꝫ deũ expedire poterit ei relaxare debitũ: vt pauperi i totũ vel in parte: vel ꝓbere ei dilationem vt paulatim eroget pauperibus: vt ⁊ ponit dicta. q. 86. in sũ. li. 2. ti. 5. ad fi. Sz in eo q loquitur ibi de penitentiario vt possit hoc facer e: pót itelligi si ipse penitẽtiarius habeat sup hoc auctoꝛitatẽ ab epo: alis per se nó pót: qꝛ iure nó cauetur. Jó ꝺño An-

de bu. in dicto. c. cũ tu. in. i. q. dicit peniten
tiarum hoc non posse. Sed ꝛ quando apõ
debitorem aliqd relaxat ab eo vel ab alio
habẽte ab ipso auctoritatẽ: dz orare vl alia
bona facere ꝓ his quoꝝ ille res sũt vel qb⁹
debentur: ꝛ in ꝯtum veniat ad facultatem
ꝓo illis facere elemosynas: vt si non potest
facere qõ ỏbet saltẽ faciat qõ potest: sicut di
cit Tho. sc̃a sc̃e. q. 62. arti. 2. i eo q ñ põt
mẽbrum abscisũ vl sublatam famã restituẽ
qz dz i pecunia vel alio mõ quo põt recõpẽ
sare. Si restitutio ẽ certa. i. quia scit siue põt
sciri ꝑticular̃ ꝑsona cui dz fieri: tũc si ỏbitõ
ẽ in tãta necitate ꝛ creditor i tãta facilitate ꝙ
ỏbitõi tenet ꝓ elemosynã subuenire: ỏbitor
ñ tenet ad restitutionẽ. Mã hoc casu ipe cre
ditor teneret retro reddere. Vñ. 48. dis. sic
hi. super verbo inuadẽ. dicit glo. ꝙ põt pau
peres cogere diuites ad eis ꝓstandum non
per viam actiõis sed denũciationis ad ec
clesiam q̃ põt diuites cogere ad hoc agen
dum. Item gñaliter debitor nõ tenetur ad
restitutionem eo casu quo creditor rõnabi
liter deberet nolle sibi fieri restitutionez: vt
dicit Scot⁹ sup 4° sẽtẽtiaꝝ di. 15. vbi subũ
gens exẽpla dic: Debet. n. velle. glibet resti
tutionẽ sibi non fieri qñ ẽ in ꝓiudiciũ cõita
tis vel recipientis restitutionem: qz debet
velle bonũ suũ ꝛ bonũ cõe. Debet etiam vel
le nõ fieri restitutionẽ qñ eẽt i diffamationẽ
restituẽtis: qz debet magis velle famam ꝓ
ximi q̃ illud modicum suũ statim. Cõsilr
debet magis velle ꝙ vitel magnũ incõmo
dum ꝓximi restituentis q̃ modicũ icom
modum suum vel nullũ i illa modica dila
tione restituentis. Ex his sequit ꝙ qñ eẽt re
stitutio dãnosa reipub. vel ei cui fit vel dif
famatiua restituẽti: vel nimis notabiliter dã
nosa ñ tenet ad statim restituendum: sed suf
ficit ꝙ statim ex affectu restituat: ꝛ ꝙ actu
restituat cessantibus icõueniẽtijs hincinõ
Et ex ꝓdictis etiã subinfert: Qñ ablatio fu
it occulta tũc nõ tenet ablator̃ se ꝓdere: nec
ꝓ põs ꝓ seipsum restituere sz per aliam per
sonam secretã ꝛ fidelẽ: ꝛ expedit ꝙ ꝓ cõfes
sorem: qz sibi est crimen detectũ ꝓ confessio
nem: ꝛ de eius fidelitate ꝙ restituat fidei sue
ꝓmissũ satis debet credi. Patet igitur hic
differri restitutionem quoscz̃ voluntas ta
lis persone ꝛ opportunitas habeatur: hec
ille.

B

Cui restituenda ẽ res furtiua vel rapta
seu al̃ male accepta. Rñ. fm Ray. Et cũi
res subtracta fuit etiam si non sit dñs rei: sz
sua interest ex causa honesta rem nõ eẽ sur
reptã: vtputa ga habebat in ea ius pigno
ris vel vsum aut aliquod huiusmodi. ff. de
furt̃. l. is cuius. Si vero ipse cui nunc res
ablata ẽ furatus fuerat eã: nõ sibi sed domi
no erit restituẽda: vel ille cui ꝓpr̃ fur vel
raptor̃ surripuerat si sua vt dictum ẽ iuere
rat ex causa hõesta. Et fiat caute q̃ꝫ põt
per religiosuz ꝛ huiusmodi ita ꝙ nulli per
sona furis ꝓdatur. Iraq̃ regulariter re
stitutio spoliatis faciẽda est. 3. q. 1. reinte
granda. ꝛ fere per totam quẽstionem: ꝛ ex
tra de resti. spo. fere per totum. Fallit tamẽ
quando non tũ iste male accepit. sed alius
ei turpiter dedit: de quo faciendum ẽ vt di
ctum est supra elemosyna. i. §. fi. A Et ibi
latius i additione. B Et hoc. j. §. antepe.
A Et ibi de hoc dicetur. Et ad maiorẽ hu
ius. §. declarationem potest generaliter di
ci ꝙ restitutio faciẽda ẽ principalibus vel
eorum heredibus si inueniuntur: al̃ paupe
ribus: extra de vsuris cum tu. Sed in hoc
clarius distinguendo dicendum est ꝙ aut
quis obligatur ratione turpis receptionis
in qua participauit etiaz dans: aut al̃. ꝓmo
casu non tenetur restituere danti: qz in pa
ri causa turpitudinis potior est conditio
possidentis. ff. de condi. ob turpem cãm. l.
si ob turpem. §. pozzo. et. C. eo. l. 2. Et ideo
hoc casu cum restitutio non fiat persone
principali saltem debet fieri pauperibus tã
q̃ si non inueniretur principalis vel eius
heres: per dictum. c. cũm tu. Fallit in acce
pto per simoniam: qz debet restitui illi ec
clesie in cuius iniuriam acceptum est: extra
de simo. c. de hoc. Item etiaz nõ erogatur
pauperibus quando turpiter acceptum
ipso iure applicaretur fisco vel ꝓuato: qz
de alieno non potest fieri elemosyna. i. q. i.
non est putanda. Et hoc etiam notatur in
sũ. li. 2. ti. 8. q. 32. ꝛ excepto hoc casu cum
res applicaretur ipso iure fisco vel ꝓuato
licet turpiter accipiens non cogatur re
stituere turpiter danti: tamen si vellet pos
set restituere eidem danti. Nam iure nul
lo prohibetur hoc. Et pene sunt restrin
gende: de pe. dis. i. c. pene. et in. c. odia. de
re. iuris libro sexto. Et notatur in summa

A 4

li.2.ti.8.q.25.ad finez. Est etiam casus i quo iz dās non fuerit in turpitudine particeps nō tñ ei iz pauperib⁹ fit restitutio: qz dans ex obligatione dedit iz accipiens turpit recepit: videlx qñ iudeus vel paganus fuerit aliquid lucratus a xpianis occasione officij publici. Illud enim debet cōuerti in vsꝰ pauperꝫ christianorꝫ fm ꝓuidentiam dioceseanam cpi: ex de iudeis cū sit. 2° casu quando obligatio est aliūde cꝫ ex dicta turpi cā distinguendū ē. Aut nō inueniuntur credi tores seu eorꝫ heredes: ꝛ de hoc dicet j. restitutio. 6°. Aut inueniunt: ꝛ tūc aut obligatio est personalis: ꝛ de hoc dicet j. restitutō 2°. Aut obligatio est realis: vt qz habet qs rem alienā: ꝛ tūc si hēt a nullo vel saltem a dño clarꝫ est: qz semp dño est restituēda. ff. de rei ven. p totum ꝛ C. eo. qz cuiꝫ dandū ē qō suum est. ff. de iusti. ꝛ iure l. iusticia. §. iur] ꝓcepta Sed si hñerit ab aliquo alio titulo trāslatiuo: puta per donationē vel vēditionē vel silez: silr restitutio fit dño rei gratis. C. de furt. l. in ciuilem. Si vero habuit titulo nō trāslatiuo: puta in cōmodatū vel locatū: vel etiam sine titulo: forte qz sustulit illi videt restituenda a quo habuit. C. locati. l. sigs ꝓductionis. Ubi dicitur q cōductor debet omīo locatori rem reddere: iz dicat se dñm: ꝛ postea agere ō dominio. Sed hoc dz intelligi qñ nō ꝓstat de domnio nec poterat inconti(n)enti ꝓbari: alr dñ audiretur mouēs qōnē de dominio. ff. depositi. l. bona fides. vbi dī q qñ fur deposuit rē apud dñm dicte rei dñs nō cogit reddē. Logitur ergo in hoc casu hīs rem illi restituē a quo habuit nisi stati possit de suo dominio, pbare: adeo q si ēt a fure vel ꝑdone qs habuit tamē dz ei restituere quādo habuit causā ab eo: vt pz in dicta. l. bōa fides. Sz si nō habuit causam: puta qa ei p furtū vl rapinā ablatulit: tūc quādo p furtū puto q non debeat furi ꝓri restitui: qz nullus male fidei possesꝫ hoc casu hz ius ꝛpetendi. Hāc dat actio furti cuius int est ex honesta cā. ff. de furt. l. cuius interest. ꝛ. l. is cuius interest. Itē nemo debet ex imꝓbitate sua cōsequi actionē. ff. de furt. l. utaqz. §. i. Est tamē casus in quo fur actionē furti hēt. ff. de fur. l. qui vas. §. si ego. vbi dī: Si ego polienda vestimenta tibi locauero ꝛ tu ticio cōmodaueris ticioqz furtū factum sit: tibi datur actio furti: qz tua interest cū mihi tenearis reddē ꝛ mihi aduersus te dat actō: qz furtum fecēris ticio ꝓmodādo. Hoc itaqz casu fur aduersus furē actionez habet. hec ibi. Et hoc ideo ē: qz ꝓncipio habuit rē de voluntate domini eā sibi locādo: ꝓpter qō itererat ei⁹ ēt ex honesta cā: alis secus vt pz ex ꝓdictis. Quando āt p rapinaz qs rē ablatulit a fure vel ꝓdone: tūc vī ei restituēda: qz ēt ꝑdo ē restituēdus: ex de restit. spo. c. inlutter]. Immo nec domino iz rapte rē suam nisi in cāu de quo. ff. bellū. i. §. i. ꝛ. 2. alis perdit ius suum. Et nō dominus tenet ad estimationē rapte rei regulariter. C. vnde vi. l. siquis in tā tam. Qui ergo furatus ē furi vel ꝑdoni nō tenetur furi sed domino vel alij habēti ius in re restituere. Secus ē in raptore. Sed in quocūqz casu dcīm est debere furi vel ꝑdoni fieri restitutionē si concurrat dominus i repetitiōe dz domino ponul restitui: dicta. l. bōa fides: immo ēt si dominꝰ non repetēt qz ignoraret qs hīet: dz q hz domino denunciare vt ipsam recipiat: ex de furtis q cum fure. dūmō fiat sine ꝓiculo furis. 22. q. 5. hoc videtur. vbi dicitur q ꝓccata ꝓximi eis reuelanda sūt q possunt ꝑdesse ꝛ nō obesse. Et quod dictum ē de domino concurrente ad repetitionem cū fure: idē est ō omni alio ꝓtendente aliqō ius honestum qz sp illi facienda est restitutio qui fouet ius ius: dcā. l. bona fides. ꝛ ar. in. l. queritf. de statu ho. Et ió q vicerit filio vī seruo pecuniā tenet restituere pīi vel domino ēi. ff de alea. l. fi. immo filij etiam tenēt restituere patri res q̄ spectant ad eos iure ꝓprietatis iz vsufructus ad pentes qō ē regulare Fallit i castrēsi vl q̄si castrēsi pecūio. Itē i bñficialibꝰ: vt i. c. si ānū. 14. ex ō iudi. li. 6. qz eas nō possūt administrare vl obligare: ꝛ nisi ius alienare. C. de bonis que liberis. l. fi. §. filij autem familias. Et assignatur ratio ibi. Adeuꝰ ē. n. coarctare inuēciles calores ne cupiditati dedit tristem exitū sentiant qui eos post dispersū expectat patrimonū. Ꝓpter qō in oībus his casibus vī patri restitutionē fieri debere. Et idez vī cadē rōne i oībus similibꝰ: vt si gs accepit rē a pupillo restituat tutori. Sed cui restituent res ecclesie. Dicēdū q ꝓlato: si nō ē i culpa. Si vero ē i culpa: vt quia res ecclesie ipse dissipauit: vel ex carnali affectu ꝛ nō iusta cā donauit: quod facere nō pōt: cū eps ꝛ alij ꝓlati rerū ecclesie sit ꝓcurator: ꝛ nō dñs: ꝛ condi

tionem ecclesie meliorare pōt: deteriorem
ṽo facere non dz: ex̄ de dona. c. fraternitatē
tūc ꝓpter ꝑticipiuz culpe ñ vr̄ ꝙ debeat se
ītromittere: ex̄ de cle. ꝯiu. diuersis. Et iō fiet
restitutio successori eiꝰ: dicto. c. fraternitatē.
Vel si adhuc nō ē successor expēdat ī vtili-
tatez ecclesie: ex̄ de simo. d̄ hoc. Hoc ēt no-
tat in sū. li°. 2°. ti. 5. q. 18. vbi ⁊ de talibꝰ dr̄.
Sed cui fiet restitutio. Et sbdit dicit Ray.
Credo ꝙ auctoritate iudicis penitētialis de
beat fieri ecclesie cui sic iniuriose ablatuz ē:
ita ꝙ illi eidez qui dedit nisi cū turpiter de
dit: tunc eniz nō sibi sz successori suo pote-
rit fieri vel superiori: vt dicit Hosti. vel in
vtilitatez ecclesie cōuertetur: vel etiam eius
dez loci pauꝑibꝰ si hoc expedire vtdebitur
ero getur: ar. 17. q. 4. siquis in atrio. Hoc
vltimū. s. ꝙ detur pauꝑibꝰ: dicit glo. Ray.
ꝙ melius est cū indigent pauꝑes vel satis
abundet ecclesia. Alioqui melius ē ꝙ in vti
litatez ecclesie pauperis cōuertatur. Idez
Vl. Satis con. Tho. scda scde. q. 62. arti. 5.
⁊ arti. vltimo. Qd̄ autez hic dicit Ray. de
auctoritate iudicis pñialis: glo. dicit: Si tñ
super talibus dispensandis habeat ptātez.
hec ibi. Et ad predicta attendant accipien-
tes a clericis de rebus ecclesie cū non indi-
geant vel nō cōuertantur in vtilitatez eccle
sie vel nō alia iusta ratione: sed potius occa
sione cōsanguinitatis vel amicitie: qz tenen
tur ad restitutionez: vt ⁊ Tho. ponit dicto
ar. 5. Et multo fortius si accipiant ex causa
turpi: vt ex meretricio ludo vel alia quacū-
qz turpi causa: vt ⁊ notatur in sum. li. 2. ti. 5.
dicta. q. 18. Quādoqz tñ lz dñs cōcurrat in
repetitione nō ꝑfertur siqs forte habuit rē
ab eo q etiaz cōtra dñm haberet actionez:
puta qz ē vsufructuarius. Naz magis eius
interest hr̄e rez q̄ dñi: qz dñs habet ꝓprie-
tatez q̄ consistit in nudo iure dñ ē ꝑ se sepa
rata: ⁊ vsufructuarius hz ius vtendi ⁊ fruē-
di. ff. de vsufruc. ꝑ totuz. ⁊ C. ⁊ Insti. eo. ti.
Immo etiā si ipse dñs sustulisset teneretur
furti. ff. de furtis. l. cum res. §. si bona fide.
Itez si esset q posset rem retinere ratione in
pensaruz factaruz in ea. ff. de furtis. l. si is q
cōmodasset. Ibi dicitur ꝙ si dñs furatus
est rem cōmodatario. i. ei cui cōmodauit.
non tenetur furti nisi cōmodatarius potu
isset rez retiere ratione impēsarū in re fcāꝝ
Idez est si rez haberet obligatam propter
eandez rationez. Itez qd̄ dictum est de re
aliena restituēda domino: idē ꝑ oīa intelli
gēduz ē de re affectata: puta q̄ ꝑ vim cōpul
siuam alteri data est. Nam illi est restituen
da qui viz passus est. ff. quod me. causa. l.
metum. §. cum autem. B

Utꝝ quis absoluat̄ a restitutione si is
cui debebat̄ remisit siue dōauit. Rñ. Absol
uitur si est ꝑsona q̄ donare posset: de quo
vide. s̄. donatio. i. §. 2. Que donatio postq̄
facta est postea ex penitentia nō reuocatur
vt Ray. ponit. De hac etiam qōne vide. j.
restitutio. 3. § plt. A Et intellige hoc si re
missio fiat libera voluntate creditoris: al' ñ
valeret: vt. j. §. plt. ⁊ dictum ē supra bellum
. i. §. x. in additione. B

Quid si ꝑsona cui debebat restitui d̄ fū
cta est. Rñ. ꝑm Ray. Restitutio facienda
est heredibus. Sed hic distingue: qz si he-
res est aliquis in toto vel ī parte: tunc fiet et
restitutio: sicut cōtigit in toto vel in ꝑte. Si
autē heres cōstitutus est in aliqua determi
nata quantitate: puta in centū vel ēt ī domo
⁊ nō plus: tunc restitutio nō dz fieri hæredi.
A quia scriptus heres ī certa quātitate vl
rebus particularibꝰ nō ē heres sz potiꝰ le
gatariꝰ. C. de here. insti. l. quotiens. B sz
illi vel illis qbus testator reliquit dispositio
nem residuoꝝ bonoꝝ. A .i. veris heredi
bus vl executoribus a testatore deputatis
ꝑm dispositionez testantis cuius voluntas
oīo seruanda est. iz. q. 2. vltima. B

Utꝝ quis teneat̄ restituere rem cū fru-
ctibus. Rñ. ꝑm Ray. Quilibet male fidei
possessor tenetur restituere rē cū omnibus
fructibꝰ ꝑceptis: ⁊ quos ipe dñs ꝑcepisset
si possedissz: ex̄ d̄ re. spo. grauis. ff. de cōdi-
tur. in re. ff. de rei vē. si nauis. § generaliter
Et intellige fructus qui supersunt deduc-
tis expensis illis que fiunt gr̄a fructuum
querendoꝝ ꝯgregādoꝝ ⁊ ꝯseruandoꝝ: que
deducūtur tam a male fidei q̄ a bone fidei
possessor. ff. d̄. peti. hæredi l. si a patre. §. vlt.
Possessor autem bone fidei non tenetur
de fructibꝰ quos percepit q̄diu fuit bone
fidei possessor si iam cōsumpti sunt: sz de ex
tantibus tenetur. C. de rei ven. l. certū. A
Hic latius ē distinguendū. Aut qs obliga
tur ad restitutionē rei aliene aut alteri debi
te. Si eniz rei aliene: tunc ē si male fidei pos
sessor q statim dicit male fidei cū sciuerit rē
ad alium ꝑtinere: ex̄ de ꝑscrip. c. si. tenetur
omnes fructus restituere. C. d̄ rei vē. l. cer-

tuz. Sed ħ ũtez distiguit. Nam si tal' possessor non habuit titulum: dat̃ q̃ teneť omẽs restituẽ nó solũ pceptos sz ẽt q pcipi potuerũt p dominũ rei si rez habuisset. ff. ỏ re. iuris. l. gnãliter. Si vero habuit titulũ puta donatiõis vel vẽditionis vl' aliũ solũ tenetur de pceptis. l. si fũduz. C. de rei. ven. Fallit qñ titulus est habitus per metũ: q2 tũc ẽt tenetur de pcipiẽdis. l. sed t pt⁹. ff. qỏ me. cã vbi glo. addit etiã tres alios casus videlicet qñ utui⁹ hr̃ ꝯ inducta legũ. l. quẽadmodũ C. de agri. t cen. li. xi. Itẽ qñ hẽ in fraudez creditoz. Itẽ qñ emit res fisci sine solẽnitate. Ỏ si ẽ bone fidei possessor: ñ facit suos fruct⁹ nãles: videlicet q nascũt sine idustria hoiuz: vt poma t silia: t illos tenet restituẽ nó tm̃ vltra q̃ ex illis sit fact⁹ locupletior. l. vtz. ff. de pe. here. Fruct⁹ ꝯ industriales .i. puenientes ex industria hois nó tenet restituere nisi extantes: sz post litẽ pteſ. oẽs q̃si p ptestatõez sit pstitut⁹ male fidei: dcã. l. certũ. Putarẽ tñ q si hũit iustam causã litigandi q nó teneatur nisi iq̃tũ fact⁹ sit locupletio: t vr̃ ꝑbari in. l. illud. ff. ỏ peti here. vbi exꝑsse dicatur q cõuctus de here ditate nó tenetur de reb⁹ pditis p⁹ acceptũ iudiciũ si habuit iustã cãm litigãdi. Et de istis fructibus est plena t mgr̃a glo. i. l. ex diuerso. i. pr̃in°. ff. de rei ven. Si alteri deb i te dicẽdũ est q si debetur mihi res que ñ fuit mea: puta q2 fuit vẽdita vel ꝑmissa p⁹ ceptũ iudiciũ. i. contestatõez litis debẽtur cũ re oẽs accessiones. i. fructus ac si illo tpe fuisset res mihi tradita. ff. si cer. pe. l. cũ fũdus. Sz si mihi debeat res q̃ fuit mea t ad aliũ sine cã puenit: puta solui rẽ qnam esti mabã me debẽ cũ nó deberẽ. tũc simℓ cũ re debẽtur oẽs accessiones. i. fructꝰ: t alia q̃ ipi rei a pncipio quo fuit data euenerunt ff. ỏ condi. inde. l. indebiti in pn°. In omibus aũt sciẽdũ ẽ q bone fidei possessor nũ quã tenetur vltra q̃ sit fact⁹ locupletior: dicta. l. vtz de peti. here. B Et nota q g solũ vsũ rei furat⁹ fuit: nó sufficit si restituat rẽ: sed teneť etiã ad estimatiõnẽ vsus. Lon Hosti. t Ul. Et eodẽ mó teneť qs restituẽ dãna siqua dñs rei ꝑpter eius absẽtiã pallus fuit. 12. q. 2. sigs de eccleſijs. De quo vide. j. vsura. i. §. 16. q̃ incipit: Utruz vbe. possint. et. §. 26. qui icipit: Sed nũ qd est vsura. t. j. vsura. 6. §. pl. A Ad predicta tñ intelligẽtiã sciẽdũ q̃ interesse qỏ alicui debetur ꝑsiderať aliq̃n respectu lucri cessãtis: aliq̃n respectu dãni emergẽtis. ꝑmo casu estimatio nó' dz deduci in if. nitũ: sed vbi rei ꝓncipalis ẽ estimatio interesse ñ dz excedere duplũ rei ꝓncipalis: sz vbi ẽ icerta sit estimatio ad arbitriũ boni iudicis: adeo q in imeusũ nó ꝓcedat. l. vna. C. de sen. q̃ p2o eo qỏ iteresť. pfe. scỏo casu: vide licet respectu dãni emergẽtis si venit inter esse rõne omissionis ꝑsiderať solũ interesse intrinsecũ. ff. de ac. emp. l. si sterilis. §. cũ per venditoz. ẽ. vbi dr̃ q si frumentũ vel silẽ nó sit datũ ẽptoz suo tpe nó veniet estimatio: q2 aialia sũt mortua ex eo q̃ non habuit bladũ suo tpe. Mã illud interesse extrinsecũ est a re: sz bñ veniet vt deť maius ꝓcũ quo res valuit a tpe quo debuit dari: q2 hoc ẽ interesse intrinsecũ qỏ ꝓcernit rẽ t venit ex ipsa re. Extrinsecũ vero qỏ nó ex re venit sed ꝑpter rẽ: vt in exẽplo ꝓpoſito. Predicta aũt puto vera si dãnũ occurrat creditori ex simplici omissiõe debitoris: vt si creditoz erat icursurus dãnuz etiã si debitoz nihil sibi, ꝑmisisset: q2 nõ hẽbat quõ aliũ de sibi, ꝓuideť. Secus si cũ omissiõe aduenit etiã cõmissio: vt q2 creditoz aliter sibi prouidisset ut non mozerent animalia ei⁹ si nó fuisset deceptus, ꝑmissione debitoris. Hoc enim casu interesse venit ratione cõmissionis. i. false ꝑmissionis: t ideo debetur interesse etiã extrinsecũ: vt statim patebit: pzesertim in foro conscientie: vbi qs tenetur ꝑximo satisfacere omne dãnuz qỏ eius dolo vel culpa ꝓximus incurrit: vt c. si culpa. extra de iniurijs. Propterea i hoc casu saluo meliori iudicio tenetur etiã de morte aialiũ. Si vero rõne cõmissiõis debetur interesse cõputatur interesse etiã intrinsecum. ff. de ac. emp. l. iulian⁹ in pn. vbi dr̃ q dãs tignũ vitiatum: tenebit etiaz de ruina domus. Et sic illa estimatio consideratur hoc casu etiam multo vltra duplum rei ꝓncipalis: non tamen in infinitum: licet enim veniat ruina domus: non veniet si forte oportuerit ipsũ ꝓpter hoc per multos annos vel vsqz in tempus vite conducere domum. Facit. ff. de ser. corrup. l. in hoc iudiciuz. t. l. neratⁱ⁹. vbi corrupto: serui tenetur non solum de seruo: sed etiam de omnibus rebus quas seruus tunc fugiens tulit: non de alijs quas postea successiue furatus fuerit. B.

Quid si in ipsa re furtiua fecit qs expẽsas. Rñ. fm Bul. In foro pnie si expensas fecit ad ꝓseruationẽ rei: vt pascẽdo equũ: si ne ad opportunã melioratiõnẽ: vtputa curando animal morbosũ vl̃ nutriẽdo porcũ ⁊ hmoi modi dedu... eas pót exquo satisfacit: als integralit dãnũ passo. Idẽ Bl. Ẽ In foro ãt iudiciali dicte ipensẽ nõ cõputant. vt in sũ. lib. 2. ti. 5. q. 75. vbi hec notãt. Ad plenioꝛẽ ãt mãe intelligẽtiã vtꝛ q possit petere supt̃ factos in re aliena. Dicẽdũ est q aut fecit noie dñi rei: aut nomine ꝓpꝛio. l. tãc̃ i re sua. pmo casu clarum est q pót cõputare. Mã vult gessit negocium dñi. l. i. ⁊. 2. ff. de negt. ge. ⁊ totum. Intantũ q dñs si tollat rẽ ꝓmi ꝯ soluat sumptꝰ ꝓmutat furtũ. ff. de furt. l. si is q comodassꝫ 2°. casu qñ fecit tãc̃ in re ꝓpꝛia clarꝛ est q ꝓ viam pentionis nullo mõ pót ꝓmutare l. si in area. ff. de condi. inde. 5 ꝓ viam retẽtionis qñꝯ sic: vt ibi. Añ distinguendum ẽ qꝛ si sicut male fidei possessoꝛa ꝑnꝰ nullo modo pót cõputare. l. ex argento. ff. õ ꝓdi. fur. ⁊ i Insti. de re. diui. §. ex diuerso. nisi respectu fructuũ. Mã vt dicẽ glo. in. c. Guis. eẽ de restit. ipo. fructꝰ dicuntur q supfũt deductis expẽsis q̃ fũt gꝛa fructuũ qrẽdoꝛ colligendoꝛ ꝓseruãdoꝛ tã i bone fidei possessoꝛe cẽs in male fidei: etiam ꝓdonbꝰ. ff. de petit. here. si a dño. §. fructus. ⁊. l. plane. in fi. ⁊ C. de fruc. ⁊ litis expen. l. i. Nam nullius casus intercurrere pót q hoc genus deductionis impediat. ff. famil. hercis. fundꝰ q. pmo rñso. in fi. ⁊. ff. so. ma. fructus. Fructꝰ enĩ intelliguñ deductis necessarijs expensis. ff. de op. suo. fructꝰ. Si vo a pncipio fuit bone fidei pót solũ tollere qõ fecit sine lesione rei. ff. de rei ven. l. Julianꝰ scribit. ⁊. i. si in area. ita tñ q si dominus vellet dare ꝓciũ ullaꝛ reꝛ vel si vellet tollere illud in quo tñ noceret: ⁊ sibi nõ ꝓdesset nõ ẽ ꝑmittẽdus: qꝛ nõ ẽ cedẽdũ malicijs. ff. de rei ven. l. in fundo. Glo. tñ i Insti. de reꝛ diui. §. litter. dicit q q scripsit i paginis alienus bona fide etiã reddito libꝛo hꝫ actionem i factum ꝯ dominũ paginaꝛ. ff. de rei ven. i rẽ. Sꝫ glo. Jo. eo. ti. §. ex diuerso. dicẽ q nõ datur ei actio p. l. si in area. ff. de cõdi. inde bi. Istud secundum pót itelligi õ subtilitate iuris: pmũ aũt de eqtate ⁊ in foro pnie: qꝛ nõ ẽ equũ aliquem locupletari cũ alteriꝰ dãno vt i. c. locupletari õ re. iurꝫ. li. 6. Et sñ culpa ⁊ cã rõnabili nõ dꝫ qs ꝓuari laboꝛe suo: vt in. c. sine clꝑa co. ti. Et dominus rei nõ sit potens vel si hoc ꝓcelligat satisfiat si bi de re sua: ar. in Insti. de reꝛ diui. §. siqs i aliena. Itẽ male fidei possessoꝛ nõ tenetur de fructibꝰ q ꝓcipi potuerũt ex meliorameñto qõ ipse fecit i re ff. õ rei vẽ. l. cetez. Sꝫ si sp fuit bone fidei. i. quãdo habuit reꝛ: ⁊ qñ edificauit si dñs rei ẽ potẽs pót rẽ rennẽ do nec sibi satisfiat de supribꝰ. Si dñs ẽ impotens pót solũ tollere qõ fecit ꝓm modũ ꝓdictum: dicta. l. in fundo. B

Quid si res rapta redditꝰ õ ꝓmorata. Rñ. fꝫ Ray. Mõ li babũ raptoꝛ: vt õ. depositio dictum est: supꝛa depositum. §. 7. Ẽ hoc clariꝰ dñi. l. i re. ff. õ ꝓdi. fur. B

Quid res rapta periꝛt. Rñ. fm Ray. Quocũqꝫ casu perierit raptoꝛ tenet ad restitutionẽ: qꝛ fuit i moꝛa restituendi: ⁊ tenetur ꝓstare estimatiõẽz eiꝰ fm illud tꝑs in quo plus valuit. Nõ si nõ fuit in moꝛa: vt qꝛ obtulit rẽ dño loco ⁊ tpe debito: ⁊ dñs neglexerit accipere non tenebitur de casu. ff. de condi. fur. l. in re. Ẽ Ibi hoc clare dicitur: ⁊ notatur etiaz in dicta. q. 75. in sum. li. 2. titu. 5. B Et que de raptoꝛe dicta sunt intellige etiam de fure quocunqꝫ. Ẽ scilicet quo ad restitutionem: vt in dicta. q. 75. B Et vteꝛqꝫ etiam post restitutionem dãni tenetur petere remissionem de iniuria: sal tem per aliquam interpositam personam sup̃ressso vel expꝛesso nomine furis fm q qualitas negocij pantur. Ẽ .s. cauendo semper reuelationem pcii ⁊ scandalum: eẽ de pe. ⁊ re. officij. B

Quid si plres fuerũt raptoꝛes. Rñ. fꝫ Ray. Si vadant simul quali sit vnus exercitus: glibꝫ tenet insolidum. Maꝫ ⁊ glibet iuuat alios: ⁊ facẽs tortoꝛes: ad hoc eẽ õ homici. sicut dignũ. Hoc dico fm Bul. qñ vnꝰ sine alio nõ fecisset: al̃ quilibꝫ tenet ꝓ dãno qõ itulit. Si vo nõ fuerũt simul sed glibꝫ p se fecit dãnum quilibet tenetur ꝓ eo quod iniulit. Simulem casum vide. j. restituto. 3. §. 1. Ẽ Et in eodem. c. Hoc dicetur. B

Quid siquis furatus fuit rem qñ plus valuit: ⁊ modo restituit qñ minus valet. Rñdeo. fm Bl. in. 4. Non satisfecit nisi tuꝛ ꝫ tpis in quo plus valuit apponat. Ẽ

De hoc dictū est. ē. §. 6. B

Qualiter restituet qui impediuit alīquē a cōsecutiōne alicui⁹ beneficij. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 62. Aut impediuit eum iuste vt si intendēs honorē dei vel vtilitatem ecclē, peccat. q dē aliquem digniorē eccle: et tē inullo tenet. Aut impedīuit iuste: vt puta si intendebat a⁹ nocumētū, ppter dānū oditum vel vindictā th⁹i: et tūc si impediuit ne dē dignior: dico añ firmatū sit q dē et: tenet quidem aliquā recōpēsationē pensatis cōditionib⁹ pſonaꝝ et negocij. A fm arburū sapientis: vt in sū. e. ti. q. 77. vbi hec notantur B Nō tñ tenetur ad eſle: qz ille nōdū fuerat adeptus: et poterat multiplicit impediri. Si vo impedit ne detur postq̄ iam determinatū ē q detur: peccans idebite reuocari tenet ad restitutionē eq̄lis fm suam facultatē. Et idē iudiciū de eo q impedit aliquez a cōsecutiōe cuiuscūq; muneris qō honeste reciperet. Con. Pe. A Con. etiam Ul. ut in dicta. q. 77. B

Qualiter satisfiet p his q̄ restitui nō⁹ pōt vt mutilatio membrū: stupꝝ et filia. Rñ. fm Ul. In his i gbus dānū neq̄ in se neq̄ in equalem restitui pōt satisfiet p recōpēsationem faciendā arbitrio boni viri. Idē Tho. scōa scōe. q. 62. et in 4° di. 15. A Con. etiā Pe. vt in sū. co. ti. q. 80. B

Qualiter restituet q semia alicui⁹ agri effodit: vel q dānificauit aliū eo q suo tpe nō soluit. Rñ. fm Ul. Predicti nō tenent ad restituendū totalit dānum: qz dubium ē q̄liter fructus agri, pteci ſēt: vl an mercator dānum vel lucrū in mercatione habuisset: sed restituet tātū q̄tū fructus agri in illo dubio vendi potuissent: vel q̄tū mercator in illo dubio lucrꝝ suū vendidiſſz. Cō. Tho. scōa scōe q. 62. A Idē i sū. co. ti. q. 81. B

Utrꝝ qs teneat restituē qcqd illicite acquisiuit. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 62. Circa illicitā acq̄sitionē et dationē distinguendū est. Aliq̄n enim ipsa datio ē illicita et p̄ legē: sicē p̄z i eo: q simoniace aliqd dedit: et tales meretur amittē qō dedit: vnde non debet ei restitutio fieri. Et qz ēt ille p̄ legē accepit non debz sibi retinē iz dz i pios vſus puertē. A Immo dz dari illi ecclie in cui⁹ iuriā accepta ē: ex decimo. de hoc. B Alio mō aliquis illicite dat qz ppter rē illicitā dat: iz ipsa datio nō sit illicita: sicut cū qs dat meretrici ppē fornicationē: vñ et mulier pōt sibi retinē qō ei datū ē: et si superflue aliqd p fratrem vel dolū extorſisset teneret eide restituē. De hac mā hē. ē. elemosyna. i. §. fi. A Et ibi melius in additione Sed de hac materia latius dicendū est: videlz q̄ aut illicita acq̄sitio sit cū iniuria p̄ximi et p̄ eius volūtatez aut cū eius voluntate. primo casu qs distincte tenet restituē dānificato: vt ex de iniur. c. fi. Ad hoc. n. pertinet q cqd fuerit acquisitū q furtuz vel rapinā vel p violētiā seu p fraudez et huiusmodi. Et fm Inno. i. c. qz plerīqz. ex de im. ecc. hoc casu tenet qs ad restitutionē siue sit debitum iure nāli et ciuili: siue iure nāli tñ: q̄le ē q̄ ōbet seruo et ita de nō faciat elemosynā sed restituat. Si autē sit debitū iure ciuili tñ: vt si legatū ō quo potui detrahē falcidiā. i. potui diminuere fm legē illā: integrū solui credēs hereditate sufficē ad oia non tenet legatarius mihi restituere. Et subdit: Quidam tñ dicunt p̄ria. Ista secunda est vera saltē i foro iudiciali et etiā pniali cū lata fuerit sniа: qz hoc casu error facti causat repetitionē iz nō error iur. C. ad. l. falci. error. Sz notandū ē dictū Inno. p foro pniali si sniа nō fuerit in p̄rium lata iudicialit. Itē dicit q p̄dēnatus ad aliqd iuste nō tenet ſponte dare iz sniē pareat. 2° casu distinguēdū ē q aut illicita acq̄sitio ē respectu cause aut respectu p̄sone Si respectu cause: puta qz ex cā turpi: dicēdū q aut turpitudo ē ex pte accipientis tñ: aut ex pte vtriusq;. Si ex pte accipientis tñ: puta si fecit aliqd vt delictū nō faciat vl vt id faciat ad qō tenet: puta vt rē in ētā restituat. Et clarē ē q h° casu tenet facies ſtituē dānū l. i. t. 2. ff. ō p̄di. ob turp. cāz. Sz turpitudo ē ex pte vtri⁹q;: puta si dat ad corrūpendū iudicē nō tenet restituē dātū: qz in pari cā turpitudinis potior est conditio possidentis. ff. ō condi. ob. iur. cām. l. si ob turpez. §. porro. et. C. eo. l. 2. Sz h° casu an et q̄n et cui restituere teneatur ē magis dubium. Et p̄mo vt q̄ sp teneat restituere. ff. de offi. p̄ſi. l. illicitas i p̄n° vbi dr: Itē negl iniquū damnū aut lucrū sentiat p̄ses, puincie, puideat. ad idē. ff. de calū. l. i heredem. vbi dī q̄ conuenit illicita lucra ab oibus extorq̄ri. Et in foro iudiciali et ciuili debet dari fisco. C. de modo. mulc. mulctariz. Sed in foro canonico vel pniali debet erogari pauperibus. 14. q. 5. non sane ad finem. et extra de vsuris, cum tu, etiam si ex meretricio

ꝛcipiat. Nec obstat qđ dr Deut⁹ 16. vt nō offeratur merces ꝓstibuli i domo dei: qz illud intelligit quo ad obtationē altaris vl sacrificij publicā: nō quo ad ꝓuatā elemosynam: vt dic. Tho. scđa scđe. q. 32. arti. 7. Acquisitū tñ ꝑ simoniā dz restitui illi eccle sie in cuius iniuriā acceptū ē: eē ō simo. c. ō hoc. Contra ꝓdicta facit qđ dr in. l. 4. §. i. ff. ō ꝓdi. ob tur. cāz vbi dr ꝙ meretrix: licet turpiꝫ faciat ꝙ sit meretrix: nō tñ turpiter accipit qđ ei dat ēt ex mētricio. Tho. i dcō arti. 7. distigunt ꝙ qñ lex ꝓhibet datōez ꝛ acceptionē: tē dz oio acceptū ex turpi cā restitui: vt patet in simonia: ꝛ in eo qđ dat in dicti ad cozūpēdū: ꝛ i ludo ꝓhibito: ꝛ i mūnis sūlib⁹. Si vo lex nō ꝓhibet dationez lz ꝓhibeat cāz dāti tunc nō cogit qs ad restitutionēz: vt pz i lucro meretricis: de quo dictum ē. Dicit. n. ꝙ pōt retineri ꝛ de eo elemosyna fieri. Sz certe quotiēs aliqd ꝓhibetur ꝛ oē intelligit ꝓhibitū qđ sequit ex eo vel ob id. C. de legi. l. nō dubiū. Et ideo cū lex ꝓhibet aliqd: ergo ꝛ solutionem vel receptionē ex illa vel ob illā: ꝛ tāto magis quāto ista solutio vl receptio ñ solū ē qd cō sequens: imo ꝛ cā ꝓncipalis rē ꝓhibitā inducens: qz sine ea turpitudo vīsibr nō fieret Jō principal cā ꝓhibitionis stat i illa datione vel receptiōe ex qbus causat res turpis. Et iō cū lex aliqa sipluit, ꝓhibet videt, ꝓhibere ꝛ datiōez ꝛ receptionē ex illa vel ob illam. Secus si non simpliciter ꝓhibet lz illud notet infamia sicut meretricium ꝛ silia. Et hoc sētit glo. Ray. in ti. ō rapto. §. lz qđ de focarijs sup vbo tenēt restituē: vbi dic Quid de oīb⁹ illis q turpiter acquirūt aliqd nūqd possūt sibi illud in aliquo casu retinē Et subdit ꝙ. Ubi trāslatum ē dominiuz i accipiētez ꝛ nō competit ꝓpositio illi cuius fuit res illa. distingui potest: qz in illis q̄ sūt ꝓhibita qz mala q̄dā sūt que nō puniunt a iure ciuili i forma iudicij nisi pēa ifamie: vt histrio at⁹ ꝛ exercitū eoz q pugnāt i harēa vl duello vl ope meretricū solutaz. Et in talib⁹ turpiter acqsita res retinert pōt ad vsū acqrentis. Quedā sūt que puniūtur a iure ꝑ cōporalē pēnā vl ꝑ extōsionē ꝛpiū lucroz ꝛ taliter acquisita retineri nō debent ad vsū acquirentis nisi ei ꝓcedatur a pniario suo tā ꝑ alij pauꝑ: lz debēt in pios vsus erogari: nisi forte restituta sunt iā illis a qb⁹ sūt habita: vl nisi q̄ lz fstituē velit eis a qb⁹ habuit: ad qđ tñ nō tenet. Et restitutio hiusmodi i foro pniali iudicāda ē, ꝑ pte satisfactiōis. Et iō ibi late pz officiū penitēciarij. ꝛ ibi forte pōt dispēsare sic̄ ꝛ i limitādo tpe penitēcie ꝛ mēsura ieiunioz. Jn illis aūt q̄ sunt mala qz ꝓhibita: sicut sūt torneamēta: negociatō clericis: lucz aduocatiōis vel medicine i casibus ñ ꝓcessis: emē bladū vl vinū vt postea cari⁹ vendat: facē serta de floub⁹ ad vēdendum quorum vsus ē frequēt⁹ ad lasciuiaz ꝛ silia: ꝛ his causis acqsita restitui, tñ pñt. Et subdit: Lz autem hec distictio videat ꝓbabili: qz tñ pene restringēde sit: ꝛ q nimis enim̄ gut elicit sanguinem. verius credo qđ lz i ꝓdictis casib⁹ bonū sit ꝛ salubre ꝙ penitens iducat i foro pniali ad erogandū i pios vs⁹ taliter acquisita: nō ē tñ ꝓpellendus nisi velit: nec iudicandus nō eē i statu saluandoz si non velit hmōi pniam accipe: nisi in casibus a iure expressis: vt in simonia de qua expressū ē ꝙ pecunia simoniaca est restituenda ecclie in cuius ignominiā ē accepta: lz ꝛ hoc posset intelligi qñ recepta est de bonis eiusdē eccle: vel qñ de hoc agit in foro cāz. Silr qñ qs aliqd recipit vt faciat dā nū vl iuriā vl calūniā alij: qz tē ñ ille q ōdit repetit lz ille ꝑ quē datū ē. ff. de calū. l. gnāliter. §. illud. Quod tñ itelligit qñ agit in forma iudicij: quā seueritatē nō oz obseruari in foro pniali. Glo tñ eadem i ti. de rapto. §. iz. circa pedagia super verbo teneē. n. i fi. ait ꝙ turp⁹ ē dicere ꝙ pecūia ex pacto simoniaco accepta retineri nō possit ēt i foro pniali: lz sec⁹ sit si absq; pacto fuerit accepta: arga cōtrario sensu: eē de simo. mandato. hec ille. Ex hac glo. ꝛ ex supradictis pōt colligi ꝙ acqsitū ex turpi cā qs iudicialiter tenetur restituere: nisi illa causa non fuerit, simpliciter ꝓhibita: sed solum a lege infamia notata. Jn foro autem pniali qñ restitutio nō ē facienda certe ꝑsone: de consilio est ꝙ oīa illicite acquisita erogentur in pios vsus. de necessitate autem non est: nisi iudicialis condemnatio facta fuerit: vel nisi inc̄tum confessori videatur. Nam in foro penitentiali quis restituere ꝓximo non tenetur: nisi inc̄tum ipsum damnificauerit seu condemnatus fuerit vt sepe ꝓostensum est. Et notat glo. 12. q. 2. fraternitas. Deo aute satisfacere debet ꝓ turpi causa ꝑm arbitrium confessoris. 26. q. 7. turpia. Et quia Sap. vndecimo dicit: Per quē peccat

quis p hec tollerquerit: innuēs q̄ gl̄ dz puniri in illo i quo delictū cū in receptiōe ob turpē cām fuerit deus offensus cui⁹ occasiōe deuentū ē ad pcm̄: puenies est q̄ sacerdos inq̄ntū fm deū pōt facere eiuīgat penitēti q̄ oē acceptū ex turpi causa eroget in pios vs⁹: vt sic satisfaciat deo in quo offendit: nisi penitēs pstituē fuerit in magna necessitate Et penitēs dz se pparare ad restituendū et faciendū q̄ gd pfessu⁹ fm deū vtile fuerit q̄ ad hoc obligat: eē de pen. ⁊ re. ois. Itez etiā in foro pniali q̄s tenet restituere q̄n⁹ hoc spāliter expanit: vt in vsura vel simonia ⁊ filib⁹: vt in ludis aleax taxillox: ⁊ filiū dz phibitox: vt. s. ludus alee. § 5. vsq̄ ad fi. Itē dz Inno. i. c. q̄ plerīq̄. eē d immu. eccle. in glo. sua vsu. hypocrita aūt. Hypocrita qui sub forma boni xpiani cū non sit accepit elemosynas tenet ad restitutionem Et subiūgit q̄ forte nō tenet restituere illi qui dedit: q̄ pfecut⁹ est merc̄ede suā. Puto q̄ hoc sit notabile dictū: ⁊ q̄ dz ñ fiat restitutio illi qui dedit tamen si datū ē vel acceptū aliq̄ spāli causa ⁊ expressa: puta in calicez vel altare vel in subuētionē alicui⁹ hospitalis vel qōcūq̄ alium: i illā cām debet fieri restitutio: q̄ nil tam equum ē q̄ res transferantur fm volūtatē dñi ipsax: i Insti. de acq. re. do. § p traditionē. Et sic caueant sibi oēs clerici: laici: religiosi: heremite: ⁊ qcūq̄ alij q oñdūt bonā vitā vt recipiant elemosynas. Sz qd si p cā hōesta ⁊ inhonestā dat res indiuisibilis: puta seruus vie vel alia: vel bos: equus: ⁊ filia: an i toto res debeat adiudicari cause honeste an inhoneste cū i indiuisibilib⁹ nā potentior solz ad se attrahere mīn⁹ potens. ff. de stat. ho. l. queritur. Hanc qōnē tangit glo. i. l. z. ff. de condi. ob turpē causam. nec determinat. Et licet multa possent allegari hinc inde: tñ ppter brcuitatem saluo meliori iudicio: dico q̄ res data p pte adiudicabit cause honeste ⁊ p pte cāe inhoneste: q̄ dz in se sit indiuisibilis tñ ē diuisibilis p reductionē ad estimationez pecunie: ar. ff. finire. l. i. § i. et. l. se. vbi ponitur casus i ponē dis finib⁹: vt si nō possint bene poni tollat de terra vnius et detur alteri data estimatione illi a quo terra tollitur. Et sic in casu p posito poterit res data retineri si adimplenta ē causa honesta ppt quā data ē: ⁊ pars p̄cij p̄cernentis inhonestā cām erogabit fm ea q̄ supius tacta sūt. Quando autem illicita acquisitio ē respectu psone: hoc p̄tingit vel q̄ aliquid accipit ab eo q̄ nō potest dare: vel q̄ aliqd datur ei q̄ non pōt recipere. p̄mū p̄tingit nō solū cū aliqd accipit a nō vero dño: sed etiā a rei dño cui denegata ē admīstratio seu alienatō bonox suorū: de q̄bus dictū ē s. donatio. i. § 1. ⁊ ibi§ 9°. ponit an clerici possint donare. Item regulariter null⁹ pōt donare vel p donatiōnē recipe vltra q̄ngentos solidos: nisi p̄cedat certa insinuatio. Fallit in aliquib⁹ casibus de quib⁹ dictū est s. ecclesia. i. § 4. cū additione. Et solidus in legib⁹ capit p aureo. vt Instit. de pena teme. lin. § fi. et ibi glo. Item regulariter non valet donatio inter p̄uges: ⁊ inter p̄rem ⁊ filiū q̄ ē in ei⁹ potestate: vt. s. donatio. i. § 5. cū sequētibus. Item regulariter filiusfamul: non pōt donare vel admīstrare nisi sint res castrensis peculij vel quasi: de quo s. elemosyna. ⁊. § 3°. ⁊ s. peculiū. Item null⁹ pōt aliqd dare in fraudē creditox suox: aī recipiēs ab eo tenet ad restitutionē cū distinctiōe: q̄ aut recipit titulo lucratiuo aut oneroso. Si lucratiuo et creditores fraudant: oio tenetur ad restitutionē. ff. q̄ in frau. cre. l. q̄ anteē. § filiq̄ mō. Et videt intelligendū hoc quando fraus interueniebat tpe donatiōis. Secus si postea: q̄ factū legitīe retractari non debet: lz casus postea eueniat a quo nō potuit inchoari: eē de re. iu. factū legie li°. 6°. Nisi forte q̄s accepisset acquisitū ex delicto: puta ex vsura. Tūc. n. q̄ncūq̄ vsurari⁹ efficitur nō soluēdo tal' obligat ad restitutōez lz a p̄ncipio nō recepit in fraudē creditox q̄ nō ē equū vt ex dolo alicui⁹ alī p̄modū sentiat cū dāno tertij. l. fi. in p̄in°. ff. de eo p quē factū erit. ⁊ q̄ locupletari q̄s ñ debz cū iactura aliena: eē ō re. iu. locupletari. li. 6°. Et ita vī eē de mēte dñi Ant. de bu. i. c. cū tu. ad fi. eē de vsur. Et p̄dicta faciūt q̄ cū iudei cōiter viuāt ex vsuris nec sint potentes restituere accipiētes p donationē vl' in alio titulo lucratiuo aliqd ab eis teneāt ad accepti restitutionē faciendā illis a q̄b⁹ iudeus accepit vsuras etiā si aliqd ab eis acceptum sit p pena vt s. iudeus. i. § 6°. et 7°. Si vero titulo oneroso quispiaz aliqd accepit ab eo qui nō est soluendo: puta q̄ emit vl' habuit ppt opas suas vl' p mutationē vl' aliā onerosā cāz: nō tenet ad restōnē

nisi sciuerit illō fieri i fraudē creditoꝝ. ff. q̄ i frau. cr. l. aut ptoꝝ. §. q̄ aut ptō. et dicit si creditores sit sibi, ptestati qō fit i fraudē coꝝ: dēcta. l. aut ptoꝝ. §. ligs particeps. Itē q̄n alienauit sunt oīa bona sua. Ex illa. n. vniuersali alienatione fraus psumit. ff. e. l. oēs. §. lucius. Itē etiā q̄n euidenter hoc appareret: vt gaudet aliquē ipotentē restituere: t aliqd vendere vel emere ad ludū luxuriā: gulositatē: vl aliter iuriliter cōsumendū: t sic in fraudem creditoꝝ cū efficiat minus potēs ad soluendū. Item illi creditores tm̄ pñt p̄dicta reuocare in quoꝝ fraudē facta sunt. Nō aūt alij creditores q postea facti sunt: nisi ex pecunia ipsoꝝ esset p̄iudicibus satisfactū: dicta. l. aut ptoꝝ. §. ita demū. Ex his colligit q̄ cū iudex cōuenit ꝓpter vsuras nō sunt soluēdo accipiens aliqd ab eis ēt titulo oneroso: puta locatione vēditōe vel simili: ex quo manifeste fiunt ipotentiores ad satisfaciendū: tenet restituere illis a quibus accepte sunt vsure. sic ꝓtingit in vendente eis gallinas vel alia ad gulositatē ptinentia: vel pulchra vestimēta t alia talia ad pōpositatē: vl q̄ ad talia locāt sibi opas vel ad radendū vel ad poliendū. Et similiter quocūq; mō ab eis aliqd accipiat ex quo manifeste fiāt ipotentiores ad restituendū: iz etiā titulo oneroso: hoc fit in fraudem creditoꝝ t p̄ tm̄ acciptes tenet ad restituendū: vt pōt ex p̄dictis colligi. Itē aduertēdū q̄ ex p̄dictis accipientib⁹ t nō valētibus alienaē alig teuent ad restitutionē stati: alig p restitutionē in integrū. Statiz tenent q rē acceperūt cuius alienatio ipso iure nō valuit: vt si maritus alienet fundū dotalē: vel in q̄buscūq; casib⁹ ius ꝓhibet alienationē de q̄bus aliqd ꝓme tacuz est: maxime si q̄s accipit a minore. 25. ānis dono rē immobilē vel ēt p venditōez sine iuris solēnitate: puta sine tutoris vel curatoris auctoritate vel sine iudicis decreto. i. auctoritate: iaz tenet stati ad restitutionē fm. Inno. in. c. q̄ pleriq; de imu. ec. ver. si aūt ex donatiōe. Idem pōt dici in ēptore rei ecclīastice q̄ nō iterue nit debita solēnitas. tūc. n. ꝓtractus nō valet: de quo. §. alienatio. Et oēs isti tenent ad restitutionem rei cū fructib⁹ oibus: de quo §. §. 4. cū additiōe. q̄ q ꝓtra iura mercat bona fidē nō ꝓsumit hīe: ex de re. iuris. q ꝓtra li. 6. Nisi sit forte ꝓsona q̄ excusat iuris ignorantia: vt mior: mulier: rusticꝰ t miles. ff. ō ꝓba. l. cū de idebito. §. si aūt is q. Per restitutionē in integrū tenent alig q̄n ꝓtractꝰ est solēniter celebratꝰ: iz ex ꝓuilegio ecclie vel minoris res pōt ab eis tolli p in integrū restitutionē: q̄ allegāt se in aliquo lesos. Et hoc casu q rē taliter habuerūt t nō tenent restituē nisi obtenta restitutiōe in integrū ab ecclia vl minore fm Inno. in dicto. c. q̄ pleriq;. vr. iz qd dices in eo. vbi dicit nō teneri eos ad restitutionē nisi in ꝓtrahendo vsi fuerit malicia: vel facta restitutione vt dictū est. Idde vel n. si iterueuerit nō parua deceptio ēt sine malicia: vt. §. emptio. §. 2. 2ᵒ rōne psone sue cedit obligatio ad restitutionez q̄n ei aliqd dat cui dari ꝓhibet. Et de hoc alig casus in ꝓnotati sūt: sicut de donatiōe inter ꝓuges t inter ꝓgz t filiū sub eius ptāte ꝓstitutum. Nunc alij ponēdi sūt: videlz rōne etatis t officij. Rōne etatis: puta si soluat debitū pupillo sine tutoris auctoritate t iudicis decreto. Tūc. n. res nō efficit pupilli nec liberat debitor: t tenet rem illā iterū soluē si pupillus rē solutā male ꝓsūpserit vel furto amiserit. Tamē si pupillus rē illā hz vel ex illa sit factus locupletior t petit adhuc debitū p exceptionē doli mali submoueri poterit: i Insti. per quas pso. nobis acq. §. penul. Idē ꝓpter eā dē rōnē putarē in furioso. Rōne officij iura ꝓhibēt aliqbus dari: vt rectoribus t iudicibus: de quo. §. iudex primo. §. 3. cū additionibus. Insup q aliquid dat iudici vel aduersario: puta ꝓcuratori vl aduocato aduerse partis amittit cām. C. de pena iudi. q ma. iu. l. i. Sz hoc ē intelligēdū nisi euidenter ꝓstiterit quēpiā aliqd dedisse ne iusticiā patiat vel vt iniusticiā ꝓsequat: tunc. n. etiaz datū pōt repetere t nullā penā incurrit. 14. q 5. c. nō sane. t ibi glo. Minoribꝰ tm̄ officialibus q sunt i auxiliū rectoꝝ t iudicū pñt dona dari: t ipsi etiā possūt ꝓ iusto beneficio ꝑcto aliqd extorquere: dicto. c. nō sane ad fi. Dō glo. dicit verū nisi sit eis certū salariū ꝓstitutū: q: tunc si aliquid vltra petierit crimine ꝓcussionis tenent: t ad pēnā q̄drupli.

Item epō vel alteri ꝓlato visitanti seu eoꝝ familiaribus nil pōt dari ꝓter ꝓcurationē: vt. §. visitatio. §. primo. t secūdo. Similiter nec saracenis seu infidelibus vel hereticis in dispendium xpianoꝝ: vt. §. saracenus. §. primo. t in ꝓcessu annali curie. B.

Quid de illis q ponūt se in manꝰ creditorum: sed nō intendūt restituere: imo speraut q̄ ꝑ nihilo vel de modico q̄ habūtur:

ānō ponerēt se Rñ. fm frēm Egidium i quolibz. Tales gdē a pctō rapine nō sunt absoluti: qz pctīm p pniam t pfessionem dimittit. Sed vtrūz sint absoluti a debito restituēdi: distingue: qz si creditor ppria volūtate dimisit: n tenet ap̄lo restituē. Secus si decept⁹ vel coactus vel qz putauit se nunq̄ aliquid posse hīe. De hac ēt qōne habes ē. §. 3. A Add p dicta facit q hītur i sū. li. 2. ti. 5. q. 25. t. q. 87. Et quod nō dōs Pe. de ancharano. in. c. cū q̄. ō vturis li. 6. B An qui male recipiūt a pl̄onis ecclesiastici teneant ad restitutionē t cui: vide. ē. clerici⁹ 4. §. fi. A Et ibi i additōe. B Utz restitutio sit ps satisfactionis: vide. j. satisfactio §. 9 Add māz etiam restitutōis facit. j. vsura. 6. per totum.

Estitutio secundo .s. qñ

debitor non est soluendo. Ubi sciēdum fm Ray. q̄ si simpliciter nō pōt solvere doleat t ꝓponat restituē q̄cito ponit. 14. q. 6. si res. C. de cessi. bo. l. i.

Quid si ris qui tenet restituē pluribus non pōt absq̄ magno detrimēto sue familie. Rñ. fm Ray. Consuledū ē q̄ petat dilationē t assignet eis certā ptē de redditib⁹ suis. Ō si denegēt dilationē t velit q̄ cedat bonis tenet absq̄ dilatiōe ēt si oporteat ipsum mēdicare. Unde nō dico habito respectu ne egeat. Mā ꝑ hoc notat: eē de vsuris. cū tu. Tū vt Ul. addit sine culpa pōt accipere vite necessaria .l. extrema. Jn hac q. con. Tho. scōa scōe. q. 62. dicens sic: Si nō pōt statī solue ab usurario restōne liberatus ē, ꝓpter impotentiam sicut t totaliter a restitutiōe absolui si cio est impotens. Debet tñ remissionē vel dilatōez petere ab eo cui debz p se vel suā pōtā. Idē esset siqs obligaret ēt vni. Et de hoc satis dictuz ē. ē. restitutio ꝑmo ipncipio. B

Quid cum debitor petit dilationem alius creditor vult dare: alius non: iz vult q̄ cedat bonis. Respondeo fm Raymū. Standū ē maiori pti. Et intelligo maiorez partē vbi ē maius t fori⁹ debitū. vn si vni creditori plus q̄ reliquis oibus debeatur stādū ē volūtati illi⁹ de dāda dilatiōe vl̄ petenda cessiōe. Si vō par sit debitū: stādum ē maiori nūero creditor. Si oia sint paria eligenda ē clementior sūia. l. q̄ dilatio det C. de cessi. bo. l fi. A Et ibi additur: Nul, la dēbia ill hypothecarios t alios creditores eq̄tū ad hāc electionē obseruāda. Et ibi dō de dilatiōe quinquēnali: t hec obtinet i foro iudiciali. Quo vō ad pniale dictū ē. ē. restō ꝑmo. in ꝑn̄ i additione. B

Quid siqs teneat plurib⁹ t non pōt satisfacē omnibus fm quē ordinē restituet. Rñ. Prio gdē si teneat ex furto vl rapina t res furtiua extet: istam ēstituet qz nūq̄ fuit sua A Idē est qualitercūq̄ hēat rē alienā: qz sp dño ipsius restituēda ē. ff. t. C. de rei vē. p totū. Idē etiā si habuit rē q̄ fuit alteri⁹ et ab eo sine iusta cā abdicata ē: puta p metū vel aliter: qz sibi illi restituēda est. ff. qō metā. l. metū. §. cū aūt. B 2° restituet oib⁹ creditorib⁹ hñtibus pignora vl hypothecas ꝑ usq̄ hñtibus actiōes psonales. C. q po. in pig. ha. l. eos. 3° restituet alijs q̄bus dz quocūq̄m mō. A Et hoc fm ordinē ō quo in duobus. §. se. B

Sed quo ordine restituet hñtibus pignora vl hypothecas. 2°. siue hēant pignꝰ spāle siue oia bona obligata: vt in istrumētis solet dici dz eis ēstitui hoc ordine: q̄ qui prior ē tpe potior ē i iur. C. q po. in pig. l. si decreto. t. l. si fundū t. l. diuersis. Excipiūt quedā p̄sone p̄uilegiate. Mā mulier dote prior ē oibus hñtib⁹ tacitā hypothecaz ēt si hēant ꝑas ꝑterq̄ filijs priorib⁹ mrimonij agentibus de dote contra nouercas. C. q po. ipig. l. assiduis. Itē p̄fertur creditoribus de quoz pecunia ipse res ēpte vel refecte sunt. Nō aūt p̄fertur mutuantibus ad militiam: t fis. C. qui po. in pig. in aūc. quo iure. A Et ibi p3 q̄ mutuare ad militiam ē q̄ ex pecūia mutuata militia ēpta est: t hoc in scriptis probato quo ad hanc mām. Item ibi de fisco nil dr: sed de eo dr i .l. q̄uis. C. de p̄uile. fis. B Nam tales creditores omnibus alijs ꝑferuntur. A non aūt ꝑferuntur hñtib⁹ priorem hypothecaz etiam tacitā: dicta .l. q̄uis. B Item qui expendit in funerando testatorem ꝑfertur cuilz hñti tacitaz hypothecā. ff. de reli. l. plt. t. l. ai siquis. §. i. Forte aūt nō est idē in habētibus expressā: vt aço dic. A hoc dicit cū vō forte: vt p3 in glo. l. plt. ff. ō reli. Et bñ dic forte: qz videtur aperte ꝛriari dicta. l. plt. que indistincte loquendo dicit Impēsa fueris sp ex hereditate deducetur que etiam omne creditum solet p̄cedere cū bona soluendo non sint. B Et de mā

pignoris vide.s.pignus.

Quo ordine restituet qđ debet ex alijs causis. A .l.ex actionibus psonalib⁹: qz de realib⁹ dictū ē.s.primo.§. B Rñ.fz Guil. Si debet ex cā pulegiata: vt i depo/sito illud pmo restituendū ē.ff.de posi.l.si hoiez. Si vo ex alijs causis: tūc siue ex con tractu siue ex maleficio vl q̄ cūq; debet: ita tñ q; si aliqs ap̄l⁹ vigilauit i petendo il li pmo restituendū ē: alr vo soluet p rata .ff.q̄ i frau.cre.l.pupillus. A Et ibi pz q; si debuoz p se nó exactus i iudicio vl ex gra tificauerit alicui creduoz: illō qđ datuz est revocat: t diuidatur inr creditores p̄o rata: t notatur i lū.cō.eo.ti.q.90. B Et in hoc vltimo casu iure qdē poli tñ nō iure foꝛ excusaret: vt credi ōbuoꝛ si pietate mo tus gratificaret plurimū indigētū. A Idē i dcā.q.90. B Et ad hui⁹ mām ōclaratoez distinguēdū ē: viz debitoꝛ sit obligat⁹ p̄n cipaliter actōe realu: t de hoc dictū ē.s.re stitutio.i.§.i in additióe. Ēn vero sit obli gatus p̄ncipalr actōe psonali: t tunc aut est soluēdo: aut nō. p̄mo casu dz put tenetur oīb⁹ creduoꝛib⁹ soluere: t pót soluē nō so lum creduoꝛi suoꝛ: sed etam creduoꝛi credi toꝛis sui: q; intelligit: facē meliozē conditio nem eius: t vtiuter gessisse negociū nisi foꝛ te suus creduoꝛ p̄hibuisset sibi. ff. mādati. l.si p te. vbi dr q; siquis gerit negociū alte rius dño p̄hibente nulla hz actione cōtra dnz. Fallit i casu i quo ēt si p̄hibeī pót solui creduoꝛi cr̄ duoꝛus: videlicet qñ secūd⁹ de bitoꝛē ōbuoꝛ ex cadē cā ex q̄ t creduoꝛ: pu ta vn⁹ duxat domū quā t ipse locauit. Nā secūdus cōductoꝛ pót soluē p̄mo locatoꝛi: vt.l.soluitur.§.soluitur.ff.de pig. ac.2° casu q̄ñ nó ē soluēdo t hz plures creditoꝛes q̄ b⁹ oīb⁹ nó pót satisfacere tūc dz satisfacere fm ordinē dictū hic.ti.§. p̄cedēti. Scien dum tñ q; hec mā.s.gbus creduoꝛibus de beat p̄us satisfieri iz alicui q̄ten⁹ pareat p̄ dicta: tñ in legibus longa ē t magis ptinet ad foꝛū iudiciale quo creditoꝛes iter se discep tent: an dēant p̄ferri: q̄ ad p̄riale vbi de cō scientia agit debitoꝛis cui dēat restituē. Maz ipse ad p̄iciam tuēdā nó dz alicui creduoꝛ p̄pter affectionē vl amicitiam tpalē seu car nalē i p̄iudiciuz alioꝛ soluē.ff.q̄ i frau.cre.l pupillus. Dz intēctum ipse cognoscit p̄mo dz dare qb⁹ magis tenetur: et ite excusat nisi erasse t supine ignoꝛauerit; ex de cle.exco. mi. aplice. qđ cōp hēditur fm q̄litatez p̄sone t loci.ff.ō iur̄. t fac.ignoꝛ.l.regula.§.sed iur̄. videlicz vtrū potuerit eē put⁹ p se vl ha bere copiā pitoꝛum. B

Heres debitoris teneī eo ordine quo ipse debitoꝛ.sed quo ordie teneat ad legata hēs⁹ s. hēditas.§.6. A. Et ibi pz q; iste ōdo est vt p⁹ satisfiat creditoꝛib⁹ defuncti. B

Estitutio tertio q̄tū ad fautoꝛes raptoꝛ.

Quid ergo de his q; se quūt raptoꝛes ad p̄daz. Rñ.fz Ray. Si il li qui sequūt vel associāt raptoꝛes sciūt vel existimāt eos rapinā facere p̄pter eoꝛuz se quelā siue p̄siliū siue exhoꝛtatióez: ita q; al nó eēnt facturi quilibet eoꝛ tenet in solidu. Si vo p̄pter suā sequelaz vel p̄siliū ñ pl⁹ fecerūt q̄z al eēnt facturi: tūc tenēt tñ de his q̄ inde habuerūt vel expēderūt t de dāno qđ ipi vl alig de familia ipsoꝛ fecerūt dire cte vl occasiō alr: ar. ad hāc distinctióez eē ō sen. t re in. cuz J. t a. t eē ō eta. t q̄li. tuam t de sentē. excō. iter alia. xi. q.3. qñ multos Idez Tho. hīc a scō. q.62. A Lon. etiaz Ul. t Host. qui t addit q; si credit q; etiam sine suo adiutoꝛio vl instigatione dānuz fe cisset: iz non tātū teneī ad id qđ p̄babiliter credit eos plus fecisse p̄pter suā istigatióez vel adiutoꝛiū: vt in sum. .ii. t. 5. q. 64. B Et sili. s. restitutō. i. §. 9. Itez multo foꝛtius tenētur in solidū defēsoꝛes t receptatoꝛes ip soꝛū. Similiter t mādatoꝛes: vl si eoꝛ noie facta est rapina t ipi ratā habuerūt. xi. q. 3. q plenut. t. c. se. eē de resti. spo. cū ad sedē. i fi. A Lon. cū Ray. in p̄dict⁹ Tho. t Ul. vt in p̄dicta. q. 64. Et de hac materia latius ha bes in. §. se. B

Quot modis aliq sūt fautoꝛes raptoꝛuz ita q; teneāt ur ad restitutionē. ꝛc°. fm Tho. hīc a scō. q. 62. Illi sūt q; his modis continentur: Jussio: consilium: consensus: palpoꝛ: recursus. Participans: mutus: nō obstans: non manifestans. Eosdem etam versus ponit Guil. quoꝛum expositio fm eundem Tho. Ul. t Guil. t alios talis est. Jussio. i. ille qui iussit: qui p̄ncipaliter te netur ad restitutionem totus. Et intellige quando ex sua iussióe secuta est ablatio rei vel nomine suo facta ratam habuit: al⁹ fi A Teneturetam quando verisimiliter vl p̄babiliter credit ex sua iussione secutam esse ablationem: vt in dicta. q. 64. B Cō

B

filium. Hoc ut̃ intelligendum quãdo ex hoc est vel ceditur probabiliter damnum secutum. Tunc. n. tenetur in solidum: al'non. Consensus. s. cooperatiõis. Si. n. tantũ cooperetur q̃ s. ne eo nõ poterat dãnũ fieri: tenetur in solidum. Si autem sine eo fuisset factum restitum at q̃tum nocuit p se vel p suos: aut q̃tũ de rebus illis habuit vel. expẽdit. ℟ Idẽ in dcã. q. 64. Et addit. Colligẽt ex hoc q̃ si plures dãnum fecunt sil': et tñ vnus sine alio vel plures sine isto fecissẽt q̃ tenẽt solvere p̃ rata. i. pro portione sua. s. q̃tũ pungit eũz de dãno vniuersso. si nõ põt distingui damnũz qõ ipe inuilit ab eo qõ alij inuilerũt fm Ray. t glo. ci⁹. t Vl. t Inn. t Hosti. Et addũt q̃ in hoc tũ estimatio habenda ẽ: vt q̃ strenuior ẽ t q timorez maiorez incussit hostib⁹ in pl⁹ teneat. Itez dicũt q̃ siquis vadit cũ raptorib⁹ t furib⁹ t nõ coopat eis ad aliqd̃ damnũ faciẽduz: nõ videt teneri in aliquo si nihil recepit de rebus ablatis. Caueat tñ scie sue in hoc si paratus erat defendere si forte suã illi spoliandi res suas a p̃donib⁹ defẽdere voluisset t ppter suã pñaz t socio⁹ez ci⁹ nõ audebãt resistere sp oliantib⁹ vel domos suas incendẽtib⁹: q̃ sic nõ põt liber esse a restitutiõe. Itẽ dicũt Inno. t Hosti. q̃ si alig etiaz nõ aio ledẽdi vel defẽdẽdi ledẽtes vadant cuz alijs: imm o etiã si aio pacificãdi vadũt nõ excusãt nisi significẽt aduersarijs: q̃ aliter aduersarij timoze eoz nõ audereẽt res suas defẽdere. Tñ idẽ ẽ ac si innarẽt. ℟ Palpo. i. adulator landãs raptorẽ q̃si strenuũ. Et q̃dez si ex hoc secutũ ẽ damnuz: in solidũz tenetur. ℟ Vl nõ tenet nisi iq̃tũ dãnificauit. Et idẽ p oppositũ intelligas i dctore vel v imperatore: vt i dicta. q. 64. ℟ Recursus. i. receptator. Vaz q̃ recipit latrones t tuet eos vel rem raptaz dolose celat ita q̃ impedit restitutionẽ i solidũ tenet. Participãs. s. in crimine furti vel rapine totiãdo eos: sicut i p⁹ §. dcm̃ ẽ. Sz participãs in re accepta illõ solũ tenet restituere quod scienter emit vel recepit. Si aũt ignoranter dic. vt. j. restitutio. 4. p totũ. Mutuus. i. qui videt furtũ fieri t dolose facere cũ posset impedire. Hic aũt non tenet restituere nisi ex officio ad hoc teneat. Nõ obstãs. i. q̃ possz obsistere t nõ facit. Et de hoc eo dẽ modo dicẽdũ sicut de muto. ℟ .s. q̃ ad restituti o nẽ tenẽt q̃n hz ex officio: sicut sũt p̃cipes t rectores q̃ ex officio tenẽtur iusticiaz eoz seruare: q̃z redditus quos hñt sũt stipẽdia ad hoc instituta vt iusticiã cõseruẽt i terra vñ tenẽt restituere fz Tho. Vl. t glo. Ray. vt in dicta. q. 64. ℟ Nõ manifestãs. i. q̃ scit vt res rapta vel furata ẽ t vñ indicat etiã cũ de hoc interrogatur. ℟ .s. seruato ordine etiã euãgelico seu al'fm formã iuris. Aliter non tenẽt rndere: vt s. correctio. 2. §. 4. ℟ Hic simulit nõ tenet restituere nisi ex officio ad hoc teneat. Sz tñ vt teneri: ex de fur. q. cũ fure. ℟ Hoc. c. loquitur quo ad peccatũ: vt pz i dicta. q. 64. vbi hec oia notant. Posset etiã q̃s hoc casu teneri ad restitutionẽ q̃n legitime, pductus in testem occultat̃ vitatẽ: q̃z tũc tenet ex officio manifestare. t nõ manifestãdo restituere tenet: vt. j. testis. 3. §. vtruz homo. t. §. fi. ℟

Sz quid si vnus dictorũ satisfecerit nũ quid alij liberabũtur. q̃ fz Ray. Si vnus satisfecerit integraliter de oi damno t expẽsis t incõmodo siue interesse: oẽs alij liberantur: q̃z ñ tenent damnificato. Mã bõa fides nõ patitur vt idez debitũ bis exigat. ff. de re. iuris. bona fides. Idem Hosti. et Tho. Addit vlterius Ray. dicẽs sic: Ille cui sic satisfit credo q̃ põt dz q̃tũ ad iudicũ aie cedere actionẽ illi q̃ totũ soluit: ñ qdez vt ab vno totũ exigat nisi forte a p̃ncipali: sz pro partibus petat a singulis. Sed q̃tũ ad forũ contentiosũ non tenetur cedere. Nam q̃ fronte põt petere cessionẽ q̃ ex culpa sua damnatur. ff. de admi. tu. si plures. 2. t. ff. de tu. t ra. distra. l. i. §. nunc tractemus. Tñ t sicut Hosti. dicit. siue sit fca cessio siue non alij q̃ mihil soluerũt tenẽt ex pscia ad releuandũ illũ qui isolidũ satisfecit gliber pro suis pnibus. Nã soluẽs vtiliter gessit eorũ negociũ. Unde tenent hic ratuz t ei satisfacere: ar. ff. de neg. gel. l. cũ pecuniam. t. l. ponponius. in fi. t. l. soluendo.

Tho. quoq; icõa scõe. q. 62. §ũ declarãs dicit q̃ si ille q̃ fuit p̃ncipalis: vt puta p̃cipiens soluit: oẽs illi liberati sunt q̃ fuerũt ab eo ad dãmnũ faciẽdũ inducti. ℟ nisi illi qui aliqd habuisset de rapina: vt dicet. i. §. se. ℟ Si ño alius restituit: tũc illi qui sũt p̃ncipales t illi ad quos res deuenit tenẽt restituere illi qui restituit. ℟ Idez etiã in sum. ii. 2. ti. 5. q. 65. ℟ Et vt intelligẽduz q̃ si isti tales nõ restituant ei: ceteri tenẽtur p̃ pnibus suis. vt pus dictuz est restituere,

Quid si spoliat⁹ liberalit remittit restitutõez. ꝙ⁹ ꝫ Inn. si dimittit ꝑncipali vt rapto⁹ vl ꝑcipiẽs liberatus ẽ cõsiliator⁹: t h⁹ modi q: liberat⁹ ẽ is q ꝑncipaliter tenebat t q res habuerat: ſz si dimittat cõsiliatori nõ credo liberatos alios esse ad quos res puenerunt: nisi exꝑsse intellexerit eos liberare. Necꝫ etiã illum q rapinã fecit etiaz si de rapina nihil habuerit: qz de iure naturali t domino ꝯuenies ẽ q⁹ sublato ꝑncipali tollatur accessoriũ et nõ ecõuo: eꝝ de consti. trãslato. Immo plus q⁹ t si liberaliter absolueret ꝑncipalis: nõ ꝓpter hoc absolutus esset cõsiliarius si aliqd ad eũ puenit de rapina: nisi alius ꝓ eo satisfecisset: t tũc iste cõsiliarius in casu aie. B ¶ i. in foro cõsciẽtie t nõ in foro iudiciali: vt in dicta. q. 65. vbi hec notãtur. B tenet ei qui satisfecit ꝓ eo. A Etiam si satisfaciens fuisset ꝑncipalis in rapina nõ aũt offẽlo: qz ei iaz satisfactũ ẽ ꝫ eũdẽ Inno. t i dcã. q. 65. B

Nũq̃ d restitutiõe põt a pdãis oib⁹ exigi pena: vt de rapia t de oi furto mãifesto pẽa q̃ dupli: t õ alio furto pẽa dupli. ꝙ⁹. ſm Tho. ſcõa ſcõe. q. 62. Nullusmõi ꝑme nõ õbẽt p⁹ q̃ fuerit adiudicate: i quo casu pena vni⁹ v Ray. põt nõ libat aliũ. i. q. 2. cũ ꝺuotiſſimã. De hoc casu hẽs ſ. pena. 1. ſ. pli. A q̃ capit: vtz q cõmittit. De hoc etiã ſ. pedagiũ. ſ. 2. t ibi lati⁹ i addituõe. B

Estitutio quarto .l. q̃ tum

ad ementes. Quid de hiis q sciẽt emerunt de rapina vl de furto. ꝙ⁹ ꝫ Ray. Si hoc sciebat quis aut probabiliter credebat t emit cupiditate acquirendi sibi: scilicet vt haberet vel venderet alteri sicut vellet in distincte tenetur ad restitutionem: necꝫ liberatur alienando alteri: vel si res pereat morte vel quocunqz casu: vel si ei auferatur. Et ratio est: qz ipse furtum commisit rem alienã inuito dño ꝯtando. ff. õ furtis. l. i. Fur aũt sp ẽi mora: vt. ff. õ cõdi. fur. l. si ꝑ furẽ. ſ. cõditio. t l. plt. Uñ necꝫ ꝑcium qõ dederit põt repetẽ ab illo cuius res est. A Facit. l. in cuilem. C. de fur. B t tenetur restituere omnez vtilitatem: vt. ſ. restõ. i. ſ. ſ. Et si restituit rẽ deteriorẽ ꝫ ad ipſum peruenit non liberatur. Et si in aliquo tempore medio res fuit melior etiam forte post ꝫ vendidit alteri tenetur ad estimationẽ plurimi. ff. de ꝓdi. fur. l. in re furtiua. ff. de fur. l. q iuenta. ff. cõmodati. l. si vt certo. ſ. sed interdum. C. de rei ven. l. certum. Et idẽ intelligo de secũdo t tertio t vltimo emptore male fidei. ff. de muno. ſz vbi A Predictus cõ. Hosti. t Ul. t addit Ul. q si res restituit sufficit q sit adeo bona sicut erat quãdo ablata fuit. Si aũt rem non habet faciendã est estimatio ſm tps in quo plus valuit: vt in sũ. eo. ti. q. 69. Quod põt intelligi verum nisi medio tpe res plus valuerit: t illo tempore interfuerit dñi rez sibi redditam fuisse: qz forte vendidisset vel vs⁹ fuisz ex cu⁹ carẽa opportuit eũ aliaz emẽ. Nam tunc tenet ad oẽ ĩteresse dñi ꝫ eũdẽ Ul. t in dcã. q. 69. t ió ñ liberaret dãdo rez eiusdez bonitatis qualis erat tempore quo abstulit. B

Quid quando quis emit bona fide. ſ. cum voluntate restituẽdi. Rñdeo ꝫ Ray. Si emit quasi vtiliter gerens negociũz illi⁹ cui fuerat ablata res quã ipse videbat perire: potest a spoliato petere id quod dedit ꝓ ipsa re: t quicqd expendit ad conseruationem eius nisi cum re illa aliquid lucrat⁹ fuisset qz tũc discomputaretur vsqz ad ꝯtutam expensaruz. Et breuiter dicendo quicqd sibi adest ex illa re tenetur restituere: vt pensiones t mercedez t fructus t silia: t qcquid abest potest repetere. Et rõ est qz vtiliter gessit negocium exspoliati. A Hoc verũ qñ negocium vtiliter gestũ ẽ: puta qz verisimiliter expoliatus rẽ erat nõ habitur⁹ t redẽpta ẽ paruo ꝓcio: alii cessat causa huius repetitionis t consequẽter effect⁹ eꝝ de appel. cum cessante. B Et hoc põt esse si res sine culpa suã pereat vel amittatur. Sed licet in iudicio anime credatur tali emptori: in iudicio tamen contentioso nõ crederetur ei nisi publice hoc protestaretur: ar. ff. de negot. gest. l nemẽnius. C. õ fur. l. 2. eꝝ vt ec. bñfi. c. vnico. Et si talis ẽptor ꝓ ꝯ fecit diligẽter igrã nõ potuit iueniꝛ cuius esset res illa quicquid res illa valet vltra id quod isti emptori debetur dandum ẽ ꝓ anima illius cuius res fuit: t sic liberatus erit. A Et dicit Ray. Consulo q hoc publice fiat vt euitetur oĩs suspitio: vt in sum. eo. ti. q. 71. vbi hec notantur. B qz in hoc etiã vtiliter gessit negociũz illi⁹: arg. 12. q. 2. ꝯtuor. circa ſ. Satis cõ. Host. Ul. t Guil. A Tñ si talis ẽptor pauper eẽt hoc casu qñ non inuenitur dominus rei sibi res reliqui

posset a plato sicut alij panpi fm Ul. r Hosti. vt in dcā. q. 72. B

Quid qñ qs hēbat ꝓsciaz ꝙ res quaz emit vendere ł iuste: r nūc cōperit rez fuisse vitiosā. s. ex furto vł rapina. Rñ. fm Ray. Si temere credebat vel ignorabat ignorantia crassa r supina vel ex negligentia nihil sup hoc cogitabat: tenet ad restōez. A .s. sicut male fidei possessor: qz lata culpa equarat dolo: cꝫ de cōsti. vt aiaz li. 6. B Si vero emit bona fide: tūc ét pꝰ cꝫ cōpit rem vitiosā fuisse poterit expēsas retinē qs existēs in bona fide fecit circa rē cōservādam vel meliorandā: r nō tenet de fructibꝰ tpe bōe fidei pceptis: cꝫ ō iite. restitutiō eq si uit. cꝫ de re. ec. nō alie. ad nram. ff. de acq rē. re. do. bone fidei. Tenet tñ de fructibꝰ ill q nō essent adhuc cōsumpti sed extarēt: ex quo icipit hꝫe malā fidē. Ló. Hosti. Ul. et Guil. A De his sūptibus r fructibꝰ dictum ē. s. restō. i. §. 4. r. §. B Jté ꝫ Ray. r Hosti. si durāte bona fide res pījt: non tenetur: qz ñ erat i mora. Silr si alienauit: qz nō dolo desijt possidē: r pcūm ex re furtiua ꝑdactum nō ē furtiuū. ff. de fur. q vas. §. fi. cꝫ de alie. iudi. mu. cā. c. i. A Jdē i sū. eo. ti. q. 74. ad fi. Tamē restituet pcūm quo possessor factꝰ ē locupletior si dñs rē cōseq nō pōt: qz pcium succedit loco rei. ff. de peti. here. si r rē. B

Sed nūquid ille q emit bōa fide. s. credens rē nō eē furtiuā: si postea inueniat rez eē alienā pōt petē a dño pcium. Rñ. Certe nō. C. de fur. l. in ciuilē. Sed agat ꝫ vēdito rem de euictiōe. A Et si ꝙ plures emptores succedāt siue res trāsierit vnꝰ aget contra alium. ff. de mino. l. §z vbi. B

Restitutio quinto ad

quo ad evidentes r recipientes de rapīa. Ubi sciēdū fm Ray. ꝙ recipiēs dono pcīse tenētur ad restitutiōez. Jtellige ꝫ Hosti. nisi cōsumpsissent antecꝫ intelligerent fuisse de rapina. C. de rei vēdi. l. certum. A Hoc eni casu non tenent nisi inꝗtum facti fuissent locupletiores. ff. de peti. here. l. vtrum. B

Quid ō vxor r familia que scienter comedit r bibit r induit de talibus. Rñ. fm Ray. Tenentur de omnibꝰ que sic consumunt: nisi in casu: scz cum agunt cām spoliatoꝝ monendo r inducēdo ipsum raptorem ad restitutionem faciendam: tunc eni non tenent. Nam q alterius negociū gerit vtiliter ét ignorātis r absēt: licite recipit expēsas siue secuta fuerit vtilitas siue ñ. ff. ō negg. gestꝫ. l. 2. r. l. pōnius r. l. sed an vltro. Et hoc intelligo ꝓ eo tpe quo circa taliuz correctionem laborauerūt: nō ꝙ vxor r familia possit viuē toto āno ō rapt̄ rebus ꝓ vna admōitōe vł duabꝰ: §z cꝫ diu ꝓtiue istat oportūis horis. Satꝫ ꝓcor. Ho. Ul. r Guil. A Satꝫ pōt comprehendi ꝓ iura r doctores ꝙ talibꝰ rebꝰ nec familie nec cuiꝫ alteri licz vti: nisi i cāu extreme necessitat̄: vt i sū. li. 2. ti. 5. q. 68. vel nisi inꝗtum vł similr gs gereret vtiliter negociū eoꝝ quoꝝ sunt res r nō alit̄. ff. de. negg. gest. l. §z an vltro. Jō sū pradicta ꝑdicatio nō excusaret qñ vł similr nō ꝓdesset ipsis dñis rez. B

Unde vinet vxor r familia raptor[is]. q° fm Ray. si ibi sunt, aliꝫ de iusto precio pōt de illis ꝓsumere r expēdē: si nō sūt alia alī unde sibi victum q̄rat: vł ab amic] aut consanguineis: vel operando vł etiam elemosynā querēdo. Et idem dico si etiā aliꝫ sunt ibi ō iusto: §z vł ita sunt mixta ꝙ nō pñt discerni: vel si pñt mariꝰ nō pmittit. A De istis rebꝰ pmixtis Ul. dicit ꝙ non solum vxor his licite potest vti: §z ét qūcꝫ aliꝰ cui vir aliquid de suo daret: nisi ꝙ hoc fieret nō soluēdo. Et idē dicit glo. Ray. dū tñ in mēte habeat viuē de licite acquisit̄: vt i dicta. q. 68. Sz nisi necessitas cogat dictū Ray. tutius videt: qz i dubio tutior ps ē eligēda: cꝫ de homici. petitio. B ꝙ si nullo de ꝑdictꝫ modis victū inēire pōt restat triplex auxilium. Primū si pōt habere de dote vel spōsalitio. s. donatiōe ei scā ꝓpter nuptias i de viuat. Secūdū vt denūciet talibꝰ q pñt ꝓdesse: vel etiam si ꝓbari pōt denūciet episcopoꝝ vt cōpellat eū pascē vxorem de iusto 2. q. i. si peccauerit. 22. q. 5. hoc videt. cꝫ ō in reiuran. quēadmodū. r cꝫ de pigno. ex literis. r cꝫ ō dona. ꝓpter nup. ꝙ vxas. Tertium auxiliū ē vt si eēt i arto posita tē i necessitate posset ét de rapina viuē: qz necessitas nō hz legē: de consē. dis. i. sicut. r dis. 5. discipulos. A Et ibi ꝓz ꝙ intelligit ō necessitate extrema. s. qñ aliunde non pōt honeste hꝫe vnde viuat. Et ꝓz ex notatis in dcā. q. 68. vbi etiam hec oīa ponuntur. Quicgd aūt sic expendit dolcat aio: r ꝓpōat cꝫcinꝰ poterit restituē: r vtat parcē. s. ad solaz necessitatem, Posset ét viuere ipsa r quilibꝫ

alius cui rapto: daret de pcio rex raptarū quas vendidisset: q; precium rei furtiue nō ē furtiuū: vt ff. restō. 4. §. plū. Nō dico si maritus al' ē solnēdo. Secus si nō est soluēdo aut p hoc fieret nō soluendo. Ā vel post modū efficiat nō soluēdo: vt pōt colligi ex dictis. ff. restō. l. §. 13. in additione. v. uel nullus. B

Ur; fratres pdicatores q vadūt ad raptores vt eos inducāt ad pniaz et restitutionē possūt pmedē de rapina. Rñ. fz Ray. Siue inducant eos i pdicatiōe generali siue in pticulari confessione excusantur maxime si apud alios non possint pmode iuenire: ex de sen. excō. cū volūtate. Et hoc intellige cū moderamine: t si sit spes de illo; correctione. Item si ppt eo; expensas raptoribus nō subtrahat facultas restituēdi nec in toto nec in pte: ar. 2. q. 6. āteriō. §. illō. Lō. Host. Ā Idē vr ēt si raptores efficiātur aliq̄ modo ipōrētes q̄n vilius ipsas admōitiones vtilit gerit negociū dnō; rex: dcō. c. cū volūtate. t facit. ff. §. 1. B

Restitutio sexto .f. incertoz; et huiusmodi. Si expoliati ignorant vel nō inuenūtur: tūc fm Ray. distribuūtur i pias causas in loco vel saltē in dioceſi vbi rapina facta ē de consilio illius epi vel saltem capellani: ar. dis. 87. diuine. t dis. 88. cps. t. 12. q. 2. pcesso. t. c. quatuor. 6. q. 3. c. fi. ex de rap. c. 1. Et scias hic fm Guil. q̄ nō oportet q̄ restituto fiat in dicto loco nisi cōmode fieri possit: al' sufficit alibi fieri. Lō. Host. Tho. vo scda scde. q. 62. dic sic: Si ille cui dz fieri restituto sit oio ignotus: dz hō restituē fm q̄ pōt. l. dando elemosyanas pro salute ipsius: siue sit mortuus siue viuus: p missa tñ diligenti ignitōe de psona eius. Et si mortuus sit dz restitui hēdi q cōputat q̄i vna psona cū ipo. Si vo sit mltum distās dz sibi trāsmitti q̄ ei debet: t p cipue si sit res magni valoris t possit pmode trāsmitti. Aliogn dz in aliquo loco tute depōi vt p eo cōseruet: t sic dño significare hec Tho. Addu. Guil. q̄ h̄ pensāde sūt circunstantie: t q̄ tā modica possz eē q̄ntas t tā larg⁹ t tā diues ille cui deberet restitui q̄ nō oporteret ei mitti. Ā pro pdicto fuit melior intelligēcia duo videnda sunt: primum cui faciēda ē restitutio q̄n non iuenit̄ principalr cui debet: secūdus vbi dz fieri siue inueniat siue nō. Ad primū dicendū q̄ dz primo diligēs inquisitio: vt dicit Tho. Et si nō inuēri pōt dēt ei⁹ heredib⁹ si pñt inuenire. Quod si nec heredes diligenter inq̄sīt inuenunt erogēt in paupes: ex de vsuris cū tu. Et iter paupes peligēdi sūt paupiores. Inter eq̄liter paupes iustiores. Ma t si oībus debet misericordia: iusto āplius: vt dic Ambo. i li. de offi. t. 86. dis. ñ satis. et. 16. q. 1. c. fi. dic Hiero⁹ q̄ i paupib⁹ ñ tā pauptas q̄z religio attēdēda ē. Qui āt dicāt magis paupes yf. C. de epi. t cle. sigs ad declinandam. §. fi. vbi loquēdo q̄b⁹ dēt hereditas q̄n paupes indistincte sūt scripti hēdes. dicitur: Quis pauprior ē illis hoib⁹ q̄ inopia tēti t xenonē reposīti. i. hospitale: a xenos q̄d ē pegrinū: q; ibi recipiūt paupes t pegrini. sequit: Et suis corporib⁹ laborātes necessariū victū sibi ñ pñt afferre. Et. j. Si aūt āpliores i ciuitate xenones vl ptochia sūt. Protochium idem est q̄d xenon: a ptos q̄d ē pmum qua si pm⁹. i. venerabile locus. Sequit: Me incerta videat pecuniaz datio tunc ei ptochio vl xenoni q̄ pauprior eē dignoscitur eaidē res vel pecunias assignāti: h⁹ videlicet dicendo reuerendissimo loco ānsture vl sub eo pstituti clericis. Si aūt nullus sit xenō: tūc fz ō captiuis sanctionē p rpe iconom⁹ sacrosancte ecclesie vel ps hereditatē accipiat: t sine falcidie rōne pauperibus q̄ i ciuitate sūt vl penur⁹ mendicātes vel alia sustentatiōe egētes cedē pecunie distribuant. Et. j. In oib⁹ aūt h⁹i casib⁹ celestes iracūdias sacrosanctaz rez admīstratores expectēt si qualecūq̄ lucrz ex h⁹i gubernationib⁹ sibi acq̄sierint: vl si hoc pmitti ab alto psenserit: t nō grauissima pena t iminatōe q̄d ppetā factū studeāt corrigē. Quo ad 2m̄ iciendū q̄ glo. i. c. cū tu. ex de vsu. sup. h. supstitib⁹ dic q̄ vsurari⁹ debz remittē rē ei a quo accepit supstitib⁹ illius cui mittit: t si supt⁹ excedit valorez rei dz dari paupib⁹: t si ignorat vbi sit ille cui dz restituere nō tenet ingrendo vagari. ff. ō ope li. ber. l. q̄d nisi in fi. Host. vt ibi refert dñs An. ō bu. dicit q̄ imo dz rem mittere suis supstitib⁹ cum sit malefidei possessor. Aliqui tñ theologi dicūt debere cōsiderari circunstantias rei t q̄ntat̄ psone cui dz fieri restitutio: t inter[ea] ppter supt⁹. Ma dicunt q̄ res posset eē tā modica t psona cui dz fieri restitutio ita diues q̄ ñ eēt necesse ipaz mittē

ad eu3: ſz poſſet tribui paupib9. Sz ſi res eſt magni valoris ⁊ nó poſſit cómode mitti deponatur in loco tuto ⁊ denúcietur dño ſi pót: vt et ptactú é. Sz ad hoz intelligétiá puto latius ⁊ clarius dicédú: aut ſcit ploa creditoris aut nó. Si ſcitur claruz é q debet reſtitui in loco in quo inter ptes fuerat cóuentú: qz nil é taz cógruú hñane fidei ẽz cóuéta ſeruare. ff. ó pac. l. i. Si vo ſup hoc nihil é conuétuz túc ſi res remota é a loco ex defectu debitoris: puta ipaz tranferédo clarú é q tenet eá ſuis ſúptibus mittere ad creditorem. ff. ad exhibé. l. ſz ſi hẽditas. §. quo aút loco. g. §. é clauis huius materie. Ibi enim dí q ſigs petit rẽ quá habet aluſ exhibẽ. i pñtare i iudicio vt videat an ſit ſua vel ꝓpter aliá cauſaz: q debet ipaz exhibẽ in loco in quo petitur ſúptibus petétis niſi data opa reus trálſtulerit a loco: túc. n. dz eá reus ſuis ſúptib9 in loco exhibere vbi petitur. Ex quo bñ colligit qó dicituz é videlz q debet debitor remittere ſuis ſúptib9 qñ res fuerit ſuo facto remota a loco. Et ita intelligatur dictú Hoſti. ſ. recitatuz. Verúm ſi hoc nó poſſet tute facere ꝓpter piculum itineris ⁊ tépoz: bñ interiz excuſat inẽz tuz durat piculú ⁊ nó vltra: cí de dolo ⁊ cótu. cú dilecti, vbi dí q iuſſus venire ad papaz excuſatur dú ipedit: ⁊ nó al. Et ita pót intelligi qó dicút ſ. theologi. Qó aút dicunt de depoſito é cóſiliú nó neceſſitas: ga nullo iure hoc cauet. Si vo nó é piculú i mittendo ſz debitori é difficile ꝓpter pauptaté vel ꝓpter magnos ſúptus: p hoc nó pt excuſari: qz difficultas diſſoluit óis obligationis nó liberat debitorẽ. l. cótinu9. §. illud. ff. de ẽbo. ob. Et dánú qó gs ſua culpa ſentit dz ſibi nó alijs iputari: cí de re. iuris. c. dánuz. li. 6. ⁊. ff. de re. iuris. l. qó gs. Et iuſtius patit culpoſ9 ẽz innocẽs: niſi forte debitor eſſet ita pauper ⁊ creditor ita diues q merito cauſa elemoſyne deberet ei remittere: vt pót colligi ex dictis. ſ. reſtitutio ꝓmo in ꝓncipio in additione. Et ſm hoc etiá poteſt intelligi qó ſupza dicút theologi: videlz q debet hñi reſpect9 ad q̃litatez ꝑſonaz: al nó videret curádú q res mittéda eẽt modici valoris. Má dánú paſſo etiá minimú dánú reſtaurandum é. ff. de dam. infec. l. ſi ꝓ pretarius. Nec obſtat qó dí in. l. ſcio. ff. ó mino: videlz q lex nó curat ó minimis: qz ibi logt qñ venit ꝓ ius ſpále reſtóms i itegz cõtra ius cõe: vel quando ꝓ illa míma ꝓia dicaretur maioribus eiuſdé ꝑſone. Nó tñ putarez q res ita ſcrupuloſe ſit accipienda vt debeat expẽdi valde excedés ꝓcuz ꝓ remittẽda re valde parua. ff. de excu. tu. l. ſed hic. vbi dí: Sz hec minimuz ſcrupuloſa ſunt nec admittẽda. Nũq enim ſcrupuloſitates magne ſunt admittende: vt ibi dr: adeo q nec larga nec ſcrupuloſa interꝓtatio hẽat qz nó debet creditor velle magnú ó debitoris diſpẽdiú ꝓ parua ſua vtilitate: vt dictuz eſt §. reſtitutio. i. in ꝓncipio in additiõe. Et ſz hoc pót intelligi qó §. dicút theologi debẽ conſiderari q̃ſtitatẽ rei ⁊ diſtátiaz itineris. Sép tñ puto q lz gs diſtribuerit alienum pauptibus: ſi appareat diſis cógruo loco et tépore debeat ipi reſtitui: ⁊ hoc qñ debitor nó adhibuit debitá diligẽtiá ad inuenidú dñm rei ſeu creditorez: al. nó: qz bóa fides nó patit vt ſemel exactú uerú exigat: cí de re. iu. bona fides. li. 6. Et ſine culpa regulariter nó é gs puniẽdus: vt in. c. ſine culpa. de re. iu. li. 6. Jó ꝺ quoſdaz q rapta erogauerũt ex culpa pauperibus dí cí de homicidio ſicut dignú. §. eos. Nó enim aliena cum ipa potuiſſẽt eis quoz fuerũt reſtituere debuerũt pauptibus erogare. Sz ſi in trálſlatione rei reſtituẽde nó interuẽiat culpa debitoris túc aut nó interuẽit factú creditoris: aut ſic. ꝓmo caſu ſi res ꝓcernit cómoditatez creditoris: puta depoſuit gs apud aliquẽ res ſuas: hoc caſu nó tenet debitor illas remittere niſi ſúptib9 creditoris. ff. depo. l. ſi i alia. Sz ſi res cócernit cómoditatẽ debitoris: puta qz res é ſibi cómodata dz ſuis ſúptibus remittere: vt q ſentit cómodú ſentiat tonus: vt nó. glo. in dicta. l. ſi in alia. Sed ſi res cócernit cómoditatẽ vtriuſq: vt in locatione: puto q ſúptibus vtriuſq debet remitti: qz qó obtinet de toto quo ad totum idẽ de ꝓte quo ad partẽ. ff. de rei ven. l. qui de tota. Et ſi interuenit factú creditoris: ga forte ſe trálſtulit ad aliú locú: videt q res debeat mitti ſúptib9 ipi9 creditoris. ar. l. q niſi §. ſi. ff. de op. liber. vbi dí q libertus q ẽ in puincia tenetur ire Romá ad ꝓſtádas operas patrono ſi ibi moretur vt bonus pater familias. Nó aút ſi cepit: vagari ꝓ múduz Et interiz duz vadit Romaz dies operarú pereunt patrono. Et ſic videt q ſúptu ſuo ponẽtur ſibi opere. Et in iſtis ſúptib9 non cõputantur ſumptus ciboꝝ appoztatis

ſz alij niſi forte apportās ſi ñ ipedirēt ki portando lucrarēt ſibi ſūptus: vt pbat in dicto §. quo aūt. t i. l. ſz ſi hereditas. ff. ad exhibē. Et hec locū habēt qñ debitor fuit bōe fidei poſſeſſor: q qñ tenet remittere rez vl q debeat facere ſūptus ſaltez vſq ad locuz vbi ꝑbus habitabat creditor: q̄ i eo nō grauat ſz exinde nō ꝓpter cāz ꝓxime dictā. Si vero ſit male fidei poſſeſſor: tunc t ipſe tenetur rem vſq ad locum vnde habuit reportare. Exinde vero ſi intereſt creditoris potius apportaſſe illas ſimul cū alijs reb⁹ ſuis vſq ad locū ad quē trāſtulit domiciliuz: tenetur debitor ad illud itereſſe exquo eū dānificauit i illo. Et tō forte tātū erit itereſſe q̄ oportebit ipz rē remittere ſūptib⁹ ſuis vel portare. Sz ſi creditoris nō intereſt: nō tenetur vlterius portare cē ad locuz vbi rez accepit: niſi ſūptibus creditoris vt ptactuz eſt. Si vō creditor nō ſolū receſſit a loco ſz etiā diuerſimode cepit vagari: tūc nō tenet ſibi rez mittere: dicta. l. q̄ niſi. §. ſi. Et ſm p̄dicta pōt intelligi glo. Ber. dicentis q̄ vſurarius dz mittere rez ſumptib⁹ creditoris: t q̄ non tenet creditorem vagādo ꝑgrere. Sz ſi neſcitur ꝑſōa cui debet fieri reſtitutio aliqui theologi dicūt rem debere diſtribui pauperibus in loco vbi dānū datuz ē vel ſaltez in dioceſi de auctoritate epi illi⁹: vel ſaltez capellani vt t ptactuz ē. Sz certe auctoritas capellā nō ſufficit: vt notat dñs Aln. de bu. in. c. cuz tu. eē de vſuris. Et auctoritas epi nō ē neceſſaria: vt j. §. ſe. Nō vero reſtitutio fieri debeat in tali loco vbi dānuz datuz ē nullo iure vł ꝑbari. ſz ſiplicit dicūt iura q̄ fiat erogatio in pauperes: dicto. c. cuz tu. t eē de homi. ſicut dignuz. cū ſimilibus. Nō obſtat. c. i. eē de rap. q̄ ibi ꝑſona cui debebat fieri reſtitutio ſciebat t iſtabat apud epm. Al⁹ eps nō fuiſſet motus ad excōicāduz ex officio ſuo niſi ad petitionez p̄tis: eē de elec. inmotuit. ad fi. t. ff. ō dā. ifec. l. 4. §. hoc aūt. Aliū non miruz ſi reſtitutio fit in loco vbi ē dānuz datuz: cuz ibi ſit ꝑncipalis cui reſtitutio fieri dz: vt ſ. dictū eſt. Bñ aūt eſſet de cōſilio q̄ i loco eodē fieret: tuz quia videtur equuz q̄ res publica hēat cōmoditatez ex bonis ꝑſonaruz ſuaz: tuz quia nōnunq̄ ibi talib⁹ locis forſitā fieret diſtributio illis ꝑſonis a q̄bus res accepte ſunt. Et ita tenet dominus Aln. de bu. in dicto. c. cum tu.

B

Sz nunq̄d ē de neceſſitate ſalutis q̄ talis reſtitutō fiat aucte ſupioris. ꝙ. Hec q̄ſtio diſputata fuit ꝑ dñz Guidonē de abbatio arch. bonoñ. doctorē decretoz: t notat p eūdē. i 4. q. i. c. i. t dicit ſic: Ray. dic̄ q̄ ſi nō inuenūt ſic ſpoliati vel etiā ignorat: tūc de ꝓſilio t aucte eccle ſue ſupioris penitētiarij diſtribuāt in pias cauſas t c̄. vt i ꝑcedēti. §. hēs. Sz Hoſti. dic̄. q̄ reſtitutio male ablatoz ē vn⁹ de caſib⁹ ꝓtinētib⁹ ad epz: vt pz ſm eūdē: eē de iudeis cū ſit. C. de epi. t cle. nulli. C. cōia de ſuc. in aucē. oēs. Ad idē eē de teſta. tua. §. i. i auctē. de eccle. ti. ſi aute coll. 9. t ſatis large ꝓſequit eē. de vſur. cū ru. t in ꝑdicta decre. de iudeis cū ſit. t in ſū. ſua de penitēna. §. vltimo circa fi. t facit ad hoc. 12. q. 2. ꝓcipim⁹. Tu dic hanc ſēt̄iam eſſe verā in hoc caſu t in alijs quādo nullus deputat⁹ eſt qui hoc exequatur. 12. q. 2. de laicis in fi. t notatur extra de verbo: ſignifica. cum tibi. in glo. que incipit: ñ itel ligas. Nam vbi certa perſona a teſtatore deputata eſt illa debet exequi: vt in ꝓdicto. c. de laicis. t C. de epiſcopis t clericis nulli. t extra de teſtamen. tua. t. c. ioā. t ī aucē. de eccle. ti. §. ſiquiſ. immo credo q̄ ipe rapto: bona incerta que debēt paupib⁹ dari pōt dare ſine licentia epi vel alterius iudicis eccleſiaſtici: vt ſatis colligit̄ur: eē de vſuris. cū tu. §. i. v. vel de his. Et hoc ēt inuit clare: eē ō hōi. ſicut dignū. §. eos i glo. q̄ ñ Nec obſtat eē ō iudeis cū ſit. Nā illa decretalis logit nō de xpiano ſz de iudeo: cui⁹ auctoritas t diſpēſatio merito ſuſpecta habetur ab eccliā quo ad paupes xpianos: t iō iuſte dicit ſm ꝓuidentiā dioceſani, t̄c. que ſuſpitio ceſſat in fideli xpiano: t ſic nō dubito q̄ eps ñ habz ſe itromittere de talib⁹ niſi in defectū. Idē rūdet dñs Simō de faenza capellan⁹ dñi pape: t auditor dñi portuēſis. Tho. ēt nihil dicit de auctoritate epi vt pz i ꝑcedent. §. Ad Quod ꝫ dicit ſatis vez videt: cū iura que dicunt hanc diſtributionē debere fieri pauperib⁹ ſicut ē dictū. c. cū tu. t eē de homici. ſicut dignū. t ſimilia nullā faciāt mētionē de iſta auctoritate epi. Et ad. c. cū ſit. ſatis bene rūſū videtur. Nō obſtant etiam alia i cōtrariū allegata: quia in ipſis nō dr q̄ regrat auctoritas epi: ſed q̄ epi debēt ꝓcurare q̄ fiāt huiuſmodi dī

stributiones i plas causas: nō tñ q nō possint sine eoꝝ auctoritate fieri. Immo i aliq bus iuribus exp̄sse dī q eps tūc se interponet cū nullus ē executor. vel si est qō dz nō adimplet: vt in preall'. l. nulli. ⁊ in. §. sin aūt p redemptione captiuoꝝ. ⁊ in. c. tua. eē de testa. Posset tñ circa p̄dicta dici q si destributio ē dñ facta paupib⁹: tūc nō uicaet ga defuerit auctoritas epi. Sz si sit facta aliter ⁊ interuenit dolus vel culpa: puta dedit suis p̄lāguineis vel amicis q nihil vel paruz indigebāt: vel etiā sciēter ⁊ dolose elegit nō eligēdos: q tūc eps pōt se intromittere q iterū fiat legitime. Hā ad eius officiuz spectat, pur dcm̄ ē. Nec dī factū quod aliter factū est q̄z debuit: eē de re. iuris. g ex timore Et dictū ē de lata culpa vel dolo: qr p̄m Inno. in. c. sicut dignū. eē de homi. alia culpa in foro pñali nō artat ad restitutionē. Sed de hoc latius dicetur i se. c. Itez puto q' si gs male distribueret nō excusaretur qr iter uenerit auctoritas epi. Hā eps nō habet se itromittere negocio huic nisi q bene fiat distributio vt dictū ē. Ideo ambo celestes incurrerēt iracundias. C. de epi. ⁊ cleri. si quis ad declinandam. ad fi. A

Restitutio septimo.

vt materia hec melⁱ intelligēte memoriaq̄ ip̄rimatur: aliqua ordinarie sūmarie q̄z videda sūt: videlicet: Qui teneāt ad restitutionē: 2° quātū teneāt restituere: 3° cui: 4° quādo: 5° vbi: 6° quibus mōis tollitur restituendi obligatio.

Ad p̄mū dicēdū q ad restitutionez alicui obligātur rōne illicite acq̄sitionis. Et ista illicita acq̄sitio aliqñ ē respectu cause: aliqñ respectu p̄sone q̄ nō pōt dare seu nō pōt recipere: pierti cū hoc pungit i frandē creditoꝝ. Et de his dictū ē s. restitutio. i. §. iz. in additione. Aliqui obligāt ad restituti onē rōne damnificatiōis. Ista aūt dāmificatio aliqñ cōtigit p cōmissiōez: aliqñ per omissionē. Per cōmissionē vero tollēdo deuastādo seu impediēdo. Tollēdo aūt plerūq̄ p̄tra oēm volūtatē dñi reruz: plerūq̄ cōtra liberā volūtatē. Si cōtra oēm volūtatē: interdū clā: ⁊ hoc ē furtū: ꝺ quo dcm̄ est s. furtū. Interdū palā ⁊ hoc ē rapina: ꝺ quo s. raptoz. i. Et ista rapina aliqñ ē mānifesta: sicut pz i aggressoribꝰ itinerū. Aliqñ coopta sub velamine belli iusti cū sit iniustuz: de quo s. belli. i. 2. ⁊ 3. vel p̄textu iuste sine cū sit iniusta: de quo s. iudex. i. §. 4. p̄ seruz sub colore rep̄saliarū: de qbus s. re p̄salie. vel collectaꝝ seu talliarū: de qbus s. dñs. ⁊. j. tallia. Aut sub colore pedagioꝝ sine victagaliū ꝺ quo s. pedagiū. Interdū ꝺo aliquis accipit rez alteriⁱ nō cōtra oēz volūtatē eiⁱ: iz cōtra liberā volūtatē: ⁊ hoc p viz cōpulsiuā: vel q̄si. Alis cōpulsiua ē cū qs p metū cogitur aliqd dare: tūc enim accipiens cogitur restituere: vt. ff. quod metus causa p totū. Sz nunqd ois metus causet hanc restitutionem. videtur q̄ non: qr vani timoris nulla est excusatio. ff. de re. iur. vani. Facit etiā. ff. qō me. cā. l. metū. vbi dī nō debere attēdi metū vani hois: iz q meri to in hoie cōstātissimo cadat. In cōtrariū facit: qr etiā si nullus interueniat metⁱ: sed solū ob timoreꝝ reuerēte aliqd dē contra volūtatez dātis datur repetitio. l. i. §. q one rāde ad fi. ff. quaꝝ rerū actio nō dat. Ergo multo magis qñ uiueūt metus q̄liscūq̄: qr metⁱ magis cōtrariatur volūtati dantiꝝ ⁊ demōstrat maioꝝ turpitudinez ⁊ dolū in accipiente. Hñ q̄ncūq̄ nō adest ois libā volūtas dñi rerū seu creditoris: rē accipiēs sen debitū nō solues semp remanet obligatus ad restitutionē: vt ⁊ pz supra restitutio. i. §. plt. cū additione. Ad ꝓtrariū pōt dici q aut cōditio metuēdi nō fit deterioꝝ: ⁊ si non adest iustus metus ei non subueniꝝ: eē de his que vi. c. plt. vbi dī de filiis osis qbⁱ daz qui iurauerūt trāsire ad artioꝝ religiones nō p iustū metū: iz aliquantulū eiꝝ cū uēn fuerit: qbus nō subuēit: qr eoꝝ p̄ditio nō fit deterioꝝ. Et hāc rōnez tenuit ibi glo. Si autez metuēdi cōditio fieret deterioꝝ: tūc si habetur respectus ad p̄sūptionē: etiā verū ē q ei nō subuēitur. Hā cū nemo p̄sumatur facile iactare suū. ff. de p̄ba. l. cū de indebito. p̄sumit q̄ qñ nō interuēit iustus metus: potius sp̄te q̄z coacte dederit. Et isto casu loquūt iura q̄ regrūt metū qui caderet in cōstātē. Si vero loquamur de volūtatis veritate: puta qr cōstat de volūtate ꝺnia dātis: tūc oio quocūq̄ metu ductⁱ fuerit recipiēs ad restitutionē tenet: vt sat̄ colligit ex p̄dictis. Et si affuerit metus q cadere in cōstātē: nō solū tenet recipiēs restituere: iz etiā qcūq̄ alius ad quez dicta res p uenerit quocūq̄ titulo etiā onerose: qr hec actio in rez scripta ē ⁊ transit res affecta. ff.

quod me. cā. l. metū. §. cū aūt. Itez in hoc casu metus dz iudicari ꝑm conditionem ꝑsone. Unde aliter iudicatur in muliere q̄z in viro: vt notat glo. i. c. cū locū. ex̄ de spō. ⁊ p cōsequēs aliť in hoīe duro ⁊ forti: ⁊ aliter i fragili ⁊ molli: vt i sū. li. 4. ti. xi. q. 3.

Quasi cōpulsiua vis ē qñ nullus interuenit metus: sed contra voluntatem dātis aliquid extorquetur: puta ob reuerentiaz: vt si patronus petit aliquid a liberto: quod libertus concedit non voluntate mera sed ob reuerentiam exquo non audet negare. Naz patronus tūc tenetur ad restitutiōez: dicta. l. i. §. que onerāde ad fi. ff. quarū rez actio non datur. vbi etiaz dicit glo. idez eē in vxore ⁊ marito. et q̄ vxor pōt reuocare venditionē factaz ob reuerentiam mariti: vel etiaz renūciationē iuris hypothece. Et idē dicit in clerico qui renūciauit prebēde ob reuerentiam epi vt ipsaz renūciationez possit reuocare. Idez putarem in dño seu rectore vel officialibus ⁊ subditis: ⁊ idē in similibus. Et sic quocunqz mō possumus conprehendere non esse de mera volūtate cōcedentis ad nos deuenire qd al'nob nō debetur: iniuste tenemus ⁊ ad restitutiōez obligamur: vt satis ex p̄dictis colligi pōt.

Sed quid si quis concedit de suo alicui ob solam importunitatem petentis ⁊ non ob reuerentiam vel aliaz causam. Rñdeo Uidetur q̄ isto casu teneatur recipiens ad restitutionem cuz non habeat ex mera voluntate concedentis. In contrarium facit: quia aliud est i concedēdo non habere meram voluntatem: ⁊ aliud q̄ ex postfacto efficiatur volens qui in principio fuit nolēs: sicut Luc. xi. legitur de amico qui ab alio amico habuit panes propter importunitatem petendi qui non potuit habere in prima petitione. Potest tamen distigui q̄ si donās ex postfacto efficiatur mere voluntatis: donatio fit iusta: quia vult cū donat: quod satis est. Sed si nec tempore donationis est mere voluntatis: sz ideo dat vt tollat a se inquietudinem importune petētis: recipiens tenetur ad restitutionē: ⁊ hoc presumitur in dubio: pro quo facit. C. de petit. bo. subla. l. i li. x°. vbi prohibetur ne petant a p̄ncipio bona dānatoꝝ q̄ sūt fisco acquisita: ⁊ si aliquis obtinueri sibi ꝯcedi non valet concessio: quia presumitur per importunitatem obtenta. Ad idem extra de rescrip. c. fi. li. 6. Fallit in paupere importune petente ab eo qui pōt ei subuenire: q̄z tunc non datur repetitio: immo debet dans puniri de tardatione: ⁊ ita loquitur qd ponitur Luc. xi. ⁊ Matth. 25. Sed qd si concedit aliquis alteri de suo q̄a sperat sibi seruiri i aliquo ab eo cui cōcedit. Rñ. hāc cōcessionē eē licitam. Sed si accipiens intelligit sibi concessum ex illa cā: ⁊ possit sibi honeste seruire ⁊ nolit: puto q̄ teneatur ad restitutionem: quia deficit causa cōcessionis ⁊ incipit habere ꝯ voluntatē concedentis. Non obstat. l. si. repetenti. C. de condi. data. ob cām. vbi cōditio in corde retenta nō inducit repetitionē: q̄z aliud est de iure poli vbi iudicatur secretum cōscientie: ⁊ aliud d̄ iure fori vbi regulariter nō iudicatur de intrinsecis: ex̄ de simo. c. fi. Al' quilibet posset dicere: Cogitaui talem causam: ⁊ lites fierent infinite. Propterea aliō iudicatur de iure poli. 17. q 4. c. fi. Al'ēt quo ad ius fori pōt dici q̄ loquitur quādo conditio nō apparebat. Secus si appareret verbis vl' alio mō. ff. si. cer. pe. l. certum. vbi dicit nō interesse an ꝓprijs nominibus res demōstraret an ex circūstantijs. Et ideo si recipiens nō deseruiret vel non posset deseruire in eo qd dans sperabat sit a principio sciebat ꝯditionem inesse tenet ad integrā restitutionez: sicut si causa essz expressa: vt patet ex p̄dictis. Sz si nō intellexit conditionem inesse nisi post cōsumptam rē datam: non tenet nisi i q̄tum ex ipsa factus sit locupletior. ff. d̄ pe. here. l. vtrum. Item aduertēdum q̄ in oī casu iquo s̄. dictū ē dari repetitionē quādo quis dedit rem suam: preterq̄z in casu iusti metus: impeditur repetitio si solutio sit facta in causam piam: vt puta dotis. ff. de cōdi. indebi. l. cum is. §. si mulier. vbi dicitur q̄ si mulier soluit quod credebat se debere ⁊ non debebat: si soluit i cā, dotis impeditur repetitio propter pietatem. Hoc puto intelligendū quando dolus nō fuit ex ꝑte recipientis: q̄z non pōt quis licite retinere quod dolose lucratur. ff. de re. iuris. l. non fraudantur. §. nemo. ⁊. ff. de dolo ꝑ totuz. Item nisi esset eadem vel maior causa pietatis apud dantem: tunc enim ex parte dātis essēt due rationes. s. causa pietatis: ⁊ q̄z suo errore spoliatus ē: ⁊ ex parte accipientis vna tm̄. Et due cause preualent vni: in Insti. de opt. §. sed hodie. vbi dr̄ q̄ dat⁹ in

adoptionē nō transit i eiꝰ potestatē ꝫ si dek
uo materno: sic quia in eo concurrūt iura
consanguinitatis ꝛ adoptionis. Itez notā
dum ꝙ aliquādo non datur repetitio sub
tracti vel ablati: vt in.l i. in principio. ff. de
alea. videlicet qñ ō domo vbi retinet illici
tus ludus tpe quo luditur qs aliquid sub
traxerit vel rapuerit. Nam dñm domus
pōt ēt tūc impune verberare: vt ibi. Hoc tñ
nemini ꝓsulerē ꝙ faceret: q; etsi apud leges
sit iminis: nō tñ apud illum qui Matth.
5° dixit: Si quis dixerit fratri suo fatue ꝛc.
Item hoc casu ꝫ nō teneat restituere illi cui
subtraxerit: ñ tñ pōt ipse retinere: cū ex tur
pi causa habuerit ꝛ ō oēm volūtatē domi
ni rei. Unde si nō restituat ei: tenet saltē ero
gare p superibꝰ: eē de vsur. cum tu. nisi for
te dicatur ꝙ pōt sibi retinē auctoritate legis
in penam lusoris.

Error ēt dantis cū excludat eius liberā
volūtatē ſgulariter obligat, accipiētē ad re
stitutionē: cum ꝛ ipse dās possit repetē. Cir
ca quod distinguendū ē: aut datū erat oīo
indebitū: ꝛ tūc oīs error inducit repetitōez
Et ita idistincte intelligatur. l. cuiꝰ p error
ē. ff. ō re. iur. Aut ē oīo debitū: ꝛ tūc nullus
error causat repetitionē. ff. de condi. inde.
l. repetitio nulla. Aut quod dat ē debitū nō
omni iure sed iure ciuili tñ: puta q; debe
batur per stipulationē elisā per pactū de ñ
petendo: qñ pactū qđ ē nudū solū tollit v ſ
culū naturale qđ erat in stipulatione ꝛ non
ciuile. ff. de pac. l si vnus. §. pactus. Et hoc
casu eodē mō omnis error inducit repetitō
nem: dicta l. cunus. ꝛ sic accipiens tenet ad
restitutionē. Aut quod datur ē debitū iure
nāli ꝫ non ciuili: puta quando in testamen
to relinquitur legatum qđ diminuitur p. l.
falcidiā. s. qñ fcā fūt tot legata vl fideicōmiſ
sa ꝙ ꝗrta ps hereditatis apud hēdē ñ re
manet: ꝛ hoc casu si solues errat i facto: pu
ta q; credit bona hereditatis esse āpliora re
petit. Inno. tñ hoc casu dicit recipientē nō
teneri ad restitutionē i foro ꝓscie: ꝫ de hoc
dictū ē supra restō. i. §. iz. in additiōe i pn°.
Aut dans errat in iure: vt q; credit se obli
gatum ad soluendum oīa legata ꝫ quarta
ps hereditatis apud eum non remaneat: ꝛ
tūc solutū non pōt repetere nec recipiēs te
netur ad restitutionez. C. ad. l. falci. l. error.

Predicta tñ fallūt quādo aliquid solutuz
fuerit in causā pietatis: vt p; ſ. ꝓxio. §. cir
ca fi. Contingit etiā damnificatio non solū
tollēdo: de quo dictum est: sed etiam deua
stando. Et qualitercunq; quis sic damnifi
cauerit ꝓximum vel occasionez dāni dede
rit: ad restitutionē tenet: vt eē de iniur. c. si
clpa. vbi dī si clpa tua datū ē dānū vl iniuria
irrogata: vel alijs irrogātibꝰ opē forte tuli
sti: aut hec imperitia tua negligēcia euene
rūt: iure super his satisfacere te oportet: nec
ignorantia te excusat si scire debuisti ex fcō
tuo iniuriam veriſimiliter posse cōtingere
vel iacturam. Quod si animalia tua nocuiſ
se ꝓponas: nihilominus ad satisfactionem
teneris: nisi ea dando passis damnuz velis
liberare teipsum: quod tñ ad liberationez
non proficit si fera animalia vel q̄ consue
uerunt nocere fuissent: ꝛ quam debueras ñ
curasti diligentiam adhibere. Sane ꝫ qui
occasionem damni dat damnum videatur
dediſſe: secus tamen est de illo dicendum q
vt non accideret de contingentibus nihil
omisit. Et aduertendū ꝙ ꝫ in foro iudicia
li qs teneatur ad restitutionem propter dā
num illatum ēt ex leuissima culpa: vt. ff. ad
l. aquil. l. in. l. aquilia. etiam leuissime: tam
in foro pniali ſm Inno. in. c. sicut dignum
§. eos. eē de homi. ad finē magne glo. quis
non tenetur ad restitutionez nisi ex dolo vl
lata culpa: ponens exemplum: vt si quis pi
ceret ignē i domum plenam ſtupa. Et idē
videt ibi tenere dñs An. de bu. nisi forte p
cesserit ꝓdēnatō: vt. ſ. resto. 3. §. fi.

Predicta aūt dāmificatio pōt cōtingē
re aut circa res: aut circa corpa: aut famam
aut mores. Si circa res: tunc damnificans
tenet satisfacē ꝓ rebꝰ ꝛ i rebꝰ oē dānū illa
tū: dicto. c. si clpa. eē ō iur. Si circa corpa
aut p vbera seu p vulnera: vl p mortē. ꝓio
casu damnificans tenetur ad omnes expen
sas factas in medicinis ꝛ medicis ꝛ ad esti
mationem operaruz quibus damnificatꝰ
caruit vel est carituruſ. Non autem fit esti
matio cicatricum ꝛ deformitatis corporis
q; liberum corpus non recipit estimatōez
. ff. si qua. pau. fe. di. l. ex hoc. ꝛ de his qui
deiec. vel effu. l. i. ꝛ. l. fi. ꝛ in. c. i. eē de iniur.
quod ad ſram extractum est ab Exo. 21. ibi
Si rixati fuerint viri. ꝛc. 2° casu quādo hō
est mortuus si est seruus idez dicet quod ō
rebus alijs ꝙ fiat estimaō ſm valorem pui
. ff. ad. l. aquil. l. 2. in ꝓncipio. Si est liber
homo: q; idez corpꝰ ñ recipit estimationē

vt dictum. est: taxatur pena quinquaginta aureoꝝ. ff. de his qui deiec. vel effu. l. 1. ⁊ hoc nõ cõcernit interesse sed solũ penaꝫ: vt notat glo. i dcõ. c. i. de iniur. Et loquitur eo casu qñ sine dolo homicidiũ factũ ẽ. Nam aliter corporaliter homicida punit lege cornelia de sica. vt pꝫ. ff. ad. l. cor. de sica. ꝑ totum. Et qm̃ illa taxatio quinquaginta aureoꝝ ẽ pena: non debet in foro ꝯscie nisi ꝑcesserit condemnatio: vt supra restõ. 3. §. fi. Veruntñ si aliquorum iterest tenebit eis homicida ad ad iteresse multo magis q̃ vulnerãs ne alis peius perpetrãs videat melioꝝ ꝯditiõis ꝯ. l. nõ fraudat. §. nemo. ff. de re. iur. ⁊ vt ẽt satisfiat damnificatis sicut decet: ex̃ de iniurijs. c. fi. Et quoniam damnum illatum est ex cõmissione fiet estimatio ẽt intereẽ extrinseci. ff. de ac. emp. l. iulianus in pricipio. Et sic homicida tenebitur alere filios occisi: ⁊ alijs sbuenire quibus occisus verisimiliter poterat ⁊ tenebatur subuenire ⁊ subueniebat ⁊ hoc ꝑm arbitrium boni viri: vt. s̃. restitutio. i. §. xi. ⁊. 12. Si damnificatõ est circa famam multo magis eius dꝫ fieri restitutio q̃ rerum sublatarum: qꝛ fama ꝑponderat rebus. ff. de re. iu. l. si in duabus de quo. s̃. detractiõ. §. 4. cum additione. Si circa mores: dicendum ꝙ corrumpens aliorum vitam facto dicto vel exemplo ad restitutionem magis tenetur q̃ diffamator: cum sine fama possimus saluari: sed non sine bona vita vel conscientia. 12. q. i. nolo. ⁊ plus q̃ alius quicunqꝫ damnificator a inq̃tuꝫ anima incõporabilit ꝑponderat omnibꝰ tpalibꝰ ẽt corporalibus. 24. q. 4. si habes Unde ⁊. 6. q. 6. ex merito dr̃: Deteriores sũt qui vitam moresqꝫ bonorum corrumpunt his qui substantia aliorum ꝑdiaqꝫ diripiunt. Ideo talis corrumpe[illegible]xta posse ad bonos mores reducere tenetur quos corrũpit: ⁊ si aliud non potest saltem oret: ⁊ orari faciat: ⁊ alia bona que potest agat tam ꝑ penitentia q̃ vt super hoc impetret diuinam gratiam. Quandoqꝫ etiam tenetur ad pecuniarum interesse: puta si seductorte vel violenter aliquam stuprauit: extra de adul. c. i. vt si ex hoc incurrit aliquod pecuniarium damnum: vel pro recompensatione iniurie: vt in simili de fama dicit Tho. secunda secunde. q. 62. arti. 2. Sed hec recompẽsatio cum sit pena non debetur in foro conscientie nisi precesserit cõdemnatio: vt sepe ostensum est. 3° damnificatio irrogatur impediendo: vt cum quis iniuste impedit aliquem a consecutione alicuius iusti emolumenti: nam tenet ad omne interesse damnificati: vt pꝫ. s̃. restitutio. i. §. x. Et ad predicta debent attendere qui quotidie ꝓcurant ne officia vel beneficia alijs dent̃ vel ꝓpter odium vel vt ipsi impedientes seu eorum amici ea obtineant: licet quandoqꝫ sint minus idonei q̃ ipsi impediti. Item impediẽtes iusta munera vel elemosynas fieri forte vituperando personas vel alio mõ vl' impedientes conuiuamina artificibus vl' alijs vnde possint viuere: ⁊ similia facientes de quibus nullam faciunt ꝯsciam. Et si impediens nequis consequatur ꝯmodũ tenet ad restitutionem: potius tenetur impediẽs nequis consequatur suuꝫ. Unde. 14. q. 6. si res Aug⁹. ait: Illud euidentissime dixerim euꝫ qu[illegible]o hoie ad hoc interuenit ne mala ablata [illegible]stituat: ⁊ qui ad se confugientem q̃tum honeste potest ad reddendum ñ compellit: socium esse fraudis ⁊ criminis. Naꝫ misericordius opam nr̃am talibus subtrahimus q̃ impendimus. Et ad hoc attẽdãt omnes aduocati: ⁊ ꝓcuratores: ⁊ officiales curiales: ⁊ ciues impedientes aliquos a cõsecutione iusticie: qꝛ tenentur ad restitutionem damnum passo. Non obstat predictꝫ ꝙ non videtur damnum pati q impeditur a lucro. ff. de dã. infec. l. ꝓculus. qꝛ ibi loqt̃ quo ad eum ad quem pertinebat tale lucrũ qꝛ de suo potest facere quicquid vult. Secus quo ad tertium ad quem non pertinet: vt satꝫ ex ꝑdictꝫ põt patẽ. Et si ꝑdicta obtinẽt in tpalibus fortius in spiritualibꝰ inquantum sunt ꝑciosiora. Unde non solum impediens cõmodum spũale obligat: sed etiã qui non adiuuat ad illud consequenduꝫ ẽt inimicum. Unde in homel. ferie. 3. dñice. 3. in quadragesima loquendo de conuiciante. Aug⁹. ait: Tu vides fratreꝫ tuum perire ⁊ negligis peior es tacendo q̃ ille conuiciando. Quando ergo in nos aliquis peccat magnam curam habeamus non ꝑ nobis Gloriosum est. n. iniurias obliuisci sed obliuiscere iniuriam tuam non vulnus fratris tui. Et ex his pꝫ ꝙ impediens aliquem a seruitio dei vel ingressu religionis tenetur deo cui subtraxit animam illam: ecclesie cui subtraxit militem preliantem. Potuisset enim forte multum profuisse ecclesie

verbo ꝛ exemplo. Tenet etiã impedito cui abstulit regnũ celorũ. Mã iuꝫ Ber. i me ditationib⁹: Ad religionẽ vocari est ab infernipozta reuocari ꝛ ad portam paradisi adduci. Tenet ꝛ religiõi cui subtraxit pmilitonẽ ad itereẽ spũale ꝛ tpale. Et iõ obligat reducẽ subtractũ ad eũ statũ: vnde eũ retraxit ꝛ si nõ pót tenet eũ cõtritione satisfacere deo ꝛ ecclie ꝛ ipeditoꝛ religiõi et ad itereẽ pecuniarium: quãtũ �fm estimationẽ ꝓbilem dubij euẽtus pót discrete estiari q ꝓ fuisꝫ religiõi �fm cõditionẽ persone: vt in sili pꝫ s. restõ. i. §. 12.

Est et sciendum q ad restitutionẽ tenet nõ solũ dãnificãs. primuꝫ ꝓdictꝫ modis. s. tollẽdo denastando vel impediendo p seipsũ ꝫ et qui dãnificauerit p aliũ: vt siqs mãdaret dãnificari: quo casu tenet ꝛ mandans ꝛ mãdatari⁹. ff. d iurꝛ. i. nõ solũ. §. si mãdato imo etiã si adiplẽs excedat fines mãdati tenet ad oia rõne ꝓsequẽtie: vt i. c. fi. eẽ d to mi. li. 6. vbi dicit q mãdans aliquẽ verberari ꝫ ꝓhibuerit mutilari vel occidi: nõ tenet si mutilet vel occidat ꝛ efficiũ irregularꝫ q: poterat cogitare illud seq. Et facit ad mta. Et nõ solũ mãdãs ꝫ ratificãs maleficium factũ noie suo: tenet ñ mñ ad pcm ꝫ et ad oia alia: eẽ de sen. exco. cũ qs li. 6. vbi ratificãs ꝓberationẽ clerici factã noie suo excõicationẽ incurrit ac si mãdasset. Secꝰ si nõ fuisset facta noie ratificantis: q: tũc licet precet ratificãdo: non tñ est excõicatus: vt ibi Item tenet qs de oi dãno dato ab alio seu alijs qõ sine ipso factũ nõ fuisset: vt. s. restõ 3. in ꝑn°. ꝛ. §. i.

Et nõ solũ ad restõnẽ qs obligat committẽdo vt dictũ ẽ ꝫ et omittẽdo cum distinctiõe: q aut quis obligat soio iuramẽto pietatis ad aliq faciẽdũ: aut aliqua spẽ obligationis. ꝓmo casu ꝫ qs omittẽdo peccet nõ tñ tenet ad aliquã restõez: vt siquis ñ tribuat elemosynã indigẽti: Ad atth. 25. Mã hꝰ casu nõ obligatur qs aliq obligatiõe quo ad hoies: q: ille cui ꝺz fieri posset aliq ꝺ recte petere. Mñ ꝫ qs ex pietate teneat iqꝫ tũ pót defẽdẽ. primũ. 23. q. 3. ñ in ferẽda. tñ ꝓ ista defẽsiõe pót ꝓcũ accipe. ff. qõ metu. l. metũ. §. ꝫ ꝫ. Quod nõ eẽt si ad hoc apud hoies efficaciꝰ obligaret. Nam accipiens ꝓcũ vt faciat id ad quod obligatur: vt restituat rem sibi cõmodatã vel aliquid aliud ad restitutionẽ dicat ꝓcij teneri: q: iur pik accepit. ff. de condi. ob turpẽ cãm. l. ff. Quo ad scꝺz casũ sciendũ q triplex ẽ spẽs obligatiõis: videlicet naturalis mñ: ciuil tñ: ꝛ nãlis ꝛ ciuilis sil. Nãlis ẽ q ex ipsa nã cõmunis ẽ oibꝰ hoibꝰ: puta q qs obligetur ex ꝓmissione. Nam nulla congruã humane fidei qꝫ ꝓuẽta seruare. ff. de pac. l. i. ꝑnº. Ciuilis est que nõ a nã ꝫ ab hoibꝰ ad moralem vitã inuenta ẽ: puta vt qs obligetur pꝰ biẽnium ex chirographo a se facto ꝫ nihil acceperit. Naturalis ꝛ ciuilis qñ in vno actu vtreqꝫ cõcurrit: vt in stipulatõe. Nam ibi ẽ nãlis q cõsistit in consensu ptiũ ꝛ cõuẽtõe Inest ꝛ ciuilis respectu solẽnitatis a ciuili iure introducte. Et de his obligationibus ꝛ viribꝰ eaꝝ hꝫ in Insti. de obli. ꝛ ibi i ꝑnº. ꝓ glo. Aut ergo quis ẽ obligatus nãli tñ: aut ciuili tñ aut vtraqꝫ.

Si nãli tñ quis obligatiõe tenetur: ex ꝓmissione tenet: ꝛ debet illud dare seu facẽ ad qõ obligat: sicut ẽ qõ debet suo ꝫ Inno. i. c. q: plericqꝫ. eẽ d imu. eccle. vbi mira de hac materia ponit. Hoc. n. casu nõ pót hꝫe seruꝰ quo ad se nisi naturalẽ: qa quod attinet ad ius ciuile seruꝰ ꝓ nihilo reputat. ff. de re. iur. l. quodattinet. Item ꝺz hoc dñs seruo: puta q: ꝓmisit sibi. Nam si dñs nõ ꝓmisisset vel al' debuisset nõ deberetur seruo ꝫ ipsi dño: cum oia acquisita p seruũ acquirant ipsi dño: in Insti. ꝓ qs ꝑso. nob acqui. §. i. Et ex hoc dicto Inno. pót colligi q quo ad foꝝ penitentiale ponꝰ attendum⁹ nãlẽ equitatẽ qꝫ iuris hũani seu ciuil subtilitatem. Ẽ iõ qñ qs nudis ꝓbis ꝓmittit aliqd dare ꝛ. facẽ ꝫ de iure ciuili ñ obligef. ff. de pac. l. iurꝛ. gentiũ. §. sed nulla. ꝛ. C. eo. l. legẽ. tñ quo ad foꝝ penitentiale tenetur implere ꝓmissum: qa quo ad obseruãtiam uti simplicẽ loquelã ꝛ iuramentũ non facit deꝰ differentiam. 22. q. 5. iuramẽto. Et facit eẽ de pac. c. i. Sꝫ vt melꝰ intelligatur qñ nãlis equitas in foro penitentie ꝓualeat ciuili iuri: distinguendum est q aut iuꝭ ciuile non obstat naturali: vt in casu ꝓpositio. ꝫ. n. non adhibeat ius ciuile vinculũ suum inter obligationez seruꝝ ꝛ dominꝝ: vt seruus possit a domino petere: tamẽ obstat naturali. Unde si dominus soluat seruo tã libero facto non potest repetere. ff. de cõdi. inde. l. siqõ dñs. Et tũc ꝓualꝫ equitas naturalis vt ꝓtactuꝫ ẽ. Aut ius ciuile obstat naturali, Et si quidem ex cã: ꝓualet ius

ciuile. Et p̄incipes p̄ſit ex cauſa contra ius naturale ſtatuere: vt notat Inno. in dcō. c. q̄ plerīq̄. circa medū magne glo. v̄. Secus aūt in alijs. t ponit exēplum i pſcriptō nubus. Et hoc verum niſi ius ciuile contra rīet etiā iuri diuino: quia tunc ꝫ cauſa iuris ciuilis eſſet ſufficiens quo ad gubernationē tpalū: nō ex eo q̄ obſtaret cūne ſaluti p̄eualet ius nāle quod cōcordat cum diuino: q̄ generaliter oi conſtitutiōi t conſuetudini ōrogandū ē q̄ abſq̄ pctō mortali ñ poteſt obſeruari: exō pſcrip. §. fi. Propterea ꝫ ius ciuile nō regrat bonā fidē i pſcriptōibus niſi in p̄n°: tū ius canonicū t diuinū regrit p totū tēpus: dcō. c. fi. Sine cā aūt non pōt ius ciuile ꝫ nāle: i Inſti. de iure na. gē. t ci. §. ſed naturalia. Et ió nec hō nec humana cōſtitutio poſſet ſtatuē q̄ gs poſſ̄ tollē alienū: aut ñ reddē: aut nō ſeruare licitas ꝓuentiones: niſi ex iuſta cā t vrgenti: q̄ non veniret ꝫ ius diuinū t detrimētum ſalutis: puta ſi fieret ad puniendum ōlictum alicui°: vel ꝓpter vtilitatē publicam vel ne impedirent meliora. Quia cōmunis vtilitas debet p̄uate pferri: t maior vtilitas minori: exō poſtu. bōe. p̄mo.

Si vero gs ciuili tū iure obligef: puta p chirographū vl aliā auctēticā ſcripturaꝫ i qua cōfitef ſe recepiſſe q̄ nō recepit: t ſic nulla equitate nāli tenef: tūc i foro pſcie nō obligat ex Inno. i. c. plerīq̄. exē de imu. eccle.. Idem dicit ibi Inno. q̄ gs obligare tur ex ſnīa iniuſta: q̄: tunc ēt nulla rōe nāli tenetur. Nec his caſibus ius ciuile obſtat nāli ꝫ tū ꝓpter ignorātiā facti hoc ſtatuit. Si. n. apparēt pecūiā ñ eē nūerata vl ſniaꝫ iniuſtā: puta p ꝓfeſſionē aduerſarij ēt in foro ciuili nō cogeret: vt ibi nōt Inno. Nec tū dubietate facti iſtante ſi cogeret per iudicem ſoluere ꝺz parere: vt ibidem dicit.

Si aūt aligs obligef iure nāli t ciuili: tenef facē oio illō ad q̄ obligat: t ſi omittit facē: tenef ad intereſſe p̄ti ſiue obligef ex cōuentione ſolēni. ff. de re iudi. l. ſiquis ab alio. §. fi. vbi colligit regula q̄ p̄mittēs ali qd facē ſi ñ faciat ſuccedit obligatio ad iter eſſe: ſiue ex ꝯctu realī: vt ēptōe vēditōe locatōe conductōe mādato ſocietate ꝓmodato. ff. de ac. ēp. l. i. i pn°. vbi pz q̄ venditor nō tradēt rē vēditā tenef ad itereē. Utr ꝑci ſe cogat tradē rē vēditam: ꝫ ſit magna q̄ſtio inter doctores: vt notat i dicta. l. i. v bi diſputat per glo. puto tñ q̄ ſic ſi velit ēptor t maxime i foro pniali i quo gs obligat: ēt ex ſola nāli obligatione: vt. ff. §. §. 9. Que nāl obligatō oriť ēt ex nuda ꝓmiſſione. ff. de pac. l. i. t nihilomin° obligat ēt ad intereē qō eſſet vltra rē. C. de ſen. q̄ pro eo qō intereſt. pfe. l. vna. Itē ligs detinet rē alienā obligat ex omiſſione vt oio cogat reddē. ff. de rei ven. l. qui reſtituē. Itē ex omiſſione obligat gs rōne aſſumpte ſeu cōmiſſe ſibi cure adminiſtrationis alicui°. C. de. nego. ge. l. tutori. vbi dī q̄ tutor t curator tenētur oia negocia ſibi cōmiſſa gerere. t. C. mādati. l. in re mādata. vbi dicitur q̄ omne cōmiſſum t neglectū in re quā quis accepit in cura ſuā nō ē culpa vacuū. Et ió oēs dīi tenenť de oibus dānis ꝓmiſſis p eos ſubditos nō tñ eoꝝ cōſenſu ꝫ ēt negligētia. Idē de officialib° t rectoribus ꝓuinciaꝝ ciuitatū t locoꝝ. Idē i oi gubernatore familie: vt maritus p̄ vxore: t pf. p filijs: t dīs p̄ ſuis: ſi eoꝝ interueniat negligentia: q̄ tenētur ex officio curā hře. Nam ēt cōſētire vī errāti q̄ ad reſecāda q̄ corrigi ōbēt ñ occurrit. 83. diſ. cōſētire. Et facit. 23. q. 4. duo iſta facē ēt. C. de. iudi. l. ſancim°: vbi dī q̄ iudex tenetur ad reficiendas expenſas p̄ti ſi omiſit quod erat ſui officij: videlicet cōdemnare alterā ꝑtem in expenſis. Bñ ergo attendant dīi t alij rectores locoꝝ q̄ nō ſolum tenenť de homicidijs t furtꝫ t rapis t alijs malis q̄ ſub eoꝝ iuriſditōe fiūt ſi fiāt ex eorum malicia: de qb° Eſa. i. dī: Principes tui infideles ſocij furū. ꝫ ēt ſi fiāt ex eoꝝ negligētia ꝫ ignorāti. Ꝓpter p dictū ēt facit qō hř in Inſti. de obli. q̄ ex q̄ deli. §. i. vbi dī q̄ dīs dom° ſeu habitator tenef de his q̄ habitantes in illa domo cū ipſo deiecerunt ex domū ſi ex hoc aliquē damnificauerūt. Idē dī. ff. de his q deiec. vl effu. l. i. §. i. Itē ad hoc: q̄: dī iuſticiarij ꝓnceps q̄ ſecū ſocios iuſtos detinet ſeu officiales: in auē. vt iudi. ſine quoq° ſuf. §. eos. v̄. t nō ſolū ipſi coll. 2. Et his oīb⁹ pz q̄ p̄ſidētes alioꝝ regimini ſeu gubernationi nō ſolū tenēť ſi ō ꝓmiſſis p ſubditos gb° cōſenſerit: ꝫ ēt ſi fuerit negligentes: immo q̄ō pl° ē tenēť ēt de dāno dato per eoꝝ aiālia bruta ſi p̄ceſſit eoꝝ clpa: al' ſufficit illa dare. ff. ſi qua. pau. fe. dicat. l. i. §. i. t exē de iur' t dā. da. c. fi. Itē p̄o ſeruis dīi ſi nō fuerinti culpa tenentur aut dare ſeruos p noxa: aut reficere dānū

Pro filijs aūt pr̄ i nihilo tenet: sz filius castigat: in Insti. de noxa. ac. §. fi. Sz hec erit dr̄ia int̄ fil ū ⁊ ſuum ⁊ bruta aīalia: qz i brutis p̄sūit dn̄s culpos⁹ sic si aīalia ꝯsueuerūt facere: ⁊ nō ꝓbat ꝙ dn̄s adhibuerit debitam diligentiā: dcō. c. fi. de iniur. Sed i filio ⁊ seruo non p̄sumit culpa pr̄is ⁊ dn̄i: nisi probet: puta qz fuerūt sciētes ⁊ nō ꝓhibuerunt cū potuerūt. ff. ad. l. aqui. l. in lege aq̄lia. etiam leuissima ⁊. l. se. Et ē rō: aīalia cōsueuerūt magis sub freno teneri: serui aūt n̄ tantum: ⁊ min⁹ filij. Uerūtn̄ p̄sumit culpa pr̄is ⁊ dn̄i si fili⁹ vl' seru⁹ dānū i eodē loco i quo hītat simul cū eis vt ꝑtactū ē: videlicz qn̄ ꝓijcit ex̄ domū i qua simul habitāt. Similiter ⁊ dn̄s administrator seu rector locorum vr̄ in dubio culposus ex delictis commissis a secū habitantib⁹ officalibus ⁊ seruitoribus: dicto. §. eos. i auc̄. Et predicta faciūt ꝙ fauētes vsurarijs vl' etiā nō ꝓhibentes vsuras exerceri vel nō cōpellētes ipas restitui cū possint ⁊ habeāt ex officio: teneātur ad restitutionem: qd̄ ēt dr̄. j. vsura. 6. §. qd d̄ regibus. Itē faciūt ꝙ abscōdentes vl' non exhibentes istrumēta vl' publicas scripturas alioꝝ: vel cōes libros rōnū: teneāt ad iteresse ꝑtis maxime si ex officio ad hoc tenebant: vt notarij ⁊ iudices. C. de eden. l. is apud quē. Itē argentarij. i. cāpsores ⁊ facientes cōes rōnes. Et hec omnia probantur. ff. de edē. l. argentarij in prin°. ⁊. §. cuz autem.

Hucusqz dictū ē q obligāt ad restitutōnem. Nūc dicēdum ē quātū teneant restituere. Et dico ꝙ q̄libet tenet restituē qcqd hz de aliēo siue qd̄ ad aliuz spectat ⁊ qcqd alti dz: siue ex ꝯctu vel q̄si: siue ex delicto vl' q̄si: siue ex testamēto vel ex q̄cūqz aliā cā honesta. 14. q. 6. si res. ff. d̄ iusti. ⁊ iure. l. iusticia. §. iur̄ ꝑcepta. siue obliget iur̄ nāli ⁊ ciuili siue nāli tm̄: ⁊ qn̄qz ēt obligat ciui i tm̄: puta propter sniaz: vt. §. §. 9. ⁊ se. Item nō solum obligat ad principale debitū: sed ēt ad totū ꝯn̄s: videlz ad restitutionē rei cum fructib⁹: de quo. §. restitutio. 1. §. 4 i additione. Et vtꝝ possit cōputare expēsas factas i re: hr̄. §. restitutio. 1 §. 5. cū additione. Itē tenet ad oē iteresse creditoris: de quo §. restitutio. 1. §. 4 i additione. ℣. ad p̄dicoruz. Itē tenet ad oē dānum nō solū quod ipse dedit ꝑ se vel ꝑ aliū: sz qd̄ ēt datū ē ab alijs occasiōe sui: ita ꝙ sine ipso v̄isilr̄ n̄ fuissz datum: de quo supra restō 3. i p̄n°. ⁊. §. 1. cum additiōe. Tenet ē: ad oē dānum datū a subditis ob ei⁹ negligētiam: de quo. §. §. xi. v̄. item ex omissione.

Cui autem facienda sit restitutio. Distīguendum est: ꝙ aut inueniunt creditores vel eorum heredes: aut nō: primo casu aut obligatio est realis: ⁊ de hoc dictū est supra restitutio. 1. §. 1. i additione. vbi silr̄ dr̄ qn̄ aliqd receptū est ex turpi cā: aut obligatio est ꝑsonalis. Et de hoc habes §. restitutio. 2. §. plt. in additione 2 casu qn̄ nō inueniunt creditores vl' eoꝝ hēdes qd sit agēdū: dcm̄ ē §. restō. 6. i p̄n°. ⁊. §. 1. cū additione.

Qn̄ vero sit restō faciēda: d̄ hoc dcm̄ ē §. restō. 1. in prin° in additione. Itē vbi debeat fieri: vide. §. restitutio. 6. in p̄n°. in additione. ℣. quo ad icdm. A

Estitutio octauo .s. q bus modis restituendi obligatio tollat

dicendum ꝙ quattuor modis p̄ncipalr̄: videlicet absolutione: solutione vl' q̄: rei iteritu: ⁊ cessione.

Quo ad absolutionē sciēdū ē ꝙ sufficit debitori ꝙ sit absolutus a creditore cui bonoꝝ suoꝝ nō est interdicta administratio: sicut minoribus furiosis ⁊ ꝓdigis. Nā in re ꝓpria qlz ē moderator ⁊ arbit̄ C. mā. l. i re mādata. Et sufficit d̄bitori satisfacere sz volūtatē creditoris. l. inter cās. §. abesse ff. mā. Nō tn̄ itelligitur satisfecisse si vn⁹ ꝓmittit creditori soluē ꝓ debitore ēt de volūtate creditoris: sz vterqz ē obligat⁹ nisi exp̄sse agat vt nouet obligatio d̄ priore d̄bitor̄ i ꝓmissorē. C. d̄ noua. l. fi. Et ista absolutio dz ꝓcedē de mera voluntate creditoris: aliā nō valet: vt. §. restitutio. 1. §. plt. cū additione. Et ido i. c. q̄q̄q̄. d̄ vsuris li. 6. dn̄s Pe. de ancha. dicit ſm̄ Dy. ꝙ ad hoc ꝙ ꝓsit absolutio seu remissio requiritur ꝙ pecunia sit parata restitutiōi. i. ꝙ debitor sit paratus satisfacere sz ꝙ obligat ⁊ creditor ex mera volūtate remittat. Et si veraciter creditor ex liba volūtate remittit valz absolutio: lz ēt debitor nō habuerit debitā dispositionē ad restituendū: qz i translatiōe dn̄ij rerū seu circa ipsas res attendit pl⁹ voluntas dn̄i eaꝝ q̄ alteri⁹: in Insti. de fur. §. placuit: vbi dr̄ ꝙ accipiens rē alienā: lz puta

uerit dñm non pmittat furtū nō pmittit nec ad restitutionē tenet: nec dñs pōt petē obstante sibi sua voluntate. ff. de fur. l. int oēs. §. plt. ꝫ nō obtor tenet ō ꝓpter ꝓpt malā intentionem: vt etiā pōt colligi ō. restitutio. i. §. plt.

Sz nunqd ꝓsilū etiā vle pōt remittere qđ debet singulari pſone ꝯ ei⁹ volūtatē. ꝛc⁹ fm Inno. i. c. nra. eē de iudi. q sic si debetur iure ciuili nſi: vt ex statuto vl alio h⁹i Secus si debet iure nāli: qđ pōt intelligi nisi ex cā. Ex cā em ius ciuile pōt ꝯ ius nāle: vt notat ibi Inno. i. c. q i ecclia. eē de pſti. ꝛ glo. i. l. fi. C. si ꝯ iuri vtrū. pub. vbi ēt tenet q publica vtilitas sit iuuata cā vt tollat qđ alteri debetur ēt iure nāli: de quo ēt ō. restitutio. 7. §. 9. ℣. Sz vt melius. Et facit ad multa ꝛ maxime in restitutione dānoꝝ datoꝝ in bellis ciuilib⁹ vl iter terrā ꝛ terrā iuuē. Utz ciuitates sup h⁹i valeāt disponē et remittē. Et vt q sic ſi publica suadet vtilitas: puta ne carerēt cōmodo pacis. Verūm quo casu talis remissio fieret ex malicia vl pīnacia aduersarioꝝ: q nolunt damna resarcire nec iuri stare iz pot⁹ bellare non pdesset i pcia illā extoꝝquentibus vt ꝛ pxime tacū ē. Ad iuri⁹ vt ꝛ ordiari⁹ ꝛ magne utilitatis q vniuersitas vtriusq sexus p p cedētes soleāt inuocetur ad pdicationē vl alio ꝓgruo loco ꝛ tpe ꝛ ppetuū ꝺmino ꝛ vn⁹ ꝓpōat si pſone dicte vniuersitatis iuuē seu persōis alteri⁹ vniuersitatis cū qb⁹ bellū habuerūt seu discordiā: ip̄e ꝛ libē remittūt oēm iuriā dānū ꝛ iteresse: ꝛ oē illud in quo in ꝑterituꝝ vsq ad pñs sibi obligarent ꝑterq occasione ꝯ ei⁹ vel q̄si seu reluctoz in vltima volūtate: cū qdam tamen rōnabili ꝛ pia modificatione: videlicet q certa plene remittāt: ita tñ q debitores qbus fit remissio uīr cōmodam eoꝝ facultatez fm pscias eoꝝ de dicti certis erogent i pias cās. Certa vo vsq ad aliquā qntitatem sūr remittāt: illa vo q ſt maioꝛ qntitatē ipoten⁹ remittat quoniq ꝓmode potuerit restitu ere: ita tñ q creditores non sint i equali vel maioꝛi idigētia qⁱ ipi debitores. Cēt vo q pñt cōmode restituere restituāt. Et si qđ ad pdicta oēs expresse consentiāt bene est. Si vero aliqui dissentiāt: quo ad illos non valebit remissio. ff. de rei vē. l. q de tota. nec ēt quo ad eos q bonoꝝ suoꝝ admīstratōez nō pñt: vt sūt minores ꝛ fatui ꝛ ille similiū soꝝ te mālesta ꝛ reputabit cā publice vtilitatis aliud exigat. Propt hoc. n. ipi rectores vniuersitatis remissionem facere posse videt ur vt ꝛ poſsum est. Si aūt de aliqbus dubitat vtq pscierunt pfiget q rectores certo⁹ ter minus infra quē q nolūt pscientie exp̄mant clare intentionē suā cuidā ad hoc deputato vt redigāt i scriptꝝ ꝛ mālestēt vniuersitati vt sciat respectu quoꝝ nō valet remissio: ꝛ qui infra terminū no ꝯdixerit nisi rōnabili cā excuset: hꝰi dz ꝓ pscientē: ar. c. 2. eē de cōfes. li. 6. vbi dr q nō rndens positionibus post admonitionē sibi factā hꝰ cōfesso. Et si predicta diligēt attendāt ꝛ negociū bñ ducāt: exonerāt pscias a multiplicib⁹ ꝛ grauib⁹ onerib⁹ petēdaꝝ indulgēciaꝝ ꝛ restitutionum faciendarum. Utz aūt dñi q habuerūt iuicem guerrā possunt ꝓpositionē vel remissionem facē de dānis datis subditis eoꝝ hōes ō. bellū. i. §. x. cū additione.

Tollit ēt obligatio solutōe vl q̄si solutōe Et quo solutōez ad sciēdū est q̄ solutio dz fieri cōgruo loco ꝛ tpe. C. de solu. l. obligatione. Itē dz fieri rei que debetur. Alia. n. i uito creditore solui nō pōt. i Insti. qb⁹ modi. obli. in pr̄in°. nisi res illa nō posset pstari: tūc eni dz solui estimatio. ff. de cōdi. fur. l. in re furtiua. Item reddi dz res nō deteriorata. l. z §. si reddita. ff. commo. Ibi enim dr q nō vr res reddita q̄ deteriorata redditur: immo si esset res furto vel simili mō sublata dz reddi cū oi melioramento quo melioꝛata ē ēt q ipse mala fidei possessoꝛem ac si eam melioꝛasset dominus. ff. de condi. fur. l. ex argento vbi dicitur sic q si ex argento furtiuum sublato fiant per furem pocula seu vascula: fiet estimatio contra furem: non simpliciter argenti sed poculoꝝ iz sint facta per furem. Item si quis furatus est seruum puerum fit estimatio adolescentis: iz creuerit apud furem ipsius sumptibus. Et hoc facit contra furantem animalia: vt debeat illa reddere fm maioꝛem estimationem q̄ vnq̄ fuerint: di cta. l. ex argento. Et hoc in foro iudiciali. In foro vero penitentiali sufficere videtur q restituatur proximo omne interesse. vt supra restitutio. i. §. 5. nisi secuta fuerit sententia contra debitoꝛem: vt supra restitutio. 3. §. fi. vel nisi res sic melioꝛata deueneret legitime ad manus dñi: tunc enim videt q nō obligetur ēt in foro pniali ad restitutiōez ip̄ius in re

factor cū ipe debitor nō possit ab eo pete re. Maz dolo facit q petit qđ necesse hz re stituere: vt i. c. dolo. cē de re. iur. li°. 6°. In iudiciali ét forō fallit qđ dcīn ē quo ad bo ne fidei possessorē q nō dz remācre i dam no iz solū tenet iēptū ē factus locupletior. ff. de peti. hē. l. virū. nisi respectu p̄cij p̄nci palis qđ nō pōt repetere a dño rei quam emit ab alio: vt s. restitutio. 4. §. fi. Qñ vō cuma debet nūc non sufficit ptē soluere: qz ipa creditor iuste pōt refutare. Mā p̄ticu lar solutō solz nō puo icōmodo afficē cre ditorē. ff. famil. hercis. l. plane. ni si qñ ōbi tor nō putaret iz pluī debere q̄ qđ offert. Cogit. n. tūc creditor oblatū accipere. ff. si cer. pe. l. qdaz estimauerūt. Itē aiaduertē duz q̄ si ēt alter solut, p debitorē iz inuito liberat eū. Mā ignorāt̄ z iuriti p̄dmonē meli orē facere licet. ff. de nego. gest. l. soluendo. Qualiter aūt debet satisfieri, p vulnere vel homicidio siue damno fame siue mortuz: dictū ē s. restitutio. 7. §. 5. Itē si p̄ncipal vl aligs eoz q tenet soluerit i totū: vtq ceteri liberent z q̄lr: vide s. restitutō. 3. §. 2. cuz se.

Quali solutiōe vō fit satisfactō qñ cre ditor nō vult acceptare qđ offert legitime ꝓgruo loco z tpe z fm modū dcīn s. §. p̄xi mo. Tūc. n. siqđ offert cōsigneť z depōat in ede sacra vel apō alū quē iudex aditus dcīmiauerit: liberat debitor ac si solusset: dūmō tale depositū nō reaccipiat. C. de so lu. l. obsignatiōe. z de vsur. l. acceptam.

Sed qd si debitor nō pōt soluere seu resti tuere: nūqd tenet petere a' creditore veniaz seu dilationē. Rñ. videt q̄ sic: vt. s. restitu tio. 2. §. p°. Sz dicit° fz glo. Ray. z i sū. li. 2. ti. 5. q. 24. q̄ dēnificans p̄ximuz tenet petere venīā p seipz si pōt z audet: vel si ñ audet p interpositā p̄sonaz: q̄ debet subticere nomiñ z circūstātias p̄sone, p qua incedit si timeat p̄iculū seu scādalū. Offēdens. n. dz recōciliari offēso: Matth. 5. Sz si ille q dā nificat° ē nescit hoc nec scimus: iz sit tunc pe tere vēniaz mō p dcō qñ satisfacere nō pōt: non tñ tenet: qz nō ē i mora i hoc casu quo ad diuinū iudiciū. Hoc ét obſuāduz, cre do cē, vbi aligs debitor ē alterius ex ꝑcīu vel q̄si ꝑcīu. Et sīlr distinguēdū ē hoc ét ob ſuāduz in regularib°, q recolūt se cē debi tores i aliquā ex eo qđ fecerūt i secto. hec ibi. Puto q̄ quādo aligs dānificauit, p xīmū tenet̄ a dānificato p̄sonā dānificās: semp ꝑtū pōt fieri dz recōciliari, p xim°: Mat th. 5. Et hoc petēdo vēniaz vel gbuscūq; a lijs licitis modis p se vel p mediā p̄sonaz fm q̄ pōt sine p̄iculo fieri: vt z dicit glo. Ray. ét p° satisfactiōez dām. Petere vō dilatiōez vel remissiōez debiti: sīlr puto q̄ sit necesse mḡtū p̄ueniat ad recōciliatiōez p̄xīmi cū p̄dictis circūstātijs iḡtuz possit cōmode z sine scādalo fieri: Alīs credo, q̄ sit de cōsilio: nō aūt de necessitate quo ad i portēs satisfacē: qz satis ipa ipotēcia excu sāt. ff. ō re. iur. l. ipossibilū. z. 14. q. 6. si rei.

Rei interitu tollit ét obligatio: de quo aliqd dcīn ē. s. restitutio. 1. §. 7. Sz latius distinguēdū ē q̄ aut qs obligat in gnē aut in spē. Si in gnē: puta qz dz aliqua ḡnta tez vel boué vel asinuz seu aliud aial: non h° vel illō: iz in gnē: tē iz ocs res debitoris peant igne vl alio mō tamē remāet obliga tus. l. incēdiū. C. si cer. pe. vbi dī q̄ incēdi um rei debitoris nō liberat ipz ab ere alie no. Et ē ratio qz hoc casu nō aliq̄ res sed p̄sona ipa ē obligata. Et q̄si vulgariter apō ipos iuristas dī: Genus pire nō pōt, ppi qđ in gnē obligatus rei interitu nō liberatur dicta. l. incēdiū. Quod x̄m est nisi p̄cedēt oblignatio ꝺbite rei q̄ hz locū solutioni: de quo. s. §. 4. Qñ aūt ꝺbitor obligat in spē puta ad hāc rē vel ad illā: semp liberat rei interitu: nisi fuerit in mora vel nisi causa uerit interitū. ff. de verbor. obli. l. si ex lega ti causa. vbi dī q̄ ꝺbēs hominem ex lega to vel p̄missione z moriat̄ añq̄ petatur ab ipo: liberatur nisi ipm occiderit. In mora aūt semp intelligitur obligat° ex ꝺlicto. ff. de pd. fur. l. in re furtiua. §. 1. Si vero quis obligatur ex ꝯctu: aut est adiectū tps: aut nō. p° casu tpe trāsacto statim ꝺbitor est i mora: q̄ tps interpellat rē si admonit° nō fuerit. vt. l. magnā. C. de ꝯhen. et cōmit. sti pu. z in. c. fi. eē de loca. Et aduerte licz iusta cā subsistēte excuset si nō ipleat tpe, p̄mis so: tamē si nō implet ḡcīu° pōt post ꝺfi cientez cām impedimēti intelligitur i morti ff. de arb. l. celsus. §. 1. vbi dī q̄ iussus ab arbitro vt ꝺt certo die excusat si illo die fuerit impeditus dūmodo cessante iusto im pedimēto det ḡcīnus pōt. Idem ēt de dolo z p̄tu. cū dilecti. vbi iussus venire ad papā nō excusatur iz fuerit impedit° ipe pstituto si postea cessante impedimēto nō venit. 2° casu qñ tempus non est adiectum

nō dī debitor in mora nisi cū fuerit interpellat⁹ vel ab eo debitū petitū: dcā. l. si ex legati. Et ista interpellatio dz fieri pgruo loco t tpe. ff. ō vbo. ob. l. primu⁹. §. cū ita. vbi dī q̄ a, p mutētē dare ephesi nō pōt pena añ illuc potuerit accedē qñ, p missor est rome

Sz qd qñ qs obligat q̄ hz rē alienaz nūdeo vī idez q̄ qñ qs obligatur ex ꝯctu ad spēz: p dcāz. l. si ex legati. ff. ō vbo. ob. videlicet q̄ nō fuit in mora ante interpellatiōnē: t hoc qñ habuit a principio rem bōa fide: al' obligaret ex delicto t ect sp in mora vt in primo. §. pdcm est. Sz si a principio habuit bonā fidē non vī in mora ante interpellationē: q̄ dcā. l. si ex legati. loqtur etiā in legato in quo debet res alīa. Sz pōt dici q̄ saltē de iure dīno t canonico t in foro penitētiali qñcūq; hūerit sciam rei alienę t nō reddat ꝯctū⁹ pōt dicat in mora: ga pstituit in mala fide: ex de p̄scrip. c. fi. Et in mala fide n licz vel p momētū morari: q̄ oē qđ nō est ex fide petīt ē: dcō. c. fi. Et q̄ qđ fit ꝯ pscians edificat ad gaḡnā: ex de simo. c. p tuas. 2. Mā t si tenet qs idicare dño rē suā etiā qñ al⁹ hz ne ipla pdat: ex de fur. q cū fure. ꝯto magis tenet idicare t dare qñ ipse hz t scit dīm ei⁹: pserviz q̄ndo dīs rei ipedirēt ab interpellatōe vel petitōe pp pauptatē vel aliā cāz. nisi forte possessor hūerit ustā cāz retnēdi pp. l. sī ptus quos in re bona fide fecit. ff. de fur. l. si is q rē pmodasset. vī si iusto errore putauerit rē suā: quo casu, ēt p petitionē nō pstituit in mora. ff. de pet. hereditā. l. illō. Itez aduertēdū q̄ ante iteritū rei mora sp purgari pōt. Purgatio āt dz fieri p oblatōez rei integre t q̄litatis nō viciate: t pgruo loco t tpe: vt. s. §. 4. Itē nō q̄ sp vltia mora nocet. ff. de peri. t cōmo. rei ven. l. illō vbi dī q̄ si vēditor fuit in mora dādi vinū venditū: t ex inde obtulerit t ēptor fuit in mora recipiēdi: mora nocet ēptori t nō vēditori. t idē ecōtra esset: q̄ vt ibi pcludit semper vltima mora nocet.

Sed an morosus teneatur de re perdita si eodē mō fuisset pitura apud eū cui debebat. ꝛ. Vī q̄ nō si ex ptractu debebat ff. ad. l. rhodi. ō iac. l. fi. §. fi. vbi dī q̄ si nauta cī sciret dominū nolle polire res i naui deteriori ḡ ꝓuenerat t perierit: tenet: nisi forte tulla nauis melior in qua erāt ponende simul perierit. Lz enī nauta deteriorit q̄ fecit ꝓ tra ꝓuēta: ex quo tamē dīs pp hoc nō est dānificat⁹ cū res oio pitur erāt nō tenet. Sz si res debāt ex delicto vī pclu dicōter p iurisdās q̄ tenet. p. l. iuuo. ff. de vī t vī ar. vbi dī q̄ si res pereat casu fortuito: tenet q eā abstulit etiaz si res pear sine sua culpa: q̄ a principio fuit in mora. Idez ꝓbat e. n. l. j. §. rectissime. Sz aduertēdū q̄ aliō est dicere etiā si res ceēt apō creditorē eodē mō pitūre: t aliō etiā si pereūt sine culpa debitoris. Pōt. n. cē q̄ lz culpa debitoris nō iteruenerit: nō tamē fuisset apō creditorē eodē mō pitūre: imo etiā ꝓsiderāt q̄ forte anteq̄ pijssent creditor vēdere potuisset. Jō ōbitor tenet etiā si fuisset apō creditorē pitūre. l. cū res. §. fi. ff. de lega. primo. vbi dī q̄ si fūd⁹ legat⁹ peat casmate: tamen debitor tenet q̄ legatari⁹ potuit vēdere. Idē dī in. l. utē si ꝟberatū. §. fi. ff. de rei ven. t hoc in dubio fuaret p hec iura. Sz si oio apperet q̄ creditor nō potuisset eas vēdere vel ex eis vtiliteē aliq̄ hīe ante pditionē: vt in reb⁹ in naui positis de ḡbus dīs est: nullo mō tenet respectu itereſſe cī nullū sit: t delictū alīr punet penis legalib⁹. Et sic pñt pcordari opiniones vt debitor morosus teneat etiā si res eodē mō fuissent apō creditorē pitūre nō tñ in delictor sed etiā in alijs obligatōib⁹: dcā. l. cuz res nisi oio appeat q̄ creditor eā nō potat vendere vel aliā vtiliteē ex ea capere ante illā pditionez. Nec fiat quo ad hoc dīa inter delicta t ꝯctus: t maxie in foro pniali: vbi regulariter ꝓsideraī solum interesse t non pena: vt notat glo. 12. q. 2. fraternitas.

Cessione quoq̄ obligatio tollit: ga q̄do aliquis est impotens soluere: non ō bz carcerari vel alijs penis subijci: sed bona cessione pōt a debito pecuniario liberari. C. qui bo. ce. pos. l. j. t notat glo. ē de solu. c. odoardus. vbi dicitur etiā q̄ impotens soluere nō debet excōicari p̄opter ō bitum: imo si fuerit excōmunicatus debz sine difficultate absolui recepta idōea cautione satisfaciendi si ad pinguiorem fortunam venerit. Sed sciendum est q̄ nemo potest liberari per cessionem nisi primo in iudicio vel extra agnouerit debitum vel fuerit condemnatus. Non enim potest dicere: nihil debeo: sed si deberem cedo bonis t non potest a me petere. ff. de ces. bo. l. penul. Potest aūt qs cedere nō tñ pñtia

liter: sed etiam per nuncium ⁊ per epistolā ff.e.l.fi. Et est effect⁹ cessionis vt nō possit cedēs postea ꝓueniri nisi inq̄tū facē pōt. ff.e.l.is q. Et intelligit facē posse deducto ne egeat. Regulare est.n. vt quotiēs qs nō pōt ꝓueniri nisi inquātū facē pōt ex beneficio legis itelligī deducto ne egeat.ff.de re. iuris.l.in condemnatione.

Sz nūqd cedēs dēat cauere de solue do si ad pigniozē fōtuna ꝓuenerit. ꝙn. Vī q̄ sic: extra de solu. odoard⁹. ꝓut ibi vī intelligē glo. q̄ ille tex. loq̄t i cedēte. Sz cēte tex. ille vī simplr log in eo q̄ pp ipotētiam nō pōt soluere vt nō excōicet: ⁊ si fuerit excōicat⁹ absoluat cū cautōe q̄ soluat cū potuerit: nec aliō dicit de cessioe. Vñ nō videtur q̄ cedēs teneat cauē: q̄ iure cautū non reperit vt memi. Et pōt dici q̄ ibi glo. non asserit q̄ tex. ille loq̄tur in cedēte: sz q̄ ibi i teruenit aliq̄ sūia cedēti: videlicz ōbiti recognitio ⁊ nō plena solutio. l.quousq̄ solue re possit: que oīa occurrūt in cedente vt ꝓeostensum est.

Itē an cedēs dēat pati aliquā penaz ꝙn. nō: nec carcerē nec aliquē cruciatū cozporalē seu vituperiū. C.g bo.ce.poss.l.fi.i ꝓn. Et iō valde repꝛehēdēde sūt ꝓsuetudines aliquaz ciuitatū ⁊ terraz gb⁹ paupes bonis cedētes aliqué cruciatū seu vitupationē patiūtur. Mā ista ē q̄dā frustratoꝛia ⁊ irratō abilis ⁊ inhumana seuitia: vt dicit Aug⁹. i.4.q.6.si res. Et iō nulla cōsuetudine vl lege pōt firmari. Mā lex dz esse iusta ⁊ sancta: dis. 4.c.erit autem.

Sz nūqd cedēti tollēt̄ oīa bōa. ꝙn Nec p cessionē nec per ꝙcūq̄z aliā exactōnē debitoꝛi auseꝛēda sūt vestimēta a doꝛso seu a lecto ⁊ qb⁹ necessario vtit ipse ⁊ familia ei⁹. Vñ Exo. 22. dī: Si pign⁹a. ꝓximo tuo acceperis: vestimētū ei⁹ ante solis occasū redde ei. Ipsū est eni solū quo opitur in dumētū carnis ei⁹: nec hz aliō in quo doꝛmiat. Si clamauerit ad me exaudiā eū: q̄ misericoꝛs sū. Et ex his ꝓstat q̄ officiales ⁊ exactoꝛes in talib⁹ nō debēt facere exactiones: q̄ ꝛ legē dei est. Iō grauiē peccāt ⁊ tenent ꝓrio satisfacē si ꝛ faciūt. Et istō cessionis remediū vī de meliozib⁹ qō dari possit hīs q. s. modū sūt obligati: sicut sūt tyrānicapitanei: ⁊ stipēdarij: q̄ postea licite pōt retinē sufficiētia sibi ⁊ familie sue: licz cēnt in imēsū obligati. Sed exīde. s. tenent ad restitutōez ꝑm eoꝛ ꝓmodā facultatē: vt. s. §.6. Et si qdē sūt creditoꝛes certi cessio dz fieri in manib⁹ eoꝛ: vt pz. s. §.6. als cuz sit restitutō facienda paupib⁹ quoꝛū ꝓuisio pertinet ad epm: vt. s. restitutio. 9. §. ꝓmo cessio fiet in manibus episcopi.

Quid si debitoꝛ velit poti⁹ gnquēnales iducias ꝙz cedē bonis: ⁊ creditoꝛes iuicem discoꝛdāt. ꝙn. Ītēdēda est sūia maioris ptis creditoꝛ: nō nūero psonarū: iz q̄n titate debiti: ⁊ si oīb⁹ sint eq̄les attenditur sūia hūanioꝛ: videlicet ꝓcedētū iducias. C qui bo. cede. poss. l. fi. De quo etiā. s. restitutio. 2. §. 2. Sed in. l. maioꝛē. ff. de pac. vī q̄ ꝓmo ꝓsideret dignitas creditoꝛ ꝙz hūanioꝛ sūia. Pōt dici q̄ quo ad hoc isti sunt digniozes qui in hūanioꝛē ptem declināt. Iō i dcā. l. fi. ñ fit mētio de dignitate. Mā neq̄z facultates neq̄z dignitas ita sufficiēs est ad fidē sicut bōa electio ⁊ benigni mores. ff. de tuto. ⁊ curato. l. scire op. §. cum reliqs. Et ita itelligitur dcā. l. maioꝛē. vt sē tentia digniozꝛ ꝓferat nisi inueniat valde inhumana. Sed satis vī ihumana qñ vult ōbitoꝛē poti⁹ oīb⁹ bonis expoliare ꝙz quinquēnales ꝓbere iduciaſ: dicta. l. fi. C. g bo. cede. possūt. Sec⁹ in in remissione ptis de biti: de qua loqtur dcā. l. maioꝛē. q̄ est maius ꝓiudiciū ꝙz solā ꝓcedere dilatōem. Iō quo ad illō ñ vī sūia eoꝛ tā ihūana. Posset tamē esse tāta pauptas debitoꝛis ⁊ facultas creditoꝛis q̄ in hoc quoq̄z depꝛehēderetur magna ihūanitas eoꝛ: ⁊ sic dēret ꝓferrī tūc sūia benignioꝛ poti⁹ ꝙz dignioꝛum vel ditioꝛū: q̄ neq̄z facultates tē. dcā. l. scire. maxie cū in casu necessitatis possint pauperes cogē diuites ad sibi subueniēduz vt nōt glo. 47. di sicut hi. Et ꝑm p̄dcā pōt telligi mā dcē. l. fi. ⁊. l. maioꝛē. q̄ benigni⁹ leges iterꝛetāde sūt quo volūtas eaꝛ ꝓtenditur. ff. de. legi. l. benigni⁹. Itē in dcā. l. maioꝛē. cū aliqb⁹ ꝛcēntib⁹: necnō cū. l. iurꝛ gē ciū. §. fi. pz q̄ maioꝛ ps creditoꝛ hita ꝓportiōe maioꝛitatis ꝛz modū p̄dcīū pōt remittere ptē debiti ex cā: vz qñ debitoꝛ nō ē solūēdo. Mā hoc venit in vtilitatē oiuz: vt dicit ibi glo. q̄ forte nihil hērent si nō fieret remissio. Pōt addi p̄dcā: vel etiā q̄ qñq̄z possent in ꝓspectu dei vel hoium rep hendi de crudelitate qō pei⁹ est: q̄ quā cōmutatōez dabit hō ꝓ aīa sua: Matth. 16. Et p̄dcā faciūt an ciuitas vel maioꝛ ps cōi

tatis possit remittere dãna ciuitatis fue: de quo. ē. §. 2.

Sz an obligat⁹ ex maleficio vt ex furto vel rapina possit liberari cessiõe. ꝑn. vi q; nõ de iure ciuili: sz loco pecunie quã nõ põt soluere fustieat pẽã corpalẽ. l. fi. ff. de in ius vocã. vbi dr q; libert⁹ g sine venia. i. licẽtia iudicis vocauit patronũ in ius incidit i penã qnquagita aureoꝝ quã si nõ põt soluer luit. i. soluit in corpe: ꝛ hoc vi poni ꝑ gnãli regula in oi casu quo aliqd debet ex delicto. l. j. §. ꝛ gnãlr. ff. d penis. Et hoc idẽ vi sentire sentire glo. etiã de iure canõi co. i. c. nõ satis. 86. di. Et idẽ in. c. si rel. 14. q. 6. ꝓ quo vi sacẽ qđ ibi dicit tex. viđ licet peccati quo res male ablata est penas luit. Sz hoc vi expsse ibi reprobari vbi dr q; nõ dz frustra hõ seuire in hoiez p penã corpalẽ qñ nõ põt soluẽ. Et logtur etiã qñ gs obligat ex delicto vt ibi pz. ꝓsset tñ dici q; si agit rõe ꝑmodi puati: vt cũ gs petit rẽ sibi furto: vel in alio mõ sublatã vl ẽt penã ex maleficio: ꝛ quent⁹ debitor non sit soluẽdo: satis liberet cessiõe: ne frustra hõ in hoiem seuiat: vt ibi dr. Si si ageret õ publico cõmodo: puta qa fierz accusatio de maleficio: vel iudex ex offõ ad illũ puniendũ, pceđet tũc bñ si nõ põt soluẽ in ere luit in corpe. Et ita itelligit glo. in pdcis locis. Mã publice vtilitatis itereſt vt delicta ñ remaneãt impunita: eĩ õ sen. excõ. vt same. ne facilitas venie icentiuũ tribuat delinq̃ndi 23. q. 4. est iniusta. B

Esuscitatus. Posito q; a ligs resuscitaret q̃ sacr̃a cẽnt ab eo iteráda vide infra sacr̃m. §. 5. De samuele resuscitato vide infra sortilegiũ. j. §. 7. in fi.

Euelatio. Añ excõicatõ sit ꝛ eũ vel eos q; sciunt furtũ nisi reuelẽt cui tenẽtur reuelare. ꝑn. fm Host. Nõ tenẽtur reuelar dãnũ passo sz plato ecclesie. 35. q. 6. eps in synodo. Sz neq; illi reuelare publice dz si sol⁹ reuelato: scit: vt. ē. crimẽ. §. 3. vtrũ aliq; teneat reuelare credita vel debita sibi i secreto ꝓmissa: vide. ē. pfessiõis celatio. §. pe. ꝛ in eo. c. multa de reuelatiõe pfessiõis Utrum familia sue subditi teneanť reuelare dom̃o eum qui sibi dampnum fecit: vide. ē. familia. §. fi.

Igor. Vide. ē. ius. §. primo.

Ira. Utrũ sit mõtale pctũ. ꝑ fm Tho. sc̃da sc̃de. q. 41.

Sicut ꝓtẽtio iportat q̃dã ꝓdictionẽ in vbis: ita rixa dicẽ quãdã inasionẽ scis Añ sr illõ Bal. §. vbi rixa põt iter opa carnis dicẽ glo. q; rixe st qñ ex ira alicui icẽ se pcutiũt. Et iõ rixa vi quoddã puatũ belluz qõ iter puatas psonas agit nõ ex aliq̃ publica auctoritate: sz magis ex iordiata volũtate. Et iõ rixa sp iportat pctũ. Et i eo g dẽ q; alterũ iuadit iniuste est mortale pctũ Jn eo ãt q; se defẽdit põt eẽ sine pctõ: ꝛ qñ qz cũ vẽiali: qñq; ẽt cũ mortali fm diuersũ moduz defẽdẽdi. Mã si solo aio repellẽdi iniuriã: ꝛ cũ debita moderatiõe se defẽdit nõ est pctũ nec põt ꝓpe dici rixa ex pte ei⁹ Si vo cũ aio vidicte vel odij: vel cũ excessu debite moderatõis se defẽdat sp ẽ pctũ sz veniale qdẽ qñ aligs mot⁹ odij: vel vidicte se imiscet: vel cũ rõ. Al .i. hõ ex deliberatiõe rõis: vt põt colligi ex dictis ciusdez Tho. B nõ multũ excedit moderata defẽsionẽ. Mortale añt qñ obstinato aio ꝛ aggredienť ifurgit ad eũ occidẽdũ vel gnãliꝛ ledẽdũ. Al Jõ i fi. li⁹ 3. ti. 34. q. 227. B

Jcerdos. Qualr sacerdotes dicãtur ligare ꝛ soluẽ. ꝑn. fm Ray. Trib⁹ mõdis ꝓligãt ꝛ solui. i. oñdũt aliquẽ ligatũ vel solutũ eẽ a deo. Añ Luce. 17. dñs leprosos pus ipe p se mũdauit: deide ad sacerdotes misit quoꝝ iudicio oñderent mũdati. Jtez Laçarũ pus suscitauit: deide mãdauit discipulis suscitatũ solui: Joh. xi. Mã ꝛ sigs apõ deũ solut⁹ sit: tñ i facie ecclie nõ absolut⁹ hr nisi p iudiciũ sacẽdotis: de pe. dis. i. cũlz. 2° ligãt cũ satisfactiõe pẽitẽt⁹ ipoñt: vl soluũt cũ de ea aliqd dimutit: vi p eã purgatos ad sacr̃oꝝ cõioñe admittũt: õ pe. di. i. multiplex. 3° p excõicatõez vl absolutionẽ: de q̃ satis dcñ: ꝛ. ē. excõicatõ: ꝛ. ē absolutio. Similia habes. ē. clauis. §. vl. Al ꝛ ibi de hoc dictum est. B

Utrũ quẽcũq; sacẽdos ligat vel soluit liget vl soluat de⁹. ꝑ fm Ray. Jlla auctoritas: qõcũq; ligaueris sr trã ꝛ soluẽris ꝛc. ñ simplr itelligẽda ẽ: sz tẽ dcmũ cũ sacẽdos ũte ligat l soluit. Mã iudiciũ triplex ẽ. ꝑm ẽ di q°. s. de⁹ mũdat alaz i ꝓritõez. Scõm ẽ sacerdotis qui auctẽ clauiũ ligat vl soluit. Tertium est iudicium curie celestis. s. approbantis. Jtaq; quodcũq; ligaueris ꝛc. exponitur sic: Juste vel clauę non errante

erit ligatū ⁊ in celis. s. p approbationē. xj. q. 3. tūc vera. ⁊. 24. q. 1. manet. ℟ Idē in sum. li. 3. ti. 34. q. 178. ℣ De matia hac ℣. penitentia. 2. ⁊. ℣. confessio. 3.

Que sūt ptinētia ad offiū sacerdotis. Rn. Principale eor offiū ē missā celebrare seu eucharistiā pficere: vt. ℣. eucharistia. 3. §. 2. Et pter hec ēt vt pōit Ray. pñt baptiçare p̄dicare: pñtas dare: pplōqz dare simplicē bñdictionē: dis. 95. ecce. ℣ tū cū celebrāt pñte epō debēt ei inuere vt bñdicat si velit: ⁊ si nolit bñdicat pōsi. Dico cū benedictione sine alia solēnitate: ⁊ sic logiur dictū. c. ecce. Et ō hoc. ℣. bñdictō. ℟ Et ibi de hoc plenr i additione. ℣ Itez sacerdos hz pferre ifirmis extremā vnctionē. 95. di §. hz ⁊ illō. Vñ Jac. vlt. Infirmatur qs i vob. ⁊c. Itē pōt i necessitate. s. absēte epo: recōciliare solēnit penitētē. 26. q. 6. c. vlti. Alis nō. 26. q. 6. c. i. ℟ Lz p̄dcā ptineāt ad offiū sacerdotale nō tū oēs sacerdotes pñt p̄dicare: hz solū q ad hoc officiū fuerit istitut: eī de hē. cū ex iniuncto. Itē nec sacra mistrare: nisi qb⁹ data ē cura aiaz: vel qb⁹ cōmissū ē ab hōrib⁹ curaz vt in cle. religiosi. de p̄bile. ℣ Sacerdotal is ordo libat a fortuna p̄culi vl ascripticia: vt. ℣. ordo. i. §. aūpli. Ad mām quoqz sacerdotis facē. ℣. eucharistia. 3. ⁊. ℣. cōicare. ⁊. ℣. pfessio. 3. Itē pfessionis celatō. Itē pfessor. i. ⁊. 2. Itē missa. Itē ordo. cū oib⁹ ibi tractatis. Item penitētia. 2.

Acramētū

gd ē. Rñ ētm ordo diffinitōes inueniunt. Una ē mgi sniaz sic: Sacrm ē sacre rei signū. Altera ē Aug⁹. de doctrina xp̄iana. Sacrm ē inuisibil gie visibilis forma. Et hinc addit mgr sniaz sic: vt ei⁹ silitudinē gerat ⁊ cā existat. Tertia ē eiusdem Aug⁹. Sacrm ē illud i quo sub tegumēto rex visibiliū diuina vt⁹ secreī⁹ salutē operatur. Quarta est Aug⁹. de scō victore in lib. 20 de sacramētis sic: Sacrm ē māle elemtū extrinsec⁹ oculis suppositū: ex istitutiōe signās ex silitudine rep̄sentās ex scificatione aliquā inuisibilē gratia cōferens. Et hz Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 1. in sacramētis aliō est sacramentū tm: vt ē in baptismo ablutio sub forma vbor: aliud ē sacramētuz ⁊ res sacramēti: vt i baptismo charact. tertium qō ē res ⁊ nō sacramētū: vt gratia sūt vltim⁹ effectus sacramēti. ℟ Idē i sum. li. 3. ti. 24. q. 1. Et idē est sacramētū ⁊ res qō signū ⁊ signatū: cū sacramētū sit sacre rei signū: vt p̄tactū ē. ℣ Et gdē de substantia cuiuslibet sacramēti noue legis necessario sūt tria. s. materia: vt elemētū. forma. s. vbi. ⁊ intētio ministri copulās formā materie. Mā fm Aug⁹. accedit vbū ad elemētū ⁊ fit sacrm. i. q. 1. detrahx. ℟ Regitur ēt intētio sacrm institutētis. s. xpi. vt ℣. eucharistia. i. §. 7. in additione. ℣

Que sūt sacramēta necessitat. Rñ. Hz Ray. qnqz: vz baptism⁹: confirmatō: eucharistia: penitētia: ⁊ extrema vnctio. Et dicūtur ēē necessitatis: qz sūt in p̄cepto: ⁊ tenet quilibet ad ea suscipienda, p loco ⁊ tpe. Reliqua duo sacramēta sunt voluntatis. s. ordo ⁊ matrimoniū. Et ō his oibus habet plenius in suis pp̄ūs vocabul. ℟ Idem in sum. e. ti. q. 4. ℣

Quis ē effectus sacramētoz. Rñ. fm Ray. Et talia sint cuilibet qualis ipse accedit. i. q. 1. dñs declarauit. Mā ⁊ sācta malis obesse possunt: de p̄secra. di. 2. ⁊ sancta. i. Cor. xj. Qui mādūcat ⁊ bibit indigne. ⁊c. ℟ Asperti⁹ dic q bonis sūt ad salutē ⁊ male credētibus ad perditionē: vt in sū. eo. ti. q. 5. ℣

Utz sacramēta debeāt pferri peccatoribus. Rñ. nō. 95. di. illud. Hoc hz Ray. intelligēdū est de peccatis manifestis. Mā ppter occulta peccata non possunt alicui sacrāmta negari nisi p admonitionē secretam vel publicā factam in generali: de consē. di. 2. non phibeat. ℟ Idem in sū. dicta. q. 5. ℣ Existens autē in pctō mortali siue occulto siue manifesto mortali peccat recipiendo sacramēta: dis. 40. multi. di. 25. illud. ℟ Istud. c. non videtur ibi haberi sed habetur. 95. dis. ℣ xj. q. 3 audi. ℟ Lon. Tho. ⁊ Pe. vt in sum. lib. 20 3. ti. 22. q. 2. ad fi. ℣ Similiter ⁊ minister sacramēti exīs in peccato mortali tractās sacramēta in suo ordine mortali peccat ⁊ vt. ℣. ordinat⁹. i. §. 2. ⁊ vide. i. §. plū. in fi.

Utrū sacramenta possūt iterari. Rñ. Tria sacramēta nō possūt iterari. s. baptismus: ordo: ⁊ confirmatio. i. q. 1. qr quidaz de cōsecra. di. 5. dictū. ⁊. c. ō homie. Nulli enīz sacramēto faciēda ē iniuria: que dicit fieri quādo nō iterandū iterat: quasi p̄ma collatio nō valuerit. i. q. 1. sacramenta. de consē. di. 3. c. ostenditur. Jn collatiōe. n.

nūs libet ꝺ dictoꝝ triū imprīmit characē
aīe q ēt post mortē nō pōt ab ea separari.
Vñ ēt sigs resuscitaret nō ēet rebaptiçād⁹
aut recōfirmādus aut reordinādus. Se-
cus i alijs quatuoꝝ sacramētis. 32. q. 2. lici
te. t. i. q. i. q gdam. A Idē in sum. li. 3.
ti. 24. q. 6. B Vñ t Aug. nōuit q Laçar⁹
post suā resuscitationē nō potuiſz re-
petere vxorē suā: nec illa illū. Sz si vellent
ūgi oporteret q ꝓherent de nouo. Et sic
iterari pōt mātimoniū: eucharistia: pnia: t
extrema vnctio: vt hic t i singulis coꝝ loc
di. A Idē in sū. eo. ti. q. 51. Et adduꝝ q
talis ꝓhens p⁹ resurrectionē ñ ēet bigam⁹
qz nō diuideret carnē suā, ꝓpter hoc in du
as fm eūdē Aug. Ló. Pe. vt pz ibi. B

Quid cū dubitat an aliq̄s recepit bap
tismū vl aliō sacrz. Rñ. Dz iterari sub cō
ditione vl p similē modū q deūs ē de ba-
ptismo. 6. baptism⁹. 4. §. antepli. Hā non
itelligit iteratū qō nescit eē factū: de cōse.
di. i. solēnitates. t de cōse. di. 4. si nulla. ex
ꝓsby. nō bap. venēs. A Idē in sum. e.
ti. q. 38. qñ dubitat ēt circa aliqō substātia
lū sacrī: vz de forma: vel materia: vel intē
tione ministri: fm Tho. t Ray. B

A quibus ministris sacra sint ꝓferēda vel
recipiēda. Rñ. Sacrm ꝓfirmationis a so
lo epo t supra ꝓferri pōt: de cōse. di. 5. ma
nus. t. c. nouissime. t. c. vt ieiunū. Silr et
sacrm ordinis saltē sacri. A Hā non sa-
cros ꝓfert qñq; etiā abbas: vt. 8. abbas in
ꝑn. B vt. 8. ordinator. 5. Silr t pnia
solēnis: nisi aliud necessitas inducat: dist.
50. in capite. 26. q. 6. c. fi. Alia vo sacramē
ta a sacerdotib⁹ ꝓferri possūt t nō refert a
quo sacrāmta ꝓficiant vel ꝓferant. s. bono
vel malo etiā excōicato vel degradato vel
heretico: dūmō in forma ecclie. Et. s. quo
ad ēntiā sacrī: sed bñ refert quo ad effectū
vt in iurib⁹ allegatis: t hoc sequitur. B

Peccāt tñ qui idigne ꝓficiūt: t qui recipi-
unt ab hereticis degradatis: simōiacis vel
scismaticis: excōicatis: seu notoꝝijs fornica
toꝝb⁹: ꝓter baptismū i articlo mortis: di.
32. §. verū. i. q. i. sacra. t. c. sicut ficti. A Ī
mo in articulo mortis dū desūt alij ēt a no
toꝝijs fornicatoꝝb⁹ cōio recipi pōt: t per
pñs ēt pnia: 3 a pcīsis ab ecclia sol⁹ baptis
m⁹. 32. di. §. porro. Et de hoc aliqd clarius
3. cleric⁹. 3. §. i. in additione. B

Nō sacrz sit excellēn⁹, Rñ, baptism⁹
excedit alia ratione efficacie: de conse. dis.
4. per baptismum. Nam virtute eius di-
mittuntur omnia peccata quo ad culpam
t quo ad penam: neqz ē nēcia alia pnia.
A Facit de pe. di. 7. null⁹. B Itē qr etiā
est fundamentum aliorūm sacramentoꝝ
extra de p:esby. non bap. veniens. Eucha
ristia aūt excedit ratione dignitatis t sancti
tat: de conse. di. 2. nihil. Confirmatio au-
tez excedit rōne cōferentis: quia confertur
a solo episcopo sicut etiam sacer ordo: vt ī
precedenti. §. dicitur. Matrimonium ve-
ro excedit ratione significationis: qui a si-
gnificat conunctionem christi ad ecclesiā
per vnionem diuine t humane nature: ex
tra de biga debitum. Unde versus: Ma-
ior in effectu baptismus: corpus i esse. Ló
iugiuz signo maior christina ministro. A
Idem in sum. eodem. ti. q. 138. fm Ray. t
glo. t Tho. B

Acrilegium

quid sit. Rñ Sacrilegiū
ē sacre rei violatio: vel vsurpatio.
Et dicit sacrilegiū quasi sacrileduū. i. sacrū
ledēs. A Idem in sum. li. i. ti. 13. q. i. fm
Ray. t Tho. B vel sacrum legens. i. fu
rans vel diripiens.

Quibus modis cōmittitur sacrilegiū
Rñ. fm Ray. Cōmittit qñq; ratione pso
ne: vt cū gs ꝓberat clericū vl rapit monia
lem. Qñq; rōne loci: vt cū violat īmunita
tē ecclie vel cimiterij. Qñq; rōne rei: vt cū
res sacra vel sacro vsui deputata vsurpat.
Et hoc subdiuidit sic: Sacrilegiū cōmitti
tur auferēdo sacrū de sacro: vel nō sacrū ꝺ
sacro: vel sacrū de nō sacro. 17. q. 4. gsgs.
Large tñ qs dicit cōmittere sacrilegiuz ēt
multipliciter: vt transgressoꝝ iuris publici
qō ꝓsistit in sacris sacerdotib⁹ t magistra
tibus: dis. 1. ius publicū. Itē q articulos fi
dei t precepta vel ꝓhibitiones dei negli
gendo vel nesciēdo violat t offēdit. Nō ī
telligendū est fm Tho. quādo legē dei im
pugnat: vt hereticus t blasphem⁹ q gdez
ex hoc q de eo nō credit incurrit infidelī-
tatis peccatū: t ex hoc nota q g diuīne le
gis ꝺba peruertit sacrilegiū incurrit. A
Hoc verum fm acceptionem specialez ge
neraliter tamen loquendo potest intelligi
de omni peccato: fm Hl. t in sum. eodem
ti. q. 2. B Item qui disputat de iudicio
principis vel iudicat: et hoc nisi emēdēter

cõstare et illud esse ꝓtra deũ. Et dic eo disputat reuocãdo in dubiũ. Sec⁹ si ꝓpter maiorem discussionẽ. A .i. intelligentiam. Et hoc fuit dictũ glo. Ray. vt in dcã. q. 2. B Item qui publica officia committit iudeis De ꝓdictis casibus. 17. q. 4. §. qui autẽ. 2. c. nemini. 2. c. cõstituit. Item qui quamcũ ꝙ rem ecclesie remouerit vel acceperit contra ei⁹ volũtatẽ. 21. q. 2. nulli licebat ignorare A Lõcor. ꝑdcit Tho. 2 Vl. i dcã. q. 2. B

Scõm quã spẽm sacrilegiũ est maius peccatũ. ꝙ. fm Tho. 2ª 2æ. q. 99. Tãto sacrilegiũ est grauius⁹ ꝙto res sacra in quã peccatur maiorẽ obtinet scitatẽ. Vñ si sacrilegiũ ꝓmittat ꝓtra psonã vel sacrũ locũ: ꝙ iuius⁹ est ꝓtra psonã ꝙ ꝓtra sacrũ locũ: q2 scitas loci ordinat ad scitatẽ hois. Item hec tãto sunt grauiora ꝙto psona vel loc⁹ sũt sanctiora Si vo sacrilegiũ cõmittat circa alias res sacras rõ diuersos hz grad⁹ fm diuersitatẽ sacrarũ rerũ: it ꝙs sũmũ gradũ obtinẽt ipsa sacramẽta q bus hõ ꝓficiat: quoꝝ ꝓcipuũ est eucharistie sacrm qõ ꝓtinet ipsũ xpm: 7 ideo sacrilegiũ qõ ꝓtra hoc sacramentũ cõmittitur grauissimũ est inter oia Post sacra aũt fm locũ tenẽt vasa ꝓsecrata ad sacrũ ꝓ susceptiõem: 7 ipse imagines sacre 7 scõꝝ reliquie: in qbus quodãmõ ipse psone scõrum venerãtur vel dehonorãt: deide ea q ptinẽt ad ornamẽtũ ecclie vl mistroꝝ: deide ea q sũt õputata ad mistrorũ sustẽtatõez siue sit mobilia siue imobilia

Que pena sacrilegij. ꝙn. Si iniuria est atrox fiat psone ecclesiastice fm leges: pẽa decapitatio. C. de epi. 7 cle. ligs in hoc. Est vo iudicis arbitrio reseruat ꝓ: qlitate psone: rei tpis: 7 loci. ff. ad. l. iul. pecu. l. lege §. j. 7. l. sacrilegij. A Punit etiã sacrileg⁹ vltimo supplicio fm leges: qñ. s. facit ꝓtra legem ꝓfugientiũ ad ecclesiã: vt. s. emunitas ꝓfugientiũ. §. 2. B Scõz canonel duplex est pena. Una spũalis. s. excõicatio. Alia ꝓ: o sacrilegio in psonã ecclesiasticã ꝓmisso est maior excõicatio ipso iure. A 17. q. 4. ligs suadente. eẽ de sen. exco. non dubiũ. B Pro sacrilegio vo in reb' est maior excõicatio. A Facit. 17. q. 4. ligs dominibus: Donec in pucto admonit legitime satisfacit sciat se cõione esse ꝑuatuz Si vero post scõam 7 certã ꝓuentionẽ cogaz episcopo satisfacẽ detractauerit: sacrilegij periculo ab oibus obnoxius teneat: ita vt fm apostoluz nemini fidelium misceatur B Et in aliquibus casibus etiam maior vt cum quis incendit vel frãgit: vt. s. absolutio. j. §. 2. v. 2⁹ est de eo. 7. s. excõmunicatio. 4. Alia est pena pecuniaria. 17. q. 4. si quis in atrio. 7. c. siquis contumax. 7. ca. quisquis inuentus. 7. c. siquis deinceps. A Idem notatur in sum. eo. tit. q. 4. fm Ray. Tho. 7. Vl. B In quibus. c. diuẽ se ponuntur pene pecuniarie que fm quãtitatem criminis 7 locoꝝ consuetudines infligende sunt. A Hoc fuit dictum glo. Ray. vt in dicta. qõe. 4. vbi etiam dicitur fm Vl. q hẽ cpena pecuniaria hic est arbitraria. B

Agittarius. Utruz liceat arte sagittariorum vel balistariorum. ꝙn. Possunt xpiani hoc officium exercere cõtra paganos 7 fidei psecutores: cõtra xpianos aũt 7 catholicos non: eẽ eo. c. vnico. Dicunt tamen qdam q in bello iusto possit licite hoc officium exerceri etiã ꝑ xpianos: qz in tali bello vt dicit Aug⁹. vtrũ aptequis pugnet an ex insidijs nihil ad iustitiam interest. 23. q. 2. dñs. 2. q. 8. 7 ꝑdcm. A Idẽ in sũ. li. 2. ti. 4. q. 1. fm Ray. Host. Hosti. 7 Ber. qui vident hoc tenere q in bello iusto liceat vti balistã et ꝑ xpianos. B

Que est pena exercentiũ artem ipsam modo, phibito. ꝙn. Pena eorũ est q sub anathemate phibentur: eẽ eo. c. vnico. in fi. Et dicunt quidã q vbicũqz exprimitur talis forma vborum. s. sub anathemate vl sub pena excõicationis: est canon late sententie: 7 excõicatus est qui ꝓtra fecerit: dis. 63. salomonis. Alij dicũt q huiusmõi verba non hẽnt vim nisi cõminationis: vt. C. ꝓminationes epistolas. l. 1. Et hec opinio verior est. Unde nõ sũt excõicati sed excõicandi. A. De hoc dictũ est. s. excõmunicatio. 1. §. 4. in additione. B De faciendo 7 vẽdẽdo balistas: vide. s. negociatõ. §. 5.

Anctorum corpora vide .s. reliquie et corpora sanctorum.

Aracenus. Saracen dicitur qui nec nouũ nec vetus recipiunt testamẽtum: qui non ab agar ancilla Abrahe de qua ozti sunt voluerunt se nominare ꝙ potius a Sara vxore libera saracenos se appellauerunt. Et inter eos sunt quidã sami ruam a samaria ciuitate 7 ꝓuincia: qui re

ceperunt solum quinq; libros Moysi: alios respuerunt. A hoc fuit dictum Ray. vt in sũ. li. i. ti. 4. q. 2. B

Xp̃iani qui deferunt saracenis ꝓhibita vel eis fauẽt ꝯtra xp̃ianos excõicati sũt: vt hẽs. s. absolutio. i. §. 3. circa fi. Et adde q̃ tales xp̃iani si capiant fiãt ſui capientiũ: ex̃ de iudeis. ita quorũdã. ⁊. c. ad liberãdã. Et nota h̃ q̃ nico. 4ᵘ. in quadã ex̃ua. que icipit: Olim cãm in gnãli. statuit ⁊ inouauit: q̃ nulli arma: equos: ferrũ: lignamina: victualia: ⁊ alia quecunq; mercimonia in Alexãdriã vel alia loca saracenorum terre egypti deferre vel mittere: seu de suis portibus vt eis deferãtur ex̃here vel extrahi p̃mittere: aut eis al's auxiliũ vel fauorẽ p̃stare p̃sumãt: al's sint excõicati ipso facto: nec possũt absolui nisi tm̃ de bonis ꝓprijs in terre sancte subsidiũ ꝯuertendũ exoluerint quãtũ ad ptes predcãs detulerit vel miserint aut deferri vel de suis portibꝰ deferendũ eis extrahi p̃miserint. Et nihilominus si capiũtur fiãt serui capiẽtiũ. Et simile statuit de oibus terris Soldano subiectis. Et addit q̃ p̃ter penas predcãs sint ꝑpetuo i fames ⁊ itestabiles ita q̃ nec testari valeãt: nec aliq̃d ex alieno testõ pcipere: nec ex testamẽto vel ab itestato succedẽ: nec admitti ad publica officia: ⁊ oẽs actus legittimi sint eis pẽitus iterdicti: ⁊ q̃ postq̃ de hoc ꝯstiterit debẽt publice denunciari: ⁊ omia eorũ bona ad fiscum deuolui: hec in p̃dcã decre. Que tamẽ itelligebat̃ reuocata per ꝓhemium sexti: sed tamẽ post fcm̃ sextum infra ãnum papa Bonifacius inouauit cã in q̃dã ex̃ua. que incipit: Cõtra illos. Pᵘ hoc Clemens q̃ntus etiã innouauit: ⁊ pape absolutionẽ p̃ter q̃ in mortis articulo reseruauit in ex̃ua. que incipit: Multa mẽtis. De treugis obseruãdis etiã saracenis vide infra treuga.

Utrũ ritus gentiliũ siue paganorum sint tolerãdi. ꝟn. ſm Tho. scda scde. q. 10. Licz ecclesia ritus ⁊ festa iudeorũz agi toleret: ritus tamen gentilium non toleraret: nisi fort propter scãdalum vitãdũz vl' scisma: siue dissidium vel huiusmodi malum sint aliquãdo ad tempus tolerandi ritus paganorum vel etiam hereticorũ. A ⁊ sic aliquando ecclesia tolerauit: vt in sũ. eodem ti. qõne. 15. B

Utrum liceat furari christianos qui detinẽtur a saracenis vel liceat eis xp̃ianis detentis furari aliq̃d saracenis: hẽs. s. furtũ. §. pe. ⁊ vl. Quõ etiã debeãt ad fidẽ induci: reqre. s. iudeᵘ. 3. §. 1. Itẽ de seruis saracenorũ dic sicut de seruis iudeoꝝ. s. iudeᵘ 2. per totũ. A q̃ alij ifideles ⁊ heretici ꝓhibent h̃re seruos xp̃iãos sicut ⁊ iudei. C. ne xp̃ia mã. in rubro ⁊ nigro. B

Saraceni in terris xp̃iãorũ nõ sũt permittẽdi facẽ publicã inuocationẽ de noie Machometi: neq; pegriatões ad aliquẽ ipsoꝝ tãq̃ ad scm̃: vt in cle. cedit. ex̃. co. Utrum autem liceat vti habitu infideliũ: vide. s. apostasia. 2. §. fi.

Satisfactio põt intelligi duplicit. Uno mõ que fit hoi. s. cuz satisfit ei de eo q̃d q̃s illi tenet: ⁊ de hac sufficiãt que dcã sunt s. restitutio p̃ totũ: ⁊ h̃. j. §. 9. Alia est satisfactio q̃ satisfit deo d̃ pctis: ⁊ de hac nunc dicendum est.

Quid est satisfactio. Rñ. ſm August. Satisfactio ẽ cãs pctõꝝ excidere ⁊ eaꝝ suggestiõibꝰ aditũ nõ idulgere. A Hoc hẽt de pe. di. 3. satisfactio. B Scdm vo Ansel. li. 3. cur deᵘ hõ. Satisfacẽ ẽ deo honorẽ debitũ reddẽ. Istas diffinitões exponẽs Pe. in. 4. di. 15. dicit sic: Satisfactio curat pctã p̃terita recõpẽsãdo: ⁊ p̃seruat a futurꝭ cauẽdo. Et iõ p̃ actũ p̃miũ diffinit ab Anselmo: cũ dic deo honorẽ debitũ. s. q̃ p̃ peccatũ ablatᵘ fuerat reddẽ. Sz p̃ actũ 2ᵐ diffinit ab Aug. s. cãs excidẽ ⁊c. p̃ q̃ fit p̃ſuatõ a futurꝭ. Et vocat cãs. s. itrisecas radices ex pctõ r̃lictas. Suggestiões vo vocat oppõtunitates extrisecas: vt tps: locũ ⁊ hᵘ. A Id in sũ. li. 3. ti. 34. q. 101. Ricar. vo. 15. di. 4. sen. sic dic: Satisfactio ẽ ꝓ illata iniuria volũtaria recõpẽsatio ſm iusticie eq̃litatez cum ꝓposito nõ cõmittendi nouã iniuriã Uoluntaria dicit: q̃ al's nõ est ex charitate nec meritoria: de pe. dis. 7. nullus. Secundum iusticie eq̃litatem dicit: q̃ nisi fiat ſm debitum iusticie non est ad vitã valida: de pe. dist. 5. falsas. ⁊. c. fratres. Cum proposito ⁊c. dicitur q̃ al's non est penitentia: sz derisio: de pe. di. 3. irrisor. B

Utruz homo possit satisfacere de vno peccato sine alio. Rñ. ſm Tho. in. 4. dist. 15. Non. Naz oportet q̃ talis sit modus satisfactionis qui competat ad tollendam offensaz. Offense aũt oblatio est amicitie re-

stitutō. Et iō si aliqd sit qō amicitie ffrōez impediat etiā apō hoies satisfactō eē nō pōt Cū ergo qōlz pctū impediat amicitiā charitatis q̄ est hois ad deum: impossibile ē q̄ hō de vno pctō satisfaciat alio retēto: sicut nec homi satisfacerz q̄ prō alapa sibi data se ei psterneret: t aliā sil' daret. Ā Lon. Pe. vt in sū. e. ti. q. 102. B

Utrū satisfactio fieri dēat p opa penalia. gn. fz Pe. in. 4. sen. di. 15. Sic: q̄ p talia opa fit solutio emēde debite p offēsa p̄cita t fit p̄seruatio a futura offensa. Pene enī medicine q̄dā sunt: vt dicit pōs 2° ethi cor. Et qdē qñ pena satisfactōia idicit pp emēdā culpe p̄terite: sic maior culpe maior debet pena. Qñ vō idicit pp cautelam culpe futur: sic aliqñ etiā minor culpe maior ponit pena: vtputa in iuuene fornicāte q̄z in sene. Quāuis enī senex magis peccet tū iuuenis idiget fortiori retrahēte. Idem Tho. ea. di. Ā Jō i sū. e. ti. q. 103. t se. B

In qb⁹ opib⁹ cōsistit satisfactō. gn. fz Ray. in trib⁹. s. in oīone: ieiunio: t elemosyna. In prmo ꝫ supdiā. In 2° ꝫ carnis cōcupiscentiā. In 3° ꝫ auariciā. Uñ Tob. 12. Bōa est oīo cū ieiunio t elemosyna. Et vt ait Pe. ad has reducūt oēs alie satisfactōnes. Mā vigilie: pegrinatōes: disciplie: abstinētia: t oīa opa carné affligēntia reducūt ad ieiunū. Opa aūt mīe corpalis ad elēosynā. Opa vō mie spūalis ad oīonē. Ā Meli⁹ diceret opa spūalia. Hec enī reducunt ad oīonē fm Pe. t in sū. e. ti. q. 105. vbi hec oīa notāt. B Et p ieiunū ordiatur hō in seipso: per elemosynā ad p̄ximū per oīonē ad deū. Jtē fit satisfactō de bōis exteriorib⁹: per elymā de bōis corpis p ieiunū: de bōis aīc p oīonē. Ā Addit Ray. Pōt etiā dici q̄ satisfactō p̄sistit in duob⁹ s. i largitōe elemosyne: t carnū maceratōe Et tūc fm glo. ci⁹ sub carnis macerationē ꝓprehendit etiā oīo: vt in dcā. q. 105. B

Qualr elemosynaꝝ largitio sit satisfactoria. gn. fm Tho. in. 4. di. 15. Illaꝝ elesynaꝝ largitio ad quā ꝫgs alīs tenet nō ē ps satisfactōis: sed ꝓambulū ad ipsam. Ille vō elyne ad q̄s ꝫgs alīs non tenetur p̄t esse satisfactoria cū sint opa bōa t penalia: qō exigit ad opus satisfactorū. Ā Jdē i sū. e. ti. q. 106. Bō auentura: vō sup eadē di. 15 dicit q̄ hoc est verū de rigore iusticie: q̄ nō vī satisfactorū id ad qō ꝫgs alīs tenet: ꝫ credit q̄ dīne mie benignitas tāta est q̄ totuꝫ acceptat t q̄si prō nihilo saluat nos. B

Utrū flagella gb⁹a dño in hac vita flagellamur sint satisfactoria. gn. fz Tho. i. 4 di. 19. Si flagella fiant aliquo mō ipsi⁹ patientis inquātū. s. ea acceptat ad purgatiōnē pctōrz eis vtens patiēter: sic rōem satisfactōis accipiūt. Si aūt patiēs eis per impatientiā oīo dissentiat: tūc nō efficiuntur ali quo mō ipi⁹: t iō nō hñt rōez satisfactōis ꝫ vindicatōis tñ. Ā Jō i sū. e. ti. q. 109. B

Quid sit magis satisfactoriū an elēosyna vel oīo vel ieiunū. gn. fm Tho. vbi s. elemosyna icludit in se oīoem t ieiunū duplici rōe. prmo q̄ elemosyna cuz cui data ꝓstituit ōbitorē ad orādū t ieiunādū: t ad alia bōa q̄ pōt faciēdū, p eo q ōdit. 2° q̄ elemosyna pp deū data est q̄si q̄dā oblatio deo scā. Uñ pōs dicit. 4. ethicorz q̄ dona hñt aliqd sūle deo sacratū. Oblatio aūt ipa deo scā vi oīonis ꝫ. Jtē in quātū bona exteriora ad corpis ꝓseruatōem ordinātī: subtractio exteriorz bonorz p elemosynā q̄si ꝑtinet ieiunū quo macerat corp⁹. Similiter etiā oīo ꝑtinet ieiunū: q̄ extensio itellect⁹ ad deū debilitatē corpis parit. Uñ elemosyna ꝓplen⁹ ꝫ vi satisfactōis q̄z oīo: t oīo q̄z ieiunium. Et ideo dr. i. Ti mot. 4. Corpalis exercitatio ad modicuz iutilis est: pietas aūt ad oīa valet. Et pp h⁹ elemosyna magis idicit vt velis medicina pcti q̄z alia: Luc. ii. Date elēosynaz t oīa mūda sūt vob. Daniel. 4. Pctā tua elēosynis redime. Et Tob. 4. Elemosyna ab oī pctō liberat. Ā Jō in sū. e. ti. q. 124. B

Utrū restitutio sit ps satisfactōis. gn. fz Pe. in. 4. di. 15. Aliqd pōt dici ps satisfactōis duplr. vno mō oē illō qō ad debitā satisfactōem exigit: t sic restō est ps satisfactionis. Alio mō illō solū in quo ꝓsistit satisfactio: t sic restō nō est ps satisfactōis: q̄ restitutō dicit tūc satisfactōez ab iniuria: sed est fūdamētū t q̄si pābulū ad satisfactionē. Ā Jdē in sū. e. ti. q. 124. B

Utrū vn⁹ p alio possit satisfacere. gr⁹ fz Pe. vbi s. Duplex est effect⁹ satisfactōnis. Un⁹ solutio debiti pctōrz p cedēntiū: alt excessio cāz pctōrz seqntiū: t qdez quo ad hūc fm effectū cōstat q̄ vn⁹ p alio nō pōt satisfacē. Quātū vō ad prmū distinguēdū ē q̄ sigs ipotēs ē p se satisfacē. tūc alt⁹ q est in charitate pōt p eo satisfacē, sicut etiā ꝓfute

ri: vt. B. ꝓfessio. i. §. 6. Si vo est potes tunc
oz ꝙ ipsemet satisfaciat ꝓ seipso: pot tñ in-
uari ꝑ aliū. Et addit ḣ Tho. ꝙ etiā si sit po
tes alius posset ꝓ eo satisfacē: sed nō est p
mittēdū vt aliqs ꝓ alio satisfaciat nisi ōfec
o aliqs appeat in penitēte: vel cozpalis p
quē ipotēs sit ad sustinēdū: vel spūalis per
quē nō sit ꝓmpt⁹ ad portādū pniam. Al
Et hoc casu ei pnia nō vr ꝓdesse nisi aium
paratū ḧuerit ad faciēdū qō sibi a sacēdo
te in pnia iniste fuerit iniūctū: qz ad hoc ob
ligat: ex de pe. t re. ois. Naz pfcā pnia co
git pctōz ē oia libēter sufferre: de pe. di. j. p
fecta. Jō clariō vi Sinia Pe. q̄ etiā ponit si
mul cū dcō Tho. in sū. e. ti. q. 129. Naz ne
esse est ꝙ hō recognoscat peccatū suū: sal
tē ꝑ aliquē actū satisfactōis exteriozis: alis
nō vi in vitate dolē. Ūñ t Johel. 2. dic̄ dñs
Cōuertimi ad me in toto coꝛde vro in ieiu
nio t fletu t plāctu ꝛc̄. Ad hoc etiā facit ō
pe. di. i. nō sufficit. Ūñ t Ricar. sup. 4. sē.
di. 15. dic̄ ꝙ in lege cōi ꝑm oēs nūq̄ dimit
titur actuale pcm̄ moꝛtale sine aliq̄ satisfa
ctōe: qz sp ad hoc regrit act⁹ pēnēdi i quo
p̄ncipalioz ps satisfactōis ꝓsistit: t ꝙ de le
ge cōi ꝓ moꝛtali actuali cū satisfactiōe me
riti xpi regrit aliq̄ satisfactio penitētis: nō
pp ipfectōem meriti xpi: sed qz deus vult
t pp sui honoꝛē t nr̄m bonū vt ꝓ his que
volūtate, pp̄ia ꝓmittim⁹ vel omittim⁹ vo-
lūtate, pp̄ia satisfactōem aliquā faciam⁹.
Itē Scot⁹ sup. 15. di. 4. sen. idē sentit sub
dens: Si arguis: Contritio pōt delere qō
cūq̄ pcm̄: igit ꝙ nullo coꝛrespō det alia sa
tisfactio ꝓpa. Nō segtur: qz ꝓtritio icludit
aliquā satisfactōez saltē in voto: t ꝓ q̄cq̄
sit ibi sa ita q̄ sufficiat t satisfaciat ꝙ tota pe
na: p̄ceptū tñ de pēa infligēda nō est irratio
nabile: qz cōtritio nō est nisi satisfactio pti
cularis: p̄cepta vo gnālia dāt⁹ pp remē
dia generalia: t ꝑm illas ꝓdūcōes que inue
nūtur in hoibus vt in pluribus.

Utz satisfactō possit fieri ꝑ opa ex̄ cha
ritatē fcā. Rñ. ꝑm Tho. t Pe. vbi supra:
Nō: nā satisfactio est amotio offēse t restō
amicitie. Hoc āt nō pōt fieri sine gr̄a t cha
ritate. Ūñ. i. Coꝛ. 13. Si distribuēro i cibos
pauperū oēs facultates ꝛc̄. charitatē autē
ñ habuēro nihil mihi ꝓdest. Talia. n. opa
nō sunt accepta deo: t ꝓ homo non habe
at certitudinem ꝙ sit in charitate: t per cō
sequens certus esse non possit de satisfactō
ne: ꝓpter quod dicitur Eccl. 5. de ppicia
tu peccatoꝛum: Noli esse sine metu tamē
sufficit certitudo probabilis cōiecture. Al
Mam gloria nostra hec est testimoniuz cō
scientie nostre. 2. Coꝛ. 1. Et idem quod hic
notatur in sū. eo. ti. q. 130. Et addit Pe. ꝙ
satisfactio etiam non potest fieri per ope
ra in charitate inchoata sed non perfecta
quia non potest esse aliquod opus merito
rium sine intentione bona. Hic autem bo
na intentio non continuatur nec ꝑm actuz
nec ꝑm habitum. Item quia illud quod
in peccato opus moꝛtuum est: vt in sum.
eo. ti. q. 131.

B

Utrum satisfactionem iniunctā sed ūt
peccato moꝛtali expletam necesse sit itera
re. Rñ. ꝑm Tho. vbi. s. Aliqne satisfactio
nes sūt ex qb⁹ māet aliqs effect⁹ i satisfacīti
b⁹ ét p⁹ q̄ act⁹ satisfactōis trāsijt: sic ex ieiu
nio manz coꝛpis debilitatio: t ex elymis lā
guis substātie diminutō: t sic ō similib⁹. Et
tales satisfactiones in peccatis facte nō oz
ꝙ iterentur: quia ad illud qō de eis manet
per penitentiam sequentem accepte sunt.
Satisfactiones autem que non relinquūt
aliquem effectum in satisfaciente postq̄ ac
tus transijt oportet ꝙ iterētur: sicut de oza
tione t similibus. Actus autem interioꝛ.
Al .i. doloꝛ de peccatis. B qui totaliter
transijt nullo modo vinificatur: sed opoꝛ
tet ꝙ iteretur. Idē Alb. Addit autē Guil.
ꝙ talis tenetur ad suscipiendam postea pe
nitentiaz siue satisfactionē: nō tamen est ei
ꝙponenda postea penitentia tanta quanta
si nulla fuisset imposita: quia ꝓsumendū
est ꝙ ꝓpter illa iniūcta que fecit: ꝙ extra
causalitatem dñs maioꝛē contritionē ei de
derit. Al Jste Guil. videtur sentire ꝙ pe
nitentia in peccato moꝛtali facta sit indiffe
renter iteranda: sed ꝙ ꝓpter rationem ab
eo dictā possit diminui. Pe. etiā videt sen
tire ꝙ similiter sit iterāda: vt in sū. eo. ti. q.
132. vbi ꝑm eū dicit: ꝙ satisfactio in moꝛtali
peccato fcā per sequentē pniam nō incipit
valere: qz talia opa a charitate nō sūt elicita: nec iperata: t ideo ab ea nō vinificantur
Idē Ricar. 15. di. 4. sen. qui etiā nō videt
approbare quo ad hoc dāam q̄litatis rez
de qb⁹ fit satisfactio dicēs: ꝙ cū de⁹ bonoꝛ
operū nroꝛ nō egeat: opa hois nō accep
tat tāq̄ remuneratiōe digna vel satisfacto
ria nisi accipiet operantez. Ūñ t Sen. 4.

ꝓus dī: Respexit dñs ad Abel. t postea sū
ūgitur: t ad munera eius. demonstrādo
acceptionē munerꝫ ex acceptione pſone: t
reꝓbationē exclꝰ reꝓbatione: vt ēt di
cit Aug⁹. in li. de pnia. t de pr. di. §. ꝓsider
ret ibi: Semp offerat deo mūē. tē. Ad hꝰ
ēt. i. Lorſ. ɪʒ. ibi: Et si distribuero in cibos
pauperꝫ oēs facultates meas. tē. Scotus
ꝺo sup eadē di. dicit q ista sinia videtur ni
mis dura ꝓtra pctóres: t occasio maioris
obstinationis. Si. n. iste hodie vere penitēs
t humiliter recipiēt satisfactionē: puta
ieuniū triū dierꝫ cras recidiuet i mortale:
t de illo nó penitēs scōo die ieiunat: q; sibi
impositū ē: si dicat qs q ieuniū istō 2ᵒ
dici nó est aliqua satisfactio exterior: magꝫ
occasio ē inducēdi istū iam lapsū: vt scōa
die nó ieiunet: t ꝓ ꝓns ad nouū peccatum
mortale: q; trāsgrediēdo pniam illaʒ a sa
cerdote receptā videt peccare mortaliꝫ euꝫ
sit trāsgressio ꝓcepti ecclie t vicarij dei i
isto actu. Ex hoc posset formari talꝫ ratiō
Si post lapsū t ante pniam nouā nō exeq
tur satisfactionē ꝑstitā sibi ipositam pec
cat mortaliter nouo peccato. Igit si exeq
tur bñ facit: q; facit actū obedientie. Sʒ hꝰ
nó facit nisi inqʒtū illud ē sibi ipositum vt
ps satisfactionis: ergo. Dico igit sine ꝓiu
dicio q g semel vere penitet t recipit pni
am vel satisfactionē cōdignā sibi ipositaʒ
ab ecclia claue nō errante: q̄ctūcunqʒ po
stea recidiuet nunqʒ tenebit nisi ad illā vni
cam satisfactionē implēdā: t si eā ipleat in
charitate meliꝰē: q; nó tñ solvit pena sed
ēt meret gram. Sʒ si ipleat eā voluntarie
ex̄ charitatē: soluit penā: ɪʒ nó meret grati
am. Si aūt ipsa ab eo ex̄ charitatē exigat:
soluit qdē pena: ɪʒ ipse nó soluat: t ꝓmo
qdeʒ est satisfactio simplr: q; recóciliās t
placās. Jn scōo aūt ē satisfactio: q; volūta
ria redditio: ɪʒ nó simplicit: q; nec recóci
lians nec placās. Jn tio aūt ē satisfactio:
vltra quā nó exigit vltrior pena. Ex scōo
segtur q si magnā ptē satisfactionis impo
site qs fecit ex̄ charitatē: nó ē iterato ipo
nēda pnia seu satisfactio ꝓ ꝓmo peccato ō
quo pniam explenit in pctó mortali t pꝰ
itez penuit: q; de pctó satisfecit ɪʒ ex̄ cha
ritatē: ɪʒ nīs de nouis peccatis q̄ fuerūt cā
q; illa satisfactio fuit mortua. Et si arguas
Fuit mortua ergo nó satisfactio. Nó segt
nisi q nó ē recóciliat t placās i amicitiā
Et si arguas: Igit nō satisfactō: nō segtur
q; sufficit deo q aliqs volūtarie soluat pe
nā debitā ad punitionē peccati cōmissi: ɪʒ
nó recóciliet i amicitia: qō ꝓz i actibꝰ hu
manis. Si. n. alicui offēse i regē cōsideꝝ
ret ꝓcise ſm legē absciſio manꝰ: si isti etiaʒ
iuuto abscindat manꝰ satis patet t regi sat
fit sufficienter: q; ſm iusticiā nó ab eo exige
re vult vltrioꝝ penā t tñ nó recipit eū in
gram t in amicitiā. Multo igit magꝰ pos
set sufficere ꝓ punitione culpe si aliqs sibi
debitā infligeret penā: ɪʒ nó ad gram vel
amicitiā iudicis offēsi. Ex tertio membꝝo
posset dici q talis si ꝓp nouū pctm i qō re
cidiuauit dānet añqʒ tota pniaʒ ꝓleuissʒ
puniet i inferno tpaliꝝ pena cōmīdente illi
q̄ nó fuit hic soluta: t pꝰ aliqō tēpus ñ pu
niet aliq̄ pena ꝓ illis peccatis ꝓ qbus fuit
pnia illa imposita sicut t de venali: q; mo
riēs in pctō venali simul t mortali nó pu
niet eternaliꝫ ꝓ venali: vt dicēt. j. Et eodeꝫ
modo i ꝓposito. Exquo. n. ſm plenā iusti
ciā punitiuā semel ē imposita pena tpalis
isti ꝓ peccato de quo vere penituit: nunqʒ
isti ꝓ isto pctō debet nisi pena tpalis: t illa
soluta nulla alia. Hec Scotꝰ. Ad ꝓcordi
am oīuʒ pōt dici q aut satisfaciēdū ē ꝓxi
mo aut deo. ꝓmo casu in quocūqʒ statu fu
erit facta sufficit. Nō. n. interest ꝓximi cuiꝰ
meriti fuerit satisfaciēs. Ꝓpterea t bo
na fides nó patit: vt bis ab eodē idē ōbitū
exigat. ff. de re. iurſ. bona fides. 2ᵒ casu di
cendū q satisfactio pnialis respectu q̄ntī
tatis posita ē in arbitrio sacerdotis: vt. §.
pnia. 2. §. 1. Ad pꝰ aliqualē pniam sine qua
regularit oīno fieri nō pōt: vt. §. §. 9. cum
additione. a volūtate ꝓfessionis ꝺpēdet vtz
satisfactio ex̄ charitatē fcā debeat ītari vel
nó: t si de eiꝰ volūtate ꝓstat stamꝰ illi: q si
ñ ꝓstat recurrimꝰ ad ꝓiecturas. Adhuc si inīū
cta pnia nó relinqt post se aliquē effectuꝫ:
sicut ē oīo: nó ꝓesumit ipositā ad satisfa
ctionē pene: ɪʒ ad impetratoꝝ recóciliatō
nis seu gratie remissiue q̄ haberi nó pōt:
nisi p opera facta i charitate. Jō hꝰi pnia
ɔz tanqʒ inualida quo ad hoc iterari. Si
milr vi iteráda qñ pctm ānullat effectū in
ūicte pnie: sicut t visitare loca indulgētie
ad que iuuliter accedit q ē extra charitatē
Jō illuc accedere videt taliter iuuictuz vt
non sit inutile ɪʒ exeo sequat effectus: nisi
cōstaret sacerdoti illud iuuenisse potius

ad penā peregrinatōnis ꝯ indulgētie acq
sitionē. Si vo iniūcta pnia relingt p se ali
quē effectū reruz seu corporis diminutiū.
p sumit iniūcta ad satisfactionē pene q̄ pōt
ēt ex charitatē fieri: vt dicit Scot⁹. Jō nō
ē necesse iterari fm eundē. t Tho. nisi pe
nitētia h⁹ esset valde parua respectu pso
ne penitētis t pctōz ab ea cōmissoz. Mā
tā parua penitētia nō videt iniūcta ad sa
tisfactionē pene: ꝫ ad impetrationē gratie
remissiue q̄ ex charitatē haberi nō potest:
propterea illā necesse ē iterari: fm Ricar.
Et sic doctores pcordāt. Et ex his pōt itel
ligi q⁹ ad vitādū dictas ābiguitates dz pa
rochus sacdos pēnitētī aliquā iūgere satisfacti
onē quā stanz exeq̄tur viuēs in statu gre: t
exinde quo ad reliquā satisfactionē quam
succedente agere dz: t ei declarare vtz ōbe
at illā iterare si ex charitatē egerit. Et ꝫ in
aliquo casu satisfactio iterari debeat si ex
charitatē fiat vt p̄z etactū ē tamē hoc t qō
cunq; aliud bonū etiā extra charitatez fa
ctū valet t vtile ē ad multa: de pe. di. 5. fal
sas. t notat Ricar. 4. sen. dis. 15. B Et
nota q⁹ nō est in peccato mortali q̄ est con
tritus: vt. s. contritio. §. plt. Multa que p
tinent ad satisfactionē: vide. s. elemosyna
Jtē ieunīū. Jtē oīo. Jtē penitētia scō.

Candalum

Quid sit. gen
fm Tho. se
cūda scōe. q. 43. Sicut Hieronymus dicit sup illud Matth. 15. Scis quia pharisei auditō vbo hoc scādaliçan sūt qō
greci scādalū dicunt: nos offēsionē vel in
iuriā vel ipactionē pedis possumꝰ dicere.
Cōtingit. n. qnq; q⁹ aliqs obex ponit ali
cui i ma corporali cui ipigens depomit ad
ruinā: t talis obex dī scandalū. Et sīr i, p
cessu vie spūalis ptingit aliquē dispōni ad
ruinā spūalē p dictū vel factū alterius unde
tū. s. aliquis sua admonitione vel inductō
ne aut exemplo trahit alterz ad peccandū
thoc ppriē dicit scandalū. Quod aūt fm
ppriam rōnē dispōni ad spiritualem ruinam: nisi quod habeat aliquē defectū recti
tudinis: qz id quod ē pfectē rectuz magis
mouet hominē cōtra casū q̄ ad ruinaz in
ducat. Et ideo cōueniēter dicit q⁹ scanda
lum ē dictum vel factū minꝰ rectum pbēs
alteri occasionē ruine. Et hec diffinitio su
mitur ex glo. Matth. 18. A Eādē diffi
nitionē ponit Rico. de ira. super ps. 49
B Scandalum tamē aliquādo sumitur
large, p quolibet impedimēto: Matth.
16. Scandalum mihi es.

Utz scandalū sit peccatū. Rndeo fm
Tho. vbi. s. Duplex est scandalū. s. passi
uum in eo qui scandalizat: t illud ē semp
peccatū. Non. n. scandalizat nisi inducēdo
aliqua iter runt spiritualē ruinā q̄ ē pctū.
Aliud ē scandalū actiuū. s. qō est in eo qui
scādalizat: t hoc ē etiā sp peccatū: quia vl
op⁹ qō facit pctū ē vel ēt si nō ē peccatuz
saltē ḥz peccati siue mali spēm: ideo dimit
tendū ē, ppter, primi charitatē ex q̄ vnus
quisq; conat saluti, primi, prudere. Et sic q
nō diminuit ꝯ charitatē agit. A. Aū t. 1. ad
Thessal. vlt. dī: Ab omni specie mali abstī
nete vos. Et facit ex de vi. t ho. cle. cuz ab
omni. B Sz cū scandalū patiētis pōt ee
sine peccato agētis: vt puta cū aliqs scāda
lizat de his que aliqs bene facit: t que spe
cie mali nō habēt. A qz hoc casu nō est
scandalū actiuū ḥz passiuū. s. qz nō procedit
ex facto agētis ḥz ex passione t culpa pati
entis: d quo Matth. 15. circa scādalizatos
pharisees dī: Sinite illos qz ceci sunt. tē.
Et nō solū a pctō vel a specie pcti abstinēdū ē ad remouēdū scandalū: ḥz qnq; etiaz
a licitis: vt pz in sequētib⁹. B Jtē scāda
lū agētis pōt esse sine peccato patiētis: vt
cū qs inducit alū vbo vel facto ad pctū.
Jste qdē q̄tū ē de se scādalizat: ḥz si alⁱ nō
consentit inanis est a peccato.

Utz scandalū sit spāle pctū. Rn. fm
Tho. scōa scōe. q. 43. Scādalū passiuū. s.
i eo q̄ scādalizat nō pōt ee spāle pctū: qa
ex dcō vl fcō alteri⁹ aliquē ruere p̄ingit fm
qōcunq; gen⁹ pcti: nec ipsa sūptio occasionis
dat spālē rōnē pcti. Scādalū vo actiuū. s.
i eo q̄ scādalizat pōt sumi dupliciter. s. p se t p
accidēs. Per accidēs qdē q̄n ē pter itētō
nē agēntis: vt puta q̄n aliqs facto suo vel vr
bo iordinato nō intēdit alteri dare occasi
onē ruine: ḥz solū satisfacere siue voluntati: t
sic scādalū nō ē spāle pctū: qz qō ē per
accidens nō p̄stituit spēm ḥz ēt circūstātia
aggrauās. s. quod i publico fit. Per se ve
ro est scādalū actiuū qn̄ aliqs inordinato
suo dicto vl fcō intēdit alū trahere ad pec
catū: t sic ex inductione spālis finis sortit ra
tionem spālis peccati. Finis enim dat spe
ciem inmortalibus. A Jdē in sum. lib. 3.
ti. 30. q. 3. Et §. precēdēs ptetur, c. ti. q. 2. B

Utr̃ scādalū sit peccatū mortale. Rñ. fm Tho. vbi. s. Scādalū passiuū potest esse veniale quasi habens impactionē nñ puta cum aliquis ex inordinato dēco vel scō alterius ꝓmouet motu pcti venialis. Quādoq; vo est pctū mortale q̃n hñs cū ipactione ruinā: puta cū aliqs ex inordinato dicto vel scō alteri⁹, pcedit ad pctū mortale Scandalū aūt actuū si sit per accidēs pōt ēe q̃nq; veniale: puta cū aliqs vel actū peccati venialis cōmittit vl actū qui nō est fm se peccatū: sed hz aliquā spēm mali cū aliq̃ leui discretiōe. Quādoq; vo est peccatū mortale siue quia ꝓmittit: actū pcti mortalis: siue qr pterit salutē, prima: vt p ea ꝓseq̃ns nō ptermittat facē qđ sibi iubuerit. Si vo sit p se: puta cū itēdit inducē alū ad peccādū: sic dē itendit inducē ad peccāduz mortaliter: est peccatū mortale: r sili⁹ si itendat inducē ad peccandū venialit p actū peccati mortalis. Si vo itēdat inducē ad peccatum veniale per actū peccati venialis est peccatū vēiale. ¶ Jdē in sū. c. ti. q. 2. B

Utrū bōa spūalia sint ꝓpter scādaluz dimittēda. Rñ. fm. Tho. vbi. s. Quedaz bona spūalia sūt de necessitate salutis q̃ ptermitti nō possunt sine peccato mortali. Manifestū est aūt q̄ nulli⁹ dz peccare mortaliter vt alteri⁹ peccatū ipediat: qr glz pl⁹ tenet sibi ipi alteri: r tiō ea q̃ sūt de necessitate salutis ptermitti nō debēt, ppt scādaluz vitādū. Jn alijs aūt spūalib⁹ bōis que nō sūt de necessitate salutis: vī distinguendum: qr scādalū qđ ex eis aliqñ orit quādoq; ex malicia, pcedit: cū. s. aliq volūt h⁹i bōa spiritualia ipedire scādalū pcitādo. Et hoc ē scādalū phariseoz q de doctria xpi scādaliçabant: qđ esse ptēnēdū xps docet: Mat thei. 15. Quādo vo scādalū, pcedit ex infirmitate vel ignorātia: r h⁹i scandalū est pusillozū: ꝓpter qđ spūalia opa sūt occultanda vel iterdū etiā differēda vbi piculū nō immineret quouisq; redduta rōne h⁹i scādaluz cesset. Si aūt post redditā rōem duret taz vī q̄ q̃ inde scādalū sumut nō ex ignorātia sed pot⁹ ex malicia, pcedat: r sic ꝓpt ipsuz nō sūt spūalia bona dimittēda. ¶ Lon. Pe. vt in sum. eo. ti. q. 5. B

Utrū punitio pctoz sit, ppt scādalū dimittēda. Rñ. fz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 43. Penaz iflictio intrñ hz rōem iustitie inquātū peress pctā cohibent. Si aūt per iflictōez pe narū manifestū sit plura r maiora peccata seq: tūc penarū iflictio nō cōtinebit sub iustitia. Et in hoc casu a pctoz punitōe cessandū est: vt dicit Aug⁹. ¶ Hoc dictum habetur. di. 50. vt constitueretur. B

Utrū a sacra doctria, ppter scandalū cessandū sit. Rñ. fz Tho. vbi. s. Circa doctrinā duo ꝓsideranda sc. s. vitas q̃ docet: r ipe act⁹ docēdi quoz ꝓmū ē ō necitate salutis vt. s. Jriū vitati nō doceat: sed vitatē fm ꝓgruentiā tpis r psonaz ꝓponat ille cui incūbit docēdi offiñ. Et tiō ꝓpt nullū scādalū qđ seq videat dz hō ptermissa vitate salutē dicē. ¶ Facit. 22. q. 2. nego. cū duobus. c. se. r. eī de vsuris sup eo. B Sz ipse act⁹ docēdi iter elemosynas spūales cōputat: de qb⁹ in se. §. di. ¶ .s. virū, ppter scādalū sint dimittēde. ¶ doctria aūt qī etiā si hēat ex offō excusat qñ, ppt idispositionē audientiū iutilis eēt. Dī eni Eccl. 32. Ubi nō est audit⁹ nō effūdas fmonē. Ad hoc etiā. ii. q. 3. qñ. r notat in dcā. q. 5. B

Utrū ipletio ꝓsilioz: largitio elemosynaz r h⁹i opa mie sint ptermittēda pp scādalū. Rñ. fz Tho. vbi. s. Quādo talia nō sūt ō necitate salutis lz ppt scādalū ñ sint simpliciť dimittēda sūt tñ iterdū occultāda r differēda pp scādalū pusillozū quousq; fdita rōe scādalū cesset. ¶ Hō tamē dz qs facilis esse ad credēdū q̄ alij scandalizent de bono ope: nec facile ppt metū scandali dz a bono cessare: cū debeat ꝓsumē ō alijs pot⁹ q̄ sint boni q̃n mali. Durāte tamē cōscia q̄ alij scandalizent ex illo bono nō dz facē ꝑ cōsciam fm glo. Ray. r in dcā. q. 5. B Quādo aūt ꝓsilioz obſuatio r ipletō operū mie sūt de necessitate salutis: vt pz i his q tā nouerūt ꝓsilia: r in his qb⁹ ex debito iminet defectib⁹ alioz subuenire: vel i tpalib⁹: puta pascēdo esurientē: vel in spūalibus: puta docēdo ignorātē: r hoc siue fiant h⁹i debita pp inūctū offiñ: vt pz in plat: siue pp necitatē idigētis: tūc eadē rō ē de h⁹moi sic de alijs q̃ sūt de necitate salutis ō qb⁹. s. dañ ē. §. 5. ¶ Jdē i dcā. q. 5. B

Utrū correctio fraterna sit, ppter scādalum dimittēda. Rñ. fm Tho. scd̄a scē q. 43. Correctio fraterna ordinatur ad emendationem fratris: r ideo tñ computāda est inter spūtualia bona iquātū hec cō

seq pōt qō nō ꝓtingit si ex correctione frat scādaliçēt: t ió si ꝓpter scādalū correctio dimittat nō dimittit spūale bonū. ¶ De hoc latius. ē. correctio. 2. per totū. B

Utr peccatū veniale sit cōmittēdū pp vitandū scandalū. Rñ. ꝑz Tho. vbi supra: ¶Peccatū veniale ꝓpter vitandū scādalū nunq̄ ē faciēdū. Si. n. faciēdū ē iā, nō eēt peccatū. Mā t ꝓtingit aliqd, ppt aliquam circūstantiā nō eē pctm: qō illa circūstantia sublata eēt pctm veniale: sic ē vbū ocioſū ē peccatū veniale: qđ absq̄ vtilitate dicit. Si aūt ex cā rōnabili, pferat: nō ē ocioſū: neq̄ peccatū simplr. ¶ Dic clarꝰ q̄ nllū pctm ēt veniale faciēdū ē, ppt vitādum scādalū. Sz bene ꝓtingit inēdū q̄ aliqd qō eēt de se peccatū si fiat, ꝓpter vitādū scādalū: nullū ē peccatū: vt ē in exēplo ꝓpoſito t patet per eundem Tho. cui con. ¶De. t Ray. vt in dicta. q. 5. B

Utr tpalia sint, ꝓpter scādalū dimittēda. Rñ. ſm Tho. vbi. ē. Distinguēdū est: q: si tpalia sint necꝫ ad ꝓseruādū cōmissa sicut bona ecclie cōmittūtur ꝓlatis: t bona cōia reipublice cōmittunt recto abꝰ: talū ꝓseruatio sic̄ t depoſito ꝓximet his q bus cōmissa sūt ex necessitate: t ió ñ sūt, ꝓpter scādalū dimittēda: sicut nec alia ō necessitate salutis. Ñ t btūs Tho. cātuarie sis repetūt res ecclie cū scādalo regū. Si vero tpalia sūt talia quoꝝ nos sumus dñi dimittere ea tnēdo si penes nos habeamꝰ vel nō repetēdo si apud alios sint, ppt scandalū qñq̄ debemꝰ: qñq̄ nō. Si. n. oriat ꝓpter ignorātiā vel ꝓpter infirmitatē aliorū: qō dicimꝰ eē scandalū pusillorꝫ: tunc vel totalr dimittēda sūt tpalia: vel aliq̄ scandalū secandū. s. per aliquā admonitionē. ¶ Ñ Aug⁹. li. de ſmone dñi i mote dic: Dandū ē qō nec altari nec tibi noceat q̄ꝫ tū ab hoīe credi pōt: t cū negauerī qō petit i dicāda ē ei iuſticia: t mehꝰ ei aliqd dabis cū iniuſte petēte cōtexeris: vt i ſum. co. ti. q. 6. vbi hec oīa notant. B Si vo scandalū oriat ex malicia qō ē scādalū pharisee oꝝ: tūc, ꝓpter eos q sic scandalū ꝓcitat non sūt tpalia dimittēda: qr hoc etiā nocēt bono cōi eo q darēt malis occasio rapiēdi: t nocerent ipſis rapiētib⁹: qr retnēdo aliena in peccato remanerēt. ¶ Hoc verū nisi in aliquo casu spāli charitas aliud suadēt s. ꝓpter bonū pacis: vt pōt colligi ex dcis ē. bellū primo. §. x. nisi extrema necessitas imineret. Unde vt t notatī dicta. q. 6. glo. Ray. dicit: Si status meꝰ vel familie mee non ē in tuto si careā re mea: puta qr pauper sū t indigeo: t ero in periculo incidēdi in impatientiā aut murmuratiōnē contra deū: nō teneor rez meā dare: aut a repetitione cessare: cū debeat plus me diligere t meos q̄ꝫ extraneū. ꝓpter hoc. n. excusat q indigēs ab alio accipit ad vsurā. Si aūt in tuto sit statꝰ meus t familie mee: credo q̄ debeā dare rez petitā, ꝓpter hꝰ scandalū vitādū: si credo eū re illa bñ vsurꝫ: alr ñ qr eēt dare gladiū in manu furiosi. B

Utr cibꝰ sit dimittēdus, ꝓpter scandalū. Rñ. ſm Tho. vbi. ē. Cibus nō ē totaliter dimittēdus, ꝓpter scādalū: qr sumere cibū ē de necessitate salutis: sz talis cibꝰ bene est, ꝓpter scandalū dimittēdus ſm illō 1. Corſ. 8. Nō manducabo carnē in ēternū ne frēm meū scandalizem. ¶ Facit ad ꝓ dicta qō deū ē i. §. ꝓcedēti. i additiōe. B

Utr debeamꝰ, ꝓpter scādalū vitare iudicium. Rñ. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 43. sicut dī: Matth. 5. Volēti tecū in iudicio ꝓtēdē t tunicā tuā tollere: dimitte ei t pallū. Ō vt dic̄ Aug⁹. intelligēdū ē ſm ꝓparatōnez animi: vt. s. ꝓ sit paratus ꝓtus pati iniuriaꝫ vl fraudē: q̄ꝫ iudiciū subire: si hoc expediat: qñq̄ tñ nō expedit: vt i. §. xj. dictum est. Et sili intelligēdū illud apli. i. Corſ. 6. Jā qdē oīno delictū ē in vob q̄ iudicia hētis in vob. Quare nō magis iniuriā accipitis. Quare non magis fraudem patimini.

Utr ꝓpter scādalū dimittēda sint ista tpalia bona q̄ sūt debita, p spūalib⁹. Rñ. ꝑz Tho. vbi. ē. Distinguēdū est: qr aut tale scādalū, pcedit ex ignorātia sive infirmitate aliorū: aut ex malicia. Et si qdē ex ignorantia: tūc pñt nō accipi vl differri: vt. ē. §. x. dcīs ē q icipit: Utr tpalia. Ñ apls seminās spūalia tpalia stipēdia nō accepit: ne offēdiculū daret euāgelio xpi: vt ꝑz. i. Corſ. 9. Utabat. n. scādalum qō, pcedebat ex ignorātia gēlū q hoc nō ꝓsueuerāt. Et ió ad tps abstinēdū erat vt ꝓus īstrueret hoc eē debitū. Et ex sili cā ecclia abstinet a decimis exigēdis i terr] i qbꝰ nō ē ꝓsuetū decimas solui. Si vo scādalū, pcedat ex malicia: agēdū ē vt i dicto. §. x. ē. dī.

¶Done q̄ aliqs ꝑz bonā ꝓscīam apō deū: nullū tñ de eo scādalizant hoies vtrū

sufficiat. Rñ. fm Ray. Posset videri q̄ sic. 2. Cor. 1. Glia nr̄a hec ē testimoniū cō scie nr̄e. Jtē. xj. q. 3. sēti. Dicas tū q̄ ḡtuz i se ē glz dz nūi satisfacē alijs unctionē suā oñdēdo: t cām t spēm mali remouēdo. Mob. n. necessaria ē vita nr̄a: alijs fama. xj. q. 3. nō sūt. Si aūt ipsi nolūt recipe satisfactionē parati sēp repchēdē t nō imitari: dolere debēt q̄ illi peccāt: t sufficit. xj. q 3. int̄ v̄ba. A Et ibi pz q̄ p nob ō talib⁹ debem⁹ gaudē. Dicitur. n. ibi q̄ si i pscia nr̄a nō inueniat malū qđ de nob hoies loquūtur: i magnā debem⁹ leticiā, pslr. Et idē quod ħ notat in sum. e. ti. q. 7. B Et hoc idē hēs. s. fama. §. primo.

Cientia ē studiū clericoz uz. Nō clicus dz habē sciaz sacre scripture t aliaz lraz t negocio rū: vt. s. ordinādus. §. 4. Et sacrā qdē scripturā debēt scire clerici ad subditoz aias ſformādas. 36. di. c 2. §. ecce. t. c. sigs vult Sclares v̄o scias debēt scire ad eruditionē vt possint discernere vez a falso t p eas hie aditū ad sciam pietatis: nō aūt ad voluptaté t delectationē. 37. di. §. cum ergo. Propter hoc statutū ē vt in certis ecclijs habeat doctoz t theologie t artiū liberaliū vt. s. magister. i. §. i. Et intelligal de artib⁹ libalib⁹. s. grāmatica pncipalr: t ēt dialetica: t rhetorica: q̄ ille spālr eruditūt homines ad sciam pietatis. Sec⁹ de aruthmetica: musica t astrologia: q̄ ille lz in se cōtineāt veritatē nō tñ ducūt ad pietatē: di. 37 sigs. A Jbi nihil dī de rhetorica. B Et tñ scias nūc dictas gn ēt poeticas pūt aliqui qñq̄z nō solū licite sz ēt meritorie studere: vt. s. errores gētiliū legēdo detestent t vtilia q̄ in eis inueniūtur ad aditoziū sacre eruditionis puertāt. 37. di. turbat. t. c. sigd veri. Mā t sigs adūsus mathematicos velut scribere imperit⁹ matheseos: risui patebit. 37. di. q ō mēsa. Paulus quoq̄ aplis aliqua philosophoz t poetaz suis scriptis ididit: vt i dicto. c. turbat. Ānō i. Cor. 15. Menādri phi suiam pōit dicēs Corrūpunt bonos mores colloga mala. Et ad Titū pmo Epiminedis poete v̄sicu lū inducit: Cretēses semp mēdaces: male bestie: vētris pigri. Et ō athenienses disputās Atratri poete testimonio utit dicēs de deo: Jpsi⁹. n. t gen⁹ sumus. Act. 17. Hieronym⁹ ēt vsus ē v̄bis virgilij: de cōse. di. §. nūq̄. t auctoritate Galiēi t Hippocratis: de conse. di. §. ne tales. Jtez Aug⁹. v̄ lib⁹ Lucani. 26. q. 5. nec mir. circa pncipiū. A Hec v̄ era nisi ex studio haz scia ruz pternutātur vtilioza: q̄ nō mediocriter errat q̄ min⁹ bonū pfert maioribono. Et idē qđ ħ notat in sum. li. 3. ti. 5. q. i. fm Ray. t Ul. B Debet etiā clicus sue plat⁹ hie sciam negocioz tpaliū: vt ħ. j. §. 4.

Utz clici possint audire leges aut phy sicā. Rñ. Possūt verūtñ nō causa cupiditatis vel voluptatis: ar. 37. di. c. primo. t. c. legim⁹. primo t. 2. t. c. iō. nisi sint de illis t de qbus dictū est. s. excōicatio pmo. §. 2. v. 6. t. §. 3. v. 14. A Jdē i dcā. q. i. B

Quanta sciam debet hie persona ecclesiastica. Rñ. Quilibet pelar⁹ debet habere sciam litterature: t si nō eminētē saltem competentez: aliter pōt remoueri: extra de eta. t qua. Cjus. t extra ō renūc. nisi. ex de elec. cū nobis olim. Scia aūt competēs vocatur q̄ necessaria ē ad executionē cuiuscūq̄ ordinis: sicut sacerdos iq̄tū deputat⁹ est ad celebrandū diuinū officū tenet scire tantū de grāmatica q̄ sciat verba cōgrue pferre t accēmare: t qō intelligat saltē ad litterā ea q̄ legit: unde tū v̄o est miſter sacroz tenet scire q̄ sit debita matia cuiuslibet sacri: t modū rite disp̄ēdi ea. Jnde tū v̄o ē doctoz tenet scire saltē rudimēta t articulos fidei p dilectionē oparū A i. fidē t opa fidei: q̄ fides si nō hz opa mōtua ē in semetipsa: Jac. 2. t sic tenetur scire ptinētia ad salutē. s. q̄ dz agē: a qbus debem⁹ cauē: t qūo a pctis debem⁹ resurgere. B Jnde tū v̄o ē iudex pscie tenetur scire distinguere inter lepā t nō lepā pcatoz. Con. Tho. in. 4. dis. 24. addens q̄ ad cōos ptinet scire ēt ea q̄ difficultatē i lege dei faciūt vel facere possūt. A Jdē nōtur i sū. e. ti. q. 2. fz Ul. Ray. Pe. Alb. t Tho. vbi ēt p̄t colligi q̄ id qđ dī de sacerdote hz locū ēt i alijs clicis vt debeāt scire ptinētia ad offiū sui: t sic saltē scire grāmaticā tē. vt dcm̄ ē tñ tū ad eos ptiet hz gd⁹ eoz. De scia aūt pfessoz dcm̄ ē. s. cōfessoz 2. §. 3. i addit̄oe. Sz t seclares tenent scire ad eoz saltē ptinētia t hie pptēté noticiaz mysteioz salutis t articloz fidei: t sacroz ecclie: vt. s. fides. t eoz q̄ eis ānexūt. s. operū fidei: vt dcm̄ ē. s. vz q̄ agē debēt ad q̄ p tinet noticia pceptoz cōiuz. Et q⁹ debēt

eauĕ ad q̄ ptiet noticia pctōz salte gnāliū
t quō debeāt a pctis relurgē: ad q̄ ptiet no
ticia debite pnie t ꝓfessionis. Si vō negle
xerit qs hec scire ꝛz cómodūtē t ꝓditōez
suā: hz ꝫ se illō. i. Cor⁹. 14. Sigs ignorat
ignorabit. Et ad hoc faciat qō nōt Alexā
der de ales sup. 2. sen. di. 39. q. 20. q̄ incipit
Octauo querit. B

Utz plat⁹ debeat hīe sciaz tpalīū rex.
Rñ. Sic. nā debēt plati ībdi⁹ nō solū spi
ritualia: ꝛz ét cānalia ībdicia mīstrare exē
plo xpi q turbas sequētes nō solū vbo: ꝛz
ét vtute sanabat: t cozpalib⁹ alimētis refi
ciebat. Et vt hec plene pficē possint oz eos
hīe solertiā seclariū negocioz: vt cozcau
tela t ecclie fuent idēnes: t cuiq; necessa
ria ꝓ suo mó ībmīstrent: di. 39. p totuz. Et
nō q; hz gs pp hoz simplicitatē repellat ab
obtinēdo bñficio: nó tñ deijcit ab obtēto
hz dat ei coadiutoz. 7. q. 1. q: ff. eē de elect.
cū i cūct⁹. Sec⁹ aūt i lfatura: q: si nó hēat
salte cóptētē pōt remoueri: vt i pce. §. dī.
Al Jdē i dcā. q. 2. hz Al. Host. t Ray. B

Utz mag⁹ expediat iīstē scie thxologie
vl intēdere saluti aiaz. Rñ. fm Tho. i quo
liber. Hec duo adūicē cópari pōt dupl⁹
l. absolute t i aliquo casu. Est ergo ꝓside
rādū q⁹ i aliquo artificio melioz ē g dispo
nit de artificio: t dī architector q̄ aliquis
manualis q ope exeqtur hz q⁹ ei ab illo di
ponit. Ūñ i edificijs ꝓstruēdis maioz mē
cede ꝓducit qō ō edificio dispōit q̄nis ni
hil manib⁹ opet q̄ manuales artifices q
dolāt ligna t icidūt lapides. Jn edificio āt
spūali sūt q̄si manuales oparij q ptiāriē
iīstūt cure aiaz: puta sacra mīstrando vel
aliud h⁹i ptiularit agēdo: hz q̄si pncipa
les artifices sūt epi q iperāt t disponūt q̄li
ter p̄ dei offiū suū exeq debeāt pp qō epi. i.
supintēdētes dicunt. Sili⁹ t thxologie do
ctozes sē q̄i pncipales artifices q: ingrūt t
docēt q̄li⁹ alij debeāt ꝓcurare curaz. Sipli⁹
igf meli⁹ē docē sacrā scripturā: t mag⁹ me
ritoriū: si bóa itēcīōe agat q̄ ipēdē ptiā
rē curā saluti h⁹ t illi⁹. Ūñ t aplūs de se dīc
i. Cor⁹. 3. Nó misit me xps baptizare sed
enāgelizare: q̄ nō in sapia sermonis ne euacue
tur crux xpi. Et. 2. Timo⁹. 2. dīc hec
Al. s. vba: vtibi pz doctrie aplice. B. ꝓmē
da fidelib⁹ q idonei erūt t alios docē. Ip
sa. n. rō demōstrat q⁹ meli⁹ē erudire ō pti
nētib⁹ ad salutē eos q i se t i alijs pficē pōt
q̄ simpliciores q i se tñ possūt, pficē. Jn ali⁹
quo tñ casu necessitate imminēte ō bēt ēt epi
t docto: res itermisso, pho offō pticlariē itē
dē cure aiaz. Al. Jdē i sū. e. ti. q. 4. B. De
mā scie. ē. discē. t. ē. mgī. i. t. 2. t. j. studiū

Cisma hz Wo. Bof. t Ray.
ē ab vnitate seu abvni
ūsitate fidei illicit⁹ discessus. Et dī
a scissura q̄ ipsum fit. 24. q. 1. scisma. Al
Quo aūt ad gnālē acceptōnē: scisma ē dis
sensio eoz inter quos vnitas eē dz fm eos
dē: vt in sum. con. li. i. ti. 6. q. i. B

Que ē dūa inē scisma t hēsiz. Rñ. fm
Ray. Hēsis i pncipio sui hz puēsū ōi doc
ma: qō nō hz scisma: hz i fine ꝓfigit aliquā
hēsiz vt recte videat ab ecclia recessisse. 24.
q. 3. inē hēsiz. Pō ossz igf dici q⁹ tal⁹ ē dūa:
q̄lis ē inē dispōnē t hītū. Al. i. inē cāz t cā
tū: dcō. c. inē hēsiz. Al⁹ tal⁹ ē dūa q̄lis ē iter
gen⁹ t spēz: q: ois hereticꝰ ē scismaticꝰ t ñ
ecōuerso: vt ḥ i fi. ti i sū. cō. e. ti. q. 2. vbi hec
nōnt. B Pāmo. n. dī scisma: hz cū ptia
cit ihesit sue secte asserēs nō eē obtēdēdum
Romane ecclie: ē hēsis: q: peccat i illo arti
culo: scāz ecclīaz catholicā. Dīs. n. hereti
cus ē scismaticꝰ: hz nó ecōuerso. Jō Bof.

Utz scismaticꝰ vl hēticꝰ hēat aliquam
ptātē spūalē. Rñ. hz Tho. 2ª 2ᵉ. q. 39. Du
plex ē ptās spūal. Una qdē sacrāl: alia iu
risdicōnal. Sacrāl⁹ qdē ptās ē q̄ p aliquaz
ꝓsecratōnē ꝓfert: t tal hz sua cōmā remā
net i hoie q̄dū vnit huic i scisma sū i hē
sim labat: qō pz ex hoc q⁹ redīt ad ecclīaz
nó iterū ꝓsecrāt: hz tñ tales vsū ptātis amit
tūt: ita q⁹ nó hz eis sua ptāte vti. Si tñ vsi
fuerīt: effectū hñt i sacrālib⁹: q: i his hó ñ
opat nisi sicut istrumētū dei. Ūñ effect⁹ sa
crāl⁹ nó excludunt pp culpā quācūq; có
ferēt⁹ sacrm. Ptās aūt iurisditōnal⁹ est q̄
ex simplici iunctiōe hois ꝓfert: t ió ñ imo
bilit adhēt: t i scismatic⁹ hēticꝰ ñ manet.
Ūñ nec pōt absoluī n⁹ excōicat: aut idlgē
tias facē: aut aliō h⁹i: t si fecerit nihil ē fa
ctū. 7. q. 1. nonacian⁹. Al. Jō i sū. e. ti. q. 3.
B Qualiter scismatici puniunt. Rñ.
hz Ray. Al deo qdē legunt mlttpliter puniri
vt dathā t Abirō q hiatu tre absoꝛpti sūt
Numeri. 16. Jtē. x. trib⁹ q̄ hieroboaz ad
hesit date sī i dispōnē. 3. regū. 12. t. 13. Al. cō
tūct⁹ sequtib⁹. B. t alijs multis exēplis. Al⁹
hoie quoq; suo a iudice puniunt ꝓ excōica
tōnē l dpositōnē. 23. di. i noīe dñi. eē. c. c. 2

Item puniuntur pecunialiter: ar. 23. q. 7. q. aūt. Ité si necesse est mānu etiā militari sūe armata. 17. di. nec licuit. xj. q. j. petrus. Et de his penis etiā tāgit. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 39. A Jdē in sū. có. co. ti. q. 4. B

Qō sit grauⁱ pcūs: scisma vel hereſis ḡn. fz. Tho. sēda sēde. q. 39. Hereſis simpliciter est ḡuis pcūs: qz ē pcūs ꝫ ipsum deū fm q in se ē. p̄ma vītas cui fides innititur. Scisma aūt est ꝫ ecclesiasticā vnitatē q est minⁱ ḡ ipse deⁱ. Ex aliq̄ mī circūstantia ꝓtingē posset q aliqs scismaticus ḡuⁱ peccaret ḡ infidelis aliqs: t hoc pp maiorē ꝛtemptū: vel pp maⁱ periculū qō iducit: vel ꝓpter aliquod ḫmōdi. A Jdem in sum. co. ti. q. 5. B

Qualr rectōres a scismate sūt recipiēdi. ḡn. Scismaticⁱ volēs redīr dz abnuare scisma t satisfacē ad mādatū ecclesie: t dz recipi cū manⁱ iposītōe. A .i. ecclesiastica ptāte p quā dz a pctō scismatis t penis ex eo seq̄nūbⁱ absciui: vt pōt colligi ex iurⁱ allatis. B vt accipiāt spūm scīm qui extra ecclesiā nō est nec dari pōt. 24. q. j. dicimⁱ. t. c. pudēda. t. c. scisma. Et siḡs rectōciliatⁱ dicat secū circa ordies dispēsatū: ꝓbare dz ab eo q pōt dispēsare: vt ex. e. c. fi. A Jdē i sū. e. ti. q. 6. fz Ray. t gof. B

Quis pōt dispensare cū ordinatis ab hēretico scismatico l excōicato. ḡn. fz Jo. Si sciēter a tali ordiné receperūt tūc solus papa dispēsat. Si vō ex ignorātia nō tamē supina. tūc p discretū ꝓlatū cū talibⁱ poterit dispēsari: ex de ord. ab epo q re. c. j. t 2. Sz in ēpatu solⁱ papa dispēsat: ex d elec. qz diligētia. Et de sic ordiatis hēs. s. ordinatus. j. §. pe. t fi. A Jdē qō in h. §. nōtur i sū. e. ti. q. 7. B Excōicatōes scē a scismatici nō valēt: vt. s. alienatio. §. pe. t q inutil eis ē excōicatⁱ: vt. s. excōicatō. j. §. 2. in fi.

Ecretorum

fuelatio vide sup ꝛa reuelatio. t. j. testis. 3. §. ij.

Editio

vtrū sit mortale pcūm ḡn. fz Tho. 2ª 2ᵉ q. 42

Seditio ꝓprie opponit vnitati multitudis. s. ppli ciuitatis: vel regni: t sic opponit iusticie t cōi bono. A qz fm Aug⁹. i li. de ciuitate dei: pplm deīmināt sapiētes nō ēe cetū multitudis ꝫ cetū iuris ꝓsensu. t vtilitatis cōis sociatū: vt in sū. li. 3. ti. 34. q. 118. vbi hec nōnt. B Et ió ex suo genē ē pcūm mōtale t tāto ḡuⁱ ḡto bonū cōe qō ipugnat p sedītōem est maⁱ ḡ bonū ꝓuatū qō ipugnat p rixā. Pcūm aūt seditiōis primo t ꝓncipalr ptiet ad eos q seditōez pcurant: 2º aūt ad eos q illos sequūtur ptrbātes bonū cōe. Illi vō q bonū cōe defēdūt eis resistētes: nō sūt dicēdi seditiosi: sic nec illi q se defēdūt dicūtur rixosi.

Ententia

Qñq̄ dī sīa lata a iure: qñq̄ a iudice. A iure ḡdo est ō hoc scīm statutū ab eo q ꝓdere pōt: de gbⁱ hēs. s. lex. § 2. Snia vō a iudice est: qñ aliqs iudex iudicat iter ptes: vel qñ excōicat: vt pp cōtumaciā t hⁱ. Silr etiā dr a iudice fieri: qñ nō p modū ꝓstōis ꝫ in modū alicuⁱ malitiā ꝓmissi fert excōicatio sine gnāliⁱ sine spālis. Et silr dico etiā si fiat in odiū ꝓmittētis in futuro: dū tñ nō itendat facē ppetuā cōstitutōez. A vel ptīcularē. Mā si itēdat facere sīam respectu ptīcularū psōarū: aut etiā gnālē sed nō ppetuā: dī ēe iudicis fm glo. Ray. t in sū. li. 3. ti. 33. q. 86. vbi ḫ notātur. Et p dictis cō. Albuc⁹. Sed vi q sē tentia tūc dicat iudicī qñ fuat ꝓcessus t ordo iudiciarⁱ: t nō alr: alⁱs sīa eēt iniusta t iudex puniēdus: ex de sen. exco. sacro. t eo. ti. cū medicinal. li. 6. B

Que ē sīa iterlocutoria. ḡn. fz Ray. Est illa q nō sup ꝓncipali sed sup aliqs qōnubⁱ ꝓfert. s. iter ꝓncipū causē t finē. t est de aliquo teste repellēdo vel recipiēdo: de dilatōe dāda vel nō. Vel pōt dici iterlocutoria: qz iter ptes loq̄ndo, pfert sine scriptu re solēnitate: ex eo. t si li. 6. Bñ tñ dz redigi in scriptis: ꝫ nō est: pp hoc necesse q de scriptio recitet. A .i. in scriptis, pferatur vt in sū. e. ti. q. 27. vbi hec notant fm Ray t glo. cⁱ. B ex eo. qñ. A hoc. c. hī in ti. de pba. B

Que ē sīa diffinitiua. ḡn. fz Ray. Diffinitiua sententia est quādo ꝓncipalis qō diffinitur. ff. de re iudi. l. j. Et debet ꝓferri ab ipo iudice t non ab alio: aliter nō valet: nisi iudex sit episcopus qui potest per alium recitare ad instar illustriuz. C. de sen. ex peu. reci. l. 2. t in auc. vt ab illustri. t qui super eam digni sunt. §. sancimus igit col. 5. extra eo. t si li. 6. A Jstud. c. t si bene facit: alia vero iura allegata. s. parum faciunt. B

Utrum sententia diffinitiua sine scri-

pto valeat i aliquo casu. Rñ. Sūt casus i
gbus valet fm Jo. an. vz qñ brēues si cau
se: t maxime vilū psonaz. t pōt dici bre
uis duoz aureoz. ff. de dolo. l. adest. t. l. p
ce. in fi. A Jste leges nó vident ibi hēri.
Et ō istis causis breuib⁹ vilū psonarū dī
in auc. nisi de qua. j. Et fz Ray. t in sum.
eo. ti. q. 28. cause modice sūe breues dicū
tur trecentoz aureoz vel qngentoz solido
rū. Sz melius videt qō segtur. s. vt ad edi
tur psuetudo: q si nó apparet relinquat iu
dicis arbitrio: p iura. j. allegata. B Jn
spiciat aūt qualitas psonaz: t relinquatur
arbitrio iudicis. ff. de ure deliberā. l. i. eī
de offi. dele. de causis. vl inspiciat psuetu
do loci vel fori. xj. dis. psuetudinis. Jté va
let cū eps in cā ciuili inter clericos iudicat
xj. q. i. ligs cū clerico. t. C. de sen. ex peri.
recī. in auc. nisi. Jté cū p:eses depōsito of
ficio quenā vt reddat administrationē: in
auc. vt iudi. sine quoquo sustra. §. necessi
tatē. coll. 2 A Jbi nó vi hoc clare dicā
tū idē ponit Albuc⁹. B Jté cuz papa p
se pnunciat: valet. n. lz nó tulerit eā i scrip
tis. Jpse. n. solutus ē legib⁹. C. de legi. di
gna vox. Jté fm quosdā valet: si lata sit in
causa mrimoniali: eī de testi. Albuc⁹. A
Et ibi bene vi hoc pbari. Et adē ē in oibus
causis in gbus procedit de plano sine strepi
tu t figura iudicij: vt i cle. sepe. ō v. sig. B

Sentēna dz ferri sedēdo. Jté in loco
publico t honesto. z. q. 3. §. spaciū. in fi. ff.
de arbi. si cū dies. §. si arbiter. Jté dz ferri
de die t nó in tenebris: vt. §. iurisdictio. in
fi. Jté nec dieb⁹ feriatis: maxime solenni
bus t festuis: vt. §. ferie. §. 2. Jté nó debet
ferri p venalitatē. 2. q. 6. §. diffinitiua. Hec
t multa alia regrūtur in sententia: quoz si
aliqō amissū fuerit: nó valebit. A Et de
his mlta ponūtur i p dcō. §. diffinitiua. cū
sequēn. B

Utz sententia a nó suo iudice lata tenea
at, Rñ. est nulla: eī de iudi. at si clerici. ni
si in causa recōuentionis. 3. q. 8. cui⁹ i agē
do. eī de mun. pen. c. pmo t 2. Jtez tenet
sntia cū quis laicus ex certa scia pśentī iu
dicē nó suū. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si per
errorē. A cōmuna. l. é receptū. eo. ti. B
eī de foro cō petēn significasti. Sz hoc nó
hz locū in clericis: q nó possūt in aliuz iu
dicē pśentire: nisi sit plōa ecclīastica: t que
iurisditionē ordinariā habeat: t de volun
tate sui epī: vt i dcō. c. significasti. De hac
mā habes. §. iudex pmo. §. 2. t. §. plt. vel
ēt nisi in cā recōuentionis. Mā t si clericꝰ
conueniat laicū cora iudice laico: t ille laicꝰ
recōuenīat clericū ciuiliter: si ferat sētēnā
ꝫ clericū bene tenet: q: suus iudex ē per re
conuētionē: eī de mu. pen. c. i. t. 2. t. 3. q.
8. c. cuius in agēdo. C. de sen. t inter. om.
iu. cū papiensꝰ. tī auc. t psequēter. Cri
minalr vo laicus clericū conuenire non pos
set cora iudice seclari. xj. q. i. c. i. t. 2. nec re
cōuenire pōt: q: in crimine nó admittitur
recōuentio. 3. q. xj. negāda. t nó relatione
criminū: sz innocentia reus purgat. ff. ō pu
bli. iudi. l. is qui. A Quasi idē notatur i
sum. li. 3. ti. 33. q. 28. ad finem. B

Quid si sūt duo iudices t pferūt diuī
sas snias. Rñ. Si pcesserūt ex iurisdictiōe
ordinaria: tenet p reo: t nó p actore: nisi i
causa fauorabili: puta matrimonio: dote:
vel libertate sue testamēto: si, p his fuerū la
ta. Si vo pcesserūt ex ptāte delegata: pen
det ex arbitrio delegāns. Ad si ex cōpro
misso: neutra dz hīe vigorē: eī de sen. t re
iu. duobus.

Quis effectꝰ ē snie. Rñ. fz Ray. Effe
ctus eiꝰ ē multiplex. Primꝰ est q: p vīta
te accipit ēctum ad ūlcē inter quos lata ē.
Et intellige postq̄ trāsiuit i rē iudicatā. s.
q: ab ea appellari nó possit: qō ē post de
cē dies. ff. de re iud. res iudicata. Jtez effe
ctus snie est qō in actionib⁹ psonalib⁹ i nā
dē executioni infra quatuoz mēses: eī de
offi. dele. querētī. t eī eo. qō ad psultatio
nē. tñ tēpus ipsū nó pōt artari t progari
causa cognita: vt i p:eallegato. c. qō ad cō
sultationē. t. ff. de re iudi. l. 2. In actiōib⁹
vo realib⁹ cū res certa petita ē: puta liber
equus: ager: domus: dz mandari executō
ni statim post decē dies q pcessi sūt ad ap
pellandū: t hoc si res sit in pñtia: in insti. ō
offi. iudi. in pn. Et idē dz fieri in actiōe cri
minali. Nec. n. in talibus é executio differe
renda. 2. q. i. sicut. Fallit tñ in quatuoz casi
bus. Primo. s. cū p:inceps ex vindicta se
ueriꝰ fert snīam: q: tūc differt executō ad
minus p. 30. dies: vt locus possit eē miseri
cordie: vl si res exigat ēt penitentie. xj. q. 3.
cū apud in fi. C. de ꝑ. fi. vindicari. Jté cuz
snia lata est i mulierez p gnātez. Mā differ
tur vsq; ad temp⁹ partus: de regu. iur. l. p
gnātis. A Hec lex nó é ibi: fz. ff. ō ꝑ. B

D

Item si capitalis sententia est lata in seruū differtur executō quousq; redditerit ratō cuius administratōis quā gessit. C. de bo. p̄scrip. l. j. Itē cū qs est ꝓsessus de crimie. C de custo. reo. l. 2. vbi dī q; re⁹ ꝓsessus de crimie in ure retrudat in carcerē: t postmodū reducat⁹ apd acta audiat: vt. s. ꝓfessionē iteret. Sūt t alij plures effect⁹ snie quos ꝑ ꝓsequor: q; potī⁹ ad forū ꝓtentiosū ptinēt

A Idem in sum. eo. ti. q. 30. B

Utrū snia lata iter aliquos p̄iudicet alīs. Rñ. Regulariē nec snia nec res iter alios acta vel iudicata p̄iudicat alīj: extra de fide instru. inter dilectos. t ex eo. c. ex quis C. res iter alios acta per totū. Fallit tñ in multis casib⁹. s. cū cāe sūt ꝓnere. 81. di. tātis. 3. q. 6. hoc qppe. ex de accusa. ad petitōz. ex de purga. cano. c. pe. A Exēplum potest poni in casu de quo in fi. §. dī. Alr aūt ly sententia sup vna cā lata: pura sup amotione alicui⁹ a beneficio faciat p̄sumptōem in alia: vz sup collatōe dicti beneficij alii cā: ñ tamē p̄iudicat alteri ꝑ ille cui cā est collatō vel similis nesciuerit cām agitari: cū regula sit in ꝯrū: vt pz in p̄ncipio. §. nec rō aliō suadeat: nec in inrib⁹ allegatis ꝯrū videatur ꝓbari. B Itē in cā libertatis. ff. ō statho. l. igenuū. Itē in cā filiatōis. ff. de lībis agno. l. j. in fi. t. l. 2. t. 3. in p̄in. Itē fallit si actio vel defensio p̄mo loco ptineat ad aliquē: t ipse sciens patiat seqntem experiri ō re ista: q: itelligit iuri suo renūciare: vt si debitor passus sit experiri creditorē de, pp̄rietate pignoris: qui succubuit. si debitor postea vellet agere obstabit ei res iudicata: vl etiā econuerso creditor passus sit debitorē agere. ff. de re iudi. sepe. ex eo. c. pe. vbi hec oīa nōnt. A. s. in glo. in qb⁹etiā locis notatur t id qō in seqnti. §. hētur. B

Utrū snia lata iter alios alteri ꝓdesse. possit. Rñ. Regulr nec snia nec alia res inter alios acta alteri ꝓdest. Sz fallit q: ꝓdest in certis casib⁹. p̄mo qdē in q̄rela iofficiosi testi. ff. de iofficio. testamē. l. papinian⁹ §. memuisse. A Ibi snia lata ꝯ agētes de iofficiosio testō, ꝓdest fisco cui acgritur qō dcō agenti relictū fuerat ex eodē testō. B Item i re idiuisibili. ff. si ser. vēdi. l. loci. §. fundus. A Ibi dī q; snia lata pro vno dñoū alicui⁹ fūdi sup seruitute fūdo debita, ꝓdest etiā alīs. B Itē in re cōi cū papillo. ff. quēadmo. ser. āmu. l. si cōmunez.

A Ibi dicit q; hēnti cū pupillo cōmunez fundū cui debet seruitus vie nō obest p̄scriptio: q: nō vsi fuerint pupill⁹ t ipse: t hoc pp̄ pulegiū pupilli. B 2. q. 6. §. diffinitiua. v. qñqz plures. A Potī⁹ icipit quādo vnā. B ex de appel. c. pe. A Ibi dī vna snia plurib⁹ cōdēnatis: si vn⁹ solus ad appellatōis beneficiū cōuolauerit: illi⁹ victoria iure cōi ceteris suffragat: si cōi iure ueniī. Idē negociū t eadē cā ōfensiōis exist. B Itē, pdest vbi res est cōis cū fisco C. de cōi re alie. l. 2. A Ibi de hoc paruz dī: sed posset dici per argumentū idē qō ō pupillo hī in dcā. l. si cōmunē. sed ibi non dī de snia: sed de p̄scriptiōe: vt patuit. B Notāt hec ex eo. c. pe. A s. in glo. t dēnt itelligi cū p̄dcis modificatōibus. B

Quib⁹ auxilijs subleuatur snia. Rñ. Quatuor. Subleuat eni qñqz per appellationē que dz fieri ifra decē dies tpe late sententie. 2. q. 6. c. i. t. c. anteriorez. 2° per supplicationē: vt cū lata est a p̄cipe: vel ab alio a quo nō licz appellare. 35. q. 9. vtinam t. c. sniam. 3° per q̄relā falsi: vt si dicat lata per falsos testes: vel alias falsas, pbatiōes extra de testi. sicut nob. ex de, pcurato. i nostra. t de, pba. lz. C. de fal. l. q̄rela. A vbi dī q̄rela falsi tpalib⁹ p̄scriptiōib⁹ nō excludatur: nisi. 20. ānoū exceptiōe: sicut cetēa quoqz fere crimina: sed vt pz in sū. eo. ti. q. 3i. glo. Ray. dicit q; i hoc ꝑm quosdā tria exiguntur. s. corruptio in testib⁹: falsitas in attestationib⁹: t q; iudex secut⁹ fuerit in sētētia falsitatē attestatōz. Jo. tñ notauit ex de, pba. lz cām. q; sicut sufficit, pbare istrz esse falsū: vt. C. si ex fal... de. in fi. ita t testes: cū par sit fides testiū t... forum: h ibi. Veri⁹ vi q; sufficiūt duo: vz falsitas testiuz t q; ex falsis eorum testionijs iudex fuerit motus ad sniandū. l. pe. C. si ex fal. instru. vbi dī: Falsā qdē testatōem qua diuersa ꝑsi iudicio aduersus te vsa est vt opponis: solito more arguere si, pbiberis: sed cā iudicata irritū nō reuocat: nisi, pbare poteris eum q; iudicauerat secutū ei⁹ istrumēti fidem: qō falsū esse ꝓstiterit aduersus te, pnūciasse. Et idem etiā est de istris: vt patet ex eadē. l. et eo. ti. l. fi. vbi dicitur: Judicati executio solet suspendi: t solui dari repetitio: si falsis instrumētis circūuentā esse religionē iudicantis crimine postea falsi illato manifestis probationibus fuerit ostensum. B Itez

quarto per in integrũ restõem: ex̃ de in ĩte-
resti. per totum. A Idem quod in hoc.
§. notatur in dicta. q. 31. ſm Ray. B

Epultura primo. cõmu-

niter. Sepultura ſm Goff. quan-
doq; accipitur pro ipso offõ qd ipẽdit cõ-
poribꝰ sepeliẽdis. Et de hac itelligit ꝙ vẽ-
di nõ põt: extra de sinio. nõ satis. 13. q. 2. p̃-
cipiendũ. 1. q. 1. dcm̃. 2° qñq; sepultura dici-
tur ipsa terra que si est de cimiterio: vel fu-
it ibi aliqs sepultus iterũ vẽdi nõ põt. ff. d̃
rei vẽdi. que religiosis. 3° qñq; dicit ipsa tũ-
ba. A .i. archa marmorea vel lapidea:
vt in sum. li. 1. ti. 16. q. 1. B ⁊ illa vẽdi põt
si nullus in ea sepultꝰ sit: alioqn locꝰ fcũs
est religiosus ⁊ vẽdi nõ põt. ff. de reli. ⁊ sũp
fu. l. 2. 13. q. 2. questa. ⁊. c. postq̃. 4° dicitur
qñq; terra pura que deputãda est ad vsuz
sepulture: ⁊ hec vẽdi põt. 12. q. 2. aurũ. A
Cõ. Inno. ⁊ Host. ⁊ addit Inno. ꝙ si vas
aliqd lapideũ vel ligneũ pro aliquo sepeli-
endo est fcm̃ põt vendi: nisi sit fcm̃ sacrũ p
pontificẽ: vel ad hoc spãlr deputatũ: ex de
reli. domi. ad hec. Lz eni in aliquo loco
sit sepultus aliqs sine põtificis auc̃tate: ñ
credimꝰ locũ sacrũ ſm canones: lz sit ſm
leges. ff. de reli. l. 2. Si autẽ loca p̃dcã sunt
sacra vel ad hoc deputata p ep̃m: vendẽ ñ
licz ex̃. eo. abolẽde. ⁊ nõtur in dcã. q. 1. B

Quid est ius sepulture. Rñ. ſz Ray.
Ius sepulture est qd cõpetit ecclesie ad se-
peliendum aliquos in cimiterio suo: ⁊ p̃-
uenit ex pontificis assignatione: ar. 13. q. 1.
ecclesias. Cõpetit autem generaliter eccle-
sijs prochialibus ⁊ etiam illis quibus a iu-
re vel priuilegio concessum est: non autez
alijs. A Con. Inno. qui etiã dicit ꝙ non
omnis ecclesia habet cimiterium: sed ille
tm̃ que habent populum vel que habent
ex priuilegio: vt in sum. eo. ti. q. 2. B

Utrum alibi q̃ apud ecclesiam possit
esse sepultura. Rñ. ſm Inno. Cimiteriuz
vel quecunq; sepulture debent esse circa ec-
clesiã. 17. q. 4. sicut. sed tamen bene potest
cimiterium aliquãtulum esse remotuz ab
ecclesia: non tamen credimus ꝙ alicui lo-
co etiam religioso hospitali vel huiusmõi
possit accedere sepultura nisi habeat eccle-
siam. Itez in vno cimiterio multe ecclesie
possunt hr̃e ius sepeliendi pochianos, su-
os. A Idem in dcã. q. 2. B

Utrum pactum preiudicet sepulture
Rñ. Pactuz qd sit cuz rectore parochia-
lis eccclesie de nõ recipiendo aliquos vl
certos parochianos eius ad sepulturã ser-
uari debet etiã ab his quibus a sede apo-
stolica sepultura libera est concessa: lz illi
apud eos elegerint sepeliri: extra de pact.
pactum libro. 6.

Ubi debet sepeliri qui decedit nulla
sepultura electa. Rñ. ſm. Jo. an. sup. c. a-
nimarum de sepul. li. 6. Sepeliri debet in
sepulchro parentuz exemplo patriarcha-
rum. 13. q. 2. Ebron. extra eo. nos instituta
⁊. c. fraternitatem. vel in parochiali eccle-
sia si consuetudo sit. A Inno. de iure cõ-
muni quis debet regulariter sepeliri i eccle-
sia pochiali: nisi consuetudo repugnet q̃
seruanda foret ſm Ray. ⁊ Inno. ⁊ in sũ. e.
ti. q. 10. vel nisi sepultura maiorum suoruz
sit alibi: extra eo. siquis. li 6. B Quod si
talis sit alienigena vel viator: debet sepeli-
ri apud ecclesiã in cuius parochia moriu-
us est. 13. q. 1. ecclesias. vel in ecclesia cathe-
drali si sit cõsuetudo. 15. q. 1. c. 1. A Inno.
autem dicit simpliciter ꝙ talis viator dẽt
sepeliri in ecclesia cathedrali Hosti. vero
ait: ꝙ si de facili ⁊ sine fetore portari possz
cum suis parentibus esset tumulãdus: ar.
extra eo. c. primo. ⁊. c. fraternitatẽ. nisi con-
traria consuetudo apparet. lz vt dicit In-
no. extra eo. c. 1. hec omnia discreto iudici
committãtur. B clerici quoq; si non eli-
gãt sepulturam: sepeliri debent in ecclesia
vbi sunt clerici. A Idem in dicta. q. 10.
ſm Inno. religiosi vero debent sepeliri a-
pud locum siue religionis vbi moriuntur
16. q. 1. c. 1. B Item qui habet domiciliũ
in ciuitate vel castro: sed quandoq; ad vil-
lam ruralem se transfert causa recreatiõis
vel vt ruralia exerceat: ⁊ non electa sepul-
tura decedit non debet sepeliri in ecclesia
dicte ville sed in sua parochiali: vel potius
in ea in qua maiorum suorum antiquorũ
ab antiquo existit sepultura: dũmodo abs-
q; periculo ad ipsã valeat deportari. Mu-
lier que plures viros habuit si sepulturaz
non eligat est cum viro vltimo cuius do-
micilium ⁊ honorem retinet tumulanda
extra eodem is qui. A Als incipit siquis
B libro. 6.

Quid de his qui recipiunt alienũ ad

sepultura i casu nō ꝓcesso. Rñ. Tenentur ad restitutionē corporis si petat. Itē tenent restituere q̄d occasione illi⁹ ꝓceperūt: vl q̄ ꝓcipi potuerūt. Ad .s. de iure: t hoc ratō ne male fidei fm glo. i. c. cū liber. eī e. t no tat i sū. e. ti. q. 12. B eī co. ffmuatē. i fi. t. c ex ptc. i. t. c. cū liber. t. c. cū in ꝓsentia. t extra eo. c. animarum. li. 6.

Quis teneat facere exp̄sas sepulture. Rñ. Heres tenet t ab ipso peti pñt: q: vī q̄si ɔ̄ctū cū defuncto. Ad Hoc habet. ff. de relī. l. i. B Et de hac mā vide. s. restitutio. 2. §. 5. circa fi. Itē si mulier hz dotez de ipsa dote debēt fieri exp̄ēe funeris: si non hēat: tūc ad ipsū marītū ptinēt. ff. de relī. t sūpt. fune. l. i. t. l. sigs. Ad Mell⁹ i. l. q si nulla. eo. ti. vbi pz q ad hoc ꝑmo tenet hēs vxoris emācipate si hēat ꝓpriez: q si ñ hēat hēdē tenet ꝑ: q si ꝓdicti nō supsint vl nō sint potētes tenet marit⁹ inq̄ctū facē pōt: tenet ēt ꝓncipalr marit⁹ ad hoc vsq ad q̄ntitatē lucrate dotis: ita q̄ si mulier hē at alia bona i hēditate: puta ducētū: mari t⁹ tenet tñ ꝑ rata dotis puenētis ad eū q̄ fōte fuit i cētū: t sic ꝑ ītia pte sūptuū: t hēl ꝑ duab⁹ ptib⁹. ff. co. l. Meratius cū multis sequētib⁹. Et idē qō i hoc. §. notatur in sum. eo. ti. q. 30. fm Hosti. B

Quid de his q mouētē molestāt sepl turā ipedūt: aut funeri inuriant. Rñdeo Qui ad domū morībūdi accedit t ipz vel alios molestat: vl reb⁹ ei⁹ signa pōit: cadit ab actione: t in tātū dē pdēnat hēdib⁹ ōfū cti: t publicat ītia pars bonoꝝ ei⁹: t ē ifamis. Et idē i eo q circa funus peccat. C. ō sepul. vio. i auc. itē q domū. Ad Ibi dicit Itē q domū morībūdi accesserit: ipz aliq ne q eiusdē familie sūt molestās: aut reb⁹ ei⁹ ñ fuato legali offō signacula ipōit ab actione p⁹ morē illius cadat: t alteꝝ tātū dē exigat ab hēdib⁹ inuriant: publicanda ītia pte bonoꝝ: ipso quoq; ifamia notato Et eisdē penis subiaceat q eo morī ēte circa funus peccat t exequias, phibet. B. Nec dz impediri sepultura ꝓ certo debito vl cuius cūq; obligationis. C. de sepul. vio. l. cū sit Ad Et ibi pz q q̄cūq; pmissio siue obliga tio fuerit exorta p tale impedimētū nulla ē: nec facta ꝓfessio: t data pignora debent reddi: t ipedētes puniri pena q̄ggita libra rū auri: q si nō pōt solue punitī corpore B Nec dz inferri molestia ifra nouē dies ab obitu: al ꝑtūc ē inutile: vt ibi i auc. sed nec añ. Ad Ibi dī: Sz nec añ nouez dies a obitu numerādos vlla ꝓsus fiat mole stia adūsus quēlibet ex psonis defūcti. Si q̄. n. cautio: sic d sile fiat: inutile erit. Et idē qō i hoc. §. notat. in sū. e. ti q. 30. fz Hō. t Hosti. B Bñ tñ ipediret sepultura i ml tis casibus aīe: de qb⁹ hēs. j. sepultura. 4. Utr liceat spoliare mortuos. s. mortuus.

§. 2.

Epultura ii. ſ. ēctū ad cle

cuonē. ꝓ: re cipiī vniūsis clericis secularib⁹ t religios Ad cuiuscūq; status vl ꝓditionis exūtant vt i. c. aiaꝝ. de quo. j. B sub ītermīatio nē maledictionis eterne: nec iducāt aliquos ad vouēdū urādū fide iterpolita: seu al ꝑ mutēdū vt apd eoꝝ ecclias eligāt sepultu rā: vl iā el ectā vlteri⁹ nō imutēt. Alr talis electio irrita ē: t q sic elegerit: nec pñt sepe liri apud ecclias sic electas: nec eligē ali bi sz oino sūt sepeliēdi apd ecclias apud q̄s fuisset sepeliēdi si nō elegisset sepulturam: ex de sepul. aiaꝝ. li. 6. Cui ꝓstitutioni sup addit q q ɔ̄ctū fecerit sit excōicat⁹: t ñ pos sit absolui nisi a papa: vl i mortis articulo vt. s. absoluto. i. §. 3. v. 4. Ad Mell⁹ de hoc dī i cle. cupientes. ad fi. de ꝑ. B Itē religiosi vel clerici q ꝓdictos i suis eccl̄ijs vl cimiterijs ꝓsūpserit sepelire tenētur ad restitutionē corporis si petant: t ēt oīum q occasione sepulture illoꝝ puenerit quō libet ad cosdē faciēdā integralr ifra decez dies: quā nisi fecerint: ecclie ipse apud q̄s sepulti fuerint t cimiteria earūdē extunc sunt: t tādiu maneāt interdicte donec facta fuerit restitutio ꝓdictoꝝ: vt in dicto. c. aia rū. Sec⁹ aūt vī dicendū q̄ qs, ꝓpo motu voueret vel uraret in tali loco eligere sepl turā: q: fm Hosti. tūc tenet seruare: nisi ex cā noua p⁹ orta: vt q: fact⁹ ē eps vl religio sus: vl loc⁹ ille quasi dissipatus ē: ar. ex de relī. do. inī q̄tuor. Ad Lon. Ray. vt i sū. libro primo. ti. 16. q. 24. B

Eligere quis pōt sepulturam dimissa antiqua etiā in loco munus religioso: extra eo. cum quis. li. 6.

Utr religiosi possint eligere sepultu rā. Rñ. Mon: sz sūt apud sua monasteria tumulandi. Pōt tñ eligere q̄q̄ moriunt eēnt adeo remoti q cōmode portari non possent ad illa: ex eo, religiosi. li. 6.

Utrum patres possint filijs eligere sepulturā. Rñ. Pñt eos sepelire vbi voluerint si sint. j. ános pubertatis. s. 14. ꝓpletos ⁊ ꝓsuetudo ire id hēat: alis nó. A Dz sūt cū suis maiorib⁹ vel in pochiali ecclia tumulādi: vt in. c. lz de quo. j. B Ipsi tñ si lij eligē nó pñt nisi post decīū tps. Tūc enīz pñt etiā absq; p̄is assensu: ita tñ q; si sūt filij sami. nó pñt sine assensu ei⁹ relinq̄re aliqd ꝓ aia sua: nisi hēant peculium castrense vel q̄si: ex̄ eo. lz li. 6.

Quid si ꝓp⁹ sacerdos corp⁹ ei⁹ q; alibi elegerat sepeliri violēter rapuit. Rñ. Fz Hosti. Amittit ius qō in ei⁹ monumento hz ⁊ ossa restituet: ex̄ cui. c. cū liberū. Idē si aliqs ꝓuent⁹ tot⁹ vel maior ps ei⁹ hoc fecerit Sec⁹ credere si minor ps vl sol⁹ plat⁹ hoc fecisset. A Idē in sū. eo. ti. q. 14. B

Utrz possit fieri pactio pecuniaria sup electōe sepulture. Rñ. fm Hosti. Quicqd tale pmittit vel dat vt tal' electio fiat oīo reprobat: qz simoniacū ēēt. 1. q. 2. q̄plo. ex̄ de pac. c. fi. A Idem in sum. eo. ti. q. 24. ad finem. B

Quid si aliqs mādat corp⁹ suū ñ sepeliri. Rñ. Nó ē adiplēdū. ff. de ꝓdi. ista. l. q dā. ⁊ notatur. xi. di. nūc aūt. A In glo. Et idem notatur in sū. eo. ti. q. fi. B

Epultura 3°

s. quo ad canonicā portionez. Oñ qs eligit alibi sepulturaz: de oīb⁹ que illi loco diminuit dz sua parochialis eccliā hīe canonicā portionē: q̄ varia est fm ꝓsuetudines Alicubi. n. est me dietas: alicubi tertia: alicubi q̄rta: ⁊ tō consuetudini est stādū: ex̄ eo. certificari. A ibi dō attēdēdū laudabilē ꝓsuetudinē fr̄gionis in solutēdo: vel medietatē: vel tertiā: vel q̄rtā. B Et si consuetudo ibi nó appareat dic Hosti. spectādā esse ꝓsuetudinē metropolitane ecclie. Et si nec illa appeat spectāda est ꝓsuetudo vicinar. Et si varia sit: tūc fm Goff. q̄rta debet. Jn hac enī magistratura pcordare videnť: ex̄ eo. in nra. A Jdē notat in sū. li. i. tit. 16. q. 16. ⁊ sc. B Si aūt esset ꝓsuetudo q nil deb⁹ hēs. j. ꝑ. 4. tñ de hīs q eligūt sepulturā apō fr̄es p̄dicatores vel minores dicimatū est q tenent ecclie pochiali dare q̄rtā nó solū de oīb⁹ funerib⁹: sz etiā de gbuscūq; ⁊ quōcunq; relictis: ⁊ ad quoscūq; certos vsus: ⁊ de qb⁹ q̄rta dari nó ꝓsueuerit: vel alr de iure nó debetur. Jtē de oīb⁹ datis. A .s. etiā sine testamēto: vt p̄z in cle. dudū. de q̄. j. i. de q̄libz donatis hoc casu. B Jn morte vel mortis articulo: in iurmitate dātis de qua decesserit fratribus ipsis vel alijs p̄o ipsis ex̄ eo. dudum. in cle.

Oñ aliqs cui⁹ maiores solent ab antiquo in aliq̄ ecclia sepeliri ea dimissa eligit alibi sepulturā: vtrū canónica portio debeatur ecclie dimisse. Rñ. Nó: sed pot⁹ illi ecclesie in q̄ ꝓsueuit audire dīna ⁊ recipe sacramenta: ex̄ eo. cum quis li. 6.

Quid si in vna solet audire dīna ⁊ in alia recipe sacra. Rñ. Uī q portio canonica debebit ei vbi cōsueuit recipe sacra: extra eo. c. i. A Hoc vere⁹ vi: ar. c. cū qs. ex̄ eo. li. 6. ⁊ cle. dudū. de sepul. vbi dī ista portōnez dādā pochialib⁹ ecclesijs ⁊ nó alijs: lz de hoc varie opinionēs olim fuerit que recitantur in sum. eo. ti. q. 18. B

Quid si ꝓsuetudo est q nihil det ꝑ canonica portōe. Rñ. fm Ray. Credo q ñ valet: qz est ꝓtra rōem ⁊ nālē eq̄tatē: ex̄. eo. nos ista. ⁊. c. relatū. ⁊. c. certificari. Tñ fm Hosti. hec ꝓsuetudo bñ posset p̄scribi si titul⁹ ꝓbaret. A Jste titul⁹ pōt esse fcā remissio ob beneficū ecclie ipensū vel alā rōabilē cām: būtñ ecclia ex alijs bōis possit sustentari: al' ꝓsuetudo nó ēēt rōnabilis ar. c. statuto. §. religiosos de dec. lib. 6. Et hoc casu obtinet dictum Ray. cui etiā pcō dat Goff. vt in sū. eo. ti. q. 17. B

De qb⁹ reb⁹ dz dari canonica portio. Rñ. fz Ray. Nó tñ ō oblatōib⁹ cereis ⁊ alijs h⁹mōi: q̄ ecclesia ī q̄ qs sepelit recipit in die funer⁹: sz etiā ō alijs q̄ defūct⁹ ꝓ aia sua illi ecclie relinq̄t: ex̄. eo. in nra. Cō. Hosti. ⁊ addit hoc ītelligēdū de hīs q̄ relinquūtur occasiōe ecclie siue loci. Sec⁹ si inutu ꝓpōe q̄uis ecclīastice dūmō nó in fraudē fiat. A Et ꝓsumit fieri inutu ꝓpone si relinq̄tur siue dat a ꝓpīs: secus si ab ex̄nis: ex̄ o testa. reg sisti. B Jtē dicit ītelligēdū ex̄ tā ō mobilib⁹ q̄z de īmobilib⁹. Excipūtur ornamēta ecclie ⁊ pecūia ꝓ eis data: vel ꝓ fabrica: āniuersario: septio: trigesimo: ⁊ alia ad ppetuū cultū diuinū legata: de qbus canónica portio deduci nó dz: nisi forsan fuerit i fraudē: vt ep̄s si est ꝓsuetudo: seu pochialis ecclia de fraudaret: ex̄ de testa. c. fi. A Jō in sū. eo. ti. q. 19. fm Ray. ⁊ glo. ⁊ Hosti. B Jnsup de his que testator⁹ siue mo

riens relinquit quibuscunq; alijs ecclesijs vel psonis in cōi: aut paupib⁹: nullā portionē hēbit pochialis ecclia: vt Inno. dicit eē eo. relatū. q; cānonica portio nō est phēdā nisi ab ecclesijs in qb⁹ sepelit: vl ad quā transit se quertēdo: vel alio mō. Ló. Guil. t Hosti. A Lon. etiā Ray. lz. Alia. videatur sensisse q; de oīb⁹ relictis qbuscūq; ecclesijs alijs dēat dari canonica portio: sed nō de relictis paupib⁹: vel cōsanguineis: vel amicis etiā p̄o salute aīe sue: vt in sū. e. ti. q. 15. Et de isto trāsitu dic vt. ſ. §. q. B Et nota q; vt dicit Inno. q; ab ista canonica portōe dāda pochialib⁹ nō sūt de iure exēpta monasteria vel alia loca que al' sūt exēpta: eē. e. in nfa. t ō testa reg sisti. t. c. officij. Iteē nō q; fm Hosti. lz petitio canonice portōnis ꝓpetat sacerdoti pochiali: nī ipse est negligēs in perēdo eps poterit petē ꝑ illo: eē de succes. ab ite. c. si. A Hoc vltimū dicūt sūt potius Inno. vt pz ꝑ eūz eē eo. relatū. vbi etiā dicit gnāliter: q; epūs p ecclijs sibi subiectis pōt agere: vt hī i sū. eo. ti. q. 15. vbi hec notātur. Et addit fz eīdem Inno. q; ecclia vbi gs habuit ecclia sticā t paternaz sepulturā: nō dz hīe aliq̄ portōem: imo ipsā dz pochialib⁹ ecclijs: eē eo. c. i. Iteē Inno. in dcō. c. relatū. dicit: Nota q; sicut canonicā portionē pcipit ecclesia pochialis de relictis ꝑ sepultura: ita credim⁹ q; recipiat t de oblatis ꝑ alijs sacramētis: sicut p̄ dictō⁹ inbentū t ꝑ penitētijs t ꝑ extrema vnctōe: t alijs h⁹i cū sit eadē rō. s. q; dign⁹ est operarius mēcede sua: eē eo. c. i. Sed certe nō vī eadē rō: quia hec portio dat ꝑ admīstratōe sacrorū: vt in dcō. c. i. t ideo ipsis admīstrānb⁹ debet: t nō ab ipsis de ipsa admīstratione Et ꝓpterea dcūt Inno. nō approbat ꝓsuetudo que est optīa l egum interp̄es. ff. de legi. l. si de interp̄etatione. B

Quid si mort' rex vel d'nus vel alia ps̄na que p āni circulū in diuersis ecclijs audiebat dūa t pcipiebat sacra q̄si hīs duo vel plura domicilia in qbus se piter collocabat: t elegit sepulturā in alio loco: cui ecclesie debit canōica portio. §n. Ecclie domiciliorū diuident eā iter se: ar. eē de deci. q̄ñ. t expīsse hī eē eo. cū qs li. 6. A Ibi pz q; hoc verū est q̄ñ ꝓstat q; eāliter habebat domiciliū in plurib⁹ locis. In dubio aūt dū apparet q; aliqs talū multū fuerit vagatus: vt pz in dēa. q. 15. Inno. dicit q; eps data ꝑ sepultura sua dz accipe t suā ptem dare ecclesie vbi sepelit: t de residuo dz portes facere iter ecclesias vbi p circulū āni pcipiebat ecclesiastica sacra: q; tales magna tel' ñ morāt i vno loco: ar. eē. ō dci. q̄ñ. B

Quid de qbusdā regionib⁹ vbi de oībus mobilib⁹ q̄ defunct⁹ pōt in testāto relinq̄re siue legare ecclesia exigit trā ptez t morienti inūgit sacerdos q; reuelet oia mobilia sua: sicut fieri dī in Britania mīori. §ñ. fm Guil. Nō credo q; hec cōsuetudo pindicare debeat iuri cōi: nisi legitime fuerit ꝓscripta: t ꝓtradictorio iudicio obtēta. A. vt in sū. e. ti. q. 10. vbi hec notāt. B. vel ēt auctē sedis ap. cōfirmata. Hec archiep̄orū vel ep̄oꝝ illo⁹ loci ꝓstitutoꝝ ad hoc sufficere: nisi assit volūtas vel ꝓsēsus subditoꝝ quos tāgit. Et idē credo ō ꝑdēcepto. s. q; nō tenent morientes in hoc casu eis obedire: nisi in dictis casibus.

Pone q; defūctus ecclesie sue relīqt decē t alū ecclie in q̄ elegit sepulturā reliqt mille vel castrū: nūqd ꝑma ecclia dz eē ꝓtēta illis decē. §n. fm Ray. Si defūctus legauit hoc mō q; illis eēt ꝓtēta: t sacēdos sciuit ꝓditiōez t recepit legatū: vī renūciat se iuri suo: t tā nō potit vlter⁹ petē aliquā portionē. Si vō defūctus absolute reliqt t ipse absolute recepit: potit nihilominus de ceteris portōez vēdicare: eē. de test. officij. vel saltē aget ad supplementū cōputatis illis decē. A. s. q̄ñ expīssit testator q; ecclesia esset illis ꝓtēta: t fecit in fraudē: modicā q̄ntitatē legādo: als q̄ est adiecta talis ꝓditio: recipiendo sibi pindicaret. Q̄ñ vō legatū absolute factū ē: petit t integrū legatū t canonica portio: nisi de mēte testatoris aliud appareat: vt satis colligit i dicto c. officij. t ēt ex dictis Hosti. vt i sū. eo. ti. q. vbi hec nōnt. B. sicut filī⁹ īstitut⁹ i pte mioꝝ q̄ legitīa pōt agē mī ad supplemtū C. de inoffi. test. fiq̄. §. illud. t. l. omnino, t extra de empt. t vendi. cum dilecti.

Quid si gs elegit sepulturā i ꝓpria ecclesia t ei nihil legauit: t alijs ecclīs milia legauēit: nūqd potit hec ecclia petē aliquā portionē. §n. fm Ray. Si ē ꝓsuetudo q; eligētes sepulturā i ꝑpa ecclia sēp aliquid relinquūt: pōt ecclia illud petē ab hēdib⁹ nō iure actōis: nec differēdo ꝓpt hoc sepulturā: fz iploꝝdo supioris offīi: eē. ō simo.

ad apllcā. Si vo nō ꝓsuetudo nihil pōt
petē: ꝫ solis funeralib⁹ dz eē ꝓcta. Mā te
net ex offō ipz sepelire: eī. de sepul. Rñ. satis.
t. c. cū in ecclia. Posset quoq; i hoc casu i
plorari offiñ iudicis aduersus hēdes si de
phēdat dolus testatoris vel hēdū. Silr ad
uersus rectores aliaꝝ eccliaꝝ: si ꝛ ullox do
lus deprehendat. Al Mā ꝛ circa talia do
lus ē punēdus: eī. de testa. officij. ꝛ eī. eo.
i pfa. fm cū. Ray. Et fm glo. eius vi q ꝑ
ma facie dol⁹ sit ꝑsumēdus cū alijs eccliis
mlta legauerit ꝛ nihil ꝓpter parochie reli
querit: vt in sū. eo. ti. q. 12. B

Pone q aliqs eligat sepulturā apud
aliquā religionē. postea ītret i ipaz ꝛ dece
dit: nūqd locꝰ religiōis tenebit ecclie illi⁹
ad canonicā portionē. Rñ. fm Ray. Di
co q si trāsit in ifirmitate de q̄ mouit tenet:
eī. eo. de his. Secꝰ si trāsit i sanitate: aut ēt
in ifirmitate de q̄ nō mouit. Cō. Host. Al.
Idem in sum. eo. q. 15. B

Quid de leprosis itrānb⁹ domos le
prosox: nūqd sacerdos pochial pōt de eis
mouētib⁹ petē canonicā portionē. Rñ. fz
Guil. Credo q nō: q; par iudiciū est ac si
trāsiuerit sant ad religionē nisi forte ex ipa
lepra moriant. Al Multi. n. moriunt cuz
lepra: ꝫ nō ex lepra: fm eū. Guil. ꝛ i sū. e.
ti. q. 26. vbi hec notant. B In hac tamē
parte tenenda est ꝓsuetudo regionis.

Quid si aliqs recipiat in ꝓfratrē alicu
ius loci religiosi: nō tñ oblatis suis bonis
ꝫ sibi retētis. Al quo ad ius ꝓpietatis:
ꝫ si oblata ꝓpietāte retinēt sibi vsufructū
in vita: q; tūc bñ gaudet ꝑulegio religiōis
vt in. c. vt ꝑulegia. de quo. j. B ꝛ ibi el
gat sepulturā. Rñ. fm Bof. Nō libat a ca
nonica portione: sicut nec eximit ab ep̄ali
iurisdictiōe ēt si ip si religiosi sint exēpti: eī ō
ꝑule. cū ꝛ plātare. §. ō ꝓfratrib⁹. ꝛ. c. vt ꝑ
ulegia. idē Host. Al. Idē i sū. e. ti. q. 27. B

Quid siqs ingressus religionē decedat
in tpe nouitiat⁹. Rñ. fm Soff. Puto ca
nonicā portionē ecclie ꝓpriā non deberi.
Quātus. n. exire potuerit: nō tamē exiuit
ꝫ in religiōe decessit: ꝛ hoc sufficit quo ad
q̄rtē retētoz: eī. e. de his. Al Lon. Ho
sti. vt in sū. e. ti. q. 28. B

Quid si ifirmus in vna pochia faciat
se deferri ad aliam ꝛ ibi moriatur. Rñ. fz
Ray. Parua ecclesia nō pp hoc priuatur
cōmca portiōe: ar. eī. eo. de his. Al Idē
in sum. eo. ti. q. 29. B

Epultura q̄rto. s. quādo ꝑ
hibeantur. Pro
hibēt i cimitēio sepeliri oēs hēnci
ex ō hēti. sicut. Et ō hoc. s. hētic⁹. 2. §. 2. ēt
si post mortē appeat de hēsi. 24. q. 2. sane
pfert. Silr ēt phibent pagani: ꝛ iudei: de
cōse. di. i. ecclesiam. ꝛ. c. se. Al Et ibi. pz q
idē est de oib⁹ infidelib⁹. B Itē gnāliꝰ oēs
excōicati. 24. q. 2. sane q sī. eī ō puil. epi.
li. 6. Etiā excōicat⁹ mior: ar. i dicō. c. sane.
Et itelligēdū fz Guil. de excōicat. mior si
notorie sic excōicati sūt. Itē idē de excōica
to ēt iniuste: vt nōtur eī de resti. spol. lras i
glo. circa fine. Itē phibēt q i tornea mortis
mouūtur. Et expōit Hosti. ēt siqs ibi leta
le vuln⁹ accepit ꝫ postea supuixerit qui ēs
tus penitear eucharistia nō negēt: carebit
tamē ecclīastica sepultura: eī de tornea. c. i.
Hoc tamē itellige de illo qui vēit cā exercē
di se in torneamento: nō de alijs: eī de tor
nea. c. 2. Mā ꝛ fm Guil. itelligit tā de milī
tibus q̄ de armigeris coꝝ qui ibidē in ar
mis se exercēt. Secꝰ de illis q illuc vadunt
cā curiositatis: vt ad videndū: vel q̄cunq; a
lia cā. Itē, phibētur illi: qui se occidūt. ꝫ.
q. 2. qbꝰ. 23. q. 5. placuit. Et hoc itelligēdū
fm Guil. si pemerūt se ex desperatōe vel ira
cūdia: secus si ex furore vel a casu. Unde si
cut dicē Ber. eī. e. ex pte. Siqs pp fugaz se
ꝑcipitaret i aquā: q; sic credit se euadē pos
se nō iputāt ei si ꝛriū eueniat: ꝛ hoc cū pro
bono ꝛ lucro hoc faciat: ar. ꝫ. di. nerui. 23.
q. 5. de occidēdis. Cō. Hosti. Itē q̄doq;
iterdicit sepulta gnāliꝰ: vt oib⁹ de tali loco
s. pe iterdicti: vt. s. iterdēz. 4. §. 3. Itē mani
festi vsurarij: eī de vsuris. q. ꝛ. e. ti. q̄ ꝫ li.
6. Itē q̄cūq; ꝑsbꝝ tuto: ē i testō relinq̄t
q. 3. cyprianꝰ. ꝛ. 88. di. neq; apō. Sed vt
dicit ibi glo. istō hodie nō hz locū. Itē blas
phemus dei: eī de male. c. fi. Al Et ibi pz
q hoc vere ē q̄do maledicꝰ recusat agē pēa
tutā sibi ꝓpriam: tnō al. Itē mōach⁹, ꝓpri
um hēns: eī de statu mo. sī quodā. Et gnā
liē null⁹ notoriꝰ de mortali pctō sepelīdus
ē. ꝫ. q. 2. qbꝰ. ꝛ. c. nō estimē⁹. ꝛ. c. obeunti
bꝰ. Et hec locū hñt si tales nō sūt ecclie re
cōciliati. Mā si recōciliati ēēnt: vl certa pe
nitētie signa appēnt sepelīdi sūt: ꝫ hēdes
tenentur satisfacere ꝓ eis: extra eo. paro
chiano. nisi fuerit raptor: de quo supra ra
ptor. i. §. i. Al ꝛ ibi latius in additione

B vel occisus i tomeam ḗto vt dictū ē. A vl'ēt excōicat⁹: qz i excōicatione mo:tuus nō dz eccliastica sepultura sepelirī añq̄ fuerit absolut⁹: ꝛz signa pnie i eo apparuerit ex̄ de sen. excō. a nobis. 2°. B Jté nō est sepeliēdus q̄ saltē semel i anno nō ꝓfitetur ex̄ de pe. ois. Et hoc itelligē nisi i articulo mortis exīs signa ꝓtritionis oñderit. Ad qō ꝓbandū fm oes in hoc casu sufficiē vn⁹ testis. 26. q. 6. q. recedūt. t. c. se. A Et ibi hoc nōt glo. qz ex eo nullū ꝓiudiciū gnāt p. c. placuit. t. c. cū itaq̄s. de con. di. 4. Mā tura h̄ allegata nō facūt. Predicta etiaz oīa notātur in sum. li. i. ti. 16. q. 3. B

Quid si tales q̄ dicti sūt sepulti fuerūt ꝛgn. Si corpora eoꝝ discerni pñt exhumā di sūt: alr nō: ex̄ eo. sacris. t ecclia sū cimi teriū ē recōciliandū: ex̄ de ꝓsec. ec. vl' altaris. ꝓsulnisti. A Et ibi p⁹ q̄ hoc fieri dz aspsione aque solēnit benedicte: sic i edicatione ecclie fieri ꝓsueuit. Et bñdictio aque t recōciliatio dz fieri p ep̄z: eo. ti. c. aqua. Et si fuerit ifidel⁹ sepult⁹ ōbēt ēt tigna t pa rietes radi: de pse. di. 1. eccliam. B Qcul ti mī pctōres sepeliēdi sūt nisi forte ēt aliqs excōicat⁹: vl' hereticⁿ: qz cui nō cōicam⁹ vi uo: nec mortuo cōicare debem⁹: vt. s. ex cōicatio. 6. §. fi. A Idē qō i hoc. §. nōt i dicta. q. 3. fm Hosti. Ray. t Hoff. B

Quid fieri si dubitet de cadauere vtrū fuerit xp̄iani: vel pagani: vel excōicati. ꝛc⁹ Vr i melioꝛē ptē interptādū: nisi aliq̄ ꝓba bilitas cēt de oppositō: vt ex̄ eo. sacris. 13. q. 2. non estimem⁹. de cōse. di. 1. ecclīaz. A Idem in sum. eo. ti. q. 4. B

Utr sinspēsi t h⁹i sint sepeliēdi. ꝛgn. sepeliēdi sūt dū tī penituerint. 13. q. 2. c. fi. vt rūñ ad deponēdū eos de patibulis regri tur licētia iudicis secularis ne iusticia ꝓtēni videatur. ff. de cada. punito. l. i. t. 2. Sz t ipsā licētiā iudex denegare nō dz i hoc ca su. A hoc ꝓbat. ff. de cada. punito. l. fi. vbi dī q̄ corpora taliū dāda sūt curiz prēti a d sepulturā. Pñt tī qñq̄s ex causa de negari: vt ob magnū aliq̄d delictū: puta le se maiestatis. ff. eo. l. i. B Mā t corpus xp̄i talib⁹ dat: vt. s. cōicare. §. fi. De rapto rib⁹ q̄bus ēt penitētib⁹ qñq̄s negat eccle stica sepultura: hēs. s. raptoꝛ. i. §. i. A et ibi latius in additione. B

Utr mulier ꝓgnās defūcta debeat sepe liri. ꝛgn. fm Hosti. Si ē certū q̄ part⁹ mō tuus sit: tunc mulier cū partu sepelieꝫ. S ꝺ o certū ē q̄ viuit vel dubitat de hoc: tūc mulier dz ꝑus scindi: t si partus viuus sit dz baptizari: si mortuus ex̄ cimiteriuz se peliri. A Idē i sum. eo. ti. q. 7. B

Eruus prio cōit. Mul tis modis efficiūtur serui. Nam q̄dā statim cū nascūtur serui sūt: vt q̄ de matre ancilla nascūtur: hoc tī vide plen⁹. j. §. 3. Quidā ꝺo sūt iure gentiū: vt q̄ i bello iusto capiū tur. Quidā fūt iure ciuili vt q̄ maioꝛ. 20. annis passus ē se venūdari ad ꝓciū partici pādū. Et de hoc hētur. j. §. 4. De his tri bus modis hī iusti. de iure pso. §. fui aūt. Jté sūt aliq̄ serui q̄ ius ciuile eos in pnaz subijcit seruitutī: vt libert⁹ ꝓpter ingratitu dinē: vt. s. libt⁹. §. 2. Jté iure canonico ra ptoꝛ mulieris efficit suus rapte: vt. s. rap toꝛ. 2. §. 2. Jté deferētes auxiliū saracenis efficiūtur serui capiētiū eos: vt dictum ē. s. saracenus. §. 2.

Sūt alij serui magis largo mō dcī: vt ascripticij siue originarij q̄s idē ē. i. q̄dam hoies q̄ ita ascripti sūt terris colēdis q̄ nō pñt a cultura recedere sine dñoꝛ volūtate nec possūt vēdi sine gleba: nec gleba sū lis. Et dicūtur ascripticij: qz ascripti sūt de putati sūt ad culturā: t originarij qz a suo origine tales sunt. Hi ēt serui q̄nq̄s coloni dicūtur. Isti tales nō sūt ꝓprie serui. A Idē in sum. li. i. ti. 8. q. 64. fm glo. Ray. B nec repelli debēt a legitimis actib⁹ nisi q̄ ad ordines nō debēt admitti: nōtur ex̄ de iudeis multoꝛ. A In glo. B Et di. 54. q̄s aūt leges. A ibi hoc hī i tex. t gl. Et hi originarij bñ possūt ordinari de vo lūtate dñoꝛ: vt nōt glo. in dicto. c. multoꝛ p. c. siqs obligat⁹. 54. di. Jté q̄nq̄s ēt ꝓtra volūtatē. s. in ipsis possessionib⁹: ea. di. si ꝑ uus 2°. vbi dī: Ascripticios ꝺo in ipsis pos sessionib⁹ clericos t ꝓter volūtatē dñoꝛuz fieri ꝓhibitum⁹: ita tī vt clerici facti impo sitā sibi agriculturam adimpleant. B

Cui⁹ parēs ꝓditionē filī⁹ debeat sequi ꝛgn. fm Tho. in. 4. dis. 36. ꝛz leges ciuiles partus sequit ventrē: t hoc rōnabiliter: q: ꝓ les hz a ꝑte cōplementū formale: ꝛz a mre subam corporis. Seruit⁹ aūt ē ꝓhibitio cor poralis: cū seruus sit q̄si instrm dñi in ope rādo: t tō, ples in libtate t seruitute sequit matrē: ꝛz i aliis q̄ pertinēt ad dignitatē q̄ ē

forma rei legitur patrē: sicut in honoribus
muneribꝫ: t municipijs: t nobilitate t ali
is hꝫi. Et huic pcor. canones t lex Moy
si: vt pz Exo. 21. In qbusdā tamē ēris q in
re cmuni nō regūtur partus legitur deterio
rē pditionē: vt si pater sit ffrus ḡtus vxor
sit libera: erūt filij seruj: nō tñ si post pactū
mrimonij pi se in seruū dedit nolēte vxo
re: t silr si fiat ecōuerso. Si aūt vterqꝫ sit f
tulis pditiōis t ptineāt ad diūsos domios
tūc diuidūt filios si plures sūt: vel si vnus
tñ: vnus alteri recōpensabit de pcio t ac
cipiet natū in sui seruitū. Tamē nō ē cre
dibile q talis pfuetudo possit eē ita rōna
bilis: sicut illud qō multoꝫ sapiētū diutur
no studio determinatū ē. A Lon. Pe.
vt in sum. li. 3. ti. 17. q. 8. B Et nō q fm
leges siue mr fuerit libera solū qñ pcepit:
vl solū quādo pepit vel ēt medio tpe: suffi
cit ad libertatē plus: vt. ff. de sta. ho. l. t fi
uorum. B

Qualr liber hō q patit se venūdarī fit
seruꝰ. ḡn. sex regūtur. Pm q sit maior
20. annis. C. de libe. ca. si ministerū. 2m q i
tēdat pciū participare. C. de libe. cā nō ió.
3m q i vtute pticipet. ff. qui. ad liber. pro
nō licz. l. i. 4m q empto: credat ipsū ffuiz
eē. ff. de liber. cā. l. liberi. §. sigs sciens. 5m
vt ille q vēdutur sciat pditionē suā. ff. gbꝰ
ad lib. p. nō licz l. q se. A Nec lex non
vi ibi hēri. B 6m q vēdito: sciat ipsum
eē libez ff. qbus ad li. pro. nō licz. l. 4. A
In hac. l. paz vi hoc pbari. Predicta tñ
sex regsita nōnt ēt in sum. lib. 4. ti. 4. q. 16.
fm Hosti. Soff. t Aço. B Si aliquod
istoꝝ deficiat iure cōi in igenuitatē reuoca
nō si nihil deficiat: t si postea mānumit
tat nō fit ingenuꝰ iz liberꝰ. ff. de sta. ho.
mo liber. nisi reddat domino pciū. ff. si in
ge. manu. l. 2. respōso. i. Nō tamē pciū do
minꝰ inuitus nō cogit recipere iz quosdā
B t in dicta. l. scōa. vi hoc tenere glo. B

Qualr seruꝰ efficiātur liberi. Rñ. fm
Hosti. multis modis. Uno mō p manu
missionē: vide. §. manumissio. §. fi. Jtē fit
aligs liber si cū lāgnidū domin⁹ expsuit
vel ei aliqta negauit: vt. §. expsit⁹. Jtez
quādo aligs vēdit ancillā ne pstituatur: t
emptor facit ꝫ: fit libera. Jtē si seruus pi
learus incedit ante cadauer domini dū de
fert ad sepulturā. Jtē si postꝫ lata ē sentē
tia ꝫ illā q dicebat seruus domin⁹ postea
p ipso pciū recipiat. Jtē si domin⁹ ancillā
in mrimonio collocauit scribēs p ea dotē.
Jtē si seruū appellauit filiū actis inuenē
tib⁹ qsi in figura iudicij. Jtē si dedit seruo
instrm p qō eius seruit⁹ pbat: t alijs casi
bus q habētur. C. ex q. cau. ser. pre. lib. ac.
p totū. A Ibi de pdictis causis paz vi
dici: sz ponūtur alie cause ex qbus seruꝰ p
uenit ad libertatē t alie ēt ponunt. ff. q fi
ne ma. ad liber. pue. per totū. Sz hec pa
rū faciūt ad forpniale. B Jtē si iudeus
xpianū mancipiū emerit: vt. §. iudeꝰ. 2. §.
pmo. t eē de iudeis. c. fi. De seruis iudeo
rū t saracenoꝝ: vide. §. iudeꝰ. 2. §. pumo.
A pūctis additionib⁹. B Et qz seruus
manumissus dicit libertꝰ: facit ad hoc. §.
libertus per totum.

Eruus secūdo ḡtū ad ordiatio

nē. Nullus seruus siue puari siue
ecclie ordinari dz nisi pus manumittatur
di. 54. c. i. 2. t. 3. Et ratio ē seruilis vtilitas
atqꝫ clericalis dignitas: di. 54. admittunt
eē de ser. nō ordi. de fuoꝝ. A Alia ratio
ē: qz dz eē immunis ab alijs q diuine milutie
ē aggregādus: vt a castris dominicj nulla
necessitate abstrahat. 54. di. c. i. B Et
hoc intellige vez in omni genere seruoꝝ:
de qbus etiā habes. §. seruꝰ. i. §. 2. A Et
ibi de hoc dictum est. B

Utz seruus ecclie liberatus possit or
dinari retēto iure patronat⁹. ḡn. fz Ray.
Sic dico retēto iure quo ad hoc q non in
iuriet ecclie: nec accuset illā: nec testificetur
ꝫ eā: di. 54. q ex famulis. A Hoc. c. paz
facit quo ad hoc: sz bene facūt inra. j. alle
gata. B Immo ēt si simplr fuerit mā
missus tenet ad pdicta: alr reuocat in seruj
tutē. 12. q. 2. diacon. t. c. eps q mācipiū. t
c. q liberti. t. c. octaua. eē eo. ti. de famulis
Dicūt ēt qdā q tenet quo ad alias hone
stas opas iz nō sint noiatim imposite: vt i
dcō. c. diacon. t silib⁹. A Nec iura sat
vidētur ad hoc facere. B nō tamē tenet
seruire ecclie perpetuo i offō clericali: nisi
exisse dcīm sit ipsa manumissione t ordi
natione: eē eo. libēt⁹. Et posito q fuerit ex
pressū nō tamē reuocabit i futurū si non
vult i illa ecclia seruire i diuinis officijs: ni
si admonitus pduraret i ꝫmacia: eē eo.
nullus clicus. A Idē i sum. li. 3. ti. 17. q.
1. De bonis aūt libertoꝝ ecclie: vide supra

Utr̃ seruus ꝑuati liberatus possit ordinari retento uire patronatus. Rñ°. ſm Ray. Nó dz ordinari nisi ꝑus ꝓsecut⁹ fuerit a domino plenā libertatē: ita q̄ nó teneatur ꝓstare ꝓ:ono opas: nec fabriles q̄ ꝓsuēt i faciēdo nec obsegales q̄ ꝓsuēt i non faciēdo: di.54.c.i.t.2.t.c. gcūq̄.t.c. vlt. A Lon. Ul. vt i dicta.q.i. B Sz utr̃ dñs possit i tali liberto retinere opas ſpirituales. Dicēdū ſm Hosti. vt uitet oē cōtrariū: q̄ hoc onus erit imponēdū in ipsa manumissione aī ordinationē: t sic in ipa ordinatione poterit onus iā impositus declarari: ex̄ de elec. significastī. ad fi. t ex̄ de ꝓben. significatū. Et si taliter ordinat⁹ nō seruierit: poterit ꝺ̄ gradari. 54. di. frequēs. t.c. gcūq̄. ex̄ eo. nullus. Si tñ fact⁹ fuerit sacerdos nó fiet seruus dñi oliz sui. Idez Boff. t Jnno. A Si ꝺ̄ nó sit factus sacerdos ui q̄ possit i seruitutē ēt ꝓuati: reuocari si nó seruierit in diuinis ꝓut tenet: ar. h̄ a Jrio sēsu. Facit i ar. ēt dictum. c. frequēs. adhibita tñ moderatione de q̄ in. §. se. Et idē ēt qꝺ h̄ nōtur i sū. eo. ti. q. 2. B

Quid si seru⁹ fuerit ordinat⁹ nó accepta libertate. Rñ. ſm Ray. Si fuit ordinatus dño sciēte t nó ꝺicēte: eo ipso ingenuus fit: di. 54. si seruus sciēte. Et hoc uez est ad quoscūq̄ ordines fuerit ordinat⁹. Idē Boff. t Jnno. Si ꝺ̄ dño ignorāte uel sciēte t ꝺicēte. A Hic vt ꝓz in sū. e. ti. q. 3. distīguēdū ē: q̄ aut ordinator uel ꝓtator sciēte ꝓditionē ordinādi ordinat⁹ ē: aut nesciēte. Jn ꝓmo casu ordinat⁹ remānebit i ordine: ſz ordinator uel ꝓsēctator dz ꝓdēnari domino i duplū: dis. 54. si seru⁹ abstēte domino. t hoc si alter tñ scuit. Si uero ambo sciuerūt dabit unū ꝑ̄tator: t aliz ordinator. Sz si neuī hz unde soluat: potest dominꝰ sibi postulare illum restitui: ar. di. 54. ex antīqs. Jn scḋo casu cū ordinat⁹ ē ordinator uel ꝓsēctator ignorāte ꝓditō nē ei⁹: fit qꝺ ſequtur. B tūc si ordinat⁹ est in sacerdotē remanebit i eodē ordine: peculio siqꝺ hz dño restituto. Qꝺ si nó hz peculiū: nec ē q̄ reddat ipsi: dz suo domino reddi ad seruiēdū ei i seruitijs q̄ ordinē suz decēt: vt horis canonicis nūssa t h⁹ i 54. di. frequēs. Qꝺ si ꝓtumax hoc renuat deponi dz: ex̄ eo. nullus i fi. Si ꝺ̄ ordinatus ē in diaconū: dabit ꝑ se vicariū; t ipse remanebit i ordine: alꝰ reuocabit i seruitutē nisi aliqs uellet eū redimere: t idez intellige de subdiacono: ex̄ e. miramur. Jn alijs ordinib⁹ absolute i seruitutē reuocabit. 54. di. nullu. t.c. ex antīqs. Satis con. Boff. t Jn. A. Ló. ēt Pe. vt i dcā. q. 3. B

Jnfra quod tps possit dñs seruū ordinatū reuocare. Rñ. ſz Ray. Reuocare poterit infra annū a tpe sciēte dñi: ar. 17. q. 2. sigs incognit⁹. A Ló. tūcto. c. si seruus. sciēte. 54. di. B Jtē Bof. Hosti. t Pe. A Hug. aūt dicit q̄ cōputat a tpe ordinationis in fauorē ordinis: vt i sū. eo. ti. q. 6. Sz ꝓus dictū uerī⁹ uī: ar. dict. c. sigs incognit⁹. B Et ratio q̄re clericꝰ nó ꝑōt repeti ultra annū cū seruus ingressus religionē possit repeti infra triēnū ē ista: q̄ clericꝰ cōuter publice manet: monachꝰ uo secrete A Hec ró fuit Jnno. vt ꝓz i dcā. q. 6. B Et predictū punctum de religione habes ī. religio. 2. §. 4. t. 5.

Pone q̄ seruꝰ q̄ ordinatus fuit restitutus ē domino suo: nūqd licebit domino manus iniȝcere i eū. ꝛn. ſm Jnno. Hostī. licideret i canonē. 17. q. 4. sigs inadente. Sz nec tali seruo licebit ꝺ̄ here mīmonū pp votū qꝺ itelligit fecisse in susceptiōe ordinis sacri: ex̄ de ꝓuer. ꝓu. gdā. 84. di. cū i ꝓterito. t phibēdus erit q̄ eꝺ̄: ar. 96. di. si imꝑator. Alijs aūt ꝓuilegijs clericalib⁹ nó gaudebit: ex̄ de cle. ꝓin. Johes. t.c. sc. Idē i oi gnē seruoꝝ. 54. di. freq̄ns. A Jnno. clariꝰ loqtur sic: Idē dicim⁹ i orgiarijs t ascripticijs: t i oibus q̄ ꝓditōe seruili vl rōcinio: vl chirocinio sūt obligati. 54. di sti. frequēs. Idē ēt i libtis si aliqꝺ obsequz ꝓtonꝰ sibi retinuit. 54. di. gcūq̄. Idez ēt i obligatis fūctionib⁹. i. publicis officijs. 51. di. ꝓterea. t i dicta. q. 6. B

Sz qualr seruus ordinatus siue ꝓsecratus reddit dño: cū alia res ꝓsecta ñ reddat vt. 14. q. vl. cōpimus. ſz°. Duplex ē ratio. Una q̄ i reb⁹ alijs t marie iaiat⁹ q̄ sole ꝓsecrant nullus ē dolus: ſz i hoie sic. Ellia: q̄ i reb⁹ iaiat⁹ ꝓsecrato ēt i supficie: t ió ñ debēt a manu ꝓphana tractari: i hoie ꝺ̄ ē aīa q̄ tāgi nó ꝑōt. 32. q. 7. licite. Ló. Bof. t Hosti. A t Ul. t Pe. Et fuit ꝓncipale dictū Ray. vt in sum. eo. ti. q. 7. B

Eruus tertio q° ad mſimonium.

Utr̃ seruꝰ sine ꝓsēsu dñi possit ma

timoniū ihere. Rñ. fm Tho. i. 4. di. 16. Ite seruus nō subdit dño qn libere comedere ꝛ vomere possit: ꝛ alia hꝰi facē q̄ ad necessitatē corpis ptinēt fm nāz: ita ēt nō subdit ei ḡtū ad hoc q̄ nō possit libe mōnimonū ihere ēt eo nesciēte aut ꝓdicente. Uñ ꝛ si dñs oppositū ꝓcipet nō teneť ei obedire: nec de ꝓtrahēdo: nec ēt de ꝓtinēdo qz i vtroq; iuris ē ꝛ tenet mfimonium. Debēt tamē nihilominꝰ ōbita seruitia dominus exhiberi: eē de iur. ser. c. 1. A Ló. Pe. ꝛ Al. ꝛ Ray. ꝛ glo. vt in sum. li. 4. ti. 4. q. 8. ꝛ sequen. B

Pone q̄ dominꝰ aliqd ꝓcipit fuo cōiugato ꝛ codē tpe vxor petit debitū vl̄ econtra. Rñ. fm Ray. Credo q̄ si ꝓtraxēit seruus domino sciēte dz reddē debitū qñ cū dominꝰ ꝓcessit ꝓncipale. s. mfimonium itelligit ꝓcessisse accessoria: eē de of. ōlegaꝓtrea. i fi. Si vo ꝓtraxerit ignorāte vl̄ cōtradicēte domino: domini mādatū dz ipleri: misi ꝓbabiliꝫ timeat piculū adulteriū ex dilatione: vl̄ misi magnū fiat ꝓiudiciū vxori. Ló. Tho. Pe. Inno. ꝛ Hostiē. Addit quoq; Tho. q̄ oz dūsas circūstātias attēdē: vt ex his ꝓsideret cui magis vl̄ potius i tali vl̄ tali casu sit obediēdū. Idē Hosti. Et vide. j. §. vlt. A Idē i sū. e. ti. q. x. B

Quid si ꝓuges. s. seruꝰ habēt dūos dominos dūsaz regionū: ita q̄ nō possunt ꝓuenire ad offiū ꝓugale. ḡn. fm Hos. vt euitet fornicationē mā cogēt p ecclias alē domiosꝰ vēdē alij volēti emē: vl̄ si neuē vlī emere cogant vēdē cuiz eīneo i ꝓuicia cōseruī: vel venalē exponē: ꝛ si nullus appeat emptor: emat ecclia: ar. 54. di. fr̄nitatē. A Idem in sum. eo. ti. q. 12. B

Quid si dñs seruū ꝓugatū vlī vēdē i remotā regionē. ḡn. fm Guil. Prohibēda ē tal̄ vēditio: iz cogi dz dñs alij vēdere eū bonas ꝓditiones afferēti. Interest. n. rei publice negs re sua male vtaī: i Insti. de his q. sui vl̄ alie. iur. fūt. §. plt. Lon. Tho. Pe. ꝛ Inno. A licz Alla. aliud dixēit: vt i sū. e. ti. q. xj. vbi ēt pz q̄ ꝓdcis cō. ēt Hosti. dicēs: q̄ ꝓdicta obtinēt qñ amb⁹ sē fuī Et id qđ segt nō fuit Hosti. iz Pe. vt ibi. B Sz ꝛ Hosti. addit q̄ si mfimonū fuerit scīm sine lnia dñi ꝛ nō hz i alio loco iustū emptorem: posset eam vendere i remotis: aliter non debet hoc facere.

Utr seruꝰ possit ventre pꝰ mfimoniū ḡn. fm Tho. ꝛ Pe. sic. Ubi n. iz sit i ptāte vxoris i his q̄ ptinēt ad redduōnē debiti: i alijs oibus ē sui iuris. Uñ i redditōne debiti p hoc nō dz ꝓiudiciū vxori fieri: si forte dñs ꝓcipet aliqd eadē hora: q̄ magis eēt obediēdū vxori q̄ dño. Uxor tū sine ꝓsensu viri se i ancillā vēdē nō possz: q̄ vir caput ē mlieris. Ló. Al. A Idē i sū. e. ti. q. iz. B Et vide. §. §. 2. Utr seruꝰ q̄ fuerat ordinatꝰ ꝛ nūc ē restitutꝰ possit ihē matrimoniū: vide. §. seruꝰ. 2. §. 1. Nūo ꝓdito seruitiū ipediat mfimonium: habes. §. impedimentum. 4.

Imonia ꝓmo cōit. Simonia ē studiosa volūtas emēdi vl̄ vēdēdi aliqd spūali annexū. Sic diffinit a Tho. i. 4. sen. di. 25 ꝛ in scda scē. di. 100. Similiter ꝛ ab alijs A. s. theologis ꝛ iuristis cōmuniter: vt i sum. lib. ꝓmo. ti. ꝓmo. q. i. Et facit. i. q. i. qui studet. B Et quod dicitur spirituale: intellige vt ordines ꝛ alia sacramenta. Quod aūt dicitur spirituali annexum: intelligē vt quedā que non sūt ita, ꝓpie spiritualia: iz sūt spiritualibus adiuncta ꝛ quasi alligata: vt est ius patronatus ꝛ huiusmodi. Quod si nō addas spirituali annexū: sufficit fm Ray. A Mā ꝛ annexa spiritualibus largo modo dicūtur spiritualia: vt in dicta. q. i. ꝛ hic segtur. B q: oia talia possūt intelligi per id qđ dicitur aliqd spūale. Et nota q̄ nomine emptionis vel vēditionis intelligitur omnis contractus ñ gratuitꝰ: ꝓter permutationem. A Idē in dicta. q. i. ꝛ facit. i. q. i. sunt nōnulli B de qua. §. permutatio. A Ibi pz qñ i talibus possit fieri permutatio: ꝛ qualiter B Unde nec transactio potest fieri super spiritualibus: extra de transac. super eo. De transactione vide. j. transactio. §. scdo A Et ibi patet qualiter possit fieri in spiritualibus. Et adō fm Tho secunda secunde. q. 100. arti. ꝓmo. q̄ voluntas dicitur: quia iusticia ꝛ omnes partes eius ꝛ p consequens omnia opposita sunt in voluntate sicut in subiecto: ꝛ ideo ꝓuenīēter simonia per volūtatē diffinitur. Facit. ff. de iust. ꝛ iure. l. iusticia. Utr aūt per solā volūtatem cōmutatur simonia: tangetur infra §. 3. Item dicitur studiosa fm Thomam

in dicto arti. ſ. ad deſignādū electionē que principaliter pertinet ad ꝓfectum ⁊ vtilitatem: ⁊ talis electio ſufficit etiā ſi ſit ex volūtate nō habenti vel etiā coacta: ex̄ eo. Matheus. ⁊ ibi glo. niſi forte ſit coactio p̄ciſa: ex̄ qō nie cā. c. ſacris. Et ſubdit Tho. ibidē: Nō aūt oīs qui peccat electōe peccat in ſpūm ſcīm ſed ſolū qui p̄cīm eligit per ꝓtēptū eoꝛ p q̄ hoiem ſolēt retrahi a peccādo. Dē ergo ſtudioſa q̄ ex ipſa volūtatis electiōe ꝓgreditur ad exteriorē actū: vt i ſū. eo. ti. q. 5. Hoſt. aūt clarius diffinit ſic: Simōia eſt ſpūalium vel ānexoꝛ ſpūalib⁹ p̄cedēte pacto ꝓmiſſionis: ꝓditōis: modi: ſeruitij: p̄cū: vel cuiuſuis tpalis receptio vel donatio: vt in ſum. eo. ti. q. 1. B

Utrū ſimōia ſit hereſis. Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 25. Simōiaci nō ſūt ꝓpriē ⁊ per ſe loq̄ndo hēticī: cū nō hēant aliq̄ falſā opinionē: ſed dīr hereticī, ppt̄ ſilitudinē actus q̄ ita operātur ac ſi eſtimarēt donuꝫ ſpūs ſcī pecūia poſſideri: q̄ eſtimatio eſſet hereticа A ⁊ q̄ etiā in p̄mo auctoꝛe Simōe ex mala radice infidelitatis pullulauit: cui dictuꝫ eſt: Eſtimaſti donū dei pecunia poſſideri: Act. 8. ſm Ul. ⁊ in ſū. e. ti. q. 2. B Unde Greg. in regiſtro dicit: Cū oīs auaritia ſit idolorū ſeruit⁹ q̄ſq̄ hāc in eccleſiaſticis dignitatib⁹ dādis nō p̄cauet: infidelitatis p̄dītioni ſubiacet: etiā ſi fidē quā negligit tenere videat. 1. q. 1. cū oīs. Et uterū dicit q̄ ipſa hereſis macedōij tolerabilior eſt q̄ ſimonia. 1. q. 1. eos. A Et ibi pꝛ q̄ hoc nō fuit dictū greg. ſed tharaſij p̄ſātinopolitāi epi B Et cetera crimina in ꝓparatōe ſimōiace hereſis q̄ſi pro nihilo reputātur. 1. q. vl. c. ſi. Dñt quoq̄ ꝓpriē ⁊ p aliū modū qui dā ſimoniaci dici hereticī. ſ. tenētes quēdā errorē ei⁹dē ſimoniſ: qui dixit q̄ nūdus iſte nō erat creat⁹ a deo: ſed a q̄dā ſuperna ꝓtate: vt dicit Iſidorus. 9. etymologiarū A Idem in dicta. q. 2. B

Quare ſimoniaci potiꝰ dīr a Simōe qui volut emere donum dei q̄ Giezite a Giezi. qui vēdidit donū dei. Rñ. q̄ magis ꝓpleta fuit rō huiꝰ p̄cti in Simōe q̄ i Giezi. Nā Giezi ſolū vēdidit donū dei: at Simon ⁊ emere voluit: ⁊ vēdere intēdit. 1. q. 1 ſalnator. Lon. Tho. ſcōa ſcōe. q. 100. Lō. etiā p̄e. ⁊ Ul. vt in ſum. eo. ti. q. 4.

Utrū ſola voluntas faciat hoſtem ſimoniacū. Rñ. Fꝛ Ray. ⁊ alios tā uriſtas q̄ theologos. Quedā ſūt ꝓhibita q̄ ſimoniace: vt emere vel vēdere ſacra ⁊ hꝰt. Et in iſtis ſufficit ſola voluntas. Et ūtelligē ſm Pe. quo ad foꝛū diuinū: ſed quo ad foꝛū hūanū ſi in nullū actū exiuit: neq̄ faciēdi ueq̄ paciſcēdi nō diceret ſimōiacꝰ: ⁊ ſufficit q̄ pēueat. Quedā ſimoniaca q̄ ꝓhibita. ſ. p ꝓſtōem eccliē: vt cū qs renūciat eccleſie vt det alteri: puta nepoti ſuo. Silr ſm Hoſt. vēdēdo vicariā caſtaldionatū: aduocatiā: iconomatuꝫ: ⁊ hꝰt: ex̄ eo. ad nſam. 1. q. 1. ſi qs epūs. 2. q. 3. ſaluator. ⁊ in his nō ſufficit ſola volūtas ſiue appetitus q̄daꝫ: niſi ꝓcedāt in actū: ex̄ de off. delega. ex pte p̄mo. A Idē in ſū. eo. ti. q. 5. B Sed ⁊ hoc intellige q̄ ſi volūtas deliberata hic fuit: ita q̄ p eū nō ſtetit: uterū eſt ſimonia in foꝛo diuino: ſed nō in hūano: ⁊ ſic tale p̄cīm p penitentiā abolet: ex̄ eo. mādato. A In hoc etiaꝫ vī cō. glo. Ray. vt in dcā. q. 5. Et hoc verū vī: q̄ etiā circa talia puta erga beneficia ſola ūtētio ꝓſtituit culpabilē apū deum lz nō quo ad iudicialē punitōem eccleſie: ex̄ eo. tua Simonia tñ mētalis: tm̄ ſola penitētia abolet nec obligat ad reſtōez acceptoꝛ: dicto. c. mādato. Sec⁹ i vſuris in gb⁹ ēt ſola ūtētio vſuraria obligat ad reſtōez in foꝛo pniali: vt ⁊ notat glo. in dcō. c. mādato. ⁊ facit ex̄ de vſuris ꝓſuluit. Nō aūt pōt eſſe: q̄ in vſura ledit de⁹ ⁊ hō: ſo ſatiſfit p pniaz: hōi vo per reſtōez. In ſimonia vero ſimplicis itentōis nō ledit ps que ſponte ⁊ ſine coactiōe pſtat imo potiꝰ ipſa ledit deū turpiter agēdo: nec ledit eccleſia nullitans: que tm̄ iudicat de mālefitis: dicto. c. tua: ſed ſoluſ deus cui per ſolam ſatisfit penitentiam: ex̄ eo. c. ſi. B

Utrum ad hoc q̄ committatur ſimonia requiratur q̄ ſit expreſſuꝫ pactuꝫ. Rñ. Mon. nam. ⁊ Giezi ſimoniacus fuit: lz pactum aliquod non fecerit: notatur extra. e. ſuper ſpecula. A Hoc. c. habetur in ti. ō magiſtris. Et dic hoc verum quo ad foꝛū diuinum: ſecus quo ad iudiciale: extra eo. c. ſi. ⁊ patet ex dictis in. §. precedenti niſi interueneri exactio: extra eo. ſicut pro certo. B Sed de ſimonia mentali vide. ō. renūciatio. 2. §. p̄mo.

Quot modis cōmittitur ſimōia. Rñ. Fꝛ Ray. Una diuiſio ē q̄ mūera q̄ dāt. Mā aut datur manus a mānu: aut ab obſequio aut a lingua: de quib⁹ habes, ō. inun. §. i.

Alia diuisio ex pte cõmittẽtiũ sic: Simoniaca ordinatio vl alia hꝰi spũaliũ datio: aut ẽ ex pte pferẽtis tñ: vt qñ pferẽs mihi aliqđ spũale recipit tp̃ale me ignorante. Aut ex pte recipiẽtis tñ: vt si ego recipiaz sacrũ nõ qdẽ dãdo aliqđ pferẽti: sz alicui suo ꝓsiliario. Aut ex pte vtriusqꝫ. s. qñ ordinãdus dat aliqđ ordinãti. Aliqñ ex pte neutriꝰ: vt si amicꝰ meꝰ me ignorãte det aliqđ amico siue ꝓsiliario ejus: vt me ordinet epõ ẽt ignorãte. i. q. 1. statuimꝰ. t. c. sigs a simoniacis. A Idẽ i sũ. c. ti. q. 7. B

Utr̃ sit simonia si aliqđ gr̃is deꝰ p spiritualibꝰ vl recipiat. Rñ. Si penit⁹ spõte offerat nõ ẽ simonia. 1. q. 1. qcqđ inuisibilis Ubi nõ ꝫ Bul. q si hec ꝓpõsito, p: nõ ret appciationẽ seu cõmutatõnẽ: sic nũcꝫ tpale ẽ dãdũ, p spũali: nec ecõtrario. Si autẽ notet cãz finalẽ: vt sit sẽsus: Iste dedit denariũ, p sacro. i. pp reuerẽtiã sacri licite potest fieri. Et eodẽ quoꝫ mõ si notet causã efficiẽtẽ: vt sit sẽsus: dedit, p sacro. i. p deuotione quã habuit ad sacrm: fieri põt. A Ló. Gl. vt i sũ. eo. ti. q. 10. B Si autẽ dubuet vtr̃ gratis vl cõrupta itẽ none da tũ sit: tria sũt ꝓcipue attẽdẽda. s. dãtis t recipiẽtis q̃litas: vz an a paupe dimitt vl ecõuerso. Itẽ munerꝫ q̃ntitas: vt si res magni vl modici sit pcij. Itẽ donatiõis tps: an. s. ista tẽ necessitate vl aliꝰ ꝓferat. Et ꝑm hec hñ da ẽ pslũptio, p vl ꝫ: eẽ eo. t si cõnes. Sed hec intelligẽda sũt i foro cãz In foro aũt cõscie mẽcio attẽdit nõ pslũptio. A Idẽ in dicta. q. 10. fm Ray. Gl. t Hosti. B

Utr̃ liceat aliqđ recipe, p opibꝰ spũalibꝰ. Rñ. fm Ray. p illis opibꝰ ad q̃ qs nõ tenet ex offõ recipe licet: vtputa sacerdos põt locare opas suas q aliꝰ nõ hz vñ sibi, puideat: ar. 12. q. 2. charitatẽ. Idẽ Hosti. A certe. c. charitatẽ. nõ sacẽ: q loquit tñ quo ad, pcurationẽ recipiẽdã a visitãti bꝰ: nõ ex locatiõe: vl alia ꝓmẽtiõe: sz ex mera munis disponẽ. Et tiõ i spũalibꝰ i gbꝰ dz cessare ois pactio t ꝓmẽtio: eẽ ỏ pac. c. fi. ñ hz locũ locatio vl ꝓductio. Uñ i ti. de simonia. §. utẽ nũqđ. sup ỏbo locare. gl. Ray. ait: Quidã dicũt q si sacerdos itẽ dat locare vl vẽdere laboꝛẽ suũ nõ ipz offiñ vel sacramẽtũ: licitũ ẽ: als nõ. Ego credo iquit q nõ hz locũ i talibꝰ locatio vl ꝓductõ cũ ler sẽcularis nõ dixerit eẽ locationẽ vl ꝓductionẽ qñ mẽsoꝛ agroꝛ aliqđ recipit a domínis eoꝛ, p eis mẽsurãdis: fz qõ dat appellauit honoꝛariũ. ff. si mẽ. fal. mo. di. l. 2. §. 1. vbi dz: Nõ credideꝛt veteres iter tales psonas locationẽ t ꝓductionẽ eẽ: sz potꝰ opaz bñficij loco ꝓberi. Et id qõ dat ei ad remunerãdũ dari: t ide honoꝛariũ appellari. Dic ergo q si sacerdos siue idigeat siue nõ: põt ei dari pecunia i sũpt⁹ ipsius sacerdotis nõ i munera sacerdotij. i. officij sacerdotal qõ ipẽdit: sic dicẽ Hiero⁹. q de cẽ panes: crustula t vas melius si data fuerit, pphẽ: magis i sũptus q̃ i munera pphetie reputãde sũt. i. q. 1. iudices. Cũ ergo dz: sacerdos recipit, p officiãdo ecclie ad tps: li, p denotat cãz admunuculatinaz nõ appciatiuã sacri vl officij qõ ipẽdit: vel laboris quo laboꝛat i ipso offõ: qõ nec vendi dz nec locari: sicẽ nec ipsũ offiñ: q: q̃q̃s hoꝛ altez vẽdit sine quo necꝫ altez, p uenit neutꝫ inẽditũ ỏrelinqt. i. q. 1. sigs obiecẽt. De hoc ẽt di. j. §. utr̃ sacerdos. B

Utr̃ cũ epꝰ ꝓsecrat vl visitat possit recipe, pcurationẽ. Rñ. ꝫ Ray. põt: eẽ e. cũ sit. 10. q. 3. relatũ. eẽ de ꝓscrip. cũ ex officij. nõ dico pp laboꝛẽ: sz vt Ber. dicit: qa talis, pcuratio a iure pmissa ẽ: imo ẽt si ecclia pp pauptatẽ, pcurare nõ posset epm: ipse suis sũptib⁹ ꝓsecrabit ecclias. 10. q. 3. cauẽdũ. hec Ber. t Hosti. circa visitationẽ: vide. j. visitatio. §. i. t. 2. A Hoc qõ ibi dicitur notat glo. in dicto. c. cũ sit. Nõ. etiam in sum. eo. ti. q. 10. B

Utr̃ tpalia possint dari, p vita etna vl p remissione pctoꝝ. Rñ. Pñt p modũ elymę: Datuel. 4°. Pctã tua elymis redime. Et intelligeꝫ Tho. t Pe. in. 4. di. 25 q cũ dz vita eterna vl remissio pctoꝝ emit: ẽ locutio metaphoꝛica: q: ipsũ meritũ accipit p emptiõe. Deo. n. ex pcto nro nihil põt accrescere. A Idẽ in dcã. q. 10. B

Utr̃ tpalia possint dari, p reductãda vexatione i spũalibꝰ. Rñ. sic. eẽ eo. dilectꝰ filius. t. 1. q. 1. q̃stiõ. eẽ de mgis. phibeas. Sz hoc sup iure spũali tũc solũ hẽbit locũ cũ, p certo ꝓstat reductũ de iure suo: aliꝰ nõ hec Tho. sẽda sẽde. q. 100. arti. plt. t vltio. A t ẽt glo. Ray. vt in dcã. q. 10. B Uñ t si pbẽda mea mep iniuriam remoto alij data sit t ego recupero aliquo dato: nõ puto esse simoniam.

Utr̃ encenia iducãt simoniã. Rñ. Si nõ extẽdãtur ad quãtitatẽ muneꝝ t fiant

sine pacto ⁊ sine aliqua corrupta intentione nó inducũt simoniã: als ẽt i modico ꝓmittitur. i. q. i. duces. ℟ als incipit iudices. Et hoc fuit dictũ Hosti. vt i sũ. c. ti. q. xj. ℬ

Utr munus ab obsego inducat simoniã. Rñ. fm ℣l. Si obsequz de se sit illicituz: nullo modo licz absqz vicio simonie. Silr si obsequiũ sit licitũ nó licet ipsũ ipendere, ꝓ aliquo spũali: si illud, ꝓ: dicat causã ꝓncipaliꝫ mouẽtẽ. Sz si nó dicat causã ꝓncipaliter mouentẽ ſz scdariã: puta excitari uã effectus eiꝰ g dare dz aliqd spũale ⁊ postea ꝓfert illud respiciẽs ꝓncipaliꝫ ad deuz ⁊ ad merita psone ex ꝑ talia obsequia ꝑ alia bona ꝓcurrit: hoc modo pót dari spũale puta alicui q in seruitũ ecclie vel plan uit Romã vel hꝰi. Porro si obsequz eẽt pure spũale qđ eẽt impositũ bñficio. ℟ .s. ꝑ institutionẽ añ ipsiꝰ bñficij collationẽ: non ait per pactũ fm eundẽ ℣l. ⁊ in sum. c. ti. q. i2. vbi etiã pz q ꝓdictis có. Hos. Ray. ⁊ glo. ℬ tñc indubitater ⁊ ex pacto pót ꝓferri bñficiũ: ita q ille, ꝑmittat tale obsequium: vt puta de celebrãdo talẽ ⁊ talem missã ⁊ filia: eẽ de prebẽ. significatũ. ℟ Tho. ẽt ⁊ Pe. dicũt q in hꝰi obsequijs honestꝫ seruiẽtib⁹ ad dignitatẽ psone respectꝰ ꝓbet hẽri. Mã ex ipsa deuotiõe obsequij dignꝰ reddit ecclias'ticio bñficio. Et addit Tho. Si ait inhonestũ sit seruitũ vel ad carnalia ordinatũ: puta seruuit plato ad vultu tẽ ꝓsanguineoꝝ suoꝝ vel ꝑ simoniã sui: vel aliquid hꝰi: eẽt munus a b obsego ⁊ simoniacũ: vt in dicta. q. i2. ad fi. ℬ

Quid si vnus sacerdos dicat alꝛi tu celebrabis hodie pro me: ⁊ ego cras pro te. Rñ. fz Bur. Nó ẽ simonia: sz licitũ ẽ maxie ex cã: qñ nullũ ꝓciũ siue tpalis merces inuenit. ℟ Idẽ in sum. co. ti. q. i3. ℬ

Quid sit munꝰ a lingua in quo cómittit simonia. Rñ. fm Tho. scda scde. q. 100 ⁊ in. 4. di. 25. Munꝰ aliqua dz vl ipsa lans pertinens ad fauorẽ humanũ g. s. sub pretio cadit: vel ẽt ꝓces ex qb⁹ acgritur fauor humanꝰ: aut ꝑ sũ eunt: vt qñ ꝓces armate sũt. Sz de ꝓcibus habes statim in se. §. ℟ Idẽ in sum. co. ti. q. i4. ℬ

Utr ꝓces inducãt simoniã. Rñdeo fz Tho. scda scde q. 100. Si aliqs ꝓncipaliꝫ ad preces inuẽdat: simoniã cómittit. Et vi ꝓncipaliꝫ ad hoc intẽdere q ꝓces, ꝓ idigno exaudit. Tñ ipz factũ ẽ simoniacũ: vt. i. q. de ordinationib⁹. ⁊ in. c. sũt nónulli. si vero ꝓrogant ꝓces, ꝓ digno factũ nó est simoniacũ: sz simonia pót esse in intẽtione s. qñ habet respectꝰ nó ad dignitatẽ psone sz ad fauorẽ humanũ: eẽ de eta. ⁊ qua. tñã i. q. i. latorẽ. Tñ dz penitere de intẽtióe corrupta: vt i. c. sũt nónulli. ⁊ eẽ de eta. ⁊ q̃litã. ⁊ extra eo. mandato. ℟ Lon. ℣l. vt in dicta. q. i4. ℬ

Utr aliqs ꝓrogẽdo ꝓces, ꝓ seipso cõmittat simoniã. Rñ. fm Ray. Nó potest petere eccliam vel dignitatẽ vel aliud bñficiũ habẽs curã aiaꝝ q̃tũcũqz sit dignꝰ. i. q. i. ordinationes. 8. q. i. in scriptis. eẽ ó iure patro. p nr̃as. Bñficiũ vo simplex si indiget ⁊ sẽt se dignũ pót petere absqz metu simonie: eẽ co. tua nos. ⁊ ar. eẽ de relcriptis. ad aures. eẽ de ꝓben. cũ fz. Loncor. Tho. scda scde. q. 100. ⁊ etiã in. 4. dist. 25. Silr ⁊ Hosti. ⁊ Hoff. Quidã tñ dicunt q licet rogare etiã si bñficiũ habeat curã aiarũ. ℟ Hoc fuit dictũ glo. Ray. dicentis q pót aliqs, ꝓ se petere bñficiũ ẽt hñs curã aiaꝝ si dignꝰ sit: exẽplo Esaie. q dicit. c. 6. ecce ego: mitte me. Ló. cũ hoc ℣l. vt in sum. eo. ti. q. i4. Sz certe tuti⁹ videt ꝓmũ dictũ ꝑ iura allegata. Mã, ꝓpha non petijt aliquã curã aiaꝝ vel dignitatẽ: sz requisitꝰ a dño exhibuit se officio ꝓdicãdi: vt pz in dicto. c. 6. ℬ Si idiget aut, si nó idiget: ẽt si petat simplex bñficiũ peccat fz Ray. ⁊ Tho. vt i ꝓdicta dcre. ad aures. i. q. 2. clerices. i2. q. i. illi aũt. ℟ vt pz in dicta. q. i4. glo. Ray. in hoc itez ꝓdicit. Tñ ait hꝰ itez durũ ẽ: ⁊ credo q ex quo aliqs, ꝓmotus ẽ ad sacros ordines: cũ hꝰi ordinatio titulũ ecclias'ticũ regrat pót petere bñficiũ ecclias'ticũ: sz abũdet in tpalibꝰ: ⁊ iura que mgr adducit ad, pbandũ ꝓ sũ loquunt fz stanũ ꝓmutue ecclie qñ exiles erãt reddit⁹: ⁊ distribuebat de facultatib⁹ ecclie, put cuiqz opꝰ erat. Et có. cum eo. ℣l. qz nemo cogitur suis stipẽdijs militare. Si tñ dignitatẽ vel curã aiaꝝ, ꝑ se petat tãta ꝓsũptione que eũ tali bñficio reddat idignũ simoniã ẽ: qua preces sunt, ꝓ indigno: hec ibi. Verius videt dictũ Ray. ⁊ Tho. Mã Hiero⁹. q loquitur in allegato. c. clericos. i. q. i. nó fuit in ꝓmptua ecclia. ⁊ multo minus Prosper q idẽ dicit ea. q. c. pastor. Et stipendiũ celestis militie nó dz esse temporale militi inꝑtũ ratio dicteꝫ necessarie fulcta

ptiõis. Clericis.n. ꝙuenit dicere pars mea domin⁹: eꝫ de ꝓcbē. cū ꝑm. q̄si dicatur ꝓmū laboꝛis mei nó sit tremū ꝫ celeste. B

Que simonia sit gnoꝛ. Rñ. fꝫ Guil. Quāuis i munere a manu t a ligua et ab obsego cómittat simonia: tñ qꝛ munus a manu magis, ꝑpe é ꝓcū q̄ a lingua vl ab obsego: ideo illa simonia é manus ꝓcecatū A Idem in sum. co. ti. q. 15. B

Utꝛ liceat vēdeꝛ vasa sacra: aut vestes aquā benedictā t h⁹ī. Rñ. ꝑm Gl. oīa sacramētalia ad aliquē effectū spūalē oꝛdiata vēdi nó pñt: vt aqua bñdicta t h⁹ī. per quā venalia dimittunt: sicut ēt nec ratióe materie pót vēdi sacramētū. i. q. 1. p lacnit 2. t. 3. Sꝫ t illa q̄ participatie sūt spiritualia: vt calix t h⁹ī ante ꝓsecratiõnē sīplici ter vēdi possūt: p⁹ ꝓsecratiõnē vo h⁹ī vasa vendi possūt alteri eccle in eadem forma. A dūmodo intētio solū referat ad tpale t nó spūale: alꝫ eēt simonia ꝑm eū. Gl. vt in sū. co. ti. q. 16. vbi hec notātur. B ꝫ laico calix vēdi nó pót: nisi ꝓflatus. 10. q. 2. §. h⁹ ius. qꝛ sacra nó debēt tractari manib⁹ laicoꝛ. De cimiterio vero vide. §. sepultura. ꝓmo. §. ꝓmo. B

Utꝛ spūalia possint redimi. Rñ. ꝑm Ray. Sicut nó debēt vēdi vl emi: ita non debēt redimi: eꝫ de sumo. querelā. nec aliquo dato vl ꝓmisso vl retēto possideri. Intelligē ꝑm Guil. q̄ nó possunt redimi aliquo dato vel ꝓmisso ei q iuste possidet: eꝫ eo. q̄relā. Mā aliquo dato ei q iuste possidet ab eo cui debent redimi possūt sicut t redimunt decime de manu mlitū iniuste eas detinētū: vide. §. decime. 5. §. plt. Leteꝛ utꝛ super spūalib⁹ possit trāsigi: vide. j. trāsactio. §. 2. Et utꝛ permutari. §. permutatio. §. ꝓmo t. 2. A Ꝓdicta etiam notantur in sum. co. ti. q. 17. B

Quid de sacerdote q nó vult dare licētiā alteri sacerdoti vt benedicat nuptias: ni si, p pecunia. Rñ. ꝑm Guil. Si nó intēdit vēdere licentiā benedictionis ꝫ, puidere sibi de ꝓportione oblationū eī ꝓtingēte: nó é simonia. Si tamē ex certa scia maioꝛē exigat sūmā q̄ ꝓsumat debere valere ꝓportio ip sū ꝓtingēs: merito ꝓsumi pót q ipsā licentiā vēdere volut. A hoc ēt ꝓesumit q̄ vba istō sonāt: puta si dicat se velle tātū p licēna bñdicēdi t h⁹ī: qꝛ i dubio nō recēdum⁹ a significatione vboꝛ. ff. de lega. j. l. nō aliter. Si vult ergo hoc euitare clare exp̄mat de vēditione seu locatione, puctus tñ. B Et nō h q p sua benedictione nihil ab aliquo exigi pót: eꝫ eo. cū in eccle a De sacerdote q nó vult dare licentiā ꝓfitēdi alteri nisi p pecunia. §. ꝓfessio. i. §. fi. A Et ibi ꝑz q simoniā cómittit: qō t nō similr cū supꝛadictis: in sum. co. ti. q. 36. B

Utꝛ p absolutiõe ab excóicatiõe possit exigi pecunia. Rñ. ꝑm Tho. scō a scō. q. 100. In absolutione tali nó ꝺz exigi pecunia tanq̄ ꝓcecū absolutionis: qꝛ hoc esset simoniacū: ꝫ q̄si pena culpe ꝓcedēt: sꝑ q̄ fuit excóicatus. Idē Pe. t Hosti. A Dicit. n. Hosti. eī e. ad aures. q in Frācia t in q̄busdā alijs regionib⁹ ꝓsuetudo é vel statutū q excóicatus q monit⁹ parē nolut ꝫ excóicari expectanit: pp hāc ꝓtumaciaz ante q̄ absoluat, p quolꝫ mēse, p quo excóicatus extiterit certā debeat dare pecunie quātitatē. Et hāc ꝓsuetudinē dicit rōnabilē t seruādā: vt in sū. co. ti. q. 37. Ad intelligendū vi q̄ talis exactio nó vēit ad manus seu vtilitatē exigētis: alꝫ hēret specie mali: t ideo ab ea abstinēdū: eī de vi. t ho. cle. cū ab oi. Et, ppterea hoc casu absolutio deberet ꝓcedere exactionē. Ūñ t idē Hosti. in sua sūma dicit: q excóicat⁹ debz absolui libere: t eo absoluto pót cogi ad satiffaciendū de pena: ꝫ ātē nó pót exigi: cū nec, p illo fuerit excóicat⁹. Et sic intellige igt eī de sumo. ad aplicā. t. c. ad aures. vt i dcā. q. 37. Et vi calⁱ formali dcō. c. ad aures. Et sic possūt ꝓcordari opiones q̄ super hoc ibidē referunt. B. Et idē itelligendū de sinspēsione t inēdcō. Mā si d aret aliqd, p ꝓcio absolutōnis siue restōnis simonia eēt ex pte vtriusq; ar. 1. q. 1. nullus. eī. c. nemo. Ad si h⁹ī sīe fuerāt inuste, plate: t deꝫ pecunia, p absolutione siue relaxatōne nōuit Hug. 16. q. 7. decimas. q nó é simonia ex pte dātis: eo q dās nullū ius acgrit: ꝫ dat vt acqsitū sine vexatōne retineat: ar. 1. q. 1. q̄situ. Satis cō. Hosti. A Idē i sū. e. ti. q. 46. vbi t addit ꝫ glo. Ray. q si eccl̄ia mea vl ꝓbēda me remoto alij fuerit assignata: si, p ꝓcio eā recupo vl redimo simonia é: sine iuste sine iniuste am ot⁹ fueri t alⁱ ist⁹: qd̄ itelligēdū é q̄ in motto facta est seruato iuris oꝛdine: licet iniuste per sententiam que transiuit in rem iudicatam: alꝫ bene licet redimere vexatio

nē: eī eo. dilectus filius. R. t pz. ē. §. x. B Utrū aūt p baptismo liceat aliqd dare: vide. ē. baptismus. §. 3.

Nullus clericus dz ꝑce vel ꝑcio vl sa uore celare epo peccatū publicū parochi ani sui: vel ēt minus digne penitēt recon ciliare: t ei de hoc testimoniū ferre vel di gne penitēt repellere: aliter simoniā com mittit: eī eo. nemo. A fm Inno. t in sū. e. ti. q. 38. nō, ꝑpe lz silitudiarie dicāt simo niac⁹: q celat pp gfaz crim alīⁿ: punēd⁹ ē n. simoniacus. Dō itelligi pōt nisi ipsa cela tio eēt annexa spūali officio forte qō quis hz ab epo ad denūciandū delicta vel simi le: q: tunc cenſeret vēdere ipsū officiū t cō seqnter eēt vera simonia. 1. q. 3. sigs obiece rit. B Et generali fm Tho. ſcda ſcde. q 100. illa spūalia ad que gl tenet ex offō nō pōt vēdere. Unde nec ꝑ dispēſatiōe nec ꝑ correctione sb dutoz: vl q gs deſistat a cor rigēdo pōt aliqd recipi. A Lon. Pe. vt in dicta questione. 38. B

Quid si dat aliqd superiori vt fuet iu sticiā in spūalibus. Rū. fm Ray. Simo nia ē. Et addit Suil. Idē credo si agat su per tpalibus: ex quo psona ē ecclīastica: q rōne ecclīastice iurisdictionis tenet ad ius reddendū. Sz si sit iudex laic⁹ t sup re tēporali: nō erit simonia: lz als grauiter pec cet. ē. iudex. 1. §. 7. A Lon. El. vt in dcā q. 18. B

Utr sacerdos possit celebrare: vel exe quias vel alia officia facē, ꝑ pecunia. Rū. fm Ray. Si tenet ad hoc: tūc exigere ali quid simoniacū ē. 1. q. 1. vēdentes. Si non tenet t deficit ei sūptus pōt accipere. 1. q. 1. duces. Mā t opas suas locare pōt: siue ad diē, siue ad annū: eī ne plan vices suas. c. vlt. A Ibi hoc nō, ꝑbat. Mā ibi dī ō lo catione reddunū t nō operaz spūalū: vt ibi nōt glo. t addit q nullū spūale locat. Et de hoc latius. ē. §. 7. in additione. B Dō si sumptus hz t ad hoc nō tenet: aut dz facere gratis: aut cessar: als vī facet ex anarcia. Et licet forte qñ nō tenet ad illa nō eēt simonia: eo q nō dz suus stipēdijs inulare. 12. q. 2. charitatē. eī. c. cū sit. tam turpe ē lucz qñ sit ex ea anarcia: vl si in sū ptus recipt ēt si dnes sit t nō sit ex anari cia: saltē hz spēm mali. Et in quolibet ꝑdi ctoz intelligas q ipse gratis dz cātare vel officiare: lz aliqd recipiat ꝑ sūptub⁹ sīc dic Aug. q apli gratuitū pane accipiebāt ab illis qbus gratuitā ꝑdicationē ipēdebāt. Satis Lon. Tho. ſcda ſcde. q. 100. A Ꝓdicta melius pñt intelligi ꝑ ea q nōt glo. Ray. in ti. de simonia. §. qrit. sup ꝓ hoc statutū. vbi sic dicit: Licz ne dare pecuniā vl recipe, ꝑ hoc obsequijs: aut ꝑ interesse do extreme vnctioni. Itē qd de illis q dāt reddit⁹ vel recipiūt, ꝑ facīdā ānūā lā ria. Itē qd de illis q dāt sacerdotibus di uinis vl pauperibus, ꝑ faciēdo ānuali vl tricenario: vl ānuersario: vel celebrando missā de spū scō vel aliā: vel q dat denarios clericis, ꝑ dicēdis psalterijs in exequis mō tuoz: vel alijs: vl q dāt elymas pauperibus vt oret, ꝑ eis: cū talis oīo sit spūalis: t hoc elyma sit corporalis. Rū. in oibus talibus casibus dare vl accipere tpale, ꝑ spūali si monia ē: siue detur, ꝑ sacro siue, ꝑ officio si ne, ꝑ labore hoc officij vel oionis fz q hec ꝓpositio, ꝑ denotat appciationē. Sz si de notaret cām motiuā nō primā vel principa lē lz remotā t occasionalē: licitū ē dare t ac cipere tpale, ꝑ spūali. Uñ sigs dat pecuniā collegio alicui, ꝑ generāda deuotione t di lectione i ipo collegio vt ex illa deuotōne exaudiat i petitione quā petit q frēs inter sint exequijs mortui vl extreme vnctioni mortētis: t illi hoc facitū ex dilectione t de uotione ei⁹ talī generata: aut ꝑ deuotōe ipsi⁹ dāntis: sic licz dare t accipere tpale, ꝑ spūali fm q li, ꝑ denotat cāz motiuā fm motā t nō, ꝓpinquā. Ꝓpter cā ē dilectō vl deuotio generata ex dato: al' forsitā nō ge neratā. Hec ē sūle q nō possū dare pecu niā epo vt mediligat t ex dilectōe me bñ ficiet: vl' ordinet: t hoc ió qr dilectio q xpo aliquē diligit: lz sit spūalis nō, m ē cā, ꝓpē quā debeāt talia ofera: lz pon⁹ dz attendi meritū t dignitas psone. Sz bñ ē cā suffi cies h⁹ dilectio q ēt diligit petor spūalit vt debeat orari, ꝑ eo: cū ēt hoc ꝓcedat dīs vbi dicit: Facite vob amicos t e mamona iniquitatis vt recipiāt vos t. Luc. 16. 1. vt oret, ꝑ vob recipiēdis. Ex quo pz q licz dare pecuniā ꝑ acgrēda deuotione hoīm spūalū t pauper vt ꝑ hoc moueant t tenant orare. Pecūia m data, ꝑ h⁹ amicitia acgrenda q spūalis ē nō ē pēsāda a dāte vl' accipiēte: vt dictū ē: vt datū sed vt fruct⁹: fm q dicit aplus ad Phil. 4. Nō quero datū lz fructum: q: nō attēdo pmi

paliter pecuniā dātā: ſz charitatē ꝛ deuotōnem vel pietatē ex qua dat: ꝓpter quā ſola elemoſyna eſt fructuoſa. Et ideo nō ſtio ē ad oēs cōnes. ſ. poſitas de ill̄ q officiāt ꝓ denarijs ꝛ ceteris: q ſi li ꝓ deuotat appcatione vel cām pmā motiuam vel finalē illicitum eſt. Si aut̄ cām adminiculantē: licitū eſt vt talia recipiāt in ſūpt⁹ officianū: nō in officioꝝ pcio: hec ibi. Et cō. pdcis Tho. Pe. ꝛ Al. ꝛ alij theologi: vt in ſū. co. ti. q. 42. Et ex pdictis pōt colligi q non eſt tutū cui incūbit facere officiari altare vl capellā: cōducē ad hoc clericos pactis ꝛ conuentionib⁹: ſz ꝓſtituere aliquē redditū qui det officiantib⁹: vt in. c. ſignificatum, ꝛ ibi glo. eī de pbē. B

Utrū cōmittat ſimoniam qui debitori ſuo dat aliquid ſpuale vt recuperet q̄ ſuū eſt. Rñ. fm Tho. in. 4. diſ. 25. abſq; dubio ſimoniā ꝓmittit. Idem Al. Idem i ſū. co. ti. q. 65. B

Utr̄ cū alig ꝓtendētes religionē ſine ſcitatem petunt a ſacerdotib⁹ q̄ ꝓcurāt eis pecuniā i parochia ſua ita q̄ ſacerdos ḥeat et inde certā ꝓtem ſit ſimonia. Rñ. fm Tho. in quolibet. Cum pluralio ſacerdotis ſit reſ ſpuale: ꝛ credatur ei q̄ ſacerdos ē: ideo ſi in tali caſu pactū intercedat: ſimōia eſt reſpectu ſacerdotis: ꝛ ſacrilegiū reſpectu talū religioſoꝝ: q̄ eſt defraudatio elemoſynaꝝ reſpectu illoꝝ qui dar[illegible]. Unde ꝛ ſi ē vnū pec[illegible]catū ḡtū ad actū: [illegible]plex ḡtū ad reatū: ꝛ tā etiā ipe[illegible]ḡtū ipi recipientes. ſ. q̄ ſacerdotib[illegible]u vel relaxāt tenent de ſimonia. [illegible]reſtitutionez vt pz fm cūdē Th[illegible]ū. e. ti. q. 66. Et cui ꝺbeat fieri reſtitutio [illegible]caſu pōt patē ex di cūs. ſ. reſtitutio. i. §. [illegible]in additōe. ℣. item fm Jnno. B

Utr̄ laicus q̄ recipit pecuniā vt eccleſie reſtituat decimā quā tenebat cōmutat ſimoniā. Rñ. fm Hoſt. Si laicus nō vult decimā dimittē niſi ꝓ pecunia: ſimoniā cōmittit ex pte ſui: ſz eccleſia bñ pōt redimere vt. ſ. decime. §. §. §. Idē in ſū. co. ti. q. 68. Sed in dcō. §. §. Ꝑtium dicit Guil. ſed ſolutio. ibi pz i additione. B

Mediatores ſimonie ſimoniaci ſūt. i. q. i. ſiquis epūs. Et ibi dr: Sigs mediator in tam turpib⁹ ꝛ nephandis daꝝ vel accepꝝ exiterit: ſi quidem clericus fuerit a ꝓpo gradu cadat: ſi vo laic⁹ anathematizet. B

Utr̄ papa poſſit ꝓmittere ſimoniā. ꝙ fm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 100. Papa pōt licut ꝛ quilibet alī: ꝛ tanto grauius ḡto in altiori gradu conſiſtit. Res. n. eccleſie non ſunt eius vt dñus: ſed vt diſpenſator⁹. Ēt ſi ꝓ aliqua re ſpuali reciperet pecuniam aliquam de redditibus alicuius eccleſie ſimoniacus eſſet. Sil̄r ſi ꝓ re ſpuali recipet pecuniā ab aliquo laico non de reb⁹ eccleſie. Et Ló. Al. vt in ſū. e. ti. q. 67. Ad intelligendū vr quo ad illa circa q̄ ꝓmittitur ſimonia lege diuina. Secus in lege nīa eccleſiaſtica cui papa nō ſubijcit niſi de equo. C. de legi. l. di gna vox. B

Prelat⁹ q̄ ꝓmittit vices ſuas ꝓ pecunia: ſimoniac⁹ ē: vide. ſ. vicari⁹. §. 3.

Jmoniacus ſecūdo

.i. ſpāliter quo ad ordines. Simonia q̄ñq; ꝓmittit ex pte ordiatoris: aliq̄n ex pte ordinati: vt ſ. ſimōia. i. §. 6.

Utr̄ h aliqs ꝓ mea ordinatiōe vl ꝓ motione pecuniam offerat: nūquid ego dicar ſimoniac⁹. q̄. Si a ꝓncipio ꝺixi: nō obeſt mihi: eī eo. ſicut tuus. §. pli. ꝛ eī de homicid. Petrus. Et hoc verū fm Jnno. vt in ſū. li. i. ti. i. q. 8. ſi pecunia data ē poſt electōez ꝙ ꝓfirmatiōe: de quo loquitur. c. ſicut tuus Secus ſi daretur ꝓ electōe ēt, ꝓhibēte me niſi fieret ab inimico. Lon. Am. Oſtī. ꝛ glo. Ray. vt ibi. Idem ꝛ ſi ḡs recepiſſet ordiné ꝙ ſimoniā cōmiſſam cum ipſo ordiatore: tūc. n. ſic ordinat⁹ ſz ignorāt vel ēt cū ꝺictōe: nō recipēt executōez: q̄ h⁹ idē pti ḡret etiā ſi in eius ordinatōe nulla ꝓmiſſa fuiſſet ſimonia: ꝺ ū als eius ordinator fuiſſet ſimoniacus in collatōe ordinū. Maz q̄ ſemel ſimoniace ꝓtulit ordiné decetero exe cutionē dare nō poterit ḡtūcūq; occultuz ſit: ꝛ ḡtūcūq; recipiēs ignoret. i. q. i. ſigs a ſimoniac. ſz Oſtī. ꝛ i dcā. q. 8. Hodie ēt vr idē i collatōe bñficij: cū ſimōiace ꝓferēs ēt bñficiū vel officiū eccleſiaſticū ipſo facto excōicatōez incurrat: ꝛ q̄ agit nullū ſit: vt i cē uag⁹. Martini qntū: q̄ icipit: Olte. ꝛ alia Eugenij q̄rtī: q̄ icipit: Cū deſtabile. Itaq; diſtinctōes q̄ i hoc. §. ſūt ñ hñt locū niſi q̄n ſimonia fuiſſet ꝓmiſſa cū alio ḡ cū collatore ordinis ſeu bñficij. B Sec⁹ li ſcim ꝛ cō ſenſi: q̄ tūc ḡtūcūq; occultū ſit renunciare tenet⁹. Si vo hoc fit me penitus ignorāte puta q̄ amic⁹ me⁹ pecuniā dedit tūc ſz lego

nō sim simoniacus teneor tamē renūciare ex eo. simoniace. t. c. de regularib⁹. t. c. nobis. Nō si inimicus meus dedit pecuniaz volens q̄ ex hoc p̄motio mea iudicaretur simoniaca: t sic impediretur: nō cōmittit si mōia quo ad me: nec mihi nocet ne ille ex dolo suo reporter qō intendit: vt in. c. sicut tuus. t i. c. nobis p̄mo rūsio. ¶ Ñ t hoc casu q̄ inimicus aliqd daret in p̄iudiciū meū t hō scirē añ q̄ epūs vocāret me: t p̄staret mihi q̄ non me vocaret nisi p̄opter munꝰ illud: recipere non deberem ꝟz glo. Ray. t in dcā. q. 8. Et ad hoc etiā facit qō notat in sū. eo. ti. q. 27. vbi ꝟz Ray. dī t glo. q̄ si aliq̄s scit vl credit ubi collatū ordinē vl bñficium p̄ncipaliter ppt obsequia seu p̄ces carnales a se vel ab alio inp̄ositas: si al erat dignus resignare non tenetiz ꝺz penitē de intētione corrupta: ex eo. mandato. Si vero erat indignus resignare tenet: q̄ tūc hꝰ i p̄ces seu obsequia succedunt loco p̄cij. i. q. i. si nōnulli. t ibi. Al. vt ibi. B

Quid sigs ét sine pecunia obtēturus erat ordinē vel bñficiuz t tñ pecunia data fuit. Rñ. ꝟz Inno. Si alius dedit pecuniā dū tñ nō ordinator: nō est simonia: ar. i. q. 6. §. vlt. Si aūt ipe ordinator est. ¶ Ét si sine pecūia habiturus erat ordinē vl bñficium ꝟz eū. Inno. t in sū. eo. ti. q. 8. Nō intelligo nisi gratis a liqd daret vt. s. simonia. i. §. 6. B ar. i. q. 2. q̄pto. 2. q. 3. sigs obiecerit. t. c. vlt. t. q. 6 c. 1.

Quid si pecuniā p me nesciēte p̄missam postea solui. Rñ. Sicut simoniacꝰ debeo iudicari: q̄ in maleficijs ratihabitō retro trahit t mādato cōparatur sicut notat ex. e. sicut tuis. ¶ In glo. B In hac tñ simonia ꝟm Tancre. t Bull. pōt epūs dispēsare. ¶ Idē in sū. eo. ti. q. 9. tñ hodie si aliquid datum fuisset collatori nullius posset dispēsare nisi papa: vel si esset datū etiā alteri q̄ sine ulla datōe nō fuisset als habitur⁹ ordinem vel beneficium: vt p̄z ex pallega. extra uagantibus. B

Quid de his qui p hypocrisim dū p̄tenderent ispēz facturos p̄moti ad ordines t bñficia nulla interposita cōditōe vel pacto. Rñ. ꝟm Ray. nō tenēt resignare: ꝟz solū ad agendū p̄niaz: ex eo. mandato. ¶ Hoc verū nisi al nō sit idoneus: tūc. n. renūciare tenet. i. q. i. sigs neq; B Tho. sēda sēde. q. 100. dicit hypocritā nō esse simoniacū. ¶ Hoc verū quo ad ecclesiam: secus quo ad deū: cū hypocrita ex ispūalib⁹ querat hūanum fauorē: t sic simonia mētalem cōmittat. i. q. i. sūt nōnulli. Et idē quod his nō ꝟm sū. eo. ti. q. 61. B

Utr̄ ab ordinando vel eligēdo aliqua cautio vl p̄missio peti possit. Rñ. ꝟz Ray. Ante ordinatōez seu ét electōez ab eo q̄ eligēd⁹ ét: nulla cautio vl p̄missio peti pōt: t si p̄stet simonia ét: q̄ vī facī ad hoc vt eligat. 8. q. 3. talia. Sz post electōez bñ pōt ga tūc nihil sperat ab eis: dū tñ nō fiat ex p̄cedenti pactōe. 8. q. 3. Archidiac. ¶ Idē in sū. eo. ti. q. 18. ꝟm Ray. t glo. t Hosti. Sed vt ibi pz aliq̄ dixerūt q̄ superior pōt exigere cautōez ét añ electōez: ga auctoritas superioris tollit vicii. Sz p̄mū dictū verius videt: q̄ per hāc cautōez videt cōsentire electōi de se faciēde: t ió talis electō tāq̄ abusiua eēt irritāda: ex de elec. cū post petuam. B

Quid si aliqs nō p̄ens titulū rogat aliquē p̄sbyterū vt p̄sēt eū ad titulū ecclesie sue: t p̄mittit ei q̄ nūq̄ i ipsa ecclesia petet aliqd: t sic ordinat. Rñ. ꝟz Ray. Simoniam cōmittit: t nisi cū eo fuerit dispensatū nec ad superiores ordines debet alcendere nec in suscepto ꝟm rigorē canonū ministrare: ex de simonia per tuas. 3°. nec excusatur p ignorātā iuris: vt ibidē colligit. Et solus papa dispensabit cum eo: q̄ simoniacꝰ ē in ordine: in ordinib⁹ añ rite susceptis poterit ꝟm Bull. p epm dispēsari. ¶ Idē i sū. eo. ti. q. 70. B Lector ordiator pōt. ó mō ē suspēsus a collatōe ordinū: sibi t p̄lātator ab executōe: ex eo. sigs ordinauerit. ¶ ibi dicit: Sigs ordinauerit seu ad ordinē p̄sentauerit aliquē: p̄missionē vel iuramentum ab illo recipiēs q̄ sup sua p̄motōe nō ingeret eūdē ordinator a collatione: p̄lātator vo ab executōe ordinū p triēnū: t ordinatus ab ordine sub suscepto dōec dispēsatio nem sup hoc p sedē aplicā obtinere meruerint nouerint se suspēsos. B Quid d illo qui scit epm suū simoniacū. q. nī p̄cipu ei q̄ recipiat ordines ab eo: vide. s. ordinator. §. penulti.

Jmonia tertio

Ctuz ad tenencia seu ét dignitates: de quo plura potes colligere in p̄cedēti. c.

Nunc queri. Quid sigs hīs litteras sup p̄missōe alicui⁹ bñficij recipiat aliquaz

pēsionē vel aliqd̄ beneficiū vt renūciet litteris. Rñ. ſm Hosti. Si ex pactōne ptiū pro aliquo tpali fiat h⁹i renūciatō simoniacuz ē. Si vero ex officio iudicis vel bonis viris mediantib⁹ pnre renūciet: ⁊ ex altera parte aliqd tēporale det̄ ei: nō ē simōiacū: vt colligit ex̄ d̄ renūc. sane. ⁊. c. veniēs ⁊. ex̄ d̄ pac. cū p̄dē. A Idē Hosti. addit. Ubi vero assignat̄ bñficiū spūale: ita q̄ ēt ex pacto renūciet dictis lr̄is: nō ē simoniacū: ex̄ d̄ rescriptis ad audientiam. 2° qz ad hoc tenet̄ ⁊ tacite inest. Cō. Inno. vt i sū. li. i. ti. i. q. 20. B

Utz resignare aliqd spūale ꝓ pecunia vel ex pacto sit simoniacū. Rñ. ſm Goff. Sic: ex̄ eo. querelā. ⁊ ex̄ de testi. veniēs. Dare. n. intelligit̄ q qd̄ sibi ꝯpetit remittit. 8. q. 3. talia. Idē Hosti. ⁊ facit ad hoc. s̄. simonia. i. §. 4. A Idē in sū. eo. ti. q. 19. Et hoc intellige ſm dicta in. §. precedenti. cum additione. B

Utz qñ recipit̄ monach⁹ vl canonicus vl cōsecrat̄ eps: ⁊ h⁹i possit exigi q̄dā ex cōsuetudie. Rñ. ſm Ul. Si obtinet̄ aliqd tale ꝑ exactōez iudicij vl ꝑ violētiā vl ꝑ pactū siue añ siue postea simōia ē nulla ꝯsuetudie obstāte: ex̄ eo. c. i. ⁊. c. sicut ꝓ certo. Si vero spōte offerat̄ ratione consuetudiuis vl charitatis etiā si fuerūt excitati ꝑ spūale bñficiū non ē simōia. i. q. 2. q̄pio. ⁊. 2. Cor. 9°. Nō ex tristicia aut ex necessitate. Et lz illi q solēt hoc recipe nō possint hoc exigē ex consuetudie: tñ pñt monē illos vt bonas cōsuetudies ſuēt: nō aūt debēt eos artare ꝑ subtractōez sacr̄oz ⁊ h⁹i sz tñ ꝑ supiorē cogendi sūt: ex̄ eo. ad aplicā. Satis. Cō. Tho. secūda scde. q. 100. Pe. Hosti. ⁊ Inno. Et similē qōnē determinās idē Tho. in quolibz dic̄ sic: Cū in dispēsatōe sacr̄oz seu aliorūz spūaliū aliq̄ recipiūt̄ vt simōia euitet̄ tria sūt necessaria. Prīo vt hoc fiat ꝯcessiōe iuris diuini vel hūani aut saltē pie cōsuetudinis 2° vt sit pia intentio ⁊ nō corrupta. 3° vt sit forma honesta. s. vt nō reqrant̄ añ pij officij exhibitōez: ne pactū interuenire videat̄: sz expleto officio poter̄t exigi. Si ergo ista tria ꝯueniāt: secure recipiat archidiacon⁹ parafernū ꝓ installatōe abbat̄ ⁊ h⁹i: ⁊ silr̄ si gratis offeratur. A Idem in sum. eo. ti. q. 31. B

Utz possint recipi nūmi chrismales. A. i. q ꝓ chrismate dāt̄. B Rñ. Nō excusāt̄ a crimīe simōie: ⁊ illi q rei nomē ⁊ tp̄s solutiōis mutātes nūmos quos p̄mo chrismales eo q ꝓ chrismate siue chrismatōe darēt̄ 2° paschales. A Idē sūt q chrismales: sic dicti: qz ꝯsueuerūt recipi i pascha tpe chrismatiōis: vt i. c. j. all. B ⁊ 3° ꝯsuetudinē medie q̄dragesime nūcupāt. A qz hoc tpe q̄dragesime hos denarios exigebāt añ chrismatōis tp̄s ad palliādū simōiā: vt in. c. qd̄ sequitur. B ex̄ eo. intantum.

Quid si aliquis dignus ꝓmoueri dat aliqd ianitori vt eū ꝑmittat intrare ad epz ad petēdū ꝯfirmatōez electiōis vl aliquid h⁹i. Rñ. ſm Guil. Nō ē simonia si nō det corrupta intētōe: vt. s ꝑ intercessionē illoz qbus dat cōsequat̄ qd̄ intēdit. Et idē credo si det aliqd familie epi ne videat̄ auarus: ⁊ vt facili⁹ hēat accessū: aut ēt d̄ largitate laudet̄: lz talia possint fieri cū pctō: vt si fiāt cā iactantie vel inanis glorie. A Idē in sū. e. ti. q. 35. B

Quid si aliqs det alicui laico aliqd vt nō molestet vel impediat electionē. Rñ. ſz Ray. Si nōdū erat ei ius q̄situ: qz. s. ñ erat electus credo simoniā ꝯmissā: secus si post q̄z electus fuisset: ex̄ eo. dilectus. Idē Tho. scda scde. q. 100. Et vide. s̄. simonia. i. §. xi. q incipit vtz tpalia possint dari ꝓ redimēda ⁊c̄. A Idē in sū. eo. ti. q. 44. vbi ⁊ additur ſz glo. Ray. q si aliqs nullū ius hñs in electōe ipediret simplicit̄ ne fieret electio aliq̄ posset capitulū redimere vexatōez suā secus si impediret ne d̄ isto fieret. B

Quid si clericus qui vult recipi in canonicuz alicuius ecclesie det illi bona sua. Rñ. ſm Inno. Si largiat̄ cū cōditōe vl pacto vt recipiat̄ i canōicū ⁊ illa retineat ꝓ prebēda simonia est. Si vero pura intētōe deuotiōis offerens rogat q admittat̄: ⁊ q bona oblata liceat sibi habere ꝓ p̄bēda: ⁊ clerici pura intentione consentiunt: non est simonia. Quod si dans tali intentione ducatur principaliter vt per temporalia habeat spiritualia ⁊ illi aliter non reciperent eum: ex vtraqz parte est simonia: sed tamen mentalis. Concor. Hostien. A De predictis est casus formalis in. c. tua nos. extra eo. quod notatur in sum. eo. ti. q. 48. B De prebendis autem quas de nouo constituit quis in ecclesijs potest retinere ius patronatus in perpetuū vel ad tp̄s vt ipse hēdes ei⁹ p̄sentēt quē volūt ad ip̄as ſz Guil. A hoc vez tpe constitutionis de consensu epi

ꝛ fratrū si ibi sunt aliqūi: als non posset tale eis remittere ſm eundem Guil. ꝛ in sū. eo.ti.q.53. B

Quid si in fundatione ipius ecclie fiat talis cōstitutio. Quicūq; dederit tantuz in reddit⁹ vel tantā quātitatē q possint emi possessiones taliū redditū recipiat in canonicū ꝛ quod dederit hēat ꝓ pbēda: nunqd est constitutio licita. Rñ. ſm Guil. Si fiat ita q̄ duret in ꝑpetuū: ꝛ ad tēpus: nec fiat in fraudē simōie: ꝛ ea sit intētio cōstituētis q̄ nō p̄o reb⁹ dādis: ꝛ ꝓncipaliter ꝓpter cultuz diuinū augmētādum ꝛ ꝓpter deuotionez dātis recipiatur ad spūalia tolerari pōt: dum tū ille qui recipitur sit dignus. A Idem in sum.eo.ti.q.53. B

Quid cū dicūt sibi aliqui canonici maiores: Canonicęnus nepotes nr̄os: ꝑla ceat tibi de meo: ꝛ mihi placebit de tuo: vel de eo qui dicit: Mūcq̄ me viuēte fiat aliqs canonicus in ista ecclesia: nisi fiat talis p̄o quo rogau. Rñ. ſm Ray. Simōia cōmittitur i vtroq; casu. Maz canon dicit: Absit ois pactio: Cesset ois cōuētio. i.q.2. cꝑpio. Idez Ul. A Idē in sum.eo.ti.q.62. B

Quid si dicat vnus canonic⁹ alteri: tu fuisti exaudit⁹ in vna petitiōe ꝛ ego debeo exaudiri i alia. Rñ. ſm Ray. Si p̄ces sint spūales nō ē simonia: ar.63.dis. qz sancta. Si aūt p̄ces sūt carnales vel ex pacto quōdaz facto vel nūc faciendo simonia ē. Ló. Ul. vt in sū.eo.ti.q.63. Que autē dicantur p̄ces carnales hz.s. simonia.i.§.15.

Quid de his qui cōsanguinei suis cōferūt beneficia ꝓncipaliter ꝓpter cōsāguinitatez Rñ. ſm Tho. ſcō a ſcē.q.100. Tal collatio illicita ē nō tñ simoniaca: qz nihil recipit. Si tñ aliquis det beneficiuz alicui hoc pacto vel intētione: vt exinde suis consanguineis, puideat est mānifesta simōia: ar. exī eo.nemo. ꝛ addit Guil. q̄ siquis consāguineo suo bñficiuz confert vt ipe cōferēs magnificetur vel fiat potēcior: vel vt parentela eius exaltetur ꝛ huiusmodi simōia ē: qz respicit temporalez vtilitatem. A Idē in sum.eo.ti.q.63. B

Quid si p̄o pecunia recipiat aliqs ad seruiēdū in hospitali ꝛ huiusmodi. Rñ. ſz Guil. si in p̄dictis casibus consequat aliqs aliqō ius spūale simonia ē. Si aūt nō cōsequatur ſz recipitur ad hoc solū vt seruat nō ē simonia: ſz al' turpe sit dare vel accipe ꝓ talibus. A Idē in sum.eo.ti.q.75. B

Quid de illis q emūt victum vni⁹ monachi ad totam vitā suā. Rñ. ſz Guil. Nō ē simoniacū: exquo emptor nō cōsequitur aliquod spūale. A Idez in sum.eo.ti.q.76. vbi etiā addit ſm eūdē: nō tam̄ est securum emere nisi probabiliter dubitet cuius cōditio melior sit. s. vēdētis aut emētis. B

Utrū sacerdos possit vēdere officium portādi aquā bñdictā p parochiā. Rñ. ſz Guil. Si talis sacerdos hēat de cōsuetudine q̄ tale officiū possit retinere ꝛ etiā p aliū exercere ꝛ ꝓcius accipere: nō est simonia: si illud cōmittat ad firmā al' simonia ē: vel saltē turpe lucruz. A .s. qñ non consueuit ex eo hīe ꝓcētum quo casu est vera simonia: cū vendatur officiū spūale. Et idez qñ cōsueuit hīe ꝓcētū ꝛ vendit nō ꝓcentū ſz officiū: vt potest colligi ex dictis ō. simōia ꝑmo §.2. cum additione B

Utrū q dat pecuniaz vt eligatur in impatorez vel in rectorē alicuius ciuitatis cōmittat simoniā. Rñ. ſm Hosti. Simoniā cōmittit: qz ptās spūalis ē. A Idē in sū. eo.ti.q.79. Et hoc verū ē in q̄cūq; ois ptās descendit a deo: Ro.13. Sz nō potestas de putata ꝓncipaliter ad rēgimē terrēoz magis terrena q̄ spūalis vocatur: ꝛ differt a spūali.96.dis. cū ad verū. Idez verius vi qō sequitur. B Sed verius ē qō ē turpe lucrū non simonia: qz ptās terrena non est quid spirituale: vt .j. sozulegiū. i.§.xi. qui incipit Utrum diuinatio sozium. ℣. quarto.

Jmonia quarto quo ad fructus

bñficiorū. Quid de ēpis qui ecclesias cōferūt retētis sibi fructib⁹ vel aliqua eoꝝ parte. Rñ. ſm Ray. Distingue cuz Inno. Nā si ille q dat beneficiū añq̄ daret nō peciebat, ꝓcētus ſz ex datione bñficij cōsequi eos: nō ē dubiuz interuenire simoniā. Si vo añ dationē beneficij ꝑcipiebat, ꝓcētus pōt quidē retinere ex iusta causa ꝛ necessaria. A dūmodo ex rōnabili cā ꝓmo hoc statuerit: vt in.c. vt nr̄m. de quo. ſ. Debent tñ ꝓlati statutū tale facere de consēsu capli ſm Ray. Hosti. Goff. ꝛ Ber. vt in sū. li.i.ti.i.q.69. B ſz nō pōt teneī si cōuēciat cū eo qui recipit bñficiuz: seu cū alio mediatore: vt cōcesso beneficio ipe retineat sibi ꝓuentus: exī vt eccle. bñfi. sine diuī. ꝑse. vt nr̄m. i fi, ꝛ exī de cenſi. ꝓhibemus, i.q.3. siquis

ꝑbēdas. Sz ḣ nō q̄ ꝓlati nō ꝑñt retinē bona eccl̄ie vacantiū: nisi vt dr̄. ſ. bñficiuz 2.q.i. ℟ Ibi dr̄ q̄ ista retēcio nō pōt fieri sine iūsta cā: vt dcm̄ ē. Dicē tm̄ Hoſt. q̄ plat⁹ nō pōt sic retinē fructus oium bñficiorū: nisi hoc per indulgentiam obtineret: ex̄ de .d. signifi. tua no b. Sz Hoſt. dicit q̄ eadē rōne q̄ de vno bñficio hoc fieri pōt posset fieri ex cā de duob⁹ aut plurib⁹: vt in dicta. q. 69. B

Utr̄ clericus possit vendē ad tēpus fructus beneficij sui. Rñ. Licitū ē ad tps mdcm̄: ex̄ ne pla. vi. iu. c. ſi. Sz ad totū tēpus quo venditor tenet beneficiū nō ē, phibitū nec tm̄ est honestū. Et intelligēdū lēp ita q̄ nihil ſpūale mineniat: ex̄ ō rex ꝓmu. ad qōnes. Pōt tm̄ ḡus ei curā aiar̄ cōmittē: vt. j. ℣. ꝓli. ℟ Jdē i ſū. li. i. ti. 2. q. 2. ℞ Ray. t glo. B vide. ſ. locatio. ℣. ſi. ℟ Ibi tangit aliq̄d ſpāle erga ꝓcessionē reddituum locorū religioſorum. B

Utr̄ liceat clerico eccl̄iā ſuā locare in totū. Rñ. Si loco tibi eccl̄iā t tu cū sis ꝑ byter locas opas tuas vt ibi officies non habitur⁹ ibi aliquā iurisdictōez: nō ꝓmittis ſimoniā: ar. 12. q. 2. charitatē. Et nō q̄ fm Buil. nō ḣz ḣ locū locator ꝓductio: ḣz dz facē ꝑsbyt ḡtis officiū t ille ḡtis expēſas. quidē ℟ De h⁹ dictū ē. ſ. ſimōia. i. ℣. 7. 2. ℣. 24. in additōib⁹. B Pōno sic aut Hoſt. si locatio fiat vltra tps vite locātis nō valet vltra: ga clericꝰ i beneficio ꝓpat vſufructuario: g. ſ. nō est nisi vsq̄ ad vitā. 16. q. 6. illud. ita tm̄ q̄ ℣ Jnno. si locatio fcā fuit noie eccl̄ie t vtili ſucceſſor tenet ad illā: ex̄ de ſo. c. i. 10. q. 2. h⁹ ius. t. 12. q. 2. gcūq̄ ſuffragio. Si āt locatō fcā ē noie ip⁹i cui⁹ ē eccl̄a t nō itēr dat eccl̄iā obligare nō tenet ſucceſſor nec ēt hēs locatōis: fm eum. Jnno. t dcā. q. 2. B Ad ſi cōductor siue emptor iā aliq̄d ſoluerat tūc fm Hoſti. tenet ſucceſſor hr̄e ratū inḡtuz pecunia vſa est in vtilitatē eccl̄ie: vt i ocō c. i. Nota ēt ḣ q̄ licz rector eccl̄ie possit q̄ḡ locare eā vltra tps vite nūḡ pōt hoc canonicus: dico vltra vitā ſuā locare ꝑbendā ℟ hoc fuit dictū Jnno. dicēs q̄ ꝑdictas locatōes pōt facē miſterium plat⁹ eccl̄ie: ita q̄ ſucceſſor teneat hr̄e ratū fm ꝑdcām formā. Sz i canonico ꝑbendario sec⁹ dicimus q: ille nūḡ pōt locare ꝑbendā ſuā vltra tps v. te sue: ḣz de illa possit agere t ꝓueniri ſic̄ le gitim⁹ adminiſtrator: vt in dcā. q. 2. B Ad iſtā māz facit. ſ. locatō. ℣. plt.

Pone q̄ ꝓlatus vēdidit omnes obuētōes eccl̄ie: qd crit de eo qō ꝓuenit ex iurisdictōe. Rñ. fm Hoſti. Cōmodū iurisdictionis trālit cū alijs: nisi fuerit excepta iurisdictio: p se tm̄ iurisdictio vēdi nō pōt nec dz. ℟ Jdem i ſū. li. i. ti. 2. q. 3. B

Utr̄ rector eccl̄ie ꝑsbyteris quos ip⁹ ecō ducit vel illis quibus locat fructus eccl̄ie possit ꝓmittē curā aiar̄. Rñ. fm Hoſti. puto q̄ sic: dū tm̄ ḡtis t sine pactōe aliq̄ t interueniente auctoritate epi: ex̄ de offi. vica. ad hoc. Videt ēt q̄ sine auctoritate. i. imminēte ꝓfectione necēſſaria possit ꝓmitti ad modicū tps. ſ. p⁹mū vel paucos dies: ḣz nō diu. 10. q. i. ꝑ totū: q: neq̄ peregrinari pōt sine licētia epi: de ꝓſe. dis. 5. ñ op3. ex̄ ō voto magne. ℟ Jdē in ſū. eo. ti. q. 4. B

Utr̄ plati possint vices suas ſb annuo censu cōcedere: aut ēt possint quotā recipe vide. j. vicarius. ℣. añplī.

Jmonia quinto circa funera.

Utr̄ si aliq̄d det, ꝑ exequijs mortuoꝝ ꝓmittat ſimonia. Rñ. ℞ Hoſt. t Hoſti. p h⁹i nihil dz exigi: ḣz pie debēt ꝓsentia dies obseruari: ex̄ eo. ad nr̄az. t. c. cū in eccl̄ie. ℟ fcā ꝑpus gratis collatiōe: al ſimonia ēt: dicto. c. cū in eccl̄ie. B

Quid si apud eccl̄iā sint diuersa cimiteria: t tarex̄, ꝑ ḡtia pecunia qs ponat i tali cimiterio. Rñ. fm Hoſti. Simonia est: ex̄ eo. audiuim⁹. t. c. ſicut. Et eodē mō si ꝓ pecunia crux ſpālis ponet ad funus: vt in dicto. c. audiuimus. ℟ Jdē i ſum. li. i. ti. i. q. 33. B

Quid si clerici ꝓsueuerūt hr̄e lectū vel pannos: equū: vel h⁹i de morientē t an̄ portatōez facūt de redimēdo. Rñ. fm Hoſti. Quia hec tpalia sūt: licitū est. Sz si nollēt sepelire corpus nisi fiat eis cautio de redimendo talia: simonia est. ℟ fm Burcar dū: vt in ſū. eo. ti. q. 34. B Sed in talibus ꝓmus sepeliat corp⁹ t postea agat ꝓ hēdes vel detentores: ex̄ eo. ad aplicā. ℟ Jdem in dcā. q. 34. B

Quid cū dat pecunia clerici vt vigilent sup defūcto vel dicāt ꝑsalteria. Rñ. ℞ Hoſti. Si recipiāt pecuniā vt vigilēt: ḣz ad vigilias sequat ofo nō ē simōia. Si aūt de legēdo ꝑsalteriū pactū faciant: simonia est. ℟ Jdē in ſū. eo. ti. q. 40. B

Quid de ꝓcessiõib⁹ quas faciant aliq̃ collegiate ecclesie in exequijs mortuoꝝ data vel ꝓmissa aliq̃ pecunia siue quacũq; re tꝑali alīno facturi. Rñ. fm Ray. Si teneantur ad hꝰi ꝓcessiones ex officio: sic exigere aliqd: simonia est. i. q. 3. vendentes. Si vo non teneãt: dic vt. s. simonia. i. §. 25. q incipit Utr sacerdos possit celebrare. Ad q ibi de hoc latius in additione. B

Utrum licitũ sit statuere qꝺ ꝓcessio fiat ꝓ pecunia. Rñ. fm Ray. Si statutũ fcm sit ꝓ ꝟba affirmatiua: puta quicũq; religq̃rit collegio decẽ: hẽat ꝓcessionẽ: q alī ad eã non tenebant: non est simonia. Si aũt statutũ factũ sit ꝓ verba negatiua: vt qꝺ nulli fiat ꝓcessio nisi reliquerit tãtũ: simonia ẽ: qꝛ tollit officiũ pietatis. s. qꝺ ꝓcessio non fiat gratis vel ꝓ minori sũma: ar. eẽ de usur. rã. sicut. i. q. 2. Có. Tho. 2ª 2ę. 100. Et qõ ẽt in precedenti. §. of. Ad ꝓdictus con. ẽt Ul. vt in sũ. eo. ti. q. 41. B Similiter intelligendũ ẽ vtq; liceat clericis recipere pecuniam vt interssint exequijs seu etiã extreme vnctõi. Ad facit qõ nõt i sũ. eo. ti. q. 42. B

Quid si dentur vel relinquantur anni redditus ꝓ faciendo anniuersario vel ꝓ septimo siue ꝓ tricenario: vel celebrando aut orando. Rñ. fm Hosti. In oibus distinguendũ ẽ: quia si detur tẽporale ꝓ spũali tanq̃ appreciatio eius: simonia est Si vero nõ detur tãq̃ principale precium sed inductiuum deuotionis ꝓ elemosyna: licitus est: et idem in omnib⁹ similib⁹ qõnibus. Ad De his dic clarius. Nam Inno. in. c. quoniã cnomis. eẽ ne pla. vi. su. dicit qꝺ meritorũ ẽ cõstituere ei aliq̃ ecclesia redditus aliquos vt ibi fiat anniuersariũ alicuius. et illa constitutio potest fieri per illos q debent facere anniuersariũ: eẽ de ꝓben. significatũ. Sed donatoꝝ reddituũ non licꝫ constituere: nec sub cõditõe reddituꝫ dare: quia donatoꝝ nõ licet conditões spũales apponere sꝫ tẽporales: vt redemptõeꝫ captiuoꝝ. 10. q. 2. hoc ius. 12. q. 2. aurũ. Sꝫ Hosti. sup eo. c. qñ. non placet hec sententia: dicenti qꝺ sic infiniti essẽt simoniaci. Dicit etiã qꝺ hoc onus põt ipsi rei seu fundo sine redditibus imponi. Et subdit: Tuti⁹ tñ esset qꝺ ita diceret: Relinquo tali ecclesie. x. libras sũ per tali domo: vl ducẽtas libras ad emẽdas. x. libras annuas: inter illos tñ q anniuersario meo intererũt et officiauerunt ꝓ cõsuetudinẽ ecclẽ diuidendas: et rogo ꝓlatuꝫ siue capitulum vel conuentum ꝓdicte ecclesie vt ãniuersariũ meũ faciat: vt i dcã. q. 42.

Simonia sexto quo ad religionem

Quid fiet qñ in aliqua religiõe plures sunt recepti vel recepte simoniace Rñ. ꝓ Ray. Si simonia fuit cõmissa ipsis scientibus: debent de suo monasterio expelli sine spe restitutõis: et debent ad agendã pniam perpetuã i locum artioris regule retrudi: exẽ eo. qñ simoniaca. Et si nõ inuenit artior regula debẽt mutari in aliud monasterium eiusdẽ regule. Qõ si nõ potest cõmode fieri fiat saltẽ ad tẽps: ar. 81. dis. valet. et postea recipiat de nouo. Si aũt simonia fuit ꝓmissa ipsis ignorãtib⁹: sufficit qꝺ renũciet loco: et postea poterũt recipi de nouo mutatis tñ ꝓpriis locis: exẽ eo. ex insinuatõe. Idem Tho. scḋa scḋe. q. 100. Et intelligũt Ray. et Buil. qꝺ ꝓdictus rigor seruand⁹ ẽ ẽt in occultis simoniacis et in foro pniali: ꝫ nõ cõstet de crimie ꝓ inglitõeꝫ vel in forma iudicij: ar. in dicto. c. quoniã simoniaca. qõ nihil loquit de accusatõe vl inglitõe. Sꝫ cũ talibus fm Ray. põt dici qꝺ in fauoꝛẽ religionis episcopus potest dispensare et in ordine et in loco. Ad .s. religionis vt ibi remanean ꝓbi recepti sunt: et in ordine. s. ipsius loci: videlicet ꝓmo vel secũdo: et huiusmodi: vel ẽt in ordine. s. clericali vt hẽant ei⁹ executiõeꝫ vt põt colligi ex positi sũ. li. i. ti. i. q. 28. B Simulũ põt dispensare caplm vel plat⁹ eoꝛ: dũ tñ ipsi nõ fuerũt ꝓncipes simonie: qꝛ cũ ex hoc sint puniẽdi: ñ debẽt ex eodẽ fcõ ꝓuilegiũ obtinere: imo videt annulle ptãtez recipiẽdi talẽ et alij q nõ peccauerũt acgliuisse: ar. eẽ de elec. bone. Ad Ul. aũt dicẽ qꝺ cũ oib⁹ ꝓdcis a ꝓncipio capituli põt eps dispensare: vt in sũ. eo. ti. q. 28. vbi hec notant. Sꝫ ꝓmuꝫ dcñ verius vt ꝓ. c. qñ simoniaca. exẽ eo. B Et nõ ꝟ fm Ul. qꝺ si monasterũ ẽ ita tenue qꝺ ñ sufficit suis expensis: pñt in recipiẽdo hre intẽtõeꝫ recipiendi tꝑalia: et ẽt obligatis spũalib⁹ gratis pñt exprimere et pacisci de determinata sũma tꝑaliũ. satꝫ có. Tho. scḋa scḋe. q. 100. Ray. et Buil. dicẽtes qꝺ si recipiendus ꝓmittat annuatim i vita sua tãtũ ꝓ expẽsis suis: nõ ẽ illicitũ. Idem Host. et Goff. Et qõ vt ꝓdictũ exẽ eo. qñ simoniaca. ibi sub pauptatis pretextu: intelligit fm Ray. cũ hoc dicebant i

fraudem. vel ſm Hosti. qñ nō gratis offerunt ſpūalia: ita. ſ. q postea dicat ei q ferat secū necessaria: ſz potius qñ recipientes faciūt certū pactū de ſpūalibus ad tpalia. A Utrūq; vex ē vl qñ ficte petūt tpalia a nō indigētib⁹: q: hoc casu cessat cā licite petitionis. ſ. necessitas: vl qñ nō gratis offerūt ſpūalia. Unde ꝛ Inno. dicit q nō ſz aliquē recipe sub ista forma: Recipimus te i frēm si de tuleris vñ vnas: q: bona ecclesie non sufficiūt nisi nobis. Et qō segt non ē dcm Inno. ſz Ray. vt patet in sū. e ti. q. 49. B Uñ ſm Inno. ꝓsulēdū ē ingredienti b⁹ q q dant sine pacto dent: ꝛ principaliter ꝓpter deū: ar. 16. q. 6. de lapsis.

Quid si is q p simoniā aliēnā ignor⁹ ingressus ē religionē vel ēt obtinuit bñficiū ꝛ postq̄ sciuit nō statiz renūciauit. A Sz mīstrauit in ordine suscepto: ꝛ aliū suscepit vt in sū. eo. ti. q. 29. B Rñ. fz Guil. Credo q eps pōt dispensare: q: ſz grauit peccauerit tñ ſm vitatem nō ē simoniac⁹. A Modie nō vr q eps possit dispensare quo ad ordinatos simoniace: ſz ignorant: vt. s. simonia. 2. §. i. in additione. B nō tñ credo q abbas vl caplm possit cū talib⁹ dispēsare: nec recolo hoc eis esse concessum. A Idē in dcā. q. 29. B

Quid de monasteriis vbi nō fit pactū ſz taxatū ē q̄tū ingrediens dz dare. Rñ. fz Hosti. Talis taxatio reprobat: ex eo. sicut ꝓ certo ꝛ. c. intrūſi. in fi. Et id ē si fiat pactū de obseruādo ꝓsuetudinē: q: simoniacuz ē ex eo. veniēs. Idē ēt si receptio fiat gratis: ꝛ postea ꝓpellatur ad seruādā consuetudinē: ex eo. audiuim⁹. ꝛ. c. iacobus. A hoc vex qñ nō ꝓpellit ab ipsis recipientib⁹ q bus nihil dandū ē q̄n regrunt vt debitū ēt rōne ꝓsuetudis ſz tñ p suprioz es bñ posset cōpelli ad laudabil consuedis obseruātiā: vt pz. s. simonia. z. §. 3. ꝛ in sū. eo. ti. q. 31. Ubi ēt addit ſm Ray. ꝛ alios: q in h⁹ ſcīp a spē mali abstinendū ē. B Si aūt absq; ꝓditiōe ꝛ cōpulsiōe datur gratis qō cōsuetum ē: nō est simonia: ſz de intētōe deus iudicat A Idē quod in hoc. §. nōt in sū. eo. ti. q si B Pōt aūt ꝓdicta taxatio locū hꝫre: vt. s. simonia. z. §. 8.

Sed nūqd postq̄ puella gratis est in monasterio recepta: ꝛ fūr pauperes an pr̄ teneat ad aliquid. Rñ. fz Hosti. Argē pñt ꝺ patrem ꝓ alimētis filie: vel si pater decessit agant ad ptē sue hēditatis: vt in auc̄. de sacrosanc. ſ. §. nulla coll. 9. A Idē i sū. e. ti. q. 52. B

Pone q aliq̄s timens nō recipi dixit abbati: si velletis me recipere darem vobis bona mea: abbas habito consilio recepit eū ꝛ ille dat sua. Rñ. ſm Guil. Credo q si ue intuitu illius ꝓmissionis fuerit receptus siue nō: simonia ē saltē ex pte offerentis: sic nōt Tancre. ex eo. nobis. Et Con. Ber. et Hosti. nec pōt remanere in illo mōasterio nec data repetē cū sit in turpi cā. A Tñ qñ dans ingredit aliā religionē debēt ei data reddi: ex eo. veniens. B Tenet tñ ad alīd transire si ad religionē se obligauit: ar. ex ō regu. porrectū. A Idem quod in hoc. §. nōt in sū. eo. ti. q. 55. B

Quid si recipientes exp̄sserūt ꝓditōez de dandis: ꝛ ille timēs repelli si ꝺiceret: tacuit ꝓpo nēs nihil dare ꝛ sic ingressus est: nunqd pōt ibi remanē. Rñ. fz Guil. Credo q nō: q: cū ñ ꝺixit illicite petitōi tacuit: nitas ei⁹ ꝓ ꝓsensu hēnda ē. ēt in foro pniali A Idē in sū. eo. ti. q. 56. B

Quid si interponat ꝓditio ex vtraq; p te: ꝛ añq̄ recipiat vel acceptet recipi vtraq; ps reuocat ꝓditōez: ꝛ sic gratis recipitur. Rñ ſm Guil. Credo q licet dū tñ intentō ñ sit corrupta. Si aūt añ reuocatōez iā fuisz receptus: aut ꝓmissa receptio: eoipso fact⁹ ē indign⁹ tali mōasterio. A Idem in sū. eo. ti. q. 57. B

Quid si cōuent⁹ aliq̄s ꝓmittat alicui q post biēnū recipiēt eū si interim didicerit arte illā: vl si studuerit i scholis: ꝛ extūc recipiūt eū: ſz nolūt euz iduere vſq; ad pdcā. Rñ. ſm Guil. Mō credo simoniā cōmitti: q: pinde est ac si ꝺicerent: recipim⁹ te indu endum tali tēpore: dū tñ interim reddas te idoneū adducendo tale artificiū vel talem scientiā. Lō. Ul. A Idē i sū. e. ti. q. 58. B

Quid de seruiēte regulariū q non vult eis seruire nisi ꝓmittat ei q post certū tps recipiant ipm ꝛ sic ꝓmittāt. Rñ. fz Guil. Simonia est: q: ois pactio ꝛ conuentio tpalū cessare dz. i. q. 2. q̄pio. A Lō. Ul. vt in dicta. q. 59. B

Quid ſigs amic⁹ medi⁹ procurat q filī⁹ alicui⁹ magni recipiat gratis i aliquo mōasterio: ꝛ postea iste amic⁹ sollicitat illum magnū q̄ det aliqd mōasterio: nūqd licet. Rñ deo. ſm Guil. Si dictus amic⁹ non ad procurasset illū recipi: nisi quia sperabat euz

datur aliquid monasterio: vel etiã si nõ speravit sed tñ nũc petit aliqd dari p receptõe illius simonia ẽ. Si ꝓ alĩ sollicitat eũ ꝙ sit deuot⁹ siẽ ꝛ esse dz illi monasterio ꝛ dilectõe ozta ex receptõe filij cõferat aliquid mõasterio: non ẽ simonia. ℣ sed tolerari pót: dũ tñ intẽtio non sit corrupta: ꝑm eum. Guil. ꝛ in sũ. eo. ti. q. 60. ℬ

Quid de monachis q dant aliqd abbatibus ꝓ hẽndis pozatib⁹ ꝛ h⁹i. Rñ. ꝑm Guil. simonia ẽ qũcũq; ibi aliqd spũale: si ꝓ zo notat appciatõez vel cãm ꝓximam: ꝛ ꝑncipalẽ. ℣ siue detur de reb⁹ monasterij seu pozatus vel aliũde: ꝑm eum. Guil. ꝛ in sũ. eo. ti. q. 72. ℬ Et idẽ si darẽt epõ pecuniã ne remoueant a pozatib⁹. ℣ Jdez in sum. eo. ti. q. 73. ℬ

Quid de cõfraternitatib⁹ in quibus statutũ est ꝙ nullus recipiatur nisi ꝓmittat vt iuret se daturum annuatim tãtũ. Rñ. Quia h⁹i cõfraternitates nó pót vere dici ꝙ sint religiones: sed quedã cõgregatiões ad bñ faciẽdũ: ñ habet hic locũ simõia: qn pon⁹ si datio tpalũ ab eis ꝓpũ ꝓ faciẽda elemosyna: vt ꝓz alendis pauperib⁹: redimendis captiuis ꝛ h⁹i laudabile est: ꝛ tales confraternitates bone sũt. 42. dis. sigs despicit ꝛ ar. 24. q. 2. sane. Et simili si oz ꝙ semel in anno vel mense cõueniãt ad tractandũ de salute aie ꝛ de agendis: ꝛ ꝓpter hoc fiant expense: iustũ ẽ ꝙ ponãt inter se aliquã quantitatẽ. Jõcz ꝓpter pdcãs cãs pdictũ statutũ vt licitũ ꝛ bonũ. Tñ ad oẽz ambiguitatẽ tollẽdã ꝑm Ul. tutius esset ꝙ statutũ h⁹i fieret sub forma affirmatiua: sicut dcñ est. s. simonia. 5. §. plt. ℣ Tñ ꝑm glo. Ray. nullatenꝰ est licitũ ꝙ tale statuũ fiat sub ꝛbis negatiuis: vt in sũ. eo. ti. q. 43. ℬ Sed in raméntũ nó apponat ꝑm Ray. ꝓpter periculum periurij.

Jmonia septimo ꝺ pena ꝛ dispensatõe.

Que pena eius q simoniace ordinatus fuerit. Rñ. ꝑm Ray. Non recipit exercitóez: sed ẽ ipso iure suspensus quo ad se ꝛ quo ad alios ẽt si occultũ sit: eẽ de simo. tãta. 32. dis. §. verũ. Et sic intelligit .i. q. 1. reperiũt. Et hoc ga characterẽ habz furtiuũ. Et nó ẽ solũ suspẽsus ab ordie quẽ simoniace suscepit ꝑm Ul. sed ẽt ab actibus oium alioꝝ. Jdẽ Jnno. ꝛ addit ꝙ ẽt i pabubus: ꝛ per ꝛñs ꝓdit administratióez. 81. dis. eos. Jtẽ dz puniri depositõe ꝛ infamia si de crimie cõstituerit. 15. q. 3. sane. eẽ de accusa. i glitióis. Jtẽ nó põt repetẽ pecuniã quam dedit: eo ꝙ turpiter dedit. 14. q. 5. nó sane. ℣ Jdẽ i sũ li. 1. ti. 1. q. 21. ℬ

Que pena eius q ordinẽ vel bñficium ꝓtulit simoniace: aut ẽt ei⁹ q fuit mediator. Rñ. ꝑm Ray. Si est manifestũ: ipso iure suspensus ẽ ẽt quo ad alios: eẽ eo. accusatũ 32. dis. §. vez. Si ꝓ alĩ est occultũ suspensus ẽ quo ad se tñ: sicut ꝛ quilibet criminosus: ñ tñ quo ad alios: ar. eẽ eo. ꝛ si qónes. ꝛ c. ve niens. ꝛ c. ex tue. Et qd importet ꝑ suspensionẽ: vide. j. suspensus p totũ. ℣ Lon. Jnno. vt i dcã. q. 21. ℬ

Que pena ei⁹ qui recipit simplex bñficiũ simoniace. Rñ. ꝑz Ray. Jn ꝓmis ꝙ ẽ suspensus eo modo quo i ꝓcedẽti pr̃o. §. dictũ est. Jtẽ tenet renũciare bñficio ꝛ restituere oẽi fructꝰ perceptos ꝛ q pcipi potuisset 14. q. 6. si res. eẽ de resti. spo. grauis. ꝛ vt dictũ est. s. restitutó. 1. §. 5. nisi illos quos expẽdisset in vtilitatẽ ecclesie. Mã ꝛ qui depzedã di aio accessit ad negocia mea ꝑz contra me actóez: ꝛ licet non hẽat in id quod sibi abest: ꝑz tñ in id i quo ego locupletior fcũs sũ. ff. de neg. gest. si pupilli. §. ꝑz ꝛ sigi. Et eo dẽ mõ tenet ad restitutõez ille q non cõmisit simoniã: tñ alius ꝓ eo sciente ꝛ consentiente ꝓmisit. vl si pus ignorauit ꝛ postea qñ sciuit non statim renũciauit: tal tñ nó tenetur de illis fructib⁹ quos pcepit ẽtanꝰ fuit bone fidei possessor q ꝛ iam cõsumpti sunt ꝛ de extantibus tñ. C. de rei vẽ. l. certũ. siẽ dcñ ẽ. s. restitutio. 1. §. 5. ℣ Et ibi: ꝛ in. §. se. de his fructib⁹ ꝛ sumptibus dicet lat⁹ in addito. ℬ Lon. sat. Soff. Hostien. ꝛ Tho. ℣ Lon. ꝛ Ul. in dcã. q. 21. ℬ

Jtẽ ẽtnis simoniacus in bñficio si occultus est nó sit suspensus ipso iure sed suspendendꝰ. i. q. 3. c. 1. 2. ꝛ 3. tñ rõe illi⁹ bñficij simõiace quesiti non ministrabit sine pctõ: neq; spiritualiter neq; tpaliter. ℣ Sed ab alijs beneficijs non simoniace q̃sitis nõ erit suspensus ꝑm Jnno. in dcã. q. 21. ℬ Sz si notoriũ ẽ ipso fcõ est suspensus ab actibus oium ordinũ ꝛ ab administratiõe spũaliũ vt Jnno. dicit: sicut de simoniaco in ordie vt i. i. §. dictũ ẽ. ℣ Jdẽ in dcã. q. 21. vbi et addit. Ray dicit de simoniaco etiã in bñficio: ꝙ puniꝛ pena depositõis. s. ab ordine ꝛ bñficio ꝛ infamia: sicut simoniacus in or

dine: eꝛ de accusa-ingſtiõis. Jo. tñ itelligit illud ō depositione nó ab ordine ſz a beneficio crimine, pbato i modū denũciatiõis vel iquisitiõis: quia ſi in modū accusatiõis deponeret ab ordine ꝛ bñficio: ſicut p alijs criminib⁹ regularit. Cũ Jo. videt ꝓcedare Bof. Et ẽ rõ depositiõis a bñficio ꝙz eũ. qz nó posset agẽ pniam bñficio vel dignitate retẽta: vt. 13. di⁹. nerui. B

Que pena eius q recipit beneficiũ cuz cura vel dignitate simóiace. Rñ. fm Boff. pter nũc dictas penas in, pxio. §. idẽ iudicium est de eo sicut de illo q recipit simoniace ordinẽ. ſ. q̃ ſuſpẽſus ẽ ꝛ quo ad ſe ꝛ quo ad alios. Cũ ergo executionẽ nó hẽat: qcqd agit ſaltẽ de illo officio ſuſpẽſus agit: ꝛ alias decipit: eꝛ de elec. dudũ Rothomagẽſis Et de ista mã hẽs ſ. cõfessio. 3. §. fi. A Predictus con Ul. vt in ſũ. eo. ti. q. 22. B

Utrũ simóiac⁹ i ordie ſuſpẽſus ſit ẽptũ ad ea que ſũt iurisditionis. Rñ. fm Guil. Cũ pene nó ſint extẽdende: ille q ſimóiace recipit aliquez ordinẽ ſuſpẽſus ẽ ẽptũ ad ea que ſunt ordinis: ſz nó ẽptũ ad ea que ſunt iurisditionis. Unde ſi alis hẽbat iurisditionẽ ꝛ nũc hẽt: ꝛ potest ſuſpẽdere excõicare ꝛ ab excõicatione absoluere: ꝛ huiusmodi A Idẽ i ſum. eo. ti. q. 21 Sz mõ hodie circa hec multa ſunt inouata: cũ oĩs simoniacus ſit excõicatus: vt. ſ. in hoc. c. patebit. B

Quid agẽdũ ſit de pecunia simoniace accepta. Rñ. fm Guil. A vt pz in ſũ. eo. ti. q. 23. vi: potius fm Ray. B Debet restitui illi ecclesie in cui⁹ cõtumeliã data est: eꝛ eo. de hoc aũt. ar. 17. q. 4. ſiqs in atrio. et 27. q. 1. ſiqs rapuerit. Et hoc cũ pecũia data alicui: puta plato ſoli: vel alij cuicũq; ita q̃ ecclia nó ẽ in culpa. Si tñ ille q dedit ſit fact⁹ hoc mõ irregularis: assignãda est pecunia alteri monasterio ad qõ oz eũ transire: vt eo vuẽte hẽat vſũ illi⁹: ar. 16. q. 6. de lapſis. ꝛ in dcõ. c. ſiq; rapuerit. Postea restituet poz ecclie ſiue monasterio. A Jmmo vi q restitutio ſit faciẽda illi q dedit: eꝛ eo. venies. Rñdet Ray. Quidã dicũt dispẽſatiue illud fuiſſe factũ. Alij distiguunt: q̃bus assentio q̃ ſi remanet in ſeculo ille q dedit pecuniã: non ẽ ei restitutio faciẽda: ſz ecclie: vt ſ. dictũ ẽ. Si vero trãſeat ad religionẽ vel iã est ꝓsona religiosa ꝛ trãſeat de illo monasterio ad aliud: debet restitui pecunia ſimpliciter ꝛ possessiones ſaltez quo ad vſũfructuz illi mõasterio qõ igredit: ꝛ vt sicut hz onus ita hẽat etiã emolumẽtuz: dicto. c. de lapſis. Jmmo. aũt dicit q̃ ſi dans pecuniã intraret religionẽ: de nũfico ordia bonũ eẽt reddere ei: dcõ. c. venies. Et sic ſẽtit Jmmo. q̃ hoc. c. nó loquat de iurꝭ neceſſitate: ſz de benignitate: ꝛ idẽ vi etiã ſentire Hoſti. vt in dcã. q. 23 Sed glo. i dcõ. c. de hoc eꝛ eo. ſẽtit: q̃. c. venies, loq̃tur etiaz de neceſſitate iuris i ſuo caſu. ſ. quãdo totum collegiũ fuit i culpa: ſecus ſi ſolus plat⁹ vel alij ꝓculares: q: tũc nó ſit restitutio ei q dedit etiã ſi igrediatur religionẽ: ſz dat religioni ad quã trãſit ſolũ quo ad vſufructũ: ne ſit illi onerof⁹. Jtẽ addit Hoſti. q̃ ſi donãs errauit i iure ſubueniẽt ei: ꝛ restituto fiet illi eꝛ eo. vẽiens. Et idez ſi adeo paup ẽ q̃ non hz vñ vinat: vt in dicta. q. 23. B

Quid ſi ipz mõasterũ vel ecclesia fuit i culpa: vt ſi aliqs dedit mõasterio pecuniã vt reciplat. gꝛ⁹ fm Ber. Et debet restitui q̃ dedit vt cũ ea aliud mõasterũ intret: ne ſit onerosus ſecũdo mõasterio: ar. 16. q. 6. de lapſis. ꝛ 27. q. 1. ſiqs rapuerit. eꝛ eo. veniẽs. Nec ecclia vel mõasterũ dz cũ tali fraude eſſe in lucro: nec ex eodẽ facto dz cõſeq penã ꝛ pmũ. ff. de nego. geſt. ſiue hereditaria. hec Ber. eꝛ eo. de hoc autẽ. A Hoc meli⁹ pót patere ex dãis i pcedẽti. §. B

Quid ſi aliqs dedit pecuniã, p hẽndo ordine. Rñ. fm Guil. Si ipe hẽbat beneficiũ eccliaſticũ debet illa pecũia cedere illi cathedrali ecclie i cui⁹ ignominiã data est. Idẽ Ul. dicit. Si vero hẽbat titulũ alicui⁹ bñficij ad quẽ debebat gratis ordinari illi beneficio restituẽda ẽ: fm eũdem Ul. A Idem in dicta. q. 23. ad ſi. B

Utrz cũ simoniacis possit dispẽſari, gꝛ⁹. Cũ simóia iteruenit ex parte ordinatoris: ꝛ ordinati: nó dispẽſatur: vt. ſ. dispensatio §. 7. ꝛ de alijs vide in. §. ſequentibus.

Quis possit dispensare cum ordinatis simoniace. Rñ. fm Ray. Si crimẽ ppetratum est nescientib⁹ ordiat⁹: tunc postez simplicit renũciauerit executiõi ordis: pót epc dispensare: eꝛ eo. de simo. tũſi pecunia ipſi epo fuisset data: tũc eni nó posset dispensare, ppter turpitudinẽ ſuam: ſed papa. 1. q. 1. erga. ꝛ c. ſiquis neqz. ꝛ q. 5. presentium. Posset aũt succeſſor illius vel alius ordiarius ei⁹: vtpote ſi hẽret domicilium vel bñficiũ i alio epiſcopatu A vel etiam archi-

epiſcopus: qz hoc caſu poſſet diſpẽſare ſm Ray. vt in ſũ. eo. ti. q. 25. Sz hoc verũ ſm glo. eius. z Ul. qñ hoc habet ex cõſuetudie vt in ſũ. eo. ti. q. 26. B Ló. Inno. Hoſt. Boff. A Idez in dicta. q. 25. B Simi liter cũ illo qui sciẽter ſuſcepit ordinẽ ſimo niace nõ tñ miniſtrat: poſſet eps diſpẽſare in ordinib⁹ rite ante ſuſceptis: nõ autem in illo quẽ ſimoniace ſuſcepit: nec etiaz q recipiat alios ordines ante diſpẽſationẽ: qz promotus eſſet p ſaltũ. A Lon. Albꝛicuſ. Et pro hoc videtur facere eẽ eo ſiquis ordinatus fuerit ibi: ab ordine ſic ſuſcepto. B

Quis põt diſpenſare cũ illis qui recipiunt ſimplex beneficiũ p ſimoniã. Rñ. ſz Ray. Si ignorãtib⁹ ipſis fcñ ſit põt eps diſpẽſare: vt etiã de no uo cõferatur eis idem beneficiũ poſtq̃z ei pure ac ſimplr renũcia uerit: eẽ eo. ꝺ ſimóiace. eẽ ꝺ elec. ſi alicui⁹. Itẽ q̃ poſſit miniſtrare i ordinibus ante et poſt beneficiũ ſuſceptis. A hoc nõ videt dcñ Ray. qz nec in his neceſſaria ẽ diſpenſatio: cũ tales nõ ſint ſimoniaci: vt pz p eũ. Ray. z Inno. vt in dcã. q. 26. B hoc aũt intellige ſi etiã eps ignoꝛauerit: nã ſi ſciẽter cõtuliſſet nõ ipe: ſz ſuplor poſſet diſpẽſare ar. i. q. 5. c. i. eẽ ꝺ cle. cõiu. diuerſis fallaciſſ. Si verꝺ beneficiatis ſciẽtibus ſolus papa põt: eẽ eo. de regularib⁹. Idez Tho. z Ul. Et ſm Guil. intelligitur hoc q̃ cũ talibus non poſſit diſpẽſari niſi p papã: nec i illo beneficio nec in alio ſi remanẽt in ſeculo. Ló. Tan extra eo. nobis. Similiter et Hoſti. A Idem in dicta. q. 26. B

In multis caſibus ſimonie ſm Ray. põt eps diſpẽſare poſt legitimã pñiam. pꝰ videlicet cũ illo q bñficiũ ſeu ordinẽ contulit ſimóiace: vel q fuit meditator ſimõie dũ tñ ſit occultũ. Itẽ cũ eo q interpoſuit pces carnales z p nõ digno nulla tñ interuẽiente cõditione vel pacto: z hoc põt ſi ipe eps ab hoc peccato ſit immunis. Alio qn metropolitanus. Intellige ſm Guil. qñ talia de cõſuetudine cõpeñt ei. Itẽ põt eps diſpẽſare in ſimonia que cõmittitur circa exequias defũctoꝝ. Itẽ in cõſecratione cimiterij z ſacroꝝ vaſoꝝ. In benedictiõe veſtũ. In venditione chryſmatis: aque benedicte vꝫ ſalis: aut panis benedicti. In benedictiõibus nubẽtiũ. In oib⁹ his eps nõ ẽ phibitus: iõ poteſt: ar. eẽ de ſen. excõ. nuper. A Predicta etiã notant in ſũ. eo. ti. q. 26. ſm Ray. z glo. Ul. Hoſti. z Boff. Et additur ſm Ray. q eps põt etiã diſpẽſare cũ illo q ordinẽ ſimoniace recepit z nõ miniſtrauit in rite añ ſuſceptis. Itẽ cũ eo q recepit ſimoniace beneficiũ poſtq̃z reſignauit i executione ordinũ: z ſm glo. eius tã ſuſceptoꝝ añ beneficiũ q̃z poſt: nõ aũt vt recipiat nouos ordines niſi forte intraret religiõez z ſimonia eẽt occulta: ſecus ſi manifeſta. Eſt autez occulta ſimõia de q̃ nõ cõſtat p ſñiaz vꝫ cõfeſſionẽ in iure fcãz: aut p rei euidẽtiã q̃ nulla poſſit tergiuerſatiõe celari ſm dcãz glo. B Inno. etiã dicit q ſimóiaci i benedictionib⁹ z huiuſmodi ſi occulti ſũt ſz ſint ſuſpẽſi quo ad ſe ſicut alij crimino ſi: tñ p⁹ pẽitẽtiã ſuũte celebrãt: ſz beneficiũ qꝺ ſimóiace habitũ ẽ nullo mõ retinere põt. A Inno. gñaliter loqꝫ de oib⁹ ſimóiacis i bñficio: vt dcã. q. 26. Tñ hodie aliud ẽ: vt patebit i fine hui⁹. c. Itẽ dicit Inno. q ignorãter ſimóiace promot⁹ ex diſpẽſatiõe epi remanet i illis ordinib⁹. In alijs aũt ordinib⁹ vel beneficijs nõ ſimóiace habitis etiaz ſine diſpẽſatiõe manebit z noua beneficia acgret. Nouos aũt ordines nõ põt hic niſi p̃mo diſpẽſet cũ eo in ordie ſimóiace q̃ſito: cũ als eſſet promotus p ſaltum. B

Quid ſi aliq̃ pbabiliter credit ſibi eſſe collatũ beneficiuz vꝫ ordinẽ ꝓpter obſequia vel ꝓpter pces carnales a ſe vel ab alio inꝓpoſitas. Rñ. ſm Ray. Si aliter erat indignꝰ ꝺz reſignare: qz pces ſuccedũt loco pcij Si vero dignꝰ nõ tenet ſz ſufficit penitere de mala itẽtiõe. i. q. i. ſũt nõnulli. eẽ de etate z qualitate. z eẽ eo. mãdato. A Idem in ſum. eo. ti. q. 27 B

Utrũ eps poſſit diſpẽſare cũ eo q ẽ ſimoniacus i dignitate. Rñ. ſm Inno. nõ: eẽ eo. nobis. Immo etiã cũ nullo ſimoniaco ſcienter põt eps diſpẽſare q̃ pmoueri poſſit ad dignitatẽ etiã p qua nõ fecerut ſimoniã. i. q. i. erga. Idẽ Hoſti. A Idez in ſũ. eo. ti. q. 26. ad fi. Et addit Inno. q eps põt diſpẽſare in ſimplici beneficio cũ eo qui illud recipit ignorãter. i. neſciens ſimóiaz iterum niſi: vt in alia eccleſia obtineat beneficium et etiam in eadem. B

Utrũ eps poſſit diſpẽſare cuz electo ſimoniace q̃ poſtea eligatur. Rñ. Si electio reꝓbata eſt ꝓpter ſimoniaz etiã quã electus ignorauit nec poſtea ratuz habuit: nihilominus non poteſt epiſcopus illa vice

dispẽsare: sec⁹ de simplici beneficio s. q̃ nõ
est dignitas: si ignoranter recipiat: ga post
resignationẽ eps dispẽsare pót vt ei ꝓferat:
ex de elec. si aliquibus. vt etiã hẽ ſ. §. x⁰ g inci
pit: quis pót dispensare. ¶ Circa materi
am istaz hodie multa innouata sũt: vt pz i
extua. q̃ dr ¶ Martini qntus facta i cõsilio Lõ
stãtiensi q̃ incipit: ¶ Multe. vbi dicit: Sacro
approbante cõcilio declaramus q̃ ordia
ti simoniace ab execntiõe suoz ordinũ sint
ipso iure suspensi. Electiones aũt postulati-
ones cõfirmationes t quis ꝓmotiões simo
niace ecclesiaz mõasterioz t dignitatũ plo
natũ officioz t beneficioz quorũcũq; de
inceps facte nulle sint ipso iure: nullũq; per
illas ius cuiq; acgratur: nec ꝓmotꝰ ꝓrma
ti aut ꝓsumi faciant fructus suos: sz ad illoz
restitutionez tãq; iniuste ablatoz teneãtur.
Statuentes insup q̃ dãtes t recipiẽtes ipso
facto ĩmam excõicationis incurrãt: cuiaz si
pontificali aut cardinalat⁹ ꝓfulgeãt digni-
tate. Itẽ in alia q̃ dicit eiusdẽ facta ¶ Datue
anno 2⁰ sui pontificat⁹: t incipit: ¶ Danabile. sic
hẽt: Innouantes t de nouo cõfirmamus
excõicatiõis suspẽsionis ac ꝓuationis t in
terdicti sniias t alias censuras dudũ a sum
mis pontificibus ꝯ simoniacos latas ac ꝓ-
mulgatas q̃s ipso facto icurrere volumus
oẽm occultũ vel mãifestũ simoniacũ vbi
cũq; simoniã cõmiserit: cuiuscũq; stat⁹ vel
ꝓditiõis gd⁹ vel ꝓeminẽtie vel dignitatꝫ exi-
stat et iaz si cardinalatus ep̃alis seu alia q̃uis
ecclĩastica vel tẽporali etiaz maxima ꝓfulgeat
dignitate: dictaq; sniaz excõicatiõis
suspẽsionis ꝓuationis t interdicti aliarũq;
cẽsuraz t penaz absolutionez seu relaxatio
nez nobis t successoribus nris ꝓterq; in
mortis articulo spãliter reseruam⁹: nõ ob
stãtib⁹ q̃buscũq; cõmissionib⁹ indultis et
facultatib⁹ absoluẽdi de casib⁹ nob t suc-
cessoribus nris spãliter reseruatis cuicũq;
t cuiuscũq; stat⁹ gdus ꝓditionis t dignita
tis existat iub q̃cũq; forma ꝟboz gnãliter
vel specialiter factis aut faciẽdis ꝓcessis vel
i posterꝫ cõcedẽdis. Quas cõmissiões t fa
cultates huiusmodi q̃tũ ad detestabile cri
men simõie t pẽas inde sequtes reuocam⁹
t cassam⁹ cassaq; habere volum⁹: nisi spe
cialiter de absolutiõe t a peccato simonie
in cõmissionib⁹ t facultatib⁹ pdcis expssã
facim⁹ mẽtionez. Statuim⁹ quoq; t ꝓcci
pimus vt ois cuiuscũq; status ꝓditiõis pe
minentie vel dignitatis existat q̃ scienter alt⁹
quem post hanc ꝓstitutionẽ cõmisisse simo
niã: infra duos dies nãles postq; ad sui notici
az deuentũ extiterit teneat si pñs fuerit i ro
mana curia nobis vel apostolice sedis ca
merario aut suo vicegerẽti: t tũc in vnius
vel duoz testũ pñtia reuelare sub eiusdem
excõicatiõis suspẽsionis aliisq; censuris et
penis q̃bus vt ꝓferit ipm auctorẽ simonie
esse volumus innodatũ: q̃s dict⁹ nõ reue-
lans vt pdcit seu tegẽs simoniã: tãq; eius-
dez fautoz sceleris icurrat: cui⁹ absolutiõez
nob t successorib⁹ nris spãliter reseruam⁹:
decernẽtes exnũc irritũ t inane si sec⁹ sup
his a quocũq; q̃uis auctoritate sciẽter vel
ignoranter ꝓsumpserit attẽtari: hec ibi. Itẽ i alia
Eugenij q̃rti q̃ incipit: Cuz detestabile. vbi
dr: Illos pdecessoz nroz Romanoz pontifi
cuz vestigijs inherẽdo ac etiã oẽs t singu-
las excõicatiõis suspẽsionis ꝓuationis t in
terdicti sniias cẽsuras atq; penas duduz a
pontificibus pdictis t ꝓ talibus reputatis
ꝯ simoniacos q̃uolibz latas ꝯ illos cuiuscũ-
q; grad⁹ stat⁹ ordinis cõditiõis vel pemi-
nẽcie fuerit: ẽt si cardinalat⁹ ꝓtriarchali epa
li regali reginali vel alia q̃uis ecclesiastice
vel mũdana dignitate ꝓfulgeãt: eoz quẽli-
bet tã manifestũ q̃ occultũ ipso fcõ incur
rere volumus: confirmari t innouari au-
ctoritate aplica declaramus q̃ oẽs illi q̃ si-
moniace ordinati fuerint: a suis sũt ordinib⁹
suspensi. ¶ Per electões ño postulatões cõ
firmationes seu q̃uis alias ꝓmotiões quas
simonie labe fieri contigerit t q̃ virib⁹ oino
careant i ecclesijs monasterijs dignitatib⁹
psonatibus officijs ecclesiasticis q̃buslibz
bñficijs aut aliquo eoz ius nullaten⁹ acq-
ratur: nec ide faciat aligs fructꝰ suos: sz ad
illoz oium q̃ ꝓceperit restitutionẽ sub anie
sue piculo sit astrict⁹. Statuens preterea q̃
vniuersi t singuli etiã ꝓmissa dignitate pre
diti q̃ quolibet dãdo vel recipiendo simo-
niam cõmiserint: aut q̃ illa fiat mediatores
extiterint seu ꝓcurauerint: sniam excõmu
nicationis incurrant: a qua nisi a romano
pontifice p tẽpoze existente non possint ab
solui ꝓterq; in mortis articulo cõstituti.
Et vt h⁹i labis cõtagiũ frequẽtius rep̃ma
tur: oibus t singulis ecclesiasticis secular-
busq; ꝓmis cuiuscũq; dignitatis graduꝫ
ordinis seu conditionis fuerint: in virtute
sancte obediẽtie districte iniungim⁹ vt eos

omnes quos simoniā huiusmōi cōmisisse vel ꝓcurasse: aut in ea mediatores eē sciuerint pontifici predicto vl̄ eius camerario: aut cui idē pōtifex duxerit cōmittēdum ꝓ se vel p alios reuelare ꝯcm⁹nō omittāt. Nō si nō fecerit absolui nō valeāt donec ꝑdcā reuelēt. Datū Rome apud sāctū Brisogonum tē. pontificatus nostri anno quarto.

Imulatio. Utrum simulatio sit peccatum.

Rñ. fm Tho. scḋa icōe. q. cxi. Simulatio ꝓprie mēdaciū ē in exteriore facto rū signis ꝙsistēs. Nō refert aūt vtr̄ qs mētiat verbo vel quocūq; alio facto. Añ cum omne mēdaciū sit pcm̄ ꝙñs ē q⁹ois simulatio pcm̄ sit. Tñ sic̄ dicit Aug⁹ in li. de questionib⁹ euāgelij: nō sēp qcḋ simulamus aut fingim⁹ mēdacū ē: ꝫ qñ id qḋ dicim⁹ nihil significat. B .s. vtile ꝫ significet iuti le. 22. q. 5. c. qcūq;. B tūc ē mēdacium. Añ vero ficto nr̄a refert ad aliquā significationē nō ē mēdacium: ꝫ aliqua figura ꝓnuntiatis. Et ita dīs finxit se longius ire ad aliqd figurate significādū. Addit Al. q⁹ sic̄ licz fallere aliquē i duplicitate v̄boꝝ ꝓpter aliquā sui vel ꝓximi vtilitatē: ita licet ꝙ q⁹ intētiōe vtilitatis cōsequēdis ad talez simulationē: sicut ꝛ Dauid mutauit faciez suam coraz Achis rege Geth: ꝓmo regū. xi. A Satis facit. c. vtilē. 22. q. 2. B

Utrū aliqs peccet simulando sāctitatē. Rñ. fm Tho. in quolibet. Duplex ē simulatio. Quedā fit ab aliquo vt iniquitas sua palliet̄ ꝛ ipe bonus putet̄: ꝛ hoc ē peccatum. A ꝛ tāto grauⁱ⁹ quāto magis ista simulatio cederet i dānum ꝓximi tpale vel spirituale ꝼz Tho. ꝛ i sū. li. 3. ti. 34. q. 254. B Alia q̄ fit ad dei honorē ꝛ ꝓximoꝝ edificatiōné cozā extraneis vt ipi magis edificēt̄: ꝛ iste nō peccat ꝫ mereat̄. A Idē in sū. eo. ti. q. 254. B De hypocrisi que ē quedam simulatio. ſ. hypocrisis.

Utrū sit simulatio quādo aliqs occultat peccatū suū. Rñ. fm Tho. vbi ꝫ. Sicut aliqs verbo mēti qñ significat qḋ nō ē: nō aūt qñ tacet qḋ ē: quod ꝛ aliqñ licet. Ita etiam simulatio ē quādo aliquis p exteriora signa factoꝝ vel rerū significat aliqd qḋ non est: non aūt si aliqs ꝑmittat significare quod est. Unde ꝛ aliquis potest peccatum suum occultare absq; simulatione ꝛ laudabiliter: scilicet ne alij inde scandalizentur.

Obrietas Quare sobrietas cibi requiratur i

ordināndo siue i clerico. ꝼz Ray. Quia sicut ebrietas sic ꝛ vocacitas ꝓhibet ab aplo: Ro. 13. Non in cōmessationibus ꝛ ebrietatib⁹. Iteꝝ vētris ingluuies luxuriā ꝓuocat. Añ. 44. dis. ſ. 1. Uēter ꝛ genitalia sibimet vicina sit: vt ex vicinitate mēbroꝝ intelligat ꝓfectio vitioꝝ. Iteꝝ ingluuies oē bonū opⁱ⁹ dissoluit. A vt ꝓz i dcō ſ. ꝓmo. B 4°. Regū. 6. Nabuçardan pr̄ceps coquoꝝ ꝺstruxit muros hierusalē. A hoc etiā hēt i dcō. ſ. i. B Iteꝝ varios mores bos generat: sed tēpāta, pcurat sospitatē ꝛ hilaritatē: ꝺ cōse. dis. 5. nihil. Iteꝝ pigmis vēter vt ait Hieronim⁹ crassū sēsū gnāt: cū ecōtra sacerdotalis sēs⁹ debeat eē vigil ꝛ tenuis: de pse. dis. 5. ne tales. Et ad ista materiam potest facere supra gula.

Quare sobrietas pot⁹ regrit i ordināndo siue in clico. Rñ. ꝼz Ray. q⁹ ex vino frequēter segt̄ ebrietas: eē de iureur. ꝛ sī xps. Ebrietas aūt ē fomes ꝛ nutrix oīuz viciorum dis. 35. añ oia. Iteꝝ q⁹ vinolēntia tollit mūdi tiā: nā icitatiua ē libidinis: Hieronymus Uēter mero estuans cito dispumat in libidinem. dis. 35. ſ. ꝓmo Item q⁹ ipedit oēm sapientiam. Et de hoc ꝛ etiam de pr̄⁹ nūcdicto habetur ꝓuerb. 20. Luxuriosa res est vinum ꝛ tumultuosa ebrietas. Quicūq; his delectatur non erit sapiens. Hec autem duo: scilicet munditia et sapientia maxime necessaria sunt dei ministro: quia ambulans in via immaculata hic mihi ministrabit: ꝛ q⁹ acceptus est regi minister intelligens. Et de materia ebrietatis habes, supra ebrietas.

Ocietas primo Utrū liceat

committere pecuniam mercatori vel artifici per modum societatis ꝛ inde lucrum accipere. Rñdeo fm Tho. secunda secunde. q. 78. Ille qui sic committit pecuniam suam non transfert dominium in illum sicut in mutuo: sed remanet eⁱ⁹: ita ꝙ cum periculo ipsius mercatoꝝ de ea negociatur vel artifex operatur: ideo licite potest petere partem lucri inde prouenientis tanq; de re sua. hec Thomas. vnde sicut dicit Soffre. Si vis dare pecuniam tuam in societate sine peccato: pone tu pecuniam: ꝛ alius operam, perso-

nalem. q; plerūq; quod pecunie deest per operam suppletur: vt. ff. p socio. l. §. §. i. et ꝛ cōcetis picula lucra ꝛ dāna. Cō. Hosti. ꝛ notat. 14. q. 3. c. plerīq;. Ad. s. in glo. Et de hoc ē tex. in. l. i. C. p socio. ꝛ isti. eo. §. 2. Nō intelligi debet qñ negociatio est licita ꝛ nō al: eē de dona. iter virū ꝛ vxo. p vias. B vt si dicat sic: Do tibi centuz ꝛ tu pones industriaz ꝛ laborē tuū in fine anni fcā rōe ego accipiā illa cētū ꝛ tu pciuz pſone tue ſi ue industrie qō pōim⁹ esse ſiue valere alia centū: post hec qcqd superit de lucro accipiā ego medietatē occasione pecunie mee: ꝛ tu aliā medietatē occasione pſone tue. Ad Hoc nullatenus videt vez: q; sic nisi lucrū esset vltra cētum p centenario qō nūq; vl rarissime cotigit qui ponit pecuniam nihil vnq; lucraretur: sed sēp de soute pderet: lz reuera adesset lucrū. Añ qdā doctor dicit⁹ dīs Angelus de pusio dicit q; salua meliori determinatione hoc sibi verū nō videt: neq; de iure ciuili: canōico vel diuino. Nā opa hois nihil aliō ēq; diurnū officiū. l. i. ff. ō op. lib. to. Immo opa hois dicitur esse fructus hois. l. 3. cū duabus. ſe. ff. de op. ſeruoꝝ. Ille ergo qui in societate opaz nō ponit nō dī aliqd cōsūtēs in sorte vel in capitali ponere: lz solum fructū pſone sue q fructus aut vſufructus pſone correſpōdz fructui aut cōmoditati illoꝝ cētū q̄ in societate posui. Pro quibus bñ facit qō dicit tex. in. l. cū duobus. §. si in coeūda. ff. p socio. dū dicit q; pcium ope ē velamētū arms. Et hanc suiaz secutus ē Bal. lz pdecās leges ñ alleget i. l. i. i. 2. q. C. p socio. Et sic intelligi dz qō dcīt est: videlz ꝛ sepe opa alicuius p pecunia valet: in Insti. eo. §. 2. idest pro cōmoditate ꝛ vſufructu dicte pecunie. Et tōc cōcludo q; de dictis. 300. ego q. 100. posui ante partē. 100. detraham ꝛ. 200. que remanēt tanq; lucrū inter nos diuidi debēt: ꝛ ita vt ex pdictis appareat videl eē de intētione sancti Tho. de aquo: nec me i ꝛriuz moueret siquis diceret: Fingam⁹ illā q; pōit opas industriales si locare vellet opas suas p mercede certa quolibz āno reciperet. 100. vel. 50. nec subiaceret piculo alicuⁿ casus fortuiti q; euenire possz i mercātijs aut i rebus i li⁹ artifi: q̄reñ ē q; ueniēs q; saltē h⁹ cāutā ēq; dicta mēcedē i societate posuerit si illā anteferat de ill'. 30. sic alter añsert illa. 100. q̄ posuit rōne equitatis seruande. Quia ñ deo p̄mo q; illā mercedem quā hē posset nō dī ponere a pncipio sicut ille q ponit illa. 100. cū merces ilta sibi nō debeat a pncipio locationis p̄z glo. in. l. edē. C locati. Ex quo sequitur scda rñsio: videlz q; illa merces ē fructus sue industrie ꝛ operaꝝ: immo recte intuenti quo ad cū nō ē illa merces nisi opa sua ꝛ industria: cū i ei⁹ recōpesatiōe dent: ꝛ iō licet ex opa mercedē cōsequat: tñ ex mē cede ope nullū fructū dī cōsequi neq; cōsequi pōt: q; singulis dieb⁹ opa pstatur cuz ſut diurnū officiū. Et sicut vſure vsuraꝝ nō debentur aliquo iure: vt. l. fi. C. de vſur'. ita fructus mercedis ope deberi non potest. Nec etiam obstat q; mercedem hz sine periculo qñ operas locaret: lz qñ opas i societate ponit de periculo timeat: q; pl⁹ pōt lucrari ēq; eēt merces quā hē possz locando opas suas. B Posset ēt fieri aliō pactum q; ego acciperem quartam partem lucri ꝛ tu tres alias: vel econuerso tu quartam ꝛ ego tres ſm q; conuenerimus q; tua industria estimari debēt: vt patz i inſti. de socie. §. i. ꝛ silr p rata diuidatur damnū. Ad hoc verū si modo ille qui plus ferre debet aliqd plus societati cōtulerit vel pecūie vel ope vel industrie quod rōdeat illi pluri qō de societate ferre dz. l. si nō fuerit in pn⁹ ꝛ. l. qd enim. ff. p socio Arbitrio ergo boni viri estimabitur an illō plus qō in societate ponit cozrīdeat illi pluri qō de societate pcepit. Nec alia certior doctrina tradi pōt sed arbitrio boni viri ꝛ ppriam conscia remittendū ē: cū in hac actione p socio: q; bone fidei ē: arbitriū boni viri sequēdū sit l. in pposita. ff. p socio. Si aūt vnus plus altero non conferret tale pactū etiā de iure ciuili non valeret ſm Aço. quē Accur. seq; in dcā. l. si nō fuerit. Lz aliqui aliē dixerit tñ hec opinio Aço. tanq; equior ꝛ iustior sequenda est p dcām. l. si non fuerit in pncipio. ꝛ. l. qd enim ſm fatum dīm Angelum. B Posset ēt fieri nō expſſa pdicta estimatione persone: sed committendo discretioni ipsius qui recipit pecuniam vt assignet partem lucri: vel damni q̄tum sibi videtur iustū: ꝛ postea si esset aliqs excessus vel defectus cōcorditer sibi remitterēt. Ad In hoc tñ casu sibi caueat ille cui⁹ arbitrio remissuz ē: vt iuste ꝛ eque patiatur ei pl⁹ de lucro assignādo q; plus in societate posuit al'ter in foro p̄scie tenēt: lz ēt de iure ci

illi. Et si inique partes faceret ad arbitriū boni viri reduci posset. ff. p socī. l. ii societatez. Fm eundez dñm Angelum. B

Sed ecce negociator q pecuniaz recipit ad tractandū dicit ei q dat eaz: Ego volo in fine p industria t labore meo. 20. firma hīe: t nolō in eis ſcire aliqđ damnuz. nūqd l cet. Rñ. licet: ſz iſte nō ē ptract⁹ ſocietatis: ſz locationis: quia negociator ille locat operas p illo ptio: t iſto mō nihil ſē tiet etiaz de lucro. Posset aūt t pactū facere q nō ſolū deberet hīe p dicta. 20. ſine vllo dāno: ſz etiā talē vel talē partē de lucro et nullā de damno: qđ qdez reciperet non vt socius: ſz rōne operis ſiue īni salarij: vt dictū est de tali locatione ſ. locatio. §. 5. et ſequentibus. A hoc intellige niſi dānuz contingat culpa ipius operas ponētis vel eoz quoz opera vtitur. l. item q̄ritur. t. l. ſi merces. §. qui colūnam. ff. locati. t tāgitur in dicto. §. 5. B

Quid ſi do pecuniaz mercatori in ſocietate t conuenio ſecū q̄ dabit mihi certā ptez de lucro t nihil dico d dāno. Rñ. Debet intelligi eadē pars de damno: vt inſti. de ſoci. §. illud. A t ibi patet q̄ idē ē econtra videlz quādo tñ exp̄ſſa ē pars dāni: ga eadē intelligitur tacite etiaz de lucro. B

O cietas ſecundo

ad aliqua alia ad mām p̄cedentis t. p̄tinentia. Primo igit̄ quero Quid ſi capitale pecunie poſite in ſocietate ſit caſu perdituz an in dubio ſit damnuz cōe vel tñ illius qui pecuniaz poſuit. Rñdet glo. in. l. ſi nō fuerit. §. i. ff. p ſocio. q̄ in dubio nō eſt cōe: t ſic erit illius tñ q pecuniā poſuit: glo. tñ in. l. i. C. pro ſocio. dicit ꝓtrariū ſ. q̄ ſit dānū cōe. Pro p̄ma opinioē q̄ ñ ſit cōe tacit p̄m dñm Angelū q̄ ille q capitale ponit nō dicitur cōicare capitale ſed fructuz ei⁹: ſicut t ille q operā pōit dī ſolū fructū p ſone ſue cōicare: vt ſupra ſocietas p̄mo in p̄ncipio in additione magna. Itē ga ſatis habet ille de dāno q opas poſuit ſi operas p didit: ab illo eo q̄ teneat ad ptez capitalis p dicti. Dicit tñ Pe. quē ri fert Ly. in. l. i. C. p ſoci. q̄ aut capitale ſtati ē p dictū caſu fortuito añ alter ſocius opas ponet: t dānū erit cōe: aut poſt operas p̄ſtitas t p dictas: t tunc dānuz erit illius tñ q pecuniam poſuit. ſatis eni hēt ille de damno qui opas p didit. Et hāc opinioēz Ly. ibi dicit eē egoz De iuris tñ ciuilis rigore ſz ſtati peat: ſi tñ perit ex cā ſocietatis: dānuz vī eē cōe. l. ſi id qđ. §. i. ff. p socio. Fm d dñm Angelū. Et addit: Optimo tñ Pe. quā ſequitur Ly. mihi magis placet p̄ſentiz i foro p̄ſcie: cū cōuenire videat arbitrio boni viri qđ i hoc iudicio p̄ſat. l. in p̄posita. ff. p ſocio. ita tñ q̄ ſi quaſi in p̄ncipio ſocietatis totū capitale eſſet p dictū t modice ope p̄ſtaret: tūc adhuc putarē q̄ p aliqua ptē ille q opera ponit p̄ticipare debeat de p̄iculo capitalis poſtcz rōne dicti capitalis ēt p̄ticipaturus erat d lucro: ar. dcē. l. ſi non fuerit in p̄n. t. l. qđ enim. ff. p socio. Ja. vo de are. dicit idiſtincte dānū debere eē cōe. Bal. vero ait: tu dic q̄ q̄tenus eſt cōe lucr̄ eatenus debet eſſe commune damnum t non aliter t hoc vī verī⁹: quia equali parte damnum cū lucro dz cōcurrere: vt inſti. eo. §. illud. Nec aliud dānū vī poſſe p̄tigere i hac ſocietate cōcādū iter ptes: niſi erga capitale. Nā ſi ille q pōit opas p dit eaz fructū: ſilr t alit p dit fructū pecunie q̄ ad inicez p̄ferūt vt ſ. ſocietas. i. in p̄ncipio i additiōe ſcda. Dō t nōt reuerēd⁹ p̄ ſcūs Beruardinus de Sēis i ſuis p̄tractib⁹ vt mihi vī ſermōe 39. Itē ſz p̄fatū dñz Angelū: ſi cōſuetudo aliq̄ apperet circa p dictā ſocietatē q̄ nō repugnaret rōni t eqtati eēt ſeruāda. Tūc ſi cōſuetudo foret q̄ p̄iculū capitalis l dubio ſit cōe: q̄ illō qđ ē i conſuetudine vī actū iter ptes l. ſi pus. §. placuit. al. incipit recte. ff. de aq̄plu. arcen. tūc dicerē q̄ p̄iculū ſit cōe poſtcz hoc pōt fieri p pactuz exp̄ſſum: vt tenet glo. i 4. q. 3. plericz. Itē ſz eūdē. ſi tale dānū capitalis p̄cederet dolo vel culpa alicuius ſocioz illius ſol⁹ erit p̄iculū cuz ſoci⁹ de dolo t culpa teneatur: vt. l. ſociū. ff. p̄to socio. In qua culpa cōp̄hēditur nō ſoluz lata ſz etiā leuis nō aūt leuiſſima. Sufficit ſuiz q̄ ſocius talez diligētiā adhibeat qua ſē in p̄pijs adhibere conſueuit: ar. dicte. l. ſociuni. Nam t ſi exp̄reſſe quis in ſe p̄iculuz ſuſcepiſſet: nō tñ intelligit de illo qđ venit ex culpa conſocij: vt. l. plt. C. de nautico ſeno. Colligē ergo q̄ ſi apparet pactum vel conſuetudo irrationabilis hec ſeruāda ſūt Quod ſi non apparet in dubio damnum capitalis erit p ea ptē p qua erat t lucruz: niſi interueniret dolus vel culpa conſocij

q̄ tunc illi⁹ tñ erit.

Sz nūquid dānū pſōe opas ponentis dz inuicē cōcari. Rñ. Ēt q̄ no: vt. ff. eo. l. socii. §. soci⁹. vbi dt soci⁹ cū relisteret cōi-bus seruis venalib⁹ ad fugā erūpentibus vulneratus ē: ipēlā quā in curādo se fecerit nō cōsecutuz: q̄ id nō i societate q̄ius pp societatē ipēiū fit: qđ indistincte pōt itelligi verū q̄n hoc dānū p̄igit culpa pſōe: aliter videtur saſ equū q̄ sicut ipe p̄ticipat ō dāno capitalis ita t alē p̄ticipet aliq̄d ō dāno pſōe qđ euenit ꝓpter societatē: cui t societas etiā p̄ticularū rez⁹ qđdā frabuntaſ hēat: vt. l. vez⁹ in p̄nci. ff. eo.

Qđ si finito ipe societaſ nō reptt nisi capitale: an dicū capitale pecūie sit coe vl tñ illi⁹ q̄ posuit. Rñ. Circa hoc diuersi diuersi modē ſcitre videt. nā glo. in. l. i. C. eo. videt sentire q̄ eq̄liter diuidi debeat: nisi aliud sit p̄ pactū declaratū aut p̄ consuetudinē introducū. Pretat⁹ vero dñs Angel⁹ sentit q̄ tenus operas p̄stans p̄ticipat de dāno capitalis eaten⁹ t ipsi⁹ capital ptē sortiat: sed certe hoc iure ꝓbari nō vf. Ēt tu dic fm Jaco. de are. q̄ nō solū de cōsuetudine: sed ēt de iure ē q̄ capitale hoc casu sit saluum. Quare enim socius me⁹ ipsi⁹ capitalis ptē dz hſe. Et si dicas q̄ ponit operā. Rñ. q̄ p̄ eā ope intelligit eē cōrespondēs in⁹ usurio pecunie: non aūt ipsi sortı. Et satis facit qđ dcm ē i addituōe scda. §. societat. l. i pn. Pro unde si vnus ponit cōmoditatē op⁹ eq̄dez t aliter ponit ꝓmoditatē pecunie nō ꝓpetaté. Finge. n. q̄ vn⁹ pōit i societate nulle multa: aliā operā tñ: tūc h̄ nulla pōt esse ꝓportio: nisi ō ꝓmoditate ope respectu ꝓmoditatis pecūie: nō aūt de ipsa totali sorte. t ita ēt sentit Bal. qđ t nōt p̄fatus reuerēd⁹ pf vbi §. nup cozonat⁹ i cel ac miraculis per orbē cozuscans.

Utr̄z vn⁹ socioꝝ possit pacisci vt duas ptes lucri t vnā dāni ferat tal⁹ ecōtra duas dāni t vnā lucri. Rñ. fm dcm dñm Angelū q̄ nō: q̄ vn⁹ socioꝝ nō pōt plus ō lucro p̄ticipare q̄ de dāno: nedū de iure diuino t canonico: sz ēt ciuili: vt. l. mutuus. ff. e. simili nō valz pactū: q̄ deducto dāno vn⁹ hēat duas ptes lucri alter vero vnā: nisi ille q̄ plus hz de lucro tātū dē plus pecūie operaut industrie in societate posuerit: vt. l. si nō fuerit in pn. t in glo. ff. eo. Et multo minus valet pactū: vt vn⁹ tñ lucret alē tñ damnū sentiat. esset. n. nequissimū genus societatis q̄ leōina appellat: dcā. l. si ñ fuerit. ad fi. Qđ vez ē nisi ille q tñ opas pōt aliq̄d certū ꝓ sua opa vellet sine dāno: q̄ hoc posset ñ tāq̄ soc⁹ sz tāq̄ locator: vt. §. societas. i. §. i.

Sz an possit pacisci q̄ capitale sit saluū Rñ. de iure canonico t in foro ꝓscientie nō pōt fm dñz Angelū: t ita sentit glo. i. c. placuit. i. 4. q. 3. ō iure aūt ciuili sūt opiniones. Hā Bal. i. i. i. C. eo. q. 9. tenet q̄ tale pactū nō valz: neq̄ ex forma cōtract⁹ neq̄ ex ei⁹ nā: nō dicit q̄ sapit vsurariā p̄auitatē. Posti. aūt in sua sūma i. ti. de vsur. §. an aliquo quo casu. tenet q̄ de iure ciuili talis societas valet magis ex vi pacti q̄ ex nā ꝓcius. Sz dcm Bal. vſ verū: vt ex p̄cedēt⁹ colligi pōt ēt i. p̄xio. §. Scōz oēs aūt hoc pactū ñ ē equū nec i iudicio alē fuandū: vt nōt dñs Anto. de bu. i. c. fi. eē de vsuris.

Sed qđ si vter q̄z socioꝝ pōt pecuniā t opā: sz vn⁹ ponit maiorē q̄titatē q̄ alter. Rñ. fm dñz Angelū. Siue sit factū pactū ꝓ quota p̄te q̄s lucrz t dānū ſciat siue ñ: ñ solū in foro ꝓscie: sz ēt de iure ciuili ꝓsideranda ē q̄s eoz⁹ i effectu plus i societate posuerit vt ille maiorē p̄tē accipiat. sz. n. ex vna p̄te maior fuerit sūma possit m̄ tāta eē industria alter⁹ q̄ excedēt illū q maiorē ꝓtulit sūmā: vt si sol⁹ nauiget: pegrinet: pericula sustineat: dcā. l. si nō fuerit. i p̄n. t. l. qđ. n. ff. eo

Sz vtr̄z ille q tñ operas ponit q̄n ꝓficiscitur cā societatis debeat hſe expensas de corpore societatis. Rñ. fm dñm Angelus Ja. de are. t Ly. dicūt in. l. i. C. eo. q̄ sic: q̄ lucrz ñ dr nisi deducti expēſis. ff. eo. l. mutuus qđ intelligit Bal. in dicta. l. i. exceptis expensis quas facturus esset domi: quia ille non debent fieri de corpore societatis: ar. l. sed t ii lege. §. qđ aūt. ff. ō pen. ixre. Putarē tñ in hoc seruandā eē ꝓsuetudinē ēt in foro ꝓscie: cū sit optia legū inip̄et. ff. ō legati de inip̄tatōe. cui t tacite videat actū qđ fieri ꝓsueuit: vt. l. i. C. locati.

Sed ꝓ qb⁹ p̄tib⁹ tenent ad solutiōem pēsiōis fundici vel apothece cōducte socij ex disparib⁹ p̄tib⁹. Rñ. fm dñm Angelū Locanū tenent ꝓ eq̄lib⁹ p̄tib⁹: int se aut tenēt ꝓ rata societatis: t ita dicūdē debēt dictum debitū mercedis sic diuidūt p̄cipale: t fm dcās dispares ptes: quod t tenet Bal. in. l. i. C. eo. vbi ēt dic q̄ fm dcās ptes dispares diuidi quoq̄ debet supellectilia t

mallarticle societatis quod sequendum omni iure vt cum conueniat arbitrio boni, viri: quod in hoc ꝯctu maxime adesse dz .l.i propolita.ff.co.

Quid ꝯo sipditum est capitale ante finitum tps societatis: nungd ille qui posuit tenet ire: ponē. Rñ. fm dnm Ang. q̄ non: z tenet glo.i dcā.l.si ñ fuerit.§.i.ff.e.z i dcā l.i.C.e. ☙ De societate ꝯo seu locatione sialium dicet.j.vsura.2°. B

O domia. Siquis contra nām peccauerit: si clericus est deponi dz: vel si appareat corrigibilis dz tradi religiōi ad ppetuā pniaz pagendā. Si laicus excōicari: z a cetu fidelium vsq̄ ad ꝑ digna satisfactionem fieri alien⁹: ex de excel. pla. clerici. ☙ Fz leges aūt tales vltimo supplicio ꝑdemnant q: ppter hoc pcūm deus iratus mittit pestilentias: fames: z terremotus: in auc. vt nō lux. ꝯ nām. coll. 6. B z hoc vicio maius est q̄ si gl cognosceret carnalit matrē. 32. q. 7. adulteriū. z de hoc z alijs ipēb⁹ luxurie. §. luxuria. §. i.

O llicitudo. Utrum sit licitum sollicitudinem de tpalib⁹ gerere. Rñ. fm Tho. scda scde. q. 55. Sollicitudo tpalium tripliciter pōt esse illicita pmo mō ex pte e⁹ de quo sollicitamur: vt si tpalia tāq̄ finem ām⁹. Ūñ aug⁹. dicit in libro de oper⁹ monachor: cū dñs dicit nolite solliti esse cē. h⁹ dicit: vt nō ista inueant: z ppt ista faciāt q̄cq̄ d in euangelij ꝓdicatōe facē iubent. 2° mō pōt esse tpalium sollicitum illicita ppter superfluū studium q̄ apponit ad tpalia pro curanda: ppter q̄ hō a spūalibus gb⁹ pncipaliter inf̄uere dz: ferrabit: z tō dr: Matth. 13° q̄ sollicitudo seculi suffocat v̄bum dei. 3° mō ex pte timoris supflui: q̄ñ. s. aliquis timet ne faciendo q̄ dz necessaria sibi defficiant. ☙ plusin scq̄ in dño ꝑfidēdo. B q̄ dñs tripliciter excludit: primo ppter maiora bñficia hōi pstita diuinitus ꝓter suam sollicitudinē. s. corpus z aiam. 2° ppter subuentionē q̄ deus aialibus z plantis subuenit absq̄ hūano opere. 3° ex diuina puidēcia ppter cuius ignorantiā gentes circa bona tpalia querenda pncipaliter sollicitantur Ex⁹ concludit q̄ pncipaliter sollicitudo nostra dz esse de spūalibus bonis sperātes q̄ ēt tpalia nobis puenīēt. ad necessitatē si fecerimus quod ō debemus. Ūñ dr Matth. 6°. Primū querite regnū dei z iusticiaz ei⁹ z hec omnia adijcient vob. De hac mā alit gd hēs. s. cps. § pli.

O rtilegium primo:

.s. ars diuinādi. Differt aūt a ppheria: q: ppheria accipit i bono z fit grat: sortilegiū āt i malo: z fit cōiter p̄o pecunia. i. q. 1. duces. als iudices. z. c. sequenti.

Quod sunt gnā diuinatiōis. Rñ. fm Tho. scda scde. q. 95. Omnis diuinatio vtitur aliquo demonū auxilio: quod quidem vl exp̄sse ipiorat: vl p̄eter pentionē hominis sc occulte demon ingerit ad p̄nunciandū quedam futura que hominib⁹ sunt ignota eis aūt cognita. Unde triplex est diuinationis genus. pmum ē p manifestā dēmonuz inuocationem: quod pertinet ad nigromāticos. secundum p solam considerationem dispositionis vel motus alterius rei: q̄ pertinet ad augures. tertium est dū facimus aliqd vt manifestet aliquod occultum: quod pertinet ad sortes. Sub quolibet aūt istorum multa cōtinent de quibus in sequentibus. §. dr. z etiam habentur. 26. q. 4. igit genus z. q. §. nec mirum.

Quot modis fit diuinatio p demonuz inuocationē. Rñ. fm Tho. vbi. s. Demones exp̄sse inuocati solēt futura ꝓnunciare multipliciter. Quandoq̄ quidem pstigiosis gbusdam apparitōibus se aspectui vel auditui hominum ingerētes ad ꝓnunciādū futura: z hec spēs vocatur pstigium. Quādoq̄ aūt p somnia: z hec vocat diuinatio somnior. Aliq̄ aūt p mortuor aliquor: uz apparitionē vel locutionem: z hec vocatur nigromantia: q: vt dicit Ysidorus in li. etymigron grece mortuus: manchia vo diuinatio nuncupat: q: quibusdam p̄cantationibus adhibito sanguine videntur resuscitari mortui: diuinare z ad interrogata respondere. Quandoq̄ vo futura ꝓnunciant per homines viuos: sicut in arreptic⁹ patet: z hec est diuinatio p phitōes: vt Ysidorus dicit: quia a phitone appollim sic dicti: qui dicebat auctor diuinandi. Quandoq̄ vo futura ꝓnunciant p aliquas figuras vel signa que in rebus inaiatis appent que quidem si appareant in aliquo corpore terrestri: puta vngue vel ferro vel lapide polito: vocatur geomantia. Si autez in aq̄

idromãtia. Si in aere aerimãtia. Si i igne pyromãcia. Si aũt in viscerib⁹ animaliũ immolatoꝝ i ar⁹ domonũ: vocat aruspicũ.

Quot mõis fit ista diuinatio de qua dictũ est in 2. §. que fit p cõsiderationẽ dispositionis vl mot⁹ alteri⁹ rei. ℟ fm Tho. vbi ꝑ. Fit multiplicit. Mã si conetur aliqs ꝓnoscere futura ex ꝓsideratõe sit⁹ vl mot⁹ siderũ: hoc ptinet ad astrologos: q etiã genthiaci dicunt ꝓpter ꝓsiderationes naraliũ dicrũ. Si vo per motus vel voces auiũ siue quoꝝdam animaliũ: siue p sternutationes hominũ vel membꝝ: ꝛc ptinẽt generaliter ad augurũ: ꝛ dr a garritu auiũ siẽ aruspiciũ ab inspectõe auiũ: quoꝝ ꝑmũ ptinet ad aures: secũdũ ad oculos. In auibus cni h⁹i ꝓcipue cõsiderari solẽt. Si vo h⁹i cõsideratio fiat circa vba hominũ alia intẽtione dicã: que qs retorquet ad futurũ qđ vult ꝓnoscere. vocat omẽ. Si aũt ꝓsiderant aliqne dispositiões figuraꝝ in aliquibus corporib⁹ visui occurrẽtes erit alia diuinatõis species. Mã ex linitamẽtis manuũ cõsideraꝫ diuinatio chiromãtia vocat chiros. n. grece dr man⁹ latine. Diuinatio vo ex quibusdã figuris i spatula alicui⁹ animalis vocatur spatulamantia.

Quot mõis fit ista diuinatio de q̃ dicũ est. s. in. 2. §. q̃ ptinet ad sortes. Rñ. fm Tho. secũda scõe. q. 95. Hec diuinatio fit ex cõsideratõe eoꝝ q̃ eueniũt ex quibusdã que ab hominib⁹ fieri ꝛe fiunt ad aliqd occultũ inquirẽdũ ꝛ hoc multiplicit. Fit enim quãdoq; p ptractionẽ punctoꝝ: qđ ptinet ad artẽ geomãtie. Aliqñ p ꝓsiderationẽ figuraꝝ q̃ pueniũt ex plũbo liquefacto i aq̃ ꝓiecto. Quãdoq; p quasdaꝫ cedulas scriptas vel nõ scriptas i occulto positas dũ cõsiderat qs quã accipiat. Similit in festucis uncꝫibus, ꝓpositis qs maiorẽ vl minorẽ accipiat: vl etiã ex taxillor⁹ ꝓiectõe qs pura pũcta ꝓiciat: vel etiã dum ꝓsiderat qd apienti libũ occurrat: que oĩa sortium nomen habent.

Vtr omnis diuinatio siue supstitio sit illicita. ℟ fm Ray. Ois diuinatio ꝓhibita est a deo ꝛ sancta eccliа: cũ. n. futura que sol⁹ dei sũt alig per hoc uenire laborãt diuinitaꝫ iura creaturis attribuunt. Isa. 41. Annũciate nobis q̃ futura sũt i futurũ: ꝛ sciemus q⁹ dij estis vos. Itẽ ieremie. 19. Mõ aũ ꝙrabimini nec obseruabitis somnia. Et ibid. 20. Anima que declinauerit ad magos ꝛ ariolos. ꝛ seq̃: Interficiã illã de medio populi mei ꝛc. ꝛ multa similia. ꝛ sic dicit Aug⁹. Diuinitas artiũ magicaꝝ ex traditiõe maloꝝ angeloꝝ i toto terraꝝ orbe plurimis seculis inualuit: ꝛ p inuentiones eoꝝ inuẽta sũt auruspicina augurationes: ꝛ ea q̃ dicunt oracula ꝛ nigromãtia. 26. q. 2. g sine salnatore. ꝛ sili⁹ de ꝓhibitõe taliũ. 26. q. 5. p totũ. ꝛ q. 7. nõ ly ꝛ in quatuor. c. ie. ex eo. p totũ. Et simil⁹ ad gen⁹ supstitiõis ptinẽt oẽs ligature ꝛ remedia que medicoꝝ quoq; disciplina ꝓdemnat: siue in verb⁹: siue in characterib⁹: siue i quibuscũq; reb⁹ suspẽdendis: vel ligãdis vel soluẽdis: sicut i aures: vl anuli i digitis. Itẽ si iuncti ambulãtib⁹ amicis lapsis aut puer iteruenerit medi⁹. Itẽ redire ad lectũ si dũ se calceat sternutauerit. Redire ad dom̃ũ si, ꝓcedens offẽderit: hec ꝛ multa h⁹i. 26. q. 2. illud. Itẽ nõ sunt obseruãdi dies egyptiaci: aut caleãde Januarij: aut menses vl dies: aut lune solisq; curs⁹ ꝛ h⁹i. 26. q. 7 nõ obstuetis. Non tñ ꝓdemnãtur rustici q̃ uant tpa ad seminãdũ vl ad incidẽdũ arbores ꝛ h⁹i: que nãlez habẽt rationẽ. similit ꝛ phy sici circã medicinas ꝛ mutationes faciẽdas: ꝛ h⁹i. Mã illud dicit supstitiosus ꝛ ꝓhibitũ qđ nõ hꝫ auctoritatẽ a nã seu scriptura diuia vl eccliastica seu sanctoꝝ patrum. 2. q. 5. ꝓsuluisti.

Queritur hic spalit vtr diuinatio p inuocationẽ demonuꝫ sit illicita. Rñ. fm Tho. vbi. s. sic: Deut⁹. 18. Nõ inueniat in te q̃ ariolos sciscitet: nec phitones ꝓsulat: ꝛ h⁹i: duplex ẽ causa. Pria qr p inuocationẽ demonũ fit pactum explicitũ cũ demone: ꝛ hoc ẽ omno illicitũ. Alĩ ꝑ quosdaꝫ dr Isa. 28. Diximꝰ pcussimꝰ fed⁹ cũ morte ꝛ cũ inferno fecimꝰ pactũ. ꝛ adhuc grauiꝰ ecit si sacrificiũ ꝛ reuerẽtia demonũ inuocato exhiberet. Secũda ꝓpt periculũ ꝓsequẽs. demõ. n. q̃ itẽdit pdictionẽ hoium de h⁹i suis rñsis ẽt si aliqñ vera dicat itendit hoies assuescẽ ad hoc vt ei credat: ꝛ sic intẽdit pducẽ i aliqd qõ sit salutẽ hũane nocuũ. Alĩ Athanas⁹ exponẽs illũ Luc. 4⁹ increpauit illũ dñs: obmutesce dic Quamus vã fateret demõ: ꝓsciebat tñ xps ei⁹ fmonẽ ne simul cũ veritate inuitatẽ ꝓmulgaret. vt nol ẽt assuefaciat ne curem⁹ de talib⁹ log ẽt si vera videãt. Hephas. enim vt cũ assit nob scriptura diuina a diabolo instruamur. De eo aũt q⁹ Saul phitonissã

consuluit que diuinauit.i. Re.28.dic̃ Aug⁹ ad simplicianũ: Nõ est absurdũ credere aliq̃ dispẽsatione pmissũ fuisse: vt nõ dominãte arte magica vl potẽtia sz dispẽsatõe occulta q̃ phitomissã t Saulẽ latebat se ostenderet spũs iusti aspectib⁹ regi diuina eũ sententia pcussur⁹: vel nõ vere spũs Samuelis a rege sua excitat⁹ ẽ: sed aliqõ fãtasma t illusio imaginaria diaboli machinatõib⁹ facta quã scriptura Samuelẽ appellat: sicut solẽt imagines rex suaz noibus appellari. 26.q.5.nec mirũ. A tibi pz q̃ Aug. videtur firmare hãc sniaz: videlicet q̃ Samuelis apparitio pot⁹ fuerit pstigiosa seu fãtastica t diabolica illusio. B

Utz diuinatio p astra sit licita. Rñ. fm Tho. vbi. s. dupliceꝫ effect⁹ subtrahũt causalitati celestiũ corpoz. p° qdẽ oẽs effect⁹ p accidẽs ꝓuigẽtes: siue in reb⁹ humãis: siue in reb⁹ nãlib⁹: qz vt pbat 6° metaph. ens p accidẽs nõ hz cãm: t pcipue nãleꝫ: vt q̃ lapide cadẽte fiat tremor⁹ vl q̃ hoie fodiẽte inueniat thesaur⁹. 2° aũt subtrahit causalitati celestiũ corpoz act⁹ liberi arbitrij: pũt ñ celestia dispositiue iclinare inc̃tũ imꝑmũt i corp⁹ humanũ: sz tñ ex hoc nulla necessitas libo arbitrio ponit. Sigs ergo ꝓsideratiõe astroz vtat ad pdicta duo. s. ad cognoscẽdũ futura casualia siue fortuita: aut ẽt ad cognoscẽdũ p certitudinẽ futura opa hoium: pcedit hoc ex falsa t vana opinione hoium: t tũc opatio demõis se imiscet: vñ erit diuinatio illicita. A Uñ t Aug. in li. de doc. xpia. t. 26. q. 2. illud dic̃: Necꝫ ab hoc genẽ superstitõis pnitiose segregãdi sũt q̃ oli genitaliaci ꝑpt naralũ ꝓsiderationes dicẽt: nũc aũt mathematici vocãt. Nã t ip si c̃tuis verã stellaz positionẽ cũ qs nascit ꝓsequũt t aliqñ puestigãt: tñ q̃ inde conãt vl actiões nras vl actionũ euẽt⁹ ꝓducere nimis errãt: nõ xpianis penit⁹ phibẽt i suis opib⁹ obseruare lune vl stellaz curs⁹. 26. q.5. nõ lz ꝓ timo hocagẽ idolatria reputãt: ea dẽ cã q.2. c. illos. t. c. se. B Si vo aliqs vult ꝓsideratõe astroz ad pcognoscẽdum futura q̃ ex celestib⁹ corpib⁹ causant: puta siccitates vel pluuias t huiusmodi nõ esset illicituz.

Utruz diuinatio q̃ fit p sõnia sit illicita Rñ. fz Tho. vbi. s. siqs vtat sõnijs ad pcognoscendũ futura fm q̃ sõnia ꝓcedũt ex reuelatõe diuina: vt sõnia ꝓpharaõis: vel fm q̃ ꝓcedũt ex nãli cã intrinseca: vt cũ abũdãs humoz frigido sõniat q̃ sit i aq̃ vel nue: siue extrinseca: vt ex aere: vel ipressione celesti c̃tuz se põt virt⁹ talis extẽdere: non erit illicita tal diuinatio. A qz est demonstratio q̃daz causaz nãliũ fm physicos. B Si aũt diuinatio h⁹i causet ex reuelatione demonũ cũ quib⁹ pacta habẽt expssa quia ad hoc inuocant: vl tacita qz h⁹i diuinatio extẽdit ad id ad qõ nõ põt se extẽdere. A l. fm nãm vl ex idubitata reuelatione diuina: vt ptactũ ẽ. B erit diuinatio illicita t superstitiosa.

Utrũ diuinatio p auguria sũt licita. fz fm Tho. vbi. s. Ex motu vl garritu auiuz futura agnosci nõ possũt licẽ ex cãis: sz inc̃tũ sũt effect⁹ aliquaz causaz q̃ ẽt sũt causantes futuros euẽt⁹. Cã aũt opationis oium bruto⁹ aialiũ ẽ instinct⁹ q̃dam quo mouẽtur i modũ nãe: t hic instinct⁹ ex duplici cã põt ꝓcedẽ. vno quidẽ mõ ex cã celesti corporali: t fm hoc nihil phibet eoz opationes ẽ futuroz signa: inc̃tuz ꝓformant dispositiõibus corpoz celestiũ t aeris ꝓtinentis ex quo ꝓuenũt alig futuri euẽt⁹. Jn h⁹ tñ duo ꝓsiderari oz. p° quidẽ vt h⁹i opationes nõ extendant: nisi ad pcognoscenduz illa futura: q̃ causant p motũ celestiũ corporũ: put. s. i. §. qui ẽ imediate añ ꝓximũ pcedẽtẽ dcñ est. 2° vt nõ extendant nisi ad ea que aliq̃lit pñt ad h⁹i animalia ptinẽ. Cõsequũtur. n. p celestia corpa cognitionẽ q̃n dã nãleꝫ ad ea que eoz vite sũt necessaria: sic̃ mutatões q̃ fiũt p pluuias t vẽtos t h⁹i. Alio mõ instict⁹ h⁹i causant ex cã spũali. s. vel ex deo: vt pz i colũba sup xpm descẽdẽte: t i cozuo q̃ pauit beliã: t in pisce q̃ obloz bunt t eiecit Jonã: vl ẽt ex demonib⁹ q̃ vtũtur h⁹i opatiõib⁹ bruto⁹ ad iplicãdas animal vãis opib⁹ t opinionib⁹: t isto mõ ñ sit licita. A qz nõ sũt ex causis nãlib⁹: vel in dubitata reuelatione diuina: vt põtc colligi ex dict̃. §. §. 8. B t ead̃ rõ est de omnib⁹ aliis h⁹i. Nõ aũt Joseph aut: Beñ. 44. q̃ nõ eẽt ei similis i auguriẽdi scia. Intelligẽdũ est fm Aug⁹ q̃ hoc loco dixit referens ad id qõ vulg⁹ d̃ eo opinabat: t sic ẽt dispẽsato: ei⁹ locut⁹ est. A Idem in sum. lib p° ti. xi. q. 7. B

Utrũ diuinatio p oĩa sit illicita. fz fm Tho. vbi. s. Omen d̃ qñ verba aliq̃ alia intentione dicta retoz quent ad futurũ: vt s.

in.§.3.dictū est. ℣ᵇi aūt verba tsi nō subdant dispositioi stellaꝝ: disponūt tñ quādoqꝫ ꝑz diuinā, puidentiaz: vt recitatio sōnꝰ quā audiuit Gedeon: iudic. 7. t verba puelle q attēdit Eliezer seruꝰ Abrahe: Genē. 24. t sic licet. ℣ Hoc verū qñ de diuinatione relatione nō dubitat: vt.s.§.8. tactū ē. ℬ Fit etiam hoc quādoqꝫ ſm operationē demonum: t sic est illicitum.

Utrū diuinatio sortiū sit licita. Rñ ſm Tho. vbi.s. Sortes, ꝑprie dicūt cū aliquid fit vt q eiꝰ euentū aliqō occultū inotescat: t quidē si querat ꝑ sortes qd cui sit exhibendū: vocat diuinatoria sors. Si aūt querat qd agere oporteat vocat ꝑsultoria. Si vero q̄rat qd sit futurū: vocat diuinatoria. Itaqꝫ si euentꝰ sortiū expectet ex fortuna qō locū hz solū in diuinatoria: nō vt hēre peccatū: nisi forte vicū necessitat: sic alig nō valentes ꝓcordit aliqd diuidē: velint vti sortibꝰ exponētes fortune qs quā parte accipiat. Si vero euētus sortiū expectet ex spūali cā: qñ qꝫ quidē expectat ex ōmonibꝰ sic legit Eze ch. 21. q rex babylonie stetit i biuio i capite duaꝝ viaꝝ diuinationē q̄rēs t ꝓmiscēs sagittas iterrogauit idola: t exta cōsuluit: t hoc ē illicitū. Quādoqꝫ ho expectat a deo sic ill ō ꝓuer. 16. Sortes mittunt in sinū: hz a dño tempant. t tal sors ſm se nō est mala vt Augꝰ dic. Pōt tñ in hoc q̄drupler peccatū incidere. ꝓmo si absqꝫ necessitate ad sortes recurrit. hoc. n. ad dei tētationē vt ptinere. 2°. ligs ēt i necessitate absqꝫ reuerēcia sortibꝰ vtat: imo cū magna deliberatione t ꝓmissa oratione dz fieri exēplo apli ꝛ i electōne ℳathie: act. 1°. 3°. li diuina oracula ad terrena negocia ꝓuertant: vt dicit Augꝰ ad Januariū. 4°. li in electionibꝰ ecclīasticis q̄ ex spūs sācti ispiratiōe fieri debēt: aliq sortibꝰ vtant: secus aūt ē in tēporalibꝰ dignitatibꝰ q̄ ad terrena disponēda ordināt: i quorū electiōe plerūqꝫ hoies vtunt sortibꝰ sic t in tēporaliū rex diuisione. Si ergo necessitas imineat: licitū ē cū ōbita reuerētia sortibus diuinū iudiciū iplorare: sic t ꝑ secutionis qs fugiat ne forte oiuz deseraī eccliā sorte queri pōt: vt dicit Augꝰ in epla ad honoratū. t cui dāda sit elymosina: cū duo eque indigētes occurrūt ceteris paribꝰ t vtriqꝫ dari nō pōt: sorte iuste queritꝫ vt dic Augꝰ ꝑ de doc. xpīa. imo ēt dicit q ꝑ litꝰ dirimēdis hz vti sortibꝰ. 26. q. 2. sors. Idē Hosti t intellige in his que tpalia sūt: t de sorte simplici sine alia superstitiōe. ℣ In ꝓdictꝰ Con. ēt Host. vt in sum. li. 1. ti. xi. q. 8. ℬ

Quid de diuinatibꝰ vel etiā inuestigātibus occulta: vt furta t hꝰi ꝑ inspectionē astrolabij: aut inscriptiones vel ispectionē i libris. Rñ. ſm Guil. Nullo mō licz: hz superstitiosū ē eē eo. ex tua. ℣ Hic tex. bñ facit. Et con. Host. t Hosti. hz Ray. aliud vi deat sensisse: vt i sum. e. ti. q. 17. ℬ t reducit ad diuinationē ꝑ astra: de qua dictū ē in §. 8 aut etiā ad sortes: de quibꝰ i ꝓcedētibꝰ §. hētur. ℣ ℣ᵇi. n. inquisitiōes furtoꝝ t similiū nullatenꝰ licite reduci possūt ad inquisitionē ꝑ astra seu ꝑ sortes: vt satꝭ ex ꝓcedentibꝰ potest patere. ℬ

Quō frequenter eueniāt ea que diuini ꝓdicūt. Rñ. ſm Ray. qui sic dic Augꝰ hanc q̄stionē soluit dicēs hoc fieri ꝑmissu dei: vt illi q hoc audiūt t vident ꝓbent i quali statu sint. Vñ Deuꝰ hz. Si surrexerit i medio tui ꝓpheta aut q somniuz dicat se vidisse t ꝓdixēt signū atqꝫ portentū t venerit qō locut⁹ ē: t dixerit tibi: eamꝰ t seq̄mur deos alienos quos ignoraſ t ſuiamꝰ eis: nō audias verba, ꝓphete aut somniatoris: q: tentat vos deus vester: vt fiat palā vtrū diligaſ eū an nō. 26. q. 5. nec mirū. Tho. etiam vbi supra dicit q hoc q a principio homines i istis obseruationibus aliquid experti sunt casu accidit: sed postmodum cum homines incipiūt hꝰi obseruationibus aīm implicare multa ſm huiusmodi obseruationes eueniunt per deceptiones demonum: vt his obseruantibꝰ homines implicati curiosi fiant t magis se inserant multiplicibus laqueis pernitiosi erroris: vt Augꝰ dicit in 2°. de doc. xpīa. ℣ Idē in sum. e. ti. q. 22. ℬ

Utrum liceat regrere a moriente vt reuelet statum suū post mortē. Rñ. ſm Tho. i quolibet. Nulla inordinatio vī sigs regrat a moriente cognoscere statum eius post mortem subticēdo tñ hoc diuino iudicio Unde nulla ratio videtur quare hoc debeat dici peccatū: nisi forte ex dubitatione fidei de futuro statu quasi tētando inquirat ℣ Idem in sum. e. ti. q. 23. ℬ De pena diuinatorum. ſ. sortilegium. 2. §. penul. De inuentione maleficij per iudicium ferri cādē: aut aq̄ bulitis, s. duellū §. pli. i fi.

Ortilegiū secundo

Ḡtum ad supstitiosas obseruātias
Et ꝓmo queritꝫ vtrū liceat vti arte notoria
Rñ. fr Tho. scḋa scḋe. q. 96. Ars notoria
oino est illicita: t a xp̃iano fugiēda. Nec ē
ars p quā qdam nituntꝫ sciam acqrere: sed
oino iefficax est: t fiūt ibi quedā pacta im
plicita cum demone. A Idem in sum. li.
ꝑ°ti. xi. q. 10. B

Utꝝ obseruatiões que fiūt ad sanitatē
t h°i sint licite. Rñ. fr Tho. vbi. s. In his
q̄ fiūt ad aliquos effect°s coꝛpales iducēdos
ꝓsiderandū est vtꝝ nāli videant posse tales
effectus causare: t sic non erit illicitum. Si
aūt naturali nō videant tales effect° posse
causare: ꝓsequēs est q ptineant ad p̄dicta
pacta cū demonib°: vt ꝑ per Aug°. xi. de
ciui. dei. Hoc aūt apparet spāli cū adhibē
tur alīq characteres: vl noīa ignota: vl alie
quecūqꝫ varie obseruatiões q̄s manifestū ē
naturalē efficaciā nō hēre: t talia semp fiūt
supstitiosa t illicita. Si tñ vt dicit Ray. alīq
colligat herbā medicinalē cū symbolo
vl oꝛone dñica: vl scribat hec i charta vt po
nat sup infirmū: vt sic in his tñ de°honoꝛet
nō repꝛobatur dūmō nulla alia supstitio
sa obseruātia imisceat. 25. q. 5. nō ly. t. q. 7.
nō obseruetꝫ. Idē i sū. eo. ti. q. xi. B

Utꝝ suspēdere diuina ꝛba circa collū
sit ptīn. Rñ. fr Tho. scḋa scḋe. q. 96. In
omnib° adiuratiōib°vel scripturꝭ h°i duo
cauenda fiūt. ꝓmo quidē qd sit qō ꝓfertur
vel scribit: qꝛ si sit aliqd ad iuocationez dē
monū pertinēs se manifeste supstitiosū t il
licitū. Similit si ptineat ignota nomina. s.
ne sub illis aliqō illicitū lateat: sic Lhꝛysо°
dicit q multi ꝓfingāt aliq̄ noīa hebꝛaica
angeloꝝ: t scribūt t alligāt que nō intellige
tibus metuēda videt. Similit ne aliqd fal
sitatꝫ ptineat: qꝛ sic e°effect° nō possꝫ expec
tari a deo: q nō est testis falsitatꝫ. 2° aūt cauē
dū ē ne cum verbis sacrꝭ ptineāt ibi aliqua
vana: puta aliq characteres inscripti ꝓter
signū crucis. Silr nec spes hēatur i modo
scribēdi: aut ligādi: aut in quacūqꝫ vanita
te q̄ ad diuinā reuerētiā nō ptineat: qꝛ hoc
iudicaret superstitiosū. Uñ. 26. q. 5. nō lice
at. dr: Nō liceat nec in colligendo herbas
medicinales facere aliās obseruātias: aut
incantationes. Et fm Bull. nō repꝛobant
breuia in quib°scribunt verba euangelica
tm̄. sed si credat q mín°habeāt efficacie si
scribant alio ꝛpe q̄z dū in ecclia euangeliuꝫ
legit supstitiosū ē. Similit si scribant cha
racteres t nomia inusitata q̄ noīa dei inef
fabilia: t in q̄bus dr: q̄cūqꝫ portauerit sup
se istud breue tē. A I. nō picturabit sic vel
sic: aut illud vel illō bonū sibi ꝓfinget fr eū
dē Bull. t in sum. eo. ti. q. 13 vbi hec notāt
B repꝛobāda sunt: t peccāt q scribūt: aut
portāt: aut donāt: aut vēdunt: aut portāda
docēt nisi adeo fuerint simplices q ignoꝛā
tia deb eat eos excusare: que ēt nō excusat:
si sup hoc fuerint moniti vel instructi. B
Tales enim q̄ pereunt pdītione. Unde
Aug°. 25. q. 7. nō obseruetꝫ loquēdo de h°i
supstitionib°t diuinatiōib°ait: Qui autē
talib°credunt: aut ad coꝛ domum eunt es
aut suis domib°introducāt t introgāt: sci
ant se fidē xp̃ianā t baptismum p̄uaricasse
t paganū t apostatā. i. retro abeuntē t dei
inimicū irā dei grauiū in eternū icurrisse: ni
si ecclīastica pnia emēdat°deo recōciliet
Dicit. n. apls. i. Coꝛ. x. t Col. 3. Siue mā
ducatꝫ siue bibitꝫ: siue aliqd aliud facitis: in
nomine dñi nr̄i iesu xp̃i facite: in quo viui
mus mouemur t sumus. B

Quid de imaginib°q̄s faciūt astrono
mi. Rñ. fm Tho. vbi. s. Illicitū ē t ex ope
re demonū habēt effectū cui°signū ē: qꝛ ne
cesse ē eis iscribi quosdā characteres q nā
liter ad nihil opant. Uñ fiūt ibi tacita pa
cta cū demonib°: t fiūt ibi expsse inuocatō
nes demonum. A Idem i sum. eo. titu.
q. ii. B

Quid de icantatiōib°serpētū t anima
liū. ꝑ fm Tho. vbi. s. Si respect°h̄eatur
solū ad verba sacra: t ad ꝛtutē diuinā: nō
erit illicitū. Sed plerūqꝫ tales icantatiōes
hēnt illicitas obseruātias: t p demōes sorti
unt effectū: t pcipue i pentib°: qꝛ ꝑpes fuit
ꝑmū instrumētū demōis ad hōies decipiē
dū. Uñ sup illud ps. Sic aspidis surde tē.
dr glo. Notāndū q nō laudat a scriptura
q̄cūqꝫ dat in scriptura silitudo: vt ꝑz ō in i
quo iudice q roganti viduā exaudiuit. A
Idem in sum. e. ti. q. 15. B

Quid de icantantib°ifirmos vl pue
ros. Rñ. fr Bull. Si nihil supstitiosū di
cāt vl faciāt: nec mādāt dici vl fieri: sed tm̄
vtāt licitꝫ pcib°t etiā adiuratiōib°: sic p pas
sionē t crucē t silia: nō peccāt: nisi talia fece
rit p°, phibitiōez ab ecclia sibi factā. A tē

ens mortalit peccarēt: vt eo ligit ex dict eius
dē Bull. t in sum. eo. ti. q. 14. ℬ Sūt. n.
phibēda, ppt multa superstitiosa: q ibi so-
let imiscere: nisi fieret p aliquē discretū virū
t deotū q sunderet oronē nō sup pomus
vel cingulū: iz sup infirmū manus iponēs
ℳ Dumō iste deuot⁹: siue vir: siue mulier
sit excellētis vite t pbate discretōis. Ho⁹ i. n.
nō est, phibend⁹ a talibus: nisi forte timeat
q ad exēplū illoz in discreti t superstitiosi
carminatōis sibi viurpāt abusū sm eun.
Bull. t in dicta. q. 14. vbi hec notant. ℬ
Sat vt concordare Tho. sc̄a sc̄de. q. 96.
De his aūt q religas sc̄oz portāt ad collū
t h⁹ i dic vt. s. reliquie. §. fi.

Quid de sacerdotib⁹ q cā dolore altar
exuūt vestibus sacris: aut imagines lugubri
veste operiūt: aut cōsueta luminaria sbtra
hūt. Rñ. talia fieri penit⁹, phibent. 26. q. 5.
quicūqz. Et nisi faciēs pur gauerit se penitē
tia debz deponi. ℳ Hoc verū sm Ray.
t in sum. eo. ti. q. 18. qñ aliqd p dictoz fie-
ret, ppter odiū puatū. Si aūt, ppter cām
cōem: dñ licet qō t tenet cōsuetudo eccle
que in innocentib⁹ tribulatōib⁹ solet cantare:
Deus venerūt gētes rē. t in signū tristicie
die veneris sācta altaria spoliant: t hoc est
qō legit. ℬ nisi forte faceret q: metuit pta
minationē sacroz vel subuersionē fidei vl
obstinationē t h⁹ i. Nam i tali facto plus hu
miliuas q̄z dolositas declarat: vt in dicto. c.
quicūqz. Leterū q aliq in aggrauationez
cessatois a diuinis imagines, pternūt vr
ticis t spūs supponūt: penit⁹ reprobant:
ex de offi. ordi. si canonici. li. 6. Et hoc h f
ō. cessatio a diuinis. §. 3.

Quid de sacerdotib⁹ q, p viuis quos
odiunt scienter cātant missaz defunctoz: vel
i medio ecclie ponūt feretrū t facūt officiū
mortuoz: vt illi cui⁹ moriant. q̄ si fuerint
tales detecti deponi debent: t ad agendā
penitētiā tā sacerdos q̄z q incitauit debent
ergastulo ppetui exilij relegari. 26. q. 5. q.
cūqz. ℬ Idē in sum. eo. t. q. 20. fz Ray.
q t addit q idē tñ alia similia fiāt: iz hoc i
t. allegato nō dicat. Et sic etiā in delict, pce
dūt ad silia: qñ est eade rō. Nam itellect⁹
legis capit ex ipsi⁹ rōne: vt in. c. intelligēta
ex de ȳbo. sig. t l. qō dcīm. ff. de pact, ℬ

Quid de q busdā mulierib⁹ q dicūt: vl
credūt se nocte cū Diana dea paganoz vl
eaz Herodiade t innumera multitudie mu
liez egtare sup quasdā bestias t innumera
spacia trāsire: t h⁹ i. Et q ab eis aliqne cre
ature possint in melius mutari aut trāsfoz
mari. Rñ. sm Ray. ℬ maligno spū mēti
bus fidelū talia fātasmata introgant. Maz
diabolus transformās se in diuersaz spēs
psonaz: mēte quā captiuā tenet mīplicit
deludit. Nec debet aliqs in tātā venire stul
ticiā vt credat q hec que in sōnis t spū tñ
fiunt i corpe fiat: al ifidelis ē t pagano dete
rior. Hec t multa de hac materia. 26. q. 5.
epi. ℳ t ibi hec oia clar⁹ habent. ℬ

Que pena sortilegoz. Rñ. Diuinato-
res t malefici sm leges capite plecti debēt
t si accedāt domū alteri⁹ debent cremari.
Itē bona eoz debēt omnia publicari. C. d
male. l. null⁹. t. l. nemo. t. l. culpa. ℳ In
dicta. l. null⁹. df: Nullus aurispex: nullus
sacerdos: nullus illoz qui huic ritui assolet
ministrare limē alteri⁹ accedat: nec ob alte
rā cām sed h⁹ i hominis amicitia q̄uis ve
tus repellat: cōcremādo illo aurispice qui
ad domū alienaz accesserit: t illo i insulam
deportādo post adēptionē bonoz qui eu
vocauerit suasionib⁹ vl pmijs: acculatoreq
huius crimis nō delatoꝛ esse: sed t dignū
magis pmio arbitramur. Et in. l. nemo. df
Memo aurispicem, psulat aut mathemati
cū. Memo ariolū: augurū: t vatū praua cō
fessio, ducescat. Caldei t magi ac ceti quos
maleficos ob facinoz magnitudinē vulg⁹
appellat: nec ad hāc partē aliqd moliant: si
leat omnis ppetuo diuinandi curiositas.
Etenim supplicū capiti fert gladio vltore, p
strat⁹ gētiq nostris missis obsequiuz dene
gauerit. In. l. aūt culpa. df: Culpa simulis
est tā, phibita discē q̄z docere. ℬ Sz sm
canones sigdez penīn occultū sit iponi pe-
nitēna. 40. diez: exē eo. c. i. Si vero notoriū
cuch aristia denegatur: de pce. dis. 2. p dile
ctione. Itē si sit cleric⁹ deponēdus ē: t i mo
nasterio detrudend⁹. Si laicus excōican-
dus. ℳ hoc verū si pniam agēi renuit: sm
Hosti. t in sum. eo. ti. q. 23. ℬ 26. q. 5. nō
oportet. t. c. sigs cps. t. c. aliquanti. t. q. 7.
admoneāt. ℳ Ibi df: Admoneāt fideles
sacerdotes pplos suos: vt noverint magi-
cas artes icantatōesq̄z q busdā firmitatē
h⁹ hoiuz nihil posse remediū pferre: nō aīs
malib⁹ languentib⁹ claudicātibus siue: vl ēt
moabūdis gēq̄z mederi: iz hec ee laqueos
t insidias antiq hosti gen⁹ ille pfidus genus

humanū decipere nūtiā. Et sīgs hec exercuerit si clic⁹ est degradet: si laic⁹ anathemati ge. B Sed ꝛ crescē e ꝯtumacia crescē dz ꝛ pena: vt carceret: ꝛ h⁹i. Jtē si ku⁹ sit dz ꝙ heretic⁹ castigari. 26. q. 5. ℨ idolox. Eps ēt oēs tales turpiter dehonestatos de pochia sua dz ejicere: vi. 26. q. 5. epi. Tales ēt infames sūt. Simili ꝛ g ad eos ꝙcurrūt. Unde nec ad accusationē debēt admitti. 2. q. 8. q s gs. A Jdē in dicta. q. 23. fm Hosti. Jtez crimē sortilegij ē casus epalis: a quo nisi nozes sacerdotes sine eoz licētia absoluere nō possūt. 26. q. 6. c. 1. Et eadē rōne idē vī de alijs superstitionib⁹: dū maliciose vel p⁹ admonitionē aligs in illis deliqrit. Et sacit qđ tactū ē. ℨ. pfessoz. i. in ꝑn. ℣. 5. sortilegi. B nec ad testimoniū: eī de testi. testimonium. De infaminib⁹ hēs. ℨ. infamis.

Sed nunqd efficit irregularē q talia facit: ꝛ maxime enormia: vt q sacrificat deo nūnoz. i. diabolo vt diuelf fiat: vl q ō eccl'e sacramēt: vt de chrismate: ꝛ oleo sancto: aut aqua baptismi: aut de corpe xpi sortilegium fac. Rñ. fm Guil. Si talia notoria sint: generāt irregularitatē: ꝛ indigēt dispensatiōe. Si ꝙ occulta nō: ℨ huius fm quosdā idē sit si sint occulta. A Añ ꝛ in tali dubio ꝙsulēdū ē talib⁹ q petāt dispēsationē: non tñ ē ꝑcise dicendū eis: q al' nō sit eis salus ꝛ absoluēdi sūt a pctō si penitēt fm eundē Guil. vt in sum. e. ti. q. 25. B

Pect[illegible] De spectaculi[s] ꝛ citharis ꝛ h⁹i. ℨ. ludi⁹ ꝛ ioci[illegible] 3. ꝛ sequentibus. ꝛ supra chorea.

Ponsalia quid sint. Rñ. Sūt futurarum nuptiarū ꝓmissio. ff. e. l. i. ꝛ 30. q. 5. ufates. Et dicuñ spōsalia a spondēdo. i. ꝓmittēdo. A Jdē in sum. li. 4. ti. i. q. i. fm Ray. Hos. Tho. Pe. ꝛ Al. B

Quō ꝛtrahunt spōsalia. Rñ. quatuor modis. Aliquādo qdez nuda ꝓmissione: vt cū dicit vir: accipiā te in meā vxorē: ꝛ illa respōdet: accipiā te in meū virū: vel alia eq pollētia: vt ducā te i vxorē: ꝛ h⁹i. Et ista sūt ꝓprie sponsalia: que ꝙ verba de futuro fiūt. Si ꝙo fiāt ꝙ verba de ꝑsenti: vt si dicat: accipio te: vel aliqd h⁹i: erit verū mātimonium: vt. ℨ. mātimonium. 3. ℨ. i. ꝛ quatuor sequentibus. ꝛ ℨ Jtē ꝛ ℨ hunt spōsalia dat arris spōsalicijs sicut hēt. ℨ. arra. A ℨ. qñ cū arris concurrit ēt ꝓmissio sine qua nō fiunt spōsalia ff. eo. l. i. B Jtē 3⁹ per ānuli subarratiōnē eodē mō sicut de qbuscūq arris spōsalicijs dr: sed sine subarratiōe ānuli si aliud adiungat ꝓsens⁹ expressus de ꝑsenti factū est mātimoniū. A Et hec est differētia inter hūc casū ꝛ precedētē. ℨ. q ibi de futuro: h de ꝑsenti spōsalia ℨhunt hz loqz ꝓsuetudinē. Posset tñ ꝛp ānulū ℨhi ō fuko si ꝙba ꝓsēs exprimat sua hoc sonarēt. Jō h dicit idē ēē de ānuli subarratiōe qđ de alijs arris. B Jtez 4⁹ ℨhunt spōsalia nō solū ꝓmissiōe: vt i ꝓmo mō dcm ē: sed ēt si apponit iuramentū: eī de eo. de illis. ꝛ. c. ꝑterea. A Jdē in sum. e. titu. q. 2. B

Quid sīgs accepta manu mulier' dicat: Do tibi fidē de te in vxorē accipiendo ꝛ illa nihil rūdet: nūqd sic ℨcta sūt spōsalia Rñ. fm Guil. Reuera non possūt ℨhi ex alia pte tñ: nec claudicare possunt. Ille tñ qui talr dedit fidē tenet eam ducere: si illa voluerit. Si aūt noluerit nō est ꝙpellenda: nisi aliquo mō ostēderit mulier acceptare qđ agebat: puta si ate fidē datā tractabat iter eos de spōsalib⁹ vl' mātimonio: ꝛ ipa regsita spōte manū dedit ad fidē recipiendā ꝛ h⁹i: tūc n. essēt ℨcta spōsalia A Jdē in sum. eo. ti. q. 3. B

In qua etate possūt ꝛtrahi. Rñ. Post septēniū: q: tūc placē incipiūt: ꝛ extunc valēt: eī eo. lr̄as. ꝛ eī de spon. ipnbe. si inf̄a tertia. 6. Si vero ābo vl alt sint minores septēnio ꝛ ℨhant spōsalia ipi vl pentes ꝙ eis nihil agit: nisi ꝓmo ratificēt: vt. ℨ. ipedimētū 13. §. antepen. A Jdē i sum. eo. ti. q. 4. fm Ray. B Qđ si nō plene ꝙpleuerit septē ānos: dicendū fm Tho. in. 4. di. 27. Si mātū appropinq̄nt ad ꝑs septēnij tenēt sponsalia. Hec aūt appropinq̄tio determināda ē fm ꝙditionē ℨhentiū: cū in quibusdā citi⁹ qbusdā vero tardi⁹ puerat inētio situe ꝙplacētia nuptiar. Con. Ho. A ꝛtia Jnno. vt in sū. eo. ti. q 5. B tñ exp̄sse ñ habetur q tempus septēnij preuenīri possit A Pe. vero innuit q tēpus septēnij in spōsalibus preuentri nō possit: 13 in matrimonio temp⁹. 12. vel. 14. ānoz quādoq̄ preueniatur: vt in dicta. q. 5. Et huic ꝛtie magis ꝛcordare videntur. B Et nota h q si alter fuit maior septēnio: alter minor 13 sponsalia nō tenuerunt etiā ex parte maioris: quia claudicare nō debent: tñ q iste

maior ex parte sua fidem dedit: teneat expectare minorē: si forte velut i eodē ppōsito perdurare: ⁊ si nō expectat teneat agere pniam de fide mētita. ☙ Hoc hēt in ar. eī ō de spō. ipu. c. ō illis p°. vbi dī ō ill'g ifra ānos aptos mīmoniꝰ spōsalia ȝhūt: siue vlq; siue alter reclamet anteq; ad annos aptos mīmoniꝰ puenerit ⁊ postulēt separi non sūt vllat° audiendi. Si vero ait istor ad ānos pubertat; puenerit ifra eosdem ānos alto existēte cū spōsalia ȝhūtur: si is q minorus ē etat; cuȝ ad ānos illos puenerit reclamauerit: nec in altū voluerit psentire: iudicio ecclie poterūt ab iuicē separi. ☙ Mlier aūt q̄ posteq; ānos nubiles attigerit: ei qui nō dū ad ānos aptos mīmoniꝰ venerat nupserit: cū i euȝ semel psenserit: ap̄l° ñ poterit dissētire: nisi ipe cui nupsit posteq; ad etatē legitimā peruenerit in eam suū negauerit p̄stare psensum. ℬ

Utr; spōsalia possūt ȝhī int absētes: vt p nunciū vel lr̄as. Rñ. fm ☙ Hosti. ☙ Possūt si absēs hoc sciat: vt q; nunciū misit vel de sua pscia fit: vel postea ratū hȝ. ff. de spōsa. l. vlti. 32. q. 2. honorand. eī de mīt. ⁊ trac. ȝ int dic. ec. c. 2. ☙ Idē in sum. co. ti. q 13. ℬ De spōsalib° facta a parētib°, p filiꝰ vide. ō. impedimentū. 13. §. fi.

Quid si absēs misit nunciū vel ꝓcuratorē ad ȝhendū sponsalia: ⁊ postea reuocat. Rñ. fm ☙ Hosti. Si reuocatio pueīt ad ꝓcuratorē anteq; puella psentiat: nihil postea agit: ar. eī de ꝓcu. in fa. ⁊ c. mādato Immo ét si reuocatio peruenit ad ꝓcuratorē posteq; puella psēlit: ȝ tñ ꝓcurator āte reuocat° fuerat nihil actū est: hȝ cū ☙ Host. ☙ q; deest psens°. Et fac. c. ꝓcurator. eī ō ꝓcura. li. 6. Sȝ si de mādato ꝓcuratoris ⁊ psensu mulieris subsecuto fiat fides: ȝ de dissensu seu pnia nō liqueat stabit ecclia p spōsalib°: q; non iudicat de occult: eī de simonia: sicut tuis. fm eū. ☙ Ho. ⁊ in sum. co. ti. q. 14. ℬ Ceterum de matrimonio per ꝓcuratorem habes supra mīmoniū. 2. §. 4.

Quid ſigs ante pubtat ē ȝhit mīmonium. Rñ. Spōsalia cē intelligunt: vt. ō. impedimentū. 13. §. pīt.

Mungd illi q ȝxerunt sponsalia tenentur ȝhere mīmoniū. Rñ. si spōsalia tenuerūt: vt q; in etate debita ȝcta fuerūt tenent ȝhere simul: nec pōt alt eoꝝ ȝhere cū alia psona: ⁊ si ȝxerit tenet quidē secūdū matrimoniū: cī eo. sicut. sed agere dȝ pniam de fide mētita. ☙ In dicto. c. sicut. pȝ q; verū est q̄ secundū mīmoniū ȝctū ē saltē per ꝟba de pīēti secus si mīa p verba de futuro q; tūc debēt seruari ꝓma spōsalia ⁊ agi penitētia de scōis: vt ibi. ℬ ⁊ multo magis si ꝓs mīa fuerat iuramentū: cī eo. ex lr̄is 2. ⁊. c. sicut. ⁊. c. si inter.

Sed vtrū ille qui nō vult debeat cogi p censurā ecclīasticā. Rñ. ☙ Dn° ⁊ pncipalius dȝ monere: vt cī eo. reqsiuit. demū pōt cogi: vt in ꝓdicto. c. ex lr̄is. Et itelligē nisi, p babilit timeat difficilis exit°: puta vxorē ducī duū vel huiusmōi: vt in dcto. c. reqsiuit. Et sic exponūt ⁊ itelligūt ꝓdictas decre. quasi oēs doc. Tho. etiā in. 4. di. 27. dicē q; i spōsalib° non solues, pnisū peccat mortalit: nisi legitimū impedimentū iteruenīat. ☙ De hoc. j. §. in quib° casib°. ℬ ⁊ imungē da ē pnia, p pctō: ȝ in foro pctioso nō cōpellat: q; mīmonia coacta ꝓsueuerit malos exitus hēre. ☙ Hoc dcīt Tho. intelligē dū ē fm precedētia: vt colligi pt ex iuribꝰ preallegatis ℬ

Quid si iurasti mihi dare vnam de filiabus tuis non nominatum. Rñdeo fm ☙ Hostien. dare quidem teneris: sed quancunq; des liberaberis: quia promissor is ē electio: sicut in alijs promissionibus: vt supra promissio. §. 2. Et si omnes moriantur p̄ter vnam ad illam dandam teneris: ar. ff. de eo quod cer. lo. dȝ. oportet. l. 3. §. qui stichū. Sed si vnam mihi obtuleris ⁊ ego non accepto eam liberatus es etiam a iuramento: ar. ff. de condi. inde. cuȝ is. Quod si vnam ex illis carnaliter cognoui nullam aliam habere potero: q; cum omnibus cōtracta est affinitas: vt supra impedimentū 14. §. 1. ⁊. 2. Immo quod plus est si contemplatione precedentis contractus facta fuit commixtio esset factum matrimonium. ☙ vel si non est matrimonium saltem sum cogendus consentire: fm eundem ☙ Hostien. per iura que sequuntur. ℬ vt supra matrimonium. 4. §. 2. ⁊ cī eo. qui dux. in matri. significauit. ⁊. c. veniens. ☙ Cum oībus predictis con. Bof. vt in sum. co. ti. q. 8. cum se. ℬ

Quid si iurasti mihi dare vnam determinatam filiā mā: ⁊ ū illam habere nō pos

tem ꝓmissit mihi dare aliã: Rñ. fm Io. Teneris dare ꝓmaz: ꝛ ad hoc laborare bona fide: eꝫ de spõsa. ad audientiã. Qõ si nõ potes tũc distinguendũ est: q; si ꝓma ꝓsensit spõsalib⁹ exp⁹esse vel tacite: vt puta q; vl ipa p⁹eſẽte ꝛ nõ ꝓtradicẽte ꝓtracta fuerunt spõsalia: vel ipa postmodũ ratificãte: soꝛoꝛẽ suã habere nõ possũ: q; cũ ꝓma ꝫxi spõsalia: vt in. c. ad audientiã: etiaz si illa ꝓma spõsalia forte ꝓpter ꝓsanguinitatẽ aliquaz cũ illa ꝓma nõ tenuissẽt: vt. s. impedimẽtum iz. §. 3. Si vero ꝓma nullaten⁹ ꝓsenserit spõsalib⁹: teneris ad secundã: eꝫ de spõ. ex litteris 2°. ꝛ de resti. spol. ex parte. A Idem in sum. eo. ti. q. 12. B

Quid si spõsalib⁹ appositũ sit ths ifra qõ debeat fieri mr̃imoniũ. Rñ. Elapso tẽpoꝛe ille p quẽ nõ stetit ipune nubit sed alij dabnia de fide mẽtita: eꝫ eo. sicut. A Idẽ in sum. eo. ti. q. 22. fm Hosti. B

Quid de penis q̃ interdũ apponuntur spõsalib⁹. Rñ. fz Ray. Licet spõsalia cõtrahi possint sub ꝓditione ꝓmisse pecunie nõ tñ pót pecunia ꝓmitti in modũ pene: ꝛ si ꝓmissa fuerit non tenet ꝓmissio: nec peti pót: vt si dicat: Nisi tecuz ꝫcero dabo tibi centũ marchas. Nam ꝓuigia debẽt cẽ libera: eꝫ eo. reqsiuit. ꝛ. c. gẽma. Idẽ Tho. i. 4 di. 27. Nõ tñ q; arre spõsalicie date ab ea pte que cãz pstat q; nuptie nõ sequãt amittuntur: recepte ꝟo restituũntur in duplum. C. de spõsa. l. arris. ꝛ. l. mulier. vide. s. arra §. i. ꝛ. 2. A Cõiunctis additiõib⁹. Et idez qõ. s. notat in sum. eo. ti. q. 23. B Qui ẽt ligs vellet spõsalia firmiꝫ alligare pot sic facere fm Io. si vt det magnã q̃titatẽ ꝓ arris ꝛ stipuletur ipas i q̃druplũ: q; tantum pt stipulari ꝛ nõ ampliꝰ: ꝛ tũc si steterit p recipientẽ quo mun⁹ mr̃imoniũ sequat i quadruplũ reddet. C. e. l. fi. §. qua oia. Cessat nã pena arraz in gbusdã casib⁹: vt si tẽp⁹ appositũ lapsũ fuit: tũc. n. si p quẽ ñ stetit ipune nubit: vt in ꝓcedẽti. §. dcm̃ ẽ. Itẽ cessat si sponsus impeditus fuerit: dũ tñ cãm impedimẽti nõ ꝓbuerit. Cessat etiã ꝓpter cãm legibus interdictã: puta si de iure mr̃imoniũ sequi ñ pót C. e. l. vlt. §. ꝓhem. A Idem in sũ. eo. ti q. 24. B

In gb⁹ casib⁹ solũñt spõsalia. Rñ. fm Ray. in octo. p°. si alter spõsoꝛ trãseat ad religionẽ qõ pót facẽ ẽt octo mr̃imonio: ꝛ altero iuuo: dũ tñ ante carnis copulã: ꝛ ille q i seculo remanet absoluit a spõsalib⁹: ꝛ etiã a mr̃imonio: eꝫ de ꝓuer. ꝓu. vex. ꝛ. c. ex publico. ꝛ eꝫ eo. ꝓmissũ. nec pdũt arras q̃s dedit: ꝛ illas q̃s recepit restituet solũ i simplũ C. de epis. ꝛ cle. deo nob. 2° soluũntur spõsalia q̃ñ spõsus nõ inuenitur q; transtulit se ad aliã regionẽ. Si tñ fuit aliq̃ culpa e⁹ qui ꝓsens est: dz recipe pniam de purio: ꝛ de ꝓmissione nõ ꝓnata: eꝫ eo. de illis. Et qdẽ si termin⁹ i spõsalibus nõ fuit appos⁹ de ꝫhẽdo: tũc fm leges pñs tenet expectare absentẽ p biẽnũ si in eadẽ ꝓuincia pñs fuerit: vt. C. e. l. 2. Tñ fm Hosti. iudex inspecta q̃litate ꝓsonaꝝ poterit ths abꝛeuiare vl ꝓrogare. 3° soluũt si alter spõsoꝛ post ꝓtracta spõsalia incurrat lepꝛam vl paliam: seu amittat oculos vl nasũ: seu q̃cq̃ ei turpius cueniat: eꝫ de ꝓu. lepꝛo. ifas. ꝛ de iureiur. quẽadmodũ. Vbi inuit q; ẽt si iurauit non tenet ductã tñ ante dimittẽ nõ pót. A Similiter ẽt ducere tenet si spõsalia ꝓtracta fuerunt ꝓ ꝟba de ꝓsenti fm glo. in dcõ. c. quem admodũ. vbi etiã dicit q; spõsalia de ꝓsenti nũq̃ soluũntur nisi ob causã fligiõis. Jõ excepto hoc casu oẽs octo casus hic positi intelligẽdi sũt i spõsalib⁹ de futuro fm Ray. vt in sum. eo. ti. q. 25. B 4° si superuenat affinitas: puta q; spõsus cognouit ꝓsanguineam põse: vl ep⁹ 27. q. 2. gdã de spõsaut. ꝛ. c. se. eꝫ de eo q cog. ꝓsãg. vxo. suc. ꝛ. c. 2. ꝛ. c. fraternitati. Et ad hoc ꝓbãdũ suffic̃ sola fama: eꝫ õ ꝓsã. ꝛ affini. sup. eo. Itẽ fz Io. suffic̃ vn⁹ testis: eꝫ de testi. sup eo: sec⁹ nõ si pus fuisset mr̃imoniũ ꝓsumatũ: vt ibi dr̃. A ẽt si fuerit ꝓsumatũ solũ p ꝟba õ ꝓsenti: vt pz ibi i glo. B 5° soluũt spõsalia si se mutuo absoluãt: sic̃ q societatẽ fide interposita ꝫhũt ꝛ postea eã sibi remittũt: eꝫ e. ꝓterea. Quidã tñ istũ casũ nõ recipiũt fz ꝟitas dr̃ q; possunt se absoluere fm Ray. Sof. Al. Tho. ꝛ Pe. A glo. i dcõ. c. ꝓterea ꝑ°. tenet ꝫriũ Sz dñs An. de bu. dic̃ ibi q; glo. pót ꝟisi caret: si iteruenisset ꝟba de ꝓsenti. Si ꝟo solũ de futuro bũ ꝓsentes se inuicẽ absoluẽ. B 6° si alt̃ coꝛ fuerit fornicat⁹: i q° cãu licz alti repelle fornicantẽ: eꝫ de iureiur. quẽadmodũ. Sz qd si spõsa ab alio violẽt fuerit cognita. Rñ. fm Io. nõ dz cogi talẽ ducẽ A Hoc verũ fm Hugl. ꝛ glo. Ray. si vir velit ad oꝛdines ꝓmoueri: alt̃ cogendus est ducẽ: p eo q; mulier nõ fuit in culpa: vt in sum. eo. ti. q. 25. vl q: culpa ꝓcessit spõsalia

ió obijci non pót: dcó. c. quēadmodū. Et sic intelligēda sūt sequēntia. Añ segtur. B Sed tñ ducē hz: eo q nó fuit in culpa. Cetez si fornicatio añ spósalia nó pót apponi vt i dicto. c. quēadmodū nisi fm Hugl. si tpe despontionis credebat eā eē xpinez & ante carnalē copulā pstituerit sibi eā eē corrupta: potest dimittē eā. Et sic p fornicatione carnali sponsa dimitti potest: ita & multo magis pro fornicatione spirituali. s. hereli vel infidelitate: qz tunc nullum esset mfm monium quod fieret: vt. s. ipedimētuz. 9. §. i. 7° soluūt & soluta sūt spósalia qñ sponsꝰ vel spósa cū aliquo ꝺhit p verba de psenti: vl etiā p verba de futuro & segtur carnal copula. Sed tñ tal agere dz pniam de fide vl pmissione mēnta: eē eo. si inf vir uz. & eē de spó. duoz. c. i. Ō si cū ꝑma ꝺxerit spósalia de futuro sine interpositiōe fidei vel iuramēti: & cū scōa sūr ō futuro sz cū iuramēto fm Ray. dz ꝺhere cū ꝑma & agē pniaz de periurio qō ꝓmisit circa secundā. Juramñ tū. n. nó potest eē vinculū inq̄taz: eē de iureuř. ẽpto. & de spon. sic ex lřis. 22. q. 4. in malis. Lon. Ho. s. quādo ipubes q ꝓtraxit spósalia venit ad etatē adultā: & petit absolui a vinculo spósaluz: & dari sibi licēziam nubēdi alteri: eē de despó. ipu. de illis. & c. a nobis. Ōēs ꝑdictos calꝰ ponit Ray. & ēt Ho. q addit nonū. s. si fama hēat q inf eos sit canonicū impedimentū: & de fama doceat eē eo. cū in tua. & de ꝓsan. c. 2. & de testi. sup eo. A nisi ꝺ famā hꝰi iuramētū fidei digꝰ rum fm arbitriū iudicis & ēt ꝑpinquoz qñ ipedimētū opponit ō parētela pstet: dicto c. cū in tua. B Et nō q in ꝑdictꝰ duobus casibꝰ spósalia ipo iure soluūtur. s. in pꝰ. s. qñ trāsit ad religionē: & in. 7°. qñ ꝺhit mfmonū cū alia. Quinēt in 6°. l. ppē fornicationē: si fornicatio sit notoria: vt Host. dic. A 4° est qñ spólꝰ ipubes petit separationē tpe pubertatiz: qz alē ipo iure tūc est absolutꝰ: eē de ōspó. ipu. accessit. B In ceteris vero casibꝰ fm eundē absoluēda sūt auctoritate epi: ar. eē de despon. ipu. accessit. & c. ꝓtinebat. A Predicti ēt oēs calꝰ notant in sū. eo. ti. q. 25. vbi etiā pz q i ꝑdictꝰ oibus cū Ray. cō. Al. Tho & Pe. B

Quid si fiāt spósalia sub ꝺditiōe. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 27. Distinguēdū ē: quia aut ꝺditio ē honesta sue vtilis: vt cū dř accipiā te si ꝓtentꝰ placebit: vel si dabis cētū & tūc existēte ꝺditiōe stat ꝓmissio: aut est inhonesta: & hoc dupliciř: qz aut ē ꝺtra boni mřmonij: vt accipiā te si venena sterilitatiz ꝓcures: & tūc nó ꝺhunt spósalia. Aut non est ꝺtra: vt accipiā te si furtis meis ꝓsentas & tūc stabit ꝓmissio: sed tolléda ē ꝺditio: ō sponsalibꝰ ēt vide. §. ipedimētū. 13. Jté ir hoc vide. §. mřmonium. 5 p totū. A Et ibi de istis ꝺditiōibꝰ lati dř. B

Tipulatio est quedā ꝛbo rū ꝓceptio qñ aliqs interrogatꝰ ꝓmittit se aliqd daturz vel facturz. ff. de ꝛbo. obli. l. 5. §. stipulatio. A Ut si dicat, ꝓmittis hoc: & tu rndes ꝓmitto: vl silia ꝓsentꝰ idicatiua: vt ibi. B

Tudum clericoꝝ & religioso ꝝ. plan & capla debēt aliquos habiles mittere ad studiū theologie: q postmodū valeāt alios erudire: quibꝰ si ꝓprij obuēiāt ecclīastici nō sufficiūt ipi plan & capla necessaria ministrabūt: & ipi docētes i theologia & studentes dū i scholis studuerūt p ānos gnāz recipiūt, puentꝰ pbendaz & bñficioꝝ suoruz nó obstāte alīq̄ ꝺria ꝓsuetudie vel statuto: eē de magīs. sup specula. Et nō q logicā tñ de doctoribꝰ & studētibꝰ i theologia. Et hꝰ intelligēdū i studio gnāli nó spāli alicuius castri vel ville. A Ubi fuerit studiū mnꝰ ppetēs: vt i. c. tue. h allegato. Et idē qō hic nōti sum. li. i. ti. 3. q. 9. fm Ho. B & de licenia platoꝝ suorum: eē de cle. nó residē. tue. & c. relatuz. Cetez in. §. se. dř de studio litteraz cōiter: sz tñ audire leges vel medicinas, phibēt sacerdotibꝰ & religiosis: & habētibꝰ ecclīasticas dignitates. s. excōicatio i. §. 2. ℣. 6. Cōsilr & doctoribꝰ eoz. A s. p hibēt tales docere. B s. excōicatio. i. §. 3. ℣. 14. Clerici obtinētes ecclias pochiales insistēdo studio p septē ānnos hñt gřaz de quibꝰ vide. s. ecclia. 2. §. 2.

Quis pót cūcis dare lniam eundi ad studiuz. Rñ fm Inno. A in. c. relatum. eē de cleri. nó resi. B Non soluz epi sed etiā inferiores plati dāt licentiaz eundi ad scholas & ad alia loca, p honestis cāis. Ō si eps maliciose differat licētiā: poterit peti a supiori fm Ho. eē de iure pa. nullus. Et si eps nó vult dare licentiā: nisi data sibi pecunia: iz nó sit simonia ē tñ turpe lucrū ar. i. q. 3. vēdentes. Sed & Bul. addit q si ꝑ pecunia daret licentiam de quinquēnio

a iure concessio: simonia est: et de magis. ſſ specula. Et hoc casu possz datū repeti ab ipo dante ſm eum. Buil. ⁊ in ſum. eo. ti. q. 10. ℬ Esset etiā simonia ꝓ alio ꝓpe: si iterū deret vēdē sibi hoc ꝙ, absoluit cū a faciendo offiū ecclie sue. Jdē dicēdū de septēnio ꝓcesso pochialib⁹: vt i ꝓcedēti. §. tacitum ē. Certe hoc casu semp vſ ꝓmitti simonia cū vendat lnia que ex offō spūali ꝓperit: vt colligi pōt. ē. simōia. i. §. 20. ⁊. 22. ℬ

Studiū vtriusqz iur⁹ diuini ⁊ humani canonici ⁊ ciuil regi dz in curia Romana ⁊ studētes ibi gaudēt ꝓuilegijs libertatib⁹ ⁊ imunitatib⁹ qbus gaudēt studētes i studio generali: ⁊ recipiūt integre suos, puēt⁹ ecclīasticos, sicut illi: ex de priuile. cum de diuersis. lib. 6.

Tulticia vtz sit peccatū. gr° ſm Tho. scō a secūde. q. 46. stulticie nomē a stupore videt esse sūptū. Uñ Jsidor⁹ p° etymol. Stult⁹ ē qui ꝓpter stupōrē nō mouet: ⁊ differt stulticia a fatuitate: sic ibidē dr ꝙ stulticia ipoīat hebitudinē cordis ⁊ obtusionē sensuū: fatuitas aūt importat totalē spūalis ēsus ꝓuationē. Sulticia ergo ipoīat quē dā stupōrē sensus i iudicādo: ⁊ ꝓcipue circa altissimā cāz que est finis vltim⁹. Et sīg dem fit ex dispositiõe naturali: sic ꝓz i amētibus non ē peccatū. Si aūt ꝓtingat ex eo ꝙ homo imergat sensū suū in rebus terrenis ex quo redditur ei⁹ sens⁹ ineptus ad pcipiendū diuina: ſm illud. i. Cor. 2. Animal homo nō pcipit ea q̄ sūt spūs dei sic: ⁊ hoi habēti gustū infecū malo hūore non sapiunt dulcia. Tal stulticia ē pcūm: puerb. p° Prosputas stultorum pdet illos. ℳ Jō in ſum. li. 3. ti. 34. q. 229. ℬ

Uprum. vide supra fornicatio. §. 1.

Ubarratio s. arra. ⁊. supra sponsalia §. 2. ⁊. §. 12. qui incipit: Quid de pens.

Ubdelegare supra delegare. §. 2.

Ubstitutio infra testamētum. 2. §. fi.

Uccessio ab intestato. Quod modis dr aligs decedere intestat⁹. Rñ. quatuor modis. ſ. Si nullū testamentū fecit: vel si fecit: iz nō iure: vel iure fecit: sed postea est ruptū: vtputa nato ei filio. ℳ De quo in testamēto nulla facta est mentio: tūc enī testamentuz potest rūpi vt. ff. ⁊. C. de iof. testa. per totū. ℬ vel nō ē ruptū iz hēs noluit adire hēditatē: vt istiꝰ de here. que ab intestato. in. ꝓn.

Quis succedit alicui ab intestato. gn. Jure cōi laico morīēti ꝓus succedūt descēdentes: 1° ascendentes: deinde collaterales ꝓximiores: vt in auc de here. ab intesta. ve. circa ꝓn. coll. 9. ℳ Et ibi pz ꝙ frēs ⁊ sorores ꝓuncti defuncto ex vtroqz pēte vocantur simul cū parentib⁹. ℬ Uis aūt oibus deficiētib⁹ succedit vir vxori ⁊ econuerso: vt. C. vñ vir ⁊ vxor. l. i. Ultimo succedit fiscus: vt. C. de bo. vacan. l. i. li. x. ℳ Et ibi pz ꝙ intelligit de fisco imperatoris: ⁊ p ꝓns idē est i papa quo ad terras eccle. Et idez q3. ē. nōtur in ſum. li. 2. ti. 5. q. ii6. fz Uo. Et addit: Et hoc intellige nisi pactū vel cōsuetudo ꝓiudicet. ℬ Clerico quoqz intestato morienti succedūt cognati ſm ordinē ꝓnotatum in his bonis q̄ sibi ꝓpone ⁊ tutu obuenerūt. 12. q. vlti. c. vlt. ℳ Jdē in dcā q. ii6. ℬ Quib⁹ omnib⁹ deficientib⁹ succedit eccl̄ia quasi fisc⁹: ex eo. c. i. 12. q. 5. c. vl. Et hoc intellige vbi res clici decēdentz sunt manifeste distincte a reb⁹ eccl̄ie. 12. q. 1. manifesta. Nā si fuerāt res ꝓpule: nūc si dubuit an clic⁹ hūerit aliqd̄ ꝓprū ꝓsumit, p eccl̄ia, ⁊ totū sibi vēdicabat. 12. q. 3. qcūqz. ⁊. ff. de reb⁹ du. ff. l. cumb⁹. Sz vbi certū sit ꝙ clicus habuerit: iz nescit qd̄ vel q̄tū. dicit quidā ꝙ tunc locū hz distinctio que ponit ex eo. c. 2. Sed nō est vez qn pot⁹ ibi logit de clicis q fuerāt ꝓpri eccl̄ie: vt ibi nōt. Sed de alijs clicis dz in dicto casu fieri eqlis distributio inter eccl̄iaz ⁊ ꝓsanguineos. 12. q. 4. c. 1. ℳ Et ibi pz ꝙ hoc ē vez ſm ꝙ ex circunstātijs rez poterit veriſir deprehendi. Uñ ibi dr: Cōpēsatiõe tam sui iuris q̄ eccl̄iasticaz rez habita si se vtriusqz rei q̄titas exhibuerit inter eccl̄iaz ⁊ decēdētz here des equo iure ꝙquisito ptinebit. Supradicta etiā nō. p glo. ex eo. c. 2. ⁊ in ſum. li. 2. ti. 5. q. 13. ſm Ray. Et dictū est supra clicus. 4 §. 2. ⁊. 3. ℬ Clerici quoqz indubitāter succedunt suis ꝓsanguineis ⁊ etiā religiosi: vt supra hereditas. §. 2. ℳ Uerum est ꝙ clerici succedunt in patrimonialib⁹: secus vero in feudalibus quibusdam. Quedā enīz feuda lia sunt ad ꝓcium annuum cum hō magio alicui exhibita. Et quedaz sunt que ꝓ stipendijs multe tenentur. Patruus

nũ ergo videtur q̃ habere p̃ possunt. Et sci as q̃ etiam feudalia i multis locis habẽt ꝛ p̃ tium exhibẽt: ꝛ p̃cio vel p̃cio⁹ inducũt ali quẽ alium sibi in tpalib⁹ equivalẽtẽ ꝛ eque dig num qui loco eoꝝ facti homag ũ. Sed illa feudalia que sunt quasi ꝑ stipẽdijs mi litũ videt mihi q̃ sine iniuria domini feudi habere nõ possũt: fm Bl. ꝛ in sum. eo. ti. q. 122. Et eadẽ ratõne idẽ de religiosis vr. B

Quõ succedũt descẽdentes. In successiõe ab intestato ꝑma cã est descendentiũ: vt in p cedẽti. §. dcm̃ est. Mã in successiõe mortui patrisfamil seu filijsfamilias liberi ei⁹ si sũt omnibus alijs ꝓferunt. ꝓmi quidẽ grad⁹ equalit nepotes ꝛ ulteriores in stirpes: non distinguẽdo serũ vl ius p̃ne ptãtis. Succe dunt ergo ꝓmo filij si sunt siue mascul⁹ siue femina equalit. Nepotes aũt succedunt in stirpẽ. i. in eam partẽ quã parẽtes eoꝝ ha biturierãt si vixissẽt. C. de suis ꝛ legi. here. l. 2. ꝛ in auc. in successione ibi posita. A Idẽ i sũ li. 2. ti. §. q. ũ 7. fm Bo. B

Quõ succeũnt ascẽdentes. Rñ. Defici entib⁹ descẽdẽtes succedũt ascendẽtes hoc mõ: q̃ defuncto filio sine liberis parẽtes si soli sunt succedũt salua ꝓgatiua gradus A q̃ ꝑferẽt ano si ambo supsunt fm Bo. ꝛ in sum. eo. ti. q ũ 8. B Et si parigrãdu sunt parit succedunt: ꝑmu in dimidia ꝛ matu i alia dimidia: lz dispar sit nũer⁹ A Ut si ex vna pte sit tñ unus matern⁹: ꝛ ex alia au⁹: ꝛ auia patn: vt i dicta. q. ũ 8. B Sz si cũ parẽtib⁹ sint frẽs vel soꝝres. A l. vtriusq̃. i. ex vtroq̃ parẽte defuncto ꝓiun cti: vt in auc. defuncto: de qua. ĩ. ti dicta. q. ũ 8. B vocant cũ ascẽdentib⁹ i gdu p̃xis vt i virilẽ portionẽ. i. succedũt eẽdẽ cuz ꝑne ꝛ mne: ꝛ auo: ꝛ auia: ꝛ alijs descẽdenti b⁹. Idẽ etiã est de filijs frux ex vtroq̃ latẽ ꝓiunctoꝝ. Et ita succedu femia sic mascul⁹ nec refert vtr sit su⁹ vl emancipat⁹: fm Bo. ꝛ in dicta. q ũ 8. A C. ad tertul. auc. de functo. B

Quõ succedũt collaterales. Rñ. Lelãtib⁹ ascendẽtib⁹ ꝛ descẽdentib⁹ ꝓmo vocant frẽs. Simulit ꝛ filij alicui⁹ frũ ꝓpul mor tui. Dico de fre illo ꝛ ei⁹ filijs: q̃ quidẽ frat de vtroq̃ parẽte ꝓtingit eũ de cui⁹ hereditate agit: ꝛ venũt in hereditatem dicti frẽs ꝛ soꝝ filij cũ parẽtib⁹ defuncti: ꝛ cũ ꝓximis gradu ascendẽtib⁹. Et dicti filij fratris ꝑ ferunt illi fratrib⁹ defuncti q̃ sunt ex vno tñ parente ꝓiuncti de functo. C. de legit. here. auc. cessante. Post frẽs ex vtroq̃ parente ꝛ eoꝝ filios admittunt frẽs soꝝres ꝛ eoꝝ filij qui sunt ex vno latere tñ. Et ista etiam fratꝝ filij ꝑferunt patruis defuncti ꝛ alijs si milib⁹. Post frẽs ꝛ fratꝝ filios admittunt q̃ sũt gradu ꝓximiores. Et si pares sũt pa riter admittunt C. de legi. heredi. auc. post frẽs. Et extẽdit ꝓpinquitas vsq̃ ad decimuz gradũ: vt dictũ ẽ. §. hẽditas. § 3. A Et ibi de hoc lat⁹ in additione. Et in hac succes sione collateraliũ simulit cessat ois differen tia sex⁹ ꝛ emancipatõis fm Bo. ꝛ in sum. eo. ti. q. ũ 9 vbi etiã dicit: Dicti tñ hũc ordi nẽ seruat: vt in reb⁹ maternis soli uterini vo cent: in reb⁹ vero paternis soli ꝙsanguinei: in alijs vero cõiter vocabunt. Sz h⁹ potest intelligi cũ agat de succedẽdo pri vl mri. Si aũt agat de successiõe fratꝝ ad iuicẽ: tenẽdũ vr q̃ dcm̃ ẽ p iura allegata. B

Utrũ naturales filij succedãt patri ab ĩtestato Rñdeo. Si legitimi non supersunt nec legitima coniunx: tunc naturales ab ĩ testato succedunt in duabus vncijs: ita ta men q̃ si mater supereſt virilis ei portio de ipsis detur. Qui vero sunt ex damnato co itu ab omni ꝓxius beneficio excludun tur: vt. C. de nã. libe. auc. lz. A. Ibi di citur: lz patri sine legitima ꝓle seu paren te cui relinqui necesse est decedenti natura libus liberis totam ſbam vel inter vivos largiri: vel testamẽto relinquere. Quod si parentes duntaxat ei supsunt: legitima par te pentibus relicta reliquũ iter nãles distri bui ꝓmittit. Ab intestato vero cum desit so boles ciuilis: nec supersit coniunx legitima si naturales extãt ex ꝓcubina que sola fuerit ꝛ indubitato affectu cõiuncta in duas pa terne subẽ vncias succedunt inter eos: si su pereſt virilis portio detur. Huiu mõi. n. naturales filios ẽt pasci boni viri arbitrio necesse est. Vel si legitimi extant ꝛ succedũt vel coniuge viua quilibet alij sunt heredes Bl ergo ꝛ parentibus parem ꝓstant si o pus sit pietatẽ. Sed qui ex damnato sunt coitu omni ꝓxius bñficio excludãtur. B De h⁹ naturalib⁹ ꝛ ẽt spurijs: vide. 3. fili⁹ §. 4. ꝛ 5. Et hec de successionibus sufficiãt lz in multis locis alie consuetudines habe antur.

Sed qđ de ꝓfuetudine aliquaꝝ terraꝝ p̄ mortuo aliquo sine fūjs dñs rr̄ totū accipit. Rñ. fm Hosti. Dico talē ꝓfuetudinē obſuandā ſi ꝓscripta ſit. pōt. n. dñs allegare qđ ab initio hoc pactū fuerit: qz terra sua erat. ℟ Et ad hoc, ꝓbandus iducit ꝓfuetudinē q̄ est optima leguz ꝛ dubioꝝ interpres ex̄ de ꝓsue. cū dilectus. fm eundē Hosti. ꝛ i sum. eo. ti. q. 121. ℣ Leuit. 25. Terra non vendet imp̄petuū: qz mea est: ꝛ vos aduene ꝛ coloni mei estis.

Suffragium defunctoruz

Utruz suffragia facta ꝓ defunct̄, ꝓsint existentibus i purgatorio: hēs. ē. purgatorū. ℣. ſi.

Utr̄ suffragia facta p̄ ministros malos ꝓsint defūct̄. Rñ. fm Tho. ꝛ Pe. i. 4. di. 45. Suffragia p̄ malū ministr̄ fiūt tripliciter. p̄° ſ. velut p̄ actore: ſic q̄ fiūt ex ꝓpio motu: ꝛ ſic nō, ꝓsunt nūquid forte ex ꝓsequēti ꝛ per accidēs in m̄ꝫ̄ uz ꝓ elymoz malū hois pauperes excitati orāt ꝓ defunct̄. 2° possunt fieri p̄ malū: vt ministr̄ publicū dei ꝛ totiꝰ ecclie ſic facēdos q celebrat missā: vl exegas mortuoꝝ i ecclia. Et qz ille intelligit facer ſīb cuiꝰ noīe fiue cuiꝰ vice fit: vt ꝓz ꝓ dionysiū. 13. c. celest̄ hierarch̄. Inde ē q̄ suffragia talis sacerdoſ q̄uis ſit peccatoz: ꝓsunt defunct̄. 3° p̄ñ fieri p̄ malū: vt ministr̄ ꝓuatū. ſ. ꝓuate ꝓsone de mādato ecclie. ſ. existēt̄ i charitate: siue ſit defunctiꝰ: siue viuꝰ: ꝛ talia ꝓsunt ſīē cuz seruꝰ in pcio existēs q̄dcūq; opꝰ misericordie faē ex ꝓcepto dñi charitatem habēt̄. ℟ hoc vez nisi qs sciret malitiā ministri: ꝛ necessitate nō vrgēte faceret eum in suo ordie mistrare: qz tūc moliueret i eadez pditiōe cuz eo: vt. ē. ordinat̄. 1. §. 2. Et idē qđ in hoc. §. notat in sū. li. 3. t. 34. q. 165. ℣ Magi. tñ, pdesset si ēt ministri i charitate eēnt qz tūc illa opa eēnt meritoria ex duabꝰ ꝓtibus. Et de ista mā vide. ē. missa. §. 7.

Utr̄ suffragia facta ꝓ defūct̄, ꝓsint ēt faciēti. Rñ. fm Tho. vbi. ē. Opꝰ suffragij q̄dō ꝓ alio fit pōt ꝓsiderari dupliciter. Uno mō vt ē explatiuū pene p̄ modū cuiusdā recōpensatōis: ꝛ hoc mō opꝰ suffragij reputat q̄ eiꝰ ꝓ quo fit: ꝛ ita absoluit eū a debito pene sue: qđ nō absoluit faciētē a debito pene, ꝓprie. Alio mō pōt ꝓsiderari impetratiū est meritoriuz vite ēne: qđ hz impetratiuz ꝓcedit ex radice charitat̄: ꝛ fm hoc nō solū, pdest ei ꝓ quo fit: sed ēt faciēti magis. Unde in ꝓs. Ofo mea in sinu meo ꝓuertet. Et Joā. Damascenus i fmone de his q in fide moriunt dic: Quicūq; ꝓ ꝓximi salute agonizat: ꝓmū sibi, pdest: deinde ꝓximo. ℟ Idē in sum. eo. ti. q. 166. ℣

Quibꝰ suffragijs iuuant aīme dēfūcto rū. Rñ. fm Greg. Alme defunctoꝝ quatuoꝝ modis absoluūt: aut oblationibꝰ sacerdotū: aut ꝓcibꝰ sanctoꝝ: aut charoꝝ eleemosynis: aut ieiunijs cognatoꝝ. 12. q. 2. nō estimem⁹. ꝛ. c. anime. Quos modos distinguit Ray. Dicēs sic: Suffragia quidē ꝓsunt defunctis ad absolutionem pene. ℟ non ad ꝓmiuum vite eterne: vt in sum. eo. ti. q. 167. ℣ a qua possūt absolui q̄uoꝝ modis. ꝓmo, mō ꝓ intercessionem ihꝰ capit̄. ſ. xpi: ꝛ sic iuuant ꝓ oblationē altaris. 2° ꝓ intercessionē q̄ꝝ primatā membroꝝ. i. ꝓ orationes sanctoꝝ. 3° mō ꝓ modum redēptōis pene ſ. ꝓ elymoz̄ largitionē. 4° ꝓ modū solutōis pene. ſ. ꝓ ieiunioꝝ afflictionē. Et ad dictos quatuoꝝ modos omnes alij reducunt. ℟ Idem in dicta. q. 167. ℣

Que suffragia sint meliora. Rñ. fm Ray. Qz melius ē opus charitatis qđ dirigitur in deū q̄ qđ in pximū: ideo duo ꝓximi modi qz in deum dirigunturmeliores sūt q̄ duo vltimi: nisi p accidens: in q̄ntum ſ. eleemosyna ipetrat sanctoꝝ orationes. Qz vero melius est opus charitatis cōis q̄ ꝓuate ꝛ spālis: tō melius est suffragium sacramenti altaris q̄ oratiōis. ℟ Et etiā quia in sacro ē ipe xps: ꝛ ei⁹ in ipo repzeſēt̄at passio q̄ nil ē efficacius ad remissionē ꝛ q̄uam: de ꝓse. di. 2. c. qđ sit. ℣ Et iterum qz bonuz q̄to cōius tāto meliꝰ: tō elymoz melioz ē ieiunio. ℟ Idem in dicta. q. 167. ℣

Utr̄ missa ꝓ defunctis equaliter valeat defūcto sīē alia. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 45. In officio misse non solū ē sacrificium sed ēt sūt orationes: ꝛ ideo suffragium misse ꝓtinet duo de ꝓdictis. ſ. orationem ꝛ sacrificium. Quātū ergo ex parte sacrificij oblati missa de quocunq; dicatur equaliter ꝓdest defuncto ꝛ hoc est ꝓcipuum quod fit i missa Sed ex parte orationis magis ꝓdest illa in qua sunt orationes oēs ad hoc determinate. Sed tñ iste ꝓfectus recompēsari pōt per maiorem deuotionem: vl eiꝰ qui dicit missam: vl eiꝰ q facit dici: vel iterum per deuotionem siue intercessionē ici cuiꝰ suffragium ꝛplorat. De materia misse hēs. ē. missa. ℟

Cō. ℙe. vt in dicta. q. 167. B

Quib⁹ defunct⁹ pſint ſuffragia. Rñ. fz Tho. ⁊ ℙe. vbi. ſ. Illis ſolū pdeſſe poſſūt q ſūt in purgatorio. Nā vt dic ℙe. ad hoc vt aliqs defūct⁹ iuuet: duo req̄runt ex pte ipi⁹. Vnū é indigētia: ⁊ ió nó pſunt beatis Alterū é pditionale meritū. ſ. vt hoc meruerit ſibi pdeſſe: vt dic Aug⁹. Et ió nó prosunt dānatis i inferno. Utrūq; vo in his é q ſūt i purgatorio: iccirco pſūt illis. Et ſic lo gitur illa auctoritas Aug. in enchyridiō. 13. q. 2. ips. Et de materia purgatorij hés. ſ. purgatorū. A Et hec vera ſūt: lz aliq dixerint q pſunt ét exiſtēt⁹ in iſerno ad aliq̄ lē mutatione: ſed hoc cōiter nō tenet: vt i ſum. co. ti. q. 167. vbi hec plene nōntur. B

Utrū ſuffragia ſpālit p aliquo ſcā eq̄ pſunt alijs. ꝛc⁹ fm ℙe. ⁊ Tho. i 4. diſ. 45. Cū ſuffragū ſit virtuſ finite: ⁊ deriuet p intentionē faciēt⁹ quo voluerit: valet ei p quo fit q̄tum ad liberationē a pena: tm̄ q̄tū ad ꝓgratulationē ⁊ mitigatiōē ſolationē fm q vn⁹ in charitate exiſtēs de bonis alit⁹ gaudet: ſic valet omnib⁹ i charitate exiſtib⁹: ⁊ plus ei q in maiori charitate é. A Et hec eſt cōis ſnia: lz aliq ꝓriū dixerit. ſ. q dicta ſuffragia lz facta ſint ſpecialit⁹ p aliquo cū pſunt omnib⁹ q ſūt eiusdē meriti: quo ad vtilitatē ⁊ liberationem: fz non q⁹ ad honorē: vt in ſum. e. ti. q. 169. B

Utr⁹ ſuffragia facta p multis eq̄lit pſunt ſingul. Rñ. fm Tho. ⁊ ℙe. vbi. ſ. Si valor ſuffragior pſideret fm q valēt ex vtute charitatis: ſic tm̄ pſunt ſingul ac ſi p vno tm̄ fierēt: q⁹ charitas nō minuit ſi diſtribuatur affect⁹ i multos imo magis auget. Et ſi milit ét gaudiū ex charitate pcedens q̄to plurib⁹ eſt cōe tāto fit maio⁹: ut dic Aug⁹ in li. confeſſionū: ⁊ ſic q̄tum ad ꝓgratulationē pōt intelligi: de ple. diſ. 5. nō mediocriter Si aūt pſideret valor ſuffragior inq̄tū ſit ſatisfactiōes quedā p intentionē faciēt⁹ trāſlate i mortuos ſic magis valēt ei p quo ſpecialit⁹ fiūt. Sic. n. affect⁹ ſuffragij diuidit ex diuina iuſticia inf eos p quib⁹ fiunt. A

Idem in ſum. co. ti. q. 170. B

Uperbia

Utrū ſit peccatum mortale. Rñ. fm Tho. ſcō a ſcō. q. 162. Supbia pſiſtit in hoc q aliqs extollit ſe. ſ. id qō é ſibi pfixū a diuia regla: ꝫ qō apls dic. 2. Cor. x. Nos aūt nō i imenſū gliamur: ſed fm mēſuraz quā mēſus eſt nob⁹ de⁹. Et ió dr Eccl x. Initium ſupbie hóis eſt apoſtare a deo. In hoc. n. radix ſupbie pſideraf q hó aliq̄ lit nó ſubdit deo ⁊ regule ipi⁹. Hoc ipz aūt qō eſt nó ſubijci deo hz rónem pcī mortalis. Unde ſupbia fm gen⁹ ſuum é mortale Sicut tm̄ i alijs q̄ ex ſuo genē ſūt pcā mortalia: pura in fornicatiō e ⁊ adulterio ſūt alii qui mot⁹ q ſūt pcā venialia ꝓpter eoz am pfectionē: q. ſ. puenūt in dicū rōnis: ⁊ ſūt pter ei⁹ plenū. Ita ét circa ſupbiaz accidit q alig motus ſupbie iſūt peccata venialia duz eis hó nó plentit. De ſupbia o nat⁹. ſ. o nat⁹. Et de veſtib⁹. ſ. veſt. A. ℙro meliori hui⁹ materie declaratiōe p⁹ vidēdū é qd ſit ſupbia: ⁊ de ei⁹ ſpecieb⁹: ⁊ vtrum ſit mortale. Ad pmuz dicendū fm Tho. ſcā ſcē. q. 162. arti. 5. q ſupbia eſt q̄dā extollētia p quā q⁹ ſe extollit ſ. id qō é ei pfixū a diuina regula. Hec diffinitio obſcura eſt: q⁹ multū generalis: ſz p aliaſ pticulariozes dilucidabit. Unde ſciendū q a diuina regula plura nob pfixa ſūt ⁊ ordinata: quoz pmū é obedictia dei ⁊ hominū. Deu: vt p3 p⁹ Reg. 15. ibi: Nunqd vult dñs holocauſta aut victimas ⁊c Hominū: vt Matth. 18. Si eccliam non audierit ſit tibi ſicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. Et Ro. 13. His aia poteſtatib⁹ ſublimioribus ſubdita ſit ⁊c. Et hunc obedientie ꝓriaf placētia, ppzie volūtaf. Ió in ea eſt vicū ſupbie: Numeri. 15. ibi: Alia q̄ p ſupbiā aliqd ꝓmiſerit ⁊c. Un vt p3 i ſū. de vitijs ſic diffinit: Supbia é amor ꝓpe voluntaf. Scōz qō a diuia regula hoc pfigit eſt vt nō appetat alijs peſſe: vt p3 Matth. 23. ibi: Opa opa ſua faciūt vt videant ab hominib⁹ ⁊c. Deſiderare g⁹ peſſe ꝓrio é ꝫ diuinā regulā: ⁊ ió eſt ſupbia. Un ab Aug⁹ i li. de ciui. dei. ⁊ in ſum. de vicijs ſic diffinit Supbia eſt puerſe ecllitudinis appetitus. Qō clari⁹ oſt 2ᵒ ſē. di. 42. in c. ex ſupbia. vz ſic: Supbia amor é ꝓpe excellēte. ⁊ iſte é amor puerſus: vt dicit Aug⁹ q⁹ hz in ſe puerſitatē ꝓtra diuinā regulā: vt pmonſtratū eſt. Et ét q⁹ ducit hoiez in oēm puerſitatē. Nā mēs potēte auida neq; abſtinē nouit a vetit: neq; gaudere ꝓceſſis: neq; pietati adhibē plenū. 47. diſ. virū. Tertiū qō a diuia regula pfigit hoi é vt nō ſe extollat: ſue de ſe p̄putatione faciat: nec apō dei: nec apō ꝓximū: nec apō ſeipm. Nō apud deū q⁹ nō poſſem⁹ tm̄ agere; q⁹ vel vni diuino

beneficio: puz creationis vel redemptionis valeremus satisfacere: z ideo Luc. 17° dr: Cũ feceritis oia que p̃cepta sũt vob dicite q̃ inutiles sum°. Nõ apud primũ. i. vt ñ se illo reputet iustioz. Et iõ ñ debem° nos etiã sup peccantẽ primũ extollere: aloccurreret nobis siẽ phariseo dicẽti: Nõ sũ velut hic publican°: ex quo a dño ꝑdemnar° est. Luc. 18. Nõ apõ scipm. i. vt nõ scipm iustificet coꝛde vel oꝛe: Job. 9°. Si iustificare me voluero os meũz ꝑdemnabit me. Diuina ergo ꝓuida pfixit homini: vt nõ se reputet ꝫ quã facit reputatoꝛ sui: z ꝓm hoc pót sic diffiniri: Superbia ẽ, ppria reputatõ. Ad scõm dicẽdũ q̃ in dicto. c. ex superbia. 2° sententiaꝛ. dis. 42. enumerant q̃uoꝛ spẽs. Et hoc iõ q̃ ibi nõ fit mẽtio: nisi de superbia intellect°: z de superbia mixta. Superbia itellectus subdiuidit i tres: z superbia mixta ponit ꝓ quarta specie. Sz vt ex precedenti. §. potest colligi si spẽs superbie singularit numerent plures sũt q̃ quatuoꝛ. Si vero generalr: pauciores. Ideoq̃ notãdũ q̃ tres generales sũt spẽs superbie: vz superbia itellect° affect° z mixta. Superbia itellect° subdiuidit in tres: vt in dicto. c. ex superbia. Ppria spẽs ẽ quãdo gs gr̃am quã hz reputat a se hẽre. i. ex ppꝛio studio diligẽtia seu ingenio Secũda quãdo se gr̃am a deo hẽre nõ reputat: siue tẽpoꝛalẽ: siue spũalẽ: sed ex ꝓpꝛiis meritis. Tertia ẽ q̃n gs se iactat: seu reputat gr̃am hẽre quã nõ habz: vel ampli° q̃ hẽat. Superbia affect° distinguit i duas: vz in affectũ ꝓtumacie: seu volũtat̃ ppꝛie: z in affectũ ꝓsidentie. Quo ad ꝓmũ pót dici q̃ superbia ẽ ꝓtumacia ꝫ legitimã obiam: Numeri. 15. ibi: Anima q̃ p superbiã aliqd commiserit ꝛc. seu q̃ superbia ẽ amoꝛ ppꝛie volũtat̃: vt in sum. de vitijs. Quo ad scõm pót dici q̃ superbia ẽ amoꝛ ppꝛie excellẽtie: dcõ. c. ex superbia. Et ẽ aduertendũ: q̃ hic amoꝛ reuerẽtie nõ solũ intelligit cũ gs querit honoꝛes: hz etiã q̃n nõ querit sed oblatos suscipit ad ppꝛiaz gloriã z ꝓplacentiã. 8. q. i. sciẽdũ ibi: Mã cũ h° mũdi succesus ꝓcipit ꝛc. Et i h° ꝓiculũ magnũ iminet etiã bonis q̃ hz facilr mũdi honoꝛes ꝓtẽnãt nõ queren do tñ difficulr dũ offeruñt nõ delectant: vt dic̃ glo. Aug° sup illõ. 1. ad Thessal. 2° Nõ q̃ hominib° placẽtes ꝛc. Superbia mixta est cuz ceteꝛ despect̃ singulaꝛ gs vult videri vt dcõ. c. ex superbia, vz cum quis hz reputet se gr̃as a deo habere: z nõ ex ppꝛijs meritis tñ gliatur se singulaꝛẽ ẽ: seu reputari desideꝛat seu delectat. Jnq̃tum. n. se reputat z gloꝛiat singulaꝛẽ: ꝓcipat de superbia intellectus: z ppꝛie reputatõis. Jnq̃tũ vero delectat seu amat reputari: participat de superbia affect°: iõ bene spẽs mixta vocat: de q̃ moꝛal. 23. c. 16. Greg° ait: In hac arrogantie q̃rta specie crebꝛo human° animo labit vt id qõ hz hẽre se singulaꝛit gliet: i q̃ tñ diabolice similitudini vicin° appꝛopinquat. Ad tertiũ dicẽdũ q̃ aut superbia nõ hz ꝓsensũ deliberatũ aut hz. ꝑ° casu ẽ veniale: vt est hic ꝓtactũ. Jn scõo absq̃ vllo dubio ẽ mõtale: q̃ ꝛriatur humilitati sine q̃ nemo saluari pót: vt ꝓz Matth. z Luc. 18. z notat Nico. de lyra sup ps. 83. z Tho. scõa scõe q. 162. ar. 5. imo radix z mr̃ ẽ oiuz capitalium peccatoꝛ: vt ꝓz ꝑ Greg. moral. 31. c. 38 Añ z de pe. dis. 2. c. ꝓncipiũ. ad fi. idẽ Gregoꝛ° dic̃: Cõsideret hõ elat° qd i tra meretur si ꝓlat° angel°ꝝ i celo i terrã ꝓsternitur.

Auspensus ꝓm Guil. suꝑpẽsus dr̃ alijs q̃n q̃ gdẽ quo ad se: z quo ad alios: q̃n. s. ꝓ sniaz canonis vel hois suspẽs° ẽ: z tal̃ tenet abstinẽ ab offõ: z illi q h° scit tenẽt eum vitare quo ad executionẽ officij Si tñ occulte sit suspẽs° dcõ mõ ꝓ sniaz canonis: ille q hoc scit si nõ posset eũ vitare sine scãdalo credo q̃ nõ tenet. Suspẽs° vero quo ad se tñ ille dr̃ q nõ est ꝓhibit° abstinẽ ab offõ z h° ꝓ sniaz canonis vl hois: sz ꝑ simplicẽ ꝓhibitionẽ iuris absq̃ lata sententia siẽ q̃libz existẽs i peccato moꝛali tenetur abstinẽ a celebratiõe. Si tñ celebꝛet nõ tenẽt subditus ei° eũ vitare: vel qcũq̃ ali° ẽt si sciret ei° petñ. Large quoq̃ dic̃ gs suspens° quo ad alios nõ quo ad se: vt clericus peꝛegrin° q̃ ꝓmittit celebrare i occulto z ex ꝛuatiõe: sz nõ i ꝓtestato: vt. s. peꝛegrin°. 2. §. z A Ꝓdict̃ coꝛ. Al. vt in sum. li. ꝑ° ti. ꝑ° q. 21. circa fi. Sz hodie circa ꝑdicta inouatio facta est aliqua: vt. s. clericus. 3. §. fi. in additione. B

Quid sigs sit suspẽs° a pontificalib°. g°. ꝓm Host. Etiã si celebꝛat i pontificalib° nõ est irregularis: q: pontificalia nõ sũt de substãtia celebratiõis: nec debem° aliquẽ iudicare irregulaꝛẽ nisi inueniat expꝛessũ: ar. de pe. di. i. pene. z eĩ de sen. exco. is q. in ꝓn. li. 6. A Ló, Jnno. z Guil. durã. vt i sum.

li.3.ti.29.q.5.℣.qd si aliqs. B

Quid siqs suspēdit ab igressu ecclie: vl' ingress⁹ ecclie sit ei intdict⁹. Rñ. Cū tali p ꝯsequēs cēseat i ipa ecclia diuinoꝝ celebratio iterdicta irregularis efficit si ꝯ interdictū h⁹i diuinis se scient igerat in suo agens offō sicut ꝑus. Tal' quoq; si h⁹ intdicto durāte decedat nō dz in ecclia nec i eccliastico cimiterio: nisi penituerit sepeliri: ex̄ de sen. exco. is cui li.6. Et de h⁹ s̄. itdictū. 4.§.pe.

Utrū suspēsio possit suspēdi p appellationē. ℟⁹ Sic excōicatio: sic ab offō vel ingressu ecclie lata suspēsio p appellationē sequentē minime supēdit: ex̄ de sen. exco. is cui libro. 6.

Utꝝ suspens⁹ a pticipatiōe vel collatione sacr̄oꝝ: si ꝯfacit sit irregularis. ℟⁹ ꝟz Inno. ⁊ Hosti. Nō: ex̄ de cle. exco. mi. si celebrat. Talia. n. nō sūt ordinis: qꝛ ⁊ laici pticipāt sacramētꝫ ⁊ ꝯferūt sacr̄a. A Idē i dicta. q.5. ℣. quid si suspēdit. B

Utrū suspēsus a diuinis vl' ab officijs seu a celebratione misse vl' aliquo h⁹i. A f. qd ꝓprie ptinet ad aliquē actū ordis ꝟm eundē Inno. ⁊ i dcō. ℣. qd si suspēdit. B sit irregularis si ꝯfaciat. Rñ. ꝟm Inno. Irregular' fit. Nā tales act⁹ st ꝓpe act⁹ ordis ex̄ de sen. ⁊ re iudi. cū eīni. li.6. xi. q.3. siqs eps dānat. ⁊ ꝟm Guil. ēt si ex̄ eccliam dicat horas officiādo pplm sic in exercitu ⁊ h⁹i. Sed si dicat cū vno socio vl' duob⁹: nō officiādo i ecclia vl' i pplo: lz mortal'r peccet sic cōicando cū alijs nō ꝯhit tñ irregularitatē Debz etiā abstinē ab illis v̄bis q̄ a solis sacerdotib⁹ dici solēt: vt dñs vobiscū. Iterum min⁹ malū faceret si ab alio ēt nō sacerdote faceret horas icipe. Idē Guil. duran. in Spe. A Idem in sum. eo. ti. q.6. que incipit: Circa tertium. B

Utrū suspensus ab offō tm̄ possit percipere ꝓuentus bñficioꝝ suorum. Rñ. ꝟm Inno. Non: ex̄ de appel. pastoral'. Sed h⁹ itelligit Hosti. quādo ex graui causa suspēsus est: ex̄ de pur. ca. int sollicitudines. sec⁹ si ex leui causa: puta ꝓpt ppli scādalum: vl' ifamiam solam: nec diu stetit contumax. Idem Gof. A Idem in sum. li.3. ti.23. q.8i. Ubi ⁊ additur ꝟm Ho. Nota q̄ quicūq; est excōicatus etiam ab officio ⁊ beneficio ē suspēsus: ex̄ de appel. pastoral'. §. fi. sed non conuertitur. Itē quicūq; suspēsus est ab officio vl' suspēsus ⁊ a beneficio: ar. ex̄ de cle. coniu. c. diuersis fallacijs. ⁊. c. qd a te. sed non conuertitur. Itē quicunq; suspensus est a subdiaconali ordine: suspens⁹ intelligitur a diaconali ⁊ sacerdotali: sz nō conuertitur: ar. extra de cor. viti. c. significauit. Melius facit quia cui interdicūtur minora intelliguntur interdicta ⁊ maiora: extra de sen exco. cum illoruz. Sequitur: Et suspensus a sacerdotalibus suspensus est a pontificalibus: sed non conuertitur: q̄uis etiam suspensus a collatione ordinum simpliciter: suspensus intelligatur a collatione diaconij ⁊ presbyterij. A collatione tñ subdiaconij ⁊ aliorum inferioruz ordinuz nō videtur suspensus: vt inuitur: ex̄ de tempo. ordi. dilectus filius in fi. ⁊. c. litteras. ad fi. Allegata iura non videntur hoc probare. Nam. c. dilectus. non declarat q̄ per simplicem suspensionem ab ordinando intelligatur solum inhibita collatio presbyteratus ⁊ diaconatus. In. c. autez litteras. fuit facta particularis suspensio ab his duob⁹ ordinibus. Sequitur: Cui interdicitur ingressus ecclesie interdicitur officium intra ecclesiam non extra. Ergo suspensus ab officio suo potest ecclesiam intrare ⁊ diuinuz officium audire: dum tñ caueat q̄ nō officiet: secus dicerem si esset suspensus simpliciter a diuinis: quia tunc nec officiare posset: nec cum alijs audire: hec Hosti.

Usurratio

Qui dicuntur susurrones. ℟⁹ ꝟm Tho. secunda secunde. q.74. Sicut dicit glo. super Ro. ꝑmo: Susurrones dicuntur inter amicos discordiam seminantes. Detractores qui aliorum bona negant vel minuunt. Contumeliosi qui intendunt honorem auferre. Et de his duobus supra detractio ⁊ supra contumelia. A vbi de his etiam latius dicitur. Et idez qd h nō. in sum. li.3. ti.33. q.261. B

Sed quod horuz est grauius. Respōdeo ꝟm Tho. secunda secunde. q.74. Susurratio grauius est. Nam tanto aliquod nocumentum grauius est q̄nto bonum qd tollitur meli⁹ est. Melior ē aūt amicitia q̄ fama q̄ tollit p detractionē: qꝛ fama ad hoc maxime necessaria est: vt homo idoneus habeatur ad amicitiam. Item amici

tia est melior q̃ honor: q tollit p contume-
liã: sicut ⁊ amari est meli⁹ q̃ honorari: ꝑm
ꝑhm 8° ethicoꝝ. Unde bñ dicitur Eccl. 6°
Amico fideli nulla est ꝯparatio. Et Eccl. 5°
Denotatio pessima sup bilinguẽ. Susur-
ratori aũt odiũ inimicitia ⁊ ꝯtumelia. Idẽ
in dicta. q. 261. B

Abellio est publica persona habẽs officiũ scri-
bẽdi instrumẽta ad faciendũ fidez
A Hoc dictũ fuit glo. Ray. vt in sum. lib.
2. ti. 8. q. 4. B

Utrũ clici exercere possint officiũ tabel
lionat⁹. Rñ. ꝑm Ray. Clericis in sacr̃ or
dinib⁹ cõstitutis est penit⁹ interdictũ offm̃
tabellionat⁹: ⁊ si illud habeãt: ad dimitten
dũ sũt ꝯpellẽdi p subtractionẽ bñficij appel
latiõ. postposita: ex̃ ne cleri. vl' mo. sic. Et
idẽ credo si sũt in minorib⁹ ⁊ habeãt suffici
entia bñficia: ar. ex̃ de postu. clici. Sz vt ad
dit Inno. si illi q sũt in sacr̃ istrumẽta cõfi
cerẽt anteq̃ eis interdiceret valerẽt: al' nõ. Et
intelligit ꝑm Hosti. q nõ valerẽt i seculari
bus negocijs: vt docet rubrica ꝑdicti. c. sic.
sed in eccliasticis valerẽt. A Idem in di
ctat q. 4. B

Utꝝ epꝰ possit in eccliasticis ꝯstituere
clicum tabellionẽ. Rñ. ꝑm Ray. Potest
p totã suam diocesim cui cura omniũ ẽ cõ-
missa. 10. q. 1. regenda. 12. q. 1. epꝰ. ⁊. c. ꝑcipi
mus. Et si fecerit poterit ille vocari ad scri
bendũ acta eccliastica fori: al's vbi tabellio
nõ hẽur: due psone surrogabunt: ex̃ de ꝓ
bat. qm̃ ꝯtra falsã. Et sic itellige q clici pos
sunt eẽ notarij pape. 5. q. 1. quidaz. Sed tñ
ꝯstitut⁹ a papa poterit ꝯficere istrumẽta vbi
q̃z. Constit⁹ aũt ab epo nõ hz potestatem
ex̃ diocesim illi⁹ q ꝑm ꝯstituit. ff. d iurisdi.
om. iudi. l. fi. Sz tñ si simplr ꝯstitut⁹ sit ta-
bellio maxime ab epo q hẽret sup hoc ꝑui
legiũ: potest etiã iste vbiq̃z. A Host. post
ꝑdicta subdit: Sed ⁊ dici põt q exquo qs
simplicit ꝯstitutus est tabellio ab illo q hẽt
hãc potestatẽ: potest vbiq̃z ꝯficere istrumẽ
ta sic ꝑsbyt semel ordinat⁹ vbiq̃z celebrat
vt i dicta. q. 4. B Et nõ q tabellio ecclesia
sticus nõ dz conficere instrumẽtum in secu
laribus: nec secularis in rebus pure eccli
asticis: qz horum ꝯuersatio nõ debz eẽ ꝑmi
xta 2. q. 7. laicos. Unde notarij clici in cu-
rijs ꝑncipum ꝓhibent eẽ scriptores: ex̃ ne
cle. vel mo. sniam. §. nequisq̃. A Idem
in dicta. q. 4. B

Utrũ religiosi possint exercere offm̃ ta
bellionat⁹. Rñ. ꝑm Jo. an. super. c. vt offi-
ciũ d heretic. li. 6. q sic dic: Per hãc litterã
bene pz q tabellio fact⁹ monach⁹ non põt
exercere tabellionat⁹ offm̃ in alijs q̃z cõtra
hereticos: vt dictũ ẽ. s. heretic⁹. 2. §. 17. qui
incipit: In examinatõe. Et hoc idẽ pz in q̃
dã ex̃ua. Bonifacij octaui de offi. or. in de
cre. supiorib⁹ circa mediũ. Et idẽ ꝓbat oli
p decre. ex̃ ne cleri. vel mo. sic. C. de sacrosã
ec. l. añpe. 16. q. 1. nouaꝝ. C. de epis. ⁊ cle. l.
placet. Tñ sic notat Guil. in spe. vetera in-
strumẽta ꝯplebit: sed noua nõ assumet. ff.
fami. hercl. l. alienatiões. ⁊ ex̃ de iudeis. iu-
dei. cũ similibus.

Allia siue exactio: siue collec-
ta: siue questa. Utrũ dñi
tẽporales possint iponẽ subditis suis
siue exigere tallias. Rñ. ꝑm Ray. Illã po
test dñs iponẽ vel exigere: de qua ꝯuenerit
secũ vel antecessorib⁹ suis bona fide ⁊ sine
vlla coactione: sicut solet fieri cã mãsi vl' vil
le qñ de nouo ꝯcedunt: q datur aliqd vel
ꝓmittit census ãnuus ⁊ h⁹i. Omnia ergo
h⁹i dũ tñ non sint pacta turpia vel ꝯ deuz
licite exigunt. Nã quilibz i traditõe rei sue
põt iponere legẽ quã vult: ex̃ de cõdi. app.
verũ. 18. q. 2. eleutheri⁹. Nam ⁊ sciẽti ⁊ vo-
lẽti nõ infert dolus. C. de transac. cũ dona-
tiõis. ⁊ pacta custodiri debẽt: ex̃ de pac. an
tigon⁹. Quicqd subdit⁹ de h⁹i subtrahe-
ret furtum faceret: verũtñ si in istrumento
positũ ẽ indiffinite q soluẽt questã vel talli
am: intelligo q dñs dz eã moderate petẽ
inspectis ꝯditiõib⁹: ex̃ de cẽsi. cũ apls. i fi.
10. q. 3. c. vlti. Immo ꝑm Guil. si dicat q
dominus possit imponẽ questã vel talliaz
ꝑm beneplacitum suum nihilominus mo
deranda est ad arbitriũ boni viri. Si vero
dominus vltra predicta exigat coacte per-
se vel per suos directe vel indirecte tenetur
restituere: di. 18. de euologijs. 1. q. 2. placuit
⁊. c. q̃ꝫpio. Et dicitur cogere indirecte quã
do negat subditis iusticiam: vel non defen
dit eos: vt sic aliqd extorqueat vel insinua-
ri facit q vult aliquid habere: secus esset si
reciperet aliquid sponte oblatuz nulla frau
de adhibita. Item secus est de his qui me-
re sunt serui: quia res eorum sunt domini
Peccat tñ dominus si nimis grauat eos
sed non tenetur ad restitutionem. A H°

dictū de fuis fuit Ul. q etiā con. p dictis. q bus ēt cō. Host. ⁊ Tho. Et addit Tho. i epla ad ducissā lothrigie. q̄ pncipes terra rū a deo sūt istituti: nō gdē vt pp̄ria lucra q̄rant: sz vt cōem vtilitatē pplis p̄curēt. Et ideo iustum ſt ex fdit⁹: vt ex illis vtētes a spoliatōe abstinerēt Unde in eccph. 45. dicitur q̄ pncipi erit possessio in ūrl: ⁊ nō ꝺpopulabūt vltra pplm meū pncipes. B De mā dcē. q. vide. s. dīs. §. 2°. Et ibi agitur de casib⁹ in q̄bus dīs potest a subdit exigere vltra consuetum

Quid de q̄busdā dīs q̄ nihil p̄cipiunt nisi tallias. Rñ. fm Ray. Si tallia est antiq̄: ⁊ credit, pbabiliter q̄ ex cā iusta imposita fuerit: potest exigi: ita tñ q̄ ipse dīs impleat siquid ex illa cā implere ꝺbeat. Si vero ē noua ⁊ nescitur iusta causa nō ꝺbet exigere: ⁊ si recepit debet restituere. 14. q. 6 si res. A Lon. Ul. vt i sū. eo. ti. q. 36. B

Qualiter sciri pōt talliā ex iusta cā fuisse ipositā. Rñ. fm Guil., Pōt hoc sciri vel p instrumēta unde cōfecta: vel si ita fuata est a tpe a quo nō extat memoria: q: tūc p̄sumit iusta cā: ar. 12. dis. illa. nisi violenta sit p̄sūptio in ꝛrū: sicut de p̄scriptiōe dicitur. s. p̄scriptio. §. 8. A ibi p3. ⁊ in. c. eōm de p̄scrip. li. 6. q̄ p̄scriptō ē regularē, p allegāte cursū tēporis c⁹ūtij nō extat memoria. Nō verū ē fm eū. Guil. ⁊ in sum. e. ti. q. 38. nisi violēta sit p̄sūptio i ꝛrum. B

Quid de quibusdā qui allegātes cōsuetudinem accipiūt a subditis de mobilib⁹ q̄cquid volunt: ⁊ p̄cp ne expoliāt eos q̄ns suspicantur illos velle trāsire ad alīū. Rñ. fm Guil. Tales domini peccant ⁊ tenent ad restitutionem: vt tactū est in. §. 2. nisi q̄ si certum fozsitan esset q̄ a p̄ncipio in concessione terre fuisset expzesse impositū tale onus tolerari posset: duz tamen vltra modum non grauant eos: nec manentes nec recedētes. A ⁊ dum tamē nō fuerit ipositū p̄ maliciaz vel fraudē fm eūdē Guil. Et p̄dictus ꝛcor. Ul. ⁊ addit. Sed, pbabile nō est hi⁹ p̄suetudinez nimis seruilem: iductam esse de volūtate sūditorum: sed p coactiōez ⁊ violētiā supioz. Dicit tamen idez Guil. q̄ i h⁹ casu ⁊ sīlib⁹ q̄ tolerāt ab eccl̄a p eo q̄ aliqua ibi pōt esse dubitatio de iure aut de facto: nō credo simpliciter ēē denegāda absolutiō eis: sed faciēda est cum quadā tamē dubitatōe ⁊ ptestatōe sic: Ego soluo te de hoc inquantū possum: sed tiēs vel credo q̄ non sufficit tibi ad salutem: nisi aliter te habueris in hoc casu: vt in sum. eo. ti. q. 39. B

Utrū dominus possit vēdere baliuū ⁊ hi⁹ tallias ⁊ officia in subditos. Rñ. fm Tho. in quadā epla ad ducissā brabantie Apostolus dicit sic: Multa licent sed non oia expedūt. Cū aūt baliuis ⁊ officialibus vr̄is nihil ꝓmittatis: nisi tpalis officij potestatē: nō video q̄re nō liceat vobis vēdē h⁹ officia: dū talib⁹ vēdatis de q̄b⁹ possit p̄sumi q̄ sint vtiles ad h⁹ officia exercēda ⁊ nō tāto ꝓcio vēdat offīa: vt recuperare nō possint sine grauamīe subditoz. Sed tamē talis vēditio oio expediēs nō vr̄i: ꝓmo q: frequēter ꝓtingit q̄ illi qui eēnt magis idonei ad h⁹ officia sūt paupes: vt offīa emē nō possint: q̄ñ etiā i tales duntes sunt: tū q: boni sūt nō ꝺbūt officia nec inhiant ad lucra. Segtur ergo q̄ vt plūmū illi officia emūt qui sūt peiozes ⁊ subditos vr̄os oppmentes. Unde magis expediens vr̄i vt bonos ⁊ idoneos ad officia vr̄a eligatis quos etiā inuitos: si necesse fuerit, ad. suspiciēda illa officia ꝓpellatis: q: per eoz bonitatem ⁊ idustriā magis accresceret vobis ⁊ subditis vr̄is q̄ꝫ de ꝓdicta officioz venditōe acquirere valeatis. ⁊ hoc ꝓsilū dedit Ydoyfi cognatus suus: Ꝓuide inquit de oi plebe viros sapientes ⁊ timētes deum ⁊ qui oderint auariciaz: ⁊ constitue eos tribunos ⁊ cēturiones: q̄nquagenarios ⁊ decanos q̄ iudicent pplz oi tēpore. A Idē in sum. eo. ti. q. 40. Clarū ē aūt q̄ dicta officia regimis vendi strictissimi, phibentur: ⁊ statutum est q̄ nō eligant ābitione vel p̄cioz: sed viri, pbate vite ⁊ taliter assumpti nihil ꝺbent p̄o officijs ꝺare: immo inter gesta ꝺbēt iurare se p̄o huiusmodi officijs nihil dediſſe: vel postmodum: nunquaz statuturos per se vel interpositam personam titulo donationis venditionis vel quocūq̄z alio velamēto. Et ob hoc exceptis salarijs nihil penitus tam in ad ministratione positos q̄ post ꝺnpositū officiuz p̄o aliquo p̄stito bñficio tēpore administrationis q̄ gratuito meruerunt: accepturos. Et si quis aut⁹ fuerit p̄stita sacramenta negligere: non modo aduersus accipientem sed etiam aduersus ꝺantem accusandi cū cui⁹ tanq̄ crimen publicū concedit facultas

B

quadruplici pena eum qui conuictus fuerit modis omnibus ferendo. C. ad. uliã repe. l. fi. B

Utrũ liceat dñis recipere mutuũ a talib⁹ officar⁹: ita q̃ satisfaciãt sibi de officio. Rñ. fm Tho. in p̃dicã epistola. Ad hoc vi dicẽdũ: q̃ pacto mutuũ dei vt oĩũ recipiant absq̃ dubio pactũ ẽ vsurariũ: quia p̃ mutuo accipũt officij ptãtẽ. Unde in hoc datis eis occasionẽ peccãdi. Et ipsi etiã tenentur resignare officio taliter acquisito. Si tamẽ oĩũ gratis dederint: t postmodũ mutuũ recepitis ab eis q̃ de oĩõ recipere possent hoc absq̃ oi peccato posset fieri A Idẽ in sũ. co. ti. q. 41. B

Utrũ p̃sone ecclesiastice debeãt p̃solnere exactiones vel tallias. Rñ. nullo modo nec lz laicis exigere ab eis etiã rõne possessionũ suar⁹ dominorũ: aut predior⁹: eã ō immu. ec. q̃ nõnulli li. 6. A nisi predia fuissent per pus p̃dictis exactionib⁹ subiecta: tũc eni trãseunt cũ onere suo: vt. s. emunitas ecclesie. §. 9. Sed posito q̃ qs ver⁹ dom⁹ est: t q̃ nihil penit⁹ p̃cipit q̃ vix credibile est: qn ad mũus a subditis recipiat iusticias: t sequãt cũ in exercitu in bello iusto. Si tamẽ ita verũ sit q̃ nihil p̃cipit: credo saluo meliori iudicio. dicit Rap. q̃ debẽt aliq̃d iter sestamẽ q̃ dẽt sibi in signũ subiectiõis: ne als iutiliter videatur esse penes eũ dñium rei sue: ar. optimũ ad h⁹. 18. q. 2. eleutherius. t. i. q. 3. siqs obiecerit. Si aũt dubitet qd aut quãtũ illõ dẽat esse. credo q̃ debẽt obseruare q̃ in vicinis villis vel castris vel puincijs obseruat: ita tñ q̃ illa villa nõ grauet. Uel si diuerse sunt consuetudines ea que minus soluit eligatur: eã de p̃sue. cũ olim. in fi. eã de censi. ex pte i fi. t. c. sup eo. Et hoc totũ itelligo: nisi ipse vl aliqs ō antecessor⁹ sui vẽdiderit vl dõa uerit eis illõ q̃ in subiectiõis signũ cõsueuit p̃cipere: tũc eni nõ põt aliq̃d petẽ. Ló. Ul. t Hosti. Et addit Hos. q̃ hec vã sunt nisi ptra dñiũ p̃scripsissent libertatẽ: vt in sũ. e. ti. q. 37. B Ad materiã talliarũ potest competere. s. pedagium.

Emperantia. Uide. s. sobrietas t etiam supra ebrietas.

Estamẽtũ I. cõmũiter Quis possit facẽ testũ. Rñ. fm Hos. Quilibet põt facẽ qui non phibet. Prohibet ãt primo filiusfamilias: nisi de peculio castrẽsi vel quasi: extra de sepul. lz li. 6. Nec põt relinq̃re aliq̃d pro aia sua sine p̃cio assensu Sed bene põt eligẽ sepulturã si supra pabertatẽ sit: vt hĩ supra sepultura. 2. §. 3. A Hoc etiã vi in dcõ. c. lz. B Itẽ phibẽt impubes. Itẽ seru⁹. Itẽ furiosus nõ habẽs lucidũ iterualluũ. Itẽ p̃digus cui est administratio bonor⁹ iterdicta. Itẽ mut⁹ qui nihil logitur. Surdus qui oĩno nihil audit: vt in Insti. q̃bus nõ est p. fa. testa. p totũ A Et ibi pz q̃ testũ nõ vitiat si iterdictus administratõis bonor⁹ vel supradicte infirmitatis p⁹ei⁹ possessionem aduenerit: t q̃ si surdi t muti fuerint litterati: p̃nt testari: vt ibidẽ in. §. sepe. B Nec⁹ aũt põt cũ solennitate q̃ hĩ. C. qui po. fa. testa. l. hac consultissima. A Et ibi regrant qui hẽnt super hoc⁹ sulere. B Itẽ t illi qui ppr⁹ijs renũciauerũt t nihil habẽt: vt ingressi monasteria: in auc̃. de mona. §. illõ. C. de sacrosanec. auc̃. ingressi. 19. q. 3. q̃ ingredientibus. Sed siqs filios habẽs monasterũ igredi atur nullo p̃duo testõ p̃mittit ei diuidere cũ filijs t iter eos pticipare: vt in auc̃. de sanc. epi. §. siqua mulier. 19. q. 3. siqua mlier. A Ibi dr q̃ si habẽs liberos igrediat religionẽ anteq̃ de reb⁹ suis iter eos disponat liceat ei postea iter eos diuidere legitia nulla diminuta: t q̃ eis nõ dederit monasterio p̃petet: sed si oẽm ibam inter filios diuidere voluerit ppria sua psona filijs connumerata vnã sibi p̃tem oib⁹ modis retineat que dẽat iuri mõasterij p̃petẽ. Si vo i monasterio moriat anteq̃ iter filios legitimos diuidat legitimã ptẽ: sibi percipiãt. Reliq̃ vo substãtie ps mõasterio competat. B Põt etiã facẽ testũ q̃cũq̃ anteq̃ professionẽ: cũ ad seculũ reuerti possit: eã de regulatum⁹. A Idẽ in sũ. li. 2. ti. 5. q. 101. fm Io. B Utrũ aũt cleric⁹ possit facere testũ hẽs. s. cleric⁹. 4. §. 2. Hãmite quoq̃ si nõ renũciauerũt ppr⁹ijs: necse alicui ecclie tradiderũt vitã mutãdo: testari pñt: als nõ. 19 q. 3. §. ptra paulus. A Idẽ in sũ. eo. ti. q. 102. fm Hosti. B Itẽ testã publico⁹um vsurar⁹ũ sũt irrita ipso iure: extra de vsuris cõq̃ li. 6. A Ubi pz q̃ hoc est verũ nisi p̃ius fecerint cautionẽ seu satisfactionẽ fm formam ibi traditam.

Utrũ religiosus in epm p̃mot⁹ possit

testm facere. Rñ. fm Thō. sed a sede. q. 185 Mullo mō pōt: q2 sola dispēsatio rerū ecclesiasticarū ei ꝓmittit: que morte finit ex q̄ testm̄ icipit valere. Si tamē ex pcessione pape testm̄ faciat ñ itelligit de ꝓpo testm̄ facē sed aplica auctate itelligit āpliata ptās siue dispēsatōis: vt possit valere p̄ morte. ℣ Idem in sum. eo. ti. q. 103. ℬ

Quid si quis aliquem testari prohibuerit. Rñ. Ab eius erit hereditate repellendus: vt. C. si quis alī. testa. phi. l. 2.

Quot testes oportet quod sint in testamēto. Rñ. regulariter fm leges septē testes requiruntur. in instī. eo. §. fi. ⁊ C. eo. l. hac consultissima. Hoc tamen fallit: quia quādoq̄ valet sine teste: vt si miles i bello scribat ⁊ moriat. C. de mili. testa. l. milites. ℣ Ibi pz q̄ hoc locum habet in testō pfecto tēpore quo in milicia moritur vulneratus siue scripserit in clypeo: siue in terra: siue vbicūq̄. ℬ Q̄nq̄ sufficiat vn⁹ vt si fiat coram imperatore. C. eo. l. oīuz. ℣ Et ibi pz q̄ iste testis est ipe iperator cū fuerit supplicatū ꝓ instituēdo hered̄ aliquā certā personaz. ℬ Q̄nq̄ duo vt iter filios. C eo. l. hac ꝓsultissima. §. ex imperfecto. Vel si in territorio. ℣ .l. nō in militia tēpore quo moritur. ℬ restet miles. ff. de mili. testa. l. luti⁹. Similit etiā in his q̄ sunt ad pias causas: eē eo cuz esses. ⁊ c. relatum. Q̄nq̄ tres vel q̄tuor vt ex speciali ꝓuilegio. C. eo. l. sī nō spāli. ⁊ l. si vnus. ℣ Et his legib⁹ pz q̄ istud ꝓuilegiū nō magis artat ad hunc numer trīū vl q̄tuor: q̄ ad alium. ℬ Q̄nq̄ quinq̄ vz in testamento rusticī. C. eo. l. fi. ℣ Ibi pz q̄ hoc obtinet qñ testamēnz fit in loco vbi septē testes haberi non possūt. ℬ Q̄nq̄ etiam octo requirūtur: vt qñ testator vult testari in scriptis: ⁊ nescit lr̄as: vt in d. l. hac cōsultissima. Elduer tēdum q̄ p̄dicta solēnitas testiū abrogata vī p̄ ius canonicū ac etiaz diuum p q̄ō duo vl tres fidedigni testes sufficere vidēt fz Jo. Mosti. ⁊ glo. Ray. vt in sū. eo. ti. q. 104. Et de hoc lat⁹ dictū est. s. ecclesia. i. §. 5. in additione. ℬ

Quid si testator nō vult q̄ testes sciāt senorē testamēti sui: Rñ. Pōt facere testamētū quod dī in scriptis. i. q̄ ipe ꝓmo testamēnz conscribat: vel etiā sibi faciat: ⁊ postea chartaz clausam repetēret testibus dicēs: Hoc est testamentū meū: rogo q̄ sigilletis ⁊ subscribat vos. C. eo. l. hac ꝓsultissima Sed tamē per hūc modū facere testamētuz nō est totū. quia multas obseruātias regrit que frequēter cū nō seruētur oportet q̄ nō valeat testamētū: melⁱ⁹ est q̄ fiat sine scriptis. s. quādo scribitur p notarium tūm. ℬ

Quibus verb̄ debeat fieri testm̄. Rñ. Nō ffert si dicat: Petrū heredē instituo vel volūtatez meam eius dispōni ꝓmitto ga nō vī decedē itestat⁹: extra eo. cuz tibi. Nec curandū est de verbis testatoris: dūmō sint talia per que de volūtate constet. C. eo. l. fi. ℣ Idez in sum. e. ti. q. 106. fz Mosti. qui etiam dicit q̄ ob hanc causaz error nois non nocet: vt ibi. ℬ

Utruz in 2° testamēto oporteat fieri mētionem de p°. Rñ. vt nō. 18. dist. qñ. ℣ in glo. ℬ dicēduz q̄ nō oportz nisi in duobus casib⁹. Unus si factum sit testamentū inē liberos. C. eo. l. hac ꝓsultissima §. ex imperfecto. ⁊ auē. ibi posita. hec iter liberos. Alius si testator ipe legez sibi imposuit: puta si in ꝓiori testamento dixit: si fecero aliud testamentum non valeat: vel non valeat nisi dixero pater noster. tē. tūc enim faciendo 2m̄: oportet q̄ faciat mentionez de ꝓmo: vt. ff. de le. 3. l. siquis in pn. ℣ Idem in sum. eo. t. q. 108. ℬ Quod siquis velit cassare testamentum primum ⁊ non facere 2m̄: non potest nisi iam post conditum primum sit lapsum decēnium: ⁊ coram tribus testibus dixerit nolle valere primum. ℣ Idem etiam si hoc dixerit inter acta: vt in. l. que sequitur. ℬ C. eo. l. sancimus. ℣ De hac solēnitate dō sicut dictū est. s. j. §. Quot testes. ℬ

Qualiter ꝓfirmetur testm̄. Rñ. Per morte testatoris: vt habetur Hebr. 9. Sz ante mortem quandoq̄ mutari potest etiam si pacto conuenerit ne mutetur. C. de pac. l. pactum. quod dotali. ℣ Idem in sum. eo. ti. q. 109. ℬ

Estamentuz. II.

Quum ad istō nē hēdis ⁊ substitutionē. In testō tenetur quiz istituere sibi hēdē aliquē vel aliquod collegium: ⁊ hi⁹. Sine istone hēdis non esset factum testamentū: vt. C. eo. l. iubemus. §. q̄ si non fuerit. Et si quidem testator habeat descendentes vel ascendētes: illos tenetur heredes instituere sal-

tē in eoꝝ legitima. C. de inoffi. testa. auē. nouissima. de q̄ hēs. ſ. legitima. ☞ Ibi ſolū dī de legitima deſcēdētū. Legitima vō aſcendētū cū nō ſit inouata vī quarta ps: vt i inſti. de inoffi. teſta. §. ſi. Maꝝ tñ pōſſūt agere ꝫ teſtū filioꝝ: vt patꝫ eo. ti. in pn. ⁊ hoc niſi teſtator aliqd dictis deſcēdē tib⁹ ſeu aſcēdētib⁹ in teſtō reliquerit: tē. n. nō rūpit teſtū ſꝫ ſupplet qō mīn⁹ fuerit legitima. C. de inoffi. teſta. l. oi modo. cū ſequētib⁹: ⁊ tic nō tenet teſtator eos p̄cise inſtituere. ☞ Qō ſi nec deſcēdētes nec aſcēdētes: hēat tūc ꝑm leges pōt inſtituē alios quoſcūq;. ☞ Si tñ inſtitueret ifames aut turpes ꝑſonas: tūc frēs vl ſorores poſſūt rūpere teſtū: ⁊ ſibi totā accipere hereditatem. C. de inoffi. teſta. l. fratres. ⁊ in inſti. de inoffi. teſta. §. ſoror. ☞ Tamen! vt ait Tho. in q̄dā q̄one de quolꝫ. ſi ꝑping indigerēt ill a hereditate i digētia manifeſta: tē tenet eis hereditatē dimittere niſi cēnt mali: ⁊ h⁹i bonis indigni. Et dico tenet ex debito honoris parētalis: q; cū p̄cipit honorare p̄iem ⁊ mfez: p̄cipit et honorare pentelā in his q̄ ad pentelā ptinēt. Si aūt nō i digerēt manifeſte pōt libere in alios refūdere dicēte ſaluatore: Da paupib⁹ ⁊ ſequere me. ☞ Idē in ſū. li. 2. ti. 5. q. 98. vbi et addit: Sec⁹ nū ē in q̄buſdā ſtris de iure cō ſuetudinali. In q̄buſdā. n. ſtris teſtator pt ex iure patrie cuicūq; vult rē ſuā dare vel vēdere: alicui bi ſuccedit vnus. ſ. ꝓmogenit⁹: alicubi vltimo genit⁹: alicubi oēs ꝑ diuiſionē. Igit̄ ꝑſuetudo q̄ iuri equalet dat alicui licētiā liberā aut alteri ꝑferendi vēl totā vel ptē hereditatis non ꝓindicat alicui faciēdo q̄ pōt de iure. Nota tñ ꝑſuetudines irrōnabiles ēt circa h⁹ repꝛobari. Vñ Inno. 4⁹ ſcribēs ad quoſdā epiſcopos theutonie repꝛobat ꝑſuetudinē vl ſtatutū ſup hoc: q; nullus poſſit i vltia voluntate legare eccliis vel aliis piis locis: aut q̄buſcūq; pſōis plus q̄ gnq; ſolidos vſu alius monete: ⁊ pꝛecipit huiuſmodi ſtatuta denunciari penitus non tenere. ☞

Nūq̄d teſtator pōt ſubſtituere aliū heredē q debeat ſuccedere ꝓmo hēdi. Rñ. Si teſtator habeat filios impuberes pōt eis ſubſtituē quoſcūq; velut: q ſuccedēt eis ſi nō venerit ad pubertatē: vt. C. de impu. ⁊ alijs ſubſti. l. ſi teſtō. ☞ Et ibi pz q̄ taliter ſubſtituit⁹ dī dūtaxat here⁹: ⁊ ſic totā capit hereditatē ſine aliq̄ diminutione. ☞ Si vō venerit ad pubertatē pōt eis ſubſtituere ſi moriātur ſine liberis. ☞ Idez ēt ſi moriātur cū liberis. C. de ipu. ⁊ alijs ſubſti. l. hēs. ⁊ l. ſe. Debet tñ ſalua ei⁹ legitima vt ſegtur. ☞ Et itelligit ſubſtitutio ōducta legitima filioꝝ ⁊ deducta q̄rta totiuſ q̄ dī trebellianica: quā ō ducit glz inſtitut⁹ heres cui alt⁹ ſubſtituit. ☞ .ſ. vulgarē ⁊ p⁹ pubertatē iſtuum: vel ēt cū accipit hēditatē p fideicōmiſſū ab iſtituto hēde: q a teſtatore q̄uat⁹ ē hēditatē alteri reſtituere: vt i. c. Raymun⁹. ō quo. ī. B. vt eꝝ de teſta. Raymun⁹. Et de hac materia iſta ſufficiant: ⁊ q̄ dicta ſunt. ſ. heredītas.

Eſtamētū 3⁹ q̄tū ad ē. cutōnē. Utꝝ

teſtator poſſit heredib⁹ ſuis per teſtamētū penā ſponere ſi nō paruerit volūtati ſue. Rñ. Sic: in inſti. de le. §. pene. duz tñ q̄ teſtator p̄cipit nō ſit turpe vel ihoneſtū. ff. de cō. inſti. q̄dā. ☞ Et idem habet in dicto. §. pene. ad ſi. ☞

Per quē cogēt hēs teſtū ſue volūtatē deſūcti adiplere. Rñ. Heredes iſtra annū cogēdi ſūt p eḡm adiplere: ⁊ ſi neglexerit tūc ipemet eḡs exeq̄tur: eī eo. nos q̄dē ⁊. c. ſi heredes. ☞ vbi dī: Si hēdes miſſa teſtatoris nō adipleuerit ab eḡo loci illius oīs res q̄ eis relicta ē canonice iterdicatur cū fructib⁹ ⁊ ceteꝝ emoluméntis: vt vota defūcti ipleant. Et de termino ām ⁊ q̄ eḡs p ſe exequat: h̄etur i dcō. c. nos. ⁊ ſcipit iſte ann⁹ a tpe admōtionis: ſꝫ Hoſti. ⁊ ſum. li. 2. ti. 5. q. cxi. ☞ Nec obſtat ſi forte teſtator iterdixerit ne eḡs ſe itromutteret: eī e. tua. ☞ Idem in dicta. q. cxi. ꝑm Hoſti. ⁊ eo. ti. q. 97. ꝑm Ray. ⁊ glo. ☞

Utꝝ defūct⁹ ſētiat detrimētū: q; tardā tur el'yne q̄s legauit. Rñ. ꝑm Tho. in quo libet. Dicēdū q̄ q̄tū ad meritū el'yne nullū detrimētū patit ex p̄dicta tarditate: maxime ſi q̄tū i ipſo fuit cāz adhibuit vt h⁹i el'yne cito dar̄etur: q; meritū p̄cipaliē ex volūtate ⁊ intētione depēdet. Sed q̄tuz ad effectū el'yne patit detrimētū: nō q̄dem vt p h⁹i tarditate puniat: ꝫ q; remediū ei nō adhibet dū ſuffragia deferūtur q̄bus plurimū iuuaret. ☞ Idē i ſū. co. ti. q. iij. ☞ Similiter nō patit detrimētū ſi differatur reſtitutio quā ipſe mādauit fieri: ⁊ lz tarde ⁊i moꝛ̄e: tamē fecit q̄ potuit. ☞

Licet hoc casu nõ grauetur quo ad dãnã
tiõez: puto tñ ꝙ facta restitutione citius a
pena absoluatur: sicut in cronicis minoꝝ
legit de quodã q impediebatur ab ingres
su paradisi quousq; scã fuit restitutio ad
quã tenebatur. B

Utrũ executor debeat retardare distri
butiõez elemosynaꝝ ad hoc ꝙ res defun
cti melius vendãtur. Rñ. ꝟm Tho. in quo
libet. Dicẽdũ ꝙ in mora modici tenporis
nõ videt esse magnũ periculũ. Uñ si execu
tor ꝑ modicũ tẽpus elemosynas dare dif
ferat vt rebus defũcti meliꝰ vẽditis ampli
ores elyas dare possit: laudabiliter hoc fa
cit. Si vo ecõtrario ꝑ multũ tẽpus diffe
rat elyas distribuere vt in modico ampli
ores elyas faciat: nõ vr̃ esse sine culpa: qa
forte defũctꝰ interi a purgatorio liberat: in
quo dum ipe eẽt remediũ suffragioꝝ ma
xime ei necessariũ fuerit. Hoc aũt reliquit
prudẽtis executoris examini: vt. s. ꝯsiderat
dilatiõe tpis: ⁊ ꝯditiõe ꝑsone q citꝰ vl tar
diuꝰ liberãda est: ⁊ etiã ꝯtitate augmenti
elyaꝝ. faciat qd̃ viderit expedire defũcto.
A Idez in sum. eo. ti. q. 113. B De legatis
alia quedam habes supra legare.

Quid si de plibus executoribus testi
vnꝰ moriat vl ẽ in remotis: vl nõ vult exe
qui. Rñ. Alius põt executionẽ iplere nisi
testator aliõ exp̃sserit: ex̃. c. religiosus liº 6.
Utrũ religiosus possit eẽ executor testamẽti
hẽs. s. religio. 1. §. plt. A Predict adde
qd̃ dr̃ in Insti. de acti. §. item mista. vz ꝙ
q relicta ecclis vl alius venerabilibꝰ locis
dare destulerit vtiq; dũ in iudicio vocetur
ipsuz relictum dare compelluur: ⁊ aliud
tantũdem pro pena. B

Estis primo Quis possit eẽ testis. siue
q̃ cõditiones requirãtur i teste. Rº
Principalit qdez requirũtur que i his v
sibꝰ cõtinẽt: Cõditio: sexus: etas: discretio
fama. Et fortuna: fides i testibꝰ ista reqres
A Hoc fuit dictus Goff. qui etiã dicit ꝙ
regularit omnes pñt eẽ testes qui nõ ꝓhi
bẽt: vt in sũ. li. 1. tit. 5. q. 177. B primo gº
reqritur ꝯditio. s. vt nõ sit seruus: qꝛ seruus
nõ recipit ad testimoniũ. C. eo. l. qm̃ liberi
Nã seruus sepe metu dñantis testimoniũ
supprimit vitatis: ex̃ de vbo. sig. forus. §.
testes. 4. q. 3. §. itẽ in criminali. 3. q. 5. accu
satores. Falli tamẽ hoc cũ de facto serui q̃
rit: nõ tñ ꝓ dño vl ꝯ dñm: vt in. §. itẽ in cri
miali. v. itẽ serui. A vt si ꝑ seruum aliqd
dicatur depositũ vel cõmodatum ꝟm glo
Ibiq; etiã addit. Et sic viles ꝑsone recipi
unt vbi d facto eaꝝ agit. Et idẽ videt in. l.
seruos. C. eo. Itez ⁊ si deficiãt alie ꝓbati
ones admittit etiã seruꝰ: sz cũ tormẽtis ꝟz
Goff. vt i dcã. q. 177. B .2º requirit sexꝰ
qꝛ femina nõ addmittit ad testimoniũ i cã
criminali. 33. q. 5. mulierẽ. nisi cũ de crimie
ciuiliter agit: tũc eni admittitur etiã ꝯ cleri
cos: ex̃ eo. qm̃ ⁊. c. tam lr̃is. A Item ad
mittiur mulier in cã criminali cũ agit ꝑ iq
sitiõez: vt nõt glo. i dcõ. c. qm̃. B In ci
uilibꝰ aũt admittit. 15. q. 3. §. ex. eo. Nõ ad
mittit etiaz in testis: vt in insti. de testa. § te
stes. A Idẽ qd̃ h nõ. in dcã. q. 177. B
Et nõ ꝙ mulieres cã ferẽdi testimoniũ nõ
debẽt inuite ad iudiciũ trahi sz cuz neces
sariũ fuerit testimoniũ earũ iudex in expẽ
sis ꝓ ducẽt mittat tabellionẽ aut aliã ꝑso
naz idoneam: vl si hoc iure ꝓhibẽte i cãu
nõ possit ꝑsonalit ipe vadat: vel si nõ dece
at ire aliũ mittat. Hoc explicite habet: ex̃
de iudi. mlieres. li. 6. 3º requirit etas. Naz
in ciuilibꝰ nõ admittit minor. 14. ãnis. 4.
q. 3. c. 1. In crimialibꝰ vo nõ mior. 20. vt
ibidẽ dicit. §. in criminali. v. itẽ in testimo
niũ. 4º requiritur discretõ: qꝛ nõ recipitur
ad testimoniũ furiosus siũ mẽtecaptꝰ. A
nisi tpe lucidi iterualli: vt in. §. nec furiosꝰ
de quo. j. B sicut nec ad iudicãdũ. 3. q.
7. §. tria. qꝛ nõ est ꝯpos sue mẽtis. ff. qui te
sta. fa. po. l. q testamẽto. §. nec furiosus. 5º
requirit fama. Nã infames a testimonio re
pellũtur: ex̃ de testi. cogen. ꝑterea. Nec ꝓ
dest pnia: qꝛ lz aias per pniaz saluare pos
simꝰ: infamiã tñ nõ posumꝰ abolere. 2. q.
3. c. hinc colligit. Naz ⁊ actus legitimi sũt
infamibꝰ intdicti: ex̃ eo. lz ex quadaz. ⁊ in
glo. ibidẽ. Et hoc intellige nisi ꝑus fuerit
in itegrũ restituti. 4. q. 3. §. itẽ in criminali
v. item. l. iul. 2. q. 3. ꝑuaricatorẽ. in fi. Itez
adeo dz esse testis sine oi infamia ꝙ si gra
uata fuerit eiꝰ opinio ad testimonium ad
mitti non dz: ex̃ de excep. deniq;. 2. q. 7. te
stes. ⁊ ꝑcipue in crimiali cã. ex̃. eo. testimo
niũ. Itẽ debz eẽ sine crimie Nã crminosꝰ
repellit ab oi testimonio ꝯdiu in crimine
ꝑseuerat. Si vo sit emẽdatꝰ nõ repellitur
in cã ciuili. A nisi eũ fuerit comitata infa
miaꝛ vl fuerit ꝑiurꝰ: vt i dcõ. c. testimoniũ

B Sz in crimínali talis repellit si de crie fuerat ꝓbus ꝓuicꝰ vel ꝓfessus: vl nūc per exceptiōez ꝓuincatur: vl ḡnata ē cuiꝰ opinio ꝑ eo q aliqñ sic fuit repulsus: aliter vero q emēdatus é recipit etiā in criminali. A ſ. cū decrimine agit ciuilit: vt in dcó. c. testimoniū. aliꝫ in criminali ēt post pniam repellitur si ꝓuincat: vt dctū est i dcó. c. testimoniū. B Hec oīa i ꝑdicto. c. testimoniū. cū his q ibi notātur. 6° regit fortuna ſ. an sit locuples vl egenꝰ vl lucri cā qd faciat: hoc iudici ꝓsideráduz est. 4. q. 3. testes v. itē testiū. 7 requiritur fides: qr infidelis cōtra fidelē nō admittit. 2. q. 7. si hereticꝰ 23. q. 4. ipsa pietas. A Ꝓo fideli autez bñ admittit testimoniū infidelis ꝙ fidelem. Et similit ꝑ infideli ꝙ infidelē: dcó. c. si hereticꝰ. B Hec ergo sūt ꝓncipalia i testibus ꝓsiderāda. Sūt et alia que dā ꝓsiderāda que hic stanz sequūtur. ꝓmo vz vtrū sit ūimicus eiꝰ ꝙ qué dat testimoniū vl amicꝰ eiꝰ ꝑ quo testificat. 4. q. 3. testes. v. ideoqz in ꝑsona: Itez obscuri t ignoti non admittūtur: vel solū admittūtur cū tormētis aut verberibus: vt in auc. eo. §. sācimus. A Et ibi pz: q hec obtinēt qñ ex aliqua ꝓiectura dubitat de corruptióe. B Itē nec executores negocioꝝ aut ꝑcuratores q in ipsa cā fuerūt actores vel rūsales: eē. eo. in sup. Immo etiā q fuit ꝑcurator vl aduocatus in ꝓxi iudicio nō recipiēt testē in cā appellatiónis: eē eo. Romana. li. 6.

Utrū qs possit admitti ad testimoniū i sua cā. Rñ. Mon: neqz ꝓncipalit neqz secūdario. C. eo. l. omnibꝰ. Uñ vēditor in cā rei vēdite non admittit ꝓ emptore: qr cā ꝓpria vēditoris esse videt: neqz vēditor in cā pignoris ꝑ creditore. ff. de app. l. ab executoꝛ. §. alio ꝑdēnato. Fallit hoc i legatarijs t fideicómissarijs q ferūt testimoniuz in cā testi cū agit de hereditate: nó de legatis t fideicómissis suis: bñ tñ possunt scribi t esse testes i eo testó in quo aliqd eis legatū est. C. ò testa. l. dictānbꝰ. Itē fallit in collegijs t corpibꝰ in qbꝰ singlares eoꝝ pson ꝑ cā vniuersitatis ferre pñt testimoniū. 14. q. 2. si p prudētiā. eē eo. isup. t. c. cū nūciꝰ. Et hoc ió: qr cāe vniuersitatis nó sūt singulorū: tsi cómodū ꝓtungat singulos: vt. 12. q. 2. q manūittit. Et itelige nisi fuerit actor: ei vel rūsales in ipsa cā: vt in ꝓcedēti. §. dcm est. A t ꝓbatin. dcó. c. isuper. Et idez qó in hoc. §. notatur in dcā. q. 177. B

Utrū in cā cōi duoꝝ alt admitti dcat ad testimoniū. Rñ. Nó. qr cā cōis duoꝝ: vtriusqz est: ar. ff. de rtu. nup. l. illō. Et idē in socio criminis t ꝓncipe. 4. q. 3. itē in criminali. v. item liberi. eē eo. c. veniēs. Nec ob. eē eo. qm. Nā illō est ꝑāle in cā denunciationis: vel ibi admittūtur socij criminis ad ꝑsuꝑ: eē de adul. significasti. Credit ēt socijs crimis in exemplū vt in crimine lese maiestatis: t hꝰ l. 79. di. sigs papa vuente 6. q. i. sigs cū mulitibꝰ. 25. q. 3. nemini. eē de confes. c. i. Idem in dicta. q. 177. B

Utrū parētes vel liberi possint ꝑ vel ꝙ se testimoniū ferre. Rñ. gnāliter p rectaz lineā ascēdētes vel descēdentes ꝑ vel ꝓxta se idonei testes nō sūt. 4. q. 3. §. itē in criminali. v. itē testis. t. v. itē parētes. ff. eo. l. testis. Idē est de mfe: sed tamē ābo parētes in casu admittūt ꝑ filio. ſ. cū qrit de etate vel naturitate: eē qui fi. sint le. trāsmisse. t. c. p tuas A Et in his. c. pz q hoc est verū nīsi certis idicijs t testibꝰ ꝙ rūm appareat. B Itez vbi agit de ipedimēto mrimonij róe ꝓsāguinitatis vel affinitatis: eē eo. quotiēs. Letez si agit an mrimonij sit ꝓtractum vl nó: tūc mr suspecta est si vir sit superior: eē. e. super eo. qué casuz hēs. ē. mrimōiū. 7. §. fi. Sūt aūt qdā ꝑsone que aduersus ꝓuictos suos testimoniū dicere nō cogūtur: vt aduersus socerū: generuz: vitricū: ꝓgenignū: sobrinū sobrinā: sobrine natū: eosqz qui i ꝓxi gradu sūt. Itē aduersus patronū t patronā: t liberos eiꝰ: vt. 4. q. 3. §. itez in criminali. v. item. l. iulia. Et alie etiā ꝑsone q ibidē ꝓpi tantur: q ꝓnāliter a ferēdo testimonio sunt exēpte. A Et ibi pñt videē q hēnt hoc agitare. Et idē qō in hoc. §. nō. i dcā. q. 177. B

Utrū testes, ꝑduci possint de domo actoris. Rñ. Nec de domo actoris nec accusatoris nec in cā ciuili nec crimiali testes, ꝑduci dēnt: qr eoꝝ testimoniū suspectū est. 3. q. 5. per totū. 4. q. 3. §. itē in criminali. v. itē etiā iure ciuili. Obs aūt ꝑdicti q repellendi sūt dēnt admitti si is ꝓxta qué ꝑducūtur coram testionio in alio iudicio sit vsus: nisi inimicitiaꝫ postmodū exortas docuerit: vl aliqō aliō legitimū post emergēs seu corruptionē: vt in ꝑdcō. §. itē in criminali. v. itē si qs testibꝰ. t. C. eo. l. sigs testibꝰ. A Idē in dicta. q. 177. B Nō q sacerdos nō ñ dz esse testis in ifris ꝓfectis totaliꝫ inē seculares i 4. q. 2. ☞☞. Hoc itellige de hoēstate t nō de necessitate. A Ibi dī ☞☞ sacerdotez

testimoniũ credibile hẽatur tamẽ in ipis se culi negocijs ꝓ ꝓficiẽdis jstris ad testimonium nõ rogentur: qz eos talib⁹ reb⁹ iterel se nõ ꝓuenit. Si aũt cuẽtu aliquo cãe interfuerit: t aliqd viderit vel audierint vbi nulle idonee seculariũ iueniant ꝓsone: ne vtal occultetur t mal⁹ vt bon⁹ estimet: in quidẽ tia, ꝓprij sit epi: vt aut coꝛã se t ꝓpetẽtibus iudicibus: aut aliter veritatez honoꝛifice teſtificentur. B

Estis. II. de nũero testiũ. Et q dẽ duo testes reglariter sũt necessarij: t sufficiũt. ff. eo. l. vbi nũerus. 4. q. 3. §. itẽ in crimiali. ỽ. itẽ vbi. A Jdẽ in sũ. li. 2. ti. 5. q. 178. fm Hosti. t Goff. B

Utrũ in aligb⁹ cãis sufficiat vn⁹ testis. Rñ. Lz cõter nõ sufficiat vt nũc dcm̃ é: tatur mñ testionio vni⁹ in his in gb⁹ alijs ꝓiudicij nõ iſert: puta si dubitat de aliquo an fuerit baptiçat⁹: vl an ecclia ꝓsecrata: de ꝓse. di. 4. puulos. t. c. cũ itaqz. Itẽ stat testimonio vni⁹ vbi de ꝓsẽu ptũ ita ꝓuenit: cũ t testimonio aduersarij stari possit. C. de fide cõmiſ. l. fi. Itẽ qñ qrit vtrũ aliqs sit emẽdatus de crimine stat testionio sacerdotis: eĩ eo testionũ. A Jbi nõ bñ hoc ꝓbat lz ex eo qz cũ in secreto ꝓfiteat alr ꝓbari nõ pót fm Hosti. t in dcã. q. 178. vbi etiã pz fz, cũ dẽ qd idẽ est de eo qõ segtur. B Itẽ in cõrectõe fraterna sup ꝑma coꝛrectõe charitatiua p vnũ solũ ꝓbat: qz nec alr pót: eĩ. c. i oi. A Jdẽ qõ. §. nõ. in. d. q. 178. fz Hos. Ray. t Host. B Jdez est qñ testiñ valet vni⁹ testimonio qñqz nllius: qñqz regrunt ples: vt. §. testiñ. i. §. 4. Itẽ lz vnus testis nõ faciat ꝓbationem facit tamen ꝓsũptionem: eĩ de suc. ab intes. c. fi.

Utrũ in aligbns regrant ples testes q̃ duo. Rñ. Jn mltis ples regrũt. Hã i testiũ ples regrũt: vt. §. testiñ. i. §. 4. Itẽ in donatõib⁹ cã moꝛtis regrũt gnqz testes. C. de donat. cã moꝛ. l. fi. t in codicill. C. de codicill. l. fi. i fi. Silr regrũt gnqz testes. A rogati: vt i dcã. q. 178. B qñ debitoꝛ vlt, ꝓbare solutũ debitũ qõ i scriptis fuit fciñ. C. eo. l. testiũ. A Et ibi pz q silr pót hoc ꝓbari p aliã scriptaz: t si illa scripta amissa fuerit: pt t amissio t soluto p pauttoꝛes testes, ꝓbari B Itẽ regrũt q̃tuoꝛ testes cũ dãt ad fpro bãdũ istrã: ar. eĩ de side istru. cũ Jo. Itẽ 3 q̃sdã psonas: vt i. §. se. dz. A Dcm̃. c. cuz Jo, nõ vi bñ, ꝓbare hoc ad qõ allegat: sed in ar. facit dicta. l. testium. B

Utrũ ꝑtra aliq̃s ꝓsonas requirat maiõ nũerus testium. q̃n. fm Tho. sc̃da sc̃de. q. 70. Sic. 2. q. 4. ꝓsul. A. i. eps cardinal fz glo. in. c. ꝓsul. 3. q. 4. t Goff. vt in dcã. q. 178. B nõ dãnetur nisi. 72. testib⁹: ꝓsbyter autẽ cardinal nisi. 44. testib⁹: diaconus cardinalis vrb Rome nisi. 28. testib⁹ subdiaconus acolythus: exoꝛcista: lectoꝛ ostiarius: nisi septẽ testib⁹. Et habet locũ specialiũ in epis: ꝓsbyteris: diaconibus t clicis ecclesie romane ꝓpter ei⁹ dignitatez: t hoc tripler rõne. ꝓmo quidẽ: qz in ea tales instituti debẽt quoꝛ sãctuati pl⁹ credatur q̃ multi testib⁹. 2° quia hoies gbẽt de alijs iudicare sepe ꝓpter iusticiam multos aduersarios hñt. vñ t nõ passim credẽdũ est testib⁹ 3 cos: nisi magna multitudo cõueniat. 3° qz ex ꝓdẽnatõe alicui⁹ eoꝛ derogaret in opinione hominũ dignitati t auctoꝛitati illi⁹ ecclie: qõ ẽ piculosũ q̃ in ea tolerare aliquẽ peccatoꝛẽ nisi valde publicũ de quo graue scãdalũ oꝛiatur A Predictis adde qõ dz in. l. i. ff. eo. l. q̃ iudices sufficiẽtem numerũ testiũ moderẽtur t eũ solũ numeruz testiũ quẽ necessariũ eẽ putauerit euocari patiãtur: ne effrenata ptãte ad vexãdos homines superflua multitudo testiũ ꝓtrahat. Et regulariter effrenata multitudo vi si excedit numerum 40. eĩ. eo cũ cãm. Qõ tamẽ videt reliqui arbitrio iudicis fm exigẽtiã cãe cũ sit ide terminatũ: eĩ de offi. del. de cãis. Et sentit glo. in dicto. c. cum causam. B

Estis 3° q̃tũ ad actũ testificã di. Utruz testis qui se ſcribit alicui negocie ꝑiudicet sibi. Rñ. Si sciens hoc facẽ ꝑiudicat sibi: ita q̃ 3 illo nõ pót postea reclamare: qz approbasse ꝑsumit Sec⁹ si ſcribit noie alieno: qz ꝓ hoc nõ videtur ſcire: vt nõt eĩ o his q̃ fiũt a p. ſine cõsen. ca. q̃to. A Clari⁹ hoc nõt glo. i. c. siqs ꝑsbioꝛ. eĩ de re. ec. nõ alie. etiã nõ. i sũ. li. 2. ti. 5. q. 177. vbi t addi. Et ex hoc colligo q̃ nõ fit ꝑiudiciũ alicui si aliqd fit eo pñte t nõ contradicẽte: nisi aliqõ signum debeat cõsensus assumi. B

Quotiẽs pñt testes, pduci. Rñ. Tres tñ, pducto el ficũ pñt i cãis ecclasticis vl ciulib⁹ sed nõ quarta nisi iuret q̃ nõ dicerut testificata. A Nec ꝓ se nec ꝓ aliũ: t q̃ nõ ꝓ dolũ vel per artẽ quartã õductõem

petat: ꝫ q; quos vult de nouo ꝓducere ꝓ
us habere nó potuit: eẽ eo. vltra tertiã. B
Quinta nullo modo ꝓcedit: eẽ eo. i cauſis
Et hoc intelligas niſi aliqs teſtũ i ꝑmis ꝓ
ductionib⁹ ipedit⁹ fuiſſ. nã ꝓbato ipedi
to ſine aliquo ſacramẽto dabit alia dilatio
ẽt cẽteſima ꝑm Inno. Et ſic itelligẽ eẽ e. vl
tra tertiã. A Jdẽ i ſũ. eo. ti. q. 179. ꝫ Ho
ſti. q clari⁹ ſic logtur. Et hoc iteligas ſi i ꝑ
ma ꝓductione ſcõa ⁊ tertia ꝓduxit aliquẽ
teſtẽ: als ſi impedit⁹ fuiſſet i ꝑma ſcõa ⁊ ter
tia, ꝓbato ipedimẽto ſine aliquo iuramẽto
dabit ſecũda dilatio: ſic ⁊ cẽteſima vl mille
ſima ꝑm domunum meũ Inno. quartuz.
Et ſic intellige extra eo. vltra. B

Quot ſũt q̃ tollũt copiã, pbãdi p teſtes
Rñ. ꝑm Hoff. Quamo:: vz publicato at
teſtationũ: eẽ eo. de teſtib⁹. ⁊. c. intimauit.
Jtẽ renũciatio ſiue ꝓclũſio: eẽ eo. ffrmitaſ.
Jtẽ quarta, ꝓductio: vt i ꝓcedẽti. §. Jtẽ nu
mer⁹ teſtũ effrenat⁹: eẽ eo ſignificauerũt.
⁊. c. cũ cãz. A. Jdẽ i dcã. q. 179. Et de h⁹ vl
tio dcñ ẽ ad fiñẽ ꝓcedẽt. c. i additione. B

Utz teſtis tenea⁹ iurare ⁊ q̃luter. Rñ.
Nullu teſti quãtecũq; religionis ſit credit
niſi iurauerit: eẽ eo. nup. Pót tñ remitti
iuramẽtũ de ꝓſeſu ptũ: eẽ eo. tuis. niſi i cã
mõnialiũ: q; tũc nec ꝓfeſſioni ꝓiugũ ſta
tur: eẽ de eo q cog. ꝓſan. vxo. ſue. ſuper eo.
Et iurabũt tactis ſacroſãctis euãgelijs ni
ſi eẽt eps q iurabit ſolũ, ppoſitis euãgelijs
eẽ de iura. calũ. c. ſi. A Jdẽ i ſũ. eo. ti. q.
181. ꝑm Hoſt. q ẽt idẽ dicit de ſacerdote. ſ.
q nó tãgat ſcã euãgelia urãdo ſiẽ nec eps
Ally aũt vt ibi pz dicũt hoc ſpãle i epo. Ue
ritas ẽ q ꝺ ipo tñ logt dcñ. c. finale. B

Sz qd dz teſtis iurare. ꝫn. Dz iurare
q dicet totã vitatẽ quã nouit de illa re. z. q
9. hortamur. ⁊ q nó admiſceat falſuz: nec
aliqd de ſuo adjiciat. z. q. 9. pura. Jtẽ ad
dit de quoz̃dã ꝓſuetudine q nulli pãdet
teſtimoniũ ⁊ hoc dñ. 4. q. 3. §. utẽ crimia
li. v. itẽ q falſo. eẽ eo. fraternitatiſ. A. Jdẽ
in dicta. q. 181. ꝑm Hoſti. B

Quid iurãt teſtes qñ, ꝓcedit ꝑ inglitõ
nẽ. ꝫn. Si fiat ingſitio ꝛ ꝓſonã ſingularez
de aliquo crimine: iurat teſtis q ſup illo di
cet plenã vitatẽ: eẽ de ſimo. licz Heli. Si
vo fiat ingſitio ſup ſtatu eccliẽ iurat dice
re vitatẽ ꝺ oib⁹ q̃ ſcit vl credit i ecclia ffor
mãda: exceptis dico occultis: eẽ de accu.
olum. Uel iurat q rñdebit vitatẽ ad ũerro

gata: eẽ accu. cũ dilectus. Et intellige q; oc
cultũ dz hic crimẽ qꝺ nó ẽ manifeſtũ vl de
quo aliqs nó ẽ ifamat⁹. Mã ſi de occultis
de q̃bus nó ꝓceſſit ifamia aliqd dixerit te
ſtes: nó valebit dictũ eoz̃. A Etiã ſi duo
vl plures ſciuerit crimẽ ⁊ iuramẽto affir
mẽt: vti. c. qꝺ ſequtur. B eẽ de accu. inq̃
ſitionis. vt ⁊ Tho. dicit i ſe. x. §. qui incipit
Utz hõ. A Jdẽ i ſũ. li. 3. ti. 31. q. 6. v. for
ma aũt. ⁊c. vbi ẽt addit ꝫ Ul. Occlta aũt
hic vocam⁹ nó ſolũ ſecreta ꝓfeſſionis: ſz ẽt
oẽ crimẽ de quo qs nó ẽ ifamat⁹. Sciẽdũ
tñ q ſi fiat inqſitio ſup certis caplis: tũc in
iuramẽto nó apponetur hec cla excepẽ oc
cultis. Sz cũ ifamia ꝓceſſerit ſpãlẽ de hoc
crimine determinato ꝫ numeꝛ dicent te
ſtes q̃d de hoc ſcũt vl credũt ẽt ſi ſit oc
cltũ dũmõ ñ ſciat ſolũ ꝑ ꝓfeſſionẽ. Ul ſi ali
qs ifamat⁹ ſit de fornicatione cũ hac mlie
re ⁊ ſup hoc fiat inqſitio. dz teſtis dicẽ ẽt ſe
cretas circũſtãtias q̃s nouit ẽt ſi juraut ſe
cretũ tenere. Dixi aũt inqt determinato ꝑm
numeꝛ: q; ſi ſolũ de ſpẽ criminis ẽ ifama
t⁹ tũc nõ dz teſtis reuelare occulta. Qñ au
tẽ gnãlis ſit inqſitio: tũc ſi de occultis de q
bus nó ꝓceſſit ifamia aliqd dixerit teſtes
nó valebit dictũ eoz̃: nec ille, ꝓpter hoc erit
puniẽdus: dicto. c. inqſitionis. Et ẽ ró diſ
ferẽtie: q; cũ ſup certis articlis inqritur vl
cõmittitur iquiſitio ſcitur ꝓceſſiſſe ifamia:
ſed non ſic in generali inquiſitione. B

Utz liceat teſti aliqd recipe. ꝫ°. ꝓ. 20
ferẽdo teſtimonio nihil dz recipe. 14. q. 5.
nó ſane. niſi tñ expẽſas ab eo q cũ, ꝓducit.
4. q. 3. vẽturis. Et ſi accepit turpiũ accepit
⁊ reſtituet ei a quo accepit: niſi ille dederit
ad corrũpẽdũ teſtẽ: tũc. n. dz dari ei i cui⁹
iniuriã acceptu. A vl paupib⁹ ꝑm Ray.
Hoſt. aũt dicit q ſi pecuniã accepit vt vz
teſtimoniũ dicẽt dz hoc paupib⁹ erogare:
vt i ſũ. e. ti. q. 188. Hoc pót itelligi q̃n dás
nó redumit vexationẽ ſuã: q; nó regrebat
a teſte. Et de hac materia latius dictuz eſt
ſ. reſtitutio. i. §. 13. in additione. B

Qualiꝫ teſtis deponẽ debeat. ꝫn. Teſtis
tãꝑ cõis ꝓſona dz dicẽ purã vitatẽ quaz
ſcit ſup facto nulla adiecta falſitate. z. q. 9.
hortamur. 4. q. 4. nullus. 14. q. 5. nó ſane
nã ⁊ ſic iurauit: vt. ſ. in. 6. §. dictum ẽ.

Quid cũ teſtis nó ẽ de fcõ cert⁹. Rñ.
ꝫ Tho. ſcõa ſcõe. q. 70. i teſtimonio feren
do nó dz hõ ꝓ certo aſſerẽ id ꝺ quo cert⁹

nō ē: ſz dubiū dz ſub dubio p̄ferre: ⁊ de quo cert⁹ ē, p certo aſſerere. Sz q̄ p̄tigit ex labilitate humane memorie q̄ qſ⁹ reputat ſe q̄ſq̄ certū de eo qđ falſū ē: tō cū aliquis cū debita ſollicitudine recogitās eſtimz ſe certū eē de eo qđ falū ē nō peccat mortaliʰ aſſerēs: q̄ñ dic̄ falſū teſtimoniū p ſe ex ītētione ſz p accīs ꝺ id qđ itēdit. A Idē i ſū. eo. ti. q. 183. B Propt̄ hec ⁊ hʰ ſolēt teſtes interrogari vñ ⁊ quō ſciāt: ⁊ ſi interrogati de cā ſcie nō dicāt: ñ valebit teſtimoniū. 4. q. 3. §. itē ſola. ⁊. 24. q. 3. ſi habes. ⁊ in auc. de teſtibʰ. §. ⁊ lz dudum.

Utr̄ hō teneat ad teſtimoniū ſerēdū. ℞n. ꝑm Tho. vbi. ſ. Diſtiguēdū ē: q̄ ſi teſtimoniū alicuⁱ ſubditi regnī auctoritate ſupioris cui obedire tenet: tūc ſigdē regrat ad liberādū hoiez ab iuſta morte: ſeu q̄cūq̄ pena: vel falſa iſamia: vel aliquo dāno: teneť hō ad teſtificādū: ⁊ ſi ei⁹ teſtimoniū nō regrat teneť facē qđ i ſe ē vt vitatē denūciet alicui q̄ ad hoc poſſit, pdeſſe. Unde i ꝑs Eripite pauperē ⁊ egenū de manu peccatoris liberate. Et, pū. 24. Erue eos q̄ ducūtur ad mortē. Et Ro. ꝑmo: Digni ſūt mōte nō ſolū q̄ facūt: ſz ēt q̄ conſentūt facientibʰ. Uñ dic̄ glo. Loſētire ē tacere cū poſſis arguere eos. Sup his vo q̄ ptinēt ad pdēnationē alicuⁱ nō teneť aliqs ferre teſtimoniū: niſi cū a ſupio: e cōpellit ꝑm ordinē iur̄: q: circa hoc ſi vitas occlitat nulli ex hoc ſpāle dānū naſcit: ⁊ ſi imineat ꝑiculū accuſatori nō ē curādū: q: ipſe ſe i hoc ꝑiculū iecit. A Idē i ſū. eo. ti. q. 184. Et p̄dictus cō. Ray. cuⁱ⁹ ēt dcīn ſuit qđ ſeq̄t. Et ibi pz qđ clariʰ addit q̄ cū pp defectū, pbationū qs videt, primū rē ſuā amittē: ēt ꝑulegiate ꝑſone vl ſacerdotes cogēdi ſūt vitatem dicere. 14. q. 2. cū. §. ſi talis ē cā i q̄ liceat eis teſtimoniū ferre. Uā nō licet i cā ſāguinis Cō. Al. Et addit glo. Ray. q̄ i odioſis exceptionibʰ vel criminibʰ nō ꝓſueuerūt teſtes cōpelli paſſim: lz q̄ñq̄ cōpellātur: vt i ingſitionibʰ. B Ad hec p̄dicta pōt facē xj. q. 3. q̄ſq̄. Et i caſu p̄dicto de dāno etiā ſacerdotes ⁊ alij clerici ⁊ religioſi teneťur 14. q. 2. cū. §. Sz nō teneťur ſi talis ē cauſa in qua nō liceat eis ferre teſtimoniū: vt in cā ſāguis: vt dcīn ē. ſ. homicidiū. 4. §. i.

Utr̄ liceat homini teſtimoniū ferre de his q̄ ei i ſecreto cōmiſſa ſūt. Rñ. ſz Tho. ſcō a ſcē. q. 70. De his q̄ cōmiſſa ſūt homini i ſecreto p ꝓfeſſionē nullo mō dz teſtimoniū ferre: qa hʰ i nō ſcit vt hō: ſz tāq̄ miniſter dei: ⁊ manus ē vinculū ſacri quolibet hoīs p̄cepto. Circa vo ea que alr homini ſub ſecreto cōmittunť diſtinguēdū ē. Quēq̄. n. ſūt talia que ſtatiz cū ad noticiaz hominis venerit hō ea manifeſtare teneť: puta ſi ptinēt ad corruptionē mlitudinis ſpiritualē vel corporalē: vl in graue dānū alicuⁱ⁹ ꝑſone: vel ſi aliqd aliud eſt hʰ i qđ ꝺgs teneť, ꝓpalare vel teſtificādo vel denunciādo. Et ꝺ hoc debitū obligari nō pōt p ſecreti cōmiſſū: q: in hoc frāgeret fidē quā alteri dz. Quēq̄ vo ſūt talia que gs, pdere nō teneť: vñ pōt obligari ex hoc q̄ ſibi ſub ſecreto cōmittūtur: ⁊ tūc nullo mō tenetur ea, pdere ēt ex p̄cepto ſupioris: q: ſecretuz ſeruare ē de iure nāli: nihil aūt pōt p̄cipi hōi ꝺ id qđ de ſe ē nāle. A .i. qđ ē ō iure nāli: vt i ſū. e. ti. q. 185. vbi hec notātur. B

Utr̄ diſcordia teſtū infirmet teſtimoniū. Rñ. ꝑm Tho. vbi. ſ. Diſcordia teſtū i aliqbus ꝓncipalibʰ circūſtātijs q̄ variāt ſubſtātiā facti: puta i tpe vl loco vl i ꝑſonis de qbʰ ꝓncipaliʳ agit: aufert efficaciam teſtimonij: q: ſi diſcordāt i talibʰ videť ſingulares eē i ſuis teſtimonijs ⁊ de diuſis factis log: puta ſi vnⁱ⁹ dic̄ hoc ſcīn eē tali tpe vl loco: alius alio tpe vl loco: nō videnť ō eodē ſcō log. Nō tñ p̄iudicat teſtimonio ſi vnⁱ⁹ dicat ſe nō recordari: ⁊ alius aſſerat determinatū tp̄s vl locū. Et ſi i talibus oīno nō diſcordauerit teſtes actoris ⁊ rei: ſi ſint eq̄les numero ⁊ pares dignitate: ſtat, p reo: q: iudex facilior dz eē ad ſoluēduz q̄ ad cōdēnandū: niſi forte i cāis fauorabilibus: ſicut in cauſa libertatis ⁊ huiuſmodi. A vt ē ēt cā matrimonij vel ⁊ teſti: ex ō ſen. ⁊ re iudi. c. fi. Si vo teſtes ſint ineq̄les: tē iudex inq̄ret vitatē ꝑm ꝓditiones q̄ ſtatim ſubſequūtur. ℞ro quo facit. 4. q. 3. §. itē in criminali. vel itē teſtū. B Si vo teſtes

eiusdē ptis dissenserint: dz iudex ex motu sui animi pcipe cui pti sit stādū: vel ex numero testiū: vl ex dignitate coꝝ: vel ex pdi tione negociꝫ ꝛ dictoꝝ. Multo aūt magis vni⁹ testimoniū repellit si sibipsi dissideat interrogat⁹ de visu ꝛ scia: nō aūt si dissideat interrogat⁹ de opinione ꝛ fama: qz pt fm diuersa visa ꝛ audita diuīsimode mot⁹ esse ad rūdēdū. Si vo sit discordia testimonij i aliqbus circūstātijs nō ptinētib⁹ ad substātiā facti: puta si tps fuerit nebulosū vel serenū: vl si dom⁹ fuerit picta aut nō: vl aliqd h⁹: talis discōdia nō piudicat testimonio: qz hoies nō ꝓsueuerūt circa talia multū solicitari: vñ facile a memoria elabūtur gnīmo aliqua discordia in talib⁹ facti testimoniū credibili⁹: vt dicit Ch⁹ysо⁹. super Matth. quia si i oibus ꝓcordarēt ēt minimis: viderētur ex dicto cūdē fm monē, pferre: qđ tñ pmdētie iudicis relingitur discernēdū. Ad ꝓdicta ēt latis ꝛ diūsis vbis nōnī i sū. e. ti. q. 186. Fz Ul. ꝛ Host. vbi etiā addit q testis pōt corrigē dictū suū incōtinēti: nō aūt ex intuallo: eī de testi. cogē. pterea. Jtē q si ad reꝓbādū dicta poꝝ testiū iducātur scōi testes: oz iſtos scōs plures eē ꝛ lōge meliꝰs fame q̄ sint pmi: qz p⁹ publicationē attestationū magis ꝓsumit de subornatione testiū q̄ ante: eī de, pbatio. licz. §. vlti. Jtē q si neuī possidet rez: ꝛ vterqz petit eā ab aliquo exneo: ꝛ testes iā dicto mō sūt pares diuidat res si pōt: sicut fuit iudicū Salomonis inē meretrices. 3. Regl. 3. ꝛ eī ꝺ ꝓsūptioni. afferte. Sz si nō pōt diuidi pōt iudex ꝑficare ꝛ dare cui vult: ar. eī de paro. c. i. Jtē q si testes ꝺ dicūt instrō sēp testes ꝓualēt instrō nisi i his q̄ meli⁹ ꝓbātur p instrumētū q̄ p testes: vt sūia lata: ꝛ arbitriū: ꝛ cōmissio fcā iudicib⁹: ꝛ nisi i iuētario publice ꝓfecto ꝺ qđ ñ admittūtur testes: ꝛ nisi i istrō i quo mlier ꝓfuerit se recepisse pecuniā, p fideiussiōe. C. ad vlleia. l. ātique. Sz certe ista lex ñ vi, pbare id ad qđ allegat. Bñ aūt vi q q° ad acta iudiciaria istrumēta ꝓualeāt testib⁹: cū dicta acta de necessitate debeāt i scripti redigi. Bñ soli testes ad coꝝpbationē sufficere nō videnī: eī de, pbatio. qñ. Jtez in d. q. 186. dī fm eosdē: q oz ad mīn⁹ q per q̄tuoꝝ testes reꝓbeē instrm: qz instrm obtinet vicē duoꝝ testiū: ꝛ tabellio equipollet vel est maior vno teste. B

Quid de teste falso. Rñ. fz Tho. secūda scōe. q. 70. Peccat mortaliꝫ inq̄tū periurus ē ꝛ inq̄tū facit ꝺ iusticiā ꝺ quo ē ſpeciale ꝓceptū i decalogo. Et talis indubitāter tenet ad restitutionē oiuz q̄, prim⁹ eius amiserit p ei⁹ testimoniū. 14. q. 5. nō sane. ꝛ. q. 6. si res aliena. ꝛ. 2. q. 1. notū. Al. Deli⁹ fac. c. fi. eī de iureurā. Et ꝓdictis con. Ray. ꝛ Host. vt i sū. co. ti. q. 187. B

Jmor vtz sit pctñ. Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. 175.

Timoꝝ pctñ ē fm q ē ioꝛdinat⁹ ꝛ put. s. fugit qđ nō ē fm rōnē fugiendum. Hec aūt ioꝛdinatio timoris q̄ndoqz ꝓsistit in solo appetitu sēsitiuo nō supueniēte ꝓsensu rōnalis appetit⁹: ꝛ sic no pōt esse pctñ mortale sz solū veniale. Q̄ndoqz vero ioꝛdinatio timoris ptingit vsqz ad appetitū rōnalē q dī volūtas: q̄. s. voluntas refugit aliqd ex libero arbitrio nō fm rōnē: ꝛ talis ioꝛdinatio timoris quādoqz ē pctñ mortale: quādoqz veniale. Si. n. qs ꝓpt timorē quo refugit piculū mortis vl qōcunqz aliud tpale malū sit dispos⁹ vt faciat aliqđ, phibitū vel ptermittat aliqđ qđ ē ꝑceptū i lege diuina: tal timoꝝ ē pctñ mortale: alioquin veniale. Al Jdē in sum. li. 3, ti. 34. q. 262. B

Utz aliqs timoꝝ excuset a pctō. ſc° fz Tho. vbi. s. Sicut ꝓtectū ē timoꝝ intātuz hz rōnē peccati inq̄tū ē ꝺ ordinē rationis Rō aūt iudicat q̄dā mala magis eē fugiēda q̄ alia: sicut magis ē fugiēda mors coꝛporalis q̄ amissio rez. Q̄ñ sigs ꝓpt timorē mortis latronib⁹ aliqd, pmutet aut daret excusaret a pctō qđ icurreret si sine causa ptermissis oīb⁹ bonis pctoꝛib⁹ largiret Stigs vo icurrat mala magis fugiēda: vt puta mala aīe. i. pctā: fugiēs mala coꝛporis puta flagella vel mortē: aut mala exteriora rez: puta dānū pecunie. Al ēt magis q̄ dānū coꝛporis: qz magis sūt timenda mala aie q̄ coꝛporis: ꝛ mala coꝛporis plus q̄ extrinseca rez: fm eū. Tho. i sū. e. ti. q. 263. vb i hec notātur. B nō excusat totaliꝫ a pctō diminuit tñ pctñ: qz mun⁹ volūtariū ē. nā ex timoꝛe imponit q̄si q̄dā necessitas. Q̄ñ phs h⁹ i q̄ fiūt ex timoꝛe dicit eē nō simpliciter volūtaria sz mixta ex volūtario ꝛ involuntario.

Utz timiditas sit pctñ. Rñ. fz Tho. scōa scōe. q. 126. Jntimiditas pōt ꝓtingē

triplicit. Uno mō quādo gs minus timet morte cū debeat: vl aliq̄ mala tpalia ppt hoc qđ min⁹ debito amiet bona eis ꝟia: ſz q̄ nihil eor timeat non pōt ex tali defectu amoris ꝓgere. Al ſz ex causis ſb̄ ſequēti b⁹: vt i ſū. eo. ti. q. 264. vbi hec nō. B 2° pōt timiditas ꝓtigere eo q̄ gs eſtimat mala oppoita bonis q̄ amat ſibi ſupuenire nō poſſe. Nō quādo ꝙtigit ex ſuperbia aī de ſe pſumētis t aliōs pōtēnētis: ſz q̄ dī Job 41. Fact⁹ ē vt nullū timeret: oē ſublime videt. 3° ꝓtigit ex defectu rōnis: ſicut phs dicit. 3. ethicor. q̄ celte pp ſtulticiam nihil timēt. Unde p3 q̄ eſſe ipauidū ē vitioſū: ſiue cauſet ex defectu amoris: ſiue ex elatiōe aī: ſiue ex ſtoliditate: q̄ tñ ſtoliditas excuſat a pcō ſi ſit oino inuincibilis. De materia timoris quere. j. vis. t. ſ. metus.

Ormeamētū Tomeamēta dicūtur i qbus mlites ex ꝺdicto ꝓueniri ſolent: et ad oſtētationē virū ſuar⁹ t audacie temere: ꝓgredi: ex eo. c. i. Al Unde mortes hominū t aiar⁹ picula ſepe ꝓuenūt: vt ibi. Et ſic vi q̄ q̄libēq̄ fiat talis periculoſus cōgreſſus ad oſtētationē virū vocet a iuſ tō neamētū lz forte i dūbus pnb⁹ dūſimode nūcupet. Hā nō ē curādū de vocabul' ſed de reb⁹ t de rōne legis: vt i. c. itelligētia. ex de ẏbo. ſig. cum etiā i penalib⁹ ꝓcedatur ad ſimilia vbi eſt eadē ratio: vt. ſ. ſortilegium. 2. §. 7. in additione. B

Utr tomeaméta facē lit pctñ. Rñ. fz Buil. Tales mortalr peccāt q̄ faciūt ꝺ ꝓhibitionē eccle: ex eo. c. i. Si aūt nō eſſēt ꝓhibita t fierēt cā diſcēdi vſū armoū ad ipugnādū ifideles: t ob deſēſionē pūe: vel reipublice nō cēnt pcā. Sed itelligē fm Ho. q̄ phibēda ſūt quādo mortes t cor por⁹ t aie iminēt i eis. Nā ꝟz cogitari hoc euenire poſſe. ff. ad. l. aq̄l. l q occidit. §. in hac. t. ff. locati. l. ſiqs domū. Et ludus nō xi⁹ in culpa ē. ff. ad. l. aq̄l. l. nā ludus. Et ſi qs eos ludos appellet ex qb⁹ crimia oriuntur: vt i. pemo. ff. circa fi. Al Propter has cauſas ſatis p3 q̄ hec de ſe illicita ſūt etiā ſi ab eccliā non phiberētur: vt t ſentit Hoſti. t Goff. lz Buil. aliud dixerit: vt in ſum. li. 2. ti. 2. q. 2. B

Que pena pugnātū i tomeamentis. Rñ. fm Ray. Pena ē q̄ ſi aligs. Al. ſ. q̄ exercet tale tomeamētū: vt i ſū. eo. ti. q. 3 vbi hec habēt. Idē vl t ſi nō exerceat ꝟz auxiliū i illo pſtet ſcu eius exercitio in aliquo ſe imiſceat: vt i. §. ſe. B ibi aliquē ce ciderit ēt caſu reus homicidij t irregularis erit: q̄ ludus tal' noxius ē t illicitus: t ió q̄cqd ex eo ſequr iputādū ē: ar. ex de ꝓſump. c. i. t ex de homicidio. c. ſi. Itē q̄ in tomeamēto moꝛtur nō ꝺz i cimiterio ſepeliri: vt. ſ. ſepultura. 4. §. pmo.

Quid de his qđ tomeamenta accedūt aīo pugnādi nō tñ ip̄i pugnāt lz alīq ibi occiſi fuerint. Rñ. fm Goff. Nō oꝛ tales ad oꝛdines ꝓmoueri eo q̄ ad rē ꝺdēnatā t, phibuā acceſſerī. Jō ſ. Jo. Al. Idē i ſū. e. ti. q. 4. Uf tñ q̄ cū talib⁹ poſſit eps diſpēſaf: vt p3. ſ. bellū. 2. § 2. i additiōe. B

Ranſactio ē de re dubia lite icerta nec dū finita nō ḡtuita pactio. ff. e. l. j. Al Idē i ſū. li. i. ti. i. q. 1. fm glo. Ray. B Lītē aūt itelligas pſentē vel futurā: q̄ etiā ante lītē pōt fieri tranſactio. ff. de condi. in de. l. eleganter. §. ſiquis poteſt.

Utr tráſactio ſit licita i ſpūalib⁹. Rñ. fm Jnno. Licita ē dūmō ex vtraq̄ parte tñ ſpūale t nō tpale inueniat: ex e. ſtatuimus. t. c. decēto. ex de deci. ex multiplica. t c. ſuggeſtū. ex de rer. pmu. ad qōnes. Idē i būficijs ſi petātur iure ptās: puta q̄ vna eccliа petit ab alia pbēdā quā dicit ad ſuā collationē ptinere. Sz ſi aligs clericus petat ſibi bñficiū nō ē licita tráſactō ēt ſi vtriq̄ deſ ſpūale: ex eo. ꝓſtitut⁹. Lōpoſitō aūt inuenire pōt: ex eo. ſup eo. tal' ſ. q̄ ille cl̄ icus qui ius non habet vel non habere creditur penitus renunciet iuri ſuo ſine aliq̄ damnatione: vel etiam q̄ ius habens recipiatur in canonicum ſine damnatione. Al Hoc eſt q̄ dicta compoſitio ſit amicabil' t gratuita: vt in dicto. c. ſuper eo. Et idem qđ hic notat in ſum. li. i. ti. 15. q. 44. vbi t addit fm Hoſti. q̄ ſi dicta amicabilis cōpoſitio fiat ſine auctoritate iudicis pſonal eſt t cum perſonis extinguitur. Si autem fiat cum iudicis auctoritate realis eſt niſi per iudicem aliud dictum ſit: ex eo decet ro. Item q̄ tranſactio aliquādo ponit ꝓ amicabili compoſitione: ex eo. ex lr̄is. t. c veniens. Itē q̄ lz cōpoſitio auctoritate ſu periorꝭ facta teneat mero iure: tamen reſtituetur eccleſie ſi ex hoc grauiter ledatur ar. extra de reſti. in inte. c. primo.

Transitus. siue trãsla⁹ Qui h⁹ de causis potest clericus sciaris trãsire de vna ecclesia ad aliã. ℔n. fm Ray. Trib⁹ de cau sis. primo. s. cã necessitatis: puta pp hostes t h⁹i: t in hoc casu etiã sigs auctate ppria trãseat nõ punit cũ cãm hẽat. Et cessãte ne cessitate dz recuparе eccliam suã. 7. q. 1. pa storalis. 2⁹ cã vnitaſ. 1. qñ pót eẽ magis vti lis in alia eccliã: t tũc pót trãsire auctate su piorũ. 7. q. 1. mutatiões. t trib⁹. c. se. 3⁹ cã humilitans siue scitatis: puta cũ transit ad religionẽ: t tũc postq̃ pfessus est non pót peti ẽ prima eccliaz aut redire ad sclm. 7. q. 1. h neq̃q̃. ℣ Idẽ in sũ. li. 3. ti. 28. q. 1. ℟

Quid si cleric⁹ cã cupiditatis vel ãbi tiõis temẽ trãsit de vna eccliã ad aliã. Rñ. Debet carẽ vtraq̃z. s. habua t ãbita. Pri ma: qz supbe cã pcẽpsit. Scda: qz eã auare pcupiuit. 7. q. 1. sigs eps. t. §. ãbitionis. eẽ de transla. ℞to. Sed tamẽ eccliã potest cum repetere. 7. q. 1. non oportz. 2. c. siquis vero. ℣ Idem in dicta. q. 1. ℟

Quõ qui hz beneficiũ cũ cura si recipit simile vacat pmũ: hés. s. beneficiũ. 1. § 4. Quõ etiã teneat cleric⁹ siue platus i beneficio residere: hés. s. residenna. §. 1. t. s. cleric⁹. 1. §. fi. ℣ Et adde q cleric⁹ sine l nia trãsiẽs seu in bñficio nõ residẽs pnt tenet dz ipso bñficio puari si admonit⁹ se nõ cor rexerit: eẽ de cle. nõ re. c. relatũ. t nõ. in. d. q. 1. fm Hosti. Qõ est itelligendũ excepto cãu de quo. s. pxic: vz qũ trãsit t capit aliã eccliã cã cupiditatis: in quo nõ vi necessaria admonitõ vt pactũ est. ℟

Quõ trãseũdũ sit de vna eccliã ad aliã. Rñ. fm Ray. Si est eps nõ pót trãsire sine expssa lnia pape. 7. q. 1. mutatiõnes. siue sit pcerat⁹ siue elect⁹ t pfirmat⁹: eẽ de trans la. iter corpalia. Si vo sit iferiõ t trãsit ad aliã eccliam eius dẽ epat⁹: sic sufficit tacitus psensus epi: ar. 33. q. 5. qui vxorẽ. Si vo ip se inbest iferiori plato t trãsit ad eccliã nõ subditã illi tũc pfẽsus expssus regrẽd⁹ est ar. 58. di. c. 2. t. 9. q. 3. pquestus. Cũ aũt trã sit ad eccliã alteri⁹ epat⁹ necessarius est ex pssus psensus epi: t etiã alius si hz alium ẽ. se pter eps. 7. di. p totũ. 85. di. florentinũ. 7. q. 1. eps de loco. eẽ de renũ. admoneri. ℣ hoc. c. nõ vi ibi hẽri. Et idẽ qõ i hoc. §. nõ in sũ. eo. ti. q. 2. vbi etiã pz q id qõ fegt fu et dcm glo. Ray. ℟ hodie tñ de pscietudi ne lnia nõ petit. Porro de trãsitu vnius re ligionis ad aliã hes. s. religio. 5. p totum. Nõ q q trãsit de vna eccliã ad aliã õ mino ri ad maiorẽ trãsit dz. 93. di. legum⁹. eẽ de trãsla. c. i. Et tũc aligs platus dẽ trãslat⁹ cũ est pfirmatus t obtinuit corpalẽ possessio nẽ. 21. q. 2. sigs eã trãslat⁹. t ibi hoc nõ. glo. ℟ Et tũc. nihil dz hẽ cõe cũ pnori eccliã vt ibi dz. Secus si nõ hz corpalẽ possessio nem. 93. di. siqui epi. Et de hoc etiã extra de elec. cum in cunctis.

Reuga. Qui tpe treuge bona sua p mare vel p terrã auserũt saracens: rapinã cõmittũt t ad restõez tenent: t possũt puniri a principe cuius trengã frãgũt: qz fides ẽt hosti fuãda c. 23. q. 1. noli. 22. q. 4. inocẽs.

Tutela. Triplex est tutela. s. testãria: vt qñ pater dat tutorẽ filio in testõ. Itẽ legitia vt que defert a lege: vt cũ null⁹ est tutor p testm̃ tũc qui pmo loco dz succedẽ huic ab itestato tenet suscipẽ tutelã h⁹i. Itẽ datiua vt qñ nullo tutore dato in testõ: vel nõ extant⁹ pximi agnati ad tutelã idonei iudex ex officio suo dat tutorem. Et durat tutela vsq̃z ad completum. 14. annum pupilli: t ide incipit cura: que durat vsq̃z ad. 25. annum. ℣ Dicta differentia tutelarum ponitur etiaz in sum. li. 2. ti. 8. q. 2. fm glo. Ray. t hec materia late tractatur: in insti. de tute. per totum cum multis sequentib⁹ ti. vsq̃z in finem primi libri. ℟

Utrum clerici teneantur suscipere aliquã tutelam. Rñ. fm Jo. di. 86. c. ii. Mul lam coguntur recipere: legitimam tamen possunt recipere si volunt: vt in dicto. c. fi. Et est hoc pmulegiũ clericorũ q̃ hz possunt succedere alicui ab intestato: non tamen te nentur recipere tutelam: hz in laicis aliud obtineat. C. de legit. tuto. auẽ. sicut hereditas. ℣ Predicta nota. glo. in dicto. c. fi. Notantur etiam in sum. in dicta. q. 2. fm glo. Ray. Glo. etiam in dicto. c. fi. dicit q clerici non possunt testamentariaz. n. c dationem recipere per. c. Cyprianus. 21. q. 3. quod bene facit. ℟

Utrũ eps vel monach⁹ possit recipere tutelã. Rñ. fm Jo. vbi. §. Eps vl mõach⁹ etiã volẽs nõ potest recipẽ tutelam legitimam: vt in auctẽ. de sanctiss. episcopis. §. deo aũt amabiles. Vel dic q illa auctẽtice

derogat p illud decretū: di. 86. puenit. ita q si velint possint recipere legitimā: sz nō datiuā vel testamētariā. Sed ad tutelam cōmunē miserabiliū psonaꝝ oēs clerici vel mōachi tenētur: vt in dicto. c. puenit. ꝛ. 88 di. c. i. ꝛ. c. eps gubernationē. A Ibi dī Episcopus gubernationez pupilloꝝ ꝛ viduaꝝ ac peregrinoꝝ nō per seipsū sz p archipresbyteꝝ aut archidiaconuz agat. Et hic tex. facit q episcop⁹ nō pōt admīstrare tutelā etiā legitimā p seipsū. Et ita pōt itelligi dictus. §. deo autē. per alios autem sic. Et ita intelligat. c. peruenit. vbi etiā gl. notat que ꝛ in isto §. habētur, notātur etiā in dicta. q. 2. fm Ray. Et addit glo. ei⁹ q monachi seu alij religiosi possūt recipe tutelā miserabiliū personaꝝ ꝛ etiā legitimaz de consensu tamē prelatoꝝ suoꝝ: ꝛ nō als. 12. q. 1. non dicatis. B

Urpe lucꝝ vide. s. elyna pmo. §. vlti. ꝛ s. restitutio pmo. §. antepl̄t. A ꝛ ibi de hoc latius in additione. B

Ana gloria regre. s. glia vana. Itē de vestibus. j. vestis. A ꝛ latius. s. ornatus in additione. B

Asallus dicitur ille q habet feudum ab aliquo vt supra feudum.

Elatio uirginum vide j. virginum consecratio. §. pmo.

Enatio vtꝝ sit licita. Rñdeo fm Hosti. Uenatio si fiat tēpore quo debent homines esse in ecclia ꝛ orare: ē oibus intdicta. 86. dis. §. an putatis. de ꝯsecra. di. 3. irreligiosa. ꝛ dist. 5. ieiuniū. Et intellige nisi esset necessitas: vt si fames vrgeret vel bestie vastarent hoies vel segetes. C. de fer. l. 3. A. Id ī sum. li. 3. ti. 29. q. 12. fm Host. B Alijs aūt diebus licita ē laicis. A. s. p carnibus ꝛ pellibus habēdis: als nō fz Ray. ꝛ Goff. vt in dicta. q. 12. B sed clericis illicita: tamē causa sanitatis ꝛ recreationis esset licita nisi eēt nimis frequētata aut clamorosa: ex de cle. vena. c. pmo. ꝛ. 2. A In his. c. ꝛ in. c. pmo. ex ne cle. vl mona. satis claret q omnib⁹ clericis indifferēter venatio interdicitur siue cū canib⁹ siue cū auibus: licet aliq senserit sine iuris tam̄ auctoritate q clici qñqz possēt cā recreationis venari: vt i dicta. q. 12. B Epis vero oīno phibita ē: vt ibidē nota. plura ꝯ venatores clericos. 86. di. c. q venatorib⁹. ꝛ c. se. A Dic clarius vt nōt glo. 86. di. qui venatoribus sup vbo venatoribus. qd et positū est. s. serie. §. 6. in additione. Predicta etiā tanguntur in dicta. q. 12. B

Utꝝ serui teneātur obedire dñis venari volētibus tpibus phibitis. Rñdeo fm Guil. Nō tenētur serui obedire dñis in rebus illicitis: quale ē hoc ꝯ illud: Primū q rite regnū dei. Idē i sū. eo. ti. q. 13. Ut tam̄ q excusent a peccato in talibus si cogunt per instrumētū: vt. s. serie. §. 8.

Enditio Utꝝ liceat vendere arma venena: ornamēta: taxillos: scachos: serta ꝛ h⁹ modi: vide. s. negociatio. §. 5. ꝛ sequētib⁹. De auro alchimicho. s. emptio. §. 5. i medio. De vēditione facta sub mō vel sb cōditione. s. donatio. i. §. 5. Utꝝ liceat emere vel vēdere nūc ad certū terminū dande rei vel dādi pcij: ꝛ multa talia: vide. j. vsura. 3 per totum. ꝛ. s. emptio.

Eneficium vide. s. maleficium. ꝛ supra sortilegium secundo.

Eniale peccatum vide supra peccatum. 3.

Erberatio vide supra percutere.

Estis Utꝝ circa extiorē appatū vestiū siue alioruz h⁹ i possit eē vt⁹ ꝛ viciū. Rñ. fz Tho. scda scde. q. 169. In rebus extiorib⁹ pt eē pctm̄ imoderātie duplr. Uno mō p cōpationē ad ꝯsuetudinē hoiuz cū qb⁹ aliqs viuit. Uñ dic Aug. 3. ꝯfes. Que ꝯ mores hominū sūt flagitia, p moꝝ diūsitate fugiēda st: vt pactū int se ciuitat ꝛ gētis ꝯsuetudine vl lege firmatū: nulla ciuis aut pegrini libidie violet. Turpis ē. n. oīs ps vniuerso suo nō ꝯgruēs. Alio mō pōt eē imoderatio ex iordiato affectu mētis: ex quo qñqz ꝯtigit q hō nimis libidinose talibus vtat ꝛ hoc siue fm ꝯsuetudinē eoꝝ cū qb⁹ viuit siue ēt pter ꝯsuetudinē eoꝝ. Cōtigit autez ista iordinatio affect⁹ triplicit q̄ztū ad sup abūdātiā. Uno⁰ per hoc vt hō ex supfluo cultu vestiū gliaz hoiuz q̄rat: put. s. vestes

ꝛ alia huiusmodi hominí ptinẽt ad ornatũ quẽdã. Vñ Greg. dicit i homilia: Sunt nónulli q cultú subtilũ ꝓciosarũq; vestiũ nó putãt eẽ peccatũ: qđ vꝫ si culpa nó essꝫ neq; q̃ sermo dei tã vigiláter exꝑmeret q̃ diues q torq̃bat apud iferos brysso ꝛ purpura indut⁹ fuisset. Memo qppe vestimẽta ꝓcipua vl ꝓciosa. ſ. excellẽtia statũ, ꝓpumnũ ad inanẽ gliam ąrit. Alio mó fm q̃ hõ p supfluũ cultũ vestitũ ąrit delicias fꝫ q̃ vestes ordinãtur ad corpis fomẽtuꝫ. 3° mó fꝫ q̃ nimiã sollicitudinẽ apponit ad exteriorẽ cultũ vestiũ ẽt si nó sit aliq̃ iordinatio ex pte finis. Ex pte quoq; defectus pót eẽ duplex iordinatio fm effectũ. Uno mó ex negligẽtia hois q nó adhibet studiuꝫ vl laborẽ ad hoc q̃ exterior cultus vtatur fm q̃ ozi. Vñ phs. 7. ethicoꝝ dicẽ q̃ ad molliẽ ptinet q̃ aliqs trahat vestimẽtuꝫ p terrã vt nó laborẽt eleuãdo ipsũ. Alio⁹ ex eo q̃ ipsũ defectũ exteriozis cult⁹ ad gliam ordinet. Vñ dicit Aug⁹. de fmone dñi i móte: Mã nó i solo rege corpaliũ nutore atq; pópa: fꝫ ẽt i ipsis sordib⁹ ꝛ luctuosis eẽ posse iactãtiã ꝛ eo piculosiorẽ quo sub nomine seruitutis dei decipit. Et phs dicẽ q̃ superabũdãtia ꝛ defect⁹ inordinat⁹ ad iactãtiã ptinet. A De hac mã ornat⁹tã viroꝝ q̃ mulieꝝ ꝛ vestiũ ꝛ aliaꝝ rer latiꝰ dcñ est ſ. ornatus in additione magna. B

Utꝝ aliq̃b⁹ liceat vti vilib⁹ aut sẽp sit pctũ. gn. fm Tho. vbi. ſ. peccat q̃ viliorib⁹ vestib⁹ vtit q̃ ceteri: si hoc faciat ꝓpter iactãtiã vel supbiã vt se ceteris ꝓferat. Utiuꝫ. n. superstitionis ẽ. Si aũt hoc faciat ꝓpt macerationẽ carnis vl humiliationẽ spũs ad vtutẽ tẽperãtie ptinet. Precipue autẽ cõpetit vilib⁹ vti his q̃ alios vbꝝ ꝛ exẽplo ad pniam hortãtur: sicut fuerũt, pphe ꝺ q̃ b⁹ aplus dicit ad Hebr. xj. Circuierũt i melotis ꝛ pellib⁹ caprinis. Et glo. Matth. 3°. dicit: Uni penitentiam predicat habitum penitentie pretendat.

Utꝝ prelatus i dignitatib⁹ vel ministri altaris debeãt vti ꝓciosiorib⁹ vestib⁹. gn. fm Tho. vbi. ſ. In eis nó é vnosũ fꝫ potius debitũ ad significãdã excellẽtiã sui ministerij vl cultus diuini. A Istud fꝫ potius debitũ nó é vbũ Tho. vt pꝫ p eundem scḋa scẽ. q. 169. arti. i. ad ſi. Pót tamẽ verificari inq̃ntũ cõpetẽter deceat: maxie vt deputata ad diuinũ cultũ sint mũda ꝛ nitida: vt exẽ de custo, cucha. c, reling. B De vestibus ꝛ sacerdotũ paramẽtis ꝓsecratis habes. ſ. consecratio. 5.

Utꝝ mulieri liceat vti veste virili. gn. fm Tho. scḋa scẽ. q. 169. Mó. nã culp⁹ ex tertio: vt ꝓdictũ ẽm. §. i. cõpetere dꝫ ꝓditõ ni ꝓsone fm ꝓsuetudinẽ cõem: ꝛ itõ ꝺ se vitiosũ é q̃ mulier vtaꝝ veste virili vl ecõuerso. Ꝺ ꝛ spãliter phibẽt Deut°. 22. q: gẽtiles tali habitu vtebãtur ad idolatriã. Potest tñ hoc quãdoq; fieri sine pctõ, ppt aliquã necessitatẽ vel cã occultãdi se ab hostibus: vel, ppter õfectũ alteri⁹ vestimẽti aut aliud h⁹i. De ornatu vo mulieꝝ. ſ. ornat⁹ A ꝛ ibi latius in additionibus. B

Icarius In qbus casibus qs possit ecclie per vicariũ deseruire. Rñ. fm Hosti. Regulariter residere dꝫ: vt dictũ ẽ. ſ. residentia. §. penul. ꝛ vlt. A Et meli⁹ in pncipio. B Pót tamẽ i casib⁹ p vicarium deseruire. Prim⁹ est rõne occupationis. Hac occasione excusat eps q̃ in ecclia cathedrali ꝺꝫ aliquẽ loco sui: ꝛ ipse in camera sua dicit horas ꝛ postea expedit occurrẽtia. Hoc idẽ intelligo de quolibet legitime occupato: exẽ de cele. miss. c. i. Ꝺꝫ tamẽ eps celebrare in ecclia die dominico: ꝛ aliis ꝓcipuis festiuitatib⁹ nisi excuset necessitas. 7. q. i. tpis. in fi. 2° est rõne statuti siue ꝓsuetudinis: ar. exẽ de ꝓsti. cũ oẽs. in fi. 3° ẽ ratione ꝑnulegij siue dispẽsatõnis: exẽ de fi. presby. ꝓposuit. Hũc casũ frequẽter cõcedit papa habẽt⁹ pluralitatẽ bñficiorꝝ ꝛ addit: dum tamẽ cura aiarꝝ nó negligat ꝛ ecclijs faciat per vicarios idoneos deseruire. Et nota q̃ h̃ casus cũ precedẽti non hꝫ locũ si ecclia fuerit seruitoꝝ ab⁹ destituta exẽ de cle. nó resi. cũ ad hoc. Exquo. n. cõsuetudo cepit esse irrationabilis ꝛ ecclesie onerosa tenẽda nó é: exẽ ꝺ ꝓsue. c. i. ꝛ fi. 4° quãdo eps hꝫ sub se hoies diuersoꝝ ritus ꝛ lingnaꝝ. Mã illis hꝫ p vicariũ deseruire exẽ de off. ordi. qñ. 5° qñ qs hꝫ prebẽdam i ecclia cathedrali cui ãnexa é ecclia parochialis. Mã talis in ecclia cathedrali deseruiret: ꝛ in annexa deseruiret p vicariuꝫ: exẽ de prebẽ. extirpande: §. q ꝺo. ꝛ. c. exposuisti. 6° ẽ ratione defect⁹ siue debilitatis superuenięns. 7. q. i. c. i. exẽ de cle. egro. c. ꝓmo. plit. ꝛ vlt. 7° quãdo necessariꝰ hꝫ ꝓficisci: vt q: cruce signat⁹ é: exẽ de voto. c. ſi. A Et ibi patet q̃ hoc é verũ quãdo p clericoꝝ

luoz abñtiaz ecclie eno mit̃er nō ledūtur: z ipſi clerici poſſūt terre icē vules eē ꝓbo pariter z exēplo. B Et ſilr qñ ꝓficiſci hz vtiliter z honeſte: vt cauſa ſtudioz ſiue pegrinationis: z de licētia plat: eī de cle. nō reſi. relatū. de cōſe. diſ. 5. nō oz. Aliqui ponunt plures caſus ſz iſti vident eē ꝓncipaliozes. Al q: z aly ad iſtos poſſūt reduci z oēs ad hoc gnāle: vz quādo rationabiliter ꝙget neceſſitas: eī de re. iurſ. qđ nō ē. z ꝓt colligi ex his q̄ nō. in ſum. li. ꝓmo. ti. 7. q. 30. vbi z ſup adicta oia ponūtur fm Hoſti. Goff. z Al.

Quis ē vicarius ꝓpetuꝰ. Rñ. Talis ē q̄ curā hz ecclie cuius vicarius ē: eī d̄ off. vi. ex parte. Al Dicitꝰ dic q̄ ille ē ꝓpetuꝰ vicariꝰ q̄ inſtituitur auctoritate epi z nō ad tēpus: eī de offi. vica. ad hec. z iſte hēt curā ecclie: z reliq̄ que ſequūtur. B Vñ q̄ius hz in ecclia: eī de fide. inſtru. ꝓpetuꝰ. Et habēs perpetuā vicariā aliā hīe ñ pōt eī de offi. vica. ꝓuideas. eī de reſcrip. poſtulaſti. Al In dicto. c. ꝓuideas. dicit q̄ nullus ꝓmittat hīe plures vicarias ſimul nec diſtinguit inter ꝓpetuā z nō ꝓpetuas. B Nec ſine cā pōt amoueri: eī de offi. vica. ad hec. Itē ſi talis vicariꝰ accipiat aliquā eccliam cū cura ꝓdit vicariā. Et debz hīe. 25. an. z ꝓmoueri ad ſacēdotiū ſic ſi eſſet rector ordinariꝰ: alſ ꝓuatus ē: vt in cle. q̄ de ecclijs. eī co. Al Et ibi pz q̄ hoc ē verū quo ad vicarias ꝓpetuas pochialiū ecclesiaz. B De ordinario aūt rectore habetur. ſ. eccleſia. 2.

Utr̄ plati poſſint vices ſuas ſub ānuo cēſu ꝓcedere. Rñ. Nec epūs nec archidiaconꝰ nec alius plat̄us hoc pōt: eī ne plā. vices. ſu. c. 1. 2. z. 3. Lū. n. tale ius ſpūale ſit nō ē dubiū q̄ ꝓ eo aliqđ dare vl recipe ſimonia ē. Al fm Ray. q z addit: Vbi aūt aliqđ daf vl tenet nō ꝓ iuriſdictione: ſz in ſignū ſubiectiōis antiq̄: nō ē ſimonia: vt eī de relig. do. ꝓſtitutꝰ. z i ſū. li. 1. ti. 2. q. 1. B Sz q̄ epūs cōmittat alicui pure z ſimplicit vices ſuas: z tali vicario ꝓſtituat ſalariū: ñ ē pcīū: ſz ꝓnt ad hoc tenet. 12. q. 2. charitatē. Et vt dicit Hoſti. ſicut ꝓ cōmiſſione iuriſdictionis nō licet recipere certā pecunie quātitatē: ita multo mag licet recipere quotā. i. ptē pcētus. Al Predcis con. Goff. z Inno. addēs q̄ ſi plat̄us ſic dicēt tu exercebis iuriſdictionē talē z ego ꝓ ſalario tuo dabo tibi cēſum: z dabis mihi iſtum lucz licitum ē: vt in dicta. q. 1. B

Utr̄ rector ecclesie poſſit ꝓducto fructuū cōmittere vicariā ſiue curam animarum: vide. ſ. ſimonia. 4. §. pli.

Utr̄ vicariꝰ ecclie poſſit alii cōmittere vices ſuas. Rñ. Nō pōt: niſi ſic z delegatꝰ ſubdelegare: de quo vide. ſ. delegare. §. pli. Elicariꝰ quoq̄ epi nō poſſz alteri committere abſolōnē a pcīis: z alia q̄ i. d. §. dicunt: q̄ itelligēda ſūt q̄ nō ꝓt exiure cōi: ſz bñ ꝓt ex ſpāli cōmiſſione: vt hi. ſ. ꝓfeſſor. ꝓmo. §. añplī. i fi. Al. Cō. ꝓdictis Al. B

Jdua Quot mōis dī vidua. Rñ. fm Al. Quatuor mōis. Mā ē q̄dā vidua corpe: ſz inhoneſta mēte. i. Timot. 5. Vidua q̄ i delitiis ē vīēs mōtua ē. Et ē vidua corpe ſz nupta mēte: h̄ cōpat ꝓingat. Et ē vidua corpore z mēte: z de talib⁹ aplus. i. Timot. 5. Viduas honora q̄ vere vidue ſt. 4° ēt mō dī vidua q̄ talē treno auxilio ꝺſtituta. Al Et ſic ē vidua mēte z corpe z treno auxilio pp pauptatē: cui debet ſubſidiū ab eccliā ſz eūdē Al. z i ſū. li. 3. ti. 34. q. 287. B Et iſtis duob⁹ vltis mōis dcis viduis debet fructꝰ. 60⁹: de quo hētur Matth. 13. Mā ꝙ ginibus cōparit fructꝰ cēteſimus: z ꝓ iuga ꝙ tricesimꝰ: vt z Tho. ponit i. 4. di. 49.

Jndicatio vtr̄ ſit licita. fm Tho. ſcōa ſcōe. q. 108. Dicēdū q̄ ſi itētio vindicātis ferat ꝓncipaliter i malū alterius ꝺ quo vindicta ſumit: z tibi geſcat nō ē licita: q: hꝰ ꝓtinet ad odiū qđ repugnat charitati qua oēs hoies debem⁹ diligere. Nec excuſat aliqs q̄ odit odiētes ſe: hꝰ. n. eēt vīci a malo qđ apls ꝓhibet: Ro. 12. Si ꝙ itētō vindicātis ferat ꝓncipaliter ad aliqđ bonū: puta ad emēdationē peccātis: vel ſaltē ad correctionē eius: z getē alioz: z ad iuſticie ꝓfuctionē: z dei honorē: pōt vindicatio eſſe licita: aliꝙs ſeruatis debitis circūſtātijs. hec Tho. ſ. q̄ fiat p illū cui licet: vt puta p iudicē: obſeruato in oībus iuſto, pceſſu: z iuſta condēnatione. Al Mā z in cauſis iuſte ꝺnādus ē iuris ordo: eī d̄ ſen. exc. ſacro. B Vñ maloz iniurie tolerāde ſt: vide. ſ. patiēta. §. 2. Et q̄o intelligat: q te percuſſerit in vna maxilla. tē. ibidem. §. 3. Qualit̄ etiam vindicandum ſit aduerſus multitudinem: vide ſupra correctio ꝓmo. §. pli.

Irginitas qui sit. Rñ. fm Ambr. in li. de ỽginitate: Virginitas est exps⁹ cóta gionis integritas. Scom̃ ỽo Aug. in li. de nuptijs ⁊ concupiscẽtia. Virgitas est in cãne corruptibili ppetua incorruptois meditatõ A Et ex his p3 q ỽgitas integritas ẽ cãnis attestãs incorruptoẽz mẽt: vt i sñ. li. 3. t. 3. q. 18. vbi etiã pdcã ponũt. Et dr ppetua: vt nl lo vnq̃ tpe iteruenẽt ét mẽtalis corruptõ als p⁹ illo tempo⁹ fuisset amissa ⁊ nõ eẽt meditatio perpetua. B

Utrũ violẽtia passe amittãt ỽginitatẽ. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 33. Que p violẽtã corruptũr siue ab hoie siue a demõe incubo ỽgitatẽ nõ amittũr: si q̃tũ pñt renuant ⁊ q̃tũ pñt ꝓseruẽt corp⁹a corruptõe: vl saltẽ mẽte a ꝓsensu. Idẽ Al. A cubõ qõ ẽ solidũ dr cub⁹ bus ⁊ est q̃dã figura solida cẽ te altitudis: lõgitudis ⁊ latitudis fm Latholicõ. Forte est qõdã signũ nigromanticũ. Et idẽ qõ hic nõ. in sũ. e. ti. q. 23. Tales nõ ꝓsecrãtur iter ỽgies: vt i. c. se. §. i. B

Utrũ sola mẽte possit amitti ỽginitas Rñ. fm Tho. scõa scõe. q. 152. Cõtingit interdũ ex actu mẽtis cogitatis de corruptione carnis ⁊ itẽdẽtis delectatõez ipsi⁹ expiru: q⁹ calo⁹ excutẽt ⁊ semẽ distillet: ⁊ tũc sine dubio ỽgitas est amissa. Si aũt corruptio sistat i actu mẽtis ꝓsentis: amittit q dẽ virginitas fm illõ formale qõ hz in mẽte: nõ aũt rõe ei⁹ qõ est mãle in ipsa. Vñ tal nõ ꝓpt dicta ỽgo nisi mãlr. Et tõ hec ỽgitatis amissio põt recuparari: nõ aũt illa i q̃ etiã illõ qõ est mãle subtrahit. A dic clari⁹ q ét sola mẽte amittit ỽgitas: hz tñ recupabilr est: qz mãl seu obiectũ h⁹ ỽtutis manet. s. incorruptio carnis: tõ cũ redit ad ipsũ volũtas fdit ⁊ ỽginitas: vt p3 in Joh̃e euãgelista: quez de nuptijs volẽtẽ nubẽ vocauit dñs vt dicẽ Hiero⁹. Quocũq; aũt mõ gl volũtarie p fectã, peuret pollutõem, pdit urrecupabilr ỽginitas fm Al. Tho. Al. ⁊ glo. Ray. vt i sum. eo. ti. q. 24. B

Utruz puelle in ãnis puerilib⁹ aligd cãnale ꝓmittẽtes pdãt ỽginitatẽ. Rñ. fm Al. Mõ: qz nõ est in eis ꝓsilij delibatõ nec etas patit talẽ delectatois ipetũ. A Hoc forte vez añ septẽnũ cũ nõ dũ sit doli capaces als secus. Aũ Al. dicẽ q ỽgitas amittit nõ solũ p quẽcũq; actũ, p quẽ pollutio voluntarie, peuret: hz ẽt qñ sine eo delectatio contigit: sicẽ faciũt illi q añ etatẽ vltis semis p sui ipoz turpẽ tactũ h⁹i delectatiõem in se pficiũt vel ab alijs: in eis hoc fieri pmittũt Alij tñ alr sẽtire vident: vt in sũ. co. ti. q. 19 quoz dcm̃ põt itelligi respectu etatis ifantie: vt tactũ est. Itẽ fm Al. hz aliq dixerit ỽginitatẽ recupabilẽ qñ ꝓplet delectatio sñ pollutõe pp defectũ etatis: tam̃ frũ vez ẽ qz corruptõ nõ est ex pollutõe: nisi rõe cõiuncte sibi delectatois a q̃ oimodã immunitatẽ ducit ỽgitas: vt in sũ. e. ti. q. 24. B

Utrũ a patẽtib⁹ fluxũ semis pdat ỽginitas. Rñ. fm Tho. scõa scõe. q. 152. Semis resolutio si, puẽiat ꝑter, ꝓpositũ mẽtis vl in dormiẽdo: vel violẽtia illatã cui mẽs nõ ꝓsentit q̃uis caro delectatiõem expiat: vl ẽt ex infirmitate: vt in his q fluxũ semis pa tiunt: nõ pdit ỽgitas: qz talis pollutio nõ accidit p iudiciũ quã ỽgitas excludit. A Lon. Al. dicẽs: qz sũt q̃dã q̃ ad simplicẽ aspectũ viri vel ad locutõez vel ad ꝓfessionẽ ét cũ sint in ꝓposito sco: vel nolẽtes peccare distillatiõem humoris sẽtũt: ⁊ tales nõ corrũpunt: eo q nõ fit ex ꝓposito: nec volũtate ꝓpleta. Sz tam̃ suadẽdũ est eis q se tẽperẽt a viro ꝓ aspectu ⁊ cõfabulatione: vt in sum. e. ti. q. 12. B

Utrũ cognite in etate vel sõno pdãt ỽgitatẽ. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 33. Sicut p pollutõem in sõno nõ amittit ỽginitas: vt nũc dcm̃ est. Simulis ratio ẽ de mulieribus que in etate vel dormiẽtes a viris cognoscũtur: nisi forte hac intentione iuerint dormitum vt a viris cognoscerent A vel ét si postea placeret eis fuisse cognitas: sicut ⁊ de pollutõe noctura dic Al. vt in sum. e. ti. q. 22. ⁊ positũ est. §. polluto: in ꝓin. in additione. B

Irginum cõsecratio. Quare solus eps ỽgines ꝓsecrat. Rñ. hz Tho. in. 4. di. 38. Sicut per matrimoniuz carnale repñtatur matrimonium spũale iter xpm ⁊ ecclesiã q̃tũ ad secũditatẽ: ita p velatõem ỽginum repsentat idẽ mirmoniũ spũale q̃tũ ad ei⁹ integritatẽ: vt p3 per oia q ibi ꝓferunt ⁊ gerũt. Et pp hoc solus eps ỽgines velãdo dispõsat nõ sibi: hz xpo quasi spõso panymphus ⁊ amicus. Et quia integritas significatio plene potest cẽ solũ in cõtinẽtia ỽginali hz semiplena in viduali: pp hoc viduis dat aliqd velũ: secũ nõ cũ illa so

lẽnitate qua ꝺ ginid⁹ dat. ℟ Idem i sũ. li.3.ti.3.q.14. B

Utꝛ violent coꝛrupte debeãt cõsecrari. Rñ.fꝛ.Al.Lꝛ tales virginitatẽ non amittant nec virginitatꝫ aureolã nõ tñ cõsecrãt Et rõ ẽ:qz in illo actu difficile ẽ ira remoti ꝙ volũtas nõ alliciat aliqualẽ ꝓsẽtiaꝫ. Uñ cũ de pleno dissẽsu ꝓstare non possit eccle:iõ statutũ ẽ vt tales hũiliter abstineãt a ꝓsecratõe.32.q.5.ille familie.t15.q.1.siqs nõ iratus. Lon. Tho.in.4.di.32.t.scõa scõe.q.1ſ2. ℟ Idem i sũ.eo.ti.q.18.ad fi. B

Utruꝫ possint ꝓsecrari occulte coꝛrupte, ẽrũ ꝓsecratio sine scãdalo itermitti nõ põt Rñ.fm Tho in 4° di.33. Occulte coꝛrupte: sine aꝟ iris:siue alio quocũqꝫ mõ nulla ten⁹ velãde sũt:qz ꝓpt scãdalũ vitãdũ non debẽt sacꝛa ecclie vl sacꝛalia variari. Sꝫ sicut gdã dicũt põt aliq̃ cautela adhiberi ad vitãdũ scãdalũ:vt.s. illa q̃ non sũt de suba ꝺginal veli fiant:vt ẽ accẽsio cãdelaꝛ t h⁹i vitatꝫ occulte illis q̃ sũt de suba:puta ꝺba q̃ dicunt in veli ipositõe:t nomẽ ꝺginitatꝫ in castitatem mutetur:t h⁹i. Lon. Al. silꝛ t Hosti. t Sot. Nec ẽ tenẽda sꝛia Guil. que aliud dicit. ℟ Idẽ i sũ.eo.ti.q.17.vbi etiã addit ꝙ carne coꝛrupte ex dispẽsatõne epi vel ei⁹ cui sup hoc vices suas ꝓmittit pñt suscipere modũ veli ꝺgialis:nec hoc ipꝫ licꝫ sine dispẽsatõe:ſꝫ velũ ꝺginũ illo mõ licꝫ suscipere. Et subdit: Cane tñ tibi a glo. hic q̃ aliud dicit:t glo. Ray. ꝙ occulte coꝛrupte añ ꝓsecratiõe vel post debẽt hũiliter abstinere ab h⁹i officiis q̃ solis ꝺginib⁹ ꝓsecratis solẽt ꝫ cõsuetudines mõ asseriũ ꝓpetere donec cũ eis fuerit sup hoc ꝙ epꝫ dispẽsatũ: Mõ tñ h⁹i ꝺgines ꝓsecrate oꝛdiez aliquez habent. B

Utꝛ ꝓsecratõe ꝺginũ deꝯ gꝛa. Rñ.fm Tho.vbi.s. In ꝓsecratõe ꝺginuꝫ sic ꝛi vnctõe regũ t h⁹i ibñ dictõib⁹ alijs dat gꝛa nisi sit ipedimẽtũ ex pte suscipiẽtis. Sꝫ h tñ nõ dicunt sacꝛa:qz nõ sũt ĩstituta ad curatõem mo:bi pcti:sicut sunt sacramenta. ℟ Idẽ in sum.eo.ti q.16. B

Quo tpe possit fieri ꝺginũ cõsecratio Rñ.fꝫ Hosti i die ephiaꝛ:t ti tota hebdomada klurrectõili:i natalib⁹ aploꝛ:t i dieb⁹ dñicis:ſꝫ tñ necessitate puta lãguoꝛe imnẽte pñt quolibꝫ tpe ꝓsecratio.20.q.i.duoꝛ. exꝛ ẽ tẽp.oꝛdi.c.i. ℟ Lon. Sot. vt i sum.eo. ttũ.q.15. B

Js et metus.

Dis ẽ maloꝛis rei ipetus ꝙ repelli ñ põt.ff.ꝙ met⁹ cã.l.2. De metu aũt qd sit:vide.s.met⁹.§.i. Utꝛ vt liat vi vi repellere:hẽs.s.bellũ.i.§.6.t.s. excõicat⁹.2.§.2.ẋ.9.t.s.homicidium.i.§.5. Que ẽ vis vel met⁹ excusans:t met⁹ q cadit in cõstãtẽ virꝛ.s.met⁹.§.2.t quõ ipediat mrimoniũ.s.impedimẽtum.x.

Jsitatio

Archiepꝰ epꝰ vl aliꝰ ꝓlatꝰ visitãs ecclias ꝓmo ꝓponet verbũ dei:t qret de vita t cõuersatiõe ministrãtium i ecclijs absq̃ coactõe iuramẽti ſꝫ salubꝛit monẽdo. Si quos inuenerit i fames:si ipse nõ ẽ oꝛdinarius de nũciet oꝛdinario. Motoria si inuenerit coꝛrigat. ℟ cũ sup his merito notari possit oꝛdinario negligẽtia:cũ examiatõe ñ egeant: vt i.c.qõ segt. B exꝛ de cẽsi. romana.li.6.

Utꝛ visitans possit recipe t exigere ꝓcuratõez a locis visitatꝫ. Rñ.Sic.extra de cẽsi.romana li.6. Et potest recipere a volẽte dare pecuniã ꝓ sũptib⁹ moderatis diebus qb⁹ visitat:sed nõ licet nisi vnã ꝓcuratiõnẽ recipe vna die ẽt si plura loca visitet t qlibet locus sit sufficiẽs:exꝛ de cẽsi. felicis li.6. Qõ si epus visitet ꝓ alium:visitati etiã tenent ministrare expẽsas visitanti:exꝛ de offi.oꝛdi.si epꝰ li.6. Sed epꝰ nil ꝓpꝛius põt exigere ab his quos nõ ꝓ se visitat:vt ibidem dicitur.

Utꝛ visitans possit recipere pecuniam Rñ. Si ipse vel sui familiares recipent pecuniã vel munera ꝓter id qõ nũc dictũ est: seu ẽt ꝓcurationẽ reciperet nõ visitãdo:ipe tenet. ℟ .s.recipiens:vt i.c.exigit de quo .ſ. B duplũ restituere illi ecclie. ℟ .s. a qua est receptũ:vt.ibi. B .ſ.mẽlem:alio quin epi t superiozes differetens sic restituere sunt interdicti ab ingressu ecclesie:inferiozes sũt suspensi ab officio t beneficio quousqz plenarie satisfaciant:t nulla remissio hic valet. ℟ .s. eozum qb⁹ faciẽda ẽ restitutio:vt i.c.qõ segt. B exꝛ ꝺ cẽsi exigit li.6.

Quõ t quotiens archiepꝰ possit,quinciã suã visitare. Rñ.ꝓmo tenet visitare diocesim ꝓpriam erga ecclesias maiozes t minozes t eaꝛ populos saltẽ ꝓuocãdo de pluribus locis ad vnũ congruũ. Postea ſꝫ ei visitare suffraganeos t eoꝛ dioceses:ſꝫ vna diocesi visitata in toto,vel in pte nõ põt ad eã visitandam reuerti,nisi oẽs t sua vice fue

rint visitate. A .s. quas secure visitare po
terit etiã si tã denuo fuerint visitate: vt in. c.
romana de quo. s. B Sz si forte aliq̃ ec
clesia visitate diocesis indiguerit itez p̃ius
p̃dict̃ alijs visitari: tũc pót redire ad illaz
si a diocesano fuerit requisit⁹: vl de psilio t
assensu oiuz suffraganeoz aut maioris par
tis: aut si difficultatẽ adhibuerint cósidem
petaf lnia a papa. Sed post visitatóez oiuz
diocesũ licitũ est visitationẽ iterare pus tñ
requisito suffraganeoz cósilio t delibera
tione: t diffinitione ipius sup hoc habita
coꝛa eis. A .s. ipius archiepi: et si suffra
ganei non cósentiãt: vt pz ex tex. t glo. dicti
.c. romana. t hic sequit. B Que sunt re
digenda scriptis: t tunc poterit visitare et si
ñ interuẽiat suffraganeoz assẽsus: ita tñ q̃
illa loca p̃ius visitet q̃ in pori visitatõe nó
fuerũt visitata. A nisi magis sit alijs visi
tationis officũ opportunũ: vt in. c. de quo
statum. B Hec oĩa extra de cen. i. roma
na. li. 6. Et hãc formã et eps visitãs habit
vt tibi dicit. A Ubi et dicit de alijs plat⁹ or
dinario iure suos subditos visitãtib⁹: saluis
sup hoc rõnabilib⁹ t approbatis religioso
ꝛ consuetudinib⁹ t reglaribꝰ istitutis. B Visi
tari debẽt p ordinarios mõasteria mónialiũ
et exempta: vt .s. exẽptus. ℣. fi.

Itium. Uitia capitalia sũt. 7. ab vna radice ꝓceden
tia. Mã pz doctrinã Greg. 31°. mo
raliũ: radix totꝰ mali ẽ superbia: t de hac na
scũt. 7. vitia. s. ianis gloria: inuidia: ira: tristi
cia: auaricia: gula: t luxuria. De iani gloria
sm eũ. 7. filie oriũt. s. inobediẽtia: iactãtia: hy
pocrisis: ostentio: pertinacia discordia: no
uitatũ psuptio. De inuidia nascũt quinq. s. o
diũ: susurratio: detractio exultatio i aduer
sis p̃simi: t afflictio i ei⁹ ꝓspis. De ira na
scũt. 6. s. rixe: tumor mẽtis: cõtumelie: cla
mor: indignatio: t blasphemia. De tristicia
siue acidia oriunt. 6. s. malicia: rancor: pusil
lanimitas: desperatio: torpor erga ꝓcepta: va
gatio mẽtis circa illicita. De auaricia nascũt
6. s. pditio: fraus: fallacia: piurij: igenitudo
t ℔ misericordiã obduratio cordis. De gula
oriũt. 5. s. iepta letitia: scurrilitas: immũdicia
multilogij: t inhebetudo sẽsuũ. De luxuria na
scũt. 8. s. cecitas mẽtis: incõsideratio: incõstãtia
ꝓcipitatio: amor sui: odiũ dei: affectꝰ ꝓsentis
seculi: horror t desperatio futuri. Hec Greg.
De materia vitij: hẽs. ℣. pctũ. t. ℣. crimen.

Itiatus corpore.

Mul
ta vi
tia corporalia olim in veteri testamẽ
to ꝓpellebãt ordinãdos: vt pz Leuit. 21°. vt
si aliquis hẽbat grandẽ vl paruũ vl tortuz
nasũ: si gibbũ: si lippitudinẽ: iugẽ scabiẽ: im
petiginẽ: vl póderosul: iz ista hodie ñ repel
lũt. 7. q. i. qualiti fi. A Ibi nó videt bene
ꝓbari hoc sed potiꝰ ex eo q̃ istituta fuerũt
i figura: vt pz in. c. seq̃ntib⁹. A nisi forte fz
aliquã significationẽ itellecta: vt dis. 49. hic
eteni. t. c. sacerdotes. Et sm q̃ ponit Ray.
gũcq̃ clpa sua vitiat⁹ ẽ corpe repellit ab or
dine: q̃ vo sine culpa nó repellit nisi scãda
lũ timeatur ex nimia deformitate: vel peri
culum: ex nimia debilitate. A Con. Ul. vt
in sũ. li. 3. ti. 18. q. i ad finẽ. Et hoc ñ itelligit
de oi corporis vitio: iz de notabilib⁹ ꝺ̃ q̃⁹
in sequentibus tangitur. B

Quid de mutilatis vtz possint ordinari. Rñ. Mutilati spõte sine iusta cã: vt ex in
dignationẽ: ipatientia: vel superbia idistincte
i quocũq̃ mẽbro sine a se siue ab alio: ꝓpel
lũt a ꝓmotiõe: t deijciũt ꝓmoti ẽt si crede
bãt se obseqũ ꝓstare ꝺ̃o: vt ga se castraue
rũt: ex eo. significauit. A Et ibi nõt glo.
q̃ eps põt cũ talib⁹ dispẽsare q̃ putabant
se deo obseqũ ꝓstare: in alijs tñ a missa. B
vt dictũ ẽ. s. homicidiũ. ℣. fi. Et fz Inno.
idẽ ẽ si nó amisit mẽbz totũ: iz talẽ ptẽ que
deformitatẽ generaret vñ scãdalũ cẽt: ex. e.
c. i. vel ẽt inhabilẽ redderet ad offñ exeq̃n
dũ: ex eo. Thomas. Si vo ex iusta cã: puta
ꝓpt lepre piculũ alicq̃ fecerũt sibi mẽbz ali
quod ãputari seu amputaueꝛt ne alia sana
putresceret: hi si mẽbz erat occultũ vl etiaz
manifestũ iz paruũ: vtputa vnꝰ digitꝰ: non
de illis cũ gꝰ fit signũ crucis: nõ repellũt
nec deijciũt. Silr si talis sint nati vel inuiti
sic mutilati sũt: aut casu fortuito cũ darent
opã rei licite: secus si rei illicite: dis. 55. siqs
abciderit. t. c. q ptẽ. t. c. siqs a medicis. t. c.
eunuchꝰ. t. c. siqs ꝓ egritudine. t. c. lator.
t. c. precepta. t ex de corpore vitia. significa
uit. t. c. ex pte. Si aũt ex culpa sua iciderit
in modicã deformitatẽ: ex misericordia to
leraf i susceptis s. ex dispẽlatõe epi fz Inno.
t Ber. A Ad hoc facit. c. i. ex de cor.
viti. B Si aũt mẽbz erat magnũ t mãi
festũ ẽt si sine culpa sua amisit qs: ipedita ꝓ
motiõe ꝓpt deformitatẽ t scãdalũ: t si pro
motus ẽ ꝺ̃z cessare a missa: t alijs solẽnꝰ

officiū ꝓpꝛ eāde causam: a beneficio tñ nō remouebit: qꝛ nō dꝫ addi afflictio afflicto di. 55. si euangelista. 7. q. 1. cū pcussio. dabit tñ sibi coadiutoꝛ: si utile būficiū ē cui ipse deseruire ñ possit: eꝛ de cle. egro. c. 2. ❧ Idē ꝫ in sū. li. 2. ti. 1. q. 42. vbi ēt pꝫ fꝫ Host. q̄ iste q̄ sine culpa amisit mēbꝛ solū, ꝓhibet a missa 7 solēnib⁹ officijs: nō aūt ab alijs sacerdotalib⁹ que possit exercere: vt penitentias dare 7 sumilia: eꝛ de cle. egro. pſb yte. Itez fm Host. qñ dubitat utꝛ deformitas generet scandalū: recurrit ad arbitriū epi: eꝛ. e. c. 2. Itez fm Ray. q̄ vbicunq; scādalus suscitat ex homicidio vl deformitate alicui⁹ si talis ēt casus esset in quo de iure posset promoueri vl mīstrare in susceptis debet tñ propter scandalū cessare. Et q̄ clericus ēt causa medicie nō ꝺbet se mutilare: ꝫ ēt sit chirurgic⁹ nisi imineat necessitas 7 alit⁹ ꝺsit. B

Utꝛ claudus nāliter 7 alij hꝫ i possint promoueri. Rñ. Claudū admittit ꝓsuetudo: nisi talis sit q̄ sine baculo ad altare stare ñ possit: ar de cōse. di. i. nullus. 7. di. 45. disci pluna. Cecū vel habētē in vno oculo maculā q̄ generet deformitatē nec ius nec cōsuetudo admittit: eꝛ eo. cū de tua. ❧ Tñ fm glo. Ray. habens maculā in oculo facili⁹ ꝓmouet in religiōe q̄ i seculo: vt i d. q. 42. vbi ꝑdca nō. fm Ray. q̄ ēt addit: q̄ silr nō admittit habēs manū aridā. B De sacerdote lepꝛoso: vide. s. lepꝛosus. ❧. fi. De gibbosis sciēdū q̄ nō repellūt ab ordinib⁹ nisi tumia sit debilitas aut deformitas. Qui hꝫ sex digitos in pede ꝓmouet: 7 fm Host. ēt si i mānu: vl si hꝫ digitos ꝓuctos dūmō ex his nō sit ipedimētū in vsu mēbꝛi. ff. de edili. edic. l. idē offilius. ❧ Idē i sū. co. ti. q. 43. 7 se. vbi ēt pꝫ q̄ lepꝛosus ad sacros ordines nō debet ꝓmoueri: ꝫ si pꝛ⁹ fuerit promotus pōt aliquādo mīstrare: vt 7 dicitur in dicto. ❧. fi. B

Quid de furiosis lunaticis 7 caducis Rñ. fm Host. Nullus talis dꝫ promoueri ēt postq̄ fuerit liberat⁹: ꝫ si ꝓmot⁹ fuerit ex toto liberat⁹ poterit exeq̄ officiū suū. Si ꝝo nō oio ex toto: sed frequēter ei accidit omnno debet cessare ab officio misse. 7. q. 2. in lītteris. Idem si raro ꝫ cū spume iactatione 7 vocis ꝓfusione. Si ꝝo raro 7 sine talibus nō ꝓhibet ab officio misse: dum tñ habet iuxta se aliquē sacerdotē: vt ú ille cadat vel ōficiat iste suppleat. 7. q. 1. illō. Quā to autē tpe debeat expectari ad ꝓbandū tales vtꝛ sint liberati 7 q̄liter: colligit q̄ p annum. 33. di. cōit. Alibi p. 30. dies. 7. q. 2. c. fi. Sꝫ 7 pōt dici q̄ ips ꝓbatōis arbitrariū est pensatis ꝓditionib⁹ morbi 7 plone. ❧ 7 dignitatis fm eūdē Host. 7 in sū. co. ti. q. 45. vbi hec notant. B

Quid de demoniaco. Rñ. fꝫ Host. Eo dē modo talis nō debet promoueri vel ordinari: 7 si ordinatus erat ēt liberatus missaz celebrare nō debet: nisi plene 7 indubitāter curat⁹ sit: di. 33. cōit. 7. c. vsq; adeo. ❧ cō iuncto. c. clerici ea. dist. Hec ēt nō. in dcā. q 45. B De tpe aūt expectationis dicēduz vt in ꝓximo. ❧. dictū ē. De illo aūt q̄ nullo modo potest bibere vinum: habes. s. ordinādus. ❧. 18. ❧ Potius videt. v. in. ❧. 16. vbi hēt q̄ talꝭ ñ ē ordinādus: quod ēt nō. i dcā. q. 42. ad fi. B

Eps senio vl valitudine coꝛporali grauatus vel alāde impedit⁹ perpetuo q̄ officium suū nequeat exercere: pōt de consilio sui capituli vel maioris partis assumere auctoꝛitate aplica vnū vel duos coadiutoꝛes ad officiū exequēdū. Si ꝝo eps fuerit demens tūc caplm vel due ipsi⁹ pꝛes vnū vel duos coadiutoꝛes ei assumēt eadē auctoꝛitate. Ꝺ si eps grauat⁹ vt dictū ē pꝛ⁹ nollet sumere nec habere coadiutoꝛē: ꝫ a capitulo regulus sit nihil p caplm inouet: ꝫ in hoc casu 7 ēt i casu quo esset demens capl'z significet pape ꝓditionē eiusdē epi 7 ecclesie. Ꝓꝛro coadiutoꝛ ꝓdictus dꝫ de ꝓuentib⁹ plato⁹ recipe sumpt⁹ moderatos ab alienatione abstinēdo. ❧ .s. qualibet dnoꝛ ecclesiasticoꝛ tā ecclesiaꝛ q̄ ipoꝛ pꝛelatoꝛ: vt i. c. pastoralis. de quo. j. B Et que dcā sunt de epo hñt ēt locū in supioꝛib⁹ plantis: eꝛ de cle. egro. pastoralis li. 6.

Actio extrema.

Extrema uncio scꝫm ē qꝫ ptingit ad effectū q̄ ē curatio morbi peccati: vt ex ꝺbis Jac. vlt. ca. pꝫ. ❧ Et de hac latius. s. sacramentū in ꝓcin. 7. ❧. i. 7. 2. B Et est vnū sacramentum licet plures actiones sint de eⁱ⁹ pfectione: que tamen conueniunt ad vnum significandum 7 causandum. Hec est sꝛnia Thō. i 4. di. 23. ❧ Et sic vnū sūt vnitate pfectionis 7 finis ēt fꝫ Pe. 7 Ml. vt in sum. lib. 3. titu. 24. q. fꝫ 9. B

Que ē mā hui⁹ sacrāmēti. Rñdeo fm Tho. vbi s. Materia ē oleū oliue ab epo cōsecratuz: ⁊ tale oleū ⁊ eius cōsecratio sūt de necessitate huius sacramenti. Ad Con. Pe. vt in sum. eo. q. 141. B

Que ē forma huius sacrāmēti. Rñ. fz Tho. vbi s. Forma ē ozo depcatiua dicendo: Per istaz sācta vnctionē ⁊ suaz pīssīmā misericordiā indulgeat tibi dñs qcqd deligsti p visū ⁊c. Verba etiam indicatiui modi que fm mozē quarūdā eccliaz ꝓmittunt ozoni: nō sūt de substātia sacramēti: vt ꝓmittēdo sic: Ungo hos oculos oleo sāctificato in noīe pīs ⁊ filij ⁊ spūs sci. Ad Con. Pe. ⁊ Al. vt in dcā. q. 141. B

Quis effectus extreme vnctiōis. Rñ. fm Tho. vbi s. Effectus eius pīncipalis ē quedā sanatio spūs que datur cōtra quandā debilitatē vel ineptitudinē que i nobis relinguntur exptō actuali vel originali: contra quā debilitatē hō roboratur p hoc sacramētū. Et q: hoc robur gratiā facit que secū nō cōpatit peccatū: tō ex cōsequēti si inuenit peccatū aliqd vēiale vel mortale quo ad culpā tollit ip3 dūmodo nō pōat obex exptē recipientis. Secūdarius etiā effect⁹ ē sanitas corporalis. Hāc tū nō inducit nisi fm q̄ expedit ad finē pncipalē. s. spūalez sanatiōez: ⁊ tūc sēp eā inducit dūmō nō sit impedimētū exptē recipientis. Et ꝫ in pso fiāt multe vnctiones: vltima tū ē formalis respectu oiuz pcedētū ⁊ agit i virtute eaz: ⁊ tō in vltima vnctione gratia ifūditur que effectū sacramēti pbet. Charactarez autez hoc sacramētū nō impmit: q: p ip3 nō deputatur hō ad aliqd sacrū agēdū vel suscipiēdū. Ad Idem in sū. eo. ti. q. 142. B

A quib⁹ cōferri debet vnctio extrema Rñ. fm Tho. vbi s. A solis sacerdotibus: nec alius potest inungere etiā i articulo necessitatis. Sacerdos aūt conferre pōt pūte vno clerico ⁊ etiam solus in necessitate fm Ber. ⁊ Hosti. Ad hoc vltimū clare habet in. c. q̄siuit. ex de xbo. sig. Et idē qd in hoc ḡ. nō. in sum. eo. ti. q. 43. vbi etiā dicit q̄ laicus quoq3 posset in necessitate auxiliari in hoc sacerdoti ei respondendo. B

Quid faciēdū sit si sacerdos ifra vnctionez deficiat. ꝛ°. fm Tho. in. 4. dis. 23. Si iā aliq̄ ptes iuncte sūt: qd factū ē iterari nō dz: ꝫ vnctiones que restāt p aliū sacerdotē cōpleātur, Idem Al. ⁊ Pe. Ad Idez in sum. eo. q. 140. B

Quibus conferēda sit extrema vnctio. ꝛ° fm Pe. nō nisi adultis infirmis: in periculo mortis cōstitutis ex ipa infirmitate: vnde nec datur eūtibus ad bellū aut nauigātib⁹ seu his q mox occidēdi sūt: q: talis mors nō imminet ex defectu nāe: ꝫ ex euētu fortune. Dis aūt q p senio deficiūt etiā sine actuali infirmitate dat: pueris nō: q: nō hñt infirmitatē spūalez ⁊ tractā ex peccato actuali: nec dispositionē deuotionis hīe possūt ad hoc sacramētū. Con. Tho. vbi s. Ad q: sic nec eucharistia dz dari puer] ita nec hoc sacr̄m fz eo idē: vt i sū. eo. ti. q. q. 144. B

Utr extrēa vnctio dēat dari frenetic] ⁊ amētib⁹. ꝛ° fz Pe. Si i sana mēte ꝓstituti nō petierint: nō dz dari. Si vero petierint dari dz. Tū hic addēdū fm Tho. ⁊ Al. q̄ illis furiosis ⁊ amētibus pcipue dari nō dz q̄ vīsilr sacrāmēto pūt facere irreuerētiam p aliquā imūditiā: nisi ipi hīent lucida interualla in qbus recognoscerēt. Ad Idez in sum. eo. ti. q. 145. B

Que ptes corporis inungi debent. ꝛ° fm Al. Pe. ⁊ Tho. Inungūtur instrumēta qnqz sēsuz tāḡ pme radices peccandi: oculi ppter visum: aures, ppter auditum: nares ppter odoratum: labia, ppter gustū: manus, ppter tactuz: q maxie viget in pulpis digitor: pedes vero, ppter motiuam: renes xo, ppt viz appetitiuā a ḡbus dā inungūtur. Itē in mutilatis aut cecis dēbent inungi loca magis ppiqua. Ad Idē in sum. eo. ti. q. 146. B

Utrū vnctio extrema possit iterari. ꝛ° fm Tho. in. 4. dis. 23. Iterari pōt sine aliq̄ iniuria sacr̄i: q: nō hz effectū ppetuū eo q̄ sanitas corporis ⁊ mētis q sūt effectus eius amitti possūt. Jn eadez quoq3 egritudine iterari pōt: si pmo qdē sit in periculo mortis ⁊ euadat ac etiā postea recidiuū patiat: q: erit q̄si alia ifirmitas: ⁊ similiter si sit egritudo diuturna vt hydropisis: q: tunc debet fieri qñ videt pducere ad piculuz mortis: ⁊ si illū articulū euadat cadē infirmitate durāte ⁊ postea ad similez statū reducatur: iteruz pōt iūgi: q: ita ē alius infirmitat] status: q̄ uis sit eadē infirmitas. Ad Clarius dic fz cū. Tho. q̄ si ifirmitas ē b: eius nō dz iterari nisi infirmitate curata: q: al. nō dicit a statu illo recedere. Si vo infirmitas ē diuturna: sit qd hic dī. Et con. Pe. Al. autem

dicit fit: Sine preiudicio: puto q̃ si vltra annum remanet morbus post acceptam vnctionem iterari potest vnctio. Et causa hꝰ é: qz non iudicat idé morbꝰ numero q̃ ẽ fm perfectã mutationẽ superiorẽ. Si tñ ab aliquo scõ patre vel a dño papa aliꝫ i hac qõne determinatũ iuenit magis iudicarez illi inie standũ q̃ mee: vt i lũ. e. ti. q. 147. B

O luntas. Utr homo teneatur ꝓformare voluntatem suã volũtati dine i voluto. gꝯ fz Pe. i. 4. di. 48. Scõz sẽsualitatẽ nõ tenemur nec etiam voluntate naturali: qz determinatum est ad vnum. A .i. ad repugnãtiã carnis ꝛ spũs ad plũm: Bal. 5ꝯ Caro enim cõcupiscit aduersus spiritum nẽ. B fz voluntate ꝛ liberata id qõ deꝰ vult absolute ꝛ cõgruit nos velle tenemur velle. Qꝺ vero nõ ꝓgruit nob velle: q̃z uis sit bonũ i se: nõ tñ quo ad nos: ꝛ ideo non vult deꝰ illud nos velle nec velle tenemur. Satis con. Tho. in pma scõe. q. 19. dicẽs q̃ tenemur conformari formaliꝫ. s. q̃ hõ velit in comũi iusticiã dei ꝛ ordinẽ nãe seruari: sed mãliter conformari non tenemur vt un mortе patris ꝛ hꝰi. A Dic clarius fm eũ. Pe q̃ voluntas ꝺliberata duplr est: qꝛ quedã ẽ conditionata: et in hac non tenemur conformari. nec. n. volẽdo ꝯtinz ꝓditionaliꝫ discordam⁹: qz hoc nõ est velle simpliciꝫ: sed voluntate absoluta tenemur conformari i voluto: sed non in quocũq;. Aut. n. ignotũ ẽ nobis: ꝛ tũc non tenemur illud velle. Aut nob notũ ẽ: ꝛ tũc distinguẽdũ ẽ: qz aut deus non vlt illud absolute et simpliciter: vt sententiã ꝑminatõis quam aliq̃ mutat qñ merita mutant: ꝛ hoc non tenemur velle. Aut deꝰ vult illud absolute ꝛ hoc aut ꝓgruit nobis velle: aut non. Uli qñ. n. fm Aug. aliqd vult deꝰ qõ nõ congruit nos velle vt pꝛem nostrũ mori. Et ali quãdo cõgruit vni velle aliqd qõ nõ congruit alteri. Illud vero qõ deꝰ vlt ꝛ cõgruit nobis bonũ ẽ in se ꝛ bonũ est nobis. vñ deus vult illud nos velle: ꝛ ideo tenemur illud velle. Illõ vero qõ nõ cõgruit nobis q̃z uis sit bonũ i se: nõ tñ quo ad nos: ideo nõ vlt deus illud nos velle. Unde! sup illõ ꝑs. Rectos decz collaudatio. glo. dic: Cõgruit vt qõ deꝰ vlt re velle tu velis: vt i sum. li. 3. ti. 33. q. 4. Et sic breuiter tenemur ꝓformari voluntati dei formali ꝛ nõ mãli. i, vel le i genẽ q̃ deus vlt: et eo mõ quo vlt: in spẽ autez in quãtuz sit nobis motuz. B. Uez voluntas et opus exteri⁹ sit vnuz pcatuz. Rñ. s. peccatuz primo. §. pꝰ.

O tum primo cõsiꝺ qd sit. Rñ. fz mgr sniaz i. 4. di. 38. ꝛ Aug. li. 6 sctõ victorẽ. Uotum ẽ testificatio q̃dam ꝑ missiõis spontanee q̃ deo ꝛ de his que dei sunt fieri ꝺz. Et hec diffinitio ẽ non exꝑssi qõ et facie ecclie obligat: vt diẽ pe. Theologi vero sic diffiniunt: Uotuz est cõceptio melioris ꝓpositi animi ꝺliberatiõe firmata. Et hec est diffinitio von tacui. A Uel scõm Ray. votuz ẽ alicui⁹ boni cuz ꝺliberatione deo facta, ꝑmissio: vt i sum. li. i. ti. 8. q. i. Et ista videt clarior. Maz ꝛ ad votuz regrit ꝑmissio: vt i. §. sc. et q̃ sit de re bona. 22. q. 4. in malis. B Et fz aliqꝺ votuz fiat sãctus: tñ ꝑpt deuz fit eis. A Maz ꝑ pte votuz fit soli deo: sãct vero ꝑpt deuz et ꝓximis seu alijs recipientib⁹ fit loco dei: ꝛ ñ ipis: fz deo fz Tho. scõa scõe. q. 88. art. 5. B

Que ꝛquirunt ad votuz. Rñ. fz Tho. vbi s. Tria ex necessitate. pꝰ qꝺ ẽ liberatio 2⁹ ꝓpositi voluntatis. 3⁹ ꝑmissio i qua pficit ratio voti. Supaddunt autẽ quãdo q̃ alia duo ad quandã voti ꝓfirmationez .s. ꝑnunciatio oris ꝛ testimonium aliorum Soluz ergo ꝓpositi ñ obligat. A Ad uertẽdum q⁹ ℌ capit ꝺliberatio ꝑ cogitationẽ et ꝓpositi ꝑ ꝺliberatõe. Nam et anteq̃z qs ꝺliberet oz cogitare: ꝓpterea ꝛ votuz vocat ꝓceptio ꝺliberatõe firmata vt stati patuit. Itẽ sufficit ad votum ẽt sola mentalis ꝑmissio q̃ obligat deo intuenti coꝛ: fz nõ hoi q iudicat solum q̃ foris sunt fm Tho. scõa scõe. q. 88. art. 1. B

Quot sunt spẽs votorum, Rñ. Due. Mã quoꝺdã ẽ votum simplex: ꝛ quoꝺdã ẽ solenne: vt habet. s. impedimentũ. 4. §. .i. Et quidã grauiꝰ peccat q frãgit votum solenne: di. 27. si vir. 27. q. i. virginibus. ꝛ. c virgines. Sz qõ dr ex qui cle vel vorur sꝯ. s. q⁹ votum simplex nõ miꝰ obligat q̃z solẽne: exponẽduz ẽ fz Tho. vbi. s. q⁹ vi usq̃ trãsgressoꝛ mortaliꝫ peccat. A Ló. Ray. ꝛ glo. Ber. ꝛ Jnno. ut i sum. eo. ti. q. .8. B Est et alia diuisio votoꝛ. s. q⁹ aliꝰ ẽ puꝛ siue absolutuz: vt cuz qs absolute ꝛ sine cõditõe vouet. Aliud ẽ ꝓditionatum: vt

cuz addit: si hoc erit vel illud. A Hoc fuit dictuz Ray. vt in dicta q. 8. B

Utz vouēs teneat statī adimplere. gē. fm Guil. Si votū ē absolutū teneī statī cū pōt: nisi vouēdo aliud in mēte habuerit. Et dat ei tps ad arbitriū boni viri ad disponēdum vt votū ipleri possit. Et de implendo dī Deut° 23. Cū votū voueris dño dō tuo nō tardabis reddē: qz regret illō dñs deꝰ tuꝰ: z si moraꝰ fueris reputabit tibi i pcm. Unō fm Tho. in. 4. di. 24. si is q vouerat intrare religionē timet ex mora impedimentū: teneī nō differre. A Idē in sū. eo. ti. q. 9. B Vide de hoc casu. s. religio. 3. §. 3. Si vo votū ē cōditionatū: vide. j. §. 3. q incipit. Utz votū cōditionatū.

Utz votum licitū sēp obliget. Rñ. fm Tho. in. 4. di. 38. Sic: nisi q quicqd votū faciēdū impediret si pꝰ eēt et voto facto auferet obligatiōez. A Hoc vez qñ illō qō postea aduenit legitime segl. Añ lz votū z ingressū religionis impediat mīmoniū ꝓsūmatū si pcedat: vt in. c. ex publico. eī de cōuer. ꝓiu. nō tñ impedit si sequat: vt in cle. eos de ꝓsan. z affi. B Añ sigd possibile cū vouet fiat postea impossibile: tollitur obligatio vt siqs diues vouerit edificare eccliam quā postea pauptate supueniēte pficē nō posset nō obligat. Hoc tñ sic ē intelligēdū: q si factus ē oio ipotēs absolutꝰ est a toto. Si aūt ex pte ita q totū pficē nō pōt: tūc remanet obligatꝰ solū ad id qō potest. A Idem i sum. eo. ti. q. 4. B

Utz vota que fiunt i angustijs obligēt. Rñ. fm Guil. Mulieres in partu vouētes vel quicūq alij i angustia constituti si habeant deliberatam itentionē obligandi i se: obligati sunt: ar. 27. q. 2. sunt qui opes. A Idē in sum. eo. ti. q. 2. ad fi. B Secuī si subito et in deliberate. A Nisi postmodū cōfirmauerit: ar. eī de reg. iurī. rati. li. 6. Et qz difficile est discernē vtz scīa sit mente deliberata vel nō: periculosū est illō sēp nō iplere: maxīe qz bona vtz mentiū ē ibi culpam timere vbi culpa minime reperit: eī ō obserua. ieiu. ꝓsiliū. z dist. 5. ad eius. B

De quo dz fieri votū. Rñ. fz Tho. seūda scōe. q. 88. Votū nō pōt fieri de malo: nec de indifferēti: lz tñ de bono z ad qō qs al nō teneī. Illud añ qō in aliquo euenit ē bonū: z i aliquo malū nō obligat nisi p accētu bono: vt votū Jepte: iu di. xi. A Jste iepte vt ibi pz vouerat ō sacrificiū offerre de eo qō sibi a victoria reuertēti p̄mum occurreret egrediens de domo eiꝰ. Et idē qō i hoc. §. nōt in sū. eo. ti. q. 3. B

Utz liceat vouē nimiā carnis macerationē, Rñ. fm Tho. vbi supza. Si ipsa ex voto ꝓmissa sit ipleda ē rōnabilr: ita q nā nō nimis graueī. Sz qz i his que ad semet ipm ptinent de facili hō fallit iō talia vota ꝓgruētius fz arbitriū supioz sūt seruanda vl ptermittēda: ita tñ q si magnū ḡuamen imineret z ñ eēt facultas recurrēdi ad superiorem nō deberet hō votū obseruare. A Idem in. d. q. 3. B

Quid de vohstulē. gen. fm Tho. vbi s. Vota stulta: vt de nō pectinādo caput in sabbato z filia ponꝰ sūt deridēda cē obseruāda. Et addit Al. q eī si ꝓ honore scōrū fiāt fuāda nō st: qz similitudinē quādaz hñt cū idolatria. A Idē i dcā. q. 3. ad fi. B

Utz expediat vouē. gen. fm Tho. vbi s. Sic: dū tñ rōnabilr fiat votū: q: p hoc volūtatē nāz imobilr applicamus ad bonū. A Idē i sū. eo. ti. q. 6. B

Utz meliꝰ sit aliqd facē ex voto cē sine voto. Rñ. fz Tho. vbi. s. Sic per tres rōes: ꝓ° qz vouē ē actꝰ latrie cē nobilissima virtꝰ. Illō aūt qō opat a nobiori ꝓtute meliꝰ ē. 2° qz q vouet plꝰ deo se subijcē cē q nō vouet. 3° qz p votū volūtas imobilr firmatur ad bonū. Facē aūt aliqd ex volūtate firmata ptinet ad pfectionē virtutis: vt pz p phm 2° ethicoz. A. Jō i sū. eo. ti. q. 7. B

Quō p votū impediāt spōsalia siue mīmoniū: hēl supza impedimētū 4. §. 2. A contrario ꝓncipio. B. et vtz votū sit magis obligatoriū cē iuramētū. s. iuramētū. i. §. 7. B

Utz votū ꝓditionatuz obliget. Rñ. fm Ray. siue ꝓditio sit gnāl: vt si vixero: si potero: si deꝰ voluerit q̄ sp itelligūt eī si nō apponāt. 27. q. 2. btā maria. siue spāl: puta si ītrauero lōbardiā: ibo ad scīm Marcuz vel si filiꝰ meꝰ fuerit liberatꝰ: faciā hoc vel illd. si ꝓditio ñ exterit: ñ obligat gs ex voto al' sic. 32. q. 8. ñ solū. eī ō ꝓdi. appo. verus eī ō resti. spo. oli cāz. Et itelligas ñ obligāt si tota obligatio ponebat i eu cūtū ꝓditiōis. Et itez nisi ppt scādalū tollēdū iplendū sit votū: eī co. magne. eī de ꝓuer. ꝓiu. ex pte. circa fi. Ló. Jnn. z Hosti. A. Jō i. sū. e. ti. q. 68. vbi et ponit exēplū ō scādalo qñ votū ē publicū z ꝓditio ñ expssa lz i corde retenta. B

Quid de voto qō fit ex duabꝰ cāis. Rñ. fz

Ray. Sigr vouit ex duab⁹ casuib⁹ vtputa ire ad scm̃ Iacobum: qr putabat ibi inuenire germanũ suũ: et ꝓpt fdiměda peccata sua i hoc cãu q̃libz scienti germanũ suũ decessisse etiã añq̃ iter arripiat: nihilomin⁹ tenetur ꝓpt aliã cãm si nihilomin⁹ se itẽdisset obligare. Al h⁹ vf potu⁹ fuisse dcm̃ Guil. glo. et⁹ q̃ Ray. vt i. d. q. 68. ad fi. B

Quid ligs emisit duo diuersa vota Rñ. Tho. i 4. di. 38. Si vtrq; est ꝓpassibile cũ alio vtrũq; debet seruãe nisi forte auẽte supioris votũ ꝓcedẽs i meli⁹ sequẽs ꝓmutet Al. i. aliud q̃ illo qđ sil vouit: cũ ad illũ oio teneat róe voti r̃ ꝓmutatiois. B Si aũt ambo vota sint sil icópassibilia dz seruaf qđ mai⁹ ẽ: r de miorib⁹ fm arbitriuz ꝓlati satisfacẽ. Al. Jdẽ. i. sũ. eo. ti. q. 83. B

Utr ꝓ mortẽs possit iũgẽ filio quẽ ꝓsti tuit hẽdẽ vt ipleat votũ ei⁹. Rñ. fz. Ray. votũ pegrinãdi ñ pót pr iũgẽ filio quẽ ꝓsti tuit hẽdẽ nisi r ipe filiꝰ appꝛobãet: et eo. lz Sz pecũiaz satisfactionẽ bñ pót iũgẽ: et de vsu. tua. r de solu. c. i. Qui etiam scom Hosti. si filiꝰ vlt eẽ hẽs tenet iplere vota patr. Al. ſ. q̃cũq; fm eundem Hosti. r i sũ. eo. ti. q. 69. B si hẽditas hoc patiatur: et maxime si spõte acceperit: vt in dcõ. c. licz Si aũt nõ vult adire ñ tenet: qr nec heres ẽ nisi forte ꝓmiserit: qr tunc si i oi casu itelexit psoná suã obligare dz seruare: lz si ꝓ misit tãq̃ heres r postea mutato ꝓsilio ab hẽditate abstineat ñ tenet: et de elec. venerabilẽ. §. fi. Et sic pót itelligi. c. lz. Sz gcũ q̃ hereditatẽ adierit obligat: et de solu. c. i. r et de vsu. tua. ita tñ q̃ si votũ trãsmarinũ sit r aliqs ipediat morte vl alio ipedimẽto cogit alij ꝓmittere: vt Jun. dicit. Qui ẽt si nõ cõmittat heredes ꝓpelli pñt vt vl ipi ꝓpleãt vel subsidiũ siue expẽsas quas testator vel ipi facturi cẽnt exhibeãt. Sec⁹ tñ si vouerat ñ, p subsidio lz p deuotione videdi trã scãz: qr tales supueniẽte ipedimẽto ñ tenẽt ire vl mittere. Al. qr i voto subintelligit: si potero fz eundẽ Jnno. vt i. d. q. 69. vbi hec nõ. B Qđ trãsgressio voti ẽ ma i⁹ peccatũ q̃ trãsgressio iuramẽti: vide. s. iuramentum ꝓmo. §. 7.

Octum secundo, quis voue re pót vl nõ. Utrũ eps possit voue re. q.° fm Hosti. Nõ pót sine hĩa pape votũ emittere p qđ dissoluat vinculũ mrimõij qđ ẽ itiꝓz r ecclĩaz suã: et de regu. lz. Jtez nec aliꝰ per qđ gue ꝓiudiciũ fiat eccle: vt ꝺ lóga pegrinatõe r h⁹: et eo. magne. Octũ tñ abstinẽtie r elemosyne emittẽ pt: ar. 7. q. i. clemẽs. et ꝺ testa fiatũ. r. §. lz aũt. Al Et breuit qõlibz votũ eps facẽ pót p qđ ꝓ beat bonũ ex^m: qr ad h⁹ tenet: et ꝺ voto magne. §. i. fz eũ. Ho. r i sũ. li. i. ti. 8. q. 24. B

Utr q sũt subiecti volũtati ali⁹ possit vouẽ. Rñ. fz Tho. 2^a 2^æ. q. 88. Ali⁹ pót se firmit obligaf ad id qđ ẽi volũtate alterius. Quicũq; aũt ẽ subiect⁹ alicui: q̃tũ ad id i quo subiect⁹ ẽ ñ ẽ sue ptãt: r tiõ ñ pót se p votũ firmit obligaf ad id sñ cõsẽsu supioꝛ. Nõ tñ peccat vouẽdo: vt hic. i. §. plit.

Utr pueri possint vouẽ. q.° fz Tho. vbi s. Pueri añ annos pubertaf duplici róe vouẽ nõ pñt. p°: qr vt i plurib⁹ patiũt rõis õfectũ. Hoc tñ cõtigit in aliqb⁹ accelerari 2°. qr si i ptãte penũ: et tiõ voz vota nõ hñt effectũ. Et fz Guil. si pr vl. autoꝛ ꝓ õdixit r postea pcẽlit nõ remanisceꝛ votũ. Al Jdẽ quo ad hoc vf notari i sũ. eo. ti. q. 3. Sz in oib⁹ q̃ i hoc. §. otinẽt meli⁹ vf dicẽdũ: vt s religio in pncipio i additiõe. B.

Utr filius familias posit q̃ pueni ad pubertatẽ vouẽ possit. Rñ. fm Tho. 2^a 2^æ. q. 88. Jo q venit ad ános pubertaf: si sit liber ꝓditiõis ẽ qđ sue ptãtis q̃tũ ad ea q̃ ptinẽt ad suã psoná: puta q ꝓ votũ obliget se fligiõi vl q mrimoniũ ꝓhat. Nõ ẽ aũt sue ptãt q̃tum ad dispẽsationẽ domesticã. vñ circa h⁹ ñ pót aliqd vouẽ qđ sit ratũ sine cõsẽsu pris. Al Jdẽ ẽt i alijs p q̃ ꝓiudicaret iuri pfie ptãt: vt i abstinẽtijs r pegriatiõi b⁹ r h⁹ i gb⁹ ñ pt fili⁹ vouẽ nisi pegrinationẽ trãsmarinã i subsidiũ ire scẽ: et de voto. c. ex mlta. §. q aũt. fz Hosti. Et hoc verũ ẽ nisi pr cõsẽserit expsse vl tacite. s. ñ ꝺdicẽdo fz Jnno. r i sũ. eo. ti. q. 33. B Et idẽ ẽ ꝺ filia q̃ ẽi domo pris sine ei⁹ pcẽsu: vt dz Numeri. 30.

Utr seru⁹ possit vouẽ. Rñ fz Tho. vbi. s. Seru⁹ ẽi ptãte dñi ẽt q̃tũ ad pcõ alesopatiões Unde nõ pt se voto obligare ad fligiõm p quã ab obsequio dñi sui abstrahat. Jdẽ ꝺ pegrinatõe r silib⁹. Al. Jn alijs aũt i gb⁹ nõ ꝓiudicat dnõ pót seru⁹ vouẽ: vt dicẽdo oróes r silia: fz Tho. r. pe. Et fz Aug. pót ẽt iuito dnõ vouẽ ꝓtinẽtia r nũciãe p prijs: vt i sũ. eo. ti. q. 63. ad fi. Et de seruus quo ad i gressũ religionis dictũ est. s. religio. r. §. 3. r 4. B

Utr religios⁹ pos. i vouẽ. q.° fz Tho.

vbi.§. Cū nullū tēpus exceptū sit i quo plā tus nō possit subditū circa aliqd occupare ió nullū votum religiosi firmum ēnisi de cōsēlu plan: qz nō ē iue ptātis. Añ ꝛ fz Ray. si uouerit non dz exeq sine lnia prelati ne forte sup eū alij scandalū ceñt si eo ꝓsuetudines voluerit excedē: vl ne det occasio eua gādi.20.q.4.monachum.§.vez.41 di. gl qs. Addu ēt Inno. q si uoueret dicere psalmū vel aliā oratiōné vbi nullū ꝓiudiciū cōtingere posset: seruet votum: qz licitū ē. Sz dictum Tho. verius vr. A. Immo vtrunqz vez ē: qz Inno. loquit in casu quo in nullo derogat obie plato ꝛ obsequijs religionis seu pacti. B Seruandū ē ēt votū stricctioris religiōis ad quā transire velit: ꝛ nō ex leuitate vel iactura sui ordinis: fz ex diuina inspiratōe dz lnia petere a plato: ꝛ postea siue fuerit ꝓcessa siue nō pōt trāsire: cē de regu. fz. Et hunc casū hēs supra religio §.§.i. A ꝛ ꝑn. ꝛ hñ notāt i sū.e.ti.q.25. B

Utr clericus possit vouere. Rñ. fz Hosti. Sine licentia sui plati nō potest vouere pegrinatōez: de p̄.e.dis.§.nō oz. eē eo. magne.§.verū.nec aliud votum p qđ oporteat relinquere eccliaz suā: eē de renun. admonet. sed vouē pōt religionē intrare. A Facē due sunt.19.q.2. B vel aliqđ votū nō pegrinatiōis fz charitatis abstinentie vel oziosis facē. Dicūt ēt qdā q votū vltramarinū pōt facē sine lnia plati: eē eo.ex mlta.c. plt ꝛ c.fi. Alij aūt itelligunt de lnia plati vel sedis apostolice: eē de cle.nō resi. fraternitati. ꝛ in ꝓdicto.§.vez. Mā ꝛ clici maxime bñ fieiati sine lnia epi pegrinari nō debēt: vt in dicto c.magne. A Idē in sum.eo.ti.q.25 Et verius videt q clericus sine alia licētia possit facē votum vltramarinū si terre sancte possit esse vtilis per se vl̄ alios secū ducēdos: vt i dcō.c.ex mlta.§.fi. ꝛ dcō.c.fi. B

Utr ꝓsone que sunt subiecte alteri⁹ volūtati peccent uouēdo: vt puta uxor: seruus filius: famulus: monachus: ꝛ hᵒ⁹i. Rñ. fm Tho. vbi supra. Lz votum hᵒ⁹i personarū nō sit firmū sine ꝓsen/u uꝺor qb⁹ subiūcūtur: nō tamē peccāt vouendo: quia in eorū voto itelligit debita cōditio. s. si suis supioribus placuerit. A Idē in sū.e.ti.q.33. B

Utrum pr̄: tutor: maritus: abbas ꝛ hᵒ⁹i peccent reuocādo votū subiectoꝝ sibi. Rñ. Non peccant: fz vtunt suo iure a deo ꝛ canone sibi ꝓcesso: nec vouentes peccant nō iplendo.33.q.5.voluit. ꝛ c.māifestuz. A Idē in sum.e.ti.q. 32. fz Inno. Hosti. et Guil. Predicti m̄ peccāt si sine cā iusta suo cāt qđ ꝓmus cōcesserint: dicto .c. māifestuz Et simlr peccare vident si subiectoruz vo tis: ꝫ rationē ꝛ eoꝝ bonā cōsciētā seu maliciose resistant, cum arbitriuz ꝛ ptās semp videat cōcessa ad iudicium boni viri. ff. p socio. l. in ꝓposita. ꝛ l. sc. ꝛ xi. q. 3. priuilegium. B De voto autē uxoꝝ: vide in. c. sc. ꝛ in alio imediate.

Otum tertio ō voto cōiugum in cōi. Utr uxoꝝ vouere possit. Rñ. fm Ray. Si uxores emiserit votum abstinentie vel peginationis: vel continētiez vel qōcunqz aliud non debet auctoritate sua contrauenire: fz viri pñt irritare ēt si antiminonium cōtraxiz emiserant votum .33.q.5 manifestum. i. q uir ulla sola uxoris vota reuocare potest que ipsa implere nō pōt sine scādalo viri: vt de ieiunijs: de surgendo ad matutinas: ꝛ hᵒ⁹i. Alia vero nō: vt si uoueret q daret aliqđ de ꝓprio vbi ꝓsuetudo ē: q mulier habere pōt bona paffernalia. vel si uouerit aliquā oratiōné ꝛ hᵒ⁹i. A Dicuz ēt Ray. pōt fm hoc intelligi. Et qđ dz de voto itelligit ēt de iuramēto: vt i sum ti.i.n.8.q.35. ꝛ se. B Nō tñ q nō petet debitū: vt i se.§.dz. A Immo bñ pōt alē ꝓiuguz facere votuz ō ñ exigēdo: vt expōsse hz i. c. qdā. eē de conuersi. cōiu. ꝛ tenet Hugl. vt i sū. eo. ti. q. 37. B Nec q nō ꝓsentiat adultio: qz nō pōt fieri votū ō eo ad qđ qs al' tenet: vt dz supra votuz. i. §. 7. A Uez ē vt sit eusdē obligationis cum voto super re ad quam obligatur fz maioris: vz tā ex prima cā: puta nō fundi ꝫ ex scda: vz voti. Nam ꝓmissio ēt sup obligatōe p̄cedēti ñ tollit obligatōem fz adducē nouā. C. de noua. l. fi. vñ bñ valz votū de nō ꝓsēnēdo adultio fz Hug. ꝛ in. d. q. 37. B Utr alē ꝓiugū possit vouē q ñ petet debitū. Rñ. fz Tho i 4. di. 32. vn⁹ ñ pōt sine ꝓsēsu alteri⁹ vouē q ñ reddat debitū: qz hoc esset sacrificiū offerre de alieo Et si tale votū fcīñ fuerit ñ dz fuari: qn ēt fz Pe. uouēdo mulier peccauit. Sz ō penitōe ōbuī qdā dicūt q vn⁹ pōt vouē sine ꝓsēsu alteri⁹: qz hoc vtiz suo iure ē. Alij dicūt q babili⁹ q ñ: qz numis oneroſū fieret mrimonium alii quem ſp opteret subire vere

cundiaz in petendo debitum. A Pe. et Ray. et sentur cū pria. s. q; ꝓiunx pōt vouere q; ñ petet. Et satis facit dictū. c. quidā de puer. cōm. Al. vero ait q; nō debz aliqs hoc vouere: qō si vouerit credo q; p eām pōt dispensari t iniuncta pnia arguendus ē de stulticia: vt in sū. eo. ti. q. 43. B.

Uxꝛ ꝓiunx si dediderit lniam cōiugi q; voueat castitatē possit data lniam revocare. Rñ. Fz Tho. in 4 di. 32. exponendo lram. Si expresse ꝓsensit t lniam dedit: non pōt votū cū ꝓiuge emissuz revocare. 33. q. 5. §. fi. A Ló. Al. t addit Pe. q; aut dedit lniaz i facie ecclie q̄ i iudicio: t tūc nō pōt revocare. Aut i pmto: et tūc añ vsuz lnie revocare pōt: iz nō postea: vt in sū. eo. ti. q. 45. B. Si aūt vir ad tempus dissimulat vxoris votuz: t postea habita deliberatōe revocat: mulier ñ tenet iplere. Ló. Al. Sz addit Jnn. q; ēt ꝓiūx q; dat lniam vouēdi: si ipe nō voueat ipedit exigē debituz: ar. eī ō puer. ꝓiu. c. i. Jdē Hosti. t Ber. A Jdē i dcā. q. 45. B Alia vero vxoris vota in q bꝰ regrit cōsensꝰ viri: vir ēt post q̄ ꝓsensit revocare pōt: vt i pdcō. §. fi. iz tū peccat revocādo: qđ cōfitet. 33. q. 5. manifestuz. Uxor tū o bedire viro debet: vt ibi habetur.

Quid si ambo coniuges in domo voluerūt ꝓtinētiā t alia velut frangere. Rñ. Fz Ray. Si ambo pari cōsēsu emiserūt notū tūc ēt si maritus velit penitere t votū frangere ipā istā debet perseverare i voto qđ fecit. 33. q. 5. qđ deo. t. c. vna sola. t. c. māifestū. t. §. ex premissis. Ló. Jnno. t Hosti. addens q; propter hꝰi votū vtriusq; non pōt vn sine lnia alterius religionez itrare A Jdē in sū. eo ti. q. 46. Et addit Fz eosdē Mō ob. cē de iureiurā. tua nos. vbi pmissio facta inuicē ēt cū iuramēto de nō petendo: si admonitu nolūt seruare castitatē nō artat eos: qz ibi nō fecerunt votum ꝓtinentie. B.

Uxꝛ in votis pficiēdis vel dimittendis vir t vxor ad paria iudicēt. Rñ. Fz Ray. q̄tū ad votū cōtinēte scōm oēs vir t vxor ad paria iudicant. 32. q. 1. sigs vxor. t. q. 5. precepit. t. c. xp̄iana. Jn voto aūt abstinētie dicūt quidā q; cū vir caput sit mulieris pōt tale votū facere inuita vxore. 33. q. 5. manifestū t. c. noluit t. c. hec imago. Quod i telligēdū scōm Hug. nisi p tale votū fieret vxori ꝓiudiciū in debito reddēdo qō sal vā ꝓbabile q; iura predicta: vt p. c. siquis vxorem. t. c. ꝓcepit t. c. xp̄iana. Jn voto pegrinatōis dō q; neuter ꝓiunz altero in uito pōt facere: ar. 27. q. 2. si tu. 23. q. 5. q; deo. Fallit hoc i voto hierosolymitāo: qō in fauorez terre sancte t fidei xp̄iane potest vir sine lnia vxoris facere t implere. Uxor tū ut cōsentiat ē attenti⁹ admonenda: et eo ex multa. Uel si nō vult remanere sequatur virū: et eo q; sup in fi. Con. Jnno. simulki et Hosti. dicēs q; ꝓter votū vltramarinuz neuꝛ ꝓiugū peregrinari pōt sine consensu alteriꝰ: imo si aliquādo concessit pōt revocare q̄tus pecz. hec Jnno. tū q̄tū ad modicā pegrinatōez ēt sine voto ꝓpꝛ disponendā domū: vel ēt q̄tū ad transferēdum domicilium alio: vꝛ tenēda lnia Tho. i. 4. di. 38. vbi dicit q; in dispositōe domꝰ t in regimīe vite mlier subiecta ē viro t nō ecōuerso: et tō in talib⁹ vir bñ pōt sine licentia vxoris vouere: sed ñ e conuerso. Et de hoc ēt hēs. §. vxor. §. 4. A. Uerē q; ad maritū p tinet gubernatio domus. 33. q. 4. duo ista ió sup his pōt vouere t ēt sine voto pegrinatōne ad dictā gubernationē necessariā facere: ar. l. 2. ff. de iur. o. iudi. Et idem qō in hoc. §. nō. in. sū. eo. ti. q. 61. B Utrum vir timēs de incōtinētia vxoris possit facere votū vltramarinum. Rñ. fm Tho. in quolibet. Ea q̄ fūt necitatis ñ sūt ꝓtermittēda ꝓpter ea q; sūt ꝓpꝛie voluntatis. Uñ t dīs Matth. 15. reprehēdit phariseos q; dicebāt ꝓtermittēdū mādatū dei de honoratione pentū vt aliq̄ obligatiōes volūtarie deo offerrēt. Et necessitate aūt viro imminet vt gerat curā vxoris: qz caput mulieris vir ē: vt di. 1. Cor. xi. Sz q; accipiat crucē ad trās ferēdū se vltra mare subiacet ꝓpꝛie voluntati. Uñ si vxor sit talis q̄ seq ñ possit t de eꝰ icōtinēta timeat: ñ ē p̄sulēdū ei q; accipiat crucem t dimittat vxorē. Secꝰ aūt si vxor volūtario cōtinere, ppōat: vel si velit t possit seq viz. Ló. Al. dicēs q; vir vxoris timēs piculū meliꝰ facit nō pegrinari ēt pro subsidio terre sācte. A. Jdē in sū. eo. ti. q. 62. B Uxor quoq; iuito viro iz hosti. pōt votū hierosolymitanū emittere. Sz si sit suspecta vel nimis iuuenis ñ exeq̄t psonalit: sz votū redimet eo q; inhabilis est ad eundū: et eo q; sup his §. rursꝰ. Si vero ꝓcessit i diebꝰ suis t ñ ē suspecta: vadat: nec votū redimat maxie si talis ē q; possit secū bellatōes ducere

¶ Et ſi ñ pōt ducer votū olo ē redimēdū vt in .d.c. ex multa. in fi. Et ió verbū maxie hic ē ſupfluū: vt p3 p eūdez Hoſti. ⁊ in ſū. co. ti. q. 63. B. De voto viri qō ſit ſcipiēdo ordinē ſacr. vide ſ. ordiato ꝓiugato. De voto vo ꝓiugū circa religionē ꝫ ſtati ſeq.

Otum quarto

.ſ. conſ iugum circa religionē. Utr alt cōiugatoꝝ poſſit ſe voto obligare ſine ingredi religionē ſine alio. Rñ. Si non inſtuenit carnalis copula pōt alt vouere et ingredi religionē ēt iuto altero: ex de cōuer. cōiu. vez. et. c. ex publico. Poſtq vero interuēit carnal copula: ſi vult religionē itrare ⁊ vxor itret ſilr: vel ſi iā ē ātiq ita q ñ ſit ſuſpecta de icōtinētia: det lām viro ⁊ ipā ꝓmittat ppetuam cōtinētiā: ⁊ ſic pōt vir intrare: aliū non ex de cōuer. cōiu. cū ſis ꝓdū. ⁊. c. vxor ta. Eodē mō ſi vxor vult trālire ad religionē viro i ſeclo remanēte. ¶ Et ſi ꝓdicta forma nō obſeruet ñ videt valere religiōis ingreſſ quo ad ſepationē mrimonij tā Jcti ſz bene ad impedimētū mrimonij Jhēdi ſi factus ē cū voto caſtitatis exꝑſſo vel tacito: puta aſſumēdo habitū cū intētione abſolute relinquēdi ſeclz: ex de cōuer. cōiu. c. i. ⁊. c. ex pte. cōuicto. c. ſtatuim. ex de regu. Et idē qō ꝫ nō. i ſū. li. i. ti. 9. q. 38. fm Ray. ⁊ Pe. Et addūt q ꝓfatū votū continētie debet fieri in manu ſeu pñtia epi: qz fm Guil. hꝫ i maiora negocia non debēt expediri p miorē q p epm vel aliquez de mādato ei. Si tñ p aliū fieret ſſerio: ⁊ alr rite ſciñ cēt: nō deberet ꝓpter hoc ab epo reuocari: et peccaret ſi de facto reuocaret maxie ſi conſuetudo loci eſſet q talia p minoꝛ q p epm expedirentur: vt ibi. B

Sed nūqd alter cōiugū añ carnalem copulam poſſit trālire ad heremū vel ad recluſoꝛium: vel nouere in domo perpetuaz cōtinētiā. Rñ. ſcōz Guil. Nō pōt niſi obliget ſe ad regularē obſeruātiam: et ad iſta tria vſitata q ſūt in qualibet religione. ſ. ad cōtinēciā: ad renūciationē ꝓpꝛioꝝ ⁊ obiaz ar. ex de cōuer. cōiu. ex pte in fi. El. Idem in ſū. eo. ti. q. 39. fz Tho. Ray. ⁊ Jmo. B

Pone q vxor fecit votū cōtinentie ad temp ⁊ interi marit fecit ſe religioſuz Rñ. ſcōm Guil. Debet induci ad intrādū moaſteriū: aut ſi nō ē ſuſpecta q voueat cōtinētiā. Si ad hoc iduci nō pōt poterit reuocare maritū niſi ipa nō ignara iuriſi tacuit qñ marit religionē intrauit: qz tūc fm quoſdam cogeꝛ religionē itrare: vel cōtinētiā vouere nō exīs ſuſpecta. ¶ Hoc affirmāt idē Guil. ⁊ Aug. addūt tñ Guil. q ſi marit interi mozíat añq vxor fecerit cōtinētie votū ſeu fuerit igreſſa religionem poterit vxor ad ſcōa vota trālire: vt in ſū. co. ti. q. 40. Sz certe hoc cāu vī q oino poſſit reuocari marit etiā ſi vxor exꝑſſe conſeſſet: vt i. c. i. ex de cōuer. cōiu. ⁊ ibi glo. B

Quid ſi cōiūx añ carnalē copulā dīē ſe velle trare religionez ⁊ ꝓcraſtinando differt. Rñ. fm Ray. Epūs debet ſtatuere tēpus ifra qō igrediat: quo elapſo ſi ñ fuerit igreſſ cogat p excōicationē ſatiſſacere cōiugi. Sile. ſ. de iuū. ꝓiugale. §. i. ¶ Idē in ſū. eo. ti. q. 41. B. Quid ſi termino elapſo igrediat mō alteriū. Rñ. ſcōz Ray. Nihilomin ſi igreſſ fiat añ carnalē copulā valebit: ar. ex de cōuer. cōiu. ex publico. Et ſicut dīē Hoſti. cōiūx relict in ſeculo expectabit intrātē religionē per annū qō ius cōcedit ei: et ꝓnuat hꝫ i tpis ꝓmodum auferre nō pōt. 28. diſ. de his poſtea qui remāſit i ſeculo pōt cū alio libere contrahere: vt. c. ex publico. Similes. ſ. ipedimentuz. i. §. 2. ¶ Ló. pe. vt i dcā. q. 41. vbi ēt p3 fm eoſdē q mrimonium ſoluit p ꝓfeſſionē exꝓreſſā vel tacitā ingredientis: et alter libere pōt cotrahere: ió dēs añ exꝑctat niſi iteruenerit iteri dcā, ꝓfeſſio. B

Quid ſi vxori datū ē tēp ad igreſſū et interim marit eā p violētiaz cognoſcit Rñ. fm Guil. Si mrimonū fuit factū de pñti nō pōt itrare cōtradicēte mariō: qz ꝓſūmatū ē mrimonū. Idē Hoſti. ¶ Idē ēt Pe. vi i ſū. co. ti. q. 42. B. Et idē qñcūq añ ꝓfeſſionē cognoſcat volūtarie a marito ¶ .ſ. dū ei religiōe: vt i. d. q. 42. B Quid ſi ambo cōiuges intrāt religionē ⁊ alter vel ambos pēiteat ⁊ velint exire añ ꝓfeſſionez. Rñ. fm Al. Niſi obſtet eis aliō q votū ꝓbatōis: ſic ē continentie ꝓpetue: tales ſalua cōſcia redire pñt ad ꝓpꝛes amplex. ¶ Idē i ſū. co. ti. q. 47. Nō tñ ſp vn cōiugū pōt reuocare alter ſniatum ab eo: vt p3 i. §. 8. B. Quid ſi alt cōiugū itrauit i religionē ſine hīa alteri: ⁊ alter repetit. Rñ. fz Ray. tenet redire ad cōiugez niſi in duob casib. Un ē ſi illa q repetit fornicata fuerit. ¶ .ſ. publice fm eundez Ray. ⁊i ſū. co. ti. q. 49. Idē videt ſi poſſz punctu, p bart: ar. c. ſolz, ⁊ de ſen. excō. c. lz

ll. 6. et qñq; post ꝓbationē seu ꝓfessionē i iudicio factā: tunc. n. res dī notoria: eī de coha. cle. ⁊ mu. c. fi. B et ipe caste vixit All. s. sp. Sec⁹ si post ꝫctū mr̄imoniū fuisset fornicat⁹ añ ingressū religiōis siue p⁹: dū tñ añ ꝓfessionē. ꝑ⁹ vo supueniēs fornicatio ñ irritat ꝫ ꝓfessionē ꝑ⁹ fcā fz Inn. et i d. q. 49. B Ita q illa nó hēat exceptoēz ꝫ illū. A .i. replicatōem. B Alt⁹ eē: si forte ink eos fuisset lata sñia diuort̄ ad sepationē thori. 27. q. 2. agatho sa. eī ō diuor significasti. 7. q. 1. q; piculosū. Vir āt sic vxori reddit⁹ tenebit reddere debitū: fz nó potest exigere ppē votū emissū. 33. q. 5. vna. eī de ꝑuer. cōm. itrauit. ⁊. c. placet. A Et i hispz q hoc ē verq; qñ ingrediēs fecit tacitū vl exꝓssū cōtinētie votū. B Qñ autez vn⁹ ꝓiugū trāsit ad religionē ꝑpt fornicationē alteri⁹: ille q remānsit in seculo potest post mortē intrāre: quia nūq il vonit A Hoc fuit dictū Hosti. et Inno. vt in. d. q. 49. Et addit Inno. Sec⁹ ē i ordinibus quia nō pōt fieri subdiacon⁹ i seculo remanēs cū vxore adulterata ē iuita ea. Et est rō: quia vxor cuiuslibet i sacrīs ordinib⁹ ꝓstituti tenet ꝓtinere p⁹ mortē ei⁹. 28. dī. q; sūt. et dī. 32. seriatiz. Sz certe hec iura loquūt qñ ordinatio fit vxore ꝓsētēte: al ñ fit ꝓiudiciū vt. 5. ordinatio ꝓiugatoꝝ i ꝓn⁰. Et ió ppt cā dē rōnē idē vī ⁊ i ordinib⁹ q3 ⁊ i religione .s. q; mariti⁹ ad sacros ordines ꝓmoueri possit qñ vxor publice adulterata ē: q; amittit ius qō hēbat i viro: eī de diuor. signifi casti. fm Bernardū in dicta. q. 49. vbi et subdit q; aliq; itelligūt dictū .c. significasti de ingrediēte monasteriū: sz certe. c. illō gnāliter loq⁹ ⁊ i distincte. B.

Quid si monk vxor q̄ traxerat viz de monasterio: q; sine ei⁹ lnia itrauerat. Rñ. fz Ray. Monēd⁹ ē vir redire ad monasteriū: et si hoc ñ facit peccat: ar. 17. q. 2. nos nouim⁹. A Hoc itelligēdū qñ fec votū fligiōis vel ꝓfessionē tacitā siue exꝓssā: al nō cogeret ad religionē: vt i. c. statuim⁹. eī de regu. B Nō tñ ē cogēd⁹ ad petitionem monasteriī: q; ꝓfessio quā fecit ñ soleniçat votū ppt ipedimētū qō erat. s. ex vxore: eī de ꝑuer. ꝑiu. placet. Nec tñ pōt licite ꝓhibēri alia ipediēte tali ꝓfessiōe: ar. eī de ꝑuer. ꝑiu. ex pte abbat. et si ꝓhit peccat: ⁊ dz agere penitētiā: sed mr̄imoniū tenebit: ar. eī q le vl vo. tuū⁹. Nec a tali vxore pōt exigere debitū sīc nec a ꝓma. Eps quoq; potest illū añq; cū alia ꝓhat cogere ꝛc dire ad monasteriū: q; si nō redit peccat mortalr. A Hoc vltimū fuit dictū. Guil. vt pz i tū. eo. ti. q. 50. vbi ⁊ addit. fz Bof. dic̄ q; si vir absēte ⁊ ignorāte vxore itret religionē ⁊ ibi ꝓfiteat: ⁊ postmodū ab ea fuocet: h⁰ casu p⁹ mortē vxoris vir pot⁹ ē monēd⁹ qñq; ꝓpter lēd⁹: vt i mōasteriū ꝛc deat fz ad hoc sit ꝑsulti⁹ ad salutē: eī de ꝑuer. ꝑiu. placet. Si aūt vn⁹ ꝑiugū alio sciēte ⁊ ꝑsentēte cui⁹ tū cōsēsus ñ sufficit ēt si ꝓtinētiā ꝓmittat nisi simr ꝑuertat. 33. q. 5. q vxorē. monasteriuz ingrediat: et demū ad vxorē de monasterio reducat: pura q; suspecta ē talis p⁹ mortez vxoris ad monasteriū redire ꝓpellit ēt si de facto cōtraxerit cū alia: q; ꝓfessio iteruenit nec defuit cōsēsus vxoris: eī de ꝑuer. ꝑiu. ex pte. et cū Bof. cō. Hosti. vt ibi. B

Pōe q vir sciēte et ꝑsētēte vxore itrauit monasteriū. A et fecit ꝓfessionē tacitā vl exꝓssā: al bñ posset ꝓhere: eī de regu. ꝑsultis. B et postea ill'a cū sit iuuenis: et merito suspecta reuocat eum: qd faciet vir p⁹ mortē vxoris. Rñ. fz Ray. Cogit redire ad monasteriū ēt si de fcō ⁊traxit cū alia q; ꝓfessio intuenit: nec defuit vxoris ꝑsēs eī de ꝑuer. ꝑiu. ex pte. A Hoc vī potius fuisse dictū Bof. vt pz i dcā. q. 50. Et aduertēdū q; hoc casu uon sp reuocatio pōt fieri nec ex hoc mr̄imoniuz p⁹ ꝫctū sēp dirimitur. Vñ sciēdū fz Guil. q; ꝑsona suspecta viz licētiās ad religionē ñ pōt ipm reuocare: sz tenet intrare religionē si eā ꝓmode potuerit iuenīe. Si aūt ñ pōt aut ñ credebat se eē suspectā de icōtinētia cū tū ēēt: potest lniatū reuocare: q; nō recipit apō deū illi⁹ viri ꝑuersio cui⁹ legit ꝑiugal federis ꝓstitutio. Host. vero dic̄ q; si vir in scia ⁊ inuita vxore intrauit: postea reddit⁹ ei ñ exiget debitū: nec ad sēda vota trāsibit. Si aūt ō cōsēsu vxoris trāsiuit ⁊ ꝓfess⁹ ē: si mlr ñ ꝓmisit ꝓtinētiā fuocāi mr̄ poterit. Si aūt ꝓtinētiā ꝓmisit ⁊ iuuenis ē ꝓpellit itrare fligionē: eī ō ꝑuer. ꝑiu. significauit. ⁊ c dudū. A. si senex ē ppetuā vouēdo ꝓtinētiā remanē pōt i domo ꝓpria: eī ō ꝑuer. ꝑiu. c. cū sis. ⁊. c. cōtingat⁹. itñ q; si is q fmanet ꝓhat mr̄imoniū ñ tenēt: sīc nec mr̄imoniū ei⁹ q ppetuaz ꝓtinētia vouēs ō dit viro lniaz: vt ad sacros ordies ꝓmouēt. 32. di. fiati. Soleniçat. u. votū i ꝓfessiōe vl i ordiatōe absoluti. Et h⁰ itelligas fz Jo. qñ mlr certificata fuit q; sibi ppetuo ꝓiudicabat: al si sipl'r ⁊ iurī ignara

nó intẽdebat sic perpetuo se obligare: tenet mrimoniũ ab ea ptractũ: ar. eẽ ō cõuer. cõiu. veniens. Lon. Hoſ. Et ex his pz q pro feſſio lñia aliqñ tenet: t aliqñ nõ. Et ꝓmo caſu mrimõiũ poſt cõtractũ dirimitur ſed nõ in 2° cũ nõ fuerit votuz ſoléne ſz ſimplex t nõ ñ dirimit mrimõiũ pº ꝯctũ: eẽ. ō wo. t voti redẽp c. vno. li. 6. Unde t Inno. dicit q votũ qõ ſit vxoze iuuta vel etiã voluntaria ſz nõ vouẽte vel religionẽ intrãte: nõ eſt ſoléne: ſz ſimplex: t nõ ipedit mrimoniũ cõtrahabẽdũ ſed non dirimit tam ꝯctũ: eẽ ō ꝓuer. ꝓiu. placet. Et q ſi poſt ingreſſũ ratum habuerit votũ marito hoc petẽte tenz ingreſſus: t ipa cogitur intrare. Idẽ dicit ſi ipe vir poſt mortẽ vxoris ꝓrẽ igreſſum q nõ tenuit ratificat exꝑſſe ſeu tacite: ar. eẽ de his q vi metus ve cã fiũt. c. i. Dicit q itelligit ratificare ẽt ſi p mõẽtum i religione ſteterit poſt mortẽ vxoris ẽt ſi eius mortem ignozauerit: vt in dcã. q. 50. Itẽ Inno. i. c. ſignificauit. eẽ de conuer. ꝓiu. dicit q licet in pdictis calib9 ſuſpecta mulier cogat monaſteriũ intrare: nõ tamẽ cogẽt fieri monacha nec viuere monachaliẽ: hoc excepto q ꝓpeſcet a vagatione t cuſtodiet ne luxuria ri poſſit: ſubdens: Fatemur tñ q ſi mulier ẽ ſuſpecta anteq admittat pfeſſio viri debz mulierẽ facẽ pfiteri. Et ſic logt. c. cũ ſis eẽ de ꝓuer. ꝓiu. Tñ ſi ſuſpecta ẽ viri pfeſſio et nõ mulieris ſz tñ pſtitit ꝓtinẽtie votũ: non facerẽ eã mõ pfiteri. Et ſb dit: Ally tñ dicũt aliꝫ. ſ. q hoc ipſo q dat lñiaz viro t emiſit ꝓtinẽtie votũ põt cogi itrare monaſteriũ t viuere ſine ꝓpzio t ſub obia. Et hoc tenẽt Ber. t Hoff. p. c. q vxorẽ. 29. q. 5. 4pz i d. q. 50. Forte dictũ Inno. põt ꝟificari qñ in nẽiẽ monaſteriũ i quo talis mulr poſſet ſine aliaz ſcãdalo t tute cuſtodiri ẽt ñ pfeſſa: qz tunc ceſſat rõ ſuſpitiõis: ar. eẽ de conuer. ꝓiu. c. i. t. c. vxorẽ. al. obtineat ſnia Hoff. t Ber. cũ aliter nõ poſſit debite ꝯ ſuſpitionem puideri: eẽ de ꝓuer. ꝓiu. cum ſis. B

Quid ſi vxor vi vel metu coacta dedit viro lniam itrandi. Rñ. fm Hoſti. Si fuit vis p metũ q caderet i ꝯſtantẽ nihil nocet ei. 33. q. 5. notificaſti. niſi forte poſt' tps ipſa ratificet: eẽ q cle. vel vo. inſinuãte. A Lõ. Buil. t addit idẽ eẽ ſi iteruenijſſet dolº. Et cõ. Hoſ. Hoff. t Jo. vt i ſũ. eo. ti. q. 52. B

Quid ſi vxor ſine cuº lnia vir intrauit religionẽ vult igredi: t maritus cõtradicit, Rñ. fm Ray. Si vir iã eductº ẽ de monaſterio t reſtitutº vxori nõ poteſt illo inuito igredi. 33. q. 5. qõ deo. Si aũt vir non ẽ eductº tũc fm Inno. mulier ſi i igreſſu viri ꝓtinẽtiã vouit põt igredi monaſteriũ. 27. q. 2. agathoſa. Si vo nõ vouit: nõ põt viro inuito igredi: t ingreſſa põt educi: ar. in dcõ. c. qõ deo. ſz nõ põt debitũ exigere: vt in dcõ. c. qõ deo. eẽ de conuer. ꝓiu. c. i. A Ray. aũt dicẽ q ẽt ſi ñ fecẽ votũ ñ pt iuuto viro itrar. 27. q. 2. agathoſa. t. 33. q. 5 q vxorẽ Et cõ. Pe. Hoſt. t Boſ. in ſũ. e ti. q. 53. Dicum iſtoz põt itelligi qñ vir ingreſſus ligatus erat religioni p votũ vlp pfeſſionẽ exꝑſſam ſeu tacitã. Dẽm vero Inno. qñ nõ erat ſic ligatº: ſz forte p ſimplex votum, tenẽt ad ad continentiã: ar. dci. c. quod deo. B

Quid ſi ãbo ꝓiuges fornicati ſũt nũqd põt alt alto iuuto religionẽ intrare. Rñ. fz Buil. Nõ põt: ſicẽ t nõt Hug. 27 q. 2. agathoſa. A Et ſi itrauerit poterit reuocari fz eoſdẽ: vt in ſũ. eo. ti. q 55. B Quod credo vez eſſe ſiue occulta fuerit ſiue publica vtri uſq fornicatio: ſiue ẽt alterº occlta. A ẽt ipſius ingredientis: vt in dicta. q. 55. B alterius publica.

Quid ſi vterq nõ petita lnia ab altero religionẽ itrauit. Rñ fm Buil. Nõ poterũt ſe inuicẽ repetẽ: qz neut põt dicere ab altero ſe ſpoliatũ: ſz vterq itrãdo vt renũciaſſe iuri qõ hẽbat t iuri exigẽdi debituz tõ votũ vtriuſq tenuit t quo ad debitũ exigẽdũ t quo ad reddẽdũ. A .ſ. vt nõ poſſit exigere nec teneat reddere. Et idẽ notat i ſũ. eo. ti. q. q. 56. B.

Quid ſi vterq credẽs alterz mortuuz itrat monaſteriũ: nũqd cõpta veritate põt alterũ repetere. Rñ. fm Inno. Siue ignorantes ſiue ſcientes alterz viuere igreſſi ſunt monaſteriũ: amboz votũ ratificatuz videt p pfeſſionẽ voluntariã li ſecuta ẽ. A Sec9 ãt ſi nõ ẽ ſecuta pfeſſio exꝑſſa ſeu tacita q: tũc ñ ſuccedit obligatio. Et ita põt itelligi dictũ Buil. q vbi ꝯũ dicẽ: vt in ſũ. eo. ti. q. 57. B Generaliter de vouo intrandi religionẽ: plura. ſ. religio. 3.

Octum quinto. quo ad ꝓmutatões seu diſpẽſatões. Utz i vot poſſit diſpẽſari vl ꝓmutari. ꝗ. 3 Ray. Uotũ cõtinentie non commutatur maxime p eos quia vix vel nunq poſſet aliquid melius

inueniri i quo fieret cōmutatio: vt pz Eccl. 26° A Ibi dr: Ois pōderatio nō ē digna aīe cōtinētis. Per papā aūt ex cā bñ pōt fieri talis dispēsatio etiā sup voto solēni cōtinētie: vt s̄. religio. i. §. i4. i additiōe. Speculator aūt ⁊ aliq alij tenēt ꝙ etiam eps possit dispēsare ex cā sup voto simplici cōtinētie: puta ne vouēs labat in dānabilē fornicatiōnē si esset iuuenis: ex̄ q cle. vel vo. c. veniēs. vbi hoc tāgit dñs An. de bu. ⁊ in. c. rursus. eo. ti. vbi ad fi. dicit: Et dato ꝙ eps nō possit dispēsare in ꝯhendo. s. cū eo q vouit cōtinētiā: dispēsabit tñ sup debito post ꝯctuz exigēdo. Similiter etiā tenet Al. ꝙ eps possit dispēsare sup voto de nō petēdo debitū cōiugale: vt s̄. votū. 3. §. i. in additione. B Et nihilominꝰ siqs pꝰ votū ꝯtinētie siplex cōtrahit mr̄imōiuz tenet: sz ꝯhēdo mortaliter peccat. Alia vo vota sicut ⁊ pōit Tho. scda scde. q. 88. pñt cōmutari. Nā vt idez subdit: votū debet eē melioris boni. Id aūt quod vouet aliqñ ē malū vel inutile vel melioris boni ipeditiuū: qd ē ꝯ rōnez eius qd cadit sub voto: ⁊ iō necesse ē ꝙ determinetur votū in tali casu nō eē ꝟuāduz. Et si quidez absolute determinet aliqd votū nō eē ꝟuanduz: dr esse dispēsatio voti. Si aūt pro hoc qd ꝟuādū erat aliqd aliud iponat: dr commutatio. Uñ minꝰ ē votū cōmutare q̄ꝫ i votis dispēsare. Utrūq̄ꝫ tñ in potestate ecclesie cōsistit. A Idē in sū. li. i. ti. 8. q. 70. B

Quis pōt in votis dispēsare vel cōmutare. R° Diocesanus eps: ex̄ eo. c. i. nisi in q busdā q̄ sūt ei exp̄sse ꝓhibita: vt ē votū ꝯtinētie ꝓut dictū ē s̄. in ꝑcedēti. §. A Et ibi de hoc melius in additiōe. B Itē votuz terre sācte: ex̄ eo. ex multa. Adde etiam de voto visitādi limina aplor̄ Petri ⁊ pauli: silr ⁊ bti Jacobi: in qbus solus papa dispēsat ⁊ ita obseruat curia. A Nō ē ergo consulēdū hoībus ꝟz quosdā ꝙ dēt suas pecunias q̄storibꝰ seu nūcijs hospitaliū: qa fallūt ⁊ decipiunt hoies. Nā cū redēptio taliū votoruz debeat fieri cū aūcte epi: qr ita dr in litteris papalibus: aliter eni ꝟm ꝑdictos fieri nō pōt: vide supra q̄stuarij. §. vlti. B Utū aūt in voto cōtinētie possit papa cum clericis ⁊ religiosis dispēsare: vide supra religio. i. §. i5. qui incipit: Utrū cū religiosis. A Et ibi de hoc in additiōe. Et si mior episcopo de iure cōi nō pōt dispēsare sup voto vt ⁊ sētit glo. in. c. i. ex̄ de voto. silr ⁊ Ray. vt in sum. eo. ti. q. 71. vbi etiā patet ꝟz Al. ꝙ epi pñt dispēsare in oibꝰ votis in qbus expresse nō sūt ꝓhibiti sicut in voto terre scē. Itē dicit ꝙ nō pōt dispēsare in votis perpetuis: que sūt religionis ⁊ huiusmodi.

Utrū ꝑlati ꝓ libito suo possint in voto dispēsare. R° ꝟm Tho. vbi s̄. Sicut ꝑlatus nō pōt ꝑcipere malū: ita nec impedire bonuz. s. opera v̄tutis. Sz ad prelatū spectat diiudicare quid sit magis v̄tuosū. Et ideo in māifestis dispēsatio prelati nō excusat a culpa: puta si dispēsaret cū aliquo sup voto de ingressu religiōis nulla apparēte cā. Si aūt esset causa apparēs ꝓpter quā saltē in dubiū verteret: tūc posset stari iudicio ꝑlati dispēsātis vel cōmutātis: nō tñ iudicio ꝓprio nisi esset aliqd manifeste illicitū: aut nō posset quis facile ad supiorez recurrere. A Idez in sum. eo. ti. q. 81. B

Sz que ē causa sufficiēs vt dispēset i votis vel vt omitti possit votum. R° ꝟm Al. in. 4. Sufficiens cā ē pauptas: vt si vouit ieiunium ⁊ mēdicās nō inuēit hora vna. A. i. tēpore ꝯgruo ad sustinēdū ieiuniū. B q̄ꝫ tū sufficiat. Similiter ⁊ infirmitas: vt si vouit abstinētiam a vino ⁊ a carnibus: ⁊ incurrit languorez ⁊ huiusmodi. A vt si vouit non comedere carnes: ⁊ cuz mendicat non dantur ei nisi carnes vel ea que sūt carnibꝰ cocta: que si non comedat inedia cōsumet ꝟm eūdē Al. ⁊ in sum. eo. ti. q. 82. B

Sz quō debet fieri cōmutatio voti. R° ꝟm Ray. Debet superior habere considerationez ad facultates vouentis ⁊ expēsas quas facturus erat si votum impleuisset: et etiaz ad laborez ⁊ similia. A Ista similia nō sunt nisi si considerentur expēse in eūdo morando ⁊ redeundo simul cuz labore: vt in sum. eo. q. 73. B Et si votum erat Hierosolymitanum: seu als contra hereticos ⁊ infideles omnia sine diminutione trāsmittat: ex̄ eo. magne. ⁊. c. sup his. In alijs autē peregrinatiōibꝰ: puta sancti Jacobi ⁊ similium eedē expense cōsiderande sunt: ⁊ i alios pios vsus cōuertende: ex̄ eo. c. i. ⁊. c. scripture. Sz ⁊ ad locū peregrinatiōis mittere hēt oblatiōez quā ibi erat facturus. Sz hoc vltimū intelligēduz ē de honestate nō de necessitate Naz neqz decretales allegate aliquid dicunt de hꝰi obligatione: nec illi ecclesie ꝑ hoc ē acqsituz aliquod ius: vt in c. se. §. 4. In voto autē abstinētie habenda

est ratio asperitatis ꝛ alioꝝ q̄ in voto ꝓhibẽ
sa fuerũt. Idẽ de affluentia vouẽtis: ex eo.
c.i. Unde cuidã comiti q vouisset ꝙ singu
lis sextis ferijs in pane ꝛ aqua ieiunaret nõ
sufficeret ꝓ cõmutatiõe ꝓstruẽ vnũ altare:
ꝛ allegat hic Ray. ex eo. ppẽdimus. Que
decretalis nõ ẽ in moderna cõpilatiõe: ꝫ
in ꝑte q̄ currebat eo tẽpore quo Ray. sũ
mã cõposuit: vt dictũ ẽ. ꝛ. nonitius. §. 3. ℟
Predictis cum Ray. con. Hostien. vt in
dicta. q. 73. ℟

Pone ꝙ qdã hñs aliena icerta vouit
ea in subsidiũ terre sãcte: nũqd tale votũ po
test ab epo cõmutari. ꝫ fm Guil. Mõ cre
do ꝙ sine licẽtia pape possit ea in alios vsꝰ
vertere. ℟ etiã si ingrediat religionẽ: fm
eũdẽ Guil. etiam in sum. co. ti. q. 74. ℟

Utruꝫ votũ de festãdo i sabbato sẽp sit
mutãdũ. ꝫ fm Guil. Mutari põt: ꝫ nõ ẽ
necesse ꝙ mutet: qz licitũ ẽ nisi forte ꝑsona
suspecta esset ꝙ vellet in daiçare. ℟ Im
mo: vi sp mutãdũ. Nã sabbatũ solẽniçare
ꝓhibemur nisi aliud festũ i eo cõcurrat ne
in daiçare videamur: de cõse. di. 3. c. i. ꝛ. c.
puenit. Idẽ ga hoc vt plurimũ fit ad aliq̄
superstitiosaꝫ obseruãtiam que oio ꝓhiber
03. 26. q. 7. non obseruetis ꝛ. c. se. ℟

Otum sexto quod soluitur ꝑ ingres
suꝫ religionis. Et gnãliter qdẽ oẽ
votũ siue terre sce siue aliud cõmutari põt
in votũ religionis: etiã sine arbitrio supio
ris: qz illud indubitãter melꝰ ẽ: ex eo. scri
pture. ℟ Idez in sum. li. i. ti. 8. q. 73. fm
Ray. ꝛ Tho. ℟ Sed tñ de aliquo rege
siue imperatore vel alio ꝓpotẽte q fecisset vo
tũ terre sancte ex quo pẽderet totꝰ exercitꝰ:
vel etiã de aliquo qui vouisset ꝑ aliquos ãnos esse in tali subsidio cũ cẽtũ vl mille m i
litibus: ꝛ similibus: vbi ꝓbabiliter ꝺnbita
tur vtrũ põderari debeat cõis vtilitas vel
ꝑuata: credo ꝙ papa cõsulẽdus esset. ℟
Idem in sum. eo. ti. q. 75 fm Guil. ℟

Sz qd sigs vouit magnã quãtitatẽ pe
cunie in subsidiũ terre sãcte: nũqd liberatꝰ
est ꝑ ingressuꝫ religionis. ꝫ fm Guil. cuius si vouit tre liberatꝰ sit á labore eũdi vel
aliũ mutendi: nõ tñ liberatꝰ ẽ quo ad pecu
niam quam vouit: nec põt tale votũ ꝑ aliũ
q̄ ꝑ papaz solui vel ꝑmutari. ℟ Idez in
sum. co. ti. q. 76. ℟

Quid sigs ꝓpoꝑe vel mẽ suscepit vo
tum ipleẽdũ: nũqd liberatꝰ ẽ ꝑ ingressũ religionis. ꝫ fm Tho. in quolibet. Exquo in
gressus sufficit ꝑ se: sufficit ꝛ ꝑ ꝑe ꝛ matre
sua: etiã cuius in ingressu de hoc nihil inten
derit. ℟ Põt etiaz votũ iplere de licẽtia
platꝰ: ꝫ eũdẽ Tho. ꝛ i sum. eo. ti. q. 79. ℟

Quid sigs vouit magnaz elymosam dare
pauperib⁹ in gnãli: vel etiã i spãli aut ꝙ ꝓstru
eret monasterũ: nũqd liberat ꝑ ingressũ re
ligionis. ꝫ fm Guil. Si ex tali ꝓmissione
vel voto acqsita esset actio alicui vel aliqui
bꝰ: qz forte dõauit vel ꝓmisit eis nõ libe
rat nisi de cõsẽsu illoꝝ: secus ẽ si nulla ẽ acqsita actio: qz nulli dõauit nec ꝓmisit nec se
obligauit aliqbꝰ: ꝫ tñ deo: qz tũc liberat
ꝑ ingressũ. ℟ Si intẽdat illud minꝰ votũ
in hoc maius cõmutare fm eũdẽ Guil. vt
in sũ. eo. ti. q. 80. Et vi hoc intẽdere nisi cõ
trariũ intẽdat: vt põt colligi ex dictis Tho.
ꝛ eo. ti. q. 79. ꝛ. ẽ. §. primo. ℟ Dũ tñ fiat
auctoritate epi. Nõ enim credo sufficere au
ctoritatẽ ppriã. Sufficit etiã lñta abbatis
vt in se. §. ℟ Guil. aũt vi dicere ꝙ in hoc
ñ sufficiat lñta abbatis: vt i dca. q. 80. Sz
certe in isto casu nõ videtur necessaria lñta
epi nec abbatis fm Ray. ꝛ Tho. vt in sũ.
eo. ti. q. 73. ꝛ ẽ. i ꝓncipio hꝰ. c. ꝛ hꝰ quo ad
vota ꝛpalta. Jn alijs aũt videt regri dispen
satio: ꝛ ꝙ platus religionis possit dispensa
re: vt dicitur in. §. se. ℟

Utrũ abbas vel platus possit absolue
religiosos a votis factis añ ingressũ. Rñ.
fm Ray. Jpa religio in ipo ingressu soluit
hꝰi vota: qz soluit turamẽtũ: vt puta matri
monij ꝛ hꝰi. eẽ de regu. sane. 19. q. 2. due.
eẽ eo. scripture. Et dico ꝓcipue si ipse in in
gressu intendebat cõmutare. Addit Tho.
in quolibet. ꝙ cũ obediẽtia sit maximũ vo
torũ ꝑ oi voto sufficientissime recõpẽsat.
Et qz ingrediẽs religionẽ nihil põt retinẽ
sibi ꝓprie volũtatis: nullũ votũ ꝓpria vo
lũtate factũ retinere oz: sed id debet osten
dere ꝑ iũ mõ astery: ꝛ se in hoc ei subijcere
volũtati. ℟ Tho. clarius dicit sic: ꝙ ꝫ q
dã dicant ꝙ monachus eoipo ꝙ ꝓfessus
est absolutur ipo iure ab oi voto qõ fecit i
seculo tñ qz in hoc nũq̄ vi exposse facta dis
pensatio nisi i tali voto: tutius vi dicẽdũ:
ꝙ cũ obediẽtia sit maximũ votoꝝ ꝑ oi vo
to sufficiẽtissime recõpẽsat. Et qz ingrediens religionẽ nihil põt retinere sibi ꝓprie
volũtaꝫ: nullũ votũ ꝓpria volũtate factuꝫ

retinere oz: ꝫ illud dz p̄ri ostēdere mōa fterij: ⁊ sei hoc eius subiūcere volūtati. Añ nō video q̄ ipe sit ipo iure ab oi alio voto absolut⁹: nisi a tpali: puta pegriatiōib⁹ ⁊ silib⁹ de quo loḡt. c. scripture. Sz volūtate sui superioris pōt oē aliud votū resp̄uere vel tenē: nisi sit icōpassibile alijs obp̄ūtijs religionis vel charitati fraine. Jtē Hosti. i dcō. c. scripture. dicit q̄ tun⁹ ē q̄ dispēset. Jn sua aūt sū. dicit q̄ si itrādo intēdebat p̄mutare id ad quod p̄mo se obligauerat: i nullo remāet obligat⁹. Si vo ñ intēdebat recurrat ad abbatē qui secū poterit dispēsare: ⁊ sine cui⁹ licētia hoc nō posset exeq. Si tū talis p̄mo votū tpale adimpleret ⁊ postea religionē itraret: tun⁹ faceret: ar. eī de spō. commissū. vt ⁊ nō. i sū. e. ti. q. 78. Et dz igredi⁊ ītēdere cōmutare sēp q̄n p̄ riū nō intendit: vt ⁊ in p̄cedenti. §. tactum est. B

Sura primo.

cōiter qd sit. Rñ. ꝫ Ray. Vsa ē lucr̄ ex mutuo pacto debitū vel exactū. A Ló. Jnno. eī eo. c. i. B Nō. n. puto vsurā si gratis oblatus gratis accipitur: ar. 14. q. 4. vsura. di. 18. de eulogijs. i. q. 2. sicut. Añ. Soff. sic diffinit: Vsura ē qcqd sorti accedit intentiōe p̄cedēte vel pacto. A Mā sola intentio facit vsurā: eī eo. consuluit. de quo in. §. se. Et dz lucr̄ ad dnaz ītereſſe. Mā ꝫ vltra sortē non possit accipi lucr̄ tamē ītereſſe sic: puta si vnus tenet rē meā mala fide: ⁊ dat mihi pignus p̄ mutuo sibi a me facto: possum dcē rei fructꝰ vltra sortē retinē: q: hoc nō ē lucr̄ ꝫ ītereſſe: ⁊ ió retinē possū: eī de feu. c. i. ⁊ eī eo. c. i. ⁊. c. p̄questus. Et ꝫ hec capla loquāt de reb⁹ ecclie: tñ idē ē ⁊ in reb⁹ secularib⁹: vt ⁊ nō. glo. i dcō. c. i. de vsur. Ex mutuo aūt dz: q: in hoc p̄ctu p̄ p̄mittit vsura: Deut°. 15. ibi: Si audieris vocē dñi dei tui. ⁊c. Facit ēt. c. i. 14. q. 3. Jtem Luc. 6°. Mutuū dare ⁊c. ⁊ eī eo. p̄suluit. Est mutuum p̄tract⁹ in quo qs aliqd dat recepturus nō idē i numero: ꝫ tantundē in genere suo Et dicit ex eo q̄ de meo fiat tuū: q: mutuās transfert dñiū i eum cui mutuat: ⁊ fit in rebus que consistūt i numero pōdē vel mensura: vt. l. 2. ff. si cer. pe. Et p̄mittit vsa i isto ⁊ctu qñ aliqd recipit vltra sortē nō obstante q̄ mutuās suscipiat in se in aliquo casu sortis piculum: eī eo. nauigāti. Et ꝫ in mutuo p̄pe cōmittat vsura: tñ idē ēt in alijs cōtractib⁹ rōne egpollētie: vt i emptiōe ⁊ vēditione ad terminū: videlicz qñ vēdit terminus seu tēpus: vt in dicto. c. nauigāti. Et iō huic diffinitiōi videt addendū: lucr̄ ex mutuo vel egpollēti. Pacto dicit: qa si aliqd det sine pacto ⁊ gratis non esset vsura: vt ⁊ p̄tractū est. Exactum dicitur etiam: q: si sine pacto aliquid ertoꝛ queat vsura p̄mitti: q: qcqd accedit sorti vsa ē. 14. q. 3. plerūq̄. Et vt dictū ē ēt sola ītēciō vsa p̄mittit eī eo. p̄suluit. Et in p̄dictis oib⁹ pōt colligi: q̄ vsa ē lucr̄ ex mutuo vel egpollēti pacto vel intēciōe debitū vel exactum. B

Utr̄ sola spes lucri faciat vsuram. Rñ. Sic. eī eo. c. i. ⁊. c. p̄suluit. 14. q. 3. si feneraueris. Ad intelligē p̄m Hos. q̄n principaliter cā mutuandi pōit in expectatione lucri vel emolumenti: alias si p̄ncipaliū moueat ad mutādū ppt charitatē: ⁊ tñ credit q̄ ille retribuet: nō ē vitiosū: ar. 77. dis. i sigul. 59. dis. si. officia. ⁊. 61. di. qd p̄derit. Lū. n. quis mutuū dat liberaliter scire pōt debitoꝛ ex sibi nāli obligari ad antidota: eī ō testa. cū i officijs. ff. ō peti. here. ꝫ ⁊ si lege. §. consuluit. Lon. Jnno. ⁊ Hosti. A Ló. ēt glo. i. c. cōsuluit. eī eo. ⁊ nō. i sū. li. 2. ti. 7. q. i. B Añ vo sub spe p̄cipiēdi mutuat pecūiā: p̄cipue si alī erat mutuatur⁹: qcqd postea ēt gratis accipit vsura ē siue sit pecunia vel alia res: ⁊ siue cōsistat i dādo siue i faciēdo aliqd. 14. q. 3. c. i. 2. ⁊. 3. A Hic ḡ accipe itelligi. i. si ne vlla exactiōe: p̄m eūdē Ray. ⁊ dcā. q. i. nō tū cum libera volūtate p̄cedēt⁊: alī nō teneret ad restitutiōez: licz ītētio recipientis fuisset vitiosa: q: i cōcedēdo magis attēdē da ē volūtas p̄cedētis q̄ accipiētis: i Jnsti. de obli. que ex delict. nas. §. placuit. i fi. vbi videt hoc clare determinari: vbi dī q̄ ⁊ si credat qs rē sibi cōmodatā iniuto dño se cōtractare: dño aūt volēte id fiat furtū nō cōmittit. Ecce ergo quō mālfeste tollit: q: ꝫ volūtas accipiētis sit vitiosa: tñ vitiū tollit p̄ volūtatē dñi rei q̄ nō ē vitiosa. Pro hoc etiā fac: q: fīstō nō dz fieri nisi dānū passo: eī ō reg. iur. penū. li. 6. ⁊ Leuit. 5. ⁊ Numeri. 6. Sz hec p̄cedēs ñ ē pass⁹ aliqō dānuz cū ex mera volūtate p̄cesserit: ergo sibi ñ dz fieri aliq̄ restō. Lū igr̄ vitiū fucit sola ītēciō ad purgatiōez sufficit sola p̄tritio: eī de si mo. c. fi. Nō ob. ſ. ꝫ ⁊ si. ff. si cer. pe. vbi dī q̄ si volui tibi rez dōare: ⁊ tu credebas tibi mutuo dari: ñ efficit tua ante consūptiōez: quia hec intentio recipientis ⁊ concedētis discoꝛdabant, Sed in casu nro non sic: sed

potius ꝓcordāt cū cōcedēs velit dare ⁊ recipiens accipere. Jtē nō ob.c.cōsuluit. ex eo.q; ibi loquitur qñ vsura ꝓmittebat non solū ꝓpter spē creditoris: sz ēt ꝓpter non liberam volūtatem debitoris: iō ibi dat restō: alsecus: vt pz ex dictis. Et clare ⁊ formaliter facit qđ habet.ff.de reſtō.l.§.pli. Jn dubio aūt nisi aliud saltē ex manifestis ꝓiecturis appareat ꝓsumit mutuū accipiens ea intentione aliquid dare q̄ mutuū ꝓstans mutuaut: vt si ex charitate ꝓsumat ⁊ ille decusse ex charitate ⁊ libera voluntate: alsecus. nā vnusqsq; ꝓsumitur aliquid dare eo mō quo accepit.ff.mā.l.si ꝙo nō ꝓmunerādi.§.idē papinianus. vbi dr̄ q̄ qñ aliquis rē simpliciter ꝓcedit ꝓsumitur donare illi qui ꝓius donauerat sibi. B

Utr̄ hō possit ꝑ pecunia mutuata aliquā ꝓmoditatē accipere. Rñ. fm Tho. secunda secūde.q.78. Sicut si aliquis ꝓ pecunia mutuata vel ꝓ quacūq; alia re que vsu consumitur accipit pecuniam ex pacto expresso vel tacito peccat contra iusticiam ita ēt qui cunq; ex pacto tacito vel expresso accipit qđcunq; aliud cui⁹ ꝓcediū pecuniā mensurari possit: sile peccatū incurrit: sz tñ si accipit aliqđ non q̄si exigens nec q̄i ex aliqua obligatiōe tacita vel expssa sz sicut gratuitū donū: nō peccat: q̄ aūq; pecuniā mutuasset licite poterat aliqđ donū gratis recipere: nec peiōris cōditōis efficitur ꝑ hoc q̄ mutuauit. Jtē licitū est ꝓ mutuo exigē seu recipe recōpensationē eoꝝ que pecunia nō mensurant: vt puta benivolentiam ⁊ amorē eius cui mutuauit vel aliud huiusmodi. A Jdem in sum.eo.ti.q.2. B

Utr̄ ꝑ pecunia mutuata possit licite peti munus a lingua vel ab obsequio. Rñ. fm Tho. vbi supra: Sicut nō licz expectari vel exigi munus a manu pacto tacito vel expsso: ita nec munus a lingua vel ab obsequio q̄ vtrunq; pecunia estimari pōt: vt pz i his qui locant operas suas quas manu vel lingua exercent. Si ꝙo munus a lingua vl ab obsequio nō quasi ex obligatōe rei exhibeatur: sed ex benivolētia que sub estimatiōe pecunie non cadit: tunc sz hoc accipere: exigere ⁊ expectare. A Jdem in sum.eo.ti.q.7. B

Sz q̄re ē pctm̄ accipere vsuram. Rñ. fm Tho. vbi supra: Accipe vsurā ꝓ pecunia mutuata ē fm se iniustū: q; vēdit id qđ non ē. Ad cui⁹ evidētiam sciēdū est q; quedam res sunt quaꝝ vsus ipaꝝ ē cōsumptio sic vinū cōsumim⁹ vtendo eo ad potum: ⁊ panē ad cibū: vñ in talib⁹ nō dz seorsū ꝓputari vsus rei a re ipsa: sz cuicūq; cōceditur vsus ex hoc ipso ꝓcedit res: ⁊ ꝓpter hoc in talib⁹ ꝓ mutuū trāsfert dñiuz. Sigs ꝙo seorsū venderet vinū: ⁊ seorsū vsū vini: venderet eandem rē bis: vel venderet id qđ nō est. Unde manifeste p iniusticiam peccaret. Et sili ratione iniusticiā cōmittit q mutuat vinū aut triticū petens sibi duas recōpensationes: vnam quidē restitutionē eīdē rei: aliam ꝙo ꝓceditū vsus qđ vsura dicit. Que dā ꝙo sunt q̄ꝝ vsus nō ē ipsi⁹ rei cōsūptio sic vsus dom⁹ ē habitatio: ñ aūt dissipatio: ⁊ ió in talibus seorsū pōt vtrunq; concedi: puta cū aliqs tradidit alteri domūū domum reseruato sibi vsu ad aliqđ temp⁹: vel ecōuerso: cū qs concedit alicui vsū domus reseruato sibi dominio. Et ꝓpter hoc hō licite pōt accipere ꝓceditū ꝓ vsu dom⁹: ⁊ ꝓcei hoc petere domū cōmodatā: sicut pz i conductōe ⁊ locatiōe dom⁹. Pecunia aūt fm ph̄z 5° ethicoꝝ: ⁊ i politice p° ꝓncipalr̄ ē inuenta ad cōmutatōes faciēdas: ⁊ ita ꝓpr⁹ ⁊ ꝓncipalis vsus pecunie ē ipsius ꝓsūptio seu distractio fm q; in cōmutationes expēdit: ⁊ pp h° sz se ē illicitū ꝓ vsu pecūie mutuate accipē ꝓceditū qđ dicit vsura. Et sic alia iniusta acqsita tenet hō restituē ita pecuniā quā ꝑ vsurā accepit. Nō aūt lex mosaica cōcessit iudeis accipe vsurā a gētib⁹: ꝓmissū fuit ad vitādū mai⁹ dānū. s. ne a iudeis deū colentib⁹ vsuras acciperēt ꝓpt auaritiā cui erāt dediti. Et addit Ul. q; illa acceptio a gētib⁹ int̄ q̄s iudei habitabāt pot⁹ erat rei sue recuperatio q̄ vsura: q; illa tra iudeis tota data fuit a dño. A Jdē in sū. e.ti.q.3. Sz saluo meliori iudicio ꝓfate rōnes efficaces ñ vident: q; cuilibz pz q; ēt in reb⁹ mutuabilib⁹ differt vsus a reb⁹: sicut suba ab actu q exercet in ea. Et si dicat q; ñ dr̄ differre ex eo: q; in ipso vsu ꝓsumit substātia tota. Rñdet q; sz ꝓsumat respēu spēi seu individui: nō tñ respēu generis. Mā res mutuabiles recipiūt fūctionē in genē suo. ff.si cer.pe.l.2. Et hoc ēt in iure clarē: q; ita ꝓstituit vsus i reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ sicī nō ꝓsūptibilib⁹: ō quo hēt ratiōca spāl.ff.de vsu fruc.ea.re.q; vsu.cōsu. Jtē nec videt efficax alia rō. s. q; pecūia inuēta sūt ad ꝓmutatōes

ꝫ potius emptiões factẽdas. ff. ð ꝛtrahẽ. ẽp. l. i. q; ista rõ nõ est generalis. Hon. n. le extẽdit ad alias res mutabiles ꝛ ĩ gbns vsura cõmittitur: sicut ꝛ in pecunia. Pꝛeẽea ista ratio faceret q; p pecunia mutuata nõ liceret aliquid accipẽ: cui⁹ tamen omnes ꝛ ipe Tho. tenẽt ꝓtrariũ: vt pꝫ in. §. se. Uñ alij doctoꝛes: vt nõ. Inno. i Rubꝛica. eẽ eo. ponũt alias rationes. Itez ꝛ p Chꝛy. videtur alie assignari. 86. di. eijciens circa mediuꝫ. Sed q; talũ discussio est, plixa ꝛ nõ multũ necessaria: breuiter dico q; si diligẽter ĩspiciat ista videtur, ꝓpꝛie rõ: q; satis ꝺ charitatẽ ꝛ nãlem cognatiõez ẽ vt p vsu rei mometaneo aut nãliter ifructuoso cũ piculo accipiẽtis q̃lis est vsus rerũ mutabiliꝫ ꝓciũ recipiatur. Uñ ꝛ phus rõne nãli mot⁹ dicit in ꝓmo politice: q; vsuraria acqsitio pecuniaꝛ est maxime ꝓter naturã: vt ꝛ ponit Tho. scõa scõe. q. 78. arti. i. Nec ob. si accipiẽs mutuũ lucret ex pecunia mutuata: q; tale lucrũ poti⁹ attribuitur industrie pſone q̃ pecunie: ar. l. 3. ff. ad. l. falc. Sꝫ sũma oiuꝫ rõnuꝫ est: q; de⁹ sic voluit: ꝛ vsuras detestatus ẽ in vet eri ꝛ nouo testõ: eẽ eo. sup eo. ꝛ ió aliã rõez ꝛ̃re nõ expedit multum. Mã Ro. xi°. dr: O altitudo diuitiaꝛ ꝛc. Ad qõ ẽt facit. ff. de legi. l. nõ oiuꝫ. ꝛ. l. ió. B Sꝫ ad hec respõdet ũdei dicẽtes q; nõ pmisit de⁹ vsuras, ꝓpter illos: ꝫ ꝓpter alias gẽtes. De illeniꝫ mãdauerat: q; nec fuarentur in vita: Jõ solutõ Tho. melioꝛ videtur.

Utrũ ꝓcedere pecuniaꝛ signatã ad ostentationẽ vl ad ponẽdũ pignoꝛi sit vsura. Rñ. fm Tho. vbi. §. Talem vsũ pecunie licite gs vẽdere posset: sicut hõ licite vendit vsuꝫ vasoꝛ argẽteoꝛ: qꝛ retinet sibi dñiũ. Idez Hosti. ꝛ habet. ff. cõmodati. l. 3. §. plꝰ. ꝛ. l. se. A Idẽ etiam nõt. glo. in. c. conquest⁹ eẽ eo. ꝛ idez nõtur i sũ. co. ti. q. 4. B

Quõ aliqui conati sũt pbare q; vsura nõ eẽt peccatũ. Rñ. Dicebãt qdam sic. Cum creditoꝛ mutuat pecuniã suaꝫ debitoꝛi obligat ei ad recõpẽsandũ: eẽ de testa. cũ in officiis. Ergo ꝛ hanc obligatoez põt creditoꝛ deducere in pactũ vl saltẽ sperare ei⁹ effectũ. Sꝫ sciẽdũ q; quicũq; hoc pertinacit teneret eẽt hereticꝰ: vt in cle. ex graui eẽ. eo. Ad illud vo quod in ꝓrũ obijcitur dicẽdũ ꝫ Tho. scõa scõe. q. 78. q; ille qui accipit mutuuꝫ ex debito iusticie nõ tenet ad plus recõpẽsãduꝫ q̃ mutuo acceperit A ſꝫ soluꝫ obligat inquãtũ ꝓmode põt: ex q̃dã nãli eqtate q̃ nõ põt deduci in pactũ: nec ẽt ꝓncipalr sparit: ar. eẽ ð simo. tua nos. B Uñ ꝺ iusticiã ẽ si ad pl⁹ fdd ẽdũ obligẽt

Utꝛ ꝓmittat vsurã q; sub eo pacto mutuat: vt ille sibi remutuet. Rñ. ꝫ Tho. vbi §. Pꝛo pecunia mutuata nihil exigẽdũ vl expectãdũ ẽ: nisi beniuolẽtie affect⁹, q; sub estimatõe pecunie nõ cadit. Ex illo aũt potest, pcedẽ spõtanea mutuatõ. Repugnat aũt ei oltgatõ ad mutuũ faciẽdũ ĩ posteꝛ: q; ẽt talꝰ obligatio pecunia estimari posset ꝛ tõ licitũ ẽ q; mutuãti vnũ simul mutuet alitẽ: ꝫ nõ licꝫ obligare ꝺbitoꝛẽ ad mutuũ ĩ posteꝛ faciẽdũ. Jõ nõ. i4. q. 3. si feneraueris. i glo. Lon. Hosti. A Lon. ẽt Guil. ꝛ Bosſ. vt in sum. eo. ti. q. 22. B

Quid si dñs molẽdioꝛ mutuẽt pistoꝛibꝰ ita q; molãt solũ i eoꝛ molẽdinis. Rñ. fm Guil. Usurã ꝓmittit. Accipiũt. n. vltra soꝛtem aliqd qõ ꝓsistit i faciẽdo: ꝛ auferũt ꝺbitoꝛibꝰ libtatẽ molẽdi vbi voluerit. Si tamẽ ipi debitoꝛes, ꝓpt hoc nõ sũt dãnificati: nõ tenẽtur illi dño ad restõnez aliquã nisi quatenꝰ estimari debẽt libertas molendi vbi volebat pẽsat circũstãtijs labꝛis ꝛ expẽsaꝛ A. Tal libertas, p nihilo estimãda vi q̃tũ ad restõnez qñ ex ei⁹ adẽptione nullũ secutũ ẽ dãnũ: i cui⁹ recõpẽsatiõem restitutio facienda ẽ: eẽ de iunꝛ. c. fi. Puto ẽt i hoc cãu q; si mutuũ accipiẽs ñ dãnificet nec possit dãnificari ñ ꝓmittat vſa cũ etiã, p mutuo possit aliqd recipi seu exigi qõ nõ mẽsurat pecunia: vt. ꝫ. §. 2. Et hoc casu vl sili qõ accipit pecunia nõ mẽsurat: nec ex pte mutuum recipiẽs cũ i nullo dãnificet: nec ex parte mutuãt cũ nihil plus recipiat q̃ qõ ex locatiõe rei seu opaꝛ suaꝛ mereat. Et multo min⁹ vsura ꝓmitti si mutuũ accipiẽs nõ dãnificet nec obligẽt ad molẽdũ vl sile: ſꝫ solũ accipiat mutuũ retinendum quouscꝫ ad molẽdinũ mutuãt moluẽt, ꝓpt ꝑdcãs rõnes. ꝛ qꝛ mutuãs põt tẽpus sui mutui limitare. ff. si cer. pe. l. vnũ. alis inumerabilis multitudo eẽt vsuraria cũ fũdi hodie nõ possint sine mutuo locari: immo hoc casu videt pon⁹ grauari ꝓditio mutuãt q̃ recipientis si diligenter inspiciatur.

Quid ð creditoꝛibꝰ q; ĩmino veniẽte solutõis nolũt cõcedẽ, ꝓrogatõem ĩmini nisi data sibi pecũia vel alio ꝛequipollenti. Rñ.

J

Tales ēt ſi nō expresse exigu ntur vſurarij ſunt: extra eo. conſuluit.

Sz nunqd ē vſura ſigs dederit. x. vl nas pāni, p alijs. x. vnis i futuro dandis. Rñ. ſm Bul. Ueri⁹ iſte ſēc⁹ ē pmutatio nis cū mutuū: t ió nó cadit vſura hic. Al qr ſm eūdē Bul. i mutuo mēſura reſtrīn git ad modios t lagenas t alia vaſa q gnā qb⁹ mēſurari ſolēt ligda t gēna: vt i ſū. eo. ti. q. 13. vbi t nō. qō h dī. B Poſſz tamē fieri i fraudē vſuraꝝ: vide hūc caſū h. j. dī ſuſi⁹. §. 21. q icipit: nūqd cōmittit. Al Et ibi pz q tūc hoc dī fieri in fraudē vſurarū qñ dans apponit conditionē ex qua cōſequitur aliquā meliorationem. B

Utr vſurarij ſint ifames. Rñ. Scōm leges diſtingūdū ē: q aut qs ē ita vſurari us q exercet ip⁹obū ſen⁹. i. q p⁹ terminū ēt de vſurario lucro, puētū cōputat et petit vſuras: aut ēt ſi exercet vſurā cēteſimā. i. q i capite āni vſura adequat ſorti: t iſti tales ifames ſūt. 3. q. 7. ifames. i fi. C. ex q. cau. i fa. irro. l. ip⁹obū. Al In hac lege nō ſolū dī de vſuris vſuraꝝ t vſura cēteſima ſz ēt de oi ip⁹obo t illegitimo ſenore: vt ibi patz p glo. Et hodie oīs modus ē illegitim⁹: vt i. §. qd de legib⁹. Et ſic hodie ēt iure ciuili oīs vſurari⁹ ē ifamis: qō t dī nōre Bar. in dicta. l. ip⁹obū. t dñs Aln. de bu. i. c. Raynutⁱ⁹. eī de teſta. q p hoc fuiſſe dēminatū q ſi frat me⁹ iſtituiſſet vſurarū heredē: ego poſſū rūpere teſtū p q̄relā iofficioſi. C de iofficioſi. teſta. l. frēs. t q ſic de facto ꝓſuluit t obtinuit. B Sz ſm iura canonica i q̄libz vſura cōmitt: i pcūā mortale t icurrit infamia. 6. q. 1. ifames. maxie ſi publici ſt vſurarij. Mā t teſtamēta eoz ipſo iure ſūt irrita: eī eo. q̄ §. li. 6. Al Et ibi pz q hoc ē verū niſi dederit ſatisfactionē ſeu cautionem ſm formam ibi poſitam. B

Utr dona t elymne licite poſſint recipi ab vſurario data. Rñ. ſz Ul. Sic: niſi pp hoc efficiat nō ſoluēdo. Maz q tūc recipe ret ab eis teneret eis reſtituē vl illis a qb⁹ ipſi acceperūt. Sec⁹ ita q si hñt alia p̄ter vſuras: t p hoc nō efficiūtur nō ſoluēdo. Al Dic q ab vſurario manifeſto pēnt⁹ ñ poſſūt recipi oblationes. Itē nec res q̄ z do munū nō trāſferī i vſurarū pñt recipi ab vſurario manifeſto: ſiue nō manifeſto: de quo i ſe. §. dicet. Itē nec aliquid recipi poteſt in fraudē creditoꝝ: de quo. 3. reſtitutō ꝑmo. §. iz. in additione. d. itē nullus. B

Utr i vſura trāſferat dñiuz. ꝑn. ſz Ul. Sic: cū t ois volūtaria datio faciat trāſferre dñiuz. Mā vſure dant volūtate ꝑdītōra ta. ſ. q: ponⁱ⁹ vult aliqs vltra ſortē dare q̄ mutuū nō accipe. Lō. glo. 14. q. 4. ſigs vſurā. Al Jdē i ſū. e. ti. q. 15. Sz qr ſup iſto pūcto pēdet itellect⁹ ad cognoſcēdū utr t quādo recipiēs rē ab vſario teneat ad reſtitutionē: ſciēdū q ſup iſto pūcto ſūt varie opiniones. Aliq nāq tenēt q recipiēs rē ex vſura acqſitā ab vſurario oīno teneatur ad reſtitutionē. Et hoc vī tenere dñs Lanrēt⁹ de florētia i ſuo tractatu de vſur. pte. 2. q. 59. ſz opi. Hoſti. i ſū. de pe. t re. dicēs q ſilij nō habētiū niſi de vſuris vl ſi habēt reſpectu acqſitoꝝ ex vſuris t ēt yxoꝝ ñ poſſūt recipe aliēta de bonis pīnis vl mariti: ſic nec de reb⁹ raptis niſi i caſu extreme neceſſitatis. Hoc idē tenēt nōnulli theologi dicētes: q dñiū rep ex vſura acceptaꝝ ñ trāſferī i vſurariū p. c. ſigs vſurā. 14. q. 4. vbi dī: Sigs vſurā accipit rapinā facit. t p c. qd dicā ea. q. t cā. vbi dīc Alu. q ſceptū ex vſuris male vtiqz poſſidet: t vellē q reſtituereť. Et qō male poſſidet alienū ē. Jdez vī ſētire glo. Ber. t Jnno. i. c. cū tu. ad fi. eī de vſur. vbi videnť ponē caſū qñ ex pecunia vſuraria res emit inť alios ſpāles i q b⁹ res empta ex pecunia aliena efficit illi⁹ cui⁹ erat pecunia: t ſic īnuit q pecūia vſuraria ſit aliena t nō vſurarij. Et i illa opione ē Alla. vt dīc Ber. i. d. c. cū tu. Itē p hac eī ō vſur. c. q fere. vbi accipiēs oblatiōeť ab vſurarijs cogit reſtituē. Sz i ꝺnū facit: qr valde dignū ē vt res volūtate dñoꝝ trāſferanť i aliū: i Jnſti. ō re. diui. §. p traditionē. ēt p volūtatē nō liberā: qr volūtas coacta volūtas ē. ff. qō me. cā. l. ſi mlier. §. plr. t hº. ſ. q trāſferat dñiū i vſurariū vī teneť gl. i. d. c. ſigs vſurā. Et Jnn. i. c. michael. eī e. vbi dīc q vſurari⁹ vl ei⁹ hēs ñ teneť ex ōlicto: ſz ex ꝺctu ꝺdītione i debiti: vl ſū cā q̄ſi nō debitū accepit: vl ſine cā: t ſic ꝓſupponit trāſlatū dñiuz: qr oīs ꝺdītō ē ꝑſona liſ actō: t nō dat, p re ꝑpa niſi ꝺ furē: ſz tūñ p re non ſua ſz ſibi ōbita. l. ſi. i fi. ff. vſufr. quēadmo. ca. Itē facit qō ꝓfat⁹ dñs Lautz i dcō tractatu. q. 72. vbi dīc ſz opionē ſe derici q filia totata a p̄te vſurario ñ teneť ad reſtōnē: ēt ſi alia bona p̄ris ñ ſufficiāt. Qō ꝓt itelligi vez qñ filia fuerit totata ex

alīs ḡ ex acḡsit̄ p vsurā: ꝛ eo tpe q° pater erāt soluēdo: vt ex infra dicēdis colligi potest. Itē q̄ trālferat dñm̄ tz Vl. vt i sū. dcā. q 15. Ād ōia pt dici. Et pmo ad dcm̄ Inn. i. c. cū tu. q̄ ibi nō logt affirmādo tz opiones recitādo. Et ad dcm̄. c. sigs. vsurā. pt dici q̄ ibi vocat rapina nō ꝓpe tz quodaz lāgo genē loquēdu: q̄si ois mala acceptio dicat rapina: vt ibi vī gl. ꝛ sētit Inn. i dcō. c. michael. vbi dic̄ ad rē vsurariā dari actionē nō ex dōicto: tz ex ōcu: ꝛ sic nō ē ꝓpe rapia. Et eodē mō pt dici ad. c. q̄d dicā. s. q̄ ibi quodā lāgo mō dī alienū ꝓ eo quo gs male vnt: sic ꝛ dās elymā alienū tollē assert. 47. di. sic hi. Et ad gl. Ber. ꝛ Alla. in dcō. c. cū tu. pt dici q̄ nllo iure ꝓbat: imo cā reprobat dñs Aln. ō bu. ibidē tz Jo. an. i. c. ḡḡ. ō vsur. li. 6. tz forte Jo. an. aliter ibi posuerit: tz ꝓma vī magis iuri adherere Et ad. c. q̄ fere. pt dici: q̄ ibi ē spāle i obligationib° vt nō possint accipi: nō q̄ vsurarij nō possint alienare: tz vt idi i corp vituperiū eedat: sic ꝛ fili: tz qs sit dissidēs i ꝓpio. i. facies discordias: pt tñ res suas alienare: sed nō oblatiōes facē. 90. di. oblatiōes. Et ḥ itelligēda vident ō oblatōib° ad sacrificiū tz seu ad altare ob reuerētiā sacror ꝛ ꝓpē scādalū vitādū: vt i sili pōt Tho. 2ª 2ᵉ. q. 12 arti. 7. ō acḡsito p meretriciū: dicēs q̄ ide pōt fieri elymā tz nō oblatō ad altar vī sacrificiū tz illō Deut°. 23. Nō offerel mēcedē pstibli. Aīñ scḋa opio fuit eor q tz nō negārēt dñm̄ f̄glariā i vsarijs trālferri: tñ dixerūt oēs res vsarij obligatas ad restōnē vsar Et tō q̄ q̄ñcūq̄ efficiat nō soluēdo: f̄capiēdes res ab eis ad restōnē tenent: ꝛ q̄ res vsurarij sic obligent: tenēt p. c. cū tu. eī eo. Et hoc tz glo. i. c. tua nos. eī e. quā milti doct. canonistē tenēt: vt ibi refert dñs Ant. de bu. Sz certe dcm̄. c. cū tu. nō logt nisi ō possessionib° ex vsura acḡsit: ꝛ tō vt refert dñs Aln. i dcō. c. tua nos. Ho. magis placet: q̄ ille nñ res sint obligate q̄ pcesserit ex vsur: ꝛ sic saltē ꝓ ill tenean recipientes ad restōnē idifferenē q̄ ꝑncipales efficiunt nō soluēdo. Et hec ē ōia opio: ꝓ q̄ fac q̄ res tradite cū nō lib a volūtate dñi trālcūt ad affectē: vt nō solū ille cui tradite sūt: tz ēt alius ad quē puenerūt tenean ad restōnem. l. metū. §. cū aūt. ff. q̄ met° cā. Itē q̄ absurdū ē plus iuris ḥre i re succesſorē ēt singulare ḡ ḥ̄eru ille a quo hū it. ff. de reg. iur. aliud. §. absurdū. vbi ponit ex⁹ in legatarīū ꝛ testatore: vt nō hēat plꝰ iuris legatarius ḡ ḥ̄erit testator. Itē ꝓ hoc q̄ sp res trā sit cū ꝓditione sua. ff. de acq. re. do. l. traditio. ꝛ de ōhen. emp. l. alienatio. Sz ꝓditio rei ex vsur acḡsite ē talis q̄ nō pōt remanere apō vsurariū: ergo nec apō euz q ḥūt ab vsurario. Itē ꝓ hoc q̄ nō ē equū aliquē se tire cōmodū ex alieno dolo. ff. ō eo q̄ quē fac. erit. l. fi. i pn. Itē 4° loco alī: vt Soff. i dcō. c. cū tu. tenēt: ꝛ q̄ dñm tz trālferat: et q̄ res vsurarij nō sint obligate rep hēdes Sof. Alla. q̄ hoc tenuit ꝛ subdēs q̄ ille ad quē tales res puenerit ad restitutionē non tenet: nisi ḥ̄erit ex cā lucratiua: ꝛ eo casu quo vsurari° nō sit soluēdo. Et idē vī nōti i sū. i. dcā. q. 15. Sz Inno. i dcō. c. cū tu. refert opiones aliquoz distiguēnū: int titulū oneroſū ꝛ lucratiū ꝛ alioz dicētū nō ō bē distigui. Dñs vo Ant. i. e. c. cū tu circa fi. tz q̄ dcē res vsurarij nō sint affecte nec obligate: ꝛ idē tz i dcō. c. tua nos. vbi ēt dicit q̄ gcūq̄ dicāt ōiū dicāt q: nullo iure ꝓbat: ꝛ obligatio nō dz poni a iure nō introducta. ff. ō ꝓuari. l. z. §. fi. ꝛ hoc vz vī ñ ob. qō dcm̄ ē rē fieri affectā q̄ dat nō libera volūtate p. §. cū aūt. q: ibi logt q̄ liberas tollit p metū: ḥ vo p cōmodū qō recipiēs optat: ꝛ int hec magna dīa ē: ꝛ tō cū nō sit eadē rō stam° regle: vt nō nascat obligatio: nisi inquātū iure caueat. Itē ñ ob. qō dictū ē nō debere mains ius trāsire ad successorē ḡ fuerit apud auctorē siue dātē q: hoc ē vez respectu q̄litatis ipsi° rei adherētis: puta quādo ē aliena vel alteri obligata. Sec° quādo q̄litas ꝓcernit ꝓsonam q: ꝓsonal actio nō segtur fūdū siue rē. Vñ si vn° vēdidit rē vni: tz ipse habeat necesse illā tradere: q: vēdidit: tñ ille cui postea ipse tradiderit nō necessitat ad istud. C. ō rei vēn. l. quoties. vbi dī: q̄ sigs vēdidit rem duob°: ille ē iure ponior cui ꝓius tradita ē tamē alī vēditor ad interesse manet obligat°. Itē nō ob. c. cū tu. eī de vsuris. vbi dī q̄ prędia empta ex vsura debent vendi vt pecunia restituatur creditorib° a quib° vsa accepta ē. Ex q° tex. fūdari vident illi q dicūt h̄ res fore obligatas: q: vt ibi dicit dñs Ant. ō bu. ꝛ sunt ēt ō mēte Jo. an. i. c. ḡḡ. e. tu. li. 6. ille tex. hoc ñ ꝓbat. Vlaz ibi dī q̄ vsurarij restituāt si pñt: ꝛ si nō possūt vendāt possessiones ex vsura acḡsite ad

restõez faciẽdã ꝛ sic nõ habẽt necesse res illas vẽdere nisi quãdo aliter nõ possũt satisfacere. ꝓpterea ibi nó dr ꝙ hi ꝓ possessionẽ sẽnt apud aliquẽ singularẽ successorẽ: sz ponũ apud ipsos vsurarios ꝛ eoꝝ hẽredes. Et nó mirꝝ siquãdo nó pót aliter satisfieri cogũtur res illas vẽdere: qz idẽ esset ẽt ꝺ redditꝰ ex vsura ñ acgsitꝰ cũ debitoꝝ hẽat necesse satisfacere de oibꝰ bonis suis. Certe si bene attẽdat: ibi ꝛnũ ꝓbatur. Nã si ille possessiones fuissẽt obligate qualr fuisset necesse illas vẽdi cũ ipse potuissent peti. Immo nec potuissẽt licite alienari cuz res trãseat cũ onere suo vt ꝓeoñtum é. Et sic malũ ꝓsiliũ dedisset ibi papa. Et sic ex predictis pz ꝙ dñiuz regulariter trãsferr i vsurariũ: ꝛ ꝙ nulle res ipsiꝰ sũt obligate, ꝓ vsuraꝝ restitutione: sz psonalis tñ actio cõpetit ꝛ ipsũ. Sz ad clarioꝛẽ ꝓdictoꝝ intelligẽtiã distiguendũ é: ꝙ aut res habite ex vsuris sũt qsite p pactũ legis cõmissorie. i. ꝙ nisi soluat debitũ infra certũ tps pignꝰ pdatur: aut nó. Primo casu nó trãsfert dñiuz qz hoc pactũ reprobat i pignore. C. ꝺ pact. pig. l. fi. ꝛ ló ex eo nó pót trãsferri dominiuz qz quãdo aliqd phibẽt: ꝛ oẽ illꝺ qꝺ venit ex eo vl ob id. l. nó dubiũ. C. de legi. Unꝺ accipiẽs res hꝰ i sp ad restitutionẽ tenetur cũ rẽ alienã accipiat. Et hoc casu obtinet opinio ꝑma. 2º casu quãdo res nó sũt qsite p pactũ legis cõmissorie: si vsurariꝰ est soluẽdo: nullatenꝰ ad restitutionẽ tenet q ab eo rẽ accepit: ẽt titulo lucratiõ: vt in sũ. dcã. q. 15. Fallit hoc i oblationibꝰ manifestoꝝ vsurariozꝝ vt ꝓeostẽsũ é p. c. qz sere. eẽ eo. Si ꝺo vsurariꝰ nó é soluẽdo: tunc q habuit ab eo rẽ titulo lucratiõ eo tpe quo iã nõ erat soluẽdo: oino vi teneri ad restitõ nẽ. Sz si eo tpe quo accepit vsurarius erat soluẽdo nõ vi teneri: sz postea sit factꝰ non soluẽdo: nisi forte qs accepisset acgsitũ ex vsura: tũc. n. quãdocũqz vsurariꝰ efficiat ñ soluẽdo talis obligat ad restitutionẽ. Si ꝺo qs habuit rẽ titulo onerosi: tũc si aliquid recepit sciẽter in fraudẽ creditoꝝ. i. ꝙ p hoc debitoꝛ efficiat minus potẽs ad solucdũ vel magis habilis ad fugiẽdũ: tenet ad restitutionẽ: al nõ. Et hec oĩa possũt colligi. ꝺ. restituto ꝑmo. §. iz. ũ additõne. ꝺ. Item nullus. Et ex his diligẽter intuẽs potest ag̃noscẽ qluter familia vsurariꝰ vl vxor seu filij ꝛ gcunqz alij ab eo aliquid accipiẽtes ad restitutionem teneantur. B

Pone ꝙ laicus tenet iniuste aliquaz possessionẽ eccliẽ ꝛ ipignorat ipsã possessionẽ rectori ecclie ipsiꝰ: nũqd iste rector potest recipere fructꝰ illiꝰ possessionis vltra sortẽ. ẞm. ꝑm Ray. Sic. nã ꝛ clericꝰ i hoc casu nó recipit vsurã: sz recipit qꝺ sibi debetur eẽ eo. c. i. in fi. Ꝺ aũt dicit Ray. ꝙ i ꝑa decretali ꝺr ꝙ hoc fit vt res de manu laici redimat: cuius bene dictũ sit: tñ eodẽ mó glibet laicꝰ posset recipere fructꝰ sue rei seu aliꝰ q iniuste teneret eã pignorare et sibi: vt nõ. in dicto. c. i. A. ſ. in glo. ꝛ ꝑ Ul. i sũ. eo. ti. q. 16. B All ꝺo fructꝰ pignoris ꝛ ẽt vsus i sortẽ cõputari ꝺz: vt. ſ. pignꝰ. §. 7. Ul. Ló. ꝑdcis Ho. ꝛ Ul. vt i dcã. q. 16. B

Utꝝ vsure possint peti ante ꝙs inꝺesse. Rñ. ꝑz Ray. Sic: vt si fideiussor solut vsuras creditoꝛi pót eas repetere a debitoꝛe: quia nõ sũt vsure sz interesse. i. nó é lucꝝ sz vitatõ dãni. A Idẽ i dicta. q. 16. ꝑm Ray. Ho. ꝛ Inno. Sz adũtẽdũ ꝙ interesse nó solũ ꝓsiderat ẽt i hoc circa dãnũ emergẽs sz ẽt circa lucꝝ cessãs: ꝑm dominũ An. de bu. in c. salubriẽ. eẽ eo. de quo late. ꝺ. restitutio. i. §. 4. i additiõe. Et de hoc ẽt ꝺr ad finẽ hꝰ §. ibi: ꝛ adde. tẽ. B. De hoc cãa Tho. secũda scõe. q. 78. ꝺic sic: Ille q mutuũ dat pt absqꝫ pcto i pactũ deducẽ cũ eo q mutuũ accipit recõpensationẽ dãni p qꝺ subtrahit sibi aliqd qꝺ ꝺz hie: hoc. n. nó é vẽdẽ vsũ pecunie sz dãnũ vitare. Et pót eẽ ꝙ accipiẽs mutuũ maiꝰ dãnũ euitet qꝫ dãi iturat. Unde accipiẽs mutuũ cũ sua vtilitate dãnũ alteriꝰ recõpẽsiat. Recõpẽsationem ꝺo dicti dãni qꝺ ꝓsideraꝛ ex hoc ꝙ de pecunia nó lucrat nó pót i pactũ deducẽ: qz nó ꝺz vẽdere qꝺ nó ꝺũ hz: ꝛ pt ipe diri multiplr ab habẽdo. hec Tho. A Hoc vez vt fiat p actũ de lucro certo, ꝓ incerto: alsz hũ pót peti inꝺesse: ꝛ ꝓsequẽter in pactum deduci inꝺesse lucri cessãtis: vt tactũ é ꝛ ꝫ segtur. B Et addẽ qꝺ idẽ Tho. dicit secũda scõe. q. 62. ꝙ ille q detinet pecuniam alteriꝰ videt eũ dãnificare impediendo ne adipiscat quod erat in via habendi: ꝛ tale dãnum nó ꝺz ex equo recõpensare: tenet tñ aliquã recõpensationẽ facere ẞm ꝓdctó nẽ personaꝛ ꝛ negociozꝝ. A. i. ẞm arbitrũ bpni viri: vt colligit i locis de gbꝰ seqtur. B Et circa hũc casũ facit qꝺ ꝺi. ſ. §. 26, qui incipit: sed numquid é vsura. ꝛ ꝫ.

post tres.§.

Pone qdã gener hz recipe dotẽ a socero: mó socer dat ei i pign⁹ aliãs possessiones ó qb⁹ gener p ciput fruct⁹. Quer̃ vtr̃ possit iure vsura: vel teneat fruct⁹ cóputare in sorte: ḡn. Quando marit⁹ sustinet onera matrimonij nó tenet cóputare fruct⁹ in sorte: al sic ex̃ eo. salubriter. ff. ó w li excep. l. pi. A Et opz q̃ ista onera sint certa: fm dominũ Ant. de bu. in. d. c. salubriter. z sic nó poterũt fruct⁹ retineri cum sorte vltra idubitatã on ex ẽtitate. Jtẽ oz q̃ fruct⁹ subjiciãtur fortune. Unde si gener p dote soluẽda certo die recipit cautionẽ z pmissionẽ cũ pacto: q̃ interi certa ẽtitas solui debeat p oneribꝰ mrimonij supportãdis: talis pacto illicita ẽ z vsuraria: nó obstãte dicto. c. salubriter. qz ibi dr quando p pignore data ẽ possessio: hz in casu p posito aliud ẽ. Mã possibile ẽ q̃ ex possessione cuius fruct⁹ sb missi sũt fortune nullos habebit fruct⁹: z sic nó hz, ita certũ emolumẽtũ sicut i casu p posito: hz Ho. z Jo. an. z nõt dñs Ant. i dcó. c. salubriter. Jtẽ oz q̃ dos sit, pmissa simplr. Mã si gener pacisceret de recipiẽda dote ad certũ terminũ z interi perciperet fruct⁹: dicit fruct⁹ cóputarẽtur i sortẽ: qz inẽe nõ pót deberi añ morã q̃ nó pũt adesse durãte mrimonio fm dominũ Ant. i loco vbi. §. Et addit: Jdẽ dico i re pignorata cui⁹ fruct⁹ sũt certi: qz forte illa res ẽ locata ad afficiũ vl pẽsionẽ: vl talres ẽ dom⁹ quã gener locat z recipit pẽsionẽ, s. q̃ oẽs istos fruct⁹ teneꝫ gener cóputare i sortẽ. Et sic ingt dico hoc. c. intelligẽdũ q̃ndo dos fuisset simplr promissa: postea cũ nó solueret ad cautelã genero sit pignorata possessio: vt si dicat gener: Ego sustineo onera matrimonij: da dotẽ, z socer dicit: nó possũ. tũc si gener dicat: saltẽ sustineas onera mrimonij isto casu pót gener dictos fruct⁹ p interesse recipe: dũ tamen onera matrimonij certa sint: z sic itelligẽ istam materiam. hec ille. B

Pone q̃ gener dictã possessionẽ cuz oi iure qõ ibi hz cócedit alteri recepta ab eo sũma q̃ sibi p dote debebat: nũqd poterit ille lucrifacere fruct⁹ p ceptos siẽ ponat gener. ḡn. fm Bul. Si gener aio donãdi trãsf. rat totũ ins qõ hẽbat i pignore: z hꝰ facit nó pp pecuniã quã recipit ab eo: sed q̃ ꝓunct⁹ vel amic⁹ eius ẽ; z ille ḡnic⁹ nó vt lucret fruct⁹ mutuat pecuniã: hz ppt charitatẽ aut gratiã: absq̃ periculo vsure potest fruct⁹ lucrifacere: al nó. A qz nó est iste ẽctus, pp̃e mutuũ: nisi sit cõuẽtum q̃ gener teneat numeratã reddere pecuniam si voluerit ille repetere: in quo casu vsura eẽt si ille vellet lucrifacere fructus fm eundem Bul. z in sum. eo. ti. q. 17. B

Quid si post mortẽ vir heredes eius obligãt vxoꝛi possessionẽ, p dote: nũquid fruct⁹ cóputabũtur in sortẽ. ḡn. fm Ho. Dicas q̃ sic. ff. de solu. tinta. Jdẽ Jn. Sit ergo cauta mulier vt nó recipiat rẽ in obligationẽ: hz vl faciat eã distrahi: vel recipiat in solutũ. ff. de re iudi. a diuo pio. alio q̃n fruct⁹ nó extenuabũt sortẽ. A Jdẽ in sũ. eo. ti. q. 18. Predictis ẽt con. Jo. an. z domin⁹ Ant. de bu. in. c. salubriter. eẍ. e. B

Utr̃ vsure sint licite ratione more. ḡn. fm Ray. Sic: vt puta debuisti mihi cẽtũ. z qz in termino nõ soluisti, oportuit me accipere pecuniã sub vsuris: tu teneris mihi restituere illas vsuras si solui: vel liberare me ab ipsa obligatione. A si nó solui hz eundẽ Ray. z i sũ. eo. ti. q. 16. B ex̃ de si deinss. puenit. z. c. cõstitut⁹. tũc. n. petunt q̃si interesse: vt i pcedẽti. §. 16. dictũ ẽ. q̃ ici pit: vtr̃ vsure possint peti. Et hoc licet. 14. q. 4. qñ. z idẽ nõ. ibi. z. 12. q. 2. sigs de clericis. Jdẽ Host. A Ló. et Bofi. vt i dcã q. 16. qz isto casu nó sũt vsure ex pte petentis: hz vez interesse cũ agat ꝺ dãno vitãdo. B

Mungd cómittit vsura quãdo absolute credit pecunia, p sili pecunia: vl res, p re vt granũ, p grano z h⁹ i. ḡn. fm Bul. Si vsimile ẽ q̃ pecunia vel argẽtũ vl alia res erũt cariora tpe redditiõis q̃ sint nũc tpe dationis: z credito: illã pecuniã nó erat ꝑ uaturus vsq̃ ad tẽpus illꝰ vsura ẽ. Si vero erat seruatur⁹: vt sic seruãdo lucraret: distingue: qz si creditoꝛ asserit debitoꝛi libertatẽ soluẽdi q̃ñcũq̃ velit: vsura ẽ: qz presumit q̃ ió crediderit vt debitoꝛẽ onerarz periculo: z se exoneraret: hz si ꝓcedat vt reddat quãdo velit: nulla vsura ẽ. A Si tamen corrupta intẽtione hoc faciat vt se exonerz a periculo seruãdi: peccat nõ tamẽ credo eũ teneri ad restituẽdũ lucr̃: hz hoc esset ei ꝓfuturũ in penitẽtia: vl q̃ daret pauperꝰ fm eundẽ Bul. z in sum. eo. ti. q. 19. B Similiter nõ ẽ vsura quãdo visibiliter dubitatur vtr̃ argẽtum vel res alie debeãt valere

plus vel minus: extra eo. naufganti. Al Con. Ul. vt in dicta. q. 19. B

Quid si gs mutuet pecuniā receptur⁹ ad certū terminū alteri⁹ generis monetaz vel i alio loco: vel aliā rē. Rñ. fm Hostiē. Si hoc ió facit vt i estimatione lucret vsurari⁹ é. Al Sec⁹ si nó facit ad finē lucri: sz ad obseguz recipiētis. tūc. n. licite pót recipere rē fm estimationē tpis ⁊ loci quando ⁊ vbi faciēda é solutio. ff. si cer. pe. l. vnū. B Sicut ⁊ hi q de nūdinis i nūdinas mutuāt: ⁊ q̄tūcūq; sub spē vēditionis vl alterius ꝯctus palliet: qcgd accedit sorti vsura ē exeo. ꝓsuluit. i 4. q. 3. plerīq;. ⁊. q. 4. siquis clericꝰ. Al Jdē i sū. eo. ti. q. 20. Et hec faciunt ꝓ cābijs: vt qcgd cāpsor⁊ ꝓ cābio acceperit vltra q̄ dederit excepto moderato lucro: qđ pót cóputari ex labore ⁊ sūptibus negociationis: de quo. ē. negociatio. §. 3. i additione: vsurariū iudicet. Et ex his poterunt discerni que cambia sint illicita. B

Quid si pena apposita ē i ꝯctu mutui nūqd pót peti absq; vsura. Rñ. fm Ray. Si pena fuit a iudice iposita ꝓpter punīē dā ꝓtumaciā debitoris: qz nó soluit in termino cū posset nó é vsura: ar. 23. dis. q̄q̄. ff. de iudi. q̄ aucte. Al Meli⁹ facit. l. 1. ff. si gs ius di. nō obtēp. Et p dictis có. Jnno. in. c. suā. eē de pe. ⁊ hoc multo magis obtinet in pena legali: i auc. ꝯ q, ppaz. C. de nō nu. pe. ⁊ sic nō ꝓsumeret pena i fraudem vsuraz: ēt si iudex diceret q̄ debitor⁊ ñ solūēte mutuū p⁹ statutū terminū singul'mensib⁹ vel annis soluat tātū: nā hoc nó venit i vtilitatē iudicis. Jtē qz ꝓsumit iuste factū id qđ fit a iudice. ff. de acq. pos. l. iuste. ⁊ multo min⁹ ꝓsumeret ista fraus i pena posita a lege. Et ió vī licite peti: ⁊ mlto magis retineri posse pena a lege seu statuto ipsita. si forte dicat q̄ ex ꝓtumacia nó soluentis mutuū seu aliud debitū singulis mensibus vel ānis tātuz soluat p pena: maxime si hoc fieret ex pia cā: puta ꝯ nolētes soluere dotē vel alia debita miserabilib⁹ psonis vt pupillis: minor⁹ ib⁹: paupib⁹: ⁊ filiabus. Addūtendū tū q̄ si dicta pena apponeret a iudice de ꝑsēsu ptū deberēt attēdi ꝓiecture q̄ in hoc. §. subrogātur: ac si pena eēt ꝓuentionalis ⁊ nō iudicial: qz i hoc iudex magis ſegtur volūtatē ptū q̄ suā. ff. de re iudi. l. nec si ꝓuenerit. Jdē puto si fieret i iudicio collusio: puta qz ptes fingerēt se litigare: ⁊ tandē debitor ꝓmittit ꝯ se sniaz ferri: vt fle creditor videat cū hīe obligatū ex hac sentētia ad tollēdā suspitionē vsuraz: sic audiui in dū ꝓtigisse. Plus. n. dz valere quod agit q̄ qđ simulate ꝓcipit. C. plus valē qđ agit ꝓ totū. Et satis ꝓsumi pót ista simulatio: qñ ille in cui⁹ fauorē lata ē snia sit vsarius: sicut de simili i pena nōt Jnno. i dcō. c suā. ꝓpter qđ audiui alicubi statutuz fore q̄ nó valeāt snie late i fauorē eoz q̄ ꝓbant vsurariꝫ: ⁊ lxmū ē. B Si ēt pena de ꝓsensu ptū sit i ꝯctu apposita: ad hoc. ſ. vt saltē metu pene debitū soluat: vsura nó cómittitur: nisi a ꝓncipio fuerit ꝓtaua itētio: ar. dicti. c. q̄q̄. ⁊ de arbi. dilecti. Sz tū ꝓsumit i fraudē si ille als ꝓsueuit eē vsurari⁹. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. iulian⁹. ff. de pig. ac. l. vel vniuersor. Jtē ꝓsumeret vsura si ꝓ singulos mēses vel ānos dicat pena cómitti: ar. C. eo. auē. ad hec. Sz tū i iudicio aie stabitur ei⁹ ꝓfessioni. Ló. Hosti. Al Ló. etiaz Ul. vt i sū. eo. ti. q. 23. Jdē ēt nō. Jnno. i. c. suā. eē de pe. dñs Anto. de bu. i. c. ꝓquest⁹. eē ō vsuris. B. Tū i oi euētu nó vī honestū petere penā: imo ēt nec licitū qñ debitor si nec culpa sua factꝰ é ipotēs ad soluēduz ió puniri nō dz. Al Iz de subtilitate iuris ciuilis aliud posset dici p. l. ad diē. ff. ō vbo. ob. vbi dī: Ad idē sub pena pecunia, ꝓmissa mo: tuo, ꝓmissore cómittet pena: Iz non sit hereditas ei⁹ adita. Mā cū hoc casu nō possit puniri ꝓtumacia q̄ nō é: illō qđ acciperet tolleret solū rōne tpis: qđ eēt mere vsurariū: ⁊ ió nec ex quētione partū nec ex aliq̄ lege ītroduci pót: vt i cle. ex gui. eē e. Jtē si debitor soluit ptē debiti non poterit exigi pena nisi ꝓ pte nō soluta: vt nōt Jn. i dcō. c. suā. Posset ēt eē ps non soluta ita modica q̄ nulla ēt pena cómitteret: dcō. c. sitā. vbi dī q̄ nó dz exigi pena ab eo q̄ ꝓmisit soluere. 40. ifra terminū sub pena: et soluit. 33. Iz debēt solū exigi. 7. l. residuuz. sortis. Illiq tamē itelligūt illud. c. i clericis q̄ nó debēt ihiare ad ista ihonesta lucra vt ibi dī. Sz ⁊ si intelligat i clericis: tamē ⁊ in laicis saltē ꝓ soluta pte obstabit peti exceptio: vt p rime dictū ē. Jtē ⁊ si de iure ciuili pena cómitteret nō obstāte iusto impedimēto: tamē certū é q̄ ppter tale impedimentum posset peti restitutio in integrum ff. ex q. cau. maio. l. i. B

Quid de eo q occasiōe mȳ tādi labo

rē subit. Rñ. fm Host. Talis i cōpensatō nē laboris fructꝰ pignoris vsq; ad ꝓueniēt ꝓmiū facit suos: aut aliqd ꝓ labore licite p cipit: extra de re. eccle. non alie. ad nostrā. A Jdē in sum. co. ti. q. 24. B

Quid de eo q mutuat nauigāti vł eunti ad nūdinas receptur ꝰ aliqd vltra sortē ꝓ eo q ꝓ suscipit i se periculū. i. si pecunias vel merces inde emptas portauerit saluas alꝫ nihil recipiat de sorte. gn. Sine dubio ē vsura: eē eo. nauigāti. q; ꝓpter hoc q̄ suscipiat piculū nō fit licit ꝰ ꝓctus vsurarius ſ. q̄ possit recipere vltra sortē: ꝫ tamen sorte posset recipere ꝓciū piculi: q; si nihil ēt mutuaret ei: ꝛ ipse vellet i se recipere piculū nauigātis: vt. ſ. si ꝑdat merces vel pecuniā, ꝓ ꝓmissore restaurabit ei: certe iste ꝓmissor licite ob hoc possꝫ ꝓciū recipe: ꝛ eo dē nō si mutuat dūmō nil plus exigat in fraudē vsure. A Hoc ēt vł tenere domin ꝰ Laurēt ꝰ de flozētia. Sꝫ istꝭ videt exp̄ſ se ꝫ dictū. e. nauigāti. vbi i isto casu dī ad esse vsura ēt si id qō recipit ratione periculi recipiat: ibi, ꝓ eo q̄ suscipit in se piculuꝫ tē. Jtē q; si haberet respect ꝰ ad mutuū nl̄ lū fuiſſꝫ dubiū: ꝛ lex sup idubitabili posita sorꝫ qō eē nō dꝫ: cū sorꝫ superflua. B

Sꝫ nunqd ē vsura si dū emerē vł emere vellē merces: ꝛ tu ad tuā instantiā feciſti me cessare a ꝑte emptionis vt tibi mutuarē: ꝛ ego dico: volo q̄ tu reddas mihi tātū quātū eēꝫ in tali loco habitur ꝰ ō mercib ꝰ si eas illuc deferrē: recipio tū i me piculuꝫ A .i. cōputato periculo ꝛ dubio euentu. Mā cū lucꝝ sit incertū nō pōt poni respectū et ꝰ interesse certū: fm dñm Anto. de bu. in c. saluberit. eē eo. ꝛ ió nō fiet cōputatio ex equo: ꝫ ex dubio euētu pēsatis circūstantiis tā in hoc casu q̄ꝫ i sequēti: vt. ſ. §. 15. B gn. fm Ray. Nō ē vsura si recipit inde lucr ꝓdictū tanq̄ꝫ in esse. Ló. Host. Et sil̄iter fm Bul. si volebā emere terrā valentē singulis annis. x. libras: ꝛ ad instātiā tuaꝫ cessaui ꝛ mutuaui tibi hoc mō q̄ soluas mihi tantū vel tantū sicut redderet expedite illa terra deductis sumptib ꝰ laboze et ēt periculo si quod esset. Lon. Hostiē. Et vide h. ſ. §. 16. q icipit: vtꝫ vsure possint. ꝛ ſ. restitutio. i. §. 5. A Et idē quod i hoc. § nō. in sum. eo. ti. q. 28. ꝛ. q. 30. B

Quid de his q dāt nūc granū ꝛ hꝰi vetus: vt postea recipiant nouū. gn. fꝫ Ray. Usurā cōmittūt: q; meliozē rez recipiunt: qō intelligit Host. quādo aliqs ꝓpter hoc facit vt illā meliozationē lucret: eē eo. consuluit. ꝛ. c. in ciuitate. Si vo facit ne suum frumentū pereat: ꝛ inde accipiēti gr̄am faciat: nō cōmittit vsurā. Sꝫ ꝛ tūc sīm dubio excusat quādo ꝓsumit q̄ nouū debeat minus valere. Secꝰ si, ꝓsumit q̄ plus valebit: eē eo. nauigāti. A Jdē in sum. eo. ti. q. 42. vbi ēt apparet q̄ illud qō hic in fine dicit fuit dictū Buil. clariꝰ sic dicētis. ſ. q̄ nō audet istos ꝓdemnare si ad hoc mutuent vt subueniat, primo: dūmodo nō auferāt ei libertatē liberādi se interim soluēdo veterē. vel si, ꝑbabiliter dubitet vtruꝫ plus vel minꝰ annona valitura sit tēpore solutionis. Sꝫ in hoc casu domin ꝰ Petrus ō anchozano. in. c. vsuraꝝ. eē eo. li. 6. distiguit sic: q̄ aut est veriſimile q̄ res mutuata nō erit p̄ciosior tempore solutionis: vel de hoc ꝓbabiliter dubitatur: ꝛ tunc nulla est vitium: extra eo. nauiganti. Aut est veriſimile q̄ erit p̄ciosior: ꝛ tūc creditor aufert libertatē debitori interꝫ se liberandi: ꝛ est vsura: aut talem libertatē non aufert ꝛ vsura non est. Sed si habuit intentionez corruptam: vt sic ꝛ a periculo conseruandi se releuaret: peccatꝫ non sit vsura. Et hec diffinitio inuit magne egtati fꝫ Jo. cal. B

Quid de legibus illis que permittunt vsuras. Rñdeo fm Ray. ꝛ dico breuiē q̄ non valent nec tenent. Et hoc ꝓbo multipliciter. Primo quidem q̄ vsure ꝓhibite sunt auctoritate dei que super omnes leges est. Nam cum par in parem non habeat imperium: extra de electio. innotuit. multo minus minoꝛ in maioꝛem: ergo imperatoꝛ terrenus non potuit condere legē contra deuꝫ. De hac materia ꝑs. 14. Qui pecuniam suam non dedit ad vsuram. Et Luc̄. 6. Date mutuū nihil inde sperātes. cum multis similibus. 2° q; sunt cōtra naturalem iusticiā: q; venditur id quod nō ē vt. ſ. in. §. 5. dictum ē. A Et ibi latius in additione. B Unde naturaliter illicite ſtꝫ cōtra ius naturale nulla lex valet: dis. 8. q̄ cōtra mozes. ꝛ di. 6. §. his. 32. q. 7. flagitia. 3° q; ꝛ iure ciuili dicit lex: q̄ sacre legeī nō dedignātur sacros canones imitari: speciali i mīmonijs ꝛ vsuris: vt dicit. ſ. lex.

§. plū. ⁊ ātepelit. ⁊ habeķ ún auč. vt cle. apud ꝓpz. epiſ. coll. 6. ſed ſm canones nō pñt exigi: ergo nec ſz leges. 4°. q⁊ dicit ipator ſe amplecti q̄tuor cōcilia vnuerſalia adeo vt p ea ſuis legib⁹ derogeť. Sz in Miceno ꝯcilio qō é vnū de illis reprobāt vſure: di. 47. quoniā. Et ſic leges oēs in hac ꝑte abrogate ſūt. Ille tamē q̄ pmittūt vſuras exigi rōe intereſſe vel morā ſtare poſſūt ſi ſane intelligātur: vt dictū č. §. §. 15. q icipit: vtrum vſure poſſint. ⁊. §. 19. q incipit: vtruz vſure ſint licite. Et Jdē in ſum. eo. ti. q. 63. vbi tamen addūť ſm Ul. ⁊ Tho. ⁊ Oſti. leges vſuras pmittētes nō eē ſublatas ſz obſeruāde nō ſint. Hāc aūt cōnez tāgit do. Anto. de bu. ſup ẓtica eī eo. ⁊ refert Ly. ⁊ Ja. ō bella ꝑtica: ⁊ plures iuriſtas modernos legū doctores tenere q⁹ iura ciuilia poſſūt pmittere ⁊ pmittūt vſuras: ſicut pz i multis rubricis de vſur. ff. ⁊. C. ⁊ in multis alijs ꝓtib⁹ iuriū dicūt nō obſtare ius diuinum q⁊ lex humana ex cā pōt diſtinguere ius diuinū: vt in. c. q̄ in eccliaz. eī de conſti. ⁊ glo. in. l. fi. C. ſi ꝯ ius vel vti. pub. Et licet multa exēpla poſſent poni ſufficiat vnum Lz. n. ſcriptum ſit pſalmo. 75. Vouete ⁊ reddite domino deo vr̄o. tamē lex hūana quādoq⁊ ex cā pmittit votū nō reddi ſed i aliud mutari: vel i alio redimi: vt patet in ti. eī de vo. ⁊ voti redēp. p totū. Lāz vero q̄re iura pmittūt vſuras dicūt eē: q⁊ hoies ſūt ita paꝛ charitatiui: q⁊ niſi peiperent ex mutuo lucrū: pmitterēt ꝓximum mori ex neceſſitate: ⁊ ió ad euitandōz maioꝛis mali pmittūt vſuras: q⁊ de duob⁹ malis minus malū eſt eligendū. 13. di. duo mala. ⁊. c. neruī. ⁊. ff. de reg. iur. l. quonēs. Dicūt etiā nō obſtare q⁹ ipatoꝛ ſe ſubijcit q̄tuoꝛ cōcilijs imē q̄ é Miceni, phibēs vſuras. 47. di. qſi multi. q⁊ dicūt q⁹ ipatoꝛ ſubijcit ſe quo ad fidē ⁊ nō quo ad alia. Jtē dicūt nō obſtaꝛ q⁹ ius canonicū, phibet vſuras: q⁊ illud obtinet quo ad clericos: vel eccleſiaſtici iuriſdictōm ſubiectos: vel, phibet eo mō quo ius diuinū. Et ió ſicut non obſtat ius diuinū legib⁹ vt dictū é: ita nec ius canonicū. Sed aduertēdū q⁹ ꝓdicta ſunt exꝓſſe cōtra ſcripturā ⁊ veter. ⁊ noui teſtameti. Vñ ps. 14. dicit: Qui pecuniā ſuā nō dedit ad vſurā. Et Exo. 22. dicit: Si pecuniam mutuo dederis ꝓpło meo pauꝑi q habitat tecū nō vrgebis eū q̄ſi exactoꝛ: nec vſuris oppmes. hec ibi. Et Luc. 6. dicit: Mutuū date nihil inde ſperātes. qō trāſferť. eī. eo. cō ſuluit. Jō lex hūana nihil pōt: q⁊ ve illi q ꝯdiē factoꝛi ſuo. Eſa. 45. Nō ob. q⁹ lex humana pōt diſtinguē ſeu iterꝓtari ius diuinū: q⁊ illud verū é qñ ius diuinū obſcurū é: vel ibi cā manifeſta ad hoc induxit: als ſua⁹ regularit qō dī Deut. 4. Nō addeti ad ẏbū qō ego loquoꝛ vob: neq⁊ auferetis ex eo. Sili⁹ vbi lex nō diſtinguit nec nos ō bem⁹ diſtinguē. l. fi. C. de ꝓtrah. é. ēp. cum multis alijs. Nec é hic aliq̄ cā ad diſtinguē dū: q⁊ ēt nālis egras ꝓhibet vſuras. Vñ ſm ꝓh̄m ꝓmo politice: vſuraria pecunia⁊ acgſitio é maxime ꝓter nām. Preīea cā allegata nō é ſufficiēs: q⁊ ꝯ illā nitit auctoꝛitas diuina nō p pmiſſionē ſz ꝑ ꝓhibitōez ⁊ minationē: vt pz Exo. 22. Si pecuniam mutuo tē. vt. §. Et clari⁹ Deut. 15. Si vn⁹ de fratrib⁹ tuis. tē. Preīea circa ius diuinū iterꝓtatio ꝓpie ſpectat ad ſedē aplicā adeo q⁹ q illā nō ſeq̄t oſtēdit ſe iperitum ⁊ malmolū ⁊ nō catholicū ſz hereticū: vt ait Hiero. 23. q. 1. c. hec é fides. Et ſedes aplica determinat q⁹ pagia vtriuſq⁊ teſtameti indiſticte deteſtať vſuras: vt dic alexādex tertius in ꝯcilio latera. ⁊ eī eo. q⁊ fere. ꝓpt q̄ ēt idē Alex. i. c. ſup eo. eī eo. dic ſuper hoc nullā diſpēſationē poſſe fieri ꝑ hoiez. Vñ in dicto. c. ſup eo. ait: Cū vſurarū crimē vtriuſq⁊ pagina teſtameti deteſtať: ſup hoc diſpenſationē aliquā poſſe fieri nō videmus: q⁊ cū ſcriptura ſacra, phibeat ꝑ alterius vita mēti: multo magis, phibēd⁹ é qs ne ēt ꝓ redimēda vita captiui vſuraz crimie inoluať. hec ibi. Ecce quō apte ꝯdicit ꝓdictis hic tex. ⁊ formaliť tollit cā quaz ipſi allegabāt iuſtā faciēdę diſtinctōis: vz vt ſubueniať hoium neceſſitatib⁹: q⁊ ħ dī ēt de lege diuina valde, phibitū: ⁊ ió nec ſm illam nec ſm aliā poſſe in hoc diſtingui ius diuinū vel canonicū: cui quo ad foꝛuz ꝓſcie ēt iperatoꝛ ſubiectus é. 96. di. duo ſi. Vñ alij dicūt: vt ſup dicta ẓtica refert dñs. Ant. de bu. q⁹ vſura a legib⁹ nōt pmitti in mutuo: q⁊ ſcriptū é: Mutuū date tē. ſz in alijs ꝓtractibus ſic: vt. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. exactio. vbi dī q⁹ ſi pecunia dotalis nō redditť vxōi poſt ſolutū mūmoniū iſra annū: exinde ſoluet tertia cēteſime ꝑ vſuraz i. omni anno tertia ꝑ centū ꝑ centenario q̄ſi velint iſti dicē: q⁹ in alijs ꝯdib⁹ q̄ mu-

tuí lex dīuīna nō ꝓhibeat vsurā: ⁊ iō lege humana possit ꝓmitti. Sz hoc ē ꝺ:ssū: qz idē ē i eq̄pollenti qđ in mutuo: vt qñ rōne tmūi aliqd plus soluāt ex eo. c. ꝓsuluit. ⁊ c. fi. ⁊. c. in cuitate. Jō Jacob⁹ de Raue. dicit q̄ nullo casu lex ꝓmittit vsurā: nisi ꝫ mozosū. i. ꝫ illū q cū posset nō soluit tp̄e quo debebat. Et hoc verū ē: qz non ē hoc casu ꝓp̄rie vsura: sz pon⁹ ꝓtumacie pena de quo. ē. §. 22. dictū ē. Et sic ꝓp̄rie loquēdo leges nec ꝓmittūt nec ꝓmittere possūt vsuras. Unde glo. in auč. ad hec. de vsuris: dič q̄ ipator correxit p iura nouissima oia iura antiqua q̄ tractant de vsuris: ⁊ qz exquo subiecit se ꝓcilio Miceno i quo vsure ꝓhibent vt dictū ē: nō ē vsūle q̄ voluerit aliqđ statuere ꝫ illud. C. de sū. trī. ⁊ fide catho. l. 2. vbi iter alia sūt hec vba: Nicene fidei dudū a malozibus traditē: ⁊ diuie religiōis testimonio atq; assertione firmate obseruāta sēp mansura teneat cē. Nec ob. q̄ dicat hoc intelligi: quo ad fidē: qz ⁊ ad fidē ꝓtinet stare interꝓtatiōi ecclie sup scriptura: ⁊ iterꝓtata ē reiecta oi distinctōe vtroq; testamēto ꝓhiberi: vt ex ꝓdictis ꝓz: ⁊ nō tiñ se subijcit ipator quo ad fidē: sz ēt quo ad oia ecclīastica: ⁊ ad fozū ꝓscie ptinentia. Unde dixit q̄ nō decīgnant leges sacros canones imitari: in auč. vt cle. apō ꝓpzi. epi⁹. q̄ueniant. ꝓmū. §. si vō ecclīasti cū. coll. 6. Et velit nolit quo ad ꝓdicta sub iect⁹ ē pape: dēo. c. duo sī. sz duio iuri quo ad oia: qz dicit deus: Ego dñs ⁊ nō alius. Esa. 45. Uñ ⁊ glo. in dicta auč. ad hec. dič q̄ si etiā imperator volnisset nō potuisset ꝓmittere: qz fluus nō pōt ꝫ leges dñi sui: immo tenentes q̄ aliquo casu vsura simplex nō sit peccatū sunt hēretici ⁊ vt heretici puniēdi: vt ⁊ tenet dñs Anto. de bu. in ꝓsato loco: ⁊ ꝓbat in cle. ex grauī. de vsur. B

Utrū liceat accipe mutuum sub vsura. ꝛn. fm Tho. scō a scōe. q. 78. Nō licz idu cere aliquē ad mutuandū sub vsura. Licz tñ ab eo q̄ parat⁹ ē facē ⁊ q̄ exercet vsuras mutuū accipe sub vsuris ꝓpter aliqđ bonū: vt ē subuētio sue necessitatis vel alīus sicut ēt licz ei q̄ icidit in latrōes manifestāe bona que habz ad ꝓhoc vt non occidatur: que tamen latrones diuripiendo peccāt. Et itelligit Guil. nō solū de necessitate absoluta: sz ēt de necessitate vtilitatis: quāz aliqs ꝓsequī agēdo negocia sua: sz hac cessante puta cū accipeī ꝓpter ludū alee ⁊ h⁹i: tūc fm eundē accipe ad vsurā ē peccatū mortale. A. Jdē nō. in sū. eo. ti. q. 44. Sz certe nō videl iure ꝓbari q̄ ꝓ sola cā vtilitat licēat ad vsurā accipe cū plus debeamus pōderare dānū spūale ꝓximi cꝫ nostrū tē porale lucrū. ē. scādalū. §. vtz ꝓalia. Hec dictū vel ró Tho. sc. extēdit nisi ad absoluta necessitatē: vz sine qua nō pōt ꝓmode fieri. Et addit Jnno. in. c. sup eo. q̄ necessitate imminente extrema dz ꝓmo qs induci vt gratis saltē p mutuū subueniat idigēti: qđ si nollet iduci pōt vt sub vsuris saltē hoc faciat: ⁊ minus malū eligat: videlz vsuraz potius cꝫ homicidium. B.

Utrū accipe sub vsuris ꝓ alio sit licitū ꝛn. Si hoc facio in fruitū vsurarū vt ipse mutuet vel lucret teneor: qz fauor ei⁹ sum. A. Hoc verū respectu peccati. Ad restō nē aūt nō teneor: nisi faueri vsurario i exactōe vt dicet. j. vsura. 5. §. p⁹licz. B. Si vō facio i fruitū accipiētis: tūc p illū modū lz q̄ dī in p̄cedenti. §. ⁊ maxime si cā mei mītiozes vsure exigantur ab illo.

Sz qđ si ego rogat⁹ ab illo q̄ vult accipere sub vsuris fideiubeo sine ꝓmitto ꝓ ipso ad hoc vt mitiores vsure exigant: nūqđ in hoc casu possūz accipe aliqđ ab eo. ꝛn. nō: qz sic essz ꝓticeps vsure in ea parte quā recipio. Ad ij ꝫ: qz vti fideiussione alicui⁹ nō ē vsus pecunie: sic nec vti pignoratiōe. Uñ sic ꝓ pignoratōe rei mee possum aliqđ accipe: vt. ē. i. 6. §. dēz ēt ita vſ q̄ possū recipe ꝓ fideiussiōe. Sz ꝓmū tñ tuti⁹. A Et hoc vī veri⁹: qz accessoziū nām sequitur ꝓncipalis: ex de regu. iur. accessoziuz. li. 6. Sicut ergo nō licet ꝓ mutuo aliquid accipe: ita nec ꝓ fideiussione nec obligatōne q̄ succedit loco ei⁹. Ex. n. pecunia manu breui. i. quodā veloci itellectuali transitu mutuata fideiussori ⁊ a fideiussore debitori: vel ēt sine hoc ipsa fideiussio nō ē nisi ꝓpter mutuū: ⁊ sic accedit ad illud: ⁊ sequitur ei⁹ nāz. Hec ob. q̄ fideiussor icurrit piculū si debitor efficiat nō soluēdo: qa ⁊ hoc piculū icurrit ēt ipse ꝓncipal' creditor ⁊ ꝓpē hoc nō pōt aliqđ vltra sortē recipe imo nō tiñ ꝓpter hoc piculū: sz ēt si cū h⁹ accipiat i se piculū nauigationis vl'itiū: ⁊ tationis: ꝓpē hoc nō pōt aliqđ vltra sortez recipe: ex de vsuris. c. nauigāti. ergo mītonun⁹ ipe fideiussor accessoriu⁹. Hec ob. q⁹

dictū est de re obligata ad pignorandū: qz locatio est ptractus ꝓncipalis ꝛ per se: sed fideiussio est obligatio accessoria ad ꝓncipalem obligationem. B.

Utrū mariuo liceat recipe dotē a patre vxoris q ē vsurarius. ꝙn. ꝼm Guil. Si pr nō sufficit ad soluendū ea q̄ hz de vsuris: ꝛ marius sciens veritatē vel habēs ignorantiā crassā ꝓxit cū filia: nō dz recipe dotē a tali patre. Si aūt nō putabat socer eē vsurariū: vel alis cē soluēdo: q tū nō erat: pōt dotē in solidū recipe: lz postmodū sciat veritatē. hec Guil. Tutius tū dī q̄ sciēs vitaté nō recipiat dotē: aut si recipit restituat illis gbus pr tenebat. ¶ Hoc verū si accipit res ab vsurario p. l. ꝓmissoriā acq̄sitas: vt. §. iz. in additiōe. v. lz ad clariorē. alis nō pr teneri si habuit bonā fidē: cū recipiat ex titulo oneroso: ꝼm eundē Guil. ꝛ in sū. e. ti. q. 56. Et sacit qđ dcm ē. s. restitutio ꝓmo. §. iz. in additōe. v. itē null⁹. Si aūt in vitate socer de alijs bonis est sufficiens ad soluendū: tunc gener indubitanter potest dotem recipere. B.

Utrū liceat creditori recipere debitū qđ ei vsurarius dz. ꝙn. ꝼm Guil. Si bona fide credit ei pecuniā: vt ex illa ꝓmodū suū faceret ꝛ lucrādo forte ex ea se libaret: recipere pōt qđ mutuauit ēt si ille alis non sufficit vsuras soluere. Si vo alia cā credidit: puta ad ludendū in alea: vel ad dandū meretrici aut histrioni nō dz debitū ab illo recipe q nec vsuras extortas sufficit restituere. ¶ Idē i dicta. q. 56. Et satis pōt cōprehendi ex dictis. s. restitutio ꝓmo. §. iz. in additione. v. item nullus. B.

Utrū illi gbus debet ex ptractu vel q̄si aut ex maleficio vel q̄si possint hoc recipe ab vsurario. ꝙn. ꝼm Guil. Sic: dū tū rem ipsā vsurariā nō recipiāt. Et idē dicendū de quocūq; raptore vel fure. ¶ Certe magna dūa ē inter rē vsurariā p legē cōmissoriā nō quesitā ꝛ furtiuā seu raptā. Nā ꝛ talis res vsuraria recipi pōt: dūmō nō i fraudē creditorꝝ: vt colligit. s. §. iz. i additōe. B

Quid de cōitatib⁹ quarundā ciuitatū q̄ dāt pecuniā ad vsurā. ꝙn. ꝼm Ray. oēs illi ciues quoꝝ auctoritate ꝛ ꝓsilio fiūt: vsurarij sunt. Et eodē mō si ciuitas vel cōitas recipet aliqđ pignus ꝛ fructus eius nō cōputaret in sorte: eē eo. cōquestus. ar. 7. q. i. sicut vir. 24. q. 3. si habes. ff. qđ me. cā. l. metū. §. cū aīaduertendū. Idē est de his q̄ phibere possūt ꝛ non phibent: eē de sen. excō. quāte. ¶ Lō. Hosti. vt in sū. eo. ti. q 57. B. Et lz oēs ꝓsentientes put dictū est cōmittāt vsurā: tamē ꝼm Guil. nō tenent ad restitutionē nisi quātū ad eos puenit: vel quantū releuati sunt ab expensis q̄s fecissent de suo. Illi tamē qui pstiterūt auctoritatē vel ꝓceptū ad vsurā ꝛ huiusmodi ita q̄ alis ciues nō fecissent eā: in solidū tenentur. ¶ Idē in sum. eo. ti. q. 60. B.

Quid si iudeꝰ accipiat vsuras a xpiano. Rñ. ꝼz Ray. Mortaliter peccat: ꝛ potest ab ecclesia ꝓpelli ad restitōem indirecte s. subtrahendo cōtionē xpiano ꝛ: eē eo. pⁿ miserabilē. vel saltē tales coercendi sunt a ꝓncipibus ꝛ ēt a ꝓlatis ꝓdicto mō ne exigant īmoderatas vsuras: eē eo. quāto. ¶ Immoderata aūt itelligitur omnis vsura: vt notat glo. i dicto. c. quanto. cū sit cōtra moderamen dine iusticie: extra eo. sup eo. Ideo iudei cogi debēt ad oēm restitutionē vsurarū: vt in cle. ex graui. extra eo. q̄ ēt intelligitur in iudeis: vt patet ibi p glo. sup verbo cēsura. ¶ Sz xpianus licite recipit vsuras ab hostib⁹ ꝓtra quos iustū bellū gerit: maxie si sint ifideles. 24. q. 4. ab illo. qz accipit qđ suū ē. ¶ Eti. d. c. ab illo. pz q̄ hoc vez ē respectu illaꝝ rez q̄s gs a talib⁹ hostib⁹ posset ēt violēt rapere ꝛ nō al': vt ꝛ potest colligi ex notatis in sū eo. ti. q. 67. B De pstantijs q̄ fiunt in ciuitatib⁹ vide. i. vsura. z. §. plt. ꝛ fi.

Sura secundo. circa aialia

Utrū liceat locare aialia p certo fructu vel alia re annua. Rn. ꝼm Guil. licitus ē ptractus dūmodo cōductor non grauetur ex īmoderata mercede. ¶ Qz i contractu locatōis que ē bone fidei merces debz esse iusta: ꝛ cōueniens arbitrio boni viri: vt. l. si in lege. ff. de loca. B Licitum est etiā apponere pactū de dāno ꝛ lucro rei locate: quod vtriusq; sit commune: lz nō liceret apponere pactuz: q̄ damnum sit solum conductoris nisi damnum quod esset ex culpa sua. ¶ Etiam leue nō autem leuissima: cum contractus concernat vtilitatem vtriusq;: vt supra locatio. §. z. Posset etiam ex pacto conductor īse periculum rei suscipere: eē de depositō. c. fi. vnde tale pactum non facit contractum

vsurarium lz posset fieri in fraudem vsuruz: ⁊ forte sic presumeretur si fieret a consueto vsurario: vt in simili dictū ē de pena s̄. vsura. i. §. 22. Potest etiam tale pactum ex alio respectu q̄z vsurarium continere iniquitatem. Unde idez Guil. dicit: q̄ pactum de cōicando dāno vel ꝯmodo rei locate iniquum est ex parte locatoris nisi ꝓbabiliter dubitet vtrum locatoris vel cōductoris melior aut deterior sit conditio vl' nisi credat q̄ ꝯductor ñ sit deterior ꝯditō in pacto tamē ꝓposito videt cōductoris deterior conditio: qz vix aut nunq̄z potest habere tātū cōmodū de melioratione bouis q̄z tū potest habere de morte. Si tamē locator timens ne conductor grauaret bouem pactum apponeret firmiter ꝓponēs q̄ si bos sin̄ culpa ꝯductoris periret nihil exigeret ab eodē: nō credo q̄ peccaret nisi ꝓpter eorum scandalū q ei⁹ ignorarent intentionem: vt in sū. li. 2. ti. 7. q. 35. B

Quid si vn⁹ habeat. 20. capita ouiū ⁊ ali⁹. x. ⁊ cōicant eas adinuicem ⁊ piculū ⁊ emolumentum ⁊ expensas cōicant ꝓ rata. Rñ. ſm Guil. Nō ē ꝯctus vsure sz societatis. ⁊ possunt ēt conuenire q̄ de fetibus recuperentur capita mortua: vel de vellerib⁹ ⁊ pellib⁹ emātur capita ad augēdum gregē. A dū tamen seruetur equalitas iter eos ita q̄ ex huiusmōi pacto nō videatur eē detrior conditio vnius q̄z alterius: vt in sū. eo. ti. q. 36. ſz cūdē Guil. Et facit. l. si nō fuerint. ff. ꝓ socio. B

Quid siquis hñs. 20. capita tradat alicui custodienda ⁊ pascenda sub certa mercede vel sub certa participatiōe ꝓuētuū gregis. Rñ. ſm Guil. Si dñs tenet sibi periculum aīalium non est contractus vsure sed locationis. Secus si non retineret periculum sz iputaret conductori. A Sed ⁊ si nō retineret sibi piculum: nō ꝓpter hoc esset vsura: nec hoc Guil. dicit vt pz in dicta. q. 36. sz posset continere iniquitatem aliam: vt dictū est. s̄. in ꝑncipio. B

Quid siquis habens. 20. capita tradat alicui rustico custodienda hoc mō: q̄ sint firma: qz illa dat ei estimata tāto ꝑcio ⁊ lucrum ⁊ dānum sit tm̄ rustici. Rñ. ſm Guil. Non ē cōtract⁹ vsure sz mutui: qz idem est ac si mutuaret ei pecuniaz de qua emeret tot aīalia. A Immo iste cōtract⁹ potius est emptiōis: qz estimatio emptionez introducit. ff. de iure do. plerūqz. ⁊. ff. solu. ma. estimate. Et dicit dñs Ange. de perusio in suo tractatu de societatib⁹ addens: q̄ hoc casu tradens aīalia nihil aliđ poterit petere nisi preciū: qcquid eni sorti accederet vsura esset: ex̄ eo. ꝯsuluit. ⁊. c. in ciuitate. nisi emptor aīalium fructus recepisset ex animalibus emptis ⁊ moram cōmisisset in soluēdo precium: quia tunc venditor posset petere dictos fructus tanq̄z interesse. l. curabit. C. de ac. empti. qđ etiam obtinet de iure canonico ⁊ de foro consciētie: vt nō. glo. in. c. conquestus. ex̄ eo. B

Quid siquis dat certa capita ouium estimata certo precio hoc pacto q̄ rustic⁹ non accipiat prius aliquam vtilitatem donec qui dederit recipiat prius totaz sortē. Rndeo ſm Guil. Iniquum est valde pactum: sicut etiam siquis paciscatur q̄ ante q̄z rusticus accipiat aliquid restaurabit đ fetibus omnia mortua. His euim pactis est quasi tradere oues immortales. Et nota generaliter q̄ quando cōmunis est cōditio: licitum est. Secus vbi melior videt conditio vnius q̄z alterius. A Idem in dicta. q. 36. vbi ſm eundem Guil. clarius sic dicitur. Et generaliter veruz est q̄ vbi probabiliter dubitatur vtrum illius vel istius sit deterior conditio in forma pacti adhibiti in societate non est peccatuz. vbi autem ad arbitrium boni viri grauatur conditio alterius: peccatum est ex parte grauantis si scienter hoc faciat: ⁊ tenetur ad restitutionem. Non potest tamen dari doctrina generalis super huiusmodi traditionibus animalium propter varietatē traditionum ⁊ dolos qui a quibusdam super talibus excogitantur. Item dicit q̄ in talibus possunt quandoq̄z concurrere cōtractus mutui ⁊ societatis: vt cum habēs 20. capita tradit ea estimata alicui: puta pro viginti solidis: ita q̄ teneatur ei reddere medietatem sortis: scilicet decem solidos: quicquid contingat postmoduz de ouibus: ⁊ tunc perinde est ac si creditor dedisset ei mutuo. x. ex quibus comparatis x. capitibus contraxisset societatem cum creditore habente decem alia capita ita q̄ sint communia: ⁊ ipsi sint socij in periculo ⁊ prouentibus: in quo casu

ſi cõmodatione mutui granet credito: debitozẽ in contractu societatis vſura ẽ. ℬ Quid ſigs tradat oues monaſterio t ſub hoc pacto q̃ de q̃libet oue recipiat annuatim ſolidos duos: cũ fructꝰ eaꝝ valent lõge plus: ſz addũt q̃ etiã ſi oẽs moriãtur ipſe vult tãũ fructũ: t ſi valde multiplicentur oẽs ſunt monaſterij. gn. fm Hoſti. Dico q̃ licitũ ẽ nec pót ecclia reſtitutionẽ petere exquo i traditione leſa non fuit q̃tus mortalitas ſeq̃tur: t hoc niſi oues iſecte eſſẽt ad mortẽ parate: t hoc ignorauit monaſterij. ff. de minor. l. vez. §. ſi locupleti. Cõſulo tamẽ tradẽti q̃ in tali caſu ſciat ptez dãnũ. ℭ. Hã inſpecto lucro qõ fecit monaſterij in ouibꝰ quas fortelõgo tpe habuerat ſolidũ exigat vel remittat: vl̃ partiatur t ſciat partẽ dãni: fm eũdẽ Hoſti. vt i ſũ. co. ti. q. 39. ℬ ne cũ iactura monaſteria velit locupletari: ex̃ de reg. iur. locupletari li. 6. t caueat ſibi tradẽs: qz niſi puẽtus cõſciat: nõ tenet monaſterij ad ouibꝰ abbati vel cellerario t hꝰi cũ pdicto pacto datꝫ ℭ vel pacto ꝓſimili: fm eũdẽ Hoſti. vt in dicta. q. 39. ℬ ex̃ de depoſito. c. pmo. ℭ Ut aũt predicta clariꝰ intelligant: ſciendũ q̃ aialia quãdoqz tradũtur ad ſolã cuſtodiã: vel ad aliquẽ recipiẽtis vſũ: t aliquando recipiẽs aliqd̃ pcũ recipit p mercede aliquãdo aliqd̃ pcuz pſtat p vſu. Jõ iterũ dicit pducto: interdũ locato: ꝓpterea his vocabulis promiſcue vtimur. l. veteres cuz ſe. ff. de ac. emp. t in his ẽ purus ptractus locationis t pductionis. ff. depoſiti. l. i. §. ſigs ſeruũ. aliquando vo p cuſtodia aialiũ recipit pars ipſoz fructuũ: t hꝰ eſt cõtractꝰ inoiatus: p quo datꝫ actio pſcriptis vbis ſiue in factũ cũ nõ interuenit pecũia: tamẽ idẽ iudicat de hoc qõ de locatione t pductione. d. §. ſigs ſeruũ. Et de his dictũ ẽ. ſ. in pncipio. t Iatꝰ. ſ. locatio. Jtem z° tradũtur quãdoqz eſtimata: vt lucz t totũ dãnũ ptineat ad recipiẽtẽ: t iſte ẽ merꝰ contractꝰ vẽditionis i quo pót aliquãdo vſura inuenire: de quo dictũ ẽ. ſ. §. 3. in additiõe. 3° tract. nk aialia ita q̃ totũ dñiuz trãſferat accipiẽtẽ ſic q̃ p eũ meliorata postmodũ cõcẽtur: t iſto caſu nõ ẽ 3ctꝰ ſocietatis. nã p ſocietatẽ nemo deſinit eẽ dñs in totũ rei tradite: ſz ẽ 3ctꝰ inoiatꝰ: do vt facias: ex quo oritꝫ actio pſcriptis vbis ſine in factũ. ff. de preſcrip. ver. l. ſi tibi aree. Et ſi q̃dem meliorameñtũ nõ ſequatꝫ videtur q̃ res integra debeat reſtitui: q̃ſi cauſa data t cauſa nõ ſecuta: t ſic ſine cã accepta fuẽrit ff. de pdi. ſine cauſa. p totũ: niſi ingẽtũ ſine culpa recipiẽtis vel ad eũ ptinẽtiũ res perierit vel deteriorata fuerit cũ bone fidei poſſeſſor nõ teneat niſi ingẽtũ factꝰ ſit locupletior: ſiue ex re pncipali: ſiue ex fructibꝰ eiꝰ ff. de peti. here. l. vtz. t ſic deberẽt etiaz reſtitui fructꝰ rei: habita diſtictione vtz fuit bone fidei vl̃ nõ. i. vtz ſteterit p eũ qn fuaret ꝓuẽta: de quo. ſ. reſtitutio. i. §. 4. cũ additionibꝰ. Si vo meliorameñtũ fz ꝓuẽtionẽ ſecutũ fuerit: res cõicari t 3ctꝰ ſocietatiſ 3hi dz. d. l. ſi tibi aree. Et exinde idem de hoc dicẽt qõ t de ſocietate: de qua. j. tãgeẽ 4° aialia tradũtur i societatẽ. Et hoc diſtinguẽdũ: qz aliqñ ſt aialia groſſa: vt boues t ſiles: aliqñ minuta vt oues t hꝰi Si groſſa aliqñ dant eſtimata: aliqñ eſtiata. Si eſtimata aliqñ cũ ira t aliqñ ſine ira. Si eſtimata t ſine terra: aut factũ ẽ pactuz aliqd̃: aut nõ. pmo caſu vi q̃ pactũ ſeruandũ ſit C. de pac. l. ſi paſcẽda. qõ ſane itelligẽduz ẽ dũmodo ſit tale qõ arbitrio boni viri eq̃ litatem contineat conſiderata q̃titate capitalis ex parte dantis: t eſtimatione operarũ ex parte recipientis. Nam in iudicio ſeu contractu ſocietatis ſemper arbitrium boni viri verſari debet: vt qui plus ſocietati contulerit vel pecunie vel opere vel cuiꝰcunqz alteriꝰ rei: ille plus de lucro recipiat. ff. p ſocio. l. ſi nõ fuerint. t. l. i. ꝓpoſita. Sz vt clarius hꝰi rei veritas appareat aduertendum q̃ quandoqz pactũ inter ſocios poteſt fieri circa ipſũ animal t capitale quod in ſocietate eſtimatũ poſitũ ẽ: quãdoqz circa fructus eius: quãdoqz circa tẽpus quo ſocietas durare debeat. pmo caſu poſtq̃ eſtimatũ datũ eſt: non videtur poſſe pacifci q̃ periculum ſit alterius q̃ ipſius qui eſtimatum dedit: cum regulariter ad ipſum periculum pertineat: vt dicit Bal. in dicta. l. ſi paſcenda. Et notat dominꝰ Alnge. prefatus in ſuo tractatu de ſocietatibꝰ. Sz hoc poteſt intelligi niſi tradens aialia in alio grauaret: puta qz recipiens nollet teneri de perditione aialiũ niſi p pteret ſi culpa ſua periret: ſicut ptigit in aliquibus locis. Nam qui in vno grauatur: in alio releuari debet. ff. de reg. iur. fz naturam. Item aliud videtur dicẽduz de

capitali pecunie ẽt fm eos dẽ dcto. vt. ff. societas. 2. §. 1. Et hoc forte ió: q; pecunia vel res talis ipso vsu ꝓsumit: t sic ipa societate totaliter exercet: qõ sec⁹ ẽ i aialib⁹ que sic nõ ꝓsumũtur: ꝫ q̃nq; meliorãtur. Vñ sicut melioramẽtũ ptinet ad tradentez: sic ꝫ t piculũ ptinere dicta. l. ꝫ naturã. Itẽ fm eũdẽ dñm Ange. vbi. §. vt i hoc casu eq̃litas seruet: in fine societatis illõ aial qõ ꝑ capitali posituꝫ ẽ ꝓpriũ ꝫ esse ipsi⁹ ponẽtis: t qõlibet pactũ qõ ꝓfieret nõ vi eq̃litatẽ t eq̃tatẽ ptinere t sic inualiduꝫ fore. Itẽ qõ dictũ ẽ recipientẽ nõ teneri de periculo capitalis: fallit ſi illud euenerit ex culpa sua: q; tũc de illo insolidũ teneret. l. cuꝫ duob⁹. §. si in coeũda. t. §. dãna. ff. ꝓ so cio. Et ex his infert ꝑz q; nõ al'liceret socio q aial inestimatũ posuit pacisci q; ꝑ ꝑmis fructib⁹ capitale suũ retrahere posſit. Si ẽo pactũ fuerit circa fruct⁹: vt circa setum vel lac vel frumẽtũ qõ ex opa boũ q̃ri posset: vel ex triturationẽ equaꝫ t silia: tunc si ꝓuenit iuste ꝓsuetudini seruãdũ ẽ. Si vero de ꝓsuetudine nõ appareat ptinere ꝺꝫ eq̃tatẽ arbitrio boni viri. ſ. vt ille plus recipiat q plus societati ꝓtulit fm eundẽ Ange. vt; ptactũ ẽ. Sꝫ si pactũ fuerit circa tẽp⁹: tũc silr eqtas arbitrio boni viri seruãda ẽ fm quã ꝓsuetũ ẽ q; i aialib⁹ grossis q̃nq; nio talis societas ꝓueneret. Nõ ergo vi tuꝫ per pactũ munoꝝ tẽpore ꝫhi ꝑtiz in foro ꝓscie: cũ nõ videret posse trãsire ſiñ ia etura vel dãno alterius socioꝝ fm eundẽ: ad qõ ẽt allegat quãdã extraganté ꝓstituti oné inter eẽ ordinaria capitula feudoꝝ de qua. j. Et si inter ptes nullũ pactũ ſit factũ tũc ꝺꝫ seruari ꝓsuetudo loci. Nã inter partes actũ vi q; ꝓsuetũ ẽ. ff. de edil. edic. l. q; si nolut. §. qz si assidua. t de aq̃ plu. arcen. l. si pus. §. recte placuit. dũ tamẽ ꝓsuetudo ꝫueniat arbitrio boni viri: t nõ ali: dicta. l. i ꝓposita. ff. ꝓ socio. eo. ti. l. si nõ fuerit. Si ẽo nec pactũ nec ꝓsuetudo appareat hoc casu q̃ ꝫhit societas sup aialib⁹ grossis inestimatis t sine terra: dicit ibidẽ dñs Ange. Reperio q̃dã iura eẽ extragãtia inter eẽ ordinaria capitula feudoꝝ: quoꝝ vnus ꝓtica dicit: Cõsuetudo societatis iumẽtoꝝ. Et fic seqtur ad lfam in nigro: Si qs dederit iumẽtũ iure societatis ille q accepit ꝺꝫ tenere p q̃nq; annos si nihil dictũ ẽ de tẽpore: t oẽs poledri debẽt eẽ cões t id qõ queſierit tpe triturationis: t in capite q̃nq; ãnorũ separat societas: t ille q dedit hẽ ꝺꝫ iumẽtũ ante ptẽ: ꝫ si ille q accepit dedit tñaz ſ. ptẽ pcũ in emẽdo iumẽtũ fm glo. tũc iumẽta t oĩa partiẽda ſũt per medium. Et si amiserit iumentũ culpa sua: qz nõ custodierit: emendare tũc debet t seqtur alia Rubrica Consuetudo societatis vaccaꝝ: Si qs dederit vaccã alicui vt haberet eã iure societatis: t nõ diceret de tẽpore: debet eã tenere p quinq; annos: t oẽs vituli debẽt partiri p medũ: t ille q dedit vaccã debet habere eã, p capite saluo si nihil dictũ est: t ille q suscepit nõ dedit de suo i ꝓcio vacce: aliqn si parte ꝓcij dedit: dicit gl. tertiã p ea q̃. §. dicta ſũt in iumẽtis. Seqtur: oia debẽt partiri p medium. Et si is q accepit amiserit vaccã culpa sua qa custodez non nuſit vel nõ bene custodiuit: t, ppẽ hoc vacca amiſſa ẽ: qz fures abstulerũt vel lup⁹ eã comedit: ꝺꝫ emẽdare socio suo. Cũ ẽo dicta aialia inestimata dãtur cũ ĩra. i. q; qs dat aialia oĩa t terrã cũ i dubio vt ꝓñsuꝫ ẽ totũ piculũ aialiũ ptineat ad dñz posset dñs q ponit boues t terrã pacisci vt maior ẽ ptẽ fructuũ terre recipiat: cuꝫ rustic⁹ tñ operas ponit nisi opa rustici t ei⁹ idustria magis estimet q̃ fruct⁹ q venire posſet simul ex bob⁹ t terra: qz tũc nõ solũ fructus terre eqs partib⁹ partiẽdi eẽnt sꝫ ẽt de ipſ rustic⁹ plus hẽret: dicta. l. si nõ fuerint. fm eundẽ. Si aũt dicta aialia estimata tradũtur: tũc periculũ casu fortuito inter socios ẽ cõe. l. cũ duob⁹. §. dãna. ff. ꝓ socio. Et tenz Bal. in dicta. l. si pascẽda. C. de pac. Illq tñ distinguere videtur: qz aut ẽ dãnũ fortune: t, pcedat qõ dictũ ẽ: aut dãnum nature i. qõ ꝓcedit ex natura. Et hoc ptineat solũ ad tradentẽ animalia. Sꝫ certe hoc iure ꝓbari nõ videt. Hec ẽ ratio diuersitatis: immo cũ meliorãta etiã naturalia hoc casu cõicentur: vt dicta. l. si nõ fuerit. conueniens ẽ vt silr pericula diuidãtur. nec mirꝫ si hoc casu sit talis cõicatio: qz estimatio introducit emptionẽ etiã in ꝓtractibus in q̃bus de sui natura nõ transfertur dominiũ puta in locatione. ff. locat. l. ꝫ. nisi sit aliud expresse conuenũ. ff. de contrahen. emp. cũ manusata. §. nemo. vel nisi ex consuetudine aliud inducatur: cum vt dictũ ẽ intelligitur actũ quod est cõsuetuꝫ. d. l. q; si nolut. §. quia assidua. ff. de edil. edic. dicta ex-

go estimatio introducit i dubio emptionē: ar. l. estimate. ff. solu. ma. Et habet ꝓinde ac si ille qui dat dicta aialia mutuassꝫ socio medietatē ꝑcꝭ ꝫ ipe posuisset alā medietatē: ꝫ cōiter ab ipis fuisset ēpta. Et tō nō mirū si glibꝫ ꝓ rata de piculo tenetur qñ sine culpa alterⁱ⁹ socioꝝ ꝓcessit alⁱ illiⁱ⁹ solⁱ⁹ erit dānū cuiⁱ⁹ clpa ꝓtigit: vt i dicto. §. damna. Circa fructⁱ⁹ añt ꝫ tps quo societas durat debeat eadē dicēda sūt q̄ ꝫ dicta sūt. s. i. ꝓximo casu qñ inestimata tradūtur: vt. l. sēp eq̄tas arbitrio boni viri fuet ꝓ iura ibiō allegata. Añ hoc cāu postq̄ glibꝫ socioꝝ ponit tantūdē respectu ꝓcꝭ aialiū q̄ estimata tradita sūt. Et socⁱ⁹ rusticus plus ponit respectu opaꝝ ꝫ custodie: non vt ꝙ fructus ꝓ medū dividi debeāt. Et ait dictus dñs Ange. De hoc al' dubitari vidi: ꝫ putaré arbitrio boni viri cōueniri vt eq̄tas fuet: ꝙ si talis custodia ꝫ cura aialiū quaꝫ ponit socius rusticⁱ⁹ fiat aut fieri posset ꝓ infantes aut pueros: quoꝝ ope nō sunt i magna estimatōe ꝛz alique sint: tūc si aliquam vtilitatē ex aialibⁱ⁹ ꝓcipit plus rusticⁱ⁹ socⁱ⁹ q̄ꝫ alius: vt fimi ꝫ lutaminis q̄ vīsimiliter cū opa pastoris ꝓcūrari possunt: iuste fructus eq̄lit diuidūtur. Si vō pastoris operē q̄s ponit rusticⁱ⁹ aut poni faciat sine alij sūptus: puta p aleaꝝ: feni ꝫ similiū excederēt ꝓmoditatē lutaminis: tūc vt eq̄tas seruet iuste rusticus ātē ptē aligd ꝓ pastoris opa recipe debeat: qō equalet ei qō plus ponit dicta. l. si nō fuerit. al' si tradēs aialia vellꝫ eq̄lez portionē: videret velle ꝓciū mutui facti socio de ꝓcio medietatis sortis: ꝫ sic vsurā cōmitteret: cū gegd accedit sorti vsura sit. i 4. q. 3. pleriq̄. Hec hoc cāu posset qs ꝓ ꝙsuetudinē ꝓtrariā excusari i foro cōscie cū iniqtatē cōtineat: ꝫ socij dānuꝫ ꝫ iacturā: ꝫ iuri fraternitatis nō cōueniat: cu societas cōparet. l. verū. ff. ꝓ socio. Et si dicta aialia estimata tradūtur cū terra: conuenit ꝙ dānū ꝫ lucrū sit cōe ꝫ fructus eq̄li ptē dividātur: cū vnusq̄sq̄ ponat ptē aialiuꝫ q̄ cōicata sūt p estimatōeꝫ: vt dictū ē: ꝫ vnus ponat terrā ꝫ alter equalēter ponat opas ꝑm eundē. Quo vero ad aialia minuta qñ sup ipsis socictas cōtrahit: dicendū ꝙ ob seruāde sunt cōuētōes ꝫ ꝙsuetudines arbitrio boni viri cōuenētes ꝑm modū ꝫ formā circa aialia grossa. §. positos ꝓ eadem ūra: nisi ꝙ circa aialia minuta vt societas posse breuiori tpe finiri: puta spacio trīuꝫ ānoꝝ vt stati patebit. Si vō nulla appeat cōuentio seu ꝙsuetudo: repiūtur scripta alia q̄ iura extrauagātia in fine vsuū feudoꝝ quoꝝ vnius sic incipit ꝙica ꝑm dñs Ange. Cōsuetudo societatis capraꝝ. Migruꝫ sic sequit: Siquis dederit caprā aut pecudeꝫ iure societatis: ille q̄ accepit dꝫ tenere per tres ānos: ꝫ in vnoquoq̄ anno dꝫ dare: ꝓ capra. 12. formaticos bonos ꝫ optimos ꝓ pecude. 6. ꝫ medietas capretoꝝ ꝫ agnoꝝ dꝫ esse cōis ꝫ medietas lane: ꝫ ille q̄ dedit caprā aut pecudē ante ptē dꝫ eaꝫ hre. Et si ille q̄ accepit dedit tertiā: tūc oia partiēda sunt ꝓ medū. Sꝫ si ille q̄ accepit amiserit culpa sua: q: eā nō custodierit vel pecoꝛ nō bñ clauserit: dño tūc emendare dꝫ: ꝫ vt dictū est bonos formaticos dare dꝫ. s. nō q̄ dē de vna munctura: q: si dedi tantū vnaꝫ pecudē vel vnā capram: non dꝫ mihi dare talem formaticum qualis pōt fieri de vna munctura tantū: sed tres aut quattuoꝛ mūcture insimul mitti debēt: vt bonus formaticus ide fiat. Quod si dedi alicui. 20. aut 40. pecudes: aut totidē capras: dꝫ ne mittere vnam munctuā insimul ꝫ facere vnū formaticū ō tota munctura. Certe non: ꝫ medie estimatōis: ita ꝙ nō fraudet qui dedit nec q̄ accepit. Sꝫ si agnⁱ vel capretu nati nō fuerit de vna aliq̄ capra vel pecude ñ dꝫ dare nisi medietatē formatici quem daret si nati essent agni vel capreti. Sequitur alia ꝙica Cōsuetudo societatis porcarū: Siqs dederit porcā alicui iure societatis: ꝫ non fuerit dictū ō tpe: tūc is q̄ accepit dꝫ eā tenere ꝓ tres ānos: ꝫ oēs porcelli q̄ nati fuerint partiēdi sunt ꝓ medū i vnoquoq̄ āno: vel si placuerit dño ꝫ ei q̄ accepit tenē vsq̄ in capite trīū annoꝝ: debēt oia partiri ꝓ medū etiam porcellos natos de porcell'. Et cum porca facit porcellos dꝫ dominⁱ⁹ facere adiutoriū ei q̄ accepit: ꝫ non dꝫ qui accepit dare tertiā aut incōtruꝫ: ꝫ si amiserit culpa sua: quia porcellos nō bene clauserit: vel custodem cum porcis non bñ miserit: debet dño emēdare: vel casū amissionis domio dicere. 5°. ꝓcipaliter aliquādo aialia seminum generis tradunt ad operiendum ab animalibus masculis alteriⁱ⁹ quo casu si appareat cōuentio seu consuetudo que nō discrepet a iudicio boni viri seruanda est: vt sepissime ostensum ē. Nō

si hec non appareant: super hoc est vnā de predictis extrauagantibus scdm dñz Ange. cuius ꝛica est talis: Consuetudo societatis iumentorum: Si quis dederit iumēta cooperienda equo alicuius: omnes poledri debent esse communes nati in illo anno de iumentis illis: partiendiq; sunt ꝑm consuetudinem: ⁊ ille cuius sunt iumenta debet ꝑtiri poledros ⁊ mittere illi electōez cuius est equus vtrū velit accipere poledꝝ an accipere ꝑtez precij. 6°. aliqñ tradūtur aīalia: nec apparet qūo: preserti defūct' iaz ꝑncipalib⁹: ⁊ tūc ꝑuāda eēt ꝯsuetudo: cuz illud qd ē cōsuetū inter ꝑtes videat actum ff. de edil. edic. ꝙ si nolit. §. qꝛ assidua. ⁊ de aqua. plu. arcē. l. si prius. §. recte placuit. Si aūt de consuetudine nō appareret: tūc ꝑm dñm Ange. in dubio presumeret contractus inoiatus: pro quo daret actio ꝑscriptis v̄bis: ⁊ in hoc eadē essent seruanda q̄ supradicta sunt de societatibus ac si essz cōtracta societas. Ego puto ꝙ exquo nō apparet quid actum sit ⁊ remanet indeterminatum totum debeat reduci ad arbitriū bōi viri: extra de offi. dele. de causis. ⁊ ff. ꝓ socio. l. si non fuerit. Cui arbitrio cōuenit ꝙ vnicuiq; detur sibi debitum. ff. de iustic. ⁊ iure. l. iusticia. §. iur. precepta. Et propter ea ꝙ tradens animalia ista recipiat cū oībus fructibus ⁊ accessionibus: illis exceptis q̄ sine culpa recipientis deperdita sunt: cum dicta animalia fuerint tradentis: nec appareat ꝙ eoꝝ dñium in alium trāstulerit: ar. l. fructus. ff. de rei ven. sed receptori aīaliū fiat congrua recōpensatio iuxta exigētiaz sumptuum ⁊ laboris sui: ⁊ hoc actōe mādati: exquo per mandatum seu impositionem domini animalia gubernauda suscepit. ff. mandati. l. i. vel saltem actione in factum siue prescriptis verbis. ff. de ꝑscrip. v̄. l. 2. Et ex his patere potest qualiter animalia tradantur: ⁊ quomodo sup his societas contrahatur: ⁊ quid agendum sit: ⁊ vtrum in his contractibus committatur vsura: quia regulariter nō cōmittitur nisi cū his ꝯcurrerit mutuum seu equipollēs: videlicet terminus concessus ad soluēduz quorum occasione plus aliquid recipiat: vel nisi sub predictis contractibus contractus mutui pallietur: extra de emp. ⁊ ven. ad nostram. Et lz vsura nō īterueniat: pōt tamen alia adesse iniquitas: videlicet cum vnius conditio plus grauetur q̄ alterius partis contra boni viri arbitrium. De societate vero cuz pecunia que mercatori cōceditur ad mercandum: vide supra societas primo ⁊ secūdo. B

Sura 3° in emptionibus. Quid si ematur aliquid vt precium soluatur ad certū terminum. Rñ. Si ꝓpter hāc dilatōez res vendatur maiori precio: lz talis contractus nō sit vsurari⁹ ex forma: est tñ vsurari⁹ ex fraude. A Et ēt ex forma qñ de hoc cōstat: extra eo. i ciuitate. ⁊. c. fi. B Et iō venditor tenetur qui hoc facit quasi vsurā fecisset: nisi dubiū sit ꝙ merces vendite tempore solutionis debeant plus vel minus valere: extra eo. i ciuitate. qꝛ tunc licite possēt vēdi tantū plus q̄tū estimatur ꝙ plus debeāt valere tpe solutionis. dico si iste venditor nolebat vendere nunc: sed intendebat seruare vsq; ad illud tempus: extra eo. nauiganti. Quod si fiat ecōuerso puta dat nūc. x. vt circa autūnum reddant sibi tot mensure frumenti vel vini: tunc attendenduz est ꝙ lz nunc plus valeant vtꝝ tamen quādo dari debēt sint valiture pl⁹ vel minus: si v̄ isili dubitat non est vsura. Si aūt estimat ꝙ plus valebūt: certe emptor vsurā cōmittit: vt in. d. c. nauigāti A Ad meliorē predictorum intelligentiā hec tria videnda sunt. Primo qualiter discernatur iustum preciū rerū. Ad quod dicendum ꝙ illud dicit iustū preciū rerꝝ quod i loco cōiter de re inueniri pñti solutōe pōt ff. ad. l. fal. l. precia. Quod quidam non irrōnabiliter limitant eē verum: nisi impedimentum occurrat ex aliquorū malicia: puta vsurarioꝝ seu aliorum pecuniosoruz vendentium merces suas ad terminuz: vt valeant aliquid plus lucrari: ⁊ boni mercatores non possunt vendere merces suas etiam iusto precio: vel etiam si aliquis tyrannus ⁊ potens aliud adhiberet impedimentum sine rationabili causa limitando precia vel prohibendo merces alio deferri Naz malicijs indulgendū non ē. ff. de rei vendi. l. in fundo. ⁊ extra de cogna. spi. c. 2. Itē iustū ꝑciū ꝯsiderat sup mercātijs respectu laboꝝ ⁊ sūptuū mercatoris: vt supra negociatio. §. 3. in additione. Quod intellige: nisi in loco venditionis aliud essz cōe ꝑcium nō introductum ex eoꝝ malicia: vt

dictuz est: sed ex conditione tpis seu negotiationis: puta cū tpe messiū ꝛ videmiarū soleāt frumentū ꝛ vinū maiori pcio valere ꝛ idē in silibus: vel cū merces ex abūdātia maiori vēdūt: ꝛ maiori ex occurrēte penuria. Nā cū mercator possit pciū augmētare ex varietate locoꝝ ꝛ tēpoꝝ ex qua pcia eisdē diuersimode statuūtur: ita dz ꝛ minuere. Precia enī ꝓsiderāda sūt respectu locorū ꝛ tēpoꝝ: nō solū in augmētatōe: sz etiā i diminutōe. ff. si cer. pe. l. vnū. ꝛ de reg. uris. l. fm nām. 2°. videdū est qd si aligs vēdit rē ad terminū ꝓ maiori pcio de qua dubitat vtr tpe solutōis pciꝫ sit res maiori vel miori pcio valitura: tñ vēdens putat eā nō valitura maiori ꝯ nūc valeat: an ꝓmittat vsura. Rñ. Jnno. vī tenere i. c. in ciuitate. eē eo. sufficē ad ꝓmissionē vsuꝝ q vēditor ñ credat eā valitura maiori. Et cū Jnno. etiam trāsit dñs Anto. de bu. qō vez puto ꝯtū. ad pctñ. quo vo ad restōez distīguēdū credo: vtrū vēditor hoc putauerit ꝓbabili ꝓiectura: ꝛ tūc teneat: an ex leui ꝛ nō teneat: ar. l. cū qdā. §. qō ergo. ff. de acqrē. hē. vbi dī q si heres etiā solp putat adesse impedimētū adeūdi hēditatē: adire nō pōt si instā rōe mot⁹ crediderit. Jaē etiā eē de sen. excō. in glitiōi. Jn dubio tñ si nō apperet vtrū cōuter fuerit dubiū vīsimile: vel si res tpe solōnis pciꝫ fuerit plus valitura: vel si nō apperet: vtr estiatio venditoris fuerit rōnabil' vel nō: puto q iste vēditor ad restōem teneatur: exquo nō putauit rē plꝰ valiturā: qz in re ꝓpria gliber est moderator ꝛ arbitr: ꝛ in dubijs tutior ps ē eligēda: eē eo. i ciuitate. 3°. qd si pp terminū res plus vēdatur: nō tñ vltra ipsi⁹ rei valorem: an ꝓmittat vsura. Rñ. q sic exquo rō ne ēminī res vendit maiori tñ satis existio q cū pp hoc nō excedat iustū rei valorem non committatur vsura: cum hoc cāu nō lucrū sz ꝓseqūtur suū iteresse: eē de vsu. c. fi. Et si dicat nō posse ꝓtingē q si res vēit pluri rōe ēminī nō vēdat vltra valorē iustū: cū res tātū valeat ꝯtū pñti pcio vēdi pt: ꝛ sic pñti pcio nō plus iueniebat: sed pluri, pp terminū vēdidit: vltra iustā estiationez accepit. pōt rñderi q hoc nō segtur. Nā verū ē q res tātū valet ꝯtū vēdi pōt. s. communi cursu: nō vo singulari cuētu: vt sic ille nō dī iusto pcio vēdē q rem pcio maiori vēdit alicui ꝯ cōuter fieret alijs: forte qz ille ad rē maiorē hz affectionē: vel qz ea magis idiget. ff. ad. l. fal. l. pcia. Jta dī ñ iusto pcio emere q minori rē emit ab aliquo ꝯ cōuter ab alijs emeret forte ꝓpi vēditoris necessitatē: vel qz nō pōt merces tanto tpe retinere ꝯto alij facūt: ꝛ hp. Jté ēt qz ex malicia alioꝝ pōt iustū pciū ipediri: qō nocere nō debz vt preostensū ē. B.

Quid de mercatore q habēt ꝓ stato q qcūq emit vel vēdit tales merces intelligat talis vel talis dilatio solutionis. Rñ. Si vēditor ꝓpi hoc nō apponat ad preciū nō ē vsura: als sic: vt ex pcedenti. §. pōt notari. Nō si post cōcordiā ꝛ de pcio ꝛ dilatōe velit ēptor nūc soluere ꝛ sic de pcio minuere: pz q prima vēditio vsuraria ē scilicet vltra preciū: nisi forte talis minutio preciꝫ fiat rōne alicuius itereresse: de quo vide. s. vsura ꝓmo. §. 16. q incipit: sz nunqd vsura est. A Pōt ēt esse q venditor minuit de precio ꝓpi necessitatē: ꝛ sic potius est inigtas ex pte emptoris. Añ pōt queri an emptor hoc casu cōmittat vsurā cū minus soluat ꝓpi ꝓmaturaz solōnem. Rñ. videt q nō: qz plus soluere videt q añ tps soluit: ī Jnsti. de act. §. plus. sz iste. §. logt i coacte soluere: qz tollit ei facultas rem retinēdi tpe cōcesso qñqz etiā cū eius dānor: sz aliud ē in spōte soluēte. Añ cōtrarū veri⁹ puto: qz aligd certi lucri capere ,ppter ꝓmaturā solutōez vsurā inducit: vt apte ꝓbat tn. c. nanigāti. in. §. i. extra eo. nisi forte soluēs añ tps posset aliquod iustū itereresse pretēdere: vt. s. vsura ꝓma. in pncipio. B

Quid si aligs vēdat res ꝓ precio qō nūc currit. ꝛ addit pactū q si plus valebūt vsqz ad pascha vult illud plus: si vo minꝰ valebūt nō vult minꝰ. Rñ. fm Hostien. Proculdubio ē vsurarius ꝓ iudicādus: cū i pacto claudicet: ar. C. de solu. l. penl. Cō. Ul. A Jdē in sum. li. 2. ti. 7. q. 2ȷ. Et hoc itelligendū qñ rōe termini apponeret tale pactū: als sz adesset inigtas alia nō tamen vsura: cū nō assit mutuū vel eqpolles qō ad vsurā regrit: vt. s. vsura ꝓmo i ꝓn. B

Quid si vēdam ꝑdiū tali cōditōne q vsqz ad tot ānos si reddā pciū rehabeam preditū. ꝑm. fm Ray. Hic nō est mutuuz: vñ nec vsura: ꝛ emptor facit fructus suos qz vēditio ē. Et hoc intellige nisi talis conditio facta fuerit i fraudē vsuraꝝ: qō pōt ꝑ sumu si modicū ē preciū respectu valoris

rei: eē de empti. ⁊ ven. ad nr̄am. Item si sit in pacto q̄ restituat aliqd plus q̄ fuit p̄ciū Ad Jdē dicunt doc. vt notat dn̄s An. ō bu in c. in diocesi. eē eo. B Et emptor plus tus sit fenerari: eē de pigno. illo vos. Jdez Host. ⁊ Ber. Ad Jdē in sum. eo. ti. q. 25. vbi idē dr̄ f̄m eos dē etiā si venditio fiat tali pacto q̄ quādocūq; soluat p̄ciū a vēdore vel eī hērede reddat p̄dictū. Predictus ēt con. dn̄s Guto. de bu. in dicto. c. ꝙquest eē eo. ⁊ Jnno. in dcō. c. ad nostrā. addens q̄ paucitas p̄cij nō facit p̄sumere vsuram nisi addat alteri p̄iectura: vz q̄ vēditor potuit redimere. B

Quid si quis emat fructus seu segetes prouenturas hoc anno de agro seminato. Respōdeo. f̄m Guil. Non est vsura ex forma J̄cti. Potest tn̄ fieri in fraudē vsurarū: vt si verisimile ē q̄ fructus colligēdi ēt cō putato dubio q̄ possunt ipeduri: valebunt tūc plus q̄ id qđ nūc dat. Ad maxime si ē talis persona que J̄ctus hꝫ si soleat exercere ⁊ restitutio ē ei in foro penitētiali indicēda f̄m eundē Guil. ⁊ in sū. eo. ti. q. 26. Et hoc dz intelligi q̄n̄ interuenit p̄matura solutio al̄ nō esset vsura cū nō assit mutuū vl̄ equipollēs: sed alia fraus obligās ad restitutionē. B Si aūt p̄babilit dubitat vtr plus vl̄ min⁹ debeāt valere: nō est vsura. Jdem Host. ⁊ Gl. Ad Jdem in dicta. q. 26. B Et eodē mō dicendū si emat fructꝰ pūcturos vsq; ad tres vel q̄tuor vl̄ plures annos Ad Jdē in sum. eo. ti. q. 27. vbi etiaz addit f̄m Ray. q̄ vbi in foro iudiciali, p̄cedit per p̄icturas: i p̄nciali statur ptiū assertioni. Et idē dr̄ f. eo. ti. q. 23. Quod intelligo eē vez ni si ex alia p̄iectura oriat scādalū: q̄ tūc oportet oīno J̄ scadalū satisfacē: eī ō homi. ex fris p⁹. de pur. cano. p totū.

Qui sigs emat a cōitate vel a collegio monasterio seu etiaz a p̄uata p̄sona certos ānuos redditus i vita emptoris vel ad aliō qō tūcq; tēp⁹ vsufructū alicui⁹ possessionis Rñ. f̄m Guil. Nō ē vsura ex forma J̄ct⁹ Posset aūt eē illicit⁹ ex pte venditor: q̄ al sumūt materiā deliderādi, morte ei⁹: aut ex pte emptor: q̄ forte nimis puo p̄cio emit pēlaz circunstātijs de ꝓsimilitudie vite ei⁹ ⁊ q̄ntitate p̄cij: ⁊ valoris ipi⁹ vsufructꝰ. Si vero q̄n̄ emit a p̄uata p̄sona dicat i vita ipius vēditoris: eēt tūc magis claz q̄tuz ad hoc q̄ nulli⁹ mors deliderāret hoc cān. Ad Jō Guil. dic̄ q̄ hz iste J̄ct⁹ n̄ sit vsurari⁹ ex forma: cū tn̄ hꝫ ⁊ reddit⁹ ānu⁹ p̄sonal sit siue burgal nō aūt p̄dial: credo hz quidā legiste dicāt J̄rium: q̄ illicit⁹ ē J̄ct⁹: tū q: vēditor facilē posset desiderar mortem emptoris nullū ē emptori⁹ piculū: sic ē i fructib⁹ agrorū ⁊ vineaz: vt i sum. eo. ti. q. 29. In his tn̄ vī faciēda differētia int reddit⁹ ia p̄stitutos ⁊ denuo p̄stituēdos: vt pz p Jnno. eē eo. in ciuitate. vbi ēt idez nōt dn̄s An. de bu. formās hanc questionē. Aliqs emit redditus certi fūdi i ppetuū vel ad vitā sibi vl̄ heredibus: dubitat an sit licitū. Et hz inqt opiniones sunt: tn̄ licitū sūt hꝫ si J̄ctus f̄m Jnno. ⁊ Jo. an. siue emat reddit⁹ dom⁹: siue p̄sone puta rustici vel fui alteri⁹: siue etiā emat actio J̄ aliū ꝓpetēs: dato ēt q̄ forte minori precio vēdatur q̄ valeat, ⁊ dicūt hoc verū siue reddit⁹ sit cert⁹: siue incert⁹: siue in pecunia: siue in alio: ⁊ siue emant noia p̄stituta: siue ēt p̄stituēda: ⁊ hz aliq̄ tulū minus q̄ valeāt emāt: nō iudicat J̄ctus illicit⁹: q: J̄ hentes possunt i modico siue dolo tn̄ se decipe realit. Cōsuluit tn̄ Jnno. xp̄i fidelib⁹ q̄ ab hꝫ i p̄tractib⁹ abstineāt. s. q̄ de nouo ꝓpter hoc p̄stitutū f̄ddituū vl̄ actionē emāt Dicit tn̄ q̄ hoc ē penitus illicitū: q̄ sigs accepit cētū a ticio: vel obligationē de centū vt ipe p̄stituat se debitorē reddit⁹ ānual mutuis q̄titat⁹ q̄ accepat. Con. dn̄s Pe. de ancho. in. c. vsuraz. de vsur. li. 6. vbi ēt dicit: Quero si p̄stitui alicui pēsionē certā ad vitā, p certo p̄cio: an talis J̄ct⁹ sit vsurarius Rñdet f̄m Oldradū Host. Jnno. Gl. ⁊ Bos. in dicto. c. i ciuitate. q̄ nō: q: f̄m oēs p̄dictos tal J̄ctus est licit⁹: q: tollit suspitio vsuraz rōne incertitudis. Jdē ēt dicit tenē Jo. an. Nō puto limitandū: nisi vbi lr sit cmē plus i futuz acceptur⁹: ar. c. fi. eē eo. Itē dicit. Pone q̄ debitor vsurarij mutauit socio pecunias eo pacto q̄ ipe solueret vsuras vsurario i futurum currētes: an tal mutuās sit vsurari⁹. Et rñdet f̄m doc. q̄ n̄ qđ dicit vez f̄m Jo. an. quando ex illa pecunia intēdebat satisfacere vsurario: al̄ cessāt ratōes doctoz. Et nō si tē a socio cui mutauit: vsuraz p̄cepit ad fr̄stitutōez tenet. B

Quid de his qui emunt a pauperib⁹ boues vel oues quas illi forte non habēt ⁊ locant eis. Rñ. f̄m Guil. Si emptor scit vel credit q̄ venditor illa nō habet ⁊ locat eis p̄o annua pensione vsura est: vel saltem

in fraudem vsure fit. ¶ .i. p̄sumitur: ꝯ eundem Guil. & in sum. eo. ti. q. 33. & tales omnino tenent ad restitutionē: cū mercedē sine cā receperint. s. ex eo qđ nō est. ff. de cō sine causa p totū. ℬ Si vero credit euz habere & sine fraude emit non est vsura. ¶ nec etiam peccatū q̄diu durat bona fides ſm eundez & in dicta. q. 33. Et addit: Idez credo de ementib⁹ fructus terrar̄ a nō habentibus. hec ille. Et ꝯ in p̄dicto casu desit aliquādo peccatū nō tñ deest obligatio ad restitutionē exquo pensionem accipiūt sine cā: vt dictuz est: nisi inquātuz possit p̄bare aliquod legitimum interesse: nō tñ tenetur vltra q̄ sit factus locupletior q̄diu fuit bone fidei. ff. de pet̄. here. l. vtrū. ℬ

Quid de his q nūc emunt certos equos tradēdos emptori ab ipo vēditore in certū nundinus. q̄ſm Guil. Si emantur minori p̄cio q̄ estiment eos ibi eē tūc valituros vsura est. Si autē de valore vilimili dubitetur nō ē vsura. ¶ Idē in sū. eo. ti. q. 34. Et intelligit hoc si interueniat p̄matura solutio: alī nō esset vsura: ex̄ eo. nauigauri. ꝯ possit eē alia inequitas ad restitutionē obligās. Sed qd si qs habēs pecuniā volebat re ad nandinas ad emēdū merces ex gb⁹ lucraret: & ego idigēs pecūia mutuo illā feci pio offerēs me illā restituē cū lucro spato nūqd ꝯctus sit vsurari⁹. R̄n. Inno. dic̄ q sic. ꝯ Hosti. tenet q tali mercatori obligat⁹ sū ad iteresse illi⁹ lucri qđ ex illa pecunia erat vsimilr factur⁹: dūmō nihil fiat i fraudē vsurar̄: & tal mercator dicto mō nō consueuerat pecuniā tradē ad vsurā. Cō. Ray vt & p̄z. s. vsura. i. §. 25⁹. Sed vt notat dñs Pe. de ancho. in. c. vsurar̄. ex̄ e. li. 6. Joan. tenet cū Inno. dicēs q interesse hz solū locū post morā debitoris & nō añ. Haz si añ posset q mutuat ꝓuenire de spato lucro: facile eēt mutuāti fingere q vult cum sua pecūia alio p̄ficisci vbi tātū lucrabit & illo requisito fen⁹ exerceret. Istis aūt figmentis nō ē via apienda: ex̄ de diuor. q̄to. Et h⁹ placet Jo. cal. hec ille. Pōt dici q vbi ex q̄litate p̄sonar̄ cessat suspitio vsurar̄ obtineat dcm̄ Ho. & Ray. q interesse ꝓputari pōt ex iusta cā nō solū post morā ꝯ etiaz ante: vt p̄z. s. §. 5. in additiōe. ¶. ité dic̄. Jté qd sigs a mercatore emeret merces tāto car⁹ q̄to in loco desti nato esset vilir vēditus: & sic offerret vez̄ p̄cū cuz spato lucro an vēdito & ut vsurari⁹. q̄ſm Inno. q nō dummō ꝓputaz̄ piculo & labori nō accipiat vltra id qđ in loco in quo erat vēditur⁹ vilius liter lucratur⁹ fuisset: q̄ quo iure pōt vendere car⁹ ꝓpter dubiū tp̄is: ex̄ eo. c. si. eodē mō ꝓpter dubiū loci: supto argumēto de tpe ad locū. ff. si cer. pe. l. vinū. & hoc placet Ray. sed vt nōt dict⁹ dominꝰ Pe. de ancho. vbi. s. Io. contra: q̄ dareť via figmentis ꝺ dictū. c. q̄nto. Jo. vero cal. tenet dictū Inno. cū p̄cio statim soluit: q̄ tūc sperati lucr̄ alterius loci potest mo do peti pere emptor sicut poterat creditor. Sed si hoc p̄textu solutio p̄cij differatur tunc dictū Inno. tenet: q̄ de facili posset fraus commutti. hec ille. Potest dici q interež ex equo non potest percipere sed bene ſm estimationē dubij euentus: vt. s. vsura. i. §. 15. vbi ex conditione p̄sonarum cesset suspicio. fraudis. ℬ

Quid de his qui emunt frumentū & vinum & b⁹i tpe quo colligitur vt postea vendant carius. ¶n. hoc multipliciter pōt fieri. p⁹ quidē ꝓpter cōe bonū: sicut Joseph emit frumenta vt haberet vnde p̄uideret populi terre tēpore famis: & hoc meritoriū ē 2⁹ propter p̄uisionem suam & suorum: sic̄ si aliquis nunc emat timēs ne postea oporteat eam carius emere p̄o se & suis: & postea quia non indiguit vendidit: sicut communiter in foro vendebatur: & hoc licitum est 3⁹ propter pietatem: vt. s. de lucro p̄uideat pauperibus: & hoc iterū licz: dummodo ita moderate hoc faciat q cōitas per caristiam nō ledatur. 4⁹ propter exercendam iustā cōmutationem per modum mercatōris vt nō intendat caristiaz inducere: ꝯ potius artem suaz siue negotiationē exercere qđ potissime locū hz quādo hec est p̄pa negotiatio eius: ita q p̄o sua opera recipit lucrum: vt dictum est supra emptio. §. 45. propter auariciam. s. vt carius vendat nulla alia necessitate: vel vtilitate pensata aut vt caristiam inducat & congreget: ita q homines coganiur ab eo emere. & ipse posset ad libitum vēdere: & isti tales enormiter peccāt: vt etiā dictū est. s. emptio. §. 8. hec breuiter sumpta sunt ō Ray. Guil. Inno. & Hosti. Et addit Ray. q tales p̄o pter hoc non sunt cogēdi ad restitutionez certe persone sed pauperibus. Et ꝯ Guil. hoc intelligitur de honestate & consilio: nō

aūt de necessitate. ¶ Nisi ex facto eoꝝ alij fo-
rent dānificati: qꝛ tunc tenentur restituere
dānificatis o ino: exꝰ de iniurꝭ. c. fi. ℬ Et i
telligendū idē ligs emat alia ꝯ victualia:
aurū vel argentū t hꝰi: vt de talibꝰ caristiā
inducat t ipe lucret. Et de hac materia ha
bes. ē. §. 4. ¶ Idē qō i hoc. §. notat in sū.
eo ti. q. 40. Predictꝰ ēt con. doc. cano. vt
notat dñs Pe. de ancho. i. c. i. exꝰ e. li. 6. ℬ

Pone quidā habz recipe centū ab ali
quo i certo termino: venit tertius emēs ipa
tura ꝛ debitorē ꝑ precio nonagita que nūc
soluit: nunqd emptor cōmittit vsurā. Rñ.
si iste emit tātū minus ꝯtum vere est inter
esse suum: aut ꝯtum vere est estimandū si
ue timendū ne ille debitor soluat: aut quate
nus est futurus labor rehabēdi nō ē vsura
Si vero alit vult diminuere preciū solum
propter hoc ꝙ nūc solut: sed in futuro plꝰ
reh abebit est manifeste vsura. ¶ qꝛ pro
pter prematurā solutionē minori emit ꝯ
Risimiliꝭ res fuerit valitura: exꝰ eo. ca. fi. Et
sic limitanda sūt que dicta sunt. ē. §. 5. De
emptione nominū. ℬ Et nō ꝙ talis emp
tio iurīū p̄sertim qñ de hoc i mineret liti
giū si fiat pro minori precio non valet: nec
iste emptor poterit plus petere ab ipso de
bitore ꝯ in veritate soluerit ēt si residuum
fuerit ei donatū. C. mādati. l. p diuersas. t
l. ab Anastasio. qꝛ ꝑ bono cōi statutū ē ne
litigia emerēt vel mouerent. ¶ Sz si ces-
sio iurīū fiat ex vera t integra donatiōe va
let in totum: alr nō valet nisi pro parte dati
ꝑcij. Et hoc vez quo ad petitionē faciendā
a debitoribus vt obuiet litigijs que possent
p huiusmōi emptiones occurrere vt in iu-
ribꝰ allegatꝫ. Sed quo ad emptorē t vēdi-
torē talis contractus bene valet cū nomia
debitorꝝ possint emi etiaz precio minori ꝯ
sint ipsa debita: seruata tñ equalitate: vt dic
dñs Anto. de bu. in. c. ciuitate. extra eo. vt
pz. ē. §. 5. in additione. ℬ

Item pone quedam cōitas indiget pe
cunia t imponit ciuibus prestantiam. s. mu
tuo promittēs t obligans prestantibus cer
ta pignora t certum lucrū: nunqd prestan
tes committunt vsuram. ꝑ n. exquo coacte
faciunt: t propter hoc forte nullam cōmo-
ditatem incurrunt ita ꝙ ab hoc libenter ces
sarent si possent non est vsura. Sz iuxta hꝰ
est alia dubitatio: vz ꝙ si postꝯ ciuis ꝑmꝰ
prestitit veniat secundus t emat iura a ꝑmꝰ
pro minori precio eo ꝙ nunc soluit et: nun
quid iste secundus committit vsuram. ℞. vt
in precedenti. §. dicitur. ¶ Certe iste ꝺ
ctus manifeste apparet vsurarius: cū quic
quid accedat sorti in mutuo sit vsura nisi af
fuerit verum t certuz interesse: quod potest
estimari etiam ex dubio euentu ſm condi-
tiones personarum: vt. ē. vsura. i. §. 15. Nō
autem potest poni interesse certum pro in
certo: vt ibi patet t notat dominus Anto.
in. c. salubriter extra eo. Nec excusat a pec-
cato in hoc casu coactio vel alia necessitas
exꝰ e. super eo. t qō me. cā. c. sacris. Et si ꝑn
cipalis est illicitus similiter t accessoriꝰ: exꝰ
de reg. iurꝭ. accessoriū li. 6. Sed si cōitas
nō accipit mutuo: sed ita vt reddat acceptū
ꝫ pro illo ānuatim aliquid tribuat: sicut fit
in imprestitis venetiarum t in montibus
florentie: t in locis ianue. Aliūs est casus
super quo theologi t doctores diuersa di-
xerunt. Sed saluo meliori iudicio contra
ctus videtur licitus: cum in hoc casu non
sit mutuum: sed potius venditio redditū
ciuitatum que fieri potest: vt tetigi supra.
§. 5. t notant doc. exꝰ eo. in ciuitate. vbi t do
minus Anto. addit. Et predicta faciunt ad
illud quod venetijs sepissime reuocatur in
dubium. Ibi enim qui hactenus contule-
runt pecunias in commune describuntur
singillatim: deinde commune respondet e-
is quolibet anno pro centenario quādoqꝫ
qnqꝫ quandoqꝫ minus: ſz capitale nunqꝫ
restituit t vocatur imprestita. Et ille q ha
bet in communitate dicta mille vel tria mi
lia vendit alijs ius suum t emolumentum
omne quod percipit: queritur an iste cōtra
ctus sit licitus: t respōdet: ex predictis pa
tet ꝙ sic: quia recipit redditum in pecunia
iam constitutum. Item idem redditus cre
scit t decrescit: t posset cōmunitas in totuz
abolere si vellet t nihil respondere. Item
non est quali maior redditus ꝯ esset vniuſ
possessionis immobilis: t sic videtur ꝙ li-
citus sit ꝺctus talis per predicta iura: t rō
nes. hec ille. Idem etiam dicit dñs Pe. de
ancho. in. c. vsuraz. de vsuris li. 6. Et sub-
dit: Reperio tñ inter consilia Fedrici consi-
lio. 292. quēdam theologum disputasse la
tissime questionem. istam: t concluisse te-
nuisse ꝙ quo ad tempus ciues coacte mu
tuantes communitati non sit vsura cessāda
sig dē ꝑ illa sorte coacte mutuata aliqd re

cipiãt. Ab ipis aũt emere talẽ redditũ annũ vsura est. Cui⁹ rões & motiua nõ refero: q⁹ iudicio meo de iure efficacia non ꝓcludũt: nec tollunt rões & illa q̃ p doctores super⁹ sũt dicta. hec ille. Ꝓdicta possunt intelligi vera: nisi ciuitas cõstituat ꝓdictis nouos redditus: forte si ãtiqui i similibus vel alijs sũt ꝓsumpti: qõ ñ liceret: q⁹ h⁹i emi nõ possũt: ita vt qui eos vendit ad illos obligetur: vt notat in dicto. c. in ciuitate. p doc. vt notat dñs Pe. in ꝑlato. ca. vsurarũ. vbi q̃ri an sit licita emptio redditum alicuius castri vel fũdi ad certũ temp⁹ vel incertũ: puta ꝓ se & suis hẽdib⁹. Et ñdet ꝑz Jo. an. Inno. & Jo. i dcõ. c. i ciuitate. q⁹ sic. nec sapit vsurã q̃ talis redditus erat ꝓstitutus ante ℨctum: puta census: tributũ pensio & silia: secus si tpe ℨctus nascat siue ꝓstituat. Et idem dic in emptione nominis siue actionis: vt actio iam nata ad mille possit emi ꝓ minori precio. Patz ergo ꝙ ꝑdictis in ꝑstitis nouis redditꝫ ꝓstitui nõ possent: al⁹ essent illicita: & similiꝫ foret illicita & sup nouis & antigs: si ex ipis dãnificaretur res publica q̃ equiparat pupillo. C. de iure rei. pu. l. rem pu. li. xi. Ñ eius administratores non possũt eam dãnificare: nec factũ eoꝝ in dãnuꝫ rei pu. valet. ff. de ò cre. decuri. l. ambitiosa. & C. de trãsac. l. ꝑses. Et in his casib⁹ pòt itelligi dictũ tenentiũ h⁹i ipestita non fore licita.

Circa ꝑdicta ꝑ⁹ quero q d si aliqs non vult emere ꝑdiuꝫ sed redditꝫ ex alteri⁹ ꝑdio: ꝓpter qõ predij dñs constituit nouuꝫ redditum forte locãdo alicui ꝓpetua locatione ad certum affectum in pecunia vl rebus alijs constitutum quem vendit predicto: an contractus sit licitus. Ñ. Quidaꝫ dicunt ꝙ sic: q⁹ hic est pura emptio & venditio: & sic potest fieri sicut supra dictum est de emptione redditus iam constituti. Sed alij ℨ: q⁹ non potest fieri fraus in redditu iã constituto sicut in eo qui constituitur ò nouo. Unde dicũt ꝙ ex h⁹i contractu nõ pòt percipi vltra q̃ datum sit. Jnno. in. c. in ciuitate. eẽ. c. nõ approbat nec reprobat: sed ait: Certe bene consulendꝫ est omnibus fidelibus ꝙ ab h⁹i contractib⁹ abstineat s. ꝙ de nouo ꝓpter hoc constituꝫ redditũ vel actionẽ nõ emant. Et subdit: Illꝫ aũt penitus videtur illicituꝫ ꝙ ipe idem q̃ dicitur emptor in se constituat redditum & actionem qua se obliget ad plus dandum in pecunia vl ispecie q̃ acceperit. Aduertẽdum ꝙ Jnno. vocat hic emptorẽ illum q̃ in secũdo contractu resolutiuo primi expacto de redimendo emit qui i primo fuit vẽditor: vt ꝑz ꝑ dñm Anto. de bu. ibidem ò quo. s. §. §. in additione. Nam appellationibus emptionum venditionum: locationum: & cõductionũ ꝓmulgatum vtimur. ff. de ac. emp. l. veteres. & l. se.

Secũdo quero q d si qs emit ꝑdiuꝫ cũ pacto de redimendo vsq; ad certũ tempus vl quãdocunq; precium reddat: & interim emptor ipsum locat venditori ꝑ certo affectu: an sit licitum. Ñ. Prima facie contractus licitus videtur. Nam licituꝫ est vẽdere ac etiam emere cum pacto de redimẽdo ad certũ tps vel quãdocũq;. C. de pac. inter. emp. & ven. l. 2. Sed vꝛẽ ꝙ sub isto ℨctu pòt facilꝫ palliari vsura: & ió ex circũstantijs pòt presumi in fraudem vsurarum factus. ꝑ⁹ si in loco vbi agitur cõsuevit h⁹i fraus in tali ℨctu fieri. Nam presumitur actum qõ est consuetum. ff. de edil. edic. l. ꝙ si nolit. §. q⁹ assidua. & ò aqua plu. arcẽ. l. si pus. §. si recte. & 2⁹ q̃ ẽt si in loco nõ sit cõsuetum: tñ ipe ℨhẽs est vsurari⁹: q⁹ ꝓsumitur id agere qõ ꝓsuevit facẽ. ff. de pig. ac. l. vl vniuersorum. & eẽ de reg. iur. semel. lib. 6. Et in silꝫ notat Jnn. s. in pena apposita ab vsurario in. c. suam. eẽ de pe. Et idem alij doctores: vt ꝑz. s. vsura. i. §. 22. in additionibus. 3⁹ si modicum fuit precum emptionis: vel factum fuit pactum de redimẽdo ꝓ maiori precio: vt. s. §. 3. cum additionibus. 4⁹ si ex pacto cõmoduꝫ vel icõmodum rei vendite vel excepto constituto affectu pertineat ad venditorem eiusdem rei conductorem. Nam huiusmodi est ℨ natura emptionis: cum re empta stat⁹ cõmodum vel incõmodum ad ipsum debeat pertinere emptorez. ff. de pi. & cõmo. rei ven. l. illud. Et sic potest presumi in fraudem factuꝫ: ꝑsertim si ipe cõductor & vẽditor nõ possit se quãdo voluerit ab obligatione h⁹i affect⁹ liberare cum in effectu talis contractus sit quedam emptio redditus de nouo constituti: ad quem ip̃emet cõstituens & vendens obligatur: quod est penitus illicitum: vt patet per Jnno. eẽ. eo. in ciuitate & in. §. precedenti. cum potius attẽdi debeat rerum effectus q̃ verborum va

riatio siue circuitus. ex̄ de cle. nō refi. c. rela latū. ⁊ C. man. l. ab Anastasio. ⁊ in. c. cum quid de reg. iur. li. 6. maxime cū ñ sit frau dib⁹ cedenduz sed obuiandū: ex̄ de diuor. quāto. Itē si nulla adest vsuraꝝ fraus: cuz tale pactū ꝙ venditor teneat reconducē cō tineat inequalitatē si emptio facta ē p̄cio e qualēti ipi rei cū rē habeat ꝓ p̄cio ⁊ insup hāc obligationem que iudicat pars p̄cij vl tra p̄cium ꝯstitutū. ff. de ꝯhen. emp. l. fūdi ptem. Et iō emptor in hoc grauat vendito rem vltra licitū emēdo minori precio dicta obligatione ꝯputata: ⁊ sic ad restitutionez tenet: vt. s̄. emptio. §. 2. Itē p̄t p̄sumi fraus vsuraruz siqs ꝓpria p̄dia vendat ad h⁹i ꝯ ctus faciendos: qꝛ nō ē verisimile ꝙ inten dat emere aliena q ꝓpria nō inutiliora ven dit: cū sint ꝯria: ⁊ nemo p̄sumat velle ex in ꝯtinēti ꝯria agē. l. ñ ad ea. ff. de cō. ⁊ demō.

Tertio q̄ro: qd siqs vēdat pecuniā: pu ta aurū ꝓ maiori p̄cio q̄ sit cōis cursus. Rñ. ꝙ si vendēs nō potest p̄tēdere aliqd̄ li citū iteresse: puta laboris ⁊ sūptuū huismōi negociationis vel iminēs damnū seu cessa tionē iusti lucri ꝟm estimationem dubij e uent⁹ illicite agit: cū hoc videat quoddam equiualēs mutuo vsurario. s. ex simplici da tione pecunie pl⁹ aliquid accipere: ⁊ si non esset vsura saltē omnino est lucrū illicitum cum vendat rē maiori p̄cio q̄ valeat: ⁊ ad restitutionez obligat lz emptori res fuerit necessaria seu lucrosa: vt. s̄. emptio. §. 2. Et ex hoc pōt discerni qualiter cābia possēt il licite fieri: sed apti⁹ ⁊ magis illicite fiūt qñ cāpsor p̄mo dat aliquā pecunie q̄titatem vt aliam maioris precij recipiat sine itereē d̄ quo dictū ē: qꝛ hoc cāu apte ē mutuū vsu rarium cum minus dederit ⁊ plus velit ac cipe: lz ad palliandū interponatur loc⁹ vel alius fictus ꝯctus: vt. s̄. vsura. i. §. 22. Et sic duplicit cābia fiūt: videlz qꝛ aut cāpsor re cipit maiorē sūmā ⁊ reddit minorē: de quo dictū est in p̄ncipio. §. aut p̄mo dat minorē ⁊ postea recipit: maiorē: de quo nūc tactuz est. Et ad istos duos modos generales om nia particularia cambia induci possunt: ⁊ discerni vtrū sint licita. Nā illicitū videtur quicqd ꝓ cābio accipit vltra id qd̄ dat: ex cepto p̄dicto legitimo iteresse. B

Sura quarto

De vsura rijs mani festis. Quis dicatur manifestus. Rñ. ꝟm Hosti. Uno modo dicitur mani festus per euidentiam facti: puta qꝛ mensā tenet paratā ad vsuras: ar. ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. tua. ⁊. c. fi. Alio modo si sit d̄ hoc i iu re ꝯfess⁹ vl ꝯuict⁹. Sz sola fama ñ suffic vt māifest⁹ dicat. A s. q° ad penas positas ꝯ manifestos vsurarios: ex̄ eo. qꝛ in omnib⁹ ⁊ ex̄ eo. quāq̄. li. 6°. Item vsurarius dicit manifestus post publicationem. Et ad pu blicationem faciendam sufficit ꝙ vocatus ꝯfiteatur: vel negās per testes conuincatur ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. c. fi. ⁊. c. tua. Suffici unt etiā certa argumēta cum fama: qꝛ ap parent aliqua instrumēta facta in ꝯctu pi gnorationis seu venditionis: in quibus di citur ꝙ fructus uon debent computari ni si in sortē: extra eo. cum in diocesi. Et q̄uis nullus appareat accusator sup hoc: tñ pro cedat eps ex officio suo q potest cōpellere vsurariū ad restitutionē faciendā ꝟm eūdē Host. ⁊ in sum. li. 2. ti. 6. q. 48. Et etiā do minus An. de bu. dicit in. c. qꝛ in omnibus ex̄ eo. ꝙ manifesti vsurarij dicuntur noto rij: vel contra quos est fama cum aliquib⁹ indicijs ⁊ postea sunt publicati per dictuz c. cuz in diocesi. Et ibi etiā videtur hoc sen tire glo. lz manifestū ꝓprie dicatur quod tum est ⁊ probari potest ēt si nō sit notoriū sed interdū ponitur pro notorio. 2. q. i. ma nifesta. ⁊ ibi de hoc glo. magistra. B

Que pena publicoꝝ vsurariorū. Rñ. ꝟm Ray. Ipso iure sunt excōicati nō di co simplicit sed q̄tum ad tria: vz ꝙ non d̄ bent recipi ad cōionem altaris: nec debent recipi eoꝝ oblationes: nec debent recipi ad eccliasticam sepulturam si in hoc peccato d̄cesserint: ex̄ eo. qꝛ in omnibus.

Quid si sacerdos recipiat oblationem manifesti vsurarij. Rñ. Reddere cōpellit ex̄ eo. qꝛ in omnibus. Et ꝟm Host. dari de bet episcopo: vt ꝟm eius prouidentiam re stituatur illi a quo vsura extorta est si inue nitur: alioquin pauperibus: ar. 20. q. 3. cō stituit. A Parum facit hoc. c. sed de hoc latius dictum est supra restitutio. i. §. i. B ⁊ debet sacerdos manere suspēsus ab exe cutione officij donec satisfaciat arbitrio epi Eandem penam incurrit qui eos tradit ec clesiastice sepulture: in. d. c. qꝛ in omnibus sed hodie sepelientes sunt exccommunica ti ipso facto: vt in cle. eos. ex̄ de sepulturis.

Que pena concedentium domos vsu

rarijs alienigenis. Rñ. nec collegiũ nec alia vniuersitas aut singularis psona dz permittere q̃ vsurarij alienigene. s. nó oriũdi de terris ipsoz publice vsurã exercentes vl exercere volẽtes habeãt domos ꝓductas seu aliter habitãt in tris suis: sz oẽs infra tres mẽses expellẽdi sũt de ipsis terris. Item nemo dz eis locare vel alio titulo concedere aliquã domũ ad fen⁹ exercendũ: alʒ si sunt patriarche: archiepi: vel epi incurrũt ipo fco suspẽsionẽ. Si aũt sunt minores clerici singulares incurrũt excõicationẽ. Si est collegium vel vniuersitas icurrũt interdictũ. Et li talẽ sniam p mensẽ sustinuerit. Al s. aio idurato: vt in. ca. i. de quo. j. B extũc tre ipoz sunt interdicte: q̃diu ibi vsurarij morant. Si vero sũt laici debent p ordinarios ecclĩastica cẽsura ꝓpelli: ex̃ eo. c. i. li. 6. A Et ibi nõt dñs Pe. de ancho. q̃ hoc itelligit̃ de vniuersitate seu collegio tã ecclĩastico q̃z secl̃ari ꝑm Buil. t Archi. sz aliqui itelligãt solũ de ecclĩastico. Et addit: Nõ ob. q̃ ꝑm istũ itellectũ tot⁹ ordis eẽt interdict⁹: qa est fatendũ ita eẽ vbi ista attẽtant. Et sz istõ sit rigorosũ non min⁹ dux̃ẽ q̃ epi t plati t minores clerici sint suspẽsi t excõicati: vt dicit tex. Sed ꝺ ista inqt remediũ ẽ q̃ prelati hãc ꝓstitutionẽ frequenter faciãt publicari sicut eis ꝓcipit i. c. i. de loca. t de accu. sicut olim. Et qz nec illa nec alia eis icumbẽtia pagũt: põt eis obijci id qõ notat de re. ec. nõ alie. c. fi. in his vsib⁹: vz: Epi muti sciũt iure suo male vti. Cũ sint comuti, nõ audent comib⁹ vti. hec ille. Itẽ pena hui⁹ capli obtinet ꝺ omnes vsurarios tã iudeos q̃z christianos cũ indistincte loquat: sicẽ t cle. exigrauit. ex̃ eo. que ꝓhẽdit ẽt iudeos: vt pz ibi p glo. sup. v. cẽsura. Ibi ẽt idẽ tenere dicit Paul⁹ de eleaçarijs t dñs Dñic⁹ ꝺ scõ Geminiano i. c. vsuraz. ex̃ eo. li. 6. t dñs Lauren. de Florẽ. i suo tractatu ꝺ vsuris. q. 146 t Bal. i quodã ꝓsilio qõ icipit: Inꝺ iudeos vbi dr q̃ clerici⁹ iudeo locãs domũ ad publice fenerãdũ ipso fco ẽ excõicat⁹ p dictũ c. i. Et subdit q̃ dicitur qs locare iudeo ad fenerãdũ si sciebat q̃ talis consueuerat publice fenerari. Nam ex qualitate psone ꝑsumitur q̃ ad hoc fecerit: vt. C. familie herc. l. si filius. t. ff. de pigno. actj. l. vel vniuersoz. Et ꝑsumitur animus ex effectu. C. de iudijs. l. si non conuicti. Immo si locator a principio hoc nesciuit: statim q̃ sciuit tuchẽs publice fenerari debet cũ de domo expellere: al ad hoc cõsentire videtur. Sz. distin. eroz. cum similibus. hec ille. B

Quomõ vsurarij manifesti possunt recipi ad ꝓfessionẽ vel ad sepulturã. Rñ. Nõ sufficit q̃ in vltima volũtate mãdent de vsuris satisfieri: sed oz q̃ vel de ipis sit satisfactũ, put coz facultates patiunt: vel saltẽ q̃ illis quibus faciẽda est restitutõ si ꝓsto sint aut alijs qui illis possũt acqrere: vel illis absent. bꝰ ordinario loci vl vices ei⁹ gerenti: aut rectori parochie ipius vsurarij coram aliqbus fidedignis idonee de restitutione sit cautum sine, puisum: ita. s. q̃ si cẽtas sit manifesta illa expiumat: alioquin est moderanda arbitrio recipientis eam. Ipe tñ si scienter moderet nunoz tenet ad restitutionem residui. Nullus intereſſe dcbz testamẽtis manifestoz vsurarioz vel eos ad cõfessionez admittere: vel ipos absoluere nisi fecerint satisfactionem: vt dictũ est. Testamẽta quoq̃z eoz ipso iure sunt irrita. A nisi ꝓdicta fecerit: vt in. c. qõ sequit. B ex̃ eo. c. quanq̃. li. 6. A Et ibi addit: Nõs aũt religiosos t alios q̃ manifestos vsurarios ꝺ ꝓsentis sãctionis formã ad ecclĩasticã aussi fuerint admittere sepulturã: prene in lateranẽsi ꝓcilio ꝺ vsurarios ꝓmulgate statuimus subiacere. B

Sura quinto

s. de fructibꝰ ꝓceratoribꝰ: fautoribꝰ: t familia vsarioz. Querit ergo quid de seruientibus vsurarioz qui nihil habẽt ꝑter vsuras. Rñ ꝑm Buil. Credo q̃ possint licite accipe ab vsurarijs mercedẽ suã si seruiũt vtilit in licitis t honestis aut necessarijs. Maz vtilitas quã ꝓsequũtur vsurarij ex ope seruientiuz ꝓpensatur cũ mercede quam dant seruientibus illis: nec possũt dici pauperiores ꝓpter mercedẽ datã cum loco mercedis habuerint commodum, ꝓrarum Si autez seruierint in illicitis: non credo q̃ debeãt recipere mercedem de huiusmodi. Idem de cultoribus t alijs eoz mercẽnarijs. A De hoc plenius est dictũ supza restitutio. i. §. iz. in additione. B

Quid de eo qui consuluit alicui vt feneretur: vel qui mutuat gratis feneratori vt se feneretur: vel qui cõtrahit societatem cuz a-

liquo ad fenus exercẽdum vel qui mutu-
at vsurario vt fenerẽtur ⁊ iste participet lu-
crum: nunquid oẽs tales insolidũ tenẽtur
Rñ. ſm Guil. Quidam dicunt ꝙ qui idu
cunt illos ad fenerandum q al' non erant fe
neraturi: tenent insolidum. Si vo al' essẽt
feneraturi non tenent nisi q̃tum ad eos ꝑ
uenit. Et subdit: Ego credo sine preiudicio
ꝙ in neutro taliter inducentes teneantur ni
si quantum ad eos peruenit. Et quantum
ad hoc conditio eorum est melior q̃ eorũ
qui prestant fauorem in rapina vel in furto
quia ipsi tenentur etiaꝫ si nihil peruenit ad
eos: ⁊ hoc iõ: quia rapina vel furtuꝫ fit sim
plicit contra voluntatem domini: sed vsura
peruenit ad creditorem de voluntate domi-
ni. Nec inuenio iura dare actionem debito
ri contra huiusmodi inductores seu fauto
res ad repetendum ab eis illas vsuras q̃s
ipsi debitores soluerunt illis inductis sicut
dant actionem contra illos quoꝝ opere vel
ꝯsilio fiunt furta vel rapine lꝫ nihil ad eos
peruenat. A Idem in sum. li. 2. t. 7. q. 61.
B Prima autem opinio tutior est saltem
quando principales non essent soluendo.
Omnes enim tales indubitanter sunt par
ticipes culpe. A Non tñ ꝓpterea tenen-
tur ad restitutionem principaliter vel in so-
lidum nisi inquantuꝫ fuerunt causa dãni: ita
ꝙ sine eis datum non fuisset: vt supra resti
tutio. 3. §. 1. Damnum autem datur non in
mutuo pecunie sed in vsurarij exactione: iõ
partipcipans in solo mutuo tenetur ad so-
lum peccatum ⁊ non ad restitutionem nisi
ex vsura accepti. Participãs vero exactio
ne vt inuueniendo cautas fictiones vel alias
bene tenetur ad restitutionem. Et in hoc ca
su intelligatur scd̃a opinio. B

Quid de eo qui accipit vsuras nomine
alieno: vt tutor curator vel procurator. ꝛn.
ſm Ray. Sicut prohibetur aliquis accipe
re vsuras nomine suo ita ⁊ alieno: dis. 46.
sicut non suo. Et si accipit alieno nomine
tenetur ad restitutionem si ille cuius nomi
ne accepit non est soluendo vel non vult re
stituere Nam facientes ⁊ consentientes pa
ri pena puniuntur. 2. q. 1. votum. in fi. Sed
secundũ ꝙ addit Hostien. A qui etiam i
supradictis concordat cum Ray. eo. titu.
in sum. q. 63. B ille in cuius vtilitatẽ ver
sum est: p° ⁊ principaliter tenetur: alius in
subsidium. ff. de eo per quem fac. erit. l. ex
hoc edicto. Et hec indubitanter vera sunt
de tutore curatore ⁊ procuratore: eo ꝙ pre
stant auctoritatem talibus: secus de eo qui
nundum prebet ministerium: vt dicetur in
§. se. Item sciendum ꝙ si ille soluit cui⁹ no
mine accepte sunt vsure ceteri liberantur.
A Exceptis illis qui ex vsuris aliquid ha
buerunt: vt. s̃. ſstitutio. 3. §. 3°. Et idẽ qd̃ in
hoc. §. nõ. in. d. q. 62. B

Quid de illis famulis qui de manda-
to dominoꝝ dant pecuniam ad vsurã debi
toribus ⁊ suscipiunt postea ab eis. Rñ. ſm
Guil. Si nihil ad eos peruenit non credo
ꝙ teneant: preserti si illi dñi al' ⁊ ꝑ seipos ex
ercent vsuras: vel ꝑ alios exercerẽt si nõ per
istos. A Idẽ in sum. eo. ti. q. 63. Quod i
telligendũ est nisi isti famuli cooperentur
ad exactionem. Nã tunc tenentur ad resti-
tutionem ꝓut dictum est in. §. precedenti
propter eandem rationem. s. dãnificatiõis
ex̃ de iniur. l. c. fi. B

Quid de eo qui gerendo negocium a-
lienuꝫ sine illius mandato feneratur ad o-
pus eius. Rñ. ſm Guil. Tenetur ad resti-
tuendum vsuras lꝫ ad eum nihil peruene-
rit. Fuit enim actor ⁊ minister contractus
vsurarij. A Idem in sum. e. ti. q. 64. vbi
notatur quod dicitur in. §. se. Et vtrũq̃ in
tellige ſm distinctionẽ de qua. s̃. §. 2. B

Quid de illo qui cum vellem mutuare
gratis induxit me vt darez sub vsuris. Rñ
deo ſm Guil. Tenetur sicut ⁊ ille qui in p̃
cedenti. §. dictus est: qꝛ indebite impediuit
vtilitatem proximi ⁊ ei damnum adduxit.

Quid de notarijs qui super vsuris sciẽ
ter conficiunt instrumenta. Rñdeo ſꝫ Ho
stien. periuri sunt: quia quãdo creantur so
lent iurare ꝙ talia non facient: sic ⁊ ꝑ con-
sequens sunt infames: nec de cetero possũt
testificari: nec instrumenta conficere: extra
de testa. lꝫ ex quadam. §. i. ad fi. A Idez
in sum. eo. ti. q. 45. B Si tñ ob hoc reci-
piunt pecuniam non tenentur restituere:
qꝛ recipiũt eam ꝓ opere suo: q̃uis illicito
de quo vide supra restitutio p̃mo. §. pli. A
Et ibi de hoc latius in additi. Ubi etiã põt
patere ꝙ tenent nõrij ad restitutionẽ qñ re
cipiunt ab accipiẽte mutuum cum ille non
turpiter dederit: ⁊ silr qñ ex eorum cautelis
seu instr̃is secuta foret exactio que als non

fuisset secuta: vt ꝯ. restitutio. 3. §. 1. Et idē: so ret in testibus, ppter eandem rōnem. B

Quid de plat̄ q subscribūt ⁊ sigillant cedulas vsurarias. Rñ. fm Mo. Si prelatus nō legit tenorē: vl etiā si legit ⁊ vsura nō apparebat: q3 forte ibi posita ē maior q̄tas q̄ fit mutuata: ⁊ ipe plat⁹ non diligenter ꝓsiderat: fatue facit: sed ñ fm ꝟitatē nō cō sētit. Si vero legit ⁊ ꝟitatē, pcipit ptceps ē peccati: ⁊ nō ꝓmodi vsuraꝝ. Mā subscri ptio in multis approbationes inducit: eē de sen. ⁊ re iudi. cū inf vos. Idē Sof. A Jō ēt in sum. eo. ti. q. 46. Et hoc cāu idē videt dicendū de istis plat̄ quo ad restitutionē q̄ ⁊ de notorijs ipcedēti. §. dcm̄ ē pro pter eandem rationem. B

Quid de vxore ⁊ familia vsurarij. ß. n. dic: vt. ꝯ. restitutio. 5. §. 2. A Meli⁹ de hoc, ꝯ, restitutio. i. §. 13. in additione. B

Sura sexto

.f. de restitutō ne vsurarū. ⁊ ꝓmo querit: Utrū si nō fuerit intē tio creditoris aliqd recipe sed postea debi tor aliqd dat: teneat creditor ad restitutio nem. Rñ. fm Sual. Si ꝓbabiliꝫ creditꝫ q ex dilectiōe sola gratiꝫ ei dederit: nō tenetur Si vō credit vl ꝓbabiliꝫ estimat q ꝓpter mutuū acceptū vel vlteri⁹ retinendū dede rit tenet. A .f. in cōtū est fact⁹ locupletior de ꝓsumptiꝫ bona fide. ff. de peti. here. l. vtꝫ In bona aūt fide nō est q credit vl ꝓbabiliꝫ dubitat q nō, ppter meā dilectionē: ⁊ ꝓ pter ꝓdictas cās ei dederit fm eundē Su al. ⁊ in sum. li. 2. ti. 7. q. 8. B

Pone q debitor nō gratiꝫ vsuras solu it: postea ad man⁹ hi⁹ debitoris venerunt aliqua de bonis creditoris: nunqd pōt de eis satisfacē sibi ꝓ vsura quā ei soluit. A Sual. tenet q sic: vt i dcā. q. 8. B Deh°ca su dic: vt. ꝯ. bellū. i. §. 4. A ꝓiūcta additiꝫ. B

Quid si creditor gratiꝫ gdē mutuasset: ⁊ tm̄ inducit ad mutuandū q3 hz spē recipe vltra sortē nō ex dilectiōe: ⁊ ppt mutuum nūqd tenet. Rñ. fm Sual. Sic: q3 sola spes facē vsurariū: vt dcm̄ ē. ꝯ. vsura. i. §. 1. ⁊ 3. A Dic clari⁹ q si spes ꝓmodi fuit ꝓncipal' cā mutui vsura ꝓmittit: sec⁹ si secūdaria: vt. ꝯ. vsura. i. §. i. ⁊ ibi lati⁹ in additiōe. Et ⁊ vsu rari⁹ mental' teneat ad restitutionē: eē e. cō suluit. nō tm̄ sic tenet simoniac⁹ solū menta lis: eē de simo. c. fi. Et ē rō: q3 i simonia est turpitudo vtrusq3 partiꝫ: ⁊ ex solo iure hūa no peccūia simōiace accepta restituēda ē nō illi q turpit̄ dedit ⁊ ecclie. Uñ nec heliseus giezi ꝓcepit restituē pecuniā quā acceepit a Naamā. Et iō papa i hoc cāu pōt statuere qđ vult. Posset ēt dispēsare q⁹ non solū in mentali simonia: ⁊ si ēt i exp̄ssa p pactū pos set retineri qđ eēt simoniace acq̄situ. Sed i vsura nō ē turpitudo dantis: ⁊ iō iure diuino ⁊ nāli eq̄tate facit̄ da ē restitō. Nec ēt posset i h°cāu papa dispēsare fm Sual. vt i sū. e. ti. q. 9. Et qđ dcm̄ ē i vsura obtinet, ppt ean dē rōnē ēt in acq̄sito p simoniā qñ solū ex parte recipientis adest turpitudo: eē de si mo. c. dilectus. p°. B

Qualiter vsurari⁹ ꝓpellit restituē. Rñ. fm Ray. Si ē public⁹ ꝓpellit⁹ p diuersas ꝑ nas iuris q̄s hēs. ꝯ. vsura. 4. p to. Jtē ois vsurari⁹ pōt cogi ad restituendū per excō cationem: eē eo. quoniam non solū. Jtē 3° modo cōpellitur q si vsurari⁹ repetat ab a liquo vsuras repellit⁹ p exceptiones donec ⁊ ipse restituerit vsuras vl fecerit posse suū eē eo. q3 frustra. Et eisdē modis cōpellunt heredes: extra eo. tua. ⁊. c. michael. A Et ibi patet q hoc obtinet etiā quo ad dispo sitionē dicti. c. q3 frustra. ſ. vt repellat a resti tutione vsuraꝝ vt dictū ē ꝓpter vsuras ex to tas ab eo cui⁹ est hēs. B Ló. Host. ⁊ Sof. A Idē in sum. e. ti. q. 47. Et ibi ad dit fm eosdē q hec cōpulsio fiet oi appel latiōe remota. Sed forte hoc pōt intelligi quo ad notorios vsurarios: cū i notorijs ñ regratur ordo iuris. 2. q. 1. manifesta. B

Quid si q̄s repetat vsuras ⁊ excipiatur ꝯ eum q ipe non restituit vsuras quas ex to: sit: ⁊ ille respondet se esse paratum resti tuere si sit q petat: quō ꝓcedet iudex eccla sticus. Rñ. ꝟ Sof. Faciet ꝓconiçari q q cūq3 soluit tali vsuras veniat ⁊ ostendat ⁊ satisfaciet ei: ⁊ si nō veniat aliqs, ꝓcedet ꝓ petitio: si venāt ⁊ ꝓbent fiet eis restitutio Nec sufficit i hoc casu dari pignora vl cau tiones: eē de sen. ⁊ re iu. cū aliquibus. ff. de pigno. ac. l. q si non soluere. Et itelligē nisi magna cā forsan interueniat: vt dicit Mo. ⁊ Inno. sup. c. quia frustra. eē eo. A Jō in sum. eo. ti. q. 49. B Quod si is a quo acceperat vsuras nō sit supstes nec eius he res mādabit iudex pauperib⁹ erogari: eē eo. cū tu. Et postq̄ hoc factū fuerit petitio ꝓcedet: al' nō: Et idē dicendū si viuat ⁊ ne sciatur vbi sit: vel si sciatur ⁊ ad eum mitti nō

potest: tunc similiter detur pauperib⁹: eē de iu. leis. cum sit. nisi sperētur de ipsis aduen tu: tunc enim pecunia ꝓsignabit ꝛ deponet. ¶ De hoc latius dictū ē. §. restitutio. 6. in ꝑn. in additione. v. quo ad scōm. cū seq̄n tibus. ℬ Et ꝓcedet ꝓtio⁹ petitio. Et hec sunt intelligēda ſm Ho. de vsurario noto rio. ¶ Idē in sum. eo. ti. q. 50. Et dicetur notorius si de hoc iudicio fuerit ꝓuict⁹: vt. §. vsura. 4. in ꝑn. ℬ

Quō cogetur restituere clericus si fue rit forte vsurarius⁹ vel heres vsurarij. Rñ. Fz Ray. Si nō vult satisfacere dz suspēdi ab officio. ¶ ꝛ dñficio: vt. c. preterea. eē eo. ℬ ꝛ si non emēdet debet deponi: extra e. ꝓterea. di. 47. eps. ꝛ. c. sigs clericoꝝ. ꝛ po stea si est incorrigibilis: cogend⁹ est p potē tiā laicalē: eē de iudi. cuz non ab homine. ¶ Et ibi pz q̄ post depositionē ꝑpus debz puniri excōicatione minori: postmodum anathemate: exinde tradi ptāti seculari. ℬ dis. 7. nō licuit. Nec debet restituere de re bus ecclie. ¶ nisi quatenus de pecunia il la expendiderit in vtilitatē ecclie ſm eun. Ray. ꝛ in sum. eo. ti. q. 51. ℬ sed de suis si habz: sed si nō hz: tūc ſm Guil. de fructi b⁹ quos time ꝓcipit pōt se liberare. Facit. extra ō fideiuſ. c. 2. ¶ Idē i dicta. q. 51. ℬ

Quid si debitor iurauit soluē vsuras. Rñ. ſm Ray. pōt denūciare eccle monitione ꝑmissa vt cōpellat illū ad relaxandū iuramentū: vel si vult soluat vt satisfaciat deo de iuramēto: ꝛ postea poterit repetere eē de iureiurā. ex administratōis. ꝛ. c. debi tores. Ad⁹ si iurauit nō repetē: dico q̄ non repetet directe ꝓpt iuramētū: sed idirecte bene repetet. s. denunciando ecclie crimen illi⁹ vt sic ad satisfaciendū ꝓpellat eū. Si ve ro iurauit q̄ non denunciaret: nō tenet iu ramentū cum sit illicitū: vtpote ꝓ ꝓximi sa lutem. Unde hoc nō obstāte potest denun ciare: eē eo. tuas. ꝛ de iureiur. quēadmodū ¶ Et ibi patet q̄ hoc verū est in cāsu intendat ad salutē ꝓximi. Si vero ꝑncipaliꝫ qs intenderet ad restitutionē vsuraꝝ sibi faciē dam: nō videt excusari a ꝑiurio: qꝛ siue per actionē: siue p denunciationē in effectu re petitio est: ꝛ effectus attēdi dz potiꝰ q̄z ꝛba vl circuit⁹. C. mādati. l. ab Anastasio. ℬ Con. Bof. ꝛ Hosti. addēs q̄ si etiā iurauit debitor: nō repetē nec recipere vsuras. nihi lominꝰ debet cogi ad restitutionē ꝛ erit pe cunia pauperib⁹ erogāda. ¶ q̄ hoc ca su habentur ac si ꝑncipales nō inuenirent iō succedūt paupes: eē eo. cū tu. ꝛ ne vsura rius ꝓmoduz ex sua fraude rep oꝛtet: eē. e. tuas. Et idem etiam qō in hoc. §. nō. in sū. eo. ti. q. 53. Predictis ēt cō. glo. in. c. i. ꝛ. c. debitores. eē de iureiu. ℬ

Quid si de duobus hēdib⁹ vsurarij al ter factus est non soluendo. Rñ. ſm Ho. Tunc alius⁹ tenet⁹ i solidū. s. vsq̄z ad q̄ntitatem que de hēditate ad eū puenit. Nā oēs res hēditarie obligate sunt: eē eo. cū tua. §. fi. ¶ Ho. nō videtur hoc firmit tenere: sed dicit q̄ opinio hec in ꝓspectu multoꝝ fauo rabil' est q̄tuz ad animas ac sal' equa ꝛ ab omnib⁹ approbata: tō nō audeo ꝓ dicere. Considerata tñ subtilitate iuris aliud vide tur: nisi quo ad hēdez q̄ non feciſſet inuen tarū: vel nisi quo ad heredē ꝛ quēcūq̄z ali um respectu rei ex vsura: seu ex pecunia se nebri acq̄sitaꝝ que ad eos titulo lucratiuo puenerūt vt teneant ad restitutionē si vsu rari⁹: siue eius hēditas efficit nō soluendo vt in sum. eo. ti. q. 54. Sed glo. i. c. tua nos sentit idē quod dicitur in isto. §. quaz glo. multi doc. canoniste sequuntur: vt nōt ibi d. An. de bu. Sed vt ipe dicit hoc nō vr ve rū q̄ oia bona hēditaria sint obligata ꝓ restitutōe vsuraꝝ: ō quo latius dictū ē. §. vsu ra. l. §. 13. in additi. Ālī cū obligatio hēdita ria diuidat int hēdes ꝑ hēditarij⁹ portiōi b⁹ nisi sup reb⁹ obligat. C. de ac. hē. l. ꝑ hē ditarijs. nō vr rōnabile q̄ vn⁹ heres poꝛ tet pond⁹ alt⁹ sup reb⁹ nō obligat: vt ꝛ sen tit. d. An. de bu. 13 multi videant simplicit tenere q̄ si vnus heredum efficiat nō soluē do alē ad restitutionē vsuraꝝ in solidū tene atur. quoꝝ dictū pōt ꝓficari: vt tactum est quo ad bona ex vsura acq̄sita: ne ex dolo alteri⁹ qs ꝓsequat ꝓmodū cū iactura tertij ff. de eo p quē fac. erit. l. fi. ꝛ positū ē in dcō §. 13. in additione. ℬ

Pone q̄ vsurari⁹ emit equū vel pdi um de pecunia vsuraria ꝛ donat h⁹ alteri postea efficit nō soluendo: queritur vtrum debitor qui soluit vsuras possit petē rez illā a possessore ꝛ ille teneat restituere. Rñ. ſm Ray. ꝛ ille pōt petere ꝛ iste tenetur restituē eē eo. cum tu. Succedit. n. hic res loco p̄cij sicut ecōuerso ꝓcium loco rei. ff. de p̄ti. here. l. si rem. Et hoc verū est ſm Guil. q̄ talem rem habuit ex lucratiua causa: se

aus si emisset: vel alia causa non luerativa & bona fide habuisset: cum hoc cō Sot. & Host. Et addit Sot. q si res illa ex cā lucrativa, pueniat postea ad aliū ex filii cā: & iste vltimus fuit ille q potuit petē vsuras: lib⁹ atus ē ille cui res p⁹data fuit: vt ꝺ eū agi nō possit. ff. de ac. & ob. l. oēs debitores. Idez Host. ℣ Idē in sum. e. ti. q. 55. Et de hoc lat⁹. s. vsura. i. §. 13. in addit. vt tactū ē. s. in. §. precedenti. ℬ

Quid de regib⁹ & pncipib⁹ q cū possit nō ꝓpellūt ad restituendū vsuras Rū. fm Guil. Dico q tenent etiā si nihil ad eos p uenit. ℣ Idē in sū. e. ti. q. 58. Et de hoc latius. s. restitutio. 7. §. xi. ℬ

Utr̄ vsurari⁹ teneat restituē q cūq; de pecunia vsuraria lucrat⁹ sit. Rū. Fz Ray. Si vsurari⁹ ex pecunia vsuraria negociat⁹ sit & lucrat⁹ vel emit inde ꝑdium & fruct⁹ pcepit nō tenet hoc restituere. Ló. Ul. & Tho. ſcō a ſcō. q. 78. co q tale lucr̄ nō ē fructus pecunie ꝛ humāe idustrie & possessio ēpta de tali pecunia ē res emētis & nō ei⁹ a quo accepta fuit vsura ꝛ ei sit obligata. ℣ de hoc dictū ē. s. vsura. i. §. 13. i additione. ℬ Sz Fz q ponit Guil. si habuit de vsura trā vl pec⁹: tūc quicqd ꝺ fructib⁹ illi⁹ pcepit tenet restituē: q ex re alti⁹ habuit. ℣ Pre dict⁹ & his q dicunt in se. §. Ló. Ul & Tho. vt in sū. eo. ti. q. 55. vbi fm Guil. Addit. Idē etiā credo de lucro habito de re furtiua vl rapta si ex eo ꝑdia vl reddit⁹ emāt. Et con. ꝑdict⁹ Tho. & Ul. vt ibi. Et ꝺ ꝺictis fructib⁹ & itesse latā⁹. s. ffitutō. i. §. 4. iadditōib⁹ ℬ

Utr̄ vsurari⁹ teneat debitoꝛ ad dāna. Rū. fm Ray. Tenet ad omnia dāna q̄ ille ꝓpter solutionē vsure pass⁹ ē: vt si domum suā ꝓpter hoc vili⁹ vēdidit: & si aliā ꝓduxit aut si ꝓpt̄ hoc ab alio sub vsura q̄siuit.

Cui restituēda sit vsura. Rū. fm Ho. Snāluk reddi ꝺz ei a quo qs extoꝛsit vl ei⁹ hēdi: & si nō inueniatur ē paupib⁹ eroganda eē eo. cū tu. Ꝺō si abſes ē eo q̄ vsurarius trāstulit se ad aliū locū: tenet ei mittē sus ꝓ pis sūptib⁹. Ꝺō si ille q habebat recipe ab vsurario vl hēs ei⁹ trāstulit se alio: tūc mittet ei sūptib⁹ illi⁹ cui mittit: nisi expēse excederēt totā sūmā: tūc nō ꝺz paupib⁹ eroganda. 2. q. 6. āteꝛioꝛ. eē de iudeis. cū sit: nisi q side. pxio ei⁹ aducāt⁹ ſperat: tūc fiet: vt dictū est. s. §. 5. C De vsuris. acceptā. ℣ Idem in sū. eo. ti. q. 68. Et ꝺ hoc lat⁹. s. restitutō 6. in pn. cū additione. ℬ De mā ista plā pūt colligi. s. restitutio p to. Quō ēt iudei ꝓpellunt restituē. s. vsura. i. §. fi.

Sus clauiū primo

quo ad excōicatiōes papales. i. q̄z absolutio sedi aplice reſuat: quoꝛ noticia i ꝑdcō cāu ꝓfessoꝛib⁹ valde ē necessaria: de qb⁹. s. absoluto. i. §. 2. aliqd tactū ē: sz hic clari⁹ & plen⁹ est dicendum.

Pria ergo ponit i decr⁹. 17. q. 4. sigs suadēte. vbi Jnno. dic̄: Siqs suadēte diabolo hui⁹ sacrilegij vicū icurrerit q̄ i clericū vl i monachū violētas man⁹ iniecerit anathē. vinclo ſbiaceat: & null⁹ eū ꝺoꝛ illum ꝑsumat absolnē: nisi moꝛtis vrgēte piclo: ꝺonec aplico ꝓspectu pcesſerit & eius mādatū susciꝑiat. hec ille.

Ad cui⁹ itelligentiā ꝑ⁹ sciēdū ē q̄ clic⁹ appellat ēt q habuerit ꝑmā tonsurā nīs: eē de ecla. & q̄. cū ꝓtigat. Et de tali ēt itelligit h: vt pōt colligi ex nōtis p. ꝺ. Pe. de ācho. i. c. i. de cle. pūn. li. 6. Mōt ēt i sū. li. 3. ti. 33. q. 89 Jdē itelligit de quolibz fligioso & pūcso religionis: eē eo. nō dubū. Et si ſlr de monialib⁹ & eaꝛ puersis: eē eo. de monialib⁹. Et ꝺz itelligi de puersis q renūciauerūt ꝓpis nō aūt de retinētib⁹. ꝓpa: vt nō. i sum. eo. ti. q. 34. vbi ēt ꝺ fm Ho. idē intelligēduz de puersis secularū ecclīaꝛ q̄s tradiderūt se & sua diuino obsequio. Jdē ēt dic̄ glo. in. c. nō dubū. Jdē quoq; intelligit de nouitio religiōis: eē eo. religioso. §. i. li. 6. Jdē ēt vꝺ de hēmit⁹. Mā hēmite ēt ꝓpū habētes gaudēt pullegio clicali ſz glo. i. c. q̄ ꝺe. i6. q. i. Et foꝛt⁹ frēs & soꝛoꝛes ītij oꝛdis sci Frācisci vt nōt Bar. ſ. l. semp. §. i. ff. de iuſ imu. fm frēm Jo. de capiſtrano i suo defēsoꝛio allegās ēt & ples alios nōbiles doc. vz: Archidiaconū: Paulū de elcaçarijs: & Jo. de lignano: i cle cū ex e. de sē. exco. & Bēçlinuz & dnz Jo. de imola. & dnm Ant. de bu. i. c. rurſ. eē q cle. vl vo. vbi dic̄ idē ꝺ mliere in clusa. xi. q. i. ꝺ pſona. Et ꝺ ffrib⁹ & soꝛoꝛib⁹ ītij oꝛdis dic̄ vl eē q̄ dic̄ Bēçlin⁹ ℈ Federici ꝓsulū & ℈. Guil. Allegat ēt nōta ꝑ Bar. i. l. i. ff. de pe. & ſ. ꝺ. l. semp. Jō ēt dns Anc. null⁹. eē de soꝛo ope. dic̄ q̄ gnālit oēs ꝑsone q̄ regulariꝛ viuūt sūt ecclīastice pſone: lz nō faciāt pfessionē & gaudēt ꝑuilio clicali: vt nōt glo. & ter. i c. idemtatib⁹. ad fi. & de elec. li. 6. & nō. 12. q. vlt. c. fi. & de ma. & ob e.

s.dilecta.in glo. ℙe.qđ facẽ dicẽ ihe.ꝑ iſti ſe
ſuatis et marib⁹ et mlierib⁹ Itẽ 2°. ſciẽdũ
ꝙ nõ ſolũ dr̃ille manus injẽcere q̃ percutit
aliquẽ de p̃dcis perſonis:ſed etiam qui eã
claudit:vel aliqđ in illã ꝓjcit vel mult ſili
bus modis offẽdit:vt.s.excõicatõ 2°.§.6.
cũ ſe.et in directoria iurĩ.li.3.ti.2.§.24. cũ
ſe. Itẽ 3° ſciendũ ꝙ nõ ſolum q̃ facit aliqđ
p̃dcõꝝ incurrit dcãz ſniam:ſed etiã qui fie
ri mãdat vl ſuo nomine factũ ratificat:eẽ
eo.cũ gs.li.6. Itẽ in his dans cõſilium au
xiliũ vl fauorẽ:eẽ eo.nup Et intelligit õ cõ
ſilio etiã ſi aliꝫ cẽt factur⁹:q̃ nihilo⁹ ꝓſulẽt
ꝓcipat in crimie:etiõ incurrit dnãz:t nõ
in directoria li.3.ti.2.§.126.et nõt.d.An.de
bu.in dcõ.c.nup.Iz ibi gl.videatur ſentire
contrariũ. Itẽ ꝓdictis cõſentiẽs. Et non
intelligitur de nudo ꝓſenſu q̃ obligat ſoluz
ad pctiñ dcõ.c.cũ gs.Iz de ꝓſelu coopatio
vt nõt gl.eẽ eo q̃te. Itẽ q̃ nõ obuiat:eẽ eo
q̃te. Et Iz ibi glo.aliter videat ſentire:tñ ibi
dẽ dicit d.An.de bu.q̃ cõis opinio ẽ q̃ in
cidat i canonẽ patiẽs ỽberari clicũ t dolo
ſeñ phibẽs ſue habeat ỽberantẽ in ptãte
ſiue nõ. Et idẽ nõt Iz Oſt.in ſũ.eo.ti.q.
34.ſed qđ de ꝙerẽtis. Itẽ ſniam incurrit q
dcãz iniuriã facit ẽt cũ volũtate offẽſi:q̃ ca
nõ:intr oduct⁹ eſt nõ ſolũ in fauorẽ ordia
ti:Iz ẽt ordis clicalẽ:eẽ eo.ꝓuingit ꝑ⁰. Itẽ ſen
tẽtiã incurrit clic⁹ vl ſilis pſõa tratõ aio pcu
tiẽs ſeiꝑm:q̃ facit iniuriã ordi clicali ſiue ſ
ligioi. Itẽ q̃ ſicut ñ licz offẽdẽ alĩũ:ita nec
ſeiꝑm.23.q.5.ſi nõ Iz.vbi h⁹ tenet Archi.t
nõt i directoria.li.3.ti.2.§.120. Itẽ 4° ſciõ
ẽ q̃ in aliq⁹ cãib⁹ ex dcã iniectiõe manu
uz pſtita excõicatõ nõ irrogat:vt.s.exco 2°
§.ꝑ⁰.t q̃i per to. Itẽ 5° ſciendũ q̃ ab ea põt
abſoluẽ legat⁹ aplic⁹:et q̃ñq̃ etiã cpi et a ij
plati:vt.s.abſolo.2.t.3.ꝙ totũ. Jn decreta.
ſũt alie:q̃z ꝑma ei.c.q̃rẽn.de offi.dele.vz
q̃ñ qs fuiſſz excõicat⁹ a delegato pape.naz
infra annũ põt ab ipo abſolui p⁹ ỽo nõ Iz
a papa. Et intelligit p⁹ ãnũ a diffinitia ſnia
Ãn.n.cã ẽt p⁹ annũ põt delegat⁹ abſoluẽ
vt ibi nõt glo. Scõa ẽ ꝫ falſificãtes lras a
plicas:õ q̃ʒ.excõicatio 3°. Tertia ẽ ꝫ incẽ
diarios ꝓſertiz locoꝝ ſacroꝝ: õ qbus s. ex
cõica⁹ 4° Et de aliis .s. ab ſolo ꝑmo.§.2. ỽ
ſecũd⁹. Quãta ẽ ꝫ effractor el ecclieꝝ vl ſili
uz locoꝝ:õ qb⁹.s.excõicatõ 4. Quita ẽ eẽ
t.c.ſignificauit.õ q̃ dictũ ẽ s. abſolo.i.§.t.
ỽ.3° cũ additiõe. Jn 6° ſũt et alie:q̃z ꝑma
ẽ ꝫ inſecutores cardinaliũ cũ ofbus in delic
cto ꝙcipãtib⁹:vt ſi ſoci⁹ fuerit faciẽs aut fi
eri mandauerit:vl factũ ratũ habuerit:aut
cõſiliũ dederit vl fauorẽ:aut poſtea recepta
uerit vl defẽſauerit ſcienꝫ eundem. Oẽs.n.
p̃dci incurrũt excõicatõẽz a quo nõ põt ab
ſolui niſi a papa:ꝓterq̃ in mortis dũtaxat
articulo cõſtituti:eẽ eo.felic.li.6.vbi ẽt mlc
te alie pene irrogãtur et graues ꝫ eoſdem.
Secũda ẽ ꝫ eligẽtes ſeu aſſumẽtes ꝫ aliquos
ad regimẽ ciuitatis Rome nõ obſeruata
forma.c.fũdamẽta.de elec.li.6. Et ſili⁹ ꝓtra
cõſentientes electõi:noiatõi:ſeu aſſũptõi
de ipſis facte ad p̃dcã:t ꝓtra obedientes di
ctis officialib⁹ t ꝫ in his dãtes ꝓſiliũ auxi
liũ vel fauorẽ publice vl occulte. Nec p̃dci
põt abſolui ab alio q̃ a papa ꝓterq̃ i mor
tis articulo.d.c.fũdamẽta.§.q̃ ſi ſec⁹.t.§.
cõtẽptões. Et hoc cõiter ſp accidit qñ Ro
ma ad obediẽtiã nõ ẽ aplice ſedis. Tertia ẽ
in.c.gcũq̃ eẽ eo.õ quo s.excõicatõ.i.§.2.
ỽ.11°. Quarta ẽ i.c.exĩt.q̃ ſemiat.§.itaq̃
de ỽbo ſig.vz ꝫ gloſantes declarationem
Nicolai tertij ſup regula fratz miõz aliter
q̃ ſit ibi determiatũ. Itẽ ꝫ doc.ſeu lectores
q̃ qñ docẽt in publico ex certa ſcia vtiãt in
tellectũ dcẽ declaratiõis. Jtem ꝫ facientes
cõmẽtuz ſcripturas ſeu libellũ:vel q̃ ex cer
ta ſcia vel deliberatiõe determiãt in ſchol
ſeu p̃dicãt ꝫ regulã t ſtatũ fratz miõz vl ꝫ
determiata ſeu aliqđ de determiatz i dcã decla
ratiõe. Oẽs.n. p̃dci incurrũt papalẽ excõi
cationẽ:qbuſcũq̃ ꝓuilegijs nõ obſtãtibus
vt ibi. Et õ hac excõicatiõe dr̃i i ſũ.i additõ.
ſup ti.de ſen.exco.t in directoria li.3.ti 2.§
210.cũ ſe. Ãn nõ ẽ veriſile q̃ ſit ꝙuocata qđ
aliq⁹ vident aſſerere:aliñ p̃dcis locis nõ fu
iſſet de ea facta mẽtio ꝑſertiz in directoria
q̃ ẽ nouiſſima. Et cũ dicta aſſertio ſit ꝫ ius
cõe:nõ dz ei fides adhiberi niſi de ea habe
at idubitata declaratio:eẽ õ ſũ.inſtru.c.pa
ſtoral. Sũt t alie in cle. ℙma ẽ ꝫ igſitores
hẽtice prauitatis:vl alr ꝫ hẽticos hñtes
officiũ q̃ odiũ gre:vel amoris lucri:aut cõ
modi ꝙ aliũ obtẽtu ꝫ iuſticiã t ꝓſciam ſuaz
omittit ꝫ quẽq̃ ꝓcedẽ vbi ꝓcedẽdũ fuerit
ſr̃ hẽtica prauitate:ac obtẽtu codẽ prauita
tẽ ipaz vl ipedimẽtũ officij ſui alicui ponẽ
do:cũ ſr̃ h⁹ ꝓſuſpirit quoquo mõ vexare.
Mã põt alias pẽal,p q̃ſtitate cris,ipoñdal eis
dẽ:cpſ aut ſupio:ſuſpẽſiõi ſ ab officio ꝙ tri
ẽnũ:aliꝫ ỽo excõis ſniaz ipo ſcõ icurſi:a q̃

nō possūt absolui nisi a papa ꝓterq̄ i mor
tis articulo: ꝛ tūc satisfactione ꝑmissa: nul
lo in hac parte ꝓuilegio suffragāte: vt i cle.
multor. ad fi. de hēticis. Secūda est ꝺ reli
giosos q clicis aut laicis nō habita pochia
lis ꝑsb yteri lnia spāli ꝓesūpserit ministra
re sacrm vnctionis extreme vel eucharistie
vel matrimonia solēnizare. i. solēnit benedicere ꝼm glo. vt in cle. de ꝑui. religiosi de
quo supra absolutio. i. §. 2. ℣. 2° est de religiosis: cū additiōe. Tertia est ꝺ religiosos
q excōicatos a canone ꝓterq̄ in casibus
a iure expressis: vel ꝑ ꝓuilegia sedis aposto
lice ꝓcessis eisdē: vel a sēctēnijs ꝑ statuta ꝑ
uincialia vel synodalia ꝑmulgata: seu vt v̄
bis vtamur: eorū a pena ꝛ a culpa absoluere
quēq̄ ꝑsumpserit. d. cle. religiosi. Et hic
hic nomine snie ꝓprehendit omnis eccliastica censura. Nec obtinet ista excōicatio
si religios⁹ absolueret a snia iudicis: vt nō.
in glo. dicte cle. religiosi. Et idē nō t in di
rectoria li. 3. ti. 2. §. 232. ēt si snia iudicialiter
ēt lata a papa. Item in directoria. eo. ti. §.
234. dicit q si religiosus absoluit a pecca
to, ꝓpt qđ incurrit qs excōicationē excōica
tum a canone vel a statuto synodali vel ꝑ
uinciali nō aūt ab excōicatione ꝼm Guil.
nō incurrit excōicationē: cū aliud sit absol
uere a peccato ꝛ aliud pēā seu vinculū ex
cōicationis relaxare. Mā si requēter plures
remanentes i mortali ptō, ꝓpter qđ erāt ex
cōicati absoluūtur ex cā: ex̄ de testib⁹. veni
ens 2° in fi. Sic ꝛ excōicat⁹ ꝛ irregularis ab
excōicatione absoluit⁹ in irregularitate re
manēdo: ex̄ ꝺ sen. ex. cū illoꝛ in ꝓn. Ꝓzeta
si hoc intelligeret de ptō, ꝓpt qđ erat excōi
catus sicut ꝺic de absolutiōe a sentēnijs: ita
diceret a ptō: ex̄ de deci. ad audientiā. Et
qz ꝓbabiliꝛ pōt religiosus factā excōicatio
nem ꝑ statuta ignorare: qz in facto ꝓsistunt
ꝛ maxime cū tal nō teneat ire ad ꝓcilia ꝑa
lia vl archiepālia: ió excusat ꝼm Guil. qa
ignorabat sacrilegū vel sodomi[illegible]rē
i alia dioces excōicatū. Tales ꝛ[illegible]nie potius in facto ꝓsistūt: ꝛ ió ꝓbabiliꝛ maxime ab
exempt ignorari ꝓsūt: ex̄ de cōsti. licz. li. 6. ꝛ
de cle. ex. mi. apostolice. Sed snia canonis nō licet tali ignorare. Et sz excōicatio
nē nō incurrat ꝙuis tū peccat ꝑ eo q pecca
toꝛ decipit ꝛ seipm. hec ibi. Quarta est in
cle. i. de penis. vbi ꝺr: Sigs suadēte diabo
lo i hoc sacrilegū genus ꝓrupit q̄ cuīs
pontificē iuriole vel temere ꝓsumpserit aut
cepit seu bāniuerit: vel hec mādauerit fieri
aut facta ab alijs rata habuerit: vel socius
in his fuerit facient: aut ꝓsilū in his dederit: aut fauoꝛē: seu scienter defēsauerit eundē
in illis casibus de ꝑdict i quib⁹ excōicatio
nē ꝑ ia edictos canones nō subiret: sit h⁹ i
nostre ꝓstitutōis auctoritate nō obstante
q̄cūq̄ ꝓsuetudie quā reputam⁹ approban
te sacro cōcilio potiꝰ corruptelā anathema
tis mucrone ꝓcuss⁹. a q̄ neq̄at nisi ꝑ sūmuꝛ
pōtificē ꝓterq̄ i articulo moꝛt absolui. Quita ē ꝺ religiosos ꝛ clicos seculares q induc
ūt aliquos ad vouēdū: iurandū: seu ꝑmittendū: vt sepulturā eligāt apud eoꝛ ecclias
vel vt ia electā vlteriꝰ nō imutēt. Mā excōi
cationē incurrūt a q̄ ab alio q̄ a sede aplica
ꝓterq̄ i moꝛt articlo nō possūt absolui: vt
in cle. cupientes. ad fi. de penis. de quo etiā
§. sepultura. 2. i. ꝑn. Sexta ē in cle. ḡuis de
sē. exco. de q̄. §. absolutio. i. §. 2. ℣. 5°. ꝺ his
Septia ē ꝺ frēs minores q tpe inkdicti reci
piūt ad diuia officia frēs vl sozores de ter
tio oꝛdie bti Frācisci: etiā si sup hoc hi vel
isti ꝓuilegijs gbuscūq̄ mūiti extiterit. Mā
incurrūt excōicationē a q̄ ꝑ aliū q̄ ꝑ papaz
vl satisfactiōe ꝑmissa ꝑ locoꝛ epos q auctoritate aplica i hac pte ipo iure fungūt non
possūt absolui: vt i cle. cū ex eo. ꝺ sen. excō.
Et sic i corpe iur⁹ vident eē. i7. vna i decret
5. i decretalib⁹. 4. in sexto. ꝛ. 7. i cle. Sunt
ꝛ alie i cūuagātib⁹. Ꝓzia ē illa Bonifacij
octaui q̄ incipit: Detestāte. ꝺ excuterātes:
demēbrātes: seu decoquētes defūctoꝛ coꝛpoza ꝑ ipis ꝓseruādis: seu deportādis ad
ptes alias. Mā excōicationē incurrūt. a q̄ absolui nō ꝓsūt ab aliq⁹ q̄ a papa ꝓterq̄ i mō
tis articulo. Et coꝛpus sic tractatū ecclias
sic ꝓuatur sepultura i odū h⁹ agētiū: vt ibi
De q̄ ēt excōicatōe ꝺr i directoria. li. 3. ti. 4
§. 22. ꝛ aliqd. §. absolutio. 1. §. 2. ℣. itē qcūq̄
Scōa ē alia sūr Bonifacij octaui q̄ icipit:
Excōicam⁹. ꝺ oēs cuiuscūq̄ ꝓditionis exi
stāt qui aliq⁹ pactū fecerit: vl aliq⁹ ꝓ ꝓ vl
magnū ꝑmiserit: ꝑmissionē recepit: aut ex
pacto seu ꝑmissiōe occlta vl mālfesta sb v̄
bis gnālib⁹ vl spālibus exꝑssis vl nō exꝑssis aliqd recepūt ꝺ q̄cūq̄ re ac vtilitate ꝑ a
liq̄ ꝓfticia seu gra ꝑ sedē aplicā obtinenda
ꝛ ꝺ pmittētes: dātes: accipiētes: ꝛ ꝺ sciētes
aliquē ꝺ ꝑdcis nōi. j. tres dies ꝓtulerit papa
vl alii ꝑ quē papa possit scire: ꝛ ꝺ vtēte slris

seu gratijs sic obtēt. Oēs. n. excōicatiōez in-
currūt: a q̄ ab alio q̄ a papa absolui non
pñt nisi in mortis articlo. et qcqd receptū ē
paupbi⁹ eroget. nec gr̄a valet sic obtēta: vt
nō. in directoria eo. ti. §. 23. cū se. Tertia est
Nicolai q̄rti q̄ incipit: Olim cām. ꝯ̄ defe
rentes, ꝓhibita ad ptes infideliū: de q̄ simi
cū multis alijs ad idē tēdētib⁹. s̄. saracen⁹. §
ꝑmo. Quarta ē ꝯ̄ religiosos cui⁹cūq; or-
dinis mēdicātiuz q absq; sedis aplice lnia
spāli trāseūt ad quēcūq; ordinē mōachoꝝ
vl canonicoꝝ regulariū seu ordinū nō mē
dicātiū: ordie cartusiētiū dūtaxat excepto.
Nā ingressus nō valz: et tā ingrediētes q̄
r̄cipiētes excōicationē icurrūt: a q̄ ab alio
q̄ a papa absolui nō pñt nisi in mortis arti-
culo: vt in ex̄ua. Mariini quiti q̄ icipit: Ui
am ābitiose. fcā āno ꝑmo sui pōtificat⁹. 5°
loco sūt aliq̄ ꝯ̄ simōiacos ꝯdite tā a Mar
tino quito q̄ ab Eugenio q̄rto: de qb⁹ su-
pra simonia. 7. §. fi. i additiōe. Sexta ē ꝑm
aliquos ꝯ̄ euntes ad terrā scāz ēt cā deuoti
onis seu ex voto sine licentia sedis aplice: et
absolutō reseruat pape vl sūmo pniario q
ēt pōt licētiā ꝯcedere ⁊ absolutionē ꝯmittē
vt patet in priuilegio summi penitentiarij.
Septima est ꝑm eosdem ꝯ̄ laicos recipien
tes in curia romana lr̄as aplicas nisi ꝑ ma
nus pape vl bullatoꝝ: vl aliorum quibus ē
cōmissū: ⁊ absolutio reseruatur pape: vt pz
in formulario cācellarie seu registro. In ꝓ
cessu quoq; ānali curie cōtinēt ⁊ alie. Pri
ma est ꝯ̄ oēs hereticos ⁊ eoꝝ fautores: rece
ptatores ac defēsores. Scda ē ꝯ̄ oēs ⁊ sin-
gulos cuiuscūq; stat⁹ gradus ꝑeminentie:
aut ꝯditiōis existāt: q ꝑfidis hereticis ar-
ma: equos: ferrꝝ: plumbū: lignamina: sal:
oleum: vinuz: victualia: ⁊ alia quecūq; ad
vsū hominuz ꝑtinētia: aut queuis alia ꝑsi-
dia publice vel occulte subministrāt: ac per
se vel ꝑ subditos afferri faciūt: vel ꝑmittūt
cum quibus ipsi hētici xp̄i fideles quōlibz
ipugnare seu offēdere pñt. Et ꝯ̄ adherētes
hēticoꝝ: ac cōsentientes: ⁊ ꝑstātes eisdē in
ꝑmissis quocūq; modo ⁊ qualitcūq; auxi
liuz: cōsiliuz vel fauorē. Tertia ē ꝯ̄ falsarios
bullaꝝ seu lr̄aruz aplicaꝝ ⁊ supplicationū
gr̄arum seu iustici ā ꝯtinentiuz per summū
pontificē: vel vicecancellarium seu geren
tes vices aut officium vicecancellarij sācte
romane eccle de mādato eiusdē iūmi pōti
ficis seu vicecācellārij, aut gerētes officium
predictum signātes supplicatiōes easdez.
Quarta est ꝯ̄ omnes illos q equos: arma:
ferrū: lignamina ⁊ alia ꝓhibita deferūt sa
racenis quib⁹ christianos ipugnāt. Quin-
ta ē ꝯ̄ impedientes seu inuadentes victua
lia: seu alia ad vsū romane curie necessaria
adducētes: vel ne ad curiā ipam adducan
tur impedientes: ⁊ qui talia faciūt vel defē
dunt cuiuscūq; fuerit ordinis ꝑeminētie ⁊
status. Sexta est ꝯ̄ omnes illos ad aplicā
sedē venientes ⁊ recedētes ab eadez: necnō
⁊ illos q iurisditionē ordinariā vel delega
tam aliq̄ nō habētes in eadē curia rema-
nentes ꝓpria auctoritate capiūt spoliāt ⁊
detinent: aut ex ꝓposito ꝟberare mutilare
vel iterficē ꝑsumūt: ⁊ qui fieri faciunt: seu
mandant. Septima est ꝯ̄ oēs illos q i ter-
ris suis noua pedagia iponūt. Forte hoc i
telligēdum ē qñ sit sine iusta cā vl legitima
auctoritate: vz sedis aplice iperatoꝝ seu re
gis: ex̄ de ꝟb. sig. sup qbusdā. §. i. Octaua
est ꝯ̄ oēs illos q ꝑ se vel ꝑ aliū seu alias q̄s
cūq; ꝑsonas eccliasticas vel seculares ad
ad romanā curiaz sup eaꝝ cāis ⁊ negocijs
recurrētes: illāq; in eadē curia ꝓsequētes
aut ꝓcuratores: negocioꝝ gestores: aduo-
catos: vel ꝓmotores ipoꝝ: vel ēt auditores
seu iudices sup dictis cāis seu negocijs depu
tatos occasiōe cāꝝ seu negocioꝝ h⁹i verbe
rāt: mutilāt vel occidūt: aut bonis spoliāt
cuiuscūq; stat⁹ vl cōditiōis fuerint. Nona
est ꝯ̄ omnes mutilātes vulnerātes ⁊ interfici
entes: seu capientes: ⁊ detinentes: seu depꝛ
dātes romipetas ⁊ ꝑegrinos ad vrbē cā ꝺ
uotiōis ⁊ ꝑegrinatōis accedētes ⁊ i ea mo
rātes ⁊ recedētes ab ipa: ⁊ i his dātes ꝯsili
uz: auxiliū vl fauorē. ⁊ subdit i ꝓcessu: Eo
rūq; bona ꝯfiscam⁹. Decia est ꝯ̄ oēs illos
q ꝑ se vl ꝑ aliū seu alios directe vl idirecte
sub quocūq; titulo vl colore occupāt deti-
nēt vl hostilit discurrūt: se inuadūt: aut oc
cupare vl detinē: vl discurrē ꝑsumūt i totuz
vel i partē: aut q occupabūt detinebunt et
hostilit discurrēt seu inuadent almā vrbem
regna: Sicilie ⁊ Trinarie: insulas Sardi-
nie: Corsice: terrā citra farū: ꝑimoniū bti
Pe. i Tuscia: ducatū spoletanum: Mar-
chie āconitane: masse trebarie: Romādio
le: Cāpāie atq; Maritime ꝓuicias ⁊ iras
spālis ꝯmissiōis: ciuitatesq; ecclie Bono-
niensē: Ferrariensē: Beneuentanā: perusi
nā: auinioneñ. ciuitatē castelle: Tudertinā

ꝛ alias ciuitates ꝛ terras: ꝛ alia loca vel iura ad romanā eccliam spectantia ꝛ ptinentia: adherentes ꝛ fautores: ꝛ defensores eoꝝ seu in his dantes eisdē consilium auxiliū vl fauorem nō obstantib⁹ quibuscūq; priuilegijs cuiuscūq; sub quacūq; forma vbozum concessis q̄ excōicari nō possit: seu q̄ de tpo excōicatio nō intelligatur necnō psuetudinib⁹ ꝛ obstantijs scriptis ꝛ nō scriptis ac alijs ꝛ̄ijs quibuscūq;. Omnes pdicti casus ꝓmenk in processu Eugenij ꝗrti facto āno. 7. sui pōtificat⁹ q̄ incipit: Excōicam⁹ ꝛ ibi subdit: De quib⁹ quidē sentētijs nullus per aliū q̄ per romanum pontificem nisi dūtaxat in mortis articulo cōstitutus possit absolui: nec ēt tunc nisi de stando ecclie sancte mādatis satisfactione vl sufficienti cautione prestitis. Illos aūt cuiuscūq; fuerint ēminētie: dignitatis ordinis pditionis status: etiā si pontificali vel alia q̄uis dignitate prēditos: q: ꝛ̄ tenozem presentium talibus vel eoꝝ alicui: seu aliquib⁹ absolutionis bñficiū impendere de facto presumpserint: excōicatiōis ꝛ anathematis ſnia in nodam⁹: eisq; pdicatiōis: lectiōis: administratiōis sacroꝝ ꝛ audiendi pfessiones officia interdicim⁹. hec ibi. Undecia est q̄ nōtur fm Io. in sum. li. 3. ti. 33. q. 34. circa mediū: vbi dicitur: Hodie preceptū est q̄ in litteris dñi pape: nec in magno: nec in puo audeat q̄s manū apponē etiā ifraz vnicam vl punctum vnicum corrigendo excepto officialib⁹ quib⁹ hoc ꝓmissuz é. Ellio quin manum apponēs ex canone lato in curia ipso fcō ſniam excōicationis incurrit q̄ non pōt p aliquē citra sedē aplicam relaxari. Duodecima é ꝛ̄ piratas qui silr nō possunt absolui nisi p papam fm aliquos Uñ ꝛ in. c. excōicationi. ex̄ de rap. nōt dñs Un. de bu. fm Io. an. q̄ pirate semel i anno excōicant exoze pape. Deciatertia fm aliquos é ꝛ̄ omnes scismaticos: q silr sunt excōicati p processuz curie: ꝛ absolutio reseruatur pape. Alie sūt ex priuilegijs. vñ sic a fidedignis pcepi ingredientes monasteria monialiū ordinis pdicatoꝝ preter̄q; in casibus necessitatis i eoꝝ pstitutionib⁹ declaratis vt p medendo vel administrādo sacra ifirmis: seu p reparādis edificijs: sine lnia pape vel magri ordinis predicatoꝝ excōicationē incurrūt: a qua absolui nō possūt nisi p papam vel p dictū magistrū: vel p illū cui cōmissū fuerit ab aliquo eoꝝ: vt patet i bulla ordis pdicatoꝝ. Item ingrediētes monasteria scē Clare: nisi in casib⁹ i eaꝝ pstitutionib⁹ concessis: sine lnia pape vl ei⁹ cui a papa fuerit ꝓmissū: excōicationē incurrūt vt p̄z ex bullis Gre. noni: q̄ incipit: Et si olim. ꝛ hodie ei⁹ absolutio pape reseruatur vt patet ex bulla Eugenij ꝗrti e⁹ copiā ego vidi. Sūt ꝛ alie excōicatiōes iuris. i. q̄ ipso iure irrogāt̄r: quaꝝ absolutio pape nō reseruatur: ꝛ a quibus epi possunt absoluere de quibus. ō. excōicatio. i. Ḣ. 2. ꝛ. 3. Et sūt alique i quibusdā ēuangāt̄ib⁹: quaꝝ ꝓma é Bñdicti vndecimi que incipit: Quia non nulli. de qua. ō. papa. Ḣ. fi. Scōa é in ēua. Joā. 22. que incipit: Scā Romana. ꝛ̄ inuenientes nouū ordinē seu religionē: seu habitū noue religionis assumētes sine spāli licētia sedis aplice: ꝛ ꝛ̄ eos ꝛ quoscunq; ꝑlatos eis in hoc fauētes: vt p̄z ibi. Tertia é ꝛ̄ absoluētes sine auctozitate ab aliqua excōicatione lata ex pcessu curie ēt si fuerint pontifices: vt. ō. Ḣ. 2. ℣. oēs pdicti. Multe etiā alie excōicatiōes ponunt̄ in directo ꝓlate i cōcilio Buturicēsi preserti in li. 3. ti. 2. Ḣ. 223. cū multis se. Dicte aūt excōicatiōes pfate cōcilij nō obtinēt nisi in regno Francie: vt nōtur ibidē eo. ti. Ḣ. 224 Jō ipas hic ponē non curo. Item de casib⁹ epalibus. ō. pfesso. 2. i. in pn. cum additionib⁹.

Sus clauiū secūdo

quo ad solutōis formā ꝛ spāle ꝛ cōmunē. Quo ad spāle. i sup excōicatiōe maioꝝ sciēdū q̄ quīq; regrūt. Primū é q̄ absoluēs ptātez absoluēdi hēat ordinariā sine delegatā: aliꝰ absolutio nulla é: ex̄ ō pe. ꝛ re. ois. imo sepe ipe absoluēs fmāet ligat⁹ cū singulr absoluto: vt i cle. religiosi de priuil. ꝛ ibi⁹. ſ. patebit. Scōm é vt sīgs excōicat⁹ é ꝓ notoria offēsa i primū nō absoluatur nisi pus satisfecēt si pōt: ex̄ ō vb. sig. ex pte p⁹. ꝛ nō i sū. li. 3. ti. 33. q. 103. vbi ēt dr̄ q̄ si offēsa notoria sit ꝛ̄ deuz tm̄ ꝓmissa absolui pt ꝛ dz excōicat⁹ ēt añq; satisfactio pnie adipleta fuēit: aliogn plerūq; nimis diu staret excōicat⁹: sec⁹ i offēsa ꝛ̄ hōiez: ꝛ h⁹ pserti obtinet q̄n i aliq⁹ iure exp̄mit q̄ gs ñ absoluat nisi satisfactōe ꝓmissa: vt ex supza dicēs pt pareī mulꝰ casib⁹: ꝛ i. d. q. 103. vbi sīdit. Papa tm̄ pdcā in absolutōe ū̄ fuat: q: icēdiarios ꝛ alios excōicatos fmittit absolu

solutos nulla p̄missa satisfactiõe mãdat tñ
q̄ nisi satisfecerit i eãdẽ reirudãt ſniaz: ⁊ tõ
facit hoc papa ꝓpt distantiã: ⁊ q̄z piculũ est
i mora. Dſ aũt iuria notoria siue mãifesta
qõ idẽ ē q̄ ad hoc: vt i. d. c. ex pte de v̄b. ſi.
qñ offensa nota fuerit p̄ confessionẽ vl legiti
p̄bationẽ seu rei euidẽtiã q̄ nulla possit ter
giuersatõe celari: ex̄ de v̄b. sig. cũ oli. Ꝺõ
si excõicat⁹ nõ ꝓt satisfacẽi totũ vl i pte dz
absolui: recepta ab eo p̄us idonea cautõe
q̄ si ad pignora ẽ fortuna deuenerit satisfa
ciat: ex̄ de solu. Ꝺo ard⁹, vbi dicit glo. q̄
cautio idonea dr̄ p pignora vl fideiussores
qõ si nõ pōt fieri dz p̄stare quã pōt. ſ. iura
toriã. Et idẽ etiã i portat cũ dr̄ sufficiẽs cau
tio: vt in. d. ca. ex parte ⁊ ibi glo. Et i dicto
ca. patet q̄ sili cautione p̄stita absolui
debz excõicat⁹ q̄ ẽ offẽsa dubia: vl q̄ñ gs
excõicat⁹ ẽ ꝓ contumacia. Et ita gs sine dcã
satisfactiõe vl cautõe absolui nõ debeat: si
tñ fuerit absolut⁹ absolutio tenet: ita peccat
eũ absoluẽs sine iusta cã f̄m glo. Ray. ⁊ in
sum. lib. 3. ti. 33. q. iij. ⁊. ſ. absolutio. 4. qõ
pōt intelligi vez nisi i aliquo iure puticulari
aliõ sit exp̄ssũ: ita ꝓ i excõicatione ex. pces
sũ curie: de quo. ſ. c. p̄tio. §. 6. Simile ẽt i
aliquo casu ipotes satisfacẽ nõ dz nec pōt
absolui an satisfactionẽ p̄terq̄z in mortis arti
culo: vt i cle. volẽtes de hẽ. nec valz f̄missio
Terũ ē q̄ excõicat⁹ dz iurare stare mãda
tis illi⁹ q̄ vult ⁊ pōt eũ absoluẽ: vt ex̄ de sẽ.
ex. ex tenore. Et sic iurabit stare mãdatis sa
cr̄m p̄stantis. Et idẽ importat si iuret stare
mãdatis ecclie: siue iudicis: siue q̄ parebit
iuri: qõ nõtur i sũ. in. d. q. 103. vbi subũgi
tur: Recta tñ forma iuramẽti ipi⁹ absoluẽ
di'ẽ: vt dicẽ Laur. q̄ stabit mãdatis ecclie.
Idẽ dicẽ glo. Ray. Sz Host. magis approbat q̄ iuret stare mãdatis p̄lati vl iudicis qõ
idẽ dicẽ ẽ qõ ecclie, hec ille. Ex quo ola p̄di
cta idẽ i portãt clari⁹ ⁊ tuti⁹ vr q̄ absoluen
d⁹ iuret stare mãdatis illi⁹ q̄ ipm, p tũc ẽ absoluitur⁹: q̄ dicet excõicato: Jura q̄ parebis
mãdatis meis: dcõ. c. ex tenore. vbi hoc clar
mõstrat. Et vr iurãdũ sup scã euãgelia dei
fz Jnno. in. c. si xps de iureiurã. vbi dicẽ q̄
nulla vel modica differẽtia sit siue iuret gs
sup scã dei euãgelia siue sup religas: siue tñ
dicat ꝓmitto in fide mea. Eñ in his que in
iure ꝓponunt: vt ẽ iurandũ testis ⁊ calũnie
sẽp iurandũ ẽ sup scã euãgelia. ſ. ō iura. ca
lũ. c. vlti. ⁊. xi. q. i. testimoniũ. Et idẽ dicit ō
omnib⁹ aliis iuramẽtis q̄ a iure vl a iudice
vel a partib⁹ ex necessitate deferũt: vl si ptes
ꝓmiserunt iurare nulla forma distincta
hec ille. Et videtur q̄ debeat iurare tactis
euangelijs nisi ab epo qui iurat tñ ꝓpo
situs ⁊ non tactis euangelijs: dicto. c. fi. de
iura. calũ. ⁊ fz Hosti. dixerit iuramentum
esse de substantia intantũ q̄ sine illo nõ te
neret absolutio: tñ glo. in. c. cum desideres
ex̄ de sen. excom. dicit q̄ absolutio tenet: fz
non debeat excõicatus sine iuramento ab
solui. Et hoc tenent cõmuniter doc. vt pa
tet ex ibi notatis per dñm Anto. de but. et
notatur in. d. q. 103. in sum. ⁊. ſ. absolutio
5. imo etiaz iuramẽtũ nõ debet dari illi qui
ꝓmittit non fuare: vt colligit ex ratione
ca. ex tenore. ⁊. ex ibi notatis ⁊ per glo. ex
tra de senten. excõ. ⁊ hoc etiaz tenet Ray.
vt etiã notatur in sum. li. 3. ti. 33. q. iij. Un
de nec semel peruris: nec q̄z pueris ante pu
bertatis ãnos p̄standũ est. 22. q. 5. paruuli
⁊. c. honestũ. De maioribus autem pueris
relinquendum est arbitrio iudicis vtrum
sint tales qui iurare debeant vel non: vt ⁊
notatur in sum. eo. ti. q. 104. Quartũ est ō
bitus modus. Unde de sen. ex. a nobis se
cũdo dicitur: Absolutionis forma seruetur
⁊ fiat cum p̄miali ps. ⁊ tam oratione domi
nica q̄z alia consueta. ⁊ intelligitur de ps.
Miserere: vel cum alio p̄miali f̄z gl. Ray.
vt ⁊ notatur in. d. q. 103. vbi etiam dicitur
f̄m Hostien. ⁊ Ray. q̄ honestum ⁊ con
suetũ actutuz est q̄ fiat hoc modo: expoli
abit excõicat⁹ vestibus ⁊ ponat se ante ia
nuas ecclie p̄stratum vel flexis genib⁹ co
ram illo qui eũ absoluẽ dz qui absoluens
tenebit virgas vel corrigias in manibus: ⁊
dicendo ps. Miserere mei deus verberabit
eum per cutiendo semel in quolibet ver
sus vel magis vel minus: vel leui⁹ ⁊ acrius f̄z
q̄ntitatem contumacie: ⁊ post ps. dicat glo
ria p̄t tc. kyrie. xp̄e. kyrie. pater noster
Et ne nos. Saluum fac seruum tuum vel
ancillã tuam vel seruos tuos: vel ancillas
tuas si plures sũt. Mihil p̄ficiat inimicus
in eo vel ea vel eis. Esto eis vel ei domine
tur. fortia facie inimici. Dñe exa. ⁊ cla. Dñs
vobis. ⁊ cum. Orem⁹, Deus cui p̄prium ẽ
misereri semp ⁊ pcere: suscipe deprecatõez
nostrã: ⁊ hũc famulũ tuũ q̄ excõicationis cathena constringit: misericordia tue pie
tatis absolue: per xp̄m dominum nostrũ

Dicat postea auctoritate dei omnipotentis ac beatoꝝ Petri ⁊ Pauli: ⁊ ecclie scē sue ⁊ nostra absoluim⁹ te a tali snia ⁊ restituimus cōioni ⁊ ꝑticipationi ecclie ⁊ omniuꝫ fideliū ⁊ eccliasticis sacris. Idē dr̄ in directoria. li. 3. ti. 5. §. 27. nisi q̄ ibi ponit q̄ potest dici dicta oro Deus cui propriū est. vl oro Presta q̄s. de qua. j. Itē potest quis simul ⁊ semel absolui a plurib⁹ exōicationibus ſm Ray. vt notatur in sum. li. 3. ti. 33. q. 120. vbi dicit q̄ absoluens si habet potestatem dicere pōt: absoluo te ab omnibus excōicationib⁹ his quas cōfessus es: ⁊ ab alijs quas non habes in memoria que forte sunt. Et glo. Ray. super ꝟbo in memoria. dicit q̄ impetrat absolutionē a papa vl a legato: caute facit si se facit absolui ab oibus excōicationibus ⁊ peccatis de quibus non recolit: q̄ tunc si postea recolit de aliq̄bus non tenet iterꝫ absolutionem impetrare: lꝫ de peccato teneatur si sit mortale confiteri. Itē vt nōtur in dicta. q. 103. in forma absolutionis illius q̄ solēniter anathematiçat⁹ est a b ep̄o predicta multo fortius sūt obseruāda ⁊ plura alia: vt pꝫ. xi. q. 3. cum aliqs. vbi dicitur q̄ si excōicatus vel anathematiçatus pnia ductus veniam postulet ⁊ emēdationē ꝓmittat ep̄s q̄ eum excōicauit añ ianuas ecclie venire dꝫ. ⁊. 12. ꝑsbyteri cum eo qui eum hincinde circunstare debent. Et si ille terre prostratus veniaꝫ postulet ⁊ de futuris cautelam spondet: tunc ep̄s apprehēsa dextera in ecclesiā illum introducat ⁊ i cōionez ei xp̄ianam reddat: ⁊ 7. ꝑs. penitentiales decantet cum istis precib⁹ Kyriel. pr̄ nost. Saluuꝫ me fac ⁊c. oratio. Presta q̄s domine huic famulo tuo digne pnie fructū: vt ecclie tue sancte de cuius integritate deuiauerat peccādo admissorum suorum veniam consequendo reddatur innoxius: per dominum nostrum Jesū christuꝫ filium tuū. Et ſm Ho. in. d. q. 103. est sciendum q̄ in precibus seu orationibus premissis quas facit sacerdos anteqū excōicatum absoluat non intellligitur participare ei in oratione ꝯ iura etiam si ipse excōicatus respondeat: q̄ nō fiūt hec in fauorem carnalem vel temporalem excōicati: sed potius propter salutez anime vt reconciliet ur ecclie. Unde talis sacerdos in hoc non peccat: ex̄ eo. cum voluntate. ⁊. 23 q. 4 q̄ peccat. Predicta aūt solēnitas nō requiritur in absolutione a minori excōicatione: ex̄ eo. nuper. in maiori aūt lꝫ sine cā omitti nō debeat: tñ ⁊ si omittat absolutio valet. Unde glo. in d. c. cuꝫ aliquis. dicit q̄ cum q̄s possit simplici ꝟbo excōicari: ex̄ d̄ eo qui re or. fur. c. i. sic ⁊ simplici ꝟbo pōt absolui: ex̄ de reg. iur. omnis res. Et ad h⁹ etiam facit q̄d dicitur in sum. li. 3. ti. 33. q. 112. ſm glo. Ray. vꝫ q̄ siqs absoluat ēt ipenitentem ⁊ ignorantem ⁊ absentez: lꝫ non debuerit facere tñ absolutio valet: ⁊ in. d. q. 103. dicitur etiā ſꝫ Hosti. q̄ nō omnia supradicta sunt de substātia: imo de bene eē ⁊ ad instructionem simpliciū sacerdotum hec scripta sunt. vbi ēt dicitur ſꝫ glo. Ray. q̄ si mādat papa vel legatus aliquē absolui in forma ecclie: ēt illa omissa tenet absolutio. Nec enim sic mādatur absolutio sb̄ conditione: vt sic demum hēat potestatem absoluēdi si ſuauerit formā. ſꝫ duo mandant. s. q̄ absoluat: ⁊ q̄ formā ecclie ſuet: ⁊ q̄uis iuramentum omittat: siue sciēter: siue ignoranter tenet absolutio dummodo dicat: Absoluo te ab ista excōicatione: vel equipollentia verba sine quibus non datur absolutio nisi a papa qui salutando potest excōicatum absoluere: sicut ⁊ princeps sola volūtate potest manumittere. C. d̄ manumis. cū apud. hec ille. lꝫ papa posset predicto modo absoluere: tñ non presumitur sic vel simlr̄ absoluere nisi clare aliq̄d ostēdatur: vt in cle. fi. de sen. exco. Item quod dicit glo. Ray. de omissione iuramenti: id̄ etiam intelligitur de omissione aliorum: vt clarius pꝫ in sum. eo. ti. q. 112. q. de quo supra dictū est. Omissio igitur dicte solēnitatis regulariter non vitiat absolutionem: lꝫ non debeat omitti sine causa. Ex causa autem sic: puta siquis esset excommunicatus secrete. Nam per dictam solennitatem nō dꝫ peccatum secretum deduci in publicuꝫ contra id quod precipitur in. c. omnis. extra de pen. ⁊ remis. Item quando prelatus viderit dictam solennitatez non seruare expedire ad proximi salutem. Unde ſꝫ Thomam ⁊ Al. in sum. eo. titu. q. 112. etiam inuitus ab excōicatiōe pōt absolui: ⁊ quādoq̄ manēte ꝯtumacia pōt aliqs discrete excōicationē iuste latā remittere si viderit saluti eius expedire tn cuius medicinam excōicatio lata ē. Itē iusta cā potest eē ifirmitas tñ q̄ multa ex ꝑdictis seruari non possent

tū etiā q; saluti infirmi posset qñq; magis expedire dictā solēnitatē nō seruari: tunc eni nō deberet seruari nisi aliquo casu particulari ius aliud exprimat: sicut p3 in ꝓcessu curie: de quo. s. Quintū est q; absoluto si sint mandata iusta ⁊ rōnabilia: alis posset appellare: ar. eē de pac. c. fi. ⁊ de app. vt ō bitus. ⁊ nōt in dicta. q. 103. Precipue aūt inungendū est excōicato a canone vt decetero nō faciat illud ꝓpter qō fuit excōicatione ligatus. i. ꝛ illū canonē nisi in casibus a iure ꝓcessis: eē eo. ex tenore. Et sigs fuit ꝓpter spāle impedimentū absolut⁹ iungetur ei q; illo cessante sine negligentia se repñtet ei a quo fuerit absolucēdus mādatū eius sup his ꝓ quibus excōicatus fuerit humiliter recepturus ⁊ satisfacturus ꝓut iustitia suadebit: eē de sen. excōi. eos. li. 6. ⁊ notāt in sum. li. 3. ti. 33. q. 15. Jtē defūct⁹ in excōicatiōe si in eo apparuerint signa penitētie potūt etiā post mortē absolui ab eo vel de eius auctoritate a quo fuerat in vita absolucēdus: eē eo. c. a nobis. 2. Et si de facto fuerit in cimiterio sepultus nō exhumabit: sed si alibi sit sepultus exhumabit ⁊ postea absolu et: vt dicit glo. in dicto c. a nobis. ⁊ demū in cimiterio sepelietur. Poterūt ēt ossa ⁊ corpus si sunt sup terrā vel sepulchū si sint in sepulchro ꝓberari: sicut fit circa viuos ⁊ absolucē cū oīomb⁹ sicut viuens: dicto. c. a nobis. ad fi. ⁊ notatur in sū. eo. ti. q. 121. Quo vō ad formam absolutiōis cōem vz qualiter sacerdos dz absoluere cōiter sibi ꝓfitentes: aduertēdū fm Al. ⁊ in sū. li. 3. ti. 33. q. 89. q; dz dici sōmō indicatiuo ꝓpter sacri certitudinem. Precedēs aūt depcatio ē de bñ esse ⁊ nō de esse sacri. Dñi cōiter dī sic: dñs te absoluat: ⁊ ego te absoluo a pctis tuis i no. pa. ⁊ fi. ⁊ spi. san. amen. Tho. ēt pcordat. Dicit enī q; ō suba forme ē: Ego te absoluo sed ꝑmittit ozo: Misereat tui oipotens deus ⁊c. ne effectus sacri impediatur ex parte penitentis. Jtē q: sacerdos nō ꝓpria auctoritate absolut: sz q̄si minister: ꝓuenient aliq apponit qō pīnet ad ꝑmā auctez. s. dei vt dicat: Ego te absoluo in no. pa. ⁊ fi. ⁊ spi. san. Amen. vel p vtutē passionis xpi vel auctoritate dei. Quia tū hoc nō est determinatū ex verbis xpi sicut in baptismo talis appositio relinquit arbitrio sacerdotis. Jtē fm Tho, ⁊ in sū, eo. ti, q. 90, ipositio manuū sacerdotis nō requirit in sacro pnie q: nō ordinat ad ꝓsequendā aliquā gfe excellētiā: sz magis ad remissionē pecatoz. Dñi magis in hoc sacro ꝓpteret crucis signatio in signū q; p signū crucis xpi remittunt pctā: ⁊ tū nō est de necessitate sacri: hec ille. Jtē fm Tho. in q̄dam qōne ō quolibz. ⁊ in sū. li. 3. ti. 34. q. 110. laudabiliter in pfessione a sacerdote adijcit: Quicqd boni feceris sit tibi in remissionē pctō rū: q; opus qō sit ex iniunctiōe sacerdotis dupliciter valet penitēti: vz ex vi operis: ⁊ clauiū: ⁊ magis valet ad expiādū pctā q̄z si ex ꝓpio motu idē opus hō faceret. Et eadē rōne Ray. ⁊ Hosti. dicūt vt ponitur eo. ti. q. 108. q; caute ⁊ discrete sacerdos ꝓ iniuncta penitentiā dicit penitenti q; oīa bona q̄ fecerit ⁊ oīa mala q̄ sustinuerit: ei ꝓficiant ad salutē: ⁊ ꝓ pnia hec oīa iniungat. Dia ergo ꝑdicta sunt de bñ esse: ⁊ de suba est: Ego te absoluo: nō forma vel ordo vbor: cū nulla scripta vel de certo sit statuta fm vbor effectus: vt ex ꝑdicti colligi pōt. Jtē ad hec vba absoluo te dz ad dī illud sup quo absolutio determinat: vz ab hac excōicatione maiori vl minori: ab vna: vel a pluribus: fm ptātem absolutentis: ⁊ fm q; ei fm deum visum fuerit expedire. Sz tutius ē in cōi absolutione nō exprimere nisi de minori. Nam incauta absolutio a maiori excōicatiōe pōt aliquod periculosum inducere: vt in cle. religiosi. de pūlegijs. Post absolutionē ab excōicatiōe pōt absoluens si ptātez habeat ⁊ ei videbit expedire dicē: Et dispēso tecū sup hac vel sup his irregularitatib⁹ ⁊c. ⁊ dicēs Jterū absoluo te ab hoc pctō vel his peccatis: seu ab oībus pctis tuis: fm limites sue ptātis ⁊ fm q; necessitas requisierit. Forma igit absolutiōis cōis pōt eē. j. scripta vel equipolles: Misereat tui oipotēs deus: ⁊ dimissis oībus peccatis tuis pducat te ad vitā eternā. amē. Jndulgentiaz ⁊ absolutionē oīum peccatoz tuoz tribuat tibi oipotens ⁊ misericors dñs. amē. Dñs noster Jesus xps p suā pissimā misericordiā ⁊ sanctissimā passionem te absoluat: ⁊ ego auctoritate ipsius qua fungor: inquātū possū ⁊ debeo absoluo te ab omni vinculo excōicationis minoris si teneris: ⁊ restituo te sanctis sacris ecclesie si indigeas. Jtez absoluo te ab oībus pctis tuis con

ssus ⁊ oblitis: mortalibus ⁊ venialibus: ⁊ circunstantijs eor quocunq; ⁊ qualiter cũq; offendisti deũ creatorẽ tuum aiam tuam: ⁊ pximũ tuum. Dia bona q̃ fecisti ⁊ facies ⁊ aduersa q̃ sustinuisti ⁊ sustinebis sint tibi in pniam ⁊ remissionẽ pctor⁊ tuor ⁊ in augmentũ gratie diuine: in noie p⁹is ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen.

Xor. Utrũ vir possit irritare vota vxoris: hẽs. ſ. votũ 3. §. primo p totũ3. Utrũ vxor possit facẽ elemosynã sine licentia viri. ſ. elemosyna. 2. §. 3.

Utrũ vxor in 2° mrimonio possit ꝺ reh⁹ cõibus ꝓuidere filijs ex ꝓmo mrimonio. ꝛ. ꝑm Guil. Si filij ꝓdicti nõ habent aliquã actionẽ ꝓtra matrẽ: nõ pot illa ꝓtra phibitionẽ mariti aliquid eis dare. Sed si habent actionẽ ꝓtra matrẽ: vt q⁹ obligata est eos alere cum sint impuberes: vel quia ambo conuiges possident bona illor: vel ex alia iusta cã: maritus quidꝫ tenet eos alere: q⁹ mater cũ suis oneribus ad maritũ3 transiuit: ꝑm aliquor ꝓsuetudinẽ. Sꝫ tñ q⁹ marit⁹ hꝫ admnistrationẽ: vxor cõtra illi⁹ phibitionẽ ñ ꝺ3 eos alere nisi i extrema necessitate. Pot tñ ꝓcurare q⁹ maritus ad hoc p iudicẽ ꝓpellat. A Jdẽ in sum. li. 2. ti. 8. q. 29. vbi ⁊ addũr ꝑm eũ. B Guil. Si aũt filij nullã habent actionem ꝓtra matrẽ: nõ tenet marit⁹: nec illa ꝺ3 cõtra phibitionẽ ei⁹ aliqd eis dare. Forma re tñ pot in dubio sibi largã ꝓscientiã. hec ibi. Et hoc de rebus cõibus vbi est ꝓsuetudo q⁹ maritus hẽat illor admnistrationẽ⁊ ⁊ nõ vxor: vbi vo nõ est talis consuetudo posset vxor sicut ⁊ maritus: cũ in re cõi gliget habeat ius equale. ff. p socio p to. De rebus vero mariti clarũ est q⁹ nõ pot dare ꝓtra eius voluntatẽ nisi in extrema necessitate: aliter cõmutteret furta: vt. ſ. furtũ in ꝓncipio. B

Quid si vxor habẽs virũ ꝓdigum celat aliquid de rebus cõibus cuꝫ viro. ꝛ. ꝑm Guil. Si bona fide hoc faciat vt sibi ⁊ viro loco ⁊ tpe ꝓuideat q eas male ꝓsumeret nõ peccat nec tenet obedire viro si ꝓhibeat: aut sibi tradi petat: cũ in tradẽdo immoraret eum ad pctũ. A Jdem in sum eo. ti. q. 30. B

Utrũ vxor teneat seq vꝫ quocũq; ire velit. ꝛ. ꝑm Guil. vir tunc tenet vxorẽ sequi q̃ ex necessaria cã abest. hꝫ vxor tenet seq virũ ex quacũq; cã recedat. ſ. domicilium transferẽs: nisi vellet eã trahere ad pctũ: ex de dnor. que sunt. Secus tñ si cẽt vagabũdus. 34. q. 2. sigs necessitate. Jdẽ Ber. ⁊ Hosti. Et addit Hosti. q⁹ in voto vltramarino vxor pot sequi virũ vel remanere si voluerit: sicut etiã in oi itinere volũtatis cum ꝓposito reuertẽdi. Sed vbi trãsfert domicilũ ꝓcise tenet euꝫ seq. 13. q. 2. vnaqueq;. Et facit ad hoc. ſ. votum. 3. §. pelit. ⁊ se. A Jdẽ in sũ. li. 2. ti. 2. q. 51. Et addit ꝑm Hosti. q⁹ si aliqua mulier hoc pacto vel ꝓditione vel mõ deb⁹ alicui in vxorẽ q⁹ semp insimul debeãt morari ⁊ in certo loco forte in domo amicor ipsius mulieris pactũ seruandũ est. In traditiõe. n. rei siue pot ꝙlibet qõ vult pactũ apponere nec est ꝓtra legem: imo ponus ꝑm legẽ: q⁹ simul morari ꝺẽt. 4. q. 3. sigs necessitate. Et sic dico pactum seruandũ: nisi aliqua necessitas supueniat q̃ ipedirẽt nõ posset marit⁹ cõmode remanẽ: puta ꝓpter inimicitias capitales: infirmitatẽ actis: vel aliud sile: qõ arbitrio iudicis cõmitto. tũc. n. vxor sequi virũ ne adulteriũ cõmittat: q⁹ tũc ꝓtra legẽ inciperet esse: ar. 13. q. 2. vnaqueq;. Itẽ aduertendũ q⁹ glo. in dicto. c. vnaqueq;. dicit q⁹ vxor nõ tenet seq virũ vagabundũ nisi sciẽs eũ talẽ esse cum eo ꝓtraxerit: q⁹ tunc tenet. Qõ ĩtelligendũ est quãdo vagat ex aliqua honesta cã: ⁊ non alis: vt sentit glo. in dicto. c. §igs necessitate q⁹ cũ vagans peccaret nõ esset ei in petõ ꝓsentiendũ. 22. q. 2. faciat. Et bene facit. ff. de opi. li. l. qõ nũ. vbi ꝓz q⁹ libertus nõ tenet sequi patronũ vagabundũ ad pstãdũ ei opas. B. Utꝫ liceat viro occidere adulterã: hꝫ. ſ. ipedimentum. 8. §. p°. ⁊ fi. ⁊. ſ. ex. §. 6. ỽ. 4.

Utꝫ magis peccet occidẽs vxorẽ ꝙ matrẽ. ꝛ. ꝑm Pe. in. 4. Simplr maius pctũ est occidere matrẽ ꝙ vxorẽ: q⁹ magis repugnat nãe: sed tñ quo ad aliqd maior pena ponit occidenti vxorẽ: eo q⁹ maior est ꝓuitas ad eius occisionẽ. Jdẽ notatur. 33. q. 2. admonere. A. in glo. sup ỽbo existimes. Et idẽ notat i sũ. li. 4. ti. 9. q. 10. B Quid si vir q̃ petit vxorẽ ẽ suspect⁹ q⁹ velit eã occidere: vide. ſ. matrimoniũ. 9. § 2. ⁊ fi. De redditiõe debiti quere. ſ. debitũ ꝓiugale. Itẽ de matrimonio q̃re. ſ. matri

moniũ: cũ adiũctis. Itẽ de ipedimẽto ma
monij q̃re. s̃. ipediũtũ cũ suis additõib⁹

Pũs xp̃ian⁹. De fide xp̃iana vide supra fides. Quõ xp̃ianus se debeat hr̃e erga iudeos: supra iudeus p̃mo. §. 2. Et quõ erga saracenos: supra saracenus. Qd̃ xp̃s idem q de virgine natus ⁊ ꝓ nobis passus est in sacramẽto eucharistie ꝯtinet: supra eucharistia p̃mo. §. 5. An nomie xp̃i possit fieri baptismus supra baptismus p̃mo. §. 2.

Pocrisis vtrũ sit peccatũ mortale. R̃n. s̃m Tho. scd̃a scd̃e. q. cxi. Si ypocrita dicet ille cuius itentio fert ad duo. s. q̃ nõ curet sanctitatem hr̃e: sed solũ sanctus apparere: sicut ꝯsueuit accipi in scriptura sacra: sic manifestũ est q̃ peccatũ mortale ẽ. Nullus eni totaliter p̃uatur sãctitate nisi ꝑ peccatũ mortale. Si aũt dr̃ ypocrita ille q̃ itendit sil̃are sanctitatẽ a qua deficit ꝑ peccatũ mortale: nõ semꝑ illa sil̃atio est ei peccatũ mortale: qd̃ discernendũ est ex fine: q̃ s. si repugnat charitati dei vel ꝓximi erit pctm̃ mortale: puta cũ sil̃at scitatem vt falsam doctrinã disseminet: vel vt adipiscat ecclesiasticã dignitatẽ indignus vel q̃cũq̃ alia bona tꝑalia in q̃bus finẽ ꝯstituit. Si v̄o finis intentus non repugnat charitati erit peccatũ veniale: puta cũ aliquis in ip̃a fictione delectat: de quo ph̃s dicit. 4. ethicoꝝ q̃ magis vr̃ van⁹ q̃ malus. A Cõ. Guil. ⁊ addit dicẽs: q̃ cũ aliq̃s sil̃at sanctitatez quã nõ hz vt aliq̃d ei det ꝓpter hoc sic̃ illi d̃ q̃b⁹ dr̃ Matth̃. 23. Ve vob̃ scribe ⁊ pharisei q comedit domos viduaꝝ ⁊c̃. pctm̃ mortale est: q̃ rapit qd̃ debet scõ: q̃ qd̃ datur ei datur in noie iusti. Item qñ talem sil̃ationem facit ex insaciabili auaritia Si aũt aliq̃s ꝓ sua necessitate sil̃at ampliorem indigentiã q̃ hẽat: nõ est pctm̃ mortale: sicut faciunt illi q cõiter trutãni vocãt De his enim dicit Chryso⁹ q̃ talis sil̃atio potius est culpa diuitũ q̃ sit culpa pauperũ qui ex sua indigentia ad hoc ꝯpellunt. B Contingit tñ qñq̃ q̃ aliq̃s sil̃at ꝑfectõnẽ sanctitatis q̃ nõ est de necessitate salutis Et tal sil̃atio nõ sẽꝑ ẽ cũ pctõ mortali. Et vide. s̃. sil̃a⁹. A. Et ibi pz q̃ quandoq̃ est sine peccato. B

Ronia Vide supra in littera. J.

Strio Vide supra in littera. H.

Elus quid est. R̃n. s̃m Tho. scd̃a scd̃e. q. 36. Zelus dr̃ ꝓprie qñ aliquis tristat de bono alterius non ex eo q̃ ille hz: sed ex eo q̃ sibi dest bonũ qd̃ ille hz: vt dicit ph̃s. 2. ethicoꝝ. Et si iste zelus sit circa bona honesta laudabilis est: s̃m illud. i. Cor. 14. Emulamini spũalia. Si aũt de bonis tẽporalibus. s. q̃ homo tristet q̃ tẽporalia desunt põt esse cũ pctõ: sicut pz supra auaritia. §. p̃mo. Si v̄o aliq̃s doleret de bono alteri⁹ inquantũ alter excedit ipsũ in bonis: tunc est inuidia: vt dictũ est supra inuidia. §. 2. A Zelus etiã capit ꝓ feruore seu cõmotione diuine charitatis: p̃s. 68. Zelus domus tue comedit me. Et hic zelus me fratrem Nicolaum de ausmo ordinis minoꝝ idignum ꝓ aliquali simplicioꝝ subsidio ad huius supplementi ꝯpilationẽ cõmouit: qd̃ fauente dño nostro Jesu xp̃o excepta tabula capituloꝝ ⁊ abbreuiaturaꝝ ⁊ ꝛicarum expletum est apud nostrũ locum prope Mediolanũ sancte Marie de angelis nuncupatum ⁊ vulgariter sancti angeli. M. CCCC. XLiij. Nouembris. 28. die sabbati ꝓximi ante aduentum hora quasi sexta. Et oĩa q̃ in eo ac ceteris opusculis ꝑ me ꝯpilatis cõpilãdis ve incaute seu minus perite posita ꝯtinent: peritoꝝ ⁊ p̃serti sacrosancte ecclesie submitto correctioni.

Laus Deo.

Incipit tabula capitulorum huius libri.

Et primo de littera. A.

Abbas

Abbatissa
Absolutio primo cõiter
Absolutio 2° penitentiũ clericos
Absolutio 3° regularium
Absolutio 4° quo ad satisfactionem
Absolutio 5° quo ad modum
Absolutio 6° a peccato
Acceptilatio
Acceptio personarum
Acidia
Accõmodatio. ℟. cõmodatum
Accusare
Accusatus
Aduratio
Adoptio
Adulatio
Adulterium
Aduocatus
Affinitas. ℟. impedimentum. 14°.
Alchimia. ℟. emptio
Allea. ℟. ludus alee
Alienatio
Altare
Ambitio
Angaria
Appellatio
Apostasia primo in generali
Apostasia 2° a fide
Apostasia 3° inobedientie
Apostasia 4° a clericatu
Apostasia 5° a religione
Aqua benedicta
Arbiter
Archidiaconus
Archiepiscopus
Arra
Arrogatio. ℟. adoptio
Ars notoria. ℟. sortilegium 2°. §. primo.
Assasinus
Astutia
Auaritia

Baptismus

Baptismus 1° quo ad substantiam et formam
Baptismus 2° quo ad materiam
Baptismus 3° quo ad ministrum
Baptismus 4° quo ad suscipientes
Baptismus 5° quo ad tempora
Baptismus 6° quo ad ritum
Baptismus 7° quo ad effectus
Bellum primo cõiter
Bellum. 2. quo ad clericos
Bellum. 3. quo ecclesias inuoluit
Benedictio
Beneficium primo cõiter
Beneficius. 2. quo ad fructus
Beneficius. 3. qñ iniuste tenetur
Bigamia
Blasphemia

Abella

℟. pedagium.
Item tallia
Calix
Calũniari. ℟. accusare. §. 4.
Canonica portio. ℟. sepultura. 3.
Canizatio
Canonicus
Character. ℟. ordo. 3.
Carcer
Caritas
Casus episcopales. ℟. professor primo
Cathecismus
Cautio
Cecitas mentis
Censura ecclesiastica
Cessatio a diuinis
Cimiterium
Clauis
Clericus primo cõiter
Clericus. 2. ab actibus secularibus remotus
Clericus. 3. quo ad cohabitionẽ mulierũ
Clericus. 4. quo ad tẽporalia
Coadiutor. ℟. vitiatus corpore. §. fi.
Cognatio
Cõmenda ecclesie. ℟. beneficiũ primo.
Cõmittere vices suas. ℟. delegare. Item
Cõmodatum
(vicarius
Cõpaternitas. ℟. impedimentum. 6.
Cõicare. ℟. j. eucharistia. 7. j. missa.
Concussio
Condẽnatus. ℟. accusatus
Conditio
Confessio sacramentalis primo cõiter
Confessio. 2. qualiter teneamur ad eam
Confessio. 3. cui confitendum
Confessionis celatio
Cõfessor primo quos et a quib⁹ possit absolui
Confessor. 2. quid habeat agere
Confirmatio electorum

Confirmatio sacramenti
Consanguinitas. ℞. impedimentum. 5°.
Conscientia
Consecratio p̄mo ep̄oꝝ: ⁊ supra
Cōsecratio 2° ecclie: vel recōciliatio
Cōsecratio. 3. altaris
Consecratio. 4. cimiterij
Cōsecratio. 5. vestiū ⁊ huiusmodi
Cōsecratio v̄ginū. ℞. v̄ginū consecratio
Conseruator
Constitutio. ℞. lex
Consuetudo
Contentio
Contractus
Contritio
Contumacia
Contumelia
Chorea
Correctio p̄mo. s. punitio iusticie
Correctio. 2. s. fraterna
Corpora sanctoꝝ. ℞. reliquie
Corporale
Corpore vitiat⁹. ℞. vitiatus corpore
Corp⁹ xp̄i. ℞. cōicar. Itē eucharistia. Itē (missa
Crimen
Chrisma. ℞. oleum sanctum
Cruce signat⁹. ℞. indulgētia. §. plt. ⁊ fi.
Cupidus. ℞. ordinandus. §. xj.
Curialis. ℞. ordinandus. §. 15.
Curiositas

Amnificatus

℞. bellum p̄mo. §. 4.
Item depositum. §. fi.
Debitum coniugale
Decanus. ℞. archidiaconus
Decime p̄mo cōiter
Decime. 2. a quibus dari nō debent
Decime. 3. cui
Decime. 4. de quibus
Decime. 5. quo ad laicos
Defūct⁹. ℞. suffragiū. Itē mortuus. Item
Degradatio (purgatoriū. Itē sepultura
Delectatio
Delegare
Denunciatio
Depositum
Derisio
Desperatio
Detractio
Diaconus
Dignitas
Discere
Disciplina
Discordia
Dispensatio
Diuinatio. ℞. sortilegium p̄mo
Diuortium
Doctor vel docere. ℞. magister. Itē dis cē
Dolus
Domicilium
Dominica dies
Dominus tēporalis
Donatio p̄mo inter viuos
Donatio. 2. causa mortis
Donatio. 3. ꝓpter nuptias
Dos
Dubia
Duellum

Brietas

Ecclesia p̄mo cōiter
Eccl̄ia. 2. parochialis
Electio p̄mo cōiter
Electio. 2. per cōpromissum
Elemosyna p̄mo cōiter
Elemosyna. 2. quis potest facere eam
Emphiteosis
Emptio ⁊ vēditio
Emunitas ecclesie
Emunitas confugientium ad ecclesiam
Enormia
Episcopus
Equitas. ℞. ius
Eucharistia p̄mo cōiter: ⁊ de eius forma
Eucharistia. 2. quo ad mām
Eucharistia. 3. quo ad sacerdotez ⁊ missā
Eucharistia. 4. quo ad effectum
Exactio. ℞. dn̄s. Itē tallia. Itez pedagiuz
Excōicator
Excōicatio p̄mo cōiter
Excōicatio. 2. de ꝑcutientibus clericos
Excōicatio. 3. de falsarijs
Excōicatio. 4. de icēdiarijs ⁊ d̄ effractiorē
Excōicatio. 5. de statuētib⁹ ꝯ eccl̄iaz (bus
Excōicatio. 6. de participantibus
Excōicatio. 7. de minori
Excōicationis absolutō. ℞. absolutō
Excusatio. ℞. pena p̄mo. §. 3.
Exemptus
Exorcismus. ℞. cathecismus
Expositus
Extrema vnctio. ℞. vnctio extrema

Alsum

Familia
Femina
Ferie siue festum
Feudum
Fides
Filius
Flagella. ꝛc. satisfactio. §. 7. itē pena p°. § 5.
Fornicatio
Fraus
Frigiditas. ꝛc. impedimentū. 15.
Fun°. ꝛc. sepultura p°. §. 7. 7. 8. Itē restitu
Furtum (tio 2°. §. 5°.

Loria uana

Gradus ꝓsanguinitatis. ꝛc. ipe-
Guerra. ꝛc. bellum (dimētū. 5°.
Gula

Abitus

ꝛc. clericus p°. §. 2°.
Itē apostasia 4°. §.
Hebetudo (p°. 7 fi.
Hereditas
Heremita
Hereticus primo cōiter
Hereticus. 2. per librum sextum
Hereticus. 3. per clementinas
Hermaphroditus
Hyronia quere in littera. J.
Histrio
Homicidiū primo cōiter
Homicidiū. 2. consilio vel mándato
Homicidiū. 3. de casuali
Homicidiū. 4. quo ad penā 7 irregularita
Homicidiū. 5. de seipso (tē
Hore canonice
Hospitalitas
Humilitas

Actantia

Jeiunium
Ignorantia
Illegitimus
Illicite acqsitū. ꝛc. elyna p°. §. fi. 7 restō p°.
Immunitas. ꝛc. emunitas (§. antepli
Impedimentum matrimonij primo cōiter
Impedim[illegible]m. 2. de errore persone
Impedi[illegible]ntū. 3. de errore conditionis
Impedimentum. 4. de voto
Impedimētū. 5. de cognatione carnali
Impedimentū. 6. de cognatione spūali
Impedimentum. 7. de cognatione legali
Impedimentum. 8. de crimine
Impedimentū. 9. de dispari cultu
Impedimentū. 10. de violētia siue metu
Impedimentum. 11. ordinis
Impedimentū. 12. ligationis
Impedimētū. 13. publice honestat⁹ iusticie
Impedimentū. 14. affinitatis
Impedimentū. 15. de impotentia coeundi
Impedimentum. 16. de interdicto ecclesie
Impedimentum. 17. feriarum
Impubes
Incantatio. ꝛc. sortilegium. 2. §. 5. 7. 6.
Incendiarius
Incerto ꝛ restitutio. ꝛc. restitutio. 6.
Incestus. ꝛc. luxuria
Indulgentia
Infamis
Infidelis
Ingratitudo
Iniuria
Iniusticia
Inobedientia
Inquisitio
Institutio
Interdictum primo cōmuniter
Interdictum. 2. s. specialiter
Interdictum. 3. s. in aliquam ecclesiā
Interdictum. 4. quid prohibetur
Interdictum. 5. de relaxatione
Intestatus. ꝛc. successio
Intimiditas. ꝛc. timor. §. fi.
Inuenta
Inuidia
Ypocrisis. ꝛc. sil'atio. Item ypocrisis
Ira
Irregularitas primo. s. homicidarū
Irregularitas. 2. quando ministrat
Ironia
Istrio. ꝛc. hystrio
Iudens primo cōiter
Iudeus. 2. quo ad seruos
Iudeus. 3. de cōuersione
Iudicare
Iudex p° cōiter
Iudex. 2. s. ecclesiasticus
Iudicium
Iurare
Iuramentum primo cōiter
Iuramētum. 2. s. vniuersitatis
Iurisditio
Ius
Justificatio

Aracter

karitas similia. ꝛc
in littera. c.

Atra

Legare
Legatus
Legitim⁹
Legitima
Leprosus
Lex ꝛ constitutio
Libellarius cõtractus. ℔. emphiteosis
Libellus famosus
Libertus
Littere
Lingium
Locatio ꝛ ꝓductio
Ludus ꝛ iocus
Ludus alee
Luxuria

Agister primo cõmuniter

Mgr. 2. s. cẽtũ ad licetiã docendi
Maioritas
Maior pars
Maledictio
Malefactor. ℔. accusatus
Maleficium
Manumissio
Matrimonium ṕmo cõiter
Matrimonium. 2. qui possiunt contrahere
Matrimonius. 3. quomodo contrahitur
Matrimonium. 4. s. contra intentionem
Matrimonium. 5. sub condicione
Matrimonium. 6. quo ad debitum
Matrimonũ. 7. s. accusatũ pp impedimẽtũ
Matrimonũ. 8. s. accusatũ pp adulteriũ
Matrimonium. 9. s. quãdo petit coniunx
Medicus vel chirurgicus
Mendacium
Mercator
Meretrix
Meritum
Metus
Milina
Miserabilis persona
Missa
Mollities
Monachus
Monialis
Mortuus
Mulier
Multitudo. ℔. correctio ṕmo. §. §.
Munus
Mutilare
Mutuum

Aufragus

Negligentia
Negociatio
Neophitus
Notorium
Nouitius
Nuptie

Bedientia p°. cõmuniter

Obedientia. 2. laicorum
Obedientia. 3. clericor
Obedientia. 4. religiosor
Oblatio
Obligatio
Obligatus ad ratiocinia
Occulta. ℔. correctio. 2. Item revelatio
Odium
Officium ecclesie. ℔. missa. Item hore
Oleum sanctum siue chrisma
Opinio Oratio
Oratorium
Ordo ṕmo cõiter
Ordo. 2. quo ad ritũ
Ordo. 3. quo ad characterẽ
Ordinandus
Ordinator sine ordinãs
Ordinatus ṕmo cõiter
Ordinatus. 2. p saltum
Ordinatus. 3. negative
Ordinatio ꝓiugator
Ornatus

Actum

Palla
Pallius
Papa
Paraferna
Parentes
Paricida
Parochianus
Paterfamilias
Patientia
Patriarcha
Patronus
Peccatũ ṕmo cõiter
Peccatũ. 2. s. mortale
Peccatũ. 3. s. venale
Peculium
Pedagium ꝛ guidagium
Pena ṕmo, s. iudicialis: aut divina

Pena.2.s.que ꝓuenit leso
Penitentia ꝑmo cõiter
Penitentia.2.quã iponit sacerdos
Penitentia.3.solẽnis ⁊ publica
Penitentia.4.ipedita vel falsa
Percutere: siue verberare
Peregrinus ꝑmo cõiter
Peregrinus.2.quantũ ad clericos
Periurium
Permutatio
Perplexitas
Personatus.ꝛ.dignitas
Pertinacia
Pignus
Pirata
Placere.ꝛ.adulatio
Pollutio
Populus
Portio canonica
Postulatio
Prebenda
Preceptũ.ꝛ.obedientia
Predicator
Predo
Prelatus
Presbyter.ꝛ.sacerdos: confessor: confessio: eucharistia: missa.
Prescriptio
Presumptio
Primaꝯ.ꝛ.patriarcha
Primitie
Princeps.ꝛ.papa. Item dominus
Priuilegium
Probatio
Professio.ꝛ.nouitius. Item religio.4.
Promissio
Prudentia carnis
Pubes.ꝛ.impubes
Publice honestatis iusticia.ꝛ.impedimentum.13.
Pudicicia
Punitio.ꝛ.correctio ꝑmo. Item disciplina. Item pena
Purgatio
Purgatorium
Purificatio
Pusillanimitas

Uarta Questiuarij

Aptor primo s.rerũ

Raptor.2.s.personarum
Rõcinijs obligati.ꝛ.obligat⁹ ad rõcinia
Rõciliatio ecclie.ꝛ.ꝯsecratio.2.⁊.3.
Religio ꝑmo cõiter
Religio.2.quo ad igressum
Religio.3.quo ad votum ingrediendi
Religio.4.quo ad ꝓfessionem
Religio.5.quo ad transitum ad aliam
Reliquie ⁊ corpora sanctoꝝ
Renunciatio ꝑmo cõiter
Renunciatio.2.qualiter fit
Renunciatio.3.quis põt renunciare
Renunciatio.4.que possunt renunciari
Represalie
Residentia clericoꝝ
Res inter alios acta.ꝛ.snia.§.9.⁊.10.
Restitutio ꝑmo cõiter
Restitutio.2.qñ quis nõ est soluendo
Restitutio.3.quantum ad fautores
Restitutio.4.quantũ ad ementes
Restitutio.5.quantum ad edentes
Restitutio.6.s.incertorum
Restitutio.7.quo ad eius regularia
Restitutio.8.quo ad sblatõez obligatõis
Resuscitatus
Reuelatio
Rigor.ꝛ.ius
Rixa

Acerdos

Sacramentum
Sacrilegium
Sagittarius
Sanctoꝝ corpora.ꝛ.reliquie
Saracenus
Satisfactio
Scandalum
Scientia ⁊ studium clericorum
Scisma
Secretorum reuelatio.ꝛ.reuelatio
Seditio
Sententia
Sepultura ꝑmo cõiter
Sepultura.2.quo ad electionem
Sepultura.3.quo ad canonicã portionẽ
Sepultura.4.quando ꝓhibetur
Seruus ꝑmo cõiter
Seruus.2.quantum ad ordinationem
Seruus.3.quantum ad matrimoniũ
Simonia ꝑmo cõiter
Simonia.2.quo ad ordines
Simonia.3.quo ad beneficia
Simonia.4.quo ad fructus
Simonia.5.circa funera
Simonia.6.quo ad religionem
Simonia.7.de pena ⁊ dispensatione

Simulatio
Sobrietas
Societas ꝑmo. ſ. pecunie ⁊ operarum
Societas. 2. ſ. reſpectu quarundam mate rie queſtionum
Sodomia
Sollicitudo
Sortilegium ꝑmo. ſ. diuinatio
Sortilegium. 2. ſ. ſuperſtitio
Spectacula. ꝛ. ludus ⁊ loc⁹. Itē chorea
Sponſalia
Stipulatio
Studium clericorum
Stulticia
Stuprum. ꝛ. fornicatio
Subarratio. ꝛ. arra
Subdelegare
Subſtituo. ꝛ. teſtamentum ⁊c⁹.
Succeſſio ab inteſtato
Suffragium defunctorum
Superbia
Suſpenſus
Suſurratio

Abellid

Tallia
Tẽperantia. ꝛ. ſobrietas. Itē ebrietas
Teſtamentum ꝑmo cõuer
Teſtamentum. 2. quantum ad inſtitutionem heredis
Teſtamentum. 3. quantū ad executionem
Teſtis ꝑmo quis non pōt eſſe
Teſtis. 2. de numero
Teſtis. 3. quo ad actum teſtificandi
Timor
Torneamentum
Tranſactio
Tranſitus ſiue tranſlatio
Treuga
Tutela
Turpe lucrū. ꝛ. elemoſyna ꝑmo. §. fi.

Ana gloria

ꝛ. gloria vana
Vaſallus. ꝛ. feudum
Velatio virginū. ꝛ. virginū ꝟſecratio
Venatio
Venditio
Veneficiū. ꝛ. maleficium. Itē ſortilegiū
Veniale peccatum. ꝛ. peccatum. 3.
Verberatio. ꝛ. percutere
Veſtis
Vicarius
Vidua
Vindicatio
Virginitas
Virginum conſecratio
Vis ⁊ metus
Viſitatio
Vitium
Vitiatus corpore
Vnctio extrema
Voluntas
Votum ꝑmo cõiter
Votum. 2. quis poteſt vouere
Votum. 3. de voto coniugum in cõmuni
Votū. 4. de voto coniugū circa religionē
Votum. 5. quo ad cõmutationem
Votum. 6. qō ſoluitur per religionē
Vſura ꝑmo cõiter
Vſura. 2. circa animalia
Vſura. 3. in emptionibus
Vſura. 4. de vſurarijs manifeſtis
Vſura. 5. de ſeruitoribus fautoribus ⁊ familia vſurarij
Vſura. 6. de reſtitutione vſurarū
Vſus clauium ꝑmo quo ad ſupplementū excõicationum iuris
Vſus clauiū. 2. quo ad formā abſolutiōis
Vxor

Pūs

Pocriſis

Pronia. ꝛ. in littera. P.
Pſtrio. ꝛ. ſ. in littera. M.

Elus

Tabula abbreuiaturarum.

Ac. Accurſius
Al. Albertus
Ala. Alanus
Albr. Albricus
An. Antonius de butrio
An. Angelus de puſio
Auctē. Auctentica
Ar. Argumentum vel argumento
Archi. Archidiaconus
Aſſ. Aço
Ber. Bernardus gloſator decretaliū
Bar. Bartolus
Bal. Baldus
Bartho. Bartholomeus gloſator ō creti
C. Codice
c. capitulū, ſeu caplo, vel capituli, vel cēs

Cy. Cynus
Con. Confessoꝝ: vel ꝯcordat: vel ꝯcordāt
Conse. consecratione
Dy. Dynus
Dis. distinctione
Eo. eodē titulo: vel capitulo: vel. §.
Ea. eadem lege: seu distinctione: seu causa vel questione
Ex̄. extra decretum: in decretalibus
ff. digestis
fi. finali: vel in fine
Glo. Glosa
Goff. Goffredus
Her. Hermanus
Hosti. Hostiensis
Hug. Hugolinus
i. p̄ma: vel. i. idest
j. infra
Insti. Instituta
Inno. Innocentius
Ja. de are. Jacobus de arena
Jo. Johannes glosator decreti
Jo. an. Johannes andree
Ja. Jacobus de beluiso: vel de Rauēna
l. lege
Li. libro
Lau. Laurentius
Nō. nota: vel notat: seu notatur
Op. opinio
Pe. petrus
pli. penultimo
Pla. Placentinus
q. questione
Ray. Raymundus
R. rn̄deo: vel responsio: vel require
s. scilicet
se. sequenti: vel sequentibus
s̄. supra
Sū. sūma ⁊ in dubio intellige de summa (confessorum
Tancre. Tancredus
Ti. titulus: vel titulo
Tho. Thomas
Ul. Uldricus
Guil. Gulielmus. s. glosator Ray. aliter Guilielmus
Guil. duran. Guilielmus duranti
Uin. Uinceutius
§. paragrapho: seu paragraphus: vel paragraphi: seu paragraphis

Sunt ⁊ alie abbreuiature que vt discernātur hic inferius subrogabuntur

Rubrice iuris ciuilis ⁊ canonici: ⁊ primo rubrice. ffoꝝ. ⁊ p̄mo. ff. veteris

Doptionibus
4 Alienatōe iudicij mutādi cā fca
9 Ad legem aquiliam
10 Ad exhibendum
xi Aleatoribus
14 Ad legem rhodiam de iactu
14 Ad senatusconsultū macedonianum
16 Ad velleianum
19 Actionibus empti ⁊ venditi
1 Onstitutionibus p̄ncipum
3 Calumniatoribus
4 Capitis diminutione
8 Cōmunia prediorum
10 Cōi diuidundo iudicio
12 Conditione causa data
12 Conditione ob turpem causam
12 Conditione indebiti
12 Conditione sine causa
13 Conditione furtiua
13 Conditione ex lege
13 Conditione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Cōmodati vel econtra
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione
1 Iuisione rerum
4 Dolo malo
16 Depositi vel contra
20 Distractione pignorum
24 Donationibus inter virum ⁊ vxorez
24 Diuortijs
2 Oper quē factum est
2 Edendo
4 Eo ꝙ metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Estimatoria actione
21 Edilicio edicto
21 Euictionibus ⁊ duple stipulationib⁹
21 Exceptione rei iudicate ⁊ tradite
2 Erijs ⁊ dilationibus
5 Fideicōmissaria hereditatis petitione
10 Finium regundoꝝ
10 Familie hereiscunde
22 Fide instrumentoꝝ
23 Fundo dotali
xi Fugitiuis seruis
1 Is qui sunt sui vel alieni iuris
3 His qui notant infamia

9 Bis q deiecerũt vel effuderunt
18 Hereditate vel actione vendita
1 Iusticia ⁊ iure
2 Iurisditione oium iudicum
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrum restitutionibus
5 Judicijs
5 Inofficioso testamento
xi Interrogatorijs actionibus
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Institoria actione
15 In rem verso
18 In diem adiectione
20 In quibus casib⁹ pign⁹ tacite ℨhak
22 Iuris ⁊ facti ignorantia
23 Iure dotium
1 Legib⁹ ⁊ senatusco̅sulti⁹ ⁊ longa
18 Lege cõmissoria (ꝓsuetudine
19 Locati ⁊ conducti
4 Inoribus .25. annis
4 Mandatis principum
xi Mortuo inferendo
17 Mandati vel econtra
2 Equis eum qui in ius vocat⁹ ẽ
3 Negocijs gestis (vt eximat
4 Naute caupones stabularij
9 Noxalibus actionibus
22 Nauticо fenore
Rigine iuris
1 Officio ꝓsulis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio questorum
1 Officio pretorum
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio proconsulis ⁊ legati
1 Officio ꝓfecti angustalis
1 Officio presidis ,puincie
1 Officio ,pcuratoris cesaris
1 Officio iuridici
1 Officio cius cui mãdata ẽ iurisditio
1 Officio assessor
17 Operis seruorum
2 Actis
3 Postulando
3 Procuratoribus
5 Petitione hereditatis
5 Possessoria hereditatis petitione
6 Publiciana in rem actione
13 Pignoraticia actione
15 Peculio
17 Pro socio
18 Periculo ⁊ cõmodo rei venditẽ
19 Prescriptis verbis
20 Pignoribus ⁊ hypothecis
22 Probationibus
23 Pactis dotalibus
2 Quod quisq; iuris in alterũ sta-
2 Qui satisdare cogant (tuerit
3 Qui notatur infamia
3 Qõ cuiusq; vniuersitatis nomine
4 Quibus ex causis maiores
4 Quod metus causa
7 Qñ dies vsufructus legati cedat
7 Quibus modis vsufructus amittat
7 Quẽadmodũ vsufructuarius caueat
8 Quẽadmodũ seruitus amittat
xi Quibus reb⁹ ad eundẽ iudicẽ eatur
14 Qõ cũ eo q i aliena ptate ẽ negocium
15 Qñ actio de peculio est annalis
15 Quod iussu
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus hẽant
20 Quib⁹ mõis pign⁹ vl hypotheca sol
1 Erũ diuisione ⁊ q̃litate (utur
4 Recepti arbitri ⁊ q arbitrum
6 Rei vendicatione
xi Religiosis ⁊ sumptibus funerũ
12 Rebus creditis ⁊ si certum petatur
18 Rescindenda venditione
19 Rerum permutatione
21 Redibitoria: ⁊ quãto minoris
23 Ritu nuptiarum
24 Repudijs ⁊ diuortijs
1 Statu hominum
1 Senatoribus
2 Siquis ius dicẽti nõ obtẽpauerit
2 Siquis in ius vocatus nõ ierit
2 Si ex noxali causa agatur
2 Sigs cautionibus iudicio sistendi
5 Si pars hereditatis petatur (tat
6 Si ager vectigal vl ẽphiteoticari⁹ pe
7 Si vsufruct⁹ petat vel ad aliũ ptinere
8 Seruitutibus (negetur
8 Seruitutib⁹ rusticor̃ prediorum
8 Seruitutib⁹ vrbanor̃ ꝓdiorum
8 Si fruit⁹ vẽdicet vl ad aliũ ptinẽ neget
9 Si q̃drupes pauperiem fecisse dicat
xi Seruo corrupto
xi Seruis fugitiuis
xi Si mensor falsum modũ dixerit
12 Si certum petatur
18 Seruis exportandis
23 Sponsalibus

2 Ranfactionibus
13 Triticaria
14 Tributoria actione
22 Testibus
7 Sufructu ⁊ quēadmodū qs vsu
7 Usufructu accr̄scēdo (fructu vtat̄
7 Usufructu eaꝝ reꝝ q̄ vsu ꝯsumūt̄
7 Usu ⁊ habitatione
7 Usufructuariꝰ quēadmodū caueat
22 Usuris ⁊ causis ⁊ fructibus

Rubrice inforciati

2 Ctione rerum amotarum
3 Admīstratione ⁊ periculo tutoꝝ
3 Auctoritate ⁊ consensu tutoruꝫ
6 Acqrenda vel obtinenda hereditate
6 Ad senatusconsultuꝫ syllanianū
10 Annuis legatis ⁊ fideicōmissis
xj Alimentis ⁊ cibarijs legatis
xj Auro ⁊ argento legato
xj Adimendis ⁊ transferendis legatis
12 Ad legem falcidiam
13 Ad senatusconsul. trebellianum
15 Assignandis libertis
15 Ad senatusconsultum ꝛtertulianū
14 Onorum possessionibus (to ⁊c̄
14 Bonoꝝ possessione furioso mu
14 Bonoꝝ possessione ꝯ tabulas
14 Bonoꝝ possessione ꝑm tabulas
14 Bonoꝝ possessione ex testam̄to milit]
15 Bonis libertorum
2 Oncubinis
3 Cōfirmādo tutore vel curatore
4 Cōtrario iudicio tutele ⁊ vtili a-
4 Curatoribus furiosi (ctōne
5 Conditoribus institutionum
12 Conditionibus ⁊ demonstrationibus
14 Contra tabulas
14 Collatione bonoꝝ
14 Cōiungēdis cū emancipatis liberis
14 Carboniano edicto
10 Ote prelegata
14 Dotis collatione
14 Xcusatiōibꝰ ⁊ tp̄ibꝰ eaꝝ (gesserit
4 Eo q̄ ꝓ tutore l̄ curator negocia
4 Ideiussoribꝰ ⁊ mādatoribus ⁊
heredibꝰ tutoꝝ ⁊ curatorū
10 Fūdo īstructo ⁊ īstrum̄to legato
15 Radibus ⁊ affinitatibus
5 Is q̄ in testamento delentur
5 Heredibus instituendis
xj His q̄ pene cā ī testamētis relinquunt
xj His q̄ ꝓ non scripto habentur
xj His quibus vt indignis
2 Mpensis in rebꝰ dotalibꝰ factis
5 Iniusto rupto ⁊ irrito testam̄to
5 Iure deliberandi
6 Iure codicilloꝝ
14 Iure p̄ronatus
2 Iberis agnoscendis
3 Legitimis tutoribꝰ
5 Liberis ⁊ posthumis
7 Legatis ⁊ fideicōmissis p̄mo
8 Legatis ⁊ fideicōmissis. 2°
9 Legatis ⁊ fideicōmissis 3°
xj Liberatione legata (possessione petita
14 Legatis prestandis ꝯ tabulas bonoꝝ
15 Libertis vniuersitatum
4 Agistratibus conueniendis
6 Militari estamento
10 Ptione ⁊ electione legata
14 Obsequijs a liberis ⁊ libt̄ p̄stā
15 Operis libertorum (dis
10 Eculio legato
10 Penu legata
3 Ui petant tutores vel curatores
3 Qñ ex facto tutoꝝ vel curatoꝝ
4 Quod cum falso tutore
6 Quēadmodum testamenta aperiant̄
13 Quando dies legatorum cedit
15 Quibꝰ nō cōpetit bonoꝝ possessio
15 Quis ordo ī bonoꝝ possessiōe ꝑuetur
4 Ebꝰ eoꝝ q̄ sb̄ tutela vl̄ cura sunt
xj Rebus dubijs
xj Regula cathoniana
1 Oluto matrimonio ⁊ quemad
modum dos petatur
2 Si mulier ventris noīe in pos-
sione mittatur
2 Si mulier vētris noīe calūnie cā
3 Suspectis tutoribus ac curatoribus
6 Si omissa cā testamenti
6 Siquis aliquē testari ꝓhibuerit
0 Seruitute legata
10 Supellectili legata
13 Si cui plusq̄ꝫ per legem falcidiam
14 Si tabule testamenti extabunt
14 Si a pente qs fuerit manumissus
15 Si qd in fraudē patroni factum sit
15 Si tabule testamenti nulle extabunt
15 Successorio edicto
15 Suis ⁊ legitimis heredibus
13 Utelis

3 Testamentaria tutela
3 Tutoribus ⁊ curatoribus datis ab his
4 Tutelis ⁊ rationibus distrahendis
5 Testamentis ⁊ q testamēta facere pñt
10 Tritico vino ⁊ oleo legato
2 Entre inspiciendo
4 Ubi pupillus educari l'morari de
5 Ulgari ⁊ pupillari sbstōne (beat
10 Usu ⁊ vsufructu legato
13 Ut legatoꝝ causa caueatur
13 Ut in possessionem legatoꝝ
14 Uētre in possessionē mittēdo ⁊ curato
15 Unde legitimi (re eius
15 Unde liberi
15 Unde cognati
15 Unde vir ⁊ vxor
15 Ueteranoꝝ militum successione
15 Ut ex legib⁹ ⁊ senatuscōsultis bonorū possessio detur

Rubrice. ff. noui

1 Qua pluuiali arcenda
2 Ademptione libertatis
3 Acquirendo rerum dominio
3 Acquirenda possessione
5 Aqua quotidiana ⁊ estiua
5 Arboribus cedendis
6 Actionibus ⁊ obligationibus
8 Acceptilationibus
9 Arborum furtim cesarum
9 Abigeis
10 Accusationibus ⁊ inscriptionibus
10 Ad legem iuliam maiestatis
10 Ad legem iuliam de adulterijs
10 Ad legem iuliam de vi publica
10 Ad legem corneliam de sicarijs
10 Ad corneliam de falsis
10 Ad legem pompeiam de paricidijs
10 Ad legem iuliam repetundarum
10 Ad legem iuliam de annona
10 Ad legem iuliam peculatus
10 Ad legem iuliam ambitus
10 Ad legem fauiam de plagiarijs
10 Ad senatusconsultum turpilianum
xj Appellationibus ⁊ relationibus
xj A quibus appellare non licet
xj Appellationibus recipiendis
xj An per alium causa appellationis
xj Apud eum a quo appellat̄ aliā causaꝫ
12 Ad municipales ⁊ de incolis
12 Albo scribendo
12 Administratiōe reꝝ ad cītatē ptinētiū
4 Onis iudic; aucte possidēdis
10 Bonis damnatorum
10 Bonis eoruꝫ qui ante sentētiam mortem sibi consciuerunt
2 Ollusione detegēda
4 Confessis
4 Cessione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Cloacis
9 Concussionibus
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Collegijs illicitis ⁊ corporibus
10 Custodia reoꝝ ⁊ exhibitione
10 Cadaueribus punitorum
xj Captiuis ⁊ post liminium reuersis
xj Castrensi peculio
12 Censibus
1 Amno infecto
1 Donationibus
1 Donatione causa mortis
6 Diuersis ⁊ tēporalib⁹ prescriptōnib⁹
6 Doli mali exceptione
7 Duobus reis constituendis
12 Decurionibus ⁊ eorum filijs
12 Decretis ab ordine faciendis
Dilibus curilibus
2 Euictione libertatis
4 Ex qbus causis i possessionē eatur
6 Exceptionibus ⁊ prescriptionibus
6 Exceptione rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraordinarijs criminibus
9 Effractoribus ⁊ expilatoribus
xj Eum qui appellanti
12 Extraordinarijs cognitionibus
2 Ideicomissarijs libertatibus
5 Fluminib⁹ ⁊ nequid in flumīe publico ripave eius fiat
5 Fonte
8 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus
9 Furtis
9 Furti aduersus nautas
9 Furibus balnearijs
5 Glande legenda
2 Ure aureoꝝ annuloꝝ
5 Intēdictis seu exordiarijs actiōib⁹
5 Itinere actuq; priuato
8 Iudicatum solui
9 Incendio ruina naufragio
9 Iniurijs ⁊ famosis libellis

o Interdictis ⁊ relegatis ⁊ deportatis
xj Jure fisci
12 Jure immunitatis
2 Jberali causa
5 Locis ⁊ tuneribus publicis
5 Loco publico fruendo
5 Libero homine exhibendo
5 Liberis exhibendis seu deducendis
6 Litigiosis
xj Libellis dimissoꝛijs
12 Legationibus
2 Jnmissionibus
2 Manumissis vindicta
2 Jnmissionibus que seruis
2 Manumissis testamento
5 Migrando
12 Muneribus ⁊ honoꝛibus
2 Jralibꝫ restituēdis (niũ queraꝫ
2 Me de statu defuncti pꝫ quinquē
5 Me vis fiat ei q i possessiõe mis-
5 Mequid in loco sacro fiat (sus est
5 Meqd i loco publico vel pꝛiuato fiat
5 Meqd in flumine publico ripaꝛ eius
fiat quo aliter aqua fluat
8 Mouationibus ⁊ delegationibꝫ
xj Ne innouari appellatione pendente
12 Nundinis
1 Peris nouiciatione
12 Operibus publicis
1 Oblicanis ⁊ vectigalibus
3 Pro soluto
3 Pro emptoꝛe
3 Pro herede
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro suo
4 Paulegijs creditoꝛ
5 Precario
8 Pretoꝛijs stipulationibus
9 Panatis delictis
9 Preuaricationibus
9 Popularibus actionibus
10 Publicio iudicijs
10 Penis
xj Paulegijs veteranoꝛ
12 Pollicitationibus
12 Prosonetis
2 Ui sine manumissione
2 Qui ⁊ a qbꝫ manumissi (nõ licꝫ
2 Quibꝫ ad libertatem pclamare
4 Quibꝫ ex causis in possessionem eatuꝫ
4 Que in fraudem creditoꝛum facta sũt
5 Quoꝛ bonoꝛ
5 Quoꝛ legatoꝛ
5 Quod vi aut clam
6 Quaꝛ reꝛ actio non daꝛ
10 Questionibus
xj Quis ⁊ a quo appelletuꝛ
xj Quando appellandum sit
xj Que sine sine appellatione rescidunt
4 Judicata ⁊ desecta sententiaꝛ
4 Rebꝫ aucte iudicij possidendis
5 Ripa minuenda
5 Ruris
5 Remissionibus
8 Rem pupilli saluam foꝛe
8 Rẽ ratam habere ⁊ de ratihabitione
9 Receptatoꝛibus
10 Requirendis reis
xj Remitti
12 Regulis iuris
2 Tam liberis
2 Si libtꝫ ingenuꝫ esse dicatuꝛ
2 Statu defunctoꝛ
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arboꝛ vicini edibus impendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione seruoꝛum
8 Solutionibus ⁊ liberationibus
9 Siquis testõ liber esse iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatuꝛ
9 Sepulchꝛo violato
10 Sententiam passis ⁊ restitutis
xj Si tutoꝛ vel curatoꝛ vl magistratus
xj Si pendente appellatione
5 Ædibus exhibendis
9 Termino moto
9 Tigno iniuncto
3 Sucapiombus ⁊ vsurpatõnibꝫ
3 Uia publica ⁊ siquid in ea
5 Ut i flumine publico nauigare liceat
5 Uia publica ⁊ itinere reficiendo
5 Ui ⁊ vi armata
5 Uti possidetis
5 Utrobi
7 Uerboꝛ obligationibus
9 Ui bonoꝛ raptoꝛ
xj Ueteranoꝛ ꝓuilegijs
12 Uacatione ⁊ excusatione munerꝫ
12 Uarijs ⁊ eꝛoꝛdinarijs cognitionibus
12 Uerboꝛ ⁊ reꝛ significatione

Rubrice Codicis

1 Postatis
1 Assessoribus ⁊ domesticis
1 Annonis
2 Aduocatis diuersorum iudicum
2 Aduocatis diuersorum iudiciorum
2 Aduocatis fisci
2 Alienatione iudicij mutandi causa fcā
3 Ad exhibendum
3 Alee vsu ⁊ aleatoribus
4 Actionibus ⁊ obligationibus
4 An seruus ex suo facto post manumiss.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionibus empti ⁊ venditi
4 Ad senatusconsultum macedonianū
4 Ad senatusconsultum velleianum
5 Alendis liberis
5 Administratione tutorum ⁊ curatorum
5 Alimētis pupillo prestandis
5 Arbitrium tutele
5 Auctoritate prestanda
5 Actore tutore seu curatore trebel'
6 Ad senatusconsultum trebellianum
6 Ad legem falcidiam
6 Ad senatusconsultum tertulianū
6 Ad senatusconsultum orphicianum
7 Assertione tollenda
7 Acqrenda vel retinenda possessione
7 Aduersus creditorem
7 Annali exceptione Italici contractus
7 Alluuionibus ⁊ palludibus pascuis ⁊c̄
7 Appellationibus ⁊ relationibus
8 Acceptilationibus
8 Adoptionibus
9 Accusationibus
9 Ad legem iuliam maiestatis
9 Ad legē iuliam de adulterijs ⁊ stupro
9 Ad legē iuliā de vi publica ⁊ priuata
9 Ad legem corneliam de sicarijs
9 Ad legem fauiā de plagiarijs
9 Ad legem visceliam
9 Ad legem corneliam de falsis
9 Ad legem iuliam repetundarum
9 Ad legem iuliam ambitus
9 Abigeis
9 Abolitionibus
9 Ad senatuscōsultū turpillianum
6 Onis libertorum ⁊ iure p̄ronatus
6 Bonorum possessione s̄m tabulas
6 Bonorum possessiōe ꝯ tabl'as l'bti
6 Bonorum possessione contra tabl'as
6 Bonis maternis
6 Bonis q̄ liberis in potestate ꝯstitutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidēdis
9 Bonis eorum q sibi mortē consciuerunt
9 Bonis proscriptorum seu damnatorum
1 Omitibus rei militaris
1 Ontractib' iudicū ⁊ eorum q̄ st cir
2 Cāis i qb' ifamia irrogat (ca eos
3 Cōi diuidundo
3 Cōmunia vtriusq; iudicij
3 Consortibus eiusdem litis
4 Conditione indebiti
4 Conditione ob causam datorum
4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem causam
4 Conditione ex lege siue sine causa
4 Constituta pecunia
4 Cōmodati
4 Compensationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cōium rerum alienatione
4 Cōmercijs ⁊ mercatoribus
5 Concubinis
5 Confirmando tutore
5 Contrario iudicio tutele
5 Curatore furiosi ⁊ prodigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus
6 Codicillis
6 Cōia de legatis vel fideicōmissis
6 Conditionibus insertis tam in legatis q̄ in fideicōmissis
6 Caducis tollendis
6 Cōia de successionibus
7 Cōi seruo manumisso
7 Cōia de manumissionibus
7 Cōia de vsucapionibus
7 Collusione detegenda
7 Cōminationes epistolas
7 Confessis
8 Cōtrahēda ⁊ cōmittēda stipulatione
8 Creditorē euictionē pignoris ñ d̄bere
9 Custodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine sacrilegij
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Cui latrones vl' crimib' reos occl'tant
9 Calumniatoribus
1 Diuersis rescriptis ⁊ pragmatic̄ sanctionibus
1 Defensoribus ciuitatum

2 Dolo malo
3 Dilationib⁹
4 Delictis defunctorum inquantũ ⁊ in q
bus heredes conueniantur
4 Depositi
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis ꝓmissiõe vl' nuda pollicitatõne
5 Dote cauta non numerata
5 Donationibus inter viꝝ ⁊ vxorẽ
5 Diuortio facto apud quẽ libi educant
5 Diuidenda tutela
7 Dititia libertate tollenda
7 Distractione pignoꝝ
8 Debitorẽ vẽditionẽ pignoris impedi-
re non posse
8 Duob⁹ reis stipulãdis ⁊ ꝓmittẽdis
8 Donationibus
8 Donationibus causa mortis
8 Donatione sub modo vel sub ꝯditiõe
1 Piscopis ⁊ clericis
1 Epali audiẽtia ⁊ diuersis capitulis
2 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatoꝝ
2 Etiã ꝑ ꝓcuratorẽ i ĩte. resti. agi pos.
4 Ex delictis defunctoꝝ
4 Exercitoria ⁊ institoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui ꝓ tutore negocia gerit
5 Excusationibus ⁊ temporibus earuz
5 Excusatione veteranoꝝ
6 Edicto diui hadriani tollẽdo
8 Executione rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiã ob chirographariam pecuniam
pignus teneri
8 Exceptionibus seu prescriptionibus
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberoꝝ
9 Exhibendis vel transferendis reis
9 Emendatione seruoꝝ
9 Emendatione ꝓpinquoꝝ
2 Iliofamilias minore
2 Fideiussoribus minorum
2 Formulis ⁊ ĩpetratione actionum
sublatis
3 Ferijs
3 Familie herciscunde
3 Finium regundoꝝ
4 Fide instrumẽtoꝝ ⁊ amissione eorum
5 Fundo dotali
5 Fideiussorib⁹ tutoꝝ ⁊ curatoꝝ
6 Furtis ⁊ seruo corrupto
6 Fideicõmissis
6 Falsa cã adiecta legato vl' fideicõmisso
7 Fideicõmissarijs libertatibus
7 Fructibus ⁊ litis expensis
8 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus
9 Falsa moneta
9 Famosis libellis
9 Generali abolitione
1 Ereticis ⁊ manicheis
1 His q ad ecclesias confugiunt
1 His qui in ecclijs manumittuntur
1 His qui ad statuas confugiunt
2 His qui potẽtioruz noĩe titulos ꝑdijs
2 His que vi metusve causa fiunt
2 His qui veniam etatis impetrauerũt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutoꝝ
6 Heredibus instituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene nomine relinquuntur
6 His que sub modo legati seu fideicõ-
missi relinquuntur
6 His qui ante apertas tabulas
6 Heredibus decurionum
7 His q a nõ dño manumissi sunt
7 His q ꝑ metũ iudicis nõ appellauerũt
8 His q ĩ ꝑoꝝ creditoꝝ loco succedunt
9 His q parentes vel libos occiderunt
9 His q sibi ascribũt in testamẽto
9 His q latrones vel reos occultãt
1 Ustiniano codice confirmando
1 Iustiniano codice emẽdãdo
1 Iudeis
1 Iuris ⁊ facti ignorantia
2 In ius vocando
2 In integꝝ restitutione minoruz
2 In qb⁹ causis in integꝝ restõ ẽ necĩa
2 In ĩtegꝝ restõne postulata neqd ino-
2 Iureiurãdo ꝓpter calũniam (uetur
3 Iudicijs
3 Inrisditiõe oĩuz iudicũ ⁊ d̃ foro cõpe
tenti
3 Iñ qbus casibus militantes fori ꝓre-
scriptione vti non possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donationibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Iure emphitheotico
5 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillũ

ꝛ tutorem vel curatorem
5 Iure dotium
5 In quibus casibus tutorē habenti tutor vel curator dari non potest
5 In litem iurando
5 In litē dando tutore vel curatore
6 Iure aureoꝝ annulorum
6 Institutionibus ꝛ substitutionibus vel resti. sub ꝯdi. factis
6 Impuberū ꝛ alijs substitutionibus
6 Iure deliberādi ꝛ de adeunda vel acquirenda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis ꝛ manumissis
7 In qbꝰ cāis cessat lōgi tpis p̄scriptio
8 Interdictis
8 In quibus causis ius pignoris tacite
8 Iure dominij ipetrādo (ꝯtrahatur
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infantibꝰ expositis liberis ꝛ seruis
8 Infirmandis penis celibatꝰ ꝛ orbatꝰ
8 Iure libertorum
9 Iniurijs
1 Egibꝰ ꝛ ꝯstitutionibꝰ p̄ncipum
3 Litis ꝯtestatione
3 Lege aquilia
4 Locato ꝛ conducto
5 Legitima tutela
6 Libertinis ꝛ eorum filijs
6 Liberis p̄teritis ꝛ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fusia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Lōgi tpis p̄scriptione q ꝓ libertate
8 Litigiosis
8 Luitione pignoris
8 Liberis exhibēdis seu deducēdis
1 Andatis p̄ncipum
1 Modo mulctarum
1 Magistratibus municipalium
4 Mandati vel contra
4 Monopolijs ꝛ ꝯuentu negociatoꝝ
5 Magistratibus ꝯueniendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis causa donationibus
9 Mulieribus q̄ seruis ꝓprijs se iunxe
9 Mutatione nominis (runt
9 Maleficijs ꝛ mathematicis
1 Duo codice componendo
1 Noua constitutio federici
1 Ne sanctū baptisma iteretur
1 Nemini licere signū saluatoris
1 Ne iudeus xp̄ianū mancipium
2 Ne liceat potentioribus
2 Ne fiscus vel respublica
2 Negocijs gestis
3 Nequis in sua causa iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne vxor ꝓ marito vel ecōtra ꝯueniat
4 Ne filius ꝓ p̄re vel pater ꝓ filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore
4 Nundinis ꝛ nouis mercationibus
4 Noua vectigalia institui non posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotiuꝫ dentur
5 Ne pro dote mulieris
5 Naturalibus liberis ꝛ matribus eoꝝ.
5 Ne tutor vl' curator vectigalia ꝯducāt
6 Necessarijs seruis heredibꝰ instituendis vel substituendis
7 Ne de statu defunctoꝝ post quinquē-
7 Nudo iure qritū tollēdo (niū querat
7 Ne rei dominice vel tēploꝝ
7 Ne liceat i vna eadēq̄ cā t̄tio ꝓcurāe
8 Nouationibus ꝛ delegationibus
9 Nili aggeribꝰ nō rumpendis
9 Ne sine iussu p̄ncipis
1 Fficio p̄fecti p̄retorio
1 Officio p̄fecti p̄to. aphrice
1 Officio p̄fecti vrbis
1 Officio magistri militum.
1 Officio qnestoris
1 Officio magistri officioꝝ
1 Officio comitis sacraꝝ largitionum
1 Officio comitis rerū priuataꝝ
1 Officio comitis sacri patrimonij
1 Officio ꝓconsulis ꝛ legati
1 Officio comiti orientis
1 Officio p̄fecti augustalis
1 Officio vicarij ꝛ p̄fecti
1 Officio p̄retorum
1 Officio rectoris ꝓuincie
1 Officio p̄fecti vigilum
1 Officio ciuiliū iudicum
1 Officio militarium iudicum
1 Officio diuersoꝝ iudicum
1 Officio eiꝰ q vicē alicuiꝰ iudicē obti-
1 Officio iudicis alexandrie (net
3 Ordine iudiciorum
6 Operibus libertoꝝ

M

6 Obseqis patronis p̄standis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nunciatione.
8 Operibus publicis
1 Aganis sacrificijs ⁊ templis.
1 Precibus iperatori offerendis
2 Pactis
2 Postulando
2 Procuratoribus
3 Pedaneis iudicibus
3 Plus petitionibus
3 Petitione hereditatis
4 Prohibita sequestratione pecunie
4 Probationibus
4 Pl⁹ valē qd agit q̄ qd simlate ꝯcipit
4 Pignoraticia actione
4 Per quas personas nobis acquirit
4 Pro socio
4 Patribus qui filios distraxerunt.
4 Periculo ⁊ ꝯmodo rei vendite.
4 Pactis int̄ ēptorē ⁊ vēditorem
5 Pactis ꝯuētis tā sup dote q̄ sup dōa
5 Periculo tutoꝝ ⁊ curatoꝝ (tione
5 Predijs vel alijs reb⁹ minoꝝ ñ alie.
6 Posthumis heredibus instituendis vel exheredandis
7 Periculo ei⁹ q libertatē inierit
7 Pro donato
7 Prescriptōe lōgi tpis. 10. vl. 20. ānoꝝ
7 Prescriptōe. 30. vel. 40. annorum
7 Pena iudicis qui male iudicauit.
7 Priuilegio fisci.
7 Priuilegio dotis
8 Precario saluiano interdicto.
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Pretorio pignore vt in actionibus
8 Partu pignoꝝ ⁊ oi causa
8 Pactis pignoꝝ ⁊ de ꝯmissoria. l. resci
8 Patria potestate
denda
8 Postliminio renersis ⁊ redemptis ab
9 Priuatis carceribus (hostibus
9 Penis
1 Uando libellus principi d̄ lite cō testata facta
2 Quib⁹ causis infamia irrogatur
2 Qui ⁊ aduersus quos in integrum restitutio postulatur
2 Quibus ex causis in integrum restitutio maioribus datur
3 Qui ꝓ sua iurisdictōe iudices dare d a rive possunt
3 Qui ltīniam ꝑsonā hñt i iudicio
3 Qñ iperator iter pupillos ⁊ viduas
3 Qñ lz vnicuiq; se sie iudice vidicare
4 Qñ fiscus vel ꝑuatus debitores
4 Qd cū eo q ialiēa iurisdictōe vl ptāte ē
4 Que res vēdi nō pñt ⁊ qui vendere vl emere verentur
4 Que res exportari ñ pñt vel nō debēt
4 Qñ liceat ab ēptione discedere
5 Qui petant tutores vel curatores
5 Qui dare ⁊ dari tutores possunt
5 Qñ mulier officio tutele fūgi potest
5 Qñ ex fcō tutoris vel curatoris
5 Qñ curatores ⁊ tutores eē desinunt
5 Qui numero liberoꝝ se excusant
5 Qui morbo se excusant
5 Qui etate se excusant
5 Qui numero tutelaꝝ
5 Qñ decreto opus non est
6 Qñ dies legati vel fideicōmissi cedāt
6 Qui admitti ad bonoꝝ possiōez pñt
6 Qñ ñ petētiū ꝑtes petētib⁹ accrescāt
6 Qui testamēta facere pñt vel non
6 Quēadmodū testamenta apiantur
7 Quibus causis serui accipiunt premium libertatis
7 Qui manumitti non possunt
7 Qui nō possūt ad libertatē ꝑuenire
7 Quib⁹ ad libertatē ꝓclamare nō licet
7 Quib⁹ nō obijcit lōgi tpis p̄scriptio
7 Quadriennij p̄scriptione
7 Qūo ⁊ qñ iudex sniam ꝓferre debet
7 Quibus res iudicata non nocet
7 Qñ ꝓuocare non est necesse
7 Quoꝝ appellatiōes nō recipiantur
7 Qui bonis cedere possunt
8 Quoꝝ bonoꝝ
8 Quorum legatorum
8 Que res pignori obligari possunt
8 Qui potiores in pignore habeantur
8 Que sit longa consuetudo
9 Qui accusari non possunt
9 Qñ ciuilis actio ꝑiudicet criminali
9 Questionibus
2 Eputationib⁹ q̄ fiūt in iudicio
2 Restitutione militum ⁊ eorum qui reipublice
2 Receptis arbitris
2 Rescriptis
3 Rei vendicatione
3 Religiosis ⁊ sumptibns funerum

4 Rebus creditis ⁊ iureiurando
4 Rescindenda venditione
4 Rebus alienis non alienandis
4 Rem alienam gerentibus nó iterdict
4 Rerum permutatione ⁊ de prescriptis verbis
5 Rei vxoree actione i stipulatu actione transfusa
5 Repudijs ⁊ iudicijs ō morib⁹ sublata
5 Rex amotarum
6 Repudiáda a bonoꝝ possessione
6 Repudiáda vl abstinēda hēditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 Reuocandis his que fiunt in fraudē creditorum
8 Ratiocinijs opeꝝ publicoꝝ
8 Remissione pignoꝝ
8 Reuocandis donationibus
9 Raptu virginū honestaꝝ seu viduaꝝ
9 Requirendis reis
i Vmma trinitate ⁊ fide catholica
i Senatusconsultis
i Sacrosctis ecclijs ⁊ priuilegijs eoꝝ
i Si cótra ius vel vtilitatē publicam
i Statuis ⁊ imaginibus
2 Si tutor vel curator interuenerit
2 Si in cói eademq causa in itegrū restitutio postulet
2 Si aduersus rem iudicatam
2 Si aduersus venditionem
2 Si aduersus venditionem pignoris
2 Si aduersus libertatem
2 Si aduersus donationem
2 Si aduersus transactionem
2 Si aduersus solutionem
2 Si aduersus dotem
2 Si aduersus delictum
2 Si aduersus vsucapionem
2 Si aduersus fiscum
2 Si aduersus creditorem
2 Si vt se ab hereditate abstineant
2 Si vt omissa hereditate vel bonoꝝ possessione vel aliquid aliud
2 Si minor se maiorem dixerit
2 Si sepius in itegrū restitutio postulet
2 Si maior factus ratū habuerit
2 Satisdando
3 Sportulis ⁊ sumptibus
3 Seruitutibus ⁊ aqua
4 Si certum petatur
4 Suffragio
4 Si seruus extero se emi mādauerit
4 Si ꝓpter publicas prestatiōes vendi tio scā non fuerit celebrata.
4 Si sine censu vel reliquijs
4 Sigs alteri vl sibi sub alteri⁹ nomie
4 Si seruus exportandus veniat
4 Si mācipiū ita veneat ne ꝓstituatur
4 Si mancipium ita alienatum sit
5 Sponsalibus ⁊ arris sponsalicijs
5 Si rector ꝓuincie vel ad eū ptinētes
5 Si quacūq ꝓditus potestate vl ad eum pertinentes
5 Si nuptie ex rescripto ꝓncipis petāt
5 Secundis nuptijs
5 Si scdo nupserit mulier
5 Soluto mrimonio ⁊ quēadmodum dos petatur
5 Si ꝓstāte mrimonio dos soluit
5 Si ex plurib⁹ tutoꝝ vl curatoꝝ
5 Suspectis tutoꝝ
5 Si mr indēnitatē ꝓmisit
5 Si cōtra matris voluntatem
5 Si tutor non gesserit
5 Si ex falsis allegationib⁹
5 Siquis ignorans rem minoris
5 Si tutor reipublice cā aberit
5 Si maior factus ratum habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si in fraudem patroni
6 Siquis aliquē testari ꝓhibuerit
6 Si omissa cā testamenti (tib⁹
6 Suis ⁊ legitimis hēdib⁹ ⁊ ex filia nepo
7 Senatusco consulto claudiano tollendo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo cói manumisso
7 Seruis reipublice manumittēdis
7 Sententijs ꝓfectorum
7 Senatusco consulto orphiciano
7 Sentētijs ꝓfecti pretorio
7 Sententijs ex piculo recitandis
7 Sētētijs ⁊ interlocutōib⁹ oīuz iudiciū
7 Sētentia que sine certa quātitate
7 Sentētijs q̄ ꝓ eo qō interest ꝓferunt
7 Si a nó ꝓpetēti iudice
7 Sniam rescindi nó posse
7 Si plures sil vna sni a fuerint pdēnati
7 Si ex falsis instrumentis
7 Si pēdēte appellatōe mors īuenerit
7 Si vn⁹ ex plurib⁹ appellauerit (pellatū
7 Si de mōetanea possessiōe fuerit ap

8 Si per viz vel alio modo perturbata absens sit possessio
8 Saluiano interdicto
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si antiqor creditor pign⁹ vẽdiderit
8 Si in cãm iudicati pignus captuz sit
8 Si cõis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vnus ex plurib⁹ hẽdib⁹ creditor]
8 Si pignoris ꝯuentione
8 Solutionibus ⁊ liberationibus
9 Si reus vel accusator mortu⁹ fuerit
9 Siqs iperatori maledixerit
9 Siqs cãm cui⁹ tutor fuerit corrupit
9 Sepulchro violato
9 Seditiosis ⁊ his qui plebem
9 Sententiã passis ⁊ restitutis
2 Ransactionibus
2 Tẽporibus in itegrũ restõnis
4 Testibus
5 Testamentaria tutela
5 Tutoribus vel curatoribus illustrium
5 Tutore vl cura. q sat nõ ꝺdit (ꝑsonaꝝ
5 Tutoribus suspectus
6 Testamento militis
6 Testamẽtis ⁊ quẽadmodũ testamẽta
7 Testamẽtaria manumissiõe (ordinẽt
7 Tẽporibus ⁊ repatõib⁹ appellatõuz
8 Tabulis exhibendis
1 Eteri iure enucleando
1 Ut lite pendente vel post
1 Ut oẽs tam ciuiles q̃ꝫ militares post administrationem
2 Ut nemo ꝑuatus titulo ꝑdijs
2 Ut que desũt aduocatis partiũ iudex suppleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auc̃te
2 Ut nemini liceat sine iudice se vĩdicare
2 Ubi ⁊ apud quẽ cognitio restõis
2 Uxoribus militum ⁊ eoꝝ qui
3 Ut nemo iuit⁹ agẽ cogat vel accusare
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de ratiocinijs agi oportet
3 Ubi de possessione agi oportet
3 Ubi qs de curiali vel cohortali
3 Ubi cã fiscalis agitur
3 Ubi de fide icõmisso agi oportet
3 Ubi de crimine agi oportet
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi ꝯueniat q certo loco ꝓmisit
3 Ubi de cã status agi oportet
3 Ubi senatores vel clarissimi viri
3 Usufructu ⁊ habitatione
4 Ut actiones ab heredibus ⁊ ꝯtra he-
4 Usuris (redes incipiãt
4 Ut ctigalibus ⁊ cõmissis
5 Ut mulier si añ annale spaciũ se mari-
5 Ubi petat tutor vel curator (to ꝯiũxit
5 Ubi pupilli educant
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Unde legitimi ⁊ vnde cognati
6 Unde liberi
6 Unde vir ⁊ vxor
6 Uerboꝝ ⁊ rerum significatione
6 Usuris ⁊ fructibus legatoꝝ
6 Ut in possessione fideicõmissoꝝ vel legatoꝝ seruandoꝝ causa mit.
7 Uenditione libertatis
7 Usucapione pro emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapione pro herede
7 Usucapione transformãda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Uti possidetis
9 Ut ifra certũ tempus criminalis q̃stio
9 Ui bonorum raptoꝝ (terminet
Rubrice Auctenticorum coll.
3 Dministrantibus officia in sacris appellationibus
4 Appellationibus ⁊ intra que tẽpora debet appellari
6 Apud quos opz cãm dici monachos
6 Armis
7 Administrationibus
9 Appellationibus
9 Alienatione ⁊ emphiteosi
4 Ousulibus
5 Cõstitutio que ex ascripticio ⁊ libera natos
6 Consanguineis ⁊ vterinis fratribus
6 Constitutio q̃ de dignitatibus ⁊ cp̃atu
8 Constitutio inouat legem
9 Collatoribus ⁊ alijs capitulis
2 Efensoribus ciuitatum
6 Depositionibus ⁊ denunciationibus inquilinorum
7 Duobus reis ꝓmittẽdi (natiõe
4 Cclesiasticaꝝ rerũ imobiliũ alie

5 Exhibēdis ⁊ introducendis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoribus
7 Exactionibus ⁊ qui conueniūtur
9 Ecclesiasticis titulis
1 Ideiussorib⁹ ⁊ mādatorib⁹ ⁊ so-
3 Filijs añ dotalia istr̄a nat (lonib⁹
1 Eredibus ⁊ falcidia
5 His q ingrediuntur ad appel.
6 His q igrediunt monasteria
8 Hec constitutio innouat constitutōnē q̄ p̄scriptionē centum annoruz.
9 Hec constitutio interpretatur priorez
9 Heredibus ab intestato venientibus
2 Usiurandū quod prestat ab his q administrationem accipiunt
2 Incestis inutilibus nuptijs
5 Iureiurando a moriente prestito
6 Instrumentorum cautela ⁊ fide
6 Iudicibus
7 Immēsis donationibus in filios facti
8 In medio litis nō fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticoꝝ
3 Enonibus
8 Litigiosis ⁊ decima parte litis
1 Onachis
3 Mēsura ordinādoꝝ clericoruz
3 Mandatis principum
3 Ministratiōib⁹ in sacris officijs
1 On eligendo scdo nubētes
2 Nō alienādis aut pmutādis r̄b⁹
4 Nullū agricole traditōne (ecclie
4 Nuptus
5 Noui opis nunciatione tenere illi⁹ t̄rā
7 Neqꝫ virum q ex dote est
8 Riuilegijs dotis
8 Priuilegijs archiepiscopi
1 Uomodo oporteat ep̄os ⁊ r̄liquos clicos ad ordinationē pduci
6 Questore
6 Quib⁹ mōis nāles efficiunt legitimi
7 Quib⁹ modis naturales efficiunt sui
2 Eferēdarijs pallacij sacri
4 Restōnib⁹ ⁊ ea q̄ parit i. xj°. mē se post mortem viri
7 Reis pmittendis
8 Restitutionibus
9 Restitutionibus fideicōmissi
9 Raptis mulierib⁹ q̄ raptorib⁹ nubunt
2 Criptum exēplar (non prestant
5 Senicas non soluz fideiussiōib⁹
9 Sanctissimis episcopis
2 Abulario vice consulis
3 Triente ⁊ semisse
4 Tabellionibus
7 Testibus
7 Tēpore non solute pecunie super dote
8 Testamentis imperfectis
1 T determiat⁹ sit numerus clicorū
2 Ut iudices sine quoquo suffragio
2 Ut ecclesia romana centū annoꝝ prescriptione gaudeat (t̄rā
4 Ut nullus mutuās agricole teneat ei⁹
4 Ut pthocolla diuidantur in chartis
5 Ut preponatur nomen imperatoris
5 Ut nō fiāt pignoratiōes p alijs psonis
5 Ut deceto pmutatiōes eccliasticaꝝ rer
5 Ut ea q̄ vocant isinuatiua sup clericis
5 Ut clici q recedūt alijs p eis subrogat
5 Ut i pruatis domib⁹ sacra mysteria ñ fiāt
5 Ut imobilia ante nuptialē donatōem
5 Ut facte noue constitutiones
5 Ut clerico sacra de expensis
5 Ut nullus fabricet oratorij domum p̄ter voluntatem episcopi
5 Ut ab illustribus ⁊ qui super eaz dignitatem sunt
5 Ut defuncti seu funera eoruz non iniurientur a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oēs obediāt iudicibus pruinciaruz
6 Ut hi qui obligatas res habere phibētur minorum.
6 Ut non luxurientur contra naturam
6 Ut liberti decetero auro non egeant
6 Ut clici apd̄ ppos episcopos pueniāt
7 Ut sine phibitione matris debitrices ⁊ creditrices tutelam gerāt minoruz
7 Ut ex actibus extantibus dotis
7 Ut exactione instante dotis
8 Ut neqꝫ miles neqꝫ federatus
8 Ut amisse visiones prescriptiones habeantur
8 Ut cum de appellatione cognoscit
8 Ut liceat matri ⁊ auie
8 Ut diuine iussiones
9 Ut spōsalicia largitas sit spālis ꝯctus
9 Ut litigātes iurent
9 Ut iudices non expectent sacras iussiones
9 Ut nulli iudicum liceat habere loci seruatores
9 Ut fratrum filij succedant
9 Ut differentes iudices

9 Usuris naticis

Rubrice institutionum

1 Doptionibus
1 Attiliano tutore
1 Auctoritate tutorum
2 Adēptione legatoꝝ ⁊ trāslatione fidei cōmissorum
3 Assignatione libertoꝝ
3 Acquisitione per arrogationem
4 Acceptilationib⁹
4 Actionibus
3 Onoꝝ possessionibus
4 Bonorum vi raptoruz
1 Apitis diminutione
1 Curatoribus
2 Codicillis
3 Contrahenda emptione
2 Onationibus
3 De ꝯsensu ⁊ obligatione
3 De duobus reis stipulandi et promittendi
3 Diuisione stipulationum
1 Xquibus causis manumittere non licet
1 Excusationibus tutorū
2 Exheredatōe liberorum
3 Eo cui libertatis cā bōa adijciuntur
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
1 Iduciaria tutela
2 Fideicōmissarijs hēditatibus
3 Fideiussoribus
3 Radibus cognationum
1 Is q sui vel alieni iuris sunt
2 Heredibus instituendis
2 Hereditate libertorum
2 Heredū qualitate ⁊ differētia
3 Hereditatibus que ab itestato nobis deferuntur
1 Usticia ⁊ iure
1 Iure naturali gentiū ⁊ ciuili
1 Iure personarum
1 Ingenuis ⁊ libertinis
2 Inofficioso testamento
2 Iure codicillorum
3 Inutilibus stipulationibus
4 Iniurijs
4 Interdictis
1 Ibertinis
1 Lege fusia canina tollenda
1 Legitima agnatoꝝ tutela
1 Legitima parentum tutela
1 Legitima patronorum tutela
2 Lege falcidia
3 Legatis
3 Legitima agnatorum successione
3 Litterarū obligationibus
3 Locatione ⁊ cōductōe
4 Lege aquilia
2 Ilitari testamēto
3 Mandati
1 Uptijs
4 Noxalibus actionibus
3 Bligationibus
3 Obligationibus q̄ ex q̄si ꝯtractu nascuntur
3 Obligatōib⁹ q̄ ex consensu
4 Obligatōib⁹ q̄ ex delicto nascuntur
4 Obligationib⁹ q̄ ex q̄si d̄licto nascūt
4 Officio iudicis
1 Atria potestate
2 Pupillari substitutione
2 Per q̄s ꝑsonas nobis acqrit
3 Per quas ꝑsonas obligatio nobis acquiritur
4 Perpetuis ⁊ tꝑalibus actionibus
4 Pena temere litigantium
4 Per quas personas agere possum⁹
4 Publicis iudicijs
1 Uibus modis ius patrie potestatis soluitur
1 Qui dari tutores i testamento possunt
1 Quib⁹ mōis tutela finitur
2 Quibus alienare licz vel non
2 Quib⁹ nō ē ꝑmissū facere testamentū
2 Quib⁹ mōis testamenta infirmantur
3 Quib⁹ mōis ꝯtrahitur obligatio.
3 Quib⁹ mōis obligatio tollitur
4 Quod cū eo q in aliena potestate
2 Erum diuisione
2 Rebus corporalibus ⁊ incorporalibus
4 Replicationibus
1 Atisdatione tutoꝝ ⁊ curatoruz
1 Suspect tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹
2 Seruitutibus predioꝝ rusticorum ⁊ vrbanorum
2 Singulis reb⁹ ꝑfideicōmissū relictis
3 Senatuscōsulto tertuliano
3 Senatuscōsulto orphiciano
3 Successione cognatorum
3 Seruili cognatione
3 Successione libertoruz

3 Successiōib⁹ sblatis q̄ fiebāt p bonoꝝ
3 Stipulatōe suoꝝ (venditionem
3 Societate
4 Si q̄drupes pauperiē fecisse dicatur
4 Satisdationibus
1 Utelis
2 Testamentis ordinandis
2 Testamento militari
2 Sufructu
2 Usu ⁊ habitatione
2 Usucapiōib⁹ ⁊ lōgi tpis p̄scri
2 Vulgari substitutiōe (ptionibus
3 Verboꝝ obligationibus
4 Vi bonorum raptorum

Sunt alie Rubrice in x° ⁊ xi° ii° li° Codicis ⁊ in vsibus feudorum q̄ hic pararum allegantur: iō eas ponere non curo

Rubrice iuris canonici

Hic p° sciēdū q̄ decretū nō distinguit p̄ ꝓricas sz in tres p̄ncipales ptes q̄ꝝ p̄ma ꝯtinet cētū ⁊ vnā distinctōes: ⁊ sub q̄libet distinctōe capl̄a. Scd̄a ps ꝯtinet. 36. cās. ⁊ sub qualibz cā qōes ⁊ sub qōnib⁹ capl̄a ⁊. 33. cā a qōne. 3. vsqz ad qōnē q̄rtā itponit tractat⁹ de pnia: q diuidit i. 7. distictiones: ⁊ sub q̄libz distinctōe capl̄a. Tertia ps ē de ꝯsecratōe: q̄ diuidit i. 5. distictiōes ⁊ sb q̄libz distinctōe capl̄a. Alij v̄o libri iuris canonici ꝓricas ꝯtinēt que sequūtur.

5 Ccusationibus inquisitionib⁹ ⁊ denunciationibus
5 Adulterio stupro
1 Alienatōe iudicij mutādi cā facta
5 Apostatis
2 Appellationib⁹ ⁊ recusationibus ⁊ re
1 Arbitris (lationib⁹
1 Auctoritate ⁊ vsu pallij
3 Aptismo ⁊ eius effectu
1 Bigamis ordinādis vl̄ non
5 Alūniatoribus
3 Capellis monachoruz ⁊ aliorum religiosorum
2 Causa possessiōis ⁊ ꝓprietatis
3 Celebratōe missaꝝ ⁊ sacr̄o eucharistie ⁊ diuinis officijs
3 Censib⁹ exactōib⁹ ⁊ ꝓcuratiōibus
3 Cohabitatōe clericoꝝ ⁊ mulierum
4 Clādestina desponsatione
3 Clericis coniugatis
3 Clericis nō residentib⁹
3 Clerico egrotante
5 Clericis pugnātibus in duello
1 Clericis pegrinis nō admittendis
5 Clerico venatore
5 Clerico percussore
5 Clerico maledico
5 Clerico non ordinato ministrante
5 Clerico excōicato deposito vel intdicto ministrante
5 Clerico per saltum ꝓmoto
5 Clerico q ordines furtiue suscepit
4 Cognatione spirituali
4 Cognatiōe legali
5 Collusione detegenda
3 Cōmodato (vacantis
3 Concessione prebende ⁊ ecclesie non
4 Conditionib⁹ appositis in mr̄imōio
2 Confessis (⁊ alijs contractibus
2 Confirmatione vtili vel inutili
1 Constitutionibus
1 Consuetudine
1 Corpe vitiatis non ordinādis
4 Coniugio leprosorum
4 Coniugio seruorum
4 Consanguinitate ⁊ affinitate
3 Cōsecratione ecclesie vel altaris
3 Conuersione coniugatorum
3 Conuersione infidelium
5 Crimine falsi
3 Custodia eucharistie chrismatis ⁊ aliorum sacramentorum
3 Ecimis p̄micijs ⁊ oblationibus
5 Delicto pueroꝝ
3 Deposito
4 Desponsatione impuberum
2 Dilationibus
4 Diutorijs
2 Dolo ⁊ contumacia
3 Donatōib⁹ (p⁹ diuortiū restituēda
4 Dōatōib⁹ inl viꝝ ⁊ vxorem ⁊ de dote
5 Eo qui ordines furtiue suscepit
3 Ecclijs edificandis vl̄ reparādis
1 Electione ⁊ electi potestate
3 Emptiōe ⁊ venditione
4 Eo q cognouit ꝯsanguineā vxor̄ sue
4 Eo qui duxit mr̄imoniuz quā polluit per adulterium
2 Eo q mittit i possessionē cā rei s̄uāde
1 Etate ⁊ q̄litate ⁊ ordine p̄ficiendoꝝ
2 Exceptiōibus

2 Excessibus prelatorum
2 Erijs
2 Eudis
2 Fide instrumentorum
3 Fideiussoribus
1 Filijs p̄sbyteroꝝ ordinandis vel non
2 Foro competenti
4 Frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ ipotentia coeundi
5 Furtis
5 Ereticis
5 Homicidio volũtario vl̄ casuali
5 His qui filios occidũt ꝓprios
1 His que vi metus ve cã fiunt
3 His q̄ fiunt a prelato sine cõsẽsu capli
3 His q̄ fiũt a maiori ꝑte capituli
5 Udeis ⁊ saracenis ⁊ eoruꝫ seruis
3 Immunitate ecclesiarum
5 Infantibus ⁊ languidis expositis
1 In integrum restitutione
5 Iniurijs ⁊ dãno dato
2 Iudicijs
2 Iureiurando
2 Iuramento calumnie
3 Iure patronatus
3 Institutionibus
2 Itis contestatione
2 Libelli oblatione
2 Lite pẽdente nihil innouetur
3 Locato ⁊ conducto
5 Agistris ⁊ ne aliquid exigant ꝓ docendo
1 Maioritate ⁊ obediẽtia
5 Maledicis clericis
4 Mr̄imonio ꝯtracto ꝯtra ĩtdictũ eccl̄e
2 Mutuis petitionibus
4 Atis ex libero ventre
3 Ne clerici vl̄ mõachi secularibus negocijs se ĩmisceant
5 Ne p̄lati vices suas
3 Ne sede vacante aliq̄d innouet
5 Nõ ordinato ministrante clerico
5 Noui operis nunciatione
2 Blatione libelli
1 Obligatis rõcinia ordinandis vel non
3 Obseruatione ieiuniorum
1 Officio archidiaconi
1 Officio archipresbyteri
1 Officio primicerij
1 Officio sacriste
1 Officio custodis
1 Officio vicarij
1 Officio ⁊ ptãte iudicis delegati
1 Officio legati
1 Officio iudicis
2 Officio iudicis ordinarij
1 Ordinato ab ep̄o q renũciauit ep̄atui
2 Ordine cognitionum
1 Actis
3 Parochijs ⁊ alienis ꝑochiãis
3 Peculio clericorum
5 Penis
5 penitentijs ⁊ remissionibus
1 Peregrinis clericis non admittẽdis
2 Peregrinantibus
3 Pignoribus ⁊ alijs cautionibus
2 Plus petitionibus
1 Postulatione prelatorum
1 Postulando
3 Prebendis ⁊ dignitatibus
3 Precarijs
3 Presbytero non baptiçato
2 Prescriptionibus
5 Priuilegijs ⁊ excessib⁹ priuilegiatoꝝ
2 Presumptionibus
2 Probationibus
1 Procuratoribus
5 Purgatione canonica
5 Purgatione vulgari
3 Purificatione post partum
4 Ui clerici vel vouẽtes matrimonium ꝯtrahere possunt
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui mr̄imonium accusare possunt
5 Aptorib⁹ incẽdiarijs ⁊ violatoribus ecclesiarum
3 Reb⁹ eccl̄e alienandis vel non
1 Renunciatione
2 Recusationibus appellationibus ⁊ relationibus
3 Regularibus ⁊ transeuntibus ad religionem
5 Regulis iuris
3 Religiosis domib⁹ vt ep̄o sint sb̄iecte
2 Reliquijs ⁊ veneratione scõrum
3 Rerum permutatione
1 Rescriptis ⁊ eorum participatiõib⁹
2 Restitutione spoliatorum
1 Acra vnctione
1 Sacr̄is iterandis vel non
5 Sagittarijs
5 Scismaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo

4 Secundis nuptijs
2 Sententia ⁊ re iudicata
5 Sententia excõicatiõis
3 Sepulturis
2 Sequestratiõe possessionum
1 Seruis nõ ordinandis ⁊ eorum manumissione
5 Simonia ⁊ ne aliquid ꝓ spũalibus exigatur vel ꝓmittatur
1 Sindico
3 Solutionibus
5 Sortilegijs
4 Sponsalibus ⁊ matrimonio
4 Sponsa duorum
3 Statu monachorum ⁊ canonicorum regularium
3 Successionibus ab intestato
1 Summa trinitate ⁊ fide catholica
1 Supplenda neglia prelatorum
1 Emporib⁹ ⁊ q̃litate ordinãdor
3 Testamẽtis ⁊ vltimis volũtatib⁹
2 Testibus ⁊ attestationibus
2 Testibus cogendis vel non
5 Torneamentis
1 Transactiõib⁹
1 Translatione
1 Trenga ⁊ pace
1 Ytiatis corpore ordinandis vel non
5 Verborum significatione
3 Vita ⁊ honestate clericorum
3 Voto ⁊ voti redemptione
5 Vsuris
2 Ut lite non cõtestata nõ ꝓcedat ad testium receptionem vel ad diffinitiuã sententiam
3 Ut ecclesiastica beneficia sine diminutõne conferantur
2 Ut lite pendente nil inouetur

Diuisio decretalis. v.

Prima creat clericos: officia ꝓparat ide
Altera iudicium cum requisitis appellat
Tertia de vita cõtractibus testaq; mentis
Nubere q̃rta docet ⁊ que spectant ad illõ
Ultima crimib⁹ penas subiungere curat

Rice libz. 6. decretalium.

De constitutionibus
De rescriptis ⁊ eorum interpretationibus
De consuetudine
De postulatione prelatorum
De electione ⁊ electi potestate
De renunciatione
De supplenda negligẽcia prelatorum
De temporibus, ordinationum
De etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiẽdor
De filijs ꝑsbyteror ⁊ alijs illegitime natis
De bigamis
De officio vicarij
De officio ⁊ ptãte iudicis delegati
De officio legati
De officio ordinarij
De maiozitate ⁊ obedientia
De pactis
De procuratoribus
De his que vi metusve causa fiunt
De integrum restitutione
De arbitris
De iudicijs
De foro competenti
De litis ꝓtestatione
De iuramento calumnie
De restitutione spoliatorum
De dolo ⁊ cõtumacia
De eo qui mittitur in possessionem causa rei seruande
Ut lite pendente nihil innouetur
De confessis
De testibus
De iureiurando
De exceptionib⁹
De prescriptionibus
De sententia ⁊ re iudicata
De appellationibus
De vita ⁊ honestate clericorum
De clericis coniugatis
De clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda
De prebendis ⁊ dignitatibus
De clerico egrotante vel debilitato
De institutionibus
De cõcessiõe ecclie ⁊ prebẽde nõ vacantis
Me sede vacãte aliquid inouetur
De rebus ecclie non alienandis
De rerum ꝓmutatione
De testamẽtis ⁊ vltimis voluntatib⁹
De sepulturis
De decimis
De regularib⁹ ⁊ trãseũtib⁹ ad religionem

De summa trinitate ⁊ fide catholica

De voto ⁊ voti redemptione
De statu regularium
De religiosis domib⁹
De capellis monachoꝝ
De iure patronatus
De cēsibus ⁊ exactionibus tributorū
De consecratione ecclesie vel altaris
De reliquijs ⁊ veneratione sanctorū
De imunitate eccliarum
Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant
De sponsalibus ⁊ matrimonijs
De desponsatione impuberum
De cognatione spirituali
De accusationibus inqsitionibus ⁊ denūciationibus
De hereticis ⁊ receptatoribus eoꝝ
De scismaticis
De homicidio
De vsuris
De excessibus p̄latoꝝ ⁊ subditoꝝ
De priuilegijs ⁊ excessibus p̄uilegiatoruz
De iniurijs ⁊ damno dato
De penis
De penitentijs ⁊ remissionibus
De sententia excōicationis
De v̄boꝝ significatione
De regulis iuris

Rice clementinarum

E sūma trinitate
De rescriptis
De electione
De renunciatione
De supplenda negligentia prelatoꝝ
De etate ⁊ qualitate
De officio vicarij
De officio delegati
De officio ordinarij
De in integrum restitutione
De iudicijs
De foro competenti
De causa possessionis ⁊ ꝓprietatis
De dolo ⁊ contumacia
Ut lite pendente
De sequestratione possessionis ⁊ fructuuz
De ꝓbationibus
De testibus
De iureiurando
De exceptionibus
De sn̄ia ⁊ re iudicata
De appellationibus
De vita ⁊ honestate clericorum
De prebendis ⁊ dignitatibus
De ꝯcessione p̄bēde ⁊ ecclie non vacantis
De rebus ecclesie nō alienandis
De reꝝ ꝑmutatione
De testamentis
De sepulturis
De regularibus
De statu monachorum
De religiosis domibus
De iure patronatus
De cēsib⁹ ⁊ exactionibus ⁊ ꝓcuratiōibus
De celebratione missarum
De baptismo
De reliquijs ⁊ veneratione sanctoruz
De imunitate ecclesiarum
De consanguinitate ⁊ affinitate
De magistris
De iudeis ⁊ saracenis
De hereticis
De homicidio
De vsuris
De excessibus prelatorum
De priuilegijs
De penis
De penitentijs ⁊ remissionibus
De sententia excōicationis
De v̄boꝝ significatione

Incipiunt canones penitentiales extracti de verbo ad verbum de summa fratris Astensis ordinis minor. li° 5°. ti°. 32°.

Onsiderādum

est de canonibus penitentialibus. Ad quoꝝ intelligentiaꝫ prenotandum est: ꝙ sicut est in scientijs practicis que versantur circa opera: ꝙ sermo in vniuersali ē incert⁹ ⁊ dubius: sꝫ cū applicatur ad singularia icipit quodāmodo habere certitudinē: vt q nō ꝯsiderat circūstantias particulares potius deuiet q̄ꝫ se rectificet: vt pꝫ i medicina ⁊ scientia morali. Sic est intelligendū in ꝓposito, ꝙ canones instruunt in generali quomodo est penitētia imponēda sed descēsū ad singularia presbyteris discretis relinquūt q ꝯsiderant circūstantias personarū attendētes ad canones sicut ad regulas directiuas: qꝛ si ꝯ canones imponāt nō recte imponūt. Nulli ergo presbytero licet facere aliqd quod possit patꝝ regulis obuiare di. 38. nulli. In canonib⁹ aūt maxime determinatur penitētia quo ad tempus ⁊ magꝫ q̄ꝫ quo ad modū: qꝛ illa ꝺterminatio ē certior ⁊ cōmunior. hec Bonauētura. Ut ergo scias qualiter dꝫ ꝓcedere arbitriuꝫ presbyteri nō regulariter sicut dictū ē. s. septēnis ē ꝓ peccato mortali pnia imponenda: ⁊ hoc nō tm̄ ꝓpter temporis diuturnitatē: sꝫ magis ꝓpter significationē. In veteri. n. lege Maria soror Moysi lepra ꝑcussa separata fuit extra castra septē diebus: Numeri. 12. Maria significat penitentē. Interpretat. n. amaꝝ mare. Hec penituit septeꝫ diebus: sꝫ nūc penitet septē annis quod significatū ē Ezech. 4. Diē ꝓ anno dedi tibi Si querat quare penitentia sit aggrauata: cū lex noua sit lex misericordie. Rn. ꝙ hic ē maior ingratitudo ꝓpter maiorē gratiaꝫ ⁊ maior contēptus ꝓpter maiorē dignitatē noue legis in qua xp̄i sāguis est effusus ⁊ grauius peccatū ꝓpt statū peccātis q dꝫ eē ꝑfectior: ⁊ vlteri⁹ satisfactio i lege noua dꝫ eē ꝑfecta vt in pristinū statum reducat: ⁊ qꝛ sol i vna die nō redit in idē punctum sꝫ in anno: ideo dies ꝯuersus ē in annum. Rursum qꝛ perfectū remediū ē in lege noua: iō ān⁹ multiplicari dꝫ ꝑ septē ꝑꝑ septē donā spūs sācti recuperāda: ⁊ ꝑꝑ septē dotes. s. tres aīe: ⁊ quatuor corporis obtinendas. Huiusmodi aūt penitentia nō est oībus iponēda nec tm̄ est infirmanda: sꝫ ē insinuāda vt cognoscat q̄ꝫ grauis est culpa. hec Bonauen. Licet aūt ꝓ singulis peccatis criminalib⁹ sit statuta talis penitentia: dꝫ tm̄ imponi magis vel minus aspera ꝓut maioritas vel minoritas criminis cum ceteris circūstātijs hoc exposcit: vt in seq̄ntibus pꝫ. A ꝑdicta nanq̄ꝫ regula excipiuntur plurimi casus i qbus ꝓpter dignitateꝫ peccātis vel criminis enormitatē imponitur penitētia maior aliquādo etiā ex varijs causis minor. Ad h° g° ꝙ ꝑsbyter circa penitētias disponēdo cautius arbitretur notandi sūt casus i qbus ꝑ canones certe penitentie imponūtur: quos. s. canones tenet ꝑsbr̄ scire: vt dictū ē. s. Sunt autem isti.

Primus ē ꝙ si ꝑsbyter fornicationē fecerit: pniam. x. annoꝝ faciat hoc modo. s. ꝙ sit iclusus siue a ceteris in aliquo loco remotus: sacco indutus: ⁊ humi ꝓstratus misericordiā dei iugiter implorās: ꝑmis trib⁹ mēsibus cōtinuis a vespere i vesperā pane ⁊ aqua vtat exceptis dn̄icis dieb⁹ et festis ꝑcipuis in qbus modico vino pisciculis ⁊ leguminib⁹ recreetur. Elapsis aūt sic tribus ꝑmis mēsib⁹ de illo loco exeat tm̄ in publicū ꝓcedat ne ppls in eū scandaliçet. Et ꝑ hoc vr̄ ꝙ i publico crimine loq̄t P⁹ hoc resūptis viribus aliquātulū vnū annū ⁊ dimidiū i pane ⁊ aqua expleat: exceptis dn̄icis ⁊ alijs ꝑcipuis festis: i qbus vino: sāguine: ouis: ⁊ caseo poterit vti. Finito sic ꝑmo, āno ⁊ dimidio: ꝑticeps fit corporis dn̄i: ⁊ ad pacē veniat: ⁊ ad ꝑs. cū aliis fratribus canēdos i choro vltim⁹ recipitur. Ad cornu tm̄ altaris nō accedat: sꝫ minoꝝ ordinū tm̄ officia gerat: deinde vsꝫ ad cōpletionē septimi anni tres legitimas ferias. s. scdam q̄rtā ⁊ sextā exceptis diebus paschalib⁹ q sūt. 50. in pane ⁊ aqua ieiunꝫ secūdā tm̄ feriā vno ꝓsalterio vl denario si sit operarius redimere potit. Et sic cū 7m annum cōpleuerit potest cū eps ad g̃duꝫ ꝑstinū reuocare: ita tm̄ ꝙ in tribus annis sequētib⁹ sine vlla redēptione omni sexta feria in pane ⁊ aqua ieiunet. Et eadē pnia iponēda ē presbr̄o de oib⁹ alijs peccat que depositionē iducūt. Probant aūt hec oia: 8. di. ꝑsbyter si fornicationē: qd̄ intelligūt

qdaz de simplici fornicatione: alij forte melius ꝑm Ray. de adulterio vel incestu: puta q; cognouit ꝓpugatā ꝓsanguineā vel affinē

2° casus ē si ꝓbi cognouit filiā suā spūalē quā. s. baptizauit: vl i baptismo vl i cōfirmatione tenuit: vl que sibi ꝓfessa fuit: debz pniam agere. 12. annis. ⁊ ēt dz deponi si crimē sit manifestū ⁊ pegrinādo. 15. annis peniteat: ⁊ postea monasterū intret tota vita sua moratur° ibidē. Eps vo q talia cōmisit: peniteat. 15. ānis. Ipsa vo mulier debet oia relinquere ⁊ res suas pauperibus dare: ⁊ cōuersa vsq; ad mortē i monasterio deo ꝑuire. 30. q. 1. sigs sacerdos. ⁊. c. non debet.

3°ē q; qūq; filiā suā spūalē vel matrez cognoscit. 7. annis peniteat. ⁊ silr ei consētētes. 30. q. 3. non oportet.

4°ē q; q ꝯiuit cū aliqua alij despōsata p verba de pñti: ipsa dimissa. 40. diēb° ieunz in pane ⁊ aqua: ⁊ sequentibus septē annis peniteat: extra de spon. duo. accepisti.

5°ē q; q cognouerit duas cōmatres vl sorores: siue vxor viuat: siue nō ad minus. 7 annis peniteat: lz plus deberet. 30. q. 4. si presbyter.

6°ē q; q cognouerit monialē siue ꝺuotā. x. ānis pēiteat: ⁊ silr ipsa ꝑ formā traditā 27. q. 1. de filia. ⁊. c. deuotā. Jn quor ꝓmo c. dī q; si filia cēpi vel ꝓbāi vel diaconi post votū solēne ꝺxerit mīmoniū nō admittat ad cōionē: nisi marito defūcto pniaz egēit Si aūt eo viuēte decesserit ⁊ pniam egerit. ⁊ cōionē petierit: nñ i fine vite recipiet caz. Jn 2°. c. dī q; deuota peccās nō ē recipienda i ecclia: nisi peccare desierit ⁊ desinens egerit pniam. x. decē annis postea recipiat ad cōionem: ⁊ antēq; in ecclesia admittat ad orationem ad nullius conuiuium christiane mulieris accedat.

7°ē de eo q ignorans cognoscit duas, sorores: vl mrem ⁊ filiā: vel amitā ⁊ neptem peniteat septē annis. Si aūt scient ꝑpetuo ꝓuek ꝓiugio. 34. q. 3. sigs cum duabus.

8°ē q; qui ducit in vxorem eam quam polluit per adulteriū peniteat. 5. annis. 31. q. 1. siqua vidua.

9°est q; q ꝓtra naturā peccauit si sit clericus dz deponi vel religioni tradi si corrigibilis appareat ad perpetuā pniam pagendā. Si vo sit laicus a cetu fideliū vsq; ad ꝺignā satisfactionē dz fieri alien°: extra de cle. ꝑla. clerici. Doc. n. vitiū maius est q; cognoscere mrez. 32. q. 7. adulterij. ⁊ ē Aug. Adulterij ingt malū vicit fornicationē: vincit aūt ab incestu fornicatio. Pcī°. n. est cum matre q; cum aliena vxore concubere: lz oium horr pessimū ē qđ ꝺ nām fit: vt si vir mēbro mulieris nō ad hoc ꝓcesso voluerit vti. hec Aug°. Quocūq; aūt mō tale factū exerceat ꝓterq; inē vir ⁊ femina ordinate i vase debito: vitiū ꝓtra nāz ⁊ sodomiticum iudicatur: vt dicit Ray.

10°est q; qui coierit cum bruto peniteat plus q; 7. annis: ⁊ similiter ꝓ incestu. 32. q 2. hoc ipsum. ⁊. §. se.

11°ē q; presbyter q interest clādestinis nuptijs tricēno suspēdit: ⁊ si culpa exegerit gñi°puniat: eē ꝺ clā. despon. cū inhibitio.

12°est q; q votū simplex violauerit peniteat tribus annis. 27. di. si vir.

13°ē q; q excōicat° celebrauerit dz triennio penitere: ⁊ feria. 2. 4. ⁊. 6. a vino ⁊ cāni b°abstinere. xj. q. 3. de his. De pena vo ꝺ gradati celebrātis: hi di. 50. accedēs.

14°ē q; homicida voluntari° sine spe restōnis ꝺpōit ⁊ pēiteat. 7. ānis. di. 50. mīrō

15°ē q; homicida casualis peniteat. 5. annis ⁊ hoc ꝑm Ray. si culpa casū ꝓcessit: aliter non: nisi forte ad cautelaz: di. 50. cos ⁊ duobus. c. se.

16°ē q; siqs fecerit homicidiū pp necessitatē euitabilē: peniteat. 2. an. di. 50. c. de his clericj. q lz si euitabil eēt i nllo sibi ꝑiudicaret. 50. di. q; te. Ꝺō vr ē quo ad culpaz lz bonū eēt q; pēiteret quo ad cautelā ⁊ ut innocentiā suā ecclie oñdēdā: eē de homi. c. 2. §. vlti. Et ꝑm Ray. forte distigui pōt in homicidio necessario sicut i casualis. s. vtrū culpa ꝓcesserit necessitatē vl nō: ar. di. 50. de his. nō. eē de homi. inēfecisti. Sz ⁊ siqs ꝓ fāmā cōmittat homicidiū ñ ei iputat. 3. q. 4. iudicas. qn ēt q; ituitu discipline icaute peutiēdo occiderit deponit: eē de homi. ꝑ sbm. 15. q. 1. sigs nō irat°. Sz q ligatū latronē inficit ꝺponit: eē ꝺ homi. suscepim°

Qui aūt latronē occultū occidit qđ viuū cōprehēdē potuit. 40. diēb° nō itret eccliam ⁊ al penuē dz: eē eo. c. 2. vbi de hoc dī. Qui vo paganū vel iudeū occidit peniteat. 40. diebus. di. 50. §. q non odij.

17°est q; matricida peniteat. x. ānis ꝑm formā satis apte tradita. 30. q. 3. latorem. Uxoricide vo grauior penitētia dz ꝺponi. Tal. n. ⁊ q; omunū occidit nūq; egiat pce

31673
BIBLIOTEKA CIVICA CAPODISTRIA-KOPER MESTNA KNJIŽNICA
D 514 1953

vehiculo portatur: nec matrimoniū ꝓtrahit vsq; ad .x. annos: carnes nō comedit: nec vinū bibit: ⁊ alia q̄ habēt̄ur. 33. q. 2. ad monere. ⁊. c. q̄cunq;. Imponit aūt penitētia maior vxoricide: nō. q; illud peccū sit ḡue ꝑ isto: ꝛ q; homines ꝓniores sint ad occidendū vxores q̄ꝫ mares. Mai⁹. n. pccū ē occidere mārem q̄ꝫ vxorē occidere: vt dic̄ Bona. in. 4. ſnia ꝛ: ⁊ cōtra oēs doct. Bull. vō durā. tenet ꝫ̄ū i reptorio ꝑ eo q̄ vxoricidē iponit pnia maior. Mihi aūt magis placet ſnia alioꝝ. Sz qualē pniam agē debēt q filios occidūt. Rñ. Aut ē certū q̄ ipsimet scīēter inficerūt: ⁊ sic dz eis iponi penitētia maior q̄ꝫ ꝑ alio homicidio: ar. eī e. c. vlt. i ter. ⁊ glo. ⁊ de homi. cū iuramento de pe. di. i. aut facta. In hoc tñ casu vir vxorē recuperat quā coact⁹ abiurauerat: ⁊ ipsa pniaꝝ agit ꝑ arbitrū epi: ita q̄ si hz alios filios pacifice gubernare possit eos vxori eī eo. itellexim⁹. Nō si viz nō hz iduci dz vt itret religionē: ad q̄ si nō pōt iduci tuti⁹ē ei dare līām nubēdi: vt eī eo. veniens. Et hoc q̄n timet de icōtinētia: alīnō: vt ꝑ 31. q. 2. i adoloscēta. Et si pī sit clericus ab offō altaris dz ppetuo abstinē: ⁊ ei grauiō q̄ꝫ laico: ñ tñ publica nisi venat i publicū pnia dz iponi: vt eī ō pe. quelitū. Aut certū ē q̄ nō iniecerūt sp̄ōte nec i culpa fuerūt sz casu fortuito ptigit: ⁊ sic de stricto iure in nullo tenēt̄ur: ar. eī de homi. ex lr̄is 2⁰. ⁊. c. Johes. ⁊. c. vlt. Nisi velit ad cautelā penitere Jn dubio tñ ꝑsumit q̄ nō hoc ex certa sciā: ꝛ potiꝰ ex icuria, puenerit: eī ō ꝑsup. afferte. Aut certū ē q̄ nō exhibuerūt oēm diligētiā quā potuerūt ⁊ debuerūt: ⁊ sic cēssa pcessit casū. Et si sit ḡuis culpa: vt si posuit puerī i medio vtriusq; ſm arbitrū penitētiarij: iponit pnia. 5. vl. 7. annoꝝ. 50. di. sīq̄ femina. ⁊. c. se. ⁊. c. sīgs spōte, occulta si sit occultū: publica si sit publicū: ⁊ maior si i lecto suffocet q̄ꝫ si i cunis: ⁊ maior ꝑ 3 tero greco q̄ꝫ laico: vt hī eī de pe. quelitū. Et ꝛ dispenset quo ad pniam q̄ ē arbitraria: vt dī ibidē: nō tñ quo ad ordies, ꝓpter homicidiū qō ē delictū enorme ⁊ idispēsabile: di. 50. miror. Si aūt culpa que pcessit casū sit leuis: vt si posuit puerī i cōdē lectolōge tñ a se iponit pnia trium annoꝝ. Scōz hoc itelligē illud: eī eo de ifām⁹. Monēdi ergo sūt parētes q̄ tā tenellos secum in vno nō collocēt lecto: ne qualz negligentia inueniēte oppīmāt̄ur ⁊ suffocent: vt. 2. q. 5 ꝑsuluisti. Et hoc nō distīgunt Ho. ⁊ Ber. eī de isantib⁹. Quid de illis q̄ filios vl seruos suos isātes vl et adultos lāguidos relegata pietate exponūt. i. eī se ponūt añ ecclesias: ut aliq̄ moti misericordia colligāt eos. ḡn. Tales grauit peccāt: q; cū ignorēt sepe ꝑsāguinitas exponētoꝝ: ꝑhere possent matrimoniū cū sororē vel cū ꝑsāguinea: tō exponēs tenet de hoc pctō penitere ⁊ ē puniēd⁹ sicut exposit⁹ si scīēter cū tali ꝑhēret puniret: eī de peni. officij. ſm Hosti. talis n. ſm Ray. ē tanq̄ꝫ homicida iudicādus q̄ hoīem sibi ita ꝑiūctū piculo mortis exponit. Cōsideratis tñ circūstātijs ⁊ vtz ob hoc mors secuta fuerit vl nō fuerit: penitētia moderāda erit. Erūt aūt tales irregulares ſm Ray. si mors ide sit secuta: q;. ſ. fuerūt i culpa eos exponēdo vel alimēta negādo. Tñ ſm Ro. si i nulla fuissēt: q; forte nec elymas q̄rēdo: nec aliter eos alere posset irregulares nō eēnt nec peccarent.

18⁰ ē q̄ q ꝑsōm iterfecit penitcat. ix. annis: eī de pe. ⁊ re. c. 2. De pnia vō ei⁹q̄ occidit monachū vel clericū sōdiaconū l dīaconū: hī. 17. q. 4. q occiderit. De pnia aūt ei⁹q̄ machinat i mortē dñi sui vl i regimē eius: habeat̄ur. 23. q. vlt. §. siquis.

19⁰ ē q̄ iniuste aliū ad mortē accusat. 40 dieb⁹ in pane ⁊ aqua p. 7. an. ieiunet ⁊ penitcat: ⁊ hoc si accusat⁹ sit occisus. Si aūt tñ mēbr̄ pdiderit: triēnio penitcat: eī de accu. accusasti. Hosti. vō ⁊ Jo. de deo. in ieunādo intellexerūt q̄ ꝑm⁹ penitcat p sepē annos: quolibet āno ieunādo. 40. dieb⁹ i pane ⁊ aqua. 2⁰ vō p tres āños. Bull. vō durā. intellexit, put lr̄a magī sonat. ſ. q̄ ꝑm⁹ ieunabit. 40. dieb⁹ i pane ⁊ aqua sūl ꝓtinue sine intpollate: ⁊ p septē annos ieunabit ⁊ penitebit: nō tñ i pane ⁊ aq̄: sed ad arbitrū ꝑsbyteri. 2⁰ vō p. 3. q̄drageſimas ꝑma ante natalē dñi: ſcā ante paſcha: tertia ante sanctū Johānez. Mos. n. instituit beat⁹ Petrus: vt habet in cronicis. Jeunabit aūt tunc in pane ⁊ aqua. Probāt̄ur hec ſm Hostien. 22. q. 5. c. ꝑmo. 2. ⁊ 3.

20⁰ q̄ purus. 40. dieb⁹ i pane ⁊ aq̄ ieunet: ⁊ septē annis sequētib⁹ penitcat: ⁊ semper dz eē i pnia. ſ. interiori. 6. q. i. quicūq;.

21⁰ q̄ q cōpulsus ꝓditionaliī a dño scienē purat: si liber sit. 40. dieb⁹ i pane ⁊ aqua: ⁊ hoc ſm glo. intellige vel ꝓtinue vel iter-

pollate peniteat ⁊ septē annis sequētibus: nō tñ i pane ⁊ aqua: vt dicit glo. si vō b̄us sit eⁱ⁹ q̄ eū coegit: trib⁹ q̄dragesimis ⁊ legitimis ferijs. s. 2. 4. ⁊. 6. 22. q. 5. g cōpulsus.

22⁹ q̄ g iurat i manu epi vel in cruce cōsecrata: peniteat trib⁹ annis. Si vō in cruce nō p̄secrata vno anno. Qui vō coactus ⁊ ignorās ignorāta iuris ⁊ postea cognoscit: peniteat tribus q̄dragesimis. 22. q. 5. c 2⁹. Qui vō coact⁹ p̄ vita rediměda vl qualibet cā vel necessitate p̄iurat: q̄ cor⁹ plus q̄ aiam dilexit: trib⁹ q̄dragesimis peniteat: ea. q. c. sīgs coact⁹. Alij inducūt tres annos ⁊ vnum ex his in pane ⁊ aqua.

23⁹ é q̄ g falsū sciēter iurat vel aliū iurare cogit: dieb⁹. 40. peniteat i pane ⁊ aqua: ⁊ septē sequētibus annis nūq̄ sit sine p̄nia .s. interiori. Alij ēt si p̄scij fuerunt simili peniteāt. 22. q. 5. siquis conuictus.

24⁹ q̄ g mensurat in falsa mēsura. 30. dieb⁹ in pane ⁊ aqua ieiunet: eā ō p̄tra. emp. vt mēsure. De pena vō falsarij litterarum habet eā. eo. ad audiētiā. ⁊. c. dura. ⁊. c. ad falsarios. ⁊ de vbo. signifi. nouimus.

25⁹ é q̄ g frangūt p̄niam solēnem siue redeundo ad crimina p̄ora vel similia sū redeundo ad negociationē vel militiā seclarē q̄ sibi fuerāt indicta: sola intra eccliam fidelib⁹ oīone iungūtur a cōione suspēdūtur: a catholicor⁹ p̄uuijs separātur: ⁊ penitere debēt. x. an. ⁊ cōicent ūi fine vite. 33. q. 2. de his vō. ⁊ de pe. di. 5. siquis vō.

26⁹ est qui canit missam ⁊ non cōicat debet vno anno penitere ⁊ interim missas nō cantare: de cōse. di. 5. relatum.

27⁹ é q̄ p̄sbyter q̄ mortuum clericū iuolui in palla altaris peniteat. x. annis. ⁊ mēsibus. 5. diacon⁹ vō triennio ⁊ dimidio: de cōse. di. 1. nemo per ignorantiam.

28⁹ q̄ g cōmittit sacrilegiū eccliam violādo vl chrisma siue calicē sacr̄ pollut manib⁹ accipit vel filia sacrilegia cōmittit peniteat. 7. annis. ꝓmo anno eā cimiterium q̄ violauit p̄sīstat: scdo anno añ fores ecclesie: tertio in ecclia: ⁊ i hoc triēnio carnes nō comedat: vinū nō bibat nisi i pascha vl natali: nō offerat nec cōionē accipiat: quarto anno cōicabit: ⁊ i illo ⁊ i q̄nto ⁊ in sexto ⁊ in septimo tribus ferijs a carnibus ⁊ vino abstineat ieiunādo. 12. q. 2. demon. Lōburens autē eccliaz. 15. annis peniteat ⁊ eā restituat. 17. q. 4. §. siquis, ⁊ in vsu. maius De pena vō raptoris siue furis rei ecclesiastice: ⁊ de pena furis ⁊ effractoris tā clerici q̄ laici h̄etur ea. q. §. petā. ⁊. c. sīgs clericⁱ⁹.

29⁹ q̄ si parētes frangūt spōsalia filior⁹ a cōione triēnio separētur: ⁊ simuliter filij si sint in culpa. Si tñ filij p̄m, p̄missionē factā contraxerint accusātur vtiq̄. s. quo ad penam ecclie: si nō quo ad reatū: exquo ō derunt operā in cōtrarium. 31. q. 3. sīg parētes. ar. de pe. di. i. sicut.

30⁹ est q̄ g blasphemauerit publice deū vel aliquem sanctor⁹ ⁊ maxime beataz vrginē: illi debet episcopus h̄ac penitentiam iniungere. s. vt septē diebus dñicis p̄e foribus ecclie in manifesto dum missa cantatur existat: ⁊ vltimo illor⁹ die⁹ dominicor⁹ pallū ⁊ calciamēta ōponat ⁊ corrigiam ligatā circa collū habeat: ⁊ septē p̄cedentibus sextis ferijs in pane ⁊ aqua ieiunet: ecclesiā nullaten⁹ ingressurus: ⁊ quolibet p̄dictor⁹ die⁹ tres pauperes vl ducos vl saltē vnū reficiat si potest. Et si nō pōt hec pena in aliā cōmutetur. Nō si renuerit ageř oia sup̄adicta interdicat sibi ecclia: ⁊ in morte p̄uetur ecclīastica sepultura: eā ō maledicimus. Itē blasphemus si diues fuēit 40. alioquīn. 30. vel. 20. ⁊ si ad hoc nō sufficit q̄nq̄ solidor⁹ vsual monere pena multet nullāq̄ misericordiā in hoc habitur⁹ vt dicit ibidē. s. q̄n soluat quinq̄ solidos: quos si nō h̄z curat p ciuitatē: vel ꝓmutetur i penā aliā tpalē. Hec aūt pena soluet ei q̄ ꝓdēnat. i. ptāti seclari. Hāc. n. penā tēporalē p̄cepit papa ponī p ptātē tpalē: q̄ si neglexerit p epm p̄cipit cogi. hec Hosti. Hz aūt p̄dicta pena locū p̄m Bof. cui q̄s blasphemat nō ex ira vel ebrietate vl ōmētia: q̄ tūc cū eo benignū⁹ ageret. 2. q. 3. sīg. irat⁹. §. notandū. p̄m vō Hosti. hec pena ē speciali inducta ꝑ eos q̄ deuz blasphemāt ex ira. Nō. n. aliqs ō leui blasphemat deū nisi irat⁹. Tāta tñ posset ee ira cūdia q̄ eq̄pararet demētie: ⁊ tūc illud qō dicit Boff. locū posset h̄e. hec Hosti. Quid sīgs iuret p caput vel p vētrē vel cor⁹ vel capillū Rñdet Hosti. si faciat hoc affirmādo vel iurādo: nō h̄z locū hec pena. Sec⁹ é si faciat hoc detestādo vel vituperādo h̄z iratus. Itē p̄m Bof. ⁊ Hosti. hec q̄ dicūtur de pena tpali fūt iudice p tribunali sedente. In iudicio aūt aie p̄sīdēt discret⁹ molliēdo rigorē dispēsare poter: ex causa circa penam

pñalē sup io. tē. 25. q. 6. penitēnd⁹. Ixc Ho. Itē cleric⁹ blasphem⁹ maxime p̄esbr cogat ad venīā postulandā: q̄ si noluerit degradet: di. 46. cleric⁹. Mōdū vo q̄ blasphem⁹ fm leges ē decapitādus: vt in auc. vt nō luxurietur ꝯ nām circa medīū: coll. 6. Sc̄ꝫ vo canonē antiquū cleric⁹ erat degradādus t laic⁹ excōicandus. 22. q. 1. sigs p capillū. Hodie vo laic⁹ aget pniaz sup̄a dictā. s. illi⁹ canonis statum⁹. t hoc si publice blasphemauit. Si. n. occulte nō pnitebit publice: vt puto. Cleric⁹ vo hodie est corrigēdus pena arbitraria t occulta: non illa q̄ ē publica. Cleric⁹. n. publice nō ōbet penitere. Si aūt rebellis fuerit vl̄ sep⁹ hoc cōmiserit locū hz pena legis. s. vt laicus de capitali i foro ciuili: t i canonico anathema tiget. i. ecclie ingressus sibi interdicat: t i mō te p̄uetur ecclesiastica sepultura. Cleric⁹ vero degradetur. hec Hosti. n. de maledicis

31⁹ de p̄sbro q̄ reuelat p̄fessionē q̄ ō iure antiquo dz ōponi: t oib⁹ dieb⁹ vite sue ig⁹ minios⁹ pegrinari: de pe. di. 6. sacdos tē. vt. s. p̄fessiōis cela⁹. §. 2. p totū. vsq ad. §. 3.

32⁹ ē q̄ g i dicēdis horis canonicis t alijs officijs diuinis discrepat a p̄suetudine p̄pe metropolitane ecclie. 6. mēsib⁹ p̄uat cōione si hoc accidat ex p̄cepto. 12. di. de his.

33⁹ q̄ eps g ordinat sine cā iusta clicū in uitū aut reclamātē vl̄ penit⁹ inuitū absolute suspendit anno vno. 24. dis. c. p̄mo.

34⁹ q̄ eps g correctionē de vēditiōe misteriorū dissimulat duob⁹ mēsib⁹: p̄sbr. 4. diacon⁹ trib⁹: subdiacon⁹ t ceti ad arbitriū iudicis pēnē debēt. i. q. 1. gcgd iuisibil.

35⁹ q̄ sortilegus. 40. diebus peniteat: extra de sortil. requisisti.

36⁹ q̄ videt in astrolabio peniteat duobus annis: extra de sortil. extuarum.

37⁹ ē de stilla sāguis altar⁹ cadēti sup̄ ārā vl̄ aliqd aliō pp negligētiā p̄sbr: dz p̄sbr penitē. 40. dieb⁹. Si cecidit sup̄ pallio altar⁹ pēiteat. 4. dieb⁹: ō p̄se. di. 2. c. si p negli

38⁹ ē q̄ si aliqs euomut eucharistiā (amp eb̄rietatē vel vomicitatē: si laic⁹ peniteat 40. dieb⁹. Si clericus vl̄ monach⁹ vl̄ p̄esbyter: vl̄ diaconus peniteat. 70. dieb⁹. Si eps peniteat. 90. diebus. Et dz euomitura cōburi t iuxta altare collocari. Si vo cā i firmitatis euomerit. 7. dieb⁹ peniteat: ō cō se. di. 2. siquis. ppter eb̄rietatem.

39⁹ est quando mus comedit vel comedit corpus xp̄i. De pnīa huius casus ingre vbi sit notata: de cōse. di. 2. circa finem.

40⁹ q̄ domū vel aream volūtarie succēdit sublata vel incensa omnia restituat t trib⁹ annis peniteat: ex̄ de iniur⁹ sigs domum. Canon tū dicit q̄ si ex odio vl̄ iniuria hoc fecerit: excōicari dz: nec absolui donec satisfecerit: t iurauerit q̄ ignē de cetero non apponet. Imponit aūt sibi vt Hierosolymā vel in Hispaniā vadat i dei seruitio anno integro ibi moraturus. Sigs aūt archieps vel eps hoc relaxauerit: dānuz restituat: t ab officio epali p annū abstineat. 23. q. 8. pl̄ simā. Hodie aūt postq̄ sūt denūciati non possūt citra sedē aplicam absolui: ex̄ ō sentē. excō. tua nos. Immo i tex. logtur ō icē diarijs indistincte postq̄ sunt publicati. Et Ber. hoc idē dicit exp̄sse: t Bza. ex̄ de sen. excō. geneq̄. t Goff. hz Ro. cōtū dicat. fz aūt leges q̄ in ciuitate data opa incēdū fecerit: si sit humilis subijcit bestijs: si sit i aliquo gradu decapitat vel i insulā relegat. ff. de incē. rui. nau. l. fi. Qui vo alibi vt i vill⁹ vel castris remissis ibidē edes positis combusserit: si hoc dolo fecerit cōburit. Et hoc intelligēdū fz Hosti. si sit humilis. Si aūt hoc ex sua negligētia p̄tigerit relartiet dānū vl̄ si min⁹ idone⁹ sit: paruz vl̄ leuit castigetur. Et nomine edīū omne edificiū continetur vt ibidem dicitur. l. qui edes.

41⁹ est q̄ q dederit vel acceperit cōmunionē ab heretico t nescit hoc esse, p̄hibuit ab ecclia t postea itelligit: peniteat vno anno. Si autem sciuit t neglexit peniteat. x. annis. vel fm quosdaz. 7. vel fm alios. §. Qui vo p̄mittit hereticū missaz celebrare in ecclia catholica p ignorantiā iuris peniteat. 40. diebus. Si p reuerentia eius: per annum peniteat: si p dānatione ecclie catholice: t p p̄suetudine romanoz p̄iciat ab ecclia sicut hereticus si sit impenitens alioquin peniteat. x. annis. Si aūt relicta ecclia ad hereticos transierit: t alios ad h⁹ induxerit peniteat. 12. annis. tribus extra ecclesiam. 7. inter audientes: duobus extra cōionem: t sic. 12. anno cōmunionez siue oblationem percipiat. 24. q. 1. siquis derit. Cetera vero pertinentia ad heresim. scisma: vel apostasiam require sup̄a in secundo titulo.

42⁹ q̄ patronus q res ecclesie dilapidat vno anno peniteat. 16. q. 7. c. filijs.

43⁹ ꝙ q domũ suã magicꝭ ⁊ icãtatoribꝰ lustrat vel aliud facit: ⁊ qui ei hoc consuluit: annis. 5. pertineat. 16. q. qui diuinatores ⁊. c. non liceat.

44⁹ ꝙ q pacẽ cum ꝓximo suo nõ facere iurat anno vno peniteat: ⁊ ad pacem redeat. 22. q. 2. qui sacramento.

45⁹ ꝙ ꝓ ꝑiurio: adulterio: homicidio dãtur, ꝑ pnia regulariter. 6. anni: ⁊ silr ꝓ fornicatiõe licz nõ ita aspa pnia iniũgat. 22. q. i. ꝑdicãdũ. 33. q. i. hocipsum. ⁊. §. se.

46⁹ ẽ ꝙ q sciẽter rebaptiçatur. 7. annis peniteat ⁊ feria. 4. ⁊. 6. i pane ⁊ aqua ieiunando. 3. q̃dragesimas faciat: ⁊ hoc si fecit proheresi itroducẽda. Si aũt ꝓ inmundicia. i. ꝓ salute corporis obtinẽda: vt ex̃ de aposta. c. 2. tribꝰ annis peniteat: de ꝯse. di. 4. q bis. ⁊ talis q bis baptiçat vel ꝯfirmatur fit de foro ecclie ⁊ cogitur fieri irregularis: di. 84. dictũ est. De pena autẽ talium habet de conse. di. 4. eos. Cuius. c. sententiã ꝑte termitto gratia breuitatis.

49⁹ ꝙ q vxorẽ adulterã cognoscit añ q̃ peniteat. 3. an. peniteat. 21. q. 1. siqs. 2. Qui v̄o cognoscit eã penitẽtẽ añ pniã ꝑactã peniteat. 2. annis. ea. q. siqs ꝑmo. Q̃uo v̄o pnia iniungẽda sit mulieri partũ alterius supponẽti vel etiam de nõ suo viro concipienti habetur extra de pe. ⁊ re. officij.

Ad regulas igit ꝑdictas ĩspiciẽdo potest studiosus idagator ꝓcedere ad pnias ꝓ diuersis criminibꝰ ꝟm canones iponẽdas ⁊ ex cã ꝯsiderat circũstãtijs: vt dictũ est. s. moderari poterit eas. Et lz ab ipso omnes circũstãtie sint diligẽter attendẽde: ꝑncipaliter tñ q̃litates ꝑsone: ⁊ ꝑcipue vtꝝ sit ꝑsona obnoxia alicui aliquo vinculo seruitutis. Nã circa tales ꝑsonas cauere dz ꝓ posse presbyter ne talẽ pniaz eis iponat ꝑ quã illis qbus sunt astricte ꝑiudiciũ fiat maxie circa coniugatos. Uñ si seruus sit ⁊ timore peccauerit obediẽs dño suo i atrocioribꝰ ẽ mitius puniẽdus. 22. q. 2. q compulsus. Obedire tamẽ nõ tenebat i talibꝰ. xj. q. 3. si dñs. Si aũt volũtarie peccauerit corpore puniet etiã acrius q̃ alius. 24. q. i. q cõtra pacẽ. Nec ẽ seruo iniũgẽda peregrinatio per quã dominꝰ eius q nõ est in culpa: illius seruitio defraudet: ex̃ de sen. excõ. relatum. Si v̄o liber sit: totã penitentiaz canonis si potest facẽ dz iponi. 16. q. 7. sacerdotes pniam. Sed ex cã poterit eam presbyter moderari. Cõsiderandũ ẽt erit: vtꝝ sit ꝑsona noua ĩ fide: qꝛ nouis in fide mĩor dz ẽt penitentia iponi: ex̃ de pe. deꝰ q. Et similiter ꝯsiderãde erũt alie ꝑsonaꝝ circũstãtie de qbus ad presens suꝑsedeo gr̃a breuitatis. Sciendũ aũt ꝙ in foro pniali dicũtur legitime ferie. 2. 4. ⁊. 6. di. 81. ꝑsbyter. d̃ conse. di. 3. ieiunia. Aliqui tñ vt dicit Ro. ꝓ. 2. feria ponũt sabbatũ. Insuꝑ nõnduz ꝙ si pnia ĩ pane ⁊ aqua iponat nõ habẽti panẽ põt loco panis leguminibꝰ ⁊ pisciculis vesci ⁊ ẽt alijs si necessitas illud regrat: ex̃ de pe. ⁊ re. lz. in tex. ⁊ glo. al' non licet. Notandũ ẽt ꝟm Jo. si pnia sit iposita a canone liberat qs a ieiunio dãdo denarium vel legendo psalterium ꝓpria auctoritate. Inno. v̄o dicit ꝙ ieiunia necessaria: vt q̃tuor temporꝝ ⁊ hꝰi: nõ possũt redimi nisi subsit rõnabilis causa. Uolũtaria v̄o redimi possunt ẽt sine auctoritate superioris. Ad hoc ẽt nõ ꝙ vbi ĩpõit penitentia aliquot ãnoꝝ siue quadragesimaꝝ: nec addit q̃uo quis dz penitere: hoc relinqtur arbitrio ꝑsbyteri: cũ pnie sint arbitrarie: vt dcm̃ est s. Ipe. n. presbyter arbitrabit eã ꝑ ferias legitimas faciẽdam ꝟm canones. 50. dis. de his clericis. extra de homi. c. 2. ⁊ in multis alijs iuribus. Et sic intelligit illud ex̃ de accu. accusasti. ⁊ de spon. dilectus ⁊ silia. ⁊c.

Impressuz est opus hoc Uenetijs cura ac diligẽtia Bartholomei de Alexãdria Andree de Asula ⁊ Maphie de Salo socioꝝ Anno salutis xp̃iane. M. CCCCLXXXI. die. X. mensis Martij.

BIBLIOTECA CIVICA CAPODISTRIA - KOPER MESTNA KNJIŽNICA

D

Primū ꝓlij dñi Alexādri de Neuo. Uicētini iur. vtrusq doctor. cōtra iudeos fenerantes.

In noie dñi nr̄i iesu xp̄i eiusq gloriosissime matris xp̄ginis Marie gloriosi doctoris Hieronymi: ceteroꝝ doctorum ecclesie totiusq celestis curie. Amen.

In casu in q̄ regis⁹ sui vt cōsiliū edam sola dubia de signabo: qꝝ ex ipsis cōprehendet casus figuratio. Quinq ergo sunt dubia.

Primus an peccent iudei fenerātes xp̄ianis. Secūz an ecclesia de hoc peccato se ōbeat ipedir. Tertiū. an ecclesia dēat tolerare vl cōmittere huic pctō ppt maⁱ malū vitandū vel ppt maⁱ bonū qō exinde p̄sulit seq sperat. Quartum an p̄ncipes seculares vel cōitates vel ꝓcili a ciuitatū possint iudeis dare lniam fenerādi: vel cū iudeis possint pacisci vt fenerent xp̄ianis cā maioris mali vitandi: vel boni qō exinde seq pōt. ⁊ an ppt hoc icidāt i pnā cle. vnice de vsuris ⁊. c. i. eo ti. li. 6. et in alias penas in iure exp̄ssas. Quintum et vltimū an papa ex cāis p̄dcis possit cōcedere cōitatiⁱ vel ciuitatiⁱ vt ex dispositiōe aplica cōducāt iudeos ad fenerāduz faciēdo cū eis pacta ꝓut ꝓsueuerūt.

Primū dubiū

Uoluisti mi redēptoris noie repetito: quo ad primū dubiū .s. an iudei peccēt fenerando xp̄ianis Btūs Tho. sēda sēe. q. 78. arti. 1. et oēs theologi tenēt q̄ sic. Idē tenet Hosti. i sūma ō vsur. ⁊ §. an aliquo casu. v. 8. Idē tenet Jo. an. i. c. ꝓquestⁱ de vsur. Idem tenet Bur. Lardi. ⁊ cōiter oīs doctores in d. c. ꝓquestⁱ. Idē tenet Archi. et Jo. de fanucijs. i. c. ab illo. 14. q. 4. ⁊ Ray. i sūma ō vsur. ⁊ cōis opinio theologoꝝ ⁊ canonistaꝝ. Sz aliq doctores nostri tp̄is nescio quo spū ducti nō sūt veriti ꝓsulere q̄ iudei absq peccato possint vsuras recipe a xp̄ianis. Hec se ab hoc ftraxerunt ꝓpt auctoritate thologoꝝ ⁊ canonistaꝝ q̄ sunt summe auctē: cū eoꝝ dcā vt auctētica i iudicijs allegent: ⁊ fm ipa cāe decidāt. Et qbusdā falsis rōib⁹ ihesuerūt dicta maiorū ⁊ doctorū nō sequētes. Dicūt. n. iudeos licite fenerari xp̄ianis: et allegāt Deut⁹. 23. c. vbi Moyses dicit: Nō feneraberis frī tuo pecuniaz vel aliā rē: sz alieno. Itē allegant. c. ab illo 14. q. 4. vbi vī ꝓbari q̄ vsure ab hostib⁹ licite exigāt. Allegāt ēt. c. quāto de vsuris vbi solū vsure imoderate vident ꝓhiberi iudeis. Sz iste rōes paz valēt. Nec ꝓbstat auctoritas Moysi. s. allegata: qꝝ fm dñm Tho. qui Moyses ꝓcessit iudeis vsuras exigere fuit ꝓpatiua pmissio ad vitādū maⁱ malū. s. ne a iudeis deū colētib⁹ vsuras ac ciperēt ꝓpter auariciā cui dediti erāt. Nā iudei recipiebāt vsuras a iudeis ⁊ a gētib⁹ vñ Moyses vt restringeret eoꝝ auariciam ꝓ pte vidēs q̄ ipsaz i totū nō poterat coercere: pmisit vt vsuras exigerēt a gētib⁹: vt ex hoc cessarent exigere a iudeis. Nā vbi qs inf duo mala ē iplicit⁹ ita q̄ alterū oino ē factur⁹: ꝓsulēdū ē ei vt potiⁱ faciat miⁿ malū ⁊ euitet maiⁿ: vt dic tex. 23. dis. nerui Unde alibi dic tex. q̄ si vnⁱ est parat⁹ facē homicidiuz nisi ꝓmittat adulteriū: puta dicit se victū tāta passiōe amoris vt nō possit vitare adulteriū nisi adulterā illiciat cōsulēdū ē ei vt faciat adulteriū: qō ē miⁿ peccatū q̄ hōicidiū: vt dic tex. 33. q. 2. si qō ver⁹. Uñ ista cōpatiua pmissio nō excusauit a pctō: vt i iurib⁹. s. allegatis. Et hoc dicūt doctores theologi: p̄sertim btūs Tho. et doctores canoniste. Et eadez rōe permisit Moyses iudeis repudiū: vt euitarēt hōicidiū. Aliō. n. ē p̄cipe: aliō pmittē. qō. n. permittim⁹ nolētes ꝓcedim⁹: qꝝ malas hoiuz volūtates ad plenū cohibē nō possimus. Et sic dic scūs Jo. chrysoⁱ cuⁱ tex. ponit. 32. q. 1. hac rōne. Uñ glo. nōbil i dcō. c. si. dicit q̄ cōpatiua ꝓmissio potiⁱ dī toleratia q̄ pmissio. Uñ dicit canō q̄ ea q̄ pmittimus: nō approbam⁹: vt. d. c. hac ratione Et fz hāc pmissionē dicūt decretalis q̄ mlta p patiētiā tolerat q̄ si i iudiciū deducere mⁱ cassāent: vt i. c. cū tā dudū. ō pbe. Ista sūt verba glo. p̄allegate: cū qua trālit ibi Archi. ⁊ Jo. ō fānucijs. Et fz istā solutōez bti Tho. cū q̄ trāsierūt cōiter canoniste: dicē dū ē q̄ si Moyses potuisset i totuz arcē iudeos a fenerādo nullo mō pmāsisset. Et iō vbi iudei pūt ꝓhiberi a fenerādo debēt ꝓhibēi ne dent ad vsuras: qō fiēi pōt i terris xp̄ianoꝝ igb⁹ sūt iudei. Haz pūt dñi illaz i totū arcē iudeos a fenerādo ⁊ i toto cōi auariciā cohibē. Unō debēt p̄ncipes xp̄ia-

i

ni eis interdicere ne dent ad vsuras: cuz cesset cā, ppt quā Moyses pmisit iudeis fenerari. Alij aūt theologi aīr soluūt: dicētes q illa acceptio vsure a gētib⁹ int quos iudei hitabāt poti⁹ erat sue rei recuperatio q̄ vsura quia tota illa ira iudeis data fuit a dño: z iuste possidebat a gētib⁹: z sic iudei fenerādo gētib⁹ nō accipiebāt alienū sz suū vl quō eis debebat: nā vbi qs tenet meū vl mihi debitū: si nō possū illō p viā iur⁹ recuperare: possū fenerari illi q tenet illō illicite: z vsuras ab eo recipere vsq; ad cā quātitatē q̄ mihi debet vl vsq; ad ei⁹ estimationē: sic z possē furāri: de q⁹ p Inno. z doc. i. c. oli. ō resti. spo. Sz gegd sit Moyses postea fuocauit permissionē fenerādi fcās iudeis: vt p3 Deut⁹ 28°c°. vbi dī: Fenerabe⁹ gētib⁹ multis z ipse a nullo fen⁹ accipies. Et i eodē. c. vltra me diū dī: Aduena fenerabit tibi: tu aūt non fenerabis ei. Et forte ppt hoc vlor⁹ ē solutio obti. Tho. ad pmā auctem allegatā: q si illa pmissio fuisset licita: Moyses postea nō reuocasset. Ūñ alij theologi dicūt eē vlor⁹ ē solutōem obti Tho. ad pmā auctem ō. allegatā: sz nō i iusto: ex quo apparet illā pmissionē fuisse postea p Moysen reuocatā. Et ēt ē decimiatū p ius canonicū. Maz iudei fenerātes xpianis ppellēdi sunt vsuras remittē ipis: vt in. c. p⁹ miserabilez. de vsur⁹. Ūñ cū ppellāt remittere p3 q illicite receptūt. Mā lucz licitū nemini ē auferendū: imo illō q̄ ē illicite acq̄situ iterdū pōt licite retineri: puta qñ lucz ē illicitū respectu negociatōis tñ absq; alīq fraude vel rapina vl calūnia alteri⁹ acquisituz: vt dicit Inno. i. c. q: plericz de imū. cc. Et ibi plene examiatur an z qñ illicite acquisitū sit restituendum: de q° ēt in. c. extranimissa. de decī. vbi bōa glo. z i 4. q. 5. in fi. Cū ergo iudeus fenerās xpiano vsuras ei restituere teneat vel remittere: vt in dcō. c. p⁹ miserabilē. p3 q receptio vsure oī respectu ē illicita: s. tā respectu iudei fenerāti q̄ fraudis q cōmittit. Et q vsura sit oī respectu illicita p3 q vsurā dr rapina: vt i. c. siqs vsurā. 14. q. 4. Nō obstat. c. ab illo. 4. q. 4. q tex. vr pmittē q ab hoste possumus licite vsuras recipere: q ille tex. hz multos intellect⁹ q referūt ibi p Archi. z Jo. de fātu. Ūñ ñ isto ēt rñdēdo ad illū tex. Sz pl⁹ posito q ab hostib⁹ qb⁹ licite pñt arma iferri possint vsur licite exigi: ñ tñ p h⁹ iferi q̄ iudei licite accipiāt vsuras a xpianis: q xpiani ñ sunt hostes nec inimici iudeoz: immo pietas xpiana tolerat iudeos: vt dicit tex. i. c. z li iudeos i pn. de iudeis. Prohibēt ēt xpiani iferre iurias iudeis: vt i. c. sicut de iudeis cū ilib⁹: imo iudei sūt ciues romāi: vt i. l. iudei cū. l. sc. C. de iudeis. Ad aliō aūt ī i um. l. ad. c. q̄to. de vsuris. vbi solū vsure moderate vñr phibēi exigi a xpianis p iudeos. dicēdū ē q illē tex. ñ obstat: q nō est ibi sumēdū ar. a ī rio sēsu ne resultet absō⁹ itellect⁹: z ī illō qō est i iure decisū. Ita dicē ibi glo. z doc. in dcō. c. q̄to. Vel aliter fm doct. ille tex. appellat vsuras imoderatas: q ois vsura ē imoderata cū sit rapia: vt i. c. siqs vsurā. 14. q. 4. Maz vsure imtē arte negātima: vt dicit tex. 47. dis. sic hi Et illō. c. q̄to. ¶iter p doct. ita itelligit Jdē dicit Hosti. i sūma de vsur. §. q pena vsurarioz. v. vr tñ q iudeus. Ūñ minime mutanda sūt q certā intptationē sp habuerūt: vt i. l. minime. ff. de legib⁹. Ex qb⁹ cōcludēdū vr fm oiuz opionē thcologoz z doctoz iur⁹ canonici q ñ sit licitū iudeis fenerari xpiānis: et q̄ inoluāt crimine vsurario sīē si iudei fenerarēt iudeis. Et h⁹ de p⁹ dubio. Secūdum dubium.

Vo ad scōz. s. vtz ecclia debeat se ipedire de pctō iudeoz doc. q scripserūt i iur canonico tenēt q sic: vt p3 i dicto. c. post miserabilē. ō vsuris. vbi ¶cipit oib⁹ ¶ncipib⁹ z ptāub⁹ secularib⁹ q cōpellant iudeos ad remittendas vsuras xpianis. Et donec remiserint deneganda est c. a cōio xpianoz tā in mercimoniis q̄ i aliis. Si ergo ecclesia ipedit se de pctō iudeoz fenerātū: vt liberet xpianos ab vsuris gb⁹ ꝓcesserūt peccūiā mutuo sub vsuris: vt p3 i. d. c. p⁹ miserabilez fo: ti⁹ debet se ipedire aīn factū. s. vt interdicat: iudeis ne mutuēt ad vsuras: q facili⁹ ipeditur faciēduz q̄ tolerāt tā fcā. vt i. c. quē admodū. de iureiur⁹ et i. l pfe furioso ff. de his que sunt alie. iur⁹ Et vt dixi ista ē cōis opinio doc. q scripserūt i iure canonico. Sz alig doc. nr itpis: vt. ē. dixi ñ sūt veritū consulere q ecclia nō debeat se impune de pcto iudeoz: q de his q̄ foris sūt dīhil ad ecclīaz ptinet iudicare: vt i. c. milites 2. q. i. z. i. c. q sincera. 45. di. Sz salua eoz reuerētia decipiūt: q imo ecclesia ipedit se de hoc pctō iudeoz: et de hoc ē cal⁹ i dcō c. p⁹ m. fabilē. Preterea vbi iudeus vel alius infidelis delingt ī legez nāe: pōt

BIBLIOTECA CIVICA CAPODISTRIANA
D. 5 M 1953

dūmō dēt facultas pūiri a iudice eccliastico. Jdē si dligt ꝯ ius diuinū qᵒ ad ꝓcepta moralia. Et hᵒ nōbilr dixit Jnno. ⁊ doc. in. c. qō sup his. de vo. Jdez tenet Hosti. Jo. an. et cōit doc. i. c. gaudemꝰ de diuor. Dicūt. n. ibi. q si ifidel ꝯ hit mrimoniū cū duabꝰ mlieribꝰ eodē tpe: pōt p ecclesiam pūiri si dei facultas: qz p ius diuinū ē phibitū q gs ꝯ hat mrimoniū cū plibꝰ eodez tpe. Sz vsura ē phibita a lege nāe: vt pz phz pᵒ politi. vbi Aristo. nlla lege scripta ē artatꝰ ꝙz sola ductꝰ nāli rōe lucꝝ vsurariū detestatꝰ: qō nō fecisset nisi actꝰ vsurariꝰ ex nā rei fuisset vitiosꝰ ⁊ malicia ꝓuolutus hoc ēt pz: qz certū ē q rapina ex nā rei est vitiosa ⁊ malicia ꝓuoluta. Qui aūt accipit vsurā facit rapinā: vt dicit scūs Ambꝰ. cuius tex. ponit. 14. q. 4. sigs vsurā. Et alibi dixit idē Ambꝰ vsuras esse iuentas arte ne gssima: cuiꝰ verba habēt 46. dis. sicut hi. hec ēt pbāt. 89. di. cūcta. q. ē tex. sci. Jo. Chrysō. Et hoc. i. q vsure sint ꝯ legē nā e tenuit btūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 78. art. i. et hᵒ etiā tenuit disputando gdā frꝰ Girardꝰ de senis sūmꝰ theologꝰ ac canonista: quē Jo. an. cōmēdat i mercurialibꝰ i regula possessor. de re. iurꝭ. li. 6. cuiꝰ disputationē refert ⁊ segt. an. Jo. i regula pcm̄ in mercurialibꝰ i 2ᵒ ar. Jtē vsura ē ꝯ ius diuinū: qz ē phibita ⁊ p vet⁹ ⁊ p nouū testamentuz. vt dicit tex. i. c. sup eo. ō vsurꝭ. Et hᵒ ēt aliter ꝓbat. Nā vsura fuit phibita p Moysen. vt pz Deut. 28. c. ⁊ ps. Dñe qs hitabit in tabernaculo tuo. ibi: Qui pecuniā suā nō dit ad vsurā. Et sic p vet⁹ testamētū. Jtez p euāgelīū i qᵒ dr: Mutuū date nihil inde sperātes. Cū ergo vsura sit ꝓhibita vtroq testō: vt i dcō. c. sup eo. ⁊ auctib⁹, ꝙl legātis dās pecuniam ad vsura ꝓmittit ꝯ ius diuinū ꝓtinens ꝓceptū morale. ergo ecclesia ꝑt ipedire ifidelem ne feneret ⁊ ꝯ faciētē ipm punire. Et q nō dare pecuniā ad vsurā sit ꝓceptū morale de iure diuino pz: qz ꝓtineꝭ ꝓceptō calogi. ⁊ ꝓtineꝭ ib il lo ꝓcepto: Nō furtū facies: nō ꝓcupisces rē ꝓximi tui. Nā vsura ē rapia q ē spēs furti vt dco. c. sigs vsurā. 14. q. 4. Dia. n. decē ꝓcepta q dit deᵒ Moysi sit ꝓcepta moralia: qz ꝓcernūt morel hoīez: vt ꝓstat ⁊ ꝓbat. 6. di. §. ista itē. Dē ius diuinū dr ius nē vt nōt. i. di. ius nāle. et sic ius nāle ⁊ ius diuinū idē sūt. Ex q ꝓcludo q cū vsura sit ꝑhibita lege nāe ⁊ iure diuino: eccliā dz se ipedire de pctō ⁊ iudei vl alterⁱ ifidel fenerātis si dat ei facultas puniēdi vl ipediēdi iuxta doctrinā Jnno. Bosi. Jo. an. ⁊ aliorū scribētiū i. c. qō sup his. ō vo. i. c. gaudemᵒ ō diuor. i. c. ꝯ xpianos. de hēti. li. 6. Nō obstat qō allegāt ꝓdci doc. i. q eccliā ñ debeat se ipedir ō pctō iudeoꝝ cū ad eā ñ ptineat iudicare de his q foris sūt: vt i. c militi. 2 q. i. ⁊ i. c. q sincera. 45. di. Nā cū rerētia eorū iura illa ꝺbēt itelligi q eccliā ñ pōt iudicare ō his q foris q ad hᵒ vt pena spūalē ifligat vl regulas canonicas ipōit quo ad rligionē eis iuit vt dicē glo. i. c. iudei cē de iudeis. et Bo. in sūma de iudeis. §. ⁊ q gueē. ꝟ. qd si iudeᵒ epi subditus Et mltūcaliᵒ nūerā p glo. ⁊ doc. i dcō. c. iudei. i q eccliā ipedit se de pctis iudeoꝝ ⁊ alioꝝ ifidēlū. Et ifra altos caliᵒ nūerat crimē vsuraꝝ. Et hᵒ q ad scōm dubium

Tertium dubium.

Jrca 3ᵐ. sl. an ecclia debeat vel tolerare hoc pcm̄: vel vt fiat cō strire, ꝑpt maⁱ malū vitādū vl ꝑpter maⁱ bonū qō verisilr exīde seq ꝑt doc. canōiste ⁊ theologi cōit tenēt q ñ. Et ita ēt disputādo deīmiat pdictᵒ frꝰ Girardᵒ de senis ordinis heremitaꝝ qē refert ⁊ segt Jo. an. i mercurialibⁱ i pallegata re gla. pcm̄ i 3ᵒ ar. Sz p huiᵒ rei euidentia sciēdū ē q nōnulli nr̄i tpis dicūt q ꝑpter maⁱ malū vitādū ecclia debet tolerar q iudei ferneret: qz ē minus malū ꝯ q paupes pereāt fame nō iueniētes q sibi mutuent pecūias. Jtē si iudei ñ mutuarent sub vsur xpiani darēt ad vsurā. Sz ē maius malum ⁊ peccatū q xpiani exerceant vsuras ꝯ q iudei exerceant. Minus autem malum tolerandū est vt maius euitet. 4. dis. dēiq. Hinc ē q ecclia tolēat, pstibula seu lupanāria: vt euitēt adultia ⁊ alia maiora crimia vt dicit glo. ⁊ doc. i. c. inf opa. ō spōsa. Sz i hoc ē ꝓsiderādū. Nā aliqñ ea dē psona ē inf duo mala iplicita: puta qz ni si ꝓmittat adulteriū faciet hoicidiū. Et hᵒ cāu admittit ꝓpēlatio: qz poⁿ sibi ꝓmittē dū ē vt faciet minᵒ malū ne faciat maiᵒ: et sic vt faciat adultiū qō ē miⁿ malū ꝯ hoicidiū: vt ē tex. 33. q. 2. qō veriᵒ. ⁊ 13. di. nerui. Aliqñ duo mala nō cadūt i eadē psōa ꝙz i diuersis: vbi gra: vnᵘˢ vlt iterficē hoīez interrogat me vbi sit: nūq d liceat mihi dicē mēdaciū: vz q nescia vbi sit: ad hᵒ vt eui

tet hoicidiū: cū mēdaciū sit lōge minꝰ pctz ꝯ hoicidiuz. Et dicēdū q nō: vt. 22. q. 2. c. pmū. 2. c. negs. vt. 14. q. 5. forte. Et sic mihi ñ licz ꝓmittere minꝰ malū vt aliꝰ euitet maiꝰ: vl vt ꝓsequat maiꝰ bonum: qz nemo dz aiaz suā alienis ipendē ꝓmodis. Unde nō dz qs cōmittere pctū veniale: vt alius euitet mortale. Hoc vult glo. nōbil. 14. di. qō ait. Idē dic. Aug. i li. ō mēdacio: cuius tex. ponit. 22. q. 2. c. i. vbi Aug. dic q ē, phibitū dicē mēdaciū: vt aliꝰ ab imūdicia coꝛpali dēdat. i. ne eius ỹginitas vel castitas violet. Itē dic. ibidē Aug. q nō ē licitū dicē mēdaciū vt alius libēt a morte tpali vel eterna. s. vt nō occidat ab alio: vel vt libēt ab iferno: 2 tamē tale mēdaciū ē pctū veniale: qz nulli nocet 2 alii ꝓdest: et tale mēdaciū dr mēdacium officiosuz. Ult ergo scūs Aug q nō liceat facē vnuz pctū vēiale leuissimū vt aliꝰ euitet mortale et ḡuissimum vl vt aliqs ꝓducat ad gadiſū aut ab iferno libēt. Et i cāu nr̄o ē tex. i tmis i. c. sup eo. ō vsur. vbi tex. dic q cū scriptura diuīa pro alterius vita mētiri ꝓhibeat multo magis qs ē phibēdꝰ ne vsuraz crimie iuoluat ꝓ ꝓdimēda vita captiui. i. illiꝰ q erat captiꝰ saracenoꝝ. Ubi Hosti. Jo. an. 2 doc. i. c. nō magꝰ. ne. cle. vl mo. dicūt q aut aliqd ē ꝓ hibitū lege diuina: 2 nō admittit ꝓfatio ō miozi malo ad maiꝰ malū: nec de malo ad maiꝰ bonū: qz mi malū nō ē ꝓmittēdū cā vitādi maiꝰ malū vel ꝓsequēdi maiꝰ bonū. Et hꝰ ꝓbat i. d. c. pmū. 22. q. 2. 2. i. c. sup eo. ō vsur. Aut ē phibitū lege canōica: et tūc pōt fieri cō pensatio auctie pape: cū possit tollē pctū qō cōstitutō canonica iduxit vt i. c. ꝓposuit. de ꝓcess. ꝓben. 2 hoc mō lo gt. c. qō ꝑ decessoꝝ xi. q. 3. Ex his infert an liceat ꝓfitire malo cā maioris mali vitādi vl maioris boni ꝓsequēdi. Et dō ē q nō: qz potiꝰ debemꝰ oia mala pati ꝯ malo ꝓfitire. vt i. c. ita ne. 32. q. 5. 2 i. c. sacr. qō metꝰ cā. Ubi ecclia nō pōt ꝓfitere malo cā vitādi di maiꝰ malū: lz possit tolcare sub dissimlatōe cā maioris mali vitādi, put tolcat, psti bula. Et tal toleratio appellat ꝓcessio ipunitatis: qz tal nō punit cā maioris mali vitādi: vl maioris boni qō exiō oziri pōt: 2 de hoc ē glo. quā segt Archi. 2 Jo. ō fā. 4. di deniqz i vbo vēia. 2. 32. q. 1. hac rōe. Sciz hāc ēi pmissionē dic. decr. q milta p patiētiā, tolerāt q li iudiciū deducerēt, cassarēt vt i. c. cū iā dudū. de ꝓben. Ubi ecclia ñ possz darelniaz iudeis vt puēt ritꝰ suos: lz tolēt remouēdo ipedimēta. Hoc vult glo. nō bil. c. g sincera. 45. di. i. glo. scda quā ibi segt Archi. et Jo. de san. Sic ergo lz ecclia tolēt iudeos quo ad ritꝰ suos 2 phibeat eos ipediri cā maioris boni qō exide segt. s. vt p hāc viā possimꝰ eos lucrari: vt dic tex. i. c. g sincera. 45. dis. Et qz veritas nr̄e fidei i libris ipoz velata 2 i ritibꝰ ꝑfigurata nr̄is oculꝰ lucidū ōmōstrat: et fidei nr̄e testimoniū roborat: vt dic Aug. 17. li. de ciui. dei. Et istud pulchre examinat ꝓdictus fr̄ Girardus ō scis: cuius vba infert Jo. an. i ꝓallegata regla pctū i 3° ar. vbi q̄rit an eccla ꝓcedē debeat ꝯ scōs usurariuz, ppt aliqō bonū qō inde oriat vl ppt aliqō malū qō ide vitet: vt ppt hꝰ tollat illa via. Et ibi dic q tbus mōis pōt accipi ꝓcessio. Unoꝰ put ē simplex ꝓmissio idulgēs penaz. Et hoc cāu ecclia ꝓmittit malū vt euitet maiꝰ malū: vt dcō. c. deniqz iūcta glo. i vbo venia. 4. dis. siq̄ monacharum. iuncta glo. ibi 24. q. 1. 2 i. c. veniēs iūcta glo. fi. q clēici vl vo. Et dic. Jo. an. pꝰ fratrē Girardū q tal ꝓmissio iō dr simplex: qz pena tñ idulgeī: nō aūt culpa minuit: vt i iurib 2 glo. s. dicī 2 p glo. s. allegatas. 2° mō pōt accipi ꝓcessio, put idē est qō ꝓmissio tollēs ipedimētū: ſm quem modū inde inter xpianos ꝓmittuntur ab ecclia i obseruātia suiritꝰ: vt i. c. g sincera. 45. dis. Ꝛōem autem istiꝰ ꝓmissionis dixi. s. Et ista ꝓmissio differt a ꝓma: qz nō solū ecclia ꝓmittit malū. s. obseruātiā ritꝰ iudeoꝝ subtrahēdo cōminatōnē vl iflictionē pene sicut facit ꝓma ꝓmissio: sed etiā ſmouēdo ipediēta xpianoꝝ q vellēt ipedire iudeos ne seruēt ritꝰ: vt dcō. c. g. sincera. 2. c. sicuti de iudeis 3°° pōt dici ꝓcessio, put idē est qō ꝓmissio ꝓstans iuuamē: ſm quē modū ecclesia ꝓmittit clericū occidi a ptāte seclari. Et hec ꝓmissio excedit scōam ꝓmissionē sic scōa ꝓmā: qz ꝓ ista tertiā ꝓmissionem nō solum subtrahit ꝓminatio q̄ posset p occisionem clerici iſligi sicut fiti ꝓma ꝓmissione: lz ēt tollit ipedimētū p qō posset occisio clerici ipediri sicut fuit scōa ꝓmissione: imo ēt vltra hec duo ꝓstat iuuamē tia i 2° ꝓmissiōe ecclia ñ possz ꝓstare iuuamē: qz ñ ꝓt adiuuare malū. Sed ēt i ista tertia ꝓmissiōe in occisione clerici q dignus est morte ecclia

prestat tuitionem: quia ipsum degradat: et ponit et i mālīb⁹ iudicis seclaris vt cruciet vel et occidat: iuxta illud apostoli. 1. Cor. 5. c. Tradēs hm̄oi sathane i interitū carnis vt ipūs ei⁹ saluꝰ fiat in die dñi nr̄i ie su xpi. De quo et tex. i. c. nouum⁹. de verbo sig. li. c. de ḡdatio ō pe. i 6. Ex his ꝓz q⁹ tri bꝰ mōis pōt accipi cōcessio vel ꝓmissio. Primo qñ, ꝓpt maiꝰ malū vitādū sub dissimulatōe malū tolerat. Et hec dī cōpara tiua ꝓmissio: qz solū pena idulget: cū talis sic faciēs nō puniat. Ēt ñ minꝰ inuoluitur crimine ꝓpt talē ꝓmissionē. 2° mō accipitur concessio vel ꝓmissio: qñ et tollit impedimēta impedientia malū fieri ꝓpt bonū qđ inde seq̄ sperat: vt i obseruatōe ritū iudeoꝝ 3° mō qñ et ꝓstat inuitam. Et hoc tuto mō ecclia ñ pōt ꝓcedere vel ꝓmittē nisi illō qđ ꝓmittit vl ꝓcedit fit licitū: vt ē occisio clerici q, ꝓpt delictū traditur curie seculari. Ūn de ē licita et fit absq̄ pctō: qz maleficia non debēt remanere impunita: vt i. c. vt fame. de sen. ex co. et. l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. aq. Mā ecclia ñ pōt dare inīaz faciēdi malū: vt 24. q. 2. legat. Ūñ ecclia ñ posset dare inīaz prestādo inuitam vt iudei fuēt rit⁹ suos: vt dic glo. i dcō. c. q sinc ra. 45. di. Et hoc ēt sentit pallegatꝰ ff. Birard⁹ et Jo. an i pallegata regla pcñi. i. 3. ar. Ūñ scūs Aug. contra Permnianū. li. 2. cui⁹ tex ponitur. 23. q 4 ita plane. dicit q⁹ gl sociat mal⁹ qñ malū cōmittit cū eis aut eis ꝓmittēti⁹ fauet. Et postea i fine. c. dicit q⁹ vbi malū ñ pōt cōpigi vl punīri vl aliter obuiari: illa duo sp retenta fuāt aūt inocētē et iconuptū. s. vt nec maiuz gs faciat neq̄ ēt appzobz. Idē ēt dī in duob⁹ cāsib⁹ seqñtib⁹ p⁹ illō. c. ita plāe. Sz pstāe inuitam ad malū ē fauēt ad malū et malo: g⁹ ñ lz ecclie pstāt inuitamē inde exercē vsuras volēti ib⁹. vñ p° cāu fauēt malo. Ūñ ꝓdict⁹ ff. Birar. et Jo. an. i dicta regla pcñi 3° et vltimo ar. sic respondēt ad ōria dicta q⁹ cōtract⁹ vsurari⁹ ñ oz ꝓmitti ꝓpt maiora mala vitāda: puta ꝓpt dānū in reb⁹: pculū i psonis nec, ꝓpt bonū qđ inde seqtur puta paupeꝝ mercātarū saluatio. Nam mala q, ꝓpt Jctū vsurariū vitari pñt vt plurimū sūt dāna cōpatia seu tpalia. Sz malū spūale nūqz oz ꝓmitti, ꝓpt aliqđ cōpatle malū vitādū. Et dato q, ꝓpt Jctū vsurariū aliqđ malū spūale vitāēt illō tñ ñ vī realiter ēē maiꝰ malū q̄ crimē vsurarū. Et dato q⁹ vitāēt maiꝰ malū spūale: vl seq̄rel maiꝰ bonū spūale ex ꝓmissione crimis vsurarū adhuc ñ dēret ꝓmitti: qz nūqz oz ꝓmitti malū, ꝓpter maiꝰ malū vitādū: vel, ꝓpt maius bonū qđ inde ozīi sperēt: vt. c. ñ mag no. ne cle. vel mo. et ibi p glo. et doc. t. 3. de clarau. qlit hoc intelligat. Dicit ēt pallegatꝰ ff. Birard⁹. et Jo. an. q⁹ illō ex q⁹ bonū vtile multiplicat saluato bono honesto licitū ē et ꝓmissū. Sz i, ꝓposito dicūt ñ ēē ita. Mā quis p Jctū vsurariū multiplicet sepi⁹ bonū vtile ñ tñ saluat ibi bonū honestū et vtile tuosū cū vsura hēat malicia ꝓuolutā: vt. 3. dcīm ē. Et ꝓcludit pallegatꝰ ff. Birard⁹ et Jo. an. q⁹ nec ius nāle: nec ius diuinuz: nec ius canonicū pōt ꝓmittere Jctū vsurarꝰ, ꝓpt aliqđ maiꝰ malū vitādū vl ꝓp bonuz qđ inī ozīat. Et hoc clare ꝓstat: qz ius canonicuz nullo pdictoꝝ modoꝝ ꝓcedit vl ꝓmittit cōtractū vsurariū. Mā pena ꝓminat et infligit faciēnbus dictū Jctū: vt i dcō. c. qz i oibus de vsur. et i. c. ḡḡ de vsur li. 6. Et dicit ēt q⁹ si ius canonicū vellet nullo mō posset ꝓmittē ptractū vsurariū Jctū vet⁹ et nouū testāmū: vt ē tex. i. c. sup eo. ō vsur. Nec obstat q⁹ de iure canonico i certis casib⁹ vī ꝓmissa vsura: vt ꝓz i. c. salubrit. ō vsur. Et pluēs a lijcā⁹ siles nūerāt ꝓ glo. et doc. i. c. ꝓquest⁹ de vsuris. Mā illis casibus nō ē vsura: sed videntur casꝰ puma facie siles vsure: q mī vrate nō sunt siles nec i illis vsura ꝓmittit vt dicē ꝓcallegatꝰ ff. Birard⁹. et Jo. an. in d. regla peccatū i. 4. ar. Et hoc sequūtēt cēteri doc. De iure aūt ciuili dicē pdict⁹ ff. Birardus et Jo. an. q⁹ ius ciuile pōt ꝓmittere Jctū vsurariū ñ infligēdo penā, ꝓpt maiꝰ malū vitādū vel, ꝓpter aliqđ bonū qđ inde ozīat. Sz ñ possz ius ciuile pcipere vsuras seu auxiliū pstare ad vsurā ꝓmuēdam. Et de hoc declarat predictus frater. et Jo. an. in dcā regula pcñi. 4. 5. et vltimo arti. De hoc latius in dubio seqūēti. Et ex his ꝓcludit cū cēteris q⁹ ecclia ñ pōt ꝓmittere Jctū vsurariū ñ infligēdo penā, ꝓpt aliqđ maiꝰ malū vitādū: vel, ꝓpter aliqđ bonum qđ exīi seq sperēt. Et pñt adduci lōge plures rōes: lz he sufficiāt. Et hoc q° 3ⁱᵐ dubiū.

Quartū dubium.

Jrca quartū dubium. s. an ꝓncipes seculares vel cōuates vl cōcilia ciuitatū possint iudeis dare inīam fenerādi vel cū eis pacisci vt fenereni

tur causa maioris mali vitãdi vl ppt bonũ
qđ exinde seq speret cõcludẽdũ ẽ q nõ: qz
si nõ pót hoc facẽ ius canonicũ nec ecclia
vt dictũ ẽi pcedẽt. dubio: mlio mino pñt
hoc facẽ pncipes seclares vel cõitates q in
hoc pñt miorẽ prãtẽ q ecclia. Et hoc. j. la
tius ỗclarabo. Sciẽdũ ẽ tñ q Pe. ỗ Ancho iurs vtriusq3 doctoz pstantissim9 q scri
pßit i iure canonico mouet istã. q. i suo pßilio
2. 3. t 4. qđ icip: Charissime t illustrissime
pnceps t singularissime dñe mi. vbi qrit:
vtrũ dñi iperiales de cõsciu suoz populoz
possint p iuũ ỗcretũ pcedẽ q iudeis ff vsu
ris exigẽdis mistret iusticia cõrã suos offi
ciales9: attento maxie q ẽt subditi nõ pñt
nisi sub fenore pecũias mutuo recipe t ipe
dñs noluit i suo testamento xpianos talez pra
uã arte exercẽ. Et p9 arguit q sic: qz ñ pót
deplẽdi fraus siue pctñ ex pte xpiaoz rei
picũ mutuo: qz recipiẽs pecũiã mutuo ib
istẽtem maxia necẽtate ñ peccãt: vt dicũt doc.
in. c. iup eo. de vsuris. qz aliqñ toleraf mi9
malũ vt euitet mai9: vt i. c. nerui. 13 di. t. c.
iter opa. de spon. Et nõ vl q illud decretuz
possit sustinẽi vt euitet mai9 malũ: maxime
ne xpiani fenerẽt: t vt sui pplũ possint iuis
necessitatib9 subuenire. Mã ppt necessita
tẽ plura sustinẽt: vt i. c. sigs de fur. t i. c. qđ
nõ ẽ de reg. iurs. Sz dõ ẽ q ute rões parũ
valẽt. Nam 13 nõ sit pctñ recipe ad vsuras
a parato fenerãi tpe necẽtatis: vt i dcõ. c. sup
eo. de vsurs tñ ẽ pctñ ex pte mutanti pecu
niã ad vsuras qđ pctñ siẽ nõ oz pmitti: ita
nec ei auxiliũ oz dari seu pstari ca maioris
mali vitãdi: vt i pcedẽti dubio dictũ ẽ. 3°
allegat ibi Pe. rões i. c. cũ oẽl t. c. q i eccle
sia2 de pst. tu. cũ ibi nõtis p doc. q ius di
uinũ pót modificari p pßitões pncipum.
Sz dicẽdũ ẽ q i hoc casu nõ pót ius diui
nũ p pstões pncipũ modificari: qz nec p
papã pót modificari: vt i. c. sup eo. ỗ vsurs
t plen9 declarabo i seqnti dubio: imo nec
ius canonicũ hoc casu pót modificare ius
diuinũ: vt dicẽ. Jo. an. i pallegata regla pec
catũ. t dictũ ẽi pcedẽti dubio. Allegat ẽt
dict9 Pe. alias rões qs ñ add uco: qz ad
ipas rndm in primo dubio t ẽt i alio pcedẽ
ti. Sz deide dict9 Pe. dicit q non audet
firmare istã ptẽ. s. q pncipes hoc possint fa
cere ex eo q ius canonicuz statuit q iudei
teneant xpianis vsuras remittere: t q ad
hoc cogãt p pncipes seculares: vt ẽ tex. i. c
p9 miserabilẽ de vsuris. Et dicẽ q cũ tale de
cretũ strictiuri canonico pót dici irrõabile.
vt. c. i. de pßi. li. 6. Preterea dicẽ ẽe ihõ eisdũ
cogẽ xpianos soluẽ iudeis vsuras qi causa
necẽtatis ppt oppzobriũ fidei: vt i cle. i. ỗ iu
deis. Et pcludit tuns ẽe tenere q tale decre
tũ de iure pceda nõ possit. Et sic pcludit di
ct9 Pe. q pncipes seculares ñ pñt cã maio
res mali vitãdi ẽt de pßsu populoz suoz q
bus piudiciũ gnãtur pcedẽ iudeis iniaz fe
nerãdi. Sz hoc audaci9 firmasse ñ fuisset
recordat9 de vbis Jo. an. i dcã regla pctñ
q i pcedẽti dubio plene examinaui. Unde
Bar. i. l. cũctos pplos i. 3. colũ. C. de iũ. tri.
t. ñ. catho. dicit q ipator nõ potuit p leges
suas pmittere vsuras: qz cũ sit deo iferior ñ
potuit diuine legi derogare. Excusat tñ ab
hereßi: qz pmittit vsas vt cuitaret maiora
mala. Jta dicẽ Bar. Et hoc etiã dicẽ glo. 10.
q. c. i. Sed dicẽdũ ẽ q ipatoz t leges ciui
les potuerunt vsuras pmittere idulgendo
penã: nõ aũt pcipiendo vsuras vel auxiliũ
pstãdo: vt dicit. Jo. an. i pallegata regula
pctñ. t dixi i precedenti dubio. Bal. aũt in
dcã. l cunctos pplos. i. 4. colũna. v. 13 iu
xta hoc quero dici q ipator nõ potest per
mittere vsuras ppt bonũ publicũ: qz hoc
est contra salutẽ aie. Et dicẽ q cũ hoc ñ pos
sit ipator: multo mins statuta ciuitatuz vel
municipioz: qz qđ nõ pót pma causa que
h3 influere in scdaz mlio min9 pót scda cã
in quã fit ifusio. Amplꝰ puto q paciscẽtes
cũ iudeis vt possint ib vsur mutuare xpia
nis sunt excõmũicati. Jdez dico de illis qui
ponũt decretũ q vsure dẽant solui iudeis
t q eis reddat iusticia ỗ vbis. Maz talia de
creta vl pacta facta ab illis q ñ pñt prãtẽ con
dendi leges vl statuta dicũt leges vel statu
ta: vt i. l. plt. §. ille. ỗ dõa. inf vi. t yx. t i. l.
cesar. ff. de publica et vtrobiq3 p Bar. t p
eũ dẽ Bar. i. l. 4. §. actor de rei vnd. Et pbat
rõe. Mã nedũ faciẽtes talia pacta cũ iudeis
itẽdũt se obligare: imo pncipalr volũt obli
gare oẽs de ciuitate t districtu ad soluẽdas
vsas iudeis mutuãtib9. Et obligãt ex his
pactis ẽt illi q nõ pßeserũt. ergo sũt statuta
cũ ex pactis meris nõ obligẽt nisi plẽtẽtes
vt i. l. i. ff. de pactis. Et idẽ ẽ dicẽdũ qñ dñs
tẽporalis iterponit decretũ vt soluãt vsure vl
q iudeis sup vsuris ius reddat. Mã obligã
tur oẽs subditi dñi ex illo decreto: et sic est
vnũ statutũ, Sz statuẽtes q vsure soluant

vel ꝓsumentes iudicare vt exacte vsure nō
restituantur quādo, in iudicio repetuntur
sunt ipso facto excomunicati: vt in cle. i. de
vsuris. Ibi n. dr q eādē pena icurrūt qui
statuta talia ꝓsūpserit obsuare vl facē obs
uari. Et ꝫ illa cle. nō loqr specifice de iudeis
tñ hz locū ēt si talia pacta vl decreta fiāt vt
iudei exerceāt vsuras: vt dicit glo. in verbo
censura. Et ꝓbatur rōne. Mā iudei ita bñ
phibēt dare ad vsurā sicut xpiani: vt i. c
pr miserabilē. de vsur. ergo illa cle. q in di
sticte loqtur idistincte dz itelligi siue fenerā
tes xpiani sint siue iudei. Unde Guil. doc.
ꝓstantissim q scripsit super cle. 2 do. Lar.
2. Jo. de Imola. in dcā cle. dicūt q rex ara
gonū 2 ei officiales q leuāt magnū tributū a iudeis 2 saracenis ꝓpt vsuras q̄s eis
pmittūt icidūt in excōicationē: si repetētes
vsuras p ipos impediant repetere. Et dicit
Jo. de Imola q hoc bñ nōndū: q ꝫ hō
hodie q̄i oēs dñi 2 oēs cōitates ēnt excōi
cati. Locātes ēt domos iudeis ad feneran
dū icurrūt penas. c. i. de vsur. li. 6. licz illō
c. nō loquat specifice de iudeis: ꝫ simplr ꝓ
hibeat domos locari ad exercēdū fen. Et
hoc tenet dñs Dñic q scripsit sup 6. in. c i.
de vsuris i 6. Jdē tēuit dñs Lau. de rodol
phis de Florētia q ꝓpsuit tractatū de vsu
ris in dcō tractatu. q. 146. Ubi ēt tenet q
q̄ iudeū pōt opponi exceptio. c. q: frustra
2. c. Michael de vsur. l. vt si iude vellet re
petē vsuras solutas xpiano: nō pr audiat
nisi restituat vsuras q̄s ipe iude recepit. Et
tñ illa. c. nō loquīt specifice de iudeis: sed
simplr dicūt q fenerator repetēs vsuras q̄s
ipse solvit nō audiat nisi prius ipse restitu
at vsuras quas ab aliis ipe receperit. Et hō
de. 4. dubio.

Quintum dubium.

Uuo ad qntū dubiū. l. an papa
possit dispēsare vt iudei exerceāt
vsuras cā maioris mali vitandi:
vl ēt boni qō ide oriat. Casus ē q nō in. c.
fr eo. ō vsur. vbi dī q cū vsure sit vtroq te
stō phibite nō vr aliquē dispēsare posse Et
papa ibi fbiecit q nō pōt dispēsare sup vsu
ris vt aliqs liberet a morte. Et oēs ēt doct.
tenēt papā nō posse dispensare vt exerceat
ōctus vsurari. Jdē tenet Jo. an. in dcā re
gula pcūi i 3°. ar. vbi dicit papā nō habere
aliquā dispēsationē sup a vsur. vl cā maio
ris mali vitādi: vel maioris boni qō exide
oriri speret. Et mouet p allegatū. c. fr eo.
Sz ō istud facit: q papa pōt modificare
ius diuinū: vt notāt doc. i. c. cū oēs. 2. c. q i
ecclia 2 de ꝓsti. Itē papa in q̄mlibus cāibus
pmittit vsurā ꝓmittit: vt in. c. salubriter de vsu
ris. 2 i mlīs alijs casibus q nōnt in. c. con
quest. co. ti. Sz dō ē q q̄ q̄ aliqd ē malū
qō aliq̄ rōe pōt fieri bonū: 2 tūc papa pōt
inꝑtari: 2 modificare ius diuinū: vt ꝓz i. c.
licz de feriis. vbi dr q instāte necitate licitū
ē piscari dieb dñicis: 2 tū ferie introducte sū
iure diuino. Act. n. piscandi ē i se licit q̄
uis ratiōe diei ꝓhibeat. Q̄ q̄ ē ita i se ma
lū q nlla rōe fieri pōt bonū: et tūc nō pōt
illō iterptari vel modificare: vt i. c. sup eo.
de vsuris. Ad qō bñ facit. c. 2 si xpus. v. q̄
dā. n. phibēt de iureiur. Mā vsura ē malū
qō nulla rōe pōt fieri bonū: ergo papa nō
pōt illud modificare vel inꝑtari. Hoc
sequāt Hostiē. Jo. an. 2 cōiter docto. i. c.
a nob. de deci. vbi dicūt q vbi i ꝓcept vsa
tur honor dei irremissibil vel humana uti
litas publica: vt ē videre i ꝓcept decalogi
papa ñ pōt facere aliquam dispensationē
vel remissionez. Talis. n. remissio sapit pec
catum. Sed deus non dedit licentiam pec
candi nec petro nec eius succesoribus: vt
dicit tex. i. c. i. 40. di. Ꝑterea nō mutua
re ad vsuras pecūiaz ē ꝓceptū negatiuū seu
phibitiuū: ꝫ ꝓcepta negatia seu phibitia
pr obligant q̄s ꝓcepta affirmatia: q: phi
bitiōes obligāt sp 2 ad sp. 23. q. 5. si ñ licet.
Et hō ió q: phibitiōes sūt de peccatis q̄ sē
fm se mala nec possunt eē bona: de iureiu
ran. 2 si xps. v. q̄dam. n. prohibentur. et
de re. iur. c. 2. Et p tāto dī q bs dz potius
oia mala pati q̄ malo ꝓcūre. 32. q. 5. ita ne
2 i. c. sacris qō met cā. Ꝑcepta vero af
firmatiua obligāt sp: ꝫ non ad sp: imo qñ
q̄ per circumstantias quis excusat ab illo
rum obseruantia. vnde interdū filius pōt
imo debet parentibus dicere nō noui vos
93. di. diaconi. 2 sic excusatur a ꝓcepto ō
honorādis parēt. Et ē rō: q: cū ꝓcepta
affirmatiua iducant ad act virtutum non
debent fieri quolibet modo sed obseruatis
debitis circumstantijs que requiruntur ad
hoc q actus sit virtuosus: vt. l. fiat vbi dz 2
quando dz 2 q̄ dz, Et q: dispositio eoz
q̄ sūt ad finē attenditur fm rōem finis: ꝓci
pue attendenda ē rano finis que ē bonum

virtutis ī iſtis circūſtātijs actꝰ ꝓmoſi. Iſta ſūt verba formalia ſci Tho. i loco ꝓallegato: q allegat ad hoc ꝓbm i 2° ethicoꝝ. Et ió cum vſura ſit ꝑceptū negatiuū ſeu ꝓhibitiuū obligat ſẽp ꝛ ad ſemp. Eñ nullo mó pót cõcedi. Non ob. argumentū ē. factū .ſ. q ius canonicū multis i caſib⁹ ꝓmutat vſurā. Mā i illis caſib⁹ lz ꝓma facie videat qd ſile vſure non ſit in illis caſibus ꝓmittit vſura: vt dicit ꝓallegat⁹ frat⁹ Girard⁹ ꝛ Joan. in dicta regla peccatū. in. 4°ar. Et dixi etiam ſupra i 3° dubio. ꝛ hoc quo ad qntuz ꝛ vltmū dubiū.

Secūdū ꝓſiliū dñi Alexādri de Meuo cõtra iudeos fenerātes: ꝛ cõtra apoſtillas factas p dñz Angelū de Caſtro ꝓmo cõſilio ipi⁹ dñi Alexādri: ꝛ reprobatio cõſilij ipius dñi Angeli.

In noie dñi nr̄i ieſu xp̄i qui es verꝰ ds ꝛ verꝰ hõ: cui⁹ glorioſiſſio ſãguine redẽptꝰ ſum⁹: a q° cũcta laudabilia nr̄a ꝓcedũt ſic ꝛ cetera bõa: ꝛ eiuſdez gloriioſiſſie mr̄is et virginis Marie: diui Hieronymi totuſq; curie celeſtis. Amen.

Ertia tua apoſtilla. Si deus permiſit iudeo fenerari gẽtibus ad euitãdū maius malū ꝛ peccatū iudeoꝝ: dicẽdū ē etiã q xp̄s ꝓmiſit ꝛ ꝓmittat xp̄ianos cõducere iudeos ad fenerãdū ad euitãdū mai⁹ malū ꝛ peccatū ipoꝝ ipianoꝝ q ſũt inclinati ad pctũ auaricie ſic tẽ erãt iudei. Hec ē tua apoſtilla formalis. Nõne dicit ſcriptura q ipi⁹ incidit i laqz quẽ pauit. De hꝰ ſepiſſie ex⁹ videm⁹ ꝛ cũ ãguſtia expetimur: ꝛ adhuc corrigi nolum⁹: ſz in ipa negtia pſeueram⁹. Dicꝫ me ieptiſſie ꝛ icõpariſſie illõ ꝓſilium edidiſſe. Si mihi licẽz te quẽ veneroꝝ ꝛ magnificacio atq; exiſtio augẽ dicerem: iepte: ꝛ icõpoſite hic locutũ fuiſſe. Nõne oia bõa ſũt inbẽtẽdo. Nõne oia mala ſũt ꝓmittẽte do vl ſinẽte 23. q. 1. qd clpat. ꝛ. 22. q. 1. monet. §. 1. ℣. Jtẽ xp̄s Pilato: Non hẽres in me ꝓtẽz niſi tibi datũ eſſz deſup. Et Auſtin⁹ i. 5° li° de ciui. dei. ca° x° in fi. ſic dic: Eñ qcqd ꝑter volũtatẽ ſuã patit hõ: nõ dz hoc tribuere hũanis vel ãgelicis vel cuiuſcũq; creati ſpũs volũtatib⁹: ſz ei⁹ poti⁹ q dat poteſtatẽ volẽtib⁹. Et li. xi. c. 17. Sz deus ſicut nãz bonaz optim⁹ creatoꝝ ē ita malaz potẽtatũ ē iuſtiſſim⁹ ordinatoꝝ: vt cũ male illi vtãt naturis bonis: ipe bene vtat etiã volũtatib⁹ malis. Et i. c. ſe. i ꝓncipio: Neq; n deus: nõ dico ãgeloꝝ: ſz vel ꝓhoiz crearet quẽ malũ futuꝝ ē ꝑſciſſet: niſi ꝑter noſcere qbus eũ bonoꝝ vſib⁹: cõmodaret. Ad idẽ 23. q. 5. relegãtes. vbi dr̄ q deus ex quolibet malo opat bonũ: ꝛ tñ malũ, ꝓpter hoc nõ dz ēe imune a pena. Si ergo nullũ malũ pót fieri niſi deo ꝓmittẽte ꝛ malã volũtatẽ ordinãte quo ad aliq̃ ptãz mali cõmittẽdi dimittẽdo: quo ad aliq̃ ſeu ad cẽſa auferẽdo ptãtẽ: hꝰ ē iquã deũ malã volũtatẽ ordinare. Quare ergo deliquẽtes punit: exquo illõ malũ factũ ē deo ꝓmittẽte: ꝛ ex illo malo deus vl opat⁹ ē bonum vel opabile: q̃re tu iudex ꝓhibes hõicidia: furta: ꝛ cetera crimina: q̃re interficis vl ſuſpẽdis fures aut hõicidas. Debes tu quoq; tolerare exquo illud malũ niſi deo ꝓmittẽte committi ñ potuit. Abſit oio. Data ē lex p dñz ꝛ p Moyſen iubẽs bona, ꝓhibẽs atq; punies mala: Exo. 21. 22. ꝛ. 23. c. ꝛ Leuitici. 19. ꝛ Ezech. 33. c. vbi dr̄: Si dicẽte me ad impium morte morieris: ꝛ nõ annũcianeris ei neq; locut⁹ fueris vt auertat a via ſua ipia ꝛ viuat: ipe impi⁹ i iniqtate ſua morietur: ſanguinẽ autẽ ei⁹ de manu tua regrã. Jtem ꝛ alij ꝓlati debẽt delicta ſubditoꝝ corrigere: ꝛ moꝛes reformare: ne ſãguis ſubditoꝝ regrat de mãib⁹ ꝓlatoꝝ: de off. ord. c. irrefragabili ꝛ. c. fi. de regula. cũ ſimilibus. Jtez rex dz furta cohibere: adulteria pũire: impios de terra ꝓdere: pũicidas ꝛ piuros nõ ſinere viuere: filios ſuos nõ ſinere ipie agere. Iſte ē tex. 23. q. 5. rex dz. Locut⁹ fuiſti ꝓfecto inepte dñ dicis: Si ds ꝓmiſit iudeis fenerari gẽtilibus. Mã oẽ malũ qđ fit a ds ꝓmittit: ꝛ tñ nõ dz ꝓlat⁹ nõ dz iudex illud ꝓmittere: ne ſãguis ſubditi: ne ſanguis filij regrat de manib⁹ ei⁹. Incõpoſite enim ꝛ inepte logꝫ q ꝛminus mãe nõ ꝓficientibus vtit. Debuiſti ergo dicere: Si Moyſes ꝓmiſit iudeis fenerari ad euitãdũ mai⁹ malũ luz ꝛ mai⁹ pctũ. Et ſic logꝫ ſcũs Tho. et doc. Ego i ꝓmo dubio ꝓſilij mei hãc obiectionẽ diſſolui ꝛ dixi q iudicẽt parti ad fenerãdũ iudeis ꝛ gẽtilib⁹ ꝛcipiebãt. Eñ Moyſes ꝑ illã ꝓmiſſionẽ reſtrinxit peccatũ iudeoꝝ. Mã quotiẽs q̃lib⁹ iplicit⁹ ē inter duo mala ita q oio aliez ē factur⁹ dz ei ꝓmitti malũ

mi⁹ ne faciat mai⁹. De h⁹ ē tex. iz. di neru. 33. q. 2. siqđ hi⁹. Póe ex⁹: Ecis ad me hñs ꝓcubinaz: dicī te ñ posse ab ei⁹ ꝓnix tione abstinē nisi eā iiicias. Tibi ꝓsilā vt pot⁹ adulterū vel fornicationē cōmittas q̄ hóicidiū: ergo nó possuz te coercere ab vtroq̄ crimie. Ita fecit Moyses: vt dic̄ scūs Tho. z theologi z cānonīste quos i pdicto dubio allegaui. Et scūs Tho. z ceī ponūt excēptū i libello repudij pmisso p Moysen ad euitādū mai⁹ malū. s. hóicidiū. Lege tex. 33. q. 1. hac rōe. ibi hoc pmisit Moyses nó pceptt. Aliud ē enīz ꝑcipere: aliud pmittere. Nō enīz pmittim⁹ nolentes facimus: qz malas hóiū volūtates ad plenuz ꝓhibere nō possumus. Istū tex. lege ocul⁹ aptis z dñ ab oi sorde mūdatis: z dicas q̄ cā euitādi mai⁹ malū tūc ē pmittēdū malū q̄n nó pót cohiberi nec puniri. Et hoc etiā mō logt Archi. i dcō c. hac rōne. Ai. Obis si apis oculos: z dū totuz ꝓsilium euacuabo clari⁹ ostēdā. Nos autē sum⁹ i alijs terminis: qz iudei ñ possūt fenerari nisi cō cedat a xpianis. Dicis quoq̄ q⁹ xpiāi etiā sūt inclinati ad auaricie sic tūc erāt iudei. Male dicis xpiānos eē icliatos ad auaricie sic iudei erāt. Loq̄ris. n. ꝑ fidē. Si h⁹ eēt: ad qd nūc ꝓdesset passio: resurrectio: z ascensio dñi nr̄i Jesu xpi. Profecto nūc sūt plures xpiani boni q̄m tūc erāt iudei: z nūc nó sūt tot mali: nec q̄ sūt mali sūt adeo mali. Rogote qs xpiānoz tenet altare patū sic tenebant iudei illo tpe. Sed dicis: Sūt aliq occulti. Si eos scis accusa ipos: vel moue iudices vt igrāt cosq̄ punāt. si xpiāi vsuras exercēt. Nā de ipo crimine sicut iudei accusari z puniri pñt. Sz forte dices: Occulte cōmittēt hoc crimē: occulte mutuabūt ꝫ vsuris z ꝓbari nó poterit: qz multi fraudibus palliāt suos ꝑcs⁹: vt dic̄ Jo. an. i. c. ad nr̄az i ti. de empt. z vē. Nō legi nec audiui te h⁹ dixisse: z q hoc diceret temēario iudicio loqr̄is. Qui. n. vsurpāt sibi iudicū dei: qz solus ds ē secretoz cognitor. 32. dis. erubescant. Et ecclia nō iudicat de occultis: vt i. c. a nobis. de sent. excōi. Et sci viri crimia occlia sustinēt: z tacēt si ipa ꝓbare nō possūt. 2. q. 7. plerūq̄. Sz cū deo placuerit publicabit crimē i medio synagoge: z reuelabit absco sa: z i medio popli allidet crimiosū q̄ accessit ad dcū maligne cui⁹ cor erat plenū dolo z fallacia: Ecc. 1. c. i fi. Jngrāt ergo iudices xpiānos cōmittētes hoc crimē. Exquo. n. cohiberi possūt ñ ex pmittēdi. d. c. hac rōe. Et hoc i meo ꝓsilio plen⁹ ē discussū: ad qđ me remitto. Admiroz q⁹ hāc obiectionē fecer⁹ cū illā videre posses plene discussam z ex iuribus z sētijs doctoꝝ sopitaz.

Do ad tertiā apostillaz eiusdē dñi Angeli positaz i 2° dubio mei cōsilij i quo teneo q⁹ ecclia dz se ipedire pctō iudeoꝝ fenerātiū. Talis ē sua apostilla. Itez bestialiter loqr̄is: qz ecclia ipedit se de vsuris extoꝝtis a iudeis a xpianis auēre ꝓpter ipoꝝtunitatē iudeoꝝ ob fauorē ipoꝝtunitatis xpianoꝝ. s. vt illoꝝ indēnitati puideat: z ñ ꝓpter pctm̄ ipoꝝtunitatē iudeoꝝ. s. vt eoꝝ aiab⁹ cōsulat: qz de salute āiaꝝ eoꝝ ecclia non curat cū sint forsz z dānati ꝓpter pfidiam z defectū baptismi: z sic. c. p⁹mi⁹ abilē. cū reuerētia scribēdi ad hoc nō meruit allegari. Sz meo iudicio erras vehementer. Jude⁹. n. nō ē subdit⁹ ecclie nisi rōe crimis cū sit laic⁹ z ifidelis. vt i. c. nouit. ō iudicijs Jbi ē bona glo. i. c. nos inī ō pur. can. o. z glo. z toc. i. c. 1. ō offi. oꝝ. Nō g⁹ hz ecclia iurisditioez sup ifidelē nisi rōe ecclīastici crimis. Et hoc notatur p doc. i locis ꝑallegat⁹ in consilio meo. s. in. c. qō sup his de voto. z i. c. gaudem⁹ ō diuoꝝ. Ecclia ergo cōpellit iudeos restituē vsuras: qz rōe crimis vsuraz ecclia pót z dz se itromittē. Si g⁹ rō criminis est illa q̄ defert iurisditionē ad ecclias. s. vt faciat eū ꝓpelli ad remittēdas vsuras. ergo si erroꝝ eos dū dic⁹ q⁹ ecclia se ipedit de viurꝝ extoꝝtis p iudeos vt sbueniat idēnitati xpianoꝝ: et ñ ꝓpter pctm̄ iudeoꝝ. Si. n. ecclia se ipedit ꝓpter pctm̄ iudei nec rōe soli⁹ dānni xpianoꝝ posset se ipedire: qz ad ecclias ñ pertinet iurisditio i laicos: ꝫ ad dñm tpalem ergo rōe pcti ipi⁹ iudei ecclia se ipedit: z facit ꝓpelli iudeū ad remittēdas vl restituendas vsuras xpianis: qz peccat eas retinēdo Et pōdera istā rōez: qz ē rō decisiōis illius c. Sicq̄ iude⁹ fenerādo offēdit suā legē: qz fm legē diuinā peccat fenerādo xpiāo. g⁹ ecclia pót se itromittē. Et hēs auctē Pe. ō anch. i ꝓsilio qō allegas q⁹ p illō. c. p⁹ misserabilē. dixit tm⁹ eē tenere q⁹ iudei ñ possūt ꝓduci ad fenerādū et ꝓpter euitādum pctm̄ xpianoꝝ. s. ne xpianis fenerent. ergo illud c. fecē ad ꝓpositū z ꝓfudit ꝓsilium qō ꝓposuisti ōq⁹. s. dissentiēdū ē. Itē lege ibi doc. q⁹ colligāt ex illo tex. q⁹ iudei peccāt fenerā-

do xpianis. Et hoc colligit dñs Abbas in vlio nobili. Et vide et Jo ō Anania in. d. c. p⁹ miserabilē. sup glo. i. vbi dic̄ q; iz iudei subsint pncipi sclari i tpalib⁹: tñ eos pōt ecclesia ꝓpellē ad restitutēdas vsuras. Nā cuz illō crimē sūt ecclīastici: iudei peccāt ℨ legē diuinā t ℨ legē nālez exercēdo vsuras: et tō licite pñt ꝓpelli p iudicē ecclīasticum. Allat nōta p Jn. in. c. q3 sup his. de vo. t p hoc fac̄ dcm̄. c. p⁹ mīrabilē. in fi. vbi ecclia iudicit coione xpianoz iudeis. Hec sūt vba Jo. de Anania. Ecce potes videre q; bñ alle gaui. c. p⁹ mīrabilē. Et si nll⁹ doc. aligd dicāt adhuc optet te cedere rōi. Nā ecclia nō pōt se ipedire de reb⁹ tpalib⁹ laicoz xpianoz: iz iudiciū ptiet ad iudicē scliarē. Ām ecclia impedit se dē pcto: vt i. c. nouit. de iudicijs. et rōne pcti t nō vt subueniat indennitati xpianoz cōpellit iudeū ad restitutēdas vsuras. Et h⁹ facit ecclia: q; curat ō h⁹ pcto et si nō curaret nō cōpelleret eos ab restitutendū: cū tñ rone peccati t nō alia rone ecclesia h; abeat hāc iurisdictōez: ergo nō est vez q; ecclia nō debeat curare ō pcto iudeoz: imo dz curare. Et de h⁹ ē casus in. d. c. p⁹ miserabilē. cui quotiēs rndebis totiens deo fauēte tuas rnsiōes ifringā. Nec ob. c. ℨto. eo. ti. vbi papa puidet ℨ iudeos fenerātes ne exhauriāt facultates xpianoz: q; illa nō ē sola rō: q; re, phibeant iudei fenerari xpianis: sed sūt mlte alie rōes: vt dicūt ibi doc. q̄ rōes ponūt in rubrica de vsuris: t p Jo. an. in regula peccatū. in 3° ar. Nā vsurarias deuorāt t facultatel exhauriūt: vt dicit tex. i. c. i. de vsuris li. 6. Itē vsura exercet in offēlā dei et ꝓximi: vt in cle. illa. eo. ti. i pn. Et dr crimē vsuraz eēi offēlā dei: q; fit trāl gressio mādatoz dei. Itē q; p hoc crimē diabolus furat animas deo ꝑm Stephanū ō mōte lauduno: t dñs Lardi. in dcō nobili ꝓmo. Itē dr tale crimē esse ℨ ꝓximū: q; ei dz fieri restō: vt ibidē dicit glo. 2. Itē q; per tale crimē exhaurit substāna ꝓximi: vt i. c. ꝓmo de vsuris li. 6. Ām vsurari⁹ dr trucidator pauperz. 14. q. 4. q3 dicā. t effusor sāguinis ꝓxi. ca. q. c. īmolatis. et. q. 5. penale i fi. Et tō ꝓpter peccatū q3 ꝓmittit iude⁹ ℨ deū et ꝓpter offēlam ꝓximi: ecclia h; iurisditiōnē: sicut cohercet etiā cari⁹ vēdentes q̄s sit iustū precū: vt in. c. i. de emp. t ven. Et refert ibi Jo. an. Abbatē q dicit mgr̄m suū in duxisse illū tex. p iurisditiōe ecclīastica ℨ laicos q in cera miscebāt farinā fabaz cuz ipsa cera vēdentes vt eps possit illos ꝓmittere Nā rō pcti q3 ℨ deū ꝓmittit ꝓpter offēlaz ꝓximi defert iurisditionez iudici ecclīasticō: t in ꝓsequētiam ꝓuidere indēnitati ꝓximi. Auctes q̄s hic dimitto: supplebo in rnsione ad quintā apostillam.

Magna apostilla sic facet: bestialr t insulte loq̄ris: q; ecclia nō pōt se ipedire ℨ iudeū vt eū pūiat ō delicto ab eo cōmisso ꝓtra legē nāe: nec ō salute aie illi⁹: iz vt cōsulat aiab⁹ xpiānoz. s. ne pp pctm̄ dānent ecclia se ipedit. Et hoc est q3 alij cōsuluerūt. Idē replicas i duab⁹ seqn tib⁹ apostill. Et tō isti sat; sit rndē. Sz aduēte ad tuā apostillā. Nā i meo cōsilio st alle gate ancēs q; vbi fideles deliquunt i legē nāe vel ℨ legē diuinā: ecclia pōt eos pūire. Allegat⁹ fuit Inno. t doc. i. c. q3 sup his. de vo. t i. c. gaudem⁹ ō dnoz. Et vtrobiq; doc. oēs firmāt. Tu dicis q; ecclia hoc nō fac̄ ne ifideles dānēt: q; de aiab⁹ suis nō curat ecclia: q; pp ōfectū fidei dānati sūt. Te q̄so q̄re hoc fac̄ ecclia nisi q; de⁹ ver⁹ p h⁹ offēdit: pp hoc ecclia se ipedit t ipedire dz corrigēdo ifideles q; deū offēdūt. Et ad hoc tenet vt dicūt ꝑdicti doc. Hoc eni ñ relīgt arbitrio ecclie an faciat vl nō faciat. Sz dz hoc facere vt rollat offēlā illatā i deū: q; nō pōt remittē etiā si vellet. 23. q. 4. ifq. t. 63. dis. solomitāe. Et Augustⁱ⁹ i ℞mōe plurio rū martyz sic ifqt: Ām aliq; i deū peccauēit si sine grādi districtiōe voluerimus idulgē pticipes pcti eoz efficimur. Ām gunt pecca ret ꝓlatus si talē ñ corrigeret. Nā vno pec cāte nō punito ira dei descendit ℨ innocentes 50. dis. sigs diacon⁹. i fi. t. i. q. 4. ℨ. itē ppls t. c. turbat. lege quoq; Ām. t Jo. an. i. c. nouit. de iudicijs i ℞bo quēlibz. Ibi eniz tex. dicit q; ad ecclīaz ptiet corrigere quēlibet xpiānuz ō pctō. Nā Ām. t Jo. an. idez dicūt ō ifideli. Sz dicūt q; tal ñ pōt corrigi nisi idirecte cū sit ex̄ ecclīaz. 2. q. 1. multi. de decī. de terris. de iudeis t si iudeos. Et ipsos legit But. t dñs Abbas ibi: t oēs alij doc. Ām ꝓfecto errone ꝓtellect⁹ ē dicere q; ecclia pōt corrigere delictū ifidel⁹ deliquēt ℨ legē diuinā: iz nō tenet: imo tenet: q; nō pōt remittere offēlā illatā i deū. Et q; de⁹ velit t ꝓcipiat ifideles corrigi: ꝓbat ꝑ tex. Aug. i. 4. ō ciui. dī. c. iz. i pn⁹ vbi logit ō imꝑio romāo, t h; sit ℞ba ei⁹: Quamobrē cū

alia dñi fuissēt regna ozēt illustria: voluit ds t occidētale fieri qđ tpe cēt posteri⁹. iz ipi magnitudie t latitudie illustri⁹ idq; po ssimū talib⁹ ꝓcessit hoib⁹ ad domāda gra uia mala multaz gēnū. Si ergo ista fuit po tioz causa ḡre ds dederit tā magnū t tā la tū dñiuz seu ipiuz romānis ꝯtus cēnt ifide les vt pūrēt gtia mala aliaz gēnū: quāto magis teneāt ecclia t ꝓncipes xpiāi pūire iu deos t alios infideles qñ delinquūt ꝯ de uz offēdētes legē diuinā. Ꝓzo hoc etiā dñi facit .c. p⁹ mīsabilē de vsuris. Maz vt dixi nullā iurisdictionē hz ecclia circa pāmōnuz laicoz nisi igitū agit in fiē pcti: t tñ ecclia tenet ꝓpellere iudeū vt remittat vsuras xpi anis vel vt eas restituat. Et hoc ex ea rōne ꝓcedit: qz iude⁹ aliter de illo pcto ñ pfecte puniret nisi restitueret vel remitteret vsuras receptas vel pmissas. Et male legisti Inn. t Jo. an. i dcō. c. qō sup his. de voto. Maz dicūt q; vbi iude⁹ vl infidelis peccat ꝯ legez diuinā vel ꝯ legē nāe: papa ii det facultas eū punire pōt t dz. Et dicūt hoc, ꝓcēdē vbi cūq; peccaret i mozalib⁹. Et vide Ꝑe. de ancha. i. regula ea q̄ i sexta qōne. vbi etiaz firmat q; ecclia nō solū pōt iz etiā dz tales pūire infideles. Ꝓzo hoc etiā facūt notata p dñm Ꝺnicū i c. i. de vsuris i. 6. t p dñm Lau. ō rodolphis ō Florentia q; cōposuit tractatū de vsuris: q dicūt: locantes domos iudeis vl ipos pmittētes fenerari i ciuitate nec ipos expellentes: excōicatiōis ſniaz icur rūt vel ſuspēsiōis: de q̄ i. c. i. de vsuris. i. 6. Et idē dicit Jo. de Ānania. i. c. ꝓtea. i fi. de vsuris. Itē cle. i. de vsuris. que iſligit pe naz excōicatiōis statuētib⁹ vl iudicātibus q; soluāt vsure: vl q; ñ repetāt vl talia statu ta fuāt⁹ ꝓphēdit iudeos: t hz locū i iude is. Hec tēnt glo. i dcā cle. i ꝯbo cēsura. Et hoc exꝑssi⁹ tenet Guil. de mōte lauduno: t Lardi. t Jo. de Imola. ibi: t plene dcm ē i ꝓsilio meo in. 5. dubio. Si ergo pēa. c. i. ō vsuris. i. 6. hz locū qñ iudei fenerāt: ergo ecclia curat de aiab⁹ eoꝝdē: qz illud. c. de vsuris. i. 6. fūdat se i piculo aiaz. Itē si con ducētes iudeos vl statuētes q; iudei possit fenerari t fz statuta illa iudicātes fūt excōi cati: ergo subest piculū aiaz: t sic ecclia cu rat ō piculo aiaz. Ꝓterea ñ ifideles absti nēt se ab illis q̄ sūt ꝯ legē diuinā: t ꝯ legem nāe: nōne ōs icliabit⁹ eiu⁹ ad eos ꝓuertēdos? Hoc igf etiaz respectu ecclia dz eos pūire; t sua sterēt ne offēdāt deū. Unde legē i ac tibus apl̄oz. c. x. vbi Corneli⁹ q; erat genti lis qz religiosē ꝓcabat t faciebat elemosy nas: deus misit āgelum qui admonuit eū vt susciper baptismuz a Ꝑetro apostolo t dixit ei angelus: Oiones tue t elemosyne tue ascēderūt i memoriaz in cōspectu dñi. Et si ecclesia nō curaret de aiab⁹ iudeoꝝ num non oraret singulis annis in publica ozati one in septimana sancta q; deus eos con uertat. Mā t ꝓ ꝓuersione iudeoꝝ t aliozū infideliū ozat. Interest ergo ecclie vt infide les bene viuant t ne delinquāt ꝯ deuz: tuz vt faciliꝰ ꝓuertat: tū ēt vt ds ñ offēdat cui⁹ offensa dimitti nō pōt vt supra dixi. Et per hoc tua apostilla euauata est.

Vo ad tertiū dubiū in quo ꝓclu do an ecclia debeat tolerare vel ꝓsentire q; iudei fenerēt, ꝓpt ma ius malū euitādū: vel ꝓpt mai⁹ bonū qō exide veriſili seq pōt duas fac apostillas Ꝑrima sic iacz t tu eā totā refers: t ō tuo nihil dicī i hoc toto 3° dubio: q̄ oia nō fūt ad ꝓpositū: qz posito q; aie iudeoꝝ pereāt tota disputatio frīs Girardi ē t logt ō xpi anis an eis possit pmitti nō de iudeis q̄ fūt dānati: t sic de aiab⁹ ipoꝝ nō ē curandū. Jn oib⁹ tuis apostillis ꝑ idē replicas t tota vis apostillarū tuarū i hoc pēdet an ecclia debeat t teneatur de peccato infidelium, p hibendo se intromittere. Et plene probauī in rēsponsione ad ꝓcedentes q; sic.

Nō aūt dicī q; fr Girard⁹ t Jo. an. loquūt an possit pmitti xpiano vt feneretur ꝓpter vitandum maius malum: non aūt an pos sit permitti: vt iudeus feneretur. Salua pace tua frater Girardus t Jo. an. gnāliꝰ loquunt an ꝯcr⁹ vsurari⁹ debeat pmitti ꝓpter mai⁹ malum vitādū: vel ꝓpter mai⁹ bonū qō inde seq pōt. Et mouēt per rōes q; tex. q; generaliter loquūt: t cludunt q; nec ius diuinū nec ius canonicū po test aliquo casu pmittē ꝯctū vsurariū. Et si hoc vellet ius canōicū: nullo mō posset ꝯ vet⁹ t nouū testm̄ p. c. sup eo. d vsuris. Tu aūt dicis: Logt ō xpiāis fenerari volēt⁹ nō ō iudeis. Ꝓfecto erras: ihoc pertēsi qñ ꝓsiliū illud cōposui. Mā vbi ius canoni cuz aliqd statuit circa, phibitiōem vel circa māz vsuraz icludūt iudei: nā ita, phibetur exercere vsuras iudei sicut xpiāi: vt i. c. post mīsabilem, de vsuris, Et ois mā vsuraria

ꝓphēdit iudeos fenerātes: vt dixi ī rñsiõe ad tuã apostillã: et plenꝰ dixi in. 4. dubio dci ꝓsilij: gbꝰ nõ rñdes nec rñdere potes. Nõ aũt dicꝫ me totaz referre disputatõem frīs Girardi ꝛ de meo nihil. Fateor ꝙ de meo nihil: sz retuli ter. ꝛ auctes doct. mãz istã determinãtũ. Nihil. n. ẽ sub sole nouũ nec valz gsqz dicẽ: hoc recens ẽ: Ecclĩastes i. c. Sz totaz disputationẽ frīs Girardi qz Jo. an. refert nõ refero ī ꝓsilio meo: sed solũ ea accepi q̃ ptinẽ videbãt ad casũ. Et hꝰ videre poterit q legerit. Jo. an. absqz tuis ocu s. Mã tui ocnli ñ vidẽt optz ꝙ emas colirĩũ ꝛ ittozes sozdei ꝛ maclas bñ abluas Cũ id feceris videbis. An vidẽ ꝛ itelligere nõ potes. Nec solũ tibi hoc accidit: sed in quocũqz alio passionato freq̃nissime ptingit. Lege Jo. os auri. vnuz ex q̃uoz d oc. grecie q alio noie vocat Jo. Chrysoꝰ. i qõ homelia sr euãglio Math. sr ūlo euãglio legit. 17. dñica pꝰ pẽtecostẽ: qõ icipit Accesserũt ad ioãnez scribe ꝛ phariseι et sẽiozes ppli: ꝛ int rogauit eũ vnꝰ ex eis leh doctor. vbi sic ingt: Perfectũ odiũ ꝛ pfectꝰ amoz vez iudiciũ ñ cognouit: vt puta si perfecte odias aliquẽ q̃uacũqz fuerint apõ illũ oia tibi displicẽt: siue q̃ dicẽ siue q̃ agit: ꝛ si bõa sint tñ ubi mala videt. Sic ꝛ si perfecte aliquẽ amas: q̃cũqz sint apõ euz placẽt ubi siue q̃ agit siue q̃ logt: ꝛ si mala sint tñ ubi bona videt. Et Aug. in suo sermõe q legit in die sue festiuitatis ingt: Qui nos amãt q̃rũt qd laudẽt in nob: q aũt nos oderunt detrahãt nob. Deiñ subũgis ꝙ omnia nõ sunt ad ꝓpositũ: ꝛ i pluribꝰ alys apostillẽ adez venenosa ẽba effudisti. Sz pfecto erras qz in illa mã nihil eꝛ ꝓpositũ locutꝰ sũ. Si i tuis apostillꝫ dixisses: hoc ꝛ hoc nõ facit ad ꝓpositũ tibi rñdissem: sz ꝓsilũ meũ de nouo vidi ꝛ legi: ꝛ vidi ꝙ nõ dicꝫ veritatez Sed aduerte q̃tus veneno loq̃ris. Nõne in ꝓsilijs auctes allegãtur doc. vt sunt maioris auctis. Ultra Jo. an. multos allegaui doc. i decreꝫ ꝛ decretalibꝰ ꝛ in .6. ꝛ i cle. scribẽtes. Adduxi ẽt alias doctrinas alibi traditas ad probanda dubia que ꝓponi

Consilium dñi Alexandri de Meuo de Vicẽtia reprobatoriũm consilij dñi Angeli de Castro super articulo: An iudei possint cõduci ad feneranduni cum dispensatione pape.

Pere iuẽ pcium cẽ puto tuum consilium euacuare q̃tenus ille q ybiqz pñs ẽ itellectum pcedere ꝛ donare dignaꝰ. Jn hoc tuo consilio multa q̃ tam ex cõsilio sz cõtra ipsuz ꝓsulas: ꝛ ex allegationibus alioꝝ q̃s apõ re habuisti primo ꝓsilio tuo addidisti: nec illõ vitupoꝝ: qz dicẽ iuriscõsultꝰ Etiã si alter pedẽ i foueaz teneret: tñ ad huc discẽ cupio. l. apõ Julianũ ō fidei cõmiss liber. Et dicẽ Augꝰ. Ab ãniculo paratꝰ sum docẽi. 24. q. 3. si hẽs. Sz te arguo ꝙ me arguer ꝙ dcã Jo. an. et alioꝝ scribẽtiũ i consilio allegare voluerι. nã de hoc me arguẽdo sciam ipm arguẽ conar: q̃ ihꝰ cõsistit vt pbe noscẽ potes. Mã vides quo Jo. an ꝛ ceteri scribẽtes sepe dcã scribẽtiũ referũt nihil ō suo addẽdo. Añ si bonos oculos habuisses i hꝰ solo ꝓcertaꝰ erat faciẽda. l. an verũ ꝓsuluisẽ: qõ deo ꝓpicio tibi oñdam Et pꝰ allas inſcꝛta dicũ Bal. i. l. cunctos populos. C. ō sũ. tri. qõ i meo ꝓsilio i. 4. dubio fuerat allatuz. Addis isup Bal. i. l. 2. ꝛ in auẽ. ad hec. C. ō vsur. ꝛ. c. sup eo. de vsuris. ad q̃ tñ ñ rñdes. Postea allegas ꝓ ea pte ꝙ q̃ ꝓsulis alias auctes i ꝓiuz. Nam Bal. i. d. l. cũctos pplos. C. de sũ. tri. i. 4. colũ. v. sz iuxꝫ hꝰ q̃ro. dicẽ ꝙ ipatoz ñ põt ꝓmittere vsuras ꝓpt bonũ publicũ: qz hoc est ꝑ salutẽ aie. Ad hoc nõ rñdes. Et papa ñ dz nec põt aliqd dispẽsatiue pcedẽ qõ sit ꝑ salutẽ aie. 24. q. 2. legat. ꝛ. 40. dis. c. i. Et suo loco alias auctates iserem dco fauẽte. Bal. vo. i. d. l. 2. pazañ medũ cõmenti dicẽ ꝙ vere vsure, phibẽt iusꝫ diuio: nec hũano pcedi põt: sz dispẽsatio ẽ lex puata: ꝛ sic iusꝫ hũanũ sic ẽt ius cãonicũ ẽ pstitutio hũana: nõ aũt diuina. Blo. ẽ in pnꝰ seu i. phemio cle. i verbo. iurꝫ hũani. Bal. vero i Aluẽ. ad hec. C. de vsurꝫ i 2. colũ. ffert opinionẽ quo rũdã inſcꝛ quos fuit Nicolaꝰ de matẽlluſ: q dixit: ꝙ sicẽ ꝑ legez hũanã pt distingui lex diuina nãli rõe ifuẽiẽte. hꝰ pz: qz lex hũana qñ qz pmittit hoicidia: vt i. l. i. ꝛ C. qñ licz vni: se sine iudice vi. ꝛ tñ hoicidia sint iure diuino phibita: ꝛ ẽ vnũ ō decẽ mãdaꝛ ꝛ ꝓphẽdit hec phibitio sb illo mãdato: Nõ occides Itẽ ius diuinuz phibz res alienas diuerι tñ lex moderat istã phibitiõez ꝓpt bonuz publicũ: vt pz. ff. ō vsuc. l. i. ꝛ i multis alijs Añ dicẽ idem cẽ dõ in mã vsurarum vt cte

ditores inducãtur ad subtiditz paupex: et
hoies ꝓpter importabilẽ auaricia credito
rum nõ aggũetur. Et sic ꝓpt cõe bonũ lex
diuia distingui ꝛ modificari pót ꝑ ius hũa
nũ. Sz Bal. ibi dic̃ q hec opio est falsa: et
ab oib⁹ canonistis reprobata. qz qõ ẽ phibi
tũ ex diuia istitutione: nõ pót hũana rõne
permitti. et cã ẽ: qz tal rõ nõ ẽ rõ ꝫ abusio
cũ nõ cõformet se volũtati dine: et tõ nõ
debem⁹ alia rõnẽ q̃rẽ exquo deo ita pla
cuit. Hic aduerte q̃ bñ q̃ scẽ logi. Ad h⁹
nõ rñdebis: qz iste rões iferũt q nõ possit
dispẽsare papa. Llaz. n. ẽ id nõ ꝓmitti pa
pe qõ nõ pót hũana rõe fieri. Naz ois dis
pẽsatio pape ẽ hũana lz aucte dei habeat
ptãtẽ. Nõ hẽo tamẽ neẽe aucte Bal. q̃ q̃.
Bar. idẽ senserit i dcã. l. cũctos pplos. ꝛ in
cõsilio meo allegaui. ꝛ hãc rões quaz alle
gat Bal. scũs bernardin⁹ allegauit i ciui
tate Vincẽtina i publica ꝑdicatiõe q̃ inde
os expelli fecit. Nã gdã allegabãt idigẽtiã
paupex: auaricia creditox. Ipse aũt porta
uit libros iur̃ canonici i pulpitũ: ꝛ ibi pub
lice legebat decretales de hac mã loqueu
tes: et allegãtes necessitatẽ eẽ q iudei fma
nerẽt increpabat tãq̃ dei blasphematores
qz deũ volebãt arguẽ q nõ ꝓuidẽt meli⁹
cessãtib⁹ vsur̃ illi ciuitati. Et dicebat q ꝓ
pt ista nõ erat de⁹ offẽdend⁹. Et idẽ dixit
scũs Tho. Ricar. Scot⁹: et oes theologi
Oes fligiosi ꝺ ob seruãtia hoc ꝓdicant
Uiõ quãte aucte sit apõ eccliaz sci viri. Nã
ppt exẽplar scox q trãsierũt ad religionẽ
aũ mfimoniũ ꝓsumatũ eccliaitptata est il
lud mãdatũ diuinũ: quos deus ꝓiuxit hõ
nõ sepet. qz eccliaillis exẽplis mota decla
rauit illã aucte⁹ hẽ locũ qñ mfimoniũ est
ꝓsumatũ: hoc ꝓbat i. c. vex. ti. c. ex pte. de
cõuer. cõiu. Uides ergo q̃ne fidei st apõ
eccliaz fcã scox patx: q̃to maioris fidei de
bẽt eẽ ꝑdicatiões ꝛ dcisiões dubiorum ab
eis cõpõite. Lredẽꝺ ẽ. n. ipos dei spũ lo
cutos fuisse. Quo ad hoc sat ẽ. 3° allegas
ꝓ pte ꝺ quã ꝓsoluisti. c. sup eo. ꝺ vsur. cui
ñ rñdes: sed i q̃dã apostilla ad ꝓsiliũ meũ
illꝺ ad ꝓpositũ ñ facẽ affirmasti. Ego dico
q ꝺ h⁹ ẽ cal⁹ ibi. Ille tex: hz duos itellect⁹
ꝑm⁹ ẽ q ꝓ redimẽdis captiuis vel ꝓ alio
ope pio papa nõ pót dispẽsare q vsal cõ
mittat. 2° ite⁹ q ẽt ꝓ redimẽdis captiuis
vl ꝓ alio pio ope ñ lz ad vsas pecũias mu
tuo accipe qñ ꝓ receptóez daã cã vsurã cõ
mittẽdi. Nã i antiq̃ dicebat: q a nob tua
fmitas post ulauit: vtz possit i reciplẽda pe
cũia dispẽsatio fieri vt paupes q i saracẽox
captiuitate tenẽt possint ꝑ eandẽ liberari pe
cũiã. Sz vtz itellect⁹ cõit tenet ꝑ doc. ꝛ ec
clia vtrũq̃ approbat dẽtz ibi i. d. c. sup. eo.
Uñ aplectẽdo vtrũq̃ itellectũ ibi ẽ cal⁹ q
pap a ñ possit dispẽsare q gs accipiat pe
cuniã mutuo ad vsuras etiã cã maior mа
li vitãdi qñ nẽcitas ẽ cã exercẽdi vsuras: vt
qz cessante illa nẽcitate non exerceãt. Et sic
papa nõ pót dispẽsare: siue vt gs exerceat
fen⁹: siue vt gs recipiat: pecuniã mutuo ad
fen⁹ qñ nẽcitas ẽ cã vsure exercẽde. Et pon
dera illũ tex. ꝓmo. n. dic̃ q cũ vsure sit vtro
q testõ ꝓhibite nulla dispẽsatio pót fieri. Et
tex. specifice logt q nulla dispẽsatio pót fie
ri ꝑ papã: qz ibi petebat dispẽsatio a papa
Unꝺ ibi colligit vna fgla i mã dispensatio
nis q vbi aliqꝺ ẽ pctũ ꝺ iure diuino papa
nõ pót circa illꝺ dispẽsar. Et istã reglaz fir
mãt oẽs doc. ꝛ illos allegaui i ꝓsilio ꝑdcõ
et vltⁿ allegabo infra. 3° dicit ille tex: q cũ
sacra scriptura ꝓhibeat ꝓ vita alterius
mẽtiri qꝺ ẽ pctũ vẽiale: si ergo ñ licz ꝓmit
tẽ pctũ veniale ꝓ redimẽdo hoiez a morte
multo magis ꝓhibẽd⁹ ẽ qs ne inoluat cri
mie vsurarũ ꝓ redimẽda vita captiui. i. il
lozũ captiuox q detiebãt ꝑ saracẽos. Iste
ẽ tex. apt⁹ i dcõ. c. sup eo. q istomõ arguit
Si ꝓ redimẽdo hoiez a morte nõ ẽ licitus
ꝓmittẽ pctũ veniale: multo min⁹ ꝓmitten
d⁹ ẽ imo ẽ ꝓhibẽd⁹ ne ꝓmittat pctũ mor
tale: vt ẽ vsura ꝓ redimẽdo captiuos a mor
te. Uñ iste tex. decidit duo. Unũ ẽ i mã dis
pẽsatiõis. s. q vbi ẽ aliqꝺ pctũ mortale de
iure diuino: papa nullo modo pót dispẽsare
Scõz q nec papa nec ecclia dz pctũ mor
tale tolerare vl ꝓmittẽ et ꝓ liberãdo capti
uos a morte: qz si ñ licz dicẽ mẽdaciũ qꝺ ẽ
peccatũ veniale: vt i. c. ꝓmuz. 22. q. 2. ti. c.
neqs. multo miꝰ lz ꝓmittẽ pctũ mõtale. Sz
dic illꝺ. c. logt ꝺ xpianis volẽt⁹ fenera
ri vl volẽt⁹ id ducẽ alios xpianos ad fene
rãdũ. Sec⁹ dõ ẽ i iudeis: cũ ecclia nõ debe
at ꝺ eox pctõ se ipedire: siue curare de aia
b⁹ ipox. Ego rñdi supi⁹ i rñsione ad tuaz
gntã apostillã: ꝛ ꝓsilio meo in 5° dubio ꝓ
pe finẽ: vbi ꝓclusi ꝓout vult tex. ꝛ firmãt
doct. q i mã vsurarũ siue vbi iura faciũt
mentionẽ de fen eratoribus: includuntur
iudei, ergo illꝺ, c, dz itelligi tam in iudeis

ꝯ in alijs exercẽtib⁹ sen⁹. Et bñ aduertas q; i. c. sup eo. petebat dispẽsatio vt possz exẽ ceri sen⁹ l'vt licerz mutuo recipe ad fidẽ dũ captiuos solũ pecũiã neciaz redẽptiõi captiuoꝝ t nõ vltra: t tñ papa ibi dicit q ñ pót dispẽsare. Itẽ q nó debz pmitti seu to lerari vsura ab eccłia etiã si ex ea puẽiret liberatio captiuoꝝ a mozte: t sic nó ẽ pmittẽda imo ẽ phibẽda vsura etiã si ex ei⁹ pmissiõe seq̃t bonũ q hoies nõ iterficiãtur: t ex ei⁹ phibitiõe seq̃nt moztes hoiuz: vt q; homies iterficiant nisi pmittat exerceri vsura. Mã pp istõ bonũ ꝓsequẽdũ vl' ppt hoc malũ vitãdũ nõ ẽ pmittẽda seu toleráda vsura Et ille tex. nó solũ dicit dispẽsatóez ñ posse fieri sz etiã excludit siplicẽ pmissiõez i vsura. Et ita ꝓclusi i ꝓsilio meo p⁹ Jo. an. in regula pctñ i. z. t. 5. ar. vbi dicit q nulla pmissiõe sit pmittẽda vsura ppt aliqð bonũ qð inde oriat: vl' ppter aliqð malũ qð inde vitet. Et dicit q etiã si ius canõicũ vellz non posset ꝺ̃ctũ vsuraꝝ pmittere: t plene examinaui i 3° dubio mei cõsilij: vbi allego tex. t t auctes. Et ꝓfecto doleo malicią doctoꝝ xpiãoꝝ. Inuẽiuntur. n. t inuẽti sũt q i cã ꝓsulerũt ꝺ̃ctã aptã vitatẽ: de qua est tex. aptissimi⁹ in dcõ. c. sup eo. quã oẽs doctẽ cãonistẽ ꝯ theologi tenuerũt. Et rõnez video: ga null⁹ ẽ q petat cõsiliũ offerẽs mercedem q cõsulat q inde nõ ꝓducant ac fenerãdum nec fpũ offerẽs munera ꝓncipi⁹ vt expellãt iudeos: vitas. n. ista nó dat pmia trena sz eterna. Conati aũt sũt suis igenijs sua doctrina facib⁹ auaricie t cupiditatis accensi veritatẽ ꝓfũdere. Sz audi qd ð vitate dicat scriptura: Veritas magna ẽ: t fortio: p oib⁹: Esdre. 3. c. Et Jsidor⁹ ð sũmo bono ita exclamat: O ꝯ magna ẽ vis veritaꝝ q oia igẽia astutias t calliditates supat: q ficta simulataq; figmẽta selpaz defecit: q deniq; p⁹ deũ colẽda ẽ: q; pria deo ẽ: imo ðs est via veritas t vita. Ducuslq; ð claraui argumẽta q faciũt ex pte negatiua. s. q iudei nedũ nó pñt cõduci: sz etiã q sen⁹ exercẽ possunt pmittẽdũ ñ ẽt siplici pmissiõe: immo phibẽdi sũt: vt pbat aptissime i. d. c. sup eo cui nec aligs ali⁹ rñdere cũ vitate valebit.

Unc me ꝓuerto ad dissoluenda ea q̃ p pte affirmatiua oi iuri t ol rationi ꝺ̃ria allegasti. s. q papa possit dispẽsare q ꝓducãtur iudei. Et ꝓmo logr' cõtra tex. dci. c. sup eo. Tu es bonus sicut t ceteri q vtinã nõ i inferno cremẽtur: allegans etiã Specu. i ti. de legato. §. nũc ð episcopoz i. 7. colũ. ꝟ. sũt aũt qdaz. vbi dixit q i casib⁹ i qb⁹ ẽ mortale pctñ sz legẽ diuinaz sicut i furto t i rapina papa dispensare nó pót: imo p⁹ delictũ cõmissũ nó pót dispẽsare sup delicto tã cõmisso: quo min⁹ delinquẽs agat pñiaz: t quo min⁹ fiat restitutio: t allegat iura loquẽtia de mã vsurarũ: vt. c. cũ tu. de vsur'. Jn his ꝟo i qb⁹ eõmittitur pctñ mortale sz ius positiuũ dicit q epis ꝛ̃ferioꝛib⁹ iterdicta ẽ dispẽsatio: imo nullus citra papã pót dispẽsare vel patiẽtiam ꝑstare: sz solus papa vel is cui spãl'r cõmiserit. Et ꝯ bene auctez istã allegasti: ita talẽ tibi semp spñ ꝓcedat ðs. s. vt ꝺ̃ctã itẽtionẽ alleges qñ veritatẽ t ipaz iusticiã violare ũtẽdis. Nã Specu. dicit illũ qð dicunt ceti doc. Mã hoc dicit Hosti. quẽ allegat: t doc. i. c. a nob. de deci. t i. c. non mag⁹. nec cle. vl'mo. q sũt allegati i cõsilio meo i 3° et t in vltio dubio. ꝓmo allego alias auctes i cõsilio supradcõ nó allegatas: nó tñ in ꝓsilijs alioꝝ collectas. Et ꝓmo allego auctem Jnn. t oiuz scribẽtiũ in. c. fi. de trãslac. vbi Jnn. dicit q ꝯtũ ad cõmittẽdũ pctñ mortale vel remanẽdũ i illo in his que pẽdent a iure nãli i lege diuina t euãgelijs ꝓtẽta: papa nó pót dispẽsare. Et ꝓcise pót exẽpluz p. c. sup eo. ð vsuris. de cur⁹ intellcũ ð. dixi. t p. c. fi. ð ꝓsue. Jn his ꝟo q̃ pẽdent a iure positiuo ꝓceptozie cui⁹ trãsgressio ẽ pctñ: ali⁹ ꝯ papa dispẽsare nó pót vt trãsgredi liceat. Istõ dcñ segit ibi Jo. an. i. c. fi. de cõsue. ð allato: t refert istõ dcñ Jnno. in. dcõ c. fi. sup ꝟbo casib⁹ in glo. sua q̃ incipit: puta crimib⁹ publicis. Et Bu. t Jo. de Jmola t oẽs doc. ꝓ h⁹ etiã allego doctrinã Laurq̃ segit Archi. t Jo. ð fan. i. c. sũt qdã. 25. q. i. q dicit q papa nó pót dispẽsare ꝺ̃ctã euãgelij i his q̃ ꝓsistũt i ꝓceptis vl' phibitis omib⁹. Et hoc dcñ refert Jo. ð fã. i dcõ. c. sũt qdã. i ꝟbo euãgeliste. Idem dicit Archi. t Jo. ð fã. i. d. c. sũt qdã. sup glo. i. in ꝟbo ꝺ̃ apłz. vbi refert quosdã cuz quoz opione residet dcñ: q cũ in veteri t nouo testõ nõ ꝓtineat nisi veritas doctrie fidei t moz fm legẽ nãe t gre ꝺ̃ ipaz papa dispẽsare non pót. Et p hoc dicũt q ñ solũ ꝺ̃ apłz nó pót dispẽsare: sz nec etiã ꝺ̃ quãcũq; doctrinaz cuiuscũq; libri cãonis: q; nec xps venit solũ legẽ aut pphas sz adiplẽ: Matth. 5. c.

Nec obstat q papa pōt dispēsare cū pēitē
tib⁹: qz aplꝰ nō, phibuit dispēsare: qz ipe
fuit miaz ꝓsecut⁹. 8. dis. ꝓsuetudo. Sz actu
exītez i crimie, phibuit oꝛdiari. Volūt ili
dicere q papa nō pōt dispēsare q gs pec
cet vel remaneat i crimie: siue illō crimē sit
iductū a lege diuina: siue a positiua. Vide
eūdē Jo. de fā. i. q. 7. §. nili rigoꝛ. vbi dicit
nullo mō ēē dispēsabilia etiā p papā man
data vl ꝓcepta decalogi t euāgelioꝝ: t gnā
liter q pūnēt ad articulos fidei t ad gnalez
statuz ecclie t ad formā sacꝛoꝝ: de qb⁹ pci
pue tractauerūt apli t q̄uoꝛ ꝓcilia ꝓncipa
lia: t gnālr ea sine qb⁹ t cū qb⁹ hō saluari
nō pōt. Jn his. n. vl aliquo istoꝝ nulla ad
mittit dispensatio a qbuscūq; sunt statuta.
Allat. 13. dis. sicut q̄dā. t. 15. dis. sic ut sācti. t
. i. q. 7. t si illa. t. 15. q. i. sūt q̄dā. t. c. ꝯ patꝛ.
t. 25. q. 2. priuilegia. t. c. sigs dogmata. t. 1.
q. i. nō ē putāda. t. 14. dis. qō aut. t. 22. q. 2.
faciat hō. 30. q. i. nosce. t. 32. q. 4. siē nō sūt.
t. 23. q. 5. dicat. Reliq̄ vero dicit ēē dispēsa
bilia: qz ei⁹ sepe rigoꝛ iuris tēpꝛatur t rela
xatur a quocūq; sunt statuta: verbi gīa: Jn
niceno ꝓcilio statutū ē ne bigam⁹ ꝓmouea
tur. 34. dis. cognoscam⁹. tū postea Martī
nus instituit q vsq; ad diaconatū possit
ꝓmoueri. 34. dis. lector. Silr apli statue
rūt q p̄bi⁹ ꝓpter fornicationē deponeren
tur: qō postea p papā Siluestrū t garganē
se cōciliū fuit imutatū. 82. dis. p̄bꝛ. Ex pdi
ctis notādū ē q papā nō pōt dispēsare q
gs cōmutat vl remācat i pctō mortali ne
dū qñ tale pctū descēdit ex lege diuina: sed
etiā si descēdit a lege positiua: si p dispēsati
onē ille cū quo dispēsatū ē remāt⁹ ē icoꝛ
rect⁹ seu i pctō. Et q̄q; Specu. in loco p̄
allato: t Jnn. t doc. i loco p me allegato di
cāt papā dispēsare posse quo ad illa q̄ sunt
pctā ō lege positiua: tū opio illoꝝ quos in
p̄dcis duob⁹ locis secut⁹ fuit archi. t Jo.
de fā. vī vioꝛ qñ p talē dispēsationē t ꝯ ius
positiuū dispēsat⁹ remāet icoꝛrect⁹ siue in
pcto: iz descēdat a iure positiuo allegat bo
na iura: ō hoc ē bon⁹ tex. i. c. nulli sal. 25. q.
. i. vbi logt de iure diuio t canonico. Et sic
dicē: Qz nos qui potētissimi sacerdotes ad
ministram⁹ officia ralū trālgressionū cul
pa ꝓspiciet si i causis ōi delidel fuerim⁹ iuēti
qz memnim⁹ qō timē debem⁹ q̄lr cōmict
ds neglie sacerdotiz. Et i. c. sūt q̄dā. ea. q.
sic logt: Vbi ꝛo apte ōs vl ei⁹ aplī t eos se
quētes sci ꝓtes ñialiter aliqd diffinierunt
ibi nō nouā legē roman⁹ pōtifex dare sz po
ti⁹ qō ꝓdicatū ē vsq; ad aiaz t sāguinē cō
firmare dz tē. Jtē ea. q. c. ꝯ statuta. ibi tex.
sic dicē: Cōtra statuta canonū aliqd ꝓcedere
vl mutare nec qdē huius sedis potest au
ctoꝛitas. tē. Et i. c. se. qō icipit oē. ppe fi. sic
dī: Ille q̄q;. n. q ꝯ euāgelicā vl ꝓphꝛticā vl
aplicā doctrinā ꝓtōes sue eoꝝ siue scoꝝ ꝓpꝛ
actum fuerit stabit. Profecto hec iura ita
gnālr loquūtur q̄ phibent etiā papaz dis
pēsare. Et ad hoc ea allegauit Archi. t Jo.
de fā. ꝓtertiz qz canones sūt edit⁹ istinctu
spūs sci: vt dicē tex. 50. dis. si ille. t. 25. q. 5. vī
olatoꝛes. t. c. iō. Ego tū ꝓpo ꝓcoꝛdia sic di
cerē: q aut p dispēsationē ꝯ ius positiuū de
sinit ēē pctz t illō qō erat pctz p dispēsatio
nē efficit licitū. Et tē, ꝓcedit opio Jnn. t doc
i. c. si. de trāsac. t i. c. a nob. de deci. t i. c. ñ
mag⁹ ne cle. l'mo. Aut p⁹ dispēsationē: ille
cū qui o dispēsatur actū exercēt illicitū. Et
sic dispēsatio nō facit q⁹ min⁹ ille exercēdo
actū a canōe p̄hibitū pecceꝛ: t tūc sit vera
opinio ē aut'. t sequētiū quem segt dcūs
Jo. de fā. t Archi. vbi. s. Dono ex⁹ q
gs ꝓsitrat siglo āno pctā sua: ē ius positiuū
t tū papa ligat mēte illius ꝓstitutōis ppl
egtatē nālē i q̄ ē fūdata illa ꝓstitutio: vt di
cit Jo. an. i. c. significasti ō. so. ppe. t Bu.
i. c. i. ō cō. Ulī papa ñ possit dispensare vt
gs ñ teneat ꝓfiteri singlis ānis sua pctā. Et
idē vbi alia ꝓstitutio ē fūdata i nāli egtate
q̄, ppt dispēsationē ñ cessaret. Ulī Bal. i. l.
si nō spāli i. fi. C. ō testa. dicē q licet p̄ceps
sit sūme auctoꝛitatis tū nālis ró ei⁹ aucte
mutari nō pōt. ff. de vsufru. ea. rex q̄ vsu
ꝓsu. l. 2. Ulī Pe. Ly. t Bal. i. l. digna vox.
C. de legi. dicūt q ꝓnceps ligat p scā hūtia
i se iusticiā vl egtatē nālez Et ex premissis
tres iferūt ꝓclōes. ꝓma ē q vbi aliqō pec
catū ē moꝛtale ō iure dīno papa nō pōt dis
pēsare vt illō cōmittat: vel q i illo remane
atur. Scōa q vbi aliqō ē pctū de iure po
sitiuo: tū p dispēsationē nō pō cessare iu
sticia vel egtas nālis q̄ mouet ius positiuū
papa nō pōt dispēsare. Tertia cōclusio q
vbi aliquod ē pctū de iure positiuo t per
dispēsationē factā ex causa rōnabili, cessat
cā pcti: tūnc dispensatio pape facit illicitū
licitum. Et in his trib⁹ ꝓclusiōib⁹ ꝓcoꝛdāt
tex. t doc. His igitur ita discussis ꝓo do
ctrina studētiū redeo ad respōliones tuas

Dicis enī q̄ iudeus fenerādo xp̄iāo nullū
pctū cōmittit ꝓm legē diuinā: iō papa pōt
hoc ꝓmittē. Dū dicī q̄ papa pōt hoc ꝓmit
tere: nō loq̄ris i īmimis nr̄e q̄ōi ꝓuīctibus.
Mr̄a. n. q̄stio ē: An papa possit dare lr̄iaz
vel dispēsare q̄ xp̄iāi ꝓducāt iudeos ad fe
nerādū. Jstō ē pl⁹ q̄z simplex ꝓmissio q̄ nil a
liud ē q̄z clandē oculos: z pēaz indulgē seu
dissimulare ꝑz quā ꝓmissionē ecclia tolerat
malos. Unde nr̄a disputatio ē an papa pos
sit dispēsare q̄ cōducant iudei ad fen⁹ faci
endū. Et iquātū dicis q̄ iudeus fenerādo
xp̄iāo nullū pctū cōmittit ꝑz legē diuinā
Vide q̄nte vitatis quāteue pstātie sis. Pro
fessus es iudeū peccare fenerādo xp̄iāo: ꝑz
ecclesia de hoc peccato nō debere curare.
Hic vo dicis q̄ nullū peccatum cōmittit.
Sz te excusabis z dices q̄ peccat ꝑz nō ꝑz
legē diuinā. Tunc te interogo: Scōm quā
legē. Si dicis: Canonicā: male dicis: q̄z iu
dei z alij infideles nō ligant canonibus ad
peccatū seu ad penā spūalez: de [illegible] 2. gau
demus. 2. q. 1. multi. Hāc doc[illegible] ponūt
etiā doc. i. c. i. de consti. Peccat igit̄ circo iu
deus ꝓm legē diuinaz seu ꝓm legē nāle: er
go papa nō pōt dispensare seu licētiā dare:
Et hoc tenet sāctus Tho. z theologi: z ocs
canōiste nemine penitus discrepāte: quos
allegaui i ꝑmo dubio cōsilij mei. Hā etiaz
ꝑz legē suā phibent fenerari gētilib⁹: Deu
t°. 28. c. vbi Moyses renouauit ꝑmā per
missionez. Unde dauid qui fuit dudū post
Moysen: q̄z Moyses fuit ꝑmus dux qui
gubernauit poplm isrl: Dauid vo fuit se
cūdus rex. Sz ꝑmo fuerūt duces z iudices
isrl: postea reges: vt nosce pōt gcūq̄z legerit
bibliā: et tam Dauid i suo psalmo q̄ incipit
Domie qs hitabit in tabnaculo tuo. gnāliz
dicit neminē excipiendo. Qui pecuniā nō
suā nō dedit ad vsurā zc. Dns aūt nr̄ iesus
xp̄s vsus ds z hō verus cōuocatis turbis
iudeoz ait: Mutuū date nihil inde sperān
tes. Luc. 6. c. Et nō q̄z loq̄bat iudeis z eis
ꝓcipiebat vt mutuarēt pecuniā absq̄z feno
re. Sed iterogo te. Et moyses z xp̄s ꝓcipit
iudeis: cui⁹ ꝓceptū si ꝓcepta eēnt ꝑfia de
berent iudei fuare. Certe dei: q̄z maioz et
verioz ē i compabilr oibus creaturis btis
tū nō ē ꝑfectas. Tene ergo xp̄iane ꝓceptuz
euāgelicū: vbi ds tūc iudeis ꝓsentibus z xp̄i
anis futuris interdixit generaliter z sine ali
qua distinctione exercere fen⁹. Ergo papa
nō pōt licētiaz dare vel dispēsare vt dicunt
Inno. z doct. ꝛ. allegati. quibus coniuge
Specu. ꝓ totuz cōtra tuaz intētionē allega
tū. Et bene dixit apostilla fratris Michae
lis ad tuū cōsiliū dum dicit: q̄ iudeus pec
cat mortaliter fenerādo xp̄iano: z q̄ iuēit
oppositū. Et hoc ē: q̄z vsura ē phibita gnā
liter: z repiuntur iudei inclusi i phibitōe:
vt in. c. post miſabilez. Unde tibi incūbit
ꝓbare q̄ iudeis sit licitū fenerari q̄ō ꝓbare
nō poteris. Et subiungit i sua apostilla: q̄
agētes z ꝓsentientes pari pena plectunt: et
allegat aplm ad Ro. i. c. in fi. vbi dicit apo
stolus: Qui talia agūt digni sūt morte
nō soluz autem q̄ faciunt ꝑz etiaz q̄ cōsentiūt
facientibus. Et subdit q̄ si veniūt ad baptis
ma nō possūt saluari nisi vsuras restituāt.
Et hoc tenet glo. in. c. iudei. de cōse. dis. 4.
Hñ pone q̄ iudeus fenerauerit gētili: certe
nō debet baptizari nisi vsuras restituat: et
hoc ē idubitatū tā apud canōistas q̄z apō
theologos. Et inquātū loqtur de cōsēsu be
ne dicit: q̄z nulla cā ē licitū cōsentire malo.
Idez ꝓbat. 23. q. 4. ita plane. cū duobus.
c. se. q̄ dicūt q̄ qs malis sociat quādo com
mittit malū vl quādo cōmittētibus fauet
z si malū nō pōt corrigi vl illi obuiari: illa
duo sp retenta seruāt hoiez icorruptū. s. vt
nec malū faciat nec approbet. Hñ dispēsa
tio nō pōt fieri vt iudeus teneat ad fenerā
dū: q̄z ꝓ hoc dat cōsēsus malo z hoc plene
declarauī i cōsilio meo in 3°dubio. z per
hoc tollit illud qō dicis. s. q̄ posito ex pte
iudei fenerātis cōmittat pctū: tū ecclia nō
dz de hoc pctō curare. Uide q̄ clausos ha
beas oculos. Nō pōt qs ꝓsēture malo sine
pctō vt dicūt iura ꝓallegata: esto q̄ ecclia
nō debeat curare de salute iudeoz tū non
dz cōsētire q̄ peccēt: nec pōt dare licētiam
peccādi. De hoc est optim⁹ text. 24. q. 2. le
gat. Hinc ē qō dī: q̄ qs dz ponus oīa ma
la pati q̄z malo consētire: vt in. c. sacris. qō
me. cā. 11. c. ita ne. 32. q. 5. Et ego plene exa
minaui i ꝑfato: 3°du° cōsilij mei q̄ nō repli
eo: ad q̄ nihil rndes: nec in tuis additioni
bus nec i tuo cōsilio. Sz nō pōt papa dare
licentiaz iudeis fenerādi qn nō det eis lr̄iā
am peccādi quā ds nō pōt dare: vt dicit ꝑ
fatū. c. legat. Ad h° 40. di. c. i. vbi dī q̄ ds
nō dedit lr̄iaz peccādi Petro nec successo
rib⁹ suis. Si ergo papa nō ꝺz lr̄iaz peccā
di: ergo alteri nō pōt cōcedere. Itē si papa

dispẽsat q̃ iudei possint ꝓduci ad feneran
dũ: vanc ꝑbet auctoritatẽ q̃ ꝓducãtur ad
malũ faciẽdũ nõne ꝓducẽtes appꝛobãt se
nꝰ ⁊ adimãt iudeũ ad fenꝰ faciẽdũ pp̃ sua
pacta: ⁊ ppt̃ suas q̃uẽtiões. Ꝓpꝛopt̃ qõ ta
les ꝓducẽtes incurrũt sniam excõicatiõis.
p cle. i. de vsuris vt dixi i ꝑdicto, ꝓsilio meo
in. 3. dubio. Itẽ nõ ẽ vez illõ qõ dicis. s. q̃
ecclia nõ dꝫ se ipedire de pctõ iudeoꝝ: ga
superuacue laborat: hoc aũt declaraui dũ
rñdi ad tuã q̃ntã apostillã. Itẽ de hoc ẽ ca
sus i. c. pꝰ miſabilẽ. ō vsur⁹. qõ ẽt ōclarauī
i rñsiõe ad tuã ttiã apostillã: vbi ōclarauī i
tellectũ dicti. c. post miserabilẽ. ⁊ p dcã ad
ꝑdictas duas apostillas etiaz clarissime ſb
latum est istud tuum argumentũ.
Tẽ dũ dicis q̃ nihil ad nos de his
q̃ foris sũt. Ita absolute loquendo
nõ loqueris vt mgr̃ q̃ diu legit: nec recoꝛ
daris de doctrina glo. i. c. iudei. ⁊. l. 2. ō iu
deis. q̃ dicit q̃ eccla nõ iudicat de his q̃ fo
ris sũt quo ad penã spũalez infligendã vel
quo ad hoc vt iudeis inuitis ꝑponat regu
las canonicas quo ad religionẽ: ſz bñ quo
ad cetera ecclia impedit se de iudeis: ⁊ mlt̃
casus numerat gl. ⁊ doc. i dcõ. c. iudei.
i q̃bus ecclia impedit se de pctõ iudeoꝝ et
aliox infideliũ: ⁊ int̃ alios casus numerat cri
mẽ vsuraꝝ. Ista doct. sequũtur illã gl. Idẽ
dicũt doc. i. c. i. de ꝓsti. ⁊ Hosti. in sũma de
iudeis. §. i q̃bus grauent. ō. qd si iudeꝰ epi
subdit⁹. Et hoc examinaui i ꝑallegato cõ
silio i fine secũdi dubij. Et vide Jo. an. i. c.
gaudem⁹. de diuoꝛ. vbi Host. ⁊ Jo. an. ex
ponũt illa ō ba: nihil ad nos ō his q̃ foris
sũt. s. quo ad penã excõicatõis, pserẽdã in
tales ⁊ quo ad fidẽ ⁊ spũale ꝓmercũ. Sz
quo ad cetera bñ ptinet ad eccliam de his
q̃ foris sũt. Et idẽ dicit dñs Pe. de ancho.
in regula ea q̃. in sexta qõne. Itẽ dũ dicis q̃
nõ cõmittit pctũ mortale ex pte xp̃iani re
cipiẽtes pecunias mutuo a iudeis sub vsu
ris, ppt̃ necessitatẽ: vt nõ. doc. i. c. sup eo. ō
vsuris. ꝓn. q̃ posẽz iudeꝰ ẽ ꝓductꝰ ad fe
nerãdũ ⁊ tenet altare paratũ ad fenꝰ exẽcẽ
dũ: si aliqs necessitatẽ ꝓpulꝰ sumat ab eo
pecuniã mutuo sb vsur⁹ ñ peccat mortali: i
mo vtt̃ malo illo ad bonũ suũ: qõ ẽ licitũ:
q̃ ẽt deꝰ oibus pctis vtt̃ ad bonũ. Hic est
q̃ possumus vti iuramẽto ciꝰ q̃ iurant p
ꝑ falsos deos. nã vtimur ad bonũ. s. vt ille
seruet fidẽ: vt in. c. mouet. 22. q. 1. Secꝰ sigs
recipet pecuniã mutuo vt possz iudere: ve
aliqs impẽsas supfluas facere: seu non ne
cessarias nec vtiles. nã tũc talis peccat mõ
taliter recipiẽdo pecuniã sub vsuris ẽt ab
illo q̃ tenet bãchũ paratũ ad fenerandũz.
Itẽ peccat mortaliꝛ si iducit aliũ ad fenerã
dũ vt subueniat sue necessitati. Et hoc tenz
scũs Tho. scõa scõe. q. 88. ar. 1. ⁊ Archi. et
Jo. de san. 14. q. 4. sigs vsurã. ⁊ in. dcõ. c.
mouet. 22. q. 1. ⁊ doct. dcõ. c. sup eo. de vsu
ris. Et frater Michaeli i sua apostilla dicꝫ q̃
scũs Tho. Scotꝰ ⁊ Ricar. ⁊ oẽs theologi
dicũt q̃ i extrema necessitate qs peccat in
ducẽdo aliũ ad mutuandũ sub vsuris: qz
ille nõ põt mutuare sine peccato mortali.
Sz nõ solũ ꝓducit, ppt̃ patiẽtes necessita
tes ſz, p oibꝰ: ⁊ parat via multis malis. Hec
ẽ formalis apostilla ad tuũ ꝓsilũ i ordine
scõa. Ad, ꝓpositũ mõ qñ iudei ꝓducũtur
ad fenerandũ sub vsuris nõne necessitas ẽ
cã cõmittẽdi vsurã: qz nisi iudei ꝓducerẽ
tur ⁊ fierẽt cũ eis pacta: nõ mutuarent sub
vsuris: qz dubitarẽt ne impedirẽtur i feno
re retinẽdo vel exigẽdo: nec aliter mutua
rẽt sub vsuris nisi fierẽt talia pacta. Tu er
go q̃ pacisceris cũ iudeis es cã vsure ꝓmit
tẽde vt subuenias necessitati ciuitatis: ergo
hoc nõ põt fieri absq̃ pctõ mortali ẽt cuz
dispẽsatione pape. De hoc ẽ casus i. c. sup
eo. de vsuris ꝑm vnũ intellectũ q̃ colli ex ō
cisa illiꝰ decre. quẽ doc. cõuer sequunt: ⁊ re
citam. s. Et hoc tenet scũs Tho. Scotus
Ricar. ⁊ oẽs theologi: vt dicit ff Micha
el ꝑdictꝰ. Itẽ sũt q̃ plures q̃ recipent pecu
niã mutuo sub vsuris vt possent ludere et
subuenire delicto suo ⁊ volũtati sue. Itẽ q̃
plures eẽnt q̃ facerẽt expẽsas nõ neccias sb
ista spẽ. Itẽ qñ sũt iudei i loco q̃ fenerãtur:
sepe furant famli dñis suis ⁊ alijs ⁊ portãt
rẽ ad iudeos: ⁊ ibi ipignorãt: quã ñ aude
rẽt furari nisi eẽt iudeꝰ q̃ recipet eã i pigno
re: ⁊ dñs tenet solue vsurã si vli rẽ suã recu
perare ⁊ int̃ dũ eã pdit: qz iudei eã celant si
pñt. Multa alia mala sequũtur.
Odo me ꝙuerto ad arguñta tua i
qbꝰ, pcedis p silia: ⁊ saltẽ ad ꝓnci
palia tua motiua rñdebo. Et adũte qz iepte
sepe loq̃ris i hoc tuo ꝓsilio. Tu ꝓsupponis
q̃ nõ icurrit aliqꝺ pctñ mortale ꝫ ius di
mũ si iudeꝰ fenerat: ⁊ i hoc vehemẽt erras
Mã peccat fenerãdo: qz facit cõ legẽ diuinã
q̃ iudeis ihibuit vsurã: ⁊ ptinet sub ꝑcepti

decalogi. Itē ē pcñ lege nāli: nā ēt ꝺz legē nāe vsura ē phibita: ꝺz p phm ꝑ° polis: qz nulla lege scripta artat° ꝺz sola rōne natura li ducī° lucꝝ vsurariū ē detestat°. Et hoc tenuit scūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 88. arti. i. ⁊ Jo. an. i regla pcñ. i 2. ar. Et hoc plene declarauī i pallegato ꝓsilio. i 2. dubio. hoc ꝓ suppositō qꝺ negare nō potes: multa allegas ꝫ intētōnē tuā faciēta. Mā Jnn. i. c. qꝛ pleriqꝫ de īmu. ec. facit ꝫ te quē, p te allegas. Maꝫ Jnn. dicit ibi q ꝑnceps nō pōt statuere ꝫ ius nāle sine iusta cā: postea ꝓpe fīnē sui cō mēti dicit q ꝓstōnes q̄ fiūt ꝫ salutē aīe: vt ꝺ vsuris solnēdis vl de iuramētis nō fuandis: nō valēt nec fūt fuāde. Sꝫ ꝓducentes iudeos ad fenerandū peccāt mortali: peccāt ēt iudei: ergo dispēsatio pape nō valet ꝫ salutē aīe tā iudeoꝝ qꝫ ꝓducentū. Et. ē. plures auctoritates allegauī. Sꝫ aūt Michael i sua scōa apostilla ad tuū ꝓsiliū ꝓcō dat cū opione mea ⁊ hec fūt ei° ẏba. Jn oi b°pis negat q vsura nō sit pcñ mortale ⁊ ꝫ salutē aīe: imo ēt hētic° q ptinacit crederet ꝫ iū ⁊ teneret. Et ꝓsidera qꝛ fuisti ⁊ es ptinax. Aū hētic° ⁊ excōicat° fuisti: vt in. c. excōicam°. de hēti. Mā q falsas doctrias vl falsas opiniones iuenit vl segt ꝫ wꝝ itel lectū canonū vl scripture sacre ē hēticus. De hoc aūt fūt tres boni tex. 24. q. 3. c. int scisma. cū duob°. c. se. quoꝝ alteꝝ icipit: ex resis: aliud vō hereticº. Et p illa iura glo. i cle. i. §. sane. i vbo hereticū. de vsur. dicit q nedū hereticº dī ille q male sētit de articul fide: sꝫ ēt q puerſū dogma vl falsas vel nouas opiones gignit aut segt. Et Paul° dicit illū heretic cū eē q fallā vl extortā expositionē i dīnis scripturis ponit ꝫ illō qꝺ tenet ecclia: cū tales aliē scripturā itelligāt qꝫ spūs scūs efflagitet a quo scriptura ē inspirata. 50. di. illō. 25. q. 2. violatores. ⁊ i. q. 2. igr. Que iura, pbāt q canones ⁊ decreta patꝝ fuerūt ꝓdita istictu ⁊ ispiratione spūs sci. Et ex iurib° q allegat apparet q Paulus itelligit dīnā scripturā decreta seu canones: qꝛ ispiratione spūs sci fuerūt ꝓdita. doctoꝛ. n. dz i telligi ꝫ iura q̄ allegauit: vt dixit Bar. i. l. nō solū. §. si liberatiōes. ff. de libe. lega. Et ió segt° dñs Lar. i. d. §. sane. i scōa opinióe. Et cū hoc ēt trāsit Jo. de Jmola. Sed hoc firmat clari° ibi dñs Pe. de ancho. i 3° nō bili, vbi dic ⁊ refert q de illis buꝛocolis q i publicꝫ ꝓdicationib° dicebāt q laici nō tenebāt ꝓfiteri pctā sua pñtib° clericis nec eis soluere decimas vl oblationes offerre ⁊ q peccabāt ꝫ iū faciēdo cū oēs clici eēnt male vite: ⁊ de ecclia remouēdi. Quereba tur an ista ⁊ alia qꝫ plura eēnt hereticа: et an posset, pcedi ꝫ tales tāq̄ ꝫ hereticos: et dicit fuisse firmatū p oēs doc. sacre theologie q ibi erāt: ⁊ ēt p oēs doc. vtriusq; iuris: q dicebāt q sic: p doctrinā glo. ꝓ allegate: qꝛ signebāt falsas opiones p sacros canones ⁊ canonicas sāctiones reprobatas. Et cū hoc ēt trāsit Jo. de Anania. i. c. ꝓterea. ad fi. de vsuris. ⁊ allegat Salice. i. l. i. i plicolū. ⁊ de sū. trī. q dic q sigs diceret puniri uz ñ eē pcñ possꝫ puniri tāq̄ hereticº. ⁊ Jo. de Anania dicit q forte idē ēt dicēdū i quolz pctō mortali. Ego vō dico sine forte: p tex. cū glo. i cle. i. de vsuris. Mā ró ꝺre asserēs vsurā nō eē pcñ mortale cēseat hereticº ē: qꝛ asserit illō nō eē pcñ qō ē pcñ ꝫ doctrinā ecclie. Aū idē ē dicēdū i eo q ptinacit asserit qōcūq; pcñ mortale nō eē pcñ mortale. Mā hoc ē ꝫ canones: vt. §. dixi: ⁊ pbāt i dcō. c. inī scisma. 24. q. 3. cuz duob°. c. se. Et Aug°. 18. li. ō ciui. dei. c. 51. sic igr: Qui igr i ecclia dei morbidū aliqd prauūq; sapiūt: si cozrepti vt sanū rectūq; sapiāt resistūt ꝓtumaciter suaq; pestifera ⁊ mortifera dogmata emēdare nolūt ꝫ defēsare pīstūt hēretici fiūt: ⁊ foras exeūtes hñt i exercētib° inimicī. Et de hēsilis tex. 24. q 3. q. i ecclia. ⁊ idē dic scūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. xj. art. 2. Aū vide i q° laberīto fixisti pdes tuos Tu loq̄r ꝫ sacrā scripturā ꝫ scripturā cuā gelicā ꝫ canones. Mā canones dcīnāt q iudei illicite ⁊ cum pctō recipiūt vsuras a xpianis. Habes doc. oēs ⁊ canonistas: et theologos dicētes q iudei facūt ꝫ ius dīnū ⁊ ꝫ legē nālē fenerādo xpianis: qs auctoritates recitaui i ꝓmo ⁊ scōo dubio consilij mei. Itē hēs tex. gnālit loquētē q papa nō pōt dispēsare vt exerceant vsure eiā cā maioris mali vitādi: q nisi sum° puerīn telligere debem° q ñ possit dispēsare quoad aliquā psonā iclusā sb phibitiōe Et sic ēt nō potit dispēsare q iudeº vl aliº infidelis exerceat vsuras: exquo includunt sb, phibitione sic ⁊ ceēi tā iure diuino qꝫ nāli ⁊ canonico. Oēs ēt doc. tenēt i. c. sup eo. de vsur. ⁊ Jo an. i dcā regula. pcñ. q papa ñ possit dispēsare vt exerceat ꝫ etº vsurariº: hº ē

tenēt oēs doc. thxologi: ⁊ tu vis interptari scripturā ꝺ ei⁹ mētē ⁊ doctrinā doc. Jrē lex canonica ⁊ diua expsse pōit q nllus ds cōfētur malo: qz pfētēs eq̄lit peccat cū faciēte: ⁊ q ꝓ nllo malo vitādo vl̄ bono pſequēdo qs pōt pfētire vt aliqs faciat maluz seu cōmittat petiñ mortale: qz talis idē pfētiens ē idē cū ꝓncipali deliquēte: ⁊ q pstat auctez pctō mortali magꝭ peccat q̄ ꝓncipalis ōli quēs. De ꝓmo ē bon⁹ tex. i. c. i. de offi. ōle. ⁊. xj. q. 3. q pfētit. Et Pau. Ro. i. c. i fi. Jlle aūt q pbet auctem magis peccat q̄ ꝓncipal delinquēs: vt dixit tex. pape. i dcō. c. q̄ pfētit. xj. q. 3. ⁊ p glo. mgiaz i. d. c. ō offi. ōle. Et cū tu dicꝭ q papa pōt dispēsare seu dare lniaz. Jlle aūt q dispēsat seu dat lniaz vt iudei ꝓducant: pbet auctez malo. ſ. vt iudei exerceāt sen⁹: ergo gu⁹ peccat. Et dā lniā ñ ꝓt dari: vt i. c. legat. 24. q. 2. Jtē plia ciuitatū pbēt auctez iudeis fenerādi: qz si nō defēderēt iudei ex pact⁹ ⁊ puētōib⁹ q̄s faciūt cū citatib⁹: nullo mō auderēt tenē bāchū. Tu ergo citas q̄ cos cōduc pbes auctē huic malo ⁊ gu⁹ peccas q̄ ipe iudeus: vl̄ saltē tātūdē. Ūñ dne Angele si tu cōsulis ℨrū ⁊ ptinaci hoc vis defēdē, put se cisti tā fere. 20. āns es hēric⁹ ⁊ excōicat⁹.

Unc ꝓcedo vltᵒ ad tua argūēta refelléda: dū arguis q papa ⁊ consuetudo pōt ius diuinū interptari p nō. p Jnno. ⁊ doc. i. c. q̄ i eccl̄a ꝺ pſti. ⁊ in c. fi. ꝺ pſue. Jſtō ñ pt nz ad casū nr̄z: qz papa ñ pōt interptari ius diuinū si ex sua interptatōe dak mā peccādi vl̄ remanēdi i pctō vt ē tex. i. c. legat. 24. q. 2. Ūñ cū de⁹ nūq̄ ꝓcesserit nec ꝓcedet lniaz peccādi vl̄ remanēdi i pctō: nec papa pōt ꝓcedē: qz qꝺ nō vlt de⁹ facē vl̄ fieri nō pōt ei⁹ vicari⁹ facē. Jll vicari⁹ dei ēt maior deo qꝺ ē absurdū Pro hoc vide dcm̄ Host. ⁊ doc. i. c. pstitu t⁹. de reli. do. qꝺ iferi⁹ spālus allegabo: ⁊ Bal. i. l. cū qs ē. ō iur. ⁊ fac. igno. q dic q papa ñ pōt p suā cōstōez pmittē vsuras: qz de⁹ ei nō ꝓcessit ptātē ℨ se. Et hoc ē ℨ ꝓcepta sua vl̄ phibitōes Pro h° ē bon⁹ tex. 40. di. c. i. vbi tex. dic q de⁹ nō ꝓcessit Petro nec ei⁹ succes. oribꝰ lniam peccādi. Et Jmm. ⁊ doc. ſ. allegat dicit q papa ñ pōt dispēsare q ꝓmittat petiñ mortale vl̄ q gl remāeat i pctō mortali. Ūñ qñ interptatiōe iuris dini oriť petiñ mortale vl̄ ico. ꝓcessio sup pctō mortali: papa nō pōt interptari illud ius: vl̄ pōt⁹ cōmittē errare q̄ legē ꝓdē vt i. c. sūt gdā. ⁊ i. c. ℨ statuta. ⁊. c. oē qꝺ. 25. q. 1. nec. ob. c. licz de serūs. qz ad illud. c. respōdi ſ° du⁹ consiliū mei. Nā aliquando actus i se nō ē malus ſz rōne circunstantie phibetur. Accipe tuum exemplum. Piscari de se est actus licitus: sed ratione reuerētie diei, phibetur: puta in die dominica. Hoc enim papa potuit interpretari ius diuinum q propter necessitatem sit licitum piscari: qz piscatio de se non est prohibita imo est licita. Nam dicit scriptura: Nō inuenimus i scis scripturis aliquem venatorem scīm: piscatores inuenim⁹ sanctos. 86. di. Esau. hic est q Petrus post conuersionem redijt ad piscatōez. Non ergo mirz si papa potuit interpretari ius diuinum vt tempore necessitatis liceat piscari die dominico cuz actus piscationis in se sit licit⁹ Secus in vsura: qz vsura ē in se actus illicitus: nec aliqua ratione potest vsura esse licita: qz ea q̄ de natura sua sunt mala nulla ratione pñt fieri bona: de quo ē bonus tex. i. c. ⁊ si xps vl̄. qꝺā. n. phibentur de iure. Et istam solonē ⁊ distinctionem ponit Albas ⁊ Jo. de Anania. i. c. sup co. de vsur. Ūñ scūs Tho. sco in sco. q. 33. arti. 2. dicit. q actus pctō rū sunt ꝼm se mali: ⁊ nullo⁹ possunt bene fieri nec aliquo tempore aut loco: qz ꝼm se sunt connecti malo fini. Et dic hoc dicere phm in. 2. ethicorum. Nō ob. ēt qꝺ dicis q lex hūana potuit pmittē hoiem occidi i certis casibus ℨ illud ꝓceptum: Nō occides. Istud motiuū allauit Nicola⁹ de materelli: vt refert Bal. i. Aluč. ad hec. i. 2. colū. C. de vsur. Sed ipe Bal. illo motiuo non obstante dic nō posse humana ratione dari lnia fenerādi ēt ꝓpter vitanda maiora mala: vt. ſ. retuli i pn. Ad tuum aūt motiuū i ea forma quam facꝭ ad ipm rñdeo q ipe deus fuit interptat⁹ legē suā. Ūñ ps Matth. 26. vbi dr: Omis q gladio ferit gladio pibit. ⁊ Exo. 22. maleficos ñ patieris viuē. Qui coierit cū iumēto morte moriat. ⁊ sic illa occisio ē licita ex quo fit aucte iudicꝭ. Jura ad hoc sē vlgaria: ſz faciam⁹ form⁹ argumētū tuū in statuto dispōnēte q bānit⁹ a citate possit ipune occidi ō q̄ qdē ēt p Bar. i. l. oēs ppli. ff. de iusti. ⁊ iure. Et illā qōez examiat seūs Tho. secunda secunde. q. 64. ar. 2. ⁊ 3. qui soluit cum Gratiano. xj. q. 3. §. si ergo. q dic q occisio

bānitī vl̄ malefactoris licite fit inc̄ztū ordinat ad salutē cōitatis. Ille ergo cui salus cōitat̄ ē cōmissa hñs merū imperiū licite occidit. Vñ qđ facē pōt p se pōt alteri madare ꝓpter bonū cōe. Iſ̄ tal' dign⁹ ē tali pena ꝓpt cōtumaciā ⁊ iobiaz ſuā. xi.q.3. q reſiſtit. ⁊ i aūc. vt oēs obe. iudi. p to. 4. di. facte Et iſta eſt ꝓclo btī Tho. vbi. s. cuz q̄ trāſit Jo. an. i ſpeculo de cōſtōib⁹. i addi tione magna. v̄. ſz exquo auctor v̄ſatus ē in. q. ſtatutoz Hoſti. tñ in. c. i. de cōſue. dixit hoc verū qñ qs ē bannit⁹ ꝓ delicto ꝓ quo dz iponi pena corpalis. Sec⁹ ſi eſſet bānit⁹ i pecūia: qz tūc talis nō eſſet iuſta cā occidēdi ⁊ tō nō valerēt tūc talia ſtatuta. Et hoc ſequit Bu. i. c. q̄ i eccl̄az de cōſti. Et circa hoc ſūt opiones quas nolo referre ad pñs. Sz eſto q̄ tale ſtatutū valeat et nō ꝓtineat i ſe pctū: qz ille meret occidi ꝓpter iobiaz ⁊ ꝓtumaciā ſuā. Nā ēt lege diuina i lege veī pūiebat inobediens pena mortis. Nā q nō obediebat ꝓncipi morte patiebat. 4. Reg. 4. ca. ad fi. ⁊ i. c. ſigs venerit. qđ ē. c. ij. ð mia. ⁊ obe. ⁊ i. c. p venera bilē. q fi. ſint le. Vñ de⁹ ꝓpter inobiaz p̄cepit q̄ alle q colligit ligna i ſabbato lapidaret: ⁊ ſic p̄cepit hoīcidiū ꝓpter iobiam De hoc ē tex. Nūeri. c. 15. Vñ nmirū ſi ſtatuta cōitatū imitātia deū poſſūt hāc penā inferre cōtumaci. Sz vſura nullo cāu pōt eē licita ex pte fenerātis. Nec obſtat ſi dicer es: qñ ſtatutū pmittit bannitū ipune occidi dat lniaz peccādi: qz vt plurimuz tales bānti occidūt ab inimicis ⁊ certū ē q̄ tales ſūt hoīcide: lz ſtatutū pmiſerit illos occidi exquo aio vidicte ab inimicis occidūtur. xi. q. 3. §. ſi ēgo. Ad hoc rñdet q̄ ſtatutū ex iuſta cā ⁊ abſq; aliquo pctō ꝓuauit bānitū defenſione iuris cōis. ſ. q̄ cū offēdens puniat: non tñ p hoc mādauit illum occidi: lz ſolū penā remiſit occidētib⁹. Sz pmittēs ſola pmiſſióe penā remittēte non dr̄ malo cōſētire: qz p illā pmiſſióez culpa nō minuit: lz pena indulgeat: vt i dcō. c. deniq;. 4. di. ⁊ ibi glo. i vbo venia. ⁊ in. c. ſiq̄ monachaz. iuncta glo. 37. q. i. ⁊ in. c. venēs. iūcta glo. fi. q cle. vel vo. Et plene examiaui i 3° dubio ꝓſilij mei. Ꝑterea vt dic̄ Jo. an. p⁹ bñ Tho. ſupio: q fec̄ tle ſtatutū pmiſit vices ſuas alti. ſ. vt loco iudicis qlibz poſſit punire delinquentē: ⁊ ſic ſtatutū facit quēlibz executorē ⁊ miſtrum pene. Si tñ tal' offēdens facit aio vidicādi ſe: ga nō exeḡt penā ſtatuti vt dz. ſ. aio conſeruādi publicā ſalutē: quo aio debēt talē offēdere: peccat mortaliter ⁊ eēſet hoīcida 23. q. 5. cū miſter. ⁊ i. c. ira. xi. q. 3. Sz cōditor ſtatuti hoc fieri nō ꝓceſſit: lz penā idulgeat. Vñ iſtud nō hz obſtare. Sz in caſu nō talis diſpēſatio ⁊ lnia ē ꝓceſſio ⁊ auctēticatio vt fenerēt. Silr ꝓducentes cōcedūt vt iudei poſſint fenerari xp̄ianis ⁊ p̄bent auctoritatē ſeu fauorez tali pctō qđ nullo mō licet. Inc̄ztū vo dicis q̄ i multis caſibus a iure dino ⁊ canonico pmittūt vſure Rñdeo q̄ lz i illis caſib⁹ videat ꝓma facie eē aliqd ſile vſure tñ nō ē vſura: ⁊ ſi eēt vſura ius canonicū nō potuiſſet pmittere: vt dic̄ Jo. an. in regla pctñ. i. 4. arti. Etiam dixi. in 5° dubio cōſilij mei. Et ſic loquunt doc. quos allegaī. Nā i caſib⁹ exceptis nō ē vſura lz hēat aliqd ſile vſure. Et iſta ſunt v̄ba fris Birardi quē refert ⁊ ſeḡt Jo. an. in dicta regula. pctñ. Vñ Bal. i. l. cū q̄ſi in io. vel in. ix. colū. C. de iur⁹ ⁊ fac. igno. dic̄ ñ valē legē poſituam p quā aliquid pmittitur ꝫ legē diuinā: qz ponit exēplū i vſura ⁊ aſſignat duplicē rōnē. Ꝑrima q: conditor legis hūane nō pōt aliqd pmittere ꝫ legē ſupioris. xi. q. 3. Julian⁹. ⁊. 25. q. i. ſūt qdā. Sc̄da rō: qz ꝓditor legis hūane ē ꝓſtitut⁹ a deo ſiue ſit papa ſiue ipator: ⁊ tō hz ptātem legis ꝓdēde. Sz q alicui aliqd mādat ñ dr̄ mādare vt gcḡ faciat ꝫ ſe. l. ſi hoīez. ff. māda. ergo nō ē data ptās ꝓdendi legē hūaną ꝫ legē diuinā quā dat ipſe deus. Et p hoc concludit q̄ nec papa nec impator p ſuā ꝓſtōem pōt vſuras pmittē Inc̄ztū aūt dicis q̄ ſanctus Tho. dicit q̄ Mōyſes pmiſit iudeis r̄cipē vſuras a gētilib⁹ cā euitādi maius malum: ⁊ adducis ſile de libello repudij: ñ iſiſto: qz plene tractaui i dcō ꝓſilio meo i ꝑmo dubio: ⁊ declaraui hoc qđ tangis.

On obſtat vlterius id qđ allegas adducēdo arch. 33. q. i. hac rōe. Nā Archi. i vbo ꝑcipim⁹ colligit argumētū q̄ qñ i loco ſunt multi mali puta vſurarij ⁊ alij qui ſine ſcandalo coerceri nō pñt q̄ pmittendi ſūt. Sz Archi. colligit argumētū icidenter ⁊ tñ ñ ꝑtse determiat. Et Joānes. an. cōtrarium determinat i dicta regla pctñ i. 3. ⁊ vltimo. ar. ⁊ ꝓbat in. c. ſuper eo. de vſuris. vbi ꝓpter

maius malū, vitandū nō ꝓmittit vsura ēt
simpliciter ꝓmissione: imo ꝓhibet. Et plura
declarauī ī ꝓallegato ꝓsilio ī 3° dubio. Sz
ꝓsupponam⁹ dictū Archi. ꝓ vo. s. q. quā
do iudei fūt ī ciuitate q fenerant: t dns ciu
tatis videt q si eos expelleret ppls moue
ret ad scādala. Hoc casu tolerant sola per
missione idulgēte penā: nō aūt ꝓbet ꝓsēs
vel auctoritas q fenerent: qz talis ꝓtensus
vel auctoritas nullo mō ꝓpī scādalū dz ꝓ
stare: vt ī. c. ut⁹ plane. cū duob⁹. c. se. 23. q.
4. Et plene declarauī ī dicto ꝓsilio ī 3° du
bio. Illud ē ergo a pena vl'a coertione ab
stinere, ppī scādalū vitādū t inidū licz. Illi
ud ē malo ꝓsēnire vel dare lniam malū cō
mittēdi: t hoc nūq̄ licet: vt dcō. c. ita pla
ne. Add idē. xj. q. 3. q ꝓsētt. Sz ꝓmū. s. idul
gētia pene pp scādalū q̄q̄ cōcedit. ꝓ
hoc ē bon⁹ tex. 44. di. cōmessationes. vbi
sic dic⁹ tex. Nō ergo aspe cōtū estimo: non
durū: nō mō iꝛeroso. Ista colunt magi do
cēdo cōq̄ iubēdo: magi monēdo cōq̄ minan
do. Sic. n. agēdū ē cū multitudine peccan
tiū. Seueritas aūt exercēda ē ī pctō pauco
rū: t sīgd nunamur cū dolore fiat de scrip
turis cōminādo vidictā futura: ne nos ipsi iu
ñ a ptāte sz de⁹ ī nfo ꝓmone timeat. Hoc
mō dz itelligi dcm Archi. i dcō. c. hac rō
ne. qz de hac ꝓmissione logtur. s. qñ vsura
rij nō pñt coerceri, ppī scandalū. Vñ dicta
glo. i dicto. c. cōmessationes. dic q pp scā
dalū pōt deseri seueritas pene vel coertio
nis nisi delinquētes ex auctē se defēderent
qz tūc nō deberet cessare seueritas iusticie
pp scādalū. Itē dic ibi glo. q pp scādalum
nūq̄ dz ōseri vītas vite t ꝓbati dcō. c. co
messationes. t ī iur⁹ ꝓallegatis: t i. c. 2°.
iūcta glo. de tēp. or. t i. c. mūt cū ꝑdē. §. ꝓ q̄
ui de renū. t ibi glo. t. c. q scādaliçaut. de
reg. iur. Vñ vsus: Est vītas vite doctrine
iusticieq̄. ꝓmū ſp habe pp scādala lin
que duo. Veritas aūt vite ē q qs malū faci
at nec malo ꝓsēntiat siue malū approbet. Et
hoc ꝓbāt iura ꝓallegata. s. 23. q. 4. ita pla
ne. cū duob⁹. c. se. t. xj. q. 3. q ꝓsētt. t i. c. ꝓ°
de offi. dele. Et ꝓaulus Ro. ꝓ°. i fi. ꝓñt
ergo tolerari vsurarū quo min⁹ puniant, ꝓ
pī scādalū vitādū. Sz pp scādalū nō ōtrt
qs ꝓsēnire q faciat fen⁹. Et p supradcā tol
lit id qđ dicis de, pstibulis meretricū: q̄ to
lerāt: vt dic⁹ glo. i. c. int opa. de spō. qz tole
rātur ī eo q nō puniunt: t sic dissimulat eo
rū petīm̄ sz nō licet eas ꝓducē vel dispēsare
q possint ꝓduci: qz nec papa nec ali⁹ pt cō
sēntire vl' ꝓbere auctoritatē pctō cōmittēdo
sz possit ex cā dissimulare t penā nō ifligere
delinquēnib⁹. Et hoc mō itelligēda ē glo.
i dcō. c. int opa. de spō. t declarauī ī palle
gato 3° dubio ꝓsilij mei. Itē vt ieri⁹ inq̄ tuz
allegas ꝓsiliū ꝓde. de ācho. 2. 3. 4. meo in
dicio infidelit: nec meministi q allegantes
legē vl' dicta doctor falsa: incurrūt penā fal
si: vt i. l. t. ff. de fal. ꝑ glo. t Bar. i. l. t. ff. de
ꝓiū. cū emā. li. t ibi notāt doc. i. c. nouit. de
iudi. Ego dictū ꝓsiliū sub alia forma alle
gauī ī 4° dubio ꝓsilij mei: t allegauī fm q
iueni Jo. de Anania. i. c. p⁹ mīfabilem. de
vsuris. recitātē dictū ꝓsiliū. i. 3. colū. i. l. q.
eī glo. t incipit: Charissime t illustrissime
ꝓnceps. Et sz dict⁹ ꝓde. arguat ad ptes: nī
i scda, p tex. cū q̄ resūdz: dicit q nō audz fir
mare q dns ciuitatis de ꝓsēnu ppli possit
p decretū suū decernere q iudei possint fe
nerari ēt, ꝓpter maius malū vitādū: sez vt
xpiani ab hoc crimine cessēt: qz tale decre
tū ē ꝺ ius canonicū: vt pz ī dcō. c. p⁹ mīfa
bilē. Itē qz vī ihonestū cogē xpianos sol
uere vsuras iudeis q̄si cā necessitatis t i op
pz obiū fidei xpiane. Et qz talia ō creta cō
cessa i sūe reprobant: vt i cle. i. de vsur. Et
concludit tutius ee q tale decretū non pos
sit de iure cōcedi. Sub ista cōclusione ipz
recitat Jo. de Anania. vbi. s. t sic recitauī
in consilio meo. Sz non dicit ꝓde. de an
cho. q papa possit dispēsare q talē decre
tū concedatur: imo in conclusione siu con
silij infert q papa nō possit. Mā si ē oppz o
biū fidei christiane q iudeus fenereetur
christianus: ergo papa nō potest dispensa
re. Mā si pape interdicitur dispēsatio vbi
decoloratur status eccle vniuersalis. 1. q. 7
t si ille. nō. Imo. t doc. i. c. q̄to de cōsue.
multo minus potest dispēsare quando ex
dispensatione resultat oppz obiū fidei xpi
ane. ꝓbat facit qđ notat Hosti. t doc. in, c
ꝓstitutus. de relig. do. vbi dicit quēadmo
dū omne indecēs ē deo impossibile ita ē i
possibile pape q ē vicari⁹ dei: qz nō potest
plus vicari⁹ illo cui vices gerit. Si ē ergo
oppz obiū fidei xpiane q iudei fenereētur
xpianis: sicut de⁹ nō ꝓcederet nec possz cō
cedere fieri aliquod oppz obiū fidei xpia
ne: qz nō pōt facē ꝺ illud qđ ē: ita ēt papa
nō dz nec pōt ꝓcedere lniam: de⁹, n. nūq̄

dedit licentiã peccãdi vel remanendi in pc̃ato: vt in.d.c.legatur.24.q.2.ergo nec papa dare pót. Et de hoc ẽ bon⁹ tex. 40.dis. c.p⁹. Nec ꝑe.de ancho.i allegato cõsilio ꝛ̃ium sentit: ꝛ si sẽtiret male diceret: et loqueret cõtra cassũ. c. sup eo. de vsur⁹. vbi oẽs doc. firmãt p illũ tex. q papa nõ possit dispẽsare q vsura exerceat ẽt cã maior⁹ mali vitãdi. Et hoc firmat Jo. an. p⁹ frem Girardũ in dicta regula peccatũ. in. 3. ar. Mã hãc partẽ firmant ẽt theologi. Omissi plures ex apostillis fratris Michaelis: q nõ fuit necesse eas referre. Sz oẽs sue apostille sũt verissime ꝛ approbate a iure canonico ꝛ a doctoribus canonistis.

Ed dũ tu dicis q concedendũ est malũ ex quo ſequitur bonũ. Ipe dicit q nõ sũt faciẽda mala vt veniant bona. Allegat aplm Ro. 3. c. vbi dicit Et sicut aũt nos qdã dicere: faciamus mala vt veniãt bona: quoꝝ iusta dãnatio est. Ad idẽ. i. q. 1. nõ est pntãda. 14. q. 2. forte. ꝛ q. 2. faciat. 7. c. sigs. ꝛ. 32. q. 4. sicut scis. ꝛ p glo. ꝛ doc. i. c. nõ magno. ne cle. vel mo. Unde vult dicere frater Michael hoc mõ Papa q dispẽsat cũ iudeis vt fenerent xpianis: ꝛ sũr illi q ꝓducũt iudeos facũt malũ ꝛ peccãt ꝓsentiẽdo et ꝓbendo In iam iudeis vt male faciant: ꝫ tale malum non est faciendũ vt veniant bona.

Msup vt excuses te a crimine heresis dicis cẽ varias opiniones an iudei possint ꝓduci ad fenerandũ: ꝛ q ĩnp⁹tinet ad doc. iur⁹ canonici: ꝛ nõ ad theologos: allegasq; disputatõnẽ ꝑe. de ancho. Ego plegi scribentes: ꝛ neminẽ doctorẽ auctenticũ hoc dicere iuenii. Et res é clara ꝛ oẽs difficultates ꝓcesserũt ab infidelib⁹ doc. q vt auxa barbaris subtili ingenio extorquẽãt. C. de ꝓmer. l. 2. ꝛ 14. q. 5. dixit. vũtatẽ suffocare iussi sũt. Uñ disputatio ꝑe. de ancho. quã allegas nõ meruit allegari: ꝛ hãc disputationẽ reassumit idẽ ꝑe. de ancho. i regula pcti venia. ꝛ i. 12. charta. q. 14. quã disputationẽ ẽt refert ꝛ examinat dictus Jo. de Anania. i. c. i ciuitate. i. 4. charta. i. 3. colũ. de vsur⁹. ꝛ p legitur p plures chartas. Et dicta disputatio logitur ꝓncipalr de ꝓstitutis an sint licita ꝛ dicit ꝑe. de ancho. ea q dicis i consilio tuo: tñ satis dubito an sit vex. Sz ꝓ ꝓsupposito q sic doc. iur⁹ canonici nõ posset facere declarationẽ ꝛ decisionẽ. c. sup eo. de vsuris. imo nec papa posset: ꝛ si faceret pon⁹ quincereꝫ errare ꝫ interptationẽ condere 25. q. 1. sũt qdã. 7. c. q ad perpetuã. 7. c. nulli fas. 7. c. ꝛ statuta. 7. c. oẽ qd. 25. q. 1. Et ex ꝓ dictis puto tuũ ꝓsiliũ euacuanũ: ꝛ ratões eius absolutas. Ex qbus te hortor ꝛ suadeo vt particulã ꝓme additionis ad consiliuz meũ reformes: ꝛ vbi dicis te iure cogente optimo spũ cõsuluisse ipsã sub hac forma emẽdes q ſequitur: Aluro cogẽte ꝛ̃ vtatẽ ꝛ̃ sciaz i dei offẽsã cũ magna ingratitudine bñficioꝝ ab eo acceptoꝝ ꝓsiliui: imo aiam meã negter vẽdidi. Sed liberet te ac me q Lazarũ mortuũ viuere fecit. Nec videat tibi mala hec ꝓsessio. Audi, ppꝫaz nos monentẽ: Dic tu ꝑus iniqtates tuas vt iustificeris. ꝛ Aug⁹. sup euãgelio pharisei in homil⁹. qõ euãgelũ legit dñica. 10. p⁹ pẽtecostẽ loquẽdo de publicano pctõre: sic inqt: adhuc audi. Percutiebat pect⁹ suũ dicẽs de⁹, ppic⁹ esto mihi pctõri. Ecce q rogat: qd mirar⁹ si de⁹ ignoscit qñ ille se agnoscit. Tu quoq; sic fac. Recurre ad deũ: ab eo ꝑ nã depcare. Pollicit⁹ fuisti sr̃i Michaeli õ his pniaz agẽ nolit tardare: cũ. n. te ag⁹ ner⁹: de⁹ stati tibi ignoscet: qñ benign⁹ est. Uñ Job. 8. c. Tu tñ si diluculo surrexeris ad dñz ꝛ oipotẽtẽ fuer⁹ depcat⁹: si mũdus ꝛ rect⁹ iceſſeris statí euigilabit ad te ꝛ pacatũ redolet habitaculũ iustitie tue. Et iterũ xj. c. dicit: Si iniqtatẽ q ẽ i manu tua abstuleris a te ꝛ nõ pmãserit i tabnaclo tuo iniustitia: tũc leuare potis ad deũ faciẽ tuã absq; macula ꝛ eris stabilis ꝛ non timebis.

Tertiũ ꝓsiliũ dci dñi Alexãdri de Mevo reꝓbatoꝝ iũ ꝓsilij mgi Baluani ordinis seruoꝝ ꝛ̃ iudeos fenerantes.

Muocato auxilio gliosissimi redẽptor⁹ nr̃i ei⁹q; pijssime mr̃is sp ỽgil glioſi doc. Hieróymi: ꝛ totꝰ curie celestis. Delata mihi fuerũt scripta edita per q̃ndã mgz̃ Baluanũ ordis fuoꝝ: q postq; legi mirari nõ cessaui q vir religios⁹ tales ieptias ꝛ̃ ecclie doctrinã scribẽ ꝛ pdicare publice aus⁹ fuerit. Et p⁹ dicẽ q ꝓducẽs feneratores ẽ pcñs ꝑm gd. Nescio vbi iuenit q illꝰ qõ de nã sua ẽ malũ sit peccatuz ꝫ gd. Est. n. peccatũ essentialiter non aũt ꝑm gd. Itẽ nõne ẽ ꝓclusio heretica ꝛ penitus falsa tã apud theologos q̃ apud canonistas dicere q sicut iudei poterant fenerari

illq nō erant de populo suo: ita nob: qz nō sum⁹ frēs eoz. Hūdo q̄ cōclusio sit hēretica ꝑz canonistas. Si iude⁹ exigit vsas a xpiānis illas dz cōpelli restituē si exigit: t si nūdū exigit dz cōpelli illas remittē: de hoc ē casus i. c. p⁹ mīsabilē. de vsuris. Modo si iudei iuste recipent vsuras a xpiānis: ecclesia nō cōpellēt eas remitti vel restitui. Ecclesia. n. q̄ ē cultrix t mīr iusticie nō auferz iudeis illō⁹ qđ eēt eis debitū: imo pot⁹ mandaret eas solui: ad hoc de dona. p tuas. vbi dī q̄ ecclia i actib⁹ suis nō dz aliq̄z fraudē adhibē. Hñ glo. fi. i. c. iudei. de pse. dis. 4. dic̄ q̄ si iude⁹ vult baptiçari: no n alit dz ad baptismū admitti nisi ꝑ us vsuras restituat. Itē oēs canoniste nemine discrepāte tenēt q̄ iudei peccēt fenerādo xpiānis. Jō dicūt i. c. ab illo. 14. q. 5. Et hoc plane dixi i duob⁹ ꝓsilijs p me i hac mā examinat: t ē tex. q nō pōt cauillari i. d. c. p⁹ mīsabilē. Hñ segnr ꝓclusio q̄ iste frēs ē hētic⁹: qz nedū q male sētit de articul' fidei vl de sacrīs ecclie: iz ēt q puersū hz dogma vl nouas t falsas opiones gignit aut segt. 24. q. 3. iter scisma t hēsiz. t. c. hētic⁹. Jstō aūt ē ꝺ doctrinā ecclesie: vt pz i. d. c. p⁹ mīsabilē. t ꝑ dcm. vbi. ꝺ. t ē bōa gl. i cle. i. ō vsuris. in gl. plū. Hñ Aug⁹. de ciui. dei. li. 18. c. 51. sic igt: Qui ergo i dī eccla mozibū aliqd p̄auū q̄s sapiūt: si cozrepti vt sanū rectūq̄z sapiāt resistūt ꝑtumacit suaq̄z dcā pestifera t mortifera dogmata emēdare nolūt hz defēsare psistūt: hēretici fuūt t foras exeūtes hñtur in exercētib⁹ inimici. Et de hoc plen⁹ scripsi in 2° ꝓsilio meo qō de hac mā edidi. Nō obstat auctozitas allegata p eū. s. non fenaberi frī tuo. qz vt dic̄ scūs Tho. scḋa scḋe. q. 78. arti. ꝑmo. t theologi: illa fuit pmissio ꝓpria q̄ nō excusauit a pcō. Mā eodē modo Moyses pmisit libellū repudij: t tñ talis missio ñ excusauit a pcō. 31. q. 1. hac rōne. Hñ scūs Tho. ꝓcludit q̄ nūq̄z fuit licitū iudeis fenerari alieno: Jō dic̄ Alex. ō ales i tractatu septimo ꝑcepti: vbi dē q̄ nūq̄z fuit illicitū iudeis fenerari alieno: t sic fenerādo peccabāt mōtaliter: qz fuit eis pmissū sic̄ libel⁹ repudij ne pe⁹ faceret. Jdē cōiter tenēt oēs alij theologi vt Sco. t Ric. Hñ q̄ratixologos t inēitat sei h⁹ passū theologiā violasse t deū pie offēdisse. Sed ecca illa pmissio fuit reuocata iudeis p Moysen: vt ꝑz Deut. 28. c. vbi sic dic̄ tex. Bñdicet de⁹ cunctis operibus manuum tuarum t fenerabis gentibus multis t ipse a nullo fenus accipies. Et illud verbum fenerabis debz exponi. i. mutuabis. Simile Eccl. 19. Multi cā nequitie nō sunt fenerati. i. nō mutuauerunt: t sic exponit scūs Tho. in loco ꝑe allegato illum tex. Eccl. Unde fortius ille tex. Deut. dz ita itelligi cū dicat fenerabis t a nullo fenus accipies. Mā debet intelligi. i. mutuabis: t sic voluit q̄ iudei reciperent fen⁹. i. vsurā a gētib⁹. Unde illa pmissio fuit reuocata: vnde Hiere. 5. c. dī simpliciter: Usuras non exigatis. Et pū. 28. vbi sic dicit tex. Qui ꝓgregat diuitias vsuris t fenore illiberali: in pauperes congregat eas. i. ꝺ pauperes. Item ps. 54. Vidi iniqtatē t ꝓdictionem in ciuitate. t. ſ. Et nō defecit de plateis ei⁹ vsura t dolus. Et in ps. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. vbi enumerant bona opa iusti. t inter cetā dic̄ Qui pecuniā suā non dedit ad vsuraz. vñ in his auctozitatib⁹ nō dī q̄ liceat mutuare alieno sub vsuris. Itē Eusebi⁹ Cesarien⁹ ispōs in. 8. li. de ꝑparatione euāgelica. c. 2. vbi ponit ꝑcepta legis mosaice: similiter itelligit Moysen, phibuisse, iudeis ne fen⁹ exercerēt. Sic. n. ingt in fine illi⁹. c. Non tollas qō nō ꝺ posuisti: nō tāgas alienū: non mutues fenore. Ecce hic vir doctissimus quē Hiero⁹. in tractatu de eccliasticis tractatozibus clauem scripturaz t custodem noui testamenti vocat: intellexit eē phibitum simpliciter t generaliter iudeis ne fenus exercēt. Unde sensit q̄ Moyses ꝑcepit ne vsuras exigerent vel a iudeis vel a gentibus: t hoc aperte ꝓbat Luc. 6. c. in fi. vbi dicitur: mutuū date nihil inde sperantes. Xps. n. ibi loquebatur turbis iudeoz. Unde non potest dici q̄ voluerit q̄ iudei possent mutuare sub vsuris etiam illis qui non essent fratres sui: t ꝑsertim xpiānis q per mortē xpi facti sunt liberi t iudei serui: vt dicit tex. in. c. t si iudeos. de iudeis. t in capitulo iudei. de testibus. t sācti Tho. vbi supza. t Alexan. de ales ex ꝑte dicunt q̄ iudei peccauerunt cōtinue mutuando alieno: t sic est essētialiter t naturaliter vsura t cōtinualiter t nāliter pctū mortale. Itē dum dicit q̄ iudei possūt licite ꝓduci fm qd. i. non intētione fenerādi t vsurpādi bona xpianoz: iz vt p eos rei

reipublice subueniat cū reuerētia satis supine loqtur. Nemo. n. vult pctiū facere: sz vlt illō qō sine pcto hfi nō pōt: de quo est pulcher tex. Aug⁹ i li. qōnū trāsūptie. is. q. i. merito. vbi q̄rit an dicat pctiū nolenti qō qs facē ꝓpellit: q; ille q ꝓpellit faĉ ꝑtra volūtatē suā. Et rīdet Aug⁹. q tal peccat ex volūtate: q; vlt illud pp qō facit peccatū. Añ dato q nolit pūrare tñ pūrat ne interficiat: t sic vt mortē euadat. vlt ergo facē pctiū: q; vlt viuē: t sz nō appetat p seipz vt falsū uret: tñ appetit vt falsū urādo viuat. Añ ꝓcludit Aug⁹. q nemo peccās sciēter vlt peccare: sz vlt illud pp qō peccatū incurrit. Añ ꝓcludit q oēs hoies q faciunt scienti illō qō ñ licet t vellēt id licere: t sic nō appetūt pctiū pp pctiū sz illō qō sequtur ex pcto. Añ ñ pōt dici pctiū nolentis nisi nescientis. Añ oē peccatū qō ꝓmittit a sciēte ēt si fiat ꝓpter necitatē vl pp timorē mortis vitādū dr peccatū volētis t ꝓsēntis. Ad ō ad ꝓpositū sz intētio cōitaī ñ sit fenerādi sz reipublice subueniēdi: tñ q; illud qō segt ex hac iētiōe é pctiū ꝓmittē: sicut ille q vlt euitare mortē: t vt eā euitet cōmittit aliqd illicitū: dr peccare sz nō sit iētio sua peccandi: sz mortē euitādi. Añ non ē ꝓsiderāda itētio: sz an illud qō segt ex illa itentiōe possit licite fieri: quēadmodū ē licitū cōitari, puidē reipublice ita licitū est cuilibz euitare mortē. Sed null⁹ dz cōmittere aliqō illicitū vt euitet mortē: ita cōitaī nō dz cōmittē aliqd illicitū vt puideat reipublice. Itē mgr sniaz li. 3. di. 33. c. t q; timore. vbi ponit quartā spēm timoris allegat Cassianū vel Cassiodoz sup ps. vbi sic ingt: Añ timem⁹ patī picula carnis: vl pdere bona mūdi, ppt qō delingm⁹: hic timor malo⁹ ē quē dns i euāgelio, phibet dicēs: Nolite timē eos q occidunt corp⁹ tc. Añ nō ē licitū delinquē, ppter euitandum piculū mortis vel vt euitet amissio bonoz huj⁹ mūdi. Nemo aūt pōt malo cōsentire absqz pcto. Eque. n. peccat cōsētiēs malo sicut ille qui facit. Verba sūt apli. Ro. i i fi. Añ tex. xi. q. 3. q cōsentit. in fi. c. sic igt Sigs alteri⁹ erroz ꝓsentit: sciat se cū illo si nulli mō culpabilē iudicādū. Ad idē. 2. q. i. notū i fi. vbi sic dr: Faciētes t cōsentientiētes par pena cōstrigit. Idē dr in. c. 2. d offi. del. t doc. ibi. Cōsentiētes ergo q iudei fenerēt seu faciētes pacta cū eis pariť deliquūt t pariť obligāt ad restōez vsurarū. Itē scūs Tho. i pallegata. q. 78. arti. vltimo dicit q dās occasiōez vsurario mutādi é ꝓceps pcti. Et idē dicit de eo cui placet q vsurari⁹ fenereť. Sz cōducētes prebent occasionem fenerandi. Item conducens pacisc̄atur: ergo ei placet q fenus exerceat. Pactū. n. ñ é aliud nisi placitus cōsensus vl qñ duo vl plires i vnā volūtatē cōuenūt: vt dicit tex. i. l. 1. ff. d pac. Añ negari nō pōt qn cōducēs ꝓbeat occasiōez peccādi: t qn ei placeat quod pacisc̄at: t ꝓpñs necio ei placet mutuatio. Itē dū dic q iura nō loquūt de iudeis fenerāt⁹: sz de xpianis ppēdo q nescit ius canōicum q; de hoc é cāus i ōrū i. c. p⁹ mobabilē de vsur. Et qcqd dicat canōiste dicūt q iura tā noua q̄s anti q̄ loqntia de feneratoribus ꝯcludūt iudeos. Et q; hoc é declatū i vtroq cōsilio meo non repeto. Unū tñ ñ omitto q sz iudei ñ possint ligari p censuram eccliasticā: tñ p eccliaz pñt puniri alia pena. s. denegādo cōione xpianoz eis: vt pz i. c. p⁹ mobabilē. t i cle. 1. de testi. Itē eccla posset eos pūre tpali. s. icarcerādo t alit. Añ eccla hz electionē an faciat eos ꝓpelli p ꝓncipes secl̄ares: an vo p se velit exercē iurisditionē si de fcō possit: vt dicit Inno. i. c. qō sup his. de voto. vbi dicit q papa pōt punire iudeos t alios ifideles si deliquūt ꝫ lege nāe vl ꝫ legē, ppriā. Et ibi dic q gdā papa fecit ꝑburi quosdā libros iudeoz q ꝓtinebāt hēsim i lege sua. Et hoc segt ibi Jo. an. t oēs scribētes. Et plures auctes allegant q eccla possit se de h⁹ pcto ipedire i vtroq ꝓsilio meo: imo dixi q eccl̄esia nullo modo dz tolerare.

Odo meꝓito ad cās q̄s allegat pp q̄s dic̄ talē ꝓsēsiū nō eē pctiū Et ꝓmo dico q iste cāc ñ sūt vere sz ātiqu⁹ hostis cui sūt mille cāe nocēdi t noia mille: vt vtar vbis Hieronymi: illudit mēdi⁹ hominū t eoz sēsib⁹ istas cās fingit. Mā sūt plures q̄s. 14. āni q si expulsi ex ista citate: t sūt pl⁹ q̄s. 18. q sūt expulsi ō ciuitate Uicētie: t tñ iste ciuitates fmanent i eode statu. Añ scūs Bernardin⁹ in fmóe serie scde post dñicā de passione: ar. 2°. dic̄ q vsura generat quatuoz abominabiles impietates ctra deū: q; facit aliam blasphemare deum: ex eo q hodie inter xpicolas mentes reperiunť q credūt. imo

potⁱ mãifeste asserũt ppz sñ aliquo mãi festo vsurario ñ posse stare. Ꝑria blasphe mia terribilẽ ꝺ deũ dũ sibi iponit ip̃ossibi lia ꝓcepisse: cũ i mlꝰ locis scripture ꝓhibeãt vsurarias oio ⁊ absolute ꝓhibeãt. Secũ da blasphemia ẽ: qz blasphemat xp̃s qui precepit mutuũ dari gratis: vt ꝺz Luce. 6. c. Cõtra quos blasphemos clamat Hiero nymꝰ dicẽs: Anathema sit q̃ dixerit deũ ꝓ cepisse aliqd ipossibile. ꝫ blasphẽãt eccliã scã q̃ tã acerrie in sacris canonibꝰ ⁊ decretⁱ vsuras ꝓsequ̇t ⁊ ipugnat. Quarta blasphe mia: qz blasphemãt oẽs sci doc. ⁊ mẽdaces exstimãt dũ vsurã quã ipse ꝺẽnãt i pplis necaz eẽ affirmãt. Et ꝯcludit q̃ glibz xp̃ia nus q̃ nõ vult ruere i tot blasphemias fur mit obligat credẽ q̃ possibile ẽ hũano ge neri ⁊ cuilibz pplo stat absq̃ mãifesto vsu rario. Et hãc verã fidẽ ꝓbat plibꝰ rõibꝰ ꝺ gbꝰ ꝑ eũ Ꝑrẽtea ẽt si ipueniẽtia q̃ iste ff allegat cẽnt vera adhuc nõ licẽt ꝺucẽ in deos ⁊ ꝺucẽtes eq̃lit peccarẽt. Ꝑdonꝰ eni debemꝰ oia mala pati q̃z malo ꝓsẽtire. ꝛz. q. 5. ita ne. ⁊ in. c. sacris quod me. cã. Unde nõbilis tex. Aug. ꝛz. q. 4. ita plane. cũ tribꝰ se. dicit q̃ duo q̃ cũq̃z necessitate ꝛteruenien te debẽt inteḡ atq̃z casta custodiri. ſ. maluz nõ facere nec malo ꝓsẽtire. Sz nõ pñt con duci ũdei gn ꝓsentiat pctõ eoꝝ: ergo ꝑ sa lute reipublice ñ licz huic pctõ ꝓsẽtire. Ad idẽ. ꝛꝛ. q. 2. faciat homo. vbi ꝺz q̃ hõ ꝺz fa cere ꝑ salute tpali hoiuz ullõ qõ põt. Sz si nõ põt ꝓsulere sine pctõ: ꝺz estimare se non hꝫ qõ faciat exquo nõ põt ꝓsulere absq̃ pctõ. Uñ ꝑ salute tpali hoiuz nõ ẽ ꝓmitten dũ pcñ: vt apte dicit ille tex. imo nõ ẽ licitũ ꝓmittẽ pcñ veniale: vt hõ liberẽt a morte vt est casus. i. c. negs arbitret ⁊ i. c. sigs ad te ꝓfugerit. ꝛꝛ. q. 2. tñ tale mẽdaciũ solũ est pcñ veniale cũ sit officiosũ. Eodẽ mõ ñ ẽ licitũ dicere mẽdaciuz vt hõ liberet a pctõ mortali: vel vt qs defẽdat ab iñdicia coꝝ mortali: vt i. c. ꝓmũ ea. q. Et sup ista rõe fun datꝰ ẽ tex. i. c. sup eo. de vsuris. vbi dic̃ tex. q̃ cũ scriptura sacra ꝓhibeat mẽtiri ꝑ vi ta alteriꝰ multo magis ẽ ꝓhibẽdũ negs ꝛn uoluat crimine vsurarũ ꝑ redimenda vita captuoꝝ cũ vsure sint ꝓhibite pagina vtri usq̃ testi. sup qbꝰ papa nõ põt dispensare vt ibi ꝺz. Unde nullũ pcñ ẽ ꝓmittẽdũ ꝑ q̃ cũq̃z necitate vitãda ẽt si sit vẽiale. ⁊ multo minus ẽ ꝓsciendum vt ꝓmittat vsura: quia talis ꝓsẽtus ẽ peccatũ mortale: vt ꝓbat tex. i. d. c. sup eo. Ad idẽ ẽ bonꝰ tex. i. c. sacris qõ me. cã. vbi ꝺz q̃ gs non debet ꝓpter ti morẽ mortis vitandũ ꝓticipare cũ excõica to: et nñ talis ꝓticipatio exceptis aliqbꝰ cãi bus est pctõ veniale. ⁊ ex his ꝓcludit q̃ ꝑ aliq̃ necitate vitãda in republica vl̃ in pplo nõ ẽ licitũ ꝓsẽtire q̃ iudei fenerẽt. Uñ Sco in 4ᵒ sñarum di. ıꝫ. ⁊ Ricar. ibidẽ dicũt q̃ dãtes ꝓsulũ vel fauorẽ iudeis: vl̃ statuẽtes q̃ super vsuris eis ius fiat: vel q̃ ea possint petẽ i iudicio: dicũt ꝓticipare i crimie cum peccãte: qz hoc nõ põt fieri absq̃ peccato mortali. Uñ Ysaias cuⁱ tex. ponit. xı. q. ꝫ. w q dic. ꝫ. sic inqt: Ue q̃ dicit malũ bonũ ⁊ bonũ malũ: ponẽtes tenebras lucẽ ⁊ lucez tenebras: ꝓpter ea ductꝰ ẽ pplꝰ captiuꝰ: qz ñ hũit sciam. ⁊ nobiles eiꝰ iuerũt fame: ⁊ mlꝰ tumdo eius sitⁱ exaruit: ꝓpterea dilatauit iferꝰ aiaz suã: ⁊ apuit os suũ absq̃ vllo ti no: ⁊ descẽderũt fortes eiꝰ sublimesq̃ eiꝰ ad eũ. Mã, pfeo ẽ magnũ pcñ et magnũ men daciũ dicere q̃ vtilitas ꝓueniat ex iudeis imo multa damna sequũtur ex eis: vt decla rat scũs Bernardinus in loco ꝓallato. Uñ ẽt tex. i. c. i. de vsuris i. 6. dicit q̃ vsurarum vorago aias deuorat ⁊ ꝓtimonia exhaurit Et posito q̃ aliq̃ dãna icurãt ꝓpt carentiã iudeorum illa sunt oia damna temporalia vñ nõ debet ꝓmitti dannũ spũale ꝓpt euitã da dãna tpalia: vt ꝺ. ꝓbaui. Mã quotiẽs cũq̃z iudeus mutuat pecunias sub vsuris totiens deuz offendit: sicut dicimus de illo q̃ multotiẽs ꝓmittit fornicatõez ẽt cũ eadẽ. Mam sunt tot fornicationes seu tot delicta quotiens agit ẽt cum eadem: vt i. c. imuta re. 6. q. i. ⁊ i. c. sic cũ i vot̃ de testi. ⁊ qõ nõt Bar. i. l. ificiẽdo. § infans. ff. de furt̃. Unꝺ cũ deus tanto plus offendatur q̃to magis exerceatur fenus non põt ciuitas huic malo cõsentire ꝓ aliqua necessitate vitãda. Deus. n. curat de ẽlictis infideliũ. vnde Aug. li. ꝫ. de ciui. dei. c. ıꝫ. dicit q̃ deus ꝓcessit ro mãis tã latũ iperiũ vt domarẽt gẽtis mala multarum gentiũ. Modo si deus vult ma la infidelium corrigi ꝑ alios infideles: q̃to magis xp̃iani qui sunt filij dei tenentur pu nire iudeos ⁊ alios infideles cõmittentes vsuras ⁊ alia crimina. vnde ꝓpter hec tẽ poralia mala vit̃da ñ ẽ ꝓsciendũ q̃ ꝓmit tat vsura cum tot mala spũalia ex ipsa se quãtur. Et hoc dicit Jo. an. in regla pcñi

li°6° ⁊ scūs Bernardin⁹ i ꝓdicto ꝓmone: ⁊ ꝓbat i iurib⁹ ꝓallegatis aptissime. Itē dñ dicit dict⁹ frater q ē magnū dānū huic ciuitati q iudei fenerēt i castris cū maiori dāno ꝯ facerēt i ciuitate. Iusta enim nō ē iusta eā cōducēdi eos: ⁊ cū talis cōuictus nō possit ꝓstari a ciuitate sine pctō mortali: ꝫ dz suadere ciuitati q mittat ad dñm ⁊ ipz roget q expellat iudeos etiā ex castris: nā ad hoc tenet ciuitas ⁊ grauiter peccat si hoc nō facit. vt i. c. error. ⁊ i c. qd enim, ꝓdest. ⁊ i. c. ꝓsētire. 83. di. ⁊ i. c. faciētes ca. di. ⁊ i. c. sic dignū ō ho. Que iura apte dicūt q vbi qs pōt delictū impedire vt ipz facē corrigi: si hoc nō facit ꝑ̄ iuter peccat. Vñ cicero in ꝓmo li. de offi. i. c. de iustitia. dicit q si qs nō defēdit sociū cui alⁱ facit iniuriā: tā ei vitio ꝯ si pentes aut amicos aut patriam deserat. Ad hoc. c. ꝯte de sen. excō. Sz glibet magis tenet defendere honorē dei ꝯ̄ socium imo magis ꝯ̄ seipz. Nec reputet q ista ciuitas patiat magnū dānū si iudei etiā a castris expellāt: ex quo hoc ꝓuēit honori diuino. Nullū enim dei mandatū dz impossibile reputari: vt dicit scūs Bernardin⁹ allegās scīm Hiero. vt ꝫ. retuli. Et de hoc pulchrⁱ logit in scōa epla ad Demetriadez in septima charta i secūda colū.

Irca iclām dubiū an sūmus pontifex possit dispensare: pfecto nō de sino mirari q iste frat ita supie ta ignoräter loqtur: dubito q mercedem aliquā sui ꝓsilij recepit. Nullū enim pctm̄ sine cupiditate cōmittit: ⁊ ois appetitus illicitⁱ isti⁹ auiditatis ē morb⁹. Amore pecūie vilis ē ois affectio: ⁊ aia lucri cupida etiam ꝓ exiguo pire nō meruit: nullūq; ē illo cor de iusticie vestigiū i quo sibi auaricia facit hitaculū. Vba sūt sci Leonis i ꝓmō 9° de passiōe dñi. Vñ nescio q scūs ꝓsuasit q papa possit dispēsare i vsura. Hā ē casⁱ i. c. sup eo. de vsur. q nō tibi hoc firmant oēs doc. ⁊ Jo. an. i regula peccatū. li. 6. Et hoc dixi i ꝓlijs meis. Usura enim est ꝯ̄ ius nāle vt dicit phs ꝓmo polit. q nulla lege scripta artⁱ⁹ vel edoctⁱ⁹: ꝫ sola nāli rōe ductⁱ⁹ contractū vsurariū ē detestatⁱ⁹. Sic fecit Cicero i li. 2. de offi. i fi. vbi dicit q fenerari ē homines occidere. Vñ Geraldⁱ⁹ odonis i 4. ethicor. c. 9. q. pli. dicit q omis vsura fm se ē mala: dato q nō cēt ꝓhibita. Precepta autē nālia sūt dispēsabilia: q: sūt immutabilia: vt i. c. his ita. 6. di. ⁊ q hoc nulla ꝓcepta moralia ꝓprie, testi sunt reprobata. vt dicit tex. i. d. c. his ita. Et idez dicit scūs Leo i ꝓmone. i4° de passiōe dñi. Et p hoc ē bonus tex. i. c. legatur. 24. q. 2. vbi ꝓbat q neq; eccliā neq; deus pōt dare līaz peccādi: ⁊ hoc tenet Ricar. in. 3. sūaz. di. 37. arti. ꝓmo. q. 5 vbi dicit q ꝓcepta legis eterne sūt idispēsabilia adeo q nec deⁱ⁹ pōt in eis dispensare sicut dicit aplus. 2° Timo. 2. c. Fidelis ē deus negare seipm̄ non pōt ⁊ Augⁱ⁹ cōtra faustū 12. c. inī principiū ⁊ mediū: Lex eterna nō ērō, diuine voluntatis ordinez nāles ꝓseruare iubēs. Unde idem Augⁱ⁹ i. li. 83. q. q. 63. dicit q lex nālis ē trāscripta i aia rōnali ex ineffabili atq; sublimi rerum administratiōe p diuinā potēiā: nō tus nāle procedit ab exordio rationalis creature: nec variatur tpe sed imutabile ꝓmāet. Idē dixit Inno. in. c. fi. de transac. ⁊ ibi oēs doc. sequūt. vbi dicit q papa nō pōt dispēsare circa aliqd qđ sit pctm̄ ex lege veteris vel noui testamēti. Et plene dixi i secūdo cōsilio. Et male dixit iste frater dñi dicit canonistas tenere q fieri possit dispēsatio: q: nō ē verissimo oēs doc. tenēt cōtrariū. ⁊ casⁱ i. c. sup eo. de vsur. vbi clare ꝓbatur q papa nō pōt dispēsare vt exerceatur vsura. ⁊ ultra tex. induxi in 2° consilio. Huc addo aliā rationē q̄re papa nō possit dispensare. Hā vbi dispēsatio ē opprobriosa religioni xpiane nō cōceditur dispēsatio pape. i. q. 7. ⁊ si illa. notāt doc. i. c. ꝯtra. de ꝓsue. De iure aūt diuino ⁊ canonico iudei cēsent sui xpi⁹ ꝓpter passionē xpi q illos seruos effecit et christiānos liberos: vt in. c. ⁊ si iudeos. de iudeis. Mō si xpiani debēt recipe pecūias sub vsuris a iudeis efficiūt quodāmodo serui iudeorū: quia qui mutuū accipit seruus ē fenerātis: prouer. 22. c. ⁊ i. l. 3. C. de noua. Unde ē opprobriū xpiane religioni q p hāc viā illic tam xpiani efficiāt quodāmō serui iudeorū. Nec ecclesia debet tolerare tale opprobriuz: vt i dcō. c. ⁊ si iudeos. ⁊ in cle. i. de testi. ⁊ in. c. iudei eo. ti. Unde si papa vellet dispēsare q iudei fenerentur: cui non possit fieri iniuria opprobrio xpiane religionis non ē tolerandum vt dicit Inno. in. c. quanto de cōiue. ⁊ doc. ibi: multo minus potest ciuitas consentire q iudei fenerentur cum cedat i maximuz opprobrium christianorum. Non obstāt

cause ḡs dicꝰ ff allegat q̄ suadēt dispēsa
tōez: qz illud ꝓcedit circa illa in quibꝰ pōt
cadē dispēsatio. Sz circa ꝓcepta moralia
vel nālia nō pōt papa dispēsare: cū sint de
nēcitate salutis Et ad hoc plēs auctes alle
gaui i alijs ꝓlijs. Et hoc ēt sēsit Bal. i. c. 2.
ad nraz ō. pba. vbi dicē q̄ i iur dnio qꝰ ad
ea q̄ sunt de nēcitate salutis nō cadit dispē
satio nec interptatio. Vñ Hiero. ad Lellā
tiā in ēpta colū. ait: Duo aūt sūt genera mā
datoꝝ in ḡbus claudit tota iusticia: pro
hibēdi vnū ē: iubēdi alterꝝ. Ut. n. phiben
tur mala ita ꝓcipiunt bona. Non obstat ēt
qō dicit q̄ ē de ꝓsuetudīne q̄ tolerēt iudei
ab ecclia. s. q̄ exerceant vsuras. Nā ꝓsue
tudo peccāi nutritiua nō valet: vt i. c. fi. ō
cōsue. 7. c. mala. 7. c. veritate. 7. c. ꝓsuetudo
8. dis. 7 i multis alijs. c. eadē dis. Nō obstat
etiam illud qō dicit q̄ furtū admittit ipe
nēcitatis: vt i. c. propt nēcitatē. de furt. s. tm
c. discipulos. de ꝓse. di. 5. Nā ipe nēcitatis
oia sūt cōia: vñ desinit eē furtuz. l. 2. ff. ad l.
rhod. ō iac. 7 i. c. sic phi. i fi. 46. di. Sz papa
nō posset dispēsare q̄ gs absq̄ nēcitate res
alienas furaret: qz nō pōt dare lniaz peccā
di: vt dcō. c. legat. 24. q. 2. Et dū dicē q̄ papa
possit dispēsare q̄ gs ꝓmittat fornicatōem
in hoc male dicit: 7 ē penuꝰ hēticꝰ: qz pa
pa nō pōt dare lniaz peccādi. Vñ pulcher
rimꝰ tex. in c. i. 40. di. dicit q̄ deꝰ nō cōcessit nec Petro nec eiꝰ successoribꝰ licentiaz
peccādi: modo si papa non habet licentiā
peccādi nec alteri dare pōt. Et i ista rōe fū
dat tex. i. c. sup eo. de vsuris. vbi ē casus de
hoc q̄ nō pōt cauillari. 7 hꝰ clare deduxi in
2ᵒ ꝓsilio q̄ me edito: imo deꝰ ñ pōt dare: vt
dicē Ricar. i loco allegato. Itē dū dicit q̄
illud ꝓceptū: Nō occides ē diuinum: 7 tm
si fuerit factū ex necessitate vel defensiōe ñ
ē peccatū nec incurrit excōicatio. Ad hoc re
spōdet q̄ illud nō ē Ꝺ ius diuinū: imo con
sonat iuri diuino 7 naturali. Nā qō gs ob
tutelā sui corpis fec iure fecisse vf: vt i. l. vt
viz. ff. de iusti. 7 iure. Vñ talis q̄ se defēden
do occidit: nō dī fecisse hoicidium ex quo
ꝓncipal intēcio fuit se defendere. Nā illud
ꝓceptū: Nō occides. intelligit ō eo qui vo
lūtarie 7 ex odio aliquē occidit. Sz q̄ fiat
aliqd qō i se remaneat pcm̄ nō pōt papa
ꝓcedē: imo nec deꝰ: tm ḡtū ad deuz Bona
ventura i 2ᵒ sniaz. dil. 47. q. vltꝫ. dicit q̄ cū
querim⁹ an deꝰ possit ꝓcipe malū: pōt duo
bꝰ mōis itelligi. Uno mō an possit ꝓcipe
malū remanēte ipo malo. Et dicit q̄ ñ: qz
ē impossibile. Et hoc mō logf Ricar. ō quo
ō. feci mētionē. Alio mō an deꝰ possit ꝓci
pere malū faciēdo ipm bonuz. Et hoc mō
pōt ꝓcipe sicut ꝓcepit filios isrl expoliare
egyptios: 7 nō fuit furtū: vt dicē Alexander
de ales i tractatu septimi ꝓcepti. Deꝰ. n. q̄
ē dñs oiuz trāstulerat dñiū illaz rerū in he
bꝛeos. Et hoc fecit mediāte iusticia: qz he
bꝛei absq̄ merce de fuerāt egyptijs. vnde
ibi nō fuit furtū. hoc ēt tenet Aug⁹ in li. 82.
q. Exo. trāsūptiue. i 4. q. 5. dixit dñs. vbi
dicē q̄ isra elite nō fecerūt furtū: sz deo im
bente misterū pbuerūt. Simle ē i casibꝰ in
ḡbus ō iure canonico licitū ē recipe aliqd
vltra sortē: qz illis casibꝰ desinit esse vsura
Sz vbi remanēt vsura ius canonicuz non
posset ꝓcedē ex aliq̄ cā vel ex aliq̄ nēcitate
q̄ exerceret. Vñ i illis casibꝰ in qbꝰ vf vsu
ra nō ē vsura: licet videāt hꝰe aliquā silitu
dinē cū vsura i eo q̄ recipit aliqd vltra sor
tē. Et hoc dicē Jo. an. i dcā regula pcm̄ li.
6. Ex q̄bus ꝓcludo q̄ i illis casibꝰ i qbꝰ re
manet vsura neq̄ desinit eē delictū nō pōt
fieri dispēsatio nec ꝑ papā nec ꝑ deū qō est
magis. Vñ cū iudeis fenerātibꝰ remaneat
i eis crimen vsure: ñ pōt papa dispēsare q̄
ciuitates ꝓducāt iudeos ad fenerādū: qz re
manet pcm̄ ex pte vtriusq̄. s. iudei fenerā
tis 7 ciuū q̄ ꝓcētūt q̄ fenerēt. Et ex his pz
q̄ iste ff temere 7 iniq̄ ꝺ doctrinā ecclie au
sus ē ꝓdicāe 7 scribere: 7 nisi se corrigat pu
blice sicut publice deliquit ipm denūciabo
vt puniāt tāq̄ hereticus.

Cōsiliū quartū dicti dñi Alexādri de Meuo cōtra iudeos fenerantes.

In nomine domini nostri iesu christi gloriosissimi re
demptoris nostri qui ē ꝑ
fectus deus et verus homo 7
inquantum deus equalis
patri 7 spiritui sancto: tres psone et vnus
deꝰ: a quo oia laudabilia opa ꝓcedūt in
uocato quoq̄ patrocinio gloriosissime et
matris sp virginis Marie: gloriosi do
ctoris Hieronymi: totiusq̄ celestis curie.
Amen.

Esterno vespi mtz: Balthasar venit ad me et dixit se ee motū ad cōsiliēdū q̄ iudei possēt ꝓduci ad fenerādū p ꝟba sci Tho. scḋa scḋe. q. 52. ar°. 5. vbi dicit q̄ nō ē pctū in extrema necessitate aliena auferre vt pentib⁹ subueniatur: imo etiā vt subueniat alīj si extrema necessitas. Adducit etiā scm̄ Tho. i alīs locis q̄ ad idē tēdūt. Sz mihi nō videt q̄ ex hoc ferat q̄ ꝓpter necessitatē liceat ꝓducere iudeos ad fenerādū. Nec obstāt ꝟba sancti Tho. Nā tpe necitatis oia sūt cōia. Et sic ille q̄ subtrahit ñ facit furtū: q: nō subtrahit rē alienā exquo subest extrema necitas. Et hoc mō loq̄t scūs Tho. et sua ꝓclō ꝓbatur tā p ius ciuile q̄m p ius cānonicū. Nā lex dicit q̄ tpe necitatis oia sūt cōia. vt i. l. 2. ff. ad l. rhodi. de iac. et ē optim⁹ tex. de iure canonico i. c. siēhi i si. 47. di. vbi tex. dicit: Esuri ētū panis ē quē tu detines: nudoz ē indumētū quod tu rēcludis: miſoz redēptio ē et absolutio pecunia quā tu in terra defodis. Tūtoz ergo te scias iuadere bōa q̄tis possis ꝓestare q̄ velis. Añ ille tex. ꝓbat q̄ tpe extreme necessitatis illa q̄ subtrahūt efficiunt ꝓpa subtrahētis: nō aūt sūt illi⁹ cui subtrahūt. Et ꝓpt hoc tūc nō cōmittūt furtū: q: furtuz ē ꝓtactio rei alienę fraudolosa inuito dño fcā. l. i. ff. ō furtis. Añ q̄ subest extrema necitas nō dī cē ablata res aliena sz ꝓpa. Et hoc mō dz ītelligi. c. discipulos. ō ꝓse di. 5. vbi dī q̄ discipuli dñi nri: q̄ trāseūtes p segetes euellerūt spicas et comederūt a xp̄o sūt ꝓputati ūnocētes: q: coacti fame hoc fecerūt. Sec⁹ si fuisset necitas nō extrema: q: tē ñ excusaret a furto: iz pena deberet minui, ꝓpt talē necitatē. Et ō hoc ē tex. ibi. c. sigs, ꝓpt necitatē. de furtis. vbi tex. dicit: q̄ si aliqs furat cibaria vel vestē vt pec⁹ ꝓpt necitatē famis vl nuditatis dz pēitere p tres hebdomadas. Nā ille tex. dz intelligi q̄n nō suberat extrema necitas. Et ita i tellexit scūs Tho. in loc. ꝓallegatis. Et idē dicūt doc. cānonistę i dcō. c. sigs, ꝓpt necessitatez. Añ nō iz furtipe rē. ꝓximi nisi, ꝓpt extremā necitatē: q: extrema necitas facit cessare furtū cū tūc res sit, ꝓpria subtrahētis. Ubi ꝟo remaneret delictū furi nullo mō licēret cōmittere: vt dcō. c. sigs, ꝓpt necitatē. Ad ꝓpositū pulcher tex. 14. q. 5. c. fōte. vbi sic dicit: Fonte aliqs cogitat et dicit multi sūt xp̄iani diuites: auari: cupidi: nō hēo p. tuū si suū illis abstulero: et pauperib⁹ dedero. Añ enim illi nil boni agūt mercedez hīe potero Sz tex. ille rīdet q̄ huiusmōi cogitatio diabolica calliditate suggerit: et q̄ si totū tribuerit q̄d abstulerit ponus petm̄ addit q̄m minuit. Et ille tex. ē Aug. Et idez dicit in li. ꝺ mēdaciū cui⁹ ꝟba refert magr̄ sñtiaz. li. 2. dis. 41. c. 3. Ex quo iferē q̄ ñ licz facere puz petū vt ex eo seq̄t mai⁹ bonū. Añ aplus Ro. 3. c. dicit q̄ illi q̄ dicūt mala ee facīēda vt ex eis euenāt bona: sūt cōdēnādi tanq̄m blasphematores dei. Et ex his ifero q̄ vbi delictū remāet delictū: ñ licz illō cōmittere extrema necitate. Añ doc. in dcō. c. sigs, ꝓpter necitatē: dicūt q̄ gs nō excusat, ꝓpter necitatē si cōmittat fornicationē: q: fornicatio ē de se mala: et potius gs debet mori q̄m malo ꝓsētire: vt in. c. sacris. q. me. cā. 7. 32. q. 5. ita ne. Et ex hoc doc. canōiste reꝓbāt opiniōes Pe. et Ly. in. l. i. i pli. q. C. vñ, vi. vbi dicūt q̄ si dñs mādat suo q̄ ei⁹ vxorē inficiat alioq̄n ipm̄ inficiet: q̄ excusat ab hōicidio si inficiat domiaz suaz ad māda tū dñi sui. Dñ Jacob⁹ de rauēna distinxit q̄ aut mulier erat al̄ peritura: vt q: dñs oio eā inficisset: et tūc excusat ab hōicidio: aut nō erat pitura nisi fu⁹ ipaz inficisset: et tūc nō excusat ab hōicidio. Pe. ꝟo dicit q̄ in distincte excusat ab hōicidio: ē necīuz non volūtariū. Sz doc. canōiste. l. Joh. cal. et dñs Lar. in. c. significasti. de homi. indistincte dicūt q̄ etiā si dominus fuisset inficiens⁹ vxorem etiaz si suus eā ñ occidisset: nihilomin⁹ ñ excusat ab hōicidio etiā si id fecerit timore mortis. Et sic ñ iz ꝓ ſuatioē vite occidere illū q̄ oio erat inficiēd⁹. Et hanc opinionē etiā secut⁹ fuit dñs Abb. s in. c. sacris. q̄ō me. cā. Et ego etiā istā opinionē fui secut⁹ in dcō. c. sigs, ꝓpt necitatē de furtis. Et hec opinio, ꝓbat in. c. de occidēdis. 23. q. 5. vbi dicit tex. q̄ est licitū aliquem occidere nisi habeat ad hoc potestatem ex publica auctoritate. Unde pro conseruatioe vite, ꝓprie non iz hominē occidere Pro quo etiam est bonus tex. 15. q. 1. merito. vbi patet q̄ quis non excusatur a peccato: dato q̄ propter timorem mortis vel pro conseruatione vite illud commiserit. vnde etiam sanctus Tho. vbi. 5. q. 64. ar. 7 dicit q̄ nō est licitū q̄ quis interficiat homines occ

dere ēt ad suā defensionē nisi hēat publicā auctez: vt dcō. c. de occidēdis. Debet ergo ille q se defendit intēdere ad suā defensionez nō aūt hēre aiuz occidēdi aduersariū aliter q̄z ad deū ēt reus hōicidij. Sz vbi solū intēdit se defendē: z preter hoc intendit nocere sequit hōicidiū: nūc ei nō iputat: sed infert potius dā se ipo occisō. Et hoc dicit bti Tho. sequūt dns Lar. i. c. significasti. de hoi. z ēt Jo. cal. ibi. Et ex hoc infero q vbi aliqd est pcessū z remanet pcessū q nō licz illō fieri p pt aliquā necitatē ēt p seruatōe vite. Ad hoc fac. c. sacri qō me cā. Nā pticipare cū excōicato regulariter nō ē peccatum mortale: sz venale: z ifi nō excusatur quis aliquo metu ēt mortis vel cruciatus corpis si participat cū excōicato. Et sic pcessū veniale nō ē pmittēdū, ppt seruatōez vite, ppe. Sz vsura sp ē mala nec vnq̄z pōt eē bōa vel licita vbi ē vera vsura: ergo ppt aliquā necitatē vitandā ñ ē licitū pducere iudeos ad fenerandū. Et hoc voluit pstringere, p declaratōe eoz q̄ mihi dixit pfat⁹ magr Saluan⁹.

Ed qñ multi dicūt q̄ indei fenerant in hac ciuitate cū gnissimis vsuris. Ifi dz eē licitū ciuib⁹ pa due ip sos pducere, p minori senore: q nō fūt cā q̄ iudei fenerēt: sz ipas vsuras restringūt sen minuū. Sed in fcō ego non puto hoc eē verū. Nō. n. i hac ciuitate publice tenēt fenus ad exercendum vsuras. Unde nō ē dubium q̄ si ciuitas paciscerēt cū eis q̄n copiosius vsuras exercerēt: z vbi nutuāt cētū vicib⁹ i hac ciuitate si essent conducti ad tenēdū hic fen⁹ mutuarēt mille vicibus: z sic latiꝰ pmitterēt sen⁹. vñ de⁹ magis offēderet: q̄z tonēs cōmittit vsura quotiens fit mutuū sb vsuris. Ad hoc facit qō nōt scūs. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 78. arti. vlt. in fi. vbi dicit q̄ sigs pecuniā suaz pmittit vsuras non vt ide copios⁹ p vsurā lucretur: dī ei dare mām peccādi: z ē pticeps culpe ipi⁹. Jta i posito nō ē dubū q̄ si pducūt iudei q̄n copios⁹ fenerabūt: ergo pducētes dāt eis mām peccādi: z p ons sunt pticipes delicti ipsorum iudeorum: q̄z cupiūt, p euitando tpali damno incurrere dei offensaz: cuz deus pro nullo tpali pmodo consequendo vl vitando debeat offendi: vt in. c. faciat. 22. q. 2. z plura iura ad hoc allegam i rōnib⁹ quas feci ad allegationes magistri Saluā ti. Ifi. Jo. an. in regula peccatum. i vlt. ar. vbi ad q̄stū dicit q̄ Jctus vsurarius nō debet pmittī: sz per ipm multa mala euitēt .s. danū i reb⁹ pcipuū in plonis: vel ex ipso multa bona sequāt. s. pauper sustentatio: mercātia: saluatio. Nā Jctus vsurari⁹ nō est pmittēdus: sz p ipsum vitēt mlta mala vel sequāt multa bona: q̄z talia bōa z talia mala cōit fūt corporalia. Sz malū spūale nunq̄z dz pmitti propter aliquod malum corporale vitādū nec ppter qō cūq̄z bonū corporale sequndū. Ifi nō debēt pduci iudei ad fenerādū copios⁹ q̄z faciāt, ppt talia mala vitāda: vel ppter talia bōa cōsequēda: q̄z q̄to copios⁹ fenerāt tāto magis ōs offēdunt. Ifi magr sūma sz li. 3. dis. 33. c. z q̄. de timore. vbi ponit q̄druplicē spēm timoris: dicit qō hūan⁹ timor ē mal⁹: z allegat Cassiodoz sup ps. vbi sic ing̃: Ifi timemus pati picula carnis vel perdere bona mūdi, p pt qō deliqmus: hic timor malus est: quē dns prohibet in euangelio dicēs: Nolite timere eos q occidunt corpus zc. Ifi nō ē licitū delinquē propt euitādū periculū mortis: vel vt euitet amissio bonorum huius mundi. Plus dico q̄ nō sit licitū tolerare malos simplici dissimulatōe propter euitādū periculū mortis vel bonorum tpalū vel ne incurrat infamia. Et hoc hoc dicit Aug. in pmo li. de ciu. dei. c. 9. vbi dicit q̄ si, ppter istas cās omittitur correctio malorū deus tales omittentes correctionem facere flagellat penis tpalibus in hac vita quāq̄z eis vita malorum displicet. Ex quo infertur q̄ si ē pcessū ommittere correctionem, ppter vitāduz periculū mortis vel ppt amissionē fame vel bonoz tpaliuz multo min⁹ licet pmittere vel tolerare q̄ iudei fenerentur Ad hoc facit qō notat sanctus Tho. sc̄da sc̄de. q. 10. arti. xi°. vbi dicit q̄ non ē licitum tolerare ea que sunt mala nā i, ppter vitanda mala spualia: vel ppter bona spūalia consequenda: de quo dicā infra i sequēti dubio. Et qñ denuo mihi dicūt ē q̄ xpiani nō debēt curare de hoc peccato iudeoz imo etiā audēt dicē q̄ nō peccāt. Sz de hoc an peccēt vel ne teneāt in respōsionibus quas feci ad cōsultum magistri Saluāti. Nā scūs Tho. sc̄da sc̄de. q. 83. arti. i. dicit q̄ nūq̄z fuit licituz iudeis accipere vsuram ab extraneis sed fuit eis permissum ppter malus malum vitandum ne. s. a iudeis deuz colentibus vsuras acci

perēt ꝓpt auariciā cui dediti erāt. Et sic sā
ct⁹ Tho. dicit q talis ꝓmissio nūq̄ excusa
uit iudeos a peccato mortali. Et idez dicit
Alexāder de ales in tractatu septimi ꝓcep
ti. Et hoc dixi in ꝑdict⁹ rñsionib⁹. Jté Jo
an. t oēs doc. i. c. ꝙquest⁹ de vsur⁹ ꝓcludūt
q iudei peccāt fenerādo xp̄ianis. Jdē dic̄
Archi. t Jo. de fā. in. c. ab illo. i4. q. 4. Et
hoc ꝑz q ecclia ꝓpellit iudeos ad remitten
das vsuras xp̄ianis: vt ꝑz in. c. ꝓpost misera
bilē. de vsuris. Sed ecclia nō posset hoc fa
cē si iudei nō peccārēt i fenerādo xp̄ianis:
cū ecclia neminē ledat: vt in. c. ꝙ mal. de do
na. Alīq aūt dicūt q ecclia hoc facit nō q ñ
curat de pctō iudeoꝝ: sz vt ꝓuideat indēni
tati xp̄ianoꝝ. Sz ista rñsio non ē bona: q i
mo ecclia dz curare de pctō iudeoꝝ. Nā si
de⁹ ꝓcessit latū ipūm romanis q crāt ifideles
vt punirēt mala mltaꝝ gēnū: vt dic̄ Aug⁹
li. 5. de ciui. dei. c. 13. mlto fortⁱ⁹ xp̄iani q si
filij t fui dī debēt cozrigē pctā iudeoꝝ. Jté
ecclia oꝝat ꝑ iudeis t alijs ifidelib⁹: qđ nō
faceret nisi curaret de pctō ipoꝝ. Oēs emz
hoies dicūt nr̄i, ꝓximi: q sūt nr̄e nāe ꝓuci
pes: vt dic̄ tex. nobilis i. c. ꝓximos. de pe
di. 2. Añ oēs hoies: siue iudeos: siue ifide
les debem⁹ tanq̄ ꝓximos diligē: t deū ꝑ
ipis oꝝare: vt dic̄ tex. i dcō. c. ꝓximos. Jdē
dic̄ scūs Tho. sēda sēde. q. 78. ar. 1. Dic̄. n.
q debē⁹ oēm hoiez hr̄e q̄si ꝓximū t fratrē
p̄cipue i statu euāgelij ad qđ oēs vocāt. Ad
idē allego Augenē i homel. euāgelij Adat
thei incipiēt: Audistis: q dctū ē antiquis
Diliges ꝓximū tuū t odio hēbis inimicū
tuū: qđ legit i sexta feria p⁹ p̄maz dñicā q̄
dragesimi: vbi sic inqt: Diligite inimicos
vr̄os siue paganos idoloꝝ cultores: siue hr
reticos ifideles. Jsti. n. sūt inimici nr̄i: isti
vitaꝝ aduersarij. Jstos ergo diligite mala
eis nō faciēdo nec aduersa optātes: sed di
ligite eos vt ꝓximos t eoꝝ errozē sp̄nite sicut
abominationem. Jteꝝ ꝓpterea oꝝate ꝑ ca
lūniantib⁹ vob vt ipi a mal cessēt: vt delinā
ab ipietate t iudiciū ꝺdemnatōis effugiāt.
Oꝝate ꝑ illoꝝ ꝙuersione t vr̄a ꝑace: illoꝝ
remiss̄one t vr̄a tolerātia. Ecce q Augē
nes vlt q teneamur diligē oēs hoies ēt in
fideles t deū ꝑ ipoꝝ ꝙuersione oꝝare. Nec
minuas auctāte seu fidē eo q Augenes
fuit hēte⁹. Nā illa homel. ꝓtinet ad opa ei⁹
que sūt ꝑ ecclīā approbata. 15. di. scā roma
na ecclia. ꝑ. itē Augenes. Et Hiero⁹ ō ec
clesiastic̄ tractatoꝝ dic̄ q Augenes me
lioꝝ fuit oībus i bonis: t ꝓcioꝝ in mal. Añ
cū ista homel. sit ō bonis opib⁹ ipi⁹: ē ha
bēda in maxima auctoritate. Hier⁹ ēt firmat
Aug⁹ in li. de doc. xp̄iana: vbi dicit q om
nis peccatoꝝ inq̄tuz peccatoꝝ ē nō ē diligē
dus: t q ois hō inq̄tū est hō diligēd⁹ ē ꝓ
pter deū. Jté Aug⁹ sup. xi. ps. t in li. 8. de
trini. sic inqt: Jn bono. n. diligēd⁹ est ꝓxi
mus: nō in malo. ꝓximū ꝙ oēs hoiez oz
itelligi: q nēo ē ō q⁹ sit sperādū male. Qui
q⁹ amat hoies: vel q; si iusti vl vt iusti sint a
mare dz. hec Aug⁹. Jté scūs Tho. sēda se
cūde. q. 44. ar. 7. vbi ponit de triplici mō
quo ꝓximū tenemur diligē. in 2⁹ mō q ē ex
pte regule dilectiōis dic̄ q ꝑgula q̄ ꝓximū
debem⁹ diligē ē vt nō ꝺsēdam⁹ ꝓximo
i aliquo malo: sed solū i bonis: sic̄ t nr̄e vo
luntati solū satisfacere debem⁹ in bonis. Et
dicit q hoc regrit ad hoc vt dilectio ꝓxi
mi sit iusta. Si ergo ifideles in quib⁹ inclu
dūtur iudei amare debem⁹ vt iusti fiāt: nō
debemus eē ꝑticipes crimis ipoꝝ: q; nō a
mam⁹ illos tunc vt iusti fiāt: sed i malo ip
sos amam⁹ in quo secuz ꝑticipam⁹. Et de
hoc hētur ꝑ magistruz sniaꝝ in 3⁹ li. di. 27.
dū tractat ō modo diligēdi. Jté dū tractat
an tenemur diligē angelos. t di. 29. c. i. t. 2.
in quib⁹ ꝙcludit allegādo alias auctoritates
q deus nullū hominē excepit ab illo ꝑ
cepto: Diliges ꝓximū tuū sic̄ teipm. Ex q
bus ꝙcludo q ecclia dz curare de pctō iu
deoꝝ t alioꝝ ifidelū: nū ne de⁹ offēdat: nū
etiam vt citius ad deuz ꝙuertant. Deus. n.
facilius inclinatur ad ifideles ꝙuertēdos
quo magis sūt imunes ab alijs criminib⁹.
Et vbi iudei vel alij ifideles ꝓmittūt aliqđ
peccatū ℈ ius naturale ecclia dz hoc pecca
tum punire vt dicit Jnno. in. c. qđ sup his
de voto. Sed vsura ē peccatū cōtra ius na
turale: vt plene declarat Jo. an. in regula
peccatū. in. 2⁹ arti. Añ nec ecclia nec ꝓncipes
debēt hoc peccatū tolerare. Sed vt dissol
uam vnū motiuū qđ de nouo fuit allegatū
dz puté dissoluisse in cōsilijs per me edi
tis sed adhuc repetere non piget. Dicunt enī
q quemadmodū licz ꝓpter necessitatez
recipere pecuniaz mutuo sub vsuris: ita ēt
licz ꝓpt necessitatem iminentem paciscī
cum iudeis vt fenerent. Nam argumēz
nō ꝓcedit ꝑm q dicunt doc. in. c. sup eo. ō
vsuris, Et idē scūs Tho, sēda sēde. q. 78.

arti. vltimo: vbi dicit q̄ inducē hominē ad p̄cādū nullo mō licet. Ali tñ pctō alt⁹ ad bonū licitū ē: qz deus vult omnib⁹ p̄cc catis ad aliquod bonū. Ex quolibz. n. malo elicit aliqō bonū: vt dic̄ Aug⁹ in enchiri dion. Et idē Aug⁹ publicole querēti: vtz liceret vti iurameto eius q̄ per falsos deos iurat. rñdet q̄ si vult non ad malū: iz ad bonū nō sociat se pctō illi⁹ quo p̄ demonium iurauit. Si tñ eum induceret iurare p falsos deos peccaret. Et de hoc ē tex. trā in ptine in. c. mouet. 22. q. 1. Ita etiam in ꝓposito dicit scūs Tho. q̄ nullo mō iz aliquē inducē ad mutuandū sb vsur: iicz tñ ab eo q̄ pt⁹ est exercere vsuras mutuū accipe sub vsur: ꝓpter aliqd bonū qđ est subiectio siue necessitat⁹ vl alterius: sicut etiā iz ei q̄ incidit i latrones manifestā bona q̄ habz vt nō occidat: q̄ tñ bona latrones diripiēdo peccant exēplo decē viroz q̄ dixerūt ad Ismael: nolī occidē nos: qz habemus thesaurū i agro vt dicit hiere. 41. Ali ꝓcludit scūs Tho. q̄ ille q̄ accepit ex necessitate pecūias mutuo sub vsuris nō peccat: q̄: nō p̄cipit in peccatū vsurarij: nec ei placet vsuraz acceptio sed mutuatio q̄ est bona. Dicit ēt scūs Th. q̄ ille qui accipit pecuniā mutuo non dat vsurario occasionē peccādi ex malicia cordis sui. Et ista sunt ꝟba formalia sci Tho. ex quib⁹ tria noto. Primū ē q̄ nullo mō licz aliquē inducere ad mutuādū sub vsuris Sed illi q̄ ꝓducūt iudeos ad fenerandum eos inducūt: qz nō auderēt fenerari nisi cuel de hoc secū pacisc̄erent: vnde talia pacta sūt cā fenoris exercēdi. 2° noto ex verb. s. Tho. q̄ is cui placet q̄ fiat mutuatio sub vsuris peccat quia consentit in peccatum vsurarij 3° q̄ p̄stas occasionem vsuras exercendi peccat tanq̄ particeps culpe. Et multum notāda sūt ista verba: qz scūs Tho. comprehendit ēt iudeos sub feneratorib⁹: vt patet ex ei⁹ verbis. Ali consentientes q̄ iudei fenerentur: vel inducētes eos ad fenerandū vel p̄bentes eis occasionem exercendi vsuras: sūt in pari crimine cum eis. Et idez dicunt doc. in. c. sup eo de vsuris. Et hec ꝟba multū faciūt ad ea q̄ infra dicentur.

Ed ꝓsuppōamus sine p̄iudicio veritatis q̄ iudei ita publice fenerent i ciuitate padue: q̄ ex hō nō fiāt pacta cuz eis vt p hoc exerceāt vsuras copios⁹ seu frequēt⁹: mūgd liceat ciuib⁹ facere pactū cuz iudeis q̄ non possint recipe vsura duos denarios p libza i mēse vbi nunc accipiunt: q̄uoz. Ad q̄ sic. Nā statuentes q̄ nulli⁹ vsura duos denarios recipiat p vsura p libza i mense nō incurrunt penā excōicatiōis. Sz tunc sic: Illud qđ pot fieri p pactū pōt fieri p statutū: vt dicit glo. i rubrica. C. de decr. decur. t in. l. i. C. que sit lon. ꝓsue. Et sic pt argui de pacto ad statutū vl ep°. Ali sic statuētes nō incurrt penā: ita ēt pacisc̄ētes nō debēt incurrē. 2° ad ad idē. Pacisc̄ētes sup nūnozib⁹ vsur: soluendis n sūt cā q̄ iudei fenerēt: nec ē eoz volūtas: iz eoz volūtas ē restrigēdi seu minuēdi exactiōez fenoris ergo n dicūt ꝓfēti re q̄ iudei fenerēt. Volūtas. n. t ꝓpositū distinguūt maleficia: vt .c. cū volūtate. de sen. excō. t i. l. q̄ in iure. ff. de iurt i ꝓncipio Unde cū voluntas ciuium nō sit q̄ iudei fenerēt: sed solum q̄ nūnozes vsuras recipiant non possūt dici ꝓncipes criminis in deoz. Tertio nedum est magnum dispēdium: iz etiā magnū scandalū apd plebez q̄ non fiat ꝓmissio per ciues q̄ iudei cōducantur ꝓo nūnoziblus vsuris, Sed scādalum est magni effectus in quacunq̄ re. Nā ppt scādalū vitādū pōt fieri dispēsatio vt i. c. vt ꝓstuerēt. t i. c. dño scō. 50. dis. Ali cū anglicis fuit dispēsatū vt ꝓtraherēt mōmonū i gradu ꝓhibito ꝓpt maius malū vitādū: vt in. c. qđ scripsi. t i. c. q̄dā lex. 35. q. 3. Itē ppt scādalū delicta remanent impunita: vt in. c. ꝓnestationel. 44. di. i. c. plurimos. 87. di. 2. i. c. q̄uq̄z. 23. q. 7. t i. c. latores. de cle. excō. Ite ppt scādalū gs licite pōt renūciare dignari. vt i. c. nulli cū pdē. §. p ḡuī quoq̄ scādalo. de rēnū. Et ibi dicit Inno. q̄ ppt scādalū vitādū gs pōt p̄tinari bñficio: iz illō scādalū p̄cesserit absq̄ ei⁹ defectu vel culpa. Dicit tñ Inn. q̄ tibi dz ꝓferri aliud beneficiū loco p̄mi. Et hoc seruatū fuit in epo ferrariēsi tpe pape pij. Nā ppter vitādū scādalū Marchionis Ferrarien. papa coegit ipz renūciare epatui Ferrarie. ꝓtulit ei epatum Feltrēsē. Ite ꝓpt graue scandalū vitādi eccl̄ia pōt desistē repetitione iurium suoz. Et sic ꝓpter agraue scādalum vitandum eccl̄ia pōt licite iura vel bona sua non repetere: vt in. c. nihil. t ibi per Inno. t doc. de p̄scrip. Et multa tolerantur ppter scandalū vitādū q̄

longū ēcī narrare. Sz hīs nō obstāndᵇ te neo firmit ꝯrū cē de iure vīᵍ. Maz potius gs debet oia mala pati ꝙ malo ꝓsentire: vt in. c. sacris. qō me cā. ⁊ in. c. ita ne. 32. q. 5. i gbus dī ꝙ gs dz potius oia mala pati ꝙ malo ꝓsentire. Mā agētes ⁊ ꝓsentētes sūt in pari crimine: et debēt pari pena puniri: vt in. c. notū in fi. 2. q. 1. ⁊ i. c. 1 de offi. del. ⁊ xi. q. 3. q ꝓsērit. imo ñ licz ꝓsētire malo ēt si cō sensᵘ iducat pctū venale ꝓ quocūq; malo vitādo: vt i. c. i. ⁊ i. c. ne gs arbitretur. ⁊ i. c. facit hō. ⁊ i. c. sigs ad te ꝓfugīt. 22. q. 2. In gbus pz ꝙ nō licz ꝓmittere peccatū venia le ꝓ quocūq; malo vitādo: nec ēt ꝓ salute vniᵘ ppli. Hinc mgr sniarū li. 4. di. 34. c. 2. dicit ꝙ ꝓcubitᵘ q fit cū vxore ꝓter nēcitate gnāndi ob icōtinētiā indulget pz pmissionē: qz ibi ē aliqua culpa: sz leuis: ⁊ ꝓ hoc dicit ꝙ talis ꝓcubitᵘ nec iubet nec ꝓcedit: sz pmittit. qz nō ē laudabilis sz venial. Et idē dicit Augᵘ in li. de bono ꝓiugali. Si ergo eccla nō potuit ꝓcedē ꝓcubitū cū vxore ꝓter nēcitatē gnāndi ꝓpt bonū ꝓiugij ⁊ ꝓ pter vitādū malū adulterij: sz solū pmittē simplici pmissiōe penā indulgēte. ꝙ ꝓcubitᵘ sit peccatū venale iñ multo minᵘ licz ꝓsētire malo quod i se ꝓtinet peccatū mor tale ꝓut in cāu nro. Et ꝓo hoc i mā nra ē optimᵘ tex. in. c. sup eo. de vsuris. vbi dicit ꝑᵒ ꝙ cū vsure sint ꝓhibite per vtrunq; testa mētū papa nō pōt dispēsare ꝙ exerceatur ⁊ᵒ. dicit ille tex. q cū sacra scriptura ꝓhi beat mētiri ꝓ vita alterᵘ cōseruāda: qō tñ ē peccatū venale tñ: multo magis gs ē ꝓhibēdus ne ꝓ redimēda vita captiuoꝝ iuoluat crimine vsurarū. Et notanda sunt multa verba illius tex. inquātū dicit ꝙ gs ē ꝓhibendus ne ꝓ redimenda vita ca ptiuoꝝ iuoluatur crimie vsurarū. Maz ꝓ quocūq; malo vitando nō est tolerandum crimen vsurarū ēt simplici pmissiōe q ap pellat tolerato seu dissimulatio: de q̄ i. c. de nich uncta glo. i verbo vēia. 4. di. ⁊ i. c. hac rōne. 32. q. 1. ⁊ i. c. cū iā dudū. de ꝓbē. Cri mē. n. vsurarū ē grauissimū ⁊ malus ceteris crimnibus: adeo ꝙ iura canonica ꝓpter aliqđ malum vel scandalum vitādū nolue runt tale crimē tolerare ēt simplici dissimu latione: vt pz in. d. c. super eo. ⁊ in. c. qz in oi bus. ⁊ i. c. cū in de vsuris. ⁊ i. c. i. ⁊ 2. de vsu ris in. 6 ⁊ i cle. i. de vsuris. Et hoc declara bo latiᵘ. ſ. Modo si non licet tolerare fene ratores simplici dissimulatiōne: multo mi nua licet consentire ꝙ fenerentur. Nec ob stat argumentum dū dixi ꝙ ille q paciscit. ꝙ exigant minores vsuras non ē cā ꝙ vsu ras exerceant: sed solum est cā ꝙ minores exigant. Ille. n. q paciscit ꝙ exigātur mino res vsure ꝓsentit quo ad illas minores vsu ras ꝙ iudei fenerentur: licz non ꝓsēnat ma ioribus vsuris. Ubi. n. est pactum ibi est ꝓsensus. l. i. ff. de pac. Item illi dicunt con sentire q in vnā voluntatē concurrūt: vt dī in dcā. l. i. Sed illi qui paciscuntur ꝙ iudei exigant minores vsuras in eandem volun tatē concurrunt quo ad illas minores vsu ras exigendas ergo consentiunt ꝙ iudei fe nerēt. ⁊ ꝓ ꝓns ꝓsentiūt malo: ⁊ sūt ꝑticipes crimis. Sz pctō siue malo gs nō dz ꝓsēti re: immo porᵘ dz oia mala pati vt supius dixi. Jō in fine ꝓcedentis dubij signaui ꝙ ba scī Tho. dū dicit ꝙ ꝓ aliqua necītate nō ē licitū ꝓsētire in peccatū vsurarij: nec ꝓbe re occasionē vsuras exercēdi. Non obstat glo. in ꝑallegato. c. in dcā cle. i. de vsuris. Mā statuētes ꝙ ñ ꝑnt exigi vltra duos de narios ꝓ libra negādo de pluribus nō in telligūt ꝓcedē de tāto. Uñ illa glo. log q̄ finis statūtū ē ꝓhibē de maiori ū ꝑ hᵒ pmittere de minori. i 4. dis. c. 1. ⁊ 31. q. 1. hac rōe. Sz si intentio statuentium eēt ꝙ pos sent exigē minorē vsuram incurrerent pe nam excōicatōis: vt sentit illa glo. ⁊ expsse hoc firmat ibi laudiᵘ ⁊ Paulus q pōde rat illā lra. Maz q̄ exigit ad hoc vt sit locᵘ pene ꝙ statutū velit ꝙ vsure soluāt: vel ꝙ solu te nō repetant: sz statutū ꝑdictū hoc ñ vult qz verba nō debēt sumi a ꝓrio sēsu. Et hec dicūt doc. eē vera dūmō cessāt fraus. Maz si intentio statuētū eēt ꝙ posset exigi vsure ō minori ꝗtitate icurrūt penā excōicatōis Et hᵒ segt ēt dñs Lar. in dcā cle. i. de vsuris in 22. q. 1. ⁊ Jo. de imola ibi in ꝓallegata glo. in verbo facē. Si in cāu nro paciscen tes volūt ꝙ iudi possint exigē minores vsu ras: gᵗ tale pactū nō excusat eos a peccato Nō obstat tertū argumentū. ſ. ꝙ ꝓpt scā dalū multa tolerāt. Mā ꝗuis ꝓpt scādalū licz dissimulare seu nō pūire delinquentes q̄ appellat tolerātia: de q̄ in. c. hac rōe. 32. q. 1. ⁊ i. c. cū iā dudū de ꝓbē. Et ē bōa glo. i c. demiq. 4. di. in vbo venia, ⁊ i. c. siq̄ mo nachaz. 27. q. 1. q̄ dicit ꝙ licz ꝓpt scandalū possit cōcedi ipunitas delinq̄ntibus non

tñ pōt ꝓcedi lnia peccādi: qz tal lnia ñ pōt dari sine pcō. Ad hoc facit optime quod nōt glo. singularis i. c. q sincera. 45. dis. in ỹbo lnia. q̄ dicit q ecc̄la non possz dare lniaz iudeis q, seruēt ritus suos circa sacrificia: lz toleret: t vlt⁹ phibeat eos impediri: vt ibi. t i. c. sicut de iudeis. t illā glo. ibi segt Arch. dicēs q ecc̄la nó appzobat dū pmittit iudeos suos rit⁹ obſuare: qz illō qō pmittit nō ꝓcedit. 31. q. i. hac rōne. Et dicit q rit⁹ iudeoz tolerat: qz ex magna pte ē scās t bon⁹: lz aliqb⁹ sit mal⁹. Et ista ē rō q̄re ecclia tolerat ritus iudeoz: t phibet eis fieri ipedimēta. Sz Jo. an. in regula: peccatū in. i. ar. iiii. pncipiū dicit q ecc̄la tolerat ritus iudeoz pp bonū qō inde segt: lz i eis sit mozale pcūm: qz nře fidei vītas i libris ipoz velata: t i⁹ rit⁹ figurata lucide demōstrat oculis nřis: t sic fidei nře testimoniū roborat allegat. Augu. 18. li. de ciui. dei. c. 45. Sz ego nó memini me legisse ista ỹba formalia Aug. lz Aug. ō ciui. dei a capite vsq̄ ad finē transcurrerz. Sed i li. 18. c. 46. dicit ỹba q̄ sūt eiusdē sēsus. Primo. n. dicit q sufficiunt nobis codices iudeoz p quos fides nřa, probat: t q deus ipsos dispsit p oēs gētes vt ecc̄la xp̄i dilataret. Et dicit Dauid hoc p phetasse dū dicit: De⁹ me⁹ mia ei⁹ p: euenuerme: de⁹ me⁹ demōstrauit mihi ō inimicis meis ne occidas eos neq̄ obliuiscāt legē meā: dispge eos i ỹtute tua. Postea Aug⁹. dicit hec ỹba in fine illi⁹. c. 46. Demōstrauit ergo de⁹ ecc̄le in ei⁹ vum cīs iudeis: qñ sicut dicit apls. Delictū coz salus ēt gētibus. Et ió nō eos occidit. i. nó in eis pdidit q sūt iudei q̄uis denuncii t oppressi fuerint a romanis ne oblin legē di ad hoc de quo agim⁹ testimoniū non valēt Jó pax fuit vt phia diceret: ne occideris eos. nisi ēt addēt: dispge eos: qñ si cū isto testimonio scripturaz in sua. tātūmó trahnó vbiq̄ eēnt: pfecto ecc̄la q̄ vbiq̄ ē eos pphiaz q̄ de xpo pmisse sūt testes i oib⁹ gentibus hře nó posset. De⁹ ergo diuisit iudeos inē oēs gētes ad hoc vt pberēt testimoniū fidei nře. Et ecc̄la tolerat eos in ritib⁹ suis pp magnū bonū spūale qō inō segt. Et tñ nō pōt dare lniam iudeis q ex erceāt suos ritus ne approbet malū lz tali malo magnū bonū spūale sit admixtū. Et hoc ēt tenet Jo. an. in dcā regula. peccatū in 3°. ar. Et ō hoc ēt per scām Tho. secūd a scōe. q. 10. ar. 11. vbi dicit q humanū gen⁹ deriuat a dīno regimīe: t q dz ipz imitari Mā de⁹ quānis sit oipotēs t sūme bonus tñ pmittit aliq̄ mala fieri in vniuerso que posset phibere ne eis sublatis maiora bona tolleret vl ēt aliq̄ mala peiora icurrāt: sicut Aug. dicit in ꝑmone de ordine: Auferte meretrices de rebus humanis: turbabis oia libidinibus. Ad idē glo. in. c. inē opa de spō. q̄ dicit q ecc̄la tolerat meretrices ꝓpter maiora mala vitāda. Sic igr̄ q̄uis infideles i suis ritib⁹ peccēt: tolerari pōt vel ꝓpter aliqō bonū qō ex eis ꝓuenit vl ꝓpter aliqō malū qō vitat. Ex hoc q iudei rit⁹ suos obseruāt in qbus olim pfigurabat vītas fidei quā tenem⁹: hoc bonuz ꝓuenit q testimoniū fidei nře habemus ab hostib⁹: t q̄ in figura repñtat nob qō credim⁹. Et ió i suis ritib⁹ tolerāt. Ellioz ỹo infidelū ritus q nihil vītatis aut vtilitatis cōferūt non sunt aliqualiter tolerandi nisi fōte ad aliqō malū vitādū. s. ad vitādū scādalū vel discidiū qō ex hoc possz ꝓuēi revel ipedimētū saluū eoz q paulati sic tolerari ꝓuertūt ad fidē. Primo ꝑ hoc. n. ecclesia hētcoz t paganoz rit⁹ aliq̄n tolerauit q̄n erat magis infidelū multitudo. Et ista sūt verba formalia sci Tho. excepto q allegauit glo. in. c. inter opa. de spō. quā sequūt doc. Notanda autem sunt verba sancti Tho. qz declarat quādo mala seu pcā pōt tolerari. s. quādo segt discidiū vel scādalū qō hz ipedire salutē. primoz: de quo dixi ē. p⁹ pncipiū scōi dubij. Itē pōderāda sūt ỹba sci Tho. qz nó dicit q sit dāda licētia faciēdi malū: vel q liceat pcūre malo: sz solū q pōt malū tolerari, ꝓpter ꝓsequēdū bonū spūale vel vitandū maluz spirituale Et ex suis ỹbis inferit q nó liceat tolerare malū, ꝓpter vitandū malū tpale: sz ppē vsurā si qō malū vitat solū ē malū tēporale. Unde nó est tolerāda aliquo modo et simplici tolerātione q̄ appellat dissimulatio. Et hoc firmat Jo. an. i regula pcūm. i 3°. ar. vbi dicit q ē triplex ꝓcessio. Quedaz simplex tolerātia: vt qz delinquētes non puniuntur. Et hoc fit quādoqz ꝓpter maiꝰ malū vitandū. Et de hac logtur. c. denuqz. ūcta glo. in ỹbo venia. 4. di. t. c. si q̄ monachaz. ūcta glo. 27. q. 1. t in. c. cū iā duduz de ꝑbē. t in. c. hac rōne. 31. q. 1. t 32. q. 7. c.

qđ aũt. ibi: Nõnullos tolerain⁹ quos corrigere vel punire ñ possum⁹. Que dã est p̃missio non solum penam indulgẽs: sz etiã impedimẽta fieri ꝓhibens. Et isto modo tolerãtur iudei in ritibus suis ꝓpter bonũ spirituale qđ inde sequit. Quedam ẽ permissio que ꝓstat inuamen vel cõsensum ad actum ꝓficiendũ. Et ista nullo modo potest fieri: qz non licet consentire malo vl ꝓstare opus ad faciendũ malũ. Immo nudus consensus q nullũ inuamen ꝓstat ad faciendũ malũ t dãnabilis est t puniẽdus: vt est tex. notabilis in. c. felicis. §. illõ de penis. in. 6. Et iste sũt conclusiones q̃s ponit Jo. an. in regula pcñi. in. 3. ar. Et hº ꝓbabo p iura q̃ multũ in hac mã strin gunt iudicio meo. Primo adduco tex. in .c. quod prodecessor. in fi. xi. q. 3. vbi tex. sic dicit: Vel si omio propter ꝓncipalem fauorẽ t humanũ gentis franchorũ ad eos accessisses corporalit abstinere nõ valuisti cogente ecclarum dei necessitate: t tũ in eorũ cõsilio t cõionis cõsensu anima tua non ẽ coinquinata. Itaq̃ p hoc q cũ eis conuersatus es nõ cõsentiẽs iniquitati eorum nullũ ẽ tibi detrimentum coram deo. Ecce q humanus fauor inducẽs ne cessitatẽ aliquid faciendi ꝓpter scandalũ vitandũ non excusat a pctõ si ꝓstat consẽsus malo. Ad idẽ. 33. q. 4. ita plane. q est tex. Augl. in li. 2. ꝓtra Permenianũ: vbi tex. dicit: Qđ quis sociat malis duobus modis: vel ꝓmittẽdo malũ cũ eis: vel fauẽdo cõmittentib⁹. Si aũt neutr facit nullo mõ sociat malis dũmodo addat tertiũ: vt nõ sit piger i corripiendo: t si iudex nõ sit piger in puniendo: dũmõ hec oia faciat cum dilectione corrigẽdi t nõ odio plequẽdi. Postea tex. sic in fine dicit: Ubi autez cetera ipediũt: illa duo sp retenta incorruptum castũq̃z custodiũt: vt nec faciet malum nec approbet factũ. Ille. n. dr ꝓmittẽ malũ vt dicit Aug⁹. q ẽ ꝓnceps mali. Ille aũt dr approbare malũ factũ q ꝓstat consensum t approbationem malo iã fcõ. Ex quo infert q cives nõ pũt ꝓscire q iudei q actualit exercẽt vsuras sz ipas exerceat cum minori fenore. Ad idẽ Aug⁹. in epla ꝓcilij scã ꝓtra dõatistas trãsliptie. 23. q. 4 sigs a catholica i fi. vbi tex. sic dicit: Loio malor nõ maclat aliquẽ ꝓncipatõe sacrorũ: sz ꝓsensio fcõr. Mã si mal fcis non eis q̃q̃z ꝓsentiat: portat malº cãm suam: nec ꝓiudicat alicui quẽ i ꝓsensione mali operis socũ non hz crimis. Ad idẽ Aug⁹. in ser mone euãgelij trãsliptie. 23. q. 4. a malis vbi tex. dicit cõicat qppe malo qñ fcõ eiº ꝓpriũ volũtatis vel approbatõis actum git. Neq̃z ergo ꝓsentiẽtes sitil mal vt approbetis: neq̃z negligẽtes vt arguatis tc. Ad idẽ Aug⁹. i fmõe de vbis euangelij trãsliptie. 23. q. 4. recedite. i fi. vbi dic: Hoc ẽ i mũdum ñ tãgẽ t volũtate nõ ꝓsentire t rore nõ pcere. Et ex hoc pz q ꝓsentiẽtes vt iudei ꝓtinuẽt sensus inceptum cũ minori fenore non excusãt a peccato: qz consentiunt malo vsuraz t ipz approbãt paciscẽdo q iudei fenerẽt cũ minoribus vsuris. Unde non ẽ dicẽdũ q ciues possint huic malo ꝓpter aliquam cãm ꝓsentire. Nam illud quod fm se ẽ malũ nullo bono fine fieri licz: vt dic Aug⁹. in li. ꝓtra mẽdacium t phs in. 2. ethicor: t ci⁹ vba refert mgr sniaz li. 2. di. 41. c. 3. vbi dicit q oẽs actus fm intentionẽ t cãs iudicãdi si boni vl mali ꝓter quosdã q sunt ita mali vt nũq̃z possunt eẽ boni ẽt si videant hfe bonã cãs. Interest. n. ingt. Aug⁹. plurimũ q̃ cã quo sine q̃. intẽtiõe qd fiat. Sz ea que ꝓstat esse pctã nullo bone cãe obtẽtu nullo q̃i bono fine nulla velut bona intẽtõe facienda: vt ponit Aug⁹. multa exempla de vtroq̃. s. de his que pũt eẽ bona t mala: t de his q̃ fm se sũt peccata. Et ꝓcludit q ea que sũt pctã nulla bona rõne nullo bone cãe obtẽtu nullo q̃si bono fine nulla velut bona intẽtõe facienda sunt. Et vtit Aug⁹. dictõe q̃i t dictione velut: qz pcñi non pot fieri bono fine: nec bona intentõe: qz non pot eẽ bonus finis nec bona intẽtõ que inducit ad pcñi ꝓmittẽdũ: sz aliquãdo hoc videatur errone opiõi hoiz. Et cõcludit idem mgr sniaz in prallegato. c. 3. t. c. se. Et idẽ dic scũs Tho. scõa scõe. q. 44. ar. 2. Itẽ dic scũs Dion⁹. i. 4. c. ỏ diui. no. q illud qđ ẽ fz se malũ ex genẽ nullo modo pot esse bonũ t liciũ: qz ad hoc q aliquid sit bonũ regrit q oia recte ꝓcurrant. Bonũ eni ẽ ex integra cã: malz aũt ex singularibus defectib⁹. Et idez dicit scũs Tho. scõa scõe. q. 110. ar. 3. Usura autem mala ẽ ex genere: qr ẽ ꝓtra ius naturale t contra ius diuinũ t ꝓtra ius canonicũ: nec ẽ dare aliquẽ casum in quo vsura sit licita. Et

lz reperiant aliq casus in qb⁹ lz aliquid recipere vltra sortē de qb⁹ in.c.pquestus.t in.c.salubriū.de vsuris tñ in dcis casibus non ē vsura lz ꝓma facie hēant aliqd sile vsure. Vbi autem ē vera vsura semp ē mala: nec pōt ꝓmitti p ius nāle vel diuinum vel canonicū: vt dicit Jo.an.in dicta regula: peccatū.in.3.t.4.ar. Cum ergo vsura ex genē sit mala nullo mō pōt cē licita nec aliquo bono fine fieri. Eadē rōne consentire q̄ indei fenerētur est in se malum vnde nullo bono fine fieri lz: nec est inuenire aliqđ casum in quo talis consensus possit esse licitus. Esset.n. hereticus qui diceret q̄ deus dederit nobis licentiam ipsz offendendi ex aliqua causa. Nam cū peccatum sit contrarium deo tanq̄ malū bono: necessarium ē q̄ semper deo displiceat seu deum offendat. Unde Aug⁹.i homel. euāgelij Joh.incipiētis: Dicebat Jes⁹ ad eos qui crediderant ei de eū: Si vos mā seritis in sermone meo vi discipuli mei eritis. qō legitur in sabbato ante dominicaz in ramis palmarum sic ingt: Nō ergo ōs q̄dam pctā dānat: q̄dā iustificat t laudat. Nulla laudat odit oia. Et per hoc pōt patere rōsum ad tertium, motiuum supra factū. Nā lz ꝓpter scādalum vitādū tolerēt malū ñ tñ lz ꝓmittē aliqō pctñ cā vitandi scādalū: vt i.c.g scādaliçauit. ō re.in. vbi dr q̄ vtil⁹ scādalū nasci ꝓmittit q̄z vitas relīq̄t. Nā vitas dr relīq qñ de⁹ pp pctñ relingit: vñ dicit ꝙsus: Est vitalis vite doctrine iusticieq̄. Unum sp habet: ppt scādala linque duo. Nam ꝓpter scandalum vitandum lz abstinere a delictis puniēdis Item ꝓpter scādalū licitum ē desistere a ꝓdicatōe vel a doctrina: vt in.c.qñ.xi.q.3 Sz vitas vite q̄ ē vt gs non faciat malum nunq̄ ē dimittēda, ꝓpter scādalū: vt.d.c. g scandalizauerit.t in.c.magne.§.penlt. de voto.t in.c.2.ad fi.de op.no.nū. Et de hoc ē glo.ordinaria q̄ tradit dictā doctrinam. ſ i.d.c.g scādaliçauerit.t in.c.2.ō tē. or.t in.c.nisi cū ꝓdē.§.p graui quoq̄ scādalo.de renū.t in.c.cōmissatōes.43.di. Et eandē theoricā ēt tradunt doc. i locis ꝓdictis. Et de hoc hēt p Hosti. in summa de renū.§.cui.v.gūe scandalū. Hinc Hieron⁹ ad Ruffinū: Peccantiū multitudo nō parit errori patrociniū. Pol⁹ dixit Inno.i dcō.c.nisi cū ꝓdē.§.p graui quo q̄.quem ibi legit. But.d cit.n.q̄ quedaz ē vitas iusticie turp nālis vel euāgelici: t h non ē relinquenda ꝓpter vitandū scādalum. Quedā ē vitas iusticie turis positiui t hec ē relinquēda ꝓpter vitandū scādalum dissimulando vel differēdo vel penā iusta cā temperādo seu relaxādo: t ēt i certis casib⁹ ꝛrūm statuēdo: vt i.c. ꝓposuit de ꝓcess.ꝓbē. Et ibi ꝓcludit But.q̄ vitas iusticie turp nālis vl euāgelici nō ē dimittenda vel dissimulāda ꝓpter scādalū vitandū. Et hoc ꝓbat But.isto mō: Tollē ꝓsuetudiné gnāt scādalū: t tū ꝓsuetudo ñ valz ꝛ ius nāle seu ꝛ ius diuū vt i.c.fi.de ꝓsue. Hoc āt ꝓ nūc nō disputo: q: satis ē q̄ nō liceat ꝓsētire malo vl ipm approbare pp vitādū scādalū. Et hoc ēt tenet scūs Tho. secūa secūe.q.43.ar.7.vbi dicit q̄ ppt vitandū scādalū nō ē cōmittēdū pctñ mortale imo necessariū: nisi scādalū tollēt circūstātia q̄ iduc pctñ veniale sic ē vbū iocosū qō ē pctñ veniale qñ absq̄ necessitate vl vtilitate dr. Si aut ex cā rōnabili ꝓferat: nō ē ociosū nec pctñ. Unde quādo ppt vitā dū scādalū ꝓfert vbū iocosū nō est pctñ veniale: qa nō absq̄ vtilitate ꝓfert. Ubi aūt non desinit eē pctñ veniale: tūc nō est cōmittēdū, ppt vitandū scādalū: q: lz per peccatū veniale nō tollat gr̄a p quā ē hoīs salus: tamē peccatū veniale inquantū dispōit ad pctñ mortale ꝓmittēdū vergit in detrimētū salutis. Ita ꝓcludit scūs Tho. i fi.ꝓallati.c.7. Et sic vlt q̄ peccatū mortale nō sit ꝓmittēdū, ppt vitādū scādalū: q: de necessitate salutis ē q̄ ñ cōmittat aliqō peccatū mortale. Et p hoc pctñ mortale ducit ad interitum salutis eterne. Itē q̄ non committatur peccatuz veniale qō vgit in detrimentum salutis eterne nisi sit peccatum venia'e non simpliciter: sed ꝓpter aliquam circunstantiam qua sublata peccatum tollitur. Consentire autem malo est peccatum mortale simpliciter et ſm se. Unde non licet ei consentire ꝓpter scandalum vitandum vel ꝓpter aliquā aliam causam: vt supra dixi. Preterea meo iudicio in casu nostro non est scandalum de quo debeat haberi considerato. Nā it scādalū t scādalū facienda ē dria: vt dic tex.i.d.c.nisi cū ꝓdē.§.p gui q̄ q̄z scādalo ō renū. Uñ nisi sit gūe scādalū de eo ñ ē curādū: vt ibi dr. t i.c.2.ō op.no.nū.

Dicitur autē scandalū graue quādo ex aliquo dicto vel facto vel signo multi offendūtur: ita q̄ ex ei⁹ occasione trahūtur in p̄sensum peccati mortalis: vt dicit Hostien. in sūma de renū. §. cui. v. graue scandalū. Et tamen, ppter tale scandalū vitādū non licet peccatū cōmittere. In casu aūt nostro non pōt dici graue scādalū ex eo q̄ inde nō cōducantur. Itē crimē vsuraꝝ ē adeo graue q̄ non dꝫ tolerari etiā simplici pmissione, ppter aliquod bonū qđ inde oriat: vl ppter aliquod maius malū qđ inde vitetur. Et hoc cōcludit Jo. an. post quendā fratrem Girardū de Senis q̄ fuit sūmus theologus ⁊ canonista maximus: in dicta regula peccatū. in. 3. ar. vbi p̄cludit q̄ p̄tract⁹ vsurarius nō dꝫ permitti, ppter aliqđ bonū qđ inde oriat: vl ppter aliqđ maius malū qđ inde vitetur: siue loquamur ex iure naturale vel diuino vel canonicum. De iure enꝫ naturali nō potest aliquo modo permitti p̄tractus vsurarius: q̄ cū vsura sit contra ius naturale: vt plene declarat Jo. an. vt i dicta regula peccatū. in. 2°ar. ⁊ p̄ sanctū Tho. secūda secūde. q. 78. arti. p̄mo. Unde Licero i 2. li. de offi. ad fi. dicit q̄ fenerari ē hominem occidere. Cū ergo contractus vsurarius sit p̄ter ius naturale: non potest p illū ius p̄mitti: q̄ non potest facere p̄ter seipsū. Et ex hoc ēt sequitur q̄ non pōt p̄mitti p ius diuinū: cū ius naturale sit deriuatiuꝫ a iure diuino: vt sit necesse q̄ q̄cq̄d ē contra ius naturale sit etiā p̄ter ius diuinū. Ad hō ē bonus tex. 6. di. §. ius ita. Unde ēt ius diuinū non pōt permittere p̄tractū vsurarū ppter aliqđ bonū qđ inde sequat: q̄ hoc esset cōtra seipsū. Sꝫ deus nō pōt facē cōtra seipsū. Unde aplūs 2°. Timot. 2. Fidelis est deus: seipsū negare nō pōt. Ɛ plene circa hoc allegaui in responsionibus quas feci ad p̄silū nigri Saluam in q̄bus p̄clusi q̄ deus nō pōt dispēsare vt exerceat̄ p̄tractus vsurarius: q̄ hoc cēt facere contra seipsū. De iure canonico etiā similiter est dicendū q̄ ius canonicū non debꝫ p̄mittere contractū vsurarū etiā simplici pmissione que appellatur dissimulatio, ppter aliqđ bonū quod inde oriatur: vel ppter aliqđ malum quod inde vitetur. Nam videm⁹ q̄ ius canonicum de facto nullo modo p̄mittit contractū vsurarium: q̄ penam cōminatur ⁊ infligit fenerantibus: vt patet i c. q̄ in omnibus. de vsuris, ⁊ iu. c. q̄q̄. & vsuris in. 6. ⁊ in cle. i. e. ti. Plus dicit Jo. an. q̄ ius canonicū non posset permittere p̄tractū vsurariū etiam simplici permissione: q̄ appellatur dissimulatio vl tolerantia q̄ hoc est contra vetus ⁊ nouū testamentū. Et hoc p̄batur in. c. sup eo. de vsuris. vbi concluditur q̄ licet est, p̄hibendus ne p redimenda vita captiui vsuraꝝ crimine inuoluatur: cū tamē illud sit potissimū bonū quod posset, puenire ex vsuris. Ubi ibi, p̄batur quod nō ē licitū cessare a, p̄hibēdo ne vsura exerceatur: quodcūq̄ bonum sit illud quod sequitur, ppter fenus vl qđcūq̄ malum sit quod vitetur, ppter fenus. Et, p̄pter hoc segitur q̄ Archi. non bene dixit i c. hac ratione. 31. q. 1. vbi colligit argumentum q̄ quādoq̄ nulli malū: puta vsurarū ⁊ alij q̄ non possūt coerceri, ppter scandalū permittendi sūt. Nam nō est vex q̄ sint p̄mittendi etiā simplici permissione: cum talis pmissio sit contra ius naturale diuinuꝫ ⁊ canonicū ⁊ cōtra vetus ⁊ nouū testamentum. Et de hoc ē tex. apertus in dicto. c. super eo. Unde frater Girardus de senis et Jo. an. verius dicere. Tamē Archi. non se firmat: hꝫ nūm colligit argumentū vt potest patere ex eius vbis q̄. s. retuli. Et p̄cludit dict⁹ frat Girardus ⁊ Jo. an. i dicta regula. peccatum. q̄ in dicto contractu non cadit dispensatio: q̄ non pōt vitari maius malū spūale q̄q̄ sit p̄tractus vsurarius. Nā ē grauissimū crimen, ppter quatuor. Primuꝫ q̄ vsurarius cōtemnit deū audacius. 2°. q̄ p̄cuit naturā expressius. 3°. q̄ contēnt scripturā deterius. 4°. q̄ cōtemnit iura diuina. Cōtēnit nāq̄ vsurarius deū audacius: q̄ cū i oibus petis à sūt p̄ta mandata dei hō vēūdet ⁊ crubescat: i isto pctō q̄q̄umq̄ sit expresse p̄ mādatū diuinū nō vt verecundari: hꝫ potius gliari: vt in. c. q̄ i oib⁹. de vsur. 2°. dixi q̄ p̄tēnit nām expressi⁹: q̄ vult q̄ numerabilia sic denari⁹ p̄ nām supualeāt suo numero: ⁊ pōderabilia sic aur̄ supualeāt suo pōdere: ⁊ mēsurabilia sicut frumēta ⁊ vina supualeāt sue mēsure. Unde bene dictū ē q̄ p̄tēnit nām expressi⁹. 3°. dixi q̄ cōtēnit scripturā deterius: q̄ eā videt p̄tēnere ppter infidelitatē q̄ ē opposita fidei quā in baptismo p̄fessus est. Nam si p̄fecte crederet: impossibile eēt q̄ cōtra deuꝫ ⁊ scripturā ipsi⁹ sic apte ⁊ inuerecunde p̄ocederet,

Item contra scripturas vtriusq; testi solent tales pertinaciter asserere q̄ vsura nō sit peccatū: contra quos emanauit cle. i. de vsuris. Istud aūt potest adaptari iudeis fenerantibus inq̄tum exercent vsuras contra ꝓhibitionē veteris testamenti: sz cetera concernūt magis xp̄ianum exercentez vsuras. 4° dixi q̄ vsurarius contēnit iura diuitius: qz contra ius naturale diuinū ⁊ canonicū continue perseuerat in isto crimine vsq; ad mortem. Et propter hoc concludit Jo. an. post fratrem Girarduz de Senis in preallegata regula peccatum in 3°. ar. i fi. q̄ ius canonicum nullo modo debet permittere contractum vsurarium etiam simplici permissione solam penam indulgente propter aliquod maius malum vitādū qz regulariter loquendo nullum est maiꝰ malum contractu vsurario quod ꝑ ipsuz valeat vitari. Non obstat q̄ eccl sia tolerat prostibula: vt in. c. inter opera. de spōsa. Maz ecclesia tolerat simplici permissione causa vitandi maius malum spirituale. Unde Augꝰ. in sermone d̄ ordine dic̄. Aufer meretrices de rebus humanis turbab̄ omnia libidinibus. Et per sanctum Tho. secunda secunde. q. io. arti. xj. Sed maius malum q̄ sit vsura non potest vitari: quia regulariter non requiritur maius malum quod propter ipsam possit vitari: ⁊ maxime qz mala que vitantur per contractum vsurarinm vt plurimum sunt temporalia ⁊ similiter bona que solent sequi ex contractu vsurario sunt temporalia. Sz non debet permitti seu tolerari malum spirituale ꝓpter vitandum malum temporale vel consequendum bonum temporale: vt dicit sanctus Tho. scd̄a scd̄e. q. io. ar. xj. ⁊ dixi in precedenti dubio post principiuz. Ex quibus infero q̄ si non est licitum tolerar̄ iudeos sub dissimulatione: multo minus licitum est cum eis pacisci vt fenerentur ꝓ minoribus vsuris. Unde domini temporales grauiter peccant sustinētes q̄ iudei in suis ciuitatibus fenerentur. Nam talis tolerantia est contra ius naturale ⁊ contra ius diuinum ⁊ contra ius canonicuz: ⁊ deus maxime offenditur: quia istud crimen valde copiose exercetur ⁊ semper recipit reiterationem. Non ergo mirum si bellis affligimur: quia deus solet corruptos hominum mores bellis emendare atq; contere re: vt dicit Augꝰ. in p̄° li°. c. p̄°. de ciui. dei. Unde hortandi sunt omnes ciues vt huic tam graui crimini nullo pacto assensū p̄beant: sed omnibus iuribus ⁊ omni ingenio huic tam graui malo resistant. Tūc. n. deo cruentas victimas cedimus quando vsq; ad sanguinem pro veritate certamus vt dicit Aug. li. x. de ciui. dei. c. 4. q̄ vero deo preciosū sit huiusmōi sacrificiuz ipse nob̄ deꝰ demōstrauit qui pro nostra redēptione tale sacrificium esse voluit. Item Licero li. i. de offi. dum tractat quomodo in euertendis decipiendisve vrbibus agēdum sit: in fine sic inquit: Omnio iusticie honestatiq; adherescet vt eam conseruet quāuis grauiter offendat: mortemq; appetat potius q̄ deserat ille que dixi. Nec sibi aut sue vrbi profuturum putent si iudeos conduxerint aut q̄ conducantur cōsensum prebuerint. Audi quid dicat sanctus Eusebius de preparatione euangelica li. 4. c. 6. Omne quod bonum est non prodesse non potest: ⁊ econtra quod malum est. i. sicut bonum non potest non ꝓdesse: ita etiam malum non potest non nocere. Item eodem li. c. plt. Nec bonitatē nocere: nec prauitatem prodesse seu iuuare vnq̄ posse. Nam vt non potest caliditas vt ait Plato: frigiditatez inducere nec frigiditas caliditatem: sic nec iusticia nocere potest. Item magister sententiarum li. 3. dis. 38. c. plt. in. fi. inquit: Nonnullis errare aliquando ꝓfuit: sed in via pedum nō in via morum. Hoc est aliquando ꝓfuit errare in via pedum: quia quandoq; qs per talem errorem euadit inimicum: vel aliquando casum sibi nociuum: sed errare in moribus nunq̄ fuit vtile: qz peccatum est. Sed audi quid dicit Licero in. 3. li. de offi. sub ca. vbi ponit excusationes: cur turpia aliquando fiant vt turpia non videantur vbi sic dicit in fi. Nunq̄ igitur est vtile peccare: qz semper est turpe: ⁊ qz semper est honestum virum bonum esse semper est vtile. Item in tertia paradoxa peccare certe lz nemini. Quod autem nō licet id hoc vno tenetur si arguitur non licere. Id siquidem nec maius nec minus vnq̄ fieri p̄t: qm̄ in eo peccatuz est si nō liceat: quod semper vnum ⁊ idez est nec aliquando licz. Itē erubesce si credis vnq̄ malum esset vtile. Non. n. peccatum po-

test non nocere: sed ꝯsentire malo peccatū est. Unde non poterit tibi nisi nocere si cōsentis ꝙ iudei conducātur. Unde Aug⁹. li. 5. de ciui. dei ca. xi. dicit ꝙ deus fecit hominem rationale animal: qui cum peccātem nō ipunitū eē ꝑmisit nec sine misericordia dereliquit. Item li. i. c. 7. in. fi. sic inquit: Patientia dei ad penitentiaꝫ iniuat malos sicut flagellum dei ad patientiam erudit bonos. Itemq; misericordia dei fouendos amplectitur bonos sicut seueritas dei puniendos corripit malos. Placuit qnippe diuine ꝓuidentie preparare i posterum bona iustis qbus non fruentur iniusti: ⁊ mala impijs quibus non excruciabuntur boni. Uñ ēt sanctus Leo papa in sermone sexto de natiuitate dñi: Quid est aūt dilectissimi pacem hr̄e ad deum nisi velle quod iubet ⁊ nolle quod ꝓhibet. Si. n. humane amicitie pares aīos ⁊ similes expetunt voluntates: nec vnq̄ diuersitas morum ad firmam pōt venire cōcordiam: qūo diuine ꝑticeps erit pacis cui ea placent que deo displicent: ⁊ his appetit delectari qb⁹ illū nouit offendi. Iterum Nam si in progenie carnali ⁊ stirpe terrena claris parentibus genitos vitia male cōuersationis obscurant: ⁊ ipso maiorum suoꝝ lumine soboles idigna confunditur in quem exitū venient q ꝓpter amorem mūdi a generatiōe xp̄i non metuunt abdicari. Si aūt ad humanā ꝑtinet laudem vt patꝝ dec⁹ in ꝓle resplēdeat: q̄ꝫto magl gloriosum ē ex deo natos i actoris sui imagie refulgere ⁊ illū iseq illos generauit oñdere. hec ille Uñ si dei inimici eē nolum⁹: si amici ⁊ filij ei⁹ eē desideram⁹: id velim⁹ ⁊ faciam⁹ qd vult: ⁊ oīo fugiam⁹ que nō vult. In superiorib⁹ allegatiōib⁹ i qb⁹ rñdi ad ꝯsiliū mgr̄i Galuani dixi ciues huius ciuitatis grauiter peccare: ⁊ ꝓ ꝯsentientib⁹ debere reputari nisi apud dñiū istent ꝙ iudei ēt de castellis expellant: qꝛ error cui nō resistitur approbat: ⁊ veritas cū minime defēsat opprimit. Negligē qppe cū possis perturbare ꝑuersos nihil aliud est q̄ꝫ fauere. nec caret scrupulo societatis occulte q mānifesto facinori desinit obuiare. Iteꝝ: Cōsentire vr̄ errāti q ad resecāda ea q̄ corrigi ꝺbēt nō occurrit. 83. dis. error. ⁊ .c. qd. n. ꝓdest. ⁊. c. cōsentire. ⁊. 86. di. facientis, ⁊ in. c. sicut dignū de homi. Nunc dico ꝙ si aliquo casu ab illustrissimo dominio Uenetiaꝝ hoc non posset impetrari. s. ꝙ iudei non possint fenerari in castris ꝑtores tenent eis ꝓhibere sub magna pena ne mutuent ad vsuras in hac ciuitate: ⁊ ꝙ nullo mō liceat h̄ facere ꝯtractum vel recipere pignus. Non. n. hñt lniam a dominio fenerandi in ista ciuitate. Si. n. illi qui recipiunt pecuias ab eis mutuo mitterent ip̄imet pignora ꝑ nunciū ꝓprium: rarius mutuarent iudei sub vsuris: ⁊ sic de⁹ non offēderet. Uñ pretores tenēt hāc inhibitōꝫ facere iudeis ⁊ ēt xp̄ianis cōueniētib⁹ de pignore in hac ciuitate: exquo iudei ñ hñt lniam fenerandi hic: als grauiter peccant ꝑtores h⁹ ñ faciētes: vt i iurib⁹ ꝑallegatis ⁊ i. c. ita plāe. ⁊ i. c. a mal. ⁊ i. c. r̄cedite. i fi. 33. q. 4. Exquo .n. ius nāle diuinum ⁊ canonicum non permittit tales tolerari: illi qui tolerant cuꝫ possint ꝓhibere grauiter peccant ⁊ offendunt ius nāle diuinū ⁊ canonicum Laus deo

Ex litteris Reuerendissimi domini Francisci Cardinalis Uenetiarum sancte Romane ecclesie, vicecancellarij ⁊ episcopi tunc Ueronensis directiuis dominis duodecim ⁊ quinquaginta reipublice Ueronen. deputat.

Sed quo ad mām iudeorum ꝓ quibus conducendis lniam petit vt fenus exerceant. Hoc ꝓ vestra prudentia scire debetis non eē in potestate nostra neq; alterius viuentis in ea re votis vestris satisfacere obstante dei ⁊ domini nostri prohibitōe: cui ex necessitate salutis oīs anima veluti eius sublimi potestati subdita obedire tenetur Qui lꝫ forte in aliquibus ciuitatibus admitti videāt: id nō tā ex lnia que nunq̄ꝫ datur q̄ꝫ ex q̄dā dissimulatiōe ꝑtransit: sicut ꝯtingit in aliqb⁹ alijs i qb⁹ nullo iure nulla honestate lnia tal ꝯcedi pōt. Ueꝝ auc̄tē absoluendi cōitatē sup ea re de preterio vicario nostro transmittimus ⁊c.

Datū Rome. 17. nouēbris. M. cccc. xli.

a
Primũ vacat
In nomie dñi
officio ⁊
mala pro
let ne
vt nota
b
heretici de
quãtitatis
mandauerit
sic vt in
que ãnumera.
baptiçanduz
c
ealix nõ
modo et
opiniões
põt intel.
aliqñ cle.
aut infra
d
ꝑsona ecclie
cut et
que in
vltra chari.
videt dõ
re oportet
e
vtruz ali⁹
si episcopo
hec etiam
supra dicũt
volũtate
niens est
f
ea debitũ
ad peccandũ
consuetudo
studeat dare
rochia ⁊
quid si
g
ferre do
lienare
magis vult
idem in
h
priuati ꝑ
circa electiões

cut et
et etiã de
i
nor et
suũ deserẽ
dos conficit
pediatur per
negligentiã
finitione possit
k
rũpit cingulũ
tantuz.24.
tuerũt vel
A idem
l
B extra
septem dies
cuz circũstãtia
derent in
m
est peccatũ
bus ꝓficiat
simoniacus
negocio sz
n
que etiam
vbi hec
de cele.mis.
sit etiam
o
matrimoniũ
fecit votũ
vtrũ liceat
in sũ.con.
oo
etiã guil.
An idulgẽtie
illud ad
instrui sz
p
diminutionẽ
ra habentur
debẽt habere
emit eum.
q
petm̃.alia
solũ papa.
karacter.
triplex est

r
tractus fuit
clesie possit
maleficiũ dr̃
ꝙ ꝯtrahitur
r
Sz vtrũ
aliq̃ ꝯsuetu.
dentur sub
celebrat añq̃
s
expresse.
let excusatio
et h⁹i ⁊
odium vtrũ
t
nunq̃ ha.
ar.extra
cto.c.
re.ꝛn.
u
patientia
ꝙ si nec
agũt digni
venialib⁹
x
cõmutationẽ
instant
autẽ qñ
perplexitas
y
uiter itelligi
Sz qñ
culpa absoluẽ
ris vel cere
A
professionẽ
ꝙ ipugnabat
ecclesiasticas
de bu.in
B
pignoris
Quid si
alius cui
sed alij
C
non dicit
tatis possit
cuiuslibet
ceperunt

D
pto valeat
quarto per
vtruz pr̃es
ad aplicã
E
palit pecuniã
pensionẽ vel
prebendas. sz
fraudem vel
F
idromãtia
in.§.3.
eni mortalit
maior ex
G
Dictũ de
testm̃ facẽ
licet hoc
testimoniũ
H
lẽnitate q̃
officij ꝓpt
dicit sic
Ray.siqs
I
sz poti⁹
alijs q̃
post tres
rem subdit
K
rei ex̃
aũt de
riatio
liquo ad
L
tum etiã
moniũ
confirmatio
Latro
M
et tutorẽ
Reb⁹ creditis
exhibendis
Successiõib⁹
j
Primũ ꝯsiliũ
dũmodo
prestat
presumentes

e
dispensat
tenent
mai⁹
illis qui
potius
cause q̃s